

Metĩndjwỳnh Kute Memã Kabẽn Ny Jarẽnh

Kayapó New Testament

This Bible is copyrighted by BibleLeague International (BibleLeague.org) and translation was provided by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org). This Bible is printed with permission and produced at cost by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible

Matêu	4
Makô.....	56
Ruka.....	85
Djuão rax.....	137
Metĩndjwỳnh Karõ.....	171
Rõma	214
Kõritu kumrẽx	240
Atãri Kõritu	264
Garaxa	280
Epexu.....	290
Pirpu	299
Korxi	305
Texarõnika kumrẽx	312
Atãri Texarõnika	317
Ximoxi kumrẽx	320
Atãri Ximoxi	327
Xitu.....	332
Piremõ.....	335
Mekbê idjaer.....	337
Xijagu.....	355
Pedru kumrẽx.....	361
Atãri Pedru.....	368
Djuão kumrẽx.....	373
Atãri Djuão.....	380
Djuãoo ino rer	381
Djuda	382
Mỳjja apõx.....	385

Matêu

Matêu ne prîne Jeju'ã ajarê, rwÿk djà kraxrÿm ne 'ã ujarênh tÿn àbir djãmã kumê. Matêubê ne Jeju kôt ba djwÿnh'ô. Nãm bÿnjadjwÿr bajtemmã pi'ôk kaprîo atom djàkam nhÿ nhym kam Jeju kum kabÿn nhym tu kum iren kam mã Jejukôt ajkamê. Kôt bikamênh tÿm rã'ã nhym Jeju wabi. Nhym kam prîne gwaj bamã Jeju'ã pi'ôk no'ôk ne. Kute Jeju pykabê ar bari noo omÿnh ne amako kute mar kôt ne gwaj bamã 'ã pi'ôk no'ôk ne. Matêu nhidji 'ôdjwÿbê ne Rewi.

Jeju nhingêt'ã ujarênh kadjy ne ja.

Ruk 3.23

1 Ba, ibê Matêu ne ba pi'ôkkam ar amã ikabÿn jarê. Dja ba ar amã Jeju Kritu'ã ajarê. Metîndjwÿnh ne 'ã Bÿnjadjwÿrbê kumkati mÿ. Kute 'ã Bÿnjadjwÿrbê kumkati mÿnhkôt ne me Jejumã Kritu jarê. Dja ba Jeju Kritu nhingêt kumrêx'ã ar amã ajarê. Aben nhitepã ar amã ingêt djari arênh tÿ. O tÿn arÿm 'ã ar amã pi'ôk no'ôk gar arênh ama. Jeju nhingêtêbê ne Dawi. Ne ingêt 'ôdjwÿbê Abraão.

² Ingêt Abraão ne Idjak dji.

Idjak dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Djako dji.

Djako dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba. Ar ba: nhym kam arÿm aben kukãm Djudamê kamy ar adjuw.

Djudamê kamy ar adjuw nhym ar arÿm apôx. Apôx ne kam arÿm abatànê ne ar ba.

³ Nhym kam Djuda arÿm Tamaremã Perê mÿ Djera ar adjuw.

Perê mÿ Djera ar adjuw nhym ar arÿm apôx. Apôx ne arÿm abatànê ne ar ba. Ar ba: nhym kam Perê arÿm Êrô dji.

Êrô dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Arão dji.

Arão dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba.

⁴ Ar ba:n kam arÿm Amînadabi dji.

Amînadabi dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Naxô dji.

Naxô dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Xamã dji.

Xamã dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba.

⁵ Ar ba:n kam arÿm Rabemã Bôadji dji.

Bôadji dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Ruximã Ôbet dji.

Ôbet dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm Djexe dji.

Djexe dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba.

⁶ Ar ba:n kam arÿm Dawi dji.

Dawi dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba. Ar ba:n kam arÿm kubê bÿnjadjwÿr rax. Ar ba:n kam arÿm Urij prômã Xaromã dji.

Xaromã dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba.

⁷ Ar ba:n kam arÿm Robowã dji.

Robowã dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba. Ar ba:n arÿm Abij dji.

Abij dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba. Ar ba:n arÿm Adja dji.

Adja dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba.

⁸ Ar ba:n arÿm Djoxapa dji.

Djoxapa dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djorã dji.

Djorã dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànê ne ar ba. Ar ba:n arÿm Udji dji.

Udji dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànê ne ar ba.

⁹ Ar ba:n arÿm Djotã dji.

Djotã dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba. Djotã ar ba:n arÿm Akadji dji.

Akadji dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba. Ar ba:n arÿm Edjekij dji.

Edjekij dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba.

¹⁰ Ar ba:n arÿm Manaxe dji.

Manaxe dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànê ne ar ba. Ar ba:n arÿm Amô dji.

Amô dji nhym arÿm kato. Katon arÿm abatànê ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djoxij dji.

Djoxij dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba.

¹¹ Ar ba:n arÿm Djekonij mÿ kamy ar adjuw.

Djekonij mÿ kamy ar adjuw nhym ar arÿm apôx.

Apôx ne kam arÿm abatànê ne ar ba. Nhym kam me kurê djwÿnh arÿm mebê idjaer'ÿr prôt ne kam me pa 'amÿn meo mÿ. Me pardja'ã meo mÿ. Krîraxbê Babirônij'ÿr meo mÿn meo bôx.

¹² Nhym me krîraxbê Babirônij kam ar ba: nhym kam Djekonij arÿm Xarati dji.

Xarati dji nhym arÿm kato. Katon kam arÿm abatànê ne ar ba. Ar ba:n arÿm Djorba dji.

Djorba dji nhyr arým kato. Katon kam arým abatàn ne ar ba.

¹³ Ar ba:n arým Abidji dji.

Abidji dji nhyr arým kato. Katon kam arým abatàn ne ar ba. Ar ba:n arým Eriki dji.

Eriki dji nhyr arým kato. Katon kam arým abatàn ne ar ba. Ar ba:n arým Adjô dji.

Adjô dji nhyr arým kato. Katon kam arým abatàn ne ar ba.

¹⁴ Ar ba:n arým Xadoki dji.

Xadoki dji nhyr arým kato. Katon arým abatàn ne ar ba. Ar ba:n arým Akí dji.

Akí dji nhyr arým kato. Katon arým abatàn ne ar ba. Ar ba:n arým Eriju dji.

Eriju dji nhyr arým kato. Katon arým abatàn ne ar ba.

¹⁵ Ar ba:n arým Erijdjô dji.

Erijdjô dji nhyr arým kato. Katon arým abatàn ne ar ba. Ar ba:n arým Matã dji.

Matã dji nhyr arým kato. Katon arým abatàn ne ar ba. Ar ba:n arým Djako dji.

Djako dji nhyr arým kato. Katon arým abatàn ne ar ba.

¹⁶ Ar ba:n arým Jôdje dji.

Jôdje dji nhyr arým kato. Katon arým abatàn ne ar ba. Ne kam arým kubê Marij mjên.

Ne kam arým Jeju'yr o bôx. Marij kurûm ne arým Jeju kato. Katon kam arým abatàn ne ar ba.

Be, Jeju ngingêt'ã ujarên ne ja. Jebûê ne me ô Bënjadjwÿrbê kumkati. Kubê ne Kritu.

¹⁷ Be, Abraão krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhyr me aben nhipetã ar'ã akre: nhyr ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx nhyr me kam Dawi'yr o bôx. Nhyr kam Dawi krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhyr me aben nhipetã ar'ã akre: nhyr ajte ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx. Nhyr me kam arým me kurê djwÿnh kute mebê idjaer pytâr'yr o bôx. Me me utàn krîrãxbê Babirônij'yr meo bôx. Nhyr kam me krakam kra mã aben djô'ã apôx. Nhyr me aben nhipetã ar'ã akre: nhyr ajte ar kute 14 pyrãk ne aben djô'ã apôx. Nhyr me kam arým Kritu'yr o bôx. Metîndjwÿnh kute 'ã Bënjadjwÿrbê kumkati mênkhôt ne me kum Kritu jarê.

Jeju nã kurûm kator kadjy ne ja.

Ruk 1.26

¹⁸ Jakam dja ba Jeju Kritu kator'ã ajarê. Nã kurûm kator'ã ajarê. Nãbê ne Marij. Metîndjwÿnh Karô ne Marij'yr bôx nhyr arým tujarô. Marij tujarô kêtri ne Jôdje arým amim kum kabên nhyr me kunî kuma. Nãm amim kum kabên kajgobit. Kraxje kute o nôr kêt. Nhyr kam arým tujarô. Tujarô nhyr arým omû. ¹⁹ Ne kam bit kute kangamã. Jôdje mexkam bit kute me kãxã kangamã amim karôo nhÿn amim,

—Ne ba ren me krãptî nhipôkri kanga nhyr ren me arým kam ngryk ne. Ba me krãptî kãxã kanga. Nãm ã mexkam amim ane. ²⁰ Nãm ã amim anhÿro nhÿn kam nôn arým ngôr. Ngôr nhyr aêrbê Bënjadjwÿr djwÿnh

kadjy mrãnh djwÿnh'ô arým 'yr bôx nhyr ôtkam arým omû. Nhyr kum,

—Jôdje, Dawi tãmdjwÿ, arým aprô tujarôkam kwãrik wãnh adjumar punu kêt. Mrãmri dja ga ĩ tu 'yr amôrkuvrêx. Djãm axwe? Kati. Metîndjwÿnh Karô ne 'yr bôx nhyr arým tujarô. ²¹ Dja kra ruw ga kam kum Jeju jarê. Mÿkam dja ga kum ja jarê? Bir, dja ô me wÿnh axwebê me utã. Kam dja ga kum Jeju jarê. Nãm ã Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'ô Jôdjemã ane. Mÿj'ã ne idjibê Jeju amijakre? Bir, me utãr djwÿnh'ã ne amijakre.

²² Amrêbê: ne Bënjadjwÿr djwÿnh Jeju nã tujarô'ã ajarê. Kabên jarên djwÿnhmã 'ã ajarê. Nhyr arým kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Me kurerer'ô, me'ô kraxje kute o nôr kêtja dja arým tujarô nhyr ĩ kra ruw.

Nhyr me arým idji'ã abenmã kum, ‘Emane’, anhÿro ba.”

Nãm ã kabên jarên djwÿnh Bënjadjwÿr djwÿnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhyr kam me aben djô'ã arênho mô:n arênho mör tãmtã arým 'yr o bôx. Tû:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju nã katon arým abatàn ne ar ba. Ar ba:n arým tujarôkuvrêx. Kraxje me'ô kute o nôr kêt kam arým tujarôkuvrêx. Me kute me bakukãmãremã 'ã ujarên kôt arým ã tujarôo ane. Kabên jarên djwÿnh ne me bakukãmãremã kum,

—Nhyr me arým idji'ã abenmã kum, “Emane”, anhÿro ba. Be, ne ren me me bakabênkôt idjibê Emane'ã abenmã kum,

—Kubê ne me banhô Metîndjwÿnh. Me banhô Metîndjwÿnh arým me baro'ã ar ba. Nãm ã kabên jarên djwÿnh me bakukãmãremã ane.

²⁴ Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh prô'ã Jôdjemã karôn arým kum karô pa. Nhyr arým krã kato. Ne kam arým kabên kôt prô'yr mô. ²⁵ Nãm 'yr mör kajgon ikô'ã ikwã kêt. Kra rwÿkkambit ne ikô'ã ikwã. Nãm 'yr mör kajgo nhyr kam arým kra kutewa ruw nhyr kumÿ. Kumÿ nhyr arým kum Jeju jarê.

Ar kute kanhêtire mar'ã ujarên kadjy ne ja.

2 Ar kute kanhêtire mar ne ar myt apôx djã kurûm tã. Tã: nhyr arým akati krãptî apêx nhyr ar arým Djeruxarêkam bôx. Pykabê Djudêjakam krîrãxbê Berêkam ne Jeju ruw. Bënjadjwÿr rãxbê Erodji memã ŷrri ne ruw. ² Ar kute kanhêtire mar Djeruxarêkam bôx ne arým me kukjêro tã. Ar memã kum,

—Nhÿnh ne me'ô prîreja? Dja kubê mebê idjaer nhô Bënjadjwÿr rax. Kanhêtire kute rwÿk'ã amijakre ne bar arým omû. Myt apôx djã'ãnh ne bar omün kam amrê 'yr tãn arým bôx. Ije kum rax jarênhmã bôx, ane. Nãm ar ã memã anhÿro tãmo ane. ³ Memã anhÿro tã: nhyr arým bënjadjwÿr rãxbê Erodji kuma, me kute ar arênhja ma. Kuman arým axwe: umar ne. Djeruxarêkam me kunîdjwÿ axwe: umar ne. ⁴ Nhyr kam Erodji arým amiwÿr me rûnh 'uw. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê amiwÿr me ku'uw ne amijã meo akuprô. Ne kam arým abej me kukjêro nhÿn memã kum,

—Nhÿnh ne Kritu rwÿkmã? Nhÿnh ne Kritu rwÿk djà-ja? ane. Metÿndjwÿnh kute 'ã Bÿnjadjwÿrbê kumkati mÿnhkôt ne me kum Kritu jarê. ⁵ Nãm Erodji memã ane nhy me kum,

—Pykabê Djudêjakam krÿbê Berêkam ne rwÿk djà. ⁶ Amrêbê: ne Metÿndjwÿnh kabÿn jarÿnh djwÿnhmã arê. Kritu rwÿk djà'ã kum ajarê. Nhy me kukwakam me bakukãmãremã 'ã ajarê. Me krÿmã arÿn kum, “Pykabê Djudêjakam krÿbê Berê, amã ne ba ikabÿn ne. Djãm Djudêjakam akajgo got?

Abê bÿnjadjwÿr rax pyrãk. Djudêjakam me bÿnjadjwÿr kunÿ dja amã arax jarê. Mÿkam?

Bir, akam dja me'õ prÿre ruw ne ÿ arÿm bÿnjadjwÿr rax. Ne arÿm inhõ mebê idjaer pumÿn meo ba.

Dja meo ba kute mrãmri ne mrykÿ'ãtomtji ba djwÿnh kute õ mryo ba pyrãk”, ane.

Nãm kabÿn jarÿnh djwÿnh ã me bakukãmãremã anen arÿm 'ã pi'õk no'õk ne. Ga, Berêkam Kritu rwÿkja pumÿ. Pi'õk jakôt ne bar arÿm omÿ. Nãm me rÿnh ã Erodjimã ane. ⁷ Nhy me kam bÿnjadjwÿr Erodji amipdjun amiwÿr ar kute kanhêtire mar 'uw nhy ar arÿm 'ÿr bõx. 'ÿr bõx nhy me kãxã arkum,

—Nhÿnhjakam ne kanhêtire amirÿt djà? Mÿj ne kanhêtire kute amirÿt'ã amex kute? ane. Nhy ar arÿm prÿne kum arê. ⁸ Nhy me kam arÿm Berëmã ar anon arkum,

—Aje. Dja gar tÿn prÿne me'õ prÿre jabej ne kum akato. Kum akaton on amrê iwÿr tÿn imã 'ã ajarê. Badjwÿ 'ÿr itÿm ne ije kum rax jarÿnh prãm kumrÿx. Aj mã, ane.

⁹ Nhy ar bÿnjadjwÿr rax kabÿn mar pan arÿm 'ÿr tÿ. 'ÿr tÿ: nhy ar aêrbê kanhêtireja mõ. Tãm ne ar myt apõx djà'ãnh omÿ. Arÿm ar kukãm mõ. Nãm ar kukãm mõ:n arÿm iby arek wajêt. Prÿre rwÿkja nhiby arek wajêt nhy ar arÿm omÿ. ¹⁰ Omÿn arÿm kÿ:nhkumrÿx.

¹¹ Ne kôt tÿ:n arÿm ÿrkwã'ÿr bõx. Ne kam arÿm wadjàn prÿreja pumÿ. Nã Marij ne kumÿn o nhÿ nhy ar omÿ. Ne kam amikajgo man arÿm amijo ngriren parbê tu mÿrbê rôrõk ne. Parbê kum rax jarÿnh ikwã. Ne kam arÿm kãjmã krÿn arÿm nêkrÿx 'ãpre bõn kum adjuw. Kÿn karÿrmê pÿ djur, me kute kuwykam rÿnh nhy kudjÿjamê me kudjÿ djabê mirajamê ne ar kum adjuw.

¹² Ne kam kãjmã djan pry 'õdjwÿ kôt akubyn ar õ pykamã tÿ. Me'õ ne ar biptirkam arkum,

—Kwãrÿk wãnh akubyn Erodji'ÿr atÿm kêt, ane nhy me kam ar akubyn Erodji jaà'ã tÿ. Tÿ:n arÿm ar õ pykakam bõx.

Jôdje kute Edjitu'ÿr Jejuo kator kadjy ne ja.

¹³ Nãm ar kute kanhêtire marja tÿ nhy me kam Jôdje arÿm ngõr. Ngõr nhy ã, arÿm Metÿndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'õ bõx ne kum,

—Kãjmã djan amibêx ne prÿremê nã aro akaton amÿ pykabê Edjitu'ÿr aro tÿ. Erodji kute prÿre bÿnmã kute abej 'ÿr. Dja gar Edjitu'ÿr tÿn bõx ne arek kam ar aba. Ije amã arÿnhkambit dja gar akubyn tÿ, ane. ¹⁴ Nãm kum ane nhy me kam kãjmã dja. Nhy me akamãt kô rã'ã nhy me kam prÿremê nã aro tÿ. Pykabê Edjitu'ÿr ne aro

tÿn aro bõx. Ne kam ar arek kam ar ba. ¹⁵ Amrêbê: ne Bÿnjadjwÿr djwÿnh ar Edjitu'ÿr tÿm'ã ajarê. Kabÿn jarÿnh djwÿnhmã 'ã ajarê. Nhy me arÿm kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Bÿnjadjwÿr djwÿnh ne me amã, 'Ba ne ba ikra 'uw nhy me kam Edjitu kurÿm kato.' Nãm ã me amã ane.” Nãm ã kabÿn jarÿnh djwÿnh me bakukãmãremã ane. Nhy me kam me aben djô'ã arÿnh mõ:n arÿnh mÿr tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tÿ:mrãm me bakamin-grãnyrekam Jôdje ar arÿm Edjitu'ÿr tÿ. Me bakukãmãremã 'ã ujarÿnh kôt ar arÿm Edjitu'ÿr tÿ. Arÿm Erodji tykkambit dja ar akubyn Edjitu kurÿm tÿ.

¹⁶ Jôdje ar Edjitu'ÿr tÿ nhy me kam Erodji arÿm ar kute kanhêtire marja ma. Ne kam amim,

—Je tã mÿkam ne ar imã 'ÿx ne iwÿr bõx kêt? ane. Nãm anen arÿm ngry:k ne. Ne amim,

—Amÿ akati ja'ã ne ar kute kanhêtire mar imã, “Bÿnjadjwÿr rwÿk ny'ã kanhêtire katorja'ã ne arÿm amex amãnhkrut apêx bar omÿ”, ane. Be, kanhêtire kator'ã amex amãnhkrut apêx kôt godja bÿnjadjwÿr rwÿk ny'ã arÿm amex amãnhkrut ne apêx jabej. Nãm ã amim anen arÿm õ krãkamngõnhmã kum,

—Me on Berêkam me prÿre nhimex. Bu'ã Berê nhõ pyka kunÿkôt djwÿ dja ga me me prÿre nhimex. Mybit dja ga me kunÿ nhimex. Me prÿre rwÿk'ã amex amãnhkrut apêx nhijukribit dja ga me me imex kêt, ane. Erodji õ krãkamngõnhmã ane nhy me kam arÿm me prÿre'ÿr mÿn me imexo mõ. Me imexo mÿn arÿm me imex pa. Nhy me kam amak djàje mÿro kumex.

¹⁷ Amrêbê: ne Metÿndjwÿnh me mÿr kumex'ã ajarê. Kabÿn jarÿnh djwÿnhbê Djermimã 'ã ajarê. Nhy me kam arÿm kukwakam me bakukãmãremã kum,

¹⁸ “Ota krÿbê Ramakam me mu:w ne kãj bê amra:.. Rakeu krao amak djàje me mu:w.

Kra arÿm kubê kêt kam ne me te kute memã kaprÿ kwÿ ngrimã.”

Nãm ã kabÿn jarÿnh djwÿnh Metÿndjwÿnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhy me kam me aben djô'ã arÿnh mõ:n arÿnh mÿr tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tÿ:mrãm me bakamingrãnyrekam ne me kam arÿm mÿro kumex. Krãkamngõnh arÿm me prÿre nhimex ne nhy me kam amak djàje mÿro kumex. Djermi kute me bakukãmãremã 'ã ujarÿnh kôt me kam arÿm ã mÿro ane.

Nadjare'ÿr akÿx'ã ujarÿnh.

¹⁹ Jôdje ar Edjitu'ÿr aro ba: nhy me kam Erodji arÿm ty. Ty nhy me kam Jôdje arÿm biptiro nõ. Biptiro nõ nhy Metÿndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh'õ arÿm kum amijo amirÿt ne kum,

²⁰ —Kãjmã djan prÿremê nã aro tÿ. Me abê idjaer nhõ pyka'ÿr aro tÿ. Me kute bit prÿre bÿn prãmja ne me kam arÿm ty, ane. ²¹ Nhy me kam Jôdje arÿm kãjmã djan prÿremê nã aro tÿ. Aro tÿn amÿ mebê idjaer nhõ pyka'ÿr aro tÿ. 'ÿr aro tÿ:n arÿm 'ÿr aro bõx. ²² 'ÿr aro bõx nhy me kam arÿm kum,

—Erodji kra Akireu arÿm pykabê Djudêjakam bãm pãnh memã bÿnjadjwÿr, ane. Nãm me Jôdjemã ane nhy me kam arÿm kum uman Djudêja'ÿr tÿm prãm kêt. Ne

kam ôt kam me'ô arým nêje kukrà. Nhy m kuman arým pykabê Djudêja nhibej tèn kam pykabê Garrêjakam bôx. ²³ Ne ajte tèn arým krîraxbê Nadjarekam bôx ne kam ar ba. Kam ar ba: nhy m kam Jeju arým kam abatàn h ne. Amrêbê: ne Metîndjwýnh ja'ã ajarê. Jeju Nadjarekam abatàn h'ã ajarê. Kabên jarênh djwýnhmã 'ã ajarê. Nhy m arým kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Dja me abenmã 'ã, 'Nadjarekam ne abatàn h djã', an-hýro ba.”

Nãm ã ujarênh djwýnh Metîndjwýnh kukwakam me bakukãmãremã ane. Nhy m kam me aben djô'ã arênho mô:n arênho môr tãmtã arým 'ýr o bôx. Tü:mrãm me bakamingrãnyrekam arým 'ýr o bôx nhy m Jeju arým Nadjarekam abatàn h ne. Me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne arým Nadjarekam abatàn h ne.

Djuão kute Jeju kutêp me akre'ã ujarênh.

Mak 1.1; Ruk 3.1; Dju r 1.19

3 Jeju Nadjarekam ar ba: nhy m kam ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão arým bôx. Pykabê Djudêjakam kapôt kukritkam ne Djuão me akreo ba. Me ta ne me 'ýr ban bôxo kumex nhy m ar me akreo ba. ² Nãm memã kum,

—Me amikam akaprîren wãnh ajaxwemã anhiren Metîndjwýnh'ýr amijo akêx. Arým kãkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba 'ýr. Nãm ã Djuão memã ane. ³ Amrêbê: ne Metîndjwýnh Djuão kukãm 'ã ajarê. 'Ã ujarênh djwýnhbê Idjaijmã 'ã ajarê. Nhy m arým kukwakam me bakukãmãremã kum,

“Me'ô dja kapôt kukritkam memã kabên ne. Kãj bê dja me akren memã kum,

'Me apa. Ê, on Bênjadjwýr djwýnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren katãt amijo aba. Kute mrãmri ne me kute bênjadjwýr rax kutêp pry mex ne kute kum katãt pry jadjwýrja pyrãk', ane.

Dja ã ujarênh djwýnh Bênjadjwýr djwýnh'ã memã ane.”

Nãm ã Idjaij Djuão'ã me bakukãmãremã ane. Nhy m kam me aben djô'ã arênho mô:n arênho môr tãmtã arým 'ýr o bôx. Tümrãm 'ýr o bôx nhy m Djuão arým kato. Me bakamingrãnyrekam katon arým ã me akreo bao ane. Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt Djuão arým katon ã me akreo ane.

⁴ Be, Djuão ne mry jabatàn h bê kameru kí nhipêxo kubêkàn angij ne mry kào amikrax pren krytkanhê kun menh kangôo ikô. ⁵ Nhy m kam krîraxbê Djeruxarêkam me ja Djuão'ýr bôxo dja. Bu'ã pykabê Djudêjakam me jadjwý Djuão'ýr bôxo dja. Ngôbê Djodão bu'ã pykakam me jadjwý 'ýr bôxo kume:x ne. Nãm me Djuão'ýr ban bô:xo dja. ⁶ Ne kam amijaxwe kôt amijarên memã kum,

—Be, mrãmri ne ba ijaxwe tûm krãptí. Arým imã kính kêt ne wãnh kum inhire, ane. Nhy m kam ngô raxbê Djodãokam mã Metîndjwýnhmã me angij.

⁷ Nhy m kam mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê krãptí arým Djuão'ýr bôxo dja. Nhy m me omûn memã kum,

—Me akamingrãny ne ga me abê iry. Mýj me'ô got ne me amã Metîndjwýnh ngryk nhô akati jarê ga me umaje iwýr aprôt kajgo? ⁸ On katãt amijo aba gê me mrãmri me amex jabej me amã kato. Mrãmri ga me amikam akaprîren wãnh ajaxwemã anhiren aje Metîndjwýnh'ýr amijo akêx jabej gê me me amã kato. Ne kam me akam kínhkumrêx kute mrãmri ne me kute pidjô djô mexmã apôx ne kam kínhja pyrãk.

⁹ Kwãrîk wãnh me anhôkre kadjwýnhbê anhingêt kukãmãre Abraão adjãmra kêt ne amim,

—Me ba ne ba me ibê Abraão tãmdjwý. Dja Metîndjwýnh me ikam ngryk kêt. Dja ba me te ijaxwe nhy m kam me inhingêt kukãmãre Abraão kôt Metîndjwýnh kum me ijabê ne me ijaxwemak me ijo bikênh kêt kumrêx, ane. Kwãrîk wãnh ga me ã anhyr ar aba kêt. Kati. Ê, ba me amã arê. Dja ga me te abê Abraão tãmdjwý nhy m Metîndjwýnh tu me ajo ajkê, me ajaxwe pãnh tu me ajo ajkê. Ne ren kute ajte Abraão tãmdjwý prãm jabej ren tu kênjao itun o amim Abraão tãmdjwý nhipêx nhy m me ren tu katon kumex. ¹⁰ Ê, mrãmri arým 'ýr. Metîndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh nhô akati arým 'ýr. Kute mrãmri ne pidjô apýnh abenkam ô kêt nhy m me kute kãr ne o mrãnh ne kute kuwykam rên hja pyrãk. Arým ne Metîndjwýnh me ajã pidjô djô kêt jakren arým me ajaxwe pãnh kute me ajo bikênh 'ýr. Dja me ajo môn kuwykam me amê. Arým 'ýr. Kute mrãmri ne me'ô kute pidjômã 'yr kadjy kute parbê kãxkrãkô mýnh ne o ãm pyrãk.

¹¹ Mrãmri ba ne ba ngômãbit me ajangij. Ga me amikam akaprîren wãnh ajaxwemã anhiren Metîndjwýnh'ýr amijo akêx ba ngômãbit me ajangij. Nhy m be, itotokbê ne me'ô bôxmã. Me'ô tãm ne raxo kute amû ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'ýr ibikamênh prãmje. Nã bãm te irax ne 'ã inihôn ije kum parkã 'ã pre bôn h ne o itêm prãmje. Be, ãm irax ba ren arým kum apê. Nhy m be, kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Tãm ne arým bôx 'ýr. Djãm ngômã kute me ajangjênhmã? Kati. Tãm dja bôx ne kam me awýr Metîndjwýnh Karô jano. Katãt me aje amijo ababit'ýr dja ano kute me ajo bamã. Ne kam me ajaxweja kute kuwymã me arênhmã. ¹² Gêdja bôx ne kam kute mrãmri ne me kute kôtyk byr ne o kute bãy-gogore ka'uk ne kute kam mûm 'ynhí, 'y mexjao atom ne kam kute 'y kãjao tēm ne kute kuwykam mēnh nhy m xêtja pyrãk. Dja me'ôja bôx ne ã me axweo anen kuwykam me kurê. Nhy m kuwyja dja pôk rã'ã: rã'ãn apêx kêt kumrêx. Nhy m be, me mex, me katãt kute amijo baja'ã gêdja 'y mex jakren mûm meo atom. Meo atom ne kãkwakam ô pykamã meo mô gê me kam kam kínhkumrêx ne ar ba. Arým kute meo anhyr 'ýr. Nãm ã Djuão mebê pardjêumã ane.

Djuão kute ngômã Jeju jadjàr.

Mak 1.9; Ruk 3.21; Dju r 1.32

¹³ Kam Jeju arým pykabê Garrêja kurüm tẽ. Tẽ:n arým ngôbê Djodão'yr bôx. Nãm 'yr bôx ne arým Djuão'yr bôx. Kute Metĩndjwýnhmã ngômã adjàrmã ne 'yr bôx.

¹⁴ Nhyam kum,

—Djãm ba ije ngômã ajadjàrmã? Kati. Ba ne ga ren Metĩndjwýnhmã ngômã ijadjà, ane.

¹⁵ Nhyam kum,

—Kati, kwãrik rá'ã. Metĩndjwýnh kute gu bamã katàt baje amijo baba'ã karõ kôt dja gu prĩne katàt amijo baba. Kam dja kínhkumrêx. Kam dja ga on ngômã ijadjà, ane.

¹⁶ Nhyam arým ngômã adjà. Nhyam kam wabin dja nhyam aêrbê kàjkwa arým aben bê ajkij. Aben bê ajkij nhyam me kute omũnh kadjy Metĩndjwýnh Karõ kute tut pyrãk arým 'yr ruw ne 'ã tým. 'Ã tým nhyam Djuão arým omũ. ¹⁷ Nhyam ẽ, arým kàjkwa kurüm Metĩndjwýnh memã kabên ne memã kum,

—Ikra ne wã. Imã abê:kumrêx. Ba kam kam ikĩnhkumrêx. Nãm ẽ Metĩndjwýnh Kra'ã memã ane.

Xatanaj te kute axwe'ã Jejumã àpnênh.

Ruk 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15

4 Nhyam kam Metĩndjwýnh Karõ kapôt kukritmã Jejuo katon o mõi. Dja Xatanaj te kute axwe'ã mênhmã kum apnê. Ja kadjy ne o mõi. ² Nhyam kam Jeju Metĩndjwýnhmã amijajbu. Nãm amijajburo dja: nhyam 'ã akatibê 40 apêx. Nhyam kam arým kum prã:m ne.

³ Nhyam kam me axwe'ã memã àpnênh djwýnhbê Xatanaj arým 'yr tẽn 'yr bôx. Nãm bit kute amikôt o ba nhyam kôt axwemã 'yr bôx. Ne kam kum,

—Ë, goja abê Metĩndjwýnh Krakumrêx jabej ne goja kênjamã akabên gê goja kubê djwý ga krê, ane. Nãm Xatanaj ẽ Jejumã ane. ⁴ Nhyam kam kum,

—Kati. Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh ne amrêbê: me ikukãmãremã kum,

“Djãm djwýobit dja me amityx ne tĩn ne ar ba?

Kati. Metĩndjwýnh kabênodjwý dja me amityx ne tĩn ne ar ba, kabên kunĩo.”

Nãm ẽ Metĩndjwýnh me ikukãmãremã ane nhyam me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Ije Metĩndjwýnh kabên ja markam ije akabênkôt këno djwý prãm kêt. Nãm ẽ Jeju kum ane.

⁵ Nhyam kam Xatanaj Djeruxarê'yr o tẽn o bôx. Krĩrax jamã ne me kum, “Metĩndjwýnh nhõ krĩrax”, ane. Nãm o bôx ne o tẽn Metĩndjwýnh nhõ kikreti'yr o bôx. Ne kam o tẽn o wabin kikreti nhimõk'yr o bôx ne anhã'ã kudja. ⁶ Ne kam kum,

—Ë, goja abê Metĩndjwýnh Krakumrêx jabej goja rüm tẽn ato. Amrêbê: ne me akukãmãre amã arê. Metĩndjwýnh kukwakam amã arên amã,

“Dja ba ajã ikadjy mrãnh djwýnhmã karõ.

Dja me atêmkôt amã ikra dja gê kên'õ apar ngãnh kêtumrêx.”

Nãm ẽ Metĩndjwýnh me akukãmãre amã ane nhyam me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Ajrã, rüm tẽn ato gê goja me atêmkôt amã ikra dja, ane. ⁷ Nhyam Jeju kum,

—Kati. Mýkam? Bir, ba ajte amã arê ga ama. Amrêbê: ne me ikukãmãre memã arê. Metĩndjwýnh kukwakam memã arên memã kum,

“Kwãrik wãnh Bẽnjadjwýr djwýnh, Atĩndjwýnh kabi kêt, kute ajãno ãm jabej kabi kêt”, ane.

Nãm ẽ Metĩndjwýnh me ikukãmãremã ane nhyam me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Ije Metĩndjwýnh kabên ja markam ne ba ije akabênkôt rüm itêm ne idjator prãm kêt, ane.

⁸ Nhyam Xatanaj ajte o tẽn krãnh prêkti nhimõk'yr o wabi nhyam dja. Nhyam kam apýnh pyka djari nhyam Xatanaj arým kum kunĩ jakreo dja. Ne apýnh bẽnjadjwýr kute meo ba djari kum me kunĩ jakreo dja. Nhyam apýnh me õ mýjja rũnh ne uma djari nhyam kum me kunĩ jakreo dja nhyam arým kunĩ pumũ. ⁹ Nhyam kam kum,

—Ba amã ja kunĩ kanga. Ba amã me õ mýjja rũnh ne uma kunĩ kanga. Dja ga amijo angrin ikuka kônkh akônkrão nhýn imã irax jarê ba arým amã kungã. Ba amã kunĩ ngã ga arým idjõ'ã o aminhõn ar o aba, ane.

¹⁰ Nhyam Jeju kum,

—Kati, Xatanaj, on rüm imã akãx. Djãm ije akuka kônkh ikônkrão inhýrmã ne ije amã arax jarênhmã? Arkati. Mýkam? Bir, amrêbê: me ikukãmãre memã arê. Metĩndjwýnh kukwakam memã arên memã kum, “Bẽnjadjwýr djwýnh, Atĩndjwýnhmãbit dja ga amijo angrin kum rax jarên ajbitmã apê.

Kwãrik wãnh atemã 'õmã rax jarên kêt.”

Nãm ẽ Metĩndjwýnh me ikukãmãremã ane nhyam me 'ã pi'ók no'ók ne. Ije Metĩndjwýnh kabên ja markam ne ba ije akuka kônkh ikônkrão inhýr ne ije amã arax jarên prãm kêt, ane.

¹¹ Nhyam kam Xatanaj arým kum kãx ne mã tẽ. Nhyam kam kadjy mrãnh djwýnh ar arým 'yr bôx ne o djuw mex.

Jeju kute me akremo krax.

Mak 1.14; Ruk 4.14

¹² Nhyam kam Jeju arým tẽ. Tẽ:n pykabê Garrêjakam bôx. Me arým kute Djuãoo tým ne kubê ijêkam ne Garrêjakam bôx. ¹³ Nãm Garrêjakam krĩraxbê Nadjarekam bôx. Ne kam kurüm katon kam amũ krĩraxbê Kapanakam tẽn bôx ne nhý. Imõti mýrri ne Kapana dja. Me kute Kapana bu'ã pykamã Djeburõmê Naptar jarênkh. Kam ne krĩraxbê Kapana dja. ¹⁴ Amrêbê: ne ujarênkh djwýnhbê Idjaj me bakukãmãremã arê. Jeju Kapanajakam bôx jarê. Metĩndjwýnh kukwakam ne Idjaj memã arên memã kum,

¹⁵ “Pykabê Djeburõ, pykabê Naptar. Imõti'yr pyka. Ngôbê Djodão nhikjêbê pyka.

Me bajtem nhõ pyka jamã ne me kum Garrêja jarê.

¹⁶ Pyka jakam ne me axwe:. Me mrãnh punu:re kute mrãmri ne akamàt kô tykkam me mrãnh punu pyrãk.

Me ja ne me arým me'õ me:xkumrêx pumũ kute mrãmri ne me kute memã irã djã rax pumũnh pyrãk.

Pyka jakam ne me kaprîre ne ar ba. Kute mrâmri ne me on tyk karõ kaprîn ar ba pyrâk.

Me ja ne me arým me'õ me:xkumrêx pumûn kînhkumrêx ne. Me kînhkumrêx kute mrâmri ne ajte arngrokam me kînh pyrâk", ane. Nâm Idjajj ã me bakukâmãremã ane. Nhykam me aben djô'ã arêno mô:n arêno môr tâmtã arým 'ÿr o bõx. Tû:mrâm me bakamingrãnyrekam Jeju arým Kapanakam bõx. Me:xkumrêx ne arým kam bõx. Idjajj kute me bakukâmãremã 'ã ujarênh kõt ne bõx.

¹⁷ Ne kam arým kaj bê me akremo krax. Ne amijã memã kum,

—Amikam akaprîren wãnh ajaxwemã anhiren Metîndjwýnh'ÿr amijo akêx. Arým kâjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba 'ÿr. Nâm ã Jeju me akreo ane.

Jeju kute amikõt me kamênh.

Mak 1.16; Ruk 5.1

¹⁸ Nhykam kam Garrêjakam Jeju imõti mÿrbê tẽ. Nhykam Ximãomẽ Ångre ar axikõt katorja ngõkam ar kryre rênho ba nhykam arým ar omû. Ximãomã ne me Pedru jarẽ. Ar kubê tep pynênh djwýnh tûm. ¹⁹ Nâm ar ar kryre rênho ba nhykam Jeju arkum,

—On ar mã ikõt ajkamẽ. Jakam dja gar ikõt me kamêno aba kute mrâmri ne ar aje tep pynêno aba pyrâk, ane. ²⁰ Nhykam ar on amikõt kryre mên arým mã Jeju kõt ajkamẽ.

²¹ Nhykam ãm ajbir tẽ nhykam Xijagumẽ Djuão ar kâkam nhÿ nhykam arým ar omû. Ar axikõt kator. Djebedêu ne ar adjuw. Djebedêumẽ ne ar amim kryreo mexo nhÿ. Nâm ar omûn arým kaj bê amikõt ar ku'uw. ²² Nhykam bãm Djebedêu kâkam nhÿ nhykam ar arým wãnh kum iren mã Jeju kõt ajkamẽ.

Jeju kute me punuo mex.

Mak 3.7; Ruk 6.17

²³ Nhykam kam Jeju Garrêjakam pyka kunîkõt memã kukrãdjã jarêno ba. Apÿnh mebê idjaer bikprõnh djãri memã arêno ba. Ne kaj bê ujarênh ny jarêno ba. Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utâr ne ar meo ba'ã memã ujarênh ar ba. Ne kam arým apÿnh me kanêmẽ me punuo mexo ba. ²⁴ Nhykam me arým arênh kumex. Pykabê Xirijkam ne me prîne me kunîmã arêno ipõk ne. Arêno ipõk nhykam me kunî arým Jeju jarênh ma. Ne kam arým 'ÿr me punu kunîo bõx. Apÿnh me kanê djãri meo bõx. Ajte apÿnh me tokry djãri meo bõx. Nhykam me kwÿ me karõ punu kute meo baja nhykam me meo bõx. Nhykam me kwÿ me tyk kute meo baja nhykam me meo bõx. Nhykam me kwÿ akry nhykam me meo bõx. Nhykam kam arým me kunîo mex. ²⁵ Nhykam kam me krãptî: arým 'ÿr bõx ne kõt ar ba. Pykabê Garrêja kurûm, pyka nhidjibê Krîraxbê 10 kurûm, krîraxbê Djeruxarê kurûm, pykabê Djudêja kurûm, ngõbê Djodão nhijukri pyka kurûm ne me bõx ne kõt ar ba.

Me kînh'ã ujarênh.

Ruk 6.20

⁵ Kam ne me krãptî: Jeju kõt ar ba nhykam me omû. Ne kam arým krãnh'ã tẽn wabi. Wabin arým nhÿ. Nhÿ nhykam kõt ba djwýnh ar arým 'ÿr bõx ne nhÿ.

² Nhykam arým arkum amikabên jarênhmo krax ne kum, ³ —Ë, djãm me kute amim, "Ikajgo", anhÿro baja djãm me kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja kâjkwakam Bênjadjwýr djwýnh amim me utâr meo ba. Kam dja me kî:nhkumrêx.

⁴ Djãm me mÿr baja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja Metîndjwýnh ï meo kînhkumrêx. Kam dja me kî:nhkumrêx.

⁵ Djãm me kabõt katija kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me ï pykakam mÿjja kunîo õ. Kam dja me kî:nhkumrêx.

⁶ Me kute memã kum, "Ba on Metîndjwýnhmã ijaxwe kêt", anhÿro ba ne kute katãt amijo ba prã:mja djãm me kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me ï axwe kêt'ÿr bõxkumrêx ne arým prîne Metîndjwýnhmã mexkumrêx. Kam dja me kî:nhkumrêx.

⁷ Djãm me ukaprîja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja Metîndjwýnh kum me kaprîkumrêx. Kam dja me kî:nhkumrêx.

⁸ Djãm me kute amikam axwe'õ mar kêtja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja me Metîndjwýnh pumû. Kam dja me kî:nhkumrêx.

⁹ Djãm me kute aben nêje me kukrão baja kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã'ã dja me abenmã kum, "Metîndjwýnh kra ne wã", ane. Kam dja me kî:nhkumrêx.

¹⁰ Me katãt kute amijo baja dja me te katãt nhykam me arým meo ajkê. Me katãt kute amijo bakam meo ajkê. Djãm kam me kaprî got? Kati. Mÿkam? Bir, me wã dja kâjkwakam Bênjadjwýr djwýnh arým amim me utâr ar meo ba. Kam dja me kî:nhkumrêx.

¹¹ Ar ga dja gar ikabên markumrêx ne kõt ar amijo aba nhykam me te wãnh ar amã akij ne te ar ajo ajkên te ar ajaxweo ar apytã, apÿnh ar ajaxwe djãrio ar apytã. Djãm kam ar akaprî got? Kati, Mÿkam? Bir, kâjkwakam akînh djã raxkam. ¹² Dja gar tu akînhkumrêx ne kam akînh kati. Mÿkam? Bir, dja Metîndjwýnh ar amã o pãnh rax ne. Kâjkwakam gêdja amã o pãnh mex ne. Kâjkwakam kute ar amã o pãnh mex ja dja gar amikukãm aman kam akînh kati. Nâm me tûmre ã axwe anen me kamingrãny kajmã'ã ã Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnho bikêno bao ane. Ga, arým kam kâjkwakam me kînhkumrêxja pumû, ane.

Kadjwanhîmẽ kurwÿ djã'ã ujarênh.

Mak 9.50; Ruk 14.34

¹³ Ne kam ajte arkum,

—Ar aje kadjwanhî pyrâk. Kadjwanhî kute õmrõo mex pyrâk ar gadjwÿ dja gar ajmã akute kêt ne akabên mexkumrêx ne ar aba nhykam ar abu'ã me ja kwÿ ar akudjwa arým mex jabej. Dja kadjwanhîkam akry apêx jabej mÿj dja ajte akry kadjy kam nê? Arkati. Arým mÿj-

ja akry kadjy punukumrêx. Godja punukam me kum kînh kêt ne arým rûm kapî. Kapî nhyim me arým 'ã mrãn paro kajy. Ar gadjwý godja gar memã kum, "Ba ne ba ije Jeju mar", ane. Ne ate kam ar ajaxwe gar arým apunu. Apunu nhyim me arým kum ar akînh kêt ne ar apunukôt kum Metîndjwýnhdjwý kînh kêt.

¹⁴ Ar aje mrãmri ne pyka kunîkôt me kurwý djà pyrãk. Ga, krîraxja pumû. Djãm krãnhre'ã me kute krîrax nhipêxkam me kute o bipdjurmã? Arkati. Ar gadjwý kwãrîk wãnh ikam apijãm kêt ne ikôt adjukaprî.

¹⁵ Ngônhpôkdjwý. Djãm me kute kum angjênh ne kute mýjja 'ôkôt o bipdjur got? Kãnoipôko 'ã pro got? Kati. Ngônhpôk ne me kum angij ne tu parkam, kênhkam umjuw nhyim me kunîmã kikre kre kurwýo ku'ê. ¹⁶ Ar gadjwý kwãrîk wãnh ikam apijãm kêt. Ar abê me kurwý djà pyrãk ne ar adjukaprî. Dja me ar adjukaprî pumûn arým kãjkwakam ar Abãmmã rax jarê. Nãm ã Jeju arkum ane.

Môjdjê kukràdjã'ã ujarênh.

Ruk 16.16

¹⁷ Ne kam ajte arkum,

—Kwãrîk wãnh ijã amim, "Be, mýj kadjy ne Jeju bôx? Bir, kute memã kum, 'Kwãrîk wãnh jakam Môjdjê kabênja mar kêt. Ne Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh 'ôdjwý kabênja kwãrîk wãnh mar kêt.' Kute ã memã anhýro ba kadjy ne bôx", ane. Kwãrîk wãnh ijã ã amim anhýr kêt. Djãm ije ja jarênhmã? Kati. Mýkam? Bir, me amrêbê: me bakukãmãremã ijã ajarê. Nhyim me aben djô'ã arênh mo:. Arênh mo'r tãmtã arým iwýr o bôx. Ba kam arým me kute amrêbê: ijã ujarênh kôt ar amijo iba. Me kute ikukãm ijã ujarênh kôt ije amijo anhýr kadjy ne ba bôx. Kam ije ar kabên markumrêx ne ije ar'ã anhýr prãm kêt. ¹⁸ Dja te Metîndjwýnh kabên kukràdjã kwý'ã pi'ôk no'ôk kryre ne te apýnh mýrbê kyx djãri'ã pi'ôk no'ôk kryre djãm 'ô kajgomã? Kati. Dja 'ô kajgo kêt. Kabên'ã pi'ôk no'ôk kôt dja mýjja apôxkumrêx. Kôt dja mýjja kunî apôx tẽ:n prîne apôx mexkumrêx. Kabên 'ô dja kajgo kêtumrêx. Nhyim kam kãjkwamê pyka arým apêx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

¹⁹ Godja me'ô Metîndjwýnh kabên ngrire 'ômã kajgo jarênh kam 'ã memã kum, "Kabên ja dja ga me mar rerekre", anhýro ba jabej, dja me adjwýnhdjwýmã kum, "Akajgo", ane. Kãjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam dja me kunî kum, "Akajgo", anhýro kumex. Nhyim be, dja me'ô Metîndjwýnh kabên man kôt ar amijo ban kam memã kabên jarênh ba. Me'ô jamã dja me kum, "Araxkumrêx", ane. Kãjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam dja me kum, "Araxkumrêx", ane. ²⁰ Kam, ba ar amã arê gar ama. Djãm mrãmri Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê mebê pardjêu mexkumrêx? Kati. Mrãmri ar aje katãt amijo abakam ne o aje me akrenhkambit dja kãjkwakam Bênjadjwýr djwýnh amim ar apytã gar kôt ar amijo aba. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me ngryk'ã ujarênh.

Rô 12.19; Ep 4.26; Xim k 2.8; Xij 1.19

²¹ Ne kam ajte arkum,

—Amrêbê: me bakukãmãre memã kum, "Kwãrîk wãnh me par kêt", anen ajte, "Dja me me'ônh bî nhyim me arým kum axwe pãnh jarê", ane.

Tãm ne me ar amã arê gar arým ama. ²² Nhyim be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djã ne me me'ônh bî nhyim me arým kambit kum axwe pãnh jarê? Kati. Me kute me'ôkam ngrykkamdjwý. Dja me axwe jabej kukjêr kêt ne tu kam ngryk. Nhyim kam me arým kum axwe pãnh jarê. Ba ajte ar amã arê gar ama. Me kute ikukwakam abeno kamyja godja me kum kamy kurêkam kum, "Apunure", anhýr jabej nhyim kam me arým 'ã meo akuprô. Memã axwe pãnh jarênh djwýnh krãptîbê 70 jao akuprô nhyim me arým memã amikôt amijarê. Nhyim be, godja me kamymã kum, "No kêt", anhýr jabej ne kam arým me biknor tokry djãkam kuwykam môr jabej.

²³ Kam godja ga Metîndjwýnh nhô ki'ýr kînh djão abôx jabej. O abôxo tèn kam akamy ma. Aje o akamyja kute ajã, "Nãm ijo ajkê", anhýrja ga ama. Akam kaprîja ga ama. Djãm kam aje on Metîndjwýnhmã kînh djãja nhôrmã? Kati. Dja akamy akam kaprî ga Metîndjwýnhmã kînh djãjao bôx nhyim Metîndjwýnh arým kum kînh djãja kînh kêt. ²⁴ Kam dja ga wãnh ki kabem kînh djãjamã anhiren akamy kumrêx'ýr tèn kam kum akabên mex jarê gê akubyn akam kînh. Akubyn akam kînhkam dja ga akubyn tèn kam kînh djãja mýn Metîndjwýnhmã angã.

²⁵ Dja me'ô mýjjakam kum akurên memã axwe pãnh jarênh djã'ýr ajo tèm jabej. 'Ýr ajo tèmri dja ga on o anhôbikwa. O anhôbikwa nhyim arým memã axwe pãnh jarênh djã'ýr ajo tèm kêt. Nok ga ren o anhôbikwa kêt nhyim ren memã axwe pãnh jarênh djwýnhmã akanga nhyim ren mebê ijê djwýnhmã akanga. Nhyim kam ren mebê ijê djãkam abê ijê. ²⁶ Ga ren kam akator kêt. Prîne aje amijo pãnh mex inomã mênhkambit ren aka-to. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute abenbê prômê mjênmeo àkînh.

Mat 19.3; Mak 10.2

²⁷ Ne kam ajte arkum,

—Nãm me ar amã, "Kwãrîk wãnh mebê prô, nàr mjêno adjãkînh kêt", ane.

Ja ne me ar amã arê gar ama. ²⁸ Nhyim be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Mrãmri ro'ã anôrkam ajaxwe. Djãm kambit ne ajaxwe? Kati. Dja gar me'ô nire pumûn arým amã o anôr prãm ne. Jabit. Kam arým akadjwýnhbê amim o adjãkînh'ã karô. Kamdjwý arým ajaxwe. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁹ Ne kam Ar kubê axwe puma. Ga, me kute apýnh kukràdjão àpênh jaxwe prãmja pumû. Me kute àpênh jaxweo krã'ýrmã ne Jeju Ar kubê axwe pyman arkum,

—Ne ga ren ano djubôko ajaxwe prâm ga ren on kaban mûm amibê amê. Ren te ano nhikjê kêt ne ren Metîndjwýnh kôt atîn ne ar aba rá'ã, kam ren akínhkumrêx. Ne ren ano amânhkrut rá'ã nhym Metîndjwýnh ren me biknor tokry djâkam amê. Ga ren kam akaprîkumrêx. ³⁰ Ne ga ren anhkra djubôko ajaxwe prâm ga ren on krâtan mûm amibê amê. Ren te anhkra nhikjê kêt ne ren Metîndjwýnhkôt atîn ne ar aba rá'ã kam, ren akínhkumrêx. Ne ren anhkra amânhkrut rá'ã nhym Metîndjwýnh ren me biknor tokry djâkam amê. Ga ren kam akaprîkumrêx, ane. Djâm mrâmri ne me kute amino kadjarmã ne Jeju arkum karô? Kati. Djâm mrâmri ar kute aminhkra krâ'ymã arkum karô? Kati. Me kute âpênh jaxweo krâ'ymã ne Jeju Ar kubê axwe pyma.

³¹ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amã,

“Me kute prô kangamã gê me 'ã pi'òk no'òk ne kum kungân kam kanga”, ane.

Nâm me ã ar amã ane, gar ama. ³² Nhym be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Gêdja me'ò prô djwýnh kangan kam arým axwemã ngrêk. Gêdja prô djwýnhja pân me'ò mymã kabên nhym arým 'ÿr mō. Nhym kam nija arým o akîn kam axwe. Nhym kam my jadjwý arým o akîn kam adjwýnhdjwý axwekumrêx. Nhym be, prôja krô'ã mjênkambit nhym myja kute kangakam axwe kêt. Nâm ã Jeju arkum ane.

³³ Ne kam ajte arkum,

—Kam, amrêbê: me bakukãmäre memã kum,

“Dja gar memã akabên jarên amã me kute amar pydji prâm jabej kum,

‘Metîndjwýnh ne amybym kute imar. Ije amã ikabên pydjin arênhkôt kute imar’, anhÿrkam kwârîk wân h 'ã adjukanga kêt.

Dja gar ajte memã akabên jarênh kôt ar amijo abakumrêx. Nok ren ga kôt ar amijo aba kêt ne ren arým Metîndjwýnh jarênh kajgon ren o kum amikurêtuw”, ane.

Nâm me bakukãmäre ã memã ane gar arým ama.

³⁴ Nhym be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djâm ar ajte memã akabên jarênhkam ajte ajte kôt Metîndjwýnh nâr ò mÿjja'ò jarênhmã? Kati. Mrâmri dja gar memã akabên pÿnhbit jarê. Kwârîk wân h ajte memã akabên pydjin arênhkôt ajte memã kâjkwa jarênh kêt. Metîndjwýnh kam ÿrkam memã arênh kêt. ³⁵ Kwârîk wân h ar ajte memã akabên pydjin arênhkôt ajte memã pyka jarênh kêt. Metîndjwýnh pykakam par djâm djâkam memã arênh kêt. Nâr, kwârîk wân h ar ajte memã akabên pydjin arênhkôt ajte memã Djeruxarê jarênh kêt. Kubê Bênjadjwýr rax djwýnh nhô krîraxkam memã arênh kêt. ³⁶ Nâr, kwârîk wân h ar ajte memã akabên pydjin arênhkôt ajte akrã jarênh kêt. Mÿj ne gar ajte omã? Djâm ar ga ajte akrãkam akî 'òo akamã nâr akî 'òo kakrãtykmã? Arkati. Te ajte akîo anhÿrmã. ³⁷ Kam, memã akabên pÿnhbit jarê. Aje mrâmri mÿjjao anhÿrmã. Kambit memã kum, “Nà. Dja ba ã o ane”, ane. Nâr, ajte mÿjjao anhÿr kêt. Kam memã kum, “Kati. Dja ba o anhÿr kêt”, ane. Jabit memã arê. Memã akabên pÿn-

hbit jarê. Godja gar memã akabên jarê ne me kute ar amar pydji kadjy ajte kôt memã apÿnh mÿjja jarên arým akabên punu. Kute mrâmri ne me axwe nhô bênjadjwýr jajkwa kurüm akabên kator pyrâk. Nâm ã Jeju arkum ane.

Kute ar amipân h nêje ar akre.

Ruk 6.29

³⁸ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amã,

“Amrêbê: ne me bakukãmäre memã kum, ‘Dja me me'ò no katôk gê me o aben man kam pân h no katôk. Nâr, dja me me'ò djwa kwÿr gê me pân h wa kwÿr’, ane.

Me bakukãmäre ã memã ane.”

Nâm me ã ar amã ane. ³⁹ Nhym be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djâm ar ajte amipân h meo abikênhmã? Kati. Kwârîk wân h. Dja me ar ajo ajkê gar amipân h meo abikênh kêt. Godja me ikra poo anhine djubôkbê ar akurwanh jabej tu me'ÿr anhine nhikjêo apa gê kurwa. ⁴⁰ Nhym godja me arým pykakam me bênjadjwýr'ÿr ajo tèn 'ÿr ajo bôx ne kum, “Me'òja ne ijo ajkê. Kum arê gê imã o pân h”, ane. Nhym bênjadjwýr arým amã “Pân h dja ga kum anhô kubêkà'ò pydjin angã”, ane. Djâm ajte kubê nê mã? Kati. Dja ga tu kam anhôdjân h ne kum anhô kubêkào amânhkrut ne angã. ⁴¹ Dja me kôt atêmmã amã krà tÿ:x ne amã, “Ga dja ga ikôt têt nhym ajã kirometu pydji apêx”, ane. Ga kam kabênkôt têt. Kôt atêmo kirometu pydji apêx. Ga kam ikabên kôt amã kîn h ne ajte ijkri kôt têt nhym ajã kirometu 'òdjwý apêx. ⁴² Godja me ar amã, “Imã angã”, anhÿr jabej tu kum angã. Godja me ar amã, “Imã angã. Ba kam ï amã kungã”, anhÿr jabej. Kwârîk wân h kubê nê kêt. Ba ne ba ã ar amã ane. Nâm ã Jeju arkum ane.

Arkum kurê djwýnh jabêmã kute arkum arênh.

Ruk 6.27, 23.34; Kar 7.60; Rô 12.14

⁴³ Ne kam ajte arkum,

—Me ar amã,

“Me bakukãmäre ne memã kum,

‘Ar amã amibu'ã me ja jabên kam amã akurê djwýnh kurê’, ane.

Me ã memã ane.”

Nâm me ã ar amã ane. ⁴⁴ Nhym be, ba dja ba ar amã arê gar ama. Djâm ar amã akurê djwýnh kurê mã? Kati. Dja gar amã akurê djwýnh jabê. Me kute ar ajo Metîndjwýnhmã à'wÿr ne kum, “Dja ga o ajkê”, anhÿro baja dja gar meo Metîndjwýnhmã a'wÿ ne kum, “Dja ga o djuw mex”, ane. Amã akurê djwýnh kaprî. Me kute ar amã kabên punuo baja ne kute ar ajo bikênho baja dja gar meo Metîndjwýnhmã a'uw. ⁴⁵ Ar amã akurê djwýnh jabên arým Abâm kôt amijo têt. Aje amijo kâjkwakam Abâm krakumrêx kadjy dja gar Abâm kôt amijo têt. Ga, Abâm kute me axwemê me mex'ã myto apôxja pumû. Ne kute me katât kute amijo bamê me ate kute amijo ba'ã nao bixadjwýrja pumû.

⁴⁶ Godja gar amã me kum ajabêjabit jabê djâm kam Metîndjwýnh kute ar amã mex jarênhmã? Kati.

Mÿkam? Bir, ar amã me kum ar ajabêjabit jabêkam. Amã akurê djwÿnh jabê kêt-kam. Djori kam amex? Kati. Nãm ã me bënjadwÿr bajtemmã pi'ók kaprío atom djwÿnh djäkính meo ane. Me kum kurê djwÿnh jabê kêt. Djori kam me mex? Kati. Metîndjwÿnh ne memã axwe jarê. ⁴⁷ Godja gar anhöbikwamãbit akabên mex jarê djãm kam ar amexkumrêx? Kati. Mÿkam? Bir, ar aje anhöbikwamãbit akabên mex jarênhkam. Aje akurê djwÿnhmã akabên mex jarênh kêt-kam. Nãm ã me bënjadwÿr bajtemmã pi'ók kaprío atom djwÿnh meo ane. Me kute kurê djwÿnhmã kabên mex jarênh kêt. Djori kam me mex. Kati. Metîndjwÿnh ne memã axwe jarê. ⁴⁸ Kam ar ga dja gar amextire. Kàjkwakam ar Abãm prïne mextirekumrêx. Kudjwa ã ar amextireo anen amã akurê djwÿnh jabê. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute ar ukapríã arkum karõ.

6 Ne kam ajte arkum,
—Dja gar mekam adjukaprí. Djãm kam ar aje amim, “Ba memã amibên ne mekam idjukaprí gê ibu'ã me ja imã idjukaprí jarê”, anhÿrmã? Kati. Kwãrík wãnh amim anhÿr kêt. Dja gar memã amibên nhym me ar amã adjukaprí jarê. Djãm kam dja Metîndjwÿnh ar amã akính djà ngã? Ar aje memã amibênkam djãm ar amã akính djà ngã? Kati. Kam ar aje memã amibênkam dja ar amã akính djà nhõr kêt.

² Kam ar aje me õ mÿjja kêt-mã ar anhö mÿjja nhõr kadjy. Djãm kam ar aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metîndjwÿnh mar mexja kudjwamã? Nãm me kute memã amibên nhym me kute memã ukaprí jarênh kadjy amijo õ'i kakõ. Me bikprõnh djäkam nàr pry kõt amijo õ'i kakõro ba. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrík wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri ar aje amibênkam dja pykakam me ja ar amã ukaprí jarê. Djãm Metîndjwÿnh dja ar amã akính djà ngã? Kati. Ar aje memã amibênkam dja ar akam kính kêt-kumrêx ne ar amã akính djà nhõr kêt. Mrãmri ije ar amã ja jarênhkumrêx. ³ Nhym be, ar ga ar aje me õ mÿjja kêt-mã mÿjja nhõrmã tu udju gê me ar abu'ã ar amar kêt. Gê ar aje memã õrkõt me ar abu'ã ar amar kêt. Dja gar memã angãn kwãrík wãnh amim, “Arÿm ne ba kum kungã. Idjukapríkumrêx”, kwãrík wãnh amim anhÿro aba kêt. ⁴ Dja gar mebê udju nhym ar Abãm djwÿnh arÿm ar aman ta arÿm ar amã akính djà ngã. Nhym kam me kunĩ ar apumũ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Metîndjwÿnhmã ar kabên'ã arkum ujarênh.

Ruk 11.1

⁵ Ne kam ajte arkum,
—Metîndjwÿnhmã ar akabênkam djãm aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metîndjwÿnh mar mexja kudjwamã? Me kute memã amibên nhym me kute memã mex jarênh kadjy ne me me bikprõnh djäkam nàr pry bikjêrkam Metîndjwÿnhmã kabêno ku'ê. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrík wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri me kute amibênkam dja pykakam me ja memã mex jarê. Djãm Metîndjwÿnh kute memã mex jarênhmã? Kati. Me kute memã amibênkam ne

Metîndjwÿnh mekam kính kêt-kumrêx. Kam dja memã mex jarênh kêt-kumrêx. ⁶ Ar aje mrãmri kum akabênmã djãm ar aje memã amibên kadjy me ipökri adjãmã? Kati. Kwãrík wãnh. Dja gar me kãxã ar anhö kumoka'ê djwÿnhmã wadjàn amijã ijê. Ar Abãm djwÿnh ne bipdjur. Nãm te bipdjurn kute mÿjja bipdjur kunĩ pumũnh. Dja gar amijã ijê. Ne kam arÿm kum akabên jarê nhym arÿm ar apumũn ar ama. Ar aman arÿm ar amã akính djà ngã nhym kam me kunĩ ar apumũ. ⁷ Dja gar Metîndjwÿnhmã amikabên jarê. Kwãrík wãnh me kwÿ kudjwa kêt. Me kwÿ kute apÿnh mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipêx ne marja ne me 'êx ne arík mÿjjamã amikabên krãptĩ jarênh kajgoo ba. Ne arík amim, “Dja ba kum amijarênh krãptĩ gê ikabên krãptĩ man arÿm imarkumrêx”, ane. ⁸ Kwãrík wãnh me kwÿ ja kudjwa kêt. Djãm we ar aje Metîndjwÿnhkumrêxmã akabên krãptĩ jarênh nhym kõt we kute amarmã? Kati. Ar Abãm djwÿnh, kubê Metîndjwÿnhkumrêx, djã ne mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipêxja kudjwa amakkre kêt? Kati. Metîndjwÿnhkumrêx ne amak me:xkumrêx ne tu kute ar amar. Ar anhö mÿjja kêtja tu kute mar. Ar aje kum mÿjjao adjà'wÿr kêttri arÿm kute ar amar.

⁹ Ate gêdja gar ikabên kõt kum akabên jarê ne kum, “Djünwã, ga ne ga kàjkwakam nhÿ ba arÿm ama. Gê me amexo apymaja man amim ajarê abenmã ajarê.

¹⁰ On me kadjy abênjadwÿr ne ar meo aba.

Ga, kàjkwakam me kute akabên marn kõt kute ar amijo baja pumũ.

Gê me pykakamdjwÿ on me kudjwa ã akabên marn kõt ar amijo bao ane.

¹¹ Akati jakam ar ijajkwa mãnhkutã ar imã inhõ kwÿ krên djà ngã.

¹² Ar ijaxwe maro akno. Godja me'õ ar ikam axwe bar o ibiknor jabej ga gadjwÿ ar ijaxwe maro akno.

¹³ Me kute ar imã axwe'ã àpnênh kunĩkõt ga ga ar ijo tÿx bar mebê idjãm tÿx ne ijaxwe kêt. Dja ga ajte Xatanajbê mã ar ipytãro aba.

Mÿkam ne bar ã amã ane? Bir, abê Bënjadwÿr djwÿnh. Ga apydji ajity:x ne ara:x rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja”, ane.

Dja gar ã Metîndjwÿnhmã akabêno ane. ¹⁴ Nã bãm ar amã, “Dja me'õ ar akam axwe gar tu wãnh axwe maro aknon kam angryk kêt”, ane. Mÿkam? Bir, godja gar me axwe maro aknon kam angryk kêt nhym kàjkwakam Abãmdjwÿ ar ajaxwe maro aknon akam ngryk kêt. ¹⁵ Nhym be, godja gar me axwe mar rã'ãn me kam angryk rã'ã jabej ar Abãmdjwÿ dja ar ajaxwe mar rã'ãn ar akam ngryk rã'ã. Kam ne ba ar amã, “Dja me'õ ar akam axwe gar axwe maro aknon kam angryk kêt.” Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁶ Ne kam ajte arkum,

—Ne kam ar aje Metîndjwÿnhmã amijajbur jabej djãm ar aje me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metîndjwÿnh mar mexja kudjwamã? Me kute amijajburo amirĩt ne memã amibên kadjy ne me amijo nokre kaprĩn aminokreo àpnu. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrík wãnh me kudjwa kêt. Mrãmri me kute

amibênkam dja pykakam me memã mex jarë. Djãm kam Metĩndjwýnh kute memã mex jarënhmã? Kati. Me kute memã amibênkam Metĩndjwýnh mekam kĩnh kêtumrëx ne memã me kĩnh djà nhõr kêt. ¹⁷ Nhyh be, ar ga ar aje kum amijajburkam on amikrã ngrãn aminokre põ. ¹⁸ Ar aje amijajbur'ã memã amijo amirít kêt kadjy ã memã amijo ane. Ar Abãm djwýnhbê Metĩndjwýnh ne bipdjur. Nãm te apdjur kute mýjja bipdjur kuní pumũnh. Dja gar ã anen arým kum amijajbu nhyh ar apumũn ar ama. Ar aman arým ar amã akĩnh djà ngã nhyh kam me kuní ar apumũ. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kàjkwakam ar õ nèkrëx'ã arkum ujarënh.

Ruk 12.33; A Xim 4.8; Ped k 1.4; Idja 10.34

¹⁹ Ne kam ajte arkum,

—Kwãrĩk wãnh amim pykakam ar anhõ nèkrëx rax jadjwýr kêt. Kam ne kanëremë 'õk arým abê o àpnu nhyh me àkĩnhĩ arým 'ã õpõk ne o akĩ. ²⁰ Ate dja gar Metĩndjwýnhmã apê nhyh arým pãnh kàjkwadjwýnhkam ar amã nèkrëx rax jadjuw. Kam ne 'õk kute ar abê o àpnu kêt nhyh kanëre kute o àpnu kêt nhyh me àkĩnhĩ kute 'ã õpõk ne o àkĩnh kêt. ²¹ Mýkam dja kàjkwakam anhõ nèkrëx? Bir, ar aje anhõ nèkrëxkõt ajamak bën prãmkom. Dja kàjkwakam ar anhõ nèkrëx rax gar arým kàjkwakam mýjjakõt ar ajamak bëno aba. Nãm ã Jeju arkum ane.

²² Nhyh me nodjwý. Me noo ne me kute mýjja pumũnh. Dja gar ano mex ne ajmã ano kute kêt jabej arým mrãmri arít tỳxkumrëx ne mýjja pumũ. Aje mrãmri ne me a'uri mrãnh mex pyrãk. ²³ Nhyh be, dja ano rã, ano ajmã kute gar arým arít kêt ne aje mýjja pumũnh kêt. Aje mrãmri ne me akamãt kô tykkam mrãnh punuja pyrãk. Gêdja gar Metĩndjwýnh kõt aje amijo aba kêt jabej kute ar amã amikukràdjã jarënhja kõt aje amijo aba kêt jabej arým ar aje me'õ akamãtkam ba pyrãk, aje me'õ akamãt kô tyk tỳxkam mrãnh punuja pyrãk.

²⁴ Ë, nhýnh ne me'õ amë õ bënjadjwýr ajkrut ne kum apê? Kati, gêdja o anen kam te o ane. Gêdja kum ja kurën kam kum ja jabê. Nàr kon, gêdja kum ja kĩnh ne kumãbit apê ne kam kum ja kurën kum àpënh kêt ne. Dja gar amã Metĩndjwýnh kĩnh ne ajte amã nèkrëxo atom raxja kĩnh ne kam kute bënjadjwýr amãnhkrutmã adjàpënh pyrãk. Dja gar te o ane, ane.

Amikam umar punu kêt 'ã kute arkum karõ.

Ruk 16.13; Pir 4.6; Ped k 5.7

²⁵ Ne kam Jeju ajte arkum,

—Kwãrĩk wãnh amikam adjumar punun amim, "Mýj dja ba kukrë, mýj dja ba o ikõ, mýj dja ba adjã?" Kwãrĩk wãnh ã adjumar punuo anhýr kêt. Djãm Metĩndjwýnh kute ar akudjwa djwýmë kubëkãbit maro ba? Kati. Kute ar gajbit ar amar tỳx. Kute ar amar tỳxkam dja ta arým ar amã ar anhõ kwý krën djãmë ar anhõ kubëkãmë kungã. Kam, kwãrĩk wãnh amikam adjumar punu kêt. ²⁶ Ga, kýjrũm kwënhja pumũ. Djãm kwënh kute pur kre nàr bãygogo djê nàr o atom ne kute õ

kikrekam adjwýr? Kati. Kwënh kute ã o anhýr kêt nhyh kàjkwakam Abãm tu o djuw mex. Metĩndjwýnh ne kum kwënh kĩnh ngrire. Ar gajbit kum ar akĩnhkumrëx. Kam ar gajbit dja ar ajo djuw mexkumrëx. Kam kwãrĩk wãnh amikam adjumar punun amim, "Mýj dja ba kukrë"? anhýr kêt. ²⁷ Djãm amikam ar adjumar punun arým ar adjumar punuo ar aje amũ atyk këtãm aminhõ akati kamënhmã? Kati. Ar aje te o anhýrmã.

²⁸ Mýkam ne gar anhõ kubëkã prãmje amikam adjumar punu? Ga, kapõtkam pidjõrãja pumũ. Mýj ne pidjõrã abatãnh on? Djãm pidjõrã àpënh nàr djãm kute õ kubëkã kayr? Kati. ²⁹ Bënjadjwýr raxbê Xaromão nhõ kubëkã me:xkumrëx ne kume:x. Djãm mexo kute pidjõrã pyrãk? Arkati. Pidjõrã ne mexo kute Xaromão nhõ kubëkã jakrenh me:xi. ³⁰ Metĩndjwýnh ne pidjõrã kre nhyh abatãnh ne arým mexkumrëx. Akatija tãmkom ne mex nhyh akati nhyh me arým kaban kuwykam kurë nhyh arým xêr. Ga, Metĩndjwýnh kute prĩne pidjõrão djuw mex nhyh mexkumrëxja pumũ. Mýkam ne gar amim Metĩndjwýnh mar rerekre? Kum pidjõrã kĩnh ngrire. Nhyh be, ar gajbit Metĩndjwýnh kum ar akĩnhkumrëx. Tãm dja gar ama. Djãm kute ar ajo djuw mex këtãm got? Dja ar ajo djuw mexkumrëx gar arým anhõ kubëkã.

³¹ Kam kwãrĩk wãnh ar anhõ mýjja prãmje amikam ar adjumar punu kêt. Kwãrĩk wãnh amim, "Mýj dja ba kukrë"? nàr, "Mýj dja ba o ikõ"? nàr, "Mýj dja ba angij"? kwãrĩk wãnh amim anhýr kêt. ³² Apýnh pyka djãri me kute Metĩndjwýnh mar këtja kute mýjja jakõtbit amak bën ne. Djãm ar aje me kudjwamã? Kati. Kwãrĩk wãnh. Kàjkwakam ar Abãm kute ar amar. Ar anhõ mýjja këtja kuníkõt kute ar amar. ³³ Nhyh be, ar ga, djãm ar amã mýjja ja kĩnhmã? Kati. Kwãrĩk wãnh. Bir, mýj dja gar amã kĩnh? Bir, Metĩndjwýnh kute ar apytãr ne kute ar ajo bajabit dja gar kumrëx amikam mar tỳx. Ne kõt ar ajaxwe këtjwý dja gar mar 'ãno dja. Ja dja gar amã kĩnh nhyh kam arým ar amã mýjja kĩnhja kuní ar amã kungã. ³⁴ Kwãrĩk wãnh ar amikukãm adjumar punu'õ mar kêt ne amim, "Godja akatibê idjumar punu djã'õ iwýr bõx jabej mã gêdja ba nê"? anhýr kêt. Djãm akati 'õkam Metĩndjwýnh kute ar ajo djuw mex këtãm? Kati. Akati kuníkõt kute ar ajo djuw mex. Dja akati nhyh Metĩndjwýnh ta arým ar ajo djuw mex. Ar adjumar punu ar awýr bõx jabej ajbit dja gar amikam ama. Kwãrĩk wãnh amũ amikukãm adjumar punu'õ maro atëm kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar kute me'ã axwe rënh nêje kute ar akre.

Ruk 6.37; Rõ 2.1; Kõ k 4.5; Xij 4.11

7 Ne kam ajte arkum,

—Ar aje me axwe jabej me kukjêr këtka mýkam ne gar tu me'ã amim, "Axwe", anhýro aba? Kwãrĩk wãnh. Dja gar me'ã axwe rënhõ aba nhyh me arým amipãnh ar ajã axwe rë nàr Metĩndjwýnh arým ar amã ajaxwe jarë. ² Godja gar me'ã mýjja'õ man kõt tu 'ã, "Axwe", ane. Djãm kam me nàr Metĩndjwýnh akam kĩnh? Kati. Dja gar me'ã ane nhyh me nàr Metĩndjwýnh arým ar gadjwý ar ajã mýjja tãm man kõt

ar ajã axwe më. Dja gar Metîndjwÿnh kudjwa memã ör rûnh nhym kam me akubyn ar aje memã ör 'ãnh ar amã kungã, ane.

³ Mÿkam ne gar akamy nokam pyka jaũmbit pumũn kam ar anokam pïponhtija pumũnh kêt ne? ⁴ Djãm ar aje akamymã kum, "Akmere, amrê ba amã anokam pyka jaũmwã kaba", anhÿrmã? Ne kam ar anokam pïponhtiwã pumũnh kêt kumrêx ne. Ar aje aminokam pïponh pumũnh kêt kam we ã kum ane. ⁵ Kê. Mrãmri ne gar apunu rax ne kam ajajkwakambit amimexo amra. Akumrêx gêdja gar aminokam pïponhtiwã kaban kam arît mex ne arÿm kôt ar akamy nokam pyka jaũm ngrire wã kaba. Kam dja gar akumrêx wãnh ajaxwemã anhire. Ne kam arÿm aje aminokam pïponhti kadjar pyrãk. Ar ga dja gar akumrêx wãnh ajaxwemã anhire ne kam arÿm amex ne ajaxwe kêt ne ar akamy jaxwe nêje kukrà kadjar arÿm amex. Amex kute arÿm ar akamy nokam pï jaũm kadjar kadjar kute arît mex pyrãk.

⁶ Me kwÿ ne me kum axwe kí:nh ne kam axweã maje kum Metîndjwÿnh kính kêt. Djãm me jamã aje Metîndjwÿnh kabên jarênhmã? Kati. Ga ren me jamã arê ne ren aje mrãmri me kute ropremã Metîndjwÿnh nhô mÿjja rênh pyrãk nâr me kute angrô jamymã kryt karÿr rênh pyrãk. Kwãrîk wãnh o anhÿr kêt. Ga ren o ane nhym ren me kum Metîndjwÿnh kabên kurên o ajkên akêx ne gadjwÿ ajo ajkê. Kute mrãmri ne ropre kute mÿjja mex nhirênh nhym angrô jamy ituo kryt karÿr ngãnhja pyrãk. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar kute Metîndjwÿnh 'wÿr'ã arkum ujarênh.

Mak 11.24; Dju r 14.13; Ruk 11.9; Tex k 5.17

⁷ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar tu mÿjja'ã 'uw, mã mÿjja'ã 'wÿro tẽ nhym Metîndjwÿnh arÿm ar amã kungã. Ga, ar aje mã mÿjja jabej ne kam arÿm kum ajapôxja pumũ. Ne kam mã kikre jajkwa krekremã akabêno aku'ê nhym arÿm me kute ar amã 'ã rênhja pumũ. Dja gar ã Metîndjwÿnh 'wÿro ane. ⁸ Be, me kute mÿjja'ã 'wÿr 'ãno ãm gêdja Metîndjwÿnh arÿm memã kungã. Ga, me kute mÿjja jabej ne kum apôxja pumũ. Ne kam me kute kikre jajkwa krekremã kabêno ku'ê nhym arÿm me kute memã kikre'ã rênhja pumũ. Dja gar gadjwÿ ã mÿjja'ã Metîndjwÿnh 'wÿro ane nhym arÿm amã o amirît. ⁹ Nhÿnh ne ar akra'ô tẽn djwÿ'ã ar ajuw gar kum kên ngã? ¹⁰ Ne tep'ã ar ajuw gar kum kangã ngã. Arkati. ¹¹ Be, gar ajaxwekam aje akramã mÿjja mex nhôrja pumũ. Nhym be, kàjkwakam ar Abãm mextire ta gêdja ar amã amũ mÿjja mex nhôro ar ajakre.

¹² Kam gar aje amibu'ã me'ã amim "Gê me imã mex", "Gê me imã mex", anhÿro aba. Kute aje me'ã amim anhÿro aba pyrãk ar gadjwÿ dja gar amikabên kôt ã memã amexo ane. Dja ga ã memã amexo anen arÿm Metîndjwÿnh kabên kukràdjã kôtdjwÿ aje amijo aba mexkumrêx. Môdjê kute kabên jarênh kôt aje amijo aba mexkumrêx. Me kute Metîndjwÿnh kukwakam memã kabên jarênhdjwÿ aje kôt amijo aba mexkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Apÿnh pry'ã arkum ujarênh.

Ruk 13.24

¹³ Nhym kam mrãmri me kute mÿjja mar ne kôt ar amijo ba ne kute pry pyrãk. 'Ã ne Jeju arkum, —Ikôt dja gar amijo aban arÿm abê tÿx kute mrãmri ne pry kre ngrire mebê tÿx pyrãk. Nhym be, dja gar me kum ikînh kêtja kôt ar amijo aban arÿm amã rerekre. Amã tÿx kêt kute mrãmri ne pry kre raxkôt me mrãnh memã tÿx kêt pyrãk. Kwãrîk wãnh me kum ikînh kêtja kôt ar amijo aba kêt. Aje pry jajkwa krekre ngrirekôt adjâr mãn prãbê dja ga on amim iman ikôt ar amijo aba. Me krãptî ne me me kum ikînh kêtja kôt ar amijo ba. Memã tÿx kêtê kute mrãmri ne me kute pry jajkwa krekre raxkôt ngjêx nhym memã tÿx kêt pyrãk. Kute pry kre rax kôt me mör memã tÿx kêt pyrãk. Dja gar me kum ikînh kêt kôt ar amijo aban arÿm akuno. Me biknor tokry djãkam akuno. ¹⁴ Nhym be, me ngrêrebit ne me imã apôx ne amim imaro ba. Me kute mrãmri ne me ngrêre pry jajkwa kre kre ngriremê pry kre ngriremã apôx pyrãk. Ar ga dja gar imã akaton amim imaro aban arÿm atîn ne, Metîndjwÿnhkôt atîn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar amijã no tÿx'ã arkum ujarênh.

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

—Me kute amijo 'êx ne memã, "Ba ne ba ibê Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh", anhÿro bajabê amijã ano tÿx. Nãm me kute mrãmri ne rop krori kute amijo mrykî'ãtomti kà jangjênh ne bôx pyrãk. Me ta ne me kute amijo imar mex ne ar awÿr bôx. Nhym be, kati. Nãm me ar anoo akno. Me kà kadjwÿnhbê ne me kute mrãmri ne rop jamrex pyrãk. Me axwe. Ne kute ar amã Metîndjwÿnh'ã 'êx ne kabên kêt jarênhmã ne ar awÿr bôx. Kute o ibê amiwÿr ar ajo akêx ne ar ajo bamã ne ar awÿr bôx. ¹⁶ Mÿj dja gar me omũnh ne memã akator on? Bir, mÿj dja gar pidjôjadjwÿ mar on? Bir, ô ne parbê rôrôk ne ikwãn o bàrio amirît nhym me kôt kum apôx. Ga, rojtikam tyrti apôx kêtja pumũ. Ar gadjwÿ dja me apÿnh kabên punu jarên àpênh jaxwe gar me omũn arÿm memã akaton amim, "Be, ga, axweja pumũ. Kabên kajgo. Nãm Metîndjwÿnh'ã 'êx ne kabên kêt jarênh ba", ane. Djãm mrÿnhîkam me kute akrô djôbê uba rênh? Kati. Nâr, djãm prêxkam me kute pidjôbê pigu rênh? Kati. ¹⁷ Bàri mexkam ne ô mex arij. Nhym be, bàri punukam ne ô punu arij. ¹⁸ Bàri mexkam ne ô punu arij prãm kêt kumrêx. Nâr, bàri punukam ô mex arij prãm kêt kumrêx. ¹⁹ Bàrikam ô punu jarija kunî ne me kute akâr ne kuwykam rênh. Dja me ã kute Metîndjwÿnh'ã 'êx ne kabên kêt jarênho bajao ane. ²⁰ Be, me àpênh jaxwe dja gar omũn arÿm kôt kum akato. Me kute Metîndjwÿnh kabên kêt jarênhja dja gar ama. 'Ã ne ba ar amã, "Ga, rojtikam tyrti apôx kêtja pumũ", ane.

²¹ Me kute arîk imã, "Ga abê inhô Bênjadjwÿr djwÿnh. Ga ne ga ijo aba", anhÿrja. Djãm me ja kunî kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kute amim me utâr ne ar meo bamã? Kati. Me kute amim kàjkwakam Ibãm kabên

mar ne kôt kute amijo babit. Me jabit dja Bënjadjwÿr djwÿnh amim me utàn ar meo ba. ²² Ije memã axwe pãnh jarënh nhõ akati wãkam dja me krãptĩ aminëje imã, “Bënjadjwÿr djwÿnh. Djãm akukwakam ije memã akabën jarënh kêt got ga ikanga? Djãm akukwakam ije me karõ punu kujaëk kêt got ga ikanga? Djãm akukwakam ije mÿjja pumÿnh kêt nhipëx kêt got ga ikanga? Mÿjja rÿnh, mÿjja krãptĩ ne ba ipëx ga ikanga”, ane. Ije memã axwe pãnh jarënh djã nhõ akatikam dja me ã imã ane. ²³ Kam dja ba irã ipökri me kunĩmã kum, “Kati. Djãm ikukwakam ne ga mÿjja nhipëx? Kati. Wãnh amikukwakam ne ga mÿjja nhipëx. Ba ije amar kêt. Rÿm imã akàx. Me adjãpënh jaxwe”, ane. Dja ba ã memã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute apÿnh kikre nhipëx'ã arkum ujarënh.

Ruk 6.47

²⁴ Ne kam ajte arkum,
—Me kunĩ kute ikabënja mar ne kôt kute amijo baja ne me kute mrãmri ne me'õ jamak mex pyrãk. Me'õ jamak mexja kënkam amim kikre. ²⁵ Nhyam kam te 'ã na axidjuw ne te 'ã ngõ tãm ne te kôk djãbêr tÿx kikre karngrõ nhyam tÿm kêt. Kënkam kute ipëxkam ne tÿm kêt. ²⁶ Nhyam be, me kunĩ kute ikabënja mar kajgon kôt kute amijo ba kêt ne me kute mrãmri ne me'õ bën kati pyrãk. Me'õ bën kati pykatikam amim kikre. ²⁷ Nhyam kam 'ã na axidjuw ne 'ã ngõ tãm ne kôk djãbêr tÿx kikre karngrõ nhyam arÿm tÿm. Djã nãm kãjbê ban tÿm got? Kati. Nãm tu ban gru: ane.
²⁸ Nãm ã Jeju memã anen arÿm memã amikukràdjã jarënh pa. Nhyam me kabën man kam ari ar aben pumÿn kam abenmã kum,
—Tõ mÿj kabën ny gotja? Nãm prÿne kute amimarkôt katã:t memã amikukràdjã jarënhkumrëx. Nãm ã me bënjadwÿr rÿnh kwÿ kabën mex anen ar prÿne kabëno meo atomo ba, ane. Djã nãm ã Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnh memã arënh ane? Kati, nãm me ari no prõt ne ari kukràdjã jarënh'ã umju:w ne kute arënh katãt kêtumrëx.

Me'õ ã kajëkam tã'ã ujarënh.

Mak 1.40; Ruk 5.12

8 Nhyam kam krãnh'ã arÿm rwÿk tã. Nãm rwÿk tã:n arÿm ruw. Nhyam me krãptĩ: kôt mõ. ² Nhyam kam me'õ ã kajëkam tãja 'ÿr bõx ne parbê kõnkrão nhÿn kum rax jarënh kum,
—Bënjadjwÿr djwÿnh, ga aje inhĩ kajëkam itëkôt aje ipumÿnh ne aje mar. Aje ijo mex prãm jabej ba ren arÿm imex ne, ane. ³ Nhyam arÿm 'ÿr ikran kupën kum,
—Ije ajo mex prãm. On amex, ane. Nhyam arÿm 'ã ã kajëkam tãja apëx nhyam arÿm mex ne. Kute o ãm tãmkam tãmbê kã mex ne. ⁴ Nhyam kum,
—Kwãrÿk wãnh ga amijarënh kêt. Dja ga tu katãt mã me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh'ÿr tën kum amibê, kum amikã bẽ. Ne kam kum mry ngã gẽ akadjy Mõjdjê kukràdjã kôt Metĩndjwÿnhmã mry gan kum kungã. Arÿm akã mexkam dja ga kum mrywã ngã gẽ me kunĩ

apumÿ, arÿm akã mexkôt apumÿ. Nãm ã Jeju me'õmã ane.

Kute amybÿm me'õo mex.

Ruk 7.1

⁵ Ne kam arÿm tën krÿraxbê Kapanamã wadjã. Nhyam krãkamngõnh krãptĩ kubê 100 nhõ bënjadwÿr arÿm 'ÿr bõx ne kum õ àpënh no katon kum arën kum,
⁶ —Bënjadjwÿr djwÿnh, inhõ àpënh arÿm akryn tokry rax ne kikrekam arek nõ, ane.

⁷ Nhyam Jeju kum, “Ba 'ÿrn o mex”, ane.

⁸ Nhyam krãkamngõnh nhõ bënjadwÿr kum,
—Djãm imex got ga inhÿrkwãmã tã? Kwãrÿk wãnh. Dja ga akabënbit jarë nhyam arÿm inhõ àpënh mex ne. ⁹ Inhõ bënjadwÿr kute raxo ijakrenhja ne imã kabën ba kabën man kôt ar amijo iba. Ne kam ba ibê me krãkamngõnhre nhõ bënjadwÿrkam ba memã ikabën nhyam me ikabën kôt ar amijo ba. Ba 'õmã kum, “'ÿr tã”, ane nhyam arÿm 'ÿr tã. Ba kam ajte 'õdjwÿmã kum, “Amrê tã”, ane nhyam arÿm amrê tã. Ba inhõ àpënhmã kum, “On mÿjja kupê”, ane nhyam arÿm kupê. Kam ne ba amã, “Abënjadjwÿr djwÿnhkam dja ga akabën nhyam arÿm akabënkôt mex ne”, ane. Krãkamngõnh nhõ bënjadwÿrbê ne me bajtem.

¹⁰ Nãm Jejumã ane nhyam kuman arÿm kam no tyn djan kôt ba djwÿnh arkum,

—Be, me'õ bajtemja kute tu amim imar mexkumrëx. Mebê idjaerkumrëx ren kudjwa ã amim imaro ane. Nhyam be, kati. Me kute kudjwa ã amim imaro anhÿr kêt. Pydji bajtemkam kute amim imar me:xkumrëx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarënhkumrëx. ¹¹ Ê, ba ar amã arê gar ama. Kãjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh arÿm kute pykakam amim me utãr ne ar meo bakam dja gwaj me bakukãmãremê ro'ã banhõ kwÿ krê. Abraõomê Idjakmê Djakomê ro'ã banhõ kwÿ krên mexo nhÿ. Nhyam kam dja me bajtem krãptĩ: ban bõx, myt apõx djãrÿm bõx ne myt ngjêx djãrÿm bõx. Bõx ne arÿm gwaj baro'ã õ kwÿ krëno nhÿ. ¹² Nhyam be, mebê idjaerkumrëxja dja Metĩndjwÿnh arÿm bõm me kumê. Bënjadjwÿr djwÿnh bit kute amim me utãr ne ar meo baja, me tãm dja arÿm bõm me kumê. Bõm mebê idjaer mẽ nhyam me wãnh akamãt kô tykkam ar ba. Wãnh ne me amim ngyk ne tokry djãje amijanën ar àmra ba. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹³ Ne kam me krãkamngõnh nhõ bënjadwÿrmã kum,
—Aj mã. Ga ne ga tu amim imarkumrëx. Kôt dja ba arÿm amã ã o ane, ane. Nhyam myt tãmkam arÿm õ àpënh mex ne.

Kute me punu krãptĩ mex.

Mak 1.29; Ruk 4.38

¹⁴ Nhyam kam Jeju arÿm Pedru nhõ kikrekam bõx nhyam Pedru djupãnhdjwÿ kanën nõ. ¹⁵ Nhyam 'ÿr bõx ne arÿm ikra kupê. Kupê nhyam kanê arÿm kum ire. Kum ire nhyam arÿm kãjmã djan arÿm mex ne. Ne kam arÿm aro djuw mexo ba.

¹⁶ Nhyam kam ar'ã para nhyam me arÿm 'ÿr me krãptĩ bõx. Me karõ punu kute meo baja tãm ne me'ÿr meo

bôx. Nhyam mã me'ã kabênbit jarê nhyam mã me karô punu umaje mô. Memã iren mã mô. Jeju arým mã me kunîkam me karô punu kujate. Ne kam ajte me punudjwý kunîo mex. ¹⁷ Amrêbê: ne ujarênh djwýnhbê Idjaij Jeju'ã ajarê. Kute meo mex'ã ajarê. Nãm Metîndjwýnh kukwakam 'ã ajarê. Nãm me bakukãmãremã kum, "Apýnh me bapunu djari, apýnh me bakanê djari nhyam kute amijã me bamar.

Kute mrãmri ne me kute jênh pytîo bakam kute amijã mar pyrãk. Nãm ã amijã me bamaro ane." Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane. Jeju kute meo mex'ã ne memã arê. Nhyam kam me aben djô'ã arênh mô:. Arênh môr tãmtã arým 'ýr o bôx. Tû:mrãm, me bakamingrãnyrekam Jeju arým kato. Katon kam arým abatãnh ne ar ba. Ne kam arým me punuo mexo ba. Metîndjwýnh kukwakam Idjaij kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt Jeju arým ã meo mexo bao ane.

Ar'ô bit kute Jeju kôt amijo bikamênh.

Ruk 9.57

¹⁸ Jeju me punuo mex ne arým amibu'ã me krãptî: pumû. Ne kam arým arkum, —Gwaj on akãx nhikjêmä rê, ane.

¹⁹ Nhyam kam Môjdjê kukràdjã mar djwýnh'ô 'ýr bôx ne kum,

—Ë, ujarênh djwýnh, ba arek akôt tê. Dja ga nhîãm amrãnh kunîkôt ba akôt mrã, ane.

²⁰ Nhyam kam kum,

—Ë, ga, djoti pykakam kreja pumû. Ne kwênh kýjrûm aêja pumû. Mrymê kwênhbit ne ôt djã kute amim kre pumûnhkôt kam ôt djã. Nhyam be kati. Ba ne ba inhô kikre kêt. Inhikwã djã kêt. Ije amijo inhî ne me awýr ir-wýk nhýnh ne ba inhürkwãja? Kon, gop ga amiman kam ikôt atêm jabej nãr kon, arek dja, ane.

²¹ Nhyam kam me'ô ja kute Jejukôt bamã ne kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, ba ibãm kumrêx jadjà. Ne kam arým akôt ar iba, ane. Nhyam kum,

²² —Kati. Amrê on ikôt ar aba. Gê me kute Metîndjwýnh mar kêt wãnh me tyk jadjà. Me kute mar kêt ne me kute mrãmri ne me tyk jamakkre kêt pyrãk. Gê me wãnh ôbikwa tyk jadjà. Nãm ã Jeju kum ane.

Jeju kôkmã bën tỳx.

Mak 4.35; Ruk 8.22

²³ Ne kam ar kà'ýr tèn 'ýr bôx. Nhyam Jeju arým kàkam nhý nhyam kôt ba djwýnh ar arým kôt nhý. Nhyam kam ar arým kà kujaten amû tê. ²⁴ Tê: nhyam ar aêrbê na 'itỳx ruw nhyam kôk 'itỳx wabê. Nhyam ngô arým aben pumjuw ne kà nhiby ato. Nhyam be, Jeju wãnh arek ôto nô. ²⁵ Nhyam kam kôt ba djwýnh ar 'ýr tèn arým tok ne kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, gop ar ipytã. Arým gwaj badjàr 'ýr, ane.

²⁶ Nhyam arkum,

—Nã gãm ar amim imar rere:kre. Mýkam ne gar atînh prãm? ane. Ne kam kàjmã djan kôkmã bën tỳx. Nhyam arým tu ngô mên nô.

²⁷ Nhyam ar te kute marmã kam no tyn djan abenmã kum,

—Mýj got on nhyam kôkmê ngô raxmê tu kabên kôt ã amijo ane? ane. Nãm ar ã abenmã ane.

Me karô punu krãptî: kute ar me'ôo ba.

Mak 5.1; Ruk 8.26

²⁸ Nhyam kam Jeju arým ngô nhikjêmä bôx ne wabi. Kam ne pyka nhidjibê Djeradja. Nãm wabi nhyam me'ô amãnhkrut ar arým kajpa. Me karô punu ne ari aro ba. Me tykmã kikre kurûm ne ar mô. Ar àkrê: nhyam me te ar umaje ne te ar'ãnh tẽmmã. ²⁹ Nãm ar Jeju kajpan arým kãj bê amran aminêje kum,

—Mýj nã Metîndjwýnh Kra? Djãm me inhô akati kêttri dja ga me imã me itokry jadjà? ane.

³⁰ Nhyam nîjar angrô jamy krãptî: àkur mô. ³¹ Nhyam kam me karô punu kum amijo a'uw ne kum,

—Aje me ikujaêk prãm jabej ba me angrô jamy krãptî:wãmã wadjã, ane.

³² Nhyam kum, "Aj mã", ane. Nhyam me arým kato. Katon arým angrô jamy krãptî:mã wadjã. Wadjã nhyam arým angrô jamy kunî prôt ne. Pyka krã'yr'ã aparmã prôt tỳ:x ne arým imôtikam nox ne aminhimex ne.

³³ Nhyam angrô jamy pumûnh djwýnh ar omûn arým krîraxmã prôt ne. Prôt ne arým bôx. Bôx ne arým prîne memã mýjja kunî'ã ajarê. Ne ajte me karô punu kute ar o baja'ã ajarê. ³⁴ Nhyam krîraxkam me krãptî kute Jeju pumûnhmã 'ýr mô. Ne kam arým omûn kam anon kum,

—Gop me inhô pyka kurûm akato, ane.

Kute me'ô jakryo mex.

Mak 2.1; Ruk 5.17

9 Nhyam kam Jeju ar arým kàkam wadjã nox ne arým akãx nhikjêmä rê. Ne kam wabin krîraxkam ar ba tûmjamã tèn bôx. ² Nhyam ar kwý kum me'ô jakryo bôx. Ikwã djãkam nôr rã'ã nhyam ar kum o bôx. Nhyam amim,

—Be, ar ja ne ar tu amim ikamnhîxkumrêx, ane. Ne me'ô jakryjamã kum,

—Akmere, on akînh. Jakam ne ba arým ajaxwe kunî maro aknon kam ingyk kêt ne, ane. Djã nãm tẽmbê me'ô jakryo mex got? Kati, nãm amidjêje nèn kum jabit jarê nhyam êje nô. Jeju ta ne axweo akno.

³ Nhyam wãnh Môjdjê kukràdjã mar djwýnh kwý arým amim,

—E kum be, me'ô ja ne ajmãnh Metîndjwýnh japryô djan amijo Metîndjwýnh dja. Metîndjwýnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ngyk kêt, ane. ⁴ Nãm me ã ôkre kadjwýnhbê anhýro kumex nhyam arým tu me kuman memã kum,

—Mýkam ne ga me anhôkre kadjwýnhbê ijo kajgon ijapryô akumex? ⁵ Ë, ba me amã mýjja amãnhkrut jarê. Mýj ne amirît, nèn? Ba ren kum, "Ba arým ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt", ane. Nãr kon, "On kãjmã djan tê", ane. Mýj ne ren amirît, nèn? Nã bãm ren kum, "Ba arým ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt", ane nhyam amirît kêtumrêx ne. Tãmbit ne amirît kêt.

Nhym be, kàjmã me ku'ê, ije ren me'ômã kum, "Kàjmã djan tẽ", ane nhym ren arým amirít. Tãmbit ne amirítkumrêx. ⁶ Dja ba kum, "Kàjmã djan tẽ", anen arým o mex ga me arým omün arým amim, "Be ga, Jeju kute me'õ jakryo mexja pumũ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým amijo ĩ ne pyka jakam amikabênkôt ari me axweo biknor ba", ane. Me aje amim ja jarênh kadjy dja ba me'õ jakryjao mex. Nãm ã Môj djê kukràdjã mar djwýnhmã anen arým tu me'õ jakryja'yr akêx ne kum, —On kàjmã djan anhikwã djã mýn anhürkwãmã o tẽ, ane. ⁷ Nhym kam arým me aêrbê kàjmã djan ikwã djã mýn ũrkwãmã o tẽ. ⁸ Nhym me krãptĩ omün kam no tyn kumex ne amim, —Ê, arým ne djãm mrãmri o mex nhym mrãnh mexja pumũ. Mrãmri ne kabênkumrêx. Djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri kute Metĩndjwýnh kabênkôt me axweo biknorkumrêx. Ga, kute kam me'õo mex nhym mrãnh mexkumrêxja pumũ. Metĩndjwýnh mexkumrêx, ane. Nãm me krãptĩ: ã amim ane.

Kute amikôt Matêu kamênh.

Mak 2.13-15; Ruk 5.27-29

⁹ Nhym kam Jeju arým tẽ. Tẽ: nhym me'õ bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djãkam nhỹ. Idjibê ne Matêu. Nhỹ nhym arým omün kum, "Amrê mã ikôt ajkamê", ane. Nãm kum ane nhym Matêu arým amim kabên man kàjmã dja. Kàjmã djan arým kôt ajkamê.

¹⁰ Nhym kam arým Matêu nhürkwãkam tẽn bõx ne arým õ kwý krêno nhỹ. Nhym bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnh krãptĩ bõx ne Jejumê ro'ã nhỹ. Nhym we me axwedjwý ikõ'ã nhỹ. Me krãptĩ ne me nhỹ. Jeju kôt ba djwýnh ne ar Matêumê ro'ã nhỹ.

¹¹ Nhym mebê pardjêu arým me ja pumün arým Jeju kôt ba djwýnh arkum,

—Je tõ, djãm me wã axwe ngri got? Mýkam ne ar an hõ ujarênh djwýnh me ro'ã õ kwý krêno nhỹ? Bẽnjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnhmê me axwemê ro'ã õ kwý krêno nhỹ, ane.

¹² Nhym Jeju arým ar kabên ma. Ar kute,

—Djãm me wã axwe ngri got? anhýrja Jeju arým kuman arkum,

—Djãm me mex'yr ne me kane djwýnh mrã? Kati, me kanê'yrbit ne me kane djwýnh mrã. Badjwý ne ba me axwe'yr tẽ. Djãm we me amex'yr ne ba tẽ? Kati, me axwe'yr ne ba tẽ. Me tãm ne ba amiwýr me ku'uw. Me amikam kaprĩren wãnh axwemã irern iwýr amijo akêxmã ne ba amiwýr me ku'uw. Nhym be, amrêbê: ne Metĩndjwýnh me bakukãmãremã kum,

"Djãm me aje imã mry bõr djãm imã kĩnh?

Kati. Me amã me kaprĩ. Ja ne imã kĩnh", ane. Mýj'ã ne Metĩndjwýnh me bakukãmãremã ja jarê? Ja dja gar tẽn ama. Mýkam? Bir, me axwe ne ba amikôt me ku'uw. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

Me kukràdjã tũm'ã ujarênh.

Mak 2.18; Ruk 5.33

¹⁴ Nhym kam Djuão. Kubê ngõmã me angjênh djwýnh. Djuãokôt ba djwýnh ar arým Jeju'yr bõx ne kum,

—Ar ba ne bar ije Metĩndjwýnhmã amijajbur kumex. Mebê pardjêudjwý ne me kute kum amijajbur kumex. Nhym be, akôt ba djwýnh ne ar kute kum amijajbur kêt. Mýkam? ane.

¹⁵ Nhym Jeju tu amijã mjên jarên amikôt ba djwýnh ar'ã mjênme ro'ã ar ar ba jarên arkum,

—Ga, me kute abenã mjênme prõmê rênhja pumũ. Djãm ar mjênme ro'ã ar baja kaprĩn mýr got? Arkati. Ar kĩnhkumrêx ne ar õ kwý krên rax. Adjým, dja apýnh akati amrê mörjakam me Ar kubê mjêno tým ne mã o mõ. Nhym kam gêdja ar kaprĩren arým Metĩndjwýnhmã amijajburo ba. Nãm ã Jeju Djuãokôt ba djwýnh arkum ane. Amijã ne mjên jarê. Ne amikôt ba djwýnh'ã ne mjênme ro'ã ar ar baja jarên arým ã arkum ane. Mýj'ã ne me kute Ar kubê mjêno týmja jarê? Bir, ta amijã ne arê. Jeju dja meo tým ne mã o mõ. Kambit dja kôt ba djwýnh amijajburo ba.

¹⁶ Be, ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjã ny mar ne ajte kute jãm amim me kukràdjã tũm marja pumũ. Me kute amê kukràdjã maro bakam umar mex kêt. Me kute mrãmri ne kubêkã ny kubêkã tũm'ã ir pyrãk ne ajte kute pidjõ kangõ ny mrykào ngõnh tũmkam runh pyrãk. 'Ã ne Jeju ajte memã kum,

—Ga, me'õ nhõ kubêkã tũm ne arým 'yrja pumũ. Nhym kam arým kubêkã nyn põnh kêt. Djã ne me tũmja'ã kudji? Kati. Mýkam? Bir, dja me kupõ nhym arým nykam ê abenmã wangij. Abenmã wangij ne arým tũmja kadjõ. Nhym kam arým 'yr nyja kute 'yr tũmja jakrenh mex ne. ¹⁷ Ga, me'õ nhõ mrykào ngõnhja pumũ. Me bakukãmãre ne me õ mrykào ngõnh. Ga, mrykào ngõnh arým tũm ne ngrãja pumũ. Djã ne kam uba kangõ ny ru? Kati. Mýkam? Bir, dja nõr 'ãtũm nhym uba kangõ arým kadjàn ajmrõ nhym ngõnh arým igot tẽn arým ajkatõr. Nhym arým kangõ ajkapĩ nhym ngõnh arým punu ne. Be, kam mex rã'ã kadjy ne me kute mry kào ngõnh ny, kà rerekrekambit kangõ ny runh prãm. Nãm ã Jeju arkum ane. Gêdja me amim Jeju kukràdjã nybit maro ban arým mar mexkumrêx. Nhym be, gêdja me amim me kukràdjã tũmdjwý mar prãm ne arým umar mex kêtumrêx. 'Ã ne Jeju memã ajarê.

Kute akubyn bẽnjadjwýr krao tĩn.

Mak 5.21; Ruk 8.40

¹⁸ Kute memã ja jarênh õm kam ne me'õ bẽnjadjwýr 'yr bõx ne kute kum rax jarênh kadjy tu parbê tým. Ne arým kum rax jarên kum,

—Arým godja ikra ni ty. Dja ga ikôt 'yr tẽn 'ã anhikra dji gê arým tĩn ne, ane. ¹⁹ Nhym arým kàjmã djan kôt tẽ. Kôt ba djwýnhdjwý ne arkôt tẽ.

²⁰ Tẽ: nhym me'õ nire kôt bõx. Kamrõ apõx'ã ne arým amexbê 12 apêx. Nãm kôt bõx ne tu Jeju nhibũm kôt 'ã

kubêkà jabu djàbit kupê. ²¹ Kute o anhÿr djwÿnhràm ne ta arÿm amim,

—Ba gop 'ã kubêkàbit mǎn kupên arÿm imex ne, ane.

²² Nhyam kam Jeju arÿm akêx ne omÿn kum, —Àpnhÿre, on akÿnh. Ga ne ga tu amim ikamn-hÿxkumrêx ne arÿm amex ne, ane. Nhyam kam myt tǎmkam mex ne.

²³ Nhyam kam Jeju ar tē. Tē:n kam arÿm bēnjadjwÿr nhÿrkwǎ'ÿr bôx ne arÿm wadjà. Nhyam wǎnh me kwÿ pore kakôro dja nhyam me kangao kumex. ²⁴ Nhyam memǎ kum,

—Me on ajmà. Djǎ nǎm kurerer wǎ ty got? Kati. Nǎm ôto nō, ane. Nhyam me arÿm 'ã keketo kumex. ²⁵ Ne arÿm kato. Nhyam kam arÿm 'ÿr tēn 'ÿr bôx ne kurerer nhikra 'amÿ. Nhyam arÿm tÿn ne kǎjmǎ dja. ²⁶ Nhyam kam me arÿm pyka kunÿkôt arēnho ipôk ne.

Kute me punuo mex.

²⁷ Nhyam kam Jeju arÿm amÿ tē. Tē: nhyam me'ô no rǎ ar amǎnhkrut arÿm kôt tē. Nǎm ar kǎj bē kum amijo àmra tēn mǎ kum,

—Dawi tǎmdjwÿ gop amǎ ar ikaprÿ, ane. ²⁸ Nhyam arÿm kikremǎ wadjà nhyam ar no rǎ arÿm 'ÿr bôx. Nhyam ar kukij ne arkum,

—Djǎ ne gǎm ar tu amim imarkumrêx? Ije ar ajo mex marja djǎm mrǎmri ar aje tu amim ja markumrêx? ane. Nhyam ar kum, “Nà, Bēnjadjwÿr djwÿnh”, ane.

²⁹ Nhyam kam arÿm ar no kupê ne arkum, —Ar aje tu amim imarkumrêx kôt dja ba ã ar ajo ane, ane. ³⁰ Nhyam kam ar arÿm rÿt mex ne. Nhyam Jeju nêje arkum 'ã karōn kǎj bē arkum,

—Kwǎrÿk wǎnh me'ômǎ ijarēnh kêt, ane. ³¹ Nhyam ate ar katon arÿm pyka kunÿkôt arēnho ipôk ne.

³² Nhyam kam me Jeju'ÿr me'ôo bôx. Me karō punu ne ar me'ôo ba nhyam ô'ã kabēn kêt nhyam me 'ÿr o bôx.

³³ Nhyam arÿm me karō janon kujate nhyam arÿm me aērbē kabēn mexkumrêx. Nhyam me krǎptÿ: kam no tyn kumex ne abenmǎ kum,

—Mÿj me'ô ne kute me babê idjaerkam mÿjja pumÿnh kêt ja'ô pumÿnh? Arkati, ane.

³⁴ Nhyam be, mebê pardjêu ne me memǎ kum,

—Me karō punu nhō bēnjadjwÿr kabēnkôt ne kute me karō kujaêko ba, ane. Nǎm mebê pardjêu ã Jeju'ã memǎ ane.

Kum me krǎptÿ kaprÿ.

Mak 6.34

³⁵ Jeju ne krÿrax kunÿkôt memǎ ujarēnh ny jarēnho tē. Krÿraxmē krÿ kryre kunÿkôt memǎ arēnho tē. Me bikprōnh djakam memǎ arēnho tē. Bēnjadjwÿr djwÿnh kute amim me utàr ne ar meo ba'ã ujarēnh nyja ne kǎj bē memǎ arēnho tē. Ne ajte me punumē me kanē kunÿo mexo tē.

³⁶ Ne kam me krǎptÿ: pumÿ. Nǎm me omÿn arÿm kum me kaprÿ: Mÿkam? Bir, me katyk ne ate ar bakam. Me kute mrǎmri ne kute mrykÿ'atomtio djuw mex

djwÿnh kêt kam katyk ne ate ar ba pyrāk. ³⁷ Ne kam kôt ba djwÿnhmǎ kum,

—Me kute Metÿndjwÿnh mar prǎmja ne me kumex. Nǎm me kute mrǎmri ne bǎy arÿm abôr tyk ne kumex-ja pyrāk. Nhyam be, Metÿndjwÿnh'ã ujarēnh djwÿnh ne me ngrêre kute bǎykam me àpēnh djwÿnh ngrêreja pyrāk. ³⁸ Kam dja gar me kadjy Metÿndjwÿnh 'uw gē me'ÿr 'ã ujarēnh djwÿnh jano gē me memǎ arē nhyam me kuman kam arÿm tu amim markumrêx ne. Kute mrǎmri ne me mrǎnh ne kute me ô purkam bǎy pumÿnh ne mrǎnh ne bôx ne kute kadjy me ô pur djwÿnhmǎ arēnh nhyam me kute amÿ kadjy memǎ arēnh nhyam me ban kute memǎ ê ja pyrāk. Dja gar ã me kadjy Metÿndjwÿnh 'wÿro ane.

Kute ar kubê 12 janor.

Mak 6.7; Ruk 9.1

10 Nhyam kam amiwÿr kôt ba djwÿnh Ar kubê 12 'uw nhyam ar bôx. Nhyam ar kute kabēnkôt me karō punu janor ne kujaêk kadjy arkum amipyma jad-ja. Nhyam apÿnh me punu djari. Nhyam apÿnh me kanē djari. Nhyam ar kute kabēnkôt meo mex kadjy arkum tÿx jadjà. Ne kam arÿm ar ano.

² Apÿnh kute ar anorbê 12 nhidji jarēnh kadjy ne ja. Ximǎo. Idji 'ôdjwÿ ne Pedru.

Àngre. Kamybê ne Pedru.

Xijagu. Djebedêu ne kudji.

Djuão. Kamybê ne Xijagu.

³ Piripi.

Batormê.

Tôme.

Matêu. Kubê ne bēnjadjwÿr bajtemmǎ pi'ôk kaprÿo atom djwÿnh.

Xijagu 'ôdjwÿ. Aupêu ne kudji.

Tadêu.

⁴ Ximǎo 'ôdjwÿ. Mekôt ne me kukrǎdjǎ'ã no tÿx.

Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadji. Tǎmja ne Jeju kurê djwÿnhmǎ kanga.

Apÿnh kute ar anorbê 12 nhidji ne ja.

⁵ Ar ja ne Jeju ar ano. Nǎm ar àpēnh djǎ'ã arkum karōn ar ano. Nǎm arkum,

—Kwǎrÿk wǎnh me bajtemmǎ ar amôr kêt ne kwǎrÿk wǎnh pykabê Xamarijkam krÿ'ômǎ ar adjàr kêt. ⁶ Mebê idjaer ne me no akunon ate ar ba kute mrǎmri ne mrykÿ'atomtio no biknor pyrāk. Me ja'ÿr dja gar mō. ⁷ Ne me'ÿr bôx ne kǎj bē memǎ kum, “Arÿm kǎjkwakam Bēnjadjwÿr djwÿnh kute pykabê amim ô me utàr ne ar meo ba 'ÿr”, ane. ⁸ Dja gar me kanêo mex ne ajte me ÿ kajêkam tēo mex ne ajte akubyn me tyko tÿn. Ne ajte mekam me karō punu janon kujate. Ba ne ba tu kajgo ar amǎ adjàpēnh djǎ'ã karō gar maro aba. Ikudjwa tu kajgo meo mexo aba. Kwǎrÿk wǎnh memǎ pǎnh jarēnh kêt. ⁹ Kwǎrÿk wǎnh kēn karÿr nàr kryt jaka nàr kryt kamrêkbê kobri me kute o ô pi'ôk kaprÿja kwǎrÿk wǎnh byr ne ar anhō katôk'y djakam ir kêt. ¹⁰ Kwǎrÿk wǎnh ar anhō xakuo amôr kêt. Ar akà krākà pÿnh ne ar aparkà amǎnhkrut ne ar anhō kô pÿnh dja gar o mō. Jabit dja gar o mō. Ar anhō mÿjja ja'ô'ã kàtàm kwǎrÿk wǎnh o

amör kêt. Ar adjâpênh pân̄h dja me ta ar amã ar anhö mýjja ngã. Nãm ã arkum karõo ane.

¹¹ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar krîrax 'ömã wadjàn me'ö mexja jabej. Kum ar akînh dja gar abej. Dja ar amã aminhürkwã jarë gar kambit anhikwã. Me kurüm ar akatorkambit ajte anhürkwã 'ödjwý jabej. ¹² Dja gar me ürkwã 'ömã wadjàn memã umar mex jarë. ¹³ Dja me mex ne kum ar akînh gar memã umar mex jarë nhym me arým ar akabën kôt mrãmri umar mexkumrëx. Nâr godja me kum ar akînh kêt jabej dja me umar mex kêt ne. ¹⁴ Godja me'ö kum ar akînh kêt ne kute akabën mar prãm kêt jabej aparkã'ã me ö pyka ka'u. Me ürkwã kurüm nâr me ö krîrax kurüm ar akator kutã ar aparkã'ã me ö pyka ka'u. Aje me kute akabën mar prãm kêtjao amirît nhym Metîndjwýnh kute omün̄h ne amü 'ökam kute memã pân̄h jarënh kadjy me ö pyka ka'u. ¹⁵ Ba ar amã arë gar ama. Amrëbê: me bakukãmãreka me me krîraxbê Xôtômamë Gomorakam axwekumrëx. Dja ï Metîndjwýnh kute me axwemã pân̄h jarënh kadjy akati bõx nhym me arým tokry. Dja ajbir krîrax jakamdjwý me axwe pân̄h tokry: Ne tokryo Xôtomakam me jamë Gomorakam me ja jakrenh me:x ne. Mrãmri ne ba ar amã arënhkumrëx, ane. Jeju ã arkum 'ã karõo ane.

¹⁶ Ne kam ajte arkum,

—Dja ba ar ajano gar arým aje mrãmri ne mrykî'ätomti kute rop djâkrê katikôt ar ba pyrâk. Amijã ano tÿx kute mrãmri ne kangã amijã no tÿx pyrâk. Ne ar ajaxwe kêt kute mrãmri ne tut axwe kêt pyrâk. ¹⁷ Aminêje rît. Mýkam. Bir, godja me ar ajo rôrök ne ar ajo mõ. Nhym kam me krãptî kute ar akukjêr kadjy arým ar ajã akuprö. Ar ajã akuprö nhym me arým ar akaprêprêk. Mebê idjaer bikprönh djâkam ar akaprêprêk. Mry kã punuo ar akaprêprêk ne. ¹⁸ Imã ar adjâpênhkam dja me ar ajo rôrök ne ar apa 'amýn arým me bënjadjwýr kabem ar apumjuw. Ne me bënjadjwýr rün̄h kabem ar apumjuw gar arým ijã memã amijarë. Nhym me me bajtem kabem ar apumjuw gar arým ijã memã amijarë. ¹⁹ Godja me ar ajo rôrök ne ar ajo mõn me kabem ar apumjuw kwãrîk wãnh ar amikukãm amim, "Mýj dja ba aminêje memã ikabën on"? anhyr kêt. Mýkam? Bir, myt tãmkam dja ar amã akabën jangij. ²⁰ Djãm ar ga dja gar amikabën jarë? Kati. Ar Abãm djwýnh Karõ dja ar amã amikabën jarë gar arým amü memã arë. Nãm Jeju ã arkum 'ã karõo ane.

²¹ Ne kam ajte arkum,

—Me kamy dja kurê djwýnhmã kamy kanga nhym me arým me kupa. Nhym me bãmdjwý dja kurê djwýnhmã kra kanga. Nhym me kra dja me kum bãm-më nã kurê ne memã ar kanga nhym me ar kupa.

²² Imã adjâpênhkôt dja me kunî kum ar akurê. Dja gar ikôt ar aba tÿx rã'ã:n ijã adjukanga kêt ne kam 'ã aminhinomã amimë ba arým ar apytã. ²³ Godja me krîrax 'ökam kum ar akurên ar ajo ajkë gar krîrax 'ödjwýmã apröt. Dja gar apýnh mebê idjaer nhö krîraxkam me akreo tẽ:n o atëm nhinomã mënh kêt ba arým bõx. Ba

ije amijo inhî ba arým ar awýr bõx. Nãm Jeju ã arkum 'ã karõo ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Ë, djãm ar kute kabën mar ar o baja kute raxo ar ö ujarënh djwýnh jakrenh? Kati. Nâr, djãm ö àpênh kute raxo ö bënjadjwýr jakrenh? Kati. ²⁵ Kute kabën mar ar o baja kute ar ö ujarënh djwýnh kôt ar amijo bakambit ne mex. Ö àpênh kute ö bënjadjwýr kôt ar amijo bakambit ne mex. Ga, me kum ikurê ne imã me karö punubê Bedjêbu jarëho baja pumü. Djãm me kum ar akurê kêtã? Kati. Ar gadjwý dja me ar amã mýjja punu jarënh kume:x. Ar aje araxo ijakrenh kêtãkam ne iköt ar amijo abakam dja me ar gadjwý ar amã mýjja punu jarënh kume:x.

²⁶ Djã nãm me kadjwýnhbê axweja bipdjur rã'ãmã? Kati, dja ï amirît ne. Nhýnh ne mýjja bipdjur'ö me kute omün̄h kêtã? Ne nhýnh ne me kute mýjja pudjur'ö mar kêtã? Adjým, dja ï kunî amirît ne. Mýjja pudjur, mýjja bipdjurja dja ï kunî amirît ne. ²⁷ Ije akamãtkam ar amã mýjja jarënh dja gar a'uri kãj bê memã arë. Ije ar ajamakri ijajkwa momokkam mýjja jarënh dja gar kikre nhimök po'ã djan kãj bê memã arë. ²⁸ Ne kwãrîk wãnh gar amã me kute ar aparja pyma kêt. Me ja gëd-ja me ar akrãkãbit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwýnhbê ajmã ar ajo kêt. Kati, ba ar amã arë. Me'ö pydji dja ga ar amã uma. Kute me bîn ne ijukri me biknor tokry djâkam me rënh jabit dja ga ar amã uma. Be, ba ar amã arë. Metîndjwýnhbit dja gar amã uma.

²⁹ Kwênhne amãnhkrut ne pân̄h ngrire, pân̄h ngôn-ponh pydji. Nhym kam kwênh pydji pykabê tým ne arým ty. Djãm Abãm djwýnh kute mar kêt? Kati. Kute kwênh mar. ³⁰ Ne ar akîdjwý kute mar. Arým Abãm djwýnh kute ar amã abenã ar akî'ã akre mar. ³¹ Kam, djãm ar atîn prãmmã? Kati. Kwãrîk wãnh. Te kwênh krãptî: nhym kum kwênh kînh ngrire. Nhym be, ar gajbit. Metîndjwýnh kum ar akînhkumrëx. Tãm dja gar aman atîn prãm kêt. Nãm Jeju ã arkum karõo ane.

³² Ne kam ajte arkum,

—Kam me'ö kute amijo ipytãr ne me ipökri memã kum, "Ba ne ba ije amim Jeju mar", anhyro baja. Badjwý dja ba tãmwã'ã kãkwakam Ibãmmã kum, "Nã, ba inhöbikwa ne wã", ane. ³³ Nâr, dja me'ö me ipökri memã kum, "Kati. Ije Jeju mar kêt", ane. Badjwý dja ba tãmwã'ã kãkwakam Ibãmmã kum, "Kati. Ije tãmwã mar kêt", ane.

³⁴ Djãm ibõx nhym ikam me umar mexmã? Kati. Dja ba bõx nhym me arým imýr jabej abeno kurê djwýnh ne aben pa. ³⁵ Amrëbê: ne me me bakukãmãremã kum,

"Dja me'ö my kum bãm kurê.

Nhym me'ö nire kum nã kurê.

Nhym prö kum umrengêx kurê.

³⁶ Me'ö nhürkwãkam dja ta öbikwa kum aben kurê." Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Jakam dja me imýr jabej ã abeno ane. Me kute me bakukãmãremã arënh kôt dja me ã abeno ane.

³⁷ Godja gar ajö imã, "Ba akôt apê", anen amã abãm-bit nâr amã anãbit kînh ne amã ikînh ngrire ba arým

imã ikôt adjàpênh kînh kêt. Godja amã akra mybit nàr amã akra nibit kînh ne amã ikînh ngrire ba arým imã ikôt adjàpênh kînh kêt. ³⁸ Dja gar ajô amã ikôt atokry puma ne ikôt aje anhô pite'y mýnh prãm kêt ne ikôt abikamênh prãm kêt jabej ba kam imã ikôt adjàpênhja kînh kêt. ³⁹ Dja gar ajô atînmã aminên arým akuno. Nàr gar ibê aminê kêt nhym me arým abî. Imã adjàpênhka arým abî. Kwãrîk wãnh rã'ã. Metîndjwýnh dja arým atînkumrêx kadjy apytã ga arým kôt atîn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum 'ã karôo ane.

⁴⁰ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar me'yr bôx nhym me kum ar akînh. Me kum ar akînh o arým kum badjwý ikînh. Ne kum ikînh o arým kum kute ijanor djwýnhdjwý kînh. ⁴¹ Dja Metîndjwýnh kukwakam memã kabên jarênh djwýnh me'yr bôx nhym me kum kînh. Kubê Metîndjwýnh kukwakam memã kabên jarênh djwýnhkam kum kînh. Metîndjwýnh dja kam arým memã o pãnh ne. Metîndjwýnh kute kukwakam ujarênh djwýnhmã àpênho pãnh kôt dja arým memã o pãnh. Dja me'ô katãt kute amijo bakumrêx me'yr bôx nhym me kum kînh. Me'ô katãt kute amijo bakam me kum kînh. Metîndjwýnh dja arým memã o pãnh ne. Metîndjwýnh kute me'ô katãt kute amijo bajamã o pãnh kôt dja memã o pãnh. ⁴² Dja me'ô ikôt ba djwýnh rax kêt'ô bôx nhym me kum ngô ngã. Me'ôja kute ikôt bakam kum ngô ngã. Ba dja ba mrãmri o pãnh mex. Me kute o djuw mex ngrire jao pãnh mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karôo ane.

Djuão'ã ujarênh.

Ruk 7.18

11 Ne arým kôt ba djwýnh Ar kubê 12mã 'ã karô pa. Arkum 'ã karô pan kam arým amũ tẽ. Pykabê Garrêjakam apýnh krî rûnh djari kute memã kukràdjã jarênh ne kute kãj bê 'ã me akre kadjy ne amũ tẽ.

² Nhym kam me Djuãomã Jeju jarê. Djuãobê ne ngômã me angjênh djwýnh. Me kute arým Djuãobê ijêkam ne me kum Jeju jarê. Nãm me Djuãomã kum,

—Jeju ne arým apýnh mýjja pumûnh kêt nhípêx, ane nhym arým kuma. Kuman arým Jeju'yr amikôt ba djwýnh ar amãnhkrut jano. ³ Ar kute Jeju kukjêrmã ne Djuão ar ano nhym ar arým 'yr tẽn 'yr bôx ne Jejumã kum,

—Metîndjwýnh kute me imã me'ô janor nhym bôxmã, kute me imã arênhja djãm ga? Nàr kon godja gwaj me'ôkam ama? Nãm ar ã Jejumã ane.

⁴ Nhym Jeju arkum,

—Dja gar akubyn Djuão'yr tẽn kum arê. Aje ajbir mýjja mar ne omûnhja kum arên kum, ⁵ "Me no rã arým rît mex. Nhym me mrãnh kêt arým mrãnh mex. Nhym me ã kajêkam tẽ arým mex. Nhym me amakkre kêt arým amak mex. Nhym me tyk akubyn tîn ne. Nhym me ô mýjja kêtja nhym me kãj bê memã ujarênh ny jarênho ba", ane. Tãm dja gar aman Djuãomã arê gê kuma.

⁶ Dja me memã ijarê nhym me ibê amijo akêx kêt, me ja ne me kînhkumrêx. Nãm ã Jeju Djuãokôt ba djwýnh arkum ane. Nhym ar kuman arým katon tẽ.

⁷ Nhym kam Jeju arým me krãptî:mã kum,

—Mýj ne ga me aje kapôt kukritkam omûnhmã mō? Djãm Djuão kute bōti kōk djábêrkam ari amijadjwýr pyrãk? Djãm ari memã kabên jadjuw? Kati. Nãm katãt memã kabên jadjwýrkumrêx. ⁸ Bir, mýj ne ga me aje omûnhmã mō? Djãm Djuão ne kubêkã pãnh rax ne akrita jangij? Kati. Nãm kubêkã pãnh ngrire jangij. Bênjadjwýr rûnh nhô kikretikam ne me kubêkã jakrita jangij. Nhym be, Djuão ã kã kute anhýr kêt. ⁹ Nhym bir, mýj ne ga me aje omûnhmã mō? Djãm Metîndjwýnh kukwakam memã ujarênh djwýnh? Nã. Tãm. Nhym be, Djuão ne raxo kute Metîndjwýnh kukwakam memã ujarênh djwýnh kunî jakrenh. ¹⁰ Amrêbê: ne Metîndjwýnh imã 'ã ajarê. Djuão'ã imã ajarê. Nãm imã, "Ota ba akukãm ajã ujarênh djwýnh'ô jano kute akukãm me akre nhym me kute mar ne akutêp kute axwemã irern katãt amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bênjadjwýr rûnh kutêp katãt 'ã pry jadjwýrja pyrãk."

Nãm ã Metîndjwýnh Djuão'ã imã ane. Amrêbê: me bakukãmãre ar bari. Nhym me arým kabên man 'ã pi'ók no'ók ne. Ne kam me aben djô'ã arênho mō:n arênho mör tãmtã arým 'yr o bôx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam Djuão arým kato. Katon arým abatãnh ne. Abatãnh ne arým ijã memã ujarênh ar ba. Me kute amrêbê Metîndjwýnh kabên'ã pi'ók no'ók kôt ne Djuão ijã ujarênh ar ba. Ikukãm meo mexo ba.

¹¹ Ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão ne jakam raxo kute pykakam me kunî jakrenh. Djãm me'ô pykakam ar ba 'ô raxo kute Djuão jakrenh? Kati. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nhym be, dja ã kãjkwakam Bênjadjwýr djwýnh amim me utàn meo ba. Nhym kam dja me kunî raxo Djuão jakre. ¹² Nhym be, on jakam Djuão ra:x. Nãm memã arênho ban memã kum, "Kãjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kute amim me utàn ne ar meo ba 'yr", anhýro ba. Nhym kam me krãptî kuman amim Bênjadjwýr djwýnh mar prã:m. Me kute mrãmri ne me krãptî kute kikre ngriremã ngjêx prãm ne kute 'ã kute aben nhingãnhja pyrãk. Me kute ari 'ã ikjêo aben rênh ne 'ã kute aben nhingãnhjo kumex ja pyrãk. Ne jakam me kute o anhýr rã'ã. ¹³ Amrêbê: me me bakukãmãremã Bênjadjwýr djwýnh bôxmã arê. Metîndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh aben kukãm Bênjadjwýr djwýnh bôxmã arê:. Môjdjêdjwý arê: nhym kam me bakamingrãnyrekam Djuão arým katon ajte tãm jarê. Bênjadjwýr djwýnh bôx jarê. ¹⁴ Amrêbê: ne me me bakukãmãremã kum, "Dja me'ô kute Erij pyrãk bôx", ane. Ba on ar amã me'ô jarê gar ama. Djuão ne kute Erij pyrãk ne arým bôx. Ar aje imar prãm jabej dja gar arým ima. Nàr ar aje imar prãm kêt jabej arým imar kêt. ¹⁵ Gop ar ajamak mex jabej tu amim ikabên ja markumrêx. Nãm ã Jeju me krãptîmã ane.

¹⁶ Ne kam ajte memã kum,

—Je tô mýj got ba me akamingrãny'ã akre? Mýj ne ga me aje urãk? Nã gãm me aje me prîre mýjja kam kînh kêt pyrãk. Ga me, me prîre kikre kabem krînh kute abeno bixaêr baja pumũ. ¹⁷ Ar ja ne ar ar jamã kabên

ne arkum, “Gwaj bakĩnh katio dja, gwaj babixaêro dja ne ngôtàx à'ak”, ane.

Nhym ar kum, “Waj, ar ibixaêr prãm kêtê. Ar itor prãm kêtê. Ar imã wã kĩnh kêtê”, ane.

Nhym ajte arkum, “Gwaj bamÿr kati mãn o nhÿ”, ane.

Nhym ar, “Kê, wajre. Ar imã kĩnh kêtê. Ar imÿr prãm kêtê”, ane.

Be, nã gãm me aje me prĩre pyræk ne amã ja kĩnh kêt ne ajte amã jadjwÿ kĩnh kêt. ¹⁸ Djuãobê ngômã me angjênh djwÿnh ne me awÿr bõx. Nãm amijajbu:n kute uba kangõo kõm kêt ne ar ba ga me amã kĩnh kêt ne kam we, “Nãm ajbã. Me karõ punu ne ar o ba nhym ajbã”, ane. ¹⁹ Nhym be, ba ne ba mrãmri gêt amijo inhĩ ne me awÿr bõx ne me akam idjàkur iban kõt ikõm iba ga me amã ikĩnh kêt ne we ijã, “Kê, tãmwã ne kute àkur rũnhbit mar, kum uba kangõ djànhti”, ane. Ne we ajte ijã, “Me kute bẽnjadwÿr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djwÿnhmẽ me axweo bit ne õbikwa ne”, anhÿr ar o aba. Nhym be, djãm Metĩndjwÿnh amak punu got? Amak me:xkumrêx ne prĩne kute amikukãm mÿjja kunĩ mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamã ano. Ne ajte amikukãm umarkam badjwÿ ijano. Ije amijajbur kêtãmã ijano. Nhym kõt me amak mex ne amikukãm umar, ar ipumũn kam õkre kadjwÿnhbê amim, “Mrãmri ne Metĩndjwÿnh mexkumrêx ne amẽ ar ano.” Nãm ã Jeju memã ane. Tãm ne ja.

Kute krĩraxmã watĩre jarênh.

Mat 12.38; Ruk 10.13, 11.29

²⁰ Nĩjar krĩraxkam ne Jeju mÿjja pumũnh kêt ngrêre nhipêx nhym me krãptĩ tu amim markumrêx. Nhym kam arÿm me wãmã kabên'õ jarênh kêt. Nhym be, amiwÿr krĩraxkam me ja ne Jeju arÿm memã kabên ne. Krĩrax jakam ne arÿm mÿjja pumũnh kêt krãptĩ nhipêx ne me punu krãptĩo mex. Djã ne me amikam kaprĩren wãnh axwemã iren 'ÿr amijo akêx? Kati. Me kute 'ÿr amijo akêx kêt. Kam ne arÿm krĩrax jakam memã kabên ne memã kum,

²¹ —ÿ, watĩ:re Koradjikam me wã. Watĩ:re Bexadakam me wã. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhõ pykabê Xirumẽ Xidõkam ren mÿjja rũnhja, mÿjja pumũnh kêtja kwÿ nhipêx nhym ren me omũn ren arÿm amrêbê amim katon ren amikam kaprĩren wãnh axwemã ire. Ne ren kute kum irero amirĩt kadjy kubêkà kukrebê exopa jangjên ren amijã mro prã kapĩ. Ne ren kam iwÿr ren amijo akêx. Nhym be kati, inhõ me wÿnhkam me ga, Koradjikam me gamẽ Bexadakam me gamẽ me akam ne ba te mÿjja pumũnh kêt kwÿ rax ne ipêx ga me omũnh kajgo. Omũnh kajgon amikam akaprĩre kêt ne wãnh ajaxwemã anhirer kêtumrêx ne aje iwÿr amijo akêx kêtumrêx ne. ²² Ba me amã arẽ ga me ama. Dja ĩ kute me axwemã pãnh jarênh nhõ akati bõx nhym Metĩndjwÿnh me ajaxwemã pãnh jarẽ. Ga me kam arÿm pãnh atokry me rĩnã jakrenh mex. Ga me atokry krĩraxbê Xirumẽ Xidõ jakrenh mex ne.

²³ Ne kam krĩraxbê Kapanakam me gadjwÿ djãm mrãmri me abẽnjadwÿr rũho kàjkwa'ÿr abõxmã?

Kati, aparmãbit dja ga me me biknor tokry djãmã wadjã. Krĩraxbê Xõtõmakam me axwe: nhym Metĩndjwÿnh arÿm meo akno. Ba ren mekam mÿjja pumũnh kêt nhipêx kute me akam ije mÿjja pumũnh kêt nhipêx ja pyræk nhym ren me wãnh axwemã ire nhym ren krĩrax arek ãm rã'ã. Krĩraxbê Xõtõma ren arek ãm rã'ã. Nhym be, kati. ²⁴ Ba me amã arẽ ga me ama. Dja ĩ kute me axwemã pãnh jarênh kadjy õ akati bõx. Dja Metĩndjwÿnh memã pãnh jarẽ ga me kam arÿm atokry raxo Xõtõmakam me ja jakrenh mex ne. Nãm ã Jeju krĩraxkam me jamã ane.

Me katykmã 'ã ujarênh.

²⁵ Nhym kam Jeju Bãmmã kum,

—Djũnwã, ota ga anhõ kàjkwa, anhõ pyka djwÿnh. Amã ne ba amikĩnh jarẽ. Nã gãm me amikukãm umarmẽ me kute mÿjja mar rũnhjabê mÿjja ja pudju. Ne kam me kute amijo prĩre prãbê amijo rũnh kêtjamã mÿjjao amirĩt ne. Mrãmri Djũnwã, nã gãm ã aje anhÿrkam mrãmri mexkumrêx. Ga adjukaprĩkam ne ga amim me'ã karõn arÿm ã meo ane. Ba kam badjwÿ ikĩnhkumrêx ne wãm amã amikĩnh jarẽ, ane.

²⁷ Ne kam ajte me krãptĩmã kum,

—Arÿm ne Ibãm imã õ mÿjja kunĩ kanga. Ba ibê Metĩndjwÿnh Kra. Djãm me'õ ne kute prĩne imar? Kati. Ibãmbit ne kute imar. Djãm me'õ ne kute prĩne Ibãm mar? Kati. Bajbit ne ba ije prĩne mar. Ije me'õmã Ibãmo amirĩt prãmja adjwÿnhdjwÿ kute mar.

²⁸ Pykakam me akukràdjã punu ne ga me aman kõt ar amijo aba. Ne kam arÿm akaprĩre kute mrãmri ne me jênh pytĩ turn o ban kam kaprĩja pyræk. Kam ne ga me akatyn akaprĩ:re. Amrẽ me akunĩ iwÿr tẽn ikam atyk djã kêt ne ikam akõkam kõt. ²⁹ Nãm me mry bàri kute jênh bjêro mrãnh kadjy ne umar mex kadjy mutbê pĩo kapa. Ikukràdjã mex ne kute mry mutbê pĩo kapa ja pyræk. Dja ga me amim ikukràdjã mex man kõt ar amijo aba kute mrãmri ne me kute mry bàri mutbê pĩo kapa ja pyræk. Djãm aje ikukràdjã kõt ar amijo abakam adjumar punumã? Kati. Kam adjumar mexkumrêx. Adjumar mex kute mrãmri ne me kute mry mutbê pĩ kajkrito kapa ja pyræk. Djãm ije me amã ino katormã? Djãm ije amijo idjàmramã? Kati. Ba ne ba memã iprĩ mex ne meo iban ije amijo ingrire kadjy amimar. Kam dja ga me ikukràdjã kõt ar amijo aba nhym me abê tÿx kêtumrêx ne. Kute mrãmri ne jênh kajkrit mrybê utĩ kêt pyræk. Kam dja ga me ikukràdjã kõt ar amijo aban arÿm akadjwÿnhbê atyk djã kêt. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

Pi'õk ràràr mÿr jabej me kum kurê.

Mak 2.23; Ruk 6.1

12 Ne kam pi'õk ràràrkam Jeju pur katikõt tẽ. Nhym kõt ba djwÿnh ar kõt mõn arÿm kum prãm ne mõrmã bàygogo 'y nhikên mrãnhkõt ngãnh ne amijajkwamã rênho mõ. ² Nhym kam mebê pardjêu ar omũn kum,

—Je tô mã ne akõt ba djwÿnh ar arÿm nẽ? Pi'õk ràràrkam ne me tyk djã kêt djã. Me kute pi'õk ràràr-

jakam mÿjja jao anhÿr kêt. Me tÿmre ne me ta kukràd-jàkôt mã me babê uma. Me kute pi'òk ràràrkam mÿjja kupênh kêt. Kambit ne me tyk djà kêt djà. Mÿkam ne akôt ba djwÿnh ar ã ar o anhÿro ba? ane. ³ Nhyam kam Jeju memã kum,

—Kê, djãm me aje Metĩndjwÿnh kabên'ã pi'òk no'òk-jadjwÿ pumÿnh kêt? Djãm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarênhja pumÿnh kêt? Ê, Dawi arkum prã:m. ⁴ Kum prã:m nhyam Dawi arÿm Metĩndjwÿnh nhÿrk-wãmã wadjàn djwÿ byn kukrên kam kôt ar tēm jamãd-jwÿ kungã nhyam ar arÿm kukrê. Djwÿ me kute Metĩndjwÿnhmã òrja tãm ne kubyn kukrên arkum kungã. Metĩndjwÿnh nhõ djwÿ ja ne me kàtãm kute kur kêtukumrêx. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnhbit ne kute kur. Nhyam be, Dawi ta ne tu kukrê. Nhyam kam me kute kum axwe jarênh kêt. Djãm me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimã axwe jarênh kêtja pumÿ. Ne kam ikôt ba djwÿnhmëbit ar imã ar ijaxwe jarê. Je tô mÿkam?

⁵ Ba ajte me amã arê ga me ama. Mÿj ne me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh pi'òk ràràrkam nê? Mÿj ne me me tyk djà kêt djà nhõ akatikam nê. Djãm me aje me'ã Môjdjê kukràdjã mar kêt got? Djãm me aje 'ã pi'òk no'òk pumÿnh kêt got ga me imã akabên ne? Nãm me pi'òk ràràrkam Metĩndjwÿnh nhõ kikretikam tu àpênh ba. Ne kadjy kum mry bôro bao tu àpênh ar ba. Djã ne Metĩndjwÿnh kam memã axwe jarê? Kati. Ga, me kute me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnhmã axwe jarênh kêtja pumÿ. Ne kam ikôt ba djwÿnhmëbit ar imã ar ijaxwe jarê. Je tô mÿkam? ⁶ Ba ajte me amã arê ga me ama. Ba ne ba Metĩndjwÿnh nhõ kikretikam ipydji irax ne ije kam me àpênh'ã memã karõ djwÿnh. ⁷ Ga me ren Metĩndjwÿnh kute me bakukãmãremã kabên jarênhja ma. Nãm memã kum, “Djãm me aje imã mry bôr djãm imã kÿnh? Kati. Me amã me kaprÿ. Ja ne imã kÿnh.” Nãm ã Metĩndjwÿnh me bakukãmãremã ane. Ga me ren Metĩndjwÿnh kabên ja man ren amã me kaprÿ. Ne ren amã me kaprÿkumrêx ne ren ar axwe kêtjamã axwe jarênh kêt.

⁸ Ba me amã arê ga me ama. Ba ije amijo inhÿ ne me awÿr irwÿk ne ba inhõ pi'òk ràràr djwÿnh. Kam gédja ba memã, “Kwãrÿk wãnh ga me kam mÿjja kupênh kêt nàr kon, dja ga me jakam apên nàr kam mÿjja kupênh kêt ne arek akrÿ”, ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju memã ane. ⁹ Ne kam arÿm amÿ tēm mebê pardjêu nhõ me bikprõnh djãmã wadjã. ¹⁰ Nhyam me'ò nhikra nhikjê jarõxja me ikô'ã nhÿ. Nhyam me ja kute 'ã axwe nhôr kadjy Jeju kukij ne kum,

—Djãm Môjdjê kukràdjã kôt ne me me tyk djà kêt djà nhõ akatikam meo mexo ba? Pi'òk ràràrkam meo mexo ba? ane.

¹¹ Nhyam memã kum,

—Ba me amã arê ga me ama. Godja me ajõ anhõ mrykÿ'átomtï nhyam pi'òk ràràrkam arÿm kre'òkam tÿm. Djãm ate akrãmã? Kati. Dja ga amã kaprÿn 'amÿn kaba. ¹² Nhyam be, Metĩndjwÿnh kum mrykÿ'átomtï kÿnh ngrire. Nhyam be, gu me ba ne kum me bakÿnhkumrêx.

Kam me kute pi'òk ràràrkam meo mexkam Metĩndjwÿnh kute memã axwe jarênh prãm kêt. Mrãmri, me kute pi'òk ràràrkam meo mexkam ne me kute kukràdjã kôt amijo ba mexkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹³ Ne kam arÿm me'ò nhikra jarõxjamã kum, “Amrê anhikra katãt”, ane. Nhyam 'ÿr ikra katãto dja nhyam arÿm kum mex ne. Kum ikra mex kute ikra nhikjê mexja pyrãk. ¹⁴ Nhyam mebê pardjêu ar mã apõx ne o aben man abenmã kum,

—Mÿj godja gwaj baje Jeju bÿn kadjy on? ane. Nãm me ã Jeju'ã abenmã ane.

Memã prÿre'ã ujarênh.

Mat 11.29; Ruk 22.25; Dju r 13.1; Pir 2.5

¹⁵ Nhyam Jeju arÿm ar kuman pyka wã kurÿm kato. Kato nhyam me krãptÿ: arÿm kôt mō nhyam arÿm me kunÿo mex. ¹⁶ Ne kam mã memã kum, “Dja ga me ipudju”, ane. ¹⁷ Amrêbê: ne Metĩndjwÿnh Jeju 'ã ajarê. Jeju dja memã prÿ mex ne memã kukràdjã jarê. Nhyam kam kabên jarênh djwÿnh Metĩndjwÿnh kukwakam amÿ me bakukãmãremã 'ã ajarên memã kum,

“Metĩndjwÿnh ne memã kum,

¹⁸ 'Ota, ba arÿm amijo inhõ àpênh pytã. Imã abê. Imã kÿnhkumrêx.

Dja ba kum Ikarõ jano nhyam arÿm o ba. Nhyam arÿm apÿnh me bajtem ba djãri memã 'ã ajarê. Ije meo mex nhyam me imã axwe kêtja 'ã memã ajarê.

¹⁹ Ne mekmê kabêno aben japanho ku'ê kêt. Ne memã àkjêro ku'ê kêt. Djãm kãj bê kabên nhyam me kute prykôt òkre marmã? Kati.

²⁰ Me kaprÿre kute mrãmri ne bõti kajyr kaprÿre pyrãk djãm kute meo bikênhmã? Kati. Dja memã tÿx jadjã nhyam me kam arÿm kÿnh ne.

Me kute amim imar rerekre kute mrãmri ne ngõnh-põk nhõ kadjãtnhÿ kÿm tyk ne akrax rerekreja pyrãk.

Djãm kute memã àkjêr nhyam me 'ã ukangamã? Kati. Dja memã kabên mex jarê nhyam me arÿm amim mar tÿx. Ne memã axweo àpanho tē:n kam arÿm meo mexkumrêx.

²¹ Nhyam kam apÿnh me ba djãkam me bajtem arÿm tu amim markumrêx. Nãm ã Metĩndjwÿnh memã ane. Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nhyam me arÿm aben djõ'ã arênho mō:n arênho mör tãmãtã arÿm 'ÿr o bõx. Tÿ:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju arÿm katon kam arÿm abatãnh ne ar ba. Ne kam arÿm memã prÿ mex ne memã kukràdjã jarênho ba. Idjaij kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh kôt ne memã prÿ mex ne memã kukràdjã jarênho ban kam memã kum,

—Dja gar ipudju. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Jejumã Xatanaj nhõ àpênh jarênh.

Mak 3.20; Ruk 11.14

²² Nhyam kam me karõ punu kute me'õo baja me arÿm 'ÿr o bõx. Me karõ kute o bakam ne no rãn kabên kêtukumrêx. Nhyam kam arÿm o mex nhyam me aêrbê arÿm kabên ne rÿt mex. ²³ Nhyam me kunÿ kam no tyn abenmã kum,

—Bäräm mrämri got we kubê Dawi tãmdjwýkumrëx, ane.

²⁴ Nhyam be, mebê pardjêu arým me kabên man arým abenmä kum,

—Djãm Metĩndjwýnh kukwakam ne Jeju bõm ar me karõ punu rênho ba? Kati. Me karõ punu nhõ bẽnjad-jwýrbê Bedjêbu. Bedjêbu kukwakam ne bõm ar me karõ punu rênho ba, ane. Xatanaj'ã ne me Bedjêbu jarên ã abenmä ane.

²⁵ Nhyam kam Jeju tu me kadjwýnhbê me kabên man memã kum,

—Me karõ punu ne Xatanajmä ãpênh ar ba. Djãm mrämri ne ba we Xatanaj kukwakam õ ãpênh kujaêko iba? Kati. Dja me aben djwýnh tãm kum aben kurê nhyam kurê djwýnh arým meo apêx. Nâr, me õ krĩrax tãm kam nâr õ kikre tãm kam me krĩja godja me ja tãm kum aben kurê jabej mýj dja me kam nê? Bir, kam dja me arým aben ngràn abenbê ajmã. Djãm mrämri ne ba we Xatanaj kukwakam õ ãpênh kujaêko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum õ ãpênh kurê? Kati. ²⁶ Be, Xatanaj ren kum õ ãpênh kurên kujate nhyam ren õ ãpênh arým aben ngràn abenbê ajmã. Ren me abenbê ajmã nhyam ren arým kubê me õ bẽnjad-jwýr kêt. Nhyam be, kati. Xatanaj kum õ ãpênh kurê prãm kêt. Ba ren we Xatanaj kukwakam õ ãpênh kujate nhyam ren Xatanaj-d-jwý kum õ ãpênh kurê. Nhyam be, kati. Xatanaj kum õ ãpênh kurê prãm kêt. ²⁷ Ba ren Bedjêbu kabênkõt ren bõm ar me karõ punu rênho iba nhyam ren mýj kabênkõt ne anhõ ãpênh bõm ar me karõ rênho ba? Me jadjwý ne me bõm me karõ punu rênho ba. Djãm me adjwýnhdjwý ne me we Xatanaj kabênkõt ar bõm me karõ rênho ba? Ga me ren memã ja jarê nhyam ren me amã, "Je tô djãm Xatanaj ta kute õ ãpênho bikênho ba got"? ane. ²⁸ Nhyam be kati, Metĩndjwýnh puma puroobit ne ba ar bõm me karõ rênho iba. Ga, kõt arým Metĩndjwýnh me awýr bõxja pumũ. Metĩndjwýnh kute me apytâr ne me akad-jy bẽnjad-jwýr ne kute me ajo bamã me awýr bõxja pumũ. Ja dja ga me ama. Nãm ã Jeju memã ane.

²⁹ Ne kam memã kum,

—Nâr, mýj dja me me'õ tỳx nhũrkwãmã àr on? Kute kubê nêkrêxo prõt kadjy me'õ tỳx nhũrkwãmã àr on. Bir, dja me me'õ tỳm ne uwpre. Ne kam arým ũrk-wãmã wadjàn kubê nêkrêxo prõt ne, ane. Mýj'ã ne me'õ tỳx jarê? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrëx djuwpre kam arým amim õ me ja pytà. Ja'ã ne Jeju ã memã ane.

³⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Me'õ kum ikĩnh kêt ne arým mrämri ijo kurê djwýnh ne. Ne ar ikõt ba kêt ne arým kam amijã, "Ba dja ba ate ikrãn ar mrã. Amidjwýnhbit dja ba amiman amijo mrã", anen ate ar ba. ³¹ Kam ba me amã arê ga me ama. Me kute mýjjao bikênh kunĩkõt Metĩndjwýnh kute me axweo biknor prãm. Ne me kute Metĩndjwýnh japyr kunĩkõt kute me axweo biknor prãm. Metĩnd-jwýnh kute me axweo biknor ne wãnh mekam ngryk-mã irer prãm. Nhyam be, me kute Metĩndjwýnh Karõ japyrkambit ne Metĩndjwýnh mekam ngryk rã'ã ne.

³² Godja me'õ ijã kabên punu jarênh jabej ije amijo in-hĩ'ã kabên punu jarênh jabej Metĩndjwýnh dja axweo akno ne kam ngryk kêt. Nhyam be, godja Karõ'ã kabên punu jarênh jabej Metĩndjwýnh dja axweo biknor kêt ne. Ne kam kam ngryk rã'ã ne. Jakam dja ngryk rã'ã. Amrê akubyn Kra bõx'ã akati mörkamdjwý dja kam ngryk rã'ã.

³³ Djãm pidjõ punukam pidjõ djàn apõx got? Nâr kon, djãm pidjõ mex, pidjõ djànajakam pidjõ punu apõx got? Kati, apýnh pidjõ bàrio djari ne kam õ apõx. Ô ne parbê rôrõk ne ikwãn kam bàrio amirĩt nhyam me kõt kum apõx. ³⁴ Me akamingrãnyre ne ga me abê iry. Me ajaxwekam djãm me aje akabên mex 'õ jarênh prãm? Arkati. Ê, me õkre kadjwýnhbê ne me mýjja kumex ma nhyam kam amrê bõm ajkwa krekremê õto'ýr apõx nhyam me kam arênho ba. Arênho ban kam arým memã amijo amirĩt. Mex nâr axwe jao memã amijo amirĩt. Kute mýjja õ kute pidjõ bàrio amirĩt ja pyràk. ³⁵ Nãm me õkre kadjwýnhbê kabên punu kumex man arým kabên punuo memã amijo amirĩt. Nhyam me ajte õkre kadjwýnhbê kabên mex kumex man arým kabên mexo memã amijo amirĩt. ³⁶ Ba me amã arê ga me ama. Amrê memã axwe pãnh jarênh djã nhõ akati mörkam dja ga me amikõt Metĩndjwýnhmä amijarê. Me aje amrêbê akabên kajgo, akabên punu jarênh kunĩkõt kum arê nhyam arým me ama. ³⁷ Kam amrêbê me akabên mex jabej dja akabên mex kõt me amã amex jarê. Nâr, amrêbê akabên punu jabej dja akabên punu kõt me amã ajaxwe jarê ga me arým me biknor tokry djakam akuno. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

Me kute kum mýjja pumũnh kêt nhipêx'ã 'wýr.

Mak 8.11; Ruk 11.29

³⁸ Nhyam kam Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê mebê pardjêu kwý Jejumã kum,

—Ujarênh djwýnh, dja ga mýjja pumũnh kêt'õ nhipêx ba me omũn kõt ama, ane. Nhyam memã kum,

³⁹ —Me akamingrãnyre ne ga me ajaxwen mýjjakõt ari Metĩndjwýnhbê amijo akêxo aba. Ga, me kwý kum prõ djwýnh kính ngriren kute ar mebê prõo ãkĩnh ba-ja pumũ. Me gadjwý ne ga me amã Metĩndjwýnh kính ngriren mýjjakõt ari kubê amijo akêxo aba. Ne ate kam ije me amã mýjja pumũnh kêt nhipêxja'ã ijwýro aba. Kati. Ije me amã ipêx ga me aje omũnh prãm kêt-kum-rëx. Dja ba amijo kute Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnhbê Djõnaj pyràk. Tãm dja ga me omũn imã akator jabej. ⁴⁰ Me bakukãmãre Djõnaj ne tep rax tikkrekam nõ nhyam 'ã akatin akatin akati nhyam arým kato. Badjwý dja ba ã amijo anen kênkrekam nõ nhyam ijã akatin akatin akati ba arým ikato. Ba ne ba amijo in-hĩ ne bõx. Dja ba ã amijo ane. Jabit dja ga me omũ.

⁴¹ Djõnaj ne krĩraxbê Niniwekam me akreo tẽ nhyam me arým amikam kaprĩren wãnh axwemã iren Metĩnd-jwýnh'ýr amijo akêx. Nhyam be, ba ije iraxo Djõnaj jakrenh mex ne ba jakam me akuri djan te me amã id-jujarênh ar iba. Djã ne ga me me kudjwa amikam akaprĩn wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx? Kati. Me aje wãnh ajaxwemã anhirer kêt-kam

dja Niniwekam me wã arým pãnh me amã ajaxwe jarë. Me akamingrãnymã arë ga me me biknor tokry djàkam akuno.

⁴² Be ga, aparmã onĩ:j pyka 'ödjawýkam bënjadwýr rax nija pumũ. Bënjadwýr ni Xaromão'ýr tẽ:, 'ýr tẽm 'iry:n arým 'ýr bõx. Kute krã mexkõt marmã 'ýr bõx ne arým kuma. Nhyim be, ba ije iraxo Xaromão jakrenh me:x ne ba jakam me akuri djan te me amã idjujarënh ar iba. Djã ne ga bënjadwýr ni kudjwa ajamak mex ne ima? Kati. Ga me aje imar kêtikumrëx. Me aje imar kêtikum dja bënjadwýr ni ï arým pãnh me amã ajaxwe jarë. Me akamingrãnymã arë ga me me biknor tokry djàkam akuno, ane.

⁴³ Ne kam ajte me karõ punu'ã ajarënh memã kum, —Me karõ pydjim kute ar me'õo baja ne arým kurũm katon tẽ. Ne kam te ar mrã, ngõ kêtikum ar mrã, te ajte me'õmã àr ne tyk djã kêtãmã ar mrã. ⁴⁴ Ne kam amim, —Ba inhũrkwã kurũm ikatorja'ýr tẽ, ane. ⁴⁵ Ne kam amim badjã tũmja'ýr tẽn 'ýr bõx ne omũ nhyim arým mexkumrëx. Me karõ'õ kute o ba kêt nhyim prĩne kre mex nhyim arým kam mýjja katãt. Nhyim kam kadjy mã me karõ punu'ýr tẽ. Ne kam mekam me kwý japrõn 'ýr meo mõn meo bõx. Nãm me karõbê 7 ne o bõx ne me'õjamã meo wangij nhyim kam mekam ar ba. Kute me karõ punubê 7 ne o bõx tãm ne axweo kute õbê pydji kute ar o ba tũmja jakrenh mex ne kam arým o punu rax ne. Kàjbê punuri ne kàjbê punu nhyim be, kute kubê 7 ne o bõxja ne arým o punu rax ne. Dja ã me akamingrãnyre ajaxwekam me karõ punu me ajo ane, ane. Nãm Jeju ã memã ane.

Nãmë kamyre'ã ujarënh.

Mak 3.31; Ruk 8.19

⁴⁶ Jeju me krãptĩ:mã kabëno dja nhyim nãmë kamyre ar axikõt apõx ar bõx ne bõm ku'ê. Ne kute kum kabën jarënhmã. ⁴⁷ Nhyim me'õ 'ýr tẽn kum,

—Ë, onĩj anãmë akamy ar amã kabën, ane.

⁴⁸ Nhyim Jeju me'õmã kum,

—Be, ije me'õmã inãmë ikamy jarënh kadjy mýj dja arkam kute? ane. ⁴⁹ Ne kam kõt ba djwýnhmã kum,

—Ota, inãmë ikamy ne ja. ⁵⁰ Dja gar Metĩndjwýnhõ kính kadjy kabën man kõt ar amijo aba. Ba kam arým ar amã ikamyre nãr ikanikwýnh nãr inã jarë. Nãm ã Jeju arkum ane.

Bàygogo'ã ujarënh.

Mak 4.1; Ruk 8.4

13 Ne kam akati tãmkam Jeju kíkure kurũm katon tẽn arým imõti mýrri nhý. ² Nhyim kam me krãptĩ: 'ã akuprõ. Nhyim kam arým mebê tẽn kãkam nhý nhyim me krãptĩ: arým ngõ mýrri kum dja. ³ Nhyim kam arým apýnh kukràdjã djãri'ã memã mýjja jakren memã 'ã ajarë. Ne memã kum,

—Ë, õ pur djwýnh ne kute õ purkam bàygogo kremã 'ýr o tẽ. 'Ýr o tẽn o bõx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm me kute mýjja kre kadjy tu mýjja 'yo akabê, bàygogo 'ýja ne me kute purkam kremã o mrãnh kam

purkam o ukabêr mrã. Kute mrãmri ne me kute katëbãri 'yo ukabêr mrãnhja pyrãk.

⁴ Jeju memã kum,

—Be, me'õ ne ar bàygogo 'yo ukabêr mrã. Nhyim 'y kwý prykam rõrõk. Nhyim kwênh prĩne kuku. ⁵ Nhyim kwý kën po'ã pyka purorrekam rõrõk. Nhyim kam pyka purorrekam ingrõt kukrà kêtikumrëx. ⁶ Nhyim kam kýjrũm myt nhýn arým 'y nhingrõt ga nhyim kajot ne arým ty. Arë jabjê kêtikum ne ty. ⁷ Nhyim 'y kwý mrýnhĩkam rõrõk ne kam mrýnhĩmẽ ro'ã ingrõt. Nhyim kam prĩne o akno. ⁸ Nhyim 'y kwý pyka mexkam rõrõk ne ingrõt ne kam abatãnh ne. Ne arým apýnh bãri ku'ê djãri nhyim kwý iyy jabjê nhyim kam 'y mexti:re. Nhyim kam 'y'ã akre kubê 100. Nhyim kwý iyy mexkumrëx nhyim 'y'ã akre kubê 60. Nhyim kwý kàjbê iyy mex nhyim 'y'ã akre kubê 30. Nãm ã Jeju Metĩndjwýnh kukràdjã'ã apýnh mýjja jakren 'ã ujarënhõ ane. ⁹ Ne ajte memã kum,

—Gop me ajõ ar ajamak mex jabej tu amim ikabën markumrëx, ane.

¹⁰ Nhyim kam kõt ba djwýnh ar 'ýr bõx ne kum,

—Mýkam ne ga apýnh kukràdjã djãri'ã memã mýjja jakren memã mýjjabit'ã ajarë? ane.

¹¹ Nhyim arkum,

—Bir, djãm me kunĩ kute ikukràdjã marmã? Kàjk-wakam Bënjadwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba'ã ikabën kukràdjã ja djãm me kunĩ kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arënhõ amirĩt gar aje marmã. Nhyim be, me wãbê ne ba udju ne.

¹² Be, me kwý kute ikukràdjã markumrëx ja dja ba mã memã mýjja krãptĩ jarë nhyim me arým mýjja krãptĩ ma. Nhyim me kwý mã kute ikukràdjã mar kajgojabê dja ba ikukràdjã apdju. Kute ikukràdjã mar kajgojao apdju. ¹³ Me wã kute mar kajgokam ne ba memã mýjjabit 'ã ajarë. Ba apýnh kukràdjã djãri'ã memã mýjja jakren memã mýjjabit'ã ajarë. Me kute ikukràdjã mar kajgo wã ne me amrëbê: me bakukãmãremã arën memã kum,

“Me te memã mýjja jakre nhyim me omũnh kajgon mã amim omũnhkumrëx kêt.

Nhyim me te memã mýjja jarë nhyim me me kabën maro krĩn mã mar kêt. Mã mýjja'ã me kabën kute amijakreja mar kêt ne.”

Nãm me ã me wã'ã me bakukãmãremã ane. Me kute ikukràdjã mar kajgo'ã ne memã arë. ¹⁴ Me bakukãmãre Idjaij ne amrëbê: me kute imar kajgowãmã kabën jarë. Nãm Metĩndjwýnh kukwakam memã kum,

“Dja ga me maro aku'ên mã mar kêt. Mã kukràdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kêt. Ne omũnh kajgon mã amim omũnhkumrëx kêt. Mýkam?”

¹⁵ Bir, arým ga me adjumar djàkam ajamakke kêt. Me aje ajamako mar kêtãmã ne ga me arým ajamakke jaduuj.

Ne aje anoo omũnh kêtãmã tu ano ngõr.

Nã gãm me aje mar kêtãmã ã ibê amijo ane. Aje ikukràdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kêtãmã ã ibê amijo ane.

Ne aje adjumar djâkam mar kêtã ã ibê amijo ane. Me aje iwÿr amijo akêx ba ije me ajo mex kêtã ã ibê amijo ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaj me kute ikabên mar kajgomã ane. Nhyim me bakukãmãre aben djô'ã arênho mô:n arênho môr tãmtã arÿm me wã'ÿr o bôx. Tû:mrãm me bakamingrãnyrekam ne me wã ã ikukràdjã mar kajgoo ane. ¹⁶ Nhyim be, djãm ar ga ne gar ã anomê ajamako ane? Kati. Ar ga ne gar ano atemã ne aje omũnhkumrêx. Ajamakkre ne atemã ne aje markumrêx. Kam ar akĩnhkumrêx. ¹⁷ Ba ar amã arê gar ama. Djãm ar aje mÿjja pumũnh ja ne me bakukãmãre kute omũnh? Djã ne Metĩndjwÿnh kukwakam ujarênh djwÿnhmê me katãt kute amijo bamê kute omũnh? Kati. Djãm ar aje mÿjja mar ja ne me kute mar? Kati. Me krãptĩ ne amrêbê te kute omũnh ne mar prãmje. Kam, ar gajbit ne gar aje omũnh ne aje mar. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

¹⁸ Kam ba ar amã arê gar ama. Ije ikabên kukràdjã'ã me'õ kute bãygogo 'yo ukabêr jakreja dja gar ama. ¹⁹ Kãjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kabên ne me arÿm me'õmã arê. Metĩndjwÿnh kute amim me utàr ne kute ar meo ba'ã kabênja kum arê nhyim arÿm mar kêt ne. Mÿj'ã kute kabên jakreja mar kêt ne. Nhyim ate Xatanajãm meo amijakren mebê Metĩndjwÿnh kabêno akno. Me kute tu amim markumrêx nhyim Metĩndjwÿnh kute kubê me utàr karõ ne jãm meo amijakren mebê Metĩndjwÿnh kabêno akno. Bãygogo 'y kwÿ prykam rôrôk ne ja.

²⁰ Kênkam 'y rôrôkja ne me kute amim Metĩndjwÿnh kabên mar 'iry kêt ne kangaja'ã amijakre. Nãm me myt tãmkam Metĩndjwÿnh kabên man bit kum kĩnhkumrêxo tẽm kajgo. ²¹ Kute tu amim markumrêx kêtê. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrôt ne arê jabjê kêtka tẽmbê tykja pyrãk. Kute amim mar 'iry kêt nhyim ate apÿnh me kaprĩ djãri 'ÿr bôx nhyim arÿm kanga.

²² Mrÿnhĩkam 'y rôrôkja ne me kute Metĩndjwÿnh kabên mar ne kam ate ajte kute jãm mÿjja marja'ã amijakre. Nãm me arÿm Metĩndjwÿnh kabên man kam 'ãno ãm kêt ne amim, “Mÿj dja ba nẽn inhõ kwÿ krẽn mex ne inhõ kubêkà mex? Ikanêkam mÿj dja ba nẽ”? ane. Nãm pykakam mÿjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'ók kaprĩo atom rax prã:m ne ajte nêkrêxo atom rax prã:m. Djãm kute amim mÿjjao atom raxkam mrãmri umar mex? Kati. Bir, me arÿm õ mÿjja rũnhkam mrãmri umar punukumrêx. Ga, mrÿnhĩ kute bãygogoo bikênh nhyim kam iij kêtja pumũ.

²³ Ga, me'õ bãygogo 'yo ukabêr tẽ nhyim ajte kwÿ pyka mexkam rôrôkja pumũ. Nhyim kam arÿm ingrôt ne abatãnh ne. Abatãnh ne arÿm ijkam 'y kume:x. Me kwÿdjwÿ ne me memã Bẽnjadjwÿr djwÿnh'ã kabên jarê nhyim me arÿm tu amim markumrêx. Ne kam maro amũ amikamên arÿm mar rax ne. Mar rax ne arÿm ukaprĩkumrêx. Me kwÿ ne me ukaprĩti:re kute mrãmri ne bàri kwÿkam iij mexti:re nhyim kam 'y kubê 100 pyrãk. Nhyim me kwÿ kãjbê ukaprĩ kute mrãmri ne bàri kwÿkam iij mexkumrêx nhyim kam 'y kubê 60 pyrãk.

Nhyim me kwÿ kãjbê ukaprĩ kryre kute mrãmri ne bàri kwÿkam iij mex nhyim kam 'y kubê 30 pyrãk. Me ukaprĩkumrêx nhyim Metĩndjwÿnh arÿm mekam kĩnhkumrêx. Mekam kaprĩre kêtkaumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

'Ê 'y'ã ujarênh.

²⁴ Ne kam Jeju ajte kabên kukràdjã'ã pur 'õdjwÿ jakren memã 'ã ajarên memã kum, —Kãjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh dja pykakam amim me kwÿ pytàn ar meo ba. Kam dja meo ajkij. 'Ã ne pur amijakre. Purkam ne me'õ 'y mex rênho tẽ. Ne o tẽ:n arÿm kre pa. ²⁵ Ne kadjy ate krã. Nhyim me õt mÿrri kurê djwÿnh arÿm pur'ÿr bôx. 'ÿr bôx ne kam 'ê 'ymê bõ nhijymê akrô 'ymê rênho tẽ. Bãygogo 'y mex nhiby 'ê 'y rênho tẽ:n arÿm kre pa. Kre pan arÿm mã tẽ. ²⁶ Nhyim kam bãygogo ingrôt ne abatãnh ne iij ajkapĩ. Nhyim 'êdjwÿ arÿm kam kume:x ne.

²⁷ Nhyim kam õ àpênh ar arÿm õ pur djwÿnh'ÿr bôx ne kum, “Bẽnjadjwÿr, 'y mexbit ne ga purkam arên kre. Mÿj ne arÿm ajmã pur kam nẽ nhyim kam 'ê kume:x”? ane.

²⁸ Nhyim arkum, “Gwaj bakurê djwÿnh'õ ne kam 'ê 'y rê”, ane. Nhyim õ àpênh ar kum, “Dja bar 'ê kaba”, ane.

²⁹ Nhyim arkum, “Kati. Gar ren 'emê ro'ã bãygogo kaba. ³⁰ Kwãrĩk wãnh ro'ã abatãnh gê prÿ ngrã ba 'ÿr ê djwÿnh jano. Kam dja ba ê djwÿnh arkum, ‘Dja gar 'ê kumrêx karwàn 'ãpren kum adjã gê xêr. Nhyim be, bãygogo dja gar o atom ne inhõ bãygogo nhõ kikremã o wadjàn adjwÿ’, ane. Dja ba ã kum ane.” Nãm ã õ pur djwÿnh arkum ane. Nãm ã Jeju memã ujarênh o ane.

Metĩndjwÿnh kute me utàr ne meo ba.

Ruk 13.18

³¹ Ne kam ajte kabên kukràdjã'ã motadu 'y jakren memã kum,

—Kãjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba ne kute mrãmri ne me'õ arÿm õ purkam motadu 'y kre nhyim abatãnh pyrãk.

³² Motadu 'y ne kryreo kute apÿnh 'y jakrenh. Nhyim be, arÿm abatãnhkam abatãnh kute purkam djwÿ kunĩ jakrenh. Arÿm abatãnh kute pĩ pyrãk. Nhyim arÿm àkmê kwênh apÿnh pa'ã ku'ê. Nãm ã Jeju arkum ane. Me kute amim Jeju marmã nhyim arÿm ja pydjain kadjy amima nhyim arÿm ja kadjy amiman 'ã tÿm nhyim ja kôt 'ã tÿm nhyim ja 'ã tÿm nhyim arÿm 'ã krãptĩ ne. 'Ã ne 'y kryre ja jakre.

³³ Ne kam ajte kabên kukràdjã'ã djwÿ nhigot djã jakren memã kum,

—Kãjkwakam Bẽnjadjwÿr djwÿnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo ba ne kute mrãmri ne djwÿ nhigot djã djwÿkam bimãnh tẽm pyrãk. Me'õ nire ne djwÿ nhigot djã byn arÿm djwÿ djôm raxkam kapĩ. Djwÿ'ã akreo amãnhkrut ne ikjêkêt. Nãm djwÿkam kapĩn o akã nhyim arÿm prĩne djwÿkam ajmã, ane. Jejudjwÿ dja amim me utãro tẽn kam arÿm pyka kunĩkôt amim me kwÿ pytàn ar meo ba.

³⁴ Jeju kute memã mỳjja'ã ujarênhja kunĩ ne kukràd-jà'ã akre. Ne kam me krãptĩ:jamã mỳjjabit'ã ajarê. Djãm kute kukràdjã 'õ'ã mỳjja jakre kêt ne tu kukràd-jãbit memã arê? Kati. Nãm kukràdjã'ã memã mỳjjabit jakren memã 'ã ajarê. ³⁵ Me bakukãmãre ne Metĩndjwỳnh kukwakam memã ja'ã ajarê. Jeju memã ujarênh ja'ã ajarê. Amrêbê: ne memã kum,

“Kukràdjã'ã dja ba memã mỳjjabit jakren memã 'ã ajarê.

Adjãkam mỳjja bipdjur ne bipdjur rã'ã dja ba arỳm 'ã ajarê”, ane.

Nãm ã me bakukãmãre Metĩndjwỳnh kukwakam memã ane. Ne kam me aben djõ'ã arênhõ mõ:n arênhõ mõr tãmtã arỳm 'yr o bõx. Tũ:mrãm me bakamin-grãnyrekam ne Jeju katon arỳm ã memã ujarênhõ ane. Me bakukãmãre kute memã ujarênh kõt ne Jeju arỳm amikabên kukràdjã'ã mỳjjabit jakren memã mỳjjabit 'ã ajarê.

³⁶ Ne kam arỳm me krãptĩ jano nhym me mã mõ nhym arỳm kikremã wadjã. Nhym kõt ba djwỳnh ar arỳm 'yr bõx ne kukijn kum,

—Ajbir me kute purkam bãygogo 'y mex nhiby 'ê 'y rênhõ tẽm'ã adjujarênhja mỳj'ã ne amijakre? Ar imã arê bar kuma, ane. ³⁷ Nhym arkum,

—Bir, ba ne ba amijo inhĩ ne ruw. Ba ijã ne me'õ kute purkam 'y mex rênh ja. Ijã ne me'õja amijakre. ³⁸ Pyka kunĩkõt me kunĩ'ã ne pur amijakre. Me kute Bẽnjadjwỳr djwỳnh mar'ã ne 'y mex amijakre. Me kute Xatanaj kõt ar amijo baja'ã ne 'ê amijakre. ³⁹ Xatanaj'ã ne kurê djwỳnh kute purkam 'ê 'y rênhja amijakre. Mỳjja kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akati'ã ne bãygogoo atom djã nhõ akati amijakre. Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh'ã ne me kute bãygogo djê djwỳnhja amijakre.

⁴⁰ Kute ê djwỳnh kute 'ê jarênh ne o atom ne kum adjãr nhym xêt pyrãk, dja Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh ã me axweo ane. Me kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam me axweo ane. ⁴¹ Ba ije amijo inhĩ dja ba amũ ikadjy mrãnh djwỳnh jano nhym me arỳm me axwe kunĩo atom. Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute pykakam meo bajakam me axwe kunĩo atom. Me kute me axwe'ã memã àpnênhmẽ me axwe kunĩo atom. ⁴² Ne kam me arỳm me biknor tokry djãkam me kumẽ. Wãnh ne me amim ngryk ne tokry djãje amijanên ar àmra ba. ⁴³ Kam dja me Bãm djwỳnh amim me katãt kute amijo baja pytàn ar meo ba. Nhym kam me axweja kurãm dja me arỳm me:xkumrêx nhym me kum me kĩ:nhkumrêx kute mrãmri ne arỳm myt katorkam me kum kĩnh pyrãk. Gop me ajõ ar ajamak mex jabej tu amim ikabênja markumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Apỳnh mỳjja'ã ujarênh.

⁴⁴ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba ne me kum kĩnh. Kute mrãmri ne kute me kum nêkrêx pãnh rax kĩnh pyrãk. 'ã ne nêkrêx pãnh rax amijakre. Pykakam ne me'õ

nêkrêx pãnh rax jadjãn o apdju nhym atemã me'õja arỳm 'yr bõx ne kum katon kaban kam kĩnhkumrêx. Me'õja nêkrêx pãnh raxkam kĩnhkumrêx ne ajte pyka tãmkam nêkrêx pãnh rax jadjãn o apdju. Me'õ kute kubê o àkĩnh karõ o apdju. Ne amim, “Ba on pykao inhõn kam ije nêkrêx pãnh rax jadjãr djão inhõ pyka”, ane. Ne kam arỳm õ mỳjja kunĩo atom ne memã kungãn pãnh pi'õk kaprĩ by. Ne kam arỳm pi'õk kaprĩo amim pyka byn o õ. Ne urokam kute kam nêkrêx pãnh rax jadjãrjao õ.

⁴⁵ Kam, ajte kàjkwakam Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo ba ne me kum kĩnh. Kute mrãmri ne kute me kum nêkrêx pãnh rax kĩnh pyrãk. 'ã ne angã pãnh raxdjwỳ amijakre. Kam ne me'õ kute angã byrmã abej ar mrã. ⁴⁶ Ne kam arỳm angãja pãnh ra:xmã kato. Ne amim, “Ba on angã pãnh raxjao aminhõ”, ane. Ne kam amũ tẽn õ mỳjja kunĩo atom ne memã kungãn pãnh pi'õk kaprĩ by. Ne kam angãja pãnh rax pãnh memã pi'õk kaprĩ ngãn arỳm o õ. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴⁷ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bẽnjadjwỳr djwỳnh dja pykakam amim me utãn ar meo ba. Kam, dja me axwemã pãnh jarê. 'ã ne kryreti amijakre. Imõtikam ne me kryreti mẽ nhym arỳm apỳnh tep krãptĩ kum wangij nhym me arỳm unê. ⁴⁸ Ne arỳm ipukam bjêro mõn akãx'ã kumẽ. Ne kam arỳm tep kabio nhỹ. Nãm tep mex ne karwãn kaxnokaikam o atom. Nhym be, tep punu ne me rũm kurênh kanga. ⁴⁹ Mỳjja kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja me ã meo ane. Dja Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh apõx ne me'yr bõx ne meo ajkij. Me axweja me katãt kute amijo bajabê meo ajkij. ⁵⁰ Ne kam arỳm kuwy djãkam me axwe mẽ. Kam dja me amim ngryk ne tokry djãje amijanên ar àmra ba, ane.

⁵¹ Ne kam arkum,

—Djã ne gar arỳm mỳjja markumrêx? Mỳjja'ã ije apỳnh mỳjja jakreja djã ne gar arỳm markumrêx? ane.

Nhym ar kum,

—Nã. Mỳjja'ã apỳnh mỳjja kute amijakreja bar ije markumrêx, ane.

⁵² Nhym kam arkum,

—Aj, tãm ne ja. Arỳm ne ba mỳjja krãptĩ'ã ajarê gar ama. Kàjkwakam Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute pykakam amim me utãr ar meo ba'ã ne ba mỳjja krãptĩ jakren ar amã 'ã ajarê gar arỳm ama. Arỳm ar aje markam ar aje õ kikre djwỳnh pyrãk. Õ kikre djwỳnh ne õ nêkrêx jadjwỳr djãkam mỳjja nymẽ mỳjja tũmo põx. Ar aje urãk. Ar abê memã kukràdjã jarênh djwỳnh ne gar arỳm memã kukràdjã ny jarênh ajte memã kukràdjã tũm jarê. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju arkum ane.

Õ pyka djwỳnhkam bõx.

Mak 6.1; Ruk 4.16

⁵³ Jeju apỳnh kukràdjã'ã memã mỳjja ja jakren memã 'ã ajarênh kam arỳm o ino re. Ne kam arỳm mã tẽ. ⁵⁴ Ne kam arỳm õ pyka djwỳnhkam tẽn bõx. Bõx ne arỳm me bikprõnh djãkam tẽn wadjã. Ne kam arỳm memã

kukràdjà jarë. Memã arë nhym me arým kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Tô, mÿj me'ô ne kum me kukràdjà ja jarë nhym arým ã amak mexo ane. Mÿj me'ô ne kum arë nhym arým ã mÿjja nhipêxo ane. Mÿjja pumÿnh kêtikumrëx ne arým ipêx nhym kumex. ⁵⁵ Be, kubê ne pÿ kênh djwÿnh kajgo kra. Marij kurÿm ne kato. Kôt ar apôx-jabê Xijagumê Jôdjemê Ximãomê Djudamê.

⁵⁶ Kanikwÿnhdjwÿ ar me baro'ã ar ba. Tô mÿj me'ô ne kum kukràdjà ja jarë nhym maro ba? ane. ⁵⁷ Me ã abenmã anhÿro ban kam kubê kÿnh no kati.

Nhym Jeju amijã memã kum,

—Metÿndjwÿnh kukwakam memã ujarënh djwÿnh dja pyka kunÿkôt ba nhym me kum mex jarëho ba prãm ne. Nhym be, ô pyka djwÿnhkam me jabit ne me ari aprÿo ba. Ôbikwa djwÿnhkam ar ajbit dja me ari aprÿo ba, ane.

⁵⁸ Ne kam arým te kute ô pyka djwÿnhkam me krãp-tÿo mex prãmje. Me kute amim tu kamnhÿxikumrëx kêtikum te kute meo mex prãmje.

Me kute Djuão mut krã'yr.

Mak 6.14

14 Nhym kam me amÿ Jeju jarëho ipôk ne. Nhym kam me bêtê idjaer nhô bënjadjwÿr raxbê Erodji arým me kute Jeju jarëhja ma. ² Ne kam arÿk Jejuo Djuão ne ô àpênhmã kum,

—Ngômã me angjênh djwÿnhbê Djuão arým akubyn tÿn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tÿnkam ne arým mÿjja pumÿnh kêt nhipêxo ba, ane.

³ Be, Erodji kute bÿn kêttri ne Djuão Erodjij'ã kum kabên ne. Erodji ne Erodjijo prô. Nãm 'ã kum kabên ne kum,

—Metÿndjwÿnh kukràdjà kupa'ã ne ga akamyrebê prô'ÿr mô, ane. Nhym kuman arým ngryk ne. Ne arým 'ÿr me krãkamngôn hano nhym me arým o tÿm ne kubê ijê. ⁵ Nhym kam bit kute me anor nhym me kute bÿnmã. Nhym be, kati. Me krãptÿ: ne me 'ã abenmã kum,

—Djuãobê ne Metÿndjwÿnh kukwakam memã ujarënh djwÿnh, ane. Me krãptÿ kute ã anhÿrkam ne Erodji arým kum me krãptÿ pyman Djuão bÿn kêt.

⁶ Nhym kam Erodji rwÿk djã nhô akati arým bôx. Bôx nhym me arým ro'ã àkuro nhÿ. Nhym Erodjij kra arým memã to. Memã to nhym Erodji kum kÿnhikumrëx.

⁷ Kum kÿnhkam ne kum,

—Mÿj ne ga amã kÿnh? On imã mÿjja'ô jarë ba arým amã kungã. Amã ikabên kajgo kêtikumrëx. Metÿndjwÿnh ne arým ima, ane. ⁸ Kraja kum tor djwÿnhrà m ne nã arým Djuão krã'ã kum karôn kum,

—Dja kum akÿnh ga Djuão krã'ã kum apnê, ane. Nhym kam arým kum to nhym kum kÿnh. Kum kÿnh ne kum mÿjja jarënh mãmdji nhym arým kuma. Ne nã kabên man arým Erodjimã kum,

—Dja ga ngômã me angjênh djwÿnhbê Djuãoja ngôn purortikam krã djàn o bôx ne imã angã, ane.

⁹ Nhym kam bënjadjwÿr rax arým kuman kaprÿren amim,

—Je, arým ne ba mrãmri kum ikabên jarënh mãmdji nhym Metÿndjwÿnh arým ima. Ba arým kam te ije kum, “Kati”, anhÿr prãmje. Ibu'ã me jadjwÿ ne me arým mrãmri ikabênikumrëx ma, ane. Ne kam arým ô àpênhmã kum, “Me kum angã”, ane. ¹⁰ Ne 'ÿr me ano nhym me me bêtê ijê djã'ÿr môn arým 'ÿr bôx. Ne kam arým mut krãta. ¹¹ Mut krãtan ngôn purortikam krã djàn o tÿn arým kureremã kungã. Nhym kumÿn o tÿn arým nãmã kungã. ¹² Nhym kam Djuãokôt ba djwÿnh ar 'ÿr tÿn 'ÿr bôx. Ne kam Djuão nhÿ mÿn o tÿn arým adjã. Ne kam Jeju'ÿr tÿn 'ÿr bôx ne kum arë nhym arým kuma.

Kute me bêtê 5.000o djuw mex.

Mak 6.30; Ruk 9.10; Dju r 6.1

¹³ Nhym kam ate arwãkam ÿr kadjy kàkam nhÿn arým nox ne. Nhym kam me arým arënh ma. Arënh man arým krÿrax kurÿm kôt mô. Pykakôt ar ibej mô. Ar ibej mô:n arým akàx nhikjêkam Jeju kutêp akuprô.

¹⁴ Nhym Jeju ar ngôkôt môn arým akàx'ÿr bôx. 'ÿr bôx ne arým kà dji. Nhym kam Jeju arým wabin me krãptÿ: pumÿ. Me omÿn arým kum me kaprÿ:. Kum me kaprÿn arým me kanêo mexo dja.

¹⁵ Meo djan kam arým amykry mex ne. Nhym Jeju kôt ba djwÿnh arým 'ÿr bôx ne kum,

—Arwãkam ne gwaj ar baba nhym arým amykry mex ne. On me krãptÿmã arën kum, “Me amÿ krÿ kryremã môn djwÿ jamÿn anhô kwÿ krê”, ane. Dja ga ã memã ane, ane.

¹⁶ Nhym arkum,

—Kati. Kwãrÿk wãnh amÿ me mör kêt. Ar ga dja gar memã mÿjja ngã nhym me arým kukrê, ane.

¹⁷ Nhym ar kum,

—Jakam ne djwÿ kubê 5bit ne tep amãnhkrutbit, ane.

¹⁸ Nhym arkum, “Amrê imã o tÿ”, ane. Nhym kam ar arým 'ÿr o bôx. ¹⁹ Nhym kam me bôkam ÿrmã memã arë. Ne kam arým djwÿ kubê 5mê tep amãnhkrutja jamÿ. Amÿn kãjmã kãjkwa pumÿn djwÿmê tepo

Metÿndjwÿnhmã amikÿnh jarë. Kum amikÿnh jarë arým djwÿ kokij. Djwÿ kokjêro dja:n mã kôt ba djwÿnh arkum ôro dja. Arkum ôro dja: nhym ar mã memã ôro mrã. ²⁰ Memã ôro mrã: nhym kam me kunÿ kukrën arým ajne. Nhym kam ar arým aÿm karwãnhô mrã. O mrãn arým kaxnokaikam kungij ne o ipu. O ipun arým 'ã akre. Kam kaxnokai ipu kubê 12 ne 'ã kàtãm ne dja.

²¹ Be, me my kute krën 'ã akre kubê 5.000. Ne ijukri me niremê me prÿre'ã akre kêt. Be, me kunÿ ne me arým ô kwÿ krën mex ne arým ajne.

Ngô'ã tÿm.

Mak 6.45; Dju r 6.15

²² Nhym kam Jeju kôt ba djwÿnh arkum,

—Aj mã, kàkam nhÿ. Dja gar ikukãm akàx nhikjê mã rê. Ba 'ÿr me ano gê me mã mô, ane. Nhym ar arým kàkam nox ne mô. ²³ Nhym arým me krãptÿ'ÿr tÿn memã kum,

—Aje, me on ajmã. Ba on, ane. Ne kam Metÿndjwÿnhmã kabên kadjy krãnh'ã tÿn wabi. Nhym kam

arým akamät nhyr ate kränhkam nhÿ. ²⁴ Nhyr ar kâkam mörja arým imöti nhipökri mö. Mö: nhyr kôk ar kutâ âbêr tÿx. Âbêr tÿx nhyr ngô arým ar'ä kâ japïno mö.

²⁵ Apïno mö: nhyr arým ôkrên'änh kâ. Ôkrên'änh kâr pydji nhyr Jeju arým tu ngô rax'ä arkôt tÿ. ²⁶ Ngô'ä arkôt tÿ nhyr kôt ba djwÿnh ar arým omü. Ngô'ä tÿmkôt omün arým madjä kretin abenmä kum,
—Ota amrê me karö'ö gwaj bakôt mö, anen arým umaje amra.

²⁷ Nhyr kam arkum,
—E kum, ba ne ba wäm ar akôt tÿ. On ar akïnh ne ar atïn präm kêt, ane.

²⁸ Nhyr Pedru kum,
—Djäm mrämri gakumrêx? Ga atÿmkumrêx jabej amiwÿr ijwÿ ba wäm akudjwa ngô'ä awÿr tÿ, ane.

²⁹ Nhyr kum, “Amrê iwÿr tÿ”, ane.
Nhyr Pedru arým Jeju'ÿr tÿmmä ngôkam ruw ne arým ngô'ä tÿ. ³⁰ Ngô'ä tÿen arým ngô pumü. Kôk djâbêr tÿx kute ngô djâkâ tÿxkôt omün arým tïn präm. Tïn präm ne arým àr tÿ. Ngômä àr tÿen arým amran kum, “Bÿnjadjwÿr djwÿnh, gop ipytâ”, ane.

³¹ Nhyr Jeju on pa 'amÿn kum,
—Aje amim imar rere:kre. Mÿkam ne ga amim, “Djäm mrämri ne Jeju kute ngô ja mar”, anen amim imar rerekre?

³² Näm ä kum ane nhyr ar arým kà'ÿr bôx. Ne kam arým wabi. Wabi nhyr kôk djâbêr on amikrätan an-hikrê ne. ³³ Amikrâta nhyr kâkam ar ÿrja arým parbê kônkräo nhÿn rax ma:ro nhÿ. Ne arým kum,
—Mrämri abê Metïndjwÿnh Krakumrêx, ane.

³⁴ Ne kam ar arým akâx nhikjêmä rên kam arým kâ dji. Ar pykabê Djene'ä kâ dji. ³⁵ Nhyr kam me arým Jeju nokre pumün amü memä arê. Nhyr kam me arým bu'ä pyka kunïkôt me'ÿr me ano nhyr me me'ÿr mö. Me'ÿr mön memä arê nhyr me arým kuman Jeju'ÿr me punu kunïo bôx. ³⁶ Nhyr me arým kum,
—Ba me akâ japkredit kupên arým imex ne, ane. Ne me kunï kute kupênhja arým prïne mex ne.

Tu mÿjja krên'ä ujarênh.

Mak 7.1

15 Nhyr kam mebê pardjêumê Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnh krïraxbê Djeruxarê kurüm mön Jeju'ÿr bôx. Me ö kwÿ krên kadjy ne me aminhikra pônho ba. Me kukämâkjê kukràdjâ kôt me we Metïndjwÿnhmä mex kadjy ne me kum aminhikra pônho ba. 'Ä ne me Jejumä kabên ne kum,

² —Mÿkam ne akôt ba djwÿnh ar me kukämâkjê kukràdjâ mar kêt ne kam amikrà ar o ba? Näm ar kute aminhikra pônho kêt ne tu aku, ane.

³ Nhyr Jeju memä kum,
—Djäm mrämri Metïndjwÿnh kukràdjâ kôt ne ga me me akukämâkjê kukràdjâ jarê? Kati. Atemä. Ga me atemä akukämâkjê kukràdjâ ja'ä ano tÿx ne Metïndjwÿnh kukràdjâ mar kêt. Ne kam arým kam amikrà ar o aba. ⁴ Ba me amä arê gar ama. Metïndjwÿnh ne me bakukämäremä 'ä karön memä kum,

“Me amä abämmê anä jabên ar kabên ma”, ane.

Ne ajte memä kum,

“Me'ö arým bäm'ä nâr nã'ä, ‘Gê Metïndjwÿnh o ajkê’, anhÿr jabej gê me tu kubï”, ane.

Me kum bämmê nã ar abëmä ne Metïndjwÿnh ä me bakukämäremä ane. ⁵ Nhyr be, djäm me ga ne ga me amä abämmê anä jabê? Kati. Ga me akukràdjâ kôt arïk memä kum, “Me ajö godja anä nâr abäm mÿjja'ä ajwÿr jabej. Ne aje kubê anhö mÿjja nê präm jabej kum, ‘Be, ba te ije amä örmä. Aje mÿjja 'ä ijwÿr ba arým o Metïndjwÿnh nhö mÿjja. Kam ba te ije amä örmä’, ane. Dja ga me ä kum anen arým kubê nê nhyr kam arým pijäm ne”, ane. ⁶ Ga me aje ä memä 'ä karöo anhÿrkam arým me nämê bämbe ödjÿ'ä memä adjäpnêho aba. Me kum ar abê kêt'ä memä adjäpnêho aba. Metïndjwÿnh te memä 'ä karön memä kum,

“Me amä abämmê anä jabên ar kabên ma”, ane.

Näm te memä ane ga me arým Metïndjwÿnh kabên jao me kukràdjâ kajgon kupa'ä memä akukràdjâ punu ja jarêh arým nämê bämbe ödjÿ'ä memä adjäpnêho aba. ⁷ Me ga ne ga me amijo ajêh ne ar amijo Metïndjwÿnh mar mexo aba. Mrämri ne me bakukämäre Idjaj me ajä kabên ne. Näm Metïndjwÿnh kukwakam me ajä me bakukämäremä kum,

⁸ “Be, me ja ne me arïk 'êx ne ajkwa kajgokam imä imex jarêho ban ökre kadjwÿnhbê jâm ate ibê krän ba.

⁹ Ne arïk imä irax jarêh kajgoo ban 'êx ne me ta kukràdjâ'ä memä kum, ‘Metïndjwÿnh kukràdjâ’, anhÿro ba.”

Näm ä Idjaj me ajä ane ga me akamingrãnyre ajêh ne akukràdjâ kajgoo Metïndjwÿnh kukràdjân memä arêho aba. Mrämri ne me ajä arêhkumrêx. Näm Jeju ä mebê pardjêu arkum ane.

¹⁰ Ne kam amiwÿr me kräptï 'uw ne memä kum,
—Ë, dja ga me akunï iman ikabên markumrêx. ¹¹ Me kute apÿnh mÿjja'ä memä kum, “Ja dja ga äm omü. Dja ga krên arým ajaxwe”, anhÿro ba. Nhyr be, djäm me'ö mÿjja 'ö krê nhyr Metïndjwÿnh arým kum, “Ja ne ga krê. Arým ajaxwe”, ane? Kati. Me kabên punukam ne memä axwe jarê. Me äkïnhïkam ne memä arê. Me arï prö, mjên kupa'ä kurê bakam ne memä arê. Me 'êxn-hïkam ne memä arê. Apÿnh axwe 'ökam ne Metïndjwÿnh memä axwe jarê. Näm ä Jeju memä ane.

¹² Kam kôt ba djwÿnh ar 'ÿr bôx ne Jejumä kum,
—Ë, mebê pardjêu kute akabên markam arým ngryk ne, ane.

Nhyr me'ä arkum,

¹³ —Ga, me no rã ne me amikukäm rït kêtja pumü. Kam me kute amipry mar kêt. Kam godja me no rã me no rã japrô kute meo ba jabej nhyr arým amê kre'ökam tÿm. Mebê pardjêu ne me kute me uräk. Näm me 'êx ne memä, “Ba ne ba ije Metïndjwÿnh mar”, anhÿro ba. Nhyr be, kati. Me kute mar kêt. Ne kam te memä Metïndjwÿnh'ä ujarêh ar ba nhyr me adjwÿnhdjwÿ kute Metïndjwÿnh mar kêt. Mebê pardjêu 'êx ne kute memä anhÿro bakam dja Ibäm arým memä o pãnh ne me biknor tokry djâkam me kumê

kute mrāmri ne me kute 'ê kadjār ne rūm mēnh pyrāk. Kwārīk wānh me rā'ā. Nām ā Jeju mebê pardjêu'ā ane.

¹⁵ Nhyr Pedru kum,

—Nā gām ar imā, “Djām me mỳjja 'ō krē nhyr Metīndjwýnh kum, ‘Ja ne ga krēn arým ajaxwe’, ane? Kati”, ane. Tām ne ga arē nhyr ar ibê bipdjur rā'ā ne. Mỳj'ā ne ga akabēn jarē? Ar imā arē bar kuma. Nām ā Pedru Jejumā ane.

¹⁶ Nhyr Jeju arkum,

—Djām ar gadjwý ar aje mỳjja mar kêt rā'ā? ¹⁷ Mỳjja me kute krēn ne me tikkambit wangij. Ne kam atykmā arým apōx. ¹⁸ Nhyr be, me ajkwa kurūm me kabēn punu apōxja ne me kute amim mỳjja'ā karō djā kurūm apōx. Kam Metīndjwýnh arým memā axwe jarē. ¹⁹ Me kute amim mỳjja'ā karō djākam amim mỳjja punu'ā karōn arým me kurūm apōx.

Nām me kute me par'ā amim karō.

Ne kute me prō puro nār me mjēn puroo àkīnh ne ro'ā ikwāja'ā amim karō.

Ne prō djwýnh nār mjēn djwýnh kupa'ā kurē'ā amim karō.

Ne kute mỳjjao àkīnh'ā amim karō.

Ne memā 'êx'ā amim karō.

Ne kute Metīndjwýnh japry'ā amim karō.

²⁰ Me axweja kunī ne me kurūm apōx nhyr Metīndjwýnh arým memā axwe jarē. Nhyr be, me kute aminhikra pōnh kêt ne kute ō kwý krēn ja ne Metīndjwýnh kute memā axwe jarēnh kêt. Djām ar aje ja mar kêt? Nām ā Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

Me'ō nire bajtem kute tu amim kamnhīxkumrēx'ā ujarēnh.

Mak 7.24

²¹ Ne kam Jeju arým mebê tē. Tē:n kam krīraxbē Xirumē Xidō bu'ā pyka'yr bōx. ²² Nhyr pykabē Kanaākam me'ō nire pyka wākam ar ba. Mebê idjaer ne me wāo me bajtem. Me'ō nire kam ar ban arým Jeju'yr bōx. Ne kam kaj bē kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, Dawi tām djwý, gop amā ikapří. Me karō punu ne ari ikrao bikēho ba, ane.

²³ Nhyr tu kubē anhikrēn itō ne. Nhyr kôt ba djwýnh ar 'yr bōx ne kum,

—Dja ga amū ano gē tē. Nām ari gwaj bakôt àmra tē, ane.

²⁴ Nhyr arkum,

—Djām me bajtem'yr ne Metīndjwýnh ijano ba tē? Kati. Mebê idjaer'yr ne ijano ba tē. Mebê idjaer ne me kute mrāmri ne mrykī'ātōmti no biknor pyrāk ne ate ar ba. Me ate ar ba ja'yr ne ijano ba tē, ane.

²⁵ Nhyr kam arým ni bajtemja 'yr bōx. 'Yr bōx ne arým parbē kōnkrāo nhýn ra:x man kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh gop ikôt o kangōn ikrao mex, ane.

²⁶ Nhyr ō mebê idjaer'ā me prīre jakren kum,

—Nok ba ren rop kraremā me prīre nhō djwý rē nhyr ren kam punure, ane. Djām mrāmri ne djwý'ā ajarē? Kati. Kute meo mex djā'ā ne djwý jakren kum 'ā ajarē. Bir, Jeju ne jakam kute me bajtemo mex prām

kêt. Ō mebê idjaer'yr ne Metīndjwýnh Jeju jano. Kute ō mebê idjaerbit kumrēxo mexo bamā. Kam ne nimā kum,

—Nok ba ren rop kraremā me prīre nhō djwý rē nhyr ren kam punure, ane.

²⁷ Nhyr nija arým amim,

—Ijā ne rop krare jarē, anen arým kum,

—Tukwa, mrāmri Bēnjadjwýr djwýnh. Kôt ne ga arē. Nhyr be, godja wānh ō wýnh nhō pīponh krakri djwý jaūm rōrōk. Aūmbit dja rop krare kukrē. Kam gop badjwý ibē rop krare pyrāk tu imā ikrao mex, ane.

²⁸ Nhyr Jeju kum,

—Me'ō nire, ga ne ga tu amim ikamnhīx me:xkumrēx. Akabēn kôt ne ba arým akrao mex, ane. Nhyr myt tām kam kra arým mex ne.

Kute mebê 4.000o djuw mex.

Mak 8.1

²⁹ Nhyr kam Jeju arým pyka ja kurūm tēn imōtibē Garrēja'yr tēn 'yr bōx. Ne kam arým krānh'ā tēn wabin nhý. ³⁰ Nhyr me krāptī: arým 'yr bōx. Nām me 'yr me punuo mōn 'yr meo bōx. Me mrānh kētmē me no rāmē me kabēn kētmē apýnh me kukrādja punumē apýnh me punu djā 'ōdjwý krāptī:ja ne me 'yr meo mōn meo bōx ne Jeju parbē me adju:w nhyr arým meo mex ne. ³¹ Jeju meo mex nhyr me krāptī: arým me omū. Me kabēn kêt arým kabēn mex. Me apýnh kukrādja punu arým kukrādja mex ne. Me mrānh kêt arým mrānh mex ne. Me no rā arým rīt mex ne. Nhyr me arým me omūn te kute marmā mekam no tyn kumex. Ne kam arým mebê idjaero ba djwýnhmā rax jarē. Metīndjwýnhmā rax jarēho kume:x.

³² Nhyr kam arým amiwýr kôt ba djwýnh ar ku'uw nhyr ar bōx nhyr arkum,

—Imā me krāptī:ja kaprí. Me iro'ā krī'ā arým akati amānhkrut ne ikjēkēt apēx. Ne kam arým me ō mỳjja kêt. Nok ba ren me kum prām kam ren amū me ūrk-wāmā me ano nhyr ren pry konenh ren me arým rerekre nhyr ren tyk djā me kupa, ane.

³³ Nhyr kôt ba djwýnh ar kum,

—Kapôt kukrit jakam ne gwaj te me krāptī:ja kadjy djwý kume:x prāmje. Mỳj got gwaj me kadjy nē? ane.

³⁴ Nhyr Jeju arkum,

—Mỳj ne ar anhō djwý kute? ane. Nhyr ar kum,

—Djwý kubē 7. Tepprāredjwý ngrēre, ane.

³⁵ Nhyr kam arým me krāptīmā 'ā karōn kum,

—Pykabē dja ga me nhý, ane. Nhyr me kam arým nhý. ³⁶ Nhyr kam arým djwý kubē 7 jamýn tepprāre jamýn o Metīndjwýnhmā amikīnh jarē. Ne kam kokij ne mā kôt ba djwýnh arkum kungā nhyr ar mā me krāptīmā adjuw. ³⁷ Nhyr kam me kunī kwý krēn arým ajne. Nhyr kam me arým aūm karwān kaxnokai kam kungij. Kungij nhyr arým kaxnokai ipubē 7 ne 'ā kātām. ³⁸ Be, me my kubē 4.000 ne ō kwý krē nhyr me niremē me prīre'ā akre kêt. ³⁹ Nhyr kam arým amū me anon kam kà'ōkam nhý. Ne kam nox ne pykabē Madara'yr mōn 'yr bōx.

Kute kàjkwa kurūm mỳjja'õ nhipêx'ã me kum à'wỳr.
Mat 12.39; Mak 8.11

16 Nhyr me bē pardjēumē me bē xadjudjēumē Jeju'yr bōx ne mrāmri kubē Metīndjwỳnh Krakum-rēx jabej kum,
—Goja kàjkwa kurūm mỳjja pumūnh kêt'õ nhipêx bar omūn kôt ama, ane.
² Nhyr memã kum,
—Arỳm myt djārmã nhyr myt ngjêx djākam kàjkwa kamrêk. Ga me kam 'ã abenmã kum, "Dja kryrãm kàjkwa mex", ane. ³ Nār, arỳm myt katormã nhyr myt apōx djākam kàjkwa kamrêk ne kakrã kumex ga me kam 'ã abenmã kum, "Akati jakam dja na kumex", ane. Me ga ne ga me amijo ajêx ne amijo Metīndjwỳnh mar mex. Aje kàjkwa mex mar nār aje kàjkwa punu mar. Mỳkam ne ba me akam ar ibari mỳjja pumūnh kêt kwỳ nhipêx ne me amã mỳjjaao amirīto iba ga me ja mar kêt ne? Ga me omūnh kajgon amim, "Je tō mỳj'ã"? anhyr kajgon mar kêt kumrēx. ⁴ Me ga akamingrānyre ne ga me ajaxwen mỳjjakôt ari Metīndjwỳnhbē amijo akēxo aba. Ga, me kwỳ kute kum prō djwỳnh kīnh ngriren kute me bē prō ãkīnho baja pumū. Me gadjwỳ ne ga me amã Metīndjwỳnh kīnh ngriren ari kubē amijo akēxo aba. Ne kam me aje omūnh kadjy ije me amã mỳjja pumūnh kêt nhipêx jabej. Djām kam ije me amã ipêxmã? Kati. Ije me amã ipêx me aje omūnh prām kêt kumrēx. Dja ba ĩ amijo Metīndjwỳnh kukwakam ujarēnh djwỳnhbē Djōnaj pyrāk. Dja ga me jabit pumū, ane. Tyk ne akubyn tīn'ã ne ã Jeju memã ane. Ne kam arỳm me bē akēx ne mã tē.

Djwỳ nhigot djā'ã ujarēnh.
Mak 8.14

⁵ Ne kam ar imōti'ã rēn akāx nhikjēmã bōx. Nhyr kôt ba djwỳnh ar djwỳo amak kêt katin arỳm Jejumã arē.
⁶ Nhyr arỳm me kukrādjà kajgo kôt ar amijo ba kêt kadjy arkum kabēn ne arkum,
—Ga, me kute djwỳ nhigot djā djwỳ djōmkam kapīnja pumū. Nhyr arỳm djwỳ tỳx me:x ne. Ar gadjwỳ dja gar me kukrādjà man kôt ar amijo aban arỳm ajaxwe mex ne. Me bē pardjēu kukrādjà nār me bē xadjudjēu kukrādjà dja gar aman kôt ar amijo aban arỳm ajaxwe me:x ne. Ar amijã ano tỳx ne me kukrādjà mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt. Nām ã Jeju nēje ar kukrào ane.
⁷ Nhyr kam ar ari 'ã aben kukij ne arīk abenmã kum,
—Gwaj baje djwỳ byr kêt kam ne ã gwaj bamã ane, ane.
⁸ Nhyr Jeju arỳm ar kabēn man arkum,
—Ar aje amim imar ngri:re. Mỳkam ne gar aben kukij ne abenmã kum, "Gwaj baje djwỳ byr kêt kam ne ã gwaj bamã ane", ane? ⁹ Djām ar aje mỳjja mar kêt rã'ã? Mỳj'ã ikabēn kute amijakreja djām aje mar kêt rã'ã? Ar akubyn amijo tēn ije djwỳ kubē 50 me bē 5.000o djuw mex'yr amijo bōx. Mỳj ne ar aje djwỳ janhy karwānhkam kaxnokai ipu kuten 'ã kātām ne? ¹⁰ Ar akubyn amijo tēn ije djwỳ kubē 70 me bē 4.000o djuw mex'yr amijo bōx. Mỳj ne gar aje djwỳ janhy kar-

wānhkam kaxnokai ipu kute? Ga, djwỳ kume:xo ije meo djuw mexja pumū. Djām arỳm ne gar o ajamak kêt kati? ¹¹ Djām djwỳ'ã ne ba ar amã arē? Djām 'ã ne ba ar amã, "Ari amijã ano tỳx. Kwārīk wānh me bē pardjēu kukrādjà, nār me bē xadjudjēu kukrādjà, kute djwỳ nhigot djā pyrāk kwārīk wānh kôt ar amijo aba kêt", ane? Kati. Djwỳ'ã ije ar amã ja jarēnh kêt. Mỳkam ne gar aje ja mar kêt? Nām ã Jeju arkum ane. ¹² Nhyr kam ar arỳm kuma. Kute Ar kubē me kukrādjà puma. Kute Ar kubē me bē pardjēumē me bē xadjudjēu kukrādjà puma. 'ã ne djwỳ nhigot djā amijakre. Tām ne ar arỳm jakam kuma.

Pedru kute Jejumã Bēnjadjwỳrbē kumkati jarēnh.
Mak 8.27; Ruk 9.18

¹³ Be, Piripi nhō krīraxbē Xedjare bu'ã ne apỳnh me õ krī djāri. 'Yr ne Jejumē kôt ba djwỳnh ar mō. Ar 'yr mōrkôt nhyr Jeju arkum,
—Ē, ar imã ijã me ujarēnh jarē ba kuma, ane.
¹⁴ Nhyr ar arỳm kum,
—Nām me kwỳ ajã, "Ngōmã me angjēnh djwỳnhbē Djuã. Ta ne akubyn tīn ne ar ba", ane. Nhyr me kwỳ ajã, "Me bakukāmāre Erij. Metīndjwỳnh kukwakam ujarēnh djwỳnh raxbē Erij", ane. Nhyr me kwỳ ajã, "Me bakukāmāre Djeri. Metīndjwỳnh kukwakam ujarēnh djwỳnhbē Djeri", ane. Nhyr me kwỳ ajã, "Me bakukāmārekam Metīndjwỳnh kukwakam ujarēnh djwỳnh ar 'õ." Nām me ã abenmã ajã ane. Nām ã ar Jejumã ane.
¹⁵ Nhyr ajte arkum,
—Ne ar gadjwỳ mã ne gar imar on? Mỳj'ã ne gar ijakre? ane.
¹⁶ Nhyr Pedru kum,
—Abē me inhō Bēnjadjwỳrbē kumkatibē Kritu. Abē Metīndjwỳnh tīn ne ar baja Kra, ane.
¹⁷ Nhyr Jeju Pedrumã kum,
—Ximão, Djōnaj kra. Djām pykakam me'õ ar ba ne amã ijarē ga ima? Kati. Kàjkwakam Ibām ne amã ijo amirīt ga ima. Kam ne ga akī:nhkumrēx ne. ¹⁸ Ga ne ga imã, "Abē me inhō Bēnjadjwỳrbē kumkatibē Kritu. Kadjy ne Metīndjwỳnh ajano ga bōx. Ga abē Metīndjwỳnh tīn ne ar baja kra", ane. Ba amã arē ga ama. Ga abē Pedru. Mrāmri, kēn'ã ne anhidji amijakre. Akabēn mex jakôt ne ga arỳm atyx ne aje kēn pyrāk. Dja me akudjwa ã amim imaro ane ba arỳm amim me utā nhyr me arỳm akudjwa tỳx kute kēn tỳx pyrāk. Me kute amim imar kunīja dja me tỳ:x nhyr arỳm Xatanaj nhō me àpēnh te kute meo àpanhmã ne te kute me biknor tokry djākam meo biknormã. ¹⁹ Dja ga aje mrāmri ne me'õ kute bēnjadjwỳr nhō kikrekam o kajkep djāo ba pyrāk. Me'õ kike'ã kuta nhyr me arỳm wadjā nār kike'ã ijē tỳx ne arỳm me bē aptā nhyr me ãr kêt kumrēx. Aje me'õja pyrāk. Dja me amim imar kêt ga arỳm me bē aptā. Nhyr kam kàjkwakam Ibāmdjwỳ arỳm akôt amikabēn djin arỳm me bē aptān amim me utār kêt ne ar meo ba kêt. Nār, dja me amim ima ga memã kum, "Ajrã. Kôt ar aba", ane nhyr kàjkwakam Ibāmdjwỳ arỳm akôt amikabēn djin memã kum, "Ajrã. Ikôt ar

aba", anen arÿm amim me utàn ar meo ba. Nãm ã Jeju Pedrumã ane. ²⁰ Ne kam amijã kôt ba djwÿnh arkum karõ. Metÿndjwÿnh ne arÿm mebê idjaer kadjy Jeju'ã Bënjadjwÿrbê kumkati mẽ. 'Ã ne me kum Kritu jarẽ. Nãm amijã arkum karõn arkum,
—Kwãrÿk wãnh me'õmã kum, "Jejubê ne Kritu. Kubê ne me banhõ Bënjadjwÿrbê kumkati", anhÿr kêt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Amikukãm amityk'ã ujarẽnh.

Mak 8.31; Ruk 9.22

²¹ Ne kam ja nhjukri arÿm kôt ba djwÿnh arkum,
—Křiraxbê Djeruxarêkam itokry kumexmã ne Metÿndjwÿnh ijano ba arÿm 'ÿr itẽmmã. Dja ba kam bõx nhym mebêngẽtmẽ me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿrmẽ Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnhmẽ ijo bikẽnh kumex nhym me arÿm ibĩ. Nhym ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn ne, ane.

²² Nhym kam Pedru arÿm Ar kubê Jejuo tẽn ar kãxã nẽje kum bẽn tÿxmo krax ne kum,
—Bënjadjwÿr djwÿnh, gop gẽ Metÿndjwÿnh kum akaprĩ. Djãm ga dja me abĩ? Arkati, ane.

²³ Nhym Jeju akẽx ne Pedrumã kum,
—Arÿm akabẽn kute Xatanaj kabẽn pyrãk. Amũ imã akre rax ne dja. Aje Metÿndjwÿnh bẽ ijo akẽx prãm pyrãk. Metÿndjwÿnhkôt adjumar kêt. Me kum ikĩnh kêt-ja kôt ne ga adjumar djã dji, ane.

²⁴ Nhym kam Jeju kôt ba djwÿnh arkum,
—Gẽdja gar ajõ mã ikôt abikamẽnh prãm jabej kwãrÿk wãnh amidjwÿnhbit mar kêt. Dja ga amim, "Djãm ba ije amijo ikĩnhmã? Kati", ane. Dja ba ityk kadjy inhõ pĩte'y mÿn itokry:. Dja ga ijã amijakren aje anhõ pĩte'y mÿnh mãn prãbẽ amã atokry puma kêt ne amã ijabẽ rã'ã ne mã ikôt ajkamẽ. ²⁵ Me kute amidjwÿnhbit mar ne me kum tokry puma, me tãm gẽdja me tyn kam ijukri me biknor tokry djãkam tẽ. Nhym be, me kum ijabẽkumrẽx ne kute amidjwÿnhbit mar kêt nhym me kute me bĩn jabej me tãm gẽdja me amiptàn ar tĩn ne ba rã'ã: rã'ã ne. ²⁶ Ne ren me'õ pykabẽ mÿjja mexja kunĩ, nẽkrẽx kunĩja ren ari o atom ne o ban kam ren ty. Je, mã dja kam nẽ? Kati, nãm ren ty nhym ren õ nẽkrẽxja ren wãnh kumex. Nhym mÿj pãnh ne ne ren Metÿndjwÿnhmã arẽ nhym ren akubyn o tĩn nhym ren kum amijo pãnh? Arkati. Dja te kum pãnh jarẽ nhym akubyn o tĩn prãm kêtumrẽx.

²⁷ Ba ije amijo inhĩ ne me'ÿr irwÿk dja ba Ibãm jad-jẽnhmẽ umao ipyma:n me'ÿr bõx. Kadjy mrãnh djwÿnh puma:mẽ ro'ã me'ÿr bõx. Ne kam me ĩ pÿnhkôt me kunĩmã o pãnh ne. Me axwe kôt nãr me kute katàt amijo ba kôt memã o pãnh ne. ²⁸ Ba ar amã arẽ. Ije amijo inhĩ ne ar awÿr ibõx. Ibãm dja ijã bënjadjwÿr rax mẽ. Dja ba bõx ne ipymao ar apytàn ar ar ajo iba. Dja gar adjãmja akwÿ atĩnri iraxkôt ipumũ, ar akadjy ibẽn-jadjwÿr rax ne ipymakôt ipumũ. Mrãmri ne ba ikabẽn-ja. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute amijo atemã'ã ujarẽnh.

Mak 9.2; Ruk 9.28

17 Jeju memã ane nhym kam ar'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut apẽx. Nhym kam Jeju arÿm Pedrumẽ Xijagumẽ Djuão ar aprõn aro tẽn krãnh prẽkti'ã aro wabin ate ar ro'ã me kãxã dja. ² Ne kam arÿm ar kabem amijo atemã. Ne nokre jadjẽnh kute myt jadjẽnh pyrãk. Nhym õ kubẽkã arÿm aka:n kam adjẽ:nh. ³ Nhym kam me bakukãmãrebê Mõjd-jẽmẽ Erijmẽ arÿm arkum amijo amirĩt ne. Ar Jejumẽ abenmã ujarẽnhõ dja nhym ar arÿm ar omũ.

⁴ Nhym kam Pedru Jejumã kum,
—Bënjadjwÿr djwÿnh, jakam arÿm gwaj bakĩnhkum-rẽx. Amã kĩnh jabej dja bar ar amã kikre kryre nhipẽx. Dja bar amã 'õ nhipẽx ne Mõjdjẽmã 'õ nhipẽx ne Erijmã 'õ nhipẽx, ane.

⁵ Nãm kum kabẽno dja nhym kakrã jadjẽnh arÿm ar nokrekam kato. Ar nokrekam katon arÿm ar kuno. Nhym ar aẽrbê Metÿndjwÿnh kakrã kurũm kabẽn nhym ar kabẽn ma. Nhym arkum,

—Ikra ne wã. Imã abẽ:kumrẽx. Ba kam kam ikĩnhkumrẽx. Tãmwã dja gar kabẽn man kôt ar amijo aba, ane.

⁶ Ar kabẽn ja man arÿm madjã kreti. Madjã kretin tu mÿrbê tÿm ne nõ. ⁷ Nhym Jeju ar'ÿr bõx ne ar kupẽn arkum,

—Kãjmã ar dja. Kwãrÿk wãnh ar atĩn prãm kêt, ane.

⁸ Nhym ar kãjmã rĩt nhym arÿm Jeju pydjibit dja nhym ar omũ. Arÿm ne Mõjdjẽ ar ar aẽrbê mã tẽn arÿm amirĩt kêt ne.

⁹ Nhym kam ar arÿm krãnh prẽkti'ã rwÿk tẽ. Rwÿk tẽ nhym Jeju arÿm arkum 'ã karõn arkum,

—Ar aje ipumũnhja kwãrÿk wãnh on me'õmã 'ã adju-jarẽnh kêt. Ba ije amijo inhĩja ityk ne akubyn itĩnkambit dja gar 'ã ajarẽ, ane.

¹⁰ Nhym kôt ba djwÿnh ar Erij jabej Jeju kukij ne kum,
—Mÿkam ne Mõjdjẽ kukràdjã mar djwÿnh memã kum, "Erij kumrẽx dja bõx nhym kam Metÿndjwÿnh ar meo ba", ane? Mÿkam ne me memã ja jarẽ? ane.

¹¹ Nhym Jeju arkum,
—Be, mrãmri, gẽdja me'õ kute Erij pyrãk kumrẽx bõx ne akubyn Metÿndjwÿnh'ÿr me kunĩo akẽx ne. Meo akẽx nhym me arÿm amim maro ba. ¹² Ba ar amã arẽ gar ama. Me'õ kute mrãmri ne Erij pyrãk arÿm bõx nhym me kute mar kêt ne arÿm amikĩnhje o bikẽnhõ ba. Badjwÿ ije amijo inhĩ dja me ijo bikẽnhõ ba ba itokry ne, ane. ¹³ Nhym kam kôt ba djwÿnh ar amim,
—Be, ngõmã me angjẽnh djwÿnhbê Djuão'ã ne ar imã ane, ane.

Me karõ punumã àkjêr.

Mak 9.14; Ruk 9.37

¹⁴ Kam Jeju ar arÿm krãnh'ã rwÿk tẽ. 'Ã rwÿk tẽ:n arÿm me krãptĩja'ÿr bõx. Nhym kam me'õ 'ÿr bõx ne parbê kõnkrão nhÿn ¹⁵ kum,

—Bënjadjwÿr djwÿnh, amã ikra kaprĩ. Ikra ibẽ tyk ar ban amijo bikẽnh krãptĩ. Nãm mã tyn kuwykam rõrõk

ne ngôkam nox. ¹⁶ Nã bãm akôt ba djwýnh ar'ýr o bôx nhym ar te kute o mexmã o ane, ane.

¹⁷ Nhym kam Jeju me'ýr akëx ne memã kum,

—Je, me akamingrãny aje amim ikamnhix kêt-kumrëx ne ajaxwe. Mýj dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awýr bôx ga me ajamakkre kêt-kumrëx ne prïne akabëno ikaty. Nã bãm te amiwýr me akam ama ga me arík ar aba, ane. Ne kam bãmjamã kabën ne kum,

—Amrë akrao tẽ, ane. ¹⁸ Nhym arým 'ýr o tẽn o bôx nhym Jeju arým kum akij. Me karõ punu kute kra bôktio bajamã akij nhym arým kum iren kurüm katon mã tẽ. Nhym arým myt tãmkam mex ne.

¹⁹ Nhym kam Jeju tẽn ate dja nhym kôt ba djwýnh ar arým 'ýr bôx ne kum,

—Mýkam ne bar te: ije me karõ punu kujaëkmã o ane? ane.

²⁰ Nhym Jeju arkum,

—Djãm ar aje kujaëk kadjy tu amim Metĩndjwýnh kamnhixkumrëx? Kati. Ar aje kadjy tu amim kamnhixkumrëx kêt. Dja gar tu amim kamnhixkumrëx. Be, me kute tu amim Metĩndjwýnh kamnhixkumrëxkam me kute rerekre pyrãk. Ga, pidjôbê motadu 'ydwý ngri:ren rere:kreja pumũ. Nhym be, kati. Motadu 'y arým krekam ingrôt ne abatãnh ne kam arým abatã:nh ne. Ar gadjwý dja gar tu amim Metĩndjwýnh kamnhixkumrëx ne kam kute arekrekre pyrãk nhym arým ar amã mýjja jabatãnh nhipêx. Kute mýjja rũnh kunĩ nhipêx mar. Gar ren kadjy tu amim Metĩndjwýnh kamnhixkumrëx ne ren krãnhjamã kum, "Krãnh, amũ ajkamẽ", ane nhym ren arým amũ ajkamẽ. Djã ne gar ren te aje mýjja 'õo anhýrmã? Kati. Ne gar ren apýnh mýjja kadjy tu amim Metĩndjwýnh kamnhixkumrëx nhym ren arým ar amã ipêx ne. Nhym be, kati. Ar aje tu amim kamnhixkumrëx kêt. Mrãmri ne ba ar amã ja jarënhkumrëx. ²¹ Nhym be, me karõ punu kute bôktio baja mebê tỳ:x. Me kute Metĩndjwýnhmã o à'wýr ne kum amijajburkambit arým apôx. Nãm ã Jeju arkum ane.

²² Nhym kam ar arým pykabê Garrêjakam ar ba. Nhym kam Jeju arkum,

—Ba ije amijo inhĩ dja me'õ ibê amijo akëx ne memã ikanga. ²³ Nhym me kam arým ibĩ. Nhym ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn, ane. Nhym kam kôt ba djwýnh ar arým kaprĩre ne.

Pi'ók kaprĩo atom djwýnh'ã ujarënh.

²⁴ Nhym kam ar krĩrãxbê Kapana'ýr tẽn 'ýr bôx. Nhym kam pi'ók kaprĩo atom djwýnh ar ba. Ar kute Metĩndjwýnh nhõ kikretio mex kadjy pi'ók kaprĩo atomo ba. Ne kam ar Pedru'ýr bôx ne Jeju jabej kukij ne kum,

—Djãm ar anhõ ujarënh djwýnh kute Metĩndjwýnh nhõ kikreti kadjy memã pi'ók kaprĩ nhõrmã? ane.

²⁵ Nhym arkum,

—Nã. Dja ar amã kungã, ane. Ne kam kikremã wadjã Jeju'ýr bôx ne amikabën mar tôrãm nhym Jeju kumrëx kum,

—Ximão, mýj ne ga kam mar on? Mýj xêbê gêdja pykakam me bënjadjwýr pi'ók kaprĩo atomo ba? Pi'ók kaprĩbê ipôxuo atom nãr pi'ók kaprĩbê kributuo atom. Mýj xêjabê dja o atom? Djãm ta kra Ar kubê dja o atom nãr djãm õ àpênh kajgobê o atom? ane.

²⁶ Nhym Pedru kum,

—Õ àpênh kajgobê dja pi'ók kaprĩo atom, ane.

Nhym Jeju kum,

—Mrãmri, õ àpênh kajgobê dja o atom. Kute kra Ar kubê pi'ók kaprĩo atom kêt. ²⁷ Bir be, gu babê Metĩndjwýnh kra. Kam Metĩndjwýnh gu babê pi'ók kaprĩo atom kêt. Gê te gu babê pi'ók kaprĩ byr kêt gu ba dja gu tu o atom djwýnh arkum kungã. Metĩndjwýnh nhõ kikreti kadjy o atom djwýnhmã kungã. Gwaj ren arkum õr kêt nhym ren me abenmã gwaj bajã kabë:n ne. Aje, imõti'ýr dja ga tẽn 'ýr bôx. Ne kam kum anhõ kadjãt mẽ. Dja tep'õ kumrëx 'ã wajêt ga o wabin abyn ajkwa pôt. Ajkwakam dja ga ngõnhponho pi'ók kaprĩ pumũ. Tãm dja ga aby gu amikadjy arkum kungã, ane. Nhym kam arým ã anen arým arkum kungã.

Ar kute amirax jabej Jeju kukjêr.

Mak 9.33; Ruk 9.46; Pir 2.3; Ped k 5.5

18 Nhym kamã kôt ba djwýnh 'õdjwý ar 'ýr bôx ne kukij ne kum,

—Kajkwakam Bënjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo bakam nhýnh ar ijõ dja bar iraxo aben jakre? ane.

² Nhym amiwýr me'õ prĩre 'uw nhym 'ýr bôx nhym ar ipôkri kudja. ³ Ne arkum,

—Dja gar on amirax jabejja kangan amijo angriren amijo akãtãm. Amijo angrire kute me prĩre pyrãk. Godja gar amirax jabej rã'a djãm kajkwakam Bënjadjwýr djwýnh kôt ar abamã? Kati. Kajkwakam Bënjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo bakam kôt ar aba prãm kêt-kumrëx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarënhkumrëx. ⁴ Kam me kute amijo ngrire kute me prĩre ja pyrãk tãm ne raxo kute me kunĩ jakrenh. Kajkwakam Bënjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utãr ne ar meo bakam ne raxo kute me kunĩ jakrenh. ⁵ Nhym kam me kute ikukwakam kum me prĩre kute ja pyrãk kĩnh, kum me'õ kãtãmja kĩnh ne kam arým badjwý kum ikĩnh.

⁶ Nhym be, me'õ kute me prĩre pyrãk ne ajbir kute amim imar ny nhym kam ren ate me'õja axwe'ã kum apnê nhym ren arým kôt axwe nhym kam ren pãnh me mut'ã kênpoti nhõ, kute kum axwe'ã àpnênh djwýnhja mut'ã ren kên jabatãnh nhõ ne ren ngõnhmã kumẽ, ngõ jabatãnh nhipôkri kumẽ nhym ren ngõ kubĩ. Ja ne kãjbê tokry. Tokry ngrire. Nhym be kati, dja prĩne Metĩndjwýnh o ajkê nhym tokry ra:x ne. ⁷ Ý, watĩ:re. Pykakam me kute me axwe'ã memã àpnênhja dja me tokry ra:x ne. Mrãmri dja me axwe'ã memã àpnênh ba. Nhym be, kute 'ã memã àpnênh djwýnhja watĩ:re. Dja tokry ra:x ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁸ Ga, me kute apýnh amikukràdjão àpênh jaxwe prãmja pumũ. Ar kute àpênh jaxwe krã'yrn kangamã ne Jeju Ar kubê axwe pyman arkum,

—Ne ga ren ar ajaxwe kadjy anhkra nhikjêo aje mỳjja punu kupênh prām nār ar apar nhikjêo mỳjja punu'yr amrānh prām mỳj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on krātan rūm amibê amē. Ne ren kam te anhkra nhikjê kêt nār apar nhikjê kêt ne ren atīnkam ren akīnhkumrēx. Metīndjwýnhkôt atīn ne ar abakam ren akī:nhkumrēx. Ne ren aktā anhkra rā'ā nār aktā apar rā'ā nhym Metīndjwýnh ren kuwykam ar amē. Kuwy pōk rā'ā: rā'ākam ren ar amē gar ren kam atokry ra:x ne.

⁹ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjêo aje mỳjja punu pumūnh prām mỳj ne gar ren on? Bir, ga ren ar on kaban rūm amibê amē. Ne ren kam te ano nhikjê kêt ne ren atīnkam ren akīnhkumrēx. Metīndjwýnhkôt atīn ne ar abakam ren akī:nhkumrēx. Ne ren aktā ano rā'an ren atokry ra:x ne. Ne ga ren ar me biknor tokry djākam kuwykam tēn ren kam akaprīkumrēx, ane. Djām mrāmri ne ar kute aminoo pōx ne aminhkra krākār ne amipar krākarmā Jeju arkum 'ā karō? Kati, ar kute àpēnh jaxwe krā'yrn kangamā ne Jeju 'ā arkum ar kute amibê amikurādja krākarmā arē.

Mrykī'ātomti biknor'ā ujarēnh.

Ruk 15.4

¹⁰ Ne kam ajte arkum,

—Me'ō kute me prīreo pyrāk djām ar amā kurēn aje kum kajgo jarēnhmā? Kati. Kwārīk wānh. Mỳkam? Bir, djām kajgo? Kati. Mỳkam? Bir, kadjy mrānh djwýnh kute me prīreo djuw mex djwýnhja ne kute kàjkwakam Ibām pumūnh rā'ākam. Ba ne ba ar amā ja jarē.

¹¹ Be, ije me axwe pytārmā ne ba tē. Kadjy ne ba amijo inhī ne me awýr ruw, ije me axwekam me biknorja pytārmā. ¹² Ar gadjwý dja gar adjukaprī. Godja me'ō nhō mrykī'ātomti krāptī kubē 100 nhym kam pydji kubē māt ne biknorja. Mỳj dja me'ōja on? Bir, dja mry krāptībē 99jamā ire gē wānh kutēp kumex, nhym kam krānh'yr kôt tē, pydji biknorjakôt tē. ¹³ Godja kum kator jabej ne kam arým kī:nhkumrēx. Kute pydji biknorjamā katorkam dja kī:nhkumrēx. Ne mry'ā kātāmbē 99 biknor kêtjakam dja kīnh ngrīre. Ba ne ba mrāmri ar amā ja jarēnhkumrēx. Be, ije ar amā idjujarēnhjakam mỳj dja gar kam ama? ¹⁴ Bir, kàjkwakam Abām djwýnhdjwý, djām me'ō prīre kute āmja pyrāk pydji biknor nhym kam kīnh got? Arkati. Kam kīnh kêtumrēx. Ukaprīkam kam kīnh kêtumrēx. Tām dja ga amim aman kudjwa adjukaprī. Nām ā Jeju arkum ane.

Kute me'ō jaxwe'ā arkum karō.

Ruk 17.3; Gar 6.1; A Tex 3.15

¹⁵ Ne kam ajte arkum,

—Kam, aje me'ō akamy'ō godja ajo bikēnh jabej ne arým axwe jabej. Ga dja ga adjukaprīn akumrēx 'yr tēn me kàxā kukjan kum akabēn. Godja kute amar ne axwemā irer jabej ga ne ga arým Metīndjwýnh'yr o akēx nhym ajte kôt ba. ¹⁶ Nhym godja kute amar prām kêt ne mā axwe jabej. Kam dja ga me'ō pydji nār amānhkrut 'yr aro tē. 'Yr aro tēn 'yr aro bōx. Ne kam kukjan kum akabēn gē ar amā amijarē gar ama. Gar

ajamānhkrut nār ar ajamānhkrut ne ikjêkêt dja gar arým ama. Amrēbē: Metīndjwýnh kabēn kôt dja gar ā maro ane. Nām me bakukāmāremā kum, “Dja me'ō amijarēnh jabej. Gē ar amānhkrut nār ar amānhkrut ne ikjêkêt kabēn kôt memā arē.

Ar kute kabēn mar kôt arē nhym me arým kuma. Ar axikôt kabēnkam dja me ar kabēn man arým abenmā kum,

“Mrāmri me'ōja kute amijarēnh nhym ar kute kabēn kôt arēnhkumrēx’, ane. Dja me ā abenmā ane.” Nām ā Metīndjwýnh me bakukāmāremā ane. Metīndjwýnh kabēn jakôt dja gar ajamānhkrut ne ikjêkêt ne me'ōja'yr tēn 'yr bōx ne ama. ¹⁷ Godja gar gadjwý te kukjan kum akabēn nhym kute ar amar prām kêt ne mā axwe prām jabej gar me kute amim imarjamā arē. Me kute aben pydjikam memā arē. Nhym godja me kute amim imar aben pydjikam te kukjan kum kabēn nhym kute me mar prām kêt ne mā axwe prām jabej gar abenmā kum, “Kute Metīndjwýnh mar kêt. Ga, axwe prām rā'āja pumū”, ane. Dja gar ā abenmā anen arým o kute me bēnjadjwýr bajtemmā pi'ōk kaprīo atom djwýnh jaxwe pyrāk. Nām ā Jeju arkum ane.

¹⁸ Ne kam ajte arkum,

—Ba ar amā arē gar ama. Dja me amim imar kêt gar mebē aptā nhym kàjkwakam Ibāmdjwý dja ar akôt amikabēn dji. Nār, dja me amim ima gar memā kum, “Ajrā”, ane, kàjkwakam Ibāmdjwý dja ar akôt amikabēn dji. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx.

¹⁹ Ba ajte ar amā arē gar ama. Godja gar ajamānhkrut pykakam kum mỳjjao a'uw nār kum me'ō a'uw ne axikôt 'ā ar akabēn dji, kàjkwakam Ibām dja arým ar aman ar akabēn kôt ā anen ar amā mỳjja ngā nār me'ō kaprīmā kīnh jadjān nār me'ō mex. Ar akabēn kôt dja ā ane. ²⁰ Mỳkam? Bir, godja me'ō ar amānhkrut nār ar amānhkrut ne ikjêkêt ikabēnkôt bikprōnh jabej badjwý dja ba ar ro'ā akuprō. Kam dja Ibām ar akabēn kôt ā ar amā o ane. Nām ā Jeju arkum ane.

Me'ō ukaprī kêt'ā ujarēnh.

Mat 6.14; Ruk 17.4; Ep 4.32; Kor 3.13

²¹ Kam, Pedru Jeju'yr bōx ne kum,

—Ije me'ō ikamy godja ari ikam axweo ba jabej. Mỳj dja ba kam ingyk kêt on? Djām kam ingyk kêt 'ikrān ne kubē 7? Nār kon? ane.

²² Nhym Jeju kum,

—Kati. Dja ga kam ingyk kêt ry typdji. Dja ga kam ingyk kêt bē 70 ne ajte kubē 70 ne ajte kubē 70 ne ajte kubē 70 ne ajte kubē 70 ne ajte kubē 70 ne ajte kubē 70 ne ajte kubē 70 ne ajte kubē 70 ne ajte kubē 70 ne ajte kubē 70 ne ajte kubē 70 ne ajte kubē 70 ne ajte kubē 70. Dja ga ā kam ingyk kêt ry typdjio ane.

²³ Kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh dja pykakam amim me utān ar meo ba. Kam dja kum me kaprī. Gwaj badjwý ne gwaj ren bamā me kaprī. 'Ā dja ba idjujarēnh jakre gar ama. Pykakam bēnjadjwýr rax'ō. Nhym ō àpēnh kwý. Amrēbē ne bēnjadjwýr ō àpēnh kwýmā pi'ōk kaprī ngā nhym ar kum o ba. Nhym jakam arým kute akubyn Ar kubē ō pi'ōk kaprīo atommā. ²⁴ Ne kam kute amikraxmā ne arým 'yr me àpēnh'ā me omūnh

djwÿnh jano. Õ àpênh ja'ÿr me àpênh'ã me omÿnh djwÿnh jano. Nhyam 'ÿr tén arÿm 'ÿr bôx. Ne kam bënjadjwÿr'ÿr ò àpênhjao tén o bôx. Be, amrêbê ne bënjadjwÿr ò àpênh jamã pi'òk kaprÿ kumex ngã nhyam kum o ba. Pi'òk kaprÿ kume:x kubê 10.000 ne kum kungã nhyam o ba. Kum ar o ba:n arÿm nhÿnh o akno nhyam arÿm pi'òk kaprÿ kêt ne.

²⁵ Õ me àpênh'ã me omÿnh djwÿnh bënjadjwÿr'ÿr ò àpênhjao bôx nhyam te kute akubyn ò bënjadjwÿrmã pi'òk kaprÿ nhôrmã. Te o ane nhyam arÿm kam ngyrk ne. Ngyrk ne arÿm ò me àpênh'ã me omÿnh djwÿnhmã kum, "Inhõ àpênh ja ne ibê inhõ pi'òk kaprÿ kume:x ar o ban nhÿnh o akno. Gu akubyn kubê inhõ pi'òk kaprÿ byrkumrêx. Dja ga kubê ò mÿjja kunÿ byn me kâtammã angã gê me kubyn pãnh amã pi'òk kaprÿ ngã. Nhyam ò mÿjja kêt ga ajte me kâtammã ta ÿ djwÿnh ngã gê memã àpênh ar ba nhyam me pãnh arÿm amã pi'òk kaprÿ ngã. Ga kam ajte memã prômê kra ar kungã gê ar memã apê nhyam me pãnh arÿm amã pi'òk kaprÿ ngã. Kam dja ga me kute amã pi'òk kaprÿ nhôr kunÿo atom ne iwÿr o bôx ne imã angã. Ba kam arÿm akubyn inhõ pi'òk kaprÿ byrkumrêx. Inhõ àpênhja kute ibê pi'òk kaprÿo biknor pãnh dja ba arÿm akubyn amim byrkumrêx", ane nhyam me àpênh 'ã me omÿnh djwÿnh kum, "Gê tô, ba 'ÿr", ane.

²⁶ Nhyam ò àpênhja arÿm ò bënjadjwÿr kabên man umaje parbê tÿm ne kônkrão nhÿn aminêje kum, "Bënjadjwÿr, gop adjy amimar tô. Dja ba ÿ akubyn anhõ pi'òk kaprÿ pãnh amã pi'òk kaprÿ kunÿ ngã", ane.

²⁷ Nhyam bënjadjwÿrja arÿm kum ò àpênhja kaprÿ: ne kum, "Aje, jakam dja ga imã o pãnh kêt. Arÿm ba maro aknon akam ingyryk kêt", anen arÿm kum ire nhyam kato.

²⁸ Kute ò bënjadjwÿrbê pi'òk kaprÿ ra:xo biknor ja katon arÿm ro'ã àpênh'õ jabej. Amrêbê ro'ã ar baja jabej. Bënjadjwÿr nhõ àpênh ja ne amrêbê ro'ã àpênh jamã pi'òk kaprÿ ngrire kubê 100bit ngã nhyam kum kubyn ar o ba. Nãm ro'ã àpênhja jabe:j ne arÿm kum kato. Kum katon arÿm mut 'amÿn òkreny janên kum, "Aje imã pi'òk kaprÿo abaja on akubyn imã angã", ane.

²⁹ Nhyam ro'ã àpênhja arÿm umaje parbê tÿm ne kônkrão nhÿ. Nhÿn arÿm aminêje amijo a'uw ne kum, "Adjy amimar tô. Dja ba ÿ amã kunÿo pãnh", ane.

³⁰ Nhyam kute bënjadjwÿrbê pi'òk kaprÿ kumexo biknorja arÿm ro'ã àpênhkam ngyr:k ne. Ne kum kaprÿ kêt ne kum, "Kati. On dja ga imã kunÿo pãnh ne", ane. Ne kam on krãkamngônhmã arê nhyam me arÿm kabênkôt kubê ijê. Kute mebê ijê djakam ãm ne o pãnhkambit katormã ne me kubê ijê. Nãm ã ro'ã àpênho ane. On kute kum ò pi'òk kaprÿ ngrirebito pãnh kêt kam ã ro'ã àpênhjao ane.

³¹ Nhyam kam amÿ bënjadjwÿr nhõ àpênh kwÿ 'òdjwÿ arÿm 'ã omÿn kam ar arÿm kam kaprÿ:re ne. Ukaprÿ kêt kam arÿm kam kaprÿ:re ne. Ne kam bënjadjwÿr'ÿr tén arÿm prÿne kum 'ã ajarê. Õ àpênhja kute kubê pi'òk kaprÿ kumexo biknorja'ã kum ajarê. Ukaprÿ kêt'ã kum ajarê.

³² Nhyam kam bënjadjwÿr amiwÿr ò àpênhja 'uw nhyam bôx nhyam kum, "Inhõ àpênh, ga ne ga ajaxwe:. Ga inhõ pi'òk kaprÿ kumexo aban ibê o akno ba amã, 'Imã o pãnh', ane. Ga te aje imã o pãnhmã arÿm aminêje imã akabên. Ba imã akaprÿn arÿm amã, 'Aj. Jakam dja ga imã o pãnh kêt. Arÿm ba maro aknon akam ingyryk kêt', ane. Imã akaprÿkam ne ba ã akam ingyryk kêt to ane. ³³ Ga ren ikudjwa ã amã aro'ã àpênhja kaprÿo anen kam ren ã ingyryk kêt to ane. Nhyam be, kati. Aro'ã àpênh ja amã anhõ pi'òk kaprÿ ngrirebito ba. O ba ga kam anhõ pi'òk kaprÿ jabej kum akabên. Nhyam kam te kute akubyn amã òrmã aminêje amã kabên. Djã ne ga ikudjwa amã kaprÿ? Kati. Ga tu kam ingyryk ne memã kanga nhyam me arÿm kubê ijê." Nãm ã bënjadjwÿr ò àpênhjamã ane. ³⁴ Ne kam arÿm kam ngyrykkumrêx ne. Bënjadjwÿr nhõ àpênh kute ro'ã àpênhkam ngyrk ne kum kaprÿ kêtja pãnh ò bënjadjwÿr arÿm kam ngyrykkumrêx ne. Ne kam arÿm me kamjêr djwÿnhmã kanga. Kute tokry kumexmã kamjêr nhyam on kute o pãnh mex kady kum kanga. Nãm ã o ane. ³⁵ Ne kam ar gadjwÿ, apÿnh ar anhÿ djari, godja ar aje me'õo akamyja ar akam axwe jabej ar ga dja gar amã kaprÿ. Mrãmri tu amã kaprÿkumrêx ne axwe maro aknon tu kam ingyryk kêt. Godja gar amã kaprÿ kêt ne kam ingyryk rã'ã jabej kajkwakam Ibãmdjwÿ dja kum ar akaprÿ kêt ar akam ngyr:k ne. Ije ar amã pykakam bënjadjwÿr'ã idjujarênhja kôt dja ar akam ngyr:k ne.

Me kute prô kanga'ã ujarênh.

Mat 5.31; Mak 10.1; Ruk 16.18; Kô k 7.10

19 Jeju arkum ja jarênh pan arÿm pykabê Garrêja kurÿm katon tē. Nãm tē:n arÿm ngôbê Djodão nhikjê mã rên pykabê Djudêja'ÿr bôx. ² Nhyam me krãp-tÿ: ne me kôt mō. Nhyam tén bôx ne kam arÿm kam meo mexo dja.

³ Nhyam kam mebê pardjêu 'ÿr bôx ne kute we kabên kajgo jabej kukjêrmã ne kum,
—Djãm Metÿndjwÿnh kukràdjã kôt me kute mÿjja ngrirekôt tu prô kangamã? ane.

⁴ Nhyam memã kum,
—Adjakamã ne mÿjja kunÿ nhipêx djwÿnh mymê ni ar ipêx ne memã kum,
"Kam dja me my prô kady arÿm bãm mē nã arkum iren kam arÿm prôbit'ã ngrã ne.

Nhyam kam ar ÿ abenã tÿm ne kam kute ÿ typdji pyrãk", ane.

Djãm ar aje anhõ pi'òkkam ja pumÿnh kêt? ⁶ Djãm ar ÿ amãnhkrut rã'ã? Kati, ar kute ÿ typdji pyrãk. Be ga, Metÿndjwÿnh kute abenã ar mênhja pumÿ. Kwãrÿk wãnh me'õ abenbê aro bikjêr kêt. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

⁷ Nhyam me kum,
—Mÿkam ne me bakukãmãre Môjdjê memã 'ã karôn memã kum,
"Gê me prô'ã pi'òk no'òk ne kam kanga"? ane.
Mÿkam ne Môjdjê ã memã ane? ane.

⁸ Nhyam memã kum,

—Bir, me amakkre kêt kam ne memä prö kanga jarë. Nhy m djäm adjäkamä ne me ä pröo ane? Kati. ⁹ Ba dja ba ar amä arë gar ama. Gêdja me'ö prö djwýnh kang gan kam atemä akàxbê me'ömä kabën ne kam 'yr mōn kam arým mrämri krô'ä o prōn arým axwekumrëx. Nhy m be, prōja krô'ä mjênkambit nhy m myja kute kangakam axwe kêt. Nhy m kam godja atemä me'ö my jadjwý arým prö kangaja'yr mōr jabej. 'Yr mōrkam arým o akîn ajte adjwýnhdjwý axwekumrëx. Näm ä Jeju memä ane.

¹⁰ Nhy m kôt ba djwýnh ar kum,

—Djä näm ä me prökam ane? Näm ren me kum amijä man ren kam kuprýn ar ba, ane.

¹¹ Nhy m arkum,

—Be, me kwý kukràdjä kôt ne aje arënhja. Me kwý týxkam ne me kum amijä ma. Me jabit ne me prö kêt. Nhy m be, me kwý ne me týx kêt ne kam kum amijä ma kêt ne arým prö'yr mō. ¹² Nhy m be, me nā tikkrekam ne me kwý amijo ajkë. Me nire kadjy kukràdjä amijo ajkën kam kurë kêt ne. Nhy m iräri me me kwýo ajkë nhy m kam me kurë kêt ne. Nhy m me kwý kute kàjkwakam Bënjadwýr djwýnh'ä nōpdji kadjy ta kum amijä ma. Kum amijä man arým kum me nire kîn kêt ne. Dja gar amä amijä ma kadjy atýx jabej amä amijä man amä me nire kîn kêt. Näm ä Jeju arkum ane.

Kum me prïre kîn'h'ä ujarënh.

Mak 10.13; Ruk 18.15

¹³ Nhy m kam me arým 'yr me prïreo bōx. Kute me'ä ikra jadjwýr ne Metïndjwýnhmä meo à'wýr kadjy ne me Jeju'yr meo bōx nhy m kôt ba djwýnh ar arým nêje memä bën týx.

¹⁴ Nhy m Jeju arkum,

—Kwärik wänh arek amrë me prïre iwýr mō, ane. Kwärik wänh mebê adjäptär kêt gë me arek amrë mō. Me kute amijo me prïre pyräk ne amijo kätämjabit gëdja kàjkwakam ibäm me utàn me kadjy bënjadwýr ne ar meo ba, ane. ¹⁵ Ne kam arým me prïre'ä ikra jadjuw. Ne kam arým mä me kurüm tē.

Me'ö nëkrëx kumex'ä ujarënh.

Mak 10.17; Ruk 18.18; Xij 5.2

¹⁶ Tē: nhy m me'ö 'yr bōx ne kum,

—Ujarënh djwýnh, ga ne ga amexkumrëx. Mýj dja ba Metïndjwýnhmä amijo ne gët kôt itïn ne ar iba rä'ä: rä'ä ne? ane.

¹⁷ Nhy m kam kum arë. Kute Jejubê Metïndjwýnh Kramý kator kadjy ne Jeju arým kum,

—Mýkam ne ga mýjja mex jabej ikukij? Me'ö pykakam mex kêt kumrëx. Metïndjwýnh pydjibit mex. Metïndjwýnh me katät kute amijo ba'ä memä karökôt kukràdjä dja ga aman kôt ar amijo aban kam arým kôt atïn ne ar aba rä'ä: rä'ä ne, ane.

¹⁸ Nhy m kum,

—Nýnh kukràdjäkôt dja ba amijo iba? ane.

Nhy m kum,

“Kwärik wänh me par kêt.

Kwärik wänh mebê pröo adjäkîn kêt.

Kwärik wänh adjäkîn kêt.

Kwärik wänh ajëx ne me kàmex jarënh kêt.

¹⁹ Amä abämmë anä jabën ar kabën ma.

Amä amibu'ä me ja jabê. Kute mrämri ne ga amä amijabêja pyräk dja ga ä amibu'ä amä me ja jabêo ane”, ane.

Metïndjwýnh kute me bakukämäremä 'ä karökam kabënja dja ga aman kôt katät amijo aba ne kam atïn ne ar aba rä'ä: rä'ä ne. Näm ä Jeju kum ane.

²⁰ Näm me'öja ajbir abatänh ne. Nhy m Jeju kum ane nhy m kam kum,

—Nä, arým ne ba ja kuní man kôt katät ar amijo iba. Ibötkikam ne ba kôt katät amijo iban kam kôt ije katät ar amijo iba rä'ä. Mýj dja ba ajte nën kam itïn ne ar iba rä'ä: rä'ä ne? ane.

²¹ Nhy m Jeju kum,

—Be, prïne amex kadjy on tēn memä anhō mýjja wä ngän pänh pi'ök kaprî byn me 'uwtf, me ö mýjja kêtjamä angän o meo kîn ne kam amrë iwýr tēn mä ikôt ajkamë. Dja ga ä anen kam arým kàjkwakam anhō mýjja mex kumex, ane.

²² Nhy m arým kuman kam akëx ne mä tē. Kaprî:re ne tē. Be, ö nëkrëx ne kumex. Ä maje ne mä kaprî:ren tē.

²³ Nhy m Jeju arým kôt ba djwýnh arkum,

—Nëkrëx ne kute me kukrà prämä. Me ö nëkrëx kumex gëdja me te kàjkwakam Bënjadwýr kute amim me utär ne ar meo baja'yr bōxmä. Mrämri ne ba ar amä arënhkumrëx. ²⁴ Ba ajte ar amä arë gar ama. Be, ga mry jabatänhbê kameru te: kute aguja tekrax kremä ngjëxmäja pumü. Me ö nëkrëx rünhdjwý kute uräk. Näm me te Metïndjwýnh kute amim me utär ne ar meo baja'yr bōxmä nhy m nëkrëx utà: ne, ane.

²⁵ Kôt ba djwýnh ar kute ja markam te kute marmä kam no tyn ku'ën arým abenmä kum,

—Je nhy m mýj me'ö gëdja Metïndjwýnh amim me utà? ane.

²⁶ Nhy m Jeju arým ar omünho djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipytär prämje. Nhy m be, Metïndjwýnh kute mýjja kuní mar. Kumäbit ne amirít ne. Ta ne kute me utärkôt kute mar, ane.

²⁷ Nhy m kam Pedru kum,

—Ë, arým ne bar inhō mýjja kunímä inhiren kam mä akôt ajkamë. Mýj dja bar pänh kubyn o aminhō? ane.

²⁸ Nhy m Jeju arkum,

—Ba ar amä arë gar ama. Ar ga ne gar arým mä ikôt ajkamë. Amrë mýjja kuní ny mōrkam dja ba ipyma. Ije amijo inhí dja ba imexo ipyma:n ikrí djà raxkam memä nhý. Ar gadjwý, ikôt ar abaja dja gar apýnh anhí djäri ar abënjadwýr rünh ne akrí djä rünhbê 12kam memä akrí. Apýnh mebê idjaer ba djäri kubê 12 dja gar memä akrí, memä axwe pänh jarënh akrí. Mrämri ne ba ar amä ja jarënhkumrëx.

²⁹ Kam godja me'ö imä àpënh kadjy arým ö mýjjamä irer jabej nàr öbikwamä irer jabej. Ö kikre nàr kamy nàr kanikwýnh nàr bäm nàr nã nàr prö nàr kra nàr ö pykamä irer jabej. Godja arým ö mýjja ja'ömä irer jabej ba dja ba kum o pänh ra:x ne pänh kum ö mýjja akrenh mex ne kum kungä ne pänh kum öbikwao

akrenh mex ne kum kungã. Kum õ myjjamẽ õbikwamẽ krãptĩ: kubẽ 100 ngã. Nhyam kam arým Metĩndjwýnh kõt tĩn ne ar ba rá'ã: rá'ã ne.³⁰ Nhyam be, jakam me rũho kutewaja djãm me kute memã wa rá'amã? Kati. Me ja krãptĩ gẽdja me kajgo mex ne me katẽ tẽ. Nhyam be, jakam me kajgo mex ne me katẽn tẽmja krãptĩ gẽdja me pãnh rũho kutewa. Nãm ã Jeju kõt ba djwýnh arkum ane.

Pidjôkôkam me àpênh'ã ujarẽnh.

20 Ne kam ajte arkum,
—Kàjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ne ar meo bakam dja memã o pãnh. 'Ã dja ba õ pidjôkô djwýnh jakren 'ã ajarẽ gar ama. Õ pidjôkô djwýnh ne kry:ràm aminhũrkwã kurũm kato. Ne tẽ:n me abej. Kute õ pidjôkôkam kum àpênh kadjy me abej.² Ne kam ar ja'ýr bõx ne arkum, "Dja ba ar adjàpênh pãnh apýnh ar anhĩ djari ar amã pi'òk kaprĩ pýnh ne kungã", ane. Nhyam ar kum, "Mrãmri", ane. Nhyam arým amũ õ pidjôkômã ar ano nhyam ar arým 'ýr tẽ. 'Ýr tẽn 'ýr bõx ne kam arým àpênh 'amý.

³ Nhyam kam arým kàjmã myt nhýrbẽ 9 ora nhyam õ pidjôkô djwýnh ajte kato. Katon arým amũ me kute myjja nhõr djãbẽ mekadukam tẽn bõx. Nhyam ar ja àpênh kêt ne dja nhyam arým ar omũ.⁴ Ne ar'ýr bõx ne arkum, "Ë, ar gadjwý inhõ pidjôkôkam tẽn apê. Dja gar apê ba arým ar amã o pãnh katàt", ane.⁵ Nhyam ar arým kabẽn kõt amũ 'ýr tẽn 'ýr bõx. Ne kam àpênh 'amý.

Nhyam kam mêtjikkam ajte katon tẽn ajte tãm ne àpênh'ýr me kwý 'õdjwý jano. Ne kam myt nhibõbẽ 3 orakam ajte katon tẽn ajte tãm ne àpênh'ýr me kwý 'õdjwý jano.⁶ Nhyam kam arým amykry mexbẽ 5 ora nhyam ajte katon tẽn. Nhyam ar ja àpênh kêt ne dja nhyam arkum, "Mýkam ne gar adjàpênh kêt nhyam arým ar ajã amykry"? ane.

⁷ Nhyam ar kum, "Bir, me'õ kute ar imã idjapênh jarẽnh kêtka", ane.

Nhyam arkum, "Ar gadjwý dja gar tẽn inhõ pidjôkôkam apê. Dja ba katàt ar amã adjapênho pãnh", ane. Nhyam ar arým 'ýr tẽ.

⁸ Nhyam kam arým para nhyam õ pidjôkô djwýnh amiwýr me àpênh'ã me omũnh djwýnh 'uw nhyam arým bõx. Nhyam kum, "Inhõ àpênh kunĩmã akabẽn gẽ ar bõx ga arkum àpênho pãnh. Dja ga ar kute àpênh'ýr ar katẽ mõiřjamã o pãnh kumrẽx. Ne ar kunĩmã o pãnhõ tẽ: nhyam ar kumrẽx àpênh'ýr bõxja dja ga arkum o pãnh ne o pãnhõ ino re", ane. Nhyam me àpênh'ã me omũnh djwýnh kum, "Gẽ tõi. Ba akabẽnkõt memã o pãnh." Nãm ã õ bẽnjadjwýrmã ane. Õ pidjôkô djwýnhmã anen arým amiwýr õ àpênh 'uw. Ar ku'uw nhyam ar arým 'ýr bõxo dja.

⁹ Kam ar ja kumrẽx 'ýr bõx. Ar amykry mexkam 5 orakam àpênh'ýr mõiřja kumrẽx 'ýr bõx. 'Ýr bõx nhyam arým apýnh ar ã djari pi'òk kaprĩ pýnh ne arkum kungã.¹⁰ Nhyam amũ ar jadjwý aben totokmã 'ýr bõx. 'Ýr bõxo dja: nhyam arým arkum o pãnhõ tẽn. Arkum o pãnhõ tẽn: nhyam kam ar kumrẽx àpênh djà'ýr bõxja arým 'ýr bõx.

Ar ja ne ar amim, "Jakam dja ar imã kàjmã pãnh kamẽ", ane. Ar 'ýr bõx nhyam kam arým pi'òk kaprĩ tãm ne arkum kungã. Pi'òk kaprĩ pýnhbit ne arkum kungã. Nhyam apýnh ar ã djari pi'òk kaprĩ pýnhbit jamý.¹¹ Amýn arým õ pidjôkô djwýnh'ã kabẽn kume:x ne arẽ.¹² Ne kam kum, "Ë, amykrykam ar kute ar ikatẽ àpênh'ýr bõxwã àpênh ngrire ne 'ã ora pydjibit apêx. Ar bajbit ne bar arngro týxkam idjapênh 'iry ne. Djã ne ga katàt ar imã o pãnh ne? Kati. Ga ren ar imã kàjmã pãnh kamẽn ren ar imã pi'òk kaprĩ rax ne ar imã angã. Ne ren ar wãmã ngrire ne angã. Ga arým aro ar ipyrak ne arým arkum pi'òk kaprĩ pýnh ne arkum angã", ane.

¹³ Nhyam arým ar 'õmã kum, "Akmere, djã ne ba amã ijẽx ne anoo akno ga akabẽn ne? Kati. Kryrãm ne ba amã, 'Pi'òk kaprĩ pýnh dja ba adjapênh pãnh amã kungã', ane. Ga kam imã, 'Mrãmri, dja ga ã imã õro ane', anen arým adjapênh'ýr mõ.¹⁴ Kam dja ga on akrãmã anhõ pi'òk kaprĩ jamýn o tẽn. Mrãmri ne pidjôkô'ýr ar kute akatẽn bõxja ije arkum o pãnhõ kute apyrak. Mrãmri ije amã õr kõt ije arkum pãnh ne õrkumrẽx.¹⁵ Inhõ ne pi'òk kaprĩ djwýnh. Ba dja ba amim me'ã karõ kõt memã kungã. Djãm kam ijaxwe? Kati. Imã ar ja kaprĩkam ga ren akĩnh ne. Nhyam be, kati. Angryk. Me'õ nhõ myjja pro prãmje angryk ne. Kwãrĩk wãnh." Nãm ã õ pidjôkô djwýnh ane. Tãm ne ja. Be, dja ã Bẽnjadjwýr djwýnh kute pykakam amim me utàr ar meo bakam memã o pãnhõ ane, ane. Jeju ã kõt ba djwýnh arkum ane.¹⁶ Ne kam ajte arkum,
—Jakam me kajgo mex ne me katẽ tẽmja djãm me katẽ tẽn rá'amã? Kati. Me ja dja me ã rũho kutewa. Nhyam be, me rũho kutewaja gẽdja me pãnh kajgo mex ne me katẽ tẽn. Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh ne amiwýr me krãptĩ 'uw. Nhyam be, kute mekam me ngrẽrebit amijo me utàr. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ajte amityk'ã ujarẽnh.

Mak 10.32; Ruk 18.31

¹⁷ Ne kam ajte prykõt mõ. Kõt ba djwýnhbẽ 12 ne aro mõ. Krĩraxbẽ Djeruxarẽ'ýr ar àbir tẽn nhyam arým me kãxã aro tẽn arkum,

¹⁸ —Ë, ota gwaj arým Djeruxarẽ'ýr badjãbirn babõxmã. Nhyam kam ba ije amijo inhĩ dja me apýnh me rũnhmã ikanga. Dja me me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr arkum ikangan Mõjdjẽ kukràdjã mar djwýnhmãdjwý ikanga. Kam dja me ikã mex jarẽn ijã abenmã kum, "Axwekumrẽx. Gẽ me pãnh tu bĩnkumrẽx", ane.¹⁹ Ne kam me bajtemmã ikanga nhyam me arým ijã bẽno ajkẽn mry kã punuo ikaprẽprẽ:k ne. Ne kam arým pĩte'y'ã inhõ ba arým ty. Nhyam kam ijã akatin akatin akati ba kam akubyn itĩn ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mak 10.35; Ruk 22.24

²⁰ Nhyam kam Djebedeu prõ Jeju'ýr kra aro tẽn. Ne kam 'ýr aro bõx ne parbẽ kõnkrão nhýn kum rax jarẽ. Kute myjja'ã 'wýrmã ne 'ýr bõx.

²¹ Nhyam kum, "Mýj nã"? ane.

Nhym kum,

—Me kadjy abênjadwÿr ne aje amim me utâr ne aje meo abakam gê ikra amânhkrutja ar rax ne anhkô'ã memã nhÿ. Gê ja adjubôk'ãnh nhÿ nhym ja adjuge'ãnh nhÿ, ane.

²² Nhym Jeju kum,

—Gêt kon. Ê, nã gãm arík amim 'ã karôn imã arê. Ba ar amã arê gar ama. Dja ba ngônhrã kam kangô jao ikô. Djãm ar aje ipyrãk ne kangô jao akômmã? Dja me ngômã ijadjã. Djãm ar aje ipyrãk nhym ngômã me kute ar ajadjãrmã? Nãm ã arkum ane. Bir, mÿj'ã ne kangô jao kôm ne ngômã adjãrja jakre? Bir, amitokry kume:x'ã ne akre. Nhym ar kute urãk jabej ne ar kukij. Ar tokryo kute Jeju tokry pyrãk jabej ne ar kukij. Nhym ar Jejumã kum,

—Nã. Kadjy ar ije apyrãk, ane.

²³ Nhym Jeju arkum,

—Mrãmri dja gar aje ipyrãk ne atokry kumex ma. Mrãmri dja gar kangô jao ikô nhym me ngômã ar ajadjã. Be, djãm ba ne ba ar amã inhikô'ã ar anhkô'ãrmã ar got? Be, Ibãm kute amrêbê: amijo me'õ ar utâr, ar ta dja ar inhikô'ã memã nhÿ. Nãm ã Xijagumê Djuão arkum ane.

²⁴ Nhym kôt ba djwÿnh Ar kubê 10 arÿm ar kabên man arÿm arkum àkrê. Ar arÿm kamy amânhkrutja, Xijagumê Djuão arkum àkrê ne. ²⁵ Nhym Jeju amiwÿr ar ku'uw ne arkum,

—Me bajtemkam me bënjadwÿr ne me àpênh'ã memã àpnênh ne memã bën tÿx ar o ba. Nãm ã me bajtemkam me rÿnh ar meo bao ane. Gar arÿm ama. ²⁶ Djãm ar ga gar aje me kudjwamã? Kati. Ar ga dja gar ã anhkô'ãrmã kêtumrêx ne. Ar ajô abenkam arax prãm jabej gêdja amijo kajgon tu ar amã àpênh ar ba. ²⁷ Ga kam ar ajô aben kadjy abênjadwÿr rax prãm jabej gêdja tu amijo kâtãm ne tu ar amã àpênh kajgo ba.

²⁸ Ba ije amijo inhÿ djãm me imã àpênh kadjy ne ba amrê têt? Kati, ba dja ba memã apê. Me ren ta amijaxwe pãnh tokryn arÿm ty. Nhym be kati. Me krãptÿ jaxwe pãnh ba dja ba itokryn arÿm ty. Memã idjãpênh ja kadjy ne ba amrê têt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'õ no rã akubyn rÿt.

²⁹ Nhym kam ar krÿrãxbê Djeriko kurÿm kator têt nhym me krãptÿ: arÿm arkôt mô. ³⁰ Nhym ar no rã amânhkrutja pry japkre'ã nhÿ. Nhym me abenmã kum, "Jeju ne têt", anhkô'ãrmã kumex nhym ar arÿm kuman kam kum amijo akij,

—Ê, amã ar ikaprÿ, Bënjadwÿr djwÿnh, Dawi tãmdjwÿ 'õ, ane.

³¹ Nhym me krãptÿ mörja arkum bën tÿx ne arkum, —E kum ar anhkô'ãrmã, ane. Nhym kam ar tu kum àkjêro bën kum,

—Ê, gop amã ar ikaprÿ, Bënjadwÿr djwÿnh. Dawi tãmdjwÿ 'õ, ane.

³² Nhym Jeju ar kabên man arÿm arek arkum dja. Arkum djan amiwÿr ar ku'uw nhym ar 'ÿr bôx. Nhym arÿm arkum,

—Mÿj ne ba ije ar ajomã? ane.

³³ Nhym ar kum,

—Bënjadwÿr djwÿnh, bar on irÿt, ane.

³⁴ Nhym Jeju arÿm kum ar kaprÿn ar no kupê. Nhym ar no kupênhmê ro'ã ar rÿt ne arÿm kôt têt.

Jeju rax ne Djeruxarêmä àr.

Mak 11.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

21 Nhym Jejumê ar prykôt mô:n kam krÿrãxbê Djeruxarê kuri krÿ ngrire ja'ÿr bôx. Krãnhrebê Oriwêre'ã rwÿkbê ne krÿ ngrire jabê Bepadjê. Ar krÿ ngrire ja'ÿr bôx nhym arÿm kôt ba djwÿnh amânhkrut-mã kum,

—Pry ja'ã dja gar arek katãt krÿwãmã têt. Nhym ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krÿwã pumÿ, djumêtuwã pumÿ. Kraremê dja gar omÿ. Nhym me kute mrywã pÿ maktã krã djê nhym amê ãmwã dja gar 'ãpre bôn amrê amêo têt. ³ Godja me'õ 'ã ar amã kabên jabej gar kum, "Bënjadwÿr 'ã têm prãm. Dja 'ã tën kam akuby:n amã ano", ane. Nhym kam dja on ar amã, "Ajrã, 'ÿr o têt." Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Mÿkam ne ã arkum ane? Bir, amrêbê: ne ujarênh djwÿnh me bakukãmãremã 'ã ajarê. Jeju djumêtu'ã têm'ã ajarê. Metÿndjwÿnh kukwakam memã 'ã ajarê.

⁵ Ne memã kum,

"Dja ga Xijãokam me jamã kum",

Krÿrãxbê Djeruxarê'ã ne memã Xijão jarê. Nãm memã kum,

"Dja ga Xijãokam me jamã kum,

'Ota me anhô Bënjadwÿr rax me awÿr bôxmã. Nãm kabôt katin mry jabatãnh nyre'ã nhÿ. Mry'ã krÿ kra'ã ne nhÿn me awÿr bôx', ane.

Dja ga ã Xijãokam me jamã ane."

Nãm ã ujarênh djwÿnh me bakukãmãremã ane nhym me arÿm aben djô'ã abenmã arênhô mô:. Arênhô mör tãmtã arÿm 'ÿr o bôx. Tÿ:mrãm Jeju arÿm me bakamin-grãnyrekam kato. Ne ar ban kam kute arÿm mry'ã krÿ-ja'ÿr kôt ba djwÿnh janorja'ÿr o bôx. Ujarênh djwÿnh kute me bakukãmãremã ujarênh kôt ne mry'ã krÿja'ÿr arÿm ar ano.

⁶ Nhym kam ar arÿm 'ÿr tën 'ÿr bôx. Jeju kute arkum 'ã karô kôt ar 'ÿr tën 'ÿr bôx. Ne kam mrymê krare 'ãpre bô. ⁷ Ne kam akubyn 'ÿr o bôx. Ne kam arÿm aminhô kubêkã krãkào pôx ne o amê mry nhibÿm'ã kum aty. Nhym arÿm krare'ã nhÿn arÿm têt. ⁸ Nhym kam me krãptÿ: aminhô kubêkã krãkào pôx ne arÿm kukãm kum pry'ã o atyo mô. 'ã têm kadjy kum pry'ã kum atyo mô. Nhym me kwÿ pi'õ nhikên arÿm kukãm pry'ã kum atyo mô. Me ta kukràdjã kôt ne me ã Bënjadwÿr rax kukãm pry'ã kum atyo mô.

⁹ Nhym me krãptÿ: kukãm mô, o àkjêr mô nhym ajte me krãptÿ: kôt o àkjêr mô. Nãm me o àkjêr môn kãj bê abenmã kum, Metÿndjwÿnhmã kum,

—Jejubê me inhô Bënjadwÿr rax. Bënjadwÿr raxbê Dawi tãmdjwÿ. ãm mexkumrêx. Kam me ikÿ:nhkumrêx. Gê on me ipytã. Gê Metÿndjwÿnh o kÿnh rax. Metÿndjwÿnh kukwakam ne arÿm me bakadjy bôx. Gê me kãjkwakamdjwÿ Metÿndjwÿnhmã mextire jarênhô

kumex. Gê on me ipytà. Nãm me ã Jejuo àkjêro mōro ane.

¹⁰ Nhyam kam arým Djeruxarēmã wadjà. Nhyam kam krĩraxkam me kunĩ te no katon 'ã aben kukjêro kumex ne abenmã kum,

—Mỳj me'õ ne bõx? Mỳj me'õ ne bõx? anhỹro kumex.

¹¹ Nhyam me krãptĩ: memã kum,

—Jeju ne bõx. Metĩndjwýnh kukwakam ne ar me bamã 'ã ujarēnh ba. Pykabê Garrējakam krĩraxbê Nad-jarekam ne Jeju abatànħ djà. Nãm ã me krãptĩ memã ane.

Kute kikreti nêje me anor.

Mak 11.15; Ruk 19.45

¹² Nhyam kam Jeju Metĩndjwýnh nhõ kikretimã tēn wadjà. Nhyam me kute memã mỳjja nhõr djwýnh kam kumex. Nhyam me kute memã mỳjjao pãnh ne amim byr kadjy ne me me'ã kumex. Nhyam arým bõm me rēnhõ tē. Nhyam me kute me õ pi'õk kaprĩ pãnh memã kikreti nhõ pi'õk kaprĩ nhõr kadjy ne me kumex nhyam mebê pĩponho àpanho tē. Nhyam me kute tut nhõr djwýnhdjwý kumex nhyam mebê krĩ djà nhikõ rēnhõ tē.

¹³ Ne kam memã kum,

—Amrēbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwýnh kabēn'ã pi'õk no'õk ne. Kamã ne Metĩndjwýnh ta memã kum,

“Inhõ kikreti ja'ã dja me abenmã kum,

‘Me kute Metĩndjwýnhmã kabēn kadjy ne õ kikreti wã’, ane.

Dja me ã inhõ kikreti'ã abenmã ane.”

Nãm ã Metĩndjwýnh pi'õkkam ane. Nhyam be, me ga ne ga me kam aje me àkĩnhĩ aben pydji djà. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁴ Nhyam kam Metĩndjwýnh nhõ kikretikam me no rãmē me mrãnh punu 'yr bõxo kumex nhyam arým meo mex. ¹⁵ Nhyam kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē Mõj djē kukràdjà mar djwýnhmē ne me Jeju djàpēnh me:xkumrēxja pumũn ajte me prĩre pumũ. Me prĩre ne me kikretikam kãj bē o akij ne kum,

—Jejubê me inhõ bēnjadjwýr rax. Bēnjadjwýr raxbê Dawi tãmdjwý. ãm mexkumrēx. Kam me ikĩnhkumrēx. Gê on me ipytà, ane. Nhyam me me omũn me kuman arým ngryk ne.

¹⁶ Ngryk ne arým Jejumã kum,

—Djãm aje me prĩre kabēnja mar kêt? ane.

Nhyam memã kum,

—Nà, arým ba kuma. Ba ar amã arē gar ama. Me bakukãmãre ne amrēbê: Metĩndjwýnhmã me prĩre ja'ã ajarē. Me kum,

“Me prĩremē me karàremē ne ga memã me kabēn mexmã 'ã karõ nhyam me arým amã mextire jarēnh mexkumrēx.”

Nãm ã me bakukãmãre Metĩndjwýnhmã ane. Nhyam me arým kuman amũ aben djõ'ã abenmã arēnhõ mõ:. Arēnhõ mõr tãmtã arým iwýr o bõx. Tũmrãm me bakamingrãnyrekam me prĩre arým imã amikĩnh jarēnhõ kumex. Me bakukãmãre kute Metĩndjwýnhmã me prĩre ja'ã ujarēnh kôt ne me prĩre arým imã amikĩnh jarē. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁷ Nãm memã anen kam arým memã kàx ne krĩrax kurũm katon tē. Ne tē:n arým krĩ ngrirebê Betanha'yr bõx. Ne kam arým kam ngõr.

Ar kute tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrēxmã 'ã ujarēnh.

Mak 11.20; Dju r 14.13; Xij 1.6

¹⁸ Nhyam 'ã akati nhyam ajte akubyn krĩraxbê Djeruxarēmã tē. Nãm 'yr tē:n kam arým kum prãm.

¹⁹ Ne arým prykõt pidjõbê pigēre pumũn 'yr tēn 'yr bõx. Ne te õ jabej. 'Õbit ne kumex. Ne kam kum, —Gê ajte adjõ'õ jēt kêt kumrēx, ane. Nhyam arým tēm-bê ngrã.

²⁰ Nhyam kam kôt ba djwýnh ar arým omũn kam no tyn abenmã kum,

—Je, mã ne bàrio nhyam myt tãm kam ngrã? ane.

²¹ Nhyam Jeju arkum,

—Ba ar amã arē gar ama. Dja gar kadjy tu amim Metĩndjwýnh kamnhĩxkumrēx. Kwãrĩk wãnh anhõkre kadjwýnhbê amim,

—Kon, birãm dja ipēx, kon, anhỹr kêt. Gar ren tu amim kamnhĩxkumrēx ne ren arým ã pidjõbê pigēremã ane nhyam ren arým ã ngrão ane. Djãm jabit? Kati, gar ren krãnhwãmã kum, “On amikaban ngõ jabatànħ mũjakam mõn tým”, ane. Nhyam ren arým akabēn kôt mrãmri ã amijo ane. ²² Dja gar mỳjjao Metĩndjwýnhmã a'uw ne tu kadjy amim kamnhĩxkumrēx nhyam arým ar akabēn kôt ã ar amã mỳjjao ane. Mrãmri ne ba ar amã ja jarēnhkumrēx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjêr.

Mak 11.27; Ruk 20.1

²³ Ne kam arým Metĩndjwýnh nhõ kikreti'yr bõx ne kum wadjà. Ne kam arým kam memã Metĩndjwýnh kukràdjà'ã ujarēnhõ dja. Nhyam me rũnh arým 'yr bõx. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē mebēngētmē 'yr bõx. 'Yr bõx ne amũja'ã kute kikreti kurũm me anorja jabej kukij ne kum,

—Mỳj me'õ kabēnkôt ne ga ar ã meo anhỹro aba? Mỳj me'õ ne amã me'ã karõ ga kam amũ õ'ã bõm ar me rēnhõ aba? ane.

²⁴ Nhyam Jeju memã kum,

—Badjwý dja ba mỳjja jabej me akukja. Me akumrēx dja ga me imã arē. Ba kam arým badjwý ije mỳj me'õ kabēnkôt ar me anoro ibaja me amã arē. ²⁵ Djuão kute ngõmã me angjēnhja djãm me kabēn kôt ne arĩk ar ngõmã me angjēnhõ ba? Nàr djãm Metĩndjwýnh kabēnkôt? Imã arē, ane.

Nhyam kam me abenkam kangan abenmã kum,

—Je mỳj dja gwaj kum nē? Dja gwaj kum “Metĩndjwýnh kabēnkôt”, ane nhyam kam gwaj bamã kabēn 'õ jarēn gwaj bamã, “Bir be, mỳkam ne ga me amim Djuão kabēnja mar kêt ne”? ane.

²⁶ Nàr dja gwaj kum, “Me kabēnkôt ne tu arĩk ar ngõmã me angjēnhõ ba”, ane nhyam kam me krãptĩ ren o ngryk ne kum gwaj bakurê gwaj ren kam bamã me uma ne. Me kàtãm ja ne me arým Djuão kabēn man

kum kînh ne ne o Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh ne. Dja gwaj kam ane nhym me arÿm o ngyrk ne, ane.

²⁷ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,
—Kon ne. Me ije mar kêt. Mÿj me'õ kabênkôt Djuão kute ngômã me angjênhja me ije mar kêtê, ane.

Nhym kam memã kum,

—Bir be, dja ba badjwÿ me amã arênh kêt ne. Mÿj me'õ kabênkôt ije ar meo iba ja dja ba me amã arênh kêt ne, ane.

Me'õ kra amãnhkrut'ã ujarênh.

²⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Be, mÿj ne ga me me'õ krakam ama? Me'õ kra amãnhkrut. Ne kam arÿm kutewa'ÿr tèn kum, “Ak-mere, akati jakam dja ga gu banhõ pidjôkôkam apê”, ane.

²⁹ Nhym kum, “Kê, kati”, ane. Ne kam tẽ. Arÿm amimaro tẽ:n arÿm amim ngyrk ne, ne amim, “Kati. Dja ba pidjôkô'ÿr tẽ”, ane. Ne arÿm 'ÿr tẽ.

³⁰ Nhym kam bãm kutapu'ÿr tèn àpênh'ÿr ano. Nhym kum, “Djũnwã, dja ba arÿm akabên kôt 'ÿr tẽ”, ane. Ne kam atekam arek nhÿn 'ÿr tẽm kêt. Be, tãm ne ja. ³¹ Ba me amã arẽ. Nhÿnh ja ne bãm kabên man kôt amijo tẽ? Nãm ã Jeju me rûnhmã ane.

Kutewa kute bãmmã, “Kati”, anhÿr ne kam kute amimarja ne Jeju kute me axwe'ã akre. Kute mrãmri ne me axwe pyrãk. Nãm arÿm amima. Amiman kam arÿm Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

Nhym be, kutapu kute bãmmã 'êx ne Jeju kute me rûnh'ã akre. Kute mrãmri ne me rûnh pyrãk. Me kute Metîndjwÿnh kôt kabên djir kajgon kam kute kabên mar kêt ne. Nãm Jeju me rûnh kukij ne memã kum,

—Nhÿnhja ne bãm kabên man kôt amijo tẽ?

Nhym me kum, “Kutewaja”, ane.

Nhym memã kum,

—Ba me amã arẽ ga me ama. Djãm me arũnhja dja ga me akumrêx kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kôt dja nhym me ajo ba? Kati. Pykakam me bẽnjadjwÿr bajtemmã pi'òk kaprîo atom djwÿnhmẽ me nire kuprÿmẽ, me aje memã axwe jarênhja dja me kàjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnh kôt dja nhym arÿm ar meo ba. Ga me kam arÿm wãnh dja. ³² Mÿkam? Bir, Djuão ne me awÿr bõx. Kute katãt me amã pry jakre kadjy me awÿr bõx. Kôt ga me Metîndjwÿnhmã amex kadjy me awÿr bõx. Ga me kam amim Djuão mar kêt. Nhym be, pykakam me bẽnjadjwÿr bajtemmã pi'òk kaprîo atom djwÿnhmẽ me nire kuprÿmẽ ne me tu amim Djuão markumrêx. Ga me kam arÿm me omũ. Ne te me omũ. Me ga ne ga me wãnh ajaxwemã anhirer ne amim mar kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju me rûnhmã ane.

³³ Ne kam ajte memã atemã mÿjja'ã ujarênh jakreo tèn memã kum,

—Ë, jadjwÿ dja ga me ama. Me'õ ne pur rax ne kudjin kam kam amim pidjô kumex ne kadjy bu'ã këno kôkayr kum o ipòk ne. Ne kam pidjô janênh djãmã kren ipêx. Ne pidjô pumũnh djwÿnh ku'ê djã'ã par prêkti nhipex. Ne kam me kwÿmã kum,

—Gora me imã o djuw mex. Gora gê abatãnh ne ô ga amim kwÿo atom ne imã mÿm kwÿo atom. Nãm ã me rûnhmã ane. Mebê idjaer'ã ne Jeju pidjô jakren me rûnh'ã pidjôo djuw mex djwÿnh jakren Metîndjwÿnh'ã ô pidjôkô djwÿnh jakren kam arek memã 'ã ujarênhõ djan memã kum,

—Ô pidjôkô djwÿnh ã memã anen kam atemã pyka 'õmã tẽ. Ne kam kam wãnh ar ba. ³⁴ Nhym arÿm pidjôja tuk ne kumex. Nhym kam ô pidjôkô djwÿnhja arÿm 'ã mytyrwÿ jakren kam 'ÿr ô àpênh kwÿo jano. Ar kute memã arênh nhym me kute kum pidjô kwÿo atom ne kute arkôt anor kadjy ne 'ÿr ar ano. ³⁵ Nhym kam ar 'ÿr tèn bõx nhym kam me kute pidjôo djuw mexja ate ar 'õja kaprêprê:k ne ar'õnh bîn ar 'õ këno titik. ³⁶ Nhym kam ajte memã ô àpênh krãpt'ã jano nhym me ajte ã aro ane. ³⁷ Nhym kam tekrekam me'ÿr kra jano. Nãm amim, “Godja ikra me'ÿr bõx nhym me arÿm mar jabej”, ane. Ne arÿm me'ÿr kra jano nhym me'ÿr bõx.

³⁸ Nhym o djuw mex djwÿnh arÿm kra pumũn abenmã kum, “Be, kra ne wã. Gwaj on kubĩ. Tãmja dja bãm kum mÿjja kunĩ ngã, ô nêkrêx kunĩ kanga. Gwaj on tãmja bîn kam amim ô nêkrêx, ô mÿjja, ô pidjôja kunĩ aminhõ”, ane. ³⁹ Ne kam arÿm o tÿm. O tÿm ne pidjôkô kurũm bõm kumên arÿm kubĩ. Tãm ne ja, ane. Me rûnh'ã ne Jeju pidjô pumũnh djwÿnh jakre. Me kute mrãmri ne me rûnh pyrãk. Ne kam ajte memã kum,

⁴⁰ —Mÿj gêdja ô pidjôkô djwÿnhja bõx ne ajmã pidjô pumũnh djwÿnh on? Nãm Jeju ã me rûnhmã ane.

⁴¹ Nhym me kum,

—Bir, dja prîne me axwejao ajkên me imex ne kam ô pidjôkôja atemã me ja'õmã kungã nhym me arÿm pidjô tukkam arÿm kum pidjô nhõrkumrêx, ane.

⁴² Nhym kam Jeju ajte memã me kukãmãre kabên jarênh memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metîndjwÿnh kabên jarênh memã kum,

“E kum kên ja ne me kute kikreo ãm djwÿnhja kute kikremã armã te omũn kam bõm kumẽ.

Kên ja ne arÿm kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

Bênjadjwÿr djwÿnh ta ne ã këno ane gu me omũ nhym kam gu bamã mexkumrêx.”

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Djãm me aje omũnh ne mar kêt? Nãm Jeju ã me rûnhmã ane. Nãm amijã kên jakre. Ne me rûnh'ã kikreo ãm djwÿnh jakre. Me rûnh kute mrãmri ne kikreo ãm djwÿnh pyrãk ne arÿm Jeju kanga. Me rûnh kute kanga'ã ne Jeju me rûnhmã ja jarê.

⁴³ Ne kam ajte memã kum,

—Ba me amã arẽ ga me ama. Metîndjwÿnh bit kute amim me apytãr ne ar me ajo bamã. Nhym be, kati. Dja me akangan me apãnh amim me bajtem pytãn meo ba. Nhym me kam arÿm kute pidjô djô mex pyrãk ne imã mexkumrêx ne axwe kêt. Nãm Jeju ã me rûnhmã ane. ⁴⁴ Ne kam ajte memã kum,

—Ë, kên ja gêdja ga me ajõ 'ã tÿm ne prîne 'ã amikrakrak ne. Nhym be, ta gêdja me ajõ nhiby tÿm ne prîne angãnh prîne pyka mẽ ajo amrà, ane.

⁴⁵ Jeju memã ja jarë. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē mebē pardjēumã ja jarë nhym me arým kuman amim,

—Be, me bajã ne pidjõo djuw mex djwýnhmē kikreo ãm djwýnh jakren me bamã 'ã ajarë, ane. ⁴⁶ Ne kam me bit kute o týmã te 'ã amijakre. Me krãptĩ ne me Jeju'ã amim,

—Be, Metĩndjwýnh kukwakam memã 'ã ujarēnh ba, ane. Nhym kam me me umaje te 'ã amijakre.

Bēnjadjwýr rax kute abenã ar mēnh.

Ruk 14.16

22 Nhym kam Jeju ajte apýnh kukrãdjã djãri'ã memã mýjja jakren memã 'ã ajarēn memã kum,

² —Kãjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh kute amim me utãr ne ar meo ba'ã dja ba bēnjadjwýr rax'õ jakren 'ã ajarë gar ama. Be, bēnjadjwýr rax arým kute kra'ã prõ mēnhmã. Amrēbē ne kadjy memã arë. ³ Ne kam arým kute amrēbē memã arēnhja'ýr õ àpēnh ar ano. Kute abenã ar mēnh djã'ýr me 'wýr kadjy ar ano. Nhym ar me'ýr bõx ne memã arë. Nhym me arým arkum,

—Kati, 'ýr ar imõr prãm kêt, ane. Nhym kam ar akubyn bēnjadjwýr'ýr bõx ne arým kum arë.

⁴ Nhym kam õ àpēnh 'õdjwý arkum,

—Dja gar amrēbē ije memã arēnhjamã ikabēn jarēn memã kum, "Ë, arým ne ba me akadjy inhõ jadjuw nhym kumex. Inhõ mrytimē abatãnh nyre twýmtyjamē ne me arým kupa. Arým ne ba mýjja kunĩo mex. Dja ga me amrē abenã ar mēnh djã'ýr mõ", ane. Dja gar ã memã ane. Nãm ã bēnjadjwýr arkum ane. Nhym ar arým me'ýr tēn kõt memã arë.

⁵ Nhym me ate krã. Me kwý ja ne me õ purmã mõ nhym me kwý ja õ nēkrēx'ýr mõ. ⁶ Nhym me kwý ja ne me arým aro rõrõk ne aro ajkēn arým ar kupa. ⁷ Nhym kam bēnjadjwýr rax arým arēnh man arým ngyrk ne. Ne kam arým õ krãkamngõnh krãptĩmã 'ã karõn me'ýr me ano. Nhym me arým kabēnkõt me'ýr mõn arým me'ýr bõx. Me'ýr bõx ne arým me kupan mebē krĩraxmã adjã nhym arým xēr.

⁸ Nhym kam ajte bēnjadjwýrja õ àpēnh arkum,

—Ije abenã ar mēnh kadjy ne ba arým prĩne mýjjao mex nhym nõ. Nhym be, ije memã arēnhja ne me kadjy mex kêt. ⁹ Jakam dja gar apýnh pry bikjēr djãri kõt tēn ar aje me omũnh kunĩ memã akrã gē me amrē mõ gwaj baro'ã banhõ kwý krē gwaj bakĩnh kati, ane.

¹⁰ Kam, õ àpēnh ar arým apýnh pry djãri kõt tēn arým kute me omũnh kunĩo atomo tē. Me mex nãr me punu kunĩo atomo tē:n meo bõx. Nhym me kam prĩne abenã ar mēnh djãkam kikre kre jaē.

¹¹ Nhym kam arým bēnjadjwýr rax wadjãn me omũnhõ tē. Nhym wãnh me'õ dja. Kute abenã me rēnh'ýr me ngjēx kadjy me õ kubēkã jadjãr kêt ne dja. ¹² Nhym arým omũn kum,

—Akmere, nã gãm abenã me rēnh'ýr me ngjēx kadjy me õ kubēkã jadjãr kêt ne wadjã. Mýj ne ga nēn wadjã? ane. Nhym arým te kute aminēje kum kabēn'õ jarēnhmã.

¹³ Nhym kam bēnjadjwýr rax õ àpēnhmã kum,

—Dja gar inýx 'ãpren te 'ãpren amũ o tēn bõm amē. Wãnh ne me akamãt kõ tykkam amim ngyrk ne mýro kumex ne tokry djãje amijanēho kumex. Me ikõ'ã dja gar amē, ane. Nhym me ã me'õo ane. Tãm ne ja.

¹⁴ Be, Metĩndjwýnh ne amiwýr me krãptĩ 'uw. Nhym be, kute mekam me ngrērebit amijo me utãr. Nãm Jeju ã memã ane.

Me kute Xedjamã pi'õk kaprĩ nhõr.

Mak 12.13; Ruk 20.20; Rõ 12.1

¹⁵ Nhym kam mebē pardjēu arým mã tēn Jejuo aben ma. Nãm me abenmã kum,

—Mýj gēdja gwaj Jejumã arē nhym arým gwaj bamã bēnjadjwýr'ã kabēn punu'õ jarë? Dja bēnjadjwýr'ã kabēn punu jabej nhym me arým kum axwe jarë, ane.

¹⁶ Nãm me aben man kam arým 'ýr õ me ja kwý jano. Erodji nhõ me ja kwý ne me adjwýnhdjwý 'ýr me ano. Nhym me 'ýr bõx ne kum,

—Ujarēnh djwýnh, bar arým ama. Ga ne ga akabēn katãtkumrēx ne Metĩndjwýnh kabēn kõt me kute amijo ba'ã memã adjujarēnh katãtkumrēx. Amã me rũnh py-ma kêt. Me rũnhmē me kajgomē ne ga memã ak-abēno aben pyrãk. ¹⁷ Ba me akukja ga me imã arë. Me rũnh kunĩ nhõ bēnjadjwýr raxbē Xedja. Mebē idjaer kute o me bajtemja. Djãm Metĩndjwýnh kukrãdjã kõt ne gu me baje bēnjadjwýr Xedjamã pi'õk kaprĩ nhõr-mã? Nãr kon? Goja on me imã arë, ane.

¹⁸ Nhym Jeju arým me axwe kõt tu me kuman memã kum,

—Me ga ne ga me amijo ajēx ne amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Nok ba ren me amã, "Metĩndjwýnh kabēn kupa'ã ne me kum õro ba", ane ga me ren memã kum, "Be, Jeju axwekumrēx. Ga, kute bēnjadjwýr raxbē Xedjabē pi'õk kaprĩ nē prãmja pumũ", ane. Ga me ren memã anen ren arým memã ikurētuw. Nã gãm me ajēx ne aje Metĩndjwýnh mar. ¹⁹ Amrē imã pi'õk kaprĩõ tē, me aje kum õrja o tē ba me amã omũ, ane. Nhym me arým 'ýr ngõnhponho pi'õk kaprĩ pydjio tēn kum kungã. ²⁰ Nhym memã kum,

—Mýj me'õ ne 'ã karõja? Ne mýj me'õ ne 'ã idji jētja?

²¹ Nhym me kum,

—E kum be Xedja karõ, ane.

Nhym memã kum,

—Bir be, õ pi'õk kaprĩ. Dja ga me kum angã. Nhym be, Metĩndjwýnh nhõ mýjjabit dja ga me Metĩndjwýnhmã angã. Nãm Jeju ã memã ane nhym me arým kabēn ma.

²² Ne arým te kute mýjja'õ jarēnhmã kam no tyn dja. Ne kam arým kum kãx ne mã tē.

Me tyk akubyn tĩn mýr jabej me Jejumã kabēn.

Mak 12.18; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

²³ Nhym kam myt tãm kam mebē xadjudjēu kwý 'ýr bõx. Mebē xadjudjēu ne me arĩk memã kum,

—Be, me tyk akubyn tĩn prãm kêtumrēx, anhýr ar o ba. Nãm me 'ýr bõx ne kukij ne kum,

²⁴ —Ujarēnh djwýnh, me bakukãmãre Mõjdjē ne amrēbē: me bamã,

“Godja me'ö prö'yr mōn kra kêt rā'ā tyk jabej mỳj dja me nē?

Bir, dja kamymē ar aben djàkam ikwāja'ö 'yr mō. Ne kum kra djin kukrij nhym abatàn ne.

Me kute 'ā abenmā kum, 'Be, kamy tyk kra ne wā', an-h'yr ne kute kamy tyk mar tỳx rā'ā kadjy.”

Nām ā me bakukāmāre Mōjdjê me bamā ane, ane. Mebê xadjudjêu ne me ā Jejumā ane. ²⁵ Ne kôt ar'ik kum,

—Be, ar my aben djàkam ikwābê 7. Ne kam kutewa prö'yr mō. Ne kam kra kêt rā'ā ty. Nhym prōja ar'ym 'uwtī. Nhym kam atāri kamyreja 'yr mō. Ne kam ā ane, kra kêt rā'ā ty. ²⁶ Nhym aben totokmā Ar kubê 7 kunī kudjwa ā anen 'yr ban kra kêt rā'ā ty. ²⁷ Nhym kam ar prōjadjw' ar'ym ar o ino ren ty. Ja ne ba me kuman amā arē. ²⁸ Ar kubê 7 ne ar aben totokmā kamy prö'yr ba. Godja we ar kunī akubyn tīn ne ābir jabej we ābirkam nh'ynh kamyja dja ajte 'yr mō? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tīn kêt jarēnh m'yr jabej ne me ā Jejumā ane. Me kute o àpanh nhym binhikrēnh kadjy nārām ne me bē xadjudjêu ā kum ane.

²⁹ Nhym Jeju ar'ym memā kum,

—Me aje Metīndjw'ynh kabēn'ā pi'ōk no'ōk mar kêt ne me aje Metīndjw'ynh tỳ:xkumrēx mar kêt. Nā gām me ar'ik Metīndjw'ynh kupa'ā memā 'ā adjujarēnh aba.

³⁰ Be, me tyk ne akubyn tīnkam djām me ajte abenw'yr ba? Kati, akubyn me tīnkam dja me abenw'yr ba prām kêtumrēx. Kam dja me kute Metīndjw'ynh kadjy mrānh djw'ynh pyrāk. ³¹ Be, mrāmri me tyk akubyn tīnkumrēx. Amrēbê: Metīndjw'ynh kute me bakukāmāremā kabēn jarēnh. Me tyk akubyn tīn'ā kute kabēn jarēnh nhym me kute 'ā pi'ōk no'ōk djām me aje amim arēnh kêt? ³² Nām me bakukāmāremā kum,

“Ibê Abraāomē Idjakmē Djako ar ö Metīndjw'ynh”, ane.

Bir be, ar tyk tūmja Metīndjw'ynhmā tīn ne ar ba nīj pumū. Djām Metīndjw'ynhbê me tyk nhō Metīndjw'ynh? Kati. Metīndjw'ynh ne me tīn nhō Metīndjw'ynh. Me tyk kunī ne me kum tīn. Kam ne ba me amā,

—Metīndjw'ynh ne kubê me tīn nhō Metīndjw'ynh. Nām Jeju ā me bē xadjudjêumā ane. ³³ Nhym me krāptī: kuman te kute mỳjja'ö jarēnhmā kam no tyn kumex.

Me kute kukràdjā jabej Jeju kukjêr.

Mak 12.28; Ruk 10.25

³⁴ Jeju me bē xadjudjêumā ane nhym me amijā maje ar'ym anhikrê. Amijā maje anhikrê nhym me bē pardjêu ar'ym arēnh man ar'ym akuprō. ³⁵ Me'öbê ne Mōjdjê kukràdjā mar djw'ynh. Tām ne Jeju'yr bōx ne kute amak mex jabej kabimā. Kute Mōjdjê kukràdjā jabej kukjêrmā. Jeju kute kukràdjā kupa'ā arēnh kadjy nārām ne kum kabēn ne kum,

³⁶ —Ujarēnh djw'ynh, Mōjdjê kute Metīndjw'ynh kukwakam kabēn kukràdjā jarēnh, kute kam me kute katāt amijo ba'ā memā karōja nh'ynh kabēnja ne mexo kute kunī jakrenh? ane.

³⁷ Nhym Jeju kum,

—Be, nām memā kum,

“Me anhō Bēnjadjw'yr djw'ynh, me Atīndjw'ynh dja ga me amā kīnh, amā abēo katāt me kunī, mỳjja kunī jakre.

Djām ajajkwaobit amā Metīndjw'ynh jabēmā? Kati. Ajamak, akadjw'ynhbê, akukràdjā kunīo dja ga me amā abê:”, ane.

³⁸ Be, tām ne ja. Metīndjw'ynh kabēn mexo kute kabēn kunī jakrenh ne ja. ³⁹ Ne kam atāri Mōjdjê ajte 'ö kute urāk memā arēn memā kum,

“Me amā amibu'ā me ja jabê. Kute mrāmri ne ga me amā amijabēja pyrāk dja ga me ā amā amibu'ā me ja jabêo ane”, ane.

⁴⁰ Be, ba ar'ym amā Mōjdjê kabēn kukràdjā ja jarēn ajte amā ja jarē. Dja ga amē kabēn ja man kôt ar amijo aba jabej ne mrāmri tu ar'ym Metīndjw'ynh kabēn kukràdjā kunīkôt ar amijo aba mexkumrēx. Mōjdjê kute Metīndjw'ynh kukwakam kabēn jarēnhjamē kukwakam memā 'ā ujarēnh djw'ynh 'ödjw' kute kabēn jarēnhjamē ne ga ar'ym kunīkôt ar amijo aba mexkumrēx. Nām ā Jeju kum ane.

Kritubê mỳj me'ö tām djw'ynh jabej me kute kukjêr.

Mak 12.35; Ruk 20.41

⁴¹ Me bē pardjêu kute abeno bikprōnhri Jeju amijabej me kukij ne memā kum,

⁴² —Mỳj ne ga me Kritukam ama? ane. Metīndjw'ynh ne ar'ym me bē idjaer kadjy Jeju'ā Bēnjadjw'yr bē kumkati mē. Kumā ne me Kritu jarē. Nām Jeju amijā memā kum,

—Mỳj ne ga me Kritukam ama? Mỳj me'ö tām djw'ynh bē ne Kritu? ane.

Nhym me kum,

—Me bakukāmāre Dawi tām djw'ynh. Bēnjadjw'yr raxbê Dawi tām djw'ynh, ane.

⁴³ Nhym kam Jeju ta kubê Bēnjadjw'yr Kritu'ā memā kum,

—Ne kam ajte kubê Dawi nhō Bēnjadjw'yr. Mỳj ne ar'ym kubê Dawi tām djw'ynh ajte ö Bēnjadjw'yr kadjy nē? ane. Ne kam Jeju memā me bakukāmāre Dawi kabēn jarēn memā kum,

—Be ga, me bakukāmāre Dawi ta kute memā 'ā ujarēnhja pumū. Metīndjw'ynh Karō kukwakam kute memā Kritu'ā ujarēnhja pumū. Nām memā kum, “Inhō Bēnjadjw'yr mē ne Bēnjadjw'yr djw'ynh kabēn ne kum,

'Amrē idjubōk'ānh nh'ỹ, Abēnjadjw'yr raxkam idjubōk'ānh nh'ỹ.

Ikam ama ba amrē aw'yr akurē djw'ynho mō ga me kw'yo apardjan me kw'ỹ nhimex.'

Nām ā Metīndjw'ynh inhō Bēnjadjw'yr mē ane”, ane. Bir be ga, Dawi kute kum “Abēnjadjw'yr rax”, anh'yrja pumū. ⁴⁵ M'ykam ne me Dawi tām djw'ynh kajgo jarē? Djā nām o tām djw'ynh kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o ö Bēnjadjw'yr rax. Nām ā Jeju me bē pardjêumā ane. ⁴⁶ Nhym me'ö te kute kutā kabēn'ö jarēnhmā te amijo ane. Kabēn mex pymaje me kute ajte mỳjja 'ö jabej kukjêr kêtumrēx.

Watîrebê 7'ã ujarênh.

Mak 12.38; Ruk 11.46

23 Nhyam kam Jeju me krãptî:mê kôt ba djwýnhmã kum,

²—Be, Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê mebê pardjêumê ne me Môjdjê pãnh ar amã Metîndjwýnh kukràdjã jarênh krî. ³Kam dja me Metîndjwýnh kabênh kôt ar amã kabênh jarê gar prîne me kabênh kunî man kôt ar amijo aba. Nhyam be, me ta ne me arîk ar ba. Nãm me ajkwakambit ar amã Metîndjwýnh kabênh jarênh kam ta kute amikabênh mar ne kôt kute ar amijo ba kêt ne arîk ar ba. Kwãrîk wãnh mekôt ar amijo aba kêt. ⁴Nãm me ajte kabênh kajgoobit ar memã we Metîndjwýnh kabênh jarênh ba. Djãm Metîndjwýnh kabênh? Kati, me ta kabêno ne me ar me anoro ba. Ne kam kôt kute amijo ba kêt ne. Nhyam me te amijo anen kam, “Je mýj dja ba me nê”? ane. Me kute ã meo anhýrkam ne kute mrãmri ne me kute me kadjybit jênh rûnh atom ne me mut'ã anhôr ne kam kute memã tur kêtumrêx ja pyrãk. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte arkum,

⁵—Me kute memã amibênh nhyam me kute memã mex jarênh kadjy ne me amijo ba. Môjdjê kukràdjã'ã pi'ôk no'ôk kwý ne me 'ã ikôn amikrãmê amipamã aktã 'ãpre. Ne 'ã ikô poti:reo ane. Mýj kadjy? Bir, me kute memã amibênh kadjy. Dja we me me omün memã mex jarê. Ja kadjy ne me 'ã ikô poti:reo anen amikrãmê amipamã aktã 'ãpre. Ne kam ajte 'ã kubêkã jabu djã ã abjêo ane. Mýj kadjy? Bir, me kute memã amibênh kadjy. Dja we me me omün memã mex jarê. Ja kadjy ne me 'ã kubêkã jabu djã jabjênh 'ã ar ba. ⁶Me krãptî nhikô'ã me ô kwý krênkam ne me me rûnh krî djãkam krî prãmkumrêx. Kute memã amibênh kadjy me rûnh krî djãkam krî prãmkumrêx. Ne mebê idjaer bikprõnh djãkam ne me memã wan krî prãmkumrêx. ⁷Ne ajte me krãptî bikarêr nhipôkri, mekadu nhipôkri kute memã amibênh nhyam me kute memã rûnh jarênh ne kute memã kum, “Ujarênh djwýnh, djãm ga? djãm ga”? anhýrja. Ja ne me kum kînhkumrêx.

⁸Nhyam be, ar ga me kute ar amã, “Ujarênh djwýnh”, anhýrmã djãm ar amã ja kînhmã? Kati. Mýkam? Bir, atemã ar anhô ujarênh djwýnh pydjii. Kam dja gar abeno akamybit. ⁹Ne kam djãm ar aje pykakam me'ô raxmã, “Djünwã”, anhýrmã? Kati. Mýkam? Bir, ar Abãm pydji. Kàjkwakam ar Abãm djwýnh pydjii. ¹⁰Djãm me kute ar amã, “Bênjadjwýr”, anhýrmã? Djãm ar amã ja kînhmã? Kati. Mýkam? Bir, ar anhô Bênjadjwýr pydjii. Metîndjwýnh ne arým 'ã me ô Bênjadjwýrbê kumkati mē. Kubê ne Kritu.

¹¹Ar ajô abenkam araxo kutewa prãm jabej gêdja amijo kajgon tu ar amã ãpênh ar ba. ¹²Mýkam? Bir, me kute amijo rûnh prãmja gêdja ã kajgo mex ne. Nhyam be, me kute amijo kajgo mex ne akrãnmã kute amijo baja gêdja Metîndjwýnh arým pãnh meo rûnh ne. Nãm ã Jeju arkum ane. Ne kam Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê mebê pardjêumã kum,

¹³—Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watîre. Dja ga me ã me biknor tokry djãkam tu amôrkumrêx. Mýkam? Bir, me aje mebê adjãptãrkam. Me bit kute kàjkwakam Bênjadjwýr djwýnh kôt ãm ne kôt ar amijo ba prãm ga me kupa'ã memã arê. Ne Bênjadjwýr djwýnh nêje aje memã atemã kukràdjã jarênh aban arým o mebê utã. Ga me kam ga Metîndjwýnh mar kêt ne ajte me jad-jwýbê aptã.

¹⁴Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watî:re, dja ga me ã me biknor tokry djãkam tu amôrkumrêx. Mýkam? Nã gãm me me 'uwtî krão apan mebê mýjja kunîo akî ne kam ajajkwãobit Metîndjwýnhmã akabênh rûnh ne, ne kum akabênh 'ijabjêo aku'ê. Bir, nã gãm me ajêx ne amijo amex ne kum akabêno aku'ê. Be kati, me ajaxwekumrêx. Kam gêdja Metîndjwýnh me kurãm me amã pãnh rax jarênh prîne me kurãm me ajo ajkê.

¹⁵Be, me abê Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watî:re. Dja ga me ã me biknor tokry djãkam tu amôrkumrêx. Mýkam? Bir ga, me aje arîk memã kum, “Ba me Metîndjwýnh'ýr meo akêx gê me amim maro ba”, anhýrja pumü. Djãm mrãmri ne ga me akabênh? Kati, me aje amiwýr me'ô pydjio akêx kadjy ngômê pykakôt aba 'ijabjê:. Nhyam arým me awýr amijo akêx ga me kam arým amikôt axwe 'ã mênh mex ne. Amikôt axwe 'ã mênh mex nhyam arým axweo me ajakrenh mex ne. Nhyam arým me akôt biknor prãmkmumrêx. Djãm Metîndjwýnh'ýr ne ga me meo akêx nhyam me amim kuma got? Kati. Nãm ã Jeju Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê mebê pardjêumã ane.

¹⁶Ne kam ajte memã kum,

—Ý, watî:re. Dja ga me ã me biknor tokry djãkam tu amôrkumrêx. Me aje mrãmri ne me no rã kute arîk meo ba pyrãk. Mýkam? Bir, me aje arîk memã Môjdjê kukràdjã jarênh punukam. Nãm ã Jeju memã ane. Bir, Môjdjê kukràdjã kôt ne mebê idjaer memã amikabênh jarênh ajte memã kum,

—Nã bãm amã ikabênh pydjii arê, anen ajte kôt memã Metîndjwýnh nhô mýjja jarê. Mýj kadjy ne kôt memã Metîndjwýnh nhô mýjja jarê? Bir, kute kabênh maro ãmjã kute mar pydji kadjy ne me Metîndjwýnh nhô mýjja jarê. Gêdja amikabênh jarênhja 'êx ne kam Metîndjwýnh nhô mýjja jarênh kam arým o Metîndjwýnhmã amikurêtuw. Amikurêtuw nhyam Metîndjwýnh arým kute maro ãmjao ngrykmã. Nãm me ã Môjdjê kukràdjã kôt memã amikabênh jarênh ane. Nãm Jeju Môjdjê kukràdjã jarênh djwýnh arkum,

—Me aje mrãmri ne me no rã kute arîk meo ba pyrãk. Mýkam? Bir, me aje arîk memã Môjdjê kukràdjã jarênh punukam. Nã gãm me memã kum, “Dja ga me memã amikabênh jarênh memã kum, ‘Nã bãm amã ikabênh pydjii arê. Ê, Metîndjwýnh nhô kikretija ma’, ane. Gêdja ga me memã ajêx prãm jabej ne Metîndjwýnh

nhö kikretibit jarë ne kam o amikurê'uk kêt. Dja Metîndjwýnh me'ö kute akabën maro ämjao ngryk kêt ne me ajo bikënh kêt.

Nhym be, dja ga me memã amikabën jarën memã kum, 'Nã bãm amã ikabën pydjín arë. Ê, Metîndjwýnh nhö kikretikam kën karýrja ma', ane. Aje kën karýr jarënhkam dja ga akabënkumrëx. Aje memã amikabën jarënh kôt dja ga amijo anhýrkumrëx. Dja ga memã ajëx ne kam kën karýr jarën arým o Metîndjwýnhmã amikurêtuw" ane. Me abê Môj djê kukràdjã mar djwýnh ne ga me arík ã memã kukràdjã jarënh punuo ane.

¹⁷ Me no rã ne me kute amikukãm rít kêt. Kam me kute amipry mar kêt. Me aje me uràk ne amijo ajëx ne memã, "Ba ne ba ije Metîndjwýnh mar mex", anhýr ar o aba. Nhym be, kati. Me aje mar kêt ne te memã Metîndjwýnh'ã adjujarënh ar aba nhym me adjwýnhdjwý kute mar kêt. Be, me amãbit ne kën karýr kute mexo kikreti jakrenh. Djãm mrãmri? Kati. Kikreti ne kute mexo kën karýr jakrenh. Kikreti kukwakambit ne kën karýr mex. Metîndjwýnhmã mex. Nãm Jeju ã Môj djê kukràdjã mar djwýnhmã ane.

¹⁸ Ne ajte memã kum,

—Ga me arík memã kum, "Dja ga me memã amikabën jarën memã kum, 'Nã bãm amã ikabën pydjín arë. Ê, Metîndjwýnh nhö ngônho kija ma', ane. Gêdja ga me amã memã ajëx prãm jabej ne Metîndjwýnh nhö ngônho kibit jarë ne kam o amikurê'uk kêt. Dja Metîndjwýnh me'ö kute akabën maro ämjao ngryk kêt ne me ajo bikënh kêt.

Nhym be, dja ga me memã amikabën jarën memã kum, 'Nã bãm amã ikabën pydjín arë. Ê, Metîndjwýnh nhö ngônho kikam mry nörja ma', ane. Aje mry nör jarënhkam dja ga akabënkumrëx. Aje memã amikabën jarënh kôt dja ga amijo anhýrkumrëx. Dja ga memã ajëx ne kam mry nör jarën arým o Metîndjwýnhmã amikurêtuw", ane. Me abê Môj djê kukràdjã mar djwýnh ne ga me arík ã memã kukràdjã jarënh punuo ane. ¹⁹ Me aje me no rã pyræk. Djãm mrãmri mry kute mexo Metîndjwýnh nhö ki jakrenh? Kati. Ö ki ne kute mexo mry jakrenh. Ö kikam me kute mry jadjwýrkambit ne kum mex, Metîndjwýnhmã mex. Nãm Jeju ã memã ane.

²⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Kam, me kute memã amikabën jarënh ne kôt ajte kute Metîndjwýnh nhö ki jarënhkam djãm kute ö kibit jarënh? Kati. Nãm me kute ö ki jarënh ne ajte kute kam mýjja kuní ikwãdjwý jarënh. ²¹ Ne ajtekam me kute memã amikabën jarënh ne kôt ajte kute Metîndjwýnh nhö kikreti jarënhkam djãm kute kikretibit jarënh? Kati. Nãm me kute kikreti jarënh ne ajte kute Metîndjwýnh kam ýr jarënh. ²² Ne ajtekam, me kute memã amikabën jarënh ne kôt ajte kute kàjkwa jarënh. Djãm kute kàjkwabít jarënh? Kati. Nãm kute kàjkwa jarënh ne ajte kute Metîndjwýnh nhö krí djã rax jarënh ne ajte kute 'ã krí djwýnhbê Metîndjwýnh jarënh. Kam, dja me memã kabën pýnh ne arën kôt amijo anhýrkumrëx. Nãm ã Jeju memã ane.

²³ Ne kam ajte memã kum,

—Be, me abê Môj djê kukràdjã mar djwýnhmë me abê pardjêumë ne ga me amijo ajëx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watí:re. Dja ga me í me biknor tokry djækam tu amörkumrëx. Mýkam? Bir, me aje Metîndjwýnhmã mýjja kakritbit nhör ne kam mýj-jabê kumkatija aje kum ör kêt-kumrëxkam. Nã gãm me mýjja kakrit, ömrö djãnh djã, pi'ömë ömrö djãnh djã 'ödjwýmë Metîndjwýnhmã ikjê rën kum kryre ne angã. Ne kam kukràdjã kôt ar amijo aba kêt ne katät meo aba kêt-kumrëx ne amã me kaprí kêt-kumrëx ne amim Metîndjwýnh mar kêt ne. Aje kum kryre ne örja ne mrãmri tu mexkumrëx. Mýkam ne ga me kum mýj-jabê kumkatijadjwý kum ör kêt ne? Mýkam ne ga me amã Metîndjwýnh jabën katät meo abaja kêt ne? Ja ne ga me aje marmãn ate mýjja kakritbit ma.

²⁴ Ba me amã arë ga me ama. Dja me anhö ömrökam pure'ö tým ga me pure ngrire'ã ano tý:x ne kaban mým amë. Nhym be, mry jabatãnhbê kameru ja ne anhö ömrökam dja, ga me ate akrãn tu ro'ã krë. Be, mýj'ã ne ba amã ikabën ja jarë? Bir, mýjja kryre ne ga me'ã ano tý:x ne ma:ro aba. Nhym be, mýjja bê kumkati, mýjja kabënkumrëx ne ga me aje mar kêt. Metîndjwýnh kabën kute me ajaxwe nêje me akukràja ne ga me aje mar kêt ne ate akrãn ajaxwe rax rã'ã. 'A ne ba me amã, "Ga me pure ngrire'ãbit ano týx ne kaban mým amën tu kameru raxja ömrömë ro'ã krë", ane. Kam ne ga me aje meo ba djwýnh no rã pyræk. Nãm Jeju ã memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

²⁵ —Be, me abê Môj djê kukràdjã mar djwýnhmë me abê pardjêumë ne ga me amijo ajëx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watí:re. Dja ga me í me biknor tokry djækam tu amörkumrëx. Mýkam? Bir, nã gãm me aje mrãmri ne me kute ngônhrãmë ngôn puror nhübumbit pönh ne kre pönh kêt nhym krekam mýjja kakrãtyk pyræk. Be, nã gãm me ã we katät amijo abao ane. Nhym kam me me akrãkãbit pumü nhym kam kute me amex pyræk. Nhym be kati, me akadjwýnhbê ne ga me apunu rã'ã. Me akadjwýnhbê ne me amã me ö nêkrëx prãm ne 'ã angryk ne aje me bêt mýj-jao adjãkính'ã aje amim karö rã'ã. Kam ne ga me akadjwýnhbê apunu rã'ãja. ²⁶ Me abê pardjêu ne ga me aje me no rã pyræk. Dja ga me akadjwýnhbê kumrëx wãnh ajaxwemã anhire. Ne kam arým mrãmri abu'ã memã amexkumrëx. Ne kam aje mrãmri ne me kute ngôn puror, kremë ibüm pönh nhym príne mex pyræk.

²⁷ Be, me abê Môj djê kukràdjã mar djwýnhmë me abê pardjêumë ne ga me amijo ajëx ne ar amijo Metîndjwýnh mar mexo aba. Ý, watí:re. Dja ga me í me biknor tokry djækam amörkumrëx. Mýkam? Bir, ga me aje mrãmri ne me kute me tykmã kikre krãkã jaka pyræk. Krãkãkambit ne kute memã mexti:re pyræk. Nhym be, kadjwýnhbê ne mýjja punu:re. Kadjwýnhbê me tyk 'imë mýjja punu kuní. ²⁸ Ga me aje uràk. Abu'ã memã ajaxwe kêt pyræk. Nhym be, kati. Metîndjwýnh ne me akadjwýnhbê me aje mýjja marja kuní kute mar. Me ga ne ga me amijo ajëx ne ar amijo Metîndjwýnh

mar mexo aban aje ajaxwebit mar. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

²⁹ —Be, me abê Môj djê kukràdjà mar djwýnhmê me abê pardjêumê ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metĩndjwýnh mar mexo aba. Ý, watĩ:re. Dja ga me ĩ me biknor tokry djakam amõrkumrêx. Mýkam? Bir, am-rêbê: me bakukãmãrekam ne Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh arým ty nhym me amrêbê: me angij. Ga me akamingrãnyre ne ga me me tyk tũmjamã kikren me katàt kute amijo ba tũm nhõ pyka krã kunhêro aba. ³⁰ Ne kam arĩk memã kum, “Ne ba me ren am-rêbê: me bakukãmãre, me banhingêt kator nyri ren me ro'ã ikator ne ar iba ne ren me banhingêt kudjwa ã anhýr kêtukumrêx ne. Ne ren Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh par kêtukumrêx ne.” Nã gãm me ã memã ane. ³¹ Me aje ã memã anhýrkam arým amikõt amijarê. Me abê me par djwýnh tãmdjwý, Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh kanê tãmdjwý. Arým ne ga me amikõt amijarê. ³² Metĩndjwýnh ne me anhingêtkam ngryk. Aje, me rãã ne me anhingêt kõt ã ajaxweo anen ar badjwý ar ipa. Ar badjwý ar ipa gã Metĩndjwýnh on me akam ngryk me:x ne. Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

³³ —Me akamingrãnyre ne ga me abê kangã, me abê iry. Djãm me ga ne ga me aje abiknorbê amipytãrmã? Kati. Me biknor tokry djãbê me aje amipytãr prãm kêtukumrêx. ³⁴ Kam arým ije me awýr me anormã. Ije me awýr ikabên jarênh djwýnh janormã. Ije ajte me awýr me no mex janormã. Ije ajte me awýr me kukràdjà mar djwýnhkumrêx janormã. Dja ga me kam arým me kwý pa, pĩte'y'ã me kwýmo iten me kupa. Ne me abikprõnh djakam mry kã punuo me kwý kaprêprêk. Ne aje meo abikênh kadjy me abej mõ, apýnh krĩrax djãri kõt me abej mõ. ³⁵ Me akukãmãremê nã gãm me me katàt kute amijo ba kunĩ paro tẽ. Paro tẽn paro tẽn arek me kamrõ kapĩn o tẽ. Nhym Metĩndjwýnh arým meo ngryk ne kam gormã me ajabatãnhmã pãnh jarê. Me akukãmãre ne me Abeu jaxwe kêtja bĩno kurêtuw ne kam ijukri me ja paro tẽn tãmtã: arek o tẽn ne kam Djakarij, Berakij kute irja'ýr bõx ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikretimê õ ngõnho ki kaêxkam † kubĩ.

³⁶ Ë, ba me amã arê. Metĩndjwýnh ne arým meo ngryk ne. Ne kam me akamingrãnymã arým pãnh jarê. Me ga dja Metĩndjwýnh me akukãmãre kute me imex tũmja pãnh me ajo ajkê. Mrãmri ne ba me amã arênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane. ³⁷ Ne kam krĩraxmã kum,

—Djeruxarê, Djeruxarê, mýkam ne akra kute Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh par prãm ne? Mýkam ne me keno me titik ne me kupa, Metĩndjwýnh kute me awýr me anorja pa? Je nã bãm te ije me ajo ibikprõnh ne ije me ajo atommã. Kute mrãmri ne õkrên'ãnh kute arao noreo bikprõnhja pyrãk. Ba ren ã me ajo ane. Nã bãm te ije me ajo anhýrmã ga me amã ikĩnh kêt. ³⁸ Ë, jakam me amõr djã ja gêdja kukrit mex ne kaprýn nõ. ³⁹ Ë, ba me amã arê ga me ama. Jakam dja ga me

† ipõokri

ipumũnh kêtukumrêx ne. Ipumũnh kêt rã'ã: nhym inhõ akati ijo rãm ne jao tẽ ga me abenmã kum, “Ë, ota arým Metĩndjwýnh kabênkõt tãmja bõxmã. Me:xkumrêx”, ane. Dja ga me ã abenmã ane ba kam arým me awýr bõx. Nãm ã Jeju memã ane.

Akubyn bõx kukãm mýjja apõx'ã ujarênh.

Mak 13.1; Ruk 21.5; Xim k 4.1; A Xim 3.1

24 Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikreti kurũm kato. Nhym kõt ba djwýnh 'ýr bõx. Ar kute kikretikam apýnh kum kikre jakre kadjy 'ýr bõx. ² Ne kam ar arým kum akre nhym Jeju arkum,

—Ar mýjja kunĩ pumũnho dja. Ë, ba ar amã katàt arê. Be, dja ĩ me kurê djwýnh prĩne kikreti ngrã. Dja me kên aben nhiby ikwã kunĩ nhikõ rê. Nhym kam kên'õ aben nhiby nõr kêtukumrêx, ane.

³ Ne kam ar tẽn kam krãnhbê Oriwêre'ã wabi nhym arým ate nhý. Nhym kam kõt ba djwýnh 'ýr bõx ne me kãxã kum,

—Dja ga ar imã kikreti ngrãnh'ã ajarê. Nhýnh amex 'õkam dja me bakurê djwýnh me bawýr bõx ne kikreti ngrã? Dja ga akubyn bõx nhym mýjja kunĩ arým pyka kõt amingrã nhym me kunĩ arým pykakam ar ba'ã am-inhinomã amimê. Mýj gêdja kukãm apõx? Dja bar omũn kam kõt õ akatimã ikaton õ akati ma.

⁴ Nhym kam Jeju arkum apýnh mýjja kukãm apõxmã arkum 'ã ajarênh arkum,

—Ar amijã ano týx gã me'õ ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metĩndjwýnhbê ar ajo akêx kêt. ⁵ Be, me krãptĩ dja ĩ aben totokmã me'ýr bõx ne arým amijo 'êx ne amijã imê. Amijã imên arým memã kum, “Me anhõ Bênjadjwýrbê kumkati kadjy ne Metĩndjwýnh ijano ba tẽn bõx. Ba ibê Kritu”, ane. Ne kam arým me krãptĩ noo aknon Metĩndjwýnhbê meo akêx.

⁶ Be, kam dja gar me kute abenwýr prõt man amybým me kute abenwýr prõt jarênh ma. Kwãrik wãnh kam ar atĩn prãm kêt. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê gar arým ama. Ja kumrêx gêdja me ã o anhýro tẽ. Kraxje kute inomã mênh kêt, kute 'ýr o tẽn rã'ã, ane.

⁷ Nã, apýnh me ba djãri gêdja me abenwýr prõt ne aben nhimexo ba. Nhym apýnh bẽnjadjwýr rũnh nhõ ãpênhja abeno kurê djwýnh ne aben nhimexo ba. Nhym prãmdjwý me kwý nhimex. Apýnh pyka djãri gêdja kam pyka tertè:t ne. ⁸ Be, me tokry krax ne ja. Ga me nire kra ãja pumũ. Adjým. Dja kra ã:n kam arým ã ra:x ne. Me adjwýnhdjwý dja me tokry mõ:n kam arým tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

⁹ —Dja me tokry: nhym kam me arým memã ar akan-ga. Me kute ar ajo bikênho ba kadjy ar akanga. Nhym me arým ar apa. Apýnh me bajtem ba djã kunĩkõt dja me kum ar akurê. Ikõt ar abikamênhkam dja me kum ar akurê. ¹⁰ Kam dja me krãptĩ ibê amijo akêx. Ne kam me kurê djwýnhmã aben kangan kum aben kurê. ¹¹ Me krãptĩ dja me ta amijo 'êx ne amijã Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh rê. Amijã kurên memã kum, “Metĩndjwýnh kukwakam ne ba ar amã arê”, anhýro ba. Dja

me ã amijo 'êxo anen arým me krãptí noo aknon Metíndjwýnhbê meo akêx. ¹² Me krãptí kum Metíndjwýnh kínhja dja me arým kum kính apêx. Pyka kuníkôt me krãptí axweo kume:x. Me axweo kumexkam dja me arým kum kính apêx.

¹³ Nhyam be, dja mýjja kuní kute amingrànñ nhõ akati bõx. Me kuní kute aminhinomã amimênh nhõ akati bõx. Nhyam kam me 'ã ukanga kêt ne kum kính týx rá'ãja dja Metíndjwýnh arým me utã. ¹⁴ Mýjja kute amingrànñ kêttri dja me apýnh pyka kuníkôt memã arê. Bënjadjwýr djwýnh'ã ujarênh nyja memã arê. Apýnh me ba djã kuníkôt me kute ujarênh mar kadjy memã arê. Nhyam kam akati arým bõx. Me kuní kute aminhinomã amimênh nhõ akati arým bõx. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê gar arým ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

¹⁵ —Be, ar aje ajbir imã, “Dja ga ar imã kikreti ngrànñ'ã ajarê”, anhýrja ba ar amã arê gar ama. Dja mýjja kute amingrànñ 'yr nhyam kam arým mýjja punutija dja. Metíndjwýnh nhõ kikretikam dja. Gar arým omũ. Mýjja punuti djõ'ã dja me mýjja kuní ajkê ne kungrà. Me bakukãmãre Danijeu ne amrêbê: 'ã ajarê. Metíndjwýnh kukwakam memã 'ã ajarê. Danijeu ne arým memã mýjja punuti ja'ã ajarêñ 'ã pi'òk no'òk. Dja gar pi'òk no'òkwã pumün kam mýjja punuti pumün kam kôt ama. ¹⁶ Kam gédja Djeruxarê bu'ã pyka ja nhidjibê Djudejakam me ja amijã maje krãnh'yr prõt ne. ¹⁷ Gédja me kikre nhimök po'ã ãm jabej kwãrík wãnh akubyn úrkwãkam nèkrêx'yr àr ne byr ne o tẽm kêt. ¹⁸ Gê purkam me ar ba jabej tu umaje prõt. Kwãrík wãnh me kute kubêkã jamýnhmã 'yr akêx kêt. Dja tu me ãm kamã amũ prõt.

¹⁹ Ý, watí:re, akati wãkam me tujarômẽ me kra karã dja me tokry:. Mýj gédja me ja mýjja punutija pymaje prõtja on? ²⁰ Dja gar Metíndjwýnhmã amijo a'uw gê na raxkam umaje ar aprõt kêtã. Nãr, gê pi'òk ràràrbê me tyk djã kêt nhõ akatikam ar aprõt kêtã.

²¹ Be, dja me kam tokry kumex. Dja gar akubyn amijo tẽn mýjja kunímo krax djã'yr amijo bõx ne ama. Me akukãmãre aben kukãm tokrykôt dja gar maro tẽ. Me tokry tũm maro tẽ:n amiwýr me tokry maro bõx. Ga, me tokry kume:xja pumũ. Be, amrê mýjja punuti nhõ akati bõxkam dja me tokry katãt me tokry tũmwã kuní jakre. Ne amrê me'ã akati mörkam me tokry nydjwý dja me tokry mýjja punuti'ã me tokryja tẽp kêtumrêx. ²² Metíndjwýnh ren tokry'ã akati kwý ngri kêt nhyam me'õ ren tĩn kêtumrêx. Be, Metíndjwýnh kute amijo me utãrja kadjy dja arým 'ã akati wã kwý ngri.

²³ Godja me'õ 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arým Kritu bõx ne nhý. Arým ne Metíndjwýnh 'ã me õ Bënjadjwýrbê kumkati mẽ nhyam jakam arým memã nhý”, anhýr jabej nãr me'õ ajte 'êx ne ar amã, “Ota, jakam arým Kritu bõx ne nhý. Arým ne Metíndjwýnh 'ã me õ Bënjadjwýrbê kumkati mẽ nhyam jakam arým memã nhý”, anhýr jabej. Djãm ar aje me ja marmã? Kati. Kwãrík wãnh amim me ja mar kêt. ²⁴ Be, apýnh me 'êx ne ta kute amijo Kritu, ta kute amijo Bënjadjwýrbê kumkati

dja me apõx. Nhyam amũ me jadjwý dja me apõx ne 'êx ne memã kum, “Ba ne ba Metíndjwýnh kukwakam me amã idjujarênh iba”, anhýro ba. Dja me me aêrbê mýjja pumünñ kêt kwý nhípêx, kute me noo biknor nhyam me kute me'ã abenmã kum, “Mrãmri ne djãm Metíndjwýnh kukwakam me kabênkumrêx”, anhýr kadjy. Godja me me noo biknor ne Metíndjwýnhbê meo akêx jabej, Metíndjwýnh kute amrêbê amijo me utãrja kubê meo akêx ne kute meo ba jabej. Me 'êxnhí no týxo kute me akrenh jabej godja kubê me kwýo akêx ne meo ba jabej. ²⁵ Ba ne ba mýjja apõx kêttri kukãm ar amã 'ã ajarê gar arým ama. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

²⁶ —Kam godja me'õ ar amã, “Ê, oní kapôt kukritkam arým bõx ne ar ba”, anhýr jabej. Djãm 'yr ar amörmã? Kati, dja gar tu ate akrãn 'yr amör kêt. Nãr, godja me'õ ar amã, “Ê, kikre jakam ne apdjun nhý”, ane. Djãm ar aje amim me marmã? Kati. Kwãrík wãnh amim me mar kêt. ²⁷ Djãm ibõx ne mebê ibipdjur? Kati. Ga, kãjkwakam na krak ne adjênhja pumũ. Na jadjênh prõt ne arým myt ngjêx djãmã ngjêxja pumũ. Adjênh kute kãjkwa kuní kurwýja pumũ. Dja ba ã ibõxo ane. Ije amijo inhí dja ba ã ibõxo ane nhyam me kuní arým ipumũ. Nãm ã Jeju arkum ane. ²⁸ Nhyam kôt ba djwýnh bõx djã jabej kukij ne kum,

—Bënjadjwýr, nhýnh jakam dja ga bõx, ane?

Nhyam arkum,

—Ga me, nhõnh ne mry tyk'ã bikprõnh ne kumex ne kute o amirítja pumũ, ane. Dja ã Jeju akubyn bõx kutã mýjja apõx ne bõx djão amirító ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Ne kam ajte arkum,

²⁹ —Nhyam me tokry ku'êwã'ã akati kwý apêxkam dja on mýjja rũnh apõx.

“Dja myt amijo akamãt kô tyk nhyam mytyrwý irã kêt.

Nhyam kanhêti kãjkwa kurũm rôrök nhyam kãjkwakam apýnh mýjja tỳ:x amingrêk ne.”

³⁰ Ba kam ije amijo inhí dja ba kãjkwakam amirít nhyam me arým ipumũ. Nhyam kam pyka kuníkôt me ba djãkam me kuní arým mu:w. Ba kam ije amijo inhí dja ba arým itỳ:x ne prĩne imextire ne ipyma:. Ne kam kãjkwakam kakrãkôt bõx nhyam me kuní: arým ibõxkôt ipumũ. ³¹ Dja ba ikadjy mrãnh djwýnh jano nhyam me arým õ'i kakôr tỳ:x ne. Kakôr týx ne arým ije amijo me utãrja kuní atom. Dja me kãjkwa krax'ãm mõn meo atomo mõ. Ne kãjkwa 'ênhõt'ãm mõn meo atomo mõ. Ne aktã kãjkwa nhirê'ãm mõn meo atomo mõ. Ne apýnh pyka kuníkôt inhõ me ja kuní: abenwýr meo atomo mõn meo aben pydji. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê. Gora abej ajkam ama.

³² Be, akubyn ibõx djã nhõ akatija'ã ne ba ije pidjõbê pigêre jakremã. Gora ije 'ã mýjja jakreja ma. Ba ar amã arê gar ama. Be, dja pidjõ pakã nokã tukam 'õ nhingrà kadjy arým ingrã apõx gar kam arým amexmã kamnhix nhyam kam arým amex. ³³ Bir be, gédja ba ije ar amã mýjja jarênhja ã apõx mõr ane gar me kam arým ijabej rít ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibõx djã arým

'ÿr. 'ÿr dja mÿjja apôxja. Amex kutã gêdja pi'ô ingrä. Nhyam be, ibôx kutã gêdja mÿjja pymatija apôx mõ.

³⁴ Nã, mrãmri ne ba ar amã kôt arê. Ar anhõ pykakam me kamingrãny ja gêdja me tyk par kêtri mÿjja ja kunĩ apôx. Mrãmri ne ba ar amã arê. ³⁵ Ikabên kajgo kêtumrêx. Gêdja pykamê kãjkwa ĩ apêx nhyam be, ba ikabên gêdja 'ô biknor kêtumrêx. Mrãmri gêdja ba ije mÿjja jarênh ja kunĩ apôx nhyam me omũ.

Me kute bôx djã nhõ myt mar kêt.

Ruk 12.37; Kar 1.6; Tex k 5.2

³⁶ Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibôx djã nhõ akati nãr myt djãm me'ô kute mar? Kati, me'ô kute mar kêtumrêx. Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnhdjwÿ kute mar kêt. Ibãmbit ne kute mar. ³⁷ Be ga, amrêbê me bakukãmãre Nôwe pykakam ar bari me ate krãn ar ba-ja pumũ. Dja ba ibôx 'ÿr nhyam me ã ane. Ije amijo inhĩ dja ba akubyn ibôx 'ÿr nhyam me ate krãn ar ba. ³⁸ Amrêbê: ngô kute pykao bikamÿr kêtri ne me bakukãmãre ate krãn ar ô kwÿ krênbit ba ne ar kômbit ba. Ne abenwÿr babit ar ba. Nãm me me mymã kra jarê ne memã kum,

—Nã, jakam dja ga arÿm tu ikra'ÿr mõ, anhÿro ba nhyam me arÿm me'ÿr ba. Nãm me mÿjja jabit kôt amak bëno ba: nhyam kam Nôwe arÿm kã raxmã wadjã. ³⁹ Nãm me amikukãm mÿjja mar kêtumrêx ne ar ba: nhyam me aêrbê ngô tam mõn me kunĩ mõn prĩne meo akno. Ije amijo inhĩ dja ba akubyn ibôx 'ÿr nhyam me ã anen ate krã nhyam mÿjja arÿm ã meo ane.

⁴⁰ Nhyam me'ô my ar amê kapôtumrêx. Ba ikjê pa 'amÿ nhyam ikjê arek wakrekam dja. ⁴¹ Nhyam me'ô nire ar amê à'uko nhÿ. Ba ikjêbit pa 'amÿn o tẽ nhyam ikjêja arek wakrekam nhÿ.

⁴² Kam dja gar arek ijabej ajkam ama. Mÿkam? Bir, ar aje akubyn ibôx'ã myt mar kêtumrêx. Ba ibê ar anhõ Bënjadjwÿr djwÿnh ar aje akubyn ibôx'ã myt mar kêtumrêx. ⁴³ Dja gar ikabên ma. Ba ajte ar amã 'ôdjwÿ jarê gar ama. Ne ren ô kikre djwÿnhja ren me àkĩnhĩ bôx djã man ren kam ren arek kam amako nhÿ. Nhyam ren bôx ne kikre'ã 'ÿr ne kum àr kêtumrêx. Badjwÿ dja ba ije me àkĩnhĩ pyrãk ne me ajaêrbê bôx. ⁴⁴ Kam gêdja gar gadjwÿ mã ikam amako nhÿ. Ba ije amijo inhĩ ne me awÿr ibôx ba gêdja ba ajte akubyn bôx. Ar aje nhÿnh myt nhÿr 'ôkam aje ibôx djã mar kêt. Kam gêdja ba tu ar ajaêrbê bôx. Nãm ã Jeju arkum amibôx djã jarênh o ane. Ne kam ajte arkum,

⁴⁵ —Me ô bënjadjwÿr ne ô àpênhmã kabên ne kum, "Ga dja ga me àpênh'ã me omũ ne prĩne 'ã meo djuw mex. Ne myt kunĩkôt memã ô kwÿ krên djã ngãn akrãnmã memã ôro aba." Nãm ã ô àpênhmã me'ã karõ ane. Kute akrãnmã me àpênh'ã me omũnh ne kute 'ã meo djuw mex katãtmã ã kum me'ã karõ ane.

Nhyam ô àpênh kum, "Nã, gêdja ba mrãmri ã anen kam me 'ãno dja", ane. Nhyam kam ô bënjadjwÿr mã nhĩãm tẽ. Nhyam kam ô àpênhja kabênkumrêx. Nãm katãt ar memã mÿjja nhõro ba, me kanga kêtumrêx ne ar meo ba.

⁴⁶ Nhyam kam bënjadjwÿr akubyn bôx ne kam ô àpênhjamã kato. Kute amrêbê kum kabên jarênhja kôt ne mrãmri meo djuw mexkumrêx nhyam kam arÿm kum kato. Kam dja ô àpênhjadjwÿ tu amikam kĩnhkumrêx.

⁴⁷ Ë, ba ar amã kôt arê. Bënjadjwÿrja dja ô àpênh ja'ã bënjadjwÿr mẽ. Kute nêkrêxmẽ mÿjja kunĩ pumũnhmã dja 'ã bënjadjwÿr mẽ. Nhyam kam ô àpênhja kĩnhkumrêx ne. ⁴⁸ Nãm ren ô àpênhja axwen ren ôkre kadjwÿnhbê ô bënjadjwÿrja'ã ren, "Be, nãm nhĩãm bënjadjwÿr tẽn arÿm amikrã. Jakam dja ba on tu arĩk ar iba", ane. ⁴⁹ Ne kam ren ar ô àpênhja titiko ba, me ro'ã àpênhja ren ar me titiko ba. Ren ô kwÿ krênbit ban me bibãnhkôt ren kadjwati kangô † kômo ba. ⁵⁰ Nhyam kam ô bënjadjwÿrja aêrbê bôx. Ô àpênhja kute amim ô bënjadjwÿrja bôx djãkôt mar kêt. Nhÿnh akati 'ôkam bôx djãmã kute mar kêt ne nhÿnh myt nhÿr 'ôkam bôx djãmã kute mar kêtumrêx ne aêrbê bôx. ⁵¹ Nãm bôx ne kam ô àpênh arĩk ar bajakam ngrÿk ne. Ngrÿk ne kam o ajkapôn bõm kumẽ. Me kute amijo 'êx ne ta kute amijo Metĩndjwÿnh mar mexjamẽ ro'ã ãm kadjy bõm kumẽ. Wãnh ne me amim ngrÿk ne tokry djãje amijanjên ar àmra ba, ane. Nãm Jeju ã kôt ba djwÿnhmã ane.

Me prĩtirebê 10'ã ujarênh.

²⁵ Ne kam ajte arkum,

—Kãjkwakam Bënjadjwÿr djwÿnh dja akubyn bôx ne amim me utàn ar meo ba. 'ã dja ba me prĩtirebê 10 jakren 'ã ar amã ajarê. Be, mjên kumrêx ne arÿm prõ nhũrkwã'ÿr tẽn 'ÿr bôx ne arÿm aminhũrkwã'ÿr kute prõ bôxmã. Me kute abenã ar mênhmã ne aminhũrkwã'ÿr kute prõ bôxmã. Nhyam nĩjar me prĩtirebê 10 arkam ama. Ar ro'ã kĩnh kadjy arkam ama. Arkam ama:n kam arÿm kute ar kajpar kadjy arÿm katon ar'ÿr ngônhpôko mõ. ² Ar prĩtirebê 5 ne ar no rerekre nhyam Ar kubê 5 ne ar no mexkumrêx. ³ Ar no rerekreja ngônhpôkkambit kangô mõn ngônhpôk kangô 'ôdjwÿ mõr kêt. ⁴ Nhyam be, ar amak mexja ne ar ngônhpôko mõn ajte ngôn 'ôdjwÿkam ajte kangô 'ôdjwÿ mõ. Ar amũ mjênme prõ ar'ÿr ngônhpôko mõ:. ⁵ Nhyam mjên ar amikrã nhyam prĩtireja ar arÿm ôtdjwan dja:n arÿm nõn kam arÿm ngõr.

⁶ Nhyam akamãt kô ipôkri nhyam me'ô arÿm ar aêrbê mjên aro aki:j ne arkum, "Ë, arÿm ne prõ bôx. Amrê ar aprõt ne ar kajpa", ane.

⁷ Nhyam kam ar prĩtire kunĩ krã katon arÿm ngônhpôko mex. ⁸ Nhyam no rerekre arja arÿm amak mex ar jamã kum, "Ar imã ar anhõ kuwy kangô kwÿ ru. Arÿm ar inhõ ngônhpôk àtyk mõ", ane.

⁹ Nhyam ar arkum, "Kati. Ngrĩre. Ba ren ar ar amã kangô kwÿ ru nhyam ren kangô gwaj banhõ ngônhpôk'ÿr ren bôx kêt. Ar ngônhpôk kangô nhõr djwÿnh'ÿr mõn amim kwÿ kôpra", ane.

¹⁰ Nhyam kam ar no rerekre arÿm kôpra djã'ÿr mõ. 'ÿr mörãm nhyam arÿm mjênme prõ ar bôx. Nhyam kam ar

† Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangôomẽ uba kangôomẽ, mÿjja kangôo kunĩ ne me kum kadjwati kangôo jarê.

přítire, ar ò ngònhpòk kangôja arým mjênmě arkôt wadjà. Me kute prô'ã mēnh djàkam kikremã wadjà. Mjênmě prômē ro'ã ar ò kwý krēn kīnh kadjy ne ar přítire ar kôt kikremã wadjà. Nhyk kam me arým ar pānh kirkre'ã ijē.

¹¹ Nhyk kam ajmã nhyk ar přítire no rerekreja bôx. Ar arým kuwy kangô kôpra djàkam tēn kangô kôpran arým akubyn bôx. Ne kam mjênmě prô nhô kirkre'yr bôx ne kum, "Bēnjadjwýr, bēnjadjwýr, gop ar imã kirkre'ã ta", ane.

¹² Nhyk arkum, "Kati. Ije ar amar kêt. Mrāmri ne ba ar amã arēnhkumrēx." Nām ã bēnjadjwýr arkum ane. Tām ne ja. Nām ã Jeju kôt ba djwýnh arkum ane.

¹³ Ne kam 'ã ajte arkum,

—Dja ba ije mjēnwã bôx pyrāk. Kam dja gar ijabej ajkam ama. Ba ije amijo inhīja ar aje ibôx'ã akati nār myt mar kêt. Nām ã Jeju arkum ane.

Pi'òk kaprībē tarētu nhōr'ã ujarēnh.

Ruk 19.11

¹⁴ Ne kam ajte arkum,

—Kàjkwakam Bēnjadjwýr djwýnh dja akubyn bôx ne arým amim me utàn ar meo ba. 'ã dja ba me'ò jakren 'ã ar amã ajarē. Me'òja ne anhýr bē pyka 'òmã tēmmã, ne amiwýr ò àpēnh ar ku'uw. Nhyk kam ar bôx nhyk arým arkum ò mýjja ngã. ¹⁵ Apýnh ar kum àpēnh mexkôt ne arkum ò mýjja ngã. Ar kute kutēp kum kàjmã 'ã kamēnhmã ne arkum kungã. Ò àpēnh no mexjamã ne pi'òk kaprī rax ngã. Pi'òk kaprībē tarētubē 5 ne kum kungã. Ne kam ajte kàjbē no mexjamã pi'òk kaprīo amānhkrut ne kungã. Ne kam ajte no rerekreja jamã pydjīn kungã. Ne kam arým mã pyka 'òmã tē.

¹⁶ Nhyk kam kute pi'òk kaprībē 5 byrja arým o nēkrēx kumex by. Ne kam pi'òk kaprī pānh arým memã òro dja. Memã òro dja: nhyk me pānh kum pi'òk kaprī rax nhōro dja. Nhyk amýn arým 'ã akre. 'ã akre:n arým 'ã akrebē 5 ne kuby ne kam ijukri 'ã akre: ne o 5 ne kuby.

¹⁷ Nhyk kam kute pi'òk kaprīo amānhkrut byrja ã o anen o nēkrēx kumex by. Ne kam pi'òk kaprī pānh arým memã òro dja. Memã òro dja: nhyk me pānh ajte kum pi'òk kaprī rax nhōro dja. Nhyk amýn arým 'ã akre. 'ã akre:n arým 'ã akreo pi'òk kaprīo amānhkrut ne kuby ne kam ijukri 'ã akre: ne kam o amānhkrut ne kuby. ¹⁸ Nhyk be, kute pi'òk kaprī pydji byrja ne mã o tēn kam kum kren tu kam adjà. Nām kàjmã kum 'ã akre bikamēnh kêt.

¹⁹ Nhyk kam ajmã:kam ar àpēnh nhô bēnjadjwýrja bôx ne amiwýr ar ku'uw nhyk ar 'yr bôx. Kute akubyn ò pi'òk kaprī jamýnh ne 'ã akre kadjy amiwýr aro bôx.

²⁰ Nhyk kute pi'òk kaprībē 5 byrja ne kum o bôx ne kum ajte ijukri 5 ne o bôx ne kum kungān kum, "Bēnjadjwýr, ije amã omūnh kadjy ne ga imã 5 ne angã. Ota, ba arým kàjmã amã 'ã akre kamē nhyk arým kubē 10. Mī, anhô pi'òk kaprībē 10", ane.

²¹ Nhyk ò bēnjadjwýr kum, "Mexkumrēx. Ga ne ga adjàpēnh mexkumrēx. Akabēnkumrēx. Nã bām amã mýjja ngrire ngã ga přīne ikutēp imã o djuw mex ne 'ã adjukanga kêt. Pānh gēdja ba amã inhô mýjja rax jarē.

Ga kam amū idjô'ã ar o aba. On dja ga ikôt akīnhkumrēx", ane.

²² Nhyk kam kute pi'òk kaprī amānhkrut byrja ne ajte 'yr bôx ne kum, "Bēnjadjwýr, ije amã omūnh kadjy aje imã o amānhkrut ne òrja ne ba arým kàjmã amã 'ã akre kamē nhyk arým kubē 4. Mī, anhô pi'òk kaprībē 4", ane.

²³ Nhyk ò bēnjadjwýr kum, "Mexkumrēx. Ga ne ga adjàpēnh mexkumrēx. Akabēnkumrēx. Nã bām amã mýjja ngrire ngã ga přīne ikutēp imã o djuw mex ne 'ã adjukanga kêt. Pānh gēdja ba amã inhô mýjja rax jarē. Ga kam amū idjô'ã ar o aba. On dja ga ikôt akīnhkumrēx", ane.

²⁴ Nhyk kam kute pi'òk kaprī pydji byrja ne 'yr bôx ne kum, "Bēnjadjwýr, nã gām ajamakkre kêt. Nã gām adjàkre kêt kam ar mebē djwýo atomo aba. Ne aje amim mýjja kunī jadjwýr kêt kam ar mebē jām o amijakren o atomo aba. ²⁵ Ba kam ije amã kupēnh prām kêt kam přīne kum kren kam adjà nhyk nō. Imã apymakam. Mī, anhô pi'òk kaprī", ane.

²⁶ Nhyk kam ò bēnjadjwýr kum, "Ga ne ga ajaxwekumrēx. Amã djukangakumrēx. Djã nã bām idjàkre kêt kam ar mebē djwýo atomo iba ne ije amim mýjja kunī jadjwýr kêt kam ar mebē jām o amijakren o atomo iba? ²⁷ Bir be, ga kam we ga aje amim ipumūnhkôt ren inhô pi'òk kaprī jao tēn ren me kute pi'òk kaprī marmã angã nhyk ren abenã rôrôk tēn rax ba ren arým 'yr bôx ne arým ren kuby." Nām ò bēnjadjwýr ã kum ane.

²⁸ Ne kam memã kum, "Aj, amū me ajō kubē pi'òk kaprīwã byn o tēn kute imã pi'òk kaprīo àptār nhyk kubē 10wãmã angã", ane. ²⁹ Mýkam? Bir, arým me ò mýjja gēdja Metīndjwýnh iby memã kungã nhyk kam arým me ò mýjja kumex. Nhyk be, me ò mýjja kêt, kute memã òr nhyk me kute kum o djuw mex kêtjabē gēdja Metīndjwýnh mýjja ngrireja kunī by.

Ě, ba ar amã arē gar ama. Me kute tu amim imarkumrēx jamã dja Ibām ijo amirīto tē gē me amim imar rax. Nhyk be, me ajkwaobit kute amim imarjabē dja Ibām ijo apdju. Dja přīne inēje me no nhityn mebē ijo apdju.

³⁰ Be, nhyk kam bēnjadjwýr memã kum, "Aje, me bōm inhô àpēnh punuwã mě gē wānh akamàt kō tykkam ar me ikô'ã ba. Wānh ne me tokry djaje amijanēn ar àmra ba. Nām ã bēnjadjwýr memã ane nhyk me arým bōm kumē. Tām ne ja." Nām ã Jeju arkum ane.

Mrykī'ātomtimē mokaàk'ã ujarēnh.

Mat 13.36, 22.13; Ap 20.11

³¹ Ne kam ajte arkum,

—Ba ije amijo inhī dja ba přīne imex ne ipyma:n arým akubyn bôx. Ne amikôt Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh kunīo bôx. Ne kam kàjkwakam imexo ime:xkumrēx ne ipyma:kumrēx ne arým ikrī djā raxkam nhý. ³² Nhyk kam apýnh me ba djā kunīkôt dja me ikabem akuprō ba arým meo ajkij. Kute mryo ba djwýnh kute ò mryo bikjēr pyrāk. Kute aben bē

mrykí'átomtimē mokaàko bikjêr pyràk. Dja ba arým ã aben bê meo ibikjêro ane. ³³ Ne inhô me mex kute mrykí'átomti pyràk ja dja ba amidjubôk'ãnh me umjuw. Ne me axwe kute mokaàk pyràk ja dja ba amid-juge'ãnh me umjuw.

³⁴ Ne kam ba Ibēnjadjwyr rax idjubôk'ãnh me mex ku'êjamã kum, "Amrê me iwyr mōn ikôt aku'ê. Ba ibê me anhô Bēnjadjwyr djwýnh dja ba arým me ajo ibakumrêx. Amrêbê: mýjja kunī kator djà kraxkam ne Ibām arým amijo me apytàn me ajo djuw mex. Ije amim me apytàr ne ije me ajo iba kadjy amijo me apytà. ³⁵ Mýj ne ga me nê ba kam arým amikôt me apumjuw? Bir, arým imã prãm ga me imã mýjja'ô ngã ba kukrê. Arým imã kôr ga me imã mýjja 'ô ngã ba o ikô. Nãm me ijo me bajtem ga me arým imã anhürkwã jarê ba kam inhikwã. ³⁶ Arým ikà kêt ga me arým imã kubêkã ngã ba adjà. Arým ikanê ga me arým ikane. Arým me ibê ijê ga me arým iwyr bôx ba ikính. Kam ne ba arým amikôt me apumjuw", ane. Akubyn ibôxkam dja ba ã idjubôk'ãnh me katàt kute amijo bajamã ane.

³⁷ Nhyam kam dja me imã, "Bēnjadjwyr djwýnh, nhýnh ne ga amã prãm ba me apumün amã mýjja ngã ga krê? Nhýnh ne ga amã kôr ba me amã mýjja'ô ngã ga o ikô? ³⁸ Nhýnh ne me kute ajo me bajtem ba me apumün amã inhürkwã jarê ga kam anhikwã? Nhýnh ne ga akà kêt ba me amã kubêkã ngã ga adjà? ³⁹ Nhýnh ne akanê ba me apumü? Nhyam nhýnh ne me abê ijê ba me awyr bôx ga akính"? ane.

⁴⁰ Kam, ba Ibēnjadjwyr rax dja ba memã kum, "Ije meo ikamy'ô nhyam me kum kurê. Nhyam arým ô mýjja kêt. Ga me kam arým o djuw mex. Aje o djuw mex o aje ba ijo djuw mex pyràk. Mrãmri aje o djuw mexkam aje ba ijo djuw mex mexkumrêx", ane. Dja ba ã akubyn ibôxkam me mexmã ane.

⁴¹ Kam dja ba idjuge'ãnh me axwe ku'êjamã kum, "Me apunu:re. Me rüm imã akàx. Kuwy pôk rã'ã: rã'ãjamã me mō. Ije Xatanajmê kadjy mrãnh djwýnh kadjy kuwy nhípêxjamã me mō. ⁴² Mýj ne ga me nê ba me amã, 'Me rüm imã akàx? ane. Bir, imã prãm ga me aje imã mýjja nhôr kêt. Imã kôr ga me aje imã ngô'ô nhôr kêt. ⁴³ Me kute ijo me bajtem ga me aje imã anhürkwã jarênh kêt. Ikà kêt ga me aje imã kubêkã nhôr kêt. Ikanê ga me iwyr abôx kêt nhyam me ibê ijê ga me iwyr abôx kêt. Ga me ã ane ba kam me amã, 'Me rüm imã akàx', ane." Dja ba ã idjuge'ãnh me axwe ku'êjamã ane.

⁴⁴ Me axwewãdjwý dja me imã, "Bēnjadjwyr djwýnh, nhýnh ne ga amã prãm nâr amã kôr nâr me ajo me bajtem nâr akà kêt nâr akanê nâr me abê ijê ba me ajo djuw mex kêt"? ane.

⁴⁵ Kam dja ba memã kum, "Bir, ikamy 'ô me kum kurê nhyam ô mýjja kêt ga me aje o djuw mex kêt. Aje o djuw mex kêt o ne aje ba ijo djuw mex kêt pyràk", ane. Mrãmri, ba me amã ja jarênhkumrêx. Dja ba ã akubyn ibôxkam me axwemã ane.

⁴⁶ Kam dja me arým mã mōn tokry rã'ã: rã'ã ne. Nhyam be, me katàt kute amijo baja dja me Metĩnd-

dwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Jeju bĩn kadjy kute o aben mar.

Mak 14.1; Ruk 22.2; Dju r 11.47

26 Jeju arkum kabēn jarēnh pan kam arým kôt ba djwýnh arkum,

² —Arým ne Metĩndjwýnh me bakukãmãre nhirôbê mrãnh djà nhô akati 'yr. Mebê idjaer krãptĩ kute aben kajmã'ã me irôbê mrãnh djà mar kadjy ne me kute aben pydji 'yr. Arým nêje akati pydji. Tãm ne gar arým ama. Kam ba ije amijo inhĩa dja me memã ikanga nhyam me arým pĩte'y'ã inhôn ibĩ, ane.

³ Nãm arkum ane nhyam wãnh me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwyr rax nhý. Idjibê ne Kajbaj. Ô kikretikam ne nhý nhyam me rühn arým kam akuprô. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýrmê Môjdjê kukràdjà mar djwýnhmê mebêngêtmê akuprô.

⁴ Nãm me akuprôn abenmã kum,

—Mýj godja gwaj me krãptĩ kãxã Jejuo tým ne bĩn kadjy on? ane. ⁵ Ne kam abenmã kum,

—Kwãrik wãnh gwaj me kute aben pydji djà nhô akatijakam o batým kêt. Ne gwaj ren o ane nhyam me krãptĩ ren o ngryk ne ren kangao kumex, ane.

Me'ô nire kute Jeju nhimôk'ã kangô kapĩ.

Mak 14.3; Dju r 12.1

⁶ Be, krĩ ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhý. Kamã ne me'ô ĩ kajêkam tê arým mex. Idjibê ne Ximão. ⁷ Ximão nhürkwãkam ne Jeju ô kwý krêno nhý. Ô kwý krêno nhý: nhyam me'ô nire arým 'yr tēn 'yr bôx. Nãm 'yr kēn jakareo ngōnh byn o tē. Be, ngōnhkam ne me kudjý djà kangô ipu. Nãm me prĩne ipêx mex nhyam pãnh raxkumrêx. Nãm ngōnho tēn kam Jeju nhimôk'ã kangô kapĩ.

⁸ Nhyam kôt ba djwýnh ar arým omũ. Ne kam nokã nhàn abenmã kum,

—Je tô mýkam ne arým me kudjý djào ajkê? ⁹ Gwaj ren pi'ók kaprĩ kadjy ren memã kungã ne ren pãnh pi'ók kaprĩ rax ne ren kubyn ren me ô mýjja kêt mã kungrã. Mýkam ne arým o ajkê? ane.

¹⁰ Nhyam Jeju arým tu ar kabēn man arkum,

—Mýkam ne gar kum kaprĩ jadjà? Djãm kute ijã kapĩnkam punu got? Kati, mexkumrêx. ¹¹ Be, akati kunĩkôt ne ar abu'ã me ô mýjja kêt ar ba rã'ã. Nhyam djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Kati. ¹² Dja ba ty nhyam me arým ijadjà. Me kute ijadjar kadjy ne ijã me kudjý djà kapĩ. ¹³ Ba ar amã arê gar ama. Dja me kãj bê pyka kunĩkôt mã ijã memã ujarēnh ny jarēn mã nijadjwý 'ã ajarê. Kute ijã me kudjý djà kapĩn'ã ajarê. Ne kam aben djô'ã nija mar rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arēnhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Djuda kute memã kangamã kute memã arēnh.

Mak 14.10; Ruk 22.3

¹⁴ Nhyam kam Jejukôt ba djwýnhbê 12 ja 'ô, idjibê Dju-da Ikadji ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýr'yr tē. ¹⁵ Nãm ar'yr tēn ar'yr bôx ne arkum,

—Arÿm ne ba ije ar amã Jeju kangamã. Mÿj dja gar pãnh imã angã? Ba kam arÿm ar amã kanga, ane. Nhyim kam ar arÿm kum kryt jakao ngônthonho pi'ók kaprî jarê. Nãm ar kute 'ã akrebê 30 ne kum kungã nhyim kubyn o tẽ. ¹⁶ Ne kam amim,
—Mÿj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nãm ã amim anhyro ba.

Ar kute ro'ã ar ð kwÿ krêno ino rer.

Mak 14.12; Ruk 22.7

¹⁷ Nhyim kam mebê idjaer kukràdjãkôt me kute djwÿponhbit kur nhõ akati arÿm kutewa nhyim kôt ba djwÿnh ar Jeju'ÿr bõx ne kum,

—Metîndjwÿnh me irõbê mrãnh nhõ akatikam gwaj banhõ kwÿ krên kadjy jãm dja bar tẽn akutêp gwaj banhõ kwÿ krên djã jadjwÿr mex? ane.

¹⁸ Nhyim arkum,

—Dja gar krîraxkam tẽn me'õ 'ÿr bõx ne kum, “Ujarênh djwÿnh ne amã, ‘Arÿm ne inhõ akati iwÿr bõx. Dja bar Metîndjwÿnh me irõbê mrãnh nhõ akatikam me kukràdjã kôt inhõ kwÿ krê. Bamê ikôt ba djwÿnhmê dja bar anhûrkwãkam inhõ kwÿ krê’, ane. Dja gar ã kum ane.” Nãm Jeju ã kôt ba djwÿnh arkum ane.

¹⁹ Nhyim kam ar arÿm Jeju kute arkum ‘ã karõ kôt 'ÿr tẽ. Ne me'õ ja'ÿr bõx ne kum Jeju kabên jarê nhyim arkum, “Ã”, ane. Nhyim kam ar arÿm ûrkwãkam kutêp ar ð kwÿ krên djã jadjwÿr mex. Metîndjwÿnh me irõbê mrãnh nhõ akati kadjy ne ar ð kwÿ krên djã jadjwÿr mex. Ne kam akubyn Jeju kutã tẽ. ²⁰ Nhyim kam ar'ã para nhyim ar me'õ kute arkum ûrkwã jarênhja nhûrkwã'ÿr tẽ. Kam ar ð kwÿ krênmã 'ÿr tẽn 'ÿr bõx. Ne kam nhÿ. Ar kubê 12ja ne ar Jejumê ro'ã nhÿ ne arÿm ð kwÿ krêno nhÿ. ²¹ O nhÿ: nhyim Jeju arkum,

—Be, ar ajõ dja ga ikurê djwÿnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane.

²² Nhyim kam ar arÿm kaprî:ren apÿnh ar ï djãri aben totokmã kum,

—Bênjadjwÿr djwÿnh, djãm ba? Bênjadjwÿr djwÿnh, djãm ba? ane.

²³ Nhyim arkum,

—Be, kute ikôt ngônhrãtikam djwÿ jadjãrja tãm dja memã ikanga. ²⁴ Be, me bakukãmãre kute ba ije amijo inhÿ ijã pi'ók no'ók, kute Metîndjwÿnh kukwakam ijã pi'ók no'ókkôt ne me arÿm jakam ar ã ijo anhyro ba. Nhyim be, kute ikurê djwÿnhmã ikanga djwÿnhja dja ï kute memã ikanga pãnh tokry ra:xi. Ý, watî:re. Tãmja ne ren rwÿk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁵ Nhyim Djuda, kute kurê djwÿnhmã kanga djwÿnhja kum,

—Ujarênh djwÿnh, djãm ba dja ba ajo ane? Arkati, ane.

Nhyim kum,

—Arÿm ga, “Ba”, ane. Amikôt ne ga arÿm ami-jarênhkumrêx, ane. ²⁶ Nhyim ar àkuro nhÿ: nhyim Jeju arÿm djwÿ'õ byn kam o Metîndjwÿnhmã mextire jarê. Kum mextire jarênh arÿm kôt ba djwÿnh arkum kokij ne apÿnh arkum kungã. Ne kam aminhÿ'ã djwÿ jakren arkum,

—Inhÿ ne ja. Ar abyn krê, ane.

²⁷ Ne kam ngônhrãkam pidjõ kangôjadjwÿ byn kam o Metîndjwÿnhmã mextire jarê. Amikamrõ'ã ne pidjõ kangô jakren arkum,

—Ar akunî dja gar o ikõ. ²⁸ Ikamrõ ne ja. Me krãptî jaxwe pãnh dja ikamrõ prõt nhyim kam Metîndjwÿnh memã kabên ny jarênh mãmddjin me axwe maro aknon me kam ngryk kêt. ¹²⁹ Ba ar amã arê gar ama. Ije pidjõ kangôo ikõmo krã'ÿr ne ja. Ibãm kute amim ð me ja kunî pytar ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjõ kangô nyo ikõ. Gwaj baro'ã o ikõ. Nãm Jeju ã arkum ane.

³⁰ Nhyim kam ar ngre. Ngren arÿm o ino re. O ino ren arÿm amũ krãnhbê Oriwêre'ÿr mõ.

Pedru 'êxnhÿ kukãm kute kum arênh.

Mak 14.27; Ruk 22.31; Dju r 13.36

³¹ Ar 'ÿr mõ: nhyim Jeju arkum,

—Be, akamãtja tãmkam dja me ijo ajkê gar me uma-je aprõt ne ajmã. Amrêbê: ne me bakukãmãre ar aprõt ne abimãnh'ã ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam ne me arênh memã kum,

“Be, dja ba mrykî'ãtomtio ba djwÿnh titik nhyim mry umaje prõt ne ajmã”, anen arÿm 'ã pi'ók no'ók ne.

Be, akamãtja tãmkam dja gar me umaje aprõt ne ajmã. Me bakukãmãre kute ar ajã ujarênh kôt dja gar aprõt ne ibê ajmã. ³² Ibê ajmã nhyim me arÿm ibî. Ba ityk ne akubyn itînkam dja ba ar akukãm pykabê Gar-rêjamã tẽ. Nãm ã Jeju arkum ane.

³³ Nhyim Pedru kum,

—Godja ar kunî prõt ne bimãnh jabej ba dja ba arkôt iprõt kêtumrêx, ane.

³⁴ Nhyim Jeju kum,

—Kati, mrãmri dja ga arkôt aprõt. Ba amã arê ga ama. Akamãtja tãmkam ôkrên'ãnh kãr kêttri dja ga amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ikjêkêt ne memã kum, “Kati, ije me'õwã pumũnh kêtumrêx”, ane. Mrãmri ne ba amã ja jarênhkumrêx. Nãm ã Jeju kum ane.

³⁵ Nhyim Pedru kum,

—Kati, gê me gu baro'ã gu babîn jabej ba ije aminêje ajã ijêx prãm kêtumrêx, ane. Nhyim kam kôt ba djwÿnh ar kunî kabên kôt kum arê.

Pidjõkõkam Bãmmã amijo à'wÿr.

Mak 14.32; Ruk 22.40

³⁶ Ne kam mõ:n kam Jeju kôt pidjõkõbê Djexema'ÿr bõx. Nhyim kam kôt ba djwÿnhmã kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhÿ. Ba mũm tẽn Metîndjwÿnhmã amijo a'wÿ, ane. ³⁷ Ne kam Pedrumê Djebedêu kra ar amãnhkrut japrõn aro tẽ. Ne kam tokry rax pymaje madjã kreti:n arÿm kaprî rax ne. ³⁸ Ne kam arkum,

† Mrãmri ne Jeju kamrõo prõt nhyim Metîndjwÿnh arÿm 'ã memã kum, “Arÿm ne ikra tyn kamrõo prõt ne. Jakam dja me tu amim ikra markumrêx ba kam arÿm me axwe maro aknon me kam ingryk kêt ne.” Nãm ã Metîndjwÿnh memã ane.

—Arÿm ne ba ikaprî:re. Arÿm ikaprî kute ibîn 'ÿr. Jân h mâr ar idjêje nhÿ gwaj baro'ã aminêje barît o nhÿ, ane.

³⁹ Ne kam amû tẽ. Tẽmo rãm ne jan tu myrbê tÿm.

Tÿm ne arÿm Metîndjwÿnhmã amijo a'uw ne kum,

—Djünwã, aje itokry, ikaprîjabê ipytâr prãm jabej ipytã. Nâr kon, kwãrîk wãnh rã'ã ba tu itokry. Djãm ba ne ba amimarkôt ar amijo iba? Kati, akabênkôt ne ba ar amijo iba, ane.

⁴⁰ Ne kam kãjmã djan kôt ba djwÿnh ar'ÿr akëx ne tẽn ar'ÿr bõx. Nhy m arek ar ôto ikwã. Nhy m Pedrumã kum,

—Je, kraxje kô 'iry kêt ne gar anhõto anhi kwã.

Mÿkam ne gar iro'ã aminêje arîto anhÿr kêt ne? ⁴¹ Ar aminêje rît ne Metîndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wÿ. Be, ar anhõkre kadjwÿnhbê ne gar amã ikabênja kînh. Nhy m be, ar aminêje arîtbê ne gar arerekren anhõtdjwa ne, ane.

⁴² Ne kam ajte amû tẽn Metîndjwÿnhmã amijo a'uw ne kum,

—Djünwã, aje itokry, ikaprîjabê ipytâr prãm kêt jabej kwãrîk wãnh rã'ã ba tu itokry ne akabên man kôt ar amijo iba, ane.

⁴³ Ne kam ajte akubyn ar'ÿr akëx ne tẽn ar'ÿr bõx.

Nhy m ar nokã bã mex ne ajte arek ôto ikwã. Rerek mex ne arek ôto ikwã nhy m ar omû. ⁴⁴ Ne kam ajte akëx ne amû tẽn Metîndjwÿnhmã amijo a'uw. Ôbê kute kum kabên jarênh jakôt ajte kum tãm jarê.

⁴⁵ Ne kam ajte kôt ba djwÿnh ar 'ÿr akëx ne ar'ÿr tẽn ar'ÿr bõx ne arkum,

—Je, djãm arek ar anhõto anhi kwã rã'ãã, akôkam kôto anhi kwã? Aj, arÿm itokry djã iwÿr bõx 'ÿr. Ota, arÿm kute me axwemã ikangamã, ije amijo inhîja ne kute memã ikangamã. ⁴⁶ Kãjmã ar dja. Gwaj on me'ÿr. Ota, arÿm kute memã ikanga djwÿnh bõx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me kute Jejuo tÿm.

Mak 14.43; Ruk 22.47; Dju r 18.3

⁴⁷ Ne kute arkum anhÿro ãm rã'ã nhy m Djuda arÿm 'ÿr tẽn 'ÿr bõx. Jeju kôt ba djwÿnhbê 12 'õ ne kubê Djudã. Nãm 'ÿr bõx nhy m me krãptî me:x ne kôt mõn 'ÿr bõx. Nãm me kãxdjwa kajgomê kô jamÿn kôt 'ÿr o mõn o bõx. Me rÿnh ne me me ano. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿrmê mebêngêtmê ne me me ano nhy m me 'ÿr bõx. ⁴⁸ Me 'ÿr mör kêttri ne kute memã kanga djwÿnhbê Djuda memã kum,

—Be, ije me'õ nhine kaörkôt dja ga me omÿn o tÿm ne pa 'amÿ. Nãm ã memã ane. ⁴⁹ Nãm Jeju'ÿr bõx ne kum,

—Ujarênh djwÿnh, djãm amexkumrêx? anen arÿm ine kaô.

⁵⁰ Nhy m Jeju kum,

—Akmere, mÿj kadjy ne ga iwÿr bõx? ane.

Nhy m kam me arÿm 'ÿr mõn o tÿm ne pa 'amÿ.

⁵¹ Nhy m kam bënjadjwÿr nhõ àpênh'õ ne mekôt tẽ. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿr rax nhõ àpênh mekôt tẽ. Nhy m Jejumê ro'ã ar ku'êja 'õ ne

arÿm õ kãxdjwa kajgo kaban o me'õjamã akabên amak ta, bënjadjwÿr nhõ àpênhja jamak ta.

⁵² Nhy m Jeju nêje kukrãn kum,

—Kwãrîk wãnh. Akubyn àkam adjã. Ga, me kute kãxdjwa kajgoo pôx ne kute o aben parja pumû. Ja dja ga amikam ama, ane. Mÿj'ã ne kum kabên ja jarê? Bir, djãm me kute me par prãm umar mexmã? Kati. Dja kurê djwÿnh ï arÿm kubî. 'Ã ne Jeju kum,

—Ga, me kute kãxdjwa kajgoo pôx ne kute o aben parja pumû, ane.

⁵³ Ne kam ajte kum,

—Djã nã gãm ijã amim, "Dja te Bãm 'uw nhy m kum õr kêt", ane? Kati, ba ren me'ã Ibãm 'uw nhy m ren imã kadjy mrãnh djwÿnh krãptî: jano. Ren imã redjiãobê 12 jano nhy m me ren ipytã. Me redjiãobê 12kam me krãkamngõnh'ã akre nhy m me kubê 72.000. Me krãptî: ⁵⁴ Ne me ren ipytã ba ren kam me bakukãmãre kute Metîndjwÿnh kabên'ã pi'õk no'õk kôt amijo itêm kêt. Nhy m be, kati. Mrãmri ne ba kabên kôt amijo itêm kumrêx, ane.

⁵⁵ Nãm ã Jeju kum anen kam me krãptîjamã kum,

—Je djãm idjãkînhî ne ga me aje ijo atÿm kadjy iwÿr anhõ kômê anhõ kãxdjwa kajgomê o mõ? Myt kunîkôt ne ba Metîndjwÿnh nhõ kikretikam ikrî, memã idju-jarênho ikrî ga me kam kam ijo atÿm kêt ne. ⁵⁶ Mÿkam ne ga me ijo tÿm? Bir, amrêbê: ne Metîndjwÿnh kuk-wakam kabên jarênh djwÿnh me bakukãmãremã me ajã ajarê. Me aje ijo atÿm'ã ajarên arÿm 'ã pi'õk no'õk ne. Nhy m me arÿm aben djõ'ã arênho mõ:. Arênho mör tãmtã arÿm iwÿr o bõx. Tü:mrãm me bakamin-grãnyrekam arÿm iwÿr o bõx. Ba ar iba: ga me arÿm jakam ã ijo ane. Me kute me bakukãmãremã me ajã ujarênh kôt ne ga me arÿm jakam ã ijo atÿmo ane. Nãm ã Jeju me krãptîmã ane. Nhy m kam kôt ba djwÿnh kunî mã amijã maje prõt ne.

Me kute we axwe jabej kukjêr.

Mak 14.55; Ruk 22.66; Dju r 18.12

⁵⁷ Nhy m me kute pa 'amÿnh djwÿnhja o mõ:n arÿm Kajbaj'ÿr o bõx. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿr raxbê ne Kajbaj. Nhy m Môjdjê kukrãdjã mar djwÿnhmê mebêngêtmê ne me arÿm akuprõ nhy m me me'ÿr o bõx. ⁵⁸ Nhy m be, Pedru ne Jeju kôt tẽ, nîjar kum kre rax ne tẽ. Nhy m me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿr rax nhõ kikre hipôkri kênh ngrire nhy m Pedru arÿm Jejukôt wadjã. Me kute ajmã Jeju o jabej kute omÿnhmã arÿm nhÿ, bënjadjwÿr nhõ krãkamngõnhmê ro'ã nhÿ.

⁵⁹ Nãm me me'ÿr Jejuo bõx nhy m kam me rÿnh arÿm me 'êxnhî jabej. Me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadjwÿrmê mebêngêtmê me rÿnh kunî ne me me 'êxnhî jabej. Dja me amãnhkrut Jeju'ã 'êx ne memã kum,

—Ba ne ba axwe kôt omû. Nãm ã ane ba omû, ane.

Dja me ane nhy m me arÿm me kabên man arÿm we axwe 'õ pãnh kubî. Kadjy ne me me 'êxnhî jabej. ⁶⁰ Ne te abejo dja. Me'õ ar amãnhkrut kute axikôt 'ã kabênja ne me te abejo dja:. Nhy m me 'êxnhî krãptî kãjmã

ku'ên arík aben kupa'ăbit axwe jarêno kumex. Nhyr me te ar amănhkrut axikôt 'ă kabênja jabejo dja: nhyr kam ar 'êxnĥi amănhkrutja arŷm kăjmă djan axikôt 'ă kabên jarê. ⁶¹ Năm ar'ă 'êx ne memă kum,

—Tămwă ne memă kum, “Ba ne ba ije Metĥndjwŷnh nhô kikreti ngrănh ne ije akubyn ipêx kadjy ijityxo 'ŷr ibôx mexkumrêx. Akubyn ije ipêx'ă dja akati amănhkrut ne ikjêkêbit apêx ba arŷm ipêx pa.” Năm Jeju ă memă ane bar arŷm kuma. Năm ar 'êxnĥija ă Jeju'ă memă ane. Ar axikôt ă memă arêno ane.

⁶² Nhyr me kadjy Metĥndjwŷnh mar djwŷnh nhô bĕnjadjwŷr raxja arŷm kăjmă djan kum,
—Ga ar kabênjama. Djăm aje aminêje akabên'ô jarênh prăm kĕtkumrêx. On imă amikôt amijarê, ane.
⁶³ Nhyr Jeju tu anĥikrê.

Nhyr me kadjy Metĥndjwŷnh mar djwŷnh nhô bĕnjadjwŷr rax aje kum,

—Metĥndjwŷnh tĥn ne ar baja ne arŷm gu bapumŷnho nhŷ. Kwărik wănh nokrekam ajêxnĥi kĕt. On me imă amijarê. Djăm abê me babê idjaer nhô Bĕnjadjwŷrbê kumkati, nĕn? Djăm mrămri abê Kritu? Djăm abê Metĥndjwŷnh Kra? On me imă amijarê, ane.

⁶⁴ Nhyr Jeju kum,
—Kôt ne ga imă arê. Ba ar amă arê gar ama. Gêdja ba ĩ Metĥndjwŷnh pymati djubôk'ănh nhŷ. Ije amijo inĥi ne ibĕnjadjwŷr raxkam ubôk'ănh nhŷ gar arŷm ipumŷ. Ne kam aje kakrăkôt amrê kăjkwa kurŷm itĕmkôt ipumŷ, ane.

⁶⁵ Nhyr kam me kadjy Metĥndjwŷnh mar djwŷnh nhô bĕnjadjwŷr rax kute memă amingryko amirĥt kadjy arŷm amibê kă kadjô. Amibê kă kadjôn arŷm memă kum,

—Ĕ, arŷm ne Metĥndjwŷnh japry. E kum kwărik wănh gwaj ijukri axwe kôt omŷnh djwŷnh'ô jabej kĕt. Gwaj bakunĥi ne gwaj arŷm kute Metĥndjwŷnh japryja ma. Ta ne amijo Metĥndjwŷnh rax pytăn arŷm o aprŷ gwaj kôt kuma. Kute gwaj bamă, “Metĥndjwŷnh djubôk'ănh inĥŷrkôt dja gar ipumŷ”, anĥŷrkôt ne gwaj arŷm kuma.

⁶⁶ Arŷm ne gar ama. Mŷj dja gwaj nĕ? ane.

Nhyr me kupănhĥă 'ă kum,

—Gê me on kubĥi. Gê me on kubĥi, ane.

⁶⁷ Nhyr kam me kwŷ nokre kutôn ikra krăo tak nhyr me kwŷ ikra poo tak ne kum,

—We me inĥô Bĕnjadjwŷrbê kumkati kadjy ne Metĥndjwŷnh ajano, abê Kritu kadjy ajano ga bôx. Aj, goja abê Kritu jabej goja me'ô kute akurwanĥjakôt omŷ. Goja tu aman me imă arê. Năm me ă Jeju'ă bĕno bikĕno ane.

Pedru aminêje 'êx.

Mak 14.66; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁹ Nhyr Pedru arŷm me kadjy Metĥndjwŷnh mar djwŷnh nhô bĕnjadjwŷr rax nhô kikre nhipôkri kĕnh ngrirekam nhŷ. Nhŷ: nhyr bĕnjadjwŷr nhô àpĕnh ni arŷm 'ŷr bôx ne omŷn kum,

—Tukwa, gadjwŷ ne ga Jeju kôt ar aba. Pykabê Garrêjakam Jejukôt ar aba, ane.

⁷⁰ Nhyr me kunĥi nhipôkri arĥk aminêje 'êx ne kum,

—Kati, ije akabênwă mar kĕtkumrêx, ane.

⁷¹ Ne kam kikreti'ŷr àrmă katon kre tă dja. Nhyr bĕnjadjwŷr nhô àpĕnh ni 'ôdjwŷ omŷn memă kum,

—Tămwădjwŷ ne Jejukôt ar ba, Nadjarekam Jejukôt ar ba, ane.

⁷² Nhyr aje aminêje 'êx ne memă kum,

—Aje mŷj me'ô jarênhwă ije omŷnh kĕt. Djăm ijêxnĥi? Kati. Metĥndjwŷnh ne arŷm ijêxnĥi kĕtkôt ima, ane.

⁷³ Nhyr kăjbê 'ătŷm nhyr kam me'ô 'ŷr tĕn kum,

—Be, mrămri ne gadjwŷ kôt ar aba. Abê pykabê Garrêja kra'ô. Garrêjakam me kabĕn kôt ne ga akabĕn bar kôt aman arŷm amă ikato, ane.

⁷⁴ Nhyr memă kum,

—Kati, mrămri ije me'ôwă pumŷnh kĕtkumrêx, ane. Ne me'ô kute kum anĥŷr kĕtmă arŷm amikangrôn memă kum,

—Dja ba ijêxnĥi jabej gê Metĥndjwŷnh pănh ijo akno. Ta ne arŷm ijêxnĥi kĕt kôt ima, ane. Năm anĥŷr 'iry kĕt nhyr arŷm ôkrĕn'ănh kă. ⁷⁵ Nhyr kam Pedru ôkrĕn'ănh kăr man akubyn amimaro tĕ. Amimaro tĕn arŷm amŷja'ă Jeju kute kum kabĕn jarĕnhja'ŷr amimaro bôx ne amijă kabĕn ma. Kute kum,
—Ôkrĕn'ănh kăr kĕtri dja ga aminêje ajêxo amănhkrut ne ikjê kĕt ne memă kum, “Kati, ije tămwă pumŷnh kĕt”, anĥŷr ja ne arŷm kuma. Năm maro dja nhyr arŷm rerek 'ŷr bôx. Rerek 'ŷr bôx nhyr arŷm katon mu:w.

Me Piratu'ŷr o mŷn o bôx.

Mak 15.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

27 Nhyr kam kryrăm me kadjy Metĥndjwŷnh mar djwŷnh nhô bĕnjadjwŷr kunĥmĕ mebê idjaer bĕngĕt arŷm Jejuo aben ma. O aben man arŷm abenmă 'ă karôn abenmă kum,

—Mrămri dja me on tu bĥnkumrêx, ane. ² Ne kam arŷm uwpren Piratu'ŷr o mŷn o bôx. O bôx ne kum kanga. Piratubê bĕnjadjwŷr bajtem. ³ Me kute bĥnmă 'ŷr o mŷrkam ne Djuda arŷm omŷ. Djuda kute kurê djwŷnhmă kanga djwŷnhja arŷm omŷ. Ne kam arŷm amim ngyr:k ne. Amim ngyr:k ne arŷm amim,

—Je tô mŷkam ne ba memă Jeju kanga? ane. Amim ngyrko tĕ:n akubyn me rŷnh'ŷr kryt jakao ngŷnhponho pi'ôk kaprĥbê 30o tĕn arŷm me'ŷr o bôx. Me kadjy Metĥndjwŷnh mar djwŷnh nhô bĕnjadjwŷrmĕ mebĕngĕt'ŷr ne o bôx ne arŷm memă kum,

⁴ —Axwe kĕtkumrêxkam ne ba me amă kanga ga me arŷm aje bĥnmă. Ba kam arŷm ijaxwe:, ane. Ne memă kum, “Mĥ”, ane.

Nhyr me kum,

—Djăm me ba ne ba me o amaro iba? Kati, ga ne ga o me ima, ane.

⁵ Nhyr kam arŷm Metĥndjwŷnh nhô kikreti'ŷr tĕn 'ŷr bôx ne kikreti kadjwŷnhbê ngŷnhponh mĕn arŷm mă tĕ. Mă tĕn kam ta pĥă amimut djĕn amibĥn arŷm ty.

⁶ Nhyr kam me kadjy Metĥndjwŷnh mar djwŷnh nhô bĕnjadjwŷr ar 'ŷr tĕn ngŷnhponho atom ne abenmă kum,

—Djãm Metĩndjwýnh nhõ kikreti nhõ pi'ók kaprĩo atom djakam gwaj baje ngõnhponh djirmã? Kati. Dju-da kute gwaj bamã Jeju kanga nhym me kute bĩn nhym kamrõ prõt pãnh ne ngõnhponho pi'ók kaprĩja. Gwaj ren Metĩndjwýnh nhõ kikretikam pi'ók kaprĩ djin ren kam Mõjdjê kukràdjà kupa'ã amijo tẽ, ane. ⁷ Ne kam aben man abenmã kum,

—Gwaj ngõnhponho ngybõr nhõ pyka by. Me kute kam me bajtem tyk jangjẽnh kadjy pyka by, ane. Ne kam arým ngõnhponho pyka by. ⁸ Kam ne me arým pykamã pyka kamrõre jarẽ. Akatija tãmkam ne me kute kum arẽnh rã'ã. ⁹ Amrẽbê: ne me bakukãmãre Djermi memã 'ã ajarẽ. Me kute ngõnhponho ngybõr nhõ pyka byr'ã ajarẽ. Djermi Metĩndjwýnh kukwakam me bakukãmãremã 'ã ajarẽnh memã kum, "Nãm me kam arým kryt jakao ngõnhponho pi'ók kaprĩbê 30 by. Mebê idjaer kute me'õ'ã kum, 'Dja ba me me'õ pãnh amã ã pi'ók kaprĩo ane', anhýr kõt ne me arým kubê 30 by.

Ne kam arým o ngybõr nhõ pyka by. Bẽnjadjwýr djwýnh kute imã arẽnh kõt ne me kuby." Nãm ã Djermi me bakukãmãremã ane. Nhym me kam arým aben djõ'ã arẽ. Arẽho mör tãmtã arým 'yr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam me rũnh arým ngõnhponho ngybõr nhõ pyka byrkumrẽx. Djermi kute amrẽbê: me bakukãmãremã 'ã ujarẽnh kõt ne me arým pyka byrkumrẽx.

Piratu kute we axwe jabej kukjêr.

Mak 15.2; Ruk 23.3; Dju r 18.28

¹¹ Me kute pyka byr djwýnhràmm ne me rũnh arým bẽnjadjwýr Piratu'ýr Jejuo mõn o bõx. O bõx nhym arým kabem dja nhym kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwýr rax? ane.

Nhym Jeju kum,

—Kõt ne ga aje arẽnhwã, ane.

¹² Nhym kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebêngêtmẽ arĩk Jeju'ã axwe janhõ. Nhym tu anhikrê.

¹³ Nhym Piratu kum,

—Djãm ajaxwe krãre ne me amã arẽ? Djãm aje mar kêt? ane.

¹⁴ Nhym kum kabẽn'õ jarẽnh kêtukumrẽx. Nhym bẽnjadjwýr Piratu te kute marmã kam no tyn omũnho nhỹ.

¹⁵ Be, akatija tãmkam ne mebê idjaer krãptĩ: arým aben pydji. Me kute aben kajmã'ã Metĩndjwýnh me kukãmãre nhirõbê mrãnh djà mar kadjy aben pydji. Amex kunĩkõt ne bẽnjadjwýr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê djà kurũm me pýnh ne meo pôx nhym me mã mrã, mebê ijêjao pôx nhym me mã mrã. Me kute me'õ'ã à'wýrja ne me kĩnh kadjy bõm kumẽ. ¹⁶ Mebê ijê djakam ne me arým me'õ axwe:jabê ijê. Idjibê ne Baraba. ¹⁷ Me krãptĩ ne me akati jakam akuprõ nhym Piratu memã kum,

—Mýj me'õ dja ba me amã kaban ano? Dja ba Baraba kaban ano. Nãr, dja ba Jejumã inhiren ano, me kute kum Kritu jarẽnhjamã inhiren ano, ane. ¹⁸ Nãm anhýr djwýnhràmm amim,

—Jeju'ã me krãptĩkam ne me rũnh 'ã ngyk ne imã kanga, ane. Ne kam arým kute Jejumã irer ne kute anor prãm.

¹⁹ Piratu arek memã axwe pãnh jarẽnh djakam nhỹ nhym prõ amũ kum kabẽn janon kum,

—Kwãrĩk wãnh ajmã me'õwão kêt. Axwe kêtukumrẽxkam ajmã o kêt. Akatija tãmkam ne ba ibiptirkam omũn arým kam axwe idjumar, ane.

²⁰ Kam ne Piratu kute kum irer ne kute anor prãm ne me krãptĩmã kum,

—Mýj me'õ dja ba kum inhiren ano? ane. Nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebêngêtmẽ me krãptĩmã kum,

—Baraba dja ga me amã kĩnh. Jeju'ã dja ga me kum, "Abĩ, abĩ." Nãm me ã memã ane.

²¹ Nhym kam bẽnjadjwýr Piratu ajte me krãptĩmã kum,

—Ar amãnhkrutja. Nhýnhja dja ba kum inhiren ano? ane.

Nhym me kum, "Baraba", ane.

²² Nhym memã kum,

—Mýj dja ba Jejudjwý on? Me kute kum Kritu jarẽnhja mýj dja ba on? ane.

Nhym me kunĩ kum, "Pĩte'y'ã anhõ", ane.

²³ Nhym Piratu memã kum,

—Tõ mýkam? Mã ne kute? Djãm axwe? ane.

Nhym me kàj bê kum, "Pĩte'y'ã anhõ", ane.

²⁴ Nhym Piratu amim,

—Je, jakam ne ba arým te meo ane. Nhym me ngyr:k ne kangao kumex, ane. Ne kam ta kute we memã amijaxwe kêtõ amirĩt kadjy arým ngõ byn me kunĩ nokrekam aminhikra põn memã kum,

—Djãm ije me'õ axwe kêtja kamrõ kapĩnkam ba ijaxwe? Kati, me ga ne ga me 'ã imã apnê ba arým ije bĩnmã. Me ga ne ga me ajaxwe, ane.

²⁵ Nhym me kunĩ kum,

—Nã. Tãm. Me ba dja ba me ijaxwe. Me ikramẽ ikrakam itãmdjwýrmẽ dja ba me ijaxwe. Me ba ne ba me imã bĩn prãm ne kam aje bĩnmã amã 'ã apnê, ane.

²⁶ Nhym kam arým Baraba kaban ano nhym ta arým arek ar mekõt ba. Nãm kum iren anon kam memã Jeju jarẽ. Nhym me arým mrykà punuo kaprẽprẽ:k ne. Nhym kam me kute pĩte'y'ã nhõr kadjy memã arẽ.

Krãkamngõnh kute 'ã bẽno bikẽnh.

Mak 15.16; Dju r 19.2

²⁷ Nhym kam bẽnjadjwýr Piratu nhõ krãkamngõnh kikretimã Jejuo mõn o wadjà. Kumoka'ê nhidjibê Pre-torimã o mõn o wadjà. O wadjàn arým kadjy me krãkamngõnh kãtãm kunĩo akprõ. O akprõ nhym me kunĩ arým bõx ne Jeju'ã aben pydji. Me kute aprýn 'ã bẽno bikẽnh kadjy 'ã aben pydji. ²⁸ Ne kam kubê kubêkã kaban inõkã ryti kamrêk kute me bẽnjadjwýr rũnh nhinõkã pyrãkja kum adjà. ²⁹ Ne kam mrýnhĩõ kajkep ne ikãnh ne, ne kum kutu. Nãm me me bẽnjadjwýr rũnh nhõ krãdjê'ã mrýnhĩ jakren arým kum kutu. Ne kam ikra djubõkmã po'ê jadjà nhym kuby. Me bẽnjadjwýr djãbêr djã'ã ne me po'ê jakren ikramã adjà

nhyr kubyn o nhÿ. Nhyr me parbê ari rôrôk ne kônkrão krîn 'ã bẽno ajkẽn apÿnh kum,

—Ga we abê mebê idjaer nhõ bẽnjadjwÿr rax. Gora kribẽm atÿn 'iry, anhÿro kumex. ³⁰ Ne kam apÿnh kutõn apÿnh po'ẽ byn arÿk o krã môre. ³¹ Ne kam arÿm 'ã bẽno bikẽnhja inomã kumẽn kam arÿm kubê inõkã ryti kamrêk kaban akubyn kum õ kubêkã djwÿnhja jadjã. Ne kam kute pÿte'y'ã nhõrmã o katon o mõ.

Me kute pÿte'ykam nhõr.

Mak 15.21; Ruk 23.33; Dju r 19.17

³² O mõn arÿm me'õbê Ximão kajpa. Pykabê Xirenikam me kra 'õ. Nhyr me krãkamngõnh arÿm Jeju nhõ pÿte'y'ã kum ãpnẽnh tÿx nhyr arÿm kum ikreio kumÿn o mõ. ³³ Krãnhrebê Gogota'yÿr ne me Jejuo mõ. Me bakabẽnkam ne gu me ren krãnhremã me krã'i jarẽ. Nãm me 'ÿr o mõn arÿm 'ÿr o bõx. ³⁴ Ne kam pidjõ kangõ kadjãmẽ pidjÿo akàn arÿm Jejumã kungã. Nhyr te kakin kanga. ³⁵ Nhyr kam me arÿm pÿte'y'ã kunhõ nhyr wajêt.

Nhyr kam me apÿnh kute õ kubêkã jamÿnh kadjy kẽn kryre rẽ. Me kute kẽn rẽnhkõt ne me amijo kubêkã pytã. Amrêbê: ne ujarẽnh djwÿnh 'ã ajarẽ. Me kute abenmã õ kubêkã ngrãnh'ã ajarẽ. Metÿndjwÿnh kukwakam ne 'ã ajarẽn me bakukãmãremã kum, "Metÿndjwÿnh Kra ne memã kum, 'Arÿm ne me abenmã ikã ngrã.

Nãm me ikã ja'ã kẽn kryre rẽn arÿm amijo utã.' Nãm ã memã ane."

Nãm ã me bakukãmãremã ane nhyr me arÿm aben djõ'ã arẽnhõ mõ:n arẽnhõ mõr tãmtã arÿm 'ÿr o bõx. Tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam 'ÿr o bõx nhyr me arÿm abenmã Jeju kã ngrãnhkumrêx. Metÿndjwÿnh kukwakam ujarẽnh djwÿnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarẽnh kõt ne me arÿm abenmã Jeju kã ngrãnhkumrêx.

³⁶ Ne kam arÿm nhÿ, nêje rÿto nhÿ. ³⁷ Ne kam 'ã pi'õk no'õk ne. Pi'õkkam ne memã kum,

—Jeju ne ja. Mebê idjaer nhõ bẽnjadjwÿr rax ne ja, ane. Me kunÿ kute omÿnh kadjy ne me Jeju nhimõkri kunhõ. Me kute we Jeju jaxwe 'õ pãnh pÿte'y'ã jêtja pumÿnh ne kute mar kadjy ne me pi'õk no'õk ne imõkri kunhõ. ³⁸ Ne kam ar ãkÿnhÿ amãnhkrutja Jeju nhikjê'ã pÿte'y'ã ar kunhõ. Nhyr arÿm ar arij. Jeju õkredjãkõt wajêt nhyr aktã ar axweja ijên wajêt.

³⁹ Nhyr me 'ãnh mõrja nokã nhàn kum kabẽn punu:re ne kum,

⁴⁰ —Be, ga: ne ga we aje Metÿndjwÿnh nhõ kikreti ngrãnh ne aje akubyn ipêxmã. Nhyr aje ipêxo adjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ga we aje ipêx parmã. Goja jakam amiptã. Goja abê Metÿndjwÿnh Kra jabej pÿte'y kurÿm rwÿ, ane.

⁴¹ Nhyr kam me rÿnh arÿk 'ã bẽno ajkẽ. Me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmẽ Môjdjê kukrãdjã mar djwÿnhmẽ mebẽngêtmẽ ne me arÿk 'ã bẽno ajkẽn abenmã kum,

⁴² —Amÿbit ne me utã. Ne kam te kute amipytãr prãmje. Goja gẽ mrãmri mebê idjaer nhõ bẽnjadjwÿr

raxkumrêx jabej on pÿte'y kurÿm rwÿ. Gẽ goja rwÿ gwaj goja rwÿkkõt omÿn arÿm tu amim markumrêx.

⁴³ Tãmwã ne we Metÿndjwÿnh kanãrrãm ar ba. Gẽ Metÿndjwÿnh mrãmri kum kÿnh jabej on utã. Tãmwã ne 'ẽx ne memã kum, "Ibê Metÿndjwÿnh Kra", anhÿr ar o ba. Nãm me ã abenmã ane. ⁴⁴ Nhyr ar ãkÿnhÿ aktã pÿte'y'ã jêtjadjwÿ kum ãkjêro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mak 15.33; Ruk 23.44; Dju r 19.28

⁴⁵ Nhyr arÿm kãjkwa nhipõkri myt nhÿ. Nhyr kam tu akamãt kô tyk ne. Pyka kunÿkõt ne me'ã akamãt kô tyk ne. Nãm me'ã akamãt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyr 3 orakam, amykrykambit arÿm ajte myt no põt ne. Arÿm ajte myt kato. ⁴⁶ Myt kato nhyr Jeju mebê idjaer kabẽnkam kãj bẽ kabẽn ne Bãmmã kum, —Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nãm ren me bak-abẽn kam kum, —Inhõ Metÿndjwÿ:nh, Inhõ Metÿndjwÿ:nh, mÿkam ne ga arÿm ikanga? ane.

⁴⁷ Nhyr parbê me ku'êja kabẽn man arÿk abenmã kum, "Ë, me'õwã ne Erijmã kabẽn", ane.

⁴⁸ Nhyr kam me'õ prõt ne ngõnh puror põnh djã jakrita byn pidjõ kangõ kadjãmã adjã. Nhyr kam kangõ ipu nhyr pÿ nhidjamã adjã kãjmã kum kungã, kute kaõr kadjy. ⁴⁹ Nhyr me'õ ar kum,

—Adjÿm, gẽ goja me bakukãmãrebê Erij 'ÿr bõx ne goja utã, ane.

⁵⁰ Nhyr kam Jeju kãj bẽ ajte kabẽn ne arÿm ty.

⁵¹ Be, nhyr arÿm Metÿndjwÿnh nhõ kikreti kadjwÿnhbê kubêkãtija ta amikadjõ. Nãm nhõr djã'ãnh amikrax ne e y: ne kraxmã amimẽ. Nhyr pyka arÿm amingrêk ne. Nhyr apÿnh kẽn amikokij. ⁵² Nhyr apÿnh pyka krã amijã kurê. Nhyr me tyk krãptÿ, Metÿndjwÿnh nhõ me ja krãptÿ, arÿm ÿ tã akubyn tÿn ne kato ⁵³ ne arÿm Jeju akubyn tÿn nhijukri Djeruxarẽmã mõ, krÿrax tãmmã ne me kute Metÿndjwÿnh nhõ krÿrax mextire jarẽnh ja, kumã ne me mõn me krãptÿmã amijo amirÿt.

⁵⁴ Pyka amingrêk nhyr mÿjja kwÿ ã amijo ane. Nhyr krãkamngõnh krãptÿ: kubê 100 nhõ bẽnjadjwÿrmẽ ro'ã Jeju nêje rÿto ku'êja arÿm omÿ. Mÿjja pumÿn arÿm tÿn prã:m ne abenmã kum,

—Be, mrãmri ne me'õ jabê Metÿndjwÿnh Krakumrêx, ane.

⁵⁵ Nhyr me niredjwÿ krãptÿ amybÿm omÿnhõ dja. Amrêbê Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne me nire ja mã kõt ban o djuw mexo ba. Ne Jeju ajbir krÿraxbê Djeruxarẽ'yÿr tẽmkam kõt ajte mõn bõx. ⁵⁶ Me nire ja nhikõ'ã ne Marij Madarena dja. Nhyr Marij 'õdjwÿ dja. Kurÿm ne Xijagumẽ Jõdje ar apõx. Nhyr Djebedeu kute kum ar adjwÿrja nãdjwÿ dja.

Arÿm adjãr kadjy ne ja.

Mak 15.42; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁵⁷ Nãm Jeju ty nhyr kam amykry mex ne. Nhyr Jõdje arÿm bõx. Krÿraxbê Armatêkam ne Jõdje abatãnh djã. Õ nêkrêx rax. Adjwÿnhdjwÿ ne arÿm Jeju kõt ba.

⁵⁸ Nãm Piratu'yÿr tẽn bõx ne Jeju nhÿ'ã kuma. Nhyr Pi-

ratu memã kum, “Aje, me kum angã”, ane. ⁵⁹ Nhyam kam Jôdje kadjy kubêkã mexbê rinhu byn 'ÿr o tẽ. 'ÿr o tẽn arÿm pite'y kurÿm o ruw. Ne kam arÿm kubêkão kupu. ⁶⁰ Nhyam wãnh ta õ me tyk nhõ kênkreja. Ta kabên kôt ne me ajbir kênkre kakruw. Nhyam arÿm Jeju o môn kam adjãro dja. Ne adjãr pan kam kênpoti jãbatãnhja ajkwa krekre'ã kudjan kam arÿm mã tẽ. Nhyam Marij Madarenamẽ Marij 'õdjwÿmẽ ar kênkre kônho omÿnho nhÿ.

Kênkre nêje ku'ê djwÿnh'ã ujarênh.

⁶² Pi'ók ràràr nêje akatikam ne me adjã. Akati jakam ne me me tyk djã kêt djã nhõ akati bõx kêttri aminhõ mÿjja kupênho kumex. Nhyam kam arÿm pi'ók ràràr bõx. Me tyk djã kêt djã nhõ akati bõx. Nãm te pi'ók ràràr nhyam me rÿnh akati mar kêt ne tu Piratu'ÿr tẽ. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmẽ mebê pardjêu Piratu'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne Jeju'ã kum,

⁶³ —Bẽnjadjwÿr, me'õ 'èxnhÿja tĩn ne ar bari ne memã kum, “Dja ba ty nhyam ijã akatin akatin akati ba kam akubyn itĩn”, ane. Tãm ne bar ma:ro iba. ⁶⁴ Kam bar amã arẽ. Godja kôt ba djwÿnh ar akamãtkam kênkre 'ÿr bõx ne arÿm ïo akĩn mã o mõi. Ne kam arĩk memã 'èx ne memã kum, “Arÿm ne akubyn tĩn ne”, anhÿro ba. Jeju ta ne amrêbê me noo biknoro ba. Dja ar ijukri akubyn tĩn jarẽ nhyam me abenmã arẽn arÿm abennoo biknor me:x ne. Me 'èx kêt kadjy dja ga anhõ krãkamngõnh janon memã kum, “Me 'ÿr mõn kênkre kuri dja”, ane nhyam ar te kute ïo àkĩnhmã. Gê 'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêxkambit me ajte ate krã ba. Nãm me rÿnh ã Piratumã ane.

⁶⁵ Nhyam memã kum,
—Gêtõ. 'ÿr krãkamngõnh kwÿo mõi gê me kênkre nêje djan rĩt tÿ:xo dja, ane. ⁶⁶ Nhyam kam me arÿm kênkre'ÿr meo mõn meo bõx. Ne kam arÿm kênkre'ã kênpotio yn kam kre nêje krãkamngõnh pumjuw nhyam me arÿm nêje djan rĩt tÿ:xo dja.

Akubyn tĩn kadjy ne ja.

Mak 16.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

28 Nhyam me tyk djã kêt djã nhõ akati arÿm apêx nhyam arÿm pi'ók kamrêkkam akati tẽ. Nhyam kam Marij Madarenamẽ Marij 'õdjwÿ ar arÿm kute kênkre pumÿnhmã 'ÿr tẽ.

² 'ÿr tẽ: nhyam arÿm pyka amingrêk tÿ:x ne. Bẽnjadjwÿr djwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh 'õ ne kãjkwa kurÿm ruw nhyam kam pyka amingrêk tÿ:x ne. Nhyam kadjy mrãnh djwÿnh arÿm kênkre'ÿr tẽn 'ÿr bõx. Bõx ne arÿm ajkwa krekre'ã jãm kênpoti dja. Jãm kudjan arÿm 'ã nhÿ. ³ Nãm nokre jadjê:nh kute mrãmri ne na jadjênhkam pøk tÿ:xja pyrãk. Nhyam õ kubêkãja jaka: kute mrãmri ne kakÿm arngrokam akaja pyrãk. ⁴ Nhyam kre nêje ku'ê djwÿnhja arÿm omÿ. Omÿn arÿm umaje tertè:t ne arÿm rôrõk ne. Ne kam arÿm wãnh kute me tyk pyrãk ne ikwã.

⁵ Nhyam ar nire kênkre'ÿr tẽn bõx nhyam kadjy mrãnh djwÿnhja arkum,

—Kwãrĩk wãnh ar atĩn prãm kêt. Jeju ne gar abej. Arÿm ne ba ar ama. Me kute pite'y'ã nhõr ne bĩnja ne gar abej tẽ. ⁶ Jakam ne arÿm nõr kêt. Nãm akubyn tĩn ne kato, kute ar amã arẽn kôt. Amrẽ ar tẽn nõr djã kaprÿja pumÿ. ⁷ Dja gar omÿn kam amikrà kêt ne tẽn kôt ba djwÿnhmã arẽ. Dja gar arkum, “Arÿm ne akubyn tĩn ne ar akukãm pykabê Garrêja'ÿr tẽmmã. Dja gar kam tẽn arÿm omÿ” ane. Dja gar ã arkum ane. Ba ne ba arÿm ar amã arẽ gar arÿm ama. Nãm ã kadjy mrãnh djwÿnh arkum ane.

⁸ Nhyam ar nire kabên man arÿm amikrà kêt ne mã kênkre kurÿm prõt ne. Tĩn prãmmẽ kĩnhmẽ akàn prõt ne. ⁹ Ar kute kôt ba djwÿnh arkum arẽnhmã prõt ne. Prõt: nhyam ar aêrbê Jeju ar kajpan arkum, “Apnhĩre ar”, ane. Nhyam ar arÿm 'ÿr bõx ne paro tÿm ne kum rax jarênh nõ. ¹⁰ Nhyam Jeju arkum,

—Kwãrĩk wãnh ar atĩn prãm kêt. Tẽn ikamy arkum ikabên jarên arkum, “Ar Garrêja'ÿr mõi. Dja gar kam bõx ne arÿm omÿ”, ane. Dja gar ã arkum ane. Nãm ã Jeju arkum ane. Nhyam ar nire arÿm ar'ÿr mõi.

Kênkre nêje ku'ê djwÿnh 'ã ujarênh.

¹¹ Ar'ÿr mõi nhyam wãnh kre nêje ku'ê djwÿnh kwÿja arÿm kãjmã djan amÿ krĩraxmã mõn bõx. Bõx ne arÿm me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmã prĩne amijarên arkum,

—E kum, pyka ne amingrêk nhyam kadjy mrãnh djwÿnh arÿm ruw ne kênkre'ÿr tẽ. 'ÿr tẽn arÿm ajkwa krekre'ã jãm kênpoti djan 'ã nhÿ. Nokre adjê:nh ne nhÿ. Bar omÿn itĩn prã:m, ane. ¹² Nhyam ar arÿm kuman mebêngêt'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne mekmẽ akuprõ. Ne kam arÿm o aben ma. O aben mar pan kam arÿm krãkamngõnh'ÿr bõx ne arkum,

¹³ —Kwãrĩk wãnh memã wã jarênh kêt. Dja gar memã ajêx ne memã kum, “Akamãtkam ar inhõt tykkam arÿm kôt ba djwÿnh ar bõx. Bõx ne arÿm Jejuo akĩn mã nhĩ'ãm o mõi”, ane. Dja gar ã memã ajêxo ane bar pãnh arÿm ar amã pi'ók kaprĩ kumex ngã. ¹⁴ Nhyam godja me kãtãm arÿm ar anhõ bẽnjadjwÿr Piratumã ar ajarênh jabej ne kum, “Nãm anhõ krãkamngõnh kre nêje rĩt'ã ngõr nhyam kôt ba djwÿnh ar arÿm Jejuo akĩ”, anhÿr jabej. Nhyam ar akam ngrÿk jabej. Ar ba dja bar arÿm ar anêje kum ikabên ne ar apytã. Mĩ, pi'ók kaprĩ. Dja gar ã memã ajêxo ane. Nãm ã me rÿnh krãkamngõnh arkum ane. ¹⁵ Nhyam kam ar arÿm amim pi'ók kaprĩ jamÿn ã memã 'èxo bao ane. Ar kute arkum 'ã karõ kôt ã memã 'èxo bao ane. Nhyam kam mebê idjaer arÿm arênho kumex ne arênho ipøk ne. Ne akati jakam kute we ar kute Jejuo àkĩnhja jarênh rã'ã ne.

Ar àpênh djã'ã arkum karõ.

Mak 16.14; Ruk 24.46; Dju r 20.19; Kar 1.6

¹⁶ Nhyam kam kôt ba djwÿnh Ar kubê 11ja amÿ pykabê Garrêja'ÿr mõn bõx. Jeju kute arkum krãnh jarênhja'ÿr ne ar bõx. ¹⁷ Ne kam arÿm Jeju pumÿn parbê kônkrão nhÿn kum rax jarên kum,

—Mrãmri ne ga arÿm akubyn atĩn ne, ane. Nhyam be, ar kwÿ ne ar abenmã kum,

—Djãm mrãmri Jejukumrêx ne dja? Djãm mrãmri akubyn tîn ne? Kon ne, ane. ¹⁸ Nhym Jeju arÿm ar'ÿr bôx ne arkum,

—Kàjkwamê pykamê kam mÿjja kunĩ ne ba ije o iba kadjy arÿm ibênjadjwÿr rax. ¹⁹ Kam dja gar môn me kunĩmã arê. Apÿnh me ba djà kunĩkôt memã arê gê me ikabên man kôt ar amijo ba. Dja me ikabên man kôt ar amijo ba gar Metĩndjwÿnhmã ngômã me angij. Dja gar memã kum, "Arÿm ne ga tu amim Bãm

markumrêx ne ajte tu amim Kra markumrêx ne ajte tu amim Metĩndjwÿnh Karõ markumrêx. Ba kam arÿm ar kukwakam ngômã ajadjà", ane. Dja gar ã memã anen arÿm ngômã me angij. ²⁰ Ije ar amã katàt ar amijo aba'ã karõkam ikabên kunĩja memã arê gê me ikabên kunĩ man kôt ar amijo ba. Dja ba kam akati kunĩkôt ar amê amijo ikajkep rã'ã: rã'ã ne nhym pykakam me kute aminhinomã amimênh djà nhõ akati arÿm bôx. Nãm ã Jeju arkum ane. Tãm ne ja.

Makô

Makôdjwý ne přine Jeju'ã ajarë. Arým abatànĥ ne kute memã amijo amirít'ã pi'òk ja nhipêxmo krax ne 'ã ujarënh tën tyk ne akubyn tîn ne àbir djãmã kumë. Nãm Paurmë Pedru arkôt mrã. Nĥym Pedrudjwý Makôo òbikwa nĥym ô'ã přine gwaj bamã Jeju'ã pi'òk no'òk ne.

Djuão kute Jeju kutêp me akre'ã ujarënh kadjy ne ja.

Mat 3.1-12; Ruk 3.1-18; Dju r 1.19-28

1 Ba ibë Makô ne ba pi'òkkam me amã ikabën jarë. Me ujarënh ny kraxkôt ne ba me amã arë. Jeju. Kubë ne Metîndjwýnh Kra. Metîndjwýnh arým 'ã Bënjadjwýrbë kumkati më. Jejubë Bënjadjwýrbë kumkatikôt ne me kum Kritu jarë. ² Idjaij ne amrëbë Metîndjwýnh kukwakam kabën. Kabënkam ne Metîndjwýnh Kramã kum,

“Ota ba akukãm ajã ujarënh djwýnh'ò jano kute akutêp me akre nĥym me kute mar ne adjwýnhràĥ axwemã irern katàt kute amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bënjadjwýr rûnh kutêp katàt pry jadjwýrja pyrãk”, ane.

³ Ne ajte me bakukãmãremã kum,

“Me'ò dja kapôt kukritkam memã kabën ne. Kàj bê dja me akren memã kum,

‘Me apa. Ě, on Bënjadjwýr djwýnh kutêp wãnh ajaxwemã anĥiren katàt amijo aba.

Kute mrãmri ne me kute bënjadjwýr rûnh kutêp pry mex ne kute kum katàt pry jadjwýrja pyrãk’, ane.

Dja ã me'ò Bënjadjwýr djwýnh'ã memã ane.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane nĥym me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nĥym kam me aben djô'ã arënh mō:n arënh mōr tãmtã arým 'yr o bōx. Tû:mràm 'yr o bōx nĥym Djuão arým kato. Me bakamingrãnyrekam katon arým abatànĥ ne. Abatànĥ ne arým ã Kritu kukãm memã ujarënh ar bao ane. Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarënh kôt arým katon ã wýnhràĥ ar me akreo bao ane.

⁴ Nãm kapôt kukritmã kato. Katon arým ngômã me angjênh ar o ban ar me akreo ba. Nãm memã kum,

—Me ga ne ga me ajaxweo aba tûm. On me amikam akapřiren wãnh ajaxwemã anĥiren Metîndjwýnh'yr amijo akëx. Dja ga me ane nĥym Metîndjwýnh arým me ajaxwe maro aknon arým ngyrk kêt. Ba kam arým Metîndjwýnhmã ngômã me ajangij. Nãm ã memã anĥyr ar o ba.

⁵ Nĥym kam pykabë Djudëjakam me jamë krĩraxbë Djeruxarëkam me jamë aben totokmã Djuão'yr ban bōxo dja. Bōx ne tu me ipòkri amijaxwe kôt amijarën kum,

—Be mrãmri, ba ijaxwe: ar iba. Arým imã kính kêt ne wãnh kum inĥire, ane.

Nĥym Djuão arým ngô raxbë Djodãokam Metîndjwýnhmã ngômã me kunĩ jangij.

⁶ Be, Djuão ne mry jabatànĥbë kameru kí nhipêxo kubëkà jangij ne mry kào amikrax pren mýjja kute krytkanĥë pyrãk kun menĥ kangôo ikõ.

⁷ Nãm kàj bê memã Jeju'ã ajarën memã kum, —Itotokbë ne me'ò bōxmã. Me'ò tãm ne raxo kute ijakrenĥ, kute ijakrenĥ mexi. Nã bãĥ te irax ne 'yr ibikamënh prãmje. Nã bãĥ te irax ne 'ã inĥibôn ije kum parkà 'ãpre bōnh ne o itëm prãmje. Be, ãĥ irax ba ren arým kum apê. Nĥym be kati. Āĥ ingrire. Nãm raxo ijakrenĥ mex ne. Tãmja ne arým bōx 'yr. ⁸ Ba ne ba ngômãbit me ajangij. Djãm tãmwã kute ngômã me ajangjênhmã? Kati. Tãm dja bōx ne kam me awýr Metîndjwýnh Karõ jano. Nãm ã Djuão memã ane.

Kute ngômã Jeju jadjãr'ã ujarënh kadjy ne ja.

Mat 3.13-17; Ruk 3.21-22

⁹ Nĥym kam pykabë Garrëjakam krĩraxbë Nadjare. Kurûm arým Jeju tẽ. Tẽ:n kam arým Djuão'yr bōx.

Nĥym kam arým ngô raxbë Djodãokam ngômã Jeju jadjã, Metîndjwýnhmã adjã. ¹⁰ Nĥym arým ngô kurûm kator tẽ nĥym aërbë kàjkwa abenbë ajkij nĥym arým omũ. Nĥym Metîndjwýnh Karõ kute tut pyrãk 'ã ruw. Me kute omũnh kadjy ne amijo tut pyrãk ne 'ã ruw.

¹¹ Nĥym arým kàjkwa kurûm Metîndjwýnh Jejumã kabën ne kum,

—Mrãmri abë ikrakumrëx. Imã ajabë:kumrëx. Ba akam ikĩnhkumrëx, ane.

Xatanaj kute axwe'ã kum àpnênh kadjy ne ja.

Mat 4.1-11; Ruk 4.1-13

¹² Ne kam adjynkêt ne Metîndjwýnh Karõ kabëno amũ Jeju kujaten kapôt kukritmã o mōn o bōx ne ipòkri o ba. ¹³ Nĥym kapôt kukritkam rop mōr djãkam ar ba. Nĥym kam me axwe nhõ bënjadjwýrbë Xatanaj te kute axwe'ã Jeju mënhmã kum àpnênh dja nĥym 'ã akatibë 40 apêx. Nĥym kam kadjy mrãnh djwýnh arým Jeju'yr bōx ne o djuw mex.

Jeju kute amikôt ar 'wýr kadjy ne ja.

Mat 4.12-22; Ruk 5.1-11

¹⁴ Nĥym kam Jeju arým tẽ. Tẽ:n pykabë Garrëjakam bōx. Me arým kute Djuãoo tým ne kubë ijëkam ne Jeju

kam bôx. Bôx ne kàj bê memã ujarênh ny jarênh ba.

¹⁵ Nãm memã kum,

—Be, Metĩndjwýnh kute amrêbê me bakukãmãremã arênh kôt arým õ akati bôx 'ýr. Kute amim me utàr ne ar meo ba 'ýr. Me on amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx ne tu amim ujarênh ny markumrêx, ane.

¹⁶ Ne kam Garrêjakam imôti mýrbê tẽ. Nhyam Ximãomẽ Ångre ar axikôt katorja ngõnhkam ar kryre rênho ba. Ar kubê tep pynênh djwýnh tũm. ¹⁷ Ar kryre rênho ar o ba nhyam Jeju arkum kabên ne arkum,

—Amrê ar mã ikôt ajkamê ba ar amã ar adjãpênh djã ny jarê gar ar o aba. Dja gar mã ikôt me kamênh ar o aba. Kute mrãmri ne gar aje tep pynênh abaja pyrãk dja gar mã ikôt me kamênh ar o aba, ane.

¹⁸ Nhyam ar arým amikôt kryre mên mã Jeju kôt ajkamê.

¹⁹ Nhyam ajbir tẽ nhyam Xijagumẽ Djuão ar axikôt apõxja kãkam amim kryreo mexo nhý nhyam arým ar omũ. Djebedêu ne ar adjuw. ²⁰ Nãm ar omũ nhyam adjynkêt nhyam amikôt ar ku'uw. Nhyam Bãm Djebedêumẽ õ àpênhmẽ ar kãkam nhý. Nhyam Xijagu ar arým wãnh ar wãmã iren mã Jejukôt ajkamê.

Jeju kute me krãptĩo mex.

Ruk 4.31-37

²¹ Jejumẽ ar mõ:n arým krĩraxbê Kapanakam bôx. Nhyam kam ar'ã pi'õk rãrãr. Ar'ã me tyk djã kêt djã nhõ akati nhyam kam ar mebê idjaer bikprõnh djãmã wadjã. Nhyam kam arým memã 'ã ujarênh dja. ²² Nhyam me Jejukam no tyn kumex ne kam abenmã kum,

—Tõ mýj kabên ny got ja? Nãm prĩne kute ami-markôt katã:t memã amikukràdjã jarênhkumrêx. Nãm ã me bẽnjadjwýr rũnh kwý kabên mex anen ar prĩne kabêno meo atomo ba, ane. Djã nãm ã Mõjdjê kukràdjã mar djwýnh memã arênh ane? Kati. Nãm me ari no prõt ne ari kukràdjã jarênh'ã umju:w ne kute arênh katãt kêtumrêx.

²³ Jeju memã 'ã ujarênh dja nhyam me'õja me bikprõnh djãkam nhý. Me karõ punu ne me'õjao ba tũm. Nãm nhý nhyam me karõ punu kute o baja kãj bê Jejumã kabên ne kum,

²⁴ —Krĩraxbê Nadjarekam Jeju, mýj ne ga aje me ijomã? Tõ djãm aje me ijo abiknormã? Ba me ije apumũnh tũm. Metĩndjwýnh mexo ne ga amex. Õ kãjkwa kurũm ne ga ruwn ar aba, ane.

²⁵ Nhyam kam Jeju kum bẽn týx ne kum,

—Anhikrên me'õja kurũm akato, ane.

²⁶ Nhyam arým me karõ punu me'õja bĩ nhyam tyko nõ. Nãm kubĩn amran arým kum iren katon mã tẽ. Nhyam arým mex ne. ²⁷ Nhyam arým me kunĩ te kute marmã kam no tyn kumex ne te ari aben kukij ne abenmã kum,

—Mýj ne kute? Djãm me kukràdjã ny 'õ ne wã? Nãm kute amimar kôt tu me karõ punumã kabên nhyam arým kum uman kabên kôt mã tẽ, ane.

²⁸ Nhyam kam me pykabê Garrêja kunĩkôt abenmã Jeju jarênh ipõk ne.

²⁹ Nhyam kam Jejumẽ Xijagumẽ Djuão ar mebê idjaer bikprõnh djã kurũm kato. Ne kam ar Ximãomẽ Ångre ar úrkwãmã mõn bôx. ³⁰ Nhyam Ximão djupãnhdjwý kanên nõ. Ar wadjã nhyam ar Jejumã kum,

—Ximão djupãnhdjwý kanê kubĩ nhyam nõ, ane.

³¹ Nhyam arým 'ýr tẽn 'ýr bôx ne ikra 'amýn kãjmã 'ýr. Nhyam ar aêrbê kanê kum ire nhyam arým kãjmã dja. Kãjmã djan kam arým aro djuw mexo ba.

³² Nhyam arým ar'ã myt wadjã. Nhyam me kanême me punumẽ me karõ punu kute meo ba tũmja nhyam me aben totokmã Jeju'ýr me ja kunĩo bôx. ³³ Nãm krĩraxja tãmkam me kunĩ 'ã akuprõ, úrkwã jajkwa krekre'ã akuprõ. ³⁴ Nhyam kam apýnh me kanê djãri kute me parja Jeju arým me ja krãptĩo mex. Ne me karõ punu krãptĩ kute ar meo baja arým ano nhyam arým memã ire. Nhyam kute anoro ãmri mã me karõ punumã kum, "Anhikrê", ane. Mýkam? Bir, me karõ kute Jeju pumũnh tũmkam ã kum anhyro ba. Nhyam kam ar'ã akamãt nhyam ar arým ngõr.

Arwãmã katorn Metĩndjwýnhmã kabên.

Ruk 4.42-44

³⁵ Õto nõ: nhyam kam, Jeju õkrên'ãnh kãr pydjikam krã katon amũ arwãmã kato. Ne tẽn arým Metĩndjwýnhmã kabêno nhý. ³⁶ Nhyam kam Ximão ar abej mõ. ³⁷ Abej mõn kam arým kum katon kam kum,

—E kum, me kunĩ ne me ajabej ar ba, ane.

³⁸ Nhyam arkum,

—Gwaj on amũ bu'ã krĩ kwýkamdjwý tẽ ba me kamdjwý kãj bê memã arê. Me wãdjwý kadjy ne ba ikato, ane.

³⁹ Ne kam Garrêjakam pyka kunĩkôt kãj bê memã arênh ba. Apýnh mebê idjaer bikprõnh djãkam memã arênh ba. Ne me karõ punu kute ar meo baja janoro ba nhyam arým memã iren mã mrã.

Kute me'õ ĩ kajêkam tẽjao mex.

Mat 8.1-4; Ruk 5.12-16

⁴⁰ Nhyam kam me'õ ĩ kajêkam tẽja 'ýr bôx ne parbê kõnkrão nhýn kum rax jarên kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, ga aje inhĩ kajêkam itêkôt ipumũnh ne aje mar. Aje ijo mex prãm jabej ba ren arým imex ne, ane. ⁴¹ Nhyam arým kum kaprĩn 'ýr ikran kupên kum,

—Ije ajo mex prãm. On amex, ane. ⁴² Nhyam arým 'ã ĩ kajêkam tẽja apêx ne arým mex ne. Kute o ãm tãmkam tẽmbê kã mex ne. ⁴³ Nhyam kum,

—Kwãrĩk wãnh ga memã amijarênh kêt. Dja ga tu katãt mã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh'ýr tẽn kum amibê, kum amikã bê. Ne kam kum mry ngã gê akadjy Mõjdjê kukràdjã kôt Metĩndjwýnhmã mry gan kum kungã. Arým akã mexkam dja ga kum mrywã ngã gê me kunĩ apumũ, arým akã mexkôt apumũ, ane.

⁴⁵ Nãm te kum ane nhyam arým tu memã amijã ujarênh ar bamo krax ne kam memã amijã ujarênh ipõk ne. Nhyam kam Jeju te irã ipõkri krĩrax'õmã ãrn ar ba prãm-je ne arým arwãkambit ar ba. Nãm arwãkam ar ba nhyam me arým bu'ã pyka kunĩkôt 'ýr ban bõxo dja.

Jeju kute me'ô jakryo mex.

Mat 9.1-8; Ruk 5.17-26

2 Nhyam kam 'ã akati kwý apêx nhyam Jeju kríraxbê Kapanakam tén bôx. Nhyam kam me abenmã kum, —Arým ne ajte ô kikrekam bôx. Arým ne ajte ô kikrekam bôx, ane.

² Nhyam kam me itepato 'ã akuprô. Me krãptí: 'ã akuprô nhyam arým kikre kre'ã me kâtàm abenbê krãptí: Ne prîne kikre jawkwa krekre pytar mex ne. Nhyam arým kàj bê memã Metíndjwýnh kabên jarênho dja.

³ Nhyam ar 'ô amãnhkrut ne amãnhkrut me'ô jakryja mýn o tén o bôx. ⁴ Ne kam me krãptíkam te: Jeju'ýr àr-mã. Ne kam kikre nhimôk'ýr o wabi. Kikre nhimôk po'ýr ne o wabin arým Jeju nhiby kikre nhimôk'ã kuprã ne kôt 'ã jãm ngybôr jadjuw ne kôt 'ýr o ruw. Akryja ik-wã djákam nôr rá'ã nhyam ar o ruw ne arým kabem kudji. ⁵ Nhyam kam Jeju amim,

—Ar ja ne ar tu amim ikamnhíxkumrêx, ane.

Ne kam me'ô jakrymã kum,

—Akmere, jakam ne ba arým ajaxwe kuní maro aknon akam ingyk kêt ne, ane. Djã nám tēmbê me'ô jakryo mex got? Kati, nám amidjêje nēn kum jabit jarē nhyam êje nõ. Jeju ta ne axweo akno.

⁶ Nhyam wãnh Môjdjê kukràdjã mar djwýnh kwý nhýn arým amim,

⁷ —E kum be me'ô ja ne ajmã Metíndjwýnh japryô djan amijo Metíndjwýnh dja. Metíndjwýnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ingyk kêt, ane. ⁸ Nãm me ã ôkre kadjwýnhbê anhýro kumex nhyam arým tu kuman memã kum,

—Mýkam ne ga me anhôkre kadjwýnhbê ijo kajgon ijapryô akumex? ane. ⁹ Ê, ba me amã mýjja amãnhkrut jarē. Mýj ne amirít? Ba ren me'ô jakryjamã kum, “Ba arým ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt”, ane. Nàr kon, “On kàjmã djan anhiwã djã mýn o tē”, ane. Mýj ne ren amirít, nēn? Nã bãm ren kum, “Ba arým ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt”, ane nhyam amirít kêtumrêx ne. Tãmbit ne amirít kêt. Nhyam be, kàjmã me ku'ê, ije ren me'ômã kum, “Kàjmã djan tē”, ane nhyam ren amirít. Tãmbit ne amirítumrêx. ¹⁰ Dja ba kum, “Kàjmã djan anhiwã djã mýn o tē”, anen arým o mex gar arým omún arým amim, “Be ga, Jeju kute me'ô jakryo mexja pumũ. Be, djãm kute me axweo biknor kêt got? Mrãmri ne Metíndjwýnh arým amijo ĩ ne pyka jakam amikabên kôt ari me axweo biknoro ba”, ane. Me aje amim ja jarēnh kadj dja ba me'ô jakryjao mex. Nãm ã Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmã anen arým tu me'ô jakryja'ýr akêx ne kum,

¹¹ —Amã ne ba ikabên ne. On kàjmã djan anhiwã djã mýn anhürkwãmã o tē, ane. ¹² Nhyam kam me aêrbê me ipôkri kàjmã dja nhyam me kuní arým omũ. Nãm kàjmã djan ikwã djã mýn mã o katon o tē. Nhyam me krãptí kam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mýj me'ô got mýjja mex ja'ô pumũ. Arkati, anen amim,

—Ê, arým ne djãm mrãmri o mex nhyam mrãnh mexja pumũ. Mrãmri ne kabēnkumrêx. Djãm kute me axweo

biknor kêt got? Mrãmri kute me axweo biknorkumrêx. Ga, kute kam me'ô mex nhyam mrãnh mexkumrêxja pumũ. Metíndjwýnh mexkumrêx, ane. Mrãmri ne Jeju kute me axweo biknorkumrêx. Me kute ja mar kadj ne Jeju arým me'ô jakryo mex. Tãm ne ja.

Kute amikôt Rewi kamēnh.

Mat 9.9-13; Ruk 5.27-32

¹³ Nhyam kam Jeju arým katon ajte imôti mýrbê tē. Nhyam kam me itepato 'ã akuprô nhyam arým memã 'ã ujarēho dja. ¹⁴ Ne kam amũ tē. Tē: nhyam kam Rewi, Aupêu kute irja nhý. Kubê ne Matêu. Bēnjadjwýr bajtemmã pi'ôk kaprío atom djákam ne nhý nhyam arým omũ. Ne kam 'ýr tén kum,

—Amrê on mã ikôt ajkamê, ane.

Nãm kum ane nhyam amim kuman arým kàjmã dja. Kàjmã djan arým mã kôt ajkamê. ¹⁵ Nhyam kam Jeju Rewi nhô kikrekam ô kwý krēno nhý. Nhyam bēnjadjwýr bajtemmã pi'ôk kaprío atom djwýnh krãptí Jejumê ro'ã nhý. Nhyam we me axwedjwý ikô'ã nhý. Me krãptí ne me nhý. Be, me ja krãptí ne me arým amim Jeju man kôt ba. Nhyam kôt ba djwýnh tũmdjwý Jejumê ro'ã nhý.

¹⁶ Nhyam mebê pardjêukôt Môjdjê kukràdjã mar djwýnh arým me omũ. Pi'ôk kaprío atom djwýnhmê me we axwe ar Jejumê ro'ã ô kwý krēno nhý nhyam me arým me omũ. Ne kam arým kôt ba djwýnhmã kum, —Be, gar bēnjadjwýr bajtemmã pi'ôk kaprío atom djwýnhmê me axwe ar omũ. Je tō, djãm me wã axwe ngri got ne Jeju me ro'ã ô kwý krēno nhý? ane.

¹⁷ Nhyam Jeju arým me kabên ma. Me kute,

—Djãm me wã axwe ngri got? anhýrja Jeju kuman memã kum,

—Djãm me mex'ýr ne me kane djwýnh mrã? Kati, me kanê'ýrbit ne me kane djwýnh mrã. Badjwý ne ba me axwe'ýr tē. Djãm we me amex'ýr ne ba tē? Kati, me axwe'ýr ne ba tē. Me tãm ne ba amiwýr me ku'uw. Me amikam kapriren wãnh axwemã irern kute iwýr amijo akêxmã ne ba amiwýr me ku'uw. Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

Me kukràdjã tũm'ã ujarēnh.

Mat 9.14-17; Ruk 5.33-39

¹⁸ Nhyam kam Djuãokôt ba djwýnhja ne ar Metíndjwýnhmã amijajburo ba. Djuãobê ngômã me angjēnh djwýnhja. Nãm ar amijajburo ba. Mebê pardjêu nhô me jadjwý ne me amijajburo ba. Nhyam kam me Jeju'ýr mōn 'ýr bôx ne kukij ne kum,

—Be, Djuãokôt me ba djwýnhmê mebê pardjêu nhô me jamê ne me amijajburo ba. Je tō, mýkam ne akôt ba djwýnh ar kute amijajbur kêt mex ne ar ba, ane?

¹⁹ Nhyam Jeju tu amijã me'ô mjēn jarēn amikôt ba djwýnh ar'ã mjēnmê ro'ã ar ar ba jarēn memã kum,

—Ga, me kute abenã prômê mjēn rēnhja pumũ.

Djãm mjēnmê ro'ã ar ar baja kute amijajbur got?

²⁰ Arkati. Mjēnmê ro'ã ar ar baja ar kīnhkumrêx ne kute amijajbur kêt. Ar ô kwý krēn rax. Adjým, akati amrê mōrjakam dja me Ar kubê mjēno tým ne mã o mō. Kam gēdja ar kapriren arým Metíndjwýnhmã amija-

jburo ba, ane. Mÿj'ã ne me kute Ar kubê mjêno tÿm jarê? Bir, ta amijã ne arê. Jeju dja me o tÿm ne mã o mō. Kambit dja kôt ba djwÿnh amijajburo ba.

²¹ Be ga, me kute jãm amim Jeju kukràdjã ny mar ne ajte jãm amim kukràdjã tÿm marja pumũ. Me kute amim amê kukràdjã maro bakam ne me umar mex kêt. Me kute mrãmri ne kubêkà ny tÿm'ã ir pyrãk. Ne me ajte ãm mrãmri ne kute pidjô kangô ny ngôn timerkam runh pyrãk. 'Ã ne Jeju ajte memã kum,

—Ga, me'õ nhõ kubêkà tÿm ne 'yrja pumũ. Nhyam kam arÿm kubêkà ny, pôn timerkêt. Djã ne tÿm'ã kudji? Kati. Mÿkam? Bir, dja me kupō. Nhyam kam arÿm pôn timerkam nykam ê abenmã wangij. Abenmã wangij nhyam arÿm tÿmja kadjô. Nhyam kam arÿm 'yr nyja kute 'yr tÿmja jakrenh mex ne.

²² Ga, me'õ nhõ mrykào ngôn timer. Me bakukãmãre ne me mrykào ngôn timer. Mrykào ngôn timer arÿm tÿm ne ngrãja pumũ. Djã ne kam uba kangô ny ru? Kati. Mÿkam? Bir, ãm 'ãtÿm timerkam arÿm uba kangô kadjã ajmrō nhyam ngôn timer arÿm igot tÿn arÿm ajkatōr. Nhyam arÿm kangô ajkapĩ nhyam ngôn timer arÿm punu ne. Be, kam mex rã'ã kadjy mrykào ngôn timer ny, kã rerekrekambit me kute kangô ny runh prãm. Nhyam kam amê mex rã'ã. Nãm ã Jeju memã ane. Gêdja me amim kukràdjã nybit maro ban arÿm umar mexkumrêx. Nhyam be, gêdja me amim me kukràdjã tÿm timerdjwÿ mar prãm ne arÿm umar mex kêt timerkumrêx. 'Ã ne Jeju memã ajarê.

Pi'òk rãrãr mÿr jabej me kum kabên.

Mat 12.1-8; Ruk 6.1-5

²³ Ne kam pi'òk rãrãrkam pur katikôt tÿ. Nhyam kôt ba djwÿnh arkôt mō. Kôt mōn arÿm kum prãm ne mōrkôt bãygogo 'y nhikên mrãnhkôt ngãnh ne amijajkwamã rênho mō. ²⁴ Nhyam kam mebê pardjêu ar omũn kum,

—Je tô mÿj ne akôt ba djwÿnh ar arÿm nê? Pi'òk rãrãrkam ne me tyk djã kêt djã. Me kute pi'òk rãrãr jakam mÿjja jao anhÿr kêt. Me tÿmre ne me ta kukràdjãkôt mã me babê uma. Me kute pi'òk rãrãrkam mÿjja kupên timerkêt. Kam ne me tyk djã kêt djãbit. Mÿkam ne akôt ba djwÿnh ar ã anhÿro ba? ane. ²⁵ Nhyam kam Jeju memã kum,

—Kê, djãm me aje Metĩndjwÿnh kabên'ã pi'òk no'òk-jadjwÿ pumũnh kêt? Djãm me aje me bakukãmãrebê Dawi'ã ujarên timer pumũnh kêt? Ê, Dawi arkum prã:m.

²⁶ Kum prãm ne arÿm Metĩndjwÿnh nhũrkwãmã wadjã. Amrêbê: me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bën timerdjwÿr rax ne kubê Abijta. Metĩndjwÿnh nhũrkwãm kam ne me bakukãmãremã nhÿ. Nhyam Dawi ar Metĩndjwÿnh nhũrkwãmã wadjãnj djwÿ byn kukrên timer kam kôt ar tÿm jamãdjwÿ kungã nhyam ar arÿm kukrê. Djwÿ me kute Metĩndjwÿnhmã òrja tãm ne kubyn kukrên arkum kungã. Metĩndjwÿnh nhõ djwÿ ne me kãtãm kute kur kêt timerkumrêx. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh timer kute kur. Nhyam be, Dawi ta ne tu kubê kukrê. Nhyam kam me kute kum axwe jarên timerkêt. Djãm me aje ja mar kêt? Ga, me kute Dawimã axwe jarên timerkêtja pumũ. Ne kam ikôt ba djwÿnhmêbit ar imã ar axwe jarê. Je tô mÿkam? Nãm ã Jeju mebê pardjêumã ane.

²⁷ Ne kam ajte memã kum,

—Djãm me kute pi'òk rãrãr ajbit maro ba kadjy ne Metĩndjwÿnh me ipêx? Kati. Me tÿx djã kadjy ne Metĩndjwÿnh akati ja jarê nhyam wajê. ²⁸ Ba me amã arê ga me ama. Ba ije amijã inhÿ ne me awÿr irwÿk ne ba inhõ pi'òk rãrãr djwÿnh. Kam gêdja ba memã, "Kwãrĩk wãnh ga me kam mÿjja kupên timerkêt nãr kon, dja ga me jakam apên timer kam mÿjja kupên timerkêt ne arek akrĩ", ane. Tãm ne ja. Nãm ã Jeju memã ane.

3 Nhyam kam ajte ar'ã pi'òk rãrãr nhyam kam ar me bikprôn timer djã'ÿr bõx ne wadjã. Nhyam me'õ nhikra nhikjê jarõxja me ikô'ã nhÿ. ² Nhyam kam me kam krĩja amim,

—Adjÿm, dja te me tyk djã kêt djã nhõ akati nhyam arÿm me'õjao mex, ane.

Ne kam Jeju kam no tyn kumex. Kute me'õjao mex jabej rĩto kumex. Adjÿm. Dja me'õo mex nhyam me arÿm 'ã axwe nhõn memã kum,

—Tãmwã ne kum me bakukràdjã kurêkumrêx ne pi'òk rãrãrkam meo mexo ba, ane. ³ Nãm me kam no tyn kumex nhyam Jeju arÿm me'õ nhikra jarõxjamã kabên ne kum,

—Amrê tÿn me ipòkri dja, ane.

⁴ Ne kam me kukij ne memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Mõjdjê pi'òk rãrãr'ã memã karō. Mÿj godja me kam nê? Godja me kam àpên timer mex jabej nãr godja me kam àpên timer punu jabej. Nãr godja me kam me utãr jabej nãr godja me kam me par jabej. Mÿj godja me pi'òk rãrãrkam nê? Be, ba dja ba me'õjao mex. Djãm kôt me aje imã ijaxwe jarên timermã? ane. Nãm ane nhyam me arÿm bën timerkêt mex ne nhÿ.

⁵ Nhyam me kute kabên mar prãm kêt timerkam arÿm mekam kaprĩ:re ne. Ne kam arÿm nokã nhàn me omũ. Ne kam tu me'õ nhikra jarõxmã kum, "Amrê anhikra katãt", ane.

Nhyam 'ÿr ikra katãt tÿm puron arÿm ikra mex ne. Arÿm prĩne kum mex ne. ⁶ Nhyam mebê pardjêu arÿm ngryk ne mã apõx. Ne kam on Erodjikôt me ba djwÿnh'ÿr mōn me'ÿr bõx. Ne kam arÿm Jejuo aben timer abenmã kum,

—Mÿj godja gwaj baje Jeju bĩn kadjy on? ane.

Kute me krãptĩ mex.

⁷ Nhyam kam Jejumê kôt ba djwÿnh ar me kurũm kato. Katon arÿm imõti'ÿr mō. 'ÿr mōn arÿm 'ÿr bõx. Nhyam me krãptĩ: apÿnh pyka djãri kurũm arkôt mōn bõx. Garrêja kurũm ne me kwÿ bõx. Nhyam Djudêja kurũm me kwÿ bõx. Nhyam me kwÿ krĩraxbê Djeruxarê kurũm bõx. Nhyam me kwÿ Idumêja kurũm bõx. Nhyam me kwÿ ngõbê Djodão nhikjêbê apÿnh kikre djãri kurũm bõx. Nhyam me kwÿ krĩraxbê Xirumê Xidõ kurũm mōn bõx. Jeju kute apÿnh mÿjja pumũnh timerkêt nhipêx djãri ne me arÿm omũn amũ memã 'ã ajarê nhyam me arÿm kuma. Ne kam arÿm itepato arkôt mōn bõx. Me krãptĩ: bõx. ⁹ Nhyam kam Jeju arÿm kôt ba djwÿnh arkum,

—Gar ikuri kà'ò dji. Godja me ijo bikamÿr jabej ba on mebê kàkam nhÿ, ane.

¹⁰ Bir, kute me krãptïo mexkam ne apÿnh me punu djari kute kupênh prãm. Me krãptï: te kupênh prãmje ari Jeju kôt bikamênho ku'ên ingãnho kumex. Kam ne ar kute kuri kà'ò djirmã arkum kà jarê.

¹¹ Nhyam mekôt apÿnh me karô punu kute ar meo ba. Nhyam me Jeju parbê rôrôk. Me karô kute Jeju pumûnhkam ne me mã: parbê rôrôk ne mã: kàj bê kum kabên ne kum,

—Ga abê Metîndjwÿnh Kra, ane.

¹² Nhyam kam mã me karô punumã bën tÿx ne kum,

—Dja ga me ipudju, ane.

Kute ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-4; Ruk 6.12-16

¹³ Ne kam arÿm krãnh'ã wabi. 'Ã wabin arÿm amikôt ar ku'uw. Kum ar kÿnh djari ar ku'uw nhyam ar arÿm 'ÿr bôx. ¹⁴ Nhyam kam arÿm amikôt ar umjuw. Ar kubê 12 pumjuw. Dja mã amimê aro ba nhyam ar arÿm ÿtãri omûn kabên maro ba. Nhyam kam kute ar anorn kute arkum,

—Dja gar kàj bê memã ijã adjujarênh ar aban kam ikukwakam me punuo mexo aban kam me karô punu janor ne kujaêko aba, anhÿrmã. Dja ã Jeju Ar kubê 12mã ane. Ja kadjy ne amikôt ar umjuw. Nhyam kam me aben djô'ã ar'ã abenmã kum,

—Kute ar anorja, anhÿro ba.

¹⁶ Be, kute amikôt Ar kubê 12 pymjÿr nhidji jarênh kadjy ne ja.

Ximão. Ajbir ne Jeju kum Pedru jarê.

Xijagu. Djebedêu ne Xijagu dji.

Djuão. Xijagumê ne Djuão ar axikôt kator. Ajbir ne ar amêmã Bôanedu jarê. Na krikrit'ã ne ar idji amijakre.

¹⁸ Ængre.

Piripi.

Batormê.

Matêu.

Tôme.

Xijagu 'òdjwÿ. Aupêu ne Xijagu ja dji.

Tadêu

Ximão 'òdjwÿ. Idji nhikjêbê ne Xerodji.

¹⁹ Djuda. Idji nhikjêbê ne Ikadji. Ta dja kurê djwÿnhmã Jeju kanga.

Be, Ar kubê 12 nhidji ne ja. Jeju kute amikôt Ar kubê 12 pymjÿr ne kute ar anor ne ja.

Me kute kum Xatanaj nhô àpênh jarênh.

Mat 12.22-32; Ruk 11.14-23, 12.10

²⁰ Nhyam kam Jeju ar môn arÿm kikre 'ômã wadjã. Nhyam kam me krãptï: ajte ar'ã akuprô. Nhyam kam ar te kute ô kwÿ krên mexmã.

²¹ Nhyam Jeju kute meo ôbikwaja arÿm me krãptï: jarênh man abenmã kum, "Bãrãm arÿm ajbã", ane. Ne kam kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã kôt tẽ.

²² Nhyam Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh kwÿ ne me arÿm krÿraxbê Djeruxarê kurûm tẽn mekôt bôx. Ne kam arÿk Jeju'ã memã kum,

—Be, djãm Metîndjwÿnh kukwakam ne me karô punu kujaêko ba? Kati. Me karô punubê Bedjêbu ne o ba. Me karô punu nhô bënjadjwÿr kukwakam kute me karô punu janor ne kujaêko ba. Nãm me ã Jeju'ã memã ane.

²³ Nhyam kam amiwÿr me ku'uw ne apÿnh kukràdjã djari'ã memã mÿjja jakren 'ã memã ajarên memã kum,

—Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ô àpênh kujaêko iba? Kati. ²⁴ Me aben djwÿnh tãm kum aben kurêkam ne kurê djwÿnh arÿm meo apêx. ²⁵ Nàr, ô kikre tãmkam me krÿ godja me ta kum aben kurê jabej nhyam me arÿm aben bê me kungrã. Djãm mrãmri ne ba we Xatanaj kukwakam ô àpênh kujaêko iba? Kati. Djãm Xatanaj kum ô àpênh kurê? Kati. ²⁶ Be,

Xatanaj ren kum ô àpênh kurênh kujate nhyam ren ô me arÿm aben bê ajmã nhyam ren arÿm bënjadjwÿr'ã am-inhinomã amimê. Nhyam be, kati. Xatanaj kum ô àpênh kurê prãm kêt. Ne ba ren Xatanaj kukwakam ô àpênh kujate nhyam ren Xatanajdjwÿ kum ô àpênh kurê.

Nhyam be, kati. Xatanaj kum ô àpênh kurê prãm kêt.

²⁷ Ga, me'ò tÿx nhûrkwãja pumû. Mÿj dja me kute ô nèkrêxo prôt kadjy me'ò tÿx nhûrkwãmã àr on? Bir, dja me me'ò tÿx kumrêxo tÿm ne uwpre. Ne kam arÿm ùrkwãmã wadjàn kubê nèkrêxo prôt ne, ane. Mÿj'ã ne Jeju me'ò tÿx jarê? Bir, Xatanaj'ã. Dja me Xatanaj kumrêxo tÿm ne uwpre kam arÿm amim ô me ja pytà.

Nãm ã Jeju memã ane. ²⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Kam ba me amã arê ga me ama. Me kute mÿjjao bikênh kunikôt ne Metîndjwÿnh me axweo aknon mekam ngryk kêt. Me kute Metîndjwÿnh japyrkam dja o aknon me kam ngryk kêt. ²⁹ Nhyam be, dja me Metîndjwÿnh Karô japyr nhyam arÿm mekam ngryk rã'ã ne memã axwe jarênh rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane. Mÿkam ne ã memã ane?

³⁰ Bir, Metîndjwÿnh Karô ne mã Jejuo ba nhyam me arÿk 'ã memã kum,

—Me karô punu ne ar o ba, ane. Nhyam kam arÿm Metîndjwÿnh Karô'ã me kabên punu nêje me kukrà.

Nã ar'ã ujarênh.

Mat 12.46-50; Ruk 8.19-21

³¹ Nhyam kam Jeju nhôbikwa ar kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã kôt mō. Jeju nãmê kamÿre ar axikôt apôx ar Jejukôt tẽn kam arÿm mekôt bôx. Ne kam ar arek bôm ku'ê. Arek ku'ên arÿm 'ÿr me'ò jano. Kute amiwÿr 'wÿr kadjy 'ÿr ano. ³² Nhyam me krãptï: bu'ã ku'ê nhyam me'òja 'ÿr bôx ne kum,

—E kum, bôm anãmê atônhre ar amã kabên, ane.

³³ Nhyam kum,

—Be, mÿj dja mekam kute ba kum, "Nhirwa", ane nàr kum, "Akmere", ane? ane.

³⁴ Ne kam ari me bu'ã ku'êkôt krãn memã kum,

—Ota, inãmê ikamy ne ja. ³⁵ Dja gar Metîndjwÿnho kÿnh kadjy kabên man kôt ar amijo aba. Ba kam arÿm ar amã, "Akmere" nàr amã, "Àpnhÿre", ane nàr amã, "Nhirwa." Nãm ã Jeju arkum ane.

Bàygogo'ã ujarënh.

Mat 13.1-9; Ruk 8.4-8

4 Ne kam akati tãmkam tën arým imôti mÿrri nhÿ. ² Nhyam kam me krãpti: 'ã akuprö. Nhyam kam arým mebê tën kàkam nhÿ nhyam me krãpti: arým ngô mÿrri kum dja. ³ Nhyam kam arým apÿnh kukràdjà djàri'ã memã mÿjja jakren memã 'ã ajarë. Ne memã kum,

—Ë, ö pur djwÿnh ne kute ö purkam bàygogo kremã 'ÿr o tã. 'ÿr o tën o bôx ne kam ar 'yo ukabê mrã, ane. Nãm me kute mÿjja kre kadjy tu mÿjja 'yo ukabê, bàygogo 'yja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabê mrã. Kute mrãmri ne me kute katëbàri 'yo ukabê mrãnhja pyrãk.

⁴ Nãm Jeju memã kum,

—Be, me'ö ne ar bàygogo 'yo ukabê mrã. Nhyam 'y kwÿ prykam rôrök. Nhyam kwênh pÿrre kuku. ⁵ Nhyam kwÿ kënpo'ã pyka purorrekam rôrök. Nhyam kam pyka purorrekam ingröt kukrà kêtumrëx. ⁶ Nhyam kam kÿjrÿm myt nhÿn arým 'y nhingröt ga nhyam kajot ne arým ty. Arë jabjê kêtumrëx ne ty. ⁷ Nhyam 'y kwÿ mrÿnhikam rôrök ne kam mrÿnhimë ro'ã ingröt ne. Nhyam kam pÿrre o akno nhyam arým bàygogo 'y kêt ne.

⁸ Nhyam 'y kwÿ pyka mexkam rôrök ne ingröt ne kam abatãnh ne. Ne arým apÿnh bàri ku'ë djàri nhyam kwÿ'ã kãjbê iyy mex nhyam 'y'ã akre kubê 30. Nhyam kwÿ iyy mexkumrëx nhyam 'y'ã akre kubê 60. Nhyam kwÿ iyy jabjê nhyam 'y mexti:re ne kam 'y'ã akre kubê 100. Nãm ã Jeju Metïndjwÿnh kukràdjà'ã apÿnh mÿjja jakreo ane.

⁹ Ne ajte memã kum,

—Gop me ajö ajamak mex jabej tu amim ikabën markumrëx, ane.

¹⁰ Nhyam kam me krãpti mã mö. Mã mö nhyam Jeju ar arým ate nhÿ. Nhyam bu'ã ar jamë kôt ba djwÿnhbê 12 ar arým kukij ne kum,

—Mÿkam ne ga apÿnh kukràdjà djàri'ã mÿjja jakren memã ajbit jarë? ane.

¹¹ Nhyam arkum,

—Bir, djãm me kunÿ kute ikukràdjà marmã? Kàjk-wakam Bënjadjwÿr djwÿnh kute amim me utãr ne ar meo ba'ã ikabën kukràdjà djãm me kunÿ kute marmã? Kati. Ar gajbit ije ar amã arënhö amirÿt gar aje marmã. Nhyam be, me wãbê ne ba udju ne. ¹² Me wã kute mar kajgokam ne ba apÿnh kukràdjà djàri'ã memã mÿjja jakren memã mÿjjabit'ã ajarë. Me kute ikukràdjà mar kajgo wã ne amrëbê: me bakukãmãre memã arën memã kum,

“Me te memã mÿjja jakre nhyam me omÿnh kajgon mã amim omÿnhkumrëx kêt.

Nhyam me te memã mÿjja jarë nhyam me me kabën maro krÿn mã mar kêt. Mã kukràdjà'ã mÿjja kute amijakreja mar kêt.

Kute Metïndjwÿnh 'ÿr amijo akëx kêt nhyam me axwekam ngryk rã'ãmã.”

Nãm me bakukãmãre ã me wã'ã memã ane. Kam ne ba apÿnh kukràdjà'ã apÿnh mÿjja jakren memã mÿjjabit'ã ajarë. Me wã kute mar kajgokam.

¹³ Ne kam ajte arkum,

—Be, ikukràdjà ije ajbir 'ã me'ö kute bàygogo 'yo ukabêr jakreja djãm ar aje mar kêt? Be, dja ba apÿnh ikukràdjà'ã mÿjja jakre rã'ã. Mÿj godja gar amÿ ikukràdjà ja mar on. ¹⁴ Be, Metïndjwÿnh kabën'ã ujarënh djwÿnh ne arým memã arë nhyam me kuma. ¹⁵ Kuma kute mrãmri ne 'y kwÿ prykam rôrök pyrãk. Nhyam ate Xatanaj totokbê jãm mebê o amijakren mebê Metïndjwÿnh kabëno akno.

¹⁶ Kënkam 'y rôrökja ne me kute amim Metïndjwÿnh kabën mar 'iry kêt ne kangaja'ã amijakre. Nãm me myt tãmkam Metïndjwÿnh kabën man bit kum kÿnhkumrëxo tëm kajgo. ¹⁷ Kute tu amim markumrëx kêtë. Ajk-waobit ne kute mar. Kute 'y nhingröt ne arë kêtumrëx tëm tykja pyrãk. Kute amim mar 'iry kêt nhyam ate apÿnh me kaprÿ djàri me'ÿr bôx nhyam me arým kanga.

¹⁸ Mrÿnhikam 'y rôrökja ne me kute Metïndjwÿnh kabën mar ne kam ate ajte jãm mÿjja marja'ã amijakre. Nãm me arým Metïndjwÿnh kabën man ¹⁹ kam 'ãno ãm kêt ne amim, “Mÿj dja ba nën inhö kwÿ krën mex ne inhö kubêkà mex? Ikanëkam mÿj dja ba në”? ane. Nãm pykakam mÿjjabitkam ar no katon axwe umar. Ne kam amim pi'ök kaprÿo atom rax pã:m ne ajte apÿnh mÿjjao atom rax pã:m. Djãm kute amim mÿjjao atom raxkam mrãmri umar mex? Kati. Bir, me arým ö mÿjja rÿnhkam mrãmri umar punukumrëx. Ga, mrÿnhÿ kute bàygogoo bikënh nhyam kam iyy këtja pumÿ.

²⁰ Ga, me'ö bàygogo 'yo ukabêr tã nhyam ajte kwÿ pyka mexkam rôrökja pumÿ. Nhyam arým ingröt ne abatãnh ne. Abatãnh ne arým iyykam 'y kume:x. Me kwÿdjwÿ ne me memã Metïndjwÿnh kabën jarë nhyam me arým tu amim markumrëx. Ne kam maro amÿ amikamën arým mar rax ne. Mar rax ne arým ukaprikumrëx. Me kwÿ ne me kãjbê ukapri kryre kute mrãmri ne bàri kwÿkam iyy mex nhyam kam 'y kubê 30 pyrãk. Nhyam me kwÿ ukaprikumrëx kute mrãmri ne bàri kwÿkam iyy mexkumrëx nhyam kam 'y kubê 60 pyrãk. Nhyam me kwÿ ukapri:re kute mrãmri ne bàri kwÿkam iyy mexti:re nhyam kam 'y kubê 100 pyrãk. Me ukaprikumrëx nhyam Metïndjwÿnh arým mekam kÿnhkumrëx. Mekam kaprÿre kêtumrëx. Nãm ã Jeju arkum ane.

Kute amikukràdjà'ã ngônhpök jakre.

Ruk 8.16-18

²¹ Ne kam arkum,

—Be, godja me me'ÿr ngônhpöko bôx jabej djãm me kute mÿjja 'ököt o bipdjur got, kute kãnoipöko 'ã pro got? Nãr djãm me ikwã djà krakri me kute umjÿr got? Kati. Ngônhpök ne me kum angij ne tu parkam kënhkam umjuw. ²² Ba ar amã arë gar ama. Ikabën kukràdjà ije 'ã apÿnh mÿjja jakren mebê udjurja dja ï me kunÿmã amirÿtkumrëx nhyam me kunÿ kuma. ²³ Gop ar ajamakre mex jabej tu amim ikabën markumrëx. Nãm ã Jeju arkum ane. ²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Ar ikabën mar 'ãno dja. Ar ajamakre mex kôt dja ba ar amã ikabën jarë. Dja gar tu amim ikabën

markumrêx ba arÿm ar amã ikabên kumex jarê.

²⁵ Mÿkam? Bir, me kute tu amim ikabên markumrêx jamã dja ba mã kwÿ rax ne arênho tẽ nhyim me arÿm kwÿ rax ne kuma. Nhyim be, me kute ikabên mar kajgoja dja Metÿndjwÿnh arÿm mebê o akno, mebê ikabên mar kajgo jao akno. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnhmã ane.

Mÿjja 'y'ã ujarênh.

²⁶ Me kute memã Metÿndjwÿnh kabên jarênh nhyim ta kute arÿm memã amak bôn timer nhyim me kute amÿ mar kamênh ne kute arÿm mar rax ne. 'Ã ne Jeju memã kum,

—Be, Metÿndjwÿnh kute amim me utâr ne ar meo baja'ã ne bãygogo amiakre. Be, me'õ ne bãygogo 'yo ukabêro tẽ:n arÿm 'y kre pa. ²⁷ Ne kam akati kunÿkôt ate kadjy krã. Nhyim kam 'y ingrôt ne abatânh tẽn arÿm prÿti. Nhyim kam kre djwÿnh amim, "Je, mÿj ne abatânh kadjy amijon"? ane.

²⁸ Be, bãygogo ta ne pykakam abatânh ne arÿm ô. 'Y kumrêx ne pykakam ikwã. Ne kam arÿm ingrôt. Ne abatânh tẽ:n arÿm prÿti. Prÿtin arÿm tujarô. Tujarôn arÿm iij ajkapÿ. ²⁹ Ajkapÿn kam arÿm prÿ ngrã. Nhyim me'õja arÿm 'ãno djan êo mõi. Be, Metÿndjwÿnh kute ar meo ba ja ne me bãygogo kôt ã amijo ane. Nãm ã Jeju memã ane.

³⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Metÿndjwÿnh kute amim me utâr ne ar meo baja. Mÿj ne kute me uråk? Ba ar amã arê gar ama. ³¹ Me amikraxkam kajgo kute motadu 'y kajgo pyræk. Pykakam 'y bimânhkam 'y kryre. Apÿnh pidjô 'y djari kam 'y ne kute rÿnho motadu 'y jakrenh mex ne. ³² Pykakam motadu 'y rôrök ne kam arÿm ingrôt. Ingrôt ne arÿm rÿnh mõi. Rÿnh mõi arÿm amipânh pidjô bari kunÿ rê. Ne arÿm pa koror mex ne. Nhyim kwênh arÿm amykrækôt apÿnh pakam ku'ê. Nãm ã Jeju memã ane. Me kute amim Jeju marmã nhyim arÿm ja pydjim kadjy amima nhyim arÿm ja kadjy amiman 'ã tÿm nhyim ja kôt 'ã tÿm nhyim ja 'ã tÿm nhyim arÿm 'ã krãptÿ ne. 'Ã ne 'y kryre ja jakre.

³³ Mÿjja kute ajbir ja pyræk krãptÿ ne Jeju memã kukràdjã'ã akren memã 'ã ajarê. Me amakkre mex kôt ne memã 'ã ajarê. ³⁴ Ne apÿnh mÿjjabit'ã ajarê. Nãm kute Metÿndjwÿnh kukràdjã'ã mÿjja jakrebit ne memã 'ã ujarênh ar ba. Ne kam arÿm kôt ba djwÿnh ar ate ÿrkam prÿne arkum kukràdjã jarênh mex. Kukràdjã'ã mÿjja kute amijakreja prÿne arkum arênh mex.

Kôkmã bẽn tÿx.

Mat 8.23-27; Ruk 8.22-25

³⁵ Nhyim akati tãm kam arÿm ar'ã myt wadjã nhyim Jeju arkum,

—Gwaj on ne ikjêmã rê, ane. ³⁶ Nhyim kam ar me krãptÿmã kum,

—Me on ajmã, ane. Nhyim Jeju kôknhökakam ÿr rã'ã nhyim ar tu amimê o mõi. Nhyim me kwÿ kã kwÿkam arkôt mõi. ³⁷ Nhyim kam na 'itÿx ar'ã ruw nhyim kôk 'itÿx wabê nhyim kam ngô arÿm aben pumjuw ne kã nhiby

aton arÿm kã krekam bikapÿno mõi. Kã krekam bikapÿno mõi nhyim arÿm ipu 'ÿr. ³⁸ Nhyim wãnh Jeju kã katêkam krã japar djã'ã krã djin ôto nõi. Ôto nõi mex katikôt nhyim kôt ba djwÿnh ar arÿm tok ne kum,
—E kum, ujarênh djwÿnh, ngô kute gwaj banhimex 'ÿr ga ate akrân anhôto nõi, ane.

³⁹ Nhyim arÿm kãjmã djan kôkmã bẽn tÿx. Kum bẽn tÿx ne ngômã kum, †

—Anhikrê, on akubyn aminê, ane.

Nhyim arÿm kôk djãbêr amikrãta nhyim ngô arÿm tu mõi ne nõi. ⁴⁰ Nhyim kam arkum,

—Je tô mÿkam ne gar ã atÿn prãmo ane? Mÿkam ne gar tu amim imarkumrêx kêt? ane.

⁴¹ Nhyim ar madjã kretin abenmã kum,

—Je tô mÿj me'õ got ja? Nãm tu gêt kôkmã kabên nhyim tu kabên kôt anhikrê, ane.

Me karõ punu krãptÿ kute ar me'õo ba.

Mat 8.28-34; Ruk 8.26-39

5 Ne kam imôti nhikjêmã bõi. Kam ne mebê Djeradja nhõi pyka.

² Nhyim kam Jeju ar akãxkam bõi ne arÿm wabin dja. Nhyim adjynkêt ne me'õja pyka krã kurÿm katon 'ÿr tẽ. Me karõ punu ne ar o ba. ³ Pyka krãkam ne ar ba tÿm. Nhyim me te kãxirãxo ari uwpreo ba. ⁴ Nãm me te kadjy kãxirãxo te djê djãmê kãxirãxo kãkrã djê djã mÿn te o uwpre nhyim mã ari kãkrã djê djã rênho ba. Ne mã ari kãxirãxo te djê djã kukênh ba. Nhyim me kute unênh mex kadjy te: me tÿxo kute uråk'õ prãmje. ⁵ Nhyim akati kunÿkôt ne akamãt kunÿkôt me'õja krãnhre'ã ar ba. Ne me tykmã kikre mõi amijo kajkepo ba. Nãm ari âmra ban ari keno amijayro ba. ⁶ Me'õja katon arÿm amybÿm Jeju pumÿ. Omÿn arÿm tu 'ÿr prôt ne. Prôt ne 'ÿr bõi ne arÿm ibôn nhÿ. Kute kum amijo à'wÿr kadjy ne parbê ibôn nhÿ. ⁷ Nhyim kam kum kabên ne kum,

—Me karõ, apunure. On kum anhire, ane.

Nhyim me'õ me karõ punu kukwakam arÿm kum kabên ne. Kãj bê kum âmrakam kum kabên ne kum,
—E kum, mÿj nã Jeju? Abê kãjkwakam Metÿndjwÿnh Kra. Mÿj ne ga aje ijo mã? Dja ga Metÿndjwÿnhmã akabên pydjim jarên ijã kum, "Dja ba kamjêr kêt", ane. Dja ga ã Metÿndjwÿnhmã anen arÿm ikamjêr kêt ba arÿm itokry kêt. Nãm ã me'õ kum ane.

⁹ Nhyim kum, "Mÿj ne anhidji kute"? ane.

Nhyim kum,

—Me ikrãptÿ:kam, inhidjibê ne krãptÿtire, ane.

¹⁰ Ne kam amijo a'uw ne kum,

—Kwãrik wãnh me ja mõi djã kurÿm me ijanor kêt, ane.

¹¹ Nhyim wãnh angrô jamy krãptÿ: krãnhrekam àkur mõi. ¹² Nhyim me karõ punu krãptÿ amijo a'uw ne kum,

—Gop angrô jamymã me ijano ba me kum wadjã, ane.

¹³ Nhyim memã kum, "Aj mã", ane.

† Adjãkam kute kabêno mÿjja kunÿ nhipêxkôt arÿm kôkmã bẽn tÿx.

Nhym me karô punu krăptî arÿm me'ômă iren kurÿm kato. Katon arÿm angrô jamymă wadjă. Nhym angrô jamy arÿm amibêx ne tu pyka kră'yr'ă aparmă prôt. Prôt ne arÿm imôtikam nox. Nox ne arÿm ngôo amin-himex ne arÿm kunî ty. Angrô jamy kubê 2.000 ne ty.

¹⁴ Nhym wănh angrô jamyo djuw mex djwÿnh ar arek omÿnho dja. Ne kam mă krîraxmă tĕn arÿm memă arĕ. Arwăkam me jamĕ ne memă arĕ. Nhym me kute mÿjja pumÿnhmă amÿ 'ÿr mō. ¹⁵ Jeju'ÿr mōn 'ÿr bōx. Nhym me'ō me karô kute kum irerja arÿm arek nhÿ. Năm arÿm kă jadjăn no mextiren nhÿ. Nhym me kum uma ne. ¹⁶ Nhym ar kumrĕx kute omÿnhja arÿm me'ōja'ă ajarĕ. Ne ar ajte angrô jamy'ă ajarĕ. ¹⁷ Nhym kam me Jejumă à'wÿrmo krax ne kum,

—Gop on me inhō pyka kurÿm akato, ane.

¹⁸ Nhym Jeju ajte kăkam ŷrămă tĕn nhym me'ō me karô kute kum irerja kum amijo a'uw ne kum,

—Ba mă akôt ajkamĕ, ane.

¹⁹ Nhym kum,

—Kati, mă. Akubyn anhÿrkwă 'ÿr tĕ. Aje meo anhōbikwa wă'ÿr tĕ. Memă Bĕnjadjwÿr djwÿnh'ă ajarĕ. Kum akaprĭn kute ajo mex'ă ajarĕ, ane.

²⁰ Nhym kam arÿm mă tĕn amÿ pyka nhidjibĕ Krîraxbĕ 10'ÿr bōx. Ne kam Jeju kute o mex'ă me kunĭmă ujarĕnh ar ba. Nhym me kunĭ te kute mÿjja marmă kam no tyn ku'ĕ.

Me'ō kurerer tyk'ă ujarĕnh.

Mat 9.18-19; Ruk 8.40-42

²¹ Nhym kam Jeju ajte kăkam nox ne akăx nhikjĕmă mō:n kam bōx. Ne kam wabin dja. Nhym kam ajte me krăptî: 'ă akuprô. ²² Nhym me'ōbĕ Djajru 'ÿr tĕ. Mebĕ idjaer bikprōnh djăkam kubĕ bĕnjadjwÿr'ō. Năm 'ÿr tĕn arÿm omÿ. Omÿn kute kum rax jarĕnh kadjy tu parbĕ tÿm ne nō. ²³ Ne krao a'u:w ne kum,

—Wănh ne ikra prĭtĭre nōn arÿm tyk 'ÿr. Gu 'ÿr ga 'ă anhikra dji gĕ à kĕt ne imă tĭn, ane.

²⁴ Nhym arÿm kôt tĕ. Tĕ: nhym me krăptî: prĭne aĕr mex ne kôt mō. ²⁵ Nhym wănh me'ō nire kôt tĕ. Kamrô mă: apôx'ă ne arÿm amex kubĕ 12 apĕx. ²⁶ Nhym kamă me ta kute amijo mÿjja marja krăptî aben totokmă te kaneo ba. Djăm kam arÿm mex got? Kati. Me ô'ă âm mă tokryo tokry. Ne mă memă o pănh'ă arÿm ô pi'ôk kaprĭ kunĭ krĕ. Ne kam mex kĕt ne âm punu mex mō.

²⁷ Ne kam me kute Jeju'ă ujarĕnh man arÿm 'ÿr tĕ. Me krăptî: Jejukôt mō: nhym nija mekôt amibêx mex ne arÿm kôt bōx. Kôt bōx ne tu Jeju nhibÿmkôt 'ă kubĕkă kupĕ. ²⁸ Be, kute o anhÿr kĕtri ne amim,

—Ba 'ă kubĕkăbit kupĕn arÿm imex ne, ane.

²⁹ Năm 'ă kubĕkă kupĕn kupĕnhmĕ ro'ă nhym arÿm kamrô ngră nhym arÿm amikam amimex ma. ³⁰ Nhym Jeju on kute o mexkôt amikam kuman arÿm me ipôkri akubyn akĕx ne memă kum,

—Nhym ne ijă kubĕkă kupĕ? ane.

³¹ Nhym kôt ba djwÿnh kum,

—Djăm me krăre ne me akuno ga, "Nhym ne ikupĕ?" ane, ane.

³² Nhym kute me'ômă katormă ari mekôt kră.

³³ Nhym nija arÿm kute amimex markam 'ÿr bōx. Năm umaje tertet ne tu parbĕ tÿm. Parbĕ tÿm ne arÿm prĭne kum amijarĕn kum,

—Mrămri, ba ne ba akă kupĕ ga arÿm ijo mex ne, ane.

³⁴ Nhym kam kum,

—Ăpnĭre, ga ne ga tu amim ikamnhĭxkumrĕx ne arÿm amex ne. Adjumar mex ne tĕ. Arÿm amexkumrĕx, ane.

³⁵ Năm ă kum anhÿro dja nhym me kwÿ bĕnjadjwÿr Djajru nhÿrkwă kurÿm tĕn ar kajpan arÿm Djajrumă kum,

—Arÿm ne akadjwÿx akuno. Kwărĭk wănh ijukri ujarĕnh djwÿnh kunor kĕt, ane.

³⁶ Nhym Jeju Ar kubĕ ate krăn arÿm Djajrumă kum,

—Kwărĭk wănh amă akra tyk pyma kĕt. Djă găm tu amim ikamnhĭxkumrĕx, ane.

³⁷ Ne kam Pedrumĕ Xijagumĕ Djuăo arkum,

—Ar gajbit dja gar ikôt tĕ, ane.

Ne bu'ă me ku'ĕmă kum,

—Me arek jakam dja, ane.

Djuăomĕ ne Xijagu ar axikôt kato.

³⁸ Năm memă anen kam ar Djajru nhÿrkwămă tĕn bōx. Nhym wănh me kangao kumex. Me muw ne abej àmrao kumex nhym Jeju arÿm me omÿ. ³⁹ Ne kam arÿm me'ÿr wadjăn memă kum,

—Mÿkam ne ga me akangao akumex ne muw? Djă năm prĭtĭja ty? Kati. Năm ôto nō, ane. Kute akubyn o tĭnmă. Kam ne ă memă ane.

⁴⁰ Năm memă ane nhym me arÿm 'ă bĕno ajkĕn keketo kumex. Nhym kam arÿm bōm me ano nhym me kunĭ kato. Ne kam bămmĕ nămĕ kôt ba djwÿnh ar ajbito mōn prĭti nhikwă djă'ÿr aro wadjă. ⁴¹ Ne kam prĭti nhikra 'amÿn kum, "Tarita kumĭ", ane.

Năm ren me bakabĕnkam kum,

—Prĭtĭre, amă ne ba ikabĕn. Kăjmă dja, ane.

⁴² Năm kum ane nhym arÿm ar aĕrbĕ kăjmă djan ar mră. Nhym ar arÿm kôt madjă kreti. Prĭti'ă ne amex kubĕ 12. ⁴³ Nhym kam arkum kabĕn ne amijă arkum karōn arkum, "Djă găm ar ipudju", ane.

Ne ajte arkum,

—Ar kum mÿjja'ō ngă gĕ kukrĕ, ane.

Ō pyka djwÿnhkam bōx.

Mat 13.53-58; Ruk 4.16-30

6 Ne kam arÿm memă kăx ne amÿ ô pyka djwÿnhmă tĕ. Nhym kôt ba djwÿnh ar kôt mō. Nhym kam arÿm 'ÿr bōx. ² Nhym ar'ă arÿm pi'ôk rărăr. Nhym arÿm mebĕ idjaer bikprōnh djă'ÿr tĕn kam 'ÿr bōx ne arÿm wadjă. Ne kam kute memă amikukrădjă jarĕnh kadjy arÿm amikrax ne. Nhym me krăptî kabĕn man kam no tyn kumex ne ari abenmă kum,

—Je tô nhym nă kum me kukrădjă ja jarĕ nhym ă kabĕn mexo ane. Nhym ne kum àpĕnh'ă karô nhym ă mÿjja nhĭpĕxo ane. Mÿjja pumÿnh kĕtkumrĕx ne ipĕx nhym kumex. ³ Be, Jejubĕ ne pĭ kĕnh djwÿnh kajgo. Marij kurÿm ne kato. Kôt ar apôxjabĕ ne Xijagumĕ Jôd-

jemë Djadamë Ximäomë. Be, ar axikôt apôx ne ja. Kanikwÿnhdjwÿ ar me baro'ã ar ba. Djãm atemã me'ô? Kati. Tãm. Me bajô tãm. Ne kam ã àpênho ane. Nãm me ã ari abenmä anen kam arÿm kubê Jeju kÿnh no kati. ⁴ Nhyam kam amijã memã kum,

—Pyka kunÿkôt me Metÿndjwÿnh kukwakam ujarënh djwÿnhmä kajmä rax kamênho ba. Nhyam be, ô pyka djwÿnhkam me jabit ne me ar prãro ba. Ôbikwa djwÿnhkam ar ja, ô kikre djwÿnhkam ar ja ne me ar prãro ba, ane.

⁵ Ne kam te kute ô pyka djwÿnhkam mÿjja pumÿnh kêt krãptÿ nhípêx prãmje. Te me krãptÿo mex prãmje. Me kute aparmã rax kamênho prãmkam. Nãm me punu ngrêrebit'ã ikra jadjuw ne meo mex. ⁶ Ne mekam no tyn djan amim,

—Je tô mÿkam ne me kute inhô pyka djwÿnhkambit amim imar kêtukumrêx, ane.

Kute Ar kubê 12 janor.

Mat 10.1-15; Ruk 9.1-6

Ne kam arÿm tẽ. Apÿnh krÿkôt tẽ. Memã amikukràdjã jarënhô tẽ. ⁷ Ne kam amiwÿr Ar kubê 12 'uw nhyam ar arÿm 'ÿr bôx. 'ÿr bôx nhyam kute amÿ ar anor kadjy arÿm aro aben nhikjê. Ne ar kute kukwakam me karô punu janor ne kujaêk kadjy arkum amipyma jadjã. ⁸ Ne kamã arkum 'ã karôn arkum,

—Ar amôr kadjy kwãrÿk wãnh mÿjja krãptÿ byr kêt. Dja gar akajpar djãbit by. Kwãrÿk wãnh mokã byr kêt. Kwãrÿk wãnh djwÿ byr kêt. Kwãrÿk wãnh anhô katôk'y djãkam pi'ok kaprÿ byr kêt. ⁹ Ne ar aparkã ponh jangjên ar anhinôkã pÿnhbit jangjê, ane.

¹⁰ Ne kam ajte arkum,

—Dja gar apÿnh krÿ'ÿr mō. Nhyam me'ô arÿm ar amã aminhÿrkwã jarê. Kumã dja gar wadjàn kambit anhikwã. Ne kam me ô krÿrax kurÿm ar amôr kambit dja gar anhÿrkwã 'ôdjwÿ jabej. ¹¹ Nhyam godja me ar abê aminhÿrkwã nê jabej ne kute ar amar prãm kêt jabej gar mebê aparkã'ã me ô pyka ka'u. Me kurÿm akatorkam pyka ka'u. Aje me kangao amirÿt kadjy. Ba ar amã arê gar ama. Amrêbê: krÿraxbê Xôtômamë Gomorakam me axwekumrêx. Dja ÿ Metÿndjwÿnh kute memã axwe pãnh jarënh kadjy akati bôx. Nhyam be, ajbir me krÿ jakam dja me axwe pãnhô amrêbê me tÿm wã jakre. Me kute ar abê aminêkam dja me axwe pãnhô me tÿmwã jakre. Nãm ã arkum karôo ane.

¹² Nhyam kam ar amÿ mōn kaj bê me akreo ban memã kum,

—On me amikam akaprÿren wãnh ajaxwemã anhiren Metÿndjwÿnh'ÿr amijo akêx, ane.

¹³ Ne arÿm me karô punu krãptÿ kute ar meo ba jano nhyam arÿm memã iren mã mō. Nhyam ar me kanê krãptÿ kungrà. Mÿjja kangô kute rōny kangô pyrãko me kungràn meo mexo ba.

Djuão'ã ujarënh.

Mat 14.1-12; Ruk 9.7-9

¹⁴ Nhyam kam me amÿ Jeju jarënhô ipôk. Nhyam kam mebê idjaer nhô bënjadjwÿr rax nhidjibê ne Erodji.

Arÿm ne me kute Jeju jarënhja ma. Ne kam arÿk Jejuo Djuão ne memã kum,

—Ngômã me angjênh djwÿnhbê Djuão arÿm akubyn tÿn ne ar ba. Be, tyk ne akubyn tÿnkam ne mã mÿjja pumÿnh kêt nhípêxo ba, mã me punuo mexo ba, ane.

¹⁵ Nhyam me ja arÿk Jeju'ã memã kum,

—Be, kubê Metÿndjwÿnh kukwakam ujarënh djwÿnhbê Erij, ane.

Nhyam amÿ me ja 'ã memã kum,

—Be, kubê ne Metÿndjwÿnh kukwakam ujarënh djwÿnh'ô. Nàr, kute amrêbê: Metÿndjwÿnh kukwakam ujarënh djwÿnh'ô pyrãk, ane.

¹⁶ Nhyam bënjadjwÿr rax Erodji kute Jeju jarënh markam 'ã memã kum,

—Be, Djuão ne wã. Ba ije kadjy me anor nhyam me kute mut krã'ÿr, arÿm akubyn tÿn ne ar ba, ane.

¹⁷ Be, me kute Djuão bÿn kêttri ne Erodji kamyre. Idjibê ne Piripi. Piripi prô nhidjibê ne Erodjij. Nhyam kam Erodji arÿm kamyrebê prô pytàn ar o ba. Nhyam kam Djuão nêje kum kabên ne kum,

—Metÿndjwÿnh kukràdjã kupa'ã ne ga akamyrebê prô pytà, ane.

Nhyam Erodjij kuman arÿm Erodjimã apnê. Djuão'ã kum apnê nhyam arÿm 'ÿr me krãkamngônho jano. Nhyam me arÿm o tÿm ne kubê ijê. ¹⁹ Nhyam kam Erodjij ari kum Djuão kurêo ban te kute bÿnmã 'ã amijakreo ba. ²⁰ Erodji kum Djuão pymakam Erodjij te 'ã amijakreo ba. Erodji mã 'ã amim,

—Djuão ne katàt ar amijo ban Metÿndjwÿnh mexo mex, ane. Nãm mã amim anen ar Erodjibê utàr mexo ba.

Djuão kute Erodjimã Metÿndjwÿnh jarënhô ÿr kunÿkôt Erodji ari amim,

—Je tô mÿj dja ba amijon? anen te kute kabên mar ne kôt kute amijo anhÿr prãmje. Nhyam be, kum Djuão kabên mar prãmã.

²¹ Erodjij kum Djuão kurêo ba nhyam kam arÿm mrãmri kute bÿn kadjy ô akati bôx. Erodji rwÿk djãkam ô akati arÿm bôx. Nhyam ô akatikam arÿm bu'ã bënjadjwÿrreja ro'ã àkuro nhÿ. Apÿnh ô me rÿnh djari, ô krãkamngônho nhô bënjadjwÿr djari, ô pykabê Garrêjakam me ô nêkrêx rÿnh djari, me kunÿ ô akati kadjy Erodji'ã akuprô. ²² Ne ô kwÿ krêno nhÿ nhyam Erodjij kra kurerer arÿm me'ÿr wadjã. Ne kam memã to nhyam me arÿm kum kÿnh. Erodjimê me ro'ã ÿrja kum kÿnhÿ. Nhyam kam Erodji kurerermã kum,

—Mÿj ne ga amã kÿnh? Dja ga amã mÿjja'ô kÿnh ne imã arê ba arÿm amã kungã, ane.

²³ Nãm kum kabên jarënh mãmdjin kum,

—Be, amã ikabên kajgo kêtukumrêx nhyam Metÿndjwÿnh arÿm ima. Dja ga amã mÿjja'ô kÿnh ne imã arê ba arÿm amã ôrkumrêx. Nàr godja amã inhô pyka ku-to katê kÿnh jabej ba arÿm amã kungã. Mrãmri ne ba tu amã ikabên jarënhkumrêx, ane.

²⁴ Nhyam kam arÿm katon nã kukij ne kum, “Ô mÿj dja ba kum arê”? ane.

Nhyam kum,

—Xô, ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão krã'ã dja ga 'wý, ane.

²⁵ Nhyam amibêx ne ajte bënjadjwýr rax'ýr wadjàn kum,

—Ô kum amikrà kêt ne ngômã me angjênh djwýnhbê Djuão krã dja ga imã angã. Ngôn purortikam adjàn o bôx ne imã angã, ane.

²⁶ Nhyam kam bënjadjwýr rax arým kaprîren ôkre kadjwýnhbê amim,

—Je, arým ne ba mrãmri kum ikabên jarênh mãmdji nhyam Metîndjwýnh arým ima. Jakam ba te ije kum, "Kati", anhýr prãmje. Inhô me rûnh mrãmri ikabênkumrêx jabej ikam no tyn kumex, ane.

²⁷ Ne kam on me par djwýnhmã kabên ne kum,

—Amrê Djuão krão aprôt, ane.

²⁸ Nhyam arým mebê ijê djà'ýr tèn wadjàn arým Djuão mut krãtan kam arým ngôn purortikam krã djà. Ne kam kurerermã o tèn o bôx ne arým kum kungã. Nhyam arým nãmã kungã.

²⁹ Nhyam kam Djuãokôt ba djwýnh ar arênh man arým 'ýr tẽ. 'Ýr tèn 'ýr bôx ne kam arým Djuão nhî mýn o tèn arým kênkrekam adjà. Be, me kute Djuão bîn'ã ujarênh ne ja.

Kute mebê 5.000o djuw mex.

Mat 14.13-21; Ruk 9.10-17; Dju r 6.1-14

³⁰ Ne kam Jeju kute ar anorja ne arým apýnh krîkôt tẽ:n kam arým akubyn Jeju'ýr tèn 'ýr bôx ne 'ã akuprô. Ne kam kum amijã ajarê. Kute mýjja nhipêx kunî'ã kum ajarê. Kute memã kukràdjà jarênh kunîja kum 'ã ajarê.

³¹ Nhyam me krãptî: Jeju ar'ã aben japanho dja. Ar 'ã aben japanho dja nhyam ar te ô kwý krên kadjy amijo ane. Nhyam kam Jeju arkum,

—Gwaj on arwãmã mebê tèn kam bôx ne bakôkam kôto nhý, ane.

³² Nhyam kam ar ate arwãkam ýr kadjy kàkam nhýn arým nox ne. ³³ Nhyam me krãptî ar mörkôt amim nokre pumün arým ar ibej prôt ne. Krî kunî kurüm ne me pykakôt ar ibej prôt ne. Ibej prôt ne arým akàx nhikjêbê ar kukãm akuprô. ³⁴ Nhyam kam ar kà dji nhyam Jeju wabi. Wabin arým me krãptî me:xja pumü. Ne kam amim,

—E kum, nãm me kute mryo ba djwýnh kêt kam mrykî'ätomti krãptî ta kajgo ba pyrãk, ane. Kam ne arým kum me kaprîn arým memã kukràdjà krãptî jarênhmo krax ne. ³⁵ Nãm memã arênh dja: nhyam kam arým 'ã myt ibô. Nhyam kam kôt ba djwýnh ar arým 'ýr bôx ne kum,

—Arwã jakam mýjja kêt nhyam arým amykry mex ne.

³⁶ Me ano gê me amü apýnh kikremã môn amü apýnh krîmã mō. Dja me amim ô kwý krên djà jamý, ane.

³⁷ Nhyam arkum,

—Ar ga dja gar memã mýjja ngã gê me kukrê, ane.

Nhyam ar kum,

—Djãm gwaj baje pi'ók kaprî kumexjao djwý jamýnhmã? Denarju kubê 200jao djwý jamýnhmã? Djãm gwaj baje memã ör nhyam me kute krênmã? ane.

³⁸ Nhyam arkum,

—Mýj ne ar anhô djwý kute? Tèn omü, ane.

Nhyam ar arým bu'ã me ku'ê kôt tèn omü. Ne akubyn 'ýr bôx ne kum,

—Ë, djwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne tepdjwý amãnhkrut, ane. ³⁹ Nhyam kam arkum,

—Ar memã arê gê me apýnh bôre ngrãngrãkam krî mō, ane.

Nhyam ar arým apýnh me krî kadjy memã karō.

⁴⁰ Nhyam me apýnh me krî kadjy me'ã akre. Nhyam me kwý kubê 100'ã kabên ne krî mō. Nhyam me kwý kubê 50'ã kabên ne krî mō.

⁴¹ Nhyam djwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt jamý. Ne tep amãnhkrutja by. Ne kãjmã o kãjkwa jabên Metîndjwýnhmã o amikînh jarê. Ne kam djwý kokij ne kôt ba djwýnhmã kungã nhyam ar memã ôro mō. Ne kôt tepdjwý ã o anen arým me kunîmã kungã.

⁴² Nhyam kam me kunî ô kwý krên arým ajne. ⁴³ Nhyam kam me arým tepmê djwý janhy ngij ne 'ã akre. Nhyam arým 'ã akrekam kaxnokai ipubê 12 ne 'ã kâtãm. ⁴⁴ Be, me my kute djwý krên'ã akrekam kubê 5.000. Ne ijukri me niremê me prîre'ã akre kêt.

Ngô'ã tẽm.

Mat 14.22-33; Dju r 6.15-21

⁴⁵ Nhyam kam Jeju urokam kôt ba djwýnhmã kum,

—Aje, on ar môn kàkam nhýn ikukãm akàx nhikjêmä rên krîbê Bexadamã tẽ. Ba me ano gê me on mã mō, ane.

Ne kam me krãptî'ýr tèn memã kum,

—Aje, on me ajmã. Ba on, ane. Ne kam arým Metîndjwýnhmã kabên kadjy krãnh'ã tèn wabi.

⁴⁷ Nhyam kam ar'ã akamãt nhyam ar arým kàkam ngô nhipôkri mō nhyam Jeju ate atýxã dja. ⁴⁸ Nhyam kam ar kutã arým kôk djãbêr týx. Æbêr týx nhyam ar kute kutã ngô rênh kurêje ãpênh raxo nhý. Æpênh ra:x nhyam arým ar omü. Ne ôkrên'ãnh kàr pydjikam arým arkôt tẽ. Ngô'ã arkôt tẽ. Tèn kam bit ar'ãnh tẽmmã. ⁴⁹ Nhyam ar arým ngô'ã tẽmkôt omün abenmã kum,

—Ota, amrê me karō'ō mō. Ar anen amra.

⁵⁰ Ar kunî omün arým madjà kreti. Nhyam adjynkêt nhyam arým arkum,

—E kum, ba ne ba wãm tẽ. On ar akînh ne atînh prãm kêt, ane.

⁵¹ Ne arým arkôt kàkam nhý. Kàkam nhý nhyam arým kôk djãbêr anhikrê. Nhyam ar ôkre kadjwýnhbê amikabên kudjan te kute mýjja marmã kam no tyn nhý.

⁵² Be, amüja'ã ne Jeju te me krãptî:mã djwý ngã nhyam ar kute kum kator kêt. Kubê Metîndjwýnh Krajamã kator kêt. Nhyam kam ar te kute marmã kam no tyn nhý. Ar amakkre kêt kam.

⁵³ Ne kàkam ngô'ã môn kam ar arým pykabê Djenekam akàx nhikjêmä bôx ne kà dji. ⁵⁴ Nhyam kam ar wabi nhyam me arým amim Jeju nokre pumü. ⁵⁵ Ne kam me bu'ã pykawã kunîkôt prôt ne arê. Nhyam me arým kute memã Jeju bôx djà jarênhja'ýr meo bôxmo krax ne. Me punu nhikwã djakam ikwã rã'ãja ne me Jeju'ýr meo prôt ne meo bôx. ⁵⁶ Ne kam mã kikre kabem me punu jadjuw. Krî kryrekam nàr krîraxkam nàr ar-

wâkam Jeju ku'ê djâ kunîkôt mâ kigre kabem me punu jadjuw. Nhyim me mâ Jeju tēm̄kôt kum amijo a'uw ne kum,

—Ba gop akà japkrebit kupê. Ba gop akà japkrebit kupênh, ane. Ne me kute kupênh kunîkôt arým mex ne.

Tu mÿjja krên'ã ujarênh.

Mat 15.1-9

7 Ne kam mebê pardjêumê Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnh kwÿ krîraxbê Djeruxarê kurûm môn Jeju'ã akuprô. ² Nhyim Jejukôt ba djwÿnh kwÿ tu ikra pôn̄h kêt̄kam ô kwÿ krê nhyim me arým ar omû. Ne ar'ã kabên ne Jejumã kum,

—Mÿkam ne akôt ba djwÿnh me bakukâmãkjê kukràdjâ kupa'ã ikra punu rã'ã tu àkur ba? Dja me o ane nhyim Metîndjwÿnh arým memã axwe jarê, ane.

³ Bir, mebê pardjêumê mebê idjaer kunî ne me mâ me kukâmãkjê kukràdjâ'ã no tÿx ne kam arík abenmã kum,

—Me kute prîne aminhikra pôn̄hkambit dja me aku. Kambit dja Metîndjwÿnh memã axwe kêt jarê, ane.

⁴ Ne me me ô djwÿ jamÿnh djâ kurûm ban bôx. Ne kam kute ngôo amiku'ôn̄hkambit aku. Be, apÿnh me kukâmãkjê kukràdjâ kajgo kute ja pyrâk ne krãptî. Nhyim me 'ã no tÿx ne mâ apÿnh mÿjja ku'ô.

Ngôn̄hkrãmê ngyo ngôn̄hmê ngôn̄h tykmê ne me mâ ku'ôn arík amim,

—Dja ba o ane nhyim Metîndjwÿnh imã imex jarê, ane.

⁵ Kamã ne mebê pardjêumê Môjdjê kukràdjâ mar djwÿnhmê Jejumã kum,

—Mÿkam ne akôt ba djwÿnh me bakukâmãkjê kukràdjâ kupa'ã ikra punu rã'ã àkur ba? ane.

⁶ Nhyim memã kum,

—Me ga ne ga me amijo ajêx ne ar amijo Metîndjwÿnh mar mexo aba. Mrãmri ne Idjaij Metîndjwÿnh kukwakam me ajã pi'ôk no'ôkkumrêx. Nãm me bakukâmãremã kum,

“Metîndjwÿnh ne me amã,

'Be, me ja ne me arík 'êx ne ajkwa kajgokam imã imex jarênh ba jãm ate ibê krân ban

⁷ imã irax jarênh kajgoo ban kam ta kukràdjâo ikukràdjân memã arênh ba. Ne kam ta kukràdjâ'ã memã kum, Metîndjwÿnh kukràdjâ, anhyro ba.’

Nãm ã Metîndjwÿnh me amã ane.”

Nãm ã Idjaij me ajã ane. Ga me akamingrãnyre arým akabên kajgoo Metîndjwÿnh kukràdjân memã arênh ba. Mrãmri ne me ajã arênhkumrêx. ⁸ Be, Metîndjwÿnh ne me kute katàt amijo ba'ã memã karô ga me kam kubê amijo akêxo aba. Ne kam mâ me

akukâmãkjê kukràdjâ'ã ano tÿx ne ar o aba. Ne kam ngyo ngôn̄hmê ngôn̄hkrã ku'ô. Apÿnh me akukràdjâ kajgo kute ja pyrâk krãptî ga me 'ã ano tÿx ne ar o aba. Ne kam arík 'ã abenmã kum, “Dja Metîndjwÿnh kôt imã ijaxwe kêt jarê.” ⁹ Nãm ã Jeju memã ane.

Ne kam ajte memã kum,

—Be, Metîndjwÿnh kute katàt amijo aba'ã me amã karô ga me arým kabên ma. Djãm mrãmri Metîndjwÿnh kukràdjâ kôt ne ga me akukâmãkjê kukràdjâ jarê? Kati. Atemã. Atemã ne ga me akukâmãkjê kukràdjâ ja'ã ano tÿx ne Metîndjwÿnh kukràdjâ mar kêt ne arým o abikênhô aba. Djãm kam me ano mex got? ¹⁰ Ba me amã arê ga me ama. Môjdjê ne Metîndjwÿnh kukwakam me bakukâmãremã karôn memã kukràdjâ jarênh memã kum,

“Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma”, ane.

Ne ajte memã kum,

“Me'ô arým bãm'ã nâr nã'ã, 'Gê Metîndjwÿnh o ajkê', anhyr jabej gê me tu kubî”, ane.

Me kum bãmmê nã ar abêmã ne Metîndjwÿnh ã me bakukâmãremã ane.

¹¹ Nhyim be, djãm me ga ne ga me amã abãmmê anã jabê? Kati. Ga me akukràdjâ kôt arík memã kum, “Me ajô godja anã nâr abãm mÿjja'ã ajwÿr ga aje kubê an-hô mÿjja nê prãm jabej. Ne kum, 'Be, ba te ije amã ôrmã.

Aje mÿjja 'ã ijwÿr ba arým o Metîndjwÿnh nhô mÿjja. Kam ba te ije amã ôrmã', ane. Dja ga me ã kum anen arým kubê nê nhyim kam arým pijãm ne akubyn 'ã ajwÿr kêt”, ane. ¹² Ga me aje ã memã 'ã karôo anhyrkam arým me nãmê bãmbê ôdjÿ'ã memã adjãpnênhô aba. ¹³ Me kum ar abê kêt'ã memã adjãpnênhô aba. Metîndjwÿnh te memã kum,

“Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma”, ane ga me arým Metîndjwÿnh kabêno me kukràdjâ kajgon akukràdjâo arým nãmê bãmbê ôdjÿ'ã memã adjãpnênhô aba. Aje Metîndjwÿnh kukràdjâo me kukràdjâ kajgo ne ajte kupa'ã memã akukràdjâ punu ja jarê. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁴ Ne kam ajte amiwÿr me kunî 'uw ne memã kum, —Ê, dja ga me akunî imaro nhÿn ikabên markumrêx. ¹⁵ Me kute apÿnh mÿjja'ã memã kum, “Ja dja ga ãm omû. Dja ga krên arým ajaxwe”, anhyro ba. Nhyim be, Metîndjwÿnh, djã ne me mÿjja 'ô krê nhyim arým kum, “Ja ne ga krên arým ajaxwe”, ane? Kati. Me kabên punukam ne memã axwe jarê. Me àkînhîkam ne memã arê. Me ari prô, mjên kupa'ã kurê bakam ne memã arê. Me 'êxnhîkam ne memã arê. Axwe'ôkambit ne Metîndjwÿnh memã axwe jarê. ¹⁶ Gop me ajamak mex jabej tu amim ikabên markumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

¹⁷ Ne kam arým mebê kikremã wadjâ. Nhyim kôt ba djwÿnh arým kukij ne kum, —Nã gãm ar imã, “Djã ne me mÿjja 'ô krê nhyim Metîndjwÿnh kum, 'Ja ne ga krên arým ajaxwe', ane? Kati”, ane. Tãm ne ga arê nhyim ar ibê bipdjur rã'ã ne, ane. ¹⁸ Nhyim kam arkum,

—Je tô djãm ar gadjwÿ ajamakre kêt? Be, mrãmri ne me kute mÿjja'ô krênkôt Metîndjwÿnh memã axwe jarênh kêt. Djãm ar aje ja mar kêt? ¹⁹ Be, aparmã ne mÿjja mrãn me tikkremãbit wangij. Mÿjja'ô kurja ne me kute amim mÿjja'ã karô djâkam ngjêx kêt̄kumrêx. Me tikkremãbit ne wangij ne kam atykmã arým apôx. Me kute amim mÿjja'ã karô djãmã ngjêx kêt̄kam Metîndjwÿnh kute kôt memã axwe jarênh prãm kêt, ane. Jeju

kute ã arkum anhÿro arÿm me õ mÿjja krënja kunĩ mex jarẽ.

²⁰ Ne kam ajte arkum,

—Me kurÿm me kabën punu apõx ne me àpênh punukam ne Metĩndjwÿnh memã axwe jarẽ. ²¹ Me kad-jwÿnhbê, me amim mÿjja'ã karõ djàkam ne me amim axwe'ã karõ nhym arÿm me kurÿm apõx. Me kute amim axwe'ã karõkam ne

me kute me prõ puro nâr me mjên puroo àkĩnh ne ro'ã ikwãja'ã amim karõ.

Ne prõ djwÿnh nâr mjên djwÿnh kupa'ã kurẽ'ã amim karõ.

Ne kute me par'ã amim karõ.

²² Ne kute mebê mÿjjao àkĩnh'ã amim karõ.

Ne kute mÿjjao atom rÿnh'ã amim karõ.

Ne kute meo bikënh'ã amim karõ.

Ne memã 'êx ne kute me noo biknor'ã amim karõ.

Ne kurẽ ba'ã amim karõ.

Ne te ta kute me urak prãmje ngryk.

Ne me'ã kabën punu'ã amim karõ.

Ne amijo àmrati.

Ne bën kati.

Me kute amim axwe'ã karõ ne ja. ²³ Me axweja kunĩ ne me kurÿm apõx. Nhym kam kôt Metĩndjwÿnh memã axwe jarẽ. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh arkum ane.

Me'õ nire bajtem kute tu amim kamnhÿxkumrëx.

Mat 15.21-28

²⁴ Ne kam arÿm mebê tẽ. Tẽ:n kam krÿrãxbê Xirumẽ krÿrãxbê Xidõ kuri pykaja'ÿr bõx. Ne kam arÿm kikkre'õmã wadjàn nhÿ. Ne bit kute me'õmã amijo amirĩt kêtã. Ne kam te kute mebê amijo bipdjurmã.

²⁵ Nhym me'õ nire arÿm arënh ma. Kubê ne me bajtembê kregu'õ. Pykabê Xirij Penixijkam ne rwÿk djà. Me karõ punu ne kra prĩtio ba. Nãm arënh man arÿm 'ÿr tẽn parbê ibõn nhÿ. ²⁶ Ne arÿm Jejumã krao a'uw ne kum,

—Amrẽ tẽn me karõ punu kute ikra prĩtio baja jano gê kum ire, ane.

²⁷ Bir, Jeju ne jakam me bajtemo mex prãm kêt. Nãm kute õ mebê idjaerbit kumrëx o mexo bamã. 'Ã kute kum ujarënh nhym kôt kute marmã ne õ mebê idjaer'ã me prĩre jakren kum,

—Gê me prĩre kumrëx djwÿo amityxmã. Nok ba ren me prĩre nhõ djwÿ rop kraremã kurẽ nhym ren kam punure, ane. Djãm mrãmri ne djwÿ'ã ajarẽ? Kati. Kute meo mex'ã ne djwÿ jakren kum 'ã ajarẽ. Nãm,

—Nok ba ren me prĩre nhõ djwÿ rop kraremã kurẽ nhym ren kam arÿm punure, ane.

²⁸ Nhym nija arÿm amim,

—Ijã ne rop krare jarẽ, anen arÿm kum,

—Tukwa, mrãmri Bënjadjwÿr djwÿnh. Kôt ne ga arẽ. Nhym be, godja wãnh pĩponh krakri djwÿ jaũm rôrõk. Aũmbit dja rop krare arÿm kukrẽ. Kam gop badjwÿ ibê rop krare pyrak tu imã ikrao mex, ane.

²⁹ Nhym kôt kum,

—Be, aje imã akabën wã jarënhkam adjumar mex ne tẽ. Arÿm ne me karõ punu akramã ire, ane.

³⁰ Nhym kam arÿm ùrkwãmã akëx ne 'ÿr bõx. Nhym wÿnhràam me arÿm me ikwã djàkam kra prĩti dji nhym nõ. Me karõ punu arÿm kum ire nhym arek nõ nhym arÿm omũ.

Kute me'õ jamakkre kêt ne kabën tõi mex.

³¹ Nhym kam krÿrãxbê Xirumẽ Xidõkuri pykaja kurÿm tẽ. Tẽ:n kam amũ pyka nhidjibê Krÿrãxbê 10jakõt tẽ. Ne tẽ:n kam arÿm imõtibê Garrêja'ÿr bõx. ³² Nhym wãnh me'õ jamakkre kêt ne kabën tõi. Nhym me arÿm 'ÿr o bõx ne kum, “Gop 'ã anhkra dji”, ane.

³³ Nhym ate kute o ãm kadjy amũ me krãptĩ bẽ o tẽ. Ne kam aktã amakkremã aminhkra'i jadjàn aptõn õtodjwÿ kupê. ³⁴ Ne kàjkwa jabën kum kaprĩkam arÿm amityk djà mẽ. Ne kum, “Epata”, ane. Nãm ren me bak-abënkam kum, “On ajamakkre kajrer”, ane. ³⁵ Nãm kum ane nhym arÿm amakkre kajrer ne kabën mex ne. Nhym kam akubyn me'ÿr o bõx.

³⁶ Ne memã 'ã karõn memã kum, “Gora ipudju”, ane. Be, nãm te mã: memã anhÿro ba nhym me ate mã: pyka kunĩkõt abenmã arënh ba. ³⁷ Nãm me'õo mex nhym me te kute marmã kam no tyn ku'ê ne abenmã kum,

—Nãm apÿnh me kanê djari me kunĩo mexkumrëx. Nãm me umar kêtõ mex nhym arÿm akubyn amak mex ne. Nãm me kabën kêt djwÿo mex nhym arÿm akubyn kabën mex ne, ane.

Kute mebê 4.000o djuw mex.

Mat 15.32-39

8 Nhym kam me krãptĩ: ajte Jeju'ã akuprõn 'ã akuprõn me'ã õ kwÿ krën djà kêt. Nhym kam arÿm amiwÿr kôt ba djwÿnh ar ku'uw nhym ar bõx nhym arkum,

² —Imã me krãptĩ:ja kaprĩ. Me iro'ã krĩ'ã arÿm akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ne kam arÿm me õ mÿjja kêt. ³ Nok ba ren me kum prãm kam ren amũ me ùrkwãmã me ano nhym me ren pry konenh ren rerekre ne. Ren me rerekre nhym ren me tyk djà me kupa. Djãm jãnh got. Onĩ me ùrkwã. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Nhym kôt ba djwÿnh ar kum,

—Kapõt kukrit jakam ne gwaj te me krãptĩ:ja kadjy djwÿ kumex prãmje. Mÿj got gwaj me kadjy nẽ? ane.

⁵ Nhym Jeju arkum,

—Mÿj ne ar anhõ djwÿ kute? ane.

Nhym ar kum, “Djwÿbê 7”, ane.

⁶ Nhym kam me krãptĩmã kum,

—Pykabê dja ga me nhÿ, ane. Nhym kam me arÿm nhÿ. Nhym kam arÿm djwÿbê 7 jamÿn o Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarẽ. Ne kam kokij ne mã kôt ba djwÿnh arkum kungã nhym ar mã me krãptĩmã adjuw. Nãm ar memã adjwÿro mõn kam arÿm adjwÿr pa.

⁷ Ne kam ar õ teprãre ngrêre nhym o Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarẽ. Ne kam arkum,

—Dja gar memã jadjwÿ jadjwÿ, ane.

⁸ Nhym kam ar memã adjwÿro mõn adjwÿr pa. Nhym kam me arÿm kukrën arÿm ajne. Nhym kam me arÿm

aũm ngij ne 'ã akre nhyim kaxnokai ipubê 7 'ã kâtãm.

⁹ Be, me my kubê 4.000 ne õ kwý krê.

Nhyim kam memã kum, "Aje, on me ajmã", ane. ¹⁰ Ne on kôt ba djwýnhmê ro'ã kãmã wadjàn nhý. Nhyim ar arým nox ne rê:n kam arým pykabê Tamanu'ãnh kã djin wabi.

Kute kàjkwa kurũm mýjja'õ nhipêxmã ne me kum 'ã à'wýr.

Mat 16.1-4

¹¹ Nhyim mebê pardjêumê mebê xadjudjêumê Jeju'ýr bõx ne kukij ne mrãmri kubê Metĩndjwýnh Kra ne kute mýjja pumũnh kêt'õ nhipêx jabej 'ã kum apnên kum, —Goja kàjkwa kurũm mýjja pumũnh kêt'õ nhipêx bar omũn kôt ama, ane.

¹² Nhyim amikadjwýnhbê tyk djã mên memã kum, —Je tô mýkam ne ga me akamingrãnyre mýjja'ã ijuw? Ije me amã mýjja pumũnh kêt'õ nhipêx ga me aje omũnh prãm kêtumrêx. Mrãmri ne ba me amã ik-abênkumrêx, ane. ¹³ Ne kam arým mebê akêx ne tẽn ajte kãmã wadjã. Wadjàn akãx nhikjêãmã rêr kadjy arým nox ne.

¹⁴ Nhyim kam djwý ar kumãnhkutã nhyim kôt ba djwýnh kute byrmãn arým o amak kêt kati. Nhyim wãnh kãkam djwý pydjibit nõ. ¹⁵ Nhyim kam Jeju me kute me kukràdjã kajgo mar kêt kadjy ne kôt kute ar amijo ba kêt kadjy arkum kabên ne arkum, —Ga, me kute djwý nhigot djã djwý djõmkam kapĩn-ja pumũ. Nhyim arým djwý tỳx me:x ne. Ar gadjwý dja gar me kukràdjã man kôt ar amijo aban arým ajaxwe me:x ne. Mebê pardjêu kukràdjã nãr Erodji kukràdjã dja gar aman kôt ar amijo aban arým ajaxwe me:x ne. Ar amijã ano tỳx ne me kukràdjã mar kêt ne kôt ar amijo aba kêt, ane.

¹⁶ Nhyim kam ar ari 'ã aben kukij. Ne kam arík aben- mã kum,

—Gwaj baje djwý byr kêtumkam ne ã ar imã ane, ane.

¹⁷ Be, Jeju kute me kukràdjã kajgo'ã djwý nhigot djã jakre nhyim ar kute mar kêt. Nhyim kam arým ar kabên man arkum,

—Mýkam ne gar abenmã, "Gwaj baje djwý byr kêtumkam ne ã ar imã ane", ane? Djãm kraxje ar aje omũnh kêt rã'ã? Djãm kraxje ar aje mýjja mar kêt rã'ã? Mýj'ã ikabên kute amijakre ar aje mar kêt rã'ã? Djãm ar ajamakreja kêt? ¹⁸ Jãm ne gar anon omũnh kêt ne. Jãm ne gar ajamak ne mar kêt ne. Be, ije djwý ngrireo me krãptĩo djuw mexja djã ne gar arým o ajamak kêt kati? ¹⁹ Akubyn amijo tẽn ije mebê 5.000mã djwý kubê 5 kokjêr'ýr amijo bõx. Ar aje djwý janhyo atomkam mýj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhyim ar Jejumã kum, "Kaxnokai ipubê 12", ane.

²⁰ Nhyim ajte arkum,

—Ajte akubyn amijo tẽn ije mebê 4.000 kadjy djwýbê 7djwý kokjêr'ýr amijo bõx. Ar aje kam djwý jaũmo atomkam mýj ne kam kaxnokai ipu kute? ane.

Nhyim ar kum, "Kaxnokai ipu kubê 7", ane.

²¹ Nhyim kam arkum,

—Djãm djwý'ã ne ba ar amã arê? Djãm 'ã ne ba ar amã, "Ari amijã ano tỳx", ane? Kati. Djwý'ã ne ba ije ar amã ja jarênh kêt. Mýkam ne gar aje ja mar kêt rã'ã? ane.

Kute me'õ no rão mex.

²² Ne kam ar arým krĩrãxbê Bexadamã tẽn bõx. Nhyim kam me Jeju'ýr me'õ no rão mõn o bõx ne kum, "Gop kupê gê mex", ane.

²³ Nhyim arým me'õ no rã nhikra 'amýn krĩ kurũm o katon atykmã o tẽn. Ne kam no kutõn 'ã ikra djin kukij ne kum,

—Djãm arým ga mýjja'õ pumũ? ane.

²⁴ Nhyim kãjmã krãn kum,

—Arým ne me kute pĩ pyrãk ne mrã ba omũ, ane.

²⁵ Nhyim ajte no'ã ikra djin kãjmã kum krã nhyim arým no mex. No mex ne arým kute me kunĩ pumũnh mexkumrêx. ²⁶ Nhyim kum,

—Aj mã. Dja ga katãt anhũrkwãmã tẽn. Kwãrĩk wãnh krĩmã atêm kêt. Ne kwãrĩk wãnh krĩkam me'õmã ijarênh kêt, ane.

Pedru kute Jejubê Krituo amirĩt.

Mat 16.13-20; Ruk 9.18-21

²⁷ Be, bẽnjadjwýr rãxbê Piripi nhõ krĩrãxbê Xedjare bu'ã ne apýnh me õ krĩ djãri. 'Ýr ne Jejumê kôt ba djwýnhmê ar mõ. 'Ýr mõ nhyim Jeju arým arkum,

—Ë, ar imã ijã me ujarênh jarê ba kuma, ane.

²⁸ Nhyim ar arým kum,

—Nãm me kwý ajã, "Ngõmã me angjênh djwýnhbê Djuão", ane. Nhyim me kwý ajã, "Me bakukãmãre Erij. Metĩndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh rãxbê Erij", ane. Nhyim me kwý ajã, "Me bakukãmãrekam Metĩnd- jwýnh kukwakam ujarênh djwýnh ar 'õ." Nãm me ã abenmã ajã ane. Nãm ã ar Jejumã ane.

²⁹ Nhyim ajte arkum,

—Ne ar gadjwý mã ne gar imar on? Mýj'ã ne gar ijakre? ane.

Nhyim Pedru kum,

—Abê ne Kritu. Abê me inhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati, Metĩndjwýnh tĩn ne ar bakumrêxja Kra. Amrêbê ne me bakukãmãremã ajarê. Aje me ipytãr ne aje ar me ijo abamã ajarê. Amrêbê me imã ajarê ba me akam amako iba nhyim arým Metĩndjwýnh ajano ga arým bõx, ane.

³⁰ Nhyim arkum,

—Kwãrĩk wãnh me'õmã ja jarênh kêt, ane.

Kute amikukãm me kute bĩn'ã amijarênh.

Mat 16.21-28; Ruk 9.22-27

³¹ Ne kam amijã arkum ajarênkum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ar awýr irwýkja ije mrãmri itokry kumex mar kadjy ne Metĩndjwýnh ijano ba tẽn. Dja me rũnh ikanga. Mebêngêtmê me kadjy Metĩnd- jwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmê Mõjdjê kukràdjã mar djwýnhmê dja me memã ikanga nhyim me arým ibĩ. Nhyim ijã akatin akatin akati ba akubyn itĩn ne, ane.

³² Nãm Jeju arkum ja jarêno amirĩtkumrêx. Nhyr Pedru arÿm Ar kubê o tẽn ar kãxã nêje kum bẽn tÿxmo krax.

³³ Nhyr kam arÿm kôt ba djwÿnh'ÿr akêx ne ar omÿn Pedrumã bẽn tÿx ne kum,

—Arÿm akabẽn kute Xatanaj kabẽn pyrãk. Amÿ imã akre rax ne dja. Ga Metĩndjwÿnh kôt adjumar kêt. Me katãm kôt ari adjumar, ane.

³⁴ Ne kam me krãptĩ:mê kôt ba djwÿnhmê amiwÿr me ku'uw. Nhyr me arÿm 'ÿr bõx nhyr memã kum,

—Gêdja ga me ajõ mã ikôt abikamênh prãm jabej kwãrĩk wãnh amidjwÿnhbit mar kêt ne mã amim, “Djãm ba ije amijo kĩnhmã? Kati”, ane. Dja ba ityk kadjy inhõ pĩte'y mÿn itokry:. Dja ga ijã amijakren aje anhõ pĩte'y mÿnh mãnh prãbê amã atokry puma kêt ne amã ijabê rãã ne mã ikôt ajkamê. ³⁵ Me kute amidjwÿnhbit mar ne me kum tokry puma. Me tãm gêdja me tyn kam ijukri me bikron tokry djãkam tẽ. Nhyr be, me kum ijabêkumrêx ne kute amidjwÿnhbit mar kêt nhyr me kute me bĩn jabej me tãm gêdja me amiptãn ar tĩn ne ba rãã: rãã ne. ³⁶ Nhyr ren meõ pykabê mÿjja mexja kunĩ, nêkrêx kunĩja ari o atom ne o ban kam ren ty, je mã dja kam nê? Kati, nãm ren ty nhyr ren õ nêkrêxja ren wãnh kumex. ³⁷ Nhyr mÿj pãnh ne ne ren Metĩndjwÿnhmã arẽ nhyr ren akubyn o tĩn nhyr ren kum amijo pãnh ne? Arkati. Dja ga te kum pãnh jarẽ nhyr akubyn ajo tĩn prãm kêtumrêx ne.

³⁸ Be, me kamingrãny ja ne me axwe:kumrêx ne ari mÿjjakôt ibê amijo akêxo ba. Ga, me kwÿ kum prõ djwÿnh kĩnh kêt ne mebê prõo àkĩnhõ baja pumÿ. Me jadjwÿ ne me kum ikĩnh kêt ne ate ibê jãm krã. Kam godja meõ ikam pijãm ne ikurãdjãkam pijãm jabej ba badjwÿ gêdja ba amipãnh kam ipijãm. Ba ije amijo inhĩ ne me awÿr irwÿk dja ba Ibãm jadjênhmê umao ipy:ma:n ar awÿr bõx. Kadjy mrãnh djwÿnh puma:mê roã ar awÿr bõx. Ibê kumkatio bõx nhyr tãmja ikam pijãmja ba badjwÿ arÿm amipãnh kam ipijãm ne. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

Jeju jadjênhã ujarênh.

Mat 17.1-13; Ruk 9.28-36

9 Ne kam arkum,

—Ba ar amã arẽ. Ibãm dja ijã bẽnjadjwÿr rax mẽ. Dja ba bõx ne ipy:mao me apytãn ar me ajo iba. Dja gar adjãmja akwÿ atĩnri iraxkôt ipumÿ, me akadjy ibẽnjadjwÿr rax ne ipymakôt ipumÿ. Mrãmri ne ba ikabẽnja, ane.

² Nhyr kam akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut arã apêx nhyr Jeju arÿm krãnh prêkti'ã wabi. Nãm Pedrumê Xijagumê Djuão ar aprõn aro wabin ate ar ro'ã me kãxã dja. Ne kam arÿm ar kuka kõnh atemã aminhipêx. ³ Ne õ kubêkã arÿm adjênh ne aka: kute kakÿm arngrokam aka pyrãk. Ren kubêkã põnh djwÿnh'õ kubêkã'õ põn ren kubêkã jakao kute Jeju kã jaka tẽp kêtumrêx. ⁴ Nhyr kam me kukãmãrebê Erijmê Mõjdjê arÿm arkum amijo amirĩt ne. Nãm ar Jelumê abenmã kabẽno dja nhyr ar ar omÿ.

⁵ Nhyr Pedru kum,

—Be, ujarênh djwÿnh, jakam ne gwaj arÿm bakĩnhkumrêx. Dja bar ar amã kikre'ã irõx nhipêx. Dja bar amã 'õ nhipêx, Mõjdjê'ã 'õ nhipêx, Erijmã 'õ nhipêx, ane. ⁶ Ar madjã kretikam ne Pedru umaje Jelumã kabẽn kajgo jarẽ.

⁷ Nhyr kam kakrã'õ arÿm amirĩt ne ar kuno. Ar kuno nhyr Metĩndjwÿnh arÿm kakrã kurÿm kabẽn nhyr ar arÿm kuma. Nhyr arkum,

—Ikra ne wã. Imã abê:. Tãm wã dja gar kabẽn man kôt ar amijo aba, ane.

⁸ Nhyr ar te ar abej amibu'ã rĩt. Nhyr Jeju pydjibit dja nhyr ar omÿ. Arÿm ne Mõjdjê ar ar aêrbê mã tẽn arÿm amirĩt kêt ne.

⁹ Nhyr kam ar arÿm krãnh prêkti'ã rwÿk tẽ. Rwÿk tẽ nhyr Jeju arÿm ar kute omÿnh'ã arkum karõn arkum,

—Ar aje omÿnhja kwãrĩk wãnh jakam me'õmã 'ã adjujarênh kêt. Ba ije amijo inhĩ ne ibõxja ityk ne akubyn itĩnkambit dja ga memã 'ã ajarê, ane.

¹⁰ Nhyr kam ar arÿm 'ã ujarênh kêt. Ne rwÿk tẽn kam aben kukij ne abenmã kum,

—Jeju kute gwaj bamã, “Ityk ne akubyn itĩn”, anhÿrja. Mÿj'ã ne amijakre? ane.

¹¹ Ne kam Jelumã kum,

—Mÿkam ne Mõjdjê kukrãdjã mar djwÿnh memã kum, “Erij kumrêx dja bõx. Nhyr kam totokbê Metĩndjwÿnh bõx ne ar meo ba”? ane. Mÿkam ne me mã memã ja jarẽ? ane.

¹² Nhyr Jeju arkum,

—Be, gêdja meõ kute Erij pyrãk kumrêx bõx ne akubyn Metĩndjwÿnh'ÿr me kunõ akêx ne. Meo akêx nhyr me arÿm amim maro ba. Mÿkam ne ba ije amijo inhĩ ne ibõxja badjwÿ amrêbê: me ijã me bakukãmãremã kum,

“Dja arÿm tokry kumex ma nhyr me memã kanga”, ane?

Nãm me ã ijã anen arÿm 'ã pi'õk no'õk ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹³ Ne kam ngõmã me angjênh djwÿnhbê Djuão'ã arkum,

—Ba ar amã arẽ gar ama. Mrãmri, me'õ kute Erij pyrãk ne arÿm bõx. Nhyr kam me arÿm mar kêt ne amikĩnhje o bikêno ba. Amrêbê: me bakukãmãre kute Metĩndjwÿnh kabẽn'ã pi'õk no'õkkam me kute o anhÿrmã kôt ne me arÿm ã o ane, ane. Nãm krãnh'ã rwÿk tẽmkôt ne Jeju ã arkum ane.

Kute me karõ punumã àkjêr.

Mat 17.14; Ruk 9.37

¹⁴ Ar rwÿk tẽn kam arÿm kôt ba djwÿnh kwÿ aro rãm ne ja. Ar arkôt krãnh'ã àbir kêtjao rãm ne ja. Nhyr me krãptĩ ar'ã akuprõ. Nhyr Mõjdjê kukrãdjã mar djwÿnhmê ar aktã kabẽno aben japanho dja nhyr Jeju arÿm me omÿ. ¹⁵ Ne me aêrbê bõx nhyr me kunĩ kam no tyn kumex ne 'ÿr prõt ne kum,

—Djãm arÿm ne ga bõx? Djãm arÿm ne ga bõx? ane.

¹⁶ Nhyr kam abej Mõjdjê kukrãdjã mar djwÿnh kukij ne memã kum,

—Mÿkam ne ga me akabẽno aben japanho dja? ane.

¹⁷ Nhyam kam me kräptíkôt me'ô ämja kum,
—Ujarënh djwýnh, awýr ne ba bit ikrao itëmmã. Me karô punu ne o ba nhyam ibê kabën kêtukumrëx.

¹⁸ Nhyam apýnh kute par djári pyka'ã kurë nhyam ajmrô prôt ne àpjãnh ne àpnhirënhô nõ. Awýr ne ba bit o itëmmã ga adjãm kêt. Ba kam tu akôt ba djwýnh'ýr o bôx ne arkum,

—Dja gar ano gê kum ire, ane. Nhyam ar te kute kujaëkmã o dja. Nãm ã me'ô Jejumã ane.

¹⁹ Nhyam kam Jeju me'ýr akëx ne memã kum,
—Je, me akamingrãny aje amim ikamnhix kêtukumrëx ne ajaxwe. Mýj dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba? Nã bãm me awýr bôx ga me ajamakkre kêtukumrëx ne prïne akabëno ikaty. Nã bãm te amiwýr me akam ama ga me arík ar aba, ane. Ne kam bãmjamã kabën ne kum,

—Amrë akrao tã, ane.

²⁰ Nhyam me arým 'ýr o bôx. 'Ýr o bôx nhyam me karô arým Jeju pumün ajte me'ô kraja bĩ. Kubĩ nhyam arým pykabê tým ne àpnhirënhô nõn ajmrô prôto nõ.

²¹ Nhyam Jeju arým bãm kukij ne kum,

—Mýj ne kute bĩn kraxkam 'ã amex kute? ane.

Nhyam kum,

—Prĩrekam ne kum o krax. ²² Nãm te: kute bĩn mexmã ar o ba. Nãm kute kuwymë ngôkam rënh krãptĩ. Aje me karôbê utàr mar jabej utà. Amã ar ikaprĩn utà, ane.

²³ Nhyam Jeju kum,

—Be, Metĩndjwýnh umaro kute mýjja kunĩ jakrenh mexi. Me tu amim kamnhixkumrëx nhyam arým meo mex. Dja ga tu amim kamnhixkumrëx nhyam arým amã akrao mex, ane.

²⁴ Nhyam kam bãm no kangô prôtmë ro'ã on kàj bê kum,

—Bënjadjwýr djwýnh, arým ba amim kamnhix. Gop ga imã 'ityx jadjà ba gop tu amim kamnhixkumrëx, ane.

²⁵ Nhyam me arým itepato prôt ne 'ã bikprõnhô dja nhyam Jeju arým me omũ. Ne arým me karô punumã bën tỳx ne kum,

—Me karô, aje me'ô bôktimã kabën këtmë amakkre kêt jadjàr. Ba ne ba amã ikabën ne. On kum anhiren kwãrĩk wãnh ajte o aba kêtukumrëx, ane.

²⁶ Nhyam arým amran bĩno bê mex ne arým kurũm kato. Nhyam arým kute tyk pyrãk ne nõ. Nhyam me krãptĩ 'ã abenmã kum,

—Arým ne akuno. Arým ne akuno, ane.

²⁷ Nhyam Jeju arým ikra 'amýn kàjmã aro tã nhyam arým kàjmã dja.

²⁸ Nhyam Jeju arým tën kikremã wadjà. Nhyam me kãxã kôt ba djwýnh ar arým me karô jabej kukij ne kum,

—Mýkam ne bar te ije me karô punu kujaëkmã o ane? ane.

²⁹ Nhyam arkum,

—Bir, me karô punu kute wã pyrãk ne 'ity:xi. Dja me Metĩndjwýnhmã amijo a'uw ne kum amijajbu. Kambit dja me me karô wã jano nhyam arým memã ire, ane.

Amikukãm tyk'ã ujarënh.

Mat 17.22; Ruk 9.43

³⁰ Ne kam ar arým me kurũm tën amũ pykabê Garrë-jakôt tã. Nãm mebê amijo bipdjuro tã. Jeju kute me kãxã kôt ba djwýnh arkum amijã ujarënh prãm. Ne kam mebê amijo bipdjuro tã. Të:n kam arým arkum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ibôxja dja me memã ikanga nhyam me arým ibĩ. Nhyam kam dja ityk'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apëx. Ba kam akubyn itĩn, ane.

Ar kute amirax jabej Jeju kukjër.

Mat 18.1; Ruk 9.46

³² Nhyam ar amim,

—Je tô, mýj'ã ne kabën ja jarë? ane. Ne kam ar kute kukjër kêt. Jeju kute arkum kabën pymaje ar kute kukjër kêt.

³³ Ne kam mõ:n kam arým krĩrãxbê Kapana'ýr bôx ne kikremã wadjà. Nhyam kam Jeju arkum,

—Pry'ã ar amôrkôt ne gar aktã akabëno aben japanho mõ. Mýj'ã ne gar abenmã akabën ne? ane.

³⁴ Nhyam ar arým anihkrê ne. Be, prykôt ne ar amirax mýr jabej abenmã kabën mõ. Kam ne Jeju 'ã ar kukij nhyam ar arým pijàm ne anihkrê ne.

³⁵ Nhyam kam nhýn amiwýr ar ku'uw. Kôt ba djwýnhbê 12ja 'uw ne arkum,

—Gar ajô araxo kutewa prãm jabej gëdja amijo kajgon me katë tën kam tu me kunĩmã àpënh ba, ane.

³⁶ Ne kam arým me prĩre'ô nhikra 'amýn o tën ar ipôkri kudja. Ne kam kute o kĩnh kadjy kumýn arkum,

³⁷ —Ë, ga, me'ô prĩreja pumũ, kãtãm mexja pumũ.

Dja me'ô ikukwakam kum me'ô kute prĩre ja pyrãk kĩnh, kum me'ô kãtãmja kĩnh ne kam arým badjwý kum ikĩnh. Djãm bajbit kum ikĩnhmã? Kati, dja me'ô kum ikĩnh ne kam kum ibãmdjwý kĩnh, ibãm kute ijanorjadjwý kum kĩnh. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁸ Nhyam Djuão arým kum,

—Ujarënh djwýnh, ba amã arë. Me'ô gwaj bakôt ba kêt'ô tu me karô punu kute meo ba'ã anhidji jarë. 'Ã anhidji jarën me karômã kum, "Ba Jeju kukwakam amã ikabën ne. On kum anhiren." Nãm ã anhyro dja bar arým omũ. Ne kam gwaj bakôt ba kêtka kum, "Kwãrĩk wãnh", ane.

³⁹ Nhyam Jeju arkum,

—Kwãrĩk wãnh kubê adjãptàr kêt. Be, godja me ikukwakam mýjja pumũnh kêt nhipëx, godja me'ô punuo mex, me ja ne me te kute ijã kabën punu jarënhmã.

⁴⁰ Be, me kum gwaj bakurë këtja ne gwaj bajo ôbikwa. Kam kwãrĩk wãnh kubê adjãptàr kêt. ⁴¹ Ba ne ba ibê Kritu. Gar ikôt abakam godja me'ô ar amã ngõnhkrãkam ngô nhõr jabej. Ba dja ba mrãmri kum àpënh mexjao pãnhkumrëx. Mrãmri ne ba ar amã arënhkumrëx.

⁴² Nhyam be, me'ô kute me prĩre pyrãk ne ajbir kute amim imar ny nhyam kam ren ate me'ôja axwe'ã kum apnê nhyam ren arým kôt axwe nhyam kam ren me ôkre'ã kënpoti nhô. Kute memã axwe'ã àpnënh djwýnhja nhôkre'ã kën jabatãnh nhô ne ren ngô jabatãnhmã

kumê nhyr ren ngô kubî, ja ne kàjbê tokry. Tokry ngri. Nhyr be kati, Metîndjwýnh dja prîne o ajkê nhyr tokry ra:x ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴³ Ga, me kute apýnh amikukràdjào àpênh jaxwe prãmja pumû. Me kute àpênh jaxwe kangamã ne Jeju me bê uman memã kum,

—Ne gar ren ajaxwe kadjy anhkra nhikjêo mýjja punu kupênh prãm mýj ne gar ren on? Bir, gar ren on krãta. Ne kam ren te anhkra nhikjê kêt ne ren atînkam ren akî:nhkumrêx. Metîndjwýnhkôt atîn ne ar abakam ren akî:nhkumrêx. Ne ren aktã anhkra rã'ãn ren me bi-knor tokry djãkam tên ren atokry ra:x ne. Kam ne kuwy pôk rã'ã: rã'ãn àtyk kêtumrêx. ⁴⁴ Kam kôp kute me kakwýrja tyk kêt nhyr me kute kuwy pôkjadjwý par kêt. ⁴⁵ Ne gar ren ajaxwe kadjy apar nhikjêo mýjja punu'ýr amrãnh prãm mýj ne gar ren on? Bir, gar ren on krãta. Ne kam ren te apar nhikjê kêt ne ren atînkam ren akî:nhkumrêx. Metîndjwýnhkôt atîn ne ar abakam ren akî:nhkumrêx. Ne ren aktã apar rã'ãn ren me bi-knor tokry djãkam tên ren atokry ra:x ne. Kam kuwy pôk rã'ã: rã'ãn àtyk kêtumrêx. ⁴⁶ Kam kôp kute me kakwýrja tyk kêt nhyr me kute kuwy pôkjadjwý par kêt. ⁴⁷ Ne gar ren ajaxwe kadjy ano nhikjêo aje mýjja punu pumûnh týx prãm mýj ne gar ren on? Bir, gar ren on kaba. Ne ren kam te ano nhikjê kêt ne ren akî:nhkumrêx. Metîndjwýnh kute me utàr ne ar me kadjy bënjadjwýr ne kute ar meo baja'ýr abôxkam ren akî:nhkumrêx. Ne ren aktã ano rã'ãn ren me biknor tokry djãkam kuwykam tên ren atokry ra:x ne. ⁴⁸ Me bakukãmãre ne amrêbê: 'ã memã kum,

“Kôp kute me kakwýrja tyk kêt nhyr me kute kuwy pôkjadjwý par kêt.”

Nãm ã Jeju arkum ane. Djãm mrãmri ne ar kute aminhikra, amipar jakãrmã? Djãm mrãmri ne ar kute aminoo pôxmã? Kati, ar kute àpênh jaxwe krã'ýr ne kangamã ne Jeju 'ã arkum ar kute amibê amikukràdjào jakãrmã arê.

⁴⁹ Ne kam arkum,

—Be, kuwykam gêdja me kunî tokry. Kute mrãmri ne me kute Metîndjwýnhmã mry parkam kadjwanhîo mry kunî kangàr pyrãk, ane. Dja me ã tokryo tuknîo ane.

⁵⁰ Ne kam ar'ã kadjwanhî jakre ne arkum,

—Be, kadjwanhî mexkumrêx. Godja kadjwanhî ta amikam akry apêx jabej arým o mýjja jakry kadjy punukumrêx ne. On ar aje kadjwanhî mex pyrãk ne abenmã akabênh mex, ane.

Me kute prô kanga'ã ujarênh.

Mat 5.31, 19.1; Ruk 16.18

10 Ne kam arým krîraxbê Kapanakam me jamã kàx. Ne tê:n arým ngôbê Djodão nhikjêomã rên arým pykabê Djudêja'ýr bôx. Bôx nhyr kam me krãptî: ajte 'ã bikprônho dja. Nhyr kam ajte memã ujarênhho dja.

² Nhyr me bê pardjêu arým 'ýr bôx ne kute we kabênh kajgo jabej kukjêrmã ne kum,

—Djãm Metîndjwýnh kukràdjào kôt me kute tu prô kangamã? Nãm me Jeju kute kabênh kajgo jarênh kadjy nãrãm ã kum ane.

³ Nhyr memã kum,

—Be, Môjdjê ne amrêbê: me bakukãmãremã 'ã karô. Mýj ne memã arê? ane.

⁴ Nhyr me kum,

—Môjdjê ne memã kum, “Gê me prô'ã pi'òk no'òk ne kam kanga”, ane.

⁵ Nhyr memã kum,

—Bir, me amakkre kêtumrêx ne memã prô kanga jarê. Nhyr djãm adjãkamã ne me ã prôo ane? Kati. ⁶ Adjãkamã, kute mýjja kunî nhipêxkam ne Metîndjwýnh mýmê ni ar ipêx ne memã kum,

“Kamã dja me my prô kadjy arým bãmmê nã arkum iren kam arým prôbit'ã ngrã ne.

⁸ Nhyr kam ar 'ã abenã tým ne kam kute 'ã typdji pyrãk.”

Nãm ã Metîndjwýnh memã ane. Kam, djãm ar 'ã amãnhkrut rã'ã? Kati, ar kute 'ã pydji pyrãk. ⁹ Be ga, Metîndjwýnh kute abenã ar mênhja pumû. Kwãrîk wãnh me'ô abenbê aro bikjêr kêt. Nãm ã Jeju me bê pardjêumã ane.

¹⁰ Nhyr kam ar akubyn kikrekam tên nhý. Nhyr kôt ba djwýnh arým Jeju kute memã kabênh jarênhja jabej kukij. ¹¹ Nhyr arým arkum,

—Gêdja me'ô prô djwýnh kangan kam atemã akàxbê me'ômã kabênh ne 'ýr môn kam arým mrãmri krô'ã o prôn arým axwekumrêx, prôkam axwekumrêx.

¹² Nhyr me niredjwý gêdja me mjên kanga nhyr kam atemã me'ô akàxbê 'ýr mō nhyr kam arým mrãmri krô'ã o mjên ne arým axwekumrêx. Nãm ã arkum ane.

Kum me prîre kînh'ã ujarênh.

Mat 19.13; Ruk 18.15

¹³ Nhyr kam ar ja arým Jeju'ýr me prîreo môn o bôx. Kute me kupênhmã ne ar 'ýr meo mō. Nhyr kôt ba djwýnh ar arým nêje memã bën týx. ¹⁴ Nhyr Jeju arým ar omûn arým no kã nhàn arkum,

—Kwãrîk wãnh arek amrê me prîre iwýr mō, ane.

Kwãrîk wãnh gar me bê adjãptàr kêt gê me arek amrê mō. ã me kute amijo anhyrbit gêdja Metîndjwýnh me utàn me kadjy bënjadjwýr ne ar meo ba. ¹⁵ Ê, me kute me prîre pyrãk ne amijo kâtãmjabit gêdja Metîndjwýnh me utàn me kadjy bënjadjwýr ne ar meo ba. Be, me prîre kute ta amim imarja pumû. ã me kute amijo anhyr gêdja Metîndjwýnh me utàn me kadjy bënjadjwýr ne ar meo ba. Mrãmri ne ba me amã katàt arê. Nãm ã Jeju arkum ane. ¹⁶ Ne kam aben totokmã me prîre jamýn me'ã ikra jadjuw ne memã kum,

—Gê Metîndjwýnh ajo djuw mex. Gê Metîndjwýnh ajo djuw mex, ane.

Me'ô nhô nêkrêx kumex'ã ujarênh.

Mat 19.16; Ruk 18.18; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁷ Ne kam arým memã kàx ne ajte prykôt tē. Tē: nhyr me'ô arým 'ýr prôt ne arým parbê kônkrão nhýn kum,

—Ujarênh djwÿnh, ga ne ga amexkumrêx. Itîn rã'ã rã'ãmã mÿj gêdja ba Metîndjwÿnh kadjy nê? ane.

¹⁸ NhyM Jejubê Metîndjwÿnh Kra nhyM ta kute kôt kum kator kadjy Jeju kum,

—Mÿkam ne ga imã imex jarê? Me'ô pykakam mex kêt kumrêx. Metîndjwÿnh pydjibit mex. ¹⁹ Metîndjwÿnh kukràdjà ne ga arÿm ama. Me kute katàt amijo ba'ã kute memã karökôt kukràdjà ne ga arÿm ama. Nãm memã kum,

“Kwãrîk wãnh me par kêt.

Kwãrîk wãnh mebê pröo adjäkînh kêt.

Kwãrîk wãnh adjäkînhî kêt.

Kwãrîk wãnh ajêx ne me kãmex jarênh kêt.

Kwãrîk wãnh aje me'ô nhö mÿjja o aminhö kadjy kwãrîk wãnh ajêxnhî kêt.

Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma”, ane.

Ja kunî ne ga arÿm ama. Nãm ã Jeju kum ane.

²⁰ NhyM kum,

—Nà, ujarênh djwÿnh, arÿm ne ba iböktikam ja kunî ma. Ne kam kôt ije ar amijo iba rã'ã:n arÿm ijabatàn ne, ane.

²¹ NhyM Jeju arek omünho djan kam kum kînhkumrêx ne kum,

—Be, mÿjja pydji ne kute akukrà rã'ã. On tèn memã anhö mÿjja wã ngràn pãnh pi'ök kaprî byn me 'uwti, me ö mÿjja kêtjamã angãn o me kînh. Ne kam amrê iwÿr tèn mã ikôt ajkamê. Dja ga ã anen kam arÿm kâjk-wakam anhö mÿjja mex kumex. Ne kam ijã amijakren aje pîte'y mÿnh män prabê amã atokry pyma kêt ne amã ijabê rã'ã ne mã ikôt ajkamê.

²² Jeju ã kum ane nhyM arÿm kam kaprî:re ne. Ne kam akêx ne mã tẽ. Kaprî:re ne tẽ. Be, ö nêkrêx ne kume:x. 'Ã maje ne mã kaprîren tẽ.

²³ NhyM kam Jeju kôt ba djwÿnh ar'ÿr akêx ne arkum,

—Nêkrêx ne kute me kukrà prãmã. Me ö nêkrêx kumex gêdja me te Metîndjwÿnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ÿr bôxmã, ane.

²⁴ NhyM kôt ba djwÿnh te kute marmã kam no tyn ku'ê nhyM Jeju arÿm arkum,

—Akmere ar, me ö nêkrêx kanàrràm ar baja ne me te Metîndjwÿnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ÿr bôxmã. ²⁵ Ba ar amã arê gar ama. Be ga, mry jabatàn-hbê kameru te: kute aguja tekraX kremã ngjêxmãja pumũ. Me ö nêkrêx rûnhdjwÿ kute uràk. Me te Metîndjwÿnh kute amim me utàr ne ar meo baja'ÿr bôxmã nhyM nêkrêx utà: ne. Nãm Jeju ã arkum ane. ²⁶ NhyM kôt ba djwÿnh ja man kam no tyn djan kam kum,

—Je, nhyM mÿj me'ô gêdja Metîndjwÿnh amim utà? ane.

²⁷ NhyM Jeju arÿm ar omünho djan arkum,

—Be, me ne me te: kute amipyatàr prãmje nhyM be, Metîndjwÿnh kute mÿjja kunî mar. Kumãbit ne amirît ne. Ta ne kute me utàrkôt kute mar, ane.

²⁸ NhyM kam Pedru kum,

—Ë, arÿm ne bar inhö mÿjja kunîmã inhiren mã akôt ajkamê, ane.

²⁹ NhyM Jeju arkum,

—Ë, godja me'ô imã àpênh ne memã ijã ujarênh tèm kadjy arÿm ö mÿjjamã irer jabej, öbikwamã irer jabej. Ö kikre nàr kamy nàr kanikwÿnh nàr nã nàr bãm nàr prö nàr kra nàr ö pykamã irer jabej ba dja ba kum o pãnh ra:x ne. Ne pãnh pyka jakam kum ö mÿjjao akrenh mex ne kum kungã. Ne pãnh öbikwao akrenh mex ne kum kungã. Dja ba kum krãptî: kubê 100 ngã nhyM pãnh ö kikre, kamy, kanikwÿnh, nã, kra, ö pyka krãptî mex ne. Kamdjwÿ dja me kàtàm me'ô jao bikên-ho ba. Dja ã pykakam ane. NhyM ije pykao nykam gêdja Metîndjwÿnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx, ane. ³¹ NhyM be, jakam me rûnho kutewaja djãm me kute memã wa rã'ãmã? Kati. Me ja krãptî gêdja me kajgo mex ne me katên tẽ. NhyM be, me kajgo mex ne me katên tèmja gêdja me pãnh rûnho kutewa. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh arkum ane.

Ajte amikukãm amityk'ã ujarênh.

Mat 20.17; Ruk 18.31

³² Ne kam ar ajte Jejumê ro'ã prykôt mö. Krîraxbê Djeruxarê'ÿr àbir mö nhyM Jeju tu kum me uma kêt ne ar kukãm tẽ. NhyM ar te kute marmã kam no tyn mön arÿm tîn prãm. NhyM kam arÿm me kãxã aro tèn arkum amijã ujarênh tẽ. Kôt ba djwÿnhbê 12jamã ne amijã ujarênh tèn kum,

³³ —Ë, ota gwaj arÿm Djeruxarê'ÿr badjàbirn baböxmã. NhyM kam ba ije amijo inhî dja me apÿnh me rûnhmã ikanga, me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhö bënjadjwÿr arkum ikangan Môjdjê kukràdjà mar djwÿnhmãdjwÿ ikanga. NhyM kam me ikã mex jarên ijã abenmã kum, “Axwekumrêx. Gê me pãnh tu bînkumrêx”, ane. Ne kam me bajtemmã ikanga.

³⁴ NhyM me arÿm ijã bëno ajkên ikutôn mry kà punuo ikaprêprê:k ne. Ne kam arÿm ibî nhyM ijã akatin akatin akati ba akubyn itîn ne. Nãm ã arkum ane.

Ar kute ajte amirax jabej.

Mat 20.20; Ruk 22.24

³⁵ NhyM kam Xijagumê Djuão ar arÿm 'ÿr bôx.

Djebedêu kute ar irja 'ÿr bôx ne kum,

—Ujarênh djwÿnh, bar amã arê ga prîne kôt ã ar ijo ane, ane.

³⁶ NhyM arkum,

—Mÿj ne ba ije ar ajomã? ane.

³⁷ NhyM ar kum,

—Be, dja ga î anhö me ja kunîo amiptàn prîne amexkumrêx ne apyma. Memã anhÿrkam bar irax ne anhikö'ã memã nhÿ, bar ijö adjubök'ãnh nhÿ nhyM ar ijö adjuge'ãnh nhÿ. Dja ga ã ar ijo ane, ane.

³⁸ NhyM Jeju arkum,

—Gêt kon. Nã gãm ar arîk amim 'ã karön imã arê. Ba ar amã arê gar ama. Dja ba ngônhrã kam kangô jao ikö. Djãm ar aje ipyràk ne kangô jao aköm mã? Dja me ngömã ijadjà. Djãm ar aje ipyràk nhyM ngömã me kute ar ajadjarmã? Nãm ã arkum ane. Bir, mÿj'ã ne kangô jao kôm ne ngömã adjarmã akre? Bir, amitokry

kume:x'ã ne akre. Ar kute uràk jabej ne ar kukij. Ar tokryo kute Jeju tokry pyràk jabej ne ar kukij.

³⁹ Nhyam ar kum,

—Nà. Kadjy ar ije apyràk, ane.

Nhyam Jeju arkum,

—Mrāmri dja gar aje ipyràk ne atokry kumex ma.

Mrāmri dja gar kangô jao ikô nhyam me ngômã ar ajad-jà. ⁴⁰ Be, djãm ba ne ba ar amã inhikô'ã ar anhÿrmã arê got? Be, Ibãm kute amrêbê: amijo me'ô ar utàr ar ta dja ar inhikô'ã memã nhÿ. Nãm ã Xijagumê Djuão arkum ane.

⁴¹ Nhyam kôt ba djwÿnhbê 10 arÿm ar kabên ma. Ne kam arÿm Xijagumê Djuão arkum àkrê ne. ⁴² Nhyam Jeju amiwÿr ar ku'uw ne arkum,

—Me bajtemkam me bënjadjwÿr ne me ari àpênh'ã memã àpnên ne memã bën tÿx ba. Nãm ã me bajtemkam me rÿnh kute meo bao ane gar arÿm ama.

⁴³ Djãm ar ga aje me kudjwamã? Kati. Ar ga dja gar ã anhÿr kêtumrêx ne. Ar ajô abenkam arax prãm jabej amijo akajgon arkum adjàpênh ar aba. ⁴⁴ Ne kam ar ajô aben kadjy abênjadjwÿr rax prãm jabej tu amijo akàtàm ne me kunimã adjàpênh kajgo aba. ⁴⁵ Ba ije amijo inhÿ djãm imã me àpênh kadjy ne ba amrê têt? Kati, ba dja ba memã apê. Me ren ta amijaxwe pãnh tokryn arÿm ty. Nhyam be kati. Me krãptÿ jaxwe pãnh ba dja ba itokryn arÿm ty. Memã idjàpênh ja kadjy ne ba amrê têt. Nãm ã Jeju arkum ane.

Me'ô no rã akubyn rÿt.

Ruk 18.35

⁴⁶ Nhyam kam ar ajte têt:n kam krÿrãxbê Djerikokam bôx. Bôx ne kam kato. Nhyam kam Jejumê kôt ba djwÿnhmê me krãptÿmê ne me Djeriko kurÿm kator mô. Kator mô nhyam wãnh Baximêu no rãja pry japkre'ã nhÿ, amijo à'wÿro nhÿ. Ximêu ne kudji. ⁴⁷ Nhyam me abenmã kum,

—Nadjarekam Jeju ne têtjja, anhÿro kumex. Nhyam arÿm kuman arÿm kum amijo akij ne kum,

—Ë, Jeju, Dawi tàmdjwÿ 'ô. Gop amã ikaprÿ, ane.

⁴⁸ Nhyam me krãptÿ arÿm kum bën tÿx ne kum, "E kum anhikrê", ane. Nhyam kam tu kum àkjêro bën kum,

—Dawi tàmdjwÿ 'ô, gop amã ikaprÿ, ane.

⁴⁹ Nhyam Jeju arek kum djan memã kum,

—Me ajô tèn kum arê gê amrê iwÿr têt, ane.

Nhyam me 'ÿr tèn kum arên kum,

—On akÿnh ne on kàjmã dja. Onÿ amiwÿr ajuw, ane.

⁵⁰ Nhyam arÿm wãnh inôkàti mên ekruy ne kàjmã dja. Kàjmã djan arÿm Jeju'ÿr têt. 'ÿr tèn arÿm 'ÿr bôx.

⁵¹ Nhyam Jeju kum,

—Mÿj ne ba ije ajomã? ane.

Nhyam no rãja kum,

—Bênjadjwÿr, aje inoo mex ba irÿtmã, ane.

⁵² Nhyam Jeju kum,

—Ga ne ga arÿt kadjy tu amim ikamnhÿxkumrêx ne iwÿr bôx. Kam dja ba arÿm ajo mex. Aj mã, ane.

Nhyam kum kabênme ro'ã arÿm rÿt mex ne arÿm Jeju kôt pry'ã têt.

Jeju rax ne Djeruxarê mã àr.

Mat 21.1; Ruk 19.28; Dju r 12.12

11 Nhyam Jejumê ar prykôt mô:n kam krÿrãxbê Djeruxarê kuri krÿ ngrire ja'ÿr bôx. Krãnhrebê Oriwêre'ã rwÿkbê ne krÿ ngrire jabê Bepadjê mê Betanhamê. 'ÿr bôx nhyam kôt ba djwÿnh amãnhkrutmã kum,

² —Pry ja'ã dja gar arek katàt krÿwãmã têt. Nhyam ar akutã pry kator kraxkam dja gar mry'ã krÿ jabatàn nyrewã pumÿ. Nhyam me kute pÿ maktã ôkre djê nhyam àmwã. Kraxje me'ô mry wã'ã krÿ kêt. Dja gar 'ãpre bôn amrê o têt. ³ Godja me'ô 'ã ar amã kabên jabej ne ar amã, "Mÿj kadjy"? ane gar kum, "Bênjadjwÿr 'ã têt prãm. Dja 'ã tèn kam akuby:n amã ano." Nãm ã Jeju arkum ane.

⁴ Nhyam kam ar 'ÿr têt. Têt:n kam arÿm mrymã kato. Kikre'ô jajkwa krekre tãri ne me mry 'ãpre nhyam dja. Pry kênhkam ne mry dja nhyam ar arÿm 'ãpre bô.

⁵ Nhyam ar bu'ã me ku'êja ar kukij ne arkum,

—Mÿj kadjy ne gar mry 'ãpre bô? ane. ⁶ Nhyam Jeju kute arkum 'ã karô kôt ne ar ã memã ane. Nhyam me arÿm arkum, "Ajrã", ane.

⁷ Nhyam ar arÿm Jeju'ÿr mryo tèn o bôx. Ne kam ar aminhê kubêkào kum mry'ã aty. Nhyam kam 'ã nhÿ.

⁸ Nhyam kam me krãptÿdjwÿ kukãm kum pry'ã atyo mô. Aminhê kubêkào kum atyo mô. Nhyam me kwÿ bu'ã kapôt'ÿr môn pi'ô nhikên o bôx ne kukãm kum pry'ã o atyo mô. Nhyam arÿm 'ã têt. ⁹ Nhyam me kwÿ kukãm mô, o àkjêr mô nhyam me kwÿ kôt o àkjêr mô. Nãm me o àkjêr môn kàj bê abenmã kum, Metÿndjwÿnhmã kum, —Jejubê me inhê Bënjadjwÿr rax. Àm mexkumrêx.

Kam me ikÿ:nhkumrêx. Gê on me ipytã. Gê Metÿndjwÿnh o kÿnh rax. Metÿndjwÿnh kukwakam ne arÿm me bakadjy bôx. ¹⁰ Arÿm me bakukãmãre Dawi kudjwa kute me ijo ba kadjy ne bôx. Gê me kàjkwakamdjwÿ Metÿndjwÿnhmã mextire jarêho kumex. Gê on me ipytã, ane.

¹¹ Nhyam arÿm krÿrãxbê Djeruxarêkam bôx. Bôx ne kam Metÿndjwÿnh nhê kikretimã wadjà. Ne kam amibu'ã mÿjja kunÿ pumÿnho têt. Nhyam kam arÿm 'ã amykry mex ne. Nhyam kam kôt ba djwÿnhbê 12mê amÿ krÿ ngrirebê Betanha'ÿr têt. 'ÿr têt:n kam bôx.

Ar kute tu amim Metÿndjwÿnh kamnhÿxkumrêxmã 'ã ujarênh.

Mat 21.18

¹² Nhyam ar'ã akati nhyam arÿm Betanha kurÿm têt. Ne kam kum prãm ne. ¹³ Nhyam wãnh pidjôbê pigêre'ô dja nhyam amybÿm 'ô pumÿ. Ne kute ô jabej kadjy 'ÿr tèn 'ÿr bôx. Ne te ô jabej nhyam ô kêt ne 'ôbit nhyam arÿm omÿ. Kraxje ô'ã mytyrwÿ kator kêt rã'akam ne ô kêt.

¹⁴ Nãm omÿn tu pidjômã kum,

—Jakam dja ga adjô kêtumrêx nhyam me adjô krên kêt ne, ane. Nhyam kôt ba djwÿnh arÿm kuma.

Kute kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Ruk 19.45

¹⁵ Nhyam kam ar tē:n kam krīraxbê Djeruxarêkam bôx. Kam bôx nhyam kam Jeju Metīndjwýnh nhô kikretimã tēn wadjã. Nhyam me kute memã mýjja nhô djwýnh kumex. Nhyam me kute memã mýjjao pãnh ne amim byr kadjy 'ã kumex. Nhyam arým bôm me rēho dja. Nhyam me kute me ô pi'ôk kaprī pãnh memã kikreti nhô pi'ôk kaprī nhô kadjy me kumex nhyam mebê pīponho àpanho tē. Nhyam me kute tut nhô djwýnhdjwý kumex nhyam mebê krī djã nhikô rēho tē. ¹⁶ Ne mã mebê àptàro djan memã kum,

—Kwārīk wãnh on Metīndjwýnh nhô kikreti katikôt me ajēho aba kêt, ane. ¹⁷ Ne kam memã kum,

—Amrêbê: ne me bakukãmãre Metīndjwýnh kabēn'ã pi'ôk no'ôk ne. Kamã Metīndjwýnh ta memã kum, "Inhô kikreti ja'ã dja me abenmã kum, 'Apýnh me ô pyka kunīkôt me kute Metīndjwýnhmã kabēn kadjy ne ô kikreti wã', ane.

Dja me ã inhô kikreti'ã abenmã ane." Nãm ã Metīndjwýnh pi'ôkkam ane. Nhyam be, me ga ne ga me aje kam me àkīnhīo aben pydji djã. Nãm ã Jeju memã ane. ¹⁸ Nhyam Mōjdjê kukrãdjã mar djwýnhmē me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýrmē arým Jeju kabēn ma. Ne kam 'ã aben maro nhýn abenmã kum,

—Je tô mýj dja gwaj baje Jeju bīnmã on? ane. Me kum umakam ã abenmã ane. Me kâtãm kunī Jejukam no tyn kum kabēn kīnh ne kumex. Nhyam kam me rūnhja kum uma.

¹⁹ Nhyam kam Jeju ar'ã para nhyam ar arým krīrax kurūm katon tē.

Ar kute tu amim Metīndjwýnh kamnhīxkumrēxmã 'ã ujarēnh.

Dju r 14.13; Xij 1.6; Dju k 5.14

²⁰ Nhyam ar'ã akati nhyam ar ajte pidjôbê pigēre 'ãnh tēn omū. Nhyam arým arēmē kunī ngrã ne. ²¹ Nhyam Pedru akubyn amijo tēn Jeju kabēn man kum,

—Ujarēnh djwýnh ota, aje pidjôbê pigēre kangrônhja arým ngràn dja, ane.

²² Nhyam kam arkum,

—Gora ar tu amim Metīndjwýnh kamnhīxkumrēx.

²³ Ba ar amã arē gar ama. Gorēn me'ô krānhwãmã kum, "On amikaban ngô jabatãnh mūjakam mōn tým", ane. Ne ren ôkre kadjwýnhbê amim,

"Kon, birãm dja ipêx, kon", anhyr kêt ne tu kadjy amim kamnhīxkumrēx ne ren amim, "Be, mrãmri dja ikabēn kôt ã imã o ane", ane. Kute ren ã amim anhyrkam ren krānh mrãmri ã amijo ane. Mrãmri ne ba ar amã arēnhkumrēx.

²⁴ Kam aje mýjja kunīo Metīndjwýnhmã adjã'wýrja dja gar tu kadjy amim kamnhīxkumrēx nhyam arým ar akabēn kôt ã ar amã o ane. ²⁵ Ga kam ar aje Metīndjwýnhmã adjã'wýro adjãmkam amimaro dja. Me'ôkam angyrk jabej amimaro dja. Godja gar me'ôkam angyrk jabej on kam angyrk wãnh kum anhiren kam angyrk

kêt. Dja gar kam angyrk kêt nhyam kàjkwakam ar Abãmdjwý arým ar gadjwý ar ajaxwe maro aknon ar akam ngyrk kêt. ²⁶ Be, godja gar me'ô, axwe'ô mar rã'ã jabej ne kam angyrk rã'ã jabej nhyam ar Abãmdjwý ar ajaxwe mar rã'ãn ar akam ngyrk rã'ã ne. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã ane.

Me kute rax jabej Jeju kukjêr.

Mat 21.23; Ruk 20.1

²⁷ Nhyam ar tē:n kam Djeruxarêkam bôx. Nhyam kam Jeju ajte Metīndjwýnh nhô kikretikam bôx ne kam ar mrã. Nhyam me rūnh arým 'ýr bôx. Me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhô bēnjadjwýrmē Mōjdjê kukrãdjã mar djwýnhmē mebēngētmē ne me 'ýr bôx. ²⁸ 'Ýr bôx ne amūja'ã kute kikreti kurūm me anorja jabej kukij ne kum,

—Mýj me'ô kabēnkôt ne ga ar ã meo anhyro aba? Mýj me'ô ne amã me'ã karô ga kam amū ô'ã bôm ar me rēho aba? ane.

²⁹ Nhyam Jeju memã kum,

—Badjwý dja ba mýjja jabej me akukja. Me akumrēx dja ga me imã arē. Ba kam arým badjwý ije mýj me'ô kabēnkôt ar me anoro ibaja me amã arē. ³⁰ Djuão kute ngômã me angjēnhja djãm me kabēn kôt ne arīk ar ngômã me angjēho ba? Nãr djãm Metīndjwýnh kabēnkôt? Goja imã arē, ane.

³¹ Nhyam kam me abenkam kangan abenmã kum,

—Je mýj dja gwaj kum nê? Dja gwaj kum "Metīndjwýnh kabēnkôt", ane nhyam kam gwaj bamã kabēn 'ô jarēn gwaj bamã, "Bir be, mýkam ne ga me amim Djuão kabēnja mar kêt ne"? ane.

³² Nãr dja gwaj kum, "Me kabēn kôt ne tu arīk ar ngômã me angjēho ba", ane nhyam kam me krãptī ren o ngyrk ne kum gwaj bakurê gwaj ren kam bamã me uma ne. Me kâtãm ja ne me arým Djuão kabēn man kum kīnh ne, ne o Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh ne. Dja gwaj kum ane nhyam me arým o ngyrk ne.

³³ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,

—Kon ne. Ar ije mar kêt. Mýj me'ô kabēnkôt Djuão kute ngômã me angjēnhja ar ije kôt mar kêtê, ane.

Nhyam kam memã kum,

—Bir be, dja ba badjwý me amã arēnh kêt ne. Mýj me'ô kabēnkôt ije ar meo iba ja dja ba me amã arēnh kêt ne, ane.

Pidjôo djuw mex djwýnh jaxwe'ã ujarēnh.

Mat 21.33; Ruk 20.9

12 Ne kam memã apýnh kukrãdjã djari'ã memã mýjja jakren memã 'ã ajarēn memã kum,

—Be, me'ô arým amim pidjô kwý kren kadjy bu'ã kēno kôkayro kum o ipôk ne. Ne kam pidjô janēnh djãmã kren ipêx. Ne pidjô pumūnh djwýnh ku'ê djã'ã par prēkti nhipêx. Ne kam me kwýmã kum, "Gora me imã o djuw mex. Gora gē abatãnh ne ô ga amim kwýo atom ne imã mūm kwýo atom." Nãm ã me kwýmã ane. Mebê idjaer'ã ne Jeju pidjô jakren me rūnh'ã pidjôo djuw mex djwýnh jakren Metīndjwýnh'ã ô pidjôkô

djwÿnh jakren kam arek memã 'ã ujarënhô djan memã kum,

—Ö pidjôkô djwÿnh ã me kwÿmã anen kam atemã pyka 'ömã tẽ. Ne kam kam wãnh ar ba. ² Nhyam arÿm pidjôja tuk ne kumex. Nhyam kam ö pidjôkô djwÿnhja arÿm 'ã mytyrwÿ jakren kam 'ÿr ö àpënh jano. Kute memã arënh nhyam me kute kum pidjô kwÿo atom ne kute kôt anor kady ne 'ÿr ano. ³ Nhyam kam 'ÿr tën bôx nhyam kam me kute pidjôo djuw mexja ate me'ôjao tÿm ne kaprêprê:k ne. Nhyam mã akubyn 'ÿr ýkam tën 'ÿr bôx. ⁴ Nhyam ajte ö pidjôkô djwÿnhja pãnh 'ÿr me'ôjadjwÿ jano nhyam 'ÿr tën 'ÿr bôx nhyam me bÿn punun kum pijãm jadjàn ano. ⁵ Nhyam kam ö pidjôkô djwÿnh 'ÿr ajte ö àpënh 'ö jano nhyam 'ÿr tën 'ÿr bôx. Tãmwãdjwÿ ne me tu kubÿ. Nhyam kam aben totokmã me'ÿr ö àpënh krãptÿ jano nhyam me kwÿ titik ne kwÿ pa.

⁶ Nhyam kra djwÿnh pydji, kum kra jabëja 'ã ne arÿm amim, "Godja ikra me'ÿr bôx nhyam me arÿm mar jabej", ane. Ne arÿm me'ÿr ano nhyam me'ÿr bôx.

⁷ Nhyam kam me abenmã kum,

—Be, kra ne wã. Gwaj on kubÿ. Tãmwã dja bãm kum mÿjja kunÿ ngã, ö nèkrëx kunÿ kanga, ane. Gwaj on tãmwã bÿn kam amim ö nèkrëx, ö mÿjja, ö pidjôja kunÿo aminhõ, ane. ⁸ Ne kam o tÿm ne kubÿn arÿm pidjôkô kurÿm bõm kumë.

⁹ Be, mÿj gëdja ö pidjôkô djwÿnhja me ja on? Bir, dja me'ÿr tën me'ÿr bôx ne me imex ne kam ö pidjôkôja atemã me ja'ömã kungã. Nãm ã Jeju me rÿnhmã ane. Amijã ne ö pidjôkô djwÿnh kra jakren Metÿndjwÿnh kukwakam kabën jarënh djwÿnh'ã ne ö àpënh jakre.

¹⁰ Nhyam kam Jeju ajte memã me kukãmãre kabën jarënh memã kum,

—Amrëbê: ne me bakukãmãre memã Metÿndjwÿnh kabën jarënh memã kum,

"E kum kën ja ne me kute kikreo ãm djwÿnhja kute kikremã armã te omÿn kam bõm kumë.

Kën ja ne arÿm kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tÿxi.

¹¹ Bënjadjwÿr djwÿnh ta ne ã këno ane gu me omÿn kam bamã mexkumrëx".

Nãm ã me bakukãmãre memã anen arÿm 'ã pi'ök no'ök ne. Djãm me aje omÿnh ne mar kêt? Nãm Jeju ã me rÿnhmã ane. Nãm amijã kën jakre. Ne me rÿnh'ã kikreo ãm djwÿnh jakre. Mrãmri ne me rÿnh kute kikreo ãm djwÿnh pyrãk ne arÿm Jeju kanga. Me rÿnh kute kanga'ã ne Jeju me rÿnhmã ja jarë.

¹² Nhyam me amim,

—Be, gwaj bajã ne pidjôo djuw mex djwÿnhmë kikreo ãm djwÿnh jakre, ane. Ne bit kute o tÿmmã te 'ã amijakre. Me krãptÿ pymaje ne me te 'ã amijakren arÿm mã tẽ.

Xedjamã pi'ök kaprÿ nhõr'ã ujarënh.

Mat 22.15; Ruk 20.20; Rô 12.1

¹³ Ne kam Jeju'ÿr mebê pardjêu kwÿmë Erodji nhõ me ja kwÿ jano. Jeju bënjadjwÿr'ã kabën punu jabej ne me me ja jano. Godja bënjadjwÿr'ã kabën punu'ö jarë

nhyam me arÿm bënjadjwÿrmã arë. Kady ne me Jeju'ÿr bõx ne kum,

¹⁴ —Ujarënh djwÿnh, ba me arÿm ama. Ga ne ga akabën katãtkumrëx. Amã me rÿnh puma kêt. Me rÿnhmë me kajgomë ne ga memã akabëno aben pyrãk ne me imã Metÿndjwÿnh kukràdjã'ã adjujarënh mexkumrëx. Me bënjadjwÿr rÿnh kunÿ nhõ bënjadjwÿr raxbê Xedja. Mebê idjaer kute o me bajtemja. Djãm Metÿndjwÿnh kukràdjã kôt ne gu me baje bënjadjwÿr Xedjamã pi'ök kaprÿ nhõrmã? Nàr kon. Goja on ar imã arë. ¹⁵ Dja gu me kum kungã nàr dja gu me kubê nê? Nãm me ã Jejumã ane.

Nhyam arÿm me 'ëxnhÿkôt tu me kuman memã kum, —Nok ba ren me amã, "Metÿndjwÿnh kabën kupa'ã ne me kum öro ba", ane ga me ren memã kum, "Be, Jeju axwekumrëx. Ga, kute bënjadjwÿr raxbê Xedjabê pi'ök kaprÿ nê prãmja pumÿ", ane. Amrë imã ngõnhponho pi'ök kaprÿo tẽ ba me amã omÿ, ane. ¹⁶ Nhyam me kum o tën kungã nhyam arÿm memã kum, —Mÿj me'ö ne 'ã karõja? Ne mÿj me'ö ne 'ã idji jëtja? ane.

Nhyam me kum,

—E kum be, Xedja nhõ, ane.

¹⁷ Nhyam Jeju memã kum,

—Bir be, ö pi'ök kaprÿ. Dja ga me kum angã nhyam be, Metÿndjwÿnh nhõ mÿjjabit dja ga me Metÿndjwÿnhmã angã, ane. Nãm memã ane nhyam me te kute kutã mÿjja'ö jarënhmã kam no tyn dja. Ne kam arÿm kum kãx ne mã mö.

Me tyk akubyn tÿn mÿr jabej me Jejumã kabën.

Mat 22.23; Ruk 20.27; Tex k 4.16; Ap 20.4

¹⁸ Nhyam kam mebê xadjudjêu kwÿ 'ÿr bôx. Mebê xadjudjêu ne me arÿk memã kum,

—Be, me tyk akubyn tÿn prãm kêtumrëx, anhÿr ar o ba. Me ja ne me 'ÿr bôx ne kukij ne kum,

¹⁹ —Ujarënh djwÿnh, me bakukãmãre Môjdjê ne amrëbê: me bamã,

"Godja me'ö prõ'ÿr mõn kra kêt rä'ãn tyk jabej mÿj dja me nê?

Bir, dja kamymë ar aben djãkam ikwãja'ö 'ÿr mö. Ne kam kum kra djin kukrij nhyam abatãnh ne.

Me kute 'ã abenmã kum, 'Be, kamy tyk kra ne wã', anhÿr ne kute kamy tyk mar tÿx rä'ã kady."

Nãm ã me bakukãmãre Môjdjê me bamã ane. Nãm mebê xadjudjêu ã Jejumã ane. ²⁰ Ne ajte kum,

—Be, kamybê 7 ne axikôt apõx. Nhyam kutewaja prõ'ÿr mö. Prõ'ÿr mõn kra kêt ne ty. ²¹ Nhyam atãrija pãnh 'ÿr mõn kam ajte ty. Nhyam pãnh atãrija 'ÿr mõn kam kra kêt rä'ãn ajte ty. ²² Be, nãm ar ã o anhÿro tẽm tãmtã: nhyam arÿm kutapureja aro ino ren 'ÿr mõn adjwÿnhdjwÿ ty, kra kêt ne ty. Nhyam arÿm ar prõja arkôt ty, kra kêt rä'ãn ty. ²³ Ar kubê 7 ne ar aben totokmã kamy prõ'ÿr ba. Godja we ar kunÿ akubyn tÿn ne àbir jabej we àbirkam nhÿnh kamyja dja 'ÿr mö? ane. Me ta kute we me tyk akubyn tÿn kêt jarënh mÿr jabej ne me ã Jejumã ane. Me kute o àpanh nhyam binhikrënh kady nàràr ne mebê xadjudjêu ã kum ane.

²⁴ Nhyim Jeju arÿm memã kum,
—Me aje Metîndjwÿnh kabên'ã pi'òk no'òk mar kêt
ne me aje Metîndjwÿnh tÿ:xkumrêx mar kêt. Nã gãm
me arík Metîndjwÿnh kupa'ã memã 'ã ajarê. ²⁵ Be, me
tyk ne akubyn tînkam djã ne me aje abenwÿr ba? Kati,
akubyn me tînkam ne me abenwÿr ba prãm kêt-kum-
rêx. Kam dja me kute kãjkwakam kadjy mrãnh djwÿnh
pyràk. ²⁶ Be, mrãmri me tyk akubyn tînkumrêx. Am-
rêbê: ne Metîndjwÿnh me bakukãmãre Môjdjê
kabên jarê. Me tyk akubyn tîn'ã kabên jarê nhyim 'ã
pi'òk no'òk. Djãm me aje pi'òkkam omÿnh kêt, akaòk
pòk ne tu mex ne ãm'ã ujarênhkam Metîndjwÿnh kute
kum,
"Ibê Abraãomê Idjakmê Djako ar ò Metîndjwÿnh", an-
hÿrja,
djãm me aje pi'òkkam amim arênh kêt?

Arÿm Abraão ar tyk 'ãtÿmkam ne Metîndjwÿnh ã me
bakukãmãremã ane. ²⁷ Bir be, ar tyk tÿmja Metînd-
jwÿnhmã tîn ne ar ba nÿj pumÿ. Djãm Metîndjwÿnhbê
me tyk nhõ Metîndjwÿnh? Kati. Metîndjwÿnh ne me tîn
nhõ Metîndjwÿnh. Me tyk kunÿ ne me kum tîn. Kam ne
ba me amã, "Metîndjwÿnh ne kubê me tîn nhõ Metînd-
jwÿnh", ane. Nã gãm me kupa'ã memã 'ã ajarê. Nãm
Jeju ã mebê xadjudjêumã ane.

Me kute kukràdjã jabej Jeju kukjêr.

Mat 22.34; Ruk 10.25

²⁸ Jejumê mebê xadjudjêumê aktã kabêno aben
japanho dja nhyim Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh'ò arÿm
me'ÿr bòx. Ne Jeju katàt kute memã Metîndjwÿnh
kabên jarênhkòt arÿm kuman kam kukij ne kum,

—Metîndjwÿnh kute katàt me kute amijo ba'ã memã
karòkam kabên jarênhja kute aben nhitepã memã
kabên jarênhja dja ga amim maro tẽ. Nhÿnh kabênja'ò
ne mexo kute kunÿ jakrenh? ane. ²⁹ Nhyim kum,

—Be, Metîndjwÿnh kabên'ò kumrêx mexo kute kunÿ
jakrenhja ba amã arê ga ama. Metîndjwÿnh memã
kum,

"È, mebê idjaer, gora ikabên ma. Bënjadjwÿr djwÿnh,
kubê ne Metîndjwÿnh. Bënjadjwÿr djwÿnh pydji.

³⁰ Me anhõ Bënjadjwÿr djwÿnh, me Atîndjwÿnh dja ga
me amã kính, amã abêo katàt me kunÿ, mÿjja kunÿ
jakre.

Djãm ajakwaobit amã Metîndjwÿnh jabêmã? Kati.
Ajamak, akadjwÿnhbê, akukràdjã kunÿo dja ga me amã
abê:."

Nãm ã Metîndjwÿnh memã ane. Be, tãm ne ja. Metînd-
jwÿnh kabên'ò kumrêx mexo kute kabên kunÿ jakrenh
ne ja. ³¹ Ne kam atãri Metîndjwÿnh ajte memã kum,

"Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me
amã amijabêja pyràk dja ga me ã amã amibu'ã me ja
jabêo ane."

Nãm ã Metîndjwÿnh memã ane. Atemã kabên'ò mexo
kute ja jakrenh kêt. Nãm ã Jeju kum ane.

³² Nhyim Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh kum,
—Ujarênh djwÿnh, kòt ne ga arê. Mrãmri Metînd-
jwÿnh pydjibit. Atemã'ò kêt-kumrêx. ³³ Dja me kum
kính, kum abêo katàt me kunÿ, mÿjja kunÿ jakre. Djãm

ajakwaobit kum Metîndjwÿnh jabêmã? Kati. Amak, kad-
jwÿnhbê, kukràdjã kunÿo dja me kum abê:. Ne kum
amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne me kum amijabêja
pyràk dja me ã kum amibu'ã me ja jabêo ane. Akabên
ja ne mexo Môjdjê kabên kunÿ jakre. Dja me Metînd-
jwÿnh kabênja man kòt ar amijo ban arÿm mexkumrêx
nhyim me kute Metîndjwÿnhmã mry bòrja mexo me
têp kêt-kumrêx. Me kute kum apÿnh mÿjja nhõr kunÿja
mexo me tẽp kêt-kumrêx. Nãm ã Môjdjê kukràdjã mar
djwÿnhja Jejumã ane.

³⁴ Nhyim kam òkre kadjwÿnhbê amim,

—Be, tãmã ne ikabên kòt kabên mexkumrêx, ane.
Ne kum,

—Be, Metîndjwÿnh kute amim apytàr ne ar ajo ba 'ÿr,
ane. Nhyim me ajte ijukri Jeju kukjêr kêt. Kabên mex
pymaje ne ajte kukjêr kêt.

Kritubê mÿj me'ò tãmdjwÿ jabej kute me kukjêr.

Mat 22.41; Ruk 20.41

³⁵ Nhyim kam Jeju ajte Metîndjwÿnh nhõ kikretikam
tên bòx ne memã Metîndjwÿnh kukràdjã'ã ujarênh
djan kam memã kum,

—Be, Môjdjê kukràdjã mar djwÿnh ne me memã
kum, "Kritubê ne Dawi tãmdjwÿ", anhÿr ar o ba. Be,
djãm Kritubê Dawi tãmdjwÿbit? Kati, kubê ne Dawi nhõ
Bënjadjwÿrdjwÿ, ane. ³⁶ Ne kam memã me kukãmãre
Dawi kabên jarênh memã kum,

—Be ga, me bakukãmãre Dawi ta kute memã 'ã
ujarênhja pumÿ. Metîndjwÿnh Karò kukwakam kute
memã Kritu'ã ujarênhja pumÿ. Nãm memã kum,
"Inhõ Bënjadjwÿrmã ne Bënjadjwÿr djwÿnh kabên ne
kum,
'Amrê idjubòk'ãnh nhÿ, Abënjadjwÿr raxkam id-
jubòk'ãnh nhÿ.

Ikam ama ba amrê awÿr akurê djwÿnh mō ga me
kwÿo apardjan me kwÿ nhimex.'

Nãm ã Metîndjwÿnh inhõ Bënjadjwÿrmã ane", ane.
Bir be ga, Dawi kute kum "Abënjadjwÿr rax", anhÿrja
pumÿ. ³⁷ Mÿkam ne me 'ã Dawi tãmdjwÿ kajgo jarê?
Djã nãm o tãmdjwÿ kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o ò
Bënjadjwÿr rax. Nãm Jeju ã memã ane nhyim me krãp-
tÿtija kum kabên kí:nhkumrêx ne.

³⁸ Nhyim arek memã ujarênh dja:n memã kum,

—Gora me aminêje me omÿ. Aminêje Môjdjê
kukràdjã mar djwÿnhwã pumÿ. Be, me ja ne me kute
amibên kadjy kute kubêkà jabjêtibit jangjênh
prãm-kumrêx. Ne ajte me krãptÿ nhipòkri kute memã
amibên nhyim me kute memã rÿnh jarênh ne kute
memã kum, "Bënjadjwÿr, djãm ga, djãm ga"? anhÿrja.
Ja ne me kum kínhkumrêx. ³⁹ Ne mebê idjaer bikprònh
djãkam nàr me krãptÿ àkuro kríkam ne memã wan krÿ
prãm-kumrêx. Me kute amibên kadjy ne me me rÿnh
krÿ djãkam krÿ prãm-kumrêx. Kwãrík wãnh gar me kud-
jwa kêt. ⁴⁰ Nãm me me 'uwtÿ krão apan mebê mÿjja
kunÿo akÿ ne kam ajkwaobit Metîndjwÿnhmã kabên
rÿnh ne, ne kum kabên 'ijabjêo ku'ê. Nãm me 'èx ne
amijo mex ne kum kabên. Be kati, me axwekumrêx.
Kam gêdja Metîndjwÿnh me kurãm memã pãnh rax

jarên prîne me kuràm meo ajkê. Nãm ã Jeju memã ane.

Me'ô 'uwti kute ô pi'ôk kapri ngrire nhôr.

Ruk 21.1

⁴¹ Nhyam kam me kwÿ itepato môn bôx. Me kute amikutã Metîndjwÿnhmã pi'ôk kapri kwÿ nhôr kadjy ne me mô. Nhyam Jeju arÿm tÿn pi'ôk kapri nhôr djã kôn nhÿn me omûnho nhÿ. Me ô nèkrêx rûnh krãpti ne me aben totokmã kam pi'ôk kapri rûnh ne kurê. ⁴² Nhyam kam me'ô nija 'uwti kubê mjên tyk nhyam ô mÿjja kÿtja ngônphrehre pi'ôk kapri amãnhkrut ne kubyn o tÿn kam kumê. Ngônphrehreja ne abenã rÿnhkam kubê pi'ôk kapri 'ô pydji, ngrî:re.

⁴³ Nhyam kam Jeju amiwÿr kôt ba djwÿnh ar ku'uw nhyam ar 'ÿr bôx. Nhyam arkum,

—Ba ar amã arê, me'ô 'uwti ja ne ô mÿjja kÿt ne tu me kuràm ô pi'ôk kapri raxo tÿn Metîndjwÿnhmã kungã. Me kunî kuràm pi'ôk kapri raxo tÿn kum kungã.

⁴⁴ Me ja ne me ô pi'ôk kapri kumex ne kam 'ã kâtãm ne kumex. Ne kam 'ã kâtãmja Metîndjwÿnhmã kungã. Nhyam be, me'ô nija ne ô pi'ôk kapri kÿtê, pi'ôk kapri ngrire ne tu kum kunî ngã. O kute amikadjy mÿjja byr ne krÿn ne tÿn kadjy Metîndjwÿnhmã kunî ngã. Kum 'ô nôr kÿtê. Kam ne ba me amã,

—Nãm me kuràm pi'ôk kapri rax ne kum kungã. Mrãmri ne ba ar amã arê. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnh arkum ane.

Akubyn bôx kukãm mÿjja apôx'ã ujarÿnh.

Mat 24.1; Ruk 21.5

13 Ne kam Metîndjwÿnh nhô kikreti kurûm kato. Nhyam kôt ba djwÿnh'ô kum,

—Ë, Ujarÿnh djwÿnh ga, kÿntio me kute kikreti kwÿ nhipÿxja pumû. Kÿnmê kikre ã ti:re ane, ane.

² Nhyam Jeju arÿm arkum,

—Be, ar kikretija pumû. Dja ï me kurê djwÿnh prîne kikreti ngràn kÿn aben nhiby ikwã kunî nhikô rê. Nhyam kam kÿn'ô aben nhiby nôr kÿtkumrÿx, ane. ³ Nhyam kam ar tÿ:n kam krãnhbê Oriwêre'ã wabi. Nhyam Jeju arÿm amybÿm Metîndjwÿnh nhô kikreti kôn nhÿ. Nhyam Pedrumê Xijagumê Djuãomê Ångre ar me kãxã kukij ne kum,

⁴ —Ë, ar imã kikreti ngràn'hã ajarê. Nhÿnh amex 'ôkam dja me bakurê djwÿnh me bawÿr bôx ne kikreti ngràn ãm djã kapô? Mÿj gÿdja kukãm apôx? Dja bar omûn kam kôt ô akatimã ikaton ô akati ma.

⁵ Nhyam kam Jeju arkum apÿnh mÿjja kukãm apôxmã arkum 'ã ajarÿn arkum,

—Gora ar amijã ano tÿx gÿ me'ô ar amã 'ÿx ne ar anoo biknor ne Metîndjwÿnhbê ar ajo akÿx kÿt. ⁶ Be, me krãpti dja ï aben totokmã me'ÿr bôx ne arÿm amijo 'ÿx. Amijo 'ÿx ne arÿm amijã imê. Amijã imÿn arÿm memã kum, “Me anhô Bÿnjadjwÿrbê kumkati kadjy ne Metîndjwÿnh ijano ba tÿn bôx. Ba ibê Kritu”, ane. Ne kam arÿm me krãpti noo aknon Metîndjwÿnhbê meo akÿx.

⁷ Be, kam dja gar me kute abenwÿr prôt man amybÿm me kute abenwÿr prôt jarÿnh ma. Kwãrik wãnh kam ar atÿn prãm kÿt. Ba ne ba kukãm ar amã 'ã ajarê gar arÿm ama. Ja kumrÿx gÿdja me ã o anhÿro tÿ. Kraxje kute inomã mÿnh kÿt, kute 'ÿr o tÿm rã'ã. ⁸ Nã, apÿnh me ba djari gÿdja me abenwÿr prôt ne aben nhimexo ba. Nhyam apÿnh bÿnjadjwÿr rûnh nhô me dja me abeno kurê djwÿnh ne aben nhimexo ba. Apÿnh pyka djari gÿdja kam pyka terte:t ne. Nhyam prãmdjwÿ me kwÿ nhimex. Be, me tokry krax ne ja. Ga, me nire kra ãja pumû. Adjÿm. Dja kra à:n kam arÿm à ra:x ne. Me adjwÿnhdjwÿ dja me tokry mô:n kam arÿm tokry ra:x ne. Be, me tokry krax ne ja.

⁹ Be, ar ga dja gar ajaxwe kÿt kadjy amijãno dja. Dja me apÿnh me rûnhmã ar akangan me bikprôn djakam ar atitik ne. Ar aje ijã adjujarÿnh ar abakam dja me apÿnh me bÿnjadjwÿr rûnhmê me bÿnjadjwÿr kry'ÿr ar ajo mô. Ar ajo mô gar me kabem aku'ê. Memã ijã adjujarÿnh nhyam me kute mar kadjy me kabem aku'ê. ¹⁰ Nhyam be, me kute amim imar dja me apÿnh me ba djã kunîkôt ijã ujarÿnh ny jarÿnh kumrÿx.

¹¹ Dja me ar ajo rôrôk ne kute memã ar akukjÿr kadjy me rûnhmã ar akanga. Kwãrik wãnh gar kam amikukãm akabÿn 'ô'ã karô kÿt ne kwãrik wãnh amikukãm anhôkre kadjwÿnhbê amim, “Je tô mÿj gÿdja ba aminêje memã ikabÿn ja on”? anhÿr kÿt. Be, me kute memã ar akukjÿr majmã dja Metîndjwÿnh Karô ta ar amã ar akabÿn mex jarê gar aman arÿm memã arê. Kute ar amã ar akabÿn jarÿnh ja dja gar memã arê. Djãm ar ga dja gar memã akabÿn jarê got? Kati. Karô ta dja memã kabÿn jarê.

¹² Nhyam mÿjja kunî pyka kôt amingràn kadjy dja me kute abeno ôbikwa djwÿnh abenmã àkrê. Me rûnh kute me par kadjy dja me memã kamy kanga. Dja bãm memã kra kanga. Dja kra kum nã nãr bãm kurÿn me rûnhmã ar kanga. Me rûnh kute ar par kadjy ar kanga. ¹³ Ikôt ar abikamÿnhkam dja me kunî kum ar akurê. Ne te kum ar akurê gar ijã adjukanga kÿt ne amã ikÿnh tÿx rã'ã ba arÿm ar apÿtã. Dja me kunî kute aminhinomã amimÿnh nhô akati bôx gar amã ikÿnh tÿx rã'ã ba arÿm ar apÿtã. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁴ Ne kam ajte arkum,

—Be, ar aje ajbir imã, “Ar imã kikreti ngràn'hã ajarê”, anhÿrja ba ar amã arê gar ama. Dja mÿjja amingràn 'ÿr nhyam kam arÿm mÿjja punutija dja. Metîndjwÿnh nhô kikretikam dja. Djãm mÿjja punuti Metîndjwÿnh nhô kikretikam ãmkam mex got? Dja kam dja gar arÿm omû. Mÿjja punuti djô'ã dja me mÿjja kunî ajkÿn kungrà. Me bakukãmãre Danijeu ne amrêbê: 'ã ajarê. Metîndjwÿnh kukwakam memã 'ã ajarê. Danijeu ne arÿm memã mÿjja punuti ja'ã ajarÿn 'ã pi'ôk no'ôk. Dja gar pi'ôk no'ôkwã pumûn kam mÿjja punuti pumûn kam kôt ama. Kam gÿdja Djeruxarê bu'ã pyka ja nhidjibê Djudêjakam me ja amijã maje krãnh'ÿr prôt ne.

¹⁵ Gÿdja me'ô kikre nhimök po'ã ãm jabej kwãrik wãnh akubyn ÿrkwãmã nèkrêx'ÿr àr ne byr ne o tÿm kÿt.

¹⁶ Gê purkam ar ba jabej tu umaje prôt. Kwärîk wänh kute kubêkà jamÿnhmä 'ÿr akëx kët. Dja tu me äm kamä amü prôt.

¹⁷ Watî:re, akati wäkam me tujarômë me kra karà dja me tokry:. Me mÿjja punuti pymaje prôt ne kam arÿm tokry:. ¹⁸ Dja gar Metîndjwÿnhmä amijo a'uw gê na raxkam umaje ar aprôt kët mä.

¹⁹ Be, dja me kam tokry kume:xi. Akubyn amijo tën mÿjja kunîmo krax djà'ÿr amijo bôx ne ama. Me akukämäre aben kukäm tokrykôt dja gar me maro tē. Dja gar me tokry tÿm maro tē:n amiwÿr me tokry maro bôx. Ga, me tokry kume:xja pumü. Be, amrë mÿjja punuti nhö akati bôxkam dja me tokry katät me tokry tÿm wä kunî jakre. Ne amrë me'ä akati mörkam me tokry nydjwÿ dja me tokry mÿjja punuti'ä me tokryja tēp kêt kumrëx. ²⁰ Metîndjwÿnh ren tokry'ä akati kwÿ ngri kët nhy me'ö ren tîn kêt kumrëx. Be, Metîndjwÿnh kute amim ö me ja'ä karö ne kute amijo me utàrja kadjy dja arÿm 'ä akati wä kwÿ ngri.

²¹ Godja me'ö 'èx ne ar amä, "Ota, jakam arÿm Kritu bôx ne nhÿ. Arÿm ne Metîndjwÿnh 'ä me ö Bënjadjwÿrbê kumkati më nhy jakam arÿm memä nhÿ", anhÿr jabej. Nàr me'ö ajte 'èx ne ar amä, "Ota, jakam arÿm Kritu bôx ne nhÿ. Arÿm ne Metîndjwÿnh 'ä me ö Bënjadjwÿrbê kumkati më nhy jakam arÿm memä nhÿ", anhÿr jabej. Djäm ar aje me ja marmä? Kati, kwärîk wänh amim me ja mar kët.

²² Be, apÿnh me ta kute amijo Kritu pyräk dja me amijo amirît ne. Nhy amü me jadjwÿ amijo amirît ne 'èx ne memä kum, "Ba ne ba Metîndjwÿnh kukwakam me amä idjujarënh iba", anhÿro ba. Dja me me aêrbë mÿjja pumÿnh kët kwÿ nhipëx, kute me noo biknor nhy me kute me'ä abenmä kum, "Mrämri ne djäm Metîndjwÿnh kukwakam me kabënkumrëx", anhÿr kadjy. Godja me o me noo biknor ne Metîndjwÿnhbê meo akëx jabej. Metîndjwÿnh kute amrëbê amijo me utàrja kubê meo akëx ne kute meo ba jabej. Me 'èxnhÿ no tÿxo kute me akrenh jabej, godja kubê me kwÿo akëx ne meo ba jabej. ²³ Be, ar ga dja gar amijä ano tÿx ne. Ba ne ba mÿjja apôx këttri kukäm ar amä arë gar arÿm ama. Näm ä Jeju arkum ane.

²⁴ Ne kam ajte arkum,

—Nhy me tokry ku'ëwä'ä akati apëxkam dja mÿjja rÿnh apôx.

"Nhy myt amijo akamät kö tyk nhy mytyrwÿ irä kët.

²⁵ Nhy kanhëti kàjkwa kurÿm rôrök nhy kàjkwakam apÿnh mÿjja tÿ:x amingrëk ne."

²⁶ Ba kam ije amijo inhÿ dja ba arÿm prÿne itÿ:x ne prÿne imextire ne ipyma:. Ne kam kakräkôt bôx nhy me kunî: arÿm ibôxkôt ipumü. ²⁷ Ba kam ikadjy mränh djwÿnh jano nhy me arÿm inhö me ja o atom. Ije amijo me utàrja kunîo atom. Dja me kwÿ kàjkwa krax'äm mön meo atomo mö. Nhy me kwÿ kàjkwa 'ènhôt'äm mön meo atomo mö. Nhy me kwÿ aktä kàjkwa nhirë'äm mön meo atomo mö. Dja me apÿnh pyka kunîkôt inhö me ja kunî:o atom. Ba ne ba kukäm ar amä 'ä ajarë. Gora abej ajkam ama.

²⁸ Be, akubyn ibôx djà nhö akatija'ä ne ba ije pidjôbê pigëre jakremä. Gora ije 'ä mÿjja jakreja ma. Ba ar amä arë gar ama. Dja pidjô pakà nokà tukam 'ö nhingrã kadjy arÿm ingrã apôx gar kam arÿm amexmä kamnhÿx nhy kam arÿm amex. ²⁹ Bir be, gëdja ba ije ar amä mÿjja jarënhja ä apôx mör ane gar kam arÿm ijabej rÿt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibôx djà arÿm 'ÿr. 'ÿr dja mÿjja apôxja. Amex kutä gëdja pi'ö ingrã. Nhy be, ibôx kutä gëdja mÿjja pymatija apôx mö.

³⁰ Nà, mrämri ne ba ar amä kôt arë. Me akamin-gränyre ja gëdja gar atyk par këttri mÿjja ja kunî apôx. Mrämri ne ba ar amä arë. ³¹ Ikabën kajgo kêt kumrëx. Gëdja pykamë kàjkwa ï apëx. Nhy be, ba ikabën gëdja 'ö biknor kêt kumrëx. Mrämri gëdja ba ije mÿjja jarënh ja kunî apôx nhy me omü, ane.

Me kute bôx djà nhö myt mar kët.

Mat 24.36; Ruk 12.37; Tex k 5.2

³² Ne kam ajte arkum,

—Be, ba akubyn ibôx djà nhö akati nàr myt djäm me'ö kute mar? Kati, me'ö kute mar kêt kumrëx. Kàjkwakam kadjy mränh djwÿnhdjwÿ kute mar kët. Ibäm-bit ne kute mar. ³³ Dja gar ajaxwebê amijäno djan arek ijabej ajkam ama ne Metîndjwÿnhmä amijo a'wÿ. Mÿkam? Bir, ar aje akubyn ibôx djà'ä myt mar kët kam. ³⁴ Ar aje akubyn ibôx djakam myt mar kët kute ö kikre djwÿnh nhö àpënh pyräk. Ba ar amä arë gar ama. Be, ö kikre djwÿnh ne arÿm kurÿm anhÿr bê tëm mä. Ne kam ö àpënhmä kikre'ä karön arkum apÿnh àpënh djà'ä karö. Ne kre nêje ku'ë djwÿnhmä kum, "Gora arek ijabej ajkam ama", ane. Ne kam arÿm mä tē.

³⁵ Kam dja gar gadjwÿ arek ijabej ajkam ama. Ba ne ba ije ö kikre djwÿnh pyräk. Ar aje ibôx'ä myt mar kët. Godja ba parakam ibôx jabej nàr akamät kö ipökri ibôx jabej nàr ökrën'änh kàrkam ibôx jabej nàr kryram ibôx jabej. ³⁶ Ar arek ijabej ajkam ama. Dja gar ate akrä ba ar ajaêrbê bôx gar ajmä nê. ³⁷ Ar amä ne ba arÿm ibôx djà'ä karö. Jakam ne ba me kunîmä 'ä karö. Me arek ijabej ajkam ama. Näm ä Jeju me kukäm mÿjja apôx'ä arkum ane.

Me'ö nire kute Jeju nhimökkam kangö runh.

Mat 26.6; Dju r 12.1

14 Be, Metîndjwÿnh me iröbê mränh nhö akati nêje arÿm akati pydji. Kam ne mebê idjaer kunî amex kunîkôt aben pydji. Amrëbê: Metîndjwÿnh me kukämäre nhiröbê mränh nhy me kute aben kajmä'ä mar kadjy ne me aben pydji. Kamädjwÿ ne me kute djwÿponhrebite kur. Metîndjwÿnh me iröbê mränh nhö akati nêje akati pydji nhy me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhö bënjadjwÿrmë Môdjê kukràdjä mar djwÿnhmä arÿm abenmä kum,

—Mÿj godja gwaj baje me kräptÿ kàxä Jejuo batÿm ne bÿnmä on? ane. ² Ne ajte abenmä kum,

—Kwärîk wänh gwaj me kute aben pydji djà nhö akatikam o batÿm kët. Gwaj ren o ane nhy me kräptÿ ren o ngryk ne ren kangao kumex, ane. Metîndjwÿnh

me irôbê mrânh nhô akatikam me krăptî bôxja ne me kuman ã Jeju'ã abenmã ane.

³ Be, krî ngrirebê Betanhakam ne Jeju nhÿ. Kamã ne me'ô ï kajêkam tê arÿm mex. Idjibê ne Ximão. Ūrk-wăkam ne Jeju ô kwÿ krêno nhÿ. Ô kwÿ krêno nhÿ: nhym me'ô ni arÿm 'ÿr tēn 'ÿr bôx. Nãm 'ÿr kēn jakareo ngônh byno tē. Ngônhkam ne me kudjÿ djà kangôo ipu. Idjibê ne nadu. Nãm me prîne ipêx mex nhym pãnh raxkumrêx. Nãm o tēn o bôx ne 'ã kutan arÿm Jeju nhimôkkam kapî.

⁴ Nhym bu'ã me ku'ê kwÿ kôt nokà nhàn abenmã kum,

—Je tô mÿkam ne arÿm me kudjÿ djào ajkê? ⁵ Gwaj ren pi'ôk kaprî kadjy ren memã kungã ne ren pãnh pi'ôk kaprî rax ne ren kuby. Ren 'ã akrekam pãnh denarju kubê 300 jakre. Gwaj ren pi'ôk kaprî rax byn ren me ô mÿjja kêt mã kungrà. Mÿkam ne arÿm o ajkê? ane.

⁶ Nãm ar anen nijamã akij. Nhym Jeju arÿm tu ar kabēn man arkum,

—Kwārîk wãnh rã'ã. Mÿkam ne gar kum kaprî jadjà? Djãm kute ijã kapînkam punu got? Kati, mexkumrêx.

⁷ Be, akati kunîkôt ne ar abu'ã me ô mÿjja kêt ar ba rã'ã. Ar aje memã mÿjja nhôr prãm tu memã angã. Nhym djãm arek gwaj baro'ã ar baba rã'ãmã? Ba ar amã arê gar ama. ⁸ Dja ba ty nhym me arÿm ijadjã. Me kute ijadjarmã ne nija kuma. Kuman arÿm kum ikaprînj ijã me kudjÿ djà kapî. Nãm te kute mÿjja mexo kute imex pyrâk ne kute imã ôrmãnh arÿm tu ijã me kudjÿ djà kapî. ⁹ Ba ar amã arê gar ama. Dja me kàj bê pyka kunîkôt mã memã ijã ujarēnh ny jarēn mã nijadjwÿ 'ã ajarē. Kute ijã me kudjÿ djà kapî'n'ã ajarē. Gêdja me kam aben djô'ã nija mar rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arēnhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

¹⁰ Nhym kam Djuda Ikadji, Jejukôt ba djwÿnhbê 12 'ô ne me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bēnjadjwÿr ar'ÿr tē. Kute arkum Jeju kanga kadjy ne tē. ¹¹ Ar'ÿr tēn ar'ÿr bôx ne arkum,

—Arÿm ba ije ar amã Jeju kangamã. Nãm ã arkum ane nhym ar kuman arÿm kînhkumrêx ne. Ne arÿm kum kabēn jarēnh mãm djin kum,

—Dja ga ã Jejuo ane bar kam arÿm amã pãnh pi'ôk kaprî ngã, ane. Nhym kam amim,

—Mÿj dja ba ije arkum Jeju kanga kadjy on? Nãm ã Djuda amim anhyro ba.

Ar kute ro'ã ô kwÿ krêno ino rer.

Mat 26.17; Ruk 22.7

¹² Nhym kam mebê idjaer kukràdjâkôt me kute djwÿponhbit kur nhô akati arÿm kutewa. Kam ne me apÿnh ũrkwăkam Metîndjwÿnhmã mrykî'ãtomti pan kuku. Amrêbê: Metîndjwÿnh me irôbê mrãnhja ne me kute kôt mar kadjy ã o ane. Nhym kôt ba djwÿnh ar Jeju mã kum,

—Metîndjwÿnh me irôbê mrãnh nhô akatikam gwaj banhô kwÿ krēn kadjy jãm dja bar tēn ar akutêp gwaj banhô kwÿ krēn djà jadjwÿr mex? ane. ¹³ Nhym arÿm kôt ba djwÿnh amãnhkrutmã 'ã karôn arkum,

—Dja gar krîraxkam tē. Nhym arÿm me'ô ngyo ngônhkam ngô mÿn o tē gar omũ. ¹⁴ Nhym arÿm kikremã wadjã gar kôt tēn wadjã. Wadjãnh ô kikre djwÿnhmã kum, “Ujarēnh djwÿnh ne amã kabēn ne amã, ‘Bamē ikôt ba djwÿnhmē ne bar inhô kwÿ krēn-mã. Nãr kadjy inhô kumoka'ê? Aje me bôx nymã kumo-ka'ê jarēnhja, nãr? Dja bar Metîndjwÿnh me irôbê mrãnh nhô akati mar kadjy mrykî'ãtomti krē.’ Nãm ã Bēnjadjwÿr amã ane”, ane. Be, dja gar ã ô kikre djwÿnhmã ane. ¹⁵ Nhym kam kôjrũm kumoka'ê jaba-tãnh'ÿr ar ajo tēn ar amã akre. Kam ne gwaj bakutêp mÿjja kunî nôr pro. Dja gar kam ikutêp gwaj banhô kwÿ krēn djà jadjwÿr mex. Nãm ã Jeju arkum 'ã karôo ane.

¹⁶ Nhym kam kôt ba djwÿnh 'ÿr tē. Ne Jeju kute arkum kabēn kôt arÿm mÿjja kunîmã katon arÿm kam mrykî'ãtomti gan ô kwÿ krēn djà jadjwÿr mex.

¹⁷ Nhym arÿm ar'ã para nhym Jejumê Ar kubê 12 ro'ã kikre'ÿr tēn 'ÿr bôx. ¹⁸ Ne kam arÿm nhÿ. Àkuro nhÿ nhym kam Jeju arkum,

—Ar ajô ikôt adjâkuro anhyrja dja ga ikurê djwÿnhmã ikanga. Mrãmri ne ba ar amã arēnhkumrêx, ane.

¹⁹ Nhym kam ar arÿm kaprîren apÿnh ar ï djari aben totokmã kum,

—Djãm ba? Djãm ba? ane.

²⁰ Nhym arÿm arkum,

—Be, ar abê 12ja 'ô, aje ikôt ngônhkrätikam mry kangômã djwÿ jadjãro anhyrja'ô dja ga memã ikanga.

²¹ Be, ba ije amijo inhÿ ne amrêbê me bakukãmãre ijã Metîndjwÿnh kabēn no'ôk nhym pi'ôkkam me kute ijo anhyrmã arēnh kôt ne me arÿm jakam ar ã ijo anhyro ba. Nhym be, kute ikurê djwÿnhmã ikanga djwÿnhja dja ï kute memã ikanga pãnh tokry rax ne. Ý, watî:re. Tãmja ne ren rwÿk kêt ne. Nãm ã Jeju arkum ane.

²² Nhym ar àkuro nhÿ: nhym Jeju arÿm djwÿ'ô byn kam o Metîndjwÿnhmã mextire jarē. Kum mextire jarēn arÿm kokij ne apÿnh arkum kungã. Ne kam aminhÿ'ã djwÿ jakren arkum,

—Inhÿ ne ja. Ar abyn krē, ane.

²³ Ne kam ngônhkrâkam pidjô kangôjadjwÿ byn kam o Metîndjwÿnhmã mextire jarēn arkum kungã. Nhym ar kunî o ikô. ²⁴ Nhym kam amikamrô'ã pidjô kangô jakren arkum,

—Ikamrô ne ja. Me krăptî kadjy dja ikamrô prôt.

Metîndjwÿnh ne arÿm ikamrô prôt'ã memã kabēn ny jarēnh mãm dji, ane. ²⁵ Ba ar amã arê gar ama. Ije pidjô kangôo ikômo krã'ÿr ne ja. Metîndjwÿnh kute amim ô me ja kunî pytâr ne kute meo bakambit dja ba pidjô kangô nyo ikô. Mrãmri ne ba ar amã arēnhkumrêx. Nãm ã Jeju arkum ane.

²⁶ Nhym kam ar ngre. Ngren arÿm o ino re. Ngrero ino ren arÿm amũ krãnhbê Oriwêre'ÿr mō.

† Mrãmri ne Jeju kamrô prôt nhym Metîndjwÿnh arÿm 'ã memã kum, “Arÿm ne ikra tyn kamrô prôt. Jakam dja me tu amim ikra markumrêx ba kam arÿm me axwe maro aknon mekam ingryk kêt ne.” Nãm ã Metîndjwÿnh memã ane.

Pedru 'êx kukãm kute kum arênh.

Mat 26.31; Ruk 22.31; Dju r 13.37

²⁷ 'Ûr mō: nhym Jeju arkum,

—Be, akamàtja tãmkam dja me ijo ajkê gar me uma-
je aprôt ne ajmà. Amrêbê: ne me bakukãmãre ar aprôt
ne ar abimành'ã ajarê. Metĩndjwýnh kukwakam ne me
ar ajã ajarêh memã kum,

“Be, dja ba mrykĩ'ãtomtio ba djwýnh titik nhym mry
umaje prôt ne ajmà.”

Nãm me ã ar ajã ujarêho anen arým 'ã pi'òk no'òk ne.
Be, akamàtja tãmkam dja gar me umaje aprôt ne
ajmà. Me bakukãmãre kute ar ajã ujarêh kôt dja gar
aprôt ne ajmà. ²⁸ Nhym kam me arým ibĩ. Ba ityk ne
akubyn itĩnkam dja ba ar akukãm pykabê Garrêjamã
tê, ane.

²⁹ Nhym Pedru kum,

—Godja ar kunĩ prôt ne bimành jabej ba dja ba arkôt
iprôt ne imàt kêt ne, ane.

³⁰ Nhym Jeju kum,

—Kati, mrãmri dja ga arkôt aprôt. Ba amã arê ga
ama. Akamàtja tãmkam òkrên'ãnh kàr kêttri dja ga
amijã maje ajêx pydji, nhym arým kà. Ga kam ajte ami-
jã maje ajêxo amãnhkrut ne ijã memã kum, “Kati, ije
me'òwã pumũnh kêtukmrêx”, ane. Nhym ajte kà. Dja
ga ã ijã memã ane. Mrãmri ne ba amã arênhkumrêx.
Nãm ã Jeju kum ane. ³¹ Nhym Pedru kàj bê ajte kum,

—Gê me gu baro'ã gu babĩn jabej ba ije amijã maje
ijêx prãm kêtukmrêx, ane. Nhym kam ar kunĩ ã kum
ane.

Pidjòkòkam Bãmmã amijo à'wýr.

Mat 26.36; Ruk 22.40

³² Ne kam mō:n kam Jeju kôt pidjòkòbê Djexema'Ûr
bòx. Nhym kam kôt ba djwýnhmã kum,

—Jakam dja gar ikutêp nhỹ. Ba 'Ûr Metĩndjwýnhmã
amijo a'wý, ane. ³³ Ne kam Pedrumê Xijagamê Djuão
ar aprôn aro mō. Ne kam madjà kreti:n arým kaprĩ rax
ne. ³⁴ Ne kam arkum,

—Ikaprĩ:re. Arým ikaprĩ kute ibĩn 'Ûr. Jãnh mãn ar id-
jêje nhỹ gwaj baro'ã aminêje barĩto nhỹ, ane.

³⁵ Ne kam amũ tê. Têmo rãm ne ja ne tu mýrbê tým.
Tým ne arým Metĩndjwýnhmã amijo a'uw. Kute tokry,
kaprĩbê utar prãm jabej kum amijo a'uw. Tokry 'Ûr bòx
kêt jabej kum amijo a'uw. ³⁶ Ne kum,

—Djũnwã, djãm abê mýjja'ò bipdjur? Kati. Aje mýjja
kunĩ nhípêx mar. Itokry, ikaprĩjabê ipytã. Nàr kon,
kwãrĩk wãnh rã'ã ba tu itokry. Djãm ba ne ba ami-
markôt ar amijo iba? Kati, akabênkôt ne ba ar amijo
iba, ane.

³⁷ Ne kam kàjmã djan ar amãnhkrut ne ikjêkêjtja'Ûr
akêx ne tèn ar'Ûr bòx. Nhym arek ar òto ikwã. Nhym
Pedrumã kum,

—Je, Ximão, djã nã gãm arek anhõto nõ? Kraxje kò
'iry kêt ne ga anhõto nõ, ane. ³⁸ Ne ar kunĩmã kum,

—Ar aminêje rĩt ne Metĩndjwýnhmã amijo a'wý. Gêd-
ja me te axwe'ã ar amã apnê gar mekôt ajaxwe kêt. Ja
kadjy dja gar kum amijo a'wý. Be, ar anhõkre kadjwýn-

hbê ne gar amã ikabênja kĩnh. Nhym be, ar aminêje
arĩtbê ne gar arerekren anhõtdjwa ne, ane.

³⁹ Ne kam ajte amũ tèn Metĩndjwýnhmã amijo a'uw
ne kute òbê kum kabên jarênhja kôt ajte kum tãm jarê.

⁴⁰ Ne kam ajte akubyn ar'Ûr akêx ne tèn ar'Ûr bòx.

Nhym ar nokà bã mex ne. Ajte arek òto ikwã. Rerek
mex ne arek òto ikwã nhym ar tok nhym ar te kute
kum kabênmã umaro nhỹ.

⁴¹ Nhym kam ajte amũ tèn Metĩndjwýnhmã amijo
a'uw. Kum amijo a'uw ne ajte ar'Ûr akêx ne ar'Ûr tèn
ar'Ûr bòx. Ne arkum,

—Je, djãm arek ar anhõto anhikwã rã'ãã, akòkam kò-
to anhikwã? Aj, arým itokry djã iwýr bòx 'Ûr. Ota, arým
kute me axwemã ikangamã, ije amijo inhĩja ne kute
memã ikangamã. ⁴² Kàjmã ar dja. Gwaj on me'Ûr. Ota,
arým kute memã ikanga djwýnh bòx, ane.

Me kute Jejuo tým.

Mat 26.47; Ruk 22.47; Dju r 18.3

⁴³ Ne kute arkum anhỹro ãm rã'ã nhym Djuda arým
'Ûr bòx. Jeju kôt ba djwýnhbê 12 'ò ne kubê Djuda.

Nãm 'Ûr bòx nhym me krãptĩ me:x ne kôt mōn 'Ûr bòx.
Nãm me kãxdjwa kajgomê kò jamýn kadjy o mōn o
bòx. Me rũnh ne me me ano. Me kadjy Metĩndjwýnh
mar djwýnh nhõ bēnjadjwýrmē mebēngētmē ne me
me ano nhym me 'Ûr bòx. ⁴⁴ Me 'Ûr mōr kêttri ne kute
memã kanga djwýnhbê Djudaja memã kum,

—Be, ije me'ò nhine kaòrkôt dja ga me omũn arým o
tým ne pa 'amý. Nãm Djuda arým ã memã ane. ⁴⁵ Ne
kam 'Ûr tèn 'Ûr bòx ne kum, “Ujarêh djwýnh”, anen
arým ine kaò.

⁴⁶ Nhym kam me arým 'Ûr mōn 'Ûr bòx ne o tým ne
arým pa 'amý. ⁴⁷ Nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar
djwýnh nhõ bēnjadjwýr raxja nhõ àpēnh mekôt tê.
Nhym bu'ã me ku'êja 'ò ne arým ò kãxdjwa kajgo ka-
ban o me'òjamã akabên amak ta, bēnjadjwýr nhõ
àpēnhja jamak ta.

⁴⁸ Nhym kam Jeju me krãptĩjamã kum,

—Je djãm idjãkĩnhĩ ne ga me aje ijo atým kadjy iwýr
anhõ kômê anhõ kãxdjwa kajgomêo mō? Myt kunĩkôt
ne ba ar Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ikrĩ, ar memã id-
jujarêho ikrĩ ga me kam kam ijo atým kêt ne.

⁴⁹ Mýkam ne ga me ijo tým? Bir, amrêbê: ne Metĩnd-
jwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh me
bakukãmãremã me ajã ajarê. Me aje ijo atým'ã ajarêh
arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhym me arým aben djò'ã arēn-
ho mō:. Arēho mōr tãmtã arým iwýr o bòx. Tũ:mrãm
me bakamingrãnyrekam arým iwýr o bòx. Ba ar iba: ga
me arým jakam ã ijo ane. Me kute me bakukãmãremã
me ajã ujarêh kôt ne ga me arým jakam ã ijo atým o
ane. Nãm ã Jeju me krãptĩmã ane.

⁵⁰ Nhym kam kôt ba djwýnh kunĩ mã amijã maje prôt
ne. ⁵¹ Me'ò abatàn ny ne kute kubêkà pydji o
amikupuja Jeju kôt tê. Rinhuo ne kubêkà. Nhym me
kwý adjwýnhdjwýo tým ne kubê kubêkà 'amýnh týt.

⁵² Nhym arým amikaban amikôt kubêkãmã iren tu kaj-
go mã prôt ne.

Me kute axwe jabej kukjêr.

Mat 26.57; Ruk 22.66; Dju r 18.12

⁵³ Nhyr me arÿm Jejuo mõ. Me kadyj Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr rax'ÿr ne me o mõ. Nhyr arÿm me rũnh kunĩ abeno akuprõ. Me kadyj Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmẽ mebẽngẽtmẽ Mõjdjẽ kukràdjã mar djwÿnhmẽ ne me arÿm akuprõ. Nhyr me Jejuo mõn o bõx ne arÿm me rũnh kabem kudja. ⁵⁴ Nhyr be, Pedru ne Jeju kõt tẽ, nĩjar kum kre rax ne tẽ. Nhyr me kadyj Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr rax nhõ kikre nhipõkri kẽnh ngrire nhyr Pedru arÿm Jejukõt wadjã. Ne arÿm bẽnjadjwÿr nhõ krãkamngõnhmẽ ro'ã ànhũnho nhÿ.

⁵⁵ Nãm me me'ÿr Jejuo bõx nhyr kam me rũnh arÿm me 'ẽxnhĩ jabej. Me kadyj Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmẽ mebẽngẽtmẽ me rũnh kunĩ ne me me 'ẽxnhĩ jabej. Dja me amãnhkrut Jeju'ã 'ẽx ne memã kum,

—Ba ne ba axwe kõt omũ. Nãm ã ane ba omũ, ane. Dja me ane nhyr me arÿm me kabẽn man arÿm we axwe'õ pãnh kubĩ. Kadyj ne me me 'ẽxnhĩ jabej. Ne te abejo dja. Me'õ ar amãnhkrut kute axikõt 'ã kabẽnja ne me te abejo dja. ⁵⁶ Nhyr me 'ẽxnhĩ krãptĩ ne me kãjmã ku'ẽn arĩk aben kupa'ãbit axwe jarẽnho kumex.

⁵⁷ Nhyr kam me'õ ar ja arÿm kãjmã djan 'ẽx ne 'ã kabẽn jarẽn memã kum,

⁵⁸ —Tãmwã ne memã kum, “Be, me kute ikrao Metĩndjwÿnh nhõ kikreti nhipẽxa dja ba kungrã. Ne kam Metĩndjwÿnh nhõ kikreti 'õdjwÿ nhipẽx. Me kute ikrao ipẽx kõtja'õ dja ba ipẽx. Nhyr ije ipẽxo idjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjẽkẽtbit apẽx ba ipẽx pa.” Nãm ã Jeju memã ane bar arÿm kuma, ane. ⁵⁹ Ne kam ar jadjwÿ kute memã arẽnhkam axikõt Jeju'ã kabẽn jarẽnh kêt ne arĩk aben kupa'ãbit arẽ.

⁶⁰ Nhyr kam me kadyj Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr raxja arÿm kãjmã djan me ipõkri djan Jeju kukijn kum,

—Ga, ar kabẽnja ma. Djãm aje aminẽje akabẽn'õ jarẽnh prãm kêtumrẽx? On imã amikõt amijarẽ, ane. ⁶¹ Nhyr tu anhikrẽ.

Nhyr me kadyj Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr rax aje kukijn kum,

—Djãm abẽ me babẽ idjaer nhõ Bẽnjadjwÿrbẽ kumkati, nẽn? Djãm mrãmri abẽ Kritu? Djãm abẽ Metĩndjwÿnh Kra? ane.

⁶² Nhyr Jeju kum,

—Kõt ne ga imã arẽ. Ba ar amã arẽ gar ama. Gẽdja ba ĩ Metĩndjwÿnh pymati djubõk'ãnh nhÿ. Ba ije amijo inhĩ gẽdja ba ubõk'ãnh nhÿ. Ibẽnjadjwÿr raxkam ubõk'ãnh nhÿ gar ipumũ. Ne kam aje kakrãkõt amrẽ kãjkwa kurũm itẽmkõt ipumũ, ane.

⁶³ Nhyr kam me kadyj Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr rax kute memã amingryko amirĩt kadyj arÿm amibẽ kã kadjõ. Amibẽ kã kadjõn arÿm memã kum,

—Ë, arÿm ne Metĩndjwÿnh japyr. E kum kwãrĩk wãnh gwaj ijukri me'õ kute axwe kõt omũnhja jabej kêt.

⁶⁴ Gwaj bakunĩ ne gwaj arÿm kute Metĩndjwÿnh japyrja ma. Ta ne amijo Metĩndjwÿnh rax pytãn arÿm o apyr gwaj kuma. Kute gwaj bamã, “Metĩndjwÿnh djubõk'ãnh inhÿrkõt dja gar ipumũ”, anhÿrkõt ne gwaj arÿm kuma. Arÿm ne gar ama. Mÿj dja gwaj nẽ? ane.

Nhyr me kupãhtã 'ã kum,

—Gẽ me on kubĩ. Gẽ me on kubĩ, ane.

⁶⁵ Nhyr kam me kwÿ nokre kutõn rĩtbẽ nokre'ã pron aje nokrebẽ tak ne. Ne kute takmẽ ro'ã kum,

—Nhyr ne akurwa? Goja me'õ pumũn imã arẽ, ane. Nhyr krãkamngõnh arÿm 'ã akuprõn tako kumex.

Pedru aminẽje 'ẽx.

Mat 26.69; Ruk 22.55; Dju r 18.15

⁶⁶ Nhyr wãnh Pedru kikreti parbẽ ànhũnho nhÿ. Ànhũnho nhÿ: nhyr me kadyj Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿr rax nhõ àpẽnh nija arÿm 'ÿr bõx. ⁶⁷ Ne omũn prĩne omũnh mex ne kum,

—Tukwa, gadjwÿ ne ga Jeju kõt ar aba. Krĩraxbẽ Nadjarekam Jejukõt ar aba, ane.

⁶⁸ Nhyr aminẽje 'ẽx ne kum,

—Kati, ije akabẽnwã mar kêtumrẽx, ane. Ne kam tẽn kre tã dja nhyr kõt arÿm õkrẽn'ãnh kã. ⁶⁹ Nhyr bẽnjadjwÿr nhõ àpẽnh nija aje omũn bu'ã me ku'ẽmã kum,

—Tãmwãdjwÿ ne kõt ar ba, ane. ⁷⁰ Nhyr aje aminẽje 'ẽx ne kum, “Kati”, ane. Nhyr kãjbẽ 'ãtũm nhyr bu'ã me ku'ẽja kum,

—Be, mrãmri ne ga kõt ar aba, ane. Abẽ pykabẽ Garrẽja kra'õ. Garrẽjakam me kabẽn kõt akabẽnja ma. Bar kõt aman arÿm amã ikato, ane. ⁷¹ Nhyr memã kum,

—Kati. Mrãmri ije me'õwã pumũnh kêtumrẽx. Aje me'õ jarẽnhwã ije omũnh kêt, ane. Ne kam me'õ kute kum anhÿr kẽtmã amikangrõn memã kum,

—Dja ba ijẽxnhĩ jabej gẽ Metĩndjwÿnh pãnh ijo akno. Ta ne arÿm ijẽxnhĩ kêtumrẽx ima, ane. ⁷² Nãm ane nhyr totokbẽ aje õkrẽn'ãnh kã. Nhyr kam Pedru akubyn amijo tẽn amrẽbẽ Jeju kute kum kabẽn jarẽnhja ma. Kute kum,

—Õkrẽn'ãnh kãr kẽtri dja ga amijã maje ajẽx pydji nhyr arÿm kã. Ga kam amijã maje ajẽxo amãnhkrut ne ijã memã kum, “Kati, ije tãmwã pumũnh kêt”, ane nhyr aje kã, anhÿrja ne arÿm kuma. Nãm maro dja nhyr arÿm rerekre 'ÿr bõx. Rerekre 'ÿr bõx nhyr arÿm mu:w.

Piratu kute we axwe jabej kukjêr.

Mat 27.1; Ruk 23.1; Dju r 18.28

15 Nhyr kam me'ã akati, kryrãm nhyr apÿnh me rũnh djãri akuprõn arÿm aben kabẽn ma. Me kadyj Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bẽnjadjwÿrmẽ mebẽngẽtmẽ Mõjdjẽ kukràdjã mar djwÿnhmẽ me rũnh kunĩmẽ ne me Jejuo aben ma. Ne kam arÿm uw-pren Piratu'ÿr o mõn 'ÿr o bõx. 'ÿr o bõx ne kum kanga. ² Nhyr kam Piratu arÿm kukij ne kum,

—Djãm abẽ me'õ idjaer nhõ bẽnjadjwÿr rax? ane.

Nhyr kum,

—Kõt ne ga aje arẽnhwã, ane.

³ Nhyam kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bñnjadjwýr ar arĩk Jeju'ã axwe krãptĩ janhõ. ⁴ Nhyam tu anihkrê. Nhyam Piratu kum,

—Ë ama. Djãm ajaxwe krãre ne me amã arê? Djãm aje aminêje akabën'õ jarënh kêtukumrêx? ane.

⁵ Nhyam kum kabën 'õ jarënh kêtukumrêx. Nhyam Piratu te kute marmã kam no tyn nhỹ.

⁶ Be, me irõbê mrãnh nhõ akatija tãmkam ne mebê idjaer krãptĩ: arým aben pydji. Me kute aben kajmã'ã Metĩndjwýnh me kukãmãre nhirõbê mrãnh mar kadjy ne me aben pydji. Amex kunĩkõt ne bñnjadjwýr raxbê Piratu akati jakam mebê ijê djã kurũm mebê ijê pýnh ne meo põx nhyam me mã mrã. Me kute me'õ'ã à'wýrja ne me kĩnh kadjy bõm kumê. ⁷ Ajbir me'õbê ijê ne id-jibê Baraba. Me kute kubê ijê kêtri ne me jakõt me bñnjadjwýr'ýr prõt ne me kwý pa. Nhyam kam me arým kubê ijê. ⁸ Nãm Piratu Jeju kukjêro dja: nhyam kam me krãptĩ: arým kaj bẽ Piratumã me'õbê ijê jarê ne kum,

—Aje mekbê ijêwã'õ kaba gẽ arek ar me ikõt ba, ane.

⁹ Nhyam arým Jeju'ã memã kum,

—Me abê idjaer, we me anhõ bñnjadjwýr rax ne ja djãm ije me amã kum inhirermã? ane. ¹⁰ Be, Piratu kute memã ja jarënh kêtri ne arým me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bñnjadjwýr ma. Nãm ar'ã amim,

—Jeju'ã me krãptĩkam ne me rũnh 'ã ngyrk ne imã kanga, ane. Ne kam bit kute kum irermã ã me krãptĩmã ane. ¹¹ Nãm 'ã memã kum,

—Djãm ije me anhõ bñnjadjwýrmã inhirermã? ane. Nhyam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bñnjadjwýr ar memã kum,

—Kwãrĩk wãnh me amã Jeju kĩnh kêt. Dja ga me kum Baraba jarê gẽ kaba, ane. Nhyam me kãtãm krãptĩ Piratumã kum,

—Kwãrĩk wãnh Jejumã anhirer kêt. Baraba dja ga kaba, ane.

¹² Nhyam kam Piratu memã kum,

—Be, ga me abê idjaer, aje tãmwãmã anhõ bñnjadjwýr rax jarënhja mýj dja ba kam on? ane.

¹³ Nhyam me kaj bẽ kum, "Pĩte'y'ã anhõ", ane.

¹⁴ Nhyam Piratu memã kum,

—Mýkam? Mýj ne ajmã o ne ba ije pĩte'y'ã nhõrmã? ane.

Nhyam me kaj bẽ kum,

—Pĩte'y'ã anhõ. Pĩte'y'ã anhõ, ane.

¹⁵ Nhyam kam me kĩnhmã Piratu Baraba kaba nhyam arým arek ar mekõt ba. Nhyam kam Piratu krãkamngõnhmã Jeju jarê. Me kute kaprêprêk kadjy memã arê. Nhyam me arým mrykã punuo kaprêprê:k ne. Kaprêprêk nhyam Piratu arým memã kangan memã arê. Me kute pĩte'y'ã nhõr kadjy memã arê.

Krãkamngõnh kute 'ã bẽno bikënh.

Mat 27.27; Dju r 19.2

¹⁶ Nhyam kam me krãkamngõnh amũ bñnjadjwýr nhõ kikretimã Jejuo mõn o wadjã. Kumoka'è nhidjibê Pretorimã o mõn o wadjã. Ne kam me krãkamngõnh kãtãm kunĩ jadjwý o akprõ nhyam me kunĩ arým 'ã aben

pydji. ¹⁷ Me kute 'ã bẽno bikënh kadjy ne me 'ã akuprõ. Ne kam inõkã ryti kamrêkja byn arým Jejumã adjã. Ne mrýnhõ kajkep ne ikãx ne kum kutu. Nãm me arĩk bñnjadjwýr rax krãdjê'ã mrýnhĩ jakren ikãx ne arým kum kutu. ¹⁸ Ne kum kabẽno kute me rũnhmã me kabën pyrãk ne kum,

—Ga we abê mebê idjaer nhõ bñnjadjwýr rax, gora kribêm atĩn 'iry, anhýrkõt ¹⁹ po'ëo krã môn kutõn parbê kõnkrão krĩ. Nãm me parbê kõnkrão krĩo kute me bñnjadjwýr rũnh parbê kõnkrão krĩja pyrãk. ²⁰ Ne kam arým 'ã bẽno ajkënh inomã kumën arým kubê inõkã ryti kamrêkja kaban akubyn kum õ kubêkã djwýnhja jadjã. Ne kam kute pĩte'y'ã nhõrmã o katon o mõ.

Me kute pĩte'y'kam nhõr.

Mat 27.32; Ruk 23.26; Dju r 19.17

²¹ Nhyam me'õbê Ximão tẽ. Pykabê Xireni kra 'õ. Kute Arexãrimẽ Rupu ar ir. Arwã kurũm ne tẽn bit me'ãnh tẽmmã. Nhyam me krãkamngõnh arým Jeju nhõ pĩte'y'ã kum àpnënh týx. Kum 'ã àpnënh týx nhyam arým kadjy kumýn o mõ. ²² Nãm me krãnhrebê Gogota'ýr Jejuo mõn 'ýr o bõx. Me bakabënkam ne gu me ren krãnhremã me krã'i jarê. ²³ Nhyam kam me pidjõ kangõkam pĩdjýbê mirao akãn Jejumã kungã nhyam arým kanga. ²⁴ Nhyam kam me pĩte'y'ã kunhõ nhyam wajêt. Nhyam kam me apýnh kute õ kubêkã jamýnh kadjy kën kryre rẽ. Me kute ari kën rënhkõt ne me amijo kubêkã pytã.

²⁵ Arým kajmã myt nhýrkam. 9 orakam ne me pĩte'y'ã kunhõ. ²⁶ Ne kam 'ã pi'õk no'õk ne. Pi'õkkam ne me memã kum,

—Mebê idjaer nhõ bñnjadjwýr rax ne ja, ane. Me kunĩ kute omũnh kadjy ne me Jeju nhimõkri kunhõ. Me kute we Jeju jaxwe 'õ pãnh pĩte'y'ã jëtja pumũnh ne kute mar kadjy ne me pi'õk no'õk ne imõkri kunhõ.

²⁷ Ne kam ar àkĩnhĩ amãnhkrutja Jeju nhikrebê pĩte'y'ã ar kunhõ. Nhyam arým ar wajêt. Jeju õkredjãkõt wajêt nhyam aktã ar axweja ijên wajêt. ²⁸ Amrêbê: ne me bakukãmãre'õ memã ja jarën 'ã pi'õk no'õk ne. Nãm memã kum,

—Dja me 'ã abenmã kum, 'Nãm me o axwen me axwemẽ ro'ã kubĩ, anhýro dja."

Nãm ã pi'õkkam memã ane. Nhyam kam me aben djõ'ã arê. Arënhõ mõr tãmtã tũ:mrãm arým 'ýr o bõx. Me bakukãmãre kute memã arënh kõt ne me arým ar axwejamẽ ro'ã ar anhõrkumrêx nhyam me arým 'ã arënhkumrêx. ²⁹ Nhyam me 'ãnh mõrja nokã nhàn kum kabën punu:re ne kum,

—Be, ga: ne ga we aje Metĩndjwýnh nhõ kikreti ngrãnh ne akubyn ipëxmã. Nhyam aje ipëxo adjãm'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt we aje ipëx parmã. ³⁰ Goja amiptàn pĩte'y' kurũm rwý, ane.

³¹ Nhyam kam me rũnh arĩk 'ã bẽno ajkê. Me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bñnjadjwýrmẽ Môjdjê kukrãdjã mar djwýnhmẽ ne me arĩk 'ã bẽno ajkënh abenmã kum,

—Amũbit ne me utã. Ne kam te kute amiptàr prãmje. ³² Goja gẽ mrãmri kubê Kritukumrêx jabej goja

mrämri kubê mebê idjaer nhö Bënjadjwÿrbê kumkatikumrêx jabej on pïte'y kurûm rwÿ. Gwaj goja kôt omûn arÿm tu amim markumrêx. Nãm me rûnh ã abenmã ane. Nhyam ar aktã pïte'y'ã jëtjadwÿ Jejumã ãkjêro wajêt.

Tyk kadjy ne ja.

Mat 27.45; Ruk 23.44; Dju r 19.28

³³ Nhyam arÿm kãjkwa nhipôkri myt nhÿ. Nhyam kam tu akamãt kô tyk ne. Pyka kunïkôt me'ã akamãt kô tyk ne. Nãm me'ã akamãt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyam 3 orakam, amykrykambit arÿm ajte myt no pôt ne. Arÿm ajte myt kato. ³⁴ Kato nhyam mebê idjaer kabënkam Jeju kãj bê kabën ne Bãmmã kum,

—Eroi: Eroi: rama xabatani, ane. Nãm ren me bak-abën kam kum,

—Inhõ Metïndjwÿ:nh, inhõ Metïndjwÿ:nh, mykam ne ga arÿm ikanga? ane.

³⁵ Nhyam parbê me ku'êja kabën man arïk abenmã kum, “Ë, Erijmã ne kabën”, ane.

³⁶ Nhyam kam me'õ prôt ne ngôn h puror pôn h djã jakritaja byn pidjô kangô kadjãmã adjã. Nhyam kam kangô ipu nhyam pï nhidjamã adjã kãjmã kum kungã, kute kaôr kadjy. Nhyam me'õ ar kum,

—Adjÿm, gê goja me bakukãmãrebê Erij 'ÿr bôx ne goja o rwÿk jabej, ane.

³⁷ Nhyam kam Jeju kãj bê kabën ne ate ty.

³⁸ Be, nhyam kam arÿm Metïndjwÿnh nhö kikreti kadjwÿnhbê kubëkãtija ta amikadjô. Nãm nhôr djã'ãnh amikrax ne e y: ne kraxmã amimê.

³⁹ Nhyam krãkamngôn h krãptï: kubê 100 nhö bënjadwÿr pïte'y parbê dja. Nhyam Jeju kãj bê kabën ne ty nhyam arÿm omû. Omûn arÿm memã kum,

—Be, mrämri ne me'õ jabê Metïndjwÿnh Krakumrêx, ane.

⁴⁰ Nhyam me niredjwÿ amybÿm omûnhö dja. Nhyam Marij Madarenamê Marij, kurûm Jôdjemê Xijagu ar apôxjamê Xirôwemê ne ar me ikô'ã dja. ⁴¹ Amrêbê, Jeju pykabê Garrêjakam ar bari ne ar nireja mã kôt ajkamên o djuw mexo ba. Nhyam ar ja bu'ã me nire krãptïdjwÿ amybÿm omûnhö dja. Jeju ajbir krïraxbê Djeruxarê'ÿr tëm kam ne me nireja kôt môn bôx.

Arÿm adjãr kadjy ne ja.

Mat 27.57; Ruk 23.50; Dju r 19.38

⁴² Jeju ty. Ty nhyam kam amykry mex ne. Amykry mex nhyam me arÿm no katon õ mÿjja kupênho kumex. Pi'ôk rãrãr djwÿnhrà m õ mÿjja kupênho kumex.

⁴³ Nhyam Jôdje arÿm bôx. Krïraxbê Armatêkam ne Jôdje abatãnh djã. Nãm me rûnh bikprôn h djãkam mekôt rax nhyam me kum kïnh. Nãm amiwÿr Metïndjwÿnh kamnhÿx ne. Metïndjwÿnh bôx ne me kadjy bënjadwÿr ne kute ar meo bamã ja ne amiwÿr kamnhÿx ne. Jôdje kum Piratu puma kêt ne 'ÿr tën 'ÿr bôx ne Jeju 'ã kuma.

⁴⁴ Nhyam arÿm kam no tyn nhÿn kum, “Je, djãm arÿm ne ty?” ane. Ne kam amiwÿr krãkamngôn h nhö bënjadwÿr 'uw nhyam bôx. Bôx nhyam arÿm kukij ne kum, “Djãm arÿm ne ty?” ane. ⁴⁵ Nhyam kum, “Nã”, ane.

Nhyam kam arÿm Jôdjemã Jeju jarê. ⁴⁶ Nhyam kam rinhuo kubëkã 'õ byn 'ÿr o tã. 'ÿr o tën 'ÿr o bôx. Ne kam arÿm pïte'y kurûm Jejuo ruw. O ruw ne arÿm kubëkão kupun kam kënkre'ÿr o tã. Me kute kënkre kakrwÿnhja'ÿr o tën kam arÿm kam adjã. Ne kam kënpoti ajkwa krekre'ã kudja. ⁴⁷ Nhyam Marij Madarenamê Marij kurûm Jôdje katorja arÿm omû.

Akubyn tïn kadjy ne ja.

Mat 28.1; Ruk 24.1; Dju r 20.1

16 Nhyam kam pi'ôk rãrãr, me tyk djã kêt djã nhö akati apêx nhyam ar arÿm pi'ôk kaprï pãnh me tyk nhö pïdjÿ kwÿ by. Marij Madarenamê Marij kurûm Xijagu katorjamê Xirôwemê ne ar kadjy pïdjÿ kwÿ by. Kënkre'ÿr tëm ne kute o Jeju djymã ne ar kadjy kwÿ by. ² Nhyam kry:rãm, pi'ôk kamrêkkam, kraxje akati mex kêt kam ar kënkre'ÿr tã. Tã: nhyam arÿm myt kato nhyam ar arÿm o rãm ne ja. ³ O rãm ne jan arÿm abenmã kum,

—Mÿj me'õ dja gwaj bamã jãm ajkwa krekre'ã kën-poti dja? ane. Kën jabatãnhkam ne ar ã abenmã ane.

⁴ Abenmã anen kam rït ne omû nhyam arÿm amijã kuta. ⁵ Nhyam kam ar 'ÿr tën arÿm kënkrãmã wadjã. Nhyam kadjy mrãnh djwÿnh'õ kute me'õ jabatãnh ny pyrãk ne nhÿ. Nãm inôkã jaka ryti jadjãnh nôr djã djubôk'ãnh nhÿ. Nhyam ar wadjãnh arÿm omû. Ne te umaje.

⁶ Nhyam arkum,

—Kwãrïk wãnh ikam ar atïn prãm kêt. Jeju Nadjarekam abatãnh ja me kute pïte'y'ã nhôr ne bïnja ne gar abej tã. Jakam arÿm nôr kêt. Nãm akubyn tïn ne kato. Gar nôr djã kaprÿja pumû. ⁷ Be, amû ar tën kôt ba djwÿnhmã arê. Ne arkôt Pedrumã arê. Ne arkum, “Arÿm ne ar akukãm pykabê Garrêja'ÿr tëm mã. Dja gar kam tën arÿm omû”, ane. Dja gar ã arkum ane. Amrêbê kute ar amã arênh kôt ba arÿm ar amã arê. Nãm ã kadjy mrãnh djwÿnh ar niremã ane.

⁸ Nhyam ar katon mã kënkre kurûm prôt ne. Te umaje tertetkam prôt ne. Tïn prãm kam ne me'õ mã kabën kêt ne tã.

⁹ Be, akubyn tïnkam kryrãm, pi'ôk kamrêkkam ne Jeju Marij Madarena kumrêxmã amijo amirït ne. Be, me karõ punubê 7 ne Marijo ba nhyam Jeju amrêbê ano nhyam kum ire. ¹⁰ Nãm Marijmã amijo amirït nhyam arÿm kôt ba djwÿnh'ÿr tën ar'ÿr bôx. Nhyam ar kaprï:ren mÿro nhÿ. Nhyam arÿm ar'ÿr bôx ne arkum 'ã ajarê. ¹¹ Nãm arkum Jeju tïn jarên kute omûnh'ã ajarê. Nhyam ar kuman arÿm abenmã kum, “Nãm 'êx”, ane.

¹² Nhyam kam ajte ar jamã kute amijo amirïtmã tã. Nãm kôt ba djwÿnh amãnhkrut arwãmã tã. Tã nhyam arÿm atemã aminhipêx. Ne kam kute atemã me'õ pyrãk ne arkum amijo amirït ne arkôt tã. ¹³ Nhyam kam ar akubyn Djeruxarê'ÿr tã. Kôt ba djwÿnh'ã kãtãmja'ÿr tën ar'ÿr bôx ne arkum 'ã ajarê. Nhyam ar abenmã kum, “Kati, nãm ar 'êx”, ane. ¹⁴ Nhyam kam ajte Ar kubê 11 mã amijo amirït. Ar õ kwÿ krêno nhÿ nhyam arkum amijo amirït ne arkum bën tÿx ne arkum,

—Nãm ar akubyn itïnkôt ipumûn ar amã ijã ajarê gar ar'ã abenmã kum, “Nãm ar 'êx”, ane. Tô mykam ne gar

tu amim imarkumrêx kêt? Djãm ar ajamakkreja kêt? ane.

¹⁵ Ne kam ajte arkum,
—Apÿnh me ba djà kunĩkôt dja gar mõn kàj bê me kunĩmã ijã adjujarênh ny jarênhõ mõ. ¹⁶ Dja me tu amim imarkumrêx nhym me Metĩndjwÿnhmã ngõmã me angij. Nhym arÿm me utà. Nhym be, me kute amim imar kêt dja Metĩndjwÿnh arÿm pãnh me kanga. ¹⁷ Nhym me kute tu amim ikamnhĩxkumrêx dja me mÿjja pumũnh kêt nhipêx. Me kute Metĩndjwÿnh raxmã kator kadjy ipêx. Ne me karõ punu kute meo baja jano nhym me karõ memã ire. Dja me apÿnh me bajtem kabênkam kabên. ¹⁸ Godja me kangã djàkrê by.

Me kute mar kêt kam kangã djàkrê by nhym arÿm ajmã meo kêt. Nàr, te mÿjja kanêo ikõ nhym ajmã meo kêt. Dja me me kanê krã'ã ikra jadjuw nhym me arÿm à kêt ne, ane.

¹⁹ Bênjadjwÿr djwÿnh Jeju memã ane nhym Metĩndjwÿnh arÿm kàjkwamã amiwÿr o wabi. Nhym arÿm ra:x ne Metĩndjwÿnh djubôk'ãnh nhÿ. ²⁰ Nhym kam kôt ba djwÿnh arÿm amũ mõn pyka kunĩkôt kàj bê memã 'ã ujarênh mõ. Nhym Bênjadjwÿr djwÿnh mã arkum tÿx jangij nhym ar arÿm mÿjja pumũnh kêt nhipêxo mõ. Me kute ar'ã abenmã kum,

—Mrãmri ne djãm ar Metĩndjwÿnh kôt kabênkumrêx? anhÿr kadjy ne ar mÿjja pumũnh kêt nhipêxo mõ.

Ruka

Rukadjwỳ ne přine Jeju'ã ajarě. Rwỳk krax kurũm ne 'ã ujarěnh těn àbir'ãnh o ino re. Rukabê ne me kane djwỳnh. NhyM Paur Jeju'ã ujarěnh kadjy apỳnh me õ pyka djàri'ỳr mrã. NhyM Ruka kôt ar mrã. Ne kam me'õbê Teopiremã me bakunĩ kadjy pi'òk no'òk ne. Teopirebê idjaerkam me'õ kêt. Kumã ne Ruka Jeju'ã pi'òk no'òk ne. Nãm přine me kute Jeju'ã ujarěnh kunĩkôt kuman přine kabin kam 'ã kum pi'òk no'òk ne. Adjwỳnhdjwỳmã pi'òk-bê ja'ã kum pi'òk no'òk ne.

Ruka Teopiremã amijarě.

1 Aj, Teopire, ba ne ba wãm amã pi'òk no'òk ne. Ba ibê Ruka ne ba wãm amã pi'òk no'òk ne. Me kunĩ ne me kum akĩnh ne amex jarě ba badjwỳ imã akĩnh ne wãm amã pi'òk no'òk ne.

Me krãptĩ ne me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne, Jeju me ikam ar ba'ã ne me pi'òk no'òk ne. Me kute kraxrũm noo Jeju pumũnh ne memã kaběnh'ã ujarěnh, me tãm ne me me imã arě nhyM me amũ me ijuk'ã 'ã pi'òk no'òk ne.

Ba kam badjwỳ inhõkre kadjwỳnhbê,
—Be, mexkumrěx. Badjwỳ dja ba 'ã pi'òk no'òk nhyM kam mexkumrěx, ane.

Mrãmri ne ba me'ỳr tẽ, me kute noo Jeju pumũnh-ja'ỳr tẽ. Me'ỳr těn přine abej me kukij ne kam Jeju kraxrũm přine mỳjja kunĩ maro těn inomã kuměn mar tỳx ne. Mar tỳx ne kam amã 'ã pi'òk no'òk ne. Dja ba přine mỳjja kraxrũm amã kôt 'ã idjujarěnh tẽ, aje přine marmã. Me kute õbê amã arěnh ga aje katàt maro atěmmã ne ba badjwỳ mekôt amã 'ã pi'òk no'òko tẽ, aje omũnh ne aje amim,

—Mrãmri ne me katàt imã Jeju jarě, anhỳr kadjy. Kadjy ne ba amã 'ã pi'òk no'òk ne.

Djakarij krabê Djuão rwỳkmã.

⁵ Be, ě, ije amã katàt Jeju'ã idjujarěnh kadjy dja ba amã Djakarij kumrěx jarěn kam ijukri amã Jeju jarě. Mekbê idjaer nhõ pykabê Djudějakam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh 'õ nhidjibê ne Djakarij. NhyM Djakarij nhingêt kukãmã nhidjibê ne Abij. Ne kam prõdjwỳ idjibê Ixabeu, kubê ne Arão tãmdjwỳ 'õ. NhyM bep me õ bẽnjadjwỳr nhidjibê ne Erodji ne memã nhỹ.

⁶ NhyM Djakarijmě prõ ar amě mrãnh katàt nhyM Metĩndjwỳnh arkam kĩnhkumrěx ne. Nãm ar přine Metĩndjwỳnh kaběnkôt amijo ba, Metĩndjwỳnh kute memã me katàt amijo ba'ã karõjakôt amijo ban kute 'õ kudjar kêtumrěx. Ām ar mexkumrěx. ⁷ NhyM bep Ixabeu kra kêt ne te kra prãme ar ba, mjěnmě ro'ã te ar ari kra prãme ba ne arỳm kuběngě:tte.

⁸ Be, me kute me kadjy Metĩndjwỳnh mar ne me Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam àpěnh tẽ, apỳnh me ingêt me kajmã'ã àpěnh'ỳr ngjěnh djàri ne me me kudjwa Metĩndjwỳnhmã àpěnh tẽ. Nãm me ja kumrěx my-

tywỳ 'õkam 'ỳr wadjàn kam apê:n kato. NhyM pãnh me ja ajte mytywỳ 'õkam 'ỳr wadjàn kam kum apê:n kam kato. Nãm ã meo anhỹro tẽ. NhyM kam mekbê Abij me ja pãnh 'ỳr wadjàn Metĩndjwỳnhmã àpěnh ba. NhyM Djakarij, kubê me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhkam mekôt Metĩndjwỳnhmã àpěnh ku'ê. NhyM me kute Metĩndjwỳnhmã kikre kudjỳ djà bõr kadjy kěn mēre à'ak ne kurěn kôt 'ỳr wangij nhyM Djakarij kukrãdjà jakôt ate Metĩndjwỳnh nhõ kikretimã wadjà, kute kikre kudjỳ djà bõrmã. Ate ne me kudjwa 'ỳr wadjà ne kum kubõ.

¹⁰ NhyM kute kum bõrkôt me kunĩ kikreti kabem Metĩndjwỳnhmã kaběno ku'ê. ¹¹ NhyM Djakarij bõro dja nhyM aěrbê Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh 'õ nokam kato. Nãm tu kikre kudjỳ djà bõr djà jakỳxkôt 'ỳr kato. ¹² NhyM omũn kam umar punuren kum uma ne, kute ajmã o karõ ne kum uma. ¹³ NhyM kam kum, —Djakarij, kwãrĩk wãnh atĩn prãm kêt. Arỳm ne Metĩndjwỳnh aje amijo adjà'wỳr ma. Dja on aprõbê Ixabeu tujarõ gar amim akra my mỳ. Akra my mỳn kam kum idji Djuão jarě. ¹⁴ Dja gar tu akĩ:nhkumrěx ne. NhyM me krãptĩ ar akôt kĩnhkumrěx, ar akra rwỳkkam kĩnhkumrěx. ¹⁵ NhyM Metĩndjwỳnh kadjy godja akra rax ne kam kaběnh mexkumrěx ne. Godja uba kangõ djãkrẽo kõm kêt, nàr atemã kadjwati kangõ † 'õo kõm kêt. NhyM Metĩndjwỳnh Karõ raxo akra kadjwỳnhbê nhỹn ar o ba, nã tikkrekam jět rã'ã dja Metĩndjwỳnh Karõ mrãmri o ba.

¹⁶ NhyM mekbê idjaer krãptĩ dja me õ Bẽnjadjwỳr Metĩndjwỳnh 'ỳr amijo akěx, akra kaběnkôt 'ỳr amijo akěx. ¹⁷ NhyM akra dja Bẽnjadjwỳr kukãm tẽ, kute memã bõx djà'ã ujarěnh nhyM me kute kadjy amijo mexmã dja kukãm tẽ. NhyM Metĩndjwỳnh Karõ dja mrãmri o ba nhyM uma ne, kute mrãmri ne Metĩndjwỳnh Karõ kute Erijo ba nhyM umaja pyrãk. Dja akra memã arě nhyM me nãmě me bãm akubyn kum kra jabê. NhyM ate ajte memã arě nhyM me amakkre kêt-ja dja me akubyn katàt mrãn arỳm ajte kaběnh mexkumrěx. Dja akra ã memã ane nhyM me arỳm Metĩndjwỳnh kadjy amijo mex. Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh Djakarijmã kaběnh jarěho ane.

¹⁸ NhyM kam kum,

† Mỳjja me kute o kõm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmẽ uba kangõmẽ, mỳjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarě.

—Gêť kon ne. Mÿjkôt dja ba akabên ma? Arÿm iprômê ar ibêngêtte. Djâm ar ijabatânh ny godja bar ikra mÿ?

¹⁹ Nhyĵ kam kum,

—Ba ibê Gabrijeu ne ba Metĩndjwÿnh kabem dja. Ije amã kabên jarênhmã ne ijano ba awÿr tē. Mÿjja mex-tire ije amã arênhmã ne ijano ga ate “Kon ne” ane.

²⁰ Aje amim ikabên mar kêt-kumrêx pãnh gêđja ga akabên kêt nhyĵ akra ruw. Dja akra nhô akati 'ÿr bôx nhyĵ ruw ga kam ijukri akabên, ane. Nãm ã Gabrijeu kum ane.

²¹ Nhyĵ me kam kapôtã te Djakarij kam ama:, te bôx nhyĵ me kute kukrãđja 'ô marmãn kam abenmã kum, —Ije tô mÿj got ar o ba? ane.

²² Nhyĵ kam arÿm katon te kute memã kabênmã. Nhyĵ me,

—Arÿm ne Metĩndjwÿnh nhô kikretikam mÿjja 'ô pumũ, ane.

Nhyĵ tu ikrao memã ujakreo djan kabên kêt mex ne.

²³ Ne kam ar àpênh ba:n arÿm inomã kumên kam katon akubyn ũrkwãmã tēn bôx. ²⁴ Bôx nhyĵ kãjbê 'ãtũm nhyĵ kam prôbê Ixabeu tujarôn kam pijãm ne kam kikre bu'ãbit mrã. Kute amirĩť kêt'ã mytyrwÿ amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt, pijãm djãje, tujarôkam. Nãm,

—Ota Bēnjadwÿr ipumũn kum ikaprĩn arÿm ijo mex. Jakam dja me ijã kabên kêt ne, ane.

Marj kurũm Jeju rwÿkmã kum arê.

²⁶ Nhyĵ kam arÿm tujarô'ã mytyrwÿ amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut nhyĵ Metĩndjwÿnh ajte kadjy mrãnh djwÿnhbê Gabrijeu jano, Marj'ÿr ano. Marj kurererkam ne kra kêt-kumrêx, me'ô 'ÿr môr kêt-kam. Nhyĵ bep me'ôbê Jôđje ne kum kabên kajgo, kraxje 'ÿr môr kêt. Nhyĵ bep Jôđje nhingêt ne Dawi. Apÿnh ne me ô pyka nhyĵ bep tu pyka abenã tÿm nhidjibê ne Garrêja. Nhyĵ bep kam krĩ 'ô nhidjibê ne Nadjare. Krĩ jakam ne Metĩndjwÿnh Marj'ÿr Gabrijeu jano. ²⁸ Nhyĵ arÿm 'ÿr tēn bôx ne kum,

—Marj, djãm ga? Metĩndjwÿnh ne arÿm akam ukaprĩn ajo ba, ane.

²⁹ Nhyĵ Marj Gabrijeu kabên man axwe amikam umar ne ôkre kadjwÿnhbê amim,

—Mÿj kabên got ja? ane.

³⁰ Nhyĵ kam kum,

—Kwãrĩk wãnh, Marj, atĩn prãm kêt. Mrãmri ne Metĩndjwÿnh akam kĩnhkumrêx. ³¹ Ota, dja ga on atujarôn kam akra my mÿn kam kum Jeju jarê. ³² Godja akra bēnjadwÿr rax ne ar meo ba nhyĵ kam me 'ã abenmã kum, “Metĩndjwÿnh pymati kra”, ar o ba. Gêđja Bēnjadwÿr Metĩndjwÿnh Jeju'ã bēnjadwÿr rax mē nhyĵ kam ar meo ba. Ingêtbê Dawi bēnjadwÿr rax djô'ã dja rax ne ar meo ba. ³³ Tãm godja tũmrãm mekbê idjaer kadjy bēnjadwÿr ne ar meo ba. Dja bēnjadwÿr rã'ã rã'ãn ar meo ban o ino rer kêt-kumrêx, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwÿnh kum ane. ³⁴ Nhyĵ kam kum,

—Godjãm me'ô iwÿr môr kêtjakam ba ije ikra mÿnhmã. Mÿj godja imã ikra dji? ane.

³⁵ Nhyĵ kam kum,

—Metĩndjwÿnh Karô dja awÿr ruw. Metĩndjwÿnh pymati Karô dja awÿr ruw. Djãm tãwãbê mÿjja tÿx? Ta gêđja tu amã akra jadja nhyĵ akurũm kato. Ne kam prĩrerũm mrãmri mexo tuknĩn mexkumrêx. Kam axwe 'ô kêt-kumrêx. Nhyĵ me kam kum Metĩndjwÿnh Kra jarê.

³⁶ Ota anhôbikwa Ixabeu te kubêngêtte ne arÿm tujarô. Me kute Ixabeumã kra kêt jarênh ar o baja ne arÿm tujarô. Adjwÿnhdjwÿ ne kra my wajêt nhyĵ arÿm jêt'ã mytyrwÿ amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut. ³⁷ Djãm Metĩndjwÿnhbê mÿjja 'ô bipdjur got? ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwÿnh kum ane.

³⁸ Nhyĵ kam kum,

—Ã, mrãmri. Ibê Metĩndjwÿnh nhô àpênh tũm. Gora gê akabênkôt ã ijo ane, ane. Marj ã kum ane nhyĵ arÿm mã kurũm tē.

Marj Ixabeu'ÿr bôx.

³⁹ Nhyĵ kam Marj no kator mex ne mã Ixabeu'ÿr tē, kute omũnhmã 'ÿr tē. Pykabê Djudêjakam krĩ 'ô'ÿr tē. Kam ne krãnh kumex. Nhyĵ tēn bôx ne Djakarijmē Ixabeu ar ũrkwãmã wadjãn kam Ixabeumã kabên.

⁴¹ Kum kabên nhyĵ Ixabeu kute kabên marmê ro'ã kraja Marj kabên man kam kĩnh ne kãjmã amijã te. Nã tikkrekam kãjmã amijã te.

Nhyĵ kam Metĩndjwÿnh Karô raxo Ixabeu kadjwÿnhbê nhÿn ar o ba ⁴² nhyĵ kãj bê kabên ne kum,

—Metĩndjwÿnh ne arÿm ajo kĩnh, me nire kunĩ kurãm ajo kĩnh ne. Ne atikkrekam akra jêtjadjwÿ o kĩnhkumrêx ne. ⁴³ Xô kum djãm ibēnjadwÿr rax ne Metĩndjwÿnh kute ijo kĩnhmã iwÿr inhô Bēnjadwÿr nã jano? ane. Arÿm ne inhô Bēnjadwÿr nã iwÿr bôx ba arÿm ikĩnhkumrêx ne. ⁴⁴ Ę, ga imã akabên, ba akabên ma nhyĵ kam ikra kĩnhkumrêx. Itikkrekam jêtja kĩnhkumrêx ne kam kãjmã amijã te, ba kam amã ikabên jarê. ⁴⁵ Ô kwep akĩnhkumrêx. Bēnjadwÿr ne arÿm amã kabên ga tu amijã akra kamnhĩxkumrêx ne amim, “Mrãmri, Metĩndjwÿnh kabênkôt dja ikra rwÿkkumrêx”, ane. Kam ne ga akĩnhkumrêx ne. Nãm ã Ixabeu Marjãm ane.

Marj kute Metĩndjwÿnhmã mex jarênh.

⁴⁶ Nhyĵ kam Marj kutã kum kabên ne kãjmã Metĩndjwÿnhmã rax jarênh dja, ne,

—Dja ba mã Bēnjadwÿrbê Metĩndjwÿnhmã rax jarênh kôt kum amikĩnh jarê.

Metĩndjwÿnhbê ipytãr djwÿnhkam ne ba ikĩnh raxkumrêx, ikadjwÿnhbê ikĩnh ne kam kum amijarê.

⁴⁸ Metĩndjwÿnh ta ne kum ikaprĩn ijo amiptãn kam imã kĩnh jadja.

Djãm adjãkam irax tũm? Xô kum kati, ingrire. Ām ibê ô àpênh kajgokumrêx. Ingrire nhyĵ kam tu Bēnjadwÿr ijo amiptãn kam imã ikĩnh rax jadja.

Jakam dja kamingrãny amũ aben nhijuk'ã abenmã ikĩnh jarẽho tẽ, ikĩnh rax jarẽho tẽ.

⁴⁹ Ga prĩne kute ijo kĩnhja pumũ. Djãm Metĩndjwýnh rerek got? Axwe týx. Ga kute mýjja pumũnh kêt imã o amirĩtja pumũ.

O ne imã ikĩnh jadja. Mrãmri ne tãwã mexkumrẽx. Nãm mexo uma.

⁵⁰ Ne mekam ukaprĩkumrẽx. Me kute Metĩndjwýnh kabẽn mar ne kôt kute ar amijo baja mekam ne ukaprĩ.

Nhym kamingrãny amũ me banhijuk'ã amũ maro tẽ nhym Metĩndjwýnh me kamdjwý ukaprĩ, me banhijuk'ã me kamdjwý ukaprĩ tẽ.

⁵¹ Bep me kute amijo ãmraja, me kute õkre kadjwýnh hbẽ,

“Ba ne ba ibẽnjadjwýr rax, ba ne ba irax”, anhýrja, memã ne arým amimao pôx ne kãjbẽ me kumẽ.

⁵² Ne me bẽnjadjwýr rũnh memã ýrja me tãm ne tu arým meo kãtãm ne, ne kam pãnh me kute amijo kãtãmja, me kute amijo ãmra kêtjao bẽnjadjwýr rũnh ne.

⁵³ Ne kam ajte me õ mýjja kêt, me kum prãmja ne mýjja mextireo memã ajne ne o me kĩho ba.

Ne kam pãnh me õ pi'õk kaprĩ rũnh, me õ djwý krãptĩja arým meo ajkẽn aminẽje me ano nhym me ýkam ar ba.

⁵⁴ Metĩndjwýnh kute amrẽbẽ me bakukãmãremã katãt arẽnhkôt ne arým me baman kum me bakaprĩ.

Ne me babẽ idjaer, me babẽ õ ãpẽnha ne kum me bakaprĩn me bawýr ruw ne amikôt me bajo mõn me bajo djuw mex ne ar me bajo ba.

⁵⁵ Amrẽbẽ ne me banhingêt Abraãomã kabẽn ne kum kaprĩ, me bakajmã'ã kum kaprĩ ne kam kôpdjĩ'ã me baman kum me bakaprĩ. Dja kum me bakaprĩ rã'ã rã'ã ne. Nãm ã Marij kum kabẽnõ ane. ⁵⁶ Ne kam Ixabeu kuri dja: nhym kam 'ã mytywý amãnhkrut ne ikjêkêt nhym arým mã tẽ, mã õ pykamã tẽn bõx.

Djuão rwýk'ã ujarẽnh.

⁵⁷ Nhym kam Ixabeu kra rwýk djã nhõ akati arým 'ýr bõx nhym kam kra my ruw. ⁵⁸ Nhym kam õbikwa kuman arým kĩnhkumrẽx. Nhym atãri ar ýrkwãkam me jadjwý kuman kam kôt kĩnhkumrẽx. Metĩndjwýnh kam ukaprĩ raxkôt kuman kam kudjwa kĩnhkumrẽx ne.

⁵⁹ Nhym kam arým kra rwýk'ã pi'õk kamrẽk pydji nhym me kute my nhinhu kã krã'ymã bit kute kum Djakarij jarẽnhmã, bit kute kum bãm nhidji jarẽnhmã nhym nã memã kum,

—Xô kum kati, idjibẽ ne Djuão, ane.

⁶¹ Nhym me kam kum,

—Je tũ mýkam? Nhýnh ne anhõbikwa 'õ ã idji ane? anen kam bãm'ýr akẽx ne kum ikrao ajakre. Idji jabej kukjêr kadjy ne me bãmmã ikrao ajakre.

—Mã ne aje kum idji jarẽnhja kute? ane.

⁶³ Nhym kam bãmja kute memã idji no'õk kadjy mýjja'ã me ku'uw nhym kam me kum o tẽ nhym kam memã idji no'õk ne,

—Idjibẽ ne Djuão.

Nhym me omũn kam ari aben pumũn abenmã kum, —Je tũ mýkam? Mýj got ja? ane.

⁶⁴ Nhym Djakarij kute idji no'õkmẽ ro'ã arým ajte kabẽn ne kam Metĩndjwýnhmã mextire jarẽho dja.

⁶⁵ Nhym kam ar õ krõkam me ja tĩn prãm ne kam abenmã arẽho ipõk ne. Pykabẽ Djudêjakam apýnh krãnhrekam me õ krĩkam ne me abenmã arẽho ipõk ne. ⁶⁶ Nhym me kam kuma:n ar o ba, Metĩndjwýnh kute ar krao bakam ne me mar ar o ban kam abenmã kum,

—Mã gêdja abatãnh ne kute? ane.

Djakarij kute Metĩndjwýnhmã mex jarẽnh.

⁶⁷ Nhym kam Metĩndjwýnh Karõ raxo bãmbẽ Djakarij kadjwýnhbẽ nhýn ar o ba nhym amũ Metĩndjwýnh djõ'ã kabẽn jarẽho dja ne Jeju kumrẽx'ã ajarẽ. Jejubẽ bẽnjadjwýr rax ne kubẽ mekbẽ idjaer pytãr djwýnh'ã ajarẽ. Ne kam ijukri Djuão jarẽ. Nhym bep Jeju kumrẽx ne 'ã ajarẽ ne memã kum,

⁶⁸ —E kum me babẽ idjaer nhõ Bẽnjadjwýr mexkumrẽx. Ba gop me amã me banhõ Bẽnjadjwýr, me banhõ Metĩndjwýnh mextire jarẽ.

Mýkam? Bir, nãm ta õ me ba djwýnh'ýr ruw, kute me bapytãrmã ne me bawýr ruw.

⁶⁹ Kute umao ar me bapytãr ne me bajo ba kadjy ne arým me bamã me bapytãr djwýnh jano. Ingêt kukãmãre ne Dawi, õ ãpẽn tũmja.

Ingêt kukãmãrebẽ Dawi jabatãnh djãkam ne me bakadjy nõ.

Abatãnh ne kute umao me bapytãr ne ar me bajo ba kadjy arým ingêt jabatãnh djãkam nõ.

⁷⁰ Me kute Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh djwýnh kabẽn kôtõ.

Amrẽbẽ ne Metĩndjwýnh kute kabẽn jarẽnh djwýnh mexkumrẽx jamã kabẽn jarẽnh kôt ne arým me bamã ano.

⁷¹ Kute me bakurẽ djwýnhbẽ me bapytãrmã, me kum me bakurẽ ne kute me bajo bajabẽ me bapytãrmã ne Metĩndjwýnh me bawýr ano.

⁷² Nãm me bakukãmãremã kabẽn pydjĩn arẽn memã kum,

“Dja ba imã me akaprĩ”, ane.

Dja ba amikabẽn mexja mã kuman o ibiknor kêt, ane ne kam kôt me bawýr ano.

⁷³ Nãm ã me bakukãmãrebẽ Abraãomã kabẽn pydjĩn arẽho anen kam katãt kôt kuma.

⁷⁴ Kute me bakurẽ djwýnhbẽ me bapytãr, gu me badjumar mex ne arek ar baban kum badjãpẽnhmã.

⁷⁵ Me bamextire ne katãt bamrãnh ne kum badjãpẽnhmã. Me batĩnri Metĩndjwýnh kabem kribẽm ar me babao rãm ne mũ jamã ne kum arẽ.

Nãm ã Abraãomã kabẽn jarẽho anen kam katãt kôt kuman me bawýr me bapytãr djwýnh jano, Bẽnjadjwýr jano, ane.

Nãm ã Djakarij memã Jeju jarẽho anen kam ajte kramã kabẽn jarẽ, krabẽ Djuãomã 'ã karõ, Djuão Jeju kukãm tẽmmã 'ã kum karõ ne kum,

⁷⁶ —Bep ga, akmere, ga dja ga Bënjadjwÿr kukãm tën kutêp me akre gê me kuman Bënjadjwÿr kam amakbê katât amijo ba.

Kute mrãmri ne me kute me bënjadwÿrmã katât pry djirja pyræk. Gêdja me ajã, “Metïndjwÿnh Pymati kabën jarënh djwÿnh ne ja”, ane.

⁷⁷ Nã, ga dja ga kukãm tën memã arë. Ta kute ò me ja pytâr ne ar meo bamã memã arë. Mã ne me bapytâr o?

Apÿnh me bajaxwe djari kute tu o bingrãnh ne me bakam ngyk kêtã. Kute ã ukaprikôt me bapytãro an-hÿrmã.

⁷⁸ Mrãmri ne me Batïn djwÿnh kum me bakapri rax ne. Ne kam kãjkwa kurũm me bapytâr djwÿnh me bawÿr ano.

Kute me bamã irã djã pyræk. Kute mrãmri ne myt kute me bamã irãnh kute me bakurwÿja pyræk ne me bawÿr ano.

⁷⁹ Me kum tyk puma, me tïn prãmja ne me kute mrãmri ne me akamãt kô tykkam me krÿja pyræk.

Nhym bep me bapytâr djwÿnh dja me jamã tïn prãmo ajngrã. Ga akati kute akamãt kô nhipõnhja pumũ.

Dja ã me bamã me batïn prãm, me bamã batyk puma ã o bingrãnh o ane gu me kam badjumar mexkumrëx ne ar baba. Tãm ne ja.

Nãm ã Djakarj kramã 'ã karõo ane, Jeju kukãm tëm ne kute kutêp me akremã.

⁸⁰ Nhym kam kra arÿm kãjmã krã tën kam Metïndjwÿnh kabënkôt amijo ba. Kute kôt amijo ba rããnh abatãnh. Ne kam kapôt kukritkam ar ba. Ò akati kutêp ne kapôt kukritkam ar ba. Kute mekbê idjaermã amijo amirifit nhõ akati amiwÿr kam amakbê kapôt kukritkam ar ba.

Jeju rwÿk'ã ujarënh.

Mat 1.18

2 Nhym kam bënjadwÿr raxbê Xedja Agujtu memã kabën jarë. Xedja Agujtu ne me kunimã nhÿ. Nãm memã kabën jarënh memã kum,

—Me akunï, pyka kunikôt dja ga me anhingët nhõ pyka'ÿr aba gê me me anhidji'ã pi'òk no'òk, ba ije me ajã akre kadjy, ane. ² Me kute me idji'ã pi'òk no'òko kutewa kadjy ne ja. Nhym Xirënhu, bënjadwÿr bajtem, pykabê Xirijkam memã nhÿ. Kam ne me kute bënjadwÿr raxbê Xedja Agujtu kabënkôt me idji'ã no'òkmã.

³ Nhym kam me kunï apÿnh krÿ djari'ÿr ajmã. Apÿnh me ingët nhõ pykakam abatãnh djari'ÿr ajmãnh kam bõx. Bõx nhym me kam me idji'ã pi'òk no'òko tẽ.

⁴ Nhym kam Jõdjemë Marij ar adjwÿnhdjwÿ me kudjwa ingët nhõ pyka'ÿr tẽ, ingëtbê Dawi rwÿk djã'ÿr ne ar tẽ. Arÿm ne kum kabën ne. Kraxje 'ÿr mõr kêt rãã. Nãm kum kabën kajgo. Tu pyka abenã mënh nhidjibê ne Garrêja ne kam apÿnh ne krÿ djari idji. Garrêjakam krÿ nhidjibê ne Nadjare. Kurũm ne ar tẽ. Marij arÿm tu-jarô tÿx nhym ar tẽ. Atemã ajte pyka 'õ tu abenã tÿm nhidjibê ne Djudêja. 'ÿr ne ar wabi ne kam tẽ:n kam krÿbê Berë'ÿr bõx. Ingëtbê Dawi rwÿk djãmã tën bõx, ò

pyka nhidjibê Berëmã tën bõx, me kute ar idji'ã pi'òk no'òkmã. ⁶ Nhym kam me kumex ne prÿne Ar kubê kikre kre jaê. Nhym kam kra rwÿk djã nhõ akati arÿm 'ÿr bõx nhym kra my ruw. Kra kutewa ne ruw. Nhym Marij kubëkào kupun o tën mryti djàkur djàkam kudji, me kute prÿne Ar kubê kikre kre jaêrkam.

Mry pumũnh djwÿnh Jeju'ÿr bõx.

⁸ Nhym krÿ nokà'ã ne mry nhõ kapôt. Nhym arÿm akamãt. Nhym kam mry nhõ kapôtkam ar kute mry pumũnh djwÿnhja ò krit pumũnh o dja. ⁹ Nhym kam Metïndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh ar nokrekam kato nhym Metïndjwÿnh jadjënh prÿne ar kurwÿ ne arkum ipòk ne. Nhym arkum uma ne kam madjã tertet ne.

¹⁰ Nhym kam kadjy mrãnh djwÿnh arkum, —Kwãrik wãnh, ar amã uma kêt. Ota ba ije ar amã mÿjja mex jarënhmã tẽ. Ë, me akÿnh djã ne arÿm me akady kato. Me akunï akÿnh kadjy, akÿnh raxmã. ¹¹ Ë, akamãt ja tãmkam ne me apytâr djwÿnh arÿm me akady ruw. Dawi nhõ pykakam ne ruw. Kubê ne Kritu, kubê ne Bënjadjwÿr djwÿnh. ¹² Tãm ne ajbir rwÿk nhym nã kute kubëkào kupun mryti djàkur djàkam irwã. Kute kubëkào kupun mryti djàkur djàkam irkôt dja gar kum akaton kam omũ, ane. Nãm ã Metïndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh arkum ane.

¹³ Nhym kam ar aërbê kãjkwa kurũm Metïndjwÿnh me ano, amikady mrãnh djwÿnh jano nhym katon kumex, kumrëx kator jakôt ne me katon kumex ne kam Metïndjwÿnhmã mextire jarënh o kumex ne mry pumũnh djwÿnhmã o amra,

¹⁴ —Kãjkwakam ne Metïndjwÿnh me:xkumrëx, tÿ:xkumrëx, uma:kumrëx.

Gora gê me kunï kãjmã kum mex jarënh o tẽ. Arÿm ne pykakam me wãmã umar mex jarë.

Gora gê ò me wãkam kÿnhwã umar mex ne ar ba, ane.

¹⁵ Nãm ã Metïndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh anen kam mã ar kurũm kãjkwãmã wabi. Nhym kam ate mry pumũnh djwÿnh abenmã kum,

—Gëtõ gwaj gop Berëmã mõn goja karãkôt omũ. Bënjadjwÿr djwÿnh kute gwaj bamã arënhja pumũ, anen kam 'ÿr prõt ne. ¹⁶ Prõt ne Marijmë Jõdje ar'ÿr kato nhym mryti djàkur djàkam nõ, ngrire ne nõ nhym ar omũ. ¹⁷ Nõrkôt omũn kam memã arënh o ajkate. Kadjy mrãnh djwÿnh kute mry pumũnh djwÿnhmã arënhja, kute Marij kra jarënhja ne me memã arënh o ajkate.

¹⁸ Nhym me kuman kam abenkam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Mÿj gotja? Mÿkam got Metïndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnhja katon kumex? anen ari aben pumũnh o akëx.

¹⁹ Nhym bep ãm Marij ta kute kraxkôt mar ne amikam mÿjja kunï ma:ro tën 'õo biknor kêt ne.

²⁰ Be, nhym kam mry pumũnh djwÿnh kapôtãmã akëx. Kadjy mrãnh djwÿnh kute arkum arënhkôt ne ar karã nõrkôt omũ. Kõnh ne arkum kudji nhym ar mÿjja kunï pumũn kuman kam Metïndjwÿnhmã mex jarënh o mõ. Ne kãjmã kum rax jarënh o mõn kum,

—Metĩndjwýnh, gajbit ne ga apydjin adjukaprĩ, amex, arax, atýx, anhýro mõ.

Ar kute Metĩndjwýnhmã Jeju djar.

²¹ Nhyam kam arým 'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut nhyam ar my nhinhu kã krãtan kam ajte kum idji Jeju jarẽ. Tikkrekam jêt kãtri Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh kute kum idji jarẽhja ne kum arẽ. ²² Nhyam kam akati krãptĩ nhyam ar krĩraxbê Djeruxarẽ'yr o tẽ. Ar kute Bẽnjadjwýr djwýnhbê Metĩndjwýnhmã armã ne ar o tẽ. Metĩndjwýnh kabẽn'ã pi'òk no'òkkam ne memã,

“Me akra my kutewa gẽdja axidjuw ga me Bẽnjadjwýr djwýnhmã me umjuw, kute o aminhõmã”, ane.

Kõt ne ar kute Djeruxarẽmã Jejuo tẽm ne kum armã.

Ar adjwýnhdjwý kute Metĩndjwýnhmã mry bõrmã.

Arým ne Marij kamrõ ngràn kam kute Mõjdjê kukràd-jãkõt Metĩndjwýnhmã mry djãr ne kum õrmã. Amrẽbê ne Mõjdjê Metĩndjwýnh kabẽn'ã pi'òk no'òk ne memã kum,

“Ë, dja ga me akamrõ ngràn kam Bẽnjadjwýr djwýnhmã tutte amẽ agan kum angã, nãr tutti no tỳr nyre amẽ abĩn kum aga”, ane.

Jakõt ne ar kute kum àr ne õr nhyam nãja akubyn

Metĩndjwýnhmã mex ne õ kikretimã àrmã

Djeruxarẽmã o tẽ.

²⁵ Nhyam bep Djeruxarẽkam me'õ mybê Ximião. Mrãnh katat ne Metĩndjwýnh kabẽnkõt ar amijo ba. Nãm arek mekbê idjaer pytar djwýnh, memã kaprĩ rẽnh djwýnh, Kritukam ama. Nhyam Metĩndjwýnh Karõ ar o ba. ²⁶ Ar o ban kam arým kum,

—Ë, atĩn rã'ã dja ga Metĩndjwýnh kute anorja'yr bõx ne omũ. Kute me apytarmã ne ano, kubê ne Kritu, tãm dja ga omũ, anhýtã 'yr bõx ne anoo omũ, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh Karõ Ximiãomã ane nhyam kuman ar o ba.

²⁷ Ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikreti'yr tẽ. Metĩndjwýnh Karõ ne ano nhyam tẽ. Kumrẽx ne ar kukãm tẽn bõx. Nhyam Jeju nãmẽ bãm arkõt 'yr o bõx. Ar kute me amikukràdjã tũmkõt Metĩndjwýnhmã armã ne ar 'yr o tẽn o wadjã. ²⁸ Nhyam Ximião omũn kumýn kam Metĩndjwýnhmã mextire jarẽn kum amikĩnh jarẽn kum,

²⁹ —Bẽnjadjwýr djwýnh, jakam dja ga on imã ityk nhõ akati jarẽ, ba ibê anhõ àpẽn dja ba wãm awýr tẽ, aje imã arẽnhkõt.

Arým ne ba omũn arým ikĩnhkumrẽx ne arým idjumar mexkumrẽx ne. Jakam dja ba idjumar mexbê ty, aje imã arẽnhkõt.

³⁰ Ga ga arým me utar djwýnh jano ba inoo omũ.

³¹ Anhýr djwýnhhrãm aje arẽnhja ne ga arým memã o akato nhyam me kunĩ pyka kunĩkõt omũ.

³² Me utar djwýnhja ne kute a'u pyrãk. Dja apýnh me bajtemja no bõ nhyam me katat mrã.

Nhyam kam ajte me ibê idjaermãdjwý kĩnh jadjã. Kõt dja me me imã me ikĩnh jarẽ, me irax jarẽ, ane.

Nãm ã Ximião Jeju'ã ujarẽnh ane. ³³ Nhyam kam bãmmẽ nã ar kuman kam abenkam no tyn aben pumũnho dja.

³⁴ Nhyam kam Ximião jãm aro akẽx ne Metĩndjwýnhmã aro a'uw ne kum,

—Dja ga aro kĩnh ne adjukaprĩkõt aro djuw mex ne arkum umar mex jarẽ gẽ ar umar mex ne ar ba, ane. Ne kam ajte jãm nãjao akẽx ne kum,

—Ota arým akra kute meo bikjẽrmã bõx. Me babê idjaer kwý dja me kum kurẽn kam kõt amijo ajkẽ. Dja te kute memã Metĩndjwýnh amirĩtmã nhyam me mã aprý. Nhyam bep me bakwý dja gu me mã bamã abẽn kam amiptàn kõt ar amijo baba. ³⁵ Nhyam akra ta dja ar mekmã apõx ba. Godja me õkre kadjwýnhbê amim mýjja'ã karõ nhyam akra ta tu ar memã apõx ba. Ga gadjwý akra djõ'ã akaprĩ rax ne akra ma: ne. Kute mrãmri ne nãnhre kute gadjwý anhõpõkkam akaprĩ pyrãk, ane. Nãm ã Ximião anhýr djwýnhhrãm kum arẽnho ane.

³⁶ Nhyam kam me'õ nibê Ana adjwýnhdjwý ar'yr bõx. Kubê Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh djwýnh 'õ, Panuwe kra, mekbê Axer 'õ. Nãm 'uwtĩ. Amrẽbê ne mjẽn 'yr mõ nhyam 'ã amex amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjẽkõt nhyam arým kubê ty. Nhyam kam 'uwtĩn arým kubẽngê:xte. Arým 'ã amexbê 84. Nãm Metĩndjwýnh nhõ kikretikam ku'ẽn kator kêtukumrẽx ne tu Metĩndjwýnhmã àpẽnho dja. Akamãtmẽ akati kunĩkõt ne kum kabẽno ku'ẽn kadjy amijajbu. ³⁸ Ne kam kum ajmã ar'yr bõx ne Jeju pumũn kam Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarẽn kum ukaprĩ jarẽ ne kam ajte me kute kam amakjamã Jeju jarẽ. Me utar djwýnh bõx ne kute me kurê djwýnhbê akubyn me õ krĩraxbê Djeruxarẽ pytarãmã ne me kam ama. Memã ne Ana, —Arým ne bõx. Arým ne me bapytar djwýnh bõx, ane. Nãm ã Ana me kute kam amakjamã arẽnho anen kam ajte mã wadjã.

³⁹ Nhyam kam Marijmẽ Jõdje ar Bẽnjadjwýr djwýnh kukràdjã kunĩkõt arým mýjjao tẽn inomã kumẽn kam akubyn pykabê Garrẽja'yr tẽn kam ar õ krĩbê Nadjarekam bõx. ⁴⁰ Nhyam kam kra kãjmã krã tẽn kam ĩ tỳx tẽ. Tẽn tẽn ĩ arým abatãnh ne kam no mexkumrẽx nhyam kam Metĩndjwýnh kam kĩnhkumrẽx ne mã o djuw mex.

Jeju Bãm nhõ kikretikam ýr.

⁴¹ Nhyam na mẽ gaga mrãnh kunĩkõt Jeju nãmẽ bãm ar Djeruxarẽmã mrã. Me kute aben pydjın kute Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar ne õ kwý krẽn rax kadjy ne ar 'yr mrã. ⁴² Nhyam ajbir Jeju nõrny. Arým 'ã amexbê 12. Nhyam ar kunĩ mekõt ajte me kute aben pydji'yr wabin me'yr bõx ne mekõt ar õ kwý krẽn ba, Jejumẽ. Nhyam me kam o ino re nhyam nãmẽ bãm ar akubyn õ krĩmã tẽ. Tẽn kam pry konenh te abej aprã. Nhyam be nãm nõrnyja, arek Djeruxarẽkam ar ba nhyam nãmẽ bãm ar kute mar kêt. ⁴⁴ Nãm kute atemã me'õ arkõt mã tẽn pyrãk. Nhyam 'ã akati pydji nhyam ar te õbikwakam abej aprã. ⁴⁵ Ne kam kute Djeruxarẽkam ajte abejmã akubyn tẽ. Tẽn bõx ne kam te: ajte abej nhyam 'ã akamãt. ⁴⁶ Nhyam akati kêt nhyam ar te ajte abej.

Nhym kam akati nhym kam ar Metĩndjwŷnh nhõ kukretikam kum kato. Nhym me ipõkri nhŷ, Mõjdjẽ kukrãdjã jarẽnh djwŷnh nhĩpõkri nhŷ, me kabẽn maro nhŷn kam me kukjẽro nhŷ. ⁴⁷ Nhym me Jejukam no tyn nhŷ. Nãm tu me aẽrbẽ prĩne mŷjja ma. Nhym me jadjwŷ mŷjja jabej kukjẽro nhŷ nhym no mexkõt katõt memã mŷjja jarẽnhõ nhŷ. Kam ne me kam no tyn nhŷ. ⁴⁸ Nhym nãmẽ bãm ar mekõt omũn kam mekõt kam no tyn dja. Nhym nã kum,

—Akmerẽ, mŷkam ne ga ar ibẽ ã anhŷr aba? Nã bãm abãmmẽ ar te ajabej aprãn axwe akam idjumar ne kam ajabej ar mrã, ane.

⁴⁹ Nhym kam kum,

—Mŷkam ne gar ijabej ar mrã? Djãm ar aje imarja kêt? Arŷm ne ba Ibãm nhũrkwão inhũrkwãn kam idjãpẽnhmã, ane. ⁵⁰ Nhym ar kute kabẽnja mar kêtukumrẽx. Ne te kute marmãn kam õkre kadjwŷnhbẽ,

—Mŷj kabẽn got ja? ane.

⁵¹ Nhym kam arkõt tẽ, arkõt Nadjarekam tẽn bõx ne kam ar kabẽnkõt ar amijo ba. Nhym bep nãja ne mŷjja kunĩ man kum kĩnh ne. ⁵² Nhym bep Jeju ta adjãkamã no mex tũm ne amũ no mexo amikamẽnhõ tẽn kam ĩ abatãnh mex ne. Nhym Metĩndjwŷnh kam kĩnhkumrẽx. Nhym me bẽngõkredjwŷ † kam kĩnhkumrẽx ne.

Ngõmã me angjẽnh djwŷnhbẽ Djuão.

Mat 3.1; Mak 1.1; Dju r 1.19

3 Nhym bep Djuão kapõt kukritkam ar ba. Djuão, Djakarij kraja ne kapõt kukritkam ar ba. Nhym kam Metĩndjwŷnh kum kabẽn ne.

Be, nhym bep bẽnjadjwŷr raxbẽ Xiberu Xedja. Me bẽnjadjwŷr kunĩ kurãm rax ne me kunĩmã nhŷ. Ne kam amidjõ'ã me kwŷ'ã bẽnjadjwŷr rẽ. Nãm pykabẽ Djudejakam me ja kadjy Põxu Piratu'ã bẽnjadjwŷr mẽ, kubaitem. Ne kam ajte pykabẽ Garrẽjakam me ja kadjy Erodji'ã bẽnjadjwŷr mẽ. Ne kam ajte pykabẽ Iturejmẽ Tarakõnikam me ja kadjy Piripi'ã bẽnjadjwŷr mẽ. Erodji kamybẽ Piripi'ã bẽnjadjwŷr mẽ. Ne kam ajte pykabẽ Abirẽnkam me ja kadjy Rixanij'ã bẽnjadjwŷr mẽ. Nhym ar kute me kadjy Metĩndjwŷnh mar djwŷnh nhõ bẽnjadjwŷr raxbẽ Ananhmẽ Kajbajmẽ ar ar meo ba. Nhym arŷm Xiberu Xedja memã ŷr'ã amexbẽ 15 nhym õ'ã ar bẽnjadjwŷr nyreja arŷm memã krĩ.

Nhym kam Metĩndjwŷnh Djuãomã kabẽn ne. Djuão kapõt kukritkam ar bajamã kabẽn ne. ³ Nhym kam kabẽnkõt ngõbẽ Djodãokam ar mrã. Ne kam ar me akreo ba. Me akreo ban memã kum,

—On me amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwŷnh'ŷr amijo akẽx gẽ me ajaxweo aknon me akam ngyrk kêt. Ba kam on ngõnhmã me ajangjẽ, me aje ajaxwemã anhirenkõt me kute me amar kadjy, ane.

⁴ Amrẽbẽ ne anhŷr djwŷnhràmm Metĩndjwŷnh kabẽn jarẽnh djwŷnhbẽ Idjaij ne 'ã pi'õk no'õk ne memã kum, "Me'õ dja kapõt kukritkam memã kabẽn ne. Kàj bẽ dja me akren memã kum,

† Jeju nhõ pykakam me kunĩ bẽngõkre kute mrãmri ne apŷnh me õ pyka djãri kunĩkõt me kunĩ bẽngõkre pyrãk. Kubẽ kã jakamẽ me kakrãtykmẽ me babẽngõkremẽ ne me kunĩ bẽngõkre.

'Me apa. Ē, me on Bẽnjadjwŷr djwŷnh kutẽp wãnh ajaxwemã anhiren katõt amijo aba. Kute mrãmri ne me kute me bẽnjadjwŷr rũnh kutẽp pryõ mex ne kute memã katõt pry jadjwŷrja pyrãk.

⁵ Nãm me inuw kunĩõ amrã ne kam krãnhre rũnhmẽ kryremẽ, kunĩ abenãnh imõk rẽ nhym pyka aben pyrãk ne ikwã.

Nhym pry nhirõ nhym me katõt adjuw. Ne pyka karõt-djwŷ prĩne katen o aben pyrãk nhym mẽkumrẽx ne ikwãja pyrãk.

Dja me ã Bẽnjadjwŷr djwŷnhràmm axwemã irer ne katõt amijo bao ane.

⁶ Nhym me kunĩ dja me Metĩndjwŷnh kute me utãrkõt me omũ', ane."

Nãm ã anhŷr djwŷnhràmm Idjaij memã arẽnhõ ane. Kõt ne Djuão Bẽnjadjwŷr kukãm katon me akre ar o ba, nhym me kwŷ rax ne me mrãmri axwemã iren katõt amijo ba.

⁷ Nãm Djuão me akre ar o ba nhym me itepato 'ŷr bao ku'ẽ. Kute ngõnhmã me angjẽnhmã ne me 'ŷr bao ku'ẽ. Nhym kam memã kum,

—Me akamingrãny ne ga me abẽ iry. Me ajaxwekam abẽ kangã. Mŷj me'õ ne me amã Metĩndjwŷnh ngyrk nhõ akati jarẽ ga me umaje iwŷr aprõt kajgo? ⁸ Gop on me katõt Metĩndjwŷnhkõt amijo aba gẽ me mrãmri me amex jabej me amã kato. Mrãmri me amim akator ne aje wãnh ajaxwemã anhiren ne aje Metĩndjwŷnh'ŷr amijo akẽx jabej gẽ me on me amã kato. Gẽ me me amexmã katon me akam kĩnhõ kute mrãmri ne me kute pidjõ djõ mexmã apõx ne kam kĩnhja pyrãk. Kwãrk wãnh me anhõkre kadjwŷnhbẽ anhingõt kukãmãre Abraõo adjãmra kêt ne amim, "Me ba ne ba me ibẽ Abraõo tãmdjwŷ. Dja Metĩndjwŷnh me ikam ngyrk kêt. Dja ba me te ijaxwe nhym kam me inhingõt kukãmãre Abraõokõt Metĩndjwŷnh kum me ijabẽ ne me ijaxwekam me ijo bikẽnh kêtukumrẽx", anhŷr kêt. Kwãrk wãnh ga me ã anhŷr ar aba kêt. Kati. Ē, ba me amã arẽ. Dja ga me te abẽ Abraõo tãmdjwŷ nhym Metĩndjwŷnh tu me ajo ajkẽ, me ajaxwe pãnh tu me ajo ajkẽ. Ne ren kum ajte Abraõo tãmdjwŷ prãm jabej ren tu kẽnjao itun o amim Abraõo tãmdjwŷ nhĩpẽx nhym me ren tu katon kumex.

⁹ Ē, mrãmri arŷm 'ŷr. Metĩndjwŷnh kute me axwe pãnh memã akati jarẽnh arŷm 'ŷr. Kute mrãmri ne pidjõ apŷnh abenkam õ kêt nhym me kute kãr ne o mrãnh ne kute kuwykam rẽnhja pyrãk. Arŷm ne Metĩndjwŷnh me ajã pidjõ djõ kêt jakren arŷm me ajaxwe pãnh kute me ajo bikẽnh 'ŷr. Dja me ajo mõn kuwykam me amẽ. Arŷm 'ŷr. Kute mrãmri ne me'õ kute pidjõmã 'ŷr kadjy kute parbẽ kãkrãkõ mŷnh ne o ãm pyrãk, ane. Nãm ã Djuão me krãptĩmã arẽnhõ ane.

¹⁰ Nhym me kam kum,

—Ije tõ mã dja ba me nẽ? ane. Metĩndjwŷnh kute me ijo bikẽnh kêt kadjy, mã dja ba me nẽ?

¹¹ Nhym memã kum,

—Dja ga me ajõ nhõ kubẽkã amãnhkrut ne kam me'õ nhõ kubẽkã kêtãmã ikjẽ ngã. Nhym me'õdjwŷ õ

kwÿ krĕn djà krăptĭn kam me'õ nhõ djwÿ kĕtmă amikută kwÿ ngă, ane.

¹² Nhy m me kute bĕnjadjwÿr bajtemmă pi'õk kaprĭo atom djwÿnh me kudjwa Djuăo'ÿr bõx, kute ngõnhmă me angjĕnhmă. 'ÿr bõx ne kum,

—Bĕnjadjwÿr, mă gĕdja ba me nĕ? ane.

¹³ Nhy m kam memă kum,

—Ē, me anhõ bĕnjadjwÿr kute me amă pi'õk kaprĭ jarĕnhja 'ănhbit dja ga me kum o atom. Kwărik wănh ga me ga amũ amim pi'õk kaprĭ kamĕnh ne amÿnh kĕt. Dja ga me tu 'ănh jamÿ, ane.

¹⁴ Nhy m me krăkamngõnhredjwÿ kum,

—Ne me badjwÿ, mă dja ba me nĕ? ane.

Nhy m kam memă kum,

—Ē, kwărik wănh ga me me pa 'amÿnh ne mekbĕ mÿjjao aprõt kĕt. Ne kwărik wănh ga me me kătăm'ă axwe rĕnh ne me axweo me utăr ne mekbĕ ijĕn me õ mÿjjao aprõt kĕt. Nhy m bep ga adjăpĕnh pănh dja ga pi'õk kaprĭ byn tu akĭnh ne. Kwărik wănh ga me adjăkrĕ kĕt, ane. Năm ă Djuăo memă kabĕn jarĕnhõ ane.

¹⁵ Nhy m me kunĭ Bĕnjadjwÿrbĕ kumkati jabej ajkam aman kam õkre kadjwÿnhbĕ amim,

—Bep birăm tăm ne ja. Birăm Djuăo got Metĭndjwÿnh me bawÿr ano, me bakadjy Bĕnjadjwÿrbĕ kumkatimă me bawÿr ano, ane. Birăm Kritu ne ja, ane.

¹⁶ Nhy m kam Djuăo me kunĭmă kum,

—Mrămri ba ne ba ngõnhmăbit me ajangij. Nhy m bep itotokbĕ me'õ bõxja. Me'õ tăm ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Băm te irax ne 'ă inhobn ije kum parkà 'ăpre bõnh ne o itĕm prăme. Bep ăm ren irax ne ba ren arÿm kum apĕ. Nhy m bep kati, ăm ingrire. Năm raxo ijakrenh mex ne. Tăm ne arÿm bõx 'ÿr. Djăm ngõnhmă kute me ajangjĕnhmă? Kati. Tăm dja bõx ne kam me awÿr Metĭndjwÿnh Karõ jano, me katăt amrănhbit'ÿr dja ano, kute ar me ajo bamă. Ne kam me ajaxweja kute kuwymă me arĕnhmă. ¹⁷ Gĕdja bõx ne kam kute mrămri ne me kute kõtık byr ne o kute bągogore ka'uk ne kute kam mũm 'y mexjao atom ne kam kute 'y kàjao tĕm ne kute kuwykam ÿr nhy m xĕtja pyrăk. Dja me'õja bõx ne ă me axweo anen kuwykam me kurĕ. Nhy m kuwyja dja põk ră'ă: ră'ăn apĕx kĕtkumrĕx. Nhy m bep bągogo 'y mex'ă ne me mexja jakren mũm meo atom ne. Ne kăjkwakam õ pykamă meo mõ gĕ me kam kam kĭnhkumrĕx ne ar ba. Arÿm kute ă meo anhÿr 'ÿr.

¹⁸ Năm ă Djuăo memă ane. Ne kam arek memă kabĕn jarĕnhõ tĕ. Năm atemă kukrădjă krăptĭo me akre. Ne mă kabĕn nyo, kabĕn mexo ar me akreo ba.

¹⁹ Nhy m bep bĕnjadjwÿrbĕ Erodji ne axwekumrĕx. Năm axwe aben nhiby kumexo mõ, aben nhiby adjwÿro mõn kam ajte Djuăo mekbĕ ijĕ djăkam iby kumĕ. Năm kamybĕ upănh'ÿr mõ, upănhbĕ Erodji'ÿr mõ. Nhy m kam Djuăo arÿm kum kabĕn jarĕn kum,

—Kati, kwărik wănh, ane.

Nhy m kam Erodji tu amakkre kĕt ne Djuăobĕ ijĕ.

Kute ngõmă Jeju jadjăr.

Mat 3.13; Mak 1.9; Dju r 1.32

²¹ Anhÿr djwÿnhram me kute kubĕ ijĕ kĕtri ne Djuăo ngõnhmă me kunĭ jangij ne kam ajte Jeju ngõnhmă adjă. Ngõnhmă adjă nhy m kam Bămmă kabĕno dja. Kum kabĕno ăm ră'ă nhy m kăjkwa abenbĕ ajkij. Abenbĕ ajkij nhy m Metĭndjwÿnh Karõ 'ÿr ruw ne 'ă tÿm. Amijo tut ne 'ÿr ruw ne 'ă tÿm. Nhy m kăjkwa kurũm kabĕn ne kum,

—Mrămri abĕ ikrakumrĕx. Imă ajabĕ. Ba akam ikĭnhkumrĕx, ane.

²³ Nhy m kam Jeju arÿm ta àpĕnhmă o krax ne. Arÿm 'ă amexbĕ 30 ne kum o krax ne.

Jeju nhingĕt nhidji.

Mat 1.1

Nhy m me we Jõdjeo Jeju băm.

Nhy m Jõdje băm ne Eri.

Nhy m Eri băm ne Matat.

Nhy m Matat băm ne Rewi.

Nhy m Rewi băm ne Marki.

Nhy m Marki băm ne Djananh.

Nhy m Djananh băm ne Jõdje.

Nhy m Jõdje băm ne Mataxij.

Nhy m Mataxij băm ne Amox.

Nhy m Amox băm ne Naũ.

Nhy m Naũ băm ne Exi.

Nhy m Exi băm ne Naganh.

Nhy m Naganh băm ne Ma'at.

Nhy m Ma'at băm ne Mataxij.

Nhy m Mataxij băm ne Xemĕ.

Nhy m Xemĕ băm ne Jõdje.

Nhy m Jõdje băm ne Djoda.

Nhy m Djoda băm ne Djõwană.

Nhy m Djõwană băm ne Rexa.

Nhy m Rexa băm ne Djoba.

Nhy m Djoba băm ne Xarati.

Nhy m Xarati băm ne Neri.

Nhy m Neri băm ne Marki.

Nhy m Marki băm ne Adji.

Nhy m Adji băm ne Kodjă.

Nhy m Kodjă băm ne Erma.

Nhy m Erma băm ne Ēr.

Nhy m Ēr băm ne Djodjuwe.

Nhy m Djodjuwe băm ne Eridjĕ.

Nhy m Eridjĕ băm ne Djojĭ.

Nhy m Djojĭ băm ne Matat.

Nhy m Matat băm ne Rewi.

Nhy m Rewi băm ne Ximiăo.

Nhy m Ximiăo băm ne Djuda.

Nhy m Djuda băm ne Jõdje.

Nhy m Jõdje băm ne Djõnă.

Nhy m Djõnă băm ne Erikkĭ.

Nhy m Erikkĭ băm ne Merja.

Nhy m Merja băm ne Mena.

Nhy m Mena băm ne Matata.

Nhy m Matata băm ne Nată.

Nhym Natã bãm ne Dawi.
 Nhym Dawi bãm ne Djexe.
 Nhym Djexe bãm ne Ôbet.
 Nhym Ôbet bãm ne Bôadji.
 Nhym Bôadji bãm ne Xara.
 Nhym Xara bãm ne Naxõ.
 Nhym Naxõ bãm ne Amĩnadabi.
 Nhym Amĩnadabi bãm ne Adjimĩ.
 Nhym Adjimĩ bãm ne Ani.
 Nhym Ani bãm ne Êrõ.
 Nhym Êrõ bãm ne Perê.
 Nhym Perê bãm ne Djuda.
 Nhym Djuda bãm ne Djako.
 Nhym Djako bãm ne Idjak.
 Nhym Idjak bãm ne Abraão.
 Nhym Abraão bãm ne Tera.
 Nhym Tera bãm ne Nakõ.
 Nhym Nakõ bãm ne Xeruk.
 Nhym Xeruk bãm ne Ragau.
 Nhym Ragau bãm ne Parek.
 Nhym Parek bãm ne Ebe.
 Nhym Ebe bãm ne Xara.
 Nhym Xara bãm ne Kajnã.
 Nhym Kajnã bãm ne Arpaxa.
 Nhym Arpaxa bãm ne Xê.
 Nhym Xê bãm ne Nõwe.
 Nhym Nõwe bãm ne Ramek.
 Nhym Ramek bãm ne Mexare.
 Nhym Mexare bãm ne Enoki.
 Nhym Enoki bãm ne Djarexi.
 Nhym Djarexi bãm ne Mareju.
 Nhym Mareju bãm ne Kajnã.
 Nhym Kajnã bãm ne Inox.
 Nhym Inox bãm ne Xexi.
 Nhym Xexi bãm ne Adão.
 Nhym Adão bãm ne Metĩndjwýnh.

Xatanaj te Jejumã axwe'ã àpnênh.

Mat 4.1; Mak 1.12; Idja 2.18, 4.15

4 Arým Djuão kute ngõnhmã Jeju jadjàr nhym Metĩndjwýnh Karõ kute amijo tut ne rwýk ne 'ã tým nhym Bãm kute kum kabênja kurũm Jeju tẽ. Ngõbê Djodão kurũm ne arým Jeju tẽ. Nhym Metĩndjwýnh Karõ raxo kadjwýnhbê nhýn ar o ban kam kapõt kukrit'ýr o bõx nhym kam kam ar ba. Nhym kam Xatanaj 'ýr bõx ne te kum mýjja'ã àpnê. Kute kabênkõt amijo ba jabej kum mýjja'ã àpnênh tẽ. Te kum mýjja'ã àpnênh'ã akatibê 40. Akati krãptĩ. Kute ã kum an-hýrkam kute mýjja krên kêtumrêx. Nhym kam akati apêx nhym prãm prĩne kubĩ. ³ Nhym kam Xatanaj kum, —Ë, goja abê Metĩndjwýnh krakumrêx jabej goja kênjamã akabên gê goja kubê djwý ga krê.

⁴ Nhym kam kum,

—Kati, Metĩndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òkkam ne, “Djãm djwýobit ne me kute amitýx ne ar tĩn ne ba? Kati, Metĩndjwýnh kabêno djwý dja me amitýx ne tĩn ne ba”, ane.

⁵ Nhym kam Xatanaj krãnh nhimõk'ýr Jejuo tẽn o bõx ne kum pyka kunĩkõt me akreo dja. Apýnh bënjadjwýr kute meo ba djàri kum me kunĩ jakreo dja. Nãm tebê kum krĩ jakre, kukrà kêt mex ne tebê kum akre. Ne ajte kum bãmê kapõtmê krĩ rũnhmê mýjja kunĩ jakre nhym omũ nhym kum,

⁶ —Ë, ba inhõ. Amã dja ba ja kunĩ kanga. Pyka kunĩkõt apýnh me ba djàri dja ba amã me kunĩ ngã ga me ja kunĩ kadjy abënjadjwýr rax. Djãm mýjja kakrit, djãm mýjja punu got. Mýjja mexjakam. Mýjja krãptĩ, mýjja puma. Ba inhõ. Djãm me'õ nhõ? Ba inhõ dja ba imã me'õ kĩnhkõt amidjõ'ã kum kungã nàr amã kungã.

⁷ Dja ga amijo angrin ikuka kõnh akõnkrão nhýn imã irax jarê ba arým amã kunĩ kanga ga arým amũ idjõ'ã o aminhõn ar o aba, ane.

⁸ Nhym kam Jeju kum,

—Kati, Metĩndjwýnh kute pi'òk no'òkkam ne, “Bënjadjwýr djwýnh, Atĩndjwýnhmãbit dja ga amijo angrin kum rax jarên ajbitmã apê. Kwãrĩk wãnh atemã me'õmã rax jarên kêt”, ane.

⁹ Nhym kam Djeruxarẽmã Jejuo tẽn Metĩndjwýnh nhõ kikreti nhimõk'ýr o wabin anhã'ã kudjan kum,

—Ë, goja abê Metĩndjwýnh krakumrêx jabej goja rũm tẽn ato. ¹⁰ Nãm we Metĩndjwýnh kute pi'òk no'òkkam amã,

“Dja ba ikadjy mrãnh djwýnhmã ajarê gê anêje mýjja punu kajpa”, ane.

¹¹ Ne ajte we Metĩndjwýnh kute pi'òk no'òkkam we,

“Dja ba ajã ikadjy mrãnh djwýnhmã karõ. Dja me atêmkõt amã ikra dja gê kên 'õ apar ngãnh kêtumrêx”, ane.

¹² Nhym kam Jeju amipãnh kum,

—Kati, Metĩndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òkkam ne, “Kwãrĩk wãnh, Bënjadjwýr Atĩndjwýnh kabi kêt, kute ajãno ãm jabej kabi kêt”, ane.

¹³ Nhym kam Xatanaj arým mýjja'ã kum àpnênh pa. Nãm te kute Metĩndjwýnh kabên kangan Xatanaj kabênkõt kute ar amijo bamã 'ã kum àpnênho dja. Apýnh mýjja djàri kunĩ'ã te kum àpnênho djan 'ã kum àpnênh pan kam mã kurũm tẽ. Ajte akati 'õ kadjy mã kurũm tẽ.

Krĩraxbê Nadjarekam me kute Jeju kanga.

Mat 4.12; Mak 1.14

¹⁴ Nhym kam Jeju akubyn pykabê Garrêja'ýr tẽ. Metĩndjwýnh Karõ arým kum týx jadjà, Metĩndjwýnhmã àpênh mex kadjy kum týx jadjà nhym týxkumrêx ne kam akubyn tẽn bõx.

Nhym kam me abenmã Jeju jarênho ajkate, pyka kunĩkõt ne me abenmã arênho ajkate. ¹⁵ Nhym Jeju apýnh mekbê idjaer bikprõnh djakam ar memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ujarênho ba. Memã 'ã ujarênho ba nhym me kunĩ abenmã Jeju mex jarênho ipòk ne.

¹⁶ Nhym bep krĩraxbê Nadjarekam ne me atemã kabên. Nhym kam Jeju Nadjarekam bõx, abatãnh djã'ýr tẽn bõx nhym arým pi'òk rãrãr. Pi'òk rãrãr kunĩkõt ne Jeju mekõt mekbê idjaer bikprõnh djã'ýr mrãnh wangijn krĩ. Ne kam arým kãjmã dja. Kute

Metĩndjwýnh kaběn'ã pi'òk no'òk jarěnhmã kàjmã dja.
 17 Nhy m me kum kungã nhy m kubyn o ajkij. Metĩnd-
 jwýnh kaběn jarěnh djwýnhbê Idjaij kute pi'òk no'òkja o
 ajkijn kam kadjy amijã no'òkjamã kato. Kum katon
 kam memã arěho djan memã kum,

18 "Metĩndjwýnh Karõ ne mã ijo ba. Arým ne amijo
 ipytã, ije me õ mýjja kětmã kaběn mex, kaběn ny kãj
 bê arěnh nhy m me kĩnhmã. Kadjy ne ar ijo ba.

Ne kam ajte mekbê ijê kadjy ijano. Ije kãj bê memã
 kum, 'On me akato. Me kute me abê ijêja on me akato',
 anhýrmã ne ijano ba tẽ.

Ne ajte ije kãj bê me no rãmã kum, 'On me arĩt mex',
 anhýrmã. Kadjy ne ijano ba tẽ.

Ne ajte ije kãj bê me 'uwtĩmẽ me kute meo bikěnh
 nhy m me kaprĩn mrãnhmã kum, 'On me akĩnh ne ad-
 jumar mex ne ar aba. Jakam dja me me ajo bikěnh kět',
 anhýrmã ne ijano ba tẽ.

Ne ajte ije kãj bê memã kum, 'Ë, amex jakam dja on
 Běnjadjwýr mekam ukaprĩ kato', anhýrmã ne ijano ba
 tẽ", ane.

20 Nãm ã Jeju memã pi'òk no'òkkõt amijarěho ãmo
 anen pi'òk abenã kudjin akubyn kute pi'òko atom
 djwýnhmã kungãn kam nhý. Nhy m kam me kunĩ Je-
 jukam no tyn kumex, me bikprõnh djakam ne me Je-
 jukam no tyn kumex. 21 Nhy m kam ajte ujarěnhmo
 krax ne memã kum,

—Amrěbê Metĩndjwýnh kute kaběn'ã pi'òk no'òk ja
 ne arým kato. Mrãmri ne kõnh kum kudji nhy m ajbir
 jakam kato. Me aje maro anhýrjakam ne arým kato,
 ane.

22 Nhy m me kam abenmã Jeju mex jarěho kumex
 kajgo ne abenmã,

—Je kum bep me xkumrěx. Ga kaběn mexja pumũ,
 Jõdje kra ne ajmãn me bajaêrbê kaběn me xkumrěx
 jarě. Jõdje kra, me baje Jõdje pumũnh tũmja tãm ne
 kra dji nhy m kaběn me xkumrěx jarěho tẽ, ane. Nãm
 me ã kaběn jarěho ane.

23 Nhy m kam Jeju memã kum,

—Birãm me aje imã me banhingêxê kaběn tũm
 jarěnhmã ne ga me anhõkre kadjwýnhbê imã arěho
 nhý, ba arým kuma. Birãm me aje imã, "Goja abê me
 kane djwýnh jabej on amikanen amex", anhýrmã. Goja
 aje mýjja 'õ pumũnh jabej nãr aje mýjja 'õ mar jabej
 goja on ipêx, ba me ikunĩ omũ, me inokam ipêx ba me
 ikunĩ omũ. Rĩnakambit, krĩbê Kapanakambit ne ga ar
 mýjja nhipêxo aba. Nhy m 'ã ujarěnh me iwýr bõx ba
 me kuma. Goja on jakam, anhõ pyka djwýnhkam mýjja
 pumũnh kět 'õ nhipêx ba me omũ. Birãm me aje ã imã
 anhýrmã ne ga me anhõkre kadjwýnhbê amim ijã
 karõ.

24 Ë, ba me amã mýjja jarě. Mrãmri ikaběn. Ë, got ren
 Metĩndjwýnh kaběn jarěnh djwýnh atemã pyka 'õkam
 tẽ nhy m me ren arým kaběn ma. Nhy m bep kati, õ py-
 ka djwýnhkam me kute kukrãdjãkõt omũnh ne kute
 kaběn mar kět. ãm me kute kukrãdjãkõt mar kět ne
 me tu ate krã. Me ga, me banhõ krõkam me ga ne ga
 me ã ijo anen tu ãm imar kět kumrěx ne.

25 Ë, gora me ikaběn ma. Mrãmri ikaběn. Me Metĩnd-
 jwýnh kaběn jarěnh djwýnhbê Erij ja ma. Amrěbê ne
 me'ã na kět kumrěx. Arým na kět'ã amex amãnhkrut ne
 ikjêkět apêx nhy m na rwýk kět kumrěx ne. Nhy m ajte
 na tỹmkam ajte na kět ne. Nhy m me prãm kam ar ba.
 Pyka kunĩkõt djwý kět kumrěx. Nhy m prãm me imex
 ne. Nhy m mekbê idjaer nhõ pykakam axwe me nire
 'uwtĩ krãptĩ. Djãm me'ýr ne Metĩndjwýnh Erij jano, me
 kute o djuw mexmã? Arkati, me bajtem, mekbê idjaer
 kět'ýr ne ano. Mekbê idjaer kět nire 'uwtĩ'õ'ýr ne ano.
 Pyka typydji nhidjibê ne Xidõ. Nhy m bep krĩ nhidjibê
 ne Xarepta. 'Ýr ne ano. Nhy m me'õ ni bajtemja o djuw
 mex ar o ba. 27 Ajte Metĩndjwýnh kaběn jarěnh djwýnh
 'õbê Eridjêu ja ma. Mekbê idjaer nhõ pykakam axwe
 me krãptĩĩ kajêkam tẽ. Nhy m bep Eridjêu kute me jao
 mex kět kumrěx. Kubajtem, kubê idjaer kět pydji ne o
 mex. Pykabê Xirij kurũm me'õbê Namãbit ne o mex ne,
 ane.

Nãm ã Jeju memã arěho ane. Djãm ta õ pykakambit
 ne mekbê idjaerkam kute me ajbitmã mýjja pumũnh
 kět 'õ nhipêxmã? Kati, ta dja ukabikõt amũ pyka mũ-
 jakam mýjja kwý 'yro mõ. Nãr kon ta kute amimarkõt õ
 pyka djwýnhkam mýjja pumũnh kět 'õ nhipêx. Ne ta
 ukaprĩkõt amũ me mũ jakamdjwý mýjja kwý nhipêx.

28 Nhy m me kuman kam kam ngryk ne. Me bikprõnh
 djakam me ja kunĩ ne me Jejukam ngry:k ne. 29 Ne kam
 pa 'amýn bõm kumẽ. Nãm meo mõn krãnhre
 nhimõk'ýr o wabi. Krãnhre konen ne krĩbê Nadjare.
 Kam ne me Jeju pa 'amýn krãnh nhimõk'ýr o mõn o
 bõx. Ne bit kute amũ aparmã mēnh nhy m tỹm ne tyk-
 mã o mõ nhy m kam mekbê amikaban kam me õêxo
 tēn katon mã tẽ.

Kute me'õ nêje me karõ punu janor.

Mak 1.21

31 Mã tēn kam krĩrãxbê Kapanakam bõx. Pykabê Gar-
 rējakam krĩrãxbê Kapanakam bõx. Bõx ne memã
 Metĩndjwýnh kukrãdjã'ã ujarěho dja. Pi'òk rãrãrkam
 ne memã 'ã ujarěho dja. 32 Nhy m me kaběn man kam
 ari ar aben pumũn kam abenmã kum,

—Tõ mýj kaběn ny got ja? Kaběn me xkumrěx. Nãm ã
 me bēnjadjwýr rũnh kwý kaběn mex anen ar prĩne
 kaběno meo atomo ba, ane. Nãm Jeju prĩne kute ami-
 mar kõt katã:t memã amikukrãdjã jarěnhkumrěx.

33 Ne me bikprõnh djakam memã 'ã ujarěho ãm rãã
 nhy m kam me'õ my kum akij. Me karõ punu'õ ne ar o
 ba nhy m kum akij. 34 Me karõ punu'õ kute me'õ my ar
 o baja tãm ne akij. Djãm me'õ bēngõkre † ne kum akij?
 Kati, e kum me'õ kadjwýnhbê, me'õ bēngõkre kad-
 jwýnhbê, me karõ punu'õ ne Jejumã akij. Kubēngõkre
 ja ta ãkjêr kět. ãm me karõ'õ ne kum akij ne kam kute
 kubēngõkre mãn kute kum ãkjêr pyrãk. Ne kum,

—ã, tã mã ne ga aje me ijomã? Ë, Jeju, Nadjare kra'õ,
 djãm aje me iparmã ne ga bõx. Arým ne ba me prĩne

† Jeju nhõ pykakam me kunĩ bēngõkre kute mrãmri ne apýnh
 me õ pyka djãri kunĩkõt me kunĩ bēngõkre pyrãk. Kubê kã jakamẽ
 me kakrãtýkmẽ me babēngõkremẽ ne me kunĩ bēngõkre.

apumũ, ga ne Metĩndjwýnh arým amim adja, ga kam amexo apyma, ane.

³⁵ Nhyam kam kum bẽn tỳx ne kum,
—On anhikrẽn akato, ane.

Nhyam me karõ punu ikõta. Me ipõkri ikõtan kurũm kato. Kute kubẽngõkre ajmã o kêtumrẽx. Me karõ punu kute me'õo baja kator kutã ajmã o kêtumrẽx. Nãm ikõ'yr kajgon kam mã kurũm katon tẽ.

³⁶ Nhyam me kunĩ ari aben pumũn abenmã kum,
—Mỳj kabẽn gotja? Mã got on? Nãm tu kabẽno, umao bõm me karõ punu mẽ nhyam mã tẽ. Djãm rerek got. Me bakatãm'õ baje ã mỳjja ja'õo anhỳr kêtumrẽx. Pydji ne tu kabẽno bõm me karõ punu mẽ nhyam mã tẽ, ane. ³⁷ Ne kam abenmã Jeju jarẽho kumex. Bu'ã pykakam me ja ne me abenmã arẽho kumex.

Kute me punu krãptĩo mex.

Mat 8.14; Mak 1.29

³⁸ Nhyam kam Jeju me bikprõnh djã kurũm tẽn kam Ximão nhũrkwãmã wadjã. Nhyam Ximão djupãnhdjwýja kanẽn nõ. Kanẽ kubĩ nhyam nõ. Nhyam me kum arẽ, kute o mexmã. ³⁹ Nhyam 'yr tẽn irãn kanẽmã bẽn tỳx nhyam arým kum ire. Nhyam arým à kêt ne kãjmã dja. Kãjmã djan kam aro djuw mex ar o ba.

⁴⁰ Nhyam arým para. Nhyam me Jeju'yr bao dja. Me kunĩ ne me 'yr õbikwa kanẽo bao dja. Apýnh me õbikwa kanẽ djãri ne me Jeju'yr meo ban meo bõx. Nhyam me pýnhkõt me'ã ikra jadjuw nhyam me kunĩ arým mex ne. ⁴¹ Nhyam me karõ punudjwý me krãptĩ kurũm apõx ne Jejumã kum,

—Abẽ Metĩndjwýnh kra, anhỹro ba.

Nhyam kam tu memã bẽn tỳx ne memã kum,

—On me anhikrẽn mã amũ mõ, ane.

Nhyam me karõ punu tu anhikrẽn mã mõ. Me karõ punu kute Jeju pumũnh. Kute Metĩndjwýnh kute amim Jeju Bẽnjadjwýrbẽ kumkati kadji ar ne anorkõt omũnh. Kute Jejubẽ Kritu kõt omũnh. Kam ne me karõ punu bit kute irãri memã Jeju jarẽnhmã nhyam kubẽ aptãn ano.

⁴² Nhyam akati kêt nhyam krĩ kurũm arwãmã tẽn kam ar ba. Nhyam me abej mõ. Abej mõn 'yr kato. 'Yr katon bit kute kubẽ àptãrmã, arek mekam ãmmã ne me bit kute kubẽ àptãrmã ⁴³ nhyam memã kum,

—Ë, djãm me amãbit ne ba Metĩndjwýnh'ã idjujarẽnh tẽ? Kati, ije krĩ kunĩkõt kãj bẽ memã arẽnhmã ne ba me'yr tẽ. Kadji ne Metĩndjwýnh ijano ba tẽ. Ije memã amijã idjujarẽnh ny jarẽnhmã. Metĩndjwýnh me kadji Bẽnjadjwýr ne kute ar meo bamã ja ne ba ije krĩ kunĩkõt memã arẽnhmã. Kadji ne ijano ba me'yr tẽ, ane. ⁴⁴ Anen kam mã memã Metĩndjwýnh'ã ujarẽnh mõ. Apýnh krĩ djãri ne kãj bẽ memã 'ã ujarẽnh mõ. Ne kam ajte amũ tẽn krĩ 'õkam bõx ne me bikprõnh djãkam ajte memã Metĩndjwýnh kukràdjã'ã ujarẽho dja. Nãm ã pykabẽ Djudẽjakam memã 'ã ujarẽho ane.

Ximão ar mã Jejukõt bikamẽnh.

Mat 4.18; Mak 1.16

5 Ne akati 'õkam memã arẽho dja, memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽho dja. Imõti nhidjibẽ Gẽnexare mỳrri ne memã arẽho dja. Nhyam kam me 'ã akuprõn maro kumex. Nhyam me kwý nĩnh mrãn te kute marmãn kam jãm 'ã me kamẽ. Me kamẽn te kute marmãn kam 'ã aben nhingãho kumex ne Jejudjwý nhingãho mõ. ² Nhyam kam me umaje kãmã wadjã. Nãm ar kute tep pynẽnh djwýnhja kã dji. Kã djin kam katon kam kryre põnho dja. Nhyam amẽ kã nõ. ³ Nhyam kam ikjẽjamã wadjãn kam õ kã djwýnhjamã kum, Ximãomã kum,

—Amũ kamẽ, amũ kamẽnh ngrire, ane.

Nhyam kam amũ kamẽ. Kamẽnh ngrire nhyam kam kam nhýn memã Metĩndjwýnh'ã ujarẽho nhý.

⁴ Ne memã 'ã ujarẽnh pan kam Ximãomã kum,

—Ë, gop amũ ubýmwa'yr kã kamẽn kam mãn kryre mẽn kam tep kwý pynẽ, ane.

⁵ Nhyam Ximão kum,

—Je kum bẽnjadjwýr, nã bãm ar te ari ar kryre rẽnho iba ri nhyam akati. ãm tep kêt. Ba gop tu akabẽnkõt kumẽ, ane.

⁶ Nhyam kam ar kumẽn kam tu kam tep kwý pynẽ:nhkumrẽx. Nhyam arým tep kute kryre rẽn 'yr. ⁷ Nhyam kam ar te o no katon kã nhikjẽjamã ikra bẽno dja, ar kute 'yr kão tẽmmã. Nhyam ar 'yr kão tẽ nhyam kam ar aprakamã kãkam tepo ipu. Nhyam kam arým amẽ àr 'yr.

⁸ Nhyam kam Ximão Pedrumẽ ar ja ari aben pumũ. Ar kute amijaẽrbẽ tep kwý pynẽ:nhkam ne ar abenkam no tyn ku'ẽ. Nhyam Ximãomẽ ar ro'ã kute tep pynẽnh ar o baja kubẽ Xijagumẽ Djuão, Djebedẽu kute ar irja, ar jadjwý ne ar abenkam no tyn ku'ẽ.

Nhyam Ximão Pedru mỳjja kunĩ pumũn kam umaje Jeju kabem kõnkrão nhýn kum,

—Bẽnjadjwýr, on mã ikurũm tẽ. Ga ne ga mrãmri amexkumrẽx. Nhyam bep ãm ba, ba ne ba ijaxwe, ane.

Nhyam kam kum,

—Kwãrik wãnh amã ipyma kêt ne atĩn prãm kêt.

Jakam gẽdja ga on mebẽngõkrebite atom ne memã ijarẽ gẽ me amim iman amim ikamnhĩx. Jakam dja ga tep pynẽnh kêt ne kam mebẽngõkrebite akprõ, ane.

¹¹ Nhyam ar kam kã djin wabin kam mỳjja kunĩmã iren kam mrãmri Jeju'ãbit ngrã: ne. 'ã ngrã tỳx ne mã kõt ajkamẽ.

Kute me'õ nhĩ kajẽkam tẽo mex.

¹² Nhyam kam akati 'õkam Jeju tẽn krĩ 'õkam bõx. Nhyam me'õ ã kajẽkam tẽja prĩne kão ajkẽ, prĩne o tuknĩ. Nhyam Jeju'yr bõx ne omũn kam pijãm djãje tẽn tu mỳrbẽ tỳm. Ne kam nõrkam kum amijarẽho nõn kum,

—Bẽnjadjwýr, aje inhĩ kajẽkam itẽ markõt, aje ijo mex prãm jabej, ijo mex, ane.

¹³ Nhyam kam 'yr ikra mõn kupẽn kam kum,

—Ije, ije ajo mex prāmā. On akà mex, ane. Nhyṁ gêt ajmā kà nēn kà mex ne. Kute o ãm tãmkam tebê kà mex ne.

¹⁴ Nhyṁ kum,

—Kwārīk wānh ga memā amijarēnh kêt. Dja ga tu katāt mā me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh'ýr tēn kum amibê, kum amikà bē. Ne kam kum mry ngā gē akadjy Môjdjê kukràdjâkôt Metīndjwýnhmā mry gan kungā. Arým akà mexkam dja ga kum mrywā ngā gē me kunī apumū, arým akà mexkôt apumū, ane.

¹⁵ Aje, jakam ne me arým abenmā Jeju jarēho ajkate:n apýnh abenmā arēho ba.

Nhyṁ kam me itepato 'ýr mōn 'ã akuprō. Me kute kabēn mar nhyṁ kute me kanēo mexmā ne me 'ã akuprō. ¹⁶ Nhyṁ bep ta ne mā arwāmā tēn kam Metīndjwýnhmā kabēno dja, kum amijarēho dja.

Kute me'õ jakryo mex.

Mat 9.1; Mak 2.1

¹⁷ Nhyṁ kam ajte akati 'õkam Jeju memā Metīndjwýnh'ã ujarēho dja. Nhyṁ me arek maro nhý. Mekbê pardjêumē me kute Môjdjê kukràdjâ jarēnh djwýnhmē ne me arek maro nhý. Mýj pyka kurūm? Pykabê Garrê-jamē pykabê Djudêja kunīkam apýnh krī djari ne me kurūm kwý bõx. Nhyṁ Djeruxarē kurūmdjwý me kwý bõx. Nhyṁ Metīndjwýnh prīne Jejuo týx, kute týxo meo mexmā.

¹⁸ Me'õ jakryja arek nōr djâkam nōr rã'ã nhyṁ õbikwa 'ýr o mōn o bõx ne te kute kikremā o ãrmā. Te kute Jeju'ýr o bikamēnh ne kute parbê ir nhyṁ kute o mexmā. Nhyṁ me kikre jajkwa krekre pytār mex ne. Nhyṁ kam ar tu ibej o wabi. O wabin kikre nhimõkkôt 'ã ngy týx katen jãm ngybōr jadjuwñ kam me'õ jakry nōr djâkam nōr rã'ã o ruw nhyṁ me ipōkri Jeju parbê nõ.

²⁰ Nhyṁ Jeju amim ar omū. Ar kute tu amim kamnhīxkumrēxja pumū ne kam õbikwa jakryjamā kum,

—Akmere jakam ne ba ajaxweo kunīo aknon arým akam ingyk kêt ne, ane. Jeju ta ne axweo akno.

²¹ Nhyṁ wānh Môjdjê kukràdjâ mar djwýnhmē mekbê pardjêu õkre kadjwýnhbê arým amim,

—E kum bep me'õja ne ajmān Metīndjwýnh japryō djan amijo Metīndjwýnhho dja. Metīndjwýnh pydji ne kute me axweo biknorn mekam ingyk kêt, ane. ²² Nãm me ã õkre kadjwýnhbê anhýro kumex nhyṁ arým tu kuman memā kum,

—Mýkam ne ga me anhõkre kadjwýnhbê ijo ikajgon ijapryō akumex? ane. ²³ Ë, ba me amā mýjja amānhkrut jarē. Mýj ne amirīt ne? Ba ren me'õ jakryjamā kum, “Ba arým ajaxweo aknon akam ingyk kêt”, ane, nār kon, “On kàjmā djan tē”. Mýj ne ren amirīt, nēn? Nã bãm ren kum, “Arým ne ba ajaxweo aknon akam ingyk kêt”, ane nhyṁ amirīt kêtumrēx ne. Tãmbit ne amirīt kêt. Nhyṁ bep kàjmā me ku'ê, ije ren me'õmā kum, “Kàjmā djan tē” nhyṁ ren amirīt ne. Tãmbit ne amirītumrēx. ²⁴ Dja ba kum, “Kàjmā djan anhiqwā djâ mýn o tē”, anen arým o mex ga me arým omūn arým abenmā, “Be, ga Jeju kute me'õ jakryo

mexja pumū. Be, djām kute me axweo biknor kêt got. Mrāmri ne Metīndjwýnh arým amijo 'i ne pyka jakam amikabēnkôt ar me axweo biknoro ba”, ane. Me aje abenmā ja jarēnh kadjy dja ba me'õ jakryjao mex, ane.

Nãm ã Môjdjê kukràdjâ mar djwýnhmā anen arým tu me'õ jakryja'ýr akēx ne kum,

—Amā ne ba ikabēn ne. On kàjmā djan anhiqwā djâ mýn anhiqwāmā o tē, ane. ²⁵ Nhyṁ me ipōkri ekrux ne kàjmā djan nōr djâ mýn mā ũrkwāmā o tē, Metīndjwýnhmā mexmē õdjānhmē rax jarēho tē. ²⁶ Nhyṁ me kunī omūn kam ari aben pumūho kumex ne kôt Metīndjwýnhmā mexmē rax jarēho kumex ne kam arým kum Metīndjwýnh pyman abenmā kum,

—Atemā mýjja mexkumrēx ne gu me arým jakam omū, ane.

Rewi mā Jejukôt bikamēnh.

Mat 9.9; Mak 2.13

²⁷ Nhyṁ kam Jeju me kurūm tē. Tēn kute pi'õk kaprīo atom djwýnh'ýr bõx ne omū. Idjibê Rewi. Pi'õk kaprī nhūrkwākam ne bēnjadjwýr bajtemmā pi'õk kaprīo atomo nhý. Nhyṁ Jeju 'ýr bõx ne omūn kum,

—Gop amrē ikôt ajkamēn gop ikôt ar aba, ane.

²⁸ Nhyṁ tu ekrux ne kàjmā djan mýjja kunī kangan mā kôt ajkamē. ²⁹ Ne kam me krãptīmē ro'ã õ kwý krēn rax kadjy memā djwýmē mry gan kadjy memā arē. Nhyṁ me kute bēnjadjwýr bajtemmā pi'õk kaprīo atom djwýnh krãptīn bõx nhyṁ ajte atemā me jadjwý kwý bõx, Rewi nhūrkwākam bõx ne õ kwý krēno kumex, ar kutã õ kwý krēno kumex.

³⁰ Nhyṁ kam mekbê pardjêumē me kute Môjdjê kukràdjâ mar djwýnh omūn bēn prīkam kabēno krī, Jejukôt ba djwýnh'ã kabēn ne kum,

—Mýkam ne gar me kute pi'õk kaprīo atom djwýnhmē me axwemē akàn aro'ã anhõ kwý krēno akumex ne kôt akõmo akumex? ane. ³¹ Nhyṁ kam Jeju memā kum,

—Djām me mex'ýr ne me kane djwýnh mrã? Kati, me kanē'ýrbit ne me kane djwýnh mrã. ³² Badjwý ne ba me axwe'ýr tē. Djām we me katāt mrãnh'ýr ne ba tē? Kati, me axwe'ýr ne ba tē, ije amiwýr me 'wýrmā. Me kute ikabēn mar ne amim kator ne wānh axwemā irer ne kute iwýr amijo akēxmā ne ba me'ýr tē, ane.

Me kute amijajbur jabej Jeju kukjêr.

Mat 9.14; Mak 2.18

³³ Nhyṁ me ajte kum,

—Ota Djuãokôt ba djwýnh kute Metīndjwýnhmā amijarēnh kadjy amijajbur ba. Nhyṁ mekbê pardjêu nhõ me ja me kudjwa ã ane nhyṁ bep akôt ba djwýnhbit ne mā akun kôt kōm ar ba, ane. Ar kute Metīndjwýnhmā amijajbur kêt, ane.

³⁴ Nhyṁ kam Jeju memā kum,

—Nã, ikôt ba djwýnh dja mā aku. Ga me kute abenã me rēnhkam me àkur rūnhja pumū. Djām me kute abenã me rēnhkam me àkur ngy got? Me kute abenã me rēnhkam ne me mrāmri àkur rūnhkumrēx. Abenkam kīnh ne õ kwý krēno kumex. Djām me kute

mýjja jakam amijajbur got? Djām me mjênemē abentā ku'ēri àkur punu got? ³⁵ Nhyṁ bep amū akati 'ōkam, dja me me aērbē mekbē mjēno tým ne pa 'amýn mā o tē. Nhyṁ me arým kam kaprīre ne kam amijajbur ajbit ma, kōtbit amak bē: no nhýn ō kwý krēnja kētkumrēx ne. Nām ā Jeju amijā me mjên jakreo ane.

³⁶ Ne kam ajte memā amikukrādjà ny'ā memā mýjja jakren arē.

—Nhýnh got me'ō inōkà ny 'ō byn kadjō, mex katikōt kadjōn kute tūmjā'ā ir ne kute o mexmā? Kati, nām ren o anen ren amibē nyo ajkē nhyṁ nymē tūmjā ren aben pyrāk kēt ne. ³⁷ Ne ajte nhýnh got me'ō mrykà tūm, mekbē idjaer kukāmāre ne me mrykào ngōnh nhinhujabjēti, nhýnh got me'ō mrykà tūm, mrykà kadjàkam pidjō kangō ny ru, pidjōbē uba kangō ru. Nām ren ane nhyṁ ren ajkatōr ne ajkapī. Kangō nymē tūm kute abenkam o bikār ne runhkam ne ren ajkatōr ne ajkapī, nhyṁ mrykādžwý arým punu. ³⁸ Kati, mrykà nykam dja pidjō kangō nýja ru. ³⁹ Nhyṁ ajte nhýnh got me'ō kute pidjō kangō tūmbito kōmo ban ny kakin kum ny djānh? Kati, arým tūmbito amiprāk ne kam, "Ije bep kangō tūmbit ne ành", ane. Nām ā Jeju kute memā kukrādjà tūm'ā pidjō kangō tūm jakren kute kukrādjà ny'ā pidjō kangō ny jakreo anen kam memā arēnh pa.

Memā pi'ōk rārār'ā ujarēnh.

Mat 12.1; Mak 2.23

6 Ne kam pi'ōk rārārkam Jeju pur katikōt tē. Nhyṁ kōt ba djwýnh kōt mō. Kōt mōn arým kum prām ne mōrmā bāygogo 'y nhikēn mōrkōt ngānh ne amijajkwamā rēho mō. ² Nhyṁ kam mekbē pardjēu ar omūn arkum,

—Ije tō mā ne gar arým nē? Pi'ōk rārārkam ne me tyk djā kēt djā. Me kute pi'ōk rārārkam mýjjae anhyr kēt. Me tūmre ne me ta kukrādjàkōt mā me babē uma. Me kute pi'ōk rārārkam mýjja kupēnh kēt. Kambit ne me tyk djā kēt djā. Mýkam ne gar ā ar o anhyro aba?

³ Nhyṁ kam Jeju memā kum,

—Kē, djām me aje Metīndjwýnh kabēn'ā pi'ōk no'ōkjadjwý pumūnh kēt? Djām me aje me bakukāmārebē Dawi'ā ujarēnhja pumūnh kēt, Metīndjwýnh kabēnkam me aje Dawi'ā ujarēnhja pumūnh kēt?

Ē, Dawi arkum prā:mā. ⁴ Nhyṁ Dawi Metīndjwýnh nhūrkwāmā wadjān djwý byn kukrēn kam kōt ar tēm jamādžwý kungā, nhyṁ ar kukrē. Djwý me kute Metīndjwýnhmā ōrja tām ne kubyn kukrēn arkum kungā. Metīndjwýnh nhō djwý ne me kātām kute kur kētkumrēx. Me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnhbit ne kute kur. Nhyṁ bep Dawi ta ne tu kubē kukrē. Nhyṁ kam me kute kum axwe jarēnh kēt. Djām me aje ja mar kēt? Ga me aje Dawimā axwe jarēnh kētja pumū ne kam ikōt ba djwýnhmēbit ar imā ar ijaxwe jarē.

⁵ Bep kati, ba ije amijo inhī ne me awýr irwýk ne ba inhō pi'ōk rārār djwýnh. Kam gēdja ba memā, "Kwārīk wānh ga me kam mýjja kupēnh kēt, nār kon, dja ga me jakam apēn, nār kam mýjja kupēnh kēt ne arek akrī", ane. Tām ne ja, ane.

⁶ Nhyṁ kam ajte pi'ōk rārār 'ōkamdjwý me bikprōnh djāmā wadjān kam kam memā Metīndjwýnh'ā ujarēho dja. Nhyṁ me'ō nhikra jarōxja nhý. Ubōk ne arōx ne. ⁷ Nhyṁ mekbē pardjēumē me kute Mōjdjē kukrādjà mar djwýnh arek Jejukam no tyn krī. Nhyṁ pi'ōk rārārkam kute ikrao mex nhyṁ me kute kōt kum kator ne kute kum,

—Arým ne ga Mōjdjē kukrādjàkōt amijo aba kēt, anhyrmā ne me arek kam no tyn omūnho krī. Mekbē pardjēumē me kute Mōjdjē kukrādjà mar djwýnh ne me ā Jejukam no tyn ar krī ba ane. ⁸ Nhyṁ bep ta, Jeju ta ne arým me kute ōkre kadjwýnhbē amim 'ā karōja arým kuma ne kam me'ō nhikra jarōxjamā,

—Amrē tēn me ipōkri dja, ane.

Nhyṁ kāmā djan 'ýr tē. ⁹ Nhyṁ kam memā kum,

—Ē, ba me bakukāmāre me bamā arē? Djām pi'ōk rārārkam me baje mýjja mex nhipēxmā nār kon kam me baje mýjja punu nhipēxmā? Djām kam me baje me utār nār kon kam me baje me parmā, nēn? ane. ¹⁰ Ne kam ari ar me omūn kam ate ikra jarōxjamā,

—On anhikra katāt, ane.

Nhyṁ kam ikra katāt ne. Arým ne ikra mexkumrēx. Arým ajte ikra katāt ne ikrakumrēx. ¹¹ Nhyṁ kam ajte mekbē pardjēu ngry:k ne. Ngryk tý:x ne. Ne kam Jeju'ā abenmā karōo kumex.

Kute Ar kubē 12 janor.

Mak 3.13

¹² Nhyṁ kam akati 'ōkam krānhre'ýr tēn 'ā wabin nhý, kute Bāmmā kabēnmā, Metīndjwýnhmā kabēnmā. Kum kabēno ýr ri nhyṁ akati. ¹³ Akati nhyṁ kam amiwýr kōt ba djwýnh 'uwn amijo ar kwý pytān amim ar umjuwn arkum,

—Ba dja ba ar ajano, gar memā ijā adjujarēnhō ajmā. Ar abē inhō àpēnh, ane. Nām kute ar anor kadjy ar o 12 ne amijo ar utān kam tūmrām ar ano.

Ximāo. Jeju kute kum Pedru jarēnhja.

Āngre. Ximāomē Āngre ar aben djākam ikwā.

Xijagu.

Djuāo.

Piripi.

Batormē.

Matēu.

Tōme.

Xijagu 'ōdjwý. Kubē ne Aupēu kra.

Ximāo 'ōdjwý. Ximāo tām ne kum me bajtemja kurēkumrēx, me bajtem kute meo baja kum me kurēkumrēx.

Djuda. Xijagu kraja.

Djuda Ikadji. Kute Jeju kurē djwýnhmā kanga djwýnhja.

Be, Jeju kute tūmrām ar anor ne ja. ¹⁷ Ne kam kōt ba djwýnhbē 12jamē ro'ā ruw ne pyka kēnh'ýr bōx ne kam kam meo dja. Nhyṁ me kōt ba kajgo ne me 'ā kumex. Nhyṁ me kātāmjadjwý Jeju'ýr mōn bōx ne 'ā kumex. Pykabē Djudēja kurūm me krāptīmē krīraxbē Djeruxarē kurūm me krāptīmē ngō rax nokā'ā pykabē

Xirumě Xidōmě kurūm me krāptīmē. Me tām ne me akàn Jeju'ā kumex. Me ja ne me 'yr akuprō. 'Yr bikprōnh ne kute kabēn mar nhym kute apŷnh me kanē djāri meo mexmā ne me 'ā akuprō.

¹⁸ Nhym me karō punu kute meo bajadjwŷ mekōt 'yr mōn bōx nhym kam mekam me karō punuja jano nhym me arŷm mex ne. ¹⁹ Nhym me itepato kute Jeju kupēnh prām. Nām Jeju tu tŷxkumrēx nhym kurūm uma apōx ne me kunīo mex. Kam ne me kunī kute Jeju kupēnh prāmā.

Kute arkum kīnh jarēnh ne ajte kute arkum kaprī jarēnh.
Mat 5.1

²⁰ Nhym kam meo mex pan kam kōt ba djwŷnh pumūn arkum,

—Ē ar anhō nēkrēx kētwā, ar ga ne gar akīnhkumrēx. Mŷkam? Bir, ar ga ne Metīndjwŷnh ar akadjy bēnjadjwŷr ne ar ar ajo ba.

²¹ Ē, ar jakam amā prāmwā, ar ga ne gar akīnhkumrēx. Mŷkam? Bir, ar ga dja gar ajajnekumrēx ne.

Ē, ar jakam amŷrwā, ar ga ne gar akīnhkumrēx. Mŷkam? Bir, ar ga dja gar akeket ne.

²² Ē, jakam me kum ar akurēja, ar ga dja gar akīnhkumrēx ne. Ba ne ba amijo inhī ne me awŷr ruw ne kam ar me ajo iba. Ga me akwŷ amā ikīnh ne iwŷr akuprō ba kam ar ar ajo iba. Nhym me kam kum ikurēn kam ikōt kum ar akurē ne. Gar mā ikōt abikamēnhkamdjwŷ me kum ar akurē. Gēdja me te wānh kum ar akurēn bōm ar arēn ar ajaprŷn ar ajaxweo ar apytā,

²³ gar tu akīnhkumrēx ne ate akīnh katin amijara tatak ne.

Mŷkam? Bir, dja Metīndjwŷnh ar amā o pānh rax ne. Kājkwakam gēdja ar amā o pānh mex ne. Kājkwakam kute ar amā o pānh mex ja dja gar amikukām aman ate akīnh kati. Nām me tūmre ā axwe anen me kamin-grāny kajmā'ā ā Metīndjwŷnh kabēn jarēnh djwŷnho bikēnho bao ane. Gar arŷm kam kājkwakam me kīnhkumrēx ne ar baja pumū, ane.

Nām ā Jeju arkum ane. Ne kam ajte me ō nēkrēx kumexjamā kabēn ne memā kum,

²⁴ —Nhym bep me anhō nēkrēx krāptīwā me ga dja ga me akaprī rax ne. Bir, mŷkam? Jakambit akīnh djā kajgokam. Gēdja ī apēx ne ajte amū kētkumrēx.

²⁵ Ne me jakam ajajnewā, me ga dja ga me akaprī rax ne. Mŷkam? Bir, me ga dja ga me amā prām ne.

Ne me jakam akeketwā, me ga dja ga me akaprī rax ne. Mŷkam? Bir, me ga dja ga me abixangrin kam amŷro akumex.

²⁶ Ne me kunī kute abenmā me amex jarēnho kumexja me ga dja ga me akaprī rax ne. Mŷkam? Ga me axwe pumū. Ga me kum me axwebit kīnh ne kute abenmā me mex jarēnho kumexja pumū. Nām me tūmre ā axwe o anen me kamingrāny kajmā'ā kum me 'ēxnhibit kīnh. Me 'ēx ne kute amijo Metīndjwŷnh kabēn jarēnho bajabit ne me kum me kīnh ne abenmā ā me mex jarēnho kumexo ane. Kam ne me kamin-

grāny me tūmre kōpdji'ā kum me axwe, me 'ēxnhibit kīnh ne kute abenmā me mex jarēnho kumexja. Nām ā Jeju memā anen kam kōt ba djwŷnhmā kum,

Jeju kute arkum, "Amā akurē djwŷnh jabē" jarēnh.
Mat 5.38; Ruk 23.34; Kar 7.60; Rō 12.14

²⁷ —Ē, ba ajte ar amā ikabēn 'ō jarē, gora ar ikabēn ma. Gora gar tu amā akurē djwŷnh jabē. Gora me kum ar akurēja dja me te ar ajo ajkē gar akrānmā amā me abēn ar meo aba. ²⁸ Gora ar me kute ar adjūnwāmā tu akabēn mex jarē. Gora ar me kute ar ajo bikēnhja tu Metīndjwŷnhmā me arē gē meo djuw mex. ²⁹ Gēdja me'ō ar ajō nhinebē kurwa ga 'yr akēx gē aktā an-hinebē kurwa. Gēdja me'ō ar ajōbē inōkà by ga tu kum kanga. Nhym ajte akā 'ō'ā ajwŷ ga ajte akā 'ōdjwŷ byn kōt kum angā. ³⁰ Gēdja me'ō mŷjja 'ā ajwŷ ga tu kum kanga. Gēdja me'ō abē anhō mŷjja 'ō by ga tu kum kangakumrēx. Kwārīk wānh ga akubyn 'ā 'wŷr kēt.

³¹ Djā nām me ar ajōo ajkē ga akīnh ne? Kati, nā gām akaprīre. Bir be, kam dja gar ā me jao anhŷr kētkumrēx gē me adjwŷnhdjwŷ kaprī kēt. Nār kon, djā nām me ar ajōkam mex ga akaprī? Kati, nām me ar akam mex gar akīnhkumrēx ne. Bir be, kam dja gar ā me jakam amexo ane gē me adjwŷnhdjwŷ kīnhkumrēx.

³² Ē, ba ar amā arē. Me kum ar ajabē gar amipānh amā me abēkumrēxja bārām kam dja ba ar amex jarēnh jabej? Kati, ē, me axwe ne me kum ōbikwabit jabē, kum aktā aben jabē ne kam kum me kātāmja kīnh kētkumrēx. Be, dja gar gadjwŷ amā anhōbikwabit jabē, djori kam mex? Kati, ar ikōt aba djwŷnhkam gēdja gar tu amā me abēo tuknī. Ar amā anhōbikwa jabēn kam kōt amā akurē djwŷnhdjwŷ jabē. ³³ Nhym ajte me ar akam ukaprī gar amipānh mekam adjukaprī, bārām kam dja ba ar amex jarēnh jabej? Kati, ē, me axwe ne me ōbikwakambit ukaprī, aktā abenkam ukaprī ne kam me kātāmjakam ukaprī kētkumrēx. Be, dja gar gadjwŷ anhōbikwakambit adjukaprī, djori kam mex? Kati, ar ikōt aba djwŷnhkam gēdja gar tu me kunīkam adjukaprīo tuknī, anhōbikwakam adjukaprīn kam kōt akurē djwŷnhdjwŷ kam adjukaprī. ³⁴ Nhym ajte me ar amā mŷjja ngā gar kam amipānh memā mŷjja ngā, bārām kam dja ba ar amex jarēnh jabej? Kati, ē, me axwe ne me aktā aben pānh abenmā mŷjja nhōro ba. Nām me akubyn abenmā 'ānh ōro ba. Be, dja gar gadjwŷ me kute akubyn ar amā mŷjja nhōrmābit mŷjja ngā, djori kam mex? Kati, ar ga, ar ikōt aba djwŷnhja dja gar tu memā mŷjja nhōrkumrēx ne kam pānhkam amak kēt.

³⁵ Bir be, ar ga dja gar amā akurē djwŷnh jabēkumrēx ne kam adjukaprī ne tu kum mŷjja kajgo ngā. Kute akubyn amā pānh mŷjja 'ō nhōrmā pānh kam amak kēt. Metīndjwŷnh pymati tām gēdja ar amā o pānh rax ne. Gar kam arŷm abē Metīndjwŷnh krakumrēx. Mŷkam dja gar ā meo ane? Bir, Metīndjwŷnh ne tu me ōdjŷ, me axwekam ukaprī. ³⁶ Kam dja gar kājkwakam Abām'ā amijakren mekam adjukaprī.

Mete me'ă axwe rēnh nêje memă kabēn.

Mat 7.1; Rô 2.1; Xij 4.11

³⁷ Kwārīk wānh gar me'ă axwe rēnh kêt. Dja gar me'ă axwe rē nhyr me amipānh ar ajă axwe rē, nār Metīndjwŷnh ar amă axwe jarē. Kwārīk wānh gar me axwemă akator kêt ne memă pānh jarēnh kêt. Dja gar me axwemă akato ne memă pānh jarē nhyr me amipānh ar ajaxwemă katon ar amă pānh jarē, nār Metīndjwŷnh ar amă pānh jarē. Nhyr bep kati, gēdja me kute ar akam amikrăja gar tu o abiknorkumrēx gē me amipānh ar gadjwŷ tu ar ajaxweo biknorkumrēx ne.

³⁸ Gora ar memă anhōdjānh ne tu memă angă. Gē me kam amipānh ar amă ōdjānhkumrēx ne ar amă mŷjja ngă. Dja Metīndjwŷnh ar amă o pānh rax ne. Kute mrāmri ne me kute akubyn abenmă djwŷ ngră nhōr kadjy kute ngōnhkam ngjēnh ne ajte kute à'ak ne kum o'uk ne iby ngjēnh nhyr akă'ă bikapīnja pyrāk. Dja ă Metīndjwŷnh ar amă ōr raxo ane. Bir be, kam dja gar Metīndjwŷnh kudjwa memă ōr rūnh nhyr kam me akubyn ar aje memă ōr 'ānh ar amă kungă, ane. Nām Jeju ă kôt ba djwŷnhmă arēnh o ane.

³⁹ Ne kam ajte apŷnh mŷjja djāri arkum 'ă ujarēnh jakreo tē. Ne kam arkum,

—Djām me'ō no răja kute me'ō no răjamă kum, “Amrē, ba amă kô 'amŷn katăt ajo tē”, anhŷrmă? Kati, gorēn kum kô 'amŷn o mōn ren ar ro'ă krekam tŷm, ane.

Be, me axwe ră'akam dja me amŷ me jamă axwe jarēnh kêt. Me axwekam ne me kute me no ră pyrāk. ⁴⁰ Djām me'ō kute mŷjja mar kêtja kute me'ō kute mŷjja mar raxja jakrenh got? Kati, nhyr bep djām me'ō kute marja prīne kum arēn kum akre nhyr kam arŷm ar aben pyrāk ne.

Bir be, ar aje Metīndjwŷnh kukrădjă mar tŷmja amijāno dja. Dja me nyre ar ajă amijakren kam kute ar apyrāk.

⁴¹ Mŷkam ne ga akamy nokam pyka jaŷmjabit pumŷn kam ga anokam pīponhtija pumŷnh kêt ne?

⁴² Djām aje akamymă kum, “Akmerē, amrē ba amă anokam pyka jaŷmwă kaba”, anhŷrmă? Ne kam ga anokam pīponhtiwă pumŷnh kêtumrēx ne. Aje aminokam pīponhtiwă pumŷnh kêtumrēx ne. Aje aminokam pīponhtiwă kaban kam arīt mex ne arŷm amikôt akamy nokam pyka jaŷm ngrire wă kaba.

⁴³ Ne ajte jadjwŷ, ē, djām pidjō mex, pidjō djānhjakam pidjō punu apōx got? Nār kon, djām pidjō punukam pidjō djānh apōx got? Kati, apŷnh pidjō bārī djāri ne kam ō apōx. ⁴⁴ Ō ne parbē rôrōk ne ikwān kam o bārīo amirīt nhyr me kôt kum apōx. Pidjō punukam ō punu apōx, nhyr ate pidjō mexkam ō mex apōx. Ga rojkăkrekam tyrti apōx kêtja pumŷ. Ga ajte prēxkamdjwŷ katēbārī apōx kêtja pumŷ. ⁴⁵ Bir be, nām ă me bēngōkredjwŷ † ane. Nām me ōkre kadjwŷnhbē

† Jeju nhō pykakam me kunī bēngōkre kute mrāmri ne apŷnh me ō pyka djāri kunīkôt me kunī bēngōkre pyrāk.

kabēn mex man arŷm kabēn mexo memă amijo amirīt. Nhyr me ajte ōkre kadjwŷnhbē kabēn punu man arŷm kabēn punuo memă amijo amirīt. Nām me ōkre kadjwŷnhbē mŷjja kumex ma nhyr kam amrē bōm ajkwa krekremē ōto'ŷr apōx nhyr me kam arēnh o ba. Arēnh o ban kam arŷm memă amijo amirīt. Mex nār axwe ja o memă amijo amirīt. Kute mŷjja ō kute bārīo amirīt ja pyrāk.

Me'ō ar kute kike'ă amijakremă memă arēnh.

Mat 7.24

⁴⁶ Ē, ba ajte ar amă ja jarē. Mŷkam ne gar imă “Bēnjadjwŷr, Bēnjadjwŷr” anhŷro aban ajte ikabēnkôt ar amijo aba kêt ne. ⁴⁷ Ē, ba ar amă arēn kike'ă me ajakre. Me'ō iwŷr akēx ne kute ikabēn markumrēx ne ikabēnkôt kute ar amijo baja ne kute mrāmri ne me kute kikremă kre jabjē:n kam kam par pymjŷr ne kam iby kēnmē pyka rēnh ne kute kum o'uk ne 'ă kute kike nhyr te ngō tām ne kute kangōnh nhyr mrāmri ku'ē tŷxja pyrāk. Kum kre jabjēkam ne mrāmri ăm tŷx ne. Nām ă me kute amim ikabēn mar tŷx ă ane.

⁴⁹ Nhyr bep me'ō kute ikabēn mar kajgo, kute ikabēnkôt amijo ba kêtja ne kute mrāmri ne me kute tu pyka krākă'ă par pymjŷr. Kre krānne kam kute par pymjŷr ne kute 'ă kike pyrāk. Nhyr 'ă ngō tām ne kute kajbē me'ă rēnh nhyr rôrōkja pyrāk. Djă nām kajbē kukē nhyr ban rôrōk got? Kati, nām tu ator nhyr ban gru: ane. Dja me'ō kute ikabēn mar kêt'ō ă ane, ane. Nām ă Jeju arkum ujarēnh o amo anen memă ujarēnh pa.

Krăkamngōnh nhō bēnjadjwŷr kute tu amim Jeju kamnhŷkumrēx.

Mat 8.5

7 Ne kam ate krībē Kapana'ŷr tē. Mă 'ŷr tēn bōx. ² Bōx nhyr krăkamngōnh nhō bēnjadjwŷr arŷm kuma, kubē ne krăkamngōnhre krăptībē 100 nhō bēnjadjwŷr arŷm kuma, bōxkôt kuma. Kubajtem. Arŷm kuman kam 'ŷr me bēngētte kwŷ jano. 'ŷr me bēngētte bē idjaer kwŷ jano. Ō ăpēnh ne kanē tŷx ne nō. Arŷm tyk'ŷr. Arŷm arkatin nō. Kum ō ăpēnh jabēkumrēx ja ne kubē kanēn nō nhyr kam kadjy Jeju'ŷr ar ano. Ar kute kum arēnh nhyr 'ŷr tēm ne kute kum ō ăpēnh o mexmă ne 'ŷr ar ano.

⁴ Nhyr ar mōn Jeju'ŷr bōx ne kam kum o no katon kum,

—E kum bep tāmja ne mexkumrēx. Mrāmri dja ga 'ŷr tēn kum ō ăpēnh pytă. Nām kum me bakīnhkumrēx ne arŷm me bamă me babikprōnh djă nhipēx ne. Dja ga on 'ŷr tē, anhŷro ku'ē.

⁶ Nhyr kam 'ŷr tē. Bit 'ŷr tēn 'ŷr kike tēpo tē nhyr krăkamngōnh nhō bēnjadjwŷrja ajte kută ōbikwa kwŷ jano. Nhyr ar kută tēn kajpan kum,

—Bēnjadjwŷr, on dja ga akēx ne. Krăkamngōnh nhō bēnjadjwŷr ne ar imă, “Ar tēn kum arē gē on amŷ akēx”, ane. Bar kam akută tē. Nām amă, “Ibēnjadjwŷr kaāk, ibēnjadjwŷr ngrirekam ne ga inhŷrkwămă adjār ba ipijām karō amă ane. Ingrire, ikătām kam ne ba ba

akutā itēm kêt ne, amikam ipijàmkam. Dja ga tu akabēnobit inhō àpênho mex nhym arým mexkumrêx ne. ⁸ Inhō bēnjadjwýr ne imã kabên, kute raxo ijakrenhja ne imã kabên ba kabên man kôt amijo iba. Ne kam ajte ba ibê me krâkamngônhre nhō bēnjadjwýrkam ba memã ikabên nhym me ikabênkôt amijo ba. Ba me'ômã kum, "Ýr tē", ane nhym arým 'ýr tē. Ba kam ajte me'ômãdjwý, 'Amrê tē', ane nhym arým amrê tē. Ba inhō àpênhmã, 'On mýjja kupê', ane nhym arým mýjja kupê. Kam ne ba amã, 'Abēnjadjwýr djwýnhkam dja ga akabēnobit o mex ne', ane." Nãm ã krâkamngôn nhō bēnjadjwýr amã ane, ane.

⁹ Nhym Jeju ar kabên man kam arkam no tyn djan ôkre kadjwýnhbê amim,

—E kum be nãm tu amim ikamnhíxkumrêx ne, ane. Ne kam me itepato kôt mörja'ýr akêx ne memã kum,

—Ë, ba me amã arê. Nhýnh ne me babê idjaer 'õ ã kute tu amim imaro anhýr? Kati, kêtumrêx. Nhym be nãm tâwã, tâwã kubajtem ne gêt tu amim ikamnhíxkumrêx ne, ane. ¹⁰ Nhym kam krâkamngôn nhō bēnjadjwýr nhōbikwaja akubyn kikremã tē. Kikremã tēn bôx ne kanên nörja pumũ. Nhym mexkumrêx ne, arým à kêt ne nhý. Tãm ne ja.

Kute me'õ tyk akubyn o tñ.

¹¹ Nhym kam akati ngrêre nhym Jeju krí 'õmã tē. Krí nhidjibê Naĩmã tē. Nhym kôt ba djwýnhmê me kâtãm krãptí kôt mō. ¹² Nhym kam Jeju meo mō. Meo mōn í krí tēpo mō. Nãm bit krío rãm ne jao mō nhym Ar kubê kra tykjao mōn o kajpa. Kikre bu'ã kēno kō kayr jajkwa krekremã o aben kajpa. Amrêbê me'õbê mjên tyk nhym kam kraja adjwýnhdjwý kôt kubê ty. Kute amikamã kra pydjín irja ne kubê ty. Nhym me kam kēnkre'ýr o mōn o kajpa. Me krãptí ne me kēnkre'ýr bit o mō, bit kute mekbê idjaer kukràdjãkôt kēnkrekam adjãrmã. ¹³ Nhym Jeju me'õ nija pumũn kam kum kaprí: ne kum,

—Kwãrík wãnh ga amýr kêt, ane.

¹⁴ Ne kam 'ýr tē. 'Ýr tēn kam 'ã nör djãbit kupê. Nhym ar kute o mörja, tyko mörja, o mör týx katikôt kum o dja. Nhym kum kabên ne kum,

—Akmere, ba amã arê. Ë, on kãjmã nhý, ane.

¹⁵ Nhym ekruX ne kãjmã nhýn kam kabēno nhý. Nhym Jeju nãmã kungã. ¹⁶ Nhym me kuní madjã kreti ne kum uman kam Metíndjwýnhmã raxmê mex jarēho kumex ne abenmã kum,

—Ota Metíndjwýnh kabên jarēnh djwýnh rax 'õ me bakam kato, ane.

Ne ajte,

—Metíndjwýnh ne arým õ me baja 'ýr bôx, ane.

¹⁷ Nhym me kam abenmã Jeju jarēho kumex ne amũ abenmã arēho prôt ne. Nhym pykabê Djudêjakam me ja kuma. Nhym amũ bu'ã pyka ja kuníkôt me abenmã arēn kuma.

Djuã'o'ã ujarēnh.

Mat 11.2

¹⁸ Nhym Djuão kôt ba djwýnhdjwý arým kuman Djuãomã arê. Nhym adjwýnhdjwý kuma. Mekbê ijê djãkam nör rá'ãkam ne ar kum mýjja ja kuní jarê nhym kuma. Kuman kam amiwýr ar ku'uw, amiwýr kôt ba djwýnh 'uw, ar amãnhkrut ne ar ku'uw ne arkum, —Ë, ar Jeju'ýr tēn kum, "Djãm ga ne Metíndjwýnh amrêbê me imã ajarê ga arým bôx. Nãr kon, dja ba me atemã 'õdjwý jabej ajkam ama"? ane. Djuão ne ã arkum anen kam ar ano. Bēnjadjwýr djwýnh'ýr ar ano. Ar kute omũnh ne tēm ne kute Djuãomã arēnhmã ne 'ýr ar ano.

Nhym ar 'ýr tēn bôx. ²⁰ Bôx ne kum,

—Djuão kute ngônhmã me angjēnh djwýnh ne awýr ar ijano ne ar imã, "Ar tēn kum, 'Djãm ga ne Metíndjwýnh amrêbê me imã ajarê ga arým bôx? Nãr kon, dja ba me atemã 'õdjwý jabej ajkam ama"? ane." Nãm ã arkum ane.

²¹ Nhym kam Jeju arek me utãro dja. Me apýnh kanê djãrimê, apýnh me tokry djãrimê, me karõ punu kute meo bamê, me no rãmê, me ja ne meo mexo dja. Me krãptí ne meo mexo dja. Djuão kôt ba djwýnh kute omũnh ne akubyn 'ýr tēm ne kute kôt kum arēnh nhym kute marmã ne arek me utãro dja. ²² Ne kam arkum,

—Ar'ýr tēn Djuãomã arê. Ba ne ba arým me'ýr bôx ne me utãro dja nhym me no rá arým rít, me te jakry arým mrã, me í kajêkam tē arým kã mex, me amakkre kêt arým amakkre mex ne ajkam ama, nhym me tykjadjwý arým akubyn tñ ne, nhym me me õ mýjja kêt jamãdjwý kabên mex, kabên ny kãj bē arê. Bir be, ar aje ije meo mexkôt ipumũnhja dja gar tēn kôt Djuãomã arê, ane.

Ne ajte kum,

²³ —Me'õ kute tu amim imar ne kute ôkre kadjwýnhbê ijã amim, "Djãm tãm, nãr kon atemã", anhýr kêt, tãm dja kínhkumrêx, ane. Nãm ã Jeju Djuão kôt ba djwýnhjamã ane. Nhym ar kuman kam mã 'ýr akubyn tē.

²⁴ Ar tēm tekrekam memã Djuão jarēho dja. Me krãptíjamã arēho djan memã kum,

—Nã gãm me aje Djuão pumũnhmã mō, kapôt kukritkam mō. Mã ne kute? Me bõreja pumũ. Bõre ne kôk o wabên ari ar adjuw. Mũm wabên adjuw. Nhym pãnh wabên mũm adjuw. Ne ari ar adjuw. Djãm ã Djuão kute anhýr? Djã nãm ã memã kabên jarēho ane? Djã nãm me jamã kabên 'õ jarê ne kam ajte me umaje amũ me jamã atemã kabên 'õ jarê? Kati, nãm tu katãt memã kabên jarēnhkumrêx ne, tu kum me uma kêt ne kabên pydji memã arēho tē, kabên tãm jarēho tē. ²⁵ Djã nã gãm me aje Djuão pumũnhmã 'ýr aba nhym kubêkã mex jangij ne o ba? Kê, me kute kubêkã mexbit jangjēnh ne kute 'ã amibēno baja ne me bēnjadjwýr rax nhō kikretikambit ar ba, ikra kêt, àpēnh kêt mex ne ar ba.

²⁶ Bir be, nhy mỳj ne ga me aje omũnhmã mõi? Djãm Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh djwỳnh 'õ ne ga me aje omũnhmã mõi? Nà, tãm. Tãm. Ba me amã arẽ. Djuão ne Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh djwỳnh kunĩ kuràm raxi. ²⁷ 'Á ne amrẽbẽ Metĩndjwỳnh pi'òk no'òkkam me amã,

"Ota ba akukãm ajã ujarẽnh djwỳnh 'õ jano, kute akukãm me akre nhy me kute mar ne akutẽp kute axwemã irern katàt amijo bamã.

Kute mrãmri ne me kute me bẽnjadjwỳr rũnh kutẽp katàt pry jadjwỳrja pyræk", ane.

²⁸ Ba me amã arẽ. Djuão ne me kunĩ kuràm raxi. Nhỹnh ne me'õ nã tikkre kurũm kator'õ raxo kute Djuão jakrenh? Kati, bep Metĩndjwỳnh me kadjy bẽnjadjwỳr ne kute ar me utàr ne meo baja, me ja'õ ne te katàm mex ne kute raxo Djuão jakrenh mexi.

²⁹ Nà, Djuão ne rax nhy me kunĩ Djuão kabẽn ma. Nhy me axweja, me kute bẽnjadjwỳr bajtemmã pi'òk kaprĩo atom djwỳnhdjwỳ me kudjwa kabẽn ma. Nãm ne Djuão kabẽn ma òkre kadjwỳnhbẽ amim, "Mrãmri ne Metĩndjwỳnh katàt meo ba", ane. Nhy me Djuão arỳm ngõnhmã me angij.

³⁰ Nhy me bep mekbẽ pardjẽumẽ me kute Mõjdjẽ kukràdjã mar djwỳnhmẽ, me ja ne me Metĩndjwỳnhbẽ amikati. Metĩndjwỳnh kute amim me'ã karõ ne me mar kêt ne ar kubẽ amikatio ba. Nhy me Djuão kute ngõnhmã me angjẽnhmã nhy me ate ar kubẽ amikatio ba.

³¹ Ije tõi mỳj'ã got ba me akamingrãny jakre? Mỳj ne ga me aje uræk? ³² Nã gãm me aje me prĩre mỳjja kam kĩnh kêt pyræk. Ga me me prĩre kikre kabem krĩn kute abeno bixaer baja pumũ. Ar ja ne ar ar jamã kabẽn ne arkum, "Gwaj bakĩnh katio dja, gwaj babixaero dja ne ngõtãx à'æk", ane.

Nhy me ar kum, "Waj, ar ibixaer prãm kêtẽ. Ar itor prãm kêtẽ. Ar imã wã kĩnh kêtẽ."

Nhy me ajte arkum, "Gwaj bamỳr kati mãn o nhỹ."

Nhy me ar, "Kẽ, wajre. Ar imã kĩnh kêtẽ. Ar imỳr prãm kêtẽ." ³³ Djuão kute ngõnhmã me angjẽnh djwỳnh ne me awỳr bõx. Nãm amijajbu: n kute uba kangõo kõm kêt ne ar ba, ga me amã kĩnh kêt ne kam we, "Nãm ajbã. Me karõ punun ar o ba nhy me ajbã", ane.

Be, nã gãm me aje me prĩre pyræk ne amã ja kĩnh kêt ne ajte amã jadjwỳ kĩnh kêt ne. ³⁴ Nhy me bep ba ne ba mrãmri gêt amijo inhĩ ne me awỳr bõx ne me akam id-jækur iban kõt ikõm iba ga me kam amã ikĩnh kêt ne we ijã, "Kẽ, tãwã ne kum prãmte, kum uba kangõo djãnh-ti." Ne we ajte ijã, "Me kute bẽnjadjwỳr bajtemmã pi'òk kaprĩo atom djwỳnhmẽ me axweobit ne òbikwa", anhỹr ar o aba.

³⁵ Djãm Metĩndjwỳnh jamak punu got? Axwe amak mex ne prĩne kute amikukãm mỳjja kunĩ mar ne Djuão kute amijajbur ne ar bamã ano. Ne ajte amikukãm umarkam badjwỳ ijano. Ije amijajbur kêtẽmã ijano. Nhy me kõt me amak mex, me amikukãm umar, ar ipumũn kam òkre kadjwỳnhbẽ amim, "Mrãmri ne Metĩndjwỳnh mexkumrẽx ne amẽ ar ano", ane. Nãm ã Jeju memã ane. Tãm ne ja.

Me'õ ni jaxwe kute me kudjy djào Jeju par kudjy.

³⁶ Nhy me kam mekbẽ pardjẽu'õ nhidjibẽ Ximão ne Je-jumã kum,

—Amrẽ tẽn ikutã anhõ kwỳ krẽ, ane.

Nhy me kam kutã õ kwỳ krẽnmã tẽn bõx ne nhỹ. Nhy me abenmã arẽ. ³⁷ Nhy me'õ nire arỳm kuma. Me'õ nija ne axwe ne krĩ tãmkam arĩk ar ban kam Jeju tẽn ne mekbẽ pardjẽu'õ nhũrkwãkam õ kwỳ krẽno ỹrkõt arỳm kuma. Arỳm kuman kam 'ỳr tẽn. Nãm ngõnh mexte, kẽn jakareo ngõnhkam me kudjy djào ipun kubyn 'ỳr o tẽn o bõx. ³⁸ O bõx ne burũm ibõn mỳro nhỹ. Parbẽ mỳro nhỹ nhy me no kangõo prĩne Jeju par kumrã. Par kumrã nhy me kam ta amikĩo par ngrã. Kum Jeju kĩnhkam 'ỳr tẽn bõx ne omũn kam amikam pijãm ne kam muw ne prĩne no kangõo par kumrãn kam amikĩo par ngrã. Ne kam par kaõ. Kum abẽkam par kaõn kam me kudjy djào par kudjy. ³⁹ Nhy me mekbẽ pardjẽu'õ kutã Jeju õ kwỳ krẽno ỹrja arỳm omũ. Arỳm omũn kam òkre kadjwỳnhbẽ amim,

—Be, Jeju kute mar kêt. Bep Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh djwỳnhkumrẽx ne ren arỳm kuma. Mỳj me'õ ni-wã ma, arĩk ar baja ren arỳm kõt kuma, me'õ axwe kute kupẽnhkõt ren arỳm kuma. Ren kuman ren aminẽje ano. Bep kati kute mar kêt. Kute Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh mar kêt, katãm.

Nãm ã òkre kadjwỳnhbẽ amim ane. ⁴⁰ Nãm ã ane nhy me Jeju arỳm kuman kam kum,

—Ximão ba amã ikabẽn jarẽ, ane.

Nhy me,

—Á, bẽnjadjwỳr, aj rã'ã, ane.

⁴¹ Nhy me kum,

—Ë, me'õ ne ar amãnhkrutjamã pi'òk kaprĩre ngã.

Nãm jamã pi'òk kaprĩ ngrireo 50 ne kungã. Ne ajte jamãdjwỳ pi'òk kaprĩ raxo 500 ne kungã. ⁴² Nhy me ar ja amẽ te akubyn kute kum o pãnhmã. Te o ane nhy me kam kute arkum pi'òk kaprĩ nhõr djwỳnhja arkum, "Kwãrĩk wãnh imã o pãnh kêt. Dja ba tu o akno", ane.

Bir be, nhy me gẽdja kum abẽ rax ne? ane. ⁴³ Nhy me kam Ximão Jejumã kum,

—Kon, birãm tãwã, kute kum rax ne òr ne kute pãnh tu o biknorwã gẽdja kum kĩnh rax ne, ane.

Nhy me kum,

—Nà, kõt ne ga aje arẽnhwã, ane. Nija ne axwe rax. Ba arỳm axwe kunĩ aknon kum pãnh jarẽnh kêt ne. Kam ne kum ikĩnh rax ne, ane. ⁴⁴ Ne kam nija'ỳr akẽx ne Ximãomã kum,

—Ë, djã nã gãm nija pumũ? Be, nã bãm anhũrkwãmã wadjã ga aje imã ngõ nhõr kêt, ije amipar ku'õnh kadjy aje imã òr kêt. Nhy me bep tãmja ne no kangõo ipar kumrãn kam amikĩo ipar ngrã. ⁴⁵ Ga ne ga amã ikĩnh kêt kam aje inhine kaõr kêt nhy me bep tãmja ne ibõx to-tokbẽ arek ipar kaõro nhỹ. ⁴⁶ Ga ne ga aje ikrã ngrãnh kêt nhy me bep tãmja ne me kudjy djào ipar kungrã. Tãmja ne kum ijabẽkumrẽx ne prĩne ijo djuw mex ne. ⁴⁷ Kam ne ba amã, "Tãmja ne axwe krãptĩ ba arỳm tu kunĩo ibiknorkumrẽx ne. Ga kum ijabẽ raxja pumũ.

Nhym bep ije me'õ jaxwe ngrireo ibiknor ne amipãnh kum ikĩnh ngrire", ane.

⁴⁸ Ne kam nijamã kum,

—Arým ne ba ajaxwe djari arým kunĩo akno, ane.

⁴⁹ Nhym kam me Jejumẽ ro'ã õ kwý krẽno kumexja abenmã kum,

—Djijãk tõ mýj me'õ ne gêt me axweo biknoro ba? ane.

⁵⁰ Nhym bep Jeju ne nijamã kum,

—Ga ne ga mrãmri aje tu amim ikamnhĩxkumrẽx nhym kam Metĩndjwýnh arým apytã, on adjumar mex ne tẽ, ane. Tãm ne ja.

Ar nire kute Jejuo djuw mexo ba.

8 Nhym kam tũmbẽ Jeju ajte pyka kunĩkõt ipõko mõ. Krĩ rũnhmẽ krĩ kryre kunĩkõt memã Metĩndjwýnh kukrãdjã'ã ujarẽho ipõko mõ. Ne kãj bê memã kabẽn ny, kabẽn mex'ã ujarẽnh mõ. Mýj kabẽn mex'ã? Bir, Metĩndjwýnh kute me utãr ne me kadjy bẽnjadjwýr ne kute ar meo bamã tãm. Tãm ne memã arẽho ipõko mõ. Nhym kõt ba djwýnhbẽ 12 kõt mõ.

² Nhym me niredjwý kõt mõ. Mýj me nire nã? Bir, me karõ punumẽ apýnh me kanẽ djari kute kubẽ me utãrjadjwý ne me kõt mõ.

Marij me kute kum Madarena anhýrja, kurũm ne Jeju kute me karõ punuo 7 ne apõx ne anorja.

³ Õbẽ ne Djõwanã, Kudja prõ. Kudja ne kubẽ bẽnjadjwýr raxbẽ Erodji nhõ nẽkrẽx pumũnh djwýnh.

Õbẽ ne Xudjana. Nhym ajte me kwý rax ne me kõt mõ. Be, me nire tãm ne me kõt mõn õ pi'õk kaprĩreo aro djuw mexo mõ, o arkum mýjja jamýnhõ mõ.

Kute bãygogore 'y'ã Metĩndjwýnh kabẽn jakre.

Mat 13.1; Mak 4.1

⁴ Nhym me apýnh pyka kunĩkõt Jeju'ýr mõn bõx ne 'ã kumex. Me krãptĩ ne me 'ã akuprõ nhym kam Jeju Metĩndjwýnh kukrãdjã'ã memã mýjja jakre. ⁵ Nãm mekmã kum,

—Ë, õ pur djwýnh ne kute õ purkam bãygogore kremã 'ýr o tẽ. 'Ýr o tẽn o bõx ne kam ar 'yo ukabêr mrã, ane. Nãm mekbẽ idjaer kute mýjja kre kadjy tu mýjja 'yo akabẽ, bãymẽ bãygogore 'ymẽ, ja ne me kute purkam kremã o mrãn kam purkam o ukabêr mrã. Kute mrãmri ne me kute katẽbãri 'yo ukabêr mrãnhja pyrãk.

—Be, me'õ ne ar bãygogore 'yo ukabêr mrã. Nhym 'y kwý prykam rõrõk ne. Nhym me paro pykamã angij nhym te ingrõtã nhym me prĩne paro pykamã angij. Nhym kwẽnhdjwý mã prĩne kuku.

⁶ Nhym 'y kwý kẽnpõ'ã rõrõk ne ingrõt totokbẽ tu ingrõt mjõ. Mrãmri ne kẽn'ã pyka prorrekam 'y rõrõk ne 'ẽx ne ingrã mex ne te kẽnã arẽo ingãn arým ty.

⁷ Nhym 'y kwý mrýnhĩkam rõrõk ne kam mrýnhĩmẽ ro'ã ingrõt ne. Nhym kam prĩne o akno.

⁸ Nhym bep 'y kwý ne pyka mexkam rõrõk ne kam ingrõt ne abatãnh ne ijj rũnh ne 'y krãptĩkumrẽx. Ijykam 'yja amũ o amijakren kam 'y pýnhkõt kubẽ 100 ne. Tãm

ne ja, ane. Nãm ã Jeju memã anen kam ajte kãj bê memã kum,

—Godja ga me ajõ ajamakkre mex jabej, on ama, ane.

⁹ Nhym kam kõt ba djwýnh abej kukij ne kum,

—Mýj'ã ne ga bãygogore kre jakre? ane.

¹⁰ Nhym arkum,

—Bep ar amãbit dja ba mýjja bipdjuo amirĩt ne.

Metĩndjwýnh kute ar apytãr ne ar akadjy bẽnjadjwýr ne kute ar ar ajo baja, ar amãbit dja ba kukrãdjão amirĩt ne. Nhym bep me jamã dja ba kukrãdjã'ã mýjja jakren memã arẽ,

“gẽ me te kute mýjja pumũnhmã ari ar abej rĩt ne te kute mýjja marmã te ari ar amako akẽx ne mar kêtumrẽx ne.”

¹¹ Nã, ar amã dja ba kukrãdjã jarẽ. Ije kukrãdjã'ã mýjja jakreja jarẽ.

'Yja, me'õ kute 'yo ukabêrjabẽ ne Metĩndjwýnh kabẽn. ¹² 'Y prykam rõrõkja ne me kute Metĩndjwýnh kabẽn mar kajgoja'ã akre. Bit me kute amim Metĩndjwýnh kabẽn markumrẽx ne 'ã ngrã tỳxmã nhym ate Xatanaj jãm meo amijakren mekbẽ Metĩndjwýnh kabẽno akno. Me kute tu amim markumrẽx nhym Metĩndjwýnh kute kubẽ me utãr karõ ne jãm meo amijakren mekbẽ Metĩndjwýnh kabẽno akno.

¹³ Kẽnkam 'y rõrõkja ne me kute amim Metĩndjwýnh kabẽn mar 'iry kêt ne kangaja'ã akre. Nãm me Metĩndjwýnh kabẽn man bit kum kĩnhkumrẽx o tẽm kajgo. Kute mrãmri tu amim markumrẽx kêtẽ. Ajkwaobit ne kute mar. Kute 'y nhingrõt ne arẽ kêtãkam tebẽ tykja pyrãk. Kute amim mar 'iry kêt nhym ate apýnh me kaprĩ djari kute ikõ'ymã 'ýr bõx nhym arým kanga.

¹⁴ Mrynhĩkam 'y rõrõkja ne me kute Metĩndjwýnh kabẽn mar ne kam ate ajte kute jãm mýjja marja'ã akre. Nãm me arým amim Metĩndjwýnh kabẽn man kam 'ãno ãm kêt ne. Djã nãm me Metĩndjwýnhbit man ar o ba? Kati, nãm me jãm umar punu djã 'õmẽ nẽkrẽxmẽ mýjja me kute o amikĩnhjamẽ mýjja jakõtbit amak bẽn ne ne kam amũ amim Metĩndjwýnh kabẽn maro àrwý kêtumrẽx ne. Kute mrýnhĩ kute prĩne bãygogo nhingrõto bikẽnh nhym kam ijj kêt mexja pyrãk.

¹⁵ Nhym bep pyka mexkam 'y rõrõk ja ne me kute tu amim markumrẽx ja'ã akre. Nãm me tu amim Metĩndjwýnh kabẽn markumrẽx ne tu 'ã ngrã tỳx ne kam mũm ate ibej mýjja 'õ mar kêt ne tu mrãmri 'ãno djan mã kõt ajkamẽ. Kute 'y nhingrõt ne abatãnh ne ijj mexkumrẽx ne kumex ja pyrãk. Tãm ne ja.

Kute ngõnhpõk'ã memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnh djwýnh jakre.

Mak 4.21

¹⁶ Ba ajte ar amã 'õdjwý jarẽ. Djãm me kute ngõnhpõkmã angjẽnh ne kute ngõho 'ã pro got? Ne kute ikwã djã krakri umjýr got? Kati, ngõnhpõk ne me kum angij ne tu kẽnhkam umjuw nhym memã kikre kre kurwýo ku'ẽ. Nhym me mrãn wangij nhym prĩne memã irã. Dja gar ã abẽ ngõnhpõk mãn prãbẽ ã memã Metĩndjwýnh jarẽho ane gẽ me kuma.

¹⁷ Ě, amũ akati 'ökam dja mỳjja bipdjur kunĩ amirĩt ne. Nhy mỳjja pudjurdjwỳ amirĩt nhy me kunĩ kuma. ¹⁸ Kam gędja gar mỳjja kunĩ kute amirĩt kętri prĩne ikabęn ma. Gora ar amim aprĩn ikabęn ma. Me kute tu amim imarkumręxmã dja Ibãm ijo amirĩto tę gę me amim imar rax. Nhy me bep me ajkwaobit kute amim imarjabę dja Ibãm ijo apdju. Dja prĩne inęje me no'a pron mekbę ijo apdju. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju arkum amijaręnho ane.

Jeju kamymę nã te 'yr ãrmã.

Mat 12.46; Mak 3.31

¹⁹ Nhy kam Jeju nãmę kamy ar 'yr tę. Ar kute omũnhmã ne ar 'yr tę. Nhy me 'ã kumex. Nhy ar te 'yr bikamęnhmã te 'ã meo ane. Nhy me 'ã ĩptĩ: ane. Prĩne Ar kubę utã. ²⁰ Nhy kam me'õ Jejumã kum,
—Ota anãmę akamy ar amrębę awyr bõx ne akuri ku'ę, te kute apumũnhmã kikre kabem ku'ę, ane.

²¹ Nhy kam kum,
—Me kute Metĩndjwýnh kabęn mar ne kute kabęnkõt amijo baja, o ne ba inã, o ne ba ikamy, o ne ba inhõbikwakumręx, ane.

Kute kõkmã bęn tỳx.

Mat 8.23; Mak 4.35

²² Ne kam amũ akati jakam kõt ba djwýnhmę ro'a kãkam wadjãnhỹ. Nhy kam arkum,
—Gwaj gop imõti nhikjęmã rę, ane.

Nhy kam ar kum,
—Gętõ, ane.

Nhy kam ar mõ. ²³ Kõknhõkãkam ne ar mõ. Mõ: nhy kam Jeju õto nõ. Nhy kam arým kõk wabę. Ābęr tỳx nhy arým kam ngõ aben mok ne. Nhy kam ngõ kute aben mokkam arým kãkam ngõ ipu ne. Ne arým ãr 'yr. ²⁴ Nhy Jeju arek õto nõ. Arek õto nõ nhy kam kõt ba djwýnh 'yr prõt ne tok ne kum,
—Meo ba djwýnh, meo ba djwýnh, gop ano tỳx, ota gwaj arým badjãr 'yr, ane.

Nhy kam ekru ne kãjmã dja. Ne kam kõkmã bęn tỳx ne ngõ kute aben mokitjamã bęn tỳx nhy arým ngõ anhikrę nhy arým kõk djãbęr anhikrę. Nhy arým ngõ anhikręn nõ. ²⁵ Nhy kam Jeju arkum,
—Mỳkam ne gar imar kęt ne tu amim ikamnhĩxkumręx kęt ne? ane.

Nhy kam ar madjãkam e tuk anen kam ari aben pumũnho kumex ne kam abenmã kum,
—Ije tõ mỳ me'õ got ja? Nãm tu gęt kõkmã kabęn ne ngõmã kabęn nhy tu kabęnkõt anhikrę, ane. Arým ne Jeju kõkmę ngõmã kabęn nhy anhikręn nõ.

Me karõ punu krãptĩ kute me'õo ba.

Mat 8.28; Mak 5.1

²⁶ Nhy kam ar mõ. Mõ:n arým ikjęmã rę. Mekbę Djeradja nhõ pyka'yr rę. Aben kõnh ne pykabę Garręjamę mekbę Djeradja nhõ pyka. Aben kõnh ne aktã akã nhikję'ã krĩ. Nhy kam arým ar ikję'ã mekbę Djeradja nhõ pyka'yr rę. ²⁷ Nhy kam Jeju wabi. Krĩbę Djeradjakam me kra 'õ ne me karõ punu ar o ba nhy kam

Jeju bõx nhy omũn kam 'yr prõt ne. Amrębę me karõ punu kute ar o ba tũmkam ne ar kubękã jangjęnh kęt ne ba. Kęnkrekambit ba. Kikremã bõx kęt. Kęnkrekambit ne ar ba, me kute kęnkrekam me angjęnh jakambit ne ar ba. ²⁸ Me karõ punu kute ar o baja ne me te kute uwpren kubę ĩjęmã te o ane. Nhy me karõ punu kute ar o bakam mrãmri 'itỳxkumręx ne. Nãm me te pa djuwpren te te djuwpre nhy tu amijã kãxirãx kukę. Nhy me karõ punu mã arwã'yr kujaęko ba, mã 'yr kangõ. Nãm ã me karõ punu ar o anhỹro ba. Be, tãm ne Jeju pumũn kam 'yr prõt ne. 'Yr prõt ne parbę tu mýrbę tỳm ne amra. Nhy Jeju arým me karõjamã kum,

—Me karõ punu on akato, ane.

Nhy kam arým amra ne. Ne kam kãj bę kum kabęn ne kum,

—Jeju, Metĩndjwýnh pymao kubę kumkati kra, mỳj ne ga aje ĩjomã? Kwãrĩk wãnh ijo abikęnh kęt, ane.

³⁰ Nhy kam Jeju kukij ne kum,

—Mã ne anhidji kute? ane.

Nhy kam,

—Ibę ne Krãptĩtire, ane. Me karõ krãptĩ: kute ar o ba'ã ne,

—Ibę ne Krãptĩtire, ane. ³¹ Kwãrĩk wãnh ga mũm me ĩjanor kęt, ane. Ne kãj bę kum kabęn ne, aminęje kum kabęn ne, ne kum,

—Kwãrĩk wãnh ga kre ry typydjija'yr me ĩjanor kęt. Kwãrĩk wãnh kam me ijo abikęnh kęt ba me itokry kęt, anhỹro nhỹ.

³² Nhy kam ajmã angrõ jamyre krãnhrekam kumex. Kute pi'õ pyrãk ne ãkuro kumex. Nhy kam me karõ punu Jejumã kum,

—Dja ga angrõ jamyre'yr me ĩjano. Dja ga angrõ jamyre'yr me ĩjano ba me kum wangję, ane.

Nhy kam memã,

—Rã'ã, ane. Nhy kam me karõ punu arým kum iren mã kurũm katon angrõ jamy'yr mõn kum wangij.

Nhy angrõ jamyre umaje bõm tỳm ne pyka krã'yrkam mõn ngõ to do: ane, akã pręk'ã ne mõn nox nhy kam ngõ kunĩ nhimex ne. ³⁴ Nhy kam me kute õ krito djuw mex djwýnhja omũnho dja. Omũnho djan prõt ne kam bõx ne memã arę. Me õ krĩkam me jamã aręn bu'ã krĩkam me jamãdjwý arę.

³⁵ Nhy kam me Jeju'yr prõt ne. Kute omũnhmã 'yr prõt ne. Nhy kam me karõ punu kute ar me'õo baja arým mexkumręx ne Jeju parbę nhỹ. Kubękã jangij ne nhỹ. Arým umar mexkumręx ne nhỹ. Nhy me omũn kam tĩn prãm ne. ³⁶ Nhy kam me kute Jeju pumũnh djwýnhja mekõt prõt ne ajte katon kam memã aręnho dja, Jeju kute me'õkam me karõ punu janorja memã aręnho dja. ³⁷ Kam pykabę Djeradjakam me jamę bu'ã krĩ krykam me ja ne me Jejumã kabęn ne kum,

—On me ikurũm tę, on mã me ikurũm tę, ane.

Me kum uma tỳxkam ne me ã aminęje anoro ane. Nhy kam Jeju kãmã wadjã. ³⁸ Nhy kam Jeju kute me karõ punubę me'õ pytãrja te kõt krã ne kum,

—Ba akõt tę. Ba akõt tę, ane.

Nãm te ane nhy aminęje nęn kum,

³⁹ —Kati, arek dja. Mă akubyn tĕn anhŭrkwăkam memă amijarĕ, Metĭndjwŭnh kum akaprĭn kute apytărkôt memă amijarĕ, ane.

Nhym kam ă anen kam mă akubyn tĕn kam arŭm kikre kunĭkôt kikrepdjită memă ar amijarĕnho ba, Jeju kum kaprĭn kute utărkôt ar memă amijarĕnho ba.

Kute me'ô kurerer akubyn o tĭn.

Mat 9.18; Mak 5.21

⁴⁰ Nhym kam Jeju kămă wadjàn ajte akubyn ikjĕmă mŏn rĕ. Nhym me kam amako krĭ nhym arŭm bŏx nhym me kam kĭnhkumrĕx ne. ⁴¹ Nhym kam me'ôbĕ Djajru Jeju'ŭr tĕn bŏx. Djajrubĕ bĕnjadjwŭr'ô, me bikprŏnh djăkam bĕnjadjwŭr'ô. Ne kam Jeju'ŭr tĕn bŏx ne kabem tu mŭrbĕ tŭm ne kam kum,

—Dja ga inhŭrkwămă tĕ, ane. Ne kam kum krao no katoro dja. Kra pydji, kra prĭti ne kanĕn nŏ. Arŭm tyk 'ŭ:r ne nŏ nhym kam kum o no kato. Nhym kam Jeju kôt tĕ. Me krăptĭ Jeju'ă aŏ ne kunoro mŏ.

⁴³ Nhym kam tĕmkôt me'ô nija kôt bŏx ne 'ă kubĕkă nhidja kupĕ. Năm ar kamrŏ apŏx ba. Amrĕbĕ ne ar kamrŏ apŏx ba. Arŭm 'ă amexbĕ 12. Năm prĭne amijă amibĕ pi'ôk kaprĭ kunĭ krĕn kajgon mex kĕt ră'ă ne. Năm te me kane djwŭnh o ane. Nhym bep Jeju tĕmkôt ne 'ă kubĕkă nhidjabit kupĕn, tămkam arŭm kamrŏ ngră, arŭm mex ne. ⁴⁵ Nhym kam Jeju memă kum,

—Mŭj me'ô ne ikupĕ? ane.

Nhym me kunĭ aminĕje kum,

—Kati, kon, me'ô, me'ô, anhŭro kumex.

Nhym kam Pedru kum,

—Bĕnjadjwŭr, djăm me krăre: got ga "Mŭj me'ô ne ijă kubĕkă kupĕ", ane. Me kute gwaj bamă ipŏk mex ne kute gwaj bakunoro mŏrjakam ga, ane.

⁴⁶ Nhym kum,

—Nă, arŭm ne me'ôwă ikupĕ. Ipymao ne ba arŭm me'ôwăo mex ne arŭm kuma, ane.

⁴⁷ Nhym nija te kute kubĕ amipdjurmăn kam ta amim,

—Kati, arŭm ne kuma, anen kam 'ŭr tĕ. 'ŭr tertet tĕ. Umaje tertet tĕn tu mŭrbĕ tŭm ne kum amijarĕ. Me ipŏkri tu kum amijarĕnho nŏ. Kute 'ă kubĕkă kupĕn ne tăm kam mexkôt kum amijarĕnho nŏ. ⁴⁸ Nhym kum,

—Ăpnhĭre nă găm tu amim ikamnhĭxkumrĕx ne. Aje amim ikamnhĭxkumrĕx kôt ne ba arŭm apytă. On adjumar mex ne mă akubyn tĕ, ane. ⁴⁹ Kum kabĕno ăm ră'ă nhym bĕnjadjwŭr nhŭrkwă kurŭm me'ôja tĕn kajpan kum,

—Onĭj arŭm akra ty. Kwărĭk wănh ga memă ujarĕnh djwŭnhmă akrao ano kator kĕt, ane.

⁵⁰ Nhym Jeju arŭm kuman kum,

—Kwărĭk wănh ga akaprĭ kĕt ne akrakam adjumar punu kĕt. Dja ga tu akra'ă ikamnhĭxkumrĕx nhym arŭm akubyn mex ne, ane.

⁵¹ Năm ă anen kam mă 'ŭr tĕ. Tĕn kam ŭrkwămă bŏx. Nhym me arek abej ămrao kumex. Nhym kam mekmă kum,

—Kwărĭk wănh ga me amŭr kĕt. Kati, tyk kĕtĕ, năm ôto nŏ, ane.

Nhym me arŭm tyk mexkôt omŭn kam Jeju'ă keketo kumex ne aprŭo kumex, ne we,

—Be năm we, "Năm ôto nŏ", ane.

Nhym kam aminĕje me ja nĕ, mekôt mŏrjamĕ me kute tyk jabej ămrao kumexjamĕ aminĕje me nĕ.

Nhym bep Pedrumĕ Djuăomĕ Xijagumĕ tyk ne nŏrja nămĕ bămmĕ ar ajbit ne ar kôt wadjă. ⁵⁴ Nhym kam Jeju ikra 'amŭn kum,

—Ăpnhĭre, kăjmă nhŭ, ane.

⁵⁵ Nhym kam karŏ akubyn kum wadjă nhym akubyn tĭn ne ekrux ne kăjmă nhŭ. Nhym kam Jeju nămĕ băm arkum,

—Ar kum mŭjja 'ô ngă gĕ kukrĕ, ane.

⁵⁶ Nhym nămĕ băm ar abenkam no tyn dja. Nhym kam arkum,

—Kwărĭk wănh gar memă arĕnh kĕt. Dja gar tu mek-bĕ udju, ane.

Kute Ar kubĕ 12 janor.

Mat 10.5; Mak 6.7

9 Nhym kam akati 'ôkam Jeju amikôt ba djwŭnho akprŏ. Kôt ba djwŭnhbĕ 12ja ne aro akprŏ. Apŭnh me ô pyka djari kute 'ŭr ar anormă ne aro akprŏn arkum,

—Ĕ, ikabĕnkôt dja gar me nĕje me karŏ punu jano. Ne apŭnh me kanĕ djari me utăro mŏ. Ba dja ba ar amă ipyma jadjă gar kam ipymao apŭnh me kanĕ djari meo mexo mŏn me karŏ punu kute meo ba djari kubĕ me utăro mŏ.

² Ar apa, ĕ, ba ar amă arĕ. Kwărĭk wănh gar anhŏ mŭjja'ô byr ne o amŏr kĕt, akajpar djă'ô byr ne o amŏr kĕt, ajĕnh tur ne o amŏr kĕt, anhŏ kwŭ krĕn djă, anhŏ pi'ôk kaprĭ, anhŏ kubĕkă'ô kwărĭk wănh gar o atĕm kĕt. Dja gar tu anhŭkam mŏ. Mŏn kam apŭnh me ô pyka djari me 'ŭr ajmă. Dja gar me'ô nhŭrkwăkam bŏx ne nhŭ, kwărĭk wănh ajte amŭ amă me'ô nhŭrkwă 'ô Kĭnh ne 'ŭr amŏr kĕt. Dja gar tu bŏx ne kikrekam abŏxwă tămkam tu arek kam anhikwăo dja. Dja gar memă arĕnh pan kam arŭm ajte amŭ pyka 'ô'ŭr tĕn ajte kikre 'ôkam tăm ne. Ne ajte amŭ tĕn 'ôkam tăm ne. Ne ajte 'ôkam tăm ne.

Dja gar krĭ 'ôkam bŏx nhym me kum ar akĭnh kĕt ne kute ar akabĕn mar prăm kĕt jabej, gar kam arŭm tu amŏrkumrĕx ne. Tu amŏrkumrĕx kadjy amiparkă'ă pykawă tatak ne. Aje me kute akabĕn mar prăm kĕtjao amirĭt nhym Metĭndjwŭnh kute omŭnh ne amŭ 'ôkam kute memă pănh jarĕnh kadjy dja gar amiparkă'ă pykawă tatak ne. Dja gar kăj bĕ memă kum, "Onĭj Metĭndjwŭnh kute ar me bapytăr ne me bakadjy bĕnjadjwŭr ne kute ar me bajo bamă", anhŭro mŏ. Ne kam kôt meo mexo mŏ, ane. Năm ă Jeju kôt ba djwŭnhmă me'ă karŏo anen kam mă me'ŭr ar ano.

⁶ Ar ano nhym kam ar arŭm krĭ kunĭkôt ajmă ne kăj bĕ memă Jeju'ă ujarĕnh ny jarĕnho mŏn kôt meo mexo mŏ, apŭnh krĭ kunĭkôt ne ar ajmăn ba.

⁷ Nhyam kam bĕnjadjwÿr raxbĕ Erodji arÿm Jeju'ă ujarĕnh man kôt ba djwÿnh kute meo mexo mörja arÿm adjwÿnhdjwÿ ma, ne kam te kute marmă. Năm me apÿnh kabĕno noo biknor mex ne. Nhyam te kute mÿjja marmă. Jeju'ă ne me ari kabĕn kwÿ jarĕ: ne abenmă kum,

—Bep Djuăo kute ngônhamă me angjĕnhja ne we ajte tĭn ne kato, ane.

Nhyam ajte me kwÿ we,

—Me bakukămarebĕ Erij ne ajte kato, ane.

Nhyam ajte we me kwÿ,

—Bep Metĭndjwÿnh kabĕn jarĕnh djwÿnh amrĕbĕ tyk ne ajte we tĭn ne kato, ane.

Nhyam kam Erodji te kute apÿnh me kabĕn ja marmă.

⁹ Ne kam ta amim,

—Ije bep Djuăo ne ba arÿm mut krăta. Nhyam mÿj me'ô got ja ba arÿm 'ă ujarĕnh ma, ane. Ne kam te kute Jeju pumÿnh prăme.

Kute tepmĕ djwÿo meo djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Dju r 6.1

¹⁰ Nhyam kam arÿm Jeju kute ar anor nhyam ar mörja ajte akubyn 'ÿr mōn bōx ne kum amijarĕ. Nhyam kam krĭmă me umaje ar ajbit aro tĕ. Krĭ nhidjibĕ Bexadamă ne aro tĕ. ¹¹ Ar ajbit kute o mōrmă nhyam ate ajte me kătămja kôt krăptĭ:n bōx. Năm me abenmă Jeju mōrkôt arĕn kam ajte kôt mō. Djă năm Jeju me krăptĭ pumÿn memă àkrĕ? Kati, năm me krăptĭ pumÿn kam tu memă kabĕn mex jarĕ. Năm Metĭndjwÿnh me kadjy bĕnjadjwÿr ne kute me utăr ne ar meo bamă memă arĕ ne kam ajte kôt me kanĕ pytăro dja.

¹² Nhyam kam arÿm me'ă amykry tĕ. Nhyam kam kôt ba djwÿnhbĕ 12ja 'ÿr tĕ. Jeju'ÿr tĕn kum,

—Ije gop on me ano. Gop on me krăptĭja me ano gĕ me apÿnh krĭmă ajmăn bu'ă krĭ kryremădjwÿ mōn wănh kam ô kwÿ krĕn wănh kam nōn ta amikadjy mÿjja by. Nhyam nhÿnh ne mÿjja 'ô ne me kute krĕnmă ne me jakam ar ba. Arwăkam ne gwaj ar baba, ane.

¹³ Nhyam kam Jeju kôt ba djwÿnhmă kum,

—Ar ga dja gar mekmă mÿjja ngă gĕ me kukrĕ, ane.

Nhyam ar kam kum,

—Ije kati, ar inhō djwÿbĕ 5 ne tepdjwÿ amănhkrut. Jabit. Be, djăm mÿjja rax? Năr djăm ar imōr ne ije gwaj banhō pi'ôk kaprĭo me krăptĭja kadjy ije djwÿ byrmă? ane.

¹⁴ E kum bep me krăptĭkumrĕx. Me my'ă akrebĕ 5.000. Nhyam kam arkum,

—Ĕ, dja gar meo 50'ă kabĕn ne me krĭo tĕ.

¹⁵ Nhyam kam kôt ba djwÿnh meo 50'ă kabĕn ne me krĭo tĕn me krĭ pa. ¹⁶ Nhyam kam Jeju djwÿbĕ 5ja byn tep amĕ kubyn kăjmă krăn kăjkwa pumÿn Metĭndjwÿnhmă ôdjănh jarĕ. Ne kam djwÿmĕ tep kokij ne kam kôt ba djwÿnhmă kungă. Nhyam kam amÿ memă kungă, me krăptĭjamă kungă. ¹⁷ Nhyam me kam kukrĕ. Nhyam kam me kunĭ ô kwÿ krĕn kam ajnekumrĕx. Nhyam kam djwÿmĕ tepja'ă kătăm. Nhyam kam kôt ba djwÿnh anhyjao atom ne. Djwÿmĕ tep janhyjao atom nhyam kam 'ă kabĕ 12. Djăm djwÿmĕ tep ngri got.

Pedru kute Jejubĕ Krituo amirĭt.

Mat 16.13; Mak 8.27

¹⁸ Nhyam kam 'ôkam Jeju ate mekbĕ tĕn kam Metĭndjwÿnhmă amijarĕnh nhÿ. Nhyam kôt ba djwÿnhbit kuri krĭ. Nhyam kam Jeju kute amijă ujarĕnh marmă abej ar kukij.

—Ĕ, ar imă ijă me ujarĕnh jarĕ ba kuma, ane.

¹⁹ Nhyam ar kam kum,

—Ije kum be năm we me ajo Djuăo kute ngônhamă me angjĕnh djwÿnhja, nhyam me kwÿ ajo me bakukămarebĕ Erij, nhyam me kwÿ ajo Metĭndjwÿnh kabĕn jarĕnh djwÿnh tĭm ajte akubyn tĭn ja'ô, ane.

²⁰ Nhyam kam arkum,

—Ne ar gadjwÿ mă ne gar imar on? Mÿj'ă ne gar ijakre? ane.

Nhyam kam Pedru kum,

—Kati, abĕ ne Kritu. Abĕ me inhō Bĕnjadjwÿrbĕ kumkati. Metĭndjwÿnh amrĕbĕ kute me

bakukămaremă ajarĕnh ga aje me ipytăr ne aje ar me ijo abamă amrĕbĕ kute me imă ajarĕnh ba me ije ar akam amako iba, ne arÿm Metĭndjwÿnh ajano ga arÿm bōx, ane.

²¹ Nhyam kam arkum,

—Nă, kôtô. Kwărik wănh gar memă ja jarĕnh kĕt. Dja gar tu mekbĕ ipudjurkumrĕx ne, ane. Ar kute udjurmă ħ arkum arĕnh tÿxo ane. ²² Ne ajte arkum,

—Ĕ, dja me prĭne ijo ajkĕ, ba itokry rax ne. Ba ije amijo inhĭ ne me awÿr irwÿk ba dja ba itokry rax ne. Dja mebĕngĕttemĕ me kadjy Metĭndjwÿnh mar djwÿnh nhō bĕnjadjwÿrmĕ Mōjdjĕ kukrădjă mar djwÿnhmĕ kum ikĭnh kĕt ne ikanga ne kam tu ibĭ nhyam ijă akati amănhkrut ne ikjĕkĕt ba kam akubyn itĭn ne, ane.

²³ Ne kam ajte me kunĭmă kum,

—Gĕdja ga me ajō mă ikôt abikamĕnh prăm jabej kwărik wănh amidjwÿnhbit mar ne amijo kĭnh kĕt. Dja ba ityk kadjy inhō pĭte'y mÿn itokry: ne. Dja ga me ajō ijă amijakren aje pĭte'y mÿnh măn prăbĕ amă atokry pyma kĕt ne amă ijabĕ ră'ăn kam myt kunĭkôt ikadjy amiman mă ikôt ajkamĕ. ²⁴ Me kute amidjwÿnhbit mar ne me kum tokry pyma, me tăm gĕdja me tyn kam me biknor tokry djăkam tĕ. Nhyam bep me kum ijabĕkumrĕx ne kute amidjwÿnhbit mar kĕt nhyam me kute me par jabej me tăm gĕdja me amiptăn ar tĭn ne ba ră'ă: ră'ă. ²⁵ Ne ren me'ô pykabĕ mÿjja mexja kunĭ, nĕkrĕx kunĭ ren ari o atom ne o ban kam ren ty, je mă dja kam nĕ? Kati, năm ren ty nhyam ren ô nĕkrĕxja ren wănh kumex.

²⁶ Godja me'ô ikam pijăm ne ikabĕnkam pijăm jabej ba badjwÿ amipănh kam ipijăm ne. Ba ije amijo inhĭ ne me awÿr irwÿk gĕdja ba amipănh tăwăkam ipijăm ne. Dja ba ajte iraxo me awÿr bōx. Ibămmĕ kadjy mrănh djwÿnh jadjĕnhmĕ umao ipyma:n me awÿr bōx. Ibĕ kumkatio bōx nhyam tămja ikam pijămja ba badjwÿ arÿm amipănh kam ipijăm ne.

²⁷ Ba me amă arĕ. Ibăm dja ijă bĕnjadjwÿr rax mĕ ba ipymao me apytăn ar me ajo iba. Dja gar adjămja akwÿ atĭnri iraxkôt ipumÿ, me akadjy ibĕnjadjwÿr rax ne ipy-

makôt ipumũ. Mrãmri ne ba ikabënja, ane. Nãm ã Jeju memã kabën jarënho ane.

Jeju adjênho kute amijo amirĩt.

Mat 17.1; Mak 9.2

²⁸ Nhyim 'ã pi'òk kamrêk pydji nhyim aro tẽ, Pedrumẽ, Xijagumẽ, Djuã aro tẽ, krãnh'yr aro tẽn imòkmã aro bõx. Kute Bãmmã amijarënhmã ne 'yr aro bõx. Ne kam Bãmmã amijarẽ. ²⁹ Bãmmã amijarënho dja nhyim ajmã nokre o nhyim atemã nokre nhyim 'ã kubëkadjwý aka: ne. Akakam adjênh ne.

³⁰ Nhyim ar my amãnhkrut ne kum kabëno dja. Môjd-jëmẽ Erij ar amrëbê tyk, ar tãm ne ar katon kum kabëno dja. Nãm ar adjênh ne uma:kumrëx ne kum kabëno dja. Jejumẽ ne ar abenmã kabëno dja. Jeju tyk'ã ne ar abenmã ujarënho dja. Krĩraxbê Djeruxarëkam me kute bĩnmã ne ar abenmã arënho dja. Metĩndjwýnh kute tykmã kum 'ã karòkôt ne ajte ar 'yr bõx ne kôt abenmã arënho dja.

³² Nhyim Pedru ar ôtdjwakumrëx ne arek ôto ikwã. Ne kam no tỳx ne kam Jeju pyma, adjênhkôt omũ nhyim amẽ ar kuri ãmjadjwý tãm ne. Kam kubëkã jad-jênh ne kam mexkumrëx ne ku'ê. ³³ Nhyim arým ar amẽ tẽm 'yr dja nhyim Pedru Jejumã kum,

—Bënjadjwýr, mrãmri ne bar jakam bõx ne akuri nhý nhyim mexkumrëx ne. Bar apýnh ar amã kikre'ã irõx nhipêx, ga anhõmẽ, Môjdjê nhõmẽ, Erij nhõmẽ. Amãnhkrut ne ikjêkêt dja bar ar amã ipêx, ane.

Kute amikabën'õ mar kêt. Pedru ta ne amikabën'õ mar kêt kam ãm tu arĩk kabën ja jarẽ. ³⁴ Kum kabëno ãm rã'ã nhyim kam kakrã arým prĩne aro akno. Nãm kakrã kute prĩne aro biknorkam arým ar tĩn prãm ne.

³⁵ Nhyim kam kakrã kurũm Metĩndjwýnh arkum kabën ne arkum,

—Be, ikra ne wã. Ar omũ. Ikra ja ne ba àpênh kadji amijo utàn amim kudja. Tãwã dja gar kabën man kabënkôt mrã, ane.

Jeju me karõ punumã bën tỳx.

Mat 17.14; Mak 9.14

³⁶ Nãm ã arkum kabën anen anhikrê nhyim kam Jejumẽ kôt ba djwýnh ar ate ku'ê. Amẽ ar myja arým mã nhĩãm tẽ.

Nhyim akati nhyim kam Jeju akubyn krãnhre kurũm aro ruw. Aro ruw ne kam mã aro mõ. Aro mõ nhyim me krãptĩ ar kutã mõn ar kajpa. Djãm kam got ar kute Jeju jadjênhkôt omũnhja memã arẽ? Kati, Jeju ar pykabê bari ne ar mekbê udju ne.

³⁸ Nhyim me ar kajpa nhyim me ipòkri me'õ myja kãj bê kum akij,

—Bënjadjwýr, gop ikraja pumũ. Ikra myja ne pydjii.

³⁹ Ota me karõ punu'õ ar ibê ikra paro ba. Nãm 'yr ban bõx nhyim ar ijaerbê tu amra: ne. Nãm amran rôròk ne àmnhirënho ikwã, ajmrô prõto ikwã. Ne kam kute amijo pyka titik kurêje prĩne amingã. Kute kum irer prãm kêtumrëx. ⁴⁰ Nã bãm te akôt ba djwýnhjamã ikrao a'uw nhyim kute imã ikra pytãr kêtumrëx, te kute imã

utãrmã te o ane, ane. Nãm ã Jejumã kra jarënho ane.

⁴¹ Nhyim kam Jeju me'yr akëx ne memã kum,

—Ije me akamingrãny aje amim ikamnhĩx kêtumrëx. Me ajaxwe. Mã dja ijã akati, akamãt kô kute ba me akam arek ar iba. Nã bãm me awýr bõx ga me ajamakkre kêtumrëx ne prĩne akabëno ikaty. Nã bãm te amiwýr me akam ama ga me arĩk ar aba, ane. Ne ajte bãmjamã kabën ne kum,

—Amrẽ akrao tẽ, ane.

⁴² Nhyim kam 'yr tẽn pa 'amýn Jeju'yr o tẽ. 'Yr o tẽm-rãm nhyim ajte me karõ punuja o pyka kôpênãt ne. Krajao pyka kôpênãt nhyim àmnhirënho nõ. Nhyim Jeju me karõ punujamã bën tỳx nhyim umaje bõm tỳm. Nhyim kam Jeju kum krao mex ne akubyn bãmã kungã. ⁴³ Nhyim me kôt omũ, Jeju kute Metĩndjwýnh pymao o mexja me kôt omũ ne ari aben pumũnh kumex. Djãm Metĩndjwýnh puma ngri got. Nhyim me Jejukam no tyn kumex rã'ã nhyim Jeju kôt ba djwýnhmã kum,

⁴⁴ —Gora ar amijamakkrekam ikabën janhô. Ê, ba ije amijo inhĩ ne me awýr irwýk gêdja me memã ikanga, ikurê djwýnhmã ikanga, ane. ⁴⁵ Nhyim ar kute kabënja mar kêtumrëx. Nãm ar ajmã amakkre nẽ, te kute marmã. Ne kam te kute kukjêrmãn kam pijãm ne.

Jejukôt ba djwýnh kute abenbê bënjadjwýr pytãr tẽ.

Mat 18.1; Mak 9.33; Pir 2.3

⁴⁶ Ne kam kabëno aben japanho mõ, kôt ba djwýnhja kabëno aben japanho mõ. Mýj mýr jabej? Bir, nhýnh kôt ba djwýnhja 'õ gêdja bënjadjwýr raxo aben jakre. Ja mýr jabej ne me kabëno aben japanho mõ. ⁴⁷ Nhyim Jeju kôt ba djwýnh kute kabëno aben japanho mõrja kute ar tãri amako mar kêt. Nãm tu mũm kuma ne kam me'õ prĩre pa 'amýn amijakýxkôt kudja. ⁴⁸ Kudjan arkum,

—Ê, gar me'õ prĩreja pumũ, kãtãm mexja pumũ. Dja me'õ ikòpdjij'ã kum me'õ prĩreja, me'õ kãtãmja kính ne kam arým badjwý kum ikĩnh ne. Dja me'õ kum ikĩnh ne kam kum Ibãmdjwý kính ne, Ibãm kute ijanorjadjwý kum kính ne. Ê, me'õ kãtãm mex gêdja ja pãnh bënjadjwýr rax ne, ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnh kute amijo rax prãmjamã kabën jarënho ane.

⁴⁹ Nhyim kam Djuão kum,

—Bënjadjwýr, ba amã arẽ. Me'õ gwaj bakôt ba kêt'õ ne tu me karõ punu kute me'õo bamã anhidji jarẽ. Kum anhidji jarën me karõmã kum, “Ba Jeju kukwakam amã ikabën. On kum anhire”, ane. Nãm ã kum anhýro dja, bar arým omũ. Ne kam gwaj bakôt ba kêt kam bar kum, “Kwãrĩk wãnh”, ane. Nãm ã Djuão kum ane.

⁵⁰ Nhyim kam kum,

—Kati, kwãrĩk wãnh 'ã kum akabën kêt. Ba ar amã arẽ. Me'õ kute ar ajo kurê djwýnh kêt ne arým tu mrãmri ar ajo õbikwa, ane. Nãm ã Jeju kum ane.

Pykabê Xamarij kam me ja kute Jeju kanga.

⁵¹ Nhyim arým Bãm kute kãjkwamã o àbirmã arým õ akati 'yr bõx 'yr. Nhyim kam krĩraxbê Djeruxarëmã krã. Nãm te kam mýjja puma, mýjja tokry nhyim tu 'yr tẽm-

mã kràn kam 'ÿr tē. ⁵² Ne kam 'ÿr tēmkôt amikukãm kôt ba djwÿnh kwÿ jano. Ar mrãnh ne me bajtem, Xamarijkam me jakam bôx ne kam kute Jeju kutêp ikwã djã jabej ne kum ô kwÿ krên djã jabej nhym bôx ne kam kam ô kwÿ krên ne kam nôr kadjy nârãm amikukãm 'ÿr ar ano. 'ÿr ar ano nhym ar mrãn bôx. ⁵³ Bôx nhym kam Xamarijkam me ja aminêje ar ano. Jejumê kôt ba djwÿnh Ar kubê idjaerkam. Ne mekbê idjaer nhô pykabê Djeruxarê'ÿr mörkam. Kam ne Xamarijkam me ja kum ar kurêkumrêx, me kute abeno kurê djwÿnh tũmkam. Kam ne me kum ar kurên kum ar kÿnh kêt ne tu aminêje ar ano. ⁵⁴ Nhym kam kôt ba djwÿnhbê Xijagamê Djuão ar me omũn kam Jejumã kum,

—Bênjadwÿr, dja bar kuwy'ã Abãm 'wÿ gê kãkwa kurũm kuwy tÿm ne prĩne me kuga gê me xêr, nêñ, ane.

⁵⁵ Nhym ar'ÿr akêx ne ar omũn arkum bën tÿx ne,
—Kati, kwãrĩk wãnh, ane.

⁵⁶ Nhym ar kunĩ ajte tu atemã krĩ 'ô'ÿr mō.

Me kute tu Metĩndjwÿnh maro mörkumrêxmã.

Mat 8.18

⁵⁷ 'ÿr mō nhym me'ô kum,
—Ë, ba arek akôt tē. Dja ga nhĩãm amrãnh katã ba akôt mrã, ane.

⁵⁸ Nhym kam kum,
—Ë, ga djoti pykakam kreja pumũ. Ne kwênh kÿjrũm aêja pumũ. Mrymê kwênhbit ne ôt djã, kute amim pyka kre pumũnhkôt kam ôt djã, nhym bep kati, ba ne ba inhô kikre kêt, inhikwã djã kêt. Ije amijo inhĩ ne me awÿr irwÿk nhÿnh ne inhô kikre ja? Nhÿnh ne inhikwã djã ja? Kati. Kon, gop ga amiman kam ikôt atêm jabej nâr kon arek dja, ane.

⁵⁹ Ne kam ajte ta me'ômã,
—Ikôt tē. Ikôt tēn mã ikôt ajkamê, ane.

Nhym kam kum,
—Adjÿm, Bênjadwÿr, ibãm kumrêx gêdja ba akubyn tēñ adjã. Ibãm ne ajbir ibê ty, ane.

⁶⁰ Nhym Jeju kum,
—Gê me kute Metĩndjwÿnh mar kêt wãnh me tyk jadjã. Me kute mar kêt ne me kute mrãmri ne me tyk jamakre kêt pyrãk. Gê me wãnh ôbikwa tyk jadjã, ane. Nhym bep ga dja ga ikôt Metĩndjwÿnh'ã adjujarēñ tē, Metĩndjwÿnh me akadjy bênjadwÿr ne kute ar me ajo bamã gêdja ga 'ã adjujarēñ tē, ane. Nãm ã Jeju kum ane.

⁶¹ Nhym me'ôjadwÿ Jejumã kum,
—Bênjadwÿr, ba dja ba akôt tē. Inhürkwã kumrêxkam dja ba inhöbikwamã amijarēñ kam akôt tē, ane.

⁶² Nhym kum,
—Djãm me purkam àpēñ katēri kute kum irer got? Kati, mÿjja wãkam ne me apēñ àpēñ mrãn tu àpēñ inomã rēñkumrêx ne. Djãm me kute Metĩndjwÿnhdjwÿ maro ban konēñ krãkãr got? Kati, dja ga tu amim maro tēñ tu maro atēm kumrêx ne. Dja ga maro mōñ mar konēñ krãtan kam Metĩndjwÿnh nhô pyka'ÿr abôx kêt kumrêx ne. Metĩndjwÿnh kute me utãr ne me

kadjy bênjadwÿr ne kute ar meo baja dja ga 'ÿr abôx kêt ne, ane. Nãm ã Bênjadwÿr Jeju arkum ane.

Kute Ar kubê 70 janor.

¹⁰ Nhym kam Jeju kute arkum arēñ nhjukri ajte amim ar kwÿ rax ne ar umjuw. Me kwÿo 70 ne amim ar umjuw. Nãm amim aro aben nhikjê'ã kabēñ ne amim ar umjuw, kute ar anor kadjy. Kute ar anor nhym ar kukãm mör ne kumrêx pyka kunĩkôt, krĩ kunĩkôt mörmã. Dja ã Jeju ar kudjwa ã ane, ar kudjwa krĩ kunĩkôt bôx mō.

² Ne kam kute ar anor nhym ar mör kutã prĩne me'ã arkum karō ne arkum,

—Me kute Metĩndjwÿnh mar prãmja ne me kumex. Nãm me kute mrãmri ne bày arÿm abôr tyk ne kumexja pyrãk. Nhym bep Metĩndjwÿnh'ã ujarēñ djwÿnh ne ngrêre kute bàykam me àpēñ djwÿnh ngrêre ja pyrãk. Kam dja gar me kadjy Metĩndjwÿnh 'uw gê me'ÿr 'ã ujarēñ djwÿnh jano gê me kuman kam tu amim kamnhĩkumrêx. Kute mrãmri ne me mrãnh ne kute me ô purkam bày pumũnh ne mrãnh ne bôx ne kute kadjy me ô pur djwÿnhmã arēñ nhym me kute amũ kadjy me kwÿmã arēñ nhym me ban kute memã ê ja pyrãk. Dja gar ã me kadjy Metĩndjwÿnh 'wÿro ane.

³ Ë, on dja gar mō. Arÿm ne ba ije me'ÿr ar ajanormã. Ar aje memã ijarēñmã ne ba ar ajano. Dja gar me kam bôx nhym me ikôpdji'ã ar ajo kurê djwÿnh ne kum ar apar prãm kumrêx ne. Kute mrãmri ne rop kute mrykĩ'ãtomti kra par prãm kumrêx ja pyrãk. ⁴ Ë, dja gar tu anhÿkam mō. Kwãrĩk wãnh gar anhô katök'y djã jamãnh kêt ne ajēñ tur ne o amör kêt. Ne aparkã 'ô byr kêt. Dja gar ajamãnhkrut'ã kabēñ ne pyka kunĩkôt aben ngrã. Kwãrĩk wãnh gar apÿnh krĩ djari kôt ajmã gê me'ô ar ajô kajpan amã kabēno akukrào ãm kêt. Dja gar tu amrãnhkôt me'ômã akabēñ jarēñho tēñ tu mã tē.

⁵ Dja gar mrãn bôx ne me'ô nhürkwãmã wadjàn kam kum, "Gora adjumar mex ne ar aba", ã ane. ⁶ Dja umar mex prãm jabej arÿm mrãmri akabēnkôt umar mexkumrêx ne. Nhym bep djãm kum umar mex prãm kêt ne kam ürkwãkam me jamê ro'ã umar punu mex ne ar ba. Me jabit dja me umar punu. Gar kam gajbit adjumar mex ne ar aba. ⁷ Dja gar kikrekam abôxwã tãm kam tu arek kam anihkwã dja. Kwãrĩk wãnh gar bôx ne kikrekôt ar aba kêt. Dja gar kikrekam abôxwã tãm kam gê me ar ajo djuw mex ne ar amã mÿjja ngã gar krê, tu kam apijãm kêt kumrêx ne krên kôt ikôn adjumar mexkumrêx. Ar aje memã Metĩndjwÿnh'ã adjujarēñ pãnh, ar aje memã 'ã adjujarēñho aku'ēñ atyk djã pãnh dja gar tu anhô kwÿ krê.

⁸ Dja gar krĩ 'ökam bôx gê me kum ar akÿnh ne ar akam ukaprĩ jabej ar amã mÿjja ngã gar tu krê.

⁹ Krĩwãkam ar abôxwã, kam me kute ar amã kabēñ mex jarēñ tãm kam gêdja gar me kanê pytàn memã kum, "Arÿm ne Metĩndjwÿnh me akadjy bênjadwÿr ne kute me apytãr ne kute ar me ajo ba 'ÿr. Arÿm ne me ajo rãm ne ja", ane. Dja gar ã memã ane. ¹⁰ Nhym bep djã gãm ar krĩ 'ökam bôx nhym me kum ar akÿnh kêt

ne aminêje ar ajano gar kam tu me ipôkri memã akabên jarênho tẽ. Ne memã kum,

¹¹ “Ë, dja bar me abê me anhõ pyka ja amiparkà'ã tatak ne. Ar ije me ajaxweo amirít ga me aje omũnh kadjy. Gora me ar ikabênja ma. Ë, arým ne Metĩndjwýnh me akady bẽnjadjwýr ne kute me apytàr ne kute ar me ajo bamã ga me ate amã kính kêt ne ar imã, ‘Kati, me ije akabênwã mar prãm kêtumrêx’, ane. Me aje ã ar imã anhýrkam ne bar me abê me anhõ pykaja amiparkà'ã tatak ne.” ¹² Dja gar ã memã akabên jarênho ane. Ë, ba ar amã arẽ. Krí wãkam me wã ar aje mebê amiparkà'ã me õ pyka tatakja me tãm gẽdja me tokry rax ne. Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarên nhõ akatikam godja kríwãkam me wã meo bikênh raxo Xõtômakam me ja jakrenh mex ne.

¹³ Watĩ:re Koradjikam me wã. Watĩ:re Bexadakam me wã. Dja ga me atokry rax ne. Ba ren me bajtem nhõ pykabê Xirumẽ Xidõkam ren mýjja rúnhja, mýjja pumũnh kêt ja kwý 'y nhym ren me omũn ren arým amrêbê amim katon ren wãnh amijaxwemã ire. Ne ren kute kum irero amirít kadjy kubêkãbê exopa jangijn ren amijã mro prã tatak ne. Ne ren kam iwýr amijo akêx. Nhym bep kati, inhõ me wýnhkam me ga, Koradjikam me gamẽ Bexadakam me gamẽ me akam ne ba te mýjja pumũnh kêt kwý rax ne ipêx ga me omũnh kajgon kam ajaxwemã anhirer kêt ne iwýr amijo akêx kêtumrêx ne. ¹⁴ Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarên nhõ akatikam godja me ajo bikênh raxo me bajtem nhõ pykabê Xirumẽ Xidõkam me ja jakrenh mex ne.

¹⁵ Kríraxbê Kapanakam me gadjwý djãm me aje amijo adjãmran aje amijo raxmã? Djãm me aje amijo rax ne aje araxo aje kãkwa tẽpmã? Kati, dja Metĩndjwýnh aparmã me biknor tokry djãmã me amẽ ga kam me atokrybit ma.

¹⁶ Nã, dja gar aben nhikjê'ã kabên ne pyka kuníkôt ajmàn memã ijarẽ. Godja me'õ ar akabên man badjwý ikabên ma. Nhym ate me'õ kum ar akurên ar akabên mar kêt ne badjwý kum ikurên ikabên mar kêt ne. Dja me'õ badjwý kum ikurên ikabên mar kêt ne ne Ibãm kute ijanor djwýnhadjwý kum kurên kabên mar prãm kêt ne, ane.

Nãm ã Jeju aro 70 ne kute ar anor kutã arkum kabên jarênho anen kam aro aben nhikjê'ã kabên ne ar ano, pyka kuníkôt ar bimãnhmã ar ano.

¹⁷ Nhym ar mõn memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh mõn me kanêbê me utàro mõ:n kam akubyn mõ, kínhkumrêx ne akubyn mõ. Mõn bõx ne kam Jejumã kum,

—Bẽnjadjwýr, nã bãm ar akabênkôt me karõ punu jano nhym me karõ punu anhidji jarênh kajgokambit apymaje prõt ne, ane.

¹⁸ Nhym kam arkum,

—Ã, me karõ punu ne gar ano. Nhym bep arým ne me karõ nhõ bẽnjadjwýrbê Xatanaj kãkwa kurũm tẽn tým ba arým omũ. Nãm amikrà kêt mex ne tým kute na jadjênh tamikrà kêt mex ne rôrõk ja pyrãk. Gar aje Xatanaj nhõ àpênh kujaêko amõro aje arým pa nhikjê 'yr rax mexja pumũ. ¹⁹ Be, arým ne ba ar amã ipyma

jadja gar te kangãmẽ makmẽ mry kakrit djãkrêja kuní 'ã aku'ẽ nhym mýjja ipymaje ajmã ar ajo kêtumrêx ne. Nhym te me bakurê djwýnh pyma gar ipymao tu kujate nhym ajmã ar ajo kêtumrêx ne. ²⁰ Be, ja ne kajgo. Me karõ punu ar akabên pymaje prõt ja ne kajgo. Tãm ne ngrire. Nhym bep kãkwa kam Metĩndjwýnh kute ar anhidji'ã pi'õk no'õk ja ne mrãmri rax. Tãm ne kubê kumkatikumrêx. Kam dja gar tu akínhkumrêx.

²¹ Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã anen kam arým kínhkumrêx ne. Metĩndjwýnh Karõ ne kum kính jadjã nhym kam kính rax kato. Ne kam Bãmmã amikính jarên kum,

—Djünwã, ota ga anhõ kãjkwan anhõ pyka djwýnh. Amã ne ba amikính jarẽ. Nã gãm me amikukãm umarmẽ me kute mýjja mar rúnhjabê mýjja ja pudju ne kam me kute amijo prẽ prãbê amijo rúnh kêtjamã mýjjao amirít ne. Mrãmri Djünwã, nã gãm ã aje anhýrkam mrãmri mexkumrêx. Adjukapríkam ne ga amim me'ã karõ ne arým ã meo ane. Ba kam badjwý ikínhkumrêx ne wãm amã amikính jarẽ. Nãm ã Bãmmã amijarênho ane.

²² Ne kam ajte kôt ba djwýnhmã kum,

—Ibãm ne imã kukràdjã kuní jarẽ ba kam ar o iba. Nhýnh ne jakam me'õ prĩne idjãtãri? Kati, Ibãmbit ne prĩne kute imar ne kute arým prĩne idjãtãri. Nhym Ibãmdjwý. Nhýnh ne me'õ kute ikudjwa noo Ibãm pumũnh ne kute kukràdjãkôt mar? Kati, bajbit. Bajbit ne ba prĩne inoo Ibãm pumũn kam idjukabikôt me kwýmã kukràdjã'ã idjujarênh tẽ. O me kwýmã o amirít nhym me arým prĩne ikôt kuma, ane.

²³ Ne kam kôt ba djwýnh'ýrbit akêx ne me kãxã ar amakri arkum arên arkum,

—Ar ga ne gar akínhkumrêx. Ar ga ne gar anoo mýjja pumũ. ²⁴ Ba gop ar amã arẽ. Me kute Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh tũmmẽ me bẽnjadjwýr tũmdjwý krãptĩ te kute omũnh prãme, ar anoo aje mýjja pumũnhja te kute omũnh prãme, ne ar ajamako aje mýjja marja te kute marmã. Nhym bep kati, ar gajbit ne gar anoo mýjja pumũnh kêt kwý pumũn mýjja ma. Ar ga ne gar akínhkumrêx ne, ane.

Me'õ kum kurê djwýnh kaprín o djuw mex.

²⁵ Nhym kam akati 'õkam Môjdjê kukràdjã mar djwýnh'õ Jeju kabên maro nhý. Kabên maro nhýn kãjmã dja. Môjdjê kukràdjã mar djwýnhja kãjmã dja. Kute Jeju no mex jabej kabimã kãjmã dja. Kute Môjdjê kukràdjã jabej Jeju kukjêrmã, Jeju kute kukràdjã kupa'ã arênh kadjy nãràam ne amikadjy kãjmã 'ýr djan kum kabên ne kum,

—Bẽnjadjwýr, mã gẽdja ba amijo nhym kam Metĩndjwýnh pãnh imã itĩn rã'ã rã'ão itĩnmã imã arẽ? ane.

Nhym kam kum,

²⁶ —Mã ne Môjdjê kukràdjã'ã pi'õk no'õk kute? Mýj ne ga kam omũn arým ama? ane.

²⁷ Nhym kam Môjdjê kukràdjã mar djwýnh Jejumã kum,

—Nãm,

“Me anhõ Bënjadjwÿr djwÿnh, me Atĩndjwÿnh dja ga amã kĩnh, amã abêo katãt me kunĩ, mÿjja kunĩ jakre.

Djãm ajajkwaobit amã Metĩndjwÿnh jabêmã? Kati, ajamak, akadjwÿnhbê, akukràdjã kunĩo dja ga me amã abê.

Ne ajte amã amibu'ã me ja jabê. Kute ga amã amijabêja pyrãk dja ga ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

Nãm ã Mõjdjê kukràdjã'ã me bamã pi'ók no'oko ane.

²⁸ Nhyam Jeju kum,

—Nã, kôt ne ga arê. Dja ga ã ar o anhÿro aban kam arÿm tu atĩnkumrêx ne, ane.

²⁹ Nhyam kam Mõjdjê kukràdjã mar djwÿnh òkre kadjwÿnhbê amim,

—E kum kati, imã Metĩndjwÿnh jabê rax kêtê, ne imã ibu'ã me ja jabê rax kêtê, ane. Ne kam pijãm ne amijã maje,

—Nhyam ne ibu'ã dja ba imã abê? ane. ³⁰ Nãm Jeju kukij nhyam kam kum,

—Ë, me'ò ne Djeruxarê kurũm krĩrãxbê Djeriko'ÿr ruw. Ne kam tẽ. Tẽ nhyam kam arÿm me ãkĩnhĩ wÿnhrà m kum nõn tẽmrãm o arĩn kubê kubêkãmê kubê mÿjja kunĩo prõt ne kam titik ne mã prõt ne. Nhyam kam wãnh wakrekam tyko nõ. ³¹ Tyko nõ nhyam kam me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh'ò pry'ã tẽ. Tẽn omũn kam iròbê apan mã tẽ. ³² Nhyam mekbê Rewi'ò, adjwÿnhdjwÿ Metĩndjwÿnhmã àpênh'ò kôt tẽn adjwÿnhdjwÿ tãm ne. Nãm 'ÿr tẽn irãn omũn tẽn iròbê apan mã tẽ.

³³ Nhyam bep me'ò, Xamarij kam me ja 'ò ne arkôt tẽ. Xamarij kam me ja kute me bajo kurê djwÿnh ja 'ò ne arkôt tẽ. Arkôt tẽ:n 'ÿr bõx ne omũn kam kum kaprĩ ne. Omũn kam rerek ne kum kaprĩ. ³⁴ Ne kam me kute o tÿm ne kute titik kurêje kute apÿnh kà rênhja kum oy. Kadjwati kangôo kum oyn kam ajte mÿjja kute rõny kangô pyrãko kum oy. Ne kam kubêkào kupu. Prĩne kupun kam ta ò mryja'ã kudjin o tẽ. O tẽn atemã me'ò nhũrkwã'ÿr o bõx ne kam prĩne o djuw mexo dja.

³⁵ Nhyam akati nhyam kam pi'ók kaprĩ raxja amê kaba. Ò kikre djwÿnhjamã kaban kum kungãn kum, “Ë, dja ga prĩne imã tãmja o djuw mexo dja, prĩne ikutêp imã o djuw mexo dja. Dja ga 'ã aje pi'ók kaprĩ krên jabej ba kam bõx ne arÿm ajte amã o pãnh, ajte akubyn ibõxkam”, ane.

Be, tãm ne ja. Nãm ã Xamarij kam me ja'ò kum kurê djwÿnh kaprĩn o djuw mexo ane. ³⁶ Gop imã arê. Nhÿnh ar 'õja ne kute o kamy? Djãm tẽn ne kute omũnh ne iròbê àpanhja? Nãr kon, djãm kôt tẽmja? Nãr kon djãm Xamarij kam me ja'ò?

³⁷ Nhyam kam kum,

—Nã, me'ò kum kaprĩja. Me'ò kum kaprĩja ne o kamy, ane.

Nhyam kam kum,

—Nã, kôtô. Nã, ga kam gadjwÿ tẽn ã kudjwa akurê djwÿnho anhÿro aba, ane. Nãm ã Jeju Xamarij kam me ja'ò ukaprĩkôt kute kurê djwÿnho kamyja'ã ujarênho ane.

Matamê Marij'ã ujarênho.

³⁸ Nhyam kam Jeju ar mã mõn kam atemã krĩ 'òkam bõx. Kam ne me'ò nire nhidjibê Mata. Mata ne ukaprĩkumrêx ne kam Jejumã kum,

—Amrê inhũrkwãmã tẽn kam anhõ kwÿ krên kam nõn akòkam kôt, ane.

Nhyam kam kum,

—Ã, aj mã, ba kam wãm akôt tẽ, anen kam ùrkwãmã tẽ. Ùrkwãmã tẽn kam 'ÿr wadjàn nhÿ. ³⁹ Nhyam Mata kanikwÿnhbê Marijja nhÿ. Arek Bënjadjwÿr'ÿr tẽn parbê nhÿn kam kãmã kôt òkren kabên maro nhÿ.

⁴⁰ Nhyam Mata àpênh ra:x ne. Jeju ò kwÿ krên mex kadjy ne àpênh raxo djan kam Marijmã kabên ne. Marij kute kôt kum mÿjja 'ò kupênhmã. Ne kam Jeju'ÿr tẽn kum,

—Bënjadjwÿr, djãm aje imar kêtê? Ikanikwÿnh ne ikôt àpênhmãn ate ari akuri ba. Ba kam bajbit ar mÿjja kupênho iba. On amrê ano gê tẽn gop ikôt apê, ane.

⁴¹ Nhyam kam Bënjadjwÿr kum,

—Àpnhĩre, àpnhĩre Mata. Nã gãm ari mÿjja man kam akabên wã jarê. Nã gãm mÿjja krãptĩ kupê ne kôt mar ar o aban kam adjumar punu. ⁴² Nhyam bep mrãmri mÿjja pydji ne mexkumrêx. Tãm ne arÿm Marij o nhÿ. Nãm ikabên maro nhÿ. Ja ne mexkumrêx. Kwãrĩk wãnh arek ikabên maro nhÿ. Wãm ije awÿr anor prãm kêtê. Gêdja arek ikabên maro nhÿn prĩne ikabên man kam o biknor kêtumrêx, ane. Nãm ã Jeju ane. Tãm ne ja.

Ar kute Metĩndjwÿnhmã kabên'ã arkum karõ.

Mat 6.9

11 Nhyam kam Jeju akati 'òkam Metĩndjwÿnhmã amijarênho dja. Kum amijarênho djan kum amijarênho pa nhyam kam kôt ba djwÿnh'ò kum, —Bënjadjwÿr, gop ar imã arê. Ar ije Abãmmã amijarênho kadjy gop ar imã arê. Mã dja bar kum ikabên ja o? Djuãobit ne kôt ba djwÿnhmã kabên'ã karõ. Gadjwÿ dja ga ar imã 'ã karõ bar akudjwa Abãmmã amijarênho iba, ane.

² Nhyam kam arkum,

—Ë, dja ga goja ar aje Metĩndjwÿnhmã amijarênho kadjy kum,

“Djũnwã, gê me ame:xo amex man amim ajarên abenmã ajarê.

On me kadjy abënjadjwÿr ne ar meo aba.

³ Myt kunĩkôt ar ijajkwa mãnhkutã mã ar imã inhõ kwÿ krên djã ngã.

⁴ Dja bar akam ijaxwe ga tu ar ijaxweo akno. Ar badjwÿ dja me'ò ar ikam amikrà bar akôt tu o akno. Kam dja ga ar ijaxweo akno.

Godja me kute ar imã axwe'ã àpnênh katã ga ga ar ijo tÿx bar mebê idjãm tÿx ne ijaxwe kêt. Tãm ne ja.” Dja gar ã kum anhÿr ar aba, ane.

⁵ Ne kam ajte ar kute Metĩndjwÿnhmã amijarênho 'ãno ãm kadjy arkum kabên jarên arkum,

—Ga ren ar ajõ anhõbikwa'ò ajbir bõx, akamãt kô ipòkri bõx ga ren aje kadjy mÿjja'ò byrmã tẽn ren anhõbikwa 'òmã kum, “Nãr, imã angã, anhõ djwÿ 'ãmro amãnhkrut ne ikjêkêt imã 'ò ngã gê inhõbikwa kukrê.

Năm iwÿr y:n kam ajbir bôx. Ba kam kadjy mÿjja jabej tē. Kadjy inhō mÿjja kêt-kumrêx ba kam kadjy ije akutā djwÿ kwÿ byrmā tē. Gop on imā angā.”

⁷ Nhyr ren anhōbikwaja arek ōto nōr prāme ren amā,

—Kati, inhōtdjwaa. Ije amā ōr prām kêt. Arÿm ne ba kirkre'ā ijē ne arek ikrao inhikwā. Kāj-mā idjām prām kêtē. Amū dja ga tē gē me'ō amā 'ō ngā, ane.

⁸ Bir be, ba ar amā arē. Ga kam ren arek 'ā adjā'wÿro dja, mā 'ā 'uw nhyr kam ren arÿm kāj-mā djan ren, “Ba on kum kungā gē wām o tē ba gop ikujrēnh kêt ne gēt arek inhōto nō”, ane.

Djām ar aje abeno anhōbikwakam ne amā kungā? E kum kati, ē, aje mā 'ā 'wÿrkam ne amā kungā. Apijām kêt ne aje 'ā 'wÿr 'āno adjām-kam ne amā kungā, ar atu mānhkutā amā kungā.

⁹ Bir be, kam ne ba ar amā, “Dja gar tu mÿjja 'ā 'uw, mā mÿjja'ā 'wÿro tē nhyr Metīndjwÿnh arÿm ar amā kungā. Gar aje mā mÿjja jabej ne kam arÿm kum akatorja pumū. Ne kam ajte mā kirkre kabem ō kirkre djwÿnhmā akabēno aku'ē nhyr arÿm kute ar amā kirkre 'ā 'yrja pumū.” Dja gar ā Metīndjwÿnh 'wÿro ane.

¹⁰ Be, me kute mÿjja'ā 'wÿr 'āno āmja dja arÿm Metīndjwÿnh memā kungā. Gar me kute mÿjja jabej ne kum apōxja pumū. Ne kam ajte me kute kirkre jajkwa krekremā kabēno ku'ē nhyr arÿm me kute memā kirkre'ā rēnhja pumū. Dja gar gadjwÿ ā mÿjja'ā Metīndjwÿnh 'wÿro ane nhyr arÿm ar amā kungā.

¹¹ Nhÿnh ne ar akra'ō tēn tep'ā ar ajuw gar kum kangā ngā? ¹² Ne ōkrēnē'ānh ngre'ā ajuw gar kum makre ngā? Arkati. ¹³ Be, gar ajaxwekam aje akramā mÿjja mex nhōrja pumū. Nhyr bep kājkwakam ar Abām mextire ta gēdja ar amā amū mÿjja mex nhōro ar ajakren ar amā Amikarō ngā. Gēdja gar Metīndjwÿnh Karō'ā 'uw nhyr tu ar amā kungā, ta mextire ne ar baja gēdja ar amā Amikarō ngā, ar amā Amikarō jano, ane. Nām ā Jeju me kute mÿjja'ā Bām 'wÿr nhyr ōdjānhkôt kute memā Amikarō nhōrmā ā memā 'ā ujarēho ane.

Me kute Jejuo Xatanaj nhō àpēnh.

Mat 12.22; Mak 3.20

¹⁴ Nhyr kam me karō punu ar me'ōo ba nhyr kabēn kêt-kumrêx ne. Me karō ajmā ajkwa o nhyr kabēn kêt-kumrêx ne. Nhyr kam Jeju bōm kumē. Bōm kumē nhyr arÿm mā tē nhyr arÿm kabēn ne. Nhyr me kam ari aben pumūn Jejukam no tyn kumex. ¹⁵ Nhyr bep me kwÿ ne me abenmā kum,

—Kē, djām Metīndjwÿnh kabēnkôt? Kati, Bedjēbu. Me karō punu nhō bēnjadjwÿrbē Bedjēbu kabēnkôt uma proo ne ar bōm me karō rēho ba, ane. Xatanaj nhidji 'ōbē ne Bedjēbu.

¹⁶ Nhyr ate me kwÿ kum,

—Goja on mÿjja'ō nhipēx ba me omū, Metīndjwÿnh puma proo mÿjja pumūnh kêt goja 'ō nhipēx ba me omū, ane. Jeju kute Metīndjwÿnh puma proo kute mÿjja pumūnh kêt'ō nhipēx mar jabej ne me kute kabimā kum ane. ¹⁷ Nhyr Jeju ta prīne me ōkre kadjwÿnhbē

me kabēn ma, me kute Bedjēbu puma proo ne ar bōm me karō rēho ba anhÿrja me kadjwÿnhbē prīne kuman kam memā kum,

—Godja me ō pyka tām-kam abeno kurē djwÿnh mā ne ren me kam nē? Nām ren ā me anen kam ren arÿm amijo ajkē. Nhyr ren me ta ūrkwā tām-kam abeno kurē djwÿnh mā ne ren me kam nē? Nām ren ā me anen kam ren arÿm abeno apēx.

¹⁸ Bir be, Xatanajdjwÿ ta ō àpēnhmē ne ren abeno ajkij ne ren abeno kurē djwÿnh, mā ne ren me kam nē? Mā ne ren Xatanaj nē? Nām ren anen kam ren arÿm abeno apēx. Nā gām me we ijā, “Bep Bedjēbu puma proo ne ar bōm me karō punu rēho ba”, ane. Ije gēd-jām Xatanaj ta ajte jām ō àpēho akēx ne ar bōm rēho ba. ¹⁹ Ba ren Bedjēbu kabēnkôt ren bōm ar me karō punu rēho iba nhyr ren mÿj me'ō kabēnkôt ne me anhō àpēnh bōm ar me karō rēho ba? Ar jadjwÿ ne ar bōm me karō rēnh ar o ba. Djām ar adjwÿnhdjwÿ ne ar we Xatanaj kabēnkôt ar bōm me karō rēho ba. Ga ren me arkum ja jarē nhyr ren ar me amā, “Ije tō djām Xatanaj ta kute ō àpēho bikēho ba got.”

²⁰ Nhyr bep kati, Metīndjwÿnh puma prooib ne ba ar bōm me karō punu rēho iba. Ga kôt arÿm Metīndjwÿnh me awÿr bōxja pumū. Metīndjwÿnh kute me apytār ne me akadjy bēnjadjwÿr ne kute me ajo bamā me awÿr bōxja pumū. ²¹ Ba ajte atemā me'ō'ā amijakre ga me ama.

Me'ō ne ō kirkre kam kruwmē rop'io nhÿ ne o ō nēkrêx pytān o nhÿ. Umao amim ō nēkrêx pytān o nhÿ. Nhyr me'ō ajmā kute ō nēkrêx o kêt-kumrêx. ²² Nhyr bep atemā me'ō kute umao akrenh mex ne tu bōx ne kruw tā o tÿm ne kubē kunīo pōx ne kam kubē nēkrêxo prōt ne, kubē mÿjja kunīo prōt ne. Kute umao ō nēkrêx pytār ne o ŷrja tu kubē o prōt ne memā kungrā. Ba ne ba ipymao Xatanaj jakrenh mex ne kam amijo aptān kubē ō krito iprōt ne.

²³ Me'ō kum ikīnh kêt ne arÿm mrāmri ijo kurē djwÿnh ne. Ne ikôt àpēnh prām kêt ne arÿm Xatanajkôt apē. Dja me'ō kum ikīnh kêt ne kam ajte kum Xatanaj kīnh kêt ne kam amijā, “Ba dja ba ate ikrān ar mrā, amidjwÿnhbit man ar o mrā”, anen arÿm Xatanajkôt apē, ane. Nām ā Jeju memā ane.

²⁴ Ne kam ajte me karō punu'ā ajarēn memā kum,

—Me karō punu pydjīn kute ar me'ōo baja ne arÿm kurūm katon tē. Ne kam te ar mrā, ngō kêt-kam ar mrā, te ajte kute me'ōmā àr ne tyk djā kētmā ar mrān kam akubyn kute ar me'ōo ba tūmjā'ÿr tē. Ne kam amim, “Ba gop inhÿrkwā kurūm ikatorja ajte 'ÿr tē”, ane. Kute ar me'ōo ba tūm'ā ne ūrkwā jarē. ²⁵ Ne kam amim ba djā tūmjā'ÿr tēn bōx ne omū nhyr arÿm mexkumrêx. Me karō 'ō kute o ba kêt nhyr prīne kadjwÿnhbē mex ne arÿm kam mÿjja katāt. ²⁶ Nhyr kam kadjy mā me karō punu'ÿr tē. Ne kam mekam me kwÿ japrōn 'ÿr meo mōn meo bōx. Nām me karōo 7 ne o bōx ne me'ō jamā meo wangij nhyr kam me kam ar ba. Kute me karō punuo 7 ne o bōx tām ne axweo kute ōbē pydjī kute ar o ba tūmjā jakrenh mex ne kam arÿm o punu rax ne. Kāj-bē punuri ne kāj-bē punu nhyr bep

kute o 7 ne o bôxja ne arým o punu rax ne. Nãm ã Jeju me karõ punu'ã ujarênho ane.

²⁷ Nãm memã kabëno ãm rã'ã nhyim me ipökri me'õ nire kàj bê kum kabën ne kum,

—Ô kum anãbit ne kïnhkumrêx. Abê bënjadwýr raxkam ne ga anã tikkremã wadjàn ruw ne anã kà kaõ nhyim anã kïnhkumrêx ne, ane.

²⁸ Nhyim kum,

—Bep me kute Metïndwýnh kabën mar ne 'ãno ãm ne kute kôt amijo baja, me tãm gêdja me mrãmri kïnhkumrêx ne, ane.

Me kute Jeju kute mýjja pumũnh kêt'õ nhipêx jabej.

Mat 12.38

²⁹ Nhyim kam me Jeju'ýr ban bôxo dja. 'Ýr ban bôxo djan 'ã aben pydjio mõn o mõn o mõn í 'ã utí: ane. Me kute õbê kum,

—Goja on mýjja pumũnh kêt'õ nhipêx ba me omũ, anhýr jamã ne Jeju,

—Me akamingrãny ne ga me ajaxwekumrêx. Nã gãm me abentã ijuw ne imã, “Mýjja pumũnh kêt'õ nhipêx. Ba me goja omũn kam tu amim amarkumrêx”, ane. Bep kati, djã bãm me amã ipêx kêtumrêx ne. Ë, mýjja pydji dja ga me omũ. Gêdja ba ty. Nhyim ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba akubyn itïn ne ikato ne kam me amã Metïndwýnh raxo amirít ne. Ga me me bakukãmãrebê Djônaj tep tikkrekam nõrja pumũ. Tep tikkrekam nõr nhyim 'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt nhyim ajte tep tikkre kurũm kator ne kam pykabê Niniwekam me ja'ýr tẽm ne kute memã Metïndwýnh raxo amirítja pumũ.

Badjwý ije amijo inhí ne me awýr ibõx gêdja ba ty ne akubyn itïn ne ikato ga kam me akamingrãny amim Metïndwýnh raxkõt ama.

³¹ Godja Metïndwýnh kute memã axwe pãnh jarênh nhõ akati kato nhyim kàjkwa nhirê kurũm bënjadwýr ni ajte katon kam me akamingrãny, me amymã axwe jarê. Mýkam? Bir, amrêbê ne me bakukãmãrebê Xaromão no mexkumrêx ne kute prĩne mýjja mar. Bënjadwýr rax. Nhyim arým bënjadwýr nija arým 'ã ujarênh ma. Arým Xaromão'ã ujarênh man kam kute omũnh prãm ne. Ne kam nĩnh kàjkwa nhirê kurũm 'ýr tẽn bõx. 'Ýr bõx ne kam prĩne kabën ma. Ë, ba ne ba Xaromão kurãm irax. Nã bãm iraxo bõx, jakam, me akam bõx ga me imar kêt ne, ikanga mex ne. Kam dja bënjadwýr nija me amã axwe jarê.

³² Nhyim Niniwekam me jadjwý me amã axwe jarê. Godja Metïndwýnh kute memã axwe pãnh jarênh nhõ akati kato nhyim Niniwekam me ja ajte apõx ne kam me akamingrãnymã axwe jarê. Mýkam? Bir, Djônaj ne kàj bê memã Metïndwýnh'ã ajarê nhyim Niniwekam me ja kuman amim katon wãnh axwemã iren Metïndwýnh'ýr amijo akêx ne. Ë, ba ne ba iraxo Djônaj jakrenh mex ne. Ga me tu ate akrãn ikanga mex ne. Kam ne ba me amã, “Me ja dja me akubyn apõx ne arým me amã axwe jarê”, ane. Nãm ã Jeju memã ane.

Me kute Metïndwýnh kabën kôt amijo ba'ã ne a'u jakre.

Mat 5.15, 6.22

³³ Ne kam ajte memã irã jarê ne memã,

—Djãm me kute ngõnhpõkmã angjênh ne kute mýjja 'õkõt o bipdjur got? Ne kute kào 'ã pro got? Kati, ngõnhpõk ne me kum angij ne tu kênhkam umjuw nhyim memã kikre kre kurwýo ku'ê. Nhyim me mrãn wangij nhyim memã irãkumrêx.

³⁴ Nhyim me nodjwý. Me noo ne me kute mýjja pumũnh. Dja ga me ajõ ano mex, ajmã ano kute kêt jabej arým mrãmri arít týxkumrêx ne aje mýjja pumũnh. Aje mrãmri ne me a'uri mrãnh mex pyrãk. Nhyim bep dja ga ano rã, ano punukumrêx jabej arým arít kêt ne aje mýjja pumũnh kêt. Aje mrãmri ne me akamãt kô tykkam mrãnh punu, mrãnho bikàr mrãnh ja pyrãk.

³⁵ Gora me amijãno djan Metïndwýnh kute me amã amikukràdjã jarênhkõt amijo aba. Gêdja ga me kôt amijo aba kêt jabej, kute me amã amikukràdjã jarênhja kôt amijo aba kêt jabej arým aje me'õ akamãtkam ba pyrãk, me aje me'õ akamãt kô tyk týxkam mrãnho bikàr mrãnh ja pyrãk. ³⁶ Nhyim bep dja ga me mrãmri Metïndwýnh kabën kunĩkõt amijo abakumrêx ne kam me aje me'õ mrãmri ngõnhpõkti nhirãkambit mrãnh ne kam akamãt kô tykkam mrãnh kêtumrêx ja pyrãk.

Jeju mekbê pardjêumã bën týx.

Mat 23.1; Mak 12.38

³⁷ Nãm memã arênh pa nhyim kam mekbê pardjêu'õ kum,

—Amrê ikõt tẽn ikutã anhõ kwý krê, ane.

Nhyim Jeju kum “Ã” anen kam kôt tẽn ùrkwãmã wadjàn nhý. ³⁸ Kute aminhikra ku'õnh kêt ne nhý nhyim omũn kam õkre kadjwýnhbê amim,

—Ije tõ mýj nã? Ije kum bep kute me bakukràdjãkõt aminhikra ku'õnh kêt. Õ kwý krẽn kadjy kute aminhikra ku'õnh kêt, ane.

³⁹ Nhyim kam Bënjadwýr kum,

—Kê, me abê pardjêu ne ga me ijã akabën ne anhõkre kadjwýnhbê amim, “Kute me bakukràdjãkõt aminhikra ku'õnh kêt”, ane. Bep me ga ne ga me ajêx ne we amijo akabën mex. Nã gãm me aje mrãmri ne me kute ngõnh krãmê ngõnh puror nhĩbũmbit põnh ne kute kre põnh kêt nhyim krekam mýjja kakrãtyk pyrãk. Be, nã gãm me ã we katãt amijo abao ane. Nhyim kam me me akrãkãbit pumũ nhyim kam kute me amex pyrãk. Nhyim bep kati, me akadjwýnhbê ne ga me apunu rã'ã. Me akadjwýnhbê ne me amã me õ nèkrêx prãm ne 'ã angryk ne ajaxwe'ãbit aje amim karõ rã'ã. Kam ne ga me akadjwýnhbê apunu rã'ãja. ⁴⁰ Me ano kêtumrêx. Djã nãm me anhipêx djwýnh me akrãkãbit 'y? E kum kati, nãm me akadjwýnhdjwý 'y. Kam ne kute prĩne me akadjwýnhbê me apumũnh ne kum me akadjwýnhbê me amex prãmumrêxja. ⁴¹ Nã gãm me we amijo akabën mex ne, ne amijo katãt amrãnh, bep kati, me akadjwýnhbê apunu. Dja ga me me 'uwťimãd-

jawy anhödjähñ ne me 'uwtíkam adjukaprín memã myj-ja ngãn kam arým akadjwýnhbêdjwý amexkumrëx ne, akräkãmë akadjwýnh kuní mexkumrëx ne, me 'uwtíkam me adjukapríkam.

⁴² Me abê pardjêu dja ga me ĩ me biknor tokry djäkam mõ. Watí:re. Mýkam? Me aje Metíndjwýnhmã myjja kakritbit nhõr ne kam aje myjjabê kumkatija aje kum õr kêt kam. Nã gãm me myjja kakrit, õmrõ djähñ djà, pi'õmë djwý kakrit kuní ne ga me Metíndjwýnhmã ikjê rên kum kryre ne angã. Ne kam ga abêngòkreja amã abê kêt ne katät meo aba kêt kumrëx ne. Me aje kum kryre ne õrja ne mrãmri tu mexkumrëx. Mýkam ne ga me myjja raxjadjwý kum õr kêt ne? Mýkam ne ga me amã Metíndjwýnh jabên katät meo abaja kêt ne. Ja ne ga me aje marmãñ ate myjja kakritbit ma.

⁴³ Me abê pardjêu dja ga me ĩ me biknor tokry djäkam mõ. Watí:re. Mýkam? Me aje amijo rúnhbit mar prãmkam. Me kute aben pydji djäkam me amã me bënjadjwýr rúnh krí djãbit kínhkam. Nhyñ me me ipõkri me kute me amã kabên ne me amã rúnh jarênho kumex jabit ne ga me amã kíñh.

⁴⁴ Me ga dja ga me ĩ me biknor tokry djäkam mõ. Watí:re. Mýkam? Me aje pyka krã pyràkkam. Nã gãm me aje pyka krã arým biknor ne pyka mẽ bimràk ne kute pykakumrëx pyràk. Nhyñ me kute mar kêt ne tu iby mrãñhja pyràk. Ne kam kadjwýnhbê ne punu, kadjwýnhbê ne myjja kro. Nã gãm me ã akadjwýnhbê apunu ane nhyñ me kute me amar kêt. Nãm myjja 'ëx ne kräkãbit mex ne kam kadjwýnhbê ã punu ane. Nãm ã Jeju mekbê pardjêu jaxweo amiríto ane.

⁴⁵ Nhyñ kam me kute Môjdjê kukràdjã mar djwýnh'õ Jejumã kum,

—Ë, bënjadjwýr, nã gãm me badjwý me ijapry. Nã gãm akabên jao me badjwý ã me ijo ane, ane.

⁴⁶ Nhyñ kam Jeju kum,

—Ije nã, me aje Môjdjê kukràdjã mar djwýnhdjwý dja ga me ĩ me biknor tokry djäkam mõ. Watí:re. Nã gãm me akabên kajgoobit ar memã Metíndjwýnh kabên jarênho aba. Djãm Metíndjwýnh kabên? Kati, me ga akabêno ne ga me ar me anoro aba. Ga kam me ga kôt ar aba kêt ne. Nhyñ me te amijo anen kam, "Ije mã dja ba me nê"? ane. Me aje ã meo anhýrkam ne kute mrãmri ne me kute me kadjybit jênh rúnho atom ne kam kute kãjmã memã arí kêt kumrëx ne kute memã tur kêt kumrëx ne kute me ibũm nêje kum katy kêt kumrëx ja pyràk.

⁴⁷ Me ga dja ga me ĩ me biknor tokry djäkam mõ. Watí:re. Mýkam? Me amã Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnh par prãmkam. Me akukãmãre ne Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnh kwý pa:, ga me kam anhingêt nhimry krã prñe kum o djuw mex ne. Me anhingêt bê Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnh par djwýnhmë me aje aben pyràk. Me akukãmãre kute me parja ne ga me omũñ kam kôt amijo mõñ kam we imry krã prñe kum o djuw mex ne.

⁴⁹ Kwãrík rã'ã. Metíndjwýnh ta ne no mexkôt, ta kute amim 'ã karökôt arým me amã, "Ë, dja ba me amã ik-abên jarênh djwýnh janon inhõ ãpênh jano ga me kwý

pan kwýo ajkê", ane. Djã nãm kupa'ã arê? Kati, kônñ ne kum kudji. Ga me aje me paro amõrja pumũ. Kam ne Metíndjwýnh arým pãñh jarê. ⁵⁰ Me akukãmãremë ne ga me me kraxrũm Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnh paro tẽ. Paro tẽn paro tẽn arek me kamrõ kapĩñ o tẽ. Nhyñ Metíndjwýnh arým meo ngyrk ne kam gormã me ajabatãñhmã pãñh jarê. ⁵¹ Nã gãm me akukãmãre Abeu bñno kurêtuw ne kam ijukri me ja paro tẽn tãmtã: jakam arek o tẽn ne kam Djakarij'ýr bõx ne kam Metíndjwýnh nhõ kikretimë õ ngõñho ki kaëkkam kubĩ.

Nã, ã, ba me amã arê. Metíndjwýnh ne arým meo ngyrk ne. Ne kam me akamingrãñymã arým pãñh jarê. Me ga dja Metíndjwýnh me akukãmãre kute me imex tũmja pãñh me ajo ajkê.

⁵² Me aje Môjdjê kukràdjã mar djwýnh dja ga me ĩ me biknor tokry djäkam mõ. Watí:re. Ga me aje memã Metíndjwýnh kabêno amiríto atëmmãñ ate ajte mekbê udju. Nhyñ me te kute amim Metíndjwýnh marmã. Nã gãm me aje mrãmri ne me kute mekbê kikre'ã ijên nhĩ'ãm kam o kajkep djã rênñ nhyñ me te kute kikre'ã rênñ ne ngjênñ prãme kapõtã ku'ëja pyràk. Ga me kam ga Metíndjwýnh mar kêt ne ajte me jadjwýbê ap-tã, ane. Nãm ã Jeju memã bën týxo anen kam katon mã tẽ.

⁵³ Nhyñ kam mekbê pardjêumë me kute Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmë Jeju jabej rít mõ. Jeju kute Môjdjê kukràdjã'õ kupa'ã arênñ jabej ne me umaro dja. Ne kam mã kukijn mã kukijn mã kabên'ã kum ap-nên ajte kum,

—Goja rã'ã ajte arê, ba me kuma, ane.

Jeju kute kupa'ã arênñ nhyñ me kute o tým ne bññ mã ne me ã ane. Nãm me te kute Jeju'ã kabên punu nhõrmã. Kute kabên punu 'õ jarênñ nhyñ me kute 'ã kabên punu nhõrmã te abej umaro dja.

Kute memã kum, "Amã me uma kêt" jarênñ.

Mat 10.26

12 Nhyñ me Jeju'ã bikprõñho dja. 'Ã bikprõñho djan o djan o djan ĩ 'ã utí: ane. Kute pi'õ pyràk. Ne ĩ ãm ta aben par'ã ku'ên ĩ ta ikjêo aben rë, me krãp-tíkam. Nhyñ kam Jeju amikôt ba djwýnh kumrëxmã kum,

—Gora ar aminêje me wã pumũ, aminêje mekbê pardjêu jaxwe 'ãno dja. Nãm me 'ëx ne kute mex pyràk. Nhyñ bep kati, me kadjwýnhbê ne me punukumrëx. Me õkre kadjwýnhbê ne me axwebit kute mar ne 'ã amim karõ. Me axwe kute djwý nhigot djã pyràk. Gêdja amũ me'õ'ýr bõx ne amũ me'õ'ýr bõx ne amũ me'õ'ýr bõx ne ĩ mekmë amrà ne ĩ me kunío tuknĩ. Kam ne ba ar amã, "Gora ar aminêje me wã pumũ", ane.

² Djã nãm me kadjwýnhbê axweja bipdjur rã'ãmã? Kati, dja ĩ amirít ne. Nhýññ ne myjja bipdjur'õ me kute omũñh kêt mã? Ne me kute myjja pudjur'õ mar kêt mã? Adjým, dja ĩ kuní amirít ne. Dja myjja pudjur, myjja o bipdjurja ĩ kuní amirít ne. ³ Dja gar te akamãt kô tykkam abên príkam abenmã myjja jarê nhyñ me ĩ tu

iräri arênho kumex. Dja gar te amijã ijê, kikre kadjwÿn-hbê amijã ijên ajte aben jamakri ajajkwa momokkam abenmã mÿjja jarê nhyr me tu kaj bê abenmã arê. Dja amirÿt ne. Dja me kuman kam kaj bê abenmã arê, kikrekôt arênho ipôk ne, ne ngâbê abenmã arê.

⁴ Ê, ar apa, inhôbikwa ar, ba ar amã arê. Kwãrÿk wãnh ga ar amã me kute ar aparja puma kêt. Me ja gêdja me ar akrãkãbit par kajgon kam ijukri kute ar akadjwÿn-hbê ajmã ar ajo kêt. ⁵ Kati, ba ar amã arê. Me'ô pydji dja ga ar amã uma. Kute me bÿn ne kute ijukri me biknor tokry djãkam me rênh, jabit dja ga ar amã uma. Be, ba ar amã arê, Metÿndjwÿnhbit dja ga ar amã uma.

⁶ Ê, mã ne kwênhne pãnh kute? Kwênhne ne pãnh ngri:re. Kwênhne ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt kam pãnh birãm ngônho pi'ók kaprÿ amãnhkrut. Nã, tãm. Nhÿnh ne Metÿndjwÿnh kwênhne jao akno? Djã nãm o akno? Kati, nãm te mÿjja kakrit, te kubê kwênhne nhyr prÿne o djuw mex ne. ⁷ Be, ar ja man atÿn prãm kêt. Ar ga ne gar kwênhne kurãm abê kumkati. Ar ga ne gar abêngôkre ne anhÿ pÿnhkôt kwênhne krãptÿ kurãm arax. Be, kute kwênhneo djuw mexja pumÿ. Nhyr bep ar ga. Ar ga dja prÿne ar ajo djuw mex ne. Ga prÿne kute me bamar ne kute me bajãno ãmja pumÿ. Mÿjja'ô kubê biknor kêt. Nhÿnh ne mÿjja'ô kubê akuno? Ga kute me bakÿã akreja pumÿ. Kam ne ba ar amã, "Kwãrÿk wãnh ga ar adjumar punu kêt ne amã mÿjja puma kêt", ane.

⁸ Ba ar amã mÿjja 'ôdjwÿ jarê. Me kute amijo ipytãr ne kute me krãptÿ nhipôkri kute, "Nã, ba ne ba arÿm amijo Jeju pytã", anhÿrja gêdja ba badjwÿ ije amijo inhÿ ne me awÿr irwÿk badjwÿ Metÿndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh nhipôkri, "Nã, ba inhôbikwa ne wã", ane. Dja ba ã ane. ⁹ Nhyr bep me kute imar kêt ne kum ikÿnh kêt, me kute, "Ije bep ije tãwã mar kêt", anhÿr, me tãm gêdja ba badjwÿ amipãnh Metÿndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh nhipôkri, "Ije tãwã mar kêt", ane.

¹⁰ Ê, gêdja me'ô ijã kabên ba ije amijo inhÿ ne me awÿr irwÿk, dja me'ô ijã kabên nhyr Metÿndjwÿnh tu o aknon mar kêt ne. Nhyr bep me'ô kute Metÿndjwÿnh Karô japyrÿ, tãm gêdja Metÿndjwÿnh mar rãã rãã ne, mã kam ngryk ne.

¹¹ Dja me ã ar ajo ajkê. Gêdja me ar apa 'amÿn mekbê idjaer bikprônã djã'ÿr ar ajo bôx. Ne kam ajte me bënjadjwÿr krÿ djã'ÿr ar ajo mô. Dja me ar apa 'amÿn ar ajo mõn amikabem ar apumjuw ne ar ajaxwe jabej ar akukjêro nhÿ. Kwãrÿk wãnh gar ajô, "Ije, mÿj dja ba ikabên nê? Mÿj dja ba arê? Mã gêdja ba gêt ikabên on arê", anhÿr kêt. Dja gar tu ate akrãn amikam atÿn prãm kêt. ¹² Metÿndjwÿnh Karô ta dja ar amã kabên jarê. Me kabem adjãmkkam dja amã kabên jarê gar kam kabêno akabên ne memã akabên jarê. Nãm ã Jeju kôt ba djwÿnhmã kabên jarênho ane. Me kute kôt ba djwÿnhho bikên nhyr ar kute memã kabên jarênhmã ã arkum anhÿr djwÿnhràãm kabên jarênho ane.

Me'ô nhô mÿjja raxmã Jeju kute kabên jarênh.

¹³ Nhyr kam me krãptÿ nhipôkri ne me'ô kaj bê kum,

—Bënjadjwÿr, gop ikamymã arê gê imã nêkrêx kwÿ ngã. Ibãm tyk kutã ne ar imã nêkrêx'ã karô bar ije ar o ibamã nhyr ikamy bôx ne tu jãm o amijakren utãn mã o mô. Kute imã kwÿ nhôr kêtumrêx, ane.

¹⁴ Nhyr kam Jeju kum,

—Ije mÿj me'ô kabênkôt gêdja ba aben nêje ar akukrà. Ne mÿj me'ô kabênkôt gêdja ba akamy kutã nêkrêx kwÿ byn amã kungã? Djãm kadjy ne ba me awÿr tê? Kati, ane.

¹⁵ Ne kam me kunimã kum,

—Gora me amijãno djan amã nêkrêx prãm kêt. Kwãrÿk wãnh ga me anhô nêkrêx rÿnh ne anhô nêkrêxo adjãptãr ne ar o aba kêt. Djãm me kute amim nêkrêxo ãptãr ne o bakam umar mex got, kôt me kÿnh got? ane.

¹⁶ Ne kam memã me'ô'ã ujarênh jakreo tën memã,

—Me'ô ne ô nêkrêx krãptÿ ne ô purkamdjwÿ djwÿ krãptÿ. Bãyogoremê bãyme djwÿ kunÿ ingrô:t ne kumex. ¹⁷ Nhyr kam, "Ije, mã dja ba on? Nhÿnh gêdja ba inhô bãyogomê bãy kumexjao atom ne 'ã man ar o iba"? ane. ¹⁸ Ne kam amim, "Goja, nã, gêdja ba bãyogogo nhô kikre kryreja ngrãn kam ajte akãjbê rÿnh nhipêx ne kam kam o atom ne kumex ne. ¹⁹ Ije nã, dja ba o ane nhyr arÿm mrãmri inhô nêkrêx kumex. Mrãmri ne ba arÿm amimex ne. Gêdja 'ã amex krãptÿn kumex rãã ne. Jakam gêdja ba idjãpênã krãtan ikôkam kôt ne inhô kwÿ krên kôt ikôn kam ikÿnh katibit ma", ane.

²⁰ Nhyr Metÿndjwÿnh kum, "Nã gãm ajbã. Akamãt ja tãmkkam gêdja ga ty. Nã bãm te amexmã akabi ga atemã. Nhyr nãr anhô nêkrêxwã? Mÿj kadjy ne ga anhô nêkrêx ar o aba? Nhyr gêdja amÿrbê ar o ba"? ane.

²¹ Bir be, nãm ã me kute amim Metÿndjwÿnh mar kêt ne kam kute ô nêkrêxbit mar ne kute amim o atommã o atom kajgoo ane. Nãm amimex ne kam Metÿndjwÿnhmã mex kêtumrêx ne, ane.

Amikam umar punu nêje arkum karô.

Mat 6.25

²² Ne kam ajte kôt ba djwÿnhmã kum,

—Bir, kam ne ba ar amã, "Kwãrÿk wãnh gar amikam adjumar punu kêt ne anhô kre kadjwÿnhbê amim, 'Mÿj dja ba kukrê'?

Nãr kubêkã'ã, 'Mÿj kubêkã dja ba angij'? anhÿr kêt."

²³ Metÿndjwÿnh ta ne gwaj bajo tÿn ne, ga gwaj batÿn ne ar babaja pumÿ. Ja ne gwaj bamã mex, ja ne mrãmri wÿnhÿ. Nhyr bep me ô ne kajgo, djwÿ ne kãjbê. Nhyr bep Metÿndjwÿnh ne gwaj banhipêx. Ja ne gwaj bamã mex, ja ne mrãmri wÿnhÿ. Nhyr bep kubêkã ne kajgo. Kubêkã ne kãjbê. Kwãrÿk wãnh ar amikam adjumar punu kêt.

²⁴ Ê, gop ar bãrire ja pumÿ. Kute amim pur jadjwÿr kêt. Kute amim djwÿ kre kêt. Kute amim mÿjjao atom kêt. Nhÿnh got ô bãy nhô kikre, nãr o atom djã? Kati, kwênhne ne ta ar ba, nhyr kam Metÿndjwÿnh prÿne o djuw mex ne. Kwênh kute amim djwÿo atom kêtja pumÿ. Ar ga ne gar kwênhne kurãm amexkumrêx. Ne

ar araxo kwênhne jakrenh mex ne. Dja Metîndjwýnh kwênhne kuràm prîne ar ajo djuw mex ne.

²⁵ Nhýnh ne me'õ ta ajkwao, mýjja kam umar punuo, amũ tyk kêtma aminhõ akati kamẽ? Kati. ²⁶ Gar aje mýjja ngrire te o anhýrja pumũ. Gar aje mýjja ngrire ja mar kêtja pumũ. Metîndjwýnhbit ne kute mar. Ajbit kute me tîn nhijukri kute amidjar mar, kumãbit ne amirítkumrêx. Ne kute me bajo djuw mexjadjwý mar, prîne kute mar, kumã ne mrãmri amirít:kumrêx. Kam gêdja me bajo djuw mexkumrêx. Bir be, mýkam ne gar amikam atîn prãm ne amikam adjumar punu? Kwãrîk wãnh gar amikam adjumar punu kêt.

²⁷ Ê, ar kapõtka pidjôrãja pumũ. Pidjôrã ne ta ingrõt ne kumex. Àpênh kêtumrêx. Ne kute amim kubêkà kayr kêt. Ê, ba ar amã arê, bënjadjwýr raxbê Xaromão ne kute kubêkà mextire jangjênhkam kí:nhkumrêx. Nhyh bep pidjôrãja ne mex, kíno Xaromão jakrenh mex ne. ²⁸ Metîndjwýnh ta ne pidjôrã nhipêx nhyh kam mexkumrêx ne. Rã abenon kumex ne kam kínhkumrêx. Nhyh akati nhyh me arým kadjy böremã adjà nhyh xêr. Te mýjja kakrit tebê apêx ba nhyh Metîndjwýnh prîne o djuw mex ne. Ar ga ne gar pidjôrã kuràm abêngôkre ne amexkumrêx. Dja Metîndjwýnh pidjôrã kuràm prîne ar ajo djuw mex ne ar amã ar akãdjwý ngã. Be, kam gêdja gar tu amim Metîndjwýnh kamnhíxkumrêx. Nhyh mýkam ne gar amim kamnhíx kêt ne kàjbê amim kamnhíx ne.

²⁹ Kwãrîk wãnh gar amikam adjumar punu kêt ne anhõ kwý krên ne kôt akômôtbit ajamak bën kêt.

³⁰ Apýnh pyka djari me kute amim Metîndjwýnh mar kêt ne me ar mýjja ja jabej ba. Nhyh bep kati, ar Abãm kute prîne ar amar ne ar anhõ mýjja kêtôt kute ar amar. Kam gêdja prîne ar ajo djuw mex ne. ³¹ Metîndjwýnh kumrêx dja gar mar ar o aba, Metîndjwýnh kukràdjãmê dja gar kumrêx ma. Nhyh kam ijukri dja arým ar amã mýjja ja ngã.

³² Ê, inhõ kritte, inhõ àpênh ngrêreja, kwãrîk wãnh gar atîn prãm kêt. Ar Abãm ne arým amim ar ajã karõ. Kute meo atom ne me kadjy bënjadjwýr ne kute ar meo bakam kute ar ajã bënjadjwýr mênh gar aje ro'ã meo abamã arým ar ajã amim karõ.

³³ Ê, kwãrîk wãnh pykabê anhõ nèkrêxja'ã ano tỳx ne 'ã angràn ar o aba kêt. Dja gar anhõ nèkrêx me'õmã angã gê pãnh ar amã pi'ók kaprîre ngã gar abyn kam me õ mýjja kêtjamã angã. Bep kati, kàjkwakam dja Metîndjwýnh ar amã anhõ mýjjao atom, nhyh tũmràm ar amã mexkumrêx gar o aba. Tũmràm rerek ne punu kêtumrêx. Ar aje amim kàjkwakam mýjja mex-tireo atomja gêdja kàpo, mýjja'õ ar abê o bikênh kêtumrêx nhyh me àkínhĩ'õ 'yr bõx kêtumrêx, gar ar o aba. Kwãrîk wãnh gar pykabê mýjja ja mar ne o atom ne ar o aba kêt. ³⁴ Be, nok ga ren ar pykabê amim mýjjao atom ne kam ren kôt pykabê ar anhõ mýjjabit man ar o aba. Nhyh bep dja kàjkwakam Metîndjwýnh ar amã mýjjao atom gar kam kôt arým kàjkwakam anhõ mýjja man ar o aba.

Jeju me aêrbê akubyn bõx.

Mat 24.42; Mak 13.35; Ruk 21.34; Tex k 5.4

³⁵ Dja ba tyn akubyn itîn ne kàjkwakumrêxmã wabi. Ne kam arým ajte akubyn bõx. Ar ga dja gar ikam ama. Ne ikutêp amijãno dja. Ikutêp amijãno djan ar amijo aba. Kute mrãmri ne me õ bënjadjwýr me kute abenã me rên'hýr mrãnh nhyh õ àpênh kutêp kikrekam krîn kute kubêkà jangjênh rã'ãn õt kêt ne kute ngônhpõk-mã angjênh rã'ãn kutêp no tỳx ne kam amako krí. Nhyh kam me õ bënjadjwýr akubyn mrãn bõx ne kam õ àpênhmã kabên ne. Ne arkum, "Kikre'ã ta", ane.

Nhyh ar tebê kum kikre'ã kuta nhyh arým wadjà. Ar õ bënjadjwýrja arým bõx. ³⁷ Ar no tỳx ne kute kam amak rã'ã nhyh bõx nhyh kam ar kínhkumrêx ja pyrãk. Nhyh kam ar õ bënjadjwýrdjwý arkam kínhkumrêx ne. Õ àpênhkam kínhkumrêxkam gêdja kute arkum õmrõmã kadjy amidjê. Mrãmri ne ba ar amã katàt arê. Dja amidjên kam ar'ýr tên kam arkum, "Ar nhý. Ar nhý ba ar amã ar anhõ kwý krên djà nhipêx gar krê", ane. ³⁸ Dja te akamãt kô ipókri nàr te akati maktã bõx nhyh õ àpênhja no tỳx ne kam amako krí rã'ã ne. Kam gêdja ar õ bënjadjwýr arkam kínhkumrêx ne, nhyh ar jadjwý kínhkumrêx ne. Dja gar ã bënjadjwýr nhõ àpênh'ã amijakren arek ikam amako akríõ ane. Gêdja gar ikam amak rã'ã jabej ba ar akam ikínhkumrêx ne.

³⁹ Gop ar ikabên ma. Ba ajte ar amã 'õdjwý jarê gar ama. Ne ren õ kikre djwýnhja ren me àkínhĩ bõx djà man kam ren arek kam amako nhý. Nhyh ren bõx ne kikre'ã 'yr ne kum àr kêtumrêx ne. Badjwý dja ba ije me àkínhĩ pyrãk ne me ajaêrbê bõx. ⁴⁰ Kam gêdja gar gadjwý mã ikam amako akrí. Ba ije amijo inhí ne me awýr ibõx ba gêdja ba ajte akubyn bõx. Ar aje nhýnh myt nhýr 'õkam aje ibõx djà mar kêt. Kam gêdja ba tu ar ajaêrbê bõx, ane. Nãm ã Jeju arkum amibõx djà jarêno anen kam arkum kabên jarênh pa.

⁴¹ Nhyh Pedru kum,

—Djãm ar imãbit ne ga arê, ar ije akam amakmã, djãm ar imãbit ne ga arê, nàr kon, djãm me kunímã ne ga arê? ane.

⁴² Nhyh kam kum,

—Be, me kute amikajmã'ã imar kuní dja me arík ikam ama ne kam kute mrãmri ne me àpênh djwýnh kute õ bënjadjwýr kam amakja pyrãk. Me õ bënjadjwýr ne õ àpênhmã kabên ne ne kum, "Ga dja ga me àpênh'ã me omũ, ane, ne prîne 'ã meo djuw mex. Dja ga myt kuníkôt memã õ kwý krên djà ngãn akrànãmã memã õro aba. Ne me'ã akren memã angã." Nãm ã õ àpênhmã me'ã karõ ane. Kute akrànãmã me àpênh'ã me omũnh ne kute 'ã meo djuw mex katãtmã ã kum me'ã karõ ane.

Nhyh õ àpênh kum, "Nà, gêdja ba mrãmri ã anen kam me 'ãno dja", ane.

Nhyh kam õ bënjadjwýr mã nhĩãm tẽ. Nhyh kam õ àpênhja kabênkumrêx. Nãm no mexkumrêx ne katàt ar memã mýjja nhõro ba, me kanga kêtumrêx ne ar meo ba.

⁴³ Nhyam kam bĕnjadjwŷr akubyn bōx ne kam ō àpĕnhjamā kato. Kute amrĕbĕ kum kabĕn jarĕnhja kōt mrāmri meo djuw mex nhyam kam arŷm kum kato. Kam dja ō àpĕnhjadwŷ tu amikam kĭnhkumrĕx ne.

⁴⁴ Ē, ba ar amā kōt arĕ. Bĕnjadjwŷrja dja ō àpĕnh ja'ā bĕnjadjwŷr mĕ. Kute nĕkrĕxmĕ mŷjja kunĭ pumŷnhmā dja 'ā bĕnjadjwŷr mĕ. Nhyam kam ō àpĕnhja kĭnhkumrĕx ne. ⁴⁵ Nām ren ō àpĕnhja ōkre kadwŷnhbĕ, ō bĕnjadjwŷrja'ā ren, "Be, nām nhĭām bĕnjadjwŷr tĕn arŷm amikrā. Jakam dja ba on tu arĭk ar iba, inomā arwāri", ane. Ne kam ren ar ō àpĕnhja titiko ba, ō àpĕnh mymĕ ō àpĕnh nimĕ ren ar titiko ba. Ren ō kwŷ krĕnbit ban kōt kadwati kangō † ikōn kam ren kam ajbān ar ba.

⁴⁶ Nhyam kam ō bĕnjadjwŷrja aĕrbĕ bōx. Ō àpĕnhja kute amim ō bĕnjadjwŷrja bōx djākōt mar kĕt. Nhŷnh akati 'ōkam bōx djāmā kute mar kĕt ne nhŷnh myt nhŷr 'ōkam bōx djāmā kute mar kĕtkam ne aĕrbĕ bōx. Nām bōx ne kam ō àpĕnh arĭk ar bajakam ngryk ne. Ngryk ne kam o ajkapōn bōm kumĕ. Me amakkre kĕtkamĕ ro'ā bōm kumĕ.

⁴⁷ Bir be, dja ā me bĕnjadjwŷr ane. Me kute ō àpĕnhmā prĭne mŷjja'ā karō nhyam me ren ām mar kajgo ne kam ren ate krān ar ba ne ren kabĕnkōt amijo ba kĕtkumrĕx ne. Nhyam ren me ō bĕnjadjwŷrja bōx ne prĭne ren meo ajkĕ, me kaprĕprĕ:k ne. Kute arŷm memā 'ā karō kajgo nhyam me kute kabĕn mar kĕtkam.

⁴⁸ Nhyam bep ō àpĕnhja kute ō bĕnjadjwŷrja kabĕn mar kĕt, me'ō kute memā kabĕn jarĕnh kĕtkam, ne ren arĭk ar ba, kam ne ren ō bĕnjadjwŷrja bōx ne kam ren me kaprĕprĕk ngrire, meo bikĕnh ngri mex ne. Nām me ren te mar mex ne tu ate krān ar ba nhyam ren prĭne meo ajkĕ. Nhyam bep kati, me kute mar kĕt, kam ne bōx ne ām meo bikĕnh ngri mex ne.

Metĭndjwŷnh ne apŷnh ar amā mŷjja ngā, ne ar amā ar adjĕ mex, ar ano mex, ar ajamak mex ar amā kungā, o ar kum adjàpĕnh kadjy. Dja abej ar akukij ne ar amā, "Nār, ije ar amā ar ano mex, ar adjĕ mex nhōrja, mā ne gar kam nĕ? Djā ne gar o adjàpĕnh mex ne?"

Kute me'ōmā mŷjja kàjbĕ rax nhōrja gĕdja o kum kàjbĕ àpĕnh rax jabej kukij. Nhyam bep kute me'ōmā mŷjja ra:x nhōrja gĕdja o kum àpĕnh ra:x jabej kukij.

Jeju kute meo bikĕr jarĕnh kadjy.

Mat 10.34

⁴⁹ Ē, mŷj kadjy ne ba jakam tĕn bōx. Ije me axweo apĕxmā ne ba pyka jakam bōx. Ga kuwy kute mŷjja kakrit kunĭo apĕxja pumŷ. Dja ba ĩ ibĕ kuwy mān pràbĕ ā o anen me axwemā ikaton memā pānh jarĕn kam me imex ne. Gora gĕ on ō akati 'ŷr bōx. ⁵⁰ Nhyam bep dja ba itokry rax kumrĕxi. Dja ba itokry rax ne kute mrāmri ne me wŷrkam ngoo tuknĭ ja pyrāk. Dja ĩ itokry ā prĭne ijo tuknĭo ane. Dja ba itokry ra:x nhyam me ibĭ. Kadjy ne ba tĕ. Gora gĕ on inhō akati iwŷr bōx ba gop itokry rax gĕ gop on apĕx. Ba kam arŷm ije amimarja arŷm apĕx.

† Mŷjja me kute o kōm ne kōt bibānh kunĭja, kadwati kangōmĕ uba kangōmĕ, mŷjja kangō kunĭ ne me kum kadwati kangō jarĕ.

⁵¹ Djām ije pykabĕ me jamā umar mexmĕ me typydjin ar ba jarĕnhmā ne ba me'ŷr tĕ. Arkati, ĕ, ba ar amā arĕ. Me kute imŷr jabej abeno bikĕrmā ne ba me'ŷr tĕ.

⁵² Jakam dja me kĭkre tām kam imŷr jabej abeno kurĕ djwŷnh ne. Me ta ōbikwamĕ dja me ĩ abeno kurĕ djwŷnh ne abeno ajkij. Dja ar amānhkrut ne ikĕkĕtja amĕ ar jao kurĕ djwŷnh nhyam amĕ ar ja amipānh ar amānhkrut ne ikĕkĕt jao kurĕ djwŷnh ne. Arŷm ne ar abeno ajkij. ⁵³ Bāmja dja imŷr jabej kra myo kurĕ djwŷnh ne. Nhyam kra my amipānh bāmo kurĕ djwŷnh ne. Nhyam ate nāja dja kra nio kurĕ djwŷnh nhyam kra nijadjwŷ amipānh nāo kurĕ djwŷnh ne. Nhyam ate umrengĕxja dja wŷnh nio kurĕ djwŷnh nhyam wŷnh nija amipānh umrengĕxo kurĕ djwŷnh ne. Dja me ā imŷr jabej abeno kurĕ djwŷnh ne abeno bikĕro ane. Tām ne ja. Nām ā Jeju kōt ba djwŷnhmā kabĕn jarĕnho anen arkum kabĕn jarĕnh pa.

⁵⁴ Ne kam ajte me krāptĭjamā kum,

—Nā gām me kàjkwa nhōt kurŷm kakrā amrĕ bikamĕnh baja pumŷn kam abenmā kum, "Gĕdja na ruw", ane. Ga me mrāmri tu kōnh kum irkumrĕx, nhyam arŷm ruw. ⁵⁵ Nā gām me kōk djàbĕr tŷxja pumŷ, kàjkwa nhirĕ kurŷm kōk djàbĕr pumŷn kam abenmā kum, "Gĕdja on amex nhyam kam arŷm arngro tŷ:x ne", ane. Ga me tu mrāmri kōnh kum irkumrĕx nhyam ā ane.

⁵⁶ Kĕ, nā gām me ajĕx ne mŷjja mar kajgo ar o aba. Kàjkwamĕ kōk djàbĕrbit ne ga me aje mar ne omŷnh. Mŷkam ne ba me akam ar ibari mŷjja pumŷnh kĕt kwŷ 'yn me amā mŷjjao amirĭto iba ga me ja mar kĕt ne omŷnh kajgon amim, "Ije tō mŷj'ā"? anhŷr kajgon mar kĕtkumrĕx ne. ⁵⁷ Nhyam mŷkam ne ga me amimar ne amijaxwemā akator ne Metĭndjwŷnhmā amijarĕnh kĕt ne? Ja ne katāt. Mŷkam ne ga me ā anhŷr kĕt ne?

⁵⁸ Gĕdja ga me Metĭndjwŷnh nhō akati bōx kĕtri kum amijo a'wŷ gĕ me ajo mex. Ba me amā arĕn me'ō'ā me ajakre. Birām me'ō amā, "Ga ne ga ibĕ mŷjjao ajkĕn ar ikam amikrāo aba. Aje imā o pānh kĕtkam gĕdja ba bĕnjadjwŷr kute me axwemā apōx'ŷr ajo tĕ gĕ amā pānh jarĕ", ane. Gĕdja ga amibĕx ne kute 'ŷr ajo bōx kĕtri kum amijarĕn kum o pānh. Kute memā axwe pānh jarĕnh djwŷnhmā apa 'amŷnh ne abĭĕro tĕm nhyam kute krākamngōnhmā akanga nhyam me kute abĕ ijĕ kĕtri. Kute ā ajo anhŷr kĕtri gĕdja ga atĕmbĕ kum o pānh. Dja ga ā o anen kum o pānh kĕt nhyam arŷm mekbĕ ijĕ djākam amĕ ga kam kum o pānh ra:xo dja. ⁵⁹ Gĕdja ga kum pānh dja:n kum pānh ino rer jabej arŷm akato. Nhyam be djā gām kum pānh ino rer kĕt ne mrāmri arek aku'ĕ. Gĕdja ga me ā anen Metĭndjwŷnh kute memā axwe pānh jarĕnh nhō akati kator kĕtri Metĭndjwŷnh'ŷr amijo akĕx ne kum amijo a'wŷ gĕ me ajo mex, ane. Nām ā Jeju memā arĕnho ane.

Kute me kute abenmā axwe kukrā kĕt mex ne arĕnh nĕje me kukrā.

13 Ne kam memā kabĕn ja jarĕnh pa nhyam me kam kum pykabĕ Garrĕjakam me ja jarĕ. Nām me Metĭndjwŷnhmā mry pan kubō. Kum bōro ku'ĕ rā'ā

nhyr Piratu ò àpênh krâkamngônhré me'yr ano nhyr me prîne me imex ne, me kute mry bôro ku'ê ja ne me me imex ne, ne mry kamrômê me kamrôo akâ. Nhyr me omûn kam Jejumã arê. ² Nhyr kam memã kum, —Birãm gãm me we, “Be nãm me ò pykakam me ja axweo me tînja jakrenh mex ne kam ty.”

³ Arkati. Ba me amã arê. Me gadjwý dja ga me amim akator ne wãnh ajaxwemã anhirer ne Metîndjwýnh'yr amijo akêx kêt kam me kudjwa tu abiknorkumrêx ne, me akunîi, ane. Nãm ã Jeju ane. ⁴ Nhyr krîraxbê Djeruxarêkamdjwý kikre prêktibê Xirôwe me imex ne. Nãm me'ã tým ne meo 18 ne me imex ne. Nhyr me adjwýnhdjwý pumûn kam Jejumã arê. Nhyr kam ajte memã kum,

—Birãm gãm me we, “Be nãm Djeruxarêkam me ja kute Metîndjwýnhkam amikrào me tînja jakrenh mex ne kam ty.”

⁵ Arkati. Ba me amã arê. Me gadjwý dja ga me amim akator ne wãnh ajaxwemã anhirer ne Metîndjwýnh'yr amijo akêx kêt kam me kudjwa tu abiknorkumrêx ne, me akunîi, ane. Tãm ne ja, ane. Nãm ã Jeju memã ane. Nãm me abenmã axwe kukrà kêt mex ne arê nhyr kam ã memã ane.

⁶ Ne kam ajte memã atemã mýjja 'ã ujarênh jakreo tẽ. Me kute abenmã axwe kukrà kêt mex ne arênhbê ne memã kum,

—Atemã pidjôbê pigêre ne ò àpênh kute ò bënjadjwýrjamã kremã o tẽ. O tẽn kum kre. Pidjôkô nhîpôkri kum kre. Nhyr arým ingrôt ne abatàn ne. Nhyr ò pidjô djwýnhja kute ò jabejmã 'yr tẽ. Ne te ò jabej nhyr amex nhyr te ò jabej nhyr ajte amû amex nhyr te ò jabej, ò jabej te aprãn kam ò àpênhmã kum, “Ota aje pidjô kreja ò kêt ne. Arým 'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt ba te ò jabej. On tẽn kum ta. Mýj kadjy ne môn inhô purkam ãm kajgoo dja”? ane.

⁸ Nhyr ò àpênhja kum, “Adjým bënjadjwýr. Gê arek djan 'ã amex pydji ba kam bu'ã kakuwn kum mry nhîno ipôk ne o kane. Mry nhîno dja ba kanen kam gop ò jabej. ⁹ Dja ò mex ne kam arek dja. Gêdja ò kêt ba tu kum kuta”, ane. Tãm ne ja.

Metîndjwýnh on kute memã pãnh jarênh kêt. Tũmrãm dja ï memã pãnh jarê. Me kute axwemã irer ne kute tũmrãm 'yr amijo akêx kadjy ne tũmrãm memã pãnh jarênh meo ajkê. 'Ã ne kute memã ujarênh jakreja.

Kute me'õ nire punuo mex.

¹⁰ Ne kam pi'ók rârâr 'ókam me kute abeno bikprôn timerkam memã Metîndjwýnh'ã ujarênh dja. ¹¹ Nhyr kam me'õ nija wadjã. Me karõ punu'õ ne mã o ba nhyr kam ibôn mrã. Ibôn mrãnh'ã amex krãptî. Arým 'ã 18. Nãm te katàt kãmãmã ãmmãn katàt kêt mex ne. ¹² Nhyr kam Jeju omûn kam amiwýr ku'uw ne kam kum,

—Àpnhîre, me karõ'õ kute ajo baja ne arým amã ire, ane.

¹³ Ne kam 'ã ikra dji. 'Ã ikra dji nhyr tebê kãmãmã dja, arým katàt ne dja. Ne kam Metîndjwýnhmã mextire jarênh dja. ¹⁴ Nhyr bep me bikprôn timerkam bënjad-

jwýrja ne 'ã ngyrk ne. Pi'ók rârârkam Jeju kute meo mexo ãmkam ne 'ã ngyrk ne. Ne kam memã,

—Pi'ók rârâr ne ja. Pi'ók tykkambit ne me àpênh djã. Pi'ók tyk amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrutkambit ne me àpênh djã. Kam dja ga me amrê mō gê me ajo mex. Kwãrîk wãnh ga me pi'ók rârârkam amrê 'yr abao adjãm kêt, ane.

¹⁵ Nhyr kam Bënjadjwýr djwýnh kum,

—Kê, nã gãm me ajêx ne ajajkwakambit amimex jarê, ar amimex jarênh abajgo. Nhýnh ne ga me ajõ pi'ók rârârkam anhõ krit'õ kôm kêt ne, anhõ mryti nâr mry'ã krîja krãdjê djã 'ãpre bôn úrkwã kurûm o akaton o tẽ nhyr kôm kêt ne? Kati, nã gãm me pi'ók rârârkam anhõ krito abaj nhyr kôm ba. ¹⁶ Ije nhyr mýkam gêdja ba me'õ ni, Abraão tãmdjwýja 'ãpre bôn kêt ne? Me ga ne ga me pi'ók rârârkam anhõ krit 'ãpre bõ. Nhyr mýkam gêdja ba kubêngôkreja 'ãpre bôn kêt ne, Xatanaj kute uwpre'ã amex krãptî, arým 'ã amexbê 18ja 'ãpre bôn kêt ne? Kati, dja ba 'ãpre bõ gê kãmãmã dja, ane.

¹⁷ 'Ã kum ane nhyr kam kurê djwýnhja amikam pi-jãm ne. Nhyr bep me ja, me kunî ne me tu kam kînhkumrêx ne. Nãm Jeju memã mýjja krãptîo pôx nhyr mexkumrêx nhyr me kam kam kînhkumrêx ne.

Metîndjwýnh kute me utâr ne meo ba.

¹⁸ Nhyr kam ajte Jeju memã kum,

—Ë, Metîndjwýnh kute me utâr ne me kadjy bënjadjwýr ne kute ar meo baja, mýj ne kute urák? Mýj'ã ne ba ije akremã? ¹⁹ E kum nãm kute pidjô 'y kryre ja pyrãk. Pidjô 'y kryrebê motadu. Me'õ ne amim 'y kryre-ja by ne kam o tẽn ò purkam kre nhyr tebê abatàn ne. Abatàn mexkumrêx nhyr kam kwênhne apýnh pa'ã aê, ane.

Me kute amim Jeju marmã nhyr arým ja pydji kadjy amima, nhyr arým ja kadjy amiman 'ã tým, nhyr ja kôt 'ã tým, nhyr ja 'ã tým, nhyr ja 'ã tým nhyr arým 'ã krãptî ne. 'Ã ne 'y kryre ja jakre.

²⁰ Ne kam ajte memã kum,

—Metîndjwýnh kute me utâr ne me kadjy bënjadjwýr ne kute ar meo baja mýj ne ba ije 'ã akremã? ²¹ E kum nãm kute djwý nhigot djã pyrãk. Me'õ nire ne djwý djôm byn ngôn timerkam kumên kam ajte iby o amãnhkrut ne kumê ne kam kadjy djwý nhigot djã ngri:re ja by. Ne kam o akàn kudji nhyr nõn kam arým igot mō. Igot mō:n arým rax ne kam prîne djwýo tuknî, ane. Nãm ã me kute Metîndjwýnh mar amû abendjô'ã abenmã Metîndjwýnh jarênh ane nhyr arým me pyka kunîkôt arênh ajmã nhyr arým pyka kunîkôt me kute Metîndjwýnh mar krãptî ne. 'Ã ne memã djwý nhigot djã jakren arê.

Kikre jajkwa krekre ngrîre'ã ujarênh.

Mat 7.13

²² Ne kam tu Djeruxarê'yr kràkumrêx ne. Ne kam apýnh krî rûnhmê krî kryre kôt mō. Kam memã Metîndjwýnh'ã ujarênh mō. ²³ Djeruxarê'yr me mōrkôt ne memã 'ã ujarênh mō nhyr kam me'õ kum,

—Běnjadjwÿr, djām Metĩndjwÿnh kute me utārja djām me ngrērebit? ane.

²⁴ Nhyṁ kam memã,

—Ĕ, kwãrĩk wãnh ga amũ me ja mar kêt. Nhyṁ bep Metĩndjwÿnh dja ga amikajmã'ã ama. Ga me kıkre jajk-wa krekre ngrire kônḥ mrãnh, kônḥ ngjênhmã mrãnh tÿx ne kute ikjêo aben rēnh ne mrãnh ne ngjêxja pumũ. Gadjwÿ dja ga ã amikam atÿxo anen Metĩndjwÿnh nhõ pyka'ÿr bõx. Ba me amã arē. Nãm me krãptĩ te 'ÿr àrmã. Dja me te o anen te o anen 'ÿr àr kêt ne. Kute mrãmri ne me te kıkremã àr prãme ja pyrãk.

²⁵ Dja õ kıkre djwÿnh 'ÿr tēn kıkre'ã ijē, me abē kıkre'ã ijē. Ga me kam wãnh kapõtã akumex. Ne kam 'ã ijē djã mōro akumex. Te 'ã ijē djã mōro akumex ne kam kum, “Běnjadjwÿr, amrē me imã kıkre'ã ta ba me wãm wadjã”, anhÿro akumex. Te kum ane. Nhyṁ kam me amã, “Kê waj, ije me amar kêt. Ije mÿjwã kurũm me ajapõx djãkõt me amar kêt”, ane.

²⁶ Dja ga me te kum, “Tõ gêt anhkõt'ã ne ba me inhõ kwÿ krēn kõt ikõ ga me inhũrkwã kabe'ã me akreo mõ”, anhÿro akumex.

²⁷ Nhyṁ kam me amã, “Ba me amã arē ga me ikabēn ma. Ije mÿjwã kurũm me ajapõx djãkõt me amar kêt. Rũm mãn me mõ, me aje ajaxwebit markam dja ga me rũm mõ”, ane. Dja ã õ kıkre djwÿnh me kapõtã akumexjamã ane. ²⁸ Æ me amã ane ga me kam amran amim angrÿk ne wãnh amijanēn amijo pyka titik ar o aba. Abraãomē Idjakmē Djakomē Metĩndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnh kunĩmē dja me Metĩndjwÿnh nhõ pykakam ar ba, ga me te me omũ. Metĩndjwÿnh arÿm kute me utār ne me kadjy bēnjadjwÿr ne kute ar meo ba, õ pykakam kute ar meo baja dja ga me te me omũ, amybyṁ me omũ ne kam ajte jãm amipumũn kam amikam angrÿk ne. Metĩndjwÿnh kute bõm me arēnhkam gēdja ga me ã amim angrÿk o anen amran amijanēn ar amijo pyka titik o aba.

²⁹ Bir be, dja me apÿnh pyka kunĩkõt Metĩndjwÿnh'ÿr akuprõn kam kutã õ kwÿ krēno kumex. Kãjkwa kraxrũm me jamē, kãjkwa nhõt kurũm me jamē, aktã kãjkwa nhirē'ãnh me jamē, me tãm dja me 'ÿr bõx ne kutã õ kwÿ krēno kumex. Nhyṁ bep Metĩndjwÿnh dja me ja kadjy bēnjadjwÿr ne meo ba.

³⁰ Nhyṁ kam pykabē me 'uwtĩ, me kãtãm ar baja gēdja me kumrēx Metĩndjwÿnh nhõ pyka'ÿr bõx. Nhyṁ bep jakam me kute amirũnhbit mar ne kute amirũnh mar kanàrrãm baja gēdja me pãnh me katēn mrã, ane. Nãm ã Jeju memã Bãm nhõ pyka jarēnh o ane.

Jeju Djeruxarēkam me jakam kaprĩ.

Mat 23.37

³¹ Nãm memã kabēn jarēnh pa nhyṁ kam me bē pardjēu kwÿ 'ÿr bõx ne kam kum,

—On ja kurũm tē, ane. On ja kurũm tē. Arÿm ne Erodji kute abĩnmã akangrõ, ane.

³² Nhyṁ kam memã kum,

—ãm me mõn kukõnhwãmã arē, axwere wãmã arē, “Ota ba akati jakam arek me karõ punubē me utàro djan me kanēo mexo dja. Gēdja akati ba ajte tãm ne.

Nhyṁ ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba arÿm inom kumē.” Dja ga me ã kum ane.

³³ Nã, mrãmri ne ba arÿm Djeruxarē'ÿr itēm-kum-rēxmã. Dja ba akati jakam meo mexo tēn nõ nhyṁ akati kêt ba ajte amũ tēn 'ÿr nõ nhyṁ akati ba arÿm 'ÿr bõx, Djeruxarēkam bõx. Nhyṁ ne me kute atemã krĩrax 'õkam Metĩndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnh par djã 'õ got ba 'ÿr tē? Kati, Djeruxarē pydjii. Pydji ne ba arÿm 'ÿr itēm-mã. Kam gēdja me ibĩ, ane. Nãm ã Jeju mekbē pardjēumã ane. Ne kam ajte Djeruxarēkam me ja'ã,

³⁴ —ÿ, Djeruxarē, Djeruxarē, mÿkam ne akra Metĩndjwÿnh kabēn jarēnh djwÿnh par prãm ne? Mÿkam ne kēno me titik ne me kupa, Metĩndjwÿnh kute me awÿr me anorja pa? Ije nã bãm te ije me ajo ibikprõnh ne ije me ajo atommã. Kute mrãmri ne õkrēnē'ãnh kute arao krao bikprõnhja pyrãk. Ba ren ã me ajo ane. Nãm bãm te ije ã me ajo anhÿrmã ga me. ³⁵ Ĕ, jakam me amõr djã ja gēdja kukrit mex ne kaprÿn nõ. Ĕ, ba me amã arē, jakam dja ga me ipumũnh kētkumrēx ne. Ipumũnh kêt rã'ã: nhyṁ inhõ akati ijo rãm ne jao tē ga me abenmã kum,

“Ĕ, ota arÿm Metĩndjwÿnh kabēnkõt tãmja bõxmã. Gē Metĩndjwÿnh o kĩnh.”

Ga me ã abenmã ane ba kam arÿm me awÿr bõx, ane.

Jeju kute me'õbē pardjēu nhũrkwãkam õ kwÿ krēn.

¹⁴ Nãm memã kabēn jarēnh pan kam ajte tē. Nhyṁ ajte pi'õk rãrãr nhyṁ mekbē pardjēu nhõ bēnjadjwÿr ngri'õ kum, —Amrē ikõt tēn inhũrkwãkam ikutã anhõ kwÿ krē, ane.

Nhyṁ kum “Ā” anen kõt tēn kutã õ kwÿ krē nhyṁ me arek kam no tyn omũnhõ nhÿ. ² Nhyṁ Jeju kutã me'õ my nhÿ. Nãm prĩne igoto tuknĩ. ³ Nhyṁ mekbē pardjēumē me kute Mõjdjē kukrãdjã mar djwÿnh arek Jeju pumũnhõ nhÿ. Kute o mex jabej ne me ikõ'ã nhÿn omũnhõ nhÿ. Nhyṁ kam memã,

—Djãm ori me kute pi'õk rãrãrkam meo mexkam punu? Djori kam punu? ane.

⁴ Nhyṁ me pijãm djãje anhikrē:n nhÿ. Nhyṁ kam pa'ã byn kãjmã kudjan o mex ne kam ano. ⁵ Ne kam memã kum,

—Gēdja me ajõ kra'õ, me ajõ nhõ krit'õ pi'õk rãrãrkam tēn kreti, ngõmkwatikam tÿm, mã gēdja ga on? Djãm aje arek pi'õk rãrãrkam omũnh kajgoo adjãmmã? Omũnh kajgoo adjãm nhyṁ tykmã? Kati, gēdja ga pi'õk rãrãrkam o wabi, ngõ kute bĩn kētri, ane.

⁶ Nhyṁ me ajte anhikrē:n nhÿ, ne te kute amipãnh kum kabēn'õ jarēnhmãn mrãmri nhÿ. ⁷ Nhyṁ me õ kwÿ krēno ÿrja, bēnjadjwÿr kute memã arēnh nhyṁ me õ kwÿ krēnmã ÿrja ne me kwÿ amijo rũnh prãm ne mekbē amijo me rũnh krĩ djã pytà. Nhyṁ Jeju me omũn kam nēje memã kabēn kadjy memã mÿjja'ã ajarē ne memã kum,

⁸ —Me kute abenã me rēnhkam ne me àkur rũnhĩ. Nhyṁ kute abenã me rēnh djwÿnhja amã kabēn jabej ne amã, “Amrē tēn me kutã anhõ kwÿ krē”, ane. Ga

kam tĕn ũrkwāmā wadjān kam kwārĭk wānh ga amijo me rūnh krĭ djā pytār ne kam anhŷr kĕt. Dja me bĕn-jadjwŷr'ō akōt bōx, kute raxo ajakrenh'ō akōt bōx nhyŋ kam abenā me rĕnhdjwŷnh amā, "On kāj mā dja. On kāj mā dja gĕ tāwā nhŷ. Tāwā ne kute raxo ajakrenh. Ga dja ga tĕn me burŭm nhŷ, me wā nhikō'ā nhŷ", ane ga kam apijām ne. Kute me ipōkri amā anhŷrkam dja ga apijām rax ne.

¹⁰ Bep kati, dja ga anhō kwŷ krĕn kadjy wadjān tu me burŭm nhŷ, me kātām ja nhikō'ā nhŷ nhyŋ kam ta, abenā me rĕnhdjwŷnh ta gĕdja amā, "Kati, Bĕpbāmre, amrĕ tĕn me rūnh krĭ djākam nhŷn anhō kwŷ krĕn mex", ane. Ga kam arŷm 'ŷr tĕ. Ta gĕdja arŷm me ipōkri ajo rax. Nhyŋ me kunĭ arŷm araxkōt apumŭ. Me aro'ā anhō kwŷ krĕno anhŷrja dja me araxkōt apumŭ.

¹¹ E kum ĕ, me kute amijo rūnh prāmja gĕdja me ĩ pijām ne. Nhyŋ bep me amikam pijām ne akrānmā ar kute amijo baja gĕdja arŷm Metĭndjwŷnh pānh meo rūnh ne, ane.

¹² Nām ā Jeju me ro'ā ō kwŷ krĕno ŷrjamā anen kam ajte bĕnjadjwŷrjamā kabĕn ne. Ne kum,
—Gĕdja anhō djwŷ kumex, anhō mry kumex jabej ga arŷm anhō kwŷ krĕn rax ne. Kāj kwa nhipōkri myt nhŷrkam nār kon amykrykam anhō kwŷ krĕn rax ne. Kwārĭk wānh anhōbikwamĕ akamymĕ anhōbikwa 'ōmĕ me kute amimexjamĕ me jamā arĕnh kĕt, anhō kwŷ krĕn djāja jarĕnh kĕt. Me kute akubyn amā o pānh karō me jamā arĕnh kĕt. Mŷkam? Bir, ga ren anhōbikwamā mŷjja ngā nhyŋ ren arŷm amipānh amā mŷjja ngā.

¹³ Nhyŋ bep kati, dja ga anhō kwŷ krĕn rax kutā, kadjy me ō mŷjja kĕt, me kute amijo bikĕnh, me akry, me no rā, me jamā akabĕn gĕ me akutā ō kwŷ krĕ.

¹⁴ Metĭndjwŷnh dja pānh ajo kĭnh ne. Me 'uwtĭja dja me te kute amā o pānhmā. Nhyŋ bep Metĭndjwŷnh dja amā o pānh ne, me katāt mrānh ne tyk ne akubyn tĭn nhō akatikam gĕdja arŷm amā o pānh ne, ane. Nām ā Jeju kum kabĕn jarĕnho ane.

Metĭndjwŷnh kute amiwŷr me 'wŷr'ā me ō kwŷ krĕn jakre.

Mat 22.1

¹⁵ Nhyŋ kam Jejumĕ ro'ā me ō kwŷ krĕno ŷr ja'ō kuman kum,

—Be, godja me'ō Metĭndjwŷnh nhō kāj kwa'ŷr bōx ne kutā ō kwŷ krĕn jabej, dja mrāmri kĭnhkumrĕx ne, ane.

¹⁶ Nhyŋ kam kum,

—Me'ō ne arŷm kute memā djwŷ nhije djarmā djwŷmĕ mry nhijeo nhŷ. Ne arŷm kadjy me krāptĭmā arĕ ne arŷm memā djwŷmĕ mry ga nhyŋ arŷm xĕr.

¹⁷ Arŷm xĕr nhyŋ kam kadjy ō àpĕnhmā arĕn kum, "Mā tĕn ar wāmā arĕ. Ar wāmā arĕ gĕ amrĕ ar mō. Dja ga arkum, 'Arŷm ne xĕr gwaj on 'ŷr banhō kwŷ krĕ', ane."

Amrĕbĕ ne kadjy memā arĕ ne kam ajte kadjy me'ŷr ō àpĕnh jano. Nhyŋ kam ō àpĕnhja tĕn bōx ne te kadjy memā arĕ. ¹⁸ Nhyŋ kam ar kunĭ apŷnh kukrādjakōt kubĕ amikati ne. Ja kumrĕx ne kum, "Kati, ajbir ne ba

amim pur byn kam ije omŭnhmā 'ŷr tĕ. 'ŷr tĕn kum ijarĕ. Dja ba wām itĕm kĕt ne. Kwārĭk wānh gĕ ikam ngyrk kĕt", ane. "Nĕn", ane.

¹⁹ Nhyŋ atāri ja kum, "Ota ba ajbir mryti krāptĭbĕ 10o bōx ne kam ije gop àpĕnh mex jabej, tŷx jabej ije kabimā 'ŷr tĕ. 'ŷr tĕn kum ijarĕ. Dja ba wām itĕm kĕt ne. Kwārĭk wānh gĕ ikam ngyrk kĕt", ane. "Nĕn", ane.

²⁰ Nhyŋ kam kute o ino rerja kum, "Ajbir ne ba iprō ne kam te ije kum inhire ne wām itĕmmā", ane. Nām ar ā kubĕ amikatio ane.

²¹ Nhyŋ kam ō àpĕnhja tĕn bōx ne kum arĕ, ō bĕn-jadjwŷrjamā arĕ. Nhyŋ kam ngyrk ne, ō bĕnjadjwŷrja ngyr:k ne. Ne kam kum, "Amibĕx ne amŭ aprōt ne ajte me abej. Ngōo pry kamŭn kikre bu kamŭ. Ne amrĕ me ō mŷjja kĕt, me kute amijo bikĕnh, me no rā, me akrywā kunĭo mō", ane.

²² Nhyŋ kam ō àpĕnh meo bōx ne kam, "Be, ota ga aje imā me arĕnhja ba arŷm meo bōx nhyŋ me kute kikre jaĕr kĕt rā'āā", ane.

²³ Nhyŋ kam ō bĕnjadjwŷrja kum, "Ajte akubyn me'ŷr tĕn prykōt me abej ne purkamdjwŷ ajte me abej, ane. Memā arĕn me pa 'amŷn amrĕ meo mō. Amrĕ meo mōn meo bōx gĕ me prĭne inhŷrkwā kre jaĕ", ane.

²⁴ Ba me amā arĕ, ije kumrĕx 'wŷrja gĕdja mrāmri ikutā ō kwŷ krĕn kĕtkumrĕx ne. Tām ne ja, ane. Nām ā Jeju mekbĕ pardjĕumā anen kājkwamā 'ŷr me bōx kĕtmā ā arĕnho ane.

Kute mā me Jejukōt bikamĕnhmā memā arĕnh.

Mat 10.37; Mak 8.34; Ruk 9.23; Dju r 12.26

²⁵ Ne kam ajte Djeruxarĕ'ŷr krā. Nhyŋ kam me itepa-to kōt mō. Kōt mō: nhyŋ kam me'ŷr akĕx ne memā kum,

²⁶ —Dja ga me ajō mā ikōt abikamĕnh prām jabej go-ra amā ijabĕ tŷxo, amā ikĭnh tŷxo amā anhōbikwa kĭnhja jakrenh mex ne. Dja ga amā abāmmĕ anāmĕ aprōmĕ akramĕ akamymĕ akanikwŷnhmĕ kĭnh kĕt ne kam ga amā aminhĭdjwŷ kĭnh kĕt ne kam bajbit amā ijabĕ tŷx ne kam arŷm abĕ inhō àpĕnhkumrĕx. ²⁷ Ne kam ajte dja ga me ajō amā atokry puma jabej kam arŷm ikōt aba djwŷnh kĕtkumrĕx. Nhyŋ bep kati, dja ga ijā amijakren ikudjwa aje anhō pĭte'y mŷnh mār prābĕ atokry rax ne amā ijabĕ rā'ā nhyŋ me kute abĭn jabej ga ikanga kĕt ne tu mā ikōt ajkamĕn kam arŷm mrāmri ikōt aba djwŷnhkumrĕx, ane. Nām ā Jeju memā anen kam ajte memā kum,

²⁸ —Nā, dja ga me ajō aje kikreti nhipĕx jabej gĕdja ga kadjy amikadjwŷnhbĕ amim 'ā karō ne amim 'ā pi'ōk kaprĭ jakre kumrĕx ne. ²⁹ Got ga ren 'ā pi'ōk kaprĭ jakre kĕt ne ren ipĕxo mō nhyŋ ren kam abĕ 'ŷr pi'ōk kaprĭ atāk ne. Ga ren kam kum parbit pumjuw. Kum parbit pumjuw ne kam te aje inomā mĕnhmān kam ren tu katĕri krāta. Nhyŋ kam ren me kātāmja ajā keket ne ren kam ajapry,

³⁰ "Tāwā ne kute kikre nhipĕxo tĕm ne inomā mĕnhmā ar o ban kam katĕri krāta", ane. Ga ren kam apijām ne. Bir be, ā me kute ajā anhŷr kĕtbĕ gĕdja ga pi'ōk kaprĭ kumrĕx 'ā akre.

Bir be, gêdja me'ô mã ikôt bikamênh prãm jabej, amim ijã karô kumrêx ne kam amim, "Ije ba on mã Jekukôt ajkamê ne kôt ar iba, o ino rer kêt, katêri krã'yr kêt. Dja ba tu kôt ar ibakumrêx ne", ane. Dja ga ã me ajô ijã amim karôo anen kam mã ikôt ajkamê, ane.

³¹ Ba me amã ajte 'ôdjwý jarê. Bënjadjwýr ja ne arým kurê djwýnh'ýr ô àpênh jao mô. Nhyr ô àpênhja krãptĩ ne. Ô àpênh ne kubê 20.000. Nhyr kum ýrja nhô àpênh ngrêre. Kubê 10.000. Nhyr bënjadjwýr ja kute nĩnh 'ýr ô àpênho môr ja ne kum ýr nhô àpênhja jakrenh mex ne. Nhyr kam kum ýrja bit kurê djwýnh kutã ô àpênho môn kam ajte amikam ajkam aman te kurê djwýnh'ã ô àpênh jakren kam amim, "Ije, mýj dja ba nê? Ije ba me'ýr inhô àpênh jano, nĩjar me môr rá'ãri gé ikãxã mekmã ijã aprã. Bar arek apýnh nhýn idjumar mex", ane. Nãm me ja bit kute me ja'ýr prôt-mãn kam te amikabin amikam ajkam aman tu akubyn akêx ne.

³³ Be, dja ga ã amim ijã karô kumrêxo ane. Aje arek o atêm ne aje inomã mênh kadjy, katêri krã'yr kêt kadjy. Dja ga amikabi kumrêx ne kam anhô nêkrêx, anhô mýjja kunĩã ano týx kêt ne tu amibê kanga ne kam mrãmri ikôt aba djwýnhkumrêx. Nhyr bep kati, dja ga anhô nêkrêx 'amýnh týx ne kam arým ikôt aba djwýnh kêtumrêx.

³⁴ Ê, kadjwanhĩ. Kadjwanhĩ ne mexri ànhkumrêx, akrykumrêx. Nhyr bep arým tũmkam ành kêt, akry kêt nhyr me kute ajte o mex kêtumrêx. Me te o ane. Mrãmri tu akry kêt. Mýj kadjy ne ga ar o aba kajgo? Kajgo mexi. ³⁵ O me kute djwý kane kêt ne kute mry nhĩn-mê o bikar ne kute o pidjôjadjwý kane kêt. Nãm me tu o ban mũm kurê. Arým mrãmri akry kêt. Kajgo mexi. Gop me ajamakre jabej, gop on ama, ane. Nãm ã me'ô kute amijo Jeju pytãr ne kôt tēm ne katêri kubê akêxkam ã kajgo ane, kum ô nêkrêx kĩnhkam kute kubê akêxkam ã kajgo ane. Djã nãm mrãmri mã Jekukôt ajkamê got? Kati, nãm 'êx ne kôt ar ba kajgo.

Mrykĩãtomti pydji biknor.

Mat 18.12

15 Nhyr kam me kute bënjadjwýr bajtemmã pi'ôk kaprĩo atom djwýnhmê me axwe ajte Jeju'ã akuprôn kuri kumex, me kute kabên marmã ne me 'ã akuprôn kuri kumex. ² Nhyr kam mekbê pardjêumê me kute Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmê ne me kãxã kabên ne, bën prĩkam kabên ne abenmã,

—Djidjãk, tãwã ne kum me axwebit kĩnh ne ajte ro'ã môn ô kwý krêno nhý, ane.

³ Nhyr kam atemã memã mýjja'ã ujarênh jakreo tēm memã,

⁴ —Birãm me ajô nhô krit, mrykĩãtomti krãptĩbê 100. Dja abê pydji akuno ga kam mã dja ga on? Dja ga tu anhô mrykĩãtomti krãptĩbê 99jamã anhire gé wãnh akutêp kumex, kapôt kukritkam kumex ga kam pydji biknorja jabej tē. Abej tē:n arým kum akaton aprôn o tēm o bôx. ⁵ Aprôn o tēm o bôx ne kam akĩnh ra:x ne.

⁶ Akĩnh rax ne kam anhôbikwamê anhũrkwã nhitepã me jao akuprôn kam memã kum, "Ota ba arým inhô

krit ibê biknorja japrôn o tēm o bôx. Dja ga me idjô'ã akĩnh ne akĩnh rax", ane.

⁷ Bir be, gêdja ã kãjkwakam me kĩnh ane. Me'ô pydji gêdja amim katon wãnh axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx nhyr kam me kĩnhkumrêx. Me'ô pydjikam dja kãjkwakam me kĩnh rax ne. Kam kĩnh raxo me mex, me krãptĩkam kĩnhja jakrenh mex ne. Me kute, "Bep ba ne ba katãt mrãn imexkumrêx", anhýr ne ajk-waobit kute amimex jarênhja ne Metĩndjwýnh kute meo mex kêtê. Nhyr kam kãjkwakam me jadjwý mekam kĩnh kêt ne.

Ngônhponho pi'ôk kaprĩ pydji biknor.

⁸ Ba ajte me amã 'ôdjwý jarê. Me'ô nire nhô kryt jakao ngônhponho pi'ôk kaprĩbê 10 ne pydjĩn kubê akuno, pãnh ra:xkam. Mã dja on? Dja ngônhpôktimã adjãn kam prĩ:ne ar abej kapônho ban kam kum kato.

⁹ Kum katon kam ôbikwamê itepã kikrejakam me jao akprôn memã kum, "Me ikôt akĩnh. Ota ba arým ije pi'ôk kaprĩo ibiknorjamã ikato", ane.

¹⁰ Bir be, ba me amã arê. Dja Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh ã kĩnh ane. Me'ô pydjĩn amim kator ne kute wãnh axwemã irern kam kute Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx nhyr kam ã kadjy mrãnh djwýnh kam kĩnh ane. Nãm ã Jeju memã ujarênh ane.

Me'ô kra biknor ne akubyn bãm'ýr akêx.

¹¹ Ne kam ajte memã 'ôdjwý jarên memã, —Me'ô my kra amãnhkrut nhyr kam kutapureja bãmmã kum, "Djũnwã, gop on ar imã anhô nêkrêx kwýo ajkjê. Aje ar imã atyk kutã nêkrêxo abikjêrmã arênhja on atĩnri ar imã o ajkjê, ar ije kam amak kêt kadjy", ane.

Nhyr kam kum "Ã" anen kam arkum o ajkijĩn kutapure jamã kungãn kutewajamã kungã.

¹³ Nhyr kam bãm kute kum ôrja arým amim kuby, kutapureja amim kuby. Nhyr kam 'ã akati ngrêre nhyr kam arým mã o mô, ô mýjja kunĩo atom ne o môn ajbubê o tým, pyka 'ôkam o môn o bôx ne kam arĩ:k ar o ba. Tu arĩk ar ba'ã pi'ôk kaprĩ krêno tē:n kam krên pa. ¹⁴ Prĩne 'ã pi'ôk kaprĩ krên mex ne, ne kam arým arĩk ar ba. Nhyr kam pykawãkam arým djwý kêtumrêx, nhyr me prãmkam ar ba. Nhyr kam pi'ôk kaprĩ krên pan kam tu arĩk ar ba, prãmkam ba.

¹⁵ Ne kam bënjadjwýr 'ô'ýr tēm kam kum, "Ba amã apê", ane. Kum àpênh nhyr kute kum pi'ôk kaprĩ nhôr nhyr kute o mýjja byr ne krênãm. Nhyr kam bënjadjwýrja "Ã" anen kam ô mry nhô kapôtmã ano, kute angrô jamyre pumũnh ne kute kum o djuw mexmã. Nhyr kam kum omũnh dja.

¹⁶ Nhyr kam angrô jamyre bãy kakô kuro ba nhyr kubêngôkreja † arým prãm bĩn mex nhyr te kute angrô jamyre kutã bãy kakô kwý krênãm. Nhýnh ne me'ô got kute kum mýjja 'ô nhôr nhyr kute krênãm? Arkati.

¹⁷ Nãm ar ban kam amim katon kam amim, "Ije, djã

† Jeju nhô pykakam me kunĩ bêngôkre kute mrãmri ne apýnh me ô pyka djãri kunikôt me kunĩ bêngôkre pyràk.

nām ã ibām nhõ àpênhja anen ar prãm kam ba? Djünwã ne prïne õ àpênho djuw nhym kam djwý kumex. Djwý kumex ne kam 'ã kâtàm ne kumex. Mýkam ne ba bajbit ar prãm kam iba. ¹⁸ Ba gêt on akubyn ibãm'ýr tèn kum, 'Djünwã, ota ba Metĩndjwýnhkam ar amikràõ iba, ne gadjwý akam ar amikràõ iba. ¹⁹ Djãm imex ne ga aje ijo akra rá'ãmã. Dja ga tu ijo anhõ àpênh, ijo ajtem ne. Ba kam amã apê.' Gêdja ba ã Djünwã'ýr tèn kum ane."

²⁰ Ne kam ekruv ne kãjmã djan kam bãm'ýr tẽ. Bãm'ýr tẽ: nhym kam bãmja amybym omũ, kraja pumũ. Ne kam rerek ne, tik ngyo nhýn kum kaprĩ ne. Ne kam prõt ne kajpan o tým ne kam abej muw.

²¹ Nhym kam bãmmã kum, "Djünwã, ota ba Metĩndjwýnhmẽ ar akam ar amikràõ iba. Djãm imex got ga aje ijo akra rá'ãmã", anhýr konenh nhym bãmja õ àpênhmã kum, "Amũ ar ajõ aprõt ne kubêkã mexwãmẽ ikrakam ràxwãmẽ parkàwãmẽ amrẽ amýn o aprõt ne kum angjẽ, ane. ²³ Ne ãm ar ajõ aprõt ne ije kutêp mryti jibatàn nhýre nhĩptĩã ma nhym ãmwã japrõn amrẽ o tèn abĩ. Gwaj banhõ kwý krên rax ne bakĩnh kadjy. ²⁴ Ota ikra. Be, ikra djwýnh ja ne ibê tyn ajte akubyn tĩn ne. Nãm akunon arým akubyn imã kato", ane.

Nhym kam me kĩnh rax kato. Kĩnhkumrẽx ne õ kwý krẽno kumex.

²⁵ Nhym kam kutewaja purkam àpênho dja. Àpênho dja:n àpênho ino ren kam kurũm tẽ. Tèn kam kikre tẽpo tèn me kanga ma. Me toro dja nhym me ngrer man kam amikutã bãm nhõ àpênh 'uw. Nhym kutã tèn kajpa nhym kum, "Mýj nã"? ane.

²⁷ Nhym kam kum, "Ije atõnhre ne arým bõx. Nhym kam abãm kadjy mryti jibatàn nhýreja bĩ, twýmtija bĩ. Nhym abãm kĩnhkumrẽx ne. Amrẽbê: atõnhre tẽm ne arým bõxkam ne abãm kĩnhkumrẽx ne. Mýjja kute ajmã o kêt, umar mex ne ar ban arým bõx, kam ne abãm kĩnhkumrẽx ne", ane.

²⁸ Nhym kam tu ngry:k ne kikremã àr kêtumrẽx ne. Ne kam kapõtã arek ngryk ne dja. Dja nhym bãm 'ýr katon te kum kabên ne, te kum me tor'ã apnên kum, "Amrẽ tèn anhõ kwý krên me kudjwa akĩnh", ane.

²⁹ Nãm te kum ane nhym kam kum, "Kê wajre. Nã bãm amã idjãpê:nh ar iba. Arým idjãpênh'ã amex krãptĩ. Djã nã bãm abê amikati? Ga mýjja 'ýr ijano ba 'Kê wajre' ane? Kati, nã gãm mýjja 'ýr ijano ba akrànãmã amã 'ýr mrã. Djã ne ga kam mãn imã anhõ mokaak'õnh bĩ bar inhõbikwãmẽ ro'ã kwý krẽno nhýn ikĩnhkumrẽx ne? ³⁰ Nhym bep akamrerre ne anhõ nèkrẽxo mõn me kuprý'ã kukrẽn mõn ajbir bõx ga kum gu banhõ mryti twýmtija bĩ", ane.

³¹ Nhym kam bãmja kum, "Akmere ga ne ga arek ikuri dja. Ne inhõ mýjja kunõ anhõ", ane. ³² Mrãmri ne bar ikĩnhkumrẽx ne. Mrãmri ne bar ikĩnh ne itor inhýrja. E kum mrãmri ne atõnhre gu babê tyn ajte akubyn tĩn ne. Nãm akunon arým akubyn kato, ane. Nãm ã bãm kutewajãmã ane. Tãm ne ja.

Be, nãm ã Jeju mekbê pardjêumã ujarênh ane. Metĩndjwýnh kum me axwedjwý jabên kute me abej ne kute me utãr nhym me õ'ã kĩnh'ã ujarênh ne ja.

Õ àpênh kute õ bẽnjadjwýr noo biknor.

16 Nhym kam Jeju ajte kute kõt ba djwýnhmã mýjja 'õ'ã kabên jakremã arkum,

—Me'õ bẽnjadjwýr ne õ pi'õk kaprĩ kumex. Nhym kam õ àpênh ne kum kam àpênho dja. Pi'õk kaprĩmẽ nèkrẽxja kunĩkam kum àpênh ar ba. Nhym kam me kâtàm ne me kum õ àpênhja jarên kum, "Ë, ota anhõ àpênh arým abê amijã anhõ pi'õk kaprĩ krẽno mõ, ane. Arým abê o apêx mexo mõ", ane.

² Nhym kam arým õ bẽnjadjwýrja amiwýr ku'uw ne kum, "Mýj nã? Mýj ne ga ajmã o nhym me imã ajarẽ? On amrẽ inhõ nèkrẽx'ã pi'õk no'õkwãõ akato ba omũ. Jakam dja ga imã adjãpênh kêtumrẽx ne", ane.

³ Nhym kam kabên ja man kam õkre kadjwýnhbê amim, "Ije tõ mã dja ba nẽ? Arým ne inhõ bẽnjadjwýr bõm imẽ. Mã dja ba nẽ? ãm arngro týxkam purkam idjãpênhbê irerekre ne kikre kabe'ã idjã'wýr imrãnhbê ipijãmã", ane. ⁴ Nãm ja jarên nhýn kam ajkam aman kam,

—E kum ã ane. Arým ne ba kuma. Jakam dja ba ar jamã ikabên jarẽ nhym arým inhõ bẽnjadjwýr kute bõm imẽnhkam ar ja arým ijo õbikwan amiwýr ijo wadjã, ane. ⁵ Ne kam ar kute bẽnjadjwýrmã pãnh kêtja amiwýr ar ku'uw. Amiwýr ar ku'uw arkum, "Mã ne ga aje mýjjaõ pãnh kêtja kute?"

⁶ Nhym kam kum, "Ngõnh krõkrõktibê 100. Rõny kangõ'ã nõnh krõkrõktibê 100 ne ba kum o pãnh kêt ne", ane.

Nhym kam kum, "Mĩ. Aje pi'õk no'õk tũmja byn on o nhýn 100ja ngràn pãnh 50 nhõ", ane. Ajêx ne kum ngrẽre jarên kum 50 nhõ, ane.

Nhym kam ã anen kam kĩnhkumrẽx ne kunhõn mã tẽ. ⁷ Nhym kam ajte abej ja kukij ne kum, "Mã ne ga aje mýjjaõ pãnh kêtja kute"? ane.

Nhym kam kum, "Bãyogore'ã xakubê 100", ane.

Nhym kam kum, "Mĩ. Anhõ pi'õk no'õk tũmja by gẽ arĩk wãnh 100 nõ, ga pãnh kum 80 nhõ, ane. Ajêx ne 'ã kum kãjbê krãptĩbê 80 nhõ", ane.

Nhym kam ã anen kunhõn kam kĩnhkumrẽx ne mã tẽ. Nãm ã arkum o anhýro tẽ. Õ àpênhja arkum õ bẽnjadjwýrja noo biknoro anhýro tẽ. We arkum kĩnh ne kute amipãnh o õbikwãmã ne ã arkum o anhýro tẽ.

⁸ Nhym õ nèkrẽx djwýnh ne õ àpênhja no mex jarẽ. Ækĩnhĩkam ne kum no mex jarẽ. Nã, mrãmri ne amikadja no mexkumrẽx. Nã, mrãmri ne pykabê me ar baja ne me mrãmri amikadja no mexkumrẽx ne o Metĩndjwýnh nhõ me ja jakrenh mex ne. Nhym bep Metĩndjwýnh nhõ me ja ne Metĩndjwýnh kadjy amak mex ne kam kute a'uri me mrãnhja pyrãk.

⁹ Djãm ã ar aje õ àpênh kudjwa me noo abiknoro anhýrmã ne ba ije ar amã arênhja? Djãm ar adjãkĩnhĩ, ar ajêxnhĩkõt aje meo anhõbikwãmã got. Djãm ar aje pi'õk kaprĩkõt meo anhõbikwa nhym atykkam kute amikõt kãjkwãmã ajo àbirmã got. Djãm me ja kute

kàjkwamã ajo àbir gar atĩn rã'ã rã'ãmã got. ¹⁰ Arkati. Gêdja me'õ mýjja kakritte kumrêx, mýjja ngrire kam àpênho djan prĩne o djuw mex ne o àkĩnh kêt, me'õ tãm gêdja arým ajte amũ ijukri mýjja rũnhdjwýo djuw mex. Nhym bep kati, gêdja me'õ mýjja kakrittekam àpênho djan arým o akĩ ne kam ajte mýjja raxkamdjwý àpênho djan adjwýnhdjwýo akĩ.

¹¹ Bir be, tãm. Dja gar pykabê mýjja kakrit, pi'òk kaprĩjao akĩ djãm Metĩndjwýnh kute kàjkwakam ò mýjja rũnh, ò mýjja mextire kute ar amã òrmã got? Kati, arým ne ar akabi. ¹² Dja gar ari me ò nèkrêx prokam amikràn o adjakĩho aban ar mekbê o abikênho aba, djãm Metĩndjwýnh kute ar amã anhõ mýjja nhõrmã, anhõ nèkrêx djwýnh kute ar amã òrmã? Arkati.

¹³ È, nhýnh ne me'õ ò bẽnjadjwýr amãnhkrut'õ amẽ arkum àpênh ar ba? Kati, gêdja o anen kam te o ane. Gêdja kum ja kurên kam kum ja jabê. Nàr kon, gêdja kum ja kĩnh ne kumãbit apê ne kam kum ja kurên kum àpênh kêt ne. Dja ga amã Metĩndjwýnh kĩnh ne ajte amã nèkrêx kĩnh ne kam kute bẽnjadjwýr amãnhkrut-mã adjapênh pyrãk. Gêdja ga te o ane, ane.

¹⁴ Nhym bep mekbê pardjêu ne me Jeju kabên maro nhýn aprýo kumex. Me kum pi'òk kaprĩ kĩnhkam, kam ne arê nhym kam me aprýo kumex. ¹⁵ Nhym kam Jeju memã kum,

—Me ga ne ga we me amijo katàt amrãnh ne. Me kunĩ kute we me amex pumũnh ne kute me amã me amex jarênhmã ne ga we me amijo katàt amrãnh ne. Nhym bep kati, Metĩndjwýnh ne kute prĩne me akad-jwýnhbê me apumũnh. Me aje amim mýjja'ã karõjakõt ne me akad-jwýnhbê prĩne me apumũ. Be, mebêngòkre ne me me akrãkàbit pumũ, ga me kam kute amex pyrãk nhym me me amex jarê. Bep kati, Metĩndjwýnh kute prĩne me akad-jwýnhbê me apumũnh nhym mýjja punubit me akad-jwýnhbê ik-wãkam kum me amex kêt. Mrãmri me apunukumrêx.

¹⁶ Amrêbê ne me Môjdjê kukràdjãkõt ar amijo ba. Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh kabênkõtme ar amijo ba. Ar kõt me kute amijo ba rã'ã nhym arým Djuão ajte adjwýnhdjwý bõx. Djuão kute ngõnhmã me angjênhja adjwýnhdjwý bõx. Ajbir ne Djuão tũmrãm bõx ne ar memã 'ã ujarênh ny jarênho ba. Me kute axwemã irern kute Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx nhym Metĩndjwýnh kute me utàr ne me kad-jy bẽnjadjwýr ne ar kute meo ba'ã ne memã ujarênh tẽ. Nhym me krãp-tĩ arým kute 'ýr amijo akêx prãm-kumrêx, kute mrãmri ne me krãptĩ kikre ngriremã ngjênh prãm ne kam 'ã kute aben nhingãnhja pyrãk. Me kute ari 'ã ikjêo aben rênh ne 'ã kute aben nhingãnhjo kumexja pyrãk. Nãm me ã kute Metĩndjwýnh'ýr amijo akêx prãm-kam ã ane.

¹⁷ Nhym Metĩndjwýnh kukràdjã tũmja, kute me mrãnh mex'ã memã karõja, djãm arým tũm ne apêxmã? Kati, gêdja rã'ã ne. Pykamê kàjkwabit dja apêx nhym bep Metĩndjwýnh kabên dja tũmrãm rã'ã rã'ã ne. Nhýnh ne mýjja ngrire, mýrbê itàja 'õ biknor-mã? ane.

¹⁸ Ne kam ajte Metĩndjwýnh kukràdjã 'õ jarê. Me kute tu prõ'ýr bakumrêx ne kute kanga kêt-mã memã arê ne memã kum,

—Gêdja me'õ prõ'ýr mõn ar o ban kanga ne kam pãnh atemã me'õ'ýr mõn kam kute krõ'ã prõ pyrãk. Mjênja ne axwe. Nhym kam ajte me'õ ne prõ kanga nhym kam me'õja ne me'õ kute prõ kangaja'ýr mõn kam arým kute me'õbê prõo àkĩnh pyrãk, ane.

Radjaru mõn me'õ bẽnjadjwýr 'wýro nhý.

¹⁹ Nãm ã Jeju memã anen kam ajte memã mýjja 'õ'ã karõ ne memã,

—Me'õ ne ò nèkrêx kumex ne kute amidjwýnhbit mar. Nãm kubêkà mex, kubêkà pãnh raxbit jangij ne ò kwý krên djã mexbit kute mar. Myt kunĩkõt ne ã o anen ò kwý krên rax ne. ²⁰ Nhym kikre jajkwa krekremã me'õ bikênhja ikwã. Myt kunĩkõt kikre jajkwa krekremã ikwã. Ne te kute ò anhy krên prãme. Me'õ kute myt kunĩkõt kubêkà mex, kubêkà pãnh rax jangjênh ne 'ã mrãnhja tãm ne te kute ò anhy krên-mã kuri ikwã ne te 'ã 'wýro ikwã. Idjibê ne Radjaru. Tãm ne prĩne karýr týx ne, tẽmẽ prĩne týx ne. Karýrmẽ tê týx nhym ta ikwã. Nhym bep roprebit ne 'ýr màt ne karýr kunuw, tê kunuw.

²² Nhym ò mýjja kêtja, Radjaru, arým ty nhym kam kad-jy mrãnh djwýnh kumýn kàjkwamã Abraão'ýr o tẽn o bõx. Nhym kam ar ingêt kukãmãre Abraão'mẽ ro'ã ar ba. Nhym me'õ nhõ nèkrêx kumexadjwý ty nhym me kam o mõn adjã. ²³ O mõn adjã nhym kam me tyk nhõ pykakam bõx ne kam tokry rax ne. Tokry: ne, ne kam tokry pymaje kãjmã rít ne amybym Abraão pumũ. Nhym ar Radjarumẽ ro'ã ar ba. Ar umar mexkumrêx ne kĩnhkumrêx ne ar ba.

²⁴ Nhym kam Abraão pumũn kam kum amijo akijn kum, “Ngêtwa, ngêtwa Abraão, gop amrê amã ikaprĩn iwýr Radjaru jano gê amrê iwýr tẽn ngõmã ikra nhõt-tebit jadjãn o inhõto ngo, ane. Ota ba kuwyjakam itokry bit itokry”, ane.

²⁵ Nhym Abraão kum, “Bir be, krãny, omũ. Atĩnri ne ga mýjja mexbito amikĩnh ne. Nhym bep Radjaru ne kaprĩ, tĩnri kaprĩn ar ba. Ne kam arým jakam kĩnhkumrêx ne. Ga ne ga arým pãnh atokryn akaprĩre. ²⁶ È, mýjja 'õdjwý. Djãm jãnh ne wãm awýr tẽm ne kute ajmã ajomã? Nãm me banêje inuwti: nõ, ne kam abenmã kre raxi. Ne kam jakam me ij'õ me awýr itẽm prãm kêtê. Ga me ajõ nĩnh pãnh me ikam abõx prãm kêtê. Aprakamã ne gwaj banêje inuwti: nõ”, ane.

²⁷ Nhym kam kum, “E kum ã ne. È, ngêtwa, gora ibãm nhũrkwã'ýr Radjaru jano. Kam ne ikamy amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ar'ýr dja Radjaru tẽn arkum arên arkum tĩn jadjã gê ar jakam, me tokry rax djãjamã ikõt bõx kêt”, ane.

²⁹ Nhym Abraão kum, “Kati. Arkati, amrêbê ne Môjd-jêmẽ Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh ar 'ã pi'òk no'òk ne te memã arê. Gê ar Môjdjê ar kabên ma”, ane.

³⁰ Nhym kam kum, “Kati, ngêtwa Abraão, got ren me'õ me tyk kurũm me'ýr katon bõx ne memã arê nhym ren me arým kõt amim katon kam ren wãnh

axwemã iren Metĩndjwýnh'ýr amijo akëx ne jakam bõx kêt ne", ane.

³¹ NhyM Abraão kum, "Kati, dja me Môj djêmê Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh kabên mar prãm kêt, nhyM ajte me'õ me tyk kurũm katon te memã amijo amirĩt ne te memã arê nhyM ren ajte tãm ne. Te ren omũn tu ate krã", ane. Nãm ã Abraão me'õ nhõ nêkrêx kumexjamã ane. Tãm ne ja, ane.

Be, nãm ã Jeju memã ujarênh ane.

Me'õ me'õkam axwe nhyM tu axweo biknormã.

17 Ne kam ajte kõt ba djwýnhmã,
—Wãnh ne me axwe pro ar akukãm rax ne nõ. NhyM bep me kute memã axwe'ã ãpnênhja gêdja me tokry ra:x ne. Watĩ:re. Dja prĩne Metĩndjwýnh meo ajkê nhyM me tokry ra:x ne. Me'õ kute me prĩre pyrãk ne ajbir kute amim imar nyja nhyM ren me'õ axwe'ã kum apnê nhyM ren arým kõt axwe nhyM kam ren me kute kum axwe'ã ãpnênh djwýnhja nhõkre'ã kênpoti nhõ ne ren ngõnhmã kumê, ngõ raxbê pyka kêtã kumê nhyM ren kubĩ, ja ne kãjbê tokry. Tokry ngri. NhyM bep kati, dja prĩne Metĩndjwýnh o ajkê nhyM tokry ra:x ne.

³ Gora ar amijã ano tỳx ne amijãno dja. Dja ar akamy'õ axwe jabej gar ajõ kum akabên'õ jarê. Kum akabên'õ jarê gê axwekam amim ngryk ne amim kato ga kam tu o akno. ⁴ Gêdja mã akam axwe jabej ga kam tu o abiknorkumrêx. Dja myt pydjikam akam axwe amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam awýr tẽm ne kute amã, "Arým ne ba ijaxwekam amim ingryk ne", anhýr amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt jabej ga kam tu o akno, ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Tu amim kamnhĩxkumrêx.

Mat 17.20; Mak 11.23

⁵ NhyM kute ar anor nhyM ar mõrja Bẽnjadjwýrmã kum,

—Ar ba ne bar ije amim amar ngrire. Gop on ar ikad-jwýnhbê ar ijo tỳx ne ar ikad-jwýnhbê akabên wadjã bar amim amar rax.

⁶ NhyM kam Bẽnjadjwýr arkum,

—Ga ren ar amim ikamnhĩx ngrireo kute motadu 'y kryre ja pyrãk ne ren arým pyjamã akabên ne ren kum, "On amikaban ngõ raxbê pyka kêt mũ jakam mãn ajte dja", ane.

NhyM ren tẽn ngõ rax nĩjkam dja. Ar aje tu amim ikamnhĩxkumrêxkam ren tẽn nĩjar ngõ raxkam dja. NhyM bep kati, ãm ar aje amim ikamnhĩxkumrêx kêtê, ane. 'Ybê motadu ne kryre kute karnhõ nhijy pyrãk. NhyM Jeju ajte arkum,

Me tu akrãnmã Metĩndjwýnhmã ãpênhmã.

⁷ Ga we ar ajõ abẽnjadjwýr rax ne nhý. NhyM kam anhõ ãpênh purkam ãpênhmã tẽ, nar kon kute mrykĩ'ãtomtio djuw mexmã 'ýr tẽ. Ne kam wãnh purkam ãpênhõ dja. ãpênhõ dja:n arým ãpênhõ ino

ren bõx. Djãm aje kum, "Amibêx ne nhýn atyk djã kêt ne kam anhõ kwý krê", anhýrmã got.

⁸ Bep kati, dja ga ajte tu ano ne kum, "On imã õmrõn kam kadjy tẽn kubêkã mex jadjãn amrê imã õmrõo tẽ ba kukrê. Ne ngõdjwý imã kwý jadjã. Dja ba inhõ kwý krên kõt ikõ, ane. Ba ikumrêx inhõ kwý krên pa ga kam ikudjwa anhõ kwý krên kõt ikõ", ane.

⁹ Djã nãm bẽnjadjwýrja õ ãpênh djãpênhõ amra got. Djã nãm õ ãpênh djãpênh pumũn kum mex jarênhõ ba got. Kute kabên mar ne kute kõt amijo bakam, djã nãm kum mex jarên kam kum amikĩnh jarênh ar o ba? Kati, mrãmri ne õ ãpênh. Õ ãpênh kute õ bẽnjadjwýr kabên mar ne kute kõt kum mýjja kupênh.

¹⁰ Bir be, ar gadjwý dja gar Metĩndjwýnh kute ar amã mýjja jarênhja kunĩ kupên amidjãpênh pumũn kam, "Ije, djã nã bãm ar Bẽnjadjwýrmã idjãpênh mex ar iba got ar ijo amra? Kati, dji Bẽnjadjwýr kute me anor nhyM õ ãpênh kute kum ãpênhmãkêt. Kõt ne Bẽnjad-jwýr ar ijano bar kum idjãpênh iban ikĩnhkumrêx ne, ane. Djãm kute ar idjãpênhõ ãmra kadjy ne bar kum apê? Kati, nã bãm ar tu akrãnmã kum idjãpênh iban kam ikĩnhkumrêx ne", ane. Dja gar ã ane. Be, nãm ã Jeju kõt ba djwýnhmã arênhõ ane.

Me ĩ kajêkam tẽ kubê 10.

¹¹ Ne kam ajte Djeruxarê'ýr krãn tẽn pry pnã, aben nêje a'ýr. Nãm mũm pykabê Xamarij ne amrê pykabê Garrêja nhyM pyka 'yr nhõkre djãkõt pry ja'ã tẽ, 'ã Djeruxarê'ýr tẽ. ¹² Nãm pry'ã tẽn kam ĩ krĩ 'õmã ãr tẽ. Krĩ 'õmã ãr tẽn nhyM me ĩ kajêkam tẽ kutã mõ. Me ĩ kajêkam tẽbê 10 ne kutã mõn kajpan kam nĩjar ku'ê, tãri ku'ê kêtê, nĩjar ku'ên kam kãj bê kum kabên ne kum, —Jeju, Bẽnjadjwýr, gop amã me ikaprĩ, ane.

¹⁴ NhyM Jeju me omũn kam memã,
—On me mõn me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhmã amibê, ane.

NhyM me mõr pro akëx ne mã Metĩndjwýnh mar djwýnh'ýr mõn mõrrãm arým kã mex ne.

¹⁵ NhyM kam pydjim amimex pumũn kam akubyn Jeju'ýr tẽ. Metĩndjwýnhmã ukaprĩ, mex jarênhõ tẽ. Kãj bê kum arênhõ tẽn kam Jeju'ýr bõx. ¹⁶ Jeju'ýr bõx ne kam tu mýrbê tỳm ne kum amikĩnh jarênhõ nõn kum mex jarênhõ nõ. Me bajtem'õ, Xamarij kam me ja'õ. Tãm ne akubyn tẽn Jejumã mex jarê. ¹⁷ NhyM kam Jeju memã,
—Ije, nhãr me? Nã bãm mebê 10o mex nhyM me 'õ akubyn iwýr tẽn kêt ne. Mýkam ne kubajtemjabit akubyn iwýr tẽ? Mýkam ne me wã akubyn kudjwa mõr ne Metĩndjwýnhmã mex jarênh kêt ne?

¹⁹ Ne kam kum,

—Aj, on kãjmã djan tẽ. Nã gãm tu amim ikamn-hĩxkumrêx ne. NhyM kam arým Metĩndjwýnh apytã, ane. Nãm ã Jeju kum ane nhyM kam mã tẽ.

Akubyn bõx djã kutã dja me ate krãn ar ba jarênh kad-jy.

Mat 24.23; Mak 13.21

²⁰ NhyM kam mebê pardjêu Jejumã,

—Mÿj akatikam dja Metĩndjwÿnh me bawÿr Bēnjad-jwÿrbē kumkati jano nhym kute me bakurē djwÿnhbē me bapytār ne kute ar me bajo bamā?

Nhym kam memā,

—Kute me apytār ne ar me ajo ba kadjy, djām Bēnjad-jwÿrbē kumkati mÿjja 'ōmē ro'ā bōx ga me aje kōt omūnh ne aje abenmā bōx jarēho akumexmā? Kati, me kute mÿjja 'ōkōt omūnh kēt. ²¹ Me kute jakam mÿjja pumūnh ne kute abenmā, “Ota, Bēnjad-jwÿr arÿm bōx”, anhÿr kēt.

Nār kon, me kute nÿjar omūnh ne kute abenmā, “Orĩnā, arÿm Bēnjad-jwÿr amrē tē”, anhÿr kēt.

Mÿkam? Bir, anhō Bēnjad-jwÿrbē kumkati kute ar me apytār ne me akadjy bēnjad-jwÿr ne kute ar me ajo bamā ne arÿm me awÿr bōx, arÿm me anhipōkri bōx, me anhipōkri ar ba, ga me omūnh kētkumrēx, ane.

²² Ne kam ate kōt ba djwÿnhmā,

—Adjÿm, dja ĩ ar akaprĩ djā ar awÿr bōx. Ar akaprĩ djā nhijukri dja gar te ikuka kre jabej rĩt. Ne kam abenmā, “Gora gē on ajte akubyn bōx gwaj omū. Amrēbē kute gwaj bakadjy amijo ĩ ne gwaj bawÿr rwÿkja gora gē akati pydjikam ajte rwÿk jabej gwaj gop ajte omū”, ane. Dja gar te aje ipumūnh prāme. ²³ Nhym me ar amā,

—Ota arÿm bōx, ota arÿm jakam bōx, anhÿr jabej, nār me ar amā, “Ē, onĩj arÿm bōx”, anhÿr jabej ga kam ar tu ate akrān 'ÿr amōr kēt ne mekōt 'ÿr aprōt kēt.

²⁴ Nhym bep kati, ibōx djā gēdja amirĩtkumrēx ne. Amirĩtkumrēx nhym me kunĩ omū. Ba ije amijo inhĩ dja ba akubyn bōx nhym me kunĩ ipumū. Ga na jadjēnh ne kute prĩne kàjkwa kurwÿo tuknĩja pumū. Dja ā akubyn ibōx djā nhō akatikam ije amijo amirĩto kàjkwa kunĩ kurwÿo ane.

²⁵ Nhym bep itokry rax kumrēxi. Me kamingrāny ja dja me prĩne ijo ajkē ba kam itokry rax ne. ²⁶ Nhym bep akubyn ibōx 'ÿr dja me ate krān ar ba. Ba ije amijo inhĩ dja ba akubyn ibōx 'ÿr nhym me ate ar krān ba. Me kute amrēbē me bakukāmā Nōwekam me ja pyrāk ne ate ar krān ba. ²⁷ Nām me ō kwÿ krēn kōt ikōn abenwÿr babit ar o ba rā'ā nhym arÿm Nōwe kà raxmā wadjā nhym me aērbē ngō me iby ajkapĩn me imex ne.

²⁸ Ne kam ajte kute amrēbē me bakukāmāre Rokam me ja pyrāk ne ate krān ar ba ne ō kwÿ krēn kōt ikōn abenmā mÿjja ngān abenmā mÿjja o pānh ne purkam mÿjja kren amim kikren jabit ar kuman o ba. ²⁹ Ar ā anhÿr ba rā'ā nhym arÿm Ro krĩbē Xōtōma kurūm tē. Aje. Nhym arÿm wakrekam kuwy me aērbē mekam ajka'u ne me imex ne. Kēn ngrāngrā pōkmē me'ā akān kam me imex ne.

³⁰ Dja ba ā akubyn ibōx djāo ane. Gēdja me ate ar krān ba. Ba kam ba ije amijo inhĩja dja akubyn ibōx djā me aērbē ā amirĩto ane. ³¹ Kam, ibōx djājakam, gēdja me'ō kre tā nhÿ ne akubyn ō nēkrēx'ÿr àr kēt. Kwārĩk wānh akubyn ũrkwākam nēkrēx'ÿr àr ne byr ne o tēm kēt. Nhym me'ōdjwÿ ar purkam ba. Ba bōx gē arĩk wānh ō kikremā ō nēkrēx'ÿr kwÿr kēt. ³² Gar Ro prōja ma. Ro prō ne ō nēkrēxo amak djāje amipānh krā tēn ty.

³³ Me kute amidjwÿnhbit mar ne pykakam mÿjja jakōtbit amak bēnja gēdja me tyn kam ijukri tĩn kētkumrēx. Nhym bep me kute amidjwÿnh mar kēt ne amibē ō mÿjja kanga, me tām gēdja me amiptān ar tĩn ne ba, jakam ar tĩn ne ban kam tyk nhijukri tĩn rā'ā rā'ā. Tām ne ja.

³⁴ Nhym bep kati. Ē, ba ar amā arē, dja ba akamātkam ibōx jabej nhym me'ō my ar amānhkrut aben nhikō'ā nō. Ba ikjēbito tē nhym ikjē arek wakrekam nō. ³⁵ Nhym me'ō nire ar amē à'uko nhÿ. Ba ikjēbit pa 'amÿn o tē nhym ikjēja arek wakrekam nhÿ.

³⁶ Nhym me'ō my ar amē kapōtkam tē ba ikjē pa 'amÿ nhym ikjē arek wakrekam dja, ane. Nām ā Jeju ane.

³⁷ Nhym kōt ba djwÿnh bōx djā jabej kukij ne kum, —Bēnjad-jwÿr, nhÿnh jakam dja ga bōx?

Nhym arkum,

—Gar nhōnhne mry tyk'ā bikprōnh ne kumex ne kute o amirĩtja pumū, ane. Dja ā Jeju akubyn bōx kutā mÿjja apōx ne bōx djāo amirĩto ane.

Me'ō nire kute kabēno bēnjad-jwÿr katyk.

18 Nhym kam ajte kōt ba djwÿnhmā atemā mÿjja'ā ujarēnh jakreo tē. Mete Metĩndjwÿnhmā kabēn 'āno ām ne kute kanga kēt'ā ne arkum arēn arkum,

² —Atemā pyka 'ōkam ne memā axwe pānh jarēnh djwÿnh kum Metĩndjwÿnh puma kētkumrēx ne mebēngōkredjwÿ mar kētkumrēx. ³ Nhym pyka tām kam me'ō ni 'uwtĩre kubē mjēn tyk nhym me'ō ar o bikēho ba, 'uwtĩkam ar o bikēho ba. Nhym kam akati kunĩkōt mā 'ÿr mrān kum arēn kum, “On ijo an-gryk”, ane. “On ikurē djwÿnhmā arē gē on imā o pānh”, ane.

⁴ Ne mā kum 'ā apnē. Te kum 'ā apnē nhym ate krān ar ba. Nhym mā kum arē nhym kam, “Ije. Ije ba gop on 'uwtĩwāo ingyk ne kute kum o pānh kadjy kurē djwÿnhmā ikabēn 'ō jarē gē gop on arek wānh nhÿ ba ityk djā kēt. Djā nā bām imā Metĩndjwÿnh pyman imā mebēngōkre puma got ba o ingyk? Kati, nām mā iku-jrē ba gop on o ingyk gē gop on anhikrēn kabēno ikatyk ngri”, ane.

⁶ Jeju ne arek arkum ujarēho dja ne arkum,

—Memā axwe pānh jarēnh djwÿnh ja ne axwekam me'ō 'uwtĩo ngyk ne. Amijā maje ne o ngyk ne.

⁷ Djām ā Metĩndjwÿnh kute anhÿr got? Kati, Metĩnd-jwÿnh ta ne amijo me bapytār kam ō me jabē ate krān ar ba kētkumrēx. Nām ō me ja mar 'āno dja. Nhym me kum amijarēnh ry typydji. Akamātkammē a'urimē ne me kum amijarēnh ry typydji.

Nhym arÿm me kuma. Djā nām amikrà:n gormā ō me jao ngyk got. ⁸ Kati, ē, ba ar amā arē. Dja ō me jao ngyk kukrà kēt ne. Ba ije amijo inhĩ gēdja ba akubyn pyka jamā bōx, ije meo ingyk kadjy akubyn bōx, djā nām me ja akubyn ibōxmā ikamnhĩx got? Kati, dja me ate krān ar pyka jabē ba rā'ā ba akubyn bōx, ane. Nām ā Jeju kōt ba djwÿnhmā ane.

Me'õ ar amãnhkrut kute Metĩndjwýnhmã amijarẽnhmã.

⁹ Ne kam ajte memã atemã mýjja'ã ujarẽnh jakreo tẽ. Me ãm ta axwekam we katãt mrãnh ne ajkwaobit kute ar amimex jarẽnho ban kam mũm me ja'ãbit ar axwe rẽnho baja, me ja'ã ne memã mýjja jarẽn memã,

¹⁰ —Me'õ ar amãnhkrut ne ar kute Metĩndjwýnh nhõ kikitikam kum amijarẽnhmã tẽ. Nhyam jabẽ pardjẽu'õ nhyam jabẽ bẽnjadwýr bajtemmã pi'õk kaprĩo atom djwýnh, àkĩnhĩre.

¹¹ Nhyam kam pardjẽuja tẽn wadjàn djan kam Metĩndjwýnhmã amijarẽnhkam amijo àmrao djan kum, "Metĩndjwýnh, ba amã amikĩnh jarẽ, ane. Ije me urãk kêt kam ne ba ikĩnhkumrẽx. Me ne me àkĩnhĩ, axwe, abenbẽ prõo akĩ. Nhyam bep kati, ba ne ba ajmã ikute kêtẽ. Ije tãwã pyrãk kêtẽ. Ije àkĩnhĩwã, kute pi'õk kaprĩo atom djwýnhwã pyrãk kêtẽ, kam ne ba ikĩnhkumrẽx. ¹² Nhyam bep ba ne ba amã ikabẽn kadjy amijajburo amãnhkrut ne, pi'õk tyk nhõkre djãkõtme pi'õk rãrãmẽkam. Ne ajte amã apýnh inhõ mýjja djari kwý rax ne kungã. Nã bãm apýnh inhõ mýjja djari kunĩ aben kadjy kryre ne amýn o aptàn rax ne amã kungã. Tãm ne ja", ane.

¹³ Nhyam bep ate ne pi'õk kaprĩo atom djwýnh. Nĩjar ne dja, pijãm djãe ibõn djan kãmã kãjkwã'yr krã kêt ne amititiko dja. Amijaxwekam kaprĩn pijã:m ne. Ne kam Metĩndjwýnhmã kum, "Dja ga adjukaprĩkõt ikam adjukaprĩ, ane. Nã, mrãmri ne ba ijaxwe ga kam tu amã ikaprĩ", ane. Nãm ã pi'õk kaprĩo atom djwýnh Metĩndjwýnhmã ane.

¹⁴ Be, ba me amã arẽ. Mrãmri ne arým Metĩndjwýnh tãmja jaxwekam ngryk kêt ne arým kum axwe kêt jarẽ. Nãm tu axweo aknon kum kabẽn mex jarẽ nhyam arým umar mexkumrẽx ne mã ũrkwãmã tẽ.

Nhyam bep me'õbẽ pardjẽuja ne kute kum axwe kêt jarẽnh kêt. Mýkam? Bir, me kute amijo rax kadjy kute ar amimex jarẽnho baja gẽdja me ĩ kãtãm ne. Nhyam bep me kãtãm, me akrãnmã kute amijo ban pijãm ne ar baja gẽdja ĩ Metĩndjwýnh meo rax ne. Nãm ã Jeju memã arẽnho ane.

Kute me prĩreo kĩnh.

Mat 19.13; Mak 10.13

¹⁵ Nhyam me Jeju'yr me prĩredjwýo mõ, me prĩredjwý jamýn 'yr meo mõ, kute me'ã ikra jadjwýr ne kute meo kĩnhmã. Nhyam kõt ba djwýnh me omũn kam nẽje me kajpan memã bẽn týt ne. ¹⁶ Nhyam bep Jeju ne amiwýr me prĩre 'uw ne kam kõt ba djwýnhmã kum,

—Kwãrĩk wãnh arek amrẽ me prĩre iwýr mõ, ane. Kwãrĩk wãnh gar mebẽ adjãptãr kêt gẽ me arek amrẽ mõ. Æ me kute amijo anhýrbit gẽdja Metĩndjwýnh me utàn me kadjy bẽnjadwýr ne ar meo ba. ¹⁷ Ě, mrãmri ne ba ar amã katãt arẽ. Me kute me prĩre pyrãk ne amijo kãtãmjabit gẽdja Metĩndjwýnh me utàn me kadjy bẽnjadwýr ne ar meo ba. Be, me prĩre kute ta amim imarja pumũ. Æ me kute amijo anhýr gẽdja Metĩnd-

jwýnh me utàn me kadjy bẽnjadwýr ne ar meo ba, ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Jeju me'õ bẽnjadwýr ngrĩrebẽ nẽkrẽx pyma.

Mat 19.16; Mak 10.17; Xim k 6.6; Xij 5.1

¹⁸ Nhyam kam me'õ, bẽnjadwýr ngrĩ'õ Jejumã, —Bẽnjadwýr, ga ne ga amexkumrẽx. Mã gẽdja ba amijo? Itĩn rã'ã rã'ãmã, mã gẽdja ba kadjy amijon? ane.

¹⁹ Nhyam kam kum,

—Mýkam ne ga imã imex jarẽ? Djãm mrãmri aje amim imex marmã got ga imã imex jarẽ. Me ne me mex kêt, nhyam bep Metĩndjwýnh pydji ne mex. ²⁰ Arým aje Metĩndjwýnh kukrãdjã marjakam ajte ikukij. Kute me mrãnh katãt'ã memã karõkõt kukrãdjã ne ga arým ama. Aje mebẽ prõo adjãkĩnh kêt ne aje me par kêt ne adjãkĩnhĩ kêt ne ajẽx ne aje me kãmex jarẽnh kêt. Ne ajte aje abãmmẽ anã ar kabẽn mar ne ar kabẽnkõt amijo abaja ne ga arým ama. Ja kunĩ ne ga arým ama, ane.

²¹ Nhyam bẽnjadwýr ngrija kum,

—Nã, arým ne ba ibõktikam ja kunĩ ma. Ne kam kõt ar amijo iba rã'ã:n arým ijabatãnh ne, ane.

²² Nhyam Jeju kabẽn ja man kum,

—Mýjja pydji ne kute akukrã rã'ãã. On tẽn memã anhõ mýjja wã ngrãn pãnh pi'õk kaprĩ byn me 'uwťĩ, me õ mýjja kêtjamã angãn o me kĩnh ne kam amrẽ iwýr tẽn mã ikõt ajkamẽ. Dja ga ã anen kam arým kãjkwakam anhõ mýjja mex kumex, ane.

²³ Nhyam kam kuman kam kaprĩ:re. Ě nẽkrẽx kume:xkõt amak bẽn ne kam kaprĩre ne dja. ²⁴ Nhyam kam Jeju kaprĩ pumũn kam memã,

—Nẽkrẽx ne kute me kukrã prãmã. Me õ nẽkrẽx kumex gẽdja me te Metĩndjwýnh nhõ pyka'yr bõxmã, te Metĩndjwýnh kute meo baja'yr bõxmã. ²⁵ Be, ga mry jabatãnhbẽ kameru te: kute aguja tekrax kremã ngjẽnhmãja pumũ. Me õ nẽkrẽx rũnhdjwý kute urãk. Nãm te Metĩndjwýnh nhõ pyka'yr bõxmã, te Metĩndjwýnh kute meo baja'yr bõxmã nhyam nẽkrẽx utã: ne, ane.

²⁶ Nhyam me kabẽnja man kam kum,

—Ije nhyam mýj me'õ gẽdja Metĩndjwýnh amim utã? ane.

²⁷ Nhyam memã,

—Mebẽngõkre te kute mýjjao anhýrja ne Metĩndjwýnhmãbit amirĩt ne. Metĩndjwýnh kute me õ nẽkrẽx kumexja kute me utãrkõt mar, ane.

²⁸ Nhyam kam Pedru kum,

—Ě, arým ne bar inhõbikwa kunĩmã inhiren kam mã akõt ajkamẽ, ane.

²⁹ Nhyam kam arkum,

—Nã. Mrãmri ne ba katãt ar amã arẽ. Godja me'õ arým õ mýjjamã irer jabej, nãr õbikwãmã irer jabej, õ kikre, nãr prõ, nãr kamy nãr nãmẽ bãm, nãr kramã irer jabej. Godja arým õ mýjja ja 'õmã irer, ne kute memã Metĩndjwýnh'ã ujarẽnh nhyam kute me utãr ne kute meo ba kadjy kum irer jabej, ba dja ba kum o pãnh ra:x ne. Dja ba pãnh on pyka jakam kum mýjjao

akrenh mex ne kum kungã. Nhyim ije pykao nykam gédja tĩn rá'ã rá'ã ne, ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

Jeju ajte kôt ba djwýnhmã amityk jarë.

Mat 20.17; Mak 10.32

³¹ Ne kam kôt ba djwýnhbê 12o aben pydjín kam aro mõn arkum,

—Ë, ota gwaj arým Djeruxarë'yr badjàbir ne kam babôxmã. Kam gédja me ajmã ijo. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr ibôxja dja me ajmã ijo. Metĩndjwýnh kabën jarënh djwýnh kute ijã pi'ók no'ók tũmja kôt dja me ã ijo anhýro tẽ:n kam inomã kumë. ³² Dja gwaj bôx nhyim kam me me bajtemmã ikanga nhyim kam me ijã bëno ajkën ijo axên ijapryn ikutôn ikaprêprê:k ne kam ibĩ. Nhyim kam ijã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ba kam ajte akubyn itĩn ne ikato, pi'ók no'ók tũmja kôt, ane.

³⁴ Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã amijã karõn arkum amijarëho ane. Nhyim ar kute kabën ja mar kêtikumrëx. Kabën ja ne Ar kubê bipdjur nhyim ar kam te kute marmã.

Me'õ no rá akubyn rĩt.

Mak 10.46

³⁵ Nhyim kam Jeju kôt ba djwýnho mõ ne kam krĩraxbê Djeriko tẽpo mõ. Nhyim me'õ no rája pry jakákam nhý ne à'wýro nhý. ³⁶ Nhyim me itepato 'ãnh mõ nhyim kam me kanga man memã,

—Mýkam ne ga me akanga mõ? ane.

³⁷ Nhyim kam me kum,

—Jeju, ane. Nadjarekam Jeju ne me ijo mõ, ane.

³⁸ Nhyim kam kum amijo akij ne kum,

—Ë, Jeju, Dawi tãmdjwý'õ, gop amã ikaprĩ, ane.

³⁹ Nhyim me wamã mörja kum bën tỳx ne kum,

—E kum anihkrê, ane.

Nhyim kam tu kum àkjêro bën kum,

—Dawi tãmdjwý'õ, gop amã ikaprĩ, ane.

⁴⁰ Nhyim kam Jeju tẽm tỳx katikôt djan kam amiwýr ku'uw. Nhyim kam me'õ 'yr tẽn kum,

—Aje, onĩj arým amiwýr ajuw, anen kam pa 'amýn o tẽn 'yr o bôx. ⁴¹ Nhyim kam kum,

—Nãr, mýj nã? Mã ne ba ije ajomã?

Nhyim kam kum,

—Bënjadjwýr, aje inoo mex ba irĩtmã.

⁴² Nhyim kam kum,

—Nà, on rĩt. Tu aje amim ikamnhĩxkumrëx kam ne ga arým amex, ane.

⁴³ Nhyim kam tebê rĩt. Ne kam Jejukôt tẽ, mekôt tẽ, ne Metĩndjwýnhmã ukaprĩmë amikĩnh jarëho tẽ. Nhyim kam me kunĩ omün kôt Metĩndjwýnhmã mex jarë.

Djakij Jejuo aminhõ.

19 Nhyim kam Jeju krĩbê Djeriko'yr meo mõn meo bôx ne kam bit kajõnhkôt katormã. Nhyim me Jeju'ã kumex ne prĩne angrĩn o mõ. Nhyim kam me'õbê Djakij. Djakij ne bënënjadjwýr bajtemmã pi'ók kaprĩo atom djwýnh nhõ bënënjadjwýr. Kam ne õ nëkrëx ra:x

ne. ³ Nhyim me prĩne Jeju jangrĩn o mõ, kunoro mõ. Nhyim kam te Djakij kute omũnhmã 'ã aminhinõ ryo tẽ. Mýj me'õbê Jejuja kute omũnhmã te 'ã aminhinõ ryo tẽ. Djakij krõ krĩkam ne te kute omũnhmã nhyim me prĩne kubê utã.

⁴ Nhyim kam kukãm prõt ne. Kukãm prõt ne kutêp wabi. Pidjõ'ã wabi. Amrë tẽm nhyim kute omũnhmã kutêp pidjõ'ã wabi. ⁵ Nhyim kam Jeju 'yr tẽn bôx ne parbê djan kãjmã krãn kam kum,

—Djakij, amrë aparmã aprõt. Jakam dja ba akôt tẽn anhürkwãkam nõ, ane.

⁶ Nhyim kam tebê aparmã prõt ne ruw ne kam kĩ:nhkumrëx ne ürkwãmã Jejuo tẽn o wadjã. ⁷ Ürk-wãmã o tẽn o wadjã nhyim me omün kam kangãgãn abenmã ajkwa momoko kumex, ne,

—Djijãk, me axwe'yr ne mõn wadjã, ane. Djãm tãwã mex, ane.

⁸ Nhyim Djakij Bënënjadjwýr kuka kõnh djan kam kum, —Bënënjadjwýr, ba inhõ mýjja kõnho ajkjên me bikënhmã kungã, ane. Ne ije me'õbê pi'ók kaprĩo id-jãkĩnh jabej akubyn me'õmã inhõ jao amãnhkrut ne o amãnhkrut ne kungã.

⁹ Nhyim kam Jeju kum,

—Akati jakam ne arým Metĩndjwýnh apytã, anhürkwãkam ar wãmë ro'ã. Mrãmri gadjwý ne ga abê Abraão tãmdjwý'õ nhyim Metĩndjwýnh arým apytã, ane. ¹⁰ Be, ja kadjy ne ba tẽ. Ije me axwe jabej ne ije me utãrmã ne ba tẽ. Kadjy ne ba amijo inhĩ ne me awýr ruw, ije me axwekam biknorja jabej ne ije me utãrmã, ane. Nãm ã Jeju kum ane.

Me'õ bënënjadjwýr kute õ àpënhmã pi'ók kaprĩ nhõr.

Mat 25.14

¹¹ Nhyim me kute maro ãm rá'ã nhyim ajte memã mýjja 'õ'ã ujarënh jakreo tẽ.

Nãm Jeju arým Djeruxarëkam bôx 'yr nhyim kam me amim,

—Jakam dja Jeju Djeruxarëkam bôx ne on me bakadjy Bënënjadjwýrbê kumkatin me bakurê djwýnhbê me bapytãn ar me bajo ba, ane. Me ta ne me kute amim

àtari kêtka tỳx amim kamnhĩx. Nhyim bep Jeju ne kute katãt memã arënhmã. ¹² Kadjy ne memã mýjja 'õ'ã ujarënh jakreo tẽn memã,

—Ë, bënënjadjwýr kra'õ ne me kute nĩjar atemã pyka 'õkam 'ã bënënjadjwýr mënhamã tẽ. 'Ã bënënjadjwýr mënhamã nhyim ajte akubyn õ pykamã me'yr tẽmmã. ¹³ Ne kam tẽm kutã amiwýr õ àpënh 'uw. Õ àpënhbê 10 ne amiwýr ar ku'uw ne kam arkum ngõnho pi'ók kaprĩre ngã. Pãnh raxkam. Õ àpënh kunĩmã pi'ók kaprĩ pýnh'ã kabën ne arkum kungãn kam arkum, "Dja gar ikutêp imã jao aptã. Dja ba amrë akubyn 'yr tẽ", ane.

¹⁴ Nhyim bep õ pyka djwýnhkam me ja ne me kum kĩnh kêt ne, kum kurê ne kam kôt me kwý jano nhyim me nĩjar kôt bôx ne kam memã, "Kwãrĩk wãnh tãmja'ã bënënjadjwýr mënhamã kêt. Me ba ne ba me imã tãwã kĩnh kêtê. Kwãrĩk wãnh gẽ tãmja me ijo ba kêt", ane.

¹⁵ Nhyim me tu ate krãn 'ã bënënjadjwýr mẽ. 'Ã bënënjadjwýr mẽ nhyim akubyn õ pykamã bôx ne kam amiwýr õ

ápênh 'uw ne arkum, "Nār, djām arým ne ba ije ar amā pi'òk kaprĩ nhõrwā gar ikutêp imā o aptā"? ane.

¹⁶ Nhyam kam ja kumrêx 'yr o bõx ne kam kum, "Bênjadjwyr, ota ba anhõ pi'òk kaprĩ pydjija ar o iban arým amā o aptā. Amā o aptān abenā kumê nhyam arým kubê 10", ane.

¹⁷ Nhyam kam kum, "Mexkumrêx. Ga ne ga adjápênh mexkumrêx. Nā bām amā mýjja ngrire ngā ga prĩne imā o djuw mex ne, ikutêp imā o djuw mex ne aje kan-ga kêt. Pānh gêdja ba amā krĩ krāptĩ jarê, krĩbê 10 jarê. Ga kam abênjadjwyr rax ne amũ idjõ'ā ar kam meo aba", ane.

¹⁸ Nhyam atāri ja 'yr o bõx ne kum, "Bênjadjwyr, ota ga aje imā pi'òk kaprĩ nhõrja ba ar o iban arým amā o aptā nhyam kubê 5", ane.

¹⁹ Nhyam kam kum, "Gadjwý ne ga amexkumrêx. Jakam dja ba amādjwý krĩ krāptĩ jarê, krĩbê 5 jarê, ga kam abênjadjwyr rax ne amũ idjõ'ā ar kam meo aba", ane.

²⁰ Nhyam kam atāri ja 'yr o bõx ne kam kum, "Bênjadjwyr, mĩ, anhõ pi'òk kaprĩ. Nā bām ije amā kupênh prām kêtkaam prĩne amā kubêkào kupun kudji. Imā apymakam. Nā gām apyma ne. Nā gām aje amim mýjja kunĩ jadjwyr kêtkaam ar mebê jām o amijakren o atomo aba. Ne ga adjakre kêtkaam ar mebê djwýo atomo aba", ane.

²² Nhyam kam kum, "Ga ne ga ajaxwekumrêx ne imā adjápênh prām kêt ne. Akabên jakôt gêdja ba ā ajo ane. Djā nā bām ipyma? Ne ije amim mýjja kunĩ jad-jwyr kêtkaam ar jām mebê o amijakren o atomo iba ne idjakre kêtkaam ar mebê djwýo atomo iba? Bir be, ga kam we ga aje amim ipumũnhkôt ren inhõ pi'òk kaprĩ jao tẽn me kute pi'òk kaprĩ marmā angā nhyam ren abenā rôrôk tẽn rax ba ren arým 'yr bõx ne kuby", ane.

²⁴ Ne kam me kute arek omũnho ku'êjamā, "Aj, amũ me ajõ kubê pi'òk kaprĩwā byn o tẽn kute imā pi'òk kaprĩo àptār nhyam kubê 10wāmā angā", ane.

²⁵ Nhyam me kam kum, "Kati, bênjadjwyr, arým tawā nhõ pi'òk kaprĩre raxi. Arým õ 10", ane.

²⁶ Nhyam kam memā, "Bir be, ba me amā arê. Arým me õ mýjja gêdja ajte Metĩndjwýnh iby memā kungā. Nhyam bep me õ mýjja kêt, kute memā õr nhyam me kute kum o djuw mex kêtjabê gêdja Metĩndjwýnh mýjja ngrireja kunĩ by", ane.

²⁷ —Ē, ikurê djwýnh kute ijā "Kwāřik wānh gē tāmja me ijo ba kêt", anhýrja gêdja ga me amrê meo mõn ikuka kõnh me imex, ane. Be, tām ne ja. Nām ā Jeju kàjkwamā tēm ne akubyn pykamā bõx ne kute ar meo bamā ā amijarēnho ane.

Jeju Djeruxarēmā bõx.

Mat 21.1; Mak 11.1; Dju r 12.12

²⁸ Memā arēnh pan kam ate meo mõ, Djeruxarê'yr kàjmā meo mõn ²⁹ kam arým amē krĩ ngrireja tēpo mõ. Krānh nhidjibê Oriwêre parbê amē krĩja tēpo mõ. Krĩ nhidjibê Bepadjēmē Betanha tēpo mõn kam amikukām kôt ba djwýnh amānhkrut janon arkum,

³⁰ —Pry ja'ā dja gar arek katāt krĩwāmā tē. Nhyam ar akutā pry kator kraxkam me kute mry jabatānh nyre pĩ maktā kum òkre djê nhyam āmwā. Me 'ā krĩ kêtwā. Tām gêdja gar amrê 'āpre bõn o tē. ³¹ Gêdja gar 'āpre bõnho dja nhyam me'õ ar amā, "Mýkam ne gar 'āpre bõnho dja"? ane.

Gar kam kum, "Bênjadjwyr 'ā tēm kadjy", ane.

³² Nhyam kam Jeju kute ar anorja mā ar tẽn 'yr bõx ne kam kum kato. Kute arkum arēnh kôt kum kato.

³³ Kum katon 'āpre bõnho dja nhyam kam õ mry djwýnhja arkum,

—Mýkam ne gar mry 'āpre bõnho dja? ane.

³⁴ Nhyam kam ar kum,

—Bênjadjwyr 'ā tēm kadjy, ane. ³⁵ Ne kam Jeju kutā o tẽn o bõx ne kam kum 'ā kubêkà rē, 'ā 'yr kadjy. Ne kam kum ikra dja nhyam ar ikrakam par djan kàjmā 'ā arĩn arým ate 'ā tē. Nhyam kam me arým prykôt kum kubêkà rēnho mõ. Nām mebê idjaer ā me bênjadjwyr raxmā mýjja rēnh nhyam 'ā tēmā ā kum prykôt kubêkà rēnho mõro ane. ³⁷ Nhyam kam arým Jeju Djeruxarê tēpo mõ. Krānhrebê Oriwêre ja'ā rwýkbê arým Djeruxarê tēpo mõ. Nhyam arým kôt ba djwýnhjamē, mekôt mõr, me itepato kôt mõrja arým Kĩnhkumrêx, Kĩnh ra:x ne arým àkjêr mõ. Jeju ne mýjja pumũnh kêt kwý rax ne ipêx ne, nhyam me kute ipêxkôt omũn kam kĩnhkumrêx ne Metĩndjwýnhmā mex jarēnho mõ, àkjêr mõ. ³⁸ Ne kam abenmā,

—Gê Metĩndjwýnh bênjadjwyr jao kĩnh rax. Bênjadjwyr djwýnh kukwakam ne arým me bakadjy bõx. Gora gê me kàjkwakamdjwý umar mex ne kĩnh rax. Gora gê me kàjkwakamdjwý Metĩndjwýnhmā mextire jarēnho kumex, ane.

³⁹ Nām me ā anhýro kumex nhyam kam mebê pardjêumē me krāptĩ akàn Jejukôt mõ. Nhyam kam mebê pardjêu Jejumā,

—Bênjadjwyr gop akôt ba djwýnhmā akabên gê anhikrê, ane.

⁴⁰ Nhyam kam memā,

—Ba me amā arê. Nām ren me anhikrê nhyam ren kēnja ijo àkjêro nhý, ikam kĩnh ne ren ijo àkjêro nhý, ane. ⁴¹ Anen kam arým Djeruxarê'yr mõ. 'Yr mõn arým irā. Irān omũn kam ate me abej muw. Me kute amibê Jeju kangan amibê kurên kute bĩn nhyam Metĩndjwýnh kute pānh prĩne meo bikēnhmā ne kôt amak bēn ne me abej muw, ne,

⁴² —Ga ren me ga aje amidjumar mex djā mar ren akati ja tāmkaam ren adjumar mex ne ar aba. Nhyam bep kati, mýjwā ne adjumar djā'ā, mýjwā ne me ajān kam me abê o akno. ⁴³ Adjým, dja ĩ me ajo bikēnh djā nhõ akati me awýr bõx. Dja ĩ me akurê djwýnh me awýr bõx ne me amā ipòk ne prĩne pykao me abê ka'ên prĩne me abê ijēn me amā ipòk me:x ne me ajo dja. ⁴⁴ Dja me aminhikra kraxkam me akrā jadjuw ne prĩne me anhimex ne kam me anhõ kikre prĩne kungrān ikò rēnho mõ, ne me abēngòkredjwýo pyka tako mõ, akramē. Dja me prĩne me ajo mõr djā kaprā. Nhýnh gêdja par'õ dja? Nhýnh dja mýjja'õ nõ? Mýkam? Bir, me aje amim Metĩndjwýnh mar prām kêtkaam.

Nām arým Metĩndjwýnh me awýr bõx kute me amã me adjumar mex jarěnh ga me adjumar mex ne ar abamãn amã Metĩndjwýnh mar prãm kět ne, ane. Nãm ã Jeju ane, anhýr djwýnhřam Djeruxarě kurě djwýnh kute o bikěnhmã ã memã arěnh o ane.

Kute kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Mak 11.15

⁴⁵ Ne kam Djeruxarěkam bõx. Kam bõx ne kam Metĩndjwýnh nhõ kikretimã těn wadjã, Bãm nhũrk-wãmã těn wadjã. Nhyr arým me kam pi'õk kaprĩ pãnh memã mry nhõro ku'ě. Nhyr kam arým bõm nêje me rěnh o tě, Bãm nhõ kikre nêje bõm me rěnh o tě. ⁴⁶ Ne memã,

—Metĩndjwýnh ne õ pi'õk no'õkkam memã,
“Me kute imã kaběn kadjybit ne inhõ kikretiwã.

Nhyr bep me ga ne ga me kam aje me ãkĩnhĩ aben pydjã dja”, ane.

Nãm ã Jeju memã anen bõm me kurě.

⁴⁷ Ne kam kam akati kunĩkõt memã Metĩndjwýnh kukrãdjã ã ujarěnh o ku'ě. Nhyr kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bėnjadjwýrmě Mõjdjě kukrãdjã mar djwýnhmě ar kute meo ba djwýnhmě te kute bĩn prãme. ⁴⁸ Te kute ajmã on kute bĩnmã nhyr me kunĩ kum kaběn kĩ:nhkumrěx ne maro kumex. Kaběn 'ãno djan kam no tyn maro nhý.

Jeju Djuão jabej me kukij.

Mat 21.23; Mak 11.27

20 Nhyr kam akati 'õkam Jeju Metĩndjwýnh nhõ kikretikam memã ã ujarěnh o dja. Ne kam Metĩndjwýnh'ã ujarěnh ny memã arěnh o dja. Nhyr kam me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bėnjadjwýrmě Mõjdjě kukrãdjã mar djwýnhmě mebėngėt-temě ne me ro'ã Jeju'ýr bõx ne kam kum,

² —Goja on me imã arě. Mýj me'õ kaběnkõt ne ga ar ã meo anhýro aba? Mýj me'õ ne amã me'ã karõ ga kam amũ õ'ã bõm ar me rěnh o aba? Goja on me imã arě, ane.

³ Nhyr kam amipãnh memã,

—Badjwý dja ba mýjja jabej me akukij. Me akumrěx dja ga me imã arě ba kam arým badjwý me amã arě, ane. ⁴ Djuão kute ngõnhmã me angjěnhja, djãm mebėngõkre kaběnkõt ne arĩk ar ngõnhmã me angjěnh o ba? Nãr djãm Metĩndjwýnh kaběnkõt? Gop me imã arě, ane.

⁵ Nhyr kam me abenkam kangan abenmã,

—Ije mã dja gwaj kum ně? Dja gwaj kum, “Metĩndjwýnh kaběnkõt”, ane nhyr kam gwaj bamã kaběn'õ jarě, gwaj bamã,

—Bir be, mýkam ne ga me Djuão kaběnja mar kět ne? ane.

⁶ Nãr dja gwaj kum,

—Me kaběnkõt ne tu arĩk ar ngõnhmã me angjěnh o ba, ane nhyr me kunĩ arým kěno gwaj batitik ne gwaj bapa. Me kãtãm ja ne me arým Djuão kaběn man kum kĩnh ne, ne o Metĩndjwýnh kaběn jarěnh djwýnh ne. Dja gwaj ane nhyr me o ngyrk ne gwaj bapa, ane.

⁷ Nãm me ã abenmã anen kam Jejumã kum,
—Kon ne. Ar ije mar kět. Mýj me'õ kaběnkõt Djuão kute ngõnhmã me angjěnhja ar ije kõt mar kětě, ane.

⁸ Nhyr kam memã,

—Bir be, dja ba badjwý me amã arěnh kět ne. Mýj me'õ kaběnkõt ije ar meo ibaja dja ba me amã arěnh kět ne, ane.

Pidjõo djuw mex djwýnh jaxwe.

Mat 21.33; Mak 12.1

⁹ Anen kam memã atemã mýjja'ã ujarěnh jakreo těn memã,

—Me'õ ne pur rax djin kam kam amim pidjõ kumex ne. Ne kam me kwýmã kum, “Gora me imã o djuw mex. Gora gě djan abatãnh ne õ ga amim kwýo atom ne imã mũm kwýo atom”, ane. Nãm ã memã anen kam atemã pyka 'õmã tě. Ne kam kam wãnh ar ba. Ar ban kam kã'ã ngrã: ne. ¹⁰ Nhyr arým pidjõja tuk ne kumex. Nhyr kam õ pidjõ djwýnhja arým 'ã mytyrwý jakren kam 'ýr õ ãpěnh jano. Kute memã arěnh nhyr me kute kum pidjõ kwýo atom ne kute kõt anor kadjy ne 'ýr ano. Nhyr kam 'ýr těn bõx nhyr kam me kute pidjõo djuw mexja ate kaprěprě:k ne. Nhyr mã akubyn 'ýr ýkam těn bõx.

¹¹ Nhyr ajte õ pidjõ djwýnhja pãnh 'ýr me'õjadjwý jano nhyr 'ýr těn bõx nhyr me ajte tãm ne, kaprěprěk ne prĩne o ajkěn kum pijãm jadjãr mex ne ano nhyr akubyn 'ýr ýkam těn bõx.

¹² Nhyr ajte õ pidjõ djwýnh 'ýr ajte õ ãpěnh 'õ jano nhyr 'ýr těn bõx. Adjwýnhdjwý ne me prĩne o ajkěn bĩn punun bõm kumě nhyr 'ýr těn bõx.

¹³ Nhyr kam õ pidjõ djwýnhja amim, “Ije, mã gědja ba ně? Mýj gědja ba on? Jakam dja ba 'ýr ikra jano, ikra djwýnh imã aběja dja ba 'ýr ano gě gop me mar jabej.” Nãm ã amim anen kam me'ýr kra djwýnhja jano nhyr me'ýr těn bõx.

¹⁴ Nhyr kam me kute puro djuw mex djwýnhja kra pumũn kam abenmã 'ã karõ ne abenmã, “Be, kra ne wã. Ajrã, gu me on kubĩ. Tãwã dja bãm kum mýjja kunĩ ngã, õ nėkrěx kunĩ kanga ane. Gu me on tãwã bĩn kam amim õ nėkrěx, õ mýjja, õ pidjõja kunĩo aminhõ”, ane.

¹⁵ Ne kam pidjõkõ kurũm bõm kuměn kubĩ. Bir be, mã gědja õ pidjõ djwýnhja kute me ja omã? ¹⁶ Bir be, dja õ pidjõ djwýnhja me'ýr těn bõx ne me imex ne kam õ pidjõkõja atemã me ja'õmã kungã, ane.

Nhyr me kute maro ku'ěja kuman kam kum,

—Kati, gora gě ã o anhýr kět, ane.

¹⁷ Nhyr kam Jeju arek mekam no tyn djan kam memã,

—Mrãmri, ane. Mýj'ã ne Metĩndjwýnh pi'õk no'õkkam memã ja jakre?

“E kum kěn ja ne me kute kikreo ãm djwýnhja kute kikremã armã te omũn kam bõm kumě.

Kěn ja ne kute kikremã o kajpar, kum o kajpar tỳxi”, ane.

Mýj'ã ne Metĩndjwýnh kaběn ja, něn? ane. ¹⁸ Ě, kěn ja gědja ga me ajõ 'ã tým ne prĩne 'ã amikrakrak ne.

Nhyr bep ta gědja me ajõ nhiby tým ne prĩne angãn

prïne pyka mẽ ajo amrà, ane. Nãm ã Jeju kute prïne kurê djwýnh nhimexmã ã amijã kën jakreo ane.

¹⁹ Nhyam kam Môjdjê kukràdjã mar djwýnhmẽ me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr te kute memã 'ã ujarênho ãmri kute o tým nhyam me kute bñmã te 'ã amijakre. Jeju kute puro djuw mex djwýnh'ã me akrekam. Nhyam me kuman kam kam ngryk ne. Ne te kute o tým nhyam me kute bñmã, ne kum me uma ne, kum me krãptítija puma ne.

Me kute Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõrmã.

Mat 22.15; Mak 12.13; Rô 12.1

²⁰ Nãm te me kute Jeju bñmã o anen kam amim amã, kute kabën 'õ kupa'ã arênh nhyam me kute on o tým ne bñmã ne me amim amã.

Kam ne me Jeju'ýr ar kwý jano. Ar kute amijo kabën mex ne kute amijo Jeju kabën mar prãm ne kute mýjja jabej kukjêr kadjy ne me Jeju'ýr ar ano. Ar kute pa 'amýnh ne kute o têm ne me bajtem nhõ bënjadjwýr-jamã arênh nhyam kute bñmã ne ar ã o ane.

²¹ Ar ja, ar 'êx ne kute amijo Jeju kabën mar prãmja ne ar kum,

—Bënjadjwýr, nã gãm katàt me imã mýjja jarênh mexkumrêx ne, ne katàt adjujarênho dja. Djã nã gãm te me mýja pymaje ne me mýjamã akabën mex jarê? Kati, nã gãm katàt me imã arênho aben pyrãk ne, me imã Metíndjwýnh kukràdjã'ã adjujarênh mexkumrêxo dja. Bar arým kuma. ²² Ê, djãm Metíndjwýnh kukràdjãkòt ne gu me baje bënjadjwýr Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõrmã? Nàr kon. Goja on ar imã arê, ane.

²³ Bënjadjwýrbê Xedja ne me kunĩmã nhý ne mebê idjaero aminhõ ne pi'òk kaprĩ'ã ar me 'wýro ba. Me kute kum òr nhyam kute we me utãrmã. Ja jabej ne we ar amijo kabën mex ne Jeju kukij. Kute “Kati, kwãrĩk wãnh kubajtemmã pi'òk kaprĩ nhõr kêt,” anhýr nhyam Xedja nhõ krãkamngõnhre kute o týmã, nàr kon kute, “Nà, kum angã,” anhýr nhyam me ja kute o týmã, ne ar kukij ne kum,

—Djãm mrãmri ne gu me baje bënjadjwýr Xedjamã pi'òk kaprĩ nhõrmã, nàr kon? ane.

Nhyam bep kati, Jeju ne tu ar omũ, ar kadjwýnhbê tu ar omũn kam arkum,

²⁴ —Goja amrê ngõnhponho pi'òk kaprĩwão tẽ ba omũ, ane.

Nhyam kam ar kum o tẽn kungã. Nhyam kam arkum kubê ne arkum,

—Mýj me'õ ne 'ã karõja? Ne mýj me'õ ne 'ã idji jêtja?

Nhyam ar kum,

—E kum bep Xedja karõ, ane.

²⁵ Nhyam kam arkum,

—Bir be, ò pi'òk kaprĩ. Dja gar kum angã nhyam bep Metíndjwýnh nhõ mýjjabit dja gar Metíndjwýnhmã angã, ane.

²⁶ Nãm prïne arkum arênh mexkumrêx nhyam kam ar abenmã,

—Ije tô mã ne gwaj baje omã? Djãm nopnu: got kute mýjja'õ kupa'ã arênh gwaj baje ajmã omã, ane. Nãm ar te me ipòkri Jejumã nõ, kute kabën'õ jarênh nhyam ar

kute o týmã te me ipòkri kum nõ nhyam mrãmri kabën kòt arê. Nhyam kam ar tu anhikrê, pijãm djãje anhikrê.

Me tyk ne akubyn tñn jabej me Jeju kukij.

Mat 22.23; Mak 12.18; Tex k 4.16

²⁷ Nhyam pãnh me ja 'ýr bõx. Mekbê xadjudjêu ne me kwý 'ýr bõx. Nãm we me,

—Kati, me tyk ne akubyn tñn kêt, ane. Nãm tu me tykkumrêx ne, ane. Me ja kwý ne me 'ýr bõx ne kute mýjja jabej kukjêrmã 'êx ne kum,

²⁸ —Bënjadjwýr, we Môjdjê ne me bamã me bad-jupãnh'ã karõ ne 'ã pi'òk no'òk ne. Me'õ prõ'ýr mõi ne kra kêt ne tyk nhyam atãri kamy'õ pãnh 'ýr mõi ne kute kum kra djirmã arê, ane. Kamy kumrêx 'ýr mõi ja tyk nhyam kam kamy pãnh 'ýr mõi ja kute kum kra djir nhyam kam kra kutewaja we kute bãm kamy kumrêx tykja nhõ mýjjao aminhõmã. Nhyam bep atãri ja ne kute we bãm tñn nhõ mýjja jao aminhõmã. Nãm ã we Môjdjê 'ã me bamã karõo ane.

²⁹ Be, kamybê 7 ne axikòt apõx. Nhyam kutewaja prõ'ýr mõi. Prõ'ýr mõi kra kêt ne ty. ³⁰ Nhyam atãrija pãnh 'ýr mõi kam ajte ty. ³¹ Nhyam pãnh atãrija 'ýr mõi kam kra kêt rã'ã ajte ty. Be, nãm ar ã o anhýro têm tãmtã: nhyam arým kutapureja aro ino ren 'ýr mõi ad-jwýnhdjwý ty, kra kêt ne ty. ³² Nhyam arým ar prõja arkòt ty, kra kêt rã'ã ty.

³³ Be, nija, mã gèdja me akubyn tñnkam ar on? Nhyam ne kute o kubajtem ne kute o prõ kêt dja 'ýr mõi? Ar kunĩ ne ar axikòt 'ýr ban ty, ane. Nãm ã mebê xadjudjêu Jejumã anhýro dja.

³⁴ Nhyam kam memã,

—Ê, pyka jabê me ar bari ne me prõ'ýr ba nhyam me nire mjên. ³⁵ Nhyam bep me akubyn tñnkam gèdja me abenwýr ba kêtumrêx ne. Metíndjwýnh kute me'ã mex nhõ nhyam me tyk nhijukri akubyn tñn me tãm gèdja me abenwýr ba kêtumrêx ne. Me my prõ'ýr ba kêt nhyam me nire mjên kêt. ³⁶ Nãm me akubyn tyk prãm kêtumrêx ne abenwýr ba kêt ne. Kam ne me kute kadjy mrãnh djwýnh pyrãk. Ne arým akubyn tñnkam dja me kubê Metíndjwýnh krakumrêx ne tu tñn ne ajte tyk kêt.

³⁷ Môjdjêdjwý ne me tyk ne akubyn tñnja memã o amirĩt ne. Ga me akaòk pòk ne tu mex ne ãm'ã ujarênhkam kute,

“Ibê Abraòmẽ Idjakmẽ Djako ar ò Metíndjwýnh”, anhýrja pumũ.

Bënjadjwýr'ã, Metíndjwýnh'ã ne ã ane. ³⁸ Bir be, ar tyk tũmja Metíndjwýnhmã tñn ne ar ba nĩj pumũ. Djãm Metíndjwýnhbê me tyk nhõ Metíndjwýnh? Kati, Metíndjwýnh ne me tñn nhõ Metíndjwýnh. Me tyk kunĩ ne me kum tñn. Me tykkumrêx kêt. Metíndjwýnh ne akubyn meo tñn. Kam ne ba me amã, “Metíndjwýnh ne kubê me tñn nhõ Metíndjwýnh”, ane.

³⁹ Nhyam kam Môjdjê kukràdjã mar djwýnh kwý ne kum,

—Be, bënjadjwýr, nã gãm me wãmã arênh mexkumrêx ne, ane.

Môjdjê kukràdjà mar djwýnh ne me kum mebê xadjudjêu kính kêt nhym Jeju kabêno me jao apa nhym me arým anhikrê. Nhym kam Môjdjê kukràdjà mar djwýnh arým kôt omün kínhkumrêx. ⁴⁰ Nhym kam me kuní arým kum Jeju pyman mýjja'ô jabej kukjêr kêt ne arým tu anhikrê.

Kritubê mýj me'ô tàmdjwý jabej me kukij.

Mat 22.41; Mak 12.35

⁴¹ Nhym kam Jeju amipãnh me kukij. Kute memã amijã ujarênh nhym me kute mar ne kute kôt kum kator kadjy. Amrêbê ne Metíndjwýnh memã Bênjadjwýrbê kumkati jarê, kute memã anormã. Ne kam memã Bênjadjwýrbê kumkati jarê arê arê arým memã ano. Metíndjwýnh ta ne memã Jeju jano, nhym kute memã amijarêno ãm nhym me kute kum katormã, me kute kubê Bênjadjwýrbê kumkati kôt kum kator kadjy ne memã,

—Nãm we me Bênjadjwýrbê kumkati dja kubê Dawi tàmdjwý'ô, ane. Metíndjwýnh kute me bamã anorja dja kubê Dawi tàmdjwý. Mýkam ne me kum Dawi tàmdjwý ane? Be, djãm Kritubê ne Dawi tàmdjwýbit? Kati, kubê ne Dawi nhô Bênjadjwýrdjwý, ane. Dawi ta ne o ô Bênjadjwýr ne me ngrer'ã pi'ôk no'ôkkam ajte ta, Dawi ta ne,

“Inhô Bênjadjwýrmã ne Bênjadjwýr djwýnh kabên ne kum, 'Amrê idjubôk'ãnh nhý, Abênjadjwýr raxkam idjubôk'ãnh nhý.

⁴³ Ikutêp nhý ba 'ýr amrê awýr akurê djwýnhno mô ga kwýo apardjan kwý nhimex', ane. Nãm ã Metíndjwýnh inhô Bênjadjwýrmã arêno ane”, ane.

⁴⁴ Bir be, ga Dawi kute kum “Abênjadjwýr rax” anhýrja pumü. Mýkam ne me Dawi tàmdjwý kajgo jarê? Djã nãm o tàmdjwý kajgo? Kati, Dawi ta ne kute o ô Bênjadjwýr rax, ane. Nãm ã Jeju memã amijarêno anen o me unê nhym me kute ajte kukjêr kêtumrêx.

⁴⁵ Nhym me itepato Jeju kabên maro kumex. Nhym kam Jeju me ipôkri kôt ba djwýnhmã,

⁴⁶ —Gora ar aminêje me omü, ane. Aminêje Môjdjê kukràdjà mar djwýnhwã pumü, ane. Me wã ne me kute amibên kadjy kute kubêkã jabjêti jangjênh ne 'ã ba prãmkumrêx. Nhym me ajte me krãptí nhipôkri kute me mexo àmran kute memã rûnh jarênh ne kute memã, “Bênjadjwýr, djãm ga, djãm ga”, anhýr jabit ne me kum kính. Ne mebê idjaer bikprônh djãkam kute abeno krí djãkam kute amijo rûnh ne kute mebê me rûnh krí djã pytãr prãmkumrêx. Ne kam ajte me krãptí kute abeno bikprônh ne àkuro krí katã kute mebê me rûnh krí djã pytãr prãmkumrêx, ne kute mýjja rûnh, mýjja mexbit kur prãmkumrêx.

⁴⁷ Nãm ã me amijo rûno bao anen kam ate ajte me 'uwtí krão apan mebê mýjja kuní akí ne kam ajte ajkwaobit Metíndjwýnhmã kabên rûnh ne, ne kum kabên jabjêo ku'ê. Nãm me 'êx ne amijo mex ne kum kabên ne. Bep kati, me axwekumrêx. Kam gêdja Metíndjwýnh me kurãm memã pãnh rax jarênh prêne me kurãm meo ajkê. Kam ne ba ar amã, “Gora ar aminêje me wã pumü”, ane. Nãm ã Jeju kôt ba djwýnhmã me kute

amijo mex, amijo rûnh ne kute amijaxweo bipdjurja'ã ã arkum karôo ane.

Me'ô 'uwtí kute ô pi'ôk kaprí nhôr.

Mak 12.41

21 Metíndjwýnh nhô kikretikam ýr rá'ãkam ne ã arkum anhýro nhý, arkum 'ã ujarêno nhýn 'ã ujarênh pan kam ibôn nhýn kãjmã krãn arým ari ar me omü. Nhym me ô nêkrêx krãptí, ô pi'ôk kaprí krãptíja Metíndjwýnhmã me kute pi'ôk kaprí nhôr djãkam kum pi'ôk kaprí rênho kumex, aben nhipetã kum kam rênho kumex. ² Nhym kam me'ô nija, me'ô ni 'uwtí kubê mjên tyk nhym ô mýjja kêtja ngônpho nhreo pi'ôk kaprí byn o tén kam kum kumê. Amãnhkrutkam pãnh ngrire ne amê kubyn o tén kam kumê. ³ Nhym Jeju arek omünho nhýn kam arkum,

—Ba ar amã arê, me'ô 'uwtí ja ne ô mýjja kêt, ne tu me kurãm ô pi'ôk kaprí raxo tén Metíndjwýnhmã kungã. Me kuní kurãm pi'ôk kaprí raxo tén kum kungã.

⁴ Me ja ne me ô pi'ôk kaprí kumex ne kam 'ã kãtãm ne kumex. Ne kam 'ã kãtãmja Metíndjwýnhmã kungã. Nhym bep me'ô nija ne ô pi'ôk kaprí kêtê, pi'ôk kaprí ngrire ne tu kum kuní ngã. O kute amikadjy mýjja byr ne krên ne tén kadjy Metíndjwýnhmã kuní ngã. Kum 'ô nôr kêtê. Kam ne ba ar amã, “Nãm me kurãm pi'ôk kaprí rax ne kum kungã. Mrãmri ne ba ar amã arê”, ane.

Akubyn bôx djã kukãm mýjja apôx tẽ.

Mat 24.1; Mak 13.1; Xim k 4.1; A Xim 3.1

⁵ Nhym ar kwý abenmã Metíndjwýnh nhô kikretija jarêno mô. Ne abenmã,

—Kên ja ne mexkumrêx. Nhym me o kikre nhym kínhkumrêx. Ja ne kikre jao kính ne. Ê, nhym me kwý kute Metíndjwýnh nhô kikretio kính kadjy kute apýnh mýjja aben kadjy ôrkam kute o kikre ja kínhkumrêxja pumü, ane.

⁶ Nhym kam arkum,

—Bir be, ar omü. Ar aje omünhwã gêdja ô akati, o bikênh djã nhô akati 'ýr bôx nhym me kurê djwýnh prêne kikreti ngrã. Dja me kên aben nhiby ikwã kuní nhikô rê. Nhym kam kên'ô aben nhiby nôr kêtumrêx, ane.

⁷ Nhym ar kum,

—Bênjadjwýr, nhýnh amex 'ôkam dja me kurê djwýnh o ane? Mýj gêdja kukãm apôx bar omün kam kôt ô akatimã ikaton ô akati ma? ane.

⁸ Nhym kam arkum,

—Ar amijã ano týx, gê me'ô ar amã 'êx ne ar anoo biknor ne Metíndjwýnhbê ar ajo akêx kêt. Be, me krãptí dja í aben totokmã me'ýr bôx ne arým amijo 'êx. Amijo 'êx ne arým amijã imê. Amijã imên arým memã, “Me anhô Bênjadjwýrbê kumkati kadjy ne Metíndjwýnh ijano ba tén bôx. Ba ibê Kritu”, ane.

Ne kam ajte,

—Ota arým akubyn bôx djã nhô akati kato, ane. Kwãrík wãnh gar me wã kabên mar ne mã mekôt abikamênh ne ar mekôt aba kêt. Dja gar tu ate akrã.

⁹ Gêdja me abeno kurê djwýnh ne abenwýr prôt ne aben nhimexo ba gar omün kôt ama. Nhy m ajte me kwý ta õ pykakam õ bënjadjwýro kurê djwýnh ne ta ajte jãm abeno kukan aben paro ba. Dja gar mýjja ja man atín prãm kêt ne amã uma kêt. Ja kumrêx gêdja me ã o anhýro tẽ. Kraxje kute inomã mênh kêt, kute 'ýr o tẽm rã'ã, ane.

¹⁰ Nãm ã Jeju arkum 'ã karõo anen kam ajte arkum, —Nã, apýnh me ba djãri gêdja me abenwýr prôt ne aben nhimexo ba. Nhy m apýnh pyka abenã rôrõk djãri dja me abeno kurê djwýnh ne aben nhimexo ba.

¹¹ Apýnh pyka djãri gêdja kam pyka tertet: t ne, tertet rax ne. Nhy m prãmdjwý me kwý nhimex. Nhy m apýnh me kanê djãri me kwý nhimex ne. Nhy m mýjja rûnh, mýjja pymadjwý kãjkwa kurüm apõ:x ne kumex.

¹² Nhy m bep mýjja ja apõx kêttri gêdja me ar ajo rôrõk ne prïne ar ajo ajkê. Ne me bikprõnh djã'ýr ar apa 'amýn ar ajo mõn me bënjadjwýrmã ar ajo 'èx ne ar ajaxweo ar apytãn me bẽ ijê djãkam ar arê. Ar amã ijabê ne amã ikínhkôt gêdja me me bënjadjwýr'ýr ar apa 'amýn ar ajo mrã. Me bënjadjwýr krymê me bënjadjwýr rûnh'ýr ar ajo mrã. ¹³ Kam, kamã gêdja gar memã ikukràdjã ny'ã ajarê gẽ me kuma. ¹⁴ Kam gêdja gar adjumar punu kêt ne amim, "Mýj ikabên gêdja me amiwýr ijo tẽ ba arê"? anhýr kêt. Ne, "Mã dja ba gêt memã amijã idjàprãmã ikabên ja on"? anhýr kêt. Kwãrĩk wãnh gar ã amim anhýr kêt, anhýr djwýnhram ã amim anhýr kêt.

¹⁵ Bep kati, ba gêdja ba ar ajamakmã ikabên wadjã. Ba gêdja ba ar amã ikabên jarẽ gar kam ikabên ja tãm memã arẽ nhy m kam ar akurê djwýnh te ar amã ãm týt ne kute kabên'õ mar ne kute bẽno ar ajapanhmãn tu anihkrê. ¹⁶ E kum ã, ar abãmmẽ, ar anã, ar akamy, ar anhõbikwaja tãm gêdja me ar akurê djwýnh'ýr ar apa 'amýn ar ajo mrã nhy m me ar akwý pa. ¹⁷ Ikôt ar abikamênhkam dja me kunĩ kum ar akurê ne.

¹⁸ Nhy m bep Metĩndjwýnh ta gêdja prïne ar ajo djuw mex ne ar apumũnh 'ãno dja. Djãm kum ar apumũnh kangamã got? Kati, gẽdjãm prïne ar apumũnh 'ãno dja. ¹⁹ Gora ar memã adjãm týt. Dja gar adjãm týt ne 'ãno djan arým tu atĩnkumrêx.

²⁰ Gêdja krãkamngõnh Djeruxarẽmã ipõk mõ ne 'ã aben krãkã proo mõ gar kam omün arým kôt ama. Mrãmri ne arým õ akati tẽpo tẽ, Djeruxarẽo bikênh djã nhõ akati tẽpo tẽ, me kute me amõr djã ngrãnh ne kute prïne kapõnhmã ne arým tẽpo mõ. ²¹ Kam gêdja Djeruxarẽ bu'ã pyka ja nhidjibê Djudejakam me ja amijã maje krãnh'ýr prôt ne. Nhy m bep krĩbê me ja gêdja me amikrà kêt mex ne amijã maje kurüm kato. Nhy m purkam me jamẽ, bækam me jamẽ gêdja me ajte akubyn ùrkwãmã mõr kêt. Dja me tu ãm kamã ajmã, apýnh krãnh'ýr ba. Akubyn krĩmã mõr ne bõx ne ajte akubyn prôt kêt. Tu ãm kamã amũ prôt ne.

²² Be, akati kaprĩ ne ja. Akati kính kêt:kumrêx ne ja. Mrãmri gêdja Metĩndjwýnh me axwekam ngryk ne me axwe pãnh prĩ:ne meo ajkê. Anhýr djwýnhram ne Metĩndjwýnh pi'õk no'õkkam ja kunĩã ajarê. Dja õ akati 'ýr bõx, anhýr djwýnhram Metĩndjwýnh kute pi'õk

no'õkkam arênh jakôt dja 'ýr bõx ne kam kôt ã o anhýro tẽ.

²³ Be, akati ja dja kaprĩ ra:x ne. Watĩre me nire tujarõ, watĩre me nire kute kra karãre jamýnhja. Mã gêdja me ja krãkamngõnh pymaje prõtja on? Metĩndjwýnh gêdja pyka jakam me jakam ngry:k ne. Ne prïne kam meo ajkê, me axwekam. Metĩndjwýnh ta gêdja pyka ja'ýr me kurê djwýnh jano nhy m me me'ýr bõx ne Djeruxarẽmã ipõk ne kam prïne me imexo mõ. Kãxdjwa kajgoo me kwý nhimex ne kam amipardja'ã me kwý pa 'amýn kam apýnh me bajtem nhõ pykakôt me kungrã. Krãkamngõnhre bajtem ja gêdja prïne Djeruxarẽo ajkê, prïne o ajkên kungrãn jãm o mrãn kurên kam arým mýrbê kam ajkarê. Kam bikarêr rã'ã: nhy m arým me kute meo bikênh djã nhõ akati apêx. Arým me bajtem nhõ akatija apêx nhy m arým me mã mõ.

²⁵ Nhy m kãjkwakam mýjja pumũnh kêt kwý rax dja apõx. Mytmẽ mytyrwýmẽ kanhêtirekam gêdja mýjja apõx ne kumex. Nhy m pykabêdjwý ngõ rax dja tãm ne aben pumjuw ne mýja bẽ abenã ajkapĩ ne kam rãrã:kõ nõ. Dja me apýnh õ pyka djãri omün kam abenmã, —Mýj got ja? Mýkam? anen kam umar punure. Te kute mýjja'õ marmãn mýjja'õ mar kêt:kumrêx ne kam axwe umarre. ²⁶ Ne kam terteto kumex. Mýjja puma kator ne kute prïne pykao bikamýr ne kute prïne meo bikênh pymaje ne me terteto kumex. Nãm me amijã ja kamnhix ne kam tĩn prã:m ne. Te tĩn prãme ne kam tertet:to kumex. Djãm mýjja puma ngri: ne apõxmã got me umaje tertet kêt ne. Kãjkwakam apýnh mýjja týt:x dja amingrêk ne.

²⁷ Kam gêdja ba me'ýr bõx nhy m kam me kunĩ ipumũ. Ije amijo inhĩ dja ba imextire ne itýt:kumrêx ne ipyma:kumrêx ne. Kam dja ba kãjkwakam kakrã kôt bõx nhy m me kunĩ: arým ibõxkôt ipumũ. ²⁸ Kukãm ne mýjja apõxja. Bir be, gêdja mýjja ja arým apõxmo krax ga kam ar amikam atýt. Amikam atýt ne akính ne. Arým ije ar apytãrmã me awýr ibõx 'ýr, ane.

²⁹ Ne kam ajte arkum atemã mýjja 'õ'ã ujarênh jakreo tẽn arkum,

—Gop ar pidjõbê pigêremẽ ràmtãxtemẽ pĩ kunĩ ma.

³⁰ Amex kutã gêdja 'õ ingrã gar kam arým amexmã kamnhix nhy m kam arým amex ne.

³¹ Bir be, gêdja ba ije ar amã mýjja jarênhja ã apõx mõr ane gar kam arým ijabej rĩt ne ijabej ajkam ama. Akubyn ibõx ne me kadjy ibënjadjwýr rax ne ipymao ije me utãr ne ar meo ibamã arým 'ýr. 'Ýr dja mýjja apõx tẽ. Amex kutã gêdja pi'õ ingrã, nhy m bep ibõx kutã gêdja mýjja pymatija apõx mõ.

³² Nã, mrãmri ne ba ar amã kôt arê. Ar anhõ krõkam me kamingrãny ja gêdja me tyk par kêttri mýjja ja kunĩ apõx. Mrãmri ne ba ar amã arê. ³³ Ikabên kajgo kêt:kumrêx. Gêdja pykamẽ kãjkwa ĩ apêx nhy m bep ba ikabên gêdja 'õ biknor kêt:kumrêx. Mrãmri gêdja ba ije mýjja jarênh ja kunĩ apõx nhy m me omũ.

³⁴ Gora ar ikam amakbê amijã ano týt ne amijãno dja. Gar mrãmri akukràdjã mexbito atẽm rã'ã. Kwãrĩk wãnh gar kadjwati kangõkõtbit † ar aban o akõm nhy m

kute bõm ar ano rēnh ne prīne kute ar ano kamrēkwā wām nõ. Ne kõt arīk ar abawā gēdja wām nõ. Kwārīk wānh gar pyka jabēbit adjumar punukõtbit ajamak bēn ne o aba kēt. Dja gar ā ar anh̄yr aba ba kam ar ajaērbē bõx gar kam ajmā imā amijarēnh on? ³⁵ Kute mrāmri ne me mrymā krīn kute aērbē parja pyrāk. Be, dja ba ā anen ar ajaērbē bõx, pyka kunīkõt dja ba ā ar ajaērbē ibõxo ane, ar akunī jaērbē ibõxo ane.

³⁶ Kukām dja ī m̄yja kunī apõx tē. Kadjy ne ba ar amā, “Gop ar arek ijabej ajkam aman amijāno dja. Mā amijāno djan arek Metīndjw̄nhmā amijo adjā'w̄yr rā'ā gē ar ajo t̄yx. Gar at̄yx ne m̄yja punu apõxkam ijāno djan ikanga kēt. Ne akubyn ibõxkam amikam apijām kēt ne ikabem aku'ē. Ba ije amijo inh̄i ne me aw̄yr ibõxja ikabem amikam apijām kēt ne aku'ē.” Nām ā Jeju arkum bõx djā nhõ akatimē kukām m̄yja apõx djā nhõ akatimē arkum arēnhõ ane.

³⁷ Ne kam akati kunīkõt memā Metīndjw̄nh kukrādja'ā ujarēnh tē. Metīndjw̄nh nhõ kikretikam memā 'ā ujarēnh tē. Nhyim amykry nhyim kam krānhbē Oriwēre'yr tēn kam ikwā. Nhyim akati nhyim ajte akubyn Metīndjw̄nh nhõ kikreti'yr tēn kam ajte memā 'ā ujarēnhõ dja. Nhyim me kryrām 'yr ban bõx ne ujarēnh ma nhyim amykry nhyim me mā ba. Nām ā akati kunīkõt ā o anh̄yro tē.

Me kute Jeju b̄in kadjy o aben maro ŷr.

Mat 26.14; Mak 14.10

22 Ar̄ym ne Metīndjw̄nh nhõ akati, amrēbē Metīndjw̄nh me irõbē mrānh nhyim me mā kõt kute mar nhõ akati ar̄ym o rām ne ja o mō. Kam ne me djw̄yponhrebite ku.

² Nhyim kam me kadjy Metīndjw̄nh mar djw̄nh nhõ bēnjadjw̄rmē Mōjdjē kukrādja mar djw̄nhmē ne me abenmā Jeju'ā karõ mō. Mete b̄inmā ne me abenmā 'ā karõ mō. Ne kam me kum me kātāmja pyma ne. Me kātām ja ne me kunī kum Jeju kīnhī. Nhyim bep me ja, me kadjy Metīndjw̄nh mar djw̄nh nhõ bēnjadjw̄rmē Mōjdjē kukrādja mar djw̄nhmē ne me kum kurē ne kam kute b̄inmā abenmā 'ā karõ mōn kam kum me kātāmja pyma ne.

³ Nhyim kam Xatanaj Djudamā wadjā. Jeju kõt ba djw̄nhbē 12'õ ne Djuda. Idji 'õ ne Ikadji. Kumā ne Xatanaj wadjā. ⁴ Ar̄ym Djudamā wadjā nhyim kam ar̄ym mā me'yr tē. Me kadjy Metīndjw̄nh mar djw̄nh nhõ bēnjadjw̄rmē Metīndjw̄nh nhõ kikretikam krākamngõnh nhõ bēnjadjw̄rmē me'yr tē. Me'yr tēn bõx nhyim me abenmā 'ā àpnēnhõ nh̄y. Nhyim kam me kum,

—Ije ba gop on me amā Jeju kanga ga me ab̄in amā kurē kēt, ane.

⁵ Nhyim kam ar̄ym me kīnhkumrēx. Kīnhkumrēx ne kam kum,

—Mexkumrēx. Gēdja bar kam pānh amā pi'õk kaprīre ngā, ane.

† M̄yja me kute o kōm ne kõt bibānh kunīja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, m̄yja kangō kunī ne me kum kadjwati kangō jarē.

⁶ Nhyim kam “Ā” ane. Nhyim kam me ar̄ym kum pi'õk kaprīre ngā nhyim kam amim kubyn kam ate kato. Katon kam ar̄ym Jeju'ā amim karõ tē. Me 'ā bikprõnh kētri, me no prāri ne kute me kum kangamā amā.

Me kute Jeju b̄in kētri kõt ba djw̄nhmē ro'ā õ kw̄y krēn mex.

Mat 26.17; Mak 14.12

⁷ Nhyim kam mebē idjaer kukrādjakõt mete djw̄yponhbit kur nhõ akati ar̄ym kato. Kam ne me ap̄ynh ūrkwākam Metīndjw̄nhmā mrykī'ātomti pan kubõn kuku. Amrēbē Metīndjw̄nh me irõbē mrānh nhõ akati me kute kõt mar kadjy ne me ā o ane. ⁸ Kam ne Jeju kõt ba djw̄nh jano. Nām Pedrumē Djuāo ar anon arkum, —Ar tēn ar ikutēp mrykī'ātomti jabatānh nyrewā b̄in aga. Bar wām bõx gwaj kukrē. Gwaj baje Metīndjw̄nh me irõbē mrānh nhõ akati mar kadjy mrykī'ātomti krē, ane.

⁹ Nhyim ar kum,

—Nh̄ynh gēdja bar ar akutēp mry ga? ane.

¹⁰ Nhyim kam arkum,

—Ē, ba ar amā arē. Gēdja gar tēn krī'yr bõx nhyim me'õ my ngõo tēn ar akajpa. Ga kam ar kõt tē nhyim ūrkwāmā wadjā. Gar kõt wadjān kam õ kire djw̄nhjamā kum, “Bēnjadjw̄yr ne amā, ‘Nh̄ynh kumoka'ē ja ne me bõx ny kadjy, dja ba ikõt ba djw̄nhmē ro'ā bõx ne kam inh̄õ kw̄y krē? Ar ije Metīndjw̄nh me irõbē mrānh nhõ akati mar kadjy mrykī'ātomti krē?’ ane.” ¹² Dja gar ā kum ane nhyim kam ar amā kumoka'ē rax jakre, k̄yjrūm imõkkam kumoka'ē raxwā jakre, kapõnh pro, ar̄ym o mex pro, kam gēdja gar ar ikutēp agan adjī, ane.

¹³ Nhyim kam ar tēn kam kajpa. Kute arkum arēnh kõtõ. Kute arkum arēnh kõt ne ar tēn me'õja pumūn kam kõt tēn ūrkwāmā wadjān kam ar kutēp mry ga.

¹⁴ Nhyim Jeju kute kõt ba djw̄nhõ mōrja'ā ar̄ym apa-jrūm myt tē. Nhyim ar bõx ne kam ro'ā õ kw̄y krēnmā ar̄ym nh̄y. ¹⁵ Nh̄y nhyim Jeju arkum, kõt ba djw̄nhbē 12mā,

—Ba ne ba imā gwaj baro'ā banhõ kw̄y krēn prām kumrēx. Itokry kētri gwaj baro'ā baje Metīndjw̄nh me irõbē mrānh nhõ akati mar kadjy mrykī'ātomti krēn prāmā. ¹⁶ Ē, ba ar amā arē. Ja dja ba krēn o ino re. Ne kam ajte krēn kēt 'iry:n kam Metīndjw̄nh me kadjy bēnjadjw̄yr ne kute me utār ne kute ar meo bakambit gēdja ba ajte inh̄õ kw̄y krēn djā djw̄nhja krē, ane.

¹⁷ Ne ngõnhkrākam uba kangōjadjw̄ byn 'ā Metīndjw̄nhmā õdjānh jarēn kam arkum,

—Mī, ar jao ikõ, aben nhipēpā o akõmo mō. ¹⁸ Ba ar amā arē, gar ama. Ije pidjō kangōo ikõmo krā'yr ne ja. Metīndjw̄nh kute amim õ me ja kunī pytār ne kute meo bakambit dja ba ajte pidjō kangō nyo ikõ.

¹⁹ Ne kam ajte djw̄y ja byn 'ā Metīndjw̄nhmā õdjānh jarēn kam kokijn ap̄ynh arkum kungān arkum,

—Ē, inh̄i ne ja. Inh̄i'ā ne ba djw̄y jakren ar amā kokij. Ar akadjy dja ba ty. Dja me pīte'y'ā inh̄õn ibī. Dja gar

akuprõn inhĩ ja'ã djwý jakren krë. Dja gar krën ã imaro anen imar rä'ã ne, ane.

²⁰ Nhyr ar õ kwý krën pa nhyr kam ajte uba kangõ byn kam arkum,

—Ikamrõ'ã ne ba pidjõbê uba kangõ jakre. Dja me ibĩ nhyr kam ityk jakõt dja ikamrõ ã me akadyj prõt ne bixabjêr ane. Ikamrõ jakõt gêdja Metĩndjwýnh me amã kukràdjã ny, kabên ny jarênh mãmdji.

²¹ Ê, ikuri ýr ne õ kwý krëno ýr ja gêdja ikurê djwýnhmã ikanga. Mrãmri dja me ibĩ. Amrêbê ne Metĩndjwýnh me kute ibĩn kadjy amim ijã karõ. Kute amim ijã karõjakõt gêdja me ibĩ. Ba ije amijo inhĩ ne me awýr ibõxja gêdja me ibĩ. Watĩre kute ikurê djwýnhmã ikanga djwýnhwã. Ta gêdja tokry ra:x ne, ane.

²³ Nãm ã Jeju arkum ane nhyr kam kõt ba djwýnhja abenmã,

—Ije, mýj gwaj bajõ dja gwaj kurê djwýnhmã kanga? ane. ²⁴ Ne abenkam kangao kumex ne kam adjwýnhdjwý abenbê bënjadjwýr pytãro kumex. Ne abenmã,

—Ba gêdja ba gop ibënjadjwýr raxo ar ajakre, anhyro kumex.

²⁵ Nhyr kam Jeju arkum,

—Me bajtemkam ne me bënjadjwýr rũnh kabëno meo atom ne ar meo ba. Nãm we memã, “Idjukaprĩkõt ne ba amim me ajo atom ne amim ar me ajo iba. Me akadyj ne ba ibënjadjwýr rax”, ane. Nãm we ã me bajtemkam me bënjadjwýr we ã ane.

²⁶ Bep kati, ar ga dja gar ã anhyr kêtumrëx ne. Dja gar ajõ abenkam arax jabej, djã gãm aje me kutapure pyrãk ne me katën tẽ. Ne ar ajõ amikam aben kadjy abënjadjwýr jabej gêdja ga tu ar memã adjãpênh aba.

²⁷ Nhyr ne bënjadjwýr raxo kute aben jakrenh? Djãm kum ýr nhyr kute 'ýr õmrõo tẽmja? Nãr kon djãm kum ãpênh ne kute kum õmrõ ne o tẽmja? Kum ýrja. Bep kati, ba ne ba te ibënjadjwýr raxo me bënjadjwýr kunĩ jakren tu amijo ikãtãm ne ar ar amã idjãpênh iba. Dja gar ã ikudjwa ane.

²⁸ Ê, ar ga ne gar amexkumrëx. Nãm me te kum ikurên ijo ajkê gar mã ijã angrã tỳx ne. ²⁹ Kam gêdja ba akati 'õkam arým ar ajã bënjadjwýr rã. Ibãm ne ijã bënjadjwýr mẽ ba kam badjwý amidjõ'ã ar ajã bënjadjwýr rã. Kam dja gar inhõ pyka djwýnhkam ar akadyj ibënjadjwýr ne ije ar ajo ibakam ikõt anhõ kwý krën kõt ikõ. Kam dja gar me bënjadjwýr rũnh krĩ djãkam memã akrĩn ar meo aba, apýnh me kute mekbê idjaermã idji jarênh djãri kubê 12jamã akrĩn ar meo aba, ane.

³¹ Ý, Ximão, Ximão, ota arým Xatanaj ar ajã Ibãm ma, kute ar akabimã, mrãmri ar amã ikĩnh ne ijã angrã tỳx ne ar ikõt aba jabej. Kute mrãmri ne me kute bãy 'ykã katêk ne kute djwý kapĩn djãkam krĩn kute kapĩn ja pyrãk. Dja ã Xatanaj kute ar akabimã ã ar ajo ane. ³² Ê, Ximão, ba ne ba arým Ibãmmã ajo a'uw. Ijã angrã tỳx ne mã ikõt abikamênh ne ar ikõt aba kadjy. Dja ga mekõt ikangan kam akubyn aje iwýr amijo akëxkam gora akamydjwýo tỳx, ane.

³³ Nhyr kam Pedru kum,

—Kati, Bënjadjwýr, ba dja ba apymaje iprõt kêtumrëx ne. Gêdja me kute abê ijê jabej akõt ibê ijê. Ne kute abĩn o mõr jabej akõt ibĩ, ane.

³⁴ Nhyr kam Jeju kum,

—Kati, ba amã arê, Pedru. Akamãt ja tãmkam õkrënê'ãnh kãr kêttri dja ga amijã maje memã ajëxo dja. Memã aminêje ajëxo adjãmo amãnhkrut ne ikjêkêt ne memã, “Kati, ije tãwã pumũnh kêt”, ane. Be, dja ga ã memã ijã ane. Ba arým amã arê, ane.

³⁵ Nãm Jeju ã Pedrumã anen kam ajte arkum,

—Ije õbê ar ajanor gar anhykam amõr ne aje anhõ katõk'y djã, aparkã 'õ byr ne o amõr kêt ne ajênh 'õ aje tur ne o amõr kêtja, djori kam ar anhõ mýjja kêt? Ne kam ar anhõ kwý krën djã kêt? ane.

Nhyr ar kum,

—Kati, kam ar inhõ mýjja, kam ar inhõ kwý krën djã. Me ne me ar imã kungã, ane.

³⁶ Nhyr kam arkum,

—Nhyr bep jakam ne atemã. Jakam dja gar anhõ katõk'y djãwã jamã ne ajênhdjwý'õ tun o mõ. Ne anhõ kãxdjwa kajgo kêt jabej on kadjy aminhinõkãtiwã ngãn pãnh pi'õk kaprĩ byn amim o 'õ byn ar o mrã. ³⁷ Ba ar amã arê. Arým ne me kute ibĩnmã arým ijo rã:m ne jao tẽ. Amrêbê me kute Metĩndjwýnh kabënkam ijã pi'õk no'õkkam kute,

“Nãm me o axwen me axwemẽ ro'ã kub'”, anhyr ja arým kator 'ý:r. Amrêbê me kute ijã pi'õk no'õk ja gêdja mrãmri on kato nhyr me omũ, ane.

³⁸ Nhyr ar kam kum,

—Bënjadjwýr, omũ, ota ar inhõ kãxdjwa kajgo amãnhkrut, ane.

Nhyr kam arkum,

—Ã, aj, anũ, ane.

Pidjõkõkam Bãmmã amijarênho ýr.

Mat 26.36; Mak 14.32

³⁹ Nãm arkum “Anũ” anen ate kikre kurũm katon krãnhbê Oriwêre'ýr kõt ba djwýnhõ mõ. Kute 'ýr aro mõr tũmja 'ýr ne ajte aro mõ. ⁴⁰ 'Ýr aro mõn aro bõx ne kam arkum,

—Ar Metĩndjwýnhmã amijo a'wý. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê, gar mekõt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wý, ane.

⁴¹ Arkum anen ate tẽn ýro rãm ne nĩj. Nãm kõt ba djwýnhmã iren tẽn ýro rãm ne nĩj ne kõnkrão nhỹ. Ne kam arek Bãmmã kabëno nhỹ. ⁴² Ne kum,

—Djũnwã, aje ibê ikaprĩja kadjãr jabej on ibê kaba. Aje ibê ikaprĩ kadjãr nhyr me kute ibĩn kêtãm ne ba amã amijarê. Nãr kon, dja ga mrãmri ibê kadjãr kêt jabej ba tu mrãmri itokryõ itêm rä'ã. Djãm ba ne ba amimar kõt ar amijo iba? Kati, akabënkõt ne ba amijo iba, ane.

⁴³ Nhyr kam kãjkwa kurũm kadjy mrãnh djwýnh 'ýr ruw ne kam o tỳx ne. ⁴⁴ Nhyr kam akubyn Bãmmã amijarênho nhỹ. Kaprĩ ra:xkam ajte akubyn prĩne kum amikõt amijarênho nhỹ. Kaprĩ raxkam ne õ djãkam tokry. Tokry raxkam ne arým 'ã ngõ pepeko dja. Djãm 'ã ngõ? Kati, kamrõ ne prõtõ dja, pykakam totoko dja.

⁴⁵ Ne Bämmã amijarêho nhÿn kam kum amijarêh pan kàjmã djan kam akubyn kôt ba djwÿnh'ÿr tẽ. Nhyh kôt ba djwÿnh arek ôto kumex. Kaprÿ raxkam arek ôto kumex. ⁴⁶ Nhyh kam arkum,
—Mÿkam ne gar arek anhôto akumex? On ar kàjmã djan Metÿndjwÿnhmã amijo a'wÿ. Gêdja me te ar ajaxwe'ã ar amã apnê, gar mekôt ajaxwe kêt. Ja kadjy dja gar kum amijo a'wÿ, ane.

Me kute Jejuo tÿm.

Mat 26.47; Mak 14.43; Dju r 18.3

⁴⁷ Arkum kabêno ãm rã'ã nhyh arÿm me kute pa 'amÿnh ne o mômã arÿm 'ÿr bôx. Me krãptÿ ne me arÿm 'ÿr bôx. Djuda, Jeju kôt ba djwÿnhbê 12ja'ô ne 'ÿr meo môm. Ne kam kute o tÿm ne kute ine kaômã 'ÿr tẽ.

⁴⁸ Nhyh kam kum,

—Djuda, djãm aje inhine kaôro atêm pro aje memã ijo atÿmmã ne ga iwÿr tẽ? Nã gãm ajêx ne ije amijo inhÿ ne me awÿr ibôxja ijo anhôbikwan inhine kaô, ane.

⁴⁹ Nhyh kam Jeju nhô ãpênh bu'ã ku'êja arÿm kuma, tu amikam kuman kum,

—Bênjadjwÿr, djãm ar ije kãxdjwa kajgoo me ja par-mã? ane. ⁵⁰ Nhyh ate ar'ô me'ôjamã akabê, me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bênjadjwÿr rax nhô ãpênh ja'ômã akabên toxy anen arÿm amak nhikjê ta, amak djubôk ne kuta. Nãm tu amak toprik ane nhyh wãnh amak tÿm.

⁵¹ Nhyh kam Jeju,

—Aje, anÿ, arek ar dja, ane. Ne kam amak djãm djã kupê nhyh arÿm ajte amak mex ne.

⁵² Nhyh kam me kute pa 'amÿnhmã 'ÿr môrjamã, me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bênjadjwÿrmê Metÿndjwÿnh nhô kikretikam krãkamngônhmê mebêngêtemã,

—Ije djãm idjãkÿnhÿ ne ga me aje ibÿnmã iwÿr anhô kômê anhô kãxdjwa kajgomê o môm? ane. ⁵³ Myt kunÿkôt ne ba me akam ar Metÿndjwÿnh nhô kikretikam iba ga me kam kam ijo atÿm kêt ne. Nã, mrãmri me anhô akati ne ja. Me ajaxwe rax ne kute akamãt kô tyk pyrãk. Nãm prÿne me bajo ajkamuw. Kam ne ga me aje ipa 'amÿnhmã iwÿr môm, ane.

Pedru aminêje 'êx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Dju r 18.15

⁵⁴ Nãm ã memã ane nhyh kam me pa 'amÿn kam me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bênjadjwÿr rax nhô kikre'ÿr o môm. 'ÿr o môm nhyh kam Pedru mekôt tẽ, nÿjar memã kre rax ne tẽ. ⁵⁵ Nhyh me arÿm Jejuo môm o bôx, me kute pa 'amÿnhja ne me arÿm o môm o bôx ne kam kikre nhipôkri kênh ngrire jakam amim kuton kam 'ã ãnhÿho kumex. Nhyh kam Pedru mekôt tẽn 'ÿr wadjàn kam me ikô'ã nhÿ. ⁵⁶ Nhyh bênjadjwÿr nhô ãpênh kurererja kuwy pôkmã omÿ ne kam 'ÿr tẽn kam no tyn djan kam memã,

—Tãwãdjwÿr ne arkôt ba, ane.

⁵⁷ Nhyh kam Pedru aminêje 'êx ne kum,

—Kati, arkati. Ije tãwã pumÿnh kêt, ane.

⁵⁸ Nhyh adjynkêt ne me'ô mydjwÿ 'ÿr bôx ne omÿn kam kum,

—Gadjwÿr ne ga abê ô ãpênh'ô, ane.

Nhyh kam kum,

—Kati, arkati. Ibê ô ãpênh kêtê, ane.

⁵⁹ Nhyh 'ãtÿm nhyh ajte me'ô myjadjwÿ 'ÿr bôx ne 'ã no tÿx mex ne 'ãno djan memã arên memã,

—Mrãmri ne tãwãdjwÿr arkôt ba. Kubê pykabê Garrêja kra'ô, ane.

⁶⁰ Nhyh kam kum,

—Kati, ije akabênwã mar kêt. Ije akabênwã mar prãm kêtumrêx, ane. Ne kam kabêno ÿr rã'ã nhyh 'ã ôkrênê'ãnh kã. ⁶¹ Nhyh kam Bênjadjwÿr 'ÿr akêx ne omÿ. Nãm ar aktã aben pumÿ. Nhyh kam arÿm Pedru Bênjadjwÿr kabên ma. Kute anhÿr djwÿnhram kum kabên jarênh ja ne arÿm kuma. Kute kum,

—Akamãt ja tãmkam ôkrênê'ãnh kãr kêtÿr dja ga aminêje ajêxo amãnhkrut ne ikjê kêt ne memã, "Kati, ije tãwã pumÿnh kêt", anhÿr ja ne arÿm kuma. ⁶² Ne kam katon mu:w. Kaprÿ raxkam ne mÿr rax ne.

Krãkamngôn kute Jeju'ã bẽno bikêho ãm.

Mat 26.67; Mak 14.65

⁶³ Nhyh me kute Jeju pumÿho ku'êja kam bẽno ajkên tak ne. ⁶⁴ Nãm me no'ã pron kam apÿnh tak ne kam kum,

—Aj, goja me'ô kute akurwanhjakôt omÿ. Goja tu aman me imã arê, ane. ⁶⁵ Nãm me prÿ:ne o ajkê. Nãm me aprÿ:o kumex.

Me rÿnh kute Jeju axwe jabej kukjêr.

Mat 26.57; Mak 14.55; Dju r 18.12

⁶⁶ Nhyh arÿm akati nhyh kam mebê idjaer bêngêtmê me kadjy Metÿndjwÿnh mar djwÿnh nhô bênjadjwÿrmê me kute Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmê, me ta ne me aben pydjÿn amiwÿr Jeju 'uw. Nhyh kam me me'ÿr Jejuo môm o bôx ne me kabem kudja. ⁶⁷ Me kabem kudja nhyh me kum,

—Goja on me imã amijarê. Djãm abê me babê idjaer nhô Bênjadjwÿrbê kumkati, nêh? Goja on me imã amijarê, ane.

Nhyh kam memã,

—Got ba ren me amã amijarê ga ren me amim imar kêtumrêx ne. ⁶⁸ Ba ren badjwÿr me akukij ga ren me imã arênh kêt ne. ⁶⁹ Nhyh bep jakam gêdja ba on Metÿndjwÿnh pymati djubôk'ãnh nhÿ. Ba ije amijo inhÿ ne ibênjadjwÿr raxkam gêdja ba ubôk'ãnh nhÿ, ane.

⁷⁰ Nhyh kam me kunÿ kukij ne kum,

—Djãm abê Metÿndjwÿnh kra? ane.

Nhyh kam memã,

—Ãã, kôt ne ga me aje arênhwã, ane.

⁷¹ Nhyh kam me abenmã,

—Bir be, arÿm ta kute amijo Metÿndjwÿnhja ma. Mÿ kadjy dja gu me ajte me'ôdjwÿr kukij? Kati, ta ne arÿm amijarê gu me arÿm kuma, ane.

Piratu kute Jeju axwe jabej kukjêr.

Mat 27.1; Mak 15.1; Dju r 18.28

23 Nhyam kam me rûnhja eku:n kâjmã djan mûjar Piratu'ÿr o môn o bôx. ² O bôx ne kam Piratumã Jeju kàmex jarên kum,

—Ë, tãmja ne axwere. Tãwã ne ar me ibê idjaer noo biknoro ba. Ba meo tÿm ne awÿr o mō. Nãm we me imã, “Kwãrik wãnh ga me bënjadwÿr raxbê Xedja me kunĩmã ÿr djwÿnhmã pi'ók kaprĩ nhõr kêt”, ane. Ibê me anhõ Bënjadwÿrbê kumkatikam gêdja ba ipymao ar me apytàn me ajo iba, ane. Nãm we ã me inoo biknoro ane, ane. Nãm ã me Jejuo 'êxo ane.

³ Nhyam kam Piratu Jejumã,

—Djãm abê mebê idjaer nhõ bënjadwÿr rax? ane.

Nhyam kam kum,

—Ãã, kôt ne ga aje arênhwã, ane.

⁴ Nhyam kam Piratu me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadwÿrmẽ me krãptĩmã,

—Nã bãm te kukij. Ajmã kute kêt. Axwe kêtukumrêx, ane.

⁵ Nhyam kam me mã kum 'ã apnê. Kum 'ã apnê:n kum,

—Kati, nãm prĩne aben kadjy memã 'êx mō. Nãm Garrêja kurũm tẽn Djudêjakam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Nãm krĩ 'ókam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Ne ajte amũ krĩ 'ókam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Ne ajte amũ 'ókam bôx ne aben kadjy memã 'êx ne ajte amũ 'ókam bôx ne aben kadjy memã 'êx. Ne jakam arÿm bôx, ane.

Erodji kute Jeju axwe jabej kukjêr.

⁶ Nhyam Piratu me kabên ja man kam abej me kukij ne memã,

—Djãm Garrêjakam me kra'õ? ane.

⁷ Nhyam me kum “Ãã” ane. Garrêjakam me ja nhõ bënjadwÿr nhidjibê ne Erodji. Ajbir Djeruxarêkam bôx. Kam ne Piratu Erodji'ÿr Jeju jano, Erodji kute Piratu kudjwa Jeju kukjêrmã. Jejubê Garrêja krakam ne kum ano. Nhyam me arÿm 'ÿr o bôx. ⁸ Nhyam Erodji Jeju pumũn kam kĩnhkumrêx ne. Amrêbê ne Jeju'ã ujarênh man kam te kute tãri omũnh prãme. Nhyam kam me arÿm 'ÿr Jejuo môn o bôx nhyam kam kĩnhkumrêx ne. Kute kum mÿjja pumũnh kêt'õ nhipêx nhyam kute omũnhmã ne bit 'ã kamnhĩx ne. ⁹ Ne kam te Jeju kukjêr krãptĩ ne. Nhyam mrãmri bën kêt mex ne dja.

¹⁰ Nhyam bep me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadwÿrmẽ Môjdjê kukràdjã mar djwÿnhmẽ ne me Jeju kuri ku'ên kam mã kum arê. Kum kâtãm jarênho ku'ê. Djã nãm me akrãnmã kum arê? Kati, nãm me tu Erodjimã Jeju jarênho bê: ne. ¹¹ Nhyam kam Erodji õ krãkamngônhrẽmẽ ro'ã Jeju japrÿ ne 'ã keket ne kam kum me bënjadwÿr kã jadjàn kam akubyn ajte Piratu'ÿr ano nhyam me ajte akubyn 'ÿr o môn o bôx.

¹² Nhyam Erodjimẽ Piratu ar myt tãmkam abeno õbikwa. Jejukôt ne ar abeno õbikwa. Amrêbê ne arkum aben kurê ne kam ajbir arÿm Jejukôt abeno õbikwa. Pi-

ratu kute Erodji'ÿr Jeju janorkam ne ar arÿm abeno õbikwa.

Piratu kute Jeju bĩn kadjy memã kanga.

Mat 27.15; Mak 15.6; Dju r 18.39

¹³ Nhyam me akubyn Piratu'ÿr Jejuo môn o bôx. O bôx nhyam kam Piratu me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadwÿrmẽ me kute meo ba djwÿnhmẽ me kâtãmmẽ meo akprõn kam memã,

¹⁴ —Ë, tãm ne ga me iwÿr o môn o bôx ne kam imã, “Tãmja ne ar me inoo biknoro ba”, ane. Ba kam te kukij, te me anhipökri kukij, nhyam ajmã kute kêtukumrêx. Mexkumrêx. Nã gãm me ajêx ne arĩk kàmex jarê.

¹⁵ Nhyam Erodjidwÿr te ikudjwa kukij nhyam mexkumrêx. Ga kute ajte akubyn me bawÿr anorja pumũ. Be, mÿj kadjy dja ba kubĩ? Ije bĩn prãm kêtê. ¹⁶ Kam dja ba tu kaprêprêk kajgon ano, ane.

¹⁷ Nhyam kam me kunĩ axikôt kum 'ã àpnênho kumex. Ne kum,

—Kati, on o tẽn abĩn me imã Baraba bõm amê, ane.

Nãm Piratu me kute Metĩndjwÿnh me irõbê mrãnh nhõ akati mar kunĩkôt me pÿnh ne bõm me rênho tẽ. Me axwe nhyam kute mebê ijêja ne bõm me rênho tẽ. Baraba ne axwekumrêx. Nãm me bënjadwÿr kadjy memã 'êx nhyam me me bënjadwÿr'ÿr prõt ne, nhyam ta adjwÿnhdjwÿr me kwÿ pa. Tãm ne Piratu kubê ijê. 'Ã ne me ku'uw ne kum,

—On rũm tãwã o tẽn abĩn pãnh me imã Baraba kaba, ane.

²⁰ Nhyam Piratu te kute Jejumã irer prãme. Ne kadjy ajte memã kabên ne memã,

—Ba kum inhiren ano, ane.

²¹ Nhyam me kãj bê: 'ã kum apnên kum,

—On pĩte'y'ã anhõ. On pĩte'y'ã anhõ, anhÿro kumex.

²² Nhyam kam ajte memã,

—Tõ mÿkam? Mã ne kute dja ba kubĩ? Djãm axwe?

Nã bãm te kukij nhyam axwe kêtukumrêx. Kam ne ba ije bĩn prãm kêtê. Dja ba tu kaprêprêk kajgon kam akubyn ano, ane. Nãm te memã anen te memã anen kam arÿm ajte te memã ane.

²³ Nhyam me mã 'ã kum apnê. Nãm me kãj bê kum 'ã àpnênho kumex ne kum,

—On pĩte'y'ã anhõ, on pĩte'y'ã anhõ, ane. Nãm me tÿxo Piratu jakrenh mex ne prĩne kabêno katy. ²⁴ Nhyam kam me umaje “Ã” anen tu memã kanga. ²⁵ Nhyam me'õ kute bënjadwÿr kadjy memã 'êx ne ta kute me kwÿ parja Piratu kaba. Me kute Piratumã “Me imã Baraba bõm amê”, anhÿr ja ne kaban anon kam pãnh memã Jeju kanga, krãkamngônhrẽ kute Jeju bĩnmã memã kanga. Me kum kurêkam ne me 'ã Piratumã apnê, kute bĩnmã. Nãm me kum 'ã àpnênho katyk mex ne. Nhyam kam arÿm me kute bĩnmã memã kanga.

Me kute pĩte'y'ã Jeju nhõr.

Mat 27.32; Mak 15.21; Dju r 19.17

²⁶ Nhyam kam krãkamngônhrẽ arÿm o mō. O mō nhyam kam me'õja tẽn me kajpa. Me'õ nhidjibê Ximão,

pykabê Xireni kra'ô. Arwã kurûm ne tën me kajpa nhyim me pa 'amÿn ikreikam pïte'y djin kam kum,
—Kum amÿ, ane.

Nhyim kam kum kumÿn o Jeju katën o mō. ²⁷ Nhyim me itepato kôt mō. Nhyim me niredjwÿ kôt mō. Mōrkôt abej mÿr mō, kàj bê abej àmra mō. ²⁸ Nhyim Jeju me'ÿr akëx ne memã,

—Ë, àpnhîre ar, Djeruxarëkam me kra, kwãrîk wãnh ga me ijabej amÿr kêt. Bep me akra jabejbit dja ga me muw, ne ga amijabej muw. ²⁹ Dja ï meo bikënh djà nhô akati me awÿr bôx. Dja me awÿr bôx nhyim me abenmã, “ÿ, me nire kra kêtja ne me mrãmri kînhkumrëx. Ne me kute kra jamÿnh kêt djwÿ kînhkumrëx. Ne me kute krao kaôr kêt djwÿ kînhkumrëx”, ane. Me jabit dja me mã prôt ne kato.

³⁰ “Ne ajte kamã tokry pymaje krãnhmã,
'On amrë me inhiby arôrök ne me inhimex', ane.
Ne kam ajte krãnh kryre jamã,
'On amrë me inhiby arôrök ne me ijo apdju', ane.”

³¹ Ga me kute ã pï ngoo anhÿrja pumÿ. Godja arÿm pï ngrà nhyim mã dja me ajte on? Ba ne ba ajmã ikute kêt kumrëx ne itokry rax ne. Nhyim bep mrãmri me axweja, mã dja Metîndjwÿnh me on, Djeruxarëkam me ajaxweja on? ane. Nãm ã Jeju mÿjja kute meo bikënh djà nhô akati djwÿnhram ã memã arëho anen ta amijaxwe kêt'ã pï ngo jakren me axwe'ã pï ngrà jakre.

³² Nhyim me amë ar kâtãmja Jejukôt aro tẽ, me kute pïã Jejukôt ar nhôr kadjy. Ar kute mekam ar amikrào baja ne me kute Jejumë ro'ã ar parmã aro mō. ³³ Aro mōn aro bôx. Krãnhbê me krã'i'ÿr ne me Jeju aro bôx. Aro bôx ne kam apÿnh pïte'y'ã ar adjuw. Ne kam ar ikramã kàxiràxo iten ar parjamo iten kam kàjmã krekam ar umjuw. Nhyim arÿm ar arij. Jeju ôkredjakôt wajêt nhyim aktã ar axweja ijën o wajêt. ³⁴ Nhyim kam Jeju me nêje Bãmmã kabën ne,

—Djünwã, dja ga tu imar krãtan mekam angryk kêt. Me kute ibînja dja ga tu mar krãta. Me kute ibînja ne me kute gu bakukràdjã mar kêt kumrëx, ane.

Nhyim kam me abenmã kàja ngrà. Nãm me apÿnh kute kà jamÿnh kadjy kën kryre rë. Me kute ari kën kryre rënhkôt ne me amijo kubëkà pytàn amÿ.

³⁵ Nhyim me kunÿ no ma mōn Jeju pumÿnho dja. Nhyim me bënjadjwÿrdjwÿ aprÿo dja. Nãm me abenmã,

—Amübit ne me utà. Goja gë ta amiptà. Goja gë Metîndjwÿnh kute anor nhyim kubê me banhô Bënjadjwÿrbê kumkatikumrëx jabej goja on amiptà, Metîndjwÿnh kute amijo utàr jabej goja on amiptà, anhÿro kumex.

³⁶ Nhyim me krãkamngônredjwÿ 'ã keket ne aprÿo kumex. Nãm me 'ÿr bôx ne kum pidjô kangô kadjã bën kum,

—Ajrã, goja on amiptà. Goja abê mebê idjaer nhô bënjadjwÿr rax jabej goja on amiptà, anhÿro dja. ³⁸ Ne kam ajte Jeju nhimökri pi'ök no'ök nhîpëx ne kunhō. Me kute omÿnh ne kam kute,

—Mebê idjaer nhô bënjadjwÿr rax ne ja, anhÿr kadjy ne me imökri kunhō. ³⁹ Nhyim kam me kute Jeju

nhikô'ã amë ar axwe nhôrja ikjêja Jeju japrÿo wajêt. Ne kum,

—Goja abê mebê idjaer nhô Bënjadjwÿrbê kumkatikumrëx ne goja on amiptàn ar badjwÿ ar ipytà, ane.

⁴⁰ Nhyim kam ikjêja kum bën tÿx ne kum,
—Kwãrîk wãnh. Birãm amã Metîndjwÿnh pyma kêt kumrëx. Me kute gwaj bajanhôr ga arÿm gadjwÿ atyk 'ÿrja pumÿ ne kam ajmã amã Metîndjwÿnh pyma kêt mex ne. ⁴¹ Mrãmri ne me kute arÿm gu babînmã arÿm ã gu bajo ane. Gu ba ne gu ar mekam amikrào baba nhyim arÿm me kute pãnh gu babînmã. Nhyim bep tãmja ne kute ajmã mÿjja 'ôo kêt kumrëx, ane. ⁴² Ne kam ajte Jejumã,

—Jeju, gora anhō me ja kunÿ kadjy abënjadjwÿr ne aje ar meo abakam gora badjwÿ ima, ibiknor kêt kadjy ima, ane.

⁴³ Nhyim kam Jeju kum,
—Myt ja tãm kam dja gu baro'ã kàjkwakam Ibãm nhô pyka'ÿr bôx. Mrãmri ne ba arÿm amã ikabën pydjîn arë, ane.

⁴⁴ Nhyim arÿm kàjkwa nhîpökri myt nhÿ. Nhyim kam tu akamàt kô tyk ne. Pyka kunÿkôt me'ã akamàt kô tyk ne, arngro kêt kumrëx ne. Nãm me'ã akamàt kô tykkam myt kyn kyn kyn ky: nhyim 3 orakam, amykrykambit arÿm ajte kàjkwa no pôst ne. Arÿm ajte myt kato. Nhyim arÿm Metîndjwÿnh nhô kikreti kadjwÿnhbê kubëkàtija ta amikadjô. Nãm kônhe e ty:k ane.

⁴⁶ Nhyim kam Jeju Bãmmã amijarë. Kàj bê kum amijo akij ne kum,

—Djünwã, ba wãm awÿr ikarō jano, ane.

Nãm ã kum anen kum amikarō janon ate ty. ⁴⁷ Nhyim krãkamngônhe krãptîbê 100 nhô bënjadjwÿr Jeju tykkôt omÿn kam Metîndjwÿnhmã rax jarë, ne,

—Mrãmri ne djãm tãmja axwe kêtê. Mexkumrëx, ane.

⁴⁸ Nhyim me itepato kute Jeju tykkôt omÿnhmã mörja arÿm mÿjja kunÿ pumÿn kam akubyn mōn kaprîkam aminhökôt titiko mō, ùrkwã'ÿr binhirënh mō. ⁴⁹ Nhyim bep ôbikwa kunÿmë, Garrêja kurûm me nire kôt mörjamë, me tãm ne me arek omÿnho dja, kum kre rax ne omÿnho dja.

Me kute Jeju jadjär.

Mat 27.57; Mak 15.42; Dju r 19.38

⁵⁰ Nhyim kam me'ô nhîdjîbê Jôdje ne Piratu'ÿr tẽ. Mebê idjaer nhô krÿ'ô nhîdjîbê Armatëkam kra'ô. Nãm me rûnh bikprônhe djakam mekôt mrã. Kabën mexkumrëx, katàt ne mrã. Nhyim me kute Jeju bînmã amim 'ã karōo nhÿ nhyim kam te nêje me kukrà. Atemã ne kabën. Me ja kabënkôt kabën kêtê. Nãm amim Metîndjwÿnh kamnhîx ne. Metîndjwÿnh bôx ne me kadjy bënjadjwÿr ne kute ar meo bamã ja ne amim kamnhîx ne. Tãm ne Piratu'ÿr tën bôx ne Jeju'ã kuma. Kute Jejuo rwÿk ne adjarmã ne 'ÿr tën bôx ne 'ã kuma.

⁵³ Nhyim kam kum “Ã” anen kam kum kanga. Nhyim kam pïte'y'ÿr tën kam Jejuo ruw, kute adjarmã. Ne kam kadjy kubëkà mexja byn kam prîne o kupun kam

kĕnkrekam adjà. Me kute kĕnkre kakrwŷnh nyjakam adjà. Kraxje me kute kam me'ò jadjàr kĕtkumrĕx. Kam ne adjà. ⁵⁴ Pi'òk ràràr nĕje akati jakam ne adjà. Akati jakam ne me no katon ò mŷjja kupĕnho kumex. Pi'òk ràràr kĕtri ò mŷjja kupĕnho kumex. Akati jakam ne adjà.

⁵⁵ Nhyim me nire Garrĕja kurŷm Jeju kòt mōrja mekòt mōn omŷ. Nām me kute kĕnkrekam adjàrkòt omŷn kam akubyn ŷrkwāmā mōn bōx. Bōx ne kam me kudjŷ djāmĕ pidjŷ nhĭnmĕ kubyn abenkam o akàn kam kadjy kudji. Nhyim pi'òk ràràr nhyim arŷm me nire tyk djà kĕto kumex, Mōjdjĕ kukràdjàkòt ne me pi'òk ràràrkam tyk djà kĕto kumex.

Jeju akubyn tĭn.

Mat 28.1; Mak 16.1; Dju r 20.1

24 Nhyim arŷm pi'òk kamrĕk. Nhyim ar nire kry:ràm kò rà'ā kute me kudjŷ djà abenkam o birĕnh ne irja byn 'ŷr o mō, kĕnkre'ŷr o mō. Ar kute kĕnkrekam adjàrja'ŷr o mō. ² Nām ar bit Jeju'ŷr o mō, ar kute o kudjŷmā ne ar bit 'ŷr o mōr kajgo. Nhyim arŷm me kute kĕnpotio 'ā ijĕja arŷm amijā kutan kre jakà'ā amidjan dja. Me'ò ne o mōn kudja nhyim dja. ³ Nhyim ar nireja 'ŷr mōn kĕnkremā wangij ne kam te Jeju nōr djà kamŷ nhyim nōr kĕt ne.

⁴ Nhyim ar te kute mŷjja'ò marmā o dja nhyim ad-jynkĕt ne ar my amānhkrutja ar aĕrbĕ kato. Tu ar nokam kato. Ò kubĕkà jadjĕ:nh ne ar kuri dja. ⁵ Nhyim ar te tĭn prāme ne rōròk ne ponh ne ikwā. Nhyim kam arkum,

—Mŷkam ne gar me tykkam me'ò akubyn tĭnja jabej mō? ⁶ Ē, ar nōr kĕtja pumŷ. Arŷm ne akubyn tĭn ne kato. Djā ne gar kabĕnja ma. Amrĕbĕ ne ar amā, Garrĕjakam ar ba rà'ākam ar amā, “Gĕdja me me axwemā ikanga. Ba ije amijo inhĭ dja me me axwemā ikanga nhyim me pĭte'y'ā inhō ba ty ne ijā akati amānhkrut ne ikjĕkĕt ne akubyn tĭn ne”, ane, ā ar amā ane. Ā ar amā ane gar ajte abej mō, ane. Nām ā kadjy mrānh djwŷnh arkum ane.

⁸ Nhyim kam ar nire arŷm Jeju kabĕn ja ma. Kabĕn ja man kam akubyn kĕnkre kurŷm mō. Mōn bōx ne kam Jeju kòt ba djwŷnhmā mŷjja kunĭ jarĕ. Kòt ba djwŷnhbĕ 11 mĕ òbikwaja kunĭmā mŷjja jarĕ. Marij Madarenamĕ Djōwanāmĕ Xijagu nābĕ Marijmĕ ar ro'ā mōrjamĕ. Ar ja ne Jeju'ŷr mōn te nōr djà kaprān bōx ne memā arĕ, Jeju kute tŷmràm ar anorjamā arĕ. ¹¹ Nhyim bep nām me ate krā. Nām me o kabĕn kajgon kam tu ate krān amim kamnhĭx kĕt ne. ¹² Nhyim bep Pedrubit ne ekrux ne kàjmā djan kam kĕnkre'ŷr pròt ne 'ŷr bōx ne kam te 'ā ibôn ŷmkjĕro nō. Te abej rĭto nō. Nhyim kupu djàbit ate nō. Nhyim omŷn kam akubyn tĕ, te kute amikam mŷjja'ò marmā umar tĕ. Tĕn ŷrkwākam bōx.

Imau'ŷr Jejukòt ba djwŷnh tĕ nhyim ar nokam amirĭt.

Mak 16.12

¹³ Nhyim myt tām kam kòt ba djwŷnh amānhkrut ne krĭ ngrire ò'ŷr tĕ. Krĭ ngrirebĕ Imau'ŷr ne ar tĕ. Djām mŷjar got. Tām ne ja. Djeruxarĕ kurŷm pry'ā akrebĕ 11

kiometu 'ŷr ne ar tĕ. ¹⁴ Ne kam abenmā kabĕn tĕ, abenmā Jeju bĭnmĕ mŷjja ja kunĭ jarĕnho tĕ. ¹⁵ Abenmā arĕnho tĕm rà'ā nhyim Jeju arkòt bōx. Arkòt bōx ne arŷm ro'ā mō. ¹⁶ Nām ar omŷnh kajgo. Bārām mŷjja ne ar no'ā nhyim ar te kute omŷnhmā. Jeju ta ne aminĕje ar no nhity ne kam arkum,

¹⁷ —Ije tō mŷj ne gar abenmā arĕnho tĕ? ane.

Nām arkum kabĕn nhyim ar tĕm tŷx katikòt djan kam kaprĭre, nokre kaprĭre ne dja. ¹⁸ Nhyim kam ikjĕja idjibĕ Kreōpa kum,

—Ije birām apydji ne ga aje mŷjja mar kĕt, mŷjja ajbir katorja mar kĕt ne. Djeruxarĕkam me kunĭ ne me kuma, ane.

¹⁹ Nhyim kam kum,

—Ije nhyim mŷj nā? Nhyim mŷj ne gar abenmā arĕnho tĕ?

Nhyim amĕ ar ja kum,

—Ije tō gĕt Nadjarekam me kra'ò nhidjibĕ Jeju.

Metĭndjwŷnh kabĕn jarĕnh djwŷnh'ò. Kabĕn mexkumrĕx. Nām katāt memā Metĭndjwŷnh kukràdjā'ā ujarĕnh mexkumrĕx ne. Ne ar memā mŷjja pumŷnh kĕt kwŷ 'yro ba. Mŷjja kwŷ nhipĕx mexkumrĕxo ba. Kam ne Metĭndjwŷnh kam kĭnhkumrĕx nhyim me kàtāmdjwŷ kam kĭnhkumrĕx.

²⁰ Nhyim bep me kadjy Metĭndjwŷnh mar djwŷnh nhō bĕnjadjwŷrmĕ me banhō bĕnjadjwŷrmĕ, me ja ne me me kute bĭnmā memā kanga nhyim me pĭte'ykam kubĭ.

²¹ ŷ, kute me bakurĕ djwŷnhbĕ me bapytārmā, me babĕ idjaer pytārmā ne bar bajbit amim kamnhĭx ne, nhyim arŷm ty. Nām me arŷm kubĭ nhyim kam arŷm 'ā akati amānhkrut ne ikjĕkĕt. ²² Nhyim ar nire ar ikòt Jĕjumā àpĕnh ja ar ijaĕ. Kry:ràm ne ar kĕnkre'ŷr mōn te abej ne kam akubyn bōx ne kam we ar imā, “Arŷm ne bar mŷj me'òja pumŷ. Birām kadjy mrānh djwŷnh got bar omŷ. Nhyim ar imā, ‘Jeju ne arŷm akubyn tĭn ne’, ane.”

Nà, nām ā ar nire ar ijaĕro ane. ²⁴ Nhyim kam ar ijō kĕnkre'ŷr tĕn te kam abej. Nhyim kĕnkre kaprŷ ne. Mrāmri ne ar nire kòt arĕ. Nhyim bep Jeju ta ne amirĭt kĕtkumrĕx, ane. Ā kum ane. Nām ā Jeju kòt ba djwŷnh Jejuo atemā me'òn ā kum kabĕn ane.

²⁵ Nhyim kam Jeju ta arkum,

—E kum ar ano kĕt. Mŷkam ne amrĕbĕ Metĭndjwŷnh kabĕn jarĕnh djwŷnh me amā mŷjja ja jarĕ ga me tu amim mar ne amijamakkrekam kunĭ nhōr ne ar o aba kĕt ne. ²⁶ Mrāmri ne arŷm Bĕnjadjwŷrbĕ kumkati tokryn arŷm kàjkwamā tĕmmā. Amrĕbĕ Metĭndjwŷnh kabĕn jarĕnh djwŷnh kute arĕnh kòtō. Dja tokry kumrĕx ne kam arŷm bĕnjadjwŷr rax kadjy kàjkwamā tĕ, ane.

²⁷ Ne kam prĭne arkum Metĭndjwŷnh kabĕn'ā ujarĕnh tĕ, Metĭndjwŷnh kabĕnkam ta amijā ujarĕnhja ne kunĭ arkum 'ā ujarĕnh tĕ. Nām Mōjdjĕ kumrĕx memā 'ā pi'òk no'òkmo krax nhyim kam atāri Metĭndjwŷnh kabĕn jarĕnh djwŷnh memā 'ā pi'òk no'òk ne. Nhyim kam ta amijā ujarĕnh tĕm tām tĕ ĭ amŷ 'ā ujarĕnh tĕ.

²⁸ Nhyam kam ar ro'ä mö. Ar krí'yr têmja'yr ne ar ro'ä mön kam arým tēpo mö. Nhyam kam bit Jeju mä têm-mä. Nhyam ar kabēno nē ne kum,
—Jānh ar inhūrkwākam ar inhikō'ä nō. Arým ne apa-jrūm myt nhỹ. Arým akamāt 'yr, ane.

Nhyam kam tu arkōt wadjà. ³⁰ Ne kam bit ō kwỳ krēn-mä nhỹ. Ō kwỳ krēnmä nhỹn kam djwỳ byn Metīnd-jwýnhmä amikīnh jarēn kam ipōn arkum kungā.

³¹ Nhyam kam ar amak e tyk anen arým Jeju ma nhyam kam tu ar nokam akuno. ³² Tu ar nokam akuno nhyam kam ar abenmä,

—E kum tām. Ga pry'ä kute gu bamā Metīndjwýnh kabēn'ä pi'ōk no'ōk jarēno têm gu bakīnh ne bakrākà 'ò nhýnhja pumū, ane.

³³ Ne ekruX ne kàjmā djan kam ajte akubyn Djeruxarēmā tē, Jeju kōt ba djwýnh'yr tē. Jeju kōt ba djwýnhbē 11 mē ōbikwamē ne ar ro'ä aben pydjīn nhỹ. Nhyam kam ar ar ja'yr bōx. Bōx nhyam ar aben pydjīn yr ja ar kutā arkum arē,

—Mrāmri ne arým Bēnjadjwýr akubyn tīn ne katon Ximāomā amijo amirīt ne, ane. Ar kutā ne ar arkum arē.

³⁵ Nhyam kam ar nīnh têmjadjwỳ amipānh arkum arē. Pry'ä ar têm nhyam Bēnjadjwýr Jeju arkōt bōx ne ro'ä mör ne kikrekam yr nhyam kute djwỳ nhipōnh ne 'ä Metīndjwýnh 'wýr ne arkum ōr nhyam ar kute kōt kum kator ja ar amipānh arkum arē.

Kute kōt ba djwýnhmä aminhĩ kamjýr rā bēn.

Mat 28.16; Mak 16.14; Dju r 20.19

³⁶ Nām ar arkum arēno ām rā'ä nhyam Bēnjadjwýr ta ajte tu ar nokam katon ar ipōkri dja. Ar ipōkri djan arkum,

—On ar adjumar mex ne ar aba, ane.

³⁷ Nhyam kam ar tīn prām ne kum uma: ne. Nām ar Jejuo me karōn kam kum uma: ne. ³⁸ Nhyam kam arkum,

—Mýkam ne gar amikam atīn prām ne anhōkre kad-jwýnhbē amim, “Mýj ne ja? Birām me karō ne ja”, an-hỹro akumex? ³⁹ Ē, ar inhikramē iparkam kàxiràx djwakreja pumū. Ba. Atemā me'ō kēt. Gop ar ikupēn ipumū. Djām ā me karō kute anhỹr? Me karō ā kute anhỹr kēt. Gop ar inhīmē ijija pumū. Djām me karō ā 'imē ī kute anhỹr got, ane.

⁴⁰ Ā arkum anen kam arkum aminhikramē amipar bēn kam ari arkum o apa. ⁴¹ Nhyam ar omūn kam kīnhkumrēx ne. Ne kam kīnhkam amim,

—Ije, djām tām? Kati, atemā me'ō. Nār kon tāmỹ, an-hỹro kumex. Nām ar kīnh rax ne kam te kute marmā o dja. Nhyam kam Jeju arkum,

—Djori mýjja ba kukrē, ane.

⁴² Nhyam kam ar kum tep djār kwỳ tan kungā nhyam kubyn kukrē. Nhyam ar arek 'ä omūnho nhỹ.

⁴⁴ Nhyam kam arkum,

—Ē, ar ikabēn ja ma. Ar akam ar ibari ikabēn ja gop ar ama. Nā bām anhỹr djwýnhràm ar amā,

“Me kute ijā pi'ōk no'ōkja kunī dja apōx gar omū. Mōjdjēmē me Metīndjwýnh kabēn jarēnh djwýnh kute ijā pi'ōk no'ōk nhyam me ijā ngrerdjwỳ 'ä pi'ōk no'ōkja kunī dja apōx gar omū”, ane. Nā bām ā ar amā ane nhyam arým apōx gar arým omū, ane.

⁴⁵ Nām ā arkum anen kam arkum Metīndjwýnh kabēn'ä pi'ōk no'ōkja kunī jarēno tēn kadjy ar amak bō nhyam ar kam kuma. ⁴⁶ Nām arkum,

—Metīndjwýnh kabēn'ä pi'ōk no'ōkka ne, “Bēnjadjwýrbē kumkati dja tokryn tyn 'ä akati amānhkrut ne ikjē kēt ne akubyn tīn ne kato”, ane. ⁴⁷ Kam dja me pyka kunīkōt kàj bē 'ä ujarēnh mö gē me amim katon wānh axwemā iren Metīndjwýnh'yr amijo akēx gē Metīndjwýnh me axweo aknon mekam ngryk kēt. Djeruxarēkam dja me memā arēnhmo krax ne. Ne kam apýnh pyka kunīkōt memā arēno ajmā. Nām ā me anhỹr djwýnhràm Metīndjwýnh kabēnkam 'ä pi'ōk no'ōko ane. ⁴⁸ Nhyam arým apōx gar ga anoo prīne omū. ⁴⁹ Jakam dja ba ar amā Ibām Karō jano. Ibām kute ar amā kabēn pydjīn arēnhja tām, kute ar amā Amikarō jarēnh tām dja ba amrē ar amā ano. Gora ar arek krīraxbē Djeruxarēwākam arek djan kam ama. Adjām rā'ä gē arým ar awýr bōx. Dja kàjkwa kurūm ar awýr ruw ne kam ar ajo ban kam ar ajo tỳx gar kam atỳxkumrēx ne kam pyka kunīkōt 'ä adjujarēnh mö, ane. Nām ā arkum ane.

Jeju kàjkwamā àbir.

Mak 16.19; Kar 1.9

⁵⁰ Ne kam krībē Betanhamā aro mön aro bōx. Djeruxarē kurūm aro mön aro bōx ne kam aro kīnh ne. Kute aro kīnh kadjy ne arkum ikra bēn arkum kabēn ne. ⁵¹ Arkum kabēno ām rā'ä, tu kabēn konenh mebē kàjkwamā wabin kam arým kàjkwakam ō pykamā bōx.

⁵² Nhyam kam kōt ba djwýnhja kum mex, rax jarēno kumex. Ne kam akubyn Djeruxarēmā arým mön bōx. Kīnhkumrēx ne mön bōx. ⁵³ Ne kam Metīndjwýnh nhō kikretikam ar mā Metīndjwýnhmä mex, rax jarēno ba. Mrāmri. Tām ne ja.

Djuão rax

Djuão ne Jeju'ã ajarë. Jeju kute amijo ĩ ne rwÿk kêtri Bämmë ro'ã kàjkwakam ar bari kumrëx memã arë. Ne kam atãri Jeju kute amijo amirĭt ne kute meo mex ne kute memã amikabën jarënh ja'ã ujarënh tën àbir djãmã kumë. Nãm prĭne gwaj bamã Jeju kabën jarë. Jeju kute kukràdjã'ã mÿjja jakre kunĭ ne arë. Me kute tu amim Jeju kamn-hĭxkumrëx ne kam tĭn rã'ã rã'ãmã ne gwaj bamã arë.

Djuãomë kamybë Xijagu ne Ar kubë tep pynënh djwÿnh nhym Jeju arkum kabën nhym ar tu mÿjja kunĭmã iren Jeju kôt mōn kôt bikamënh rã'ã nhym Jeju wabi. Nhym memã Jeju jarë nhym me kôt kum kurën pa 'ãbyn apëx-timã kumë. Kamã ne ajte memã jadjwÿ'ã pi'òk no'òk ne.

Me'ò nhidjibë kabën'ã ujarënh kadjy ne ja.

Kar 10.36; Pir 2.6; Kor 2.9; Idja 1.2

¹ Mÿjja kunĭ kêtri ne arÿm me'ò nhidjibë Kabën. Me'ò nhidjibë Kabën kàjkwakam Metĭndjwÿnhmë ro'ã nhÿn adjwÿnhdjwÿ kubë Metĭndjwÿnh. ² Ta ne mÿjja kunĭ kêtri Metĭndjwÿnhmë ro'ã nhÿ.

³ Kubë ne mÿjja kunĭ nhipëx djwÿnh. Ne ren kêt nhym ren mÿjja katorjadjwÿ kunĭ ren kêtumrëx.

⁴ Me'ò nhidjibë Kabënjabë ne mÿjja kunĭ tĭn djwÿnhkumrëx. Ne kam kôt kute mrãmri ne me kurwÿ djã pyrãk. Ga, ngōnhpōk kute akamãt kō tyk kurwÿ nhym me kute akamãtkam mÿjja kunĭ pumĭnh ne katãt mrãnhja pumĭ. Me jadjwÿ ne me axwen kam mrãnh punu. Nhym kam me memã me'ò nhidjibë Kabënja'ã ajarë nhym me kwÿ arÿm amim tu markumrëx. Kubë mÿjja kunĭ tĭn djwÿnhkam ne me kwÿ amim tu markumrëx ne kam arÿm axwe kêt ne katãt amijo ba. ⁵ Ga, akamãt kō tykkam me kute mÿjja pumĭnh kêt ne ba punuja pumĭ. Me kwÿ jadjwÿ ne me axwen ba punu. Nhym kam me memã me'ò nhidjibë Kabënja'ã ajarë. Memã 'ã ajarë nhym me axweja kute akamãt kō tykkam baja pyrãk ne me amim mar kêt.

⁶ Be, atemã me'òbë ne Djuão. Ngōmã me angjēnh djwÿnhja. Metĭndjwÿnh ne Djuão jano nhym arÿm kukwakam ujarënh tē.

⁷ Me'ò nhidjibë Kabënja kute mrãmri ne me kurwÿ djã pyrãk nhym Djuão arÿm 'ã ujarënh tē. Kôt me kunĭ kute tu amim me'òbë Kabënja markumrëx kadjy ne 'ã ujarënh tē. ⁸ Be, djãm Djuão ta kute me kurwÿ djãja pyrãk? Kati. Kukãm kute 'ã ujarënh kadjy ne tē. ⁹ Me'ò nhidjibë Kabënja ne mrãmri kute amijo ba mexkumrëx ne katãt kute memã kabën jarënhkumrëx. Nãm me kunĭmã arënhkumrëx. Kute mrãmri ne me kurwÿ djã kute memã pry kurwÿ pyrãk.

¹⁰ Me'ò nhidjibë Kabënja ne amikadjy me kunĭ nhipëx ne tūmrãm me'ÿr bōx ne me ro'ã ar ba. Ta ne amikadjy me kunĭ nhipëx. Nãm te me ipëx ne te me ro'ã ar ba nhym me kute amim mar kêt. ¹¹ Õ me wÿnh'ÿr ne bōx nhym ò me wÿnh kute o aminhō bēnjadjwÿr kêt.

¹² Nhym be, me kwÿ ne me apÿnh ĩ djãri arÿm o amin-

hō bēnjadjwÿrkumrëx. Me ja ne me me'ò nhidjibë Kabënja'ã amim,

—Mrãmri ne kubë Metĭndjwÿnh Krakumrëx, ane.

Nãm me amim anen arÿm o aminhōkumrëx. Nhym kam arÿm apÿnh me ĩ djãri memã kum,

—Mrãmri ne arÿm abë Metĭndjwÿnh krakumrëx, ane.

¹³ Mebë Metĭndjwÿnh krakam arÿm umar djã ny. Umar djã nyo kute mrãmri ne me prĭre bixadjwÿr nykam umar djã ny pyrãk. Djãm me my kute me niremã kra jadjwÿrkôt me umar djã ny? Kati. Nãr, djãm me my kute me nireo ikwã prãm kôt ne me umar djã ny? Kati. Nãr, djãm me kute kra'ã amim karōkôt me umar djã ny? Kati. Metĭndjwÿnh kute memã amak bōnhkôt me umar djã ny.

¹⁴ Be, me'ò nhidjibë Kabënja ne arÿm amijo ĩ ne me baro'ã ar ba. Nãm mexo uman ar ba. Ar ba ne bar prĭne mexo umakôt omĭnh o iba. Bãm puma o ne uma. Kubë Metĭndjwÿnh Kra djwÿnh. Pydji. Kam ne prĭne mexo uma. Ta ne tu kum me kaprĭ:kumrëx † ne kabën pÿnh ne arën me baro'ã ar ba.

¹⁵ Be, ngōmã me angjēnh djwÿnhbë Djuão ne kãj bê 'ã ajarën memã kum,

—Arÿm ne ba ar amã me'ò ja'ã ajarën 'ã ar amã, "Me'ò dja ikôt bōx. Nãm raxo katãt ijakre. Be, mÿkam?

Bir, amrëbë: ikêtri ne ar ba tūm. Kam ne raxo katãt ijakre", ane. Arÿm ne ba ã ar amã ane. Nãm ã Djuão memã ane. ¹⁶ Be, mÿjja kunĭ ne ò. Ta ne ukaprĭo ukaprĭn ò mÿjja kunĭmë me bakunĭo djuw mexo nhÿ.

¹⁷ Mōjdjē ne Metĭndjwÿnh kukwakam me kute katãt amijo ba'ã memã karō. Me axwe kêt kadjy memã karō. Nhym be, Jeju Kritu ta ne tu kum me kaprĭn kabën pÿnh ne arë. ¹⁸ Be, djãm me'ò ne kute Metĭndjwÿnh pumĭnh got? Arkati. Kra djwÿnh pydjibit ne kute omĭnh. Bämmë ro'ã ne nhÿ. Krabit kute omĭnh ne arÿm memã 'ã ajarë.

Djuão kute memã amijarënh kadjy ne ja.

Mat 3.1; Mak 1.1; Ruk 3.1

¹⁹ Be, Djeruxarëkam mebë idjaer rĭnhja ne me Djuãomã me kwÿ jano. Ne me kadjy Metĭndjwÿnh mar

† *Djãm me ta ne me axwe kêt nhym pãnh kum me kaprĭ Kati. Me ta te axwe kêt mã nhym ta arÿm tu kum me kaprĭ.*

djwýnh kwý jano. Ne mebê Rewidjwý kwý jano. Me kute abej Djuão kukjêr kadjy ne me me kwýja jano nhyr me arým 'ýr mō. 'Ýr mō:n kam arým 'ýr bōx ne kum,

—Mýj me ajō ga nã? Djãm abê me inhō Bēnjadjwýr-bê kumkatibê Kritu? ane. ²⁰ Nhyr Djuão memã 'êx kêt ne mrãmri tu memã arēnhkumrêx ne memã kum,

—Ba ibê Kritu kêt. Metĩndjwýnh kute ijã me ō Bēnjadjwýrbê kumkati mēnh kêt, ane.

²¹ Nhyr me kum,

—Be, abê Kritu kêt kam mýj me ajō ga nã? Djãm abê Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh? Djãm abê Erij? ane.

Nhyr memã kum, "Kati", ane.

Nhyr me kum,

—Metĩndjwýnh kute me imã kukwakam kabēn jarēnh djwýnh'ō janormã. Djãm ga? ane.

Nhyr memã kum, "Kati", ane.

²² Nhyr me kum,

—Bir, dja ga me imã amijarē. Me ije memã akabēn jarēnh kadjy. Me kute awýr me ijanor ba me ije memã akabēn jarēnh nhyr me kute amar kadjy on me imã amijarē, ane.

²³ Nhyr memã kum,

—Be, amrêbê: ne Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhbê Idjaij ijã kabēn jarēn me bakukãmãremã kum,

"Kapôt kukritkam dja me'ō kãj bê me akren memã kum,

'Bēnjadjwýr djwýnh kutêp wãnh ajaxwemã anhiren kum amex. Kute mrãmri ne me kute me bēnjadjwýr rũnhmã katàt pry jadjwýr nhyr mexja pyrãk. Dja gar ã kutêp amexo ane', ane."

Ba ijã ne Idjaij memã ane, ane. Djuão ã memã ane.

²⁴ Be, mebê idjaer rũnh kute Djuão'ýr me kwý janorja, kute kukjêrjabê ne mebê pardjêu. ²⁵ Djuão amijã memã ane nhyr me kum,

—Be, abê Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritu kêt ne abê Erij kêt ne abê Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh'ō kêt ne kam Metĩndjwýnhmã ngômã me angjêho aba. Mýkam? ane.

²⁶ Nhyr memã kum,

—Bir, ba ikajgo me:xi. Ije Metĩndjwýnhmã me arēnh kadjy ba ngômãbit me angjêho iba. Ikajgo nhyr be, me'ō ra:x arým bōx. Ne kam ar me banhipôkri ba ga me aje mar kêt. ²⁷ Tãmwã 'ã ne ba me amã, "Me'ō gêdja ikôt bōx. Nãm raxo katàt ijakre", ane. Bãm te irax ne 'ã inhobôn ije kum parkà 'ãpre bōnh ne o itēm prãmje. Be, ãm irax ba ren arým kum apê. Nhyr be, kati. ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne. Nãm ã Djuão memã ane.

²⁸ Ngō raxbê Djodão nhikjê'ã krĩbê Betanhakam ne ã memã ane. Ngômã kute me angjênh djãkam ne ã memã ane. Djeruxarē kurũm me bōxjamã ã ane.

Djuão kute arkum Metĩndjwýnh Kra jakre kadjy ne ja.

Mat 3.11; Mak 1.10; Ruk 3.22

²⁹ Nhyr kam arým akamàt ne akati. Nhyr Djuão ar jãnh dja nhyr nĩnh Jeju Djuão kutã tē. Nhyr omũn 'ã memã kum,

—Ota, Metĩndjwýnh nhō Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny tē. Tãm ne Metĩndjwýnh me bawýr ano nhyr me kute bĩn nhyr kute me kunĩ jaxweo pãnhmã. ³⁰ Tãmwã 'ã ne ba ar amã, "Me'ō dja ikôt bōx. Nãm raxo katàt ijakre. Be, mýkam? Bir, amrêbê: ikêtri ar ba tũm. Kam ne raxo katàt ijakre", ane. ³¹ Be, djãm ba ne ba amrêbê nokre pumũ? Kati. Ije amrêbê omũnh kêt. Metĩndjwýnh kabēnkôt ije me abê idjaermã Kritu'ã idjujarēnh ga me aje marmã. Jabit ne ba kuma. Me aje Kritu marmã ne ba ngômã me ajangjêho iba, ane.

³² Ne kam Djuão ajte memã kum,

—Djãm amrêbê ije nokre pumũnh got? Kati. Metĩndjwýnh amrêbê ngômã me angjênh'ã imã karō. Ne kam ije Kritu nokre pumũnh kadjy ta ajte imã, "Be, me'ō'ã dja Ikarō ruw ne arek kam nhý ga omũ. Tãmja ta gêdja memã Ikarō jano nhyr arým meo ba", ane. Kute imã anhýr kôt ne ba kam arým nokre pumũ. Metĩndjwýnh Karō kute tut pyrãk arým Jeju'ã ruw ne arek kam nhý ba arým omũn kam nokre pumũ. ³⁴ Ije nokre pumũnhkam ba arým memã arēnhkumrêx ne memã kum, "Be, mrãmri tãmwãbê Metĩndjwýnh Krakumrêx", ane. Jeju kutã tēm kam Djuão ã memã ane.

Ar kumrêx kute Jeju kôt amijo bikamēnh'ã ujarēnh.

³⁵ Nhyr kam ajte akati nhyr Djuão omē kôt ba djwýnh amãnhkrut ar Jeju tēm kôt omũnh dja nhyr arým arkum,

—Ota, Metĩndjwýnh nhō Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny tē, ane. ³⁷ Nhyr Djuão kôt ba djwýnh ar kuman mã Jeju kôt ajkamē. ³⁸ Nhyr Jeju ar'ýr akêx nhyr ar kôt tē nhyr ar omũn arkum,

—Mýj nã? Mýj ne gar amã kĩnh ne ikôt tē? ane.

Nhyr ar kum,

—Rabi, nhýnh ne ga anhũrkwãja? ane. Ujarēnh djwýnh'ã ne ar kum, "Rabi", ane.

³⁹ Nãm ar ũrkwã jabej kukij nhyr arkum,

—Amrê ar ikôt tēn omũ, ane.

Nhyr ar arým kôt tē. Kôt tē:n arým ũrkwã'ýr bōx ne arým omũ. Ne kam arek kam nhý. Arým ar'ã amykrykam ar arek kam nhý. Nhý: nhyr ar'ã akati.

⁴⁰ Be, ar amãnhkrut kute Djuão kabēn mar ne mã Jeju kôt bikamēnhja nhikjê nhidjibê ne ãngre. ãngremē Ximão Pedru ar axikôt apōx. ⁴¹ Nãm ar 'ýr'ã akati nhyr ãngre kamy Ximão kumrêx jabej tēn arým kum katon kum,

—Arým ne bar Mexijmã ikato, ane. Me ō Bēnjadjwýr-bê kumkatibê Kritu'ã ne me kum Mexij jarē.

⁴² Nãm Ximãomã anen arým Jeju'ýr o tēn 'ýr o bōx ne kum akre. Nhyr kam Jeju arek omũnh djan kum,

—Ga abê Ximão. Djônaj ne adji. Dja ba jakam amã Xepa jarē, ane. Be, kēn'ã ne kum Xepa jarē. Me bak-abēnkam ne kum Pedru jarē.

⁴³ Nhyr ajte ar'ã akati nhyr Jeju pykabê Garrêja'yr tēm mā. Ne 'yr tēm kêtri Piripi kumrēxmā katon kum, —Amrē mā ikôt ajkamē, ane.

⁴⁴ Krīraxbê Bexadakam ne Piripi nhūrkwā. Kamdjwý ne Āngremē Pedru ar ūrkwā. ⁴⁵ Nām Jeju Piripimā kabēn nhyr kam arým tēn Natanajeumā kum, —Arým ne bar kum ikato. Me bakukāmāre Môjdjê kute me bakukràdjā'ã pi'òk no'òkkam kute tām wā'ã pi'òk no'òk. Metīndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh 'òdjwý ar kute tām wā'ã pi'òk no'òk. Bar pi'òk kôt kum ikato. Kubê ne Nadjarekam Jeju, ane.

⁴⁶ Nhyr Natanajeu kum, —Tô nhýnh, djām Nadjare kurúm mýjja mex'ò kator prām got? ane.

Nhyr kum, “Amrē ikôt tēn omũ”, ane.

⁴⁷ Ne kam arým 'yr o tē. 'Yr o tē:n 'yr o bôx. Nhyr Jeju arým Natanajeu tēm kôt omũn kum, —Be, ga abê idjaerkumrēx. Ajēxnhī kētkumrēx, ane.

⁴⁸ Nhyr Natanajeu kum,

—Je, nhýnh ne ga arým ima? ane.

Nhyr kum,

—Be, Piripi kute iwýr ajwýr kêtri ne ba arým apumũ. Pībê pigêre parbê anhýrri ne ba arým apumũ, ane.

⁴⁹ Nhyr kum,

—Ujarēnh djwýnh, mrāmri ne abê Metīndjwýnh Krakumrēx. Abê mebê idjaer nhō bēnjadjwýr rax, ane.

⁵⁰ Nhyr Jeju kum,

—Ba ije amā, “Pigêre parbê anhýrri ba arým apumũ”, anhýrbit. Ga kam arým tu amim imarkumrēx. Adjým, dja ba ajte mýjja pumũnh kêt kwý nhipê:x ga omũ. Mýjja raxo kute ajbir ije amā arēnhja jakrenh mex dja ga omũ, ane. ⁵¹ Ne kam ajte kum,

—Ba ije amijo inhī dja ĩ ijā kàjkwa abenbê ajkij nhyr Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh arým ikurúm wabin ijā axidjuw gar arým omũ. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx, ane.

Kute ngô pidjô kangô.

2 Nhyr akatin akatin akati nhyr onīj Garrêjakam krīraxbê Kanakam me'ò myja me'ò nire'yr mōrmā. Nhyr me me kukràdjā kôt arým ar'ã akuprôn kute abenā ar mēnhmā o dja. Nhyr Jeju nā me kôt kam ar ba. ² Nhyr me Jejumē kôt ba djwýnh arkum krà nhyr ar arým me'yr bôx. ³ Me'yr bôx nhyr uba kangô arým mebê apêx. Nhyr nāja Jejumā kum,

—Uba kangô ne arým mebê apêx, ane. ⁴ Nhyr kum,

—Adjým me'ò nire. Djām arým idjāpēnh'ã myt bôx got ga imā arē? ane.

⁵ Nhyr kam nā kikrekam me ò àpēnhmā kum,

—Gêdja ar amā arē gar kabēn kôt apê. Nām ã nā arkum ane.

⁶ Nhyr kam kēno ngônhbê 6 ne ku'ê. Me kute amiku'ônh djā kadjy ne ngônha. Mebê idjaer kute Metīndjwýnhmā amiku'ônh djā kadjy. Ngôn kre rûnh kute ngônhti pyrāk. Kēno ngôn pydjī kre'ã akrekam ne kute ngônhrōkrōkti ipuo amānhkrut ne amānhkrut pyrāk.

⁷ Nā me àpēnh djwýnhmā kabēn nhyr kam Jeju arkum, “Ar ngô ipu”, ane. Nhyr kam ar ngô runho tēn o ipu mex ne.

⁸ Nhyr arkum,

—Ar kwý run memā 'yr djwýnhmā o tē, ane.

⁹ Nhyr arým ar kwý run memā 'yr djwýnhmā o tē nhyr arým kakin amim,

—Je tô, nhýnh ne uba kangôja? ane. Ne kam amiwýr me'ò my kute ni'yr mōrja 'uw nhyr 'yr bôx nhyr kum,

¹⁰ —E kum, uba kangô mexkumrēx ne ga o apdjūn ajbir o akato. Djām me kute ã o anhýr got? Kati. Me kute abenā me rēnhkam ne me kute memā kangô djānhkumrēxja kumrēxo apôx. Ne me kute o kôm kumexkambit kute memā kājibê kangô djānhho apôx. Be, ga ne ga atemā ne ajbir kangô djānhkumrēx jao akato, ane.

¹¹ Be, me kute raxmā kator kadjy mýjja pumũnh kêt nhipêx krax ne ja. Garrêjakam krīraxbê Kanakam ne ngô kajgoo uba kangô nhipêx ne o memā amiraxo amirīt. Nhyr kam kôt ba djwýnh ar kute omũnhkam tu amim markumrēx.

¹² Nhyr kam Jeju krīraxbê Kapana'yr rwýk tē. Nāmē kamymē kôt ba djwýnhmē ne ar kôt mō. Ar 'yr rwýk mō:n arým 'yr bôx. Ne Kapanakam ar ba: nhyr ar'ã akati ngrērebit apêx. Nhyr kam ar ajte mō.

Kute Metīndjwýnh nhō kikreti nêje me anor.

Mat 21.12; Mak 11.15; Ruk 19.45

¹³ Djeruxarēkam mebê idjaer kute aben pydjī 'yr. Me kute aben kajmā'ã Metīndjwýnh me bē idjaer kukāmāre nhirôbê mrānhja mar kadjy ne me aben pydjī 'yr. Nhyr Jeju arým mekôt 'yr tē. 'Yr tē:n kam arým 'yr bôx. ¹⁴ Ne kam Metīndjwýnh nhō kikretimā wadjā. Nhyr me kumex. Me kute pi'òk kaprī pānh memā mry nhōr djwýnh kumex. Mry bāri, mrykī'ätomti, tut nhōr djwýnh kumex. Nhyr me kute me ò pi'òk kaprī pānh memā kikreti nhō pi'òk kaprīja nhōr kadjy me kumex. Nhyr arým me omũ. ¹⁵ Ne kam me kadjy arým djud-jêdjêo me kaprêprêk djā nhipêx ne arým me aêro tēn bôm me kurê. Nām me kunimē me ò mrykī'ätomtimē me ò mry bāri jano. Nām me kute me ò pi'òk kaprī pānh memā kikreti nhō pi'òk kaprī nhōr djwýnhjabê pi'òk kaprī ngràn mebê pīponh ikjêo rēnhho tē. ¹⁶ Ne tut nhōr djwýnhmā kum,

—Mũm me mýjja akato. Djām Ibām nhō kikreo bikēnh got ga me kikre kreo àpnu? Kwārīk wānh Ibām nhō kikrekam mýjja pānh abenmā pi'òk kaprī nhōr kêt, ane.

¹⁷ Nhyr kôt ba djwýnh omũn arým pi'òkkam Metīndjwýnh kabēn ma. Amrêbê: Kra kute Bām mā kum, “Dja ba anhō kikre'ã ino tỳx nhyr me arým ibī”, anhýr ja ne ar arým kuma.

¹⁸ Nhyr kam mebê idjaer rûnh Jejumā kum,

—Goja on mýjja pumũnh kêt'ò nhipêx bar omũ. Ne kam arým abēnjadjwýr rax ma. Aje mýj me'ò kabēnkôt kikretikam me anoro abaja ma, ane.

¹⁹ Nhyr memā kum,

—Ă. Dja ba ĩ me amă mÿjja pumũnh kêt'õ nhipêx. Dja me Metĩndjwÿnh nhõ kikretija ngrà ba kam akubyn ipêx. Ije ipêxo idjãm'ă gêdja akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx ba arÿm ipêx pa, ane.

²⁰ Nhy m me kum,

—Tõ nhÿnh? Djãm kikre ja nhipêx'ă akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx got? Kati. Be, me kute kikreti ja nhipêxo ku'e'ă amex krăptĩ:bê 46 apêx nhy m me arÿm ipêx pa, ane. ²¹ Be, djãm Metĩndjwÿnh nhõ kikreti wă'ă ne memă kabên jarê? Kati. Aminhĩ'ă ne Metĩndjwÿnh nhõ kikreti jakren memă arê. Be, Jeju nhĩ kute mrãmri ne Metĩndjwÿnh nhõ kikre pyrăk. Dja ty nhy m me adjă. ²² Nhy m kam arÿm akubyn tĩn. Nhy m kôt ba djwÿnh akubyn tĩnkôt omũn akubyn amijo tẽn arÿm Jeju kabên ja ma. Kute aminhĩ'ă kikreti jakreja man amim,

—Be, mrãmri ne Metĩndjwÿnh amrêbê: pi'õkkam Jeju kôn kabên dji. Mrãmri ne Jeju kabênkumrêx, ane. Dja kôt ba djwÿnh ar kikreti'ă kabên man ă amim ane.

²³ Me krăptĩ kute aben pydji djă nhõ akatikam ne Jeju Djeruxarêkam ar ba. Me kute aben kajmă'ă Metĩndjwÿnh me bê idjaer kukămăre nhirôbê mrãnhja mar kadjy ne me aben pydji. Nhy m Jeju mekam ar ban arÿm mÿjja pumũnh kêt kwÿ nhipê:x. Năm me punu krăptĩ:o mex nhy m me arÿm omũ. Me krăptĩ ne me omũn arÿm amim,

—Be, mrãmri ne Jejubê Metĩndjwÿnh Krakumrêx. Mrãmri kubê me banhõ Bẽnjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane. ²⁴ Nhy m Jeju arÿm me kabên man amim,

—Be, djãm mrãmri me krăptĩja kute tu amim imarkumrêx got, ba on meo iba? Kati. Me krăptĩ kabên kajgo, ane. Be, djãm Jeju kute me mar kêt got? Năm kute me kunĩ mar. ²⁵ Djãm kute me'õmă, "Mÿj ne me kuma"? anhÿr prăm got? Kati. Kute prĩne me õkre kadjwÿnhbê me kabên mar. Kute me kwÿ kabên kajgo mar.

Nikodemumă umar djă ny'ă ujarênh.

3 Be, me'õ, idjibê Nikodemu. Kubê pardjêu'õ. Me rũnhmê ro'ă ne mebê idjaer kunĩmă nhÿ.

² Akamătkam ne Jeju'ÿr tẽn 'ÿr bõx ne kum,

—Ujarênh djwÿnh, mrãmri ne Metĩndjwÿnh ajano. Aje memă kukrădjă'ă adjujarênh kadjy ajano ga bõx. Arÿm ba me ije amar. Ga ne ga aje mÿjja pumũnh kêt kwÿ nhipê:x, me punu krăptĩ:o mex. Kam ne ba me arÿm kôt ije amar. Djãm me'õ kajgo kute ă meo anhÿr-mă got? Kati. Be, Metĩndjwÿnh amê amijo kajkep. Kam ne ga ă meo ane. Năm ă Nikodemu Jejumă ane.

³ Nhy m kum,

—Ĕ, djãm aje Metĩndjwÿnh rax ne kute meo bajamă akator ne aje marmă ne ga tẽn? Be, ga ne ga te aje kum akatormă. Adjumar djă nykambit. Adjumar djă ny kute me prĩre bixadjwÿr nykam umar djă ny pyrăk. Kambit djă ga kum akaton ama. Mrãmri ne ba amă ja jarênhkumrêx, ane.

⁴ Nhy m kum,

—Je, mÿj dja ba idjumar djă ny kadjy on? Djãm arÿm ijabatãnhkam ije ină tikkremă idjăr ne ajte ikator got ba idjumar djă nymă? ane.

⁵ Nhy m kum,

—Djãm ja ne ba amă arê? Kati. Dja me amim Metĩndjwÿnh kabên ma. Metĩndjwÿnh kabên ne kute ngõ pyrăk. Dja me amim kabên ma nhy m Karõ arÿm memă amak bõ nhy m me arÿm umar djă ny kute me prĩre bixadjwÿr nykam umar djă ny pyrăk. Nhy m kam Metĩndjwÿnh arÿm amim me utàn ar meo ba. Mrãmri ne ba amă ja jarênhkumrêx.

⁶ Djãm me my kute memă kra jadjwÿr nhy m me bixadjwÿrkam Metĩndjwÿnh kôt umar? Kati. Me kôt umar kêtumrêx. Nhy m be, Metĩndjwÿnh Karõ kute meo ny kôt ne me mrãmri umar djă nykumrêx ne arÿm kôt umar. ⁷ Ba amă, "Dja ga adjumar djă ny kute mrãmri ne me prĩre bixadjwÿr nykam umar djă ny pyrăk", ane. Ije amă anhÿrkam kwărĩk wãnh te aje marmă ikam ano tyk ne anhÿr kêt. ⁸ Be, ga, kõkreja pumũ. Djãm ga aje àbêrja kraxkôt omũnh ne nhĩ'ăm prõtškôt aje omũnh? Kati. Metĩndjwÿnh Karõdjwÿ djãm aje omũnh? Kati. Kute memă umar djă ny jangjêhdjwÿ djãm aje kôt omũnh? Kati. Aje kôt omũnh ne mar kêtumrêx, ane.

⁹ Nhy m Nikodemu kum,

—Kon. Bir, mÿj dja kute memă umar djă ny jangjênh on? ane.

¹⁰ Nhy m kum,

—Be, ga ne ga me bê idjaerkam me kukrădjă'ă adjujarênh djwÿnh ne ren aje ikabên mar. Nhy m be, kati. Aje imar kêt, ane. ¹¹ Mrãmri amrêbê ar ije mÿjja mar ne omũnhkumrêx. Ne kam arÿm me amă arê ga me kam aje amim ar imar kêt rã'ă. ¹² Pykakam me kukrădjă kôt ba arÿm amă ikabên jarê ga aje amim imar kêt. Ne ba ren kăkwakam ikukrădjă kôt amă ikabên jarê. Djãm kam ga ren tu amim imarkumrêx? Kati. Ga ren kamdjwÿ aje amim imar kêtumrêx.

¹³ Be, nhÿnh ne me'õ kute kăkwakam kukrădjă marmă 'ÿr wabin 'ÿr bõx? Ne kuman akubyn ruwn arÿm memă arê. Kati. Pykakam me'õ kute kadjy àbir kêtumrêx. Ba ije amijo inhĩbit ne ba arÿm kăkwa kurũm ruw. Ba ne ba kam inhÿr tũm. Ne kam arÿm me amă arê.

¹⁴ Be, me bakukămăre Mõdjê kapôt kukritkam kryto kangă karõ nhipêx. Ipêx ne pĩ'ă kunhôn arÿm kăjmă kudja. Kudja nhy m kangă karõ kÿjrũm pĩ'ă wajêt. Badjwÿ, ije amijo inhĩdjwÿ, dja me pĩ'ă inhõ ba arÿm kÿjrũm ă ijêto ane. ¹⁵ Mÿj kadjy dja ba kÿjrũm wajêt? Bir, dja me kwÿ ĩ pÿnhkôt tu amim imarkumrêx ne arÿm Metĩndjwÿnh kôt tĩn ne ar ba rã'ă: rã'ă ne. Ja kadjy dja ba kÿjrũm wajêt. Năm ă Jeju Nikodemumă ane.

¹⁶ Metĩndjwÿnh ne kum pykakam me kunĩ jabê:. Mÿj ne kum me abê on? Bir, năm me kadjy Kra djwÿnh jano. Kra pydji jano nhy m arÿm pykamă bõx ne me kadjy ty. Mÿj kadjy ne ty? Bir, dja me kwÿ ĩ pÿnhkôt tu amim Kra markumrêx nhy m arÿm me ută. Dja me biknor tokry djăkam me biknorbê me ută nhy m kam me

Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rá'á: rá'á ne. Ja kadjy ne ty. Nãm ã Metĩndjwýnh kum me kunĩ jabêo ane.

¹⁷ Mýj kadjy ne Metĩndjwýnh pykamã Kra jano? Djãm kute memã axwe pãnh jarênh nhym me me biknor tokry djãkam biknor kadjy? Kati. Kute kubê me kunĩ pytãrmã ne ano. ¹⁸ Be, me kute arým tu amim Kra markumrêxja Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarênh kêtumrêx nhym me me biknor kadjy kêtumrêx. Nhym be, me kute amim mar prãm kêtjamã ne arým kute memã axwe pãnh jarênhkumrêx. Arým kute me'ã amim,

—Tãmwã dja axwe pãnh me me biknor tokry djãkam akuno, anhýrkumrêx. Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh Kra djwýnh me kute amim mar prãm kêtumrêx dja me arým akuno.

¹⁹ Mýj ne Metĩndjwýnh amim arêh kam arým memã me me biknor tokry djãkam biknor jarê? Bir, nãm amim, —Ba arým pykakam memã Jeju jano nhym bõx. Jeju ne kute memã pry kurwý djã pyràk. Jejukõt me katãt amijo ban tĩnkumrêx. Nã bãm memã ano nhym me kum kĩnh kêt. Ga, akamãt kô tykkam me kute mýjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me jadjwý ne me kum arĩk ar baja kĩnh. Mýkam? Bir, me axwe'ã maje kum katãt amijo ba kĩnh kêt. Nãm ã me'ã amim ane.

²⁰ Ga, me kunĩ arĩk ar baja kum Jeju kurê ja pumũ. Jeju kute memã pry kurwý djã pyràk me kum kurê. Djãm me kute amim Jeju mar ne kõt kute amijo ba prãm? Kati. Ren me amim Jeju ma nhym ren arým memã apýnh axwe jarê. Axwe pãnh kute memã bẽn tỳx py-maje ne me kute amim mar prãm kêt. ²¹ Nhym be, me katãt kute amijo baja ne me kute Jeju kõt amijo ba prãm. Jeju kute memã pry kurwý djã pyràk ja ne me kute kõt amijo ba prãm. Mýj kadjy? Bir, dja me kõt ar amijo ba nhym me arým omũ. Kõt me ukapřija pumũ. Metĩndjwýnh djukapřĩ kõt me ukapřĩ dja memã amirĩtkumrêx nhym me arým omũ. Ja kadjy ne me kute Jeju kõt amijo ba prãm.

Djuão Jeju'ã ujarênh.

²² Jeju Nikodemumã kabẽn pan kam kõt ba djwýnhmẽ arým ar tẽ. Tẽ:n kam arým pykabê Djudê-jakam bõx. Bõx ne arek ar kam ba. Metĩndjwýnhmã ngõmã me angjêho ba. ²³ Nhym Djuãodjwý amũ ngõmã me angjêho ba. Amũ krĩraxbê Xarĩ kuri pykabê Inõkam ne ngõmã me angjêho ba. Kam ngõ kumexkam ne meo ba. Nhym me 'ýr bõxo ku'ê nhym ngõmã me angjêho ku'ê. ²⁴ Me kute Djuãobê ijê kêtĩri ne meo ku'ê.

²⁵ Nhym kam Djuãokõt ba djwýnhmẽ me bẽ idjaermẽ ar arým aktã kabẽno aben japanho dja. Nãm ar aben-mã kum,

—Mýj godja me ngõo me on nhym Metĩndjwýnh memã mex jarê? anen ²⁶ arým Djuão'ýr tẽn 'ýr bõx ne Jeju'ã kum,

—Ë, ujarênh djwýnh, aje ngõbê Djodão nhijukri me'õmẽ ro'ã aban aje 'ã adjujarênh ar aba. Be, adjwýnh-djwý arým ngõmã me angjêho ba nhym me kunĩ arým mũm abê tẽn 'ã kume:x, ane.

²⁷ Nhym Djuão memã kum,

—Kwãrĩk wãnh rá'ã. Metĩndjwýnh kute me'ã kum karõja ne me arým mũm 'ýr bõx. ²⁸ Ba arým me amã amijarê ga me ikabẽn ma. Ba me amã, “Djãm ibê me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati got? Djãm ibê Kritu got? Kati. Kukãm ne Metĩndjwýnh ijano ba tẽn”, ane. Ba arým me amã ja jarê ga me arým ama.

²⁹ Djãm me wã ne inhõ me? Kati. Me wã ne Jeju nhõ me. Ga, me mjênbit kute prõo baja pumũ. Jeju kute prõo ba mãn prãbê me wão ba. Jejubit ne me wão am-inhõn meo ba. Ba ne inhõ me kêt. Be, ba ne ba amy-bým kam ikĩnhkumrêx. Ga, me mjên prõ'ýr baja pumũ. Nhym amybým mjên nhõbikwa kajgo arým mjên kabẽn ma. Kabẽn man kam arým kĩnhkumrêx ne. Jeju'ã me krãptĩkam ne ba arým ã ikĩnhõ ane. ³⁰ Mrãmri dja raxo amũ ijakrenho tẽn. Nãm ã Djuão memã ane.

³¹ Kãjkwa kurũm rwýkja ne raxo kute me kunĩ jakrenh. Nhym be, pykabê me bixadjwýrja ne me pykabê ar ba. Pykabê ar ban pykabê mýjjabit jarê. Nhym be, kãjkwa kurũm rwýkja raxo kute me kunĩ jakrenh.

³² Kute kãjkwakam mýjja pumũnh ne mar ne memã 'ã amijarêho ba. Nhym me krãptĩ: kute amim kabẽn mar kêt. ³³ Nhym be, me kwý kute amim,

—Mrãmri ne Jeju kabẽn katãtkumrêx, anhýrkam djãm Jejubit ne me amim kuma? Kati. Kãjkwakam Metĩndjwýnhdjwý ne me amim kuma. Nãm me amim, —Mrãmri ne Metĩndjwýnh kabẽn katãtkumrêx, ane.

³⁴ Metĩndjwýnh kute anorkam ne Kra arým Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarêho ba. Kute kubê Karõ nê kêtumrêx nhym kute 'amýnh tỳx ne o ba. ³⁵ Kãjkwakam Bãm kum Kra jabê. Ne kam arým Kramã õ mýj-ja'ã kum karõn kam kum kunĩ kanga nhym ar o ba.

³⁶ Kra Bãm nhõ mýjja kunõ ba nhym kam me kute tu amim Kra markumrêxja arým Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rá'á: rá'á ne. Nhym be, me kute amim Kra mar kêtja dja me tĩnkumrêx'ýr bõx kêtumrêx. Metĩndjwýnh dja mekam ngryk rá'ã ne.

Xamarijkam me'õ nire ja'ã ujarênh.

4 Nhym kam Bẽnjadjwýr djwýnh Jeju arým pykabê Djudêja kurũm tẽn. Mýkam ne tẽn? Bir, arým kute õ me jao Djuão jakrenhkam. Jeju amikõt me kamẽn ngõmã me angij nhym me arým kume:x. Nhym me bẽ pardjêu arým me kumex jarênh ma. Nhym kam arým amim,

—Be, me arým kute ijã me kumex jarênh mar. Ba on, ane. Ne kam arým me bẽ tẽn. Djãm Jeju ta ne ngõmã me angjêho ba? Kati. Kõt ba djwýnh ne ar ngõmã me angjêho ba. Nãm Jeju Djudêja kurũm tẽn kam ajte pykabê Garrêja'ýr tẽmmã.

⁴ Ne kam arým tu Garrêja'ýr pykabê Xamarijkõt tẽn prãm. ⁵ Nãm Xamarijkõt tẽn: kam arým krĩrax'õ'ýr bõx. Idjibê ne Xika. Kuri ne Jõdje nhõ pyka. Amrêbê: me bakukãmãre Djako kra Jõdjemã pyka kwý tan kum kungã. ⁶ Õ pykakam ne Djako nhõ ngõmkwati. Nãm Jeju krĩrax'ýr bõx ne arým pykakõt tẽn kurêje katy. Ne kam tẽn arým ngõmkwati jakã'ã nhý. Arým kãjkwa nhípõkri myt nhýrkam ne 'ã nhý.

⁷ Nhỹ: nhym nĩnh Xamarijkam me'õ nire arým 'yr tẽ. Kute kam ngõ kwỳ jadjàrmã ne 'yr tẽn 'yr bõx. Nhym kam kum, "Ba ikõ", ane. ⁸ Be, arým kõt ba djwýnh mã krĩraxmã mõrkam. Kute ar õ kwỳ krẽn djà byrmã ne ar tẽ.

⁹ Nãm kum, "Ba ikõ", ane.

Nhym kum,

—E 'õ. Mỳkam ne ga me ajõbê idjaerkam ngõ'ã ijuw? Ba ibê pykabê Xamarijkam me'õ nire ne ga ngõ'ã ijuw, ane. Be, mebê idjaer ne me kum mebê Xamarij kĩnh kêt.

¹⁰ Nãm nireja ã kum ane nhym Jeju kum,

—Ga aje Metĩndjwýnh kute meo kĩnh djà mar kêt ne ba ije ngõ'ã ajwýr djwýnh aje imar kêt. Ne ga ren iman ren ba ngõ'ã ijuw ba ren amã me tĩnkumrẽx kadjy ngõ ren amã kungã, ane.

¹¹ Nhym kum,

—Ô kum bẽnjadjwýr, anhõ ngõo àbir djà kêt nhym ngõmkwati kre ry:. Nhỹnh ne me tĩnkumrẽx kadjy anhõ ngõja? ¹² Me banhingêt kukãmãre Djako kukwakam ne ngõmkwatija. Ta ne kute kam o kõmo ku'ê nhym kramê õ mrymẽ kute kam o kõmo ku'ê. Djãm araxo aje me banhingêt Djako jakrenh? ane.

¹³ Nhym kum,

—Gêdja me ngõ kajgo jao ikõn akubyn kum kôr.

¹⁴ Nhym be, ba ije amã ngõ jarẽnhja gêdja me kwỳ ĩ pýnhkõt o ikõn akubyn kum kôr kêtumrẽx. Ije amã ngõ jarẽnh ja gêdja me o ikõ nhym mã mekam apõx kute mrãmri ne ngõmkwatikam ngõ mã apõx pyræk. Nhym kam me arým Metĩndjwýnhkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹⁵ Nhym kam kum,

—Bẽnjadjwýr goja amrẽ imã aje ngõ jarẽnhwã ngã ba o ikõn goja imã kôr kêt ne amrẽ ngõo imrãnh kêt, ane. Djãm ngõkumrẽx'ã ne kute kum me tĩnkumrẽx kadjy ngõ 'ã ajarẽ? Kati. Metĩndjwýnh Karõ'ã ne ngõ jakren kum 'ã ajarẽ. Nãm ã nire ngõ'ã Jeju 'wýro ane.

¹⁶ Nhym kum,

—Tẽn amjẽn mã arẽ gẽ amrẽ tẽ, ane.

¹⁷ Nhym kum, "Imjẽn kêt", ane.

Nhym kum,

—Nã. Mrãmri amjẽnkumrẽx kêt. ¹⁸ Amrẽbê ne aben totokmã amjẽn amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt ga kanga. Ne kam ajbir awýr bao ku'êja ne kubê amjẽn kêt. 'Ã ne aje mrãmri imã, "Imjẽn kêt", anhýrja.

¹⁹ Nhym kum,

—Bẽnjadjwýr, ga abê Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwýnh'õ ba arým ama. ²⁰ Krãnh wã'ã ne me ikukãmãre kute Metĩndjwýnhmã rax jarẽnh djà. Nhym me abê idjaer ne ga me atemã ne aje memã kum,

—Krĩrãxbê Djeruxarẽkambit ne me kute Metĩndjwýnhmã amijarẽnh djà, anhýro aba, ane.

²¹ Nhym Jeju kum,

—Djãm me aje krãnh wã'ã me Bãm djwýnhmã rax jarẽnh rã'ãmã? Nàr djãm me aje Djeruxarẽkam kum amijarẽnh rã'ãmã? Kati. Gêdja ga me ĩ kam kum amijarẽnh kêt. Kam kum amijarẽnh kêt'ã ne amrẽ akati mõr rã'ã. Mrãmri ne ba ije amã arẽnhkumrẽx. Dja ga

tu amim ikabẽnja markumrẽx. ²² Me abê pykabê Xamarijkam me kra ne ga me aje we apytãr djwýnhja, aje kum rax jarẽnhja aje mar kêt. Nhym be, me ibê idjaerkam ne ba me ije Metĩndjwýnhmã amijarẽnhja arým ije mar. Ije me utãr djwýnhkumrẽx mar. Me ibê idjaerkam ne me utãr djwýnh kato. Kam ne ba me ije mar.

²³ Me kute markumrẽx dja me ĩ me Bãm djwýnhmã rax jarẽnhkumrẽx ne 'êx kêtumrẽx. Me kadjwýnhbê Metĩndjwýnh Karõ kõt dja me mrãmri amijo ngriren raxmã katorkumrẽx ne kum rax jarẽnhkumrẽx. 'Ã akati amrẽ mõr rã'ãn arým bõx 'yr. Me Bãm djwýnh kum me ja kĩnh. ²⁴ Djãm kãjkwakam Metĩndjwýnh kute me bapyræk? Djãm ĩmẽ 'imẽ kute me bapyræk? Kati.

Karõbit. Nhym me kute omũnh kêtumrẽx. Me kute omũnh kêtumrẽx dja me tu amikadjwýnhbê karõ kõt katorkumrẽx ne kum rax jarẽnhkumrẽx. Nãm Jeju ã me'õ niremã ane.

²⁵ Jejubê ne Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu nhym kute mar kêt. Kritu nhidji 'õdjwýbê ne Mexij. Me'õ nire kute mar kêt ne kum,

—Tukwa, gêdja Mexij bõx ne me imã mýjja kunĩ jarẽ ba me kuma. Ja ne ba arým ije mar, ane.

²⁶ Nhym kum,

—E kum, ba ne ba arým amã ikabẽno nhỹ. Ibê ne Mexij, ane.

²⁷ Nãm nirejamã ja jarẽnh nhỹ nhym kõt ba djwýnh arým 'yr bõx ne ar omũ. Jeju kute kum kabẽno ýrkõt arým ar omũ. Ne te kute ar marmã arkam no tyn dja. Ne bit kute nija'ã kukjêr ne kute kum,

—Mýj ne ga kum arẽnh nhỹ? Mỳkam ne ga kum akabẽno nhỹ? anhýrmã ne arkum uman arek ku'ê.

²⁸ Nãm kõt ba djwýnh Jeju'yr bõx nhym nire arým õ ngyo ngõnhmã iren mã: krĩrãxbê Xikamã tẽn wadjã. Ne kam memã kum,

²⁹ —Ô kum onĩ me'õ. Ije amijo ibaja kunĩkõt ipumũn imã arẽ. Bãrãm mrãmri kubê me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrẽx. Gwaj 'yr gar omũ, ane.

³⁰ Nhym me arým krĩrax kurũm katon 'yr tẽn arým 'yr bõx.

³¹ Me 'yr bõx kêttri ne kõt ba djwýnh arým kum,

—Ujarẽnh djwýnh, gop anhõ kwỳ krẽ, ane.

³² Nhym arkum,

—Be, atemã inhõ kwỳ krẽn djàja ar aje mar kêt, ane. Be, djãm mrãmri õ kwỳ krẽn'ã ne arkum ane? Kati.

Nãm Metĩndjwýnhmã àpẽnho õ kwỳ krẽn djà. Metĩndjwýnhmã àpẽn ar ba'ã ne arkum ane. ³³ Nãm arkum ane nhym ar arým abenmã kum,

—Djã ne me'õ arým kum mýjja'õ ngã nhym kukrẽ? ane.

³⁴ Nhym arkum,

—Be, kãjkwakam Metĩndjwýnh kute amrẽ pykamã ijanor arým ijã amim karõ. Kute idjãpẽn djã'ã amim karõ kõt dja ba amijo iban arým inomã kumẽ. Be, idjãpẽn jakam ikĩnh inhõ kwỳ krẽnkam ikĩnh jakrenh mex ne. 'Ã ne ba ije ar amã, "Atemã inhõ kwỳ krẽn djà", anhýrja. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁵ Ne kam ajte arkum,

—Kwārík wānh gar amim, “Dja bàygogo'ā mytyrwý amānhkrut ne amānhkrut apêx bar kam êo mō”, anhýr kêt. Be, ba ne ba ar amā, “Ar kājimā akrān me kute ikabên mar prāmja pumū. Me krāptī kute bàygogo pyrāk wā pumū. Dja gar memā ijā ajarē nhyr me arým tu amim imarkumrêx. Ja kadjy ne me mexkumrêx. Me mexkumrêx kute mrāmri ne bàygogo prý ngrān akakam ê kadjy mexja pyrāk.

³⁶ Dja gar on jakam memā arē nhyr me amim ima ba arým ar amā o pānh. Nhyr kam me ikôt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Ba ar amā o pānh gar arým akīnh rā'ā: rā'ā ne. Djām ar gajbit dja gar akīnh? Kati. Me kute amrêbê memā arēnhdjwý dja me ar aro'ā kīnh. Ga, me kumrêx kute bàygogo kre nhyr ate me ja kute tūm-rām bàygogo djêja pumū. Me kute ê parkam me ro'ā kīnhkumrêx. Inhō àpēnh tūmmē dja gar aro'ā akīnhkumrêx.

³⁷ Be, me memā kum, 'Gêdja me'ō 'y kre nhyr me'ō arým ê', anhýro ba. Be, ikabēnja kōnh ne me kabên ja dji. ³⁸ Ar aje o atom ne êmā ne ba 'yr ar ajano. Amrêbê ne gar bàygogokam adjàpēnh kêt. Me'ō kumrêx ne arým kam apēn kam 'y krebato ba. Gar inhō me àpēnh tūm kôt ajbir adjàpēnh 'amý', ane. Ar kute memā 'ā ujarēnhmā nhyr me kute tu amim markumrêxmā ne Jeju ā kôt ba djwýnhmā ane.

³⁹ Nām me'ō nire krīraxbê Xikakam Xamarij kramā kum,

—Nām prīne ije amijo iba kunīkôt imā arēnh mex, anhýro tē. Nhyr me krāptī kuman arým tu amim Jeju markumrêx. ⁴⁰ Ne kam Jeju'yr tēn 'yr bōx ne kum,

—Gop arek me iro'ā ar aba, ane. Nhyr arým arek mekam ar ba. Ar ba nhyr arým 'ā akati amānhkrut apêx. ⁴¹ Nhyr kam me kute Jeju ta kabên markam ne krāptī tu amim markumrêx.

⁴² Ne kam nijamā kum,

—Jakam bar tu amim Jeju markumrêx. Djā ne bar akabēnbit man amim tu markumrêx? Kati. Arým ne bar Jeju ta kabên kôt amim kuman amim, “Be, mrāmri ne Jejubê Bēnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx. Mrāmri kubê pykakam me axwe kunī pytār djwýnhkumrêx.” Nā bām ar ā amim ane. Nām me ā nire jamā ane.

Kute me'ō bēnjadjwýr krao mex.

⁴³ Be, Jeju'ā akati amānhkrut apêx nhyr arým amū ajte tē. Tēn arým abatānh djā, ō pykabê Garrêjakam bōx. ⁴⁴ Jeju ta ne amrêbê memā kum,

—Djām Metīndjwýnh kukwakam kabên jarēnh djwýnh'ō ne abatānh djākam bōx nhyr me kum rax jarēnh got? Kati. Nām me aprý, ane. ⁴⁵ Jeju abatānh djābê Garrêja jakam bōx.

Nhyr kam me kum kabên mex jarē. Me kute amrêbê amū Djeruxarêkam Jeju pumūnhkam ne me kum kabên mex jarē. Me krāptī kute amikukrādjà tūm mar kadjy aben pydji djā nhō akatikam ne me Djeruxarē'yr tēn 'yr bōx. 'Yr bōx ne arým kam mekôt Jeju pumū. Nhyr mýjja pumūnh kêt krāptī nhipêx nhyr me arým omū. Omūn kam akubyn Garrêjakam bōx. Nhyr Jejud-

dwý kam bōx ne me'yr bōx. Nhyr me kam kum kabên mex jarē.

⁴⁶ Jeju Garrêjakam bōx ne ajte krīraxbê Kanakam bōx. Kam ne amrêbê kute ngō kajgoo uba kangō nhipêx. Jeju bōx nhyr onīj Kapanakam me'ō bēnjadjwýr kra arým kanê. ⁴⁷ Nhyr me arým bēnjadjwýrmā arēn kum, —Onīj, Jeju arým Djudêja kurūm katon Garrêjakam bōx, ane.

Nhyr kuman arým Kana'yr tēn kam Jeju'yr bōx. 'Yr bōx ne kum,

—Ē, gu 'yr ga imā ikrao mex gē kanê kum ire, ane. Nām mā 'yr kum krā. Arým kra tyk 'yrkam ne mā 'yr kum krā.

⁴⁸ Nhyr Jeju kum,

—Ga me aje amim imar kêtumrêx. Ije mýjja pumūnh kêt nhipêx ga me aje omūnhkambit ne amim ima. Mýkam? ane. ⁴⁹ Nhyr bēnjadjwýr Jejumā kum, —Bēnjadjwýr, amibêx, tyk kētri gu 'yr tē, ane.

⁵⁰ Nhyr kum,

—Aj mā. Arým ne akra tīn ne, ane. Nhyr arým tu amim kabên markumrêx ne arým 'yr tē. Amim kamnhīxo tē. ⁵¹ Tē: nhyr kam arým 'ā akamāt. Nhyr akati nhyr ajte tē: nhyr ō àpēnh ar arým kutā tēn kajpa. Ne kum, “Arým ne akra tīn ne”, ane.

⁵² Nhyr arkum,

—Nhyr ne myt nhý nhyr mexmo krax ne? ane.

Nhyr kum,

—Amūja'ā myt akēkkam ne arým kanê kum ire, ane.

⁵³ Nhyr amim,

—Be, Jeju kute imā, “Arým ne akra tīn”, anhýr majmā ne arým kanê kum ire, ane. Ne arým tu amim Jeju markumrêx. Ō kikrekam ar kunīdjwý tu amim markumrêx.

⁵⁴ Jeju Djudêja kurūm tēn Garrêjakam bōxkam ne ajte mýjja pumūnh kêt ja nhipêx. Me kute raxmā kator kadjy ne arým bēnjadjwýr krao mex.

Ngō mýrri me'ō punu nōr.

5 Jeju bēnjadjwýr krao mex. Nhyr kam onīj krīraxbê Djeruxarêkam arým me'ō idjaer kute aben pydji djā nhō akati 'yr. Nhyr Jeju arým 'yr tē. 'Yr tēn kam arým 'yr bōx.

² Be, Djeruxarêkam ne ngō'ō nō. Me kute krīraxmā mrykī'ātomtīo ngjêx djā kuri ne ngō'ō nō. Me'ō idjaer kabēnkam ne me ngōmā Bexeda jarē. Ngō bu'ā ne kikre kre kēnh amānhkrut ne amānhkrut ne ikjêkêt.

³ Kikrekam ne me punu krāptī ikwā. Me no rāmē me mrānh punumē me akrymē ikwā. Ngō kute amingrêk ne me kam amako ikwā. ⁴ Mýjkôt ne ngō amingrêk? Bir, Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh ne ngō'yr ban me aêrbê ngōmā wangij, ngōmā ngjêx pýnh. Nhyr arým kôt ngō amingrêk ne. Amingrêk nhyr me'ō punu kumrêx kute memā wan noxja ne arým mex ne. Pydjibit mex.

⁵ Be, Jeju Djeruxarē'yr bōx ne ngō ja'yr bōx. Nhyr me'ōja me punu kôt nō. Punu'ā ne amex krāptī:bê 38 apêx. ⁶ Nhyr arým omūn amim,

—Be, amrêbê ne me'ôwã punu, ane. Ne kam kum, "Djãm amã amex prãm"? ane.

⁷ Nhy m punuja kum,

—Be, ngô kute amingrêkkam djãm inhôbikwa'ô got ijo tẽn ngômã imê ba on imex ne? Kati. Nã bã m te ngô'yr amibêx ne nhy m arým me'ô imã wan nox ne. Ba kam imex prãm kêt ne, ane.

⁸ Nhy m kum,

—Be, kãjmã djan anhikwã djã krãn amÿn o tẽn, ane.

⁹ Nhy m arým kabên mē ro'ã mex ne ikwã djã krãn kumÿn o tẽn. Pi'ôk rârarkam, me tyk djã kêt djã nhô akatikam ne mex ne.

¹⁰ Nhy m mebê idjaer rÿnh omÿn kum kabên ne kum,

—E kum pi'ôk rârãr ne ja. Djãm aje kam kukrãdjã mar kêt ne ate anhikwã djã mÿn o tẽn? ane.

¹¹ Nhy m aminêje memã kum,

—Me'ô kute ijo mex ne imã, "Anhikwã djã krãn amÿn o tẽn", anhÿr kôt ne ba arým inhikwã djã mÿn o tẽn, ane.

¹² Nhy m kum,

—Mÿj me'ô ne amã, "Anhikwã djã krãn amÿn o tẽn", ane ga kam o tẽn? ane. ¹³ Nhy m, "Kon, ije mar kêt", ane. Be, ar bu'ã ne me krãptĩ: ajkarê. Nhy m Jeju arým me katikôt mã tẽn nhy m arým omÿnh kêt ne.

¹⁴ Nhy m kam Jeju Metĩndjwÿnh nhô kikretikam kum katon kum,

—Ë, arým amexkam on ajaxwe krãta. Dja ga ajte ajaxwe nhy m mÿjja'ô ajte ajo ajkê. Mÿjja punu kute apunu tÿm jakrenh mex dja ajte ajo ajkê, ane. ¹⁵ Nhy m arým mebê idjaer rÿnh'ÿr tẽn memã arên memã kum, —Be, Jeju ne ijo mex, ane.

Kute me rÿnhmã amikôt amijarênh.

Dju r 10.30

¹⁶ Jeju kute pi'ôk rârarkam meo mexo bakam ne mebê idjaer rÿnh kum kurêo ba. Ne kam arým abenmã kum, "Gwaj on kubĩ", anhÿro ba. ¹⁷ Nhy m Jeju arým memã kum,

—Be, Ibãm ne pi'ôk rârarkam àpênh ar ba. Ba kudjwa kam idjãpênh ar iba, ane. ¹⁸ Nhy m me arým abenmã kum,

—Be, Jeju gwaj bapãnh pi'ôk rârarkam àpênh ba. Djãm jabit? Kati. Tãmwã ta ne amijo 'êx ne Metĩndjwÿnh ho bã m ne raxo amiptãro ba, ane. Me abenmã anen arým we Metĩndjwÿnh ngyr ne kute Jeju bĩnmã kangrôn tyx ne.

¹⁹ Nhy m kam Jeju amipãnh memã kum,

—E kum, mrãmri ne ba ibê Metĩndjwÿnh Krakumrêx. Djãm ba ipydji ne ba idjãpênh got? Kati. Ibãmmê ne bar idjãpênh'ã ajkrut. Ne ba ren ipydjin ren ije meo mex kêt. Ibãm djãpênh ne ba omÿn arým àpênh o idjãpênh. Ibãm djãpênh kunĩkôt ne ba kudjwa ã idjãpênho ane. ²⁰ Be, mÿkam? Bir, Ibãm kum ijabêkam. Ne kam arým imã amidjãpênh kunĩ jakre ba kôt ipêx. Dja ã imã mÿjja pumÿnh kêt ra:x kwÿ jakre ba arým ipêx ne. Dja mÿjja raxo ajbir ije ipêxja jakrenh mex ne. Dja ba ipêx ga me te aje marmã kam ano tyn aku'ê. ²¹ Ba Ibãm kôt akubyn me tyko tÿn. Kute Ibãm ta kute akubyn me tyko tÿn pyrãk ne ba ã meo ane. Dja ba imã

me tyk akubyn o tÿn kÿnh ne arým ã meo ane nhy m me arým akubyn tÿn. ²² Dja ba me axwe kukjan memã ikaton kam memã axwe pãnh jarênhdjwÿ. Ibãm kute me'ô mã axwe pãnh jarênh kêt. Ta ne imã,

"Ga dja ga me kunĩmã axwe pãnh jarê", ane.

²³ Be, mÿj kadji ne ijã memã axwe pãnh jarênh djwÿnh mē? Bir, dja ba memã axwe pãnh jarê nhy m me arým ijo bēnjadjwÿr ra:x ne. Dja me ijo bēnjadjwÿr ra:x mrãmri me kute Ibãmo bēnjadjwÿr rax pyrãk. Ja kadji ne ijã memã axwe pãnh jarênh djwÿnh mē. Be, djãm me kute imã ikajgo jarênhkam kute Ibãmmã rax jarênh got? Kati. Dja me imã irax jarênh kêt ne arým Ibãmdjwÿmã rax jarênh kêt. Ta ne ijano ba tẽn.

²⁴ Dja me tu amim ikabên markumrêx ne tu amim kute ijanor djwÿnh markumrêx ne arým kunĩ Metĩndjwÿnhkôt tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Dja ba me jamã axwe jarênh kêtumrêx. Amrêbê ne me ja Metĩndjwÿnhbê amakkre kêt kute mrãmri ne me tyk amakkre kêt pyrãk. Ne kam arým jakam Metĩndjwÿnhkôt tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. ²⁵ Dja me tyk ã ikabên ma. Ibê Metĩndjwÿnh Kraja ikabên ma. Ne kam me kute ikabên mar kunĩ dja me akubyn tÿn. 'Ã akati arým me bajo rãm ne ja. Arým ije kum o kraxmã. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx.

²⁶ Be, mÿj ne ikam kute ba memã ikabên nhy m me akubyn tÿn? Bir Ibãmmê ije aben pyrãk. Kam ne ba memã ikabên nhy m me akubyn tÿn. Ibãm ta ne tÿn ne ta kute mÿjja kunĩmã tÿn jangjêho ba. Ibãm kabên kôt ne ba kudjwa itÿn ne ije mÿjja kunĩmã tÿn jangjêho iba. ²⁷ Ne Ibãm kabênkôt dja ba memã axwe pãnh jarênhdjwÿ. Arým ije amijo inhikam dja ba ã meo ane.

²⁸ Be, ije me amã, "Dja me tyk ikabên man akubyn tÿn", anhÿrkam kwãrĩk wãnh te aje marmã ikam ano tyk kêt. Mrãmri dja pyka krãkam me tyk kunĩ ikabên man akubyn kato. ²⁹ Me mex ne ukapĩ dja me akubyn tÿn. Dja me Metĩndjwÿnhkôt tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nhy m me axwedjwÿ dja me akubyn tÿn. Ije memã axwe pãnh jarênh kadji dja me akubyn tÿn.

³⁰ Be, djãm ipydji ne ba ar iba? Kati. Ba ipydji, idjãpênh ne ikabên kêt. Ibãm kabên o ne ba ikabên. Ibãm ne imã me axwe jakre ba kôt me axwemã ikaton kam memã pãnh jarê. Djãm ije amidjwÿnhbito kÿnhmã? Kati. Ibãm kute ijanor ne ba ije o kÿnhmã. Kabênkôt ije katãt me axwemã ikatorn kam pãnh jarênhkumrêx.

³¹ Be, djãm ipydji ne ba me amã amijarê? Kati. Ba ren ipydjin me amã amijarê ga me ren mrãmri ijã, "Kati. Kabên kajgo", ane. ³² Nhy m be, kati. Me'ôdjwÿ ne ikukãm ijã me amã ujarênhkumrêx. Katãt me amã ijã ujarênhkumrêx. Ja ne ba arým ije mar.

³³ Be, me ga ne ga me amrêbê Djuão'ÿr me akwÿ jano. Nhy m me Djuão'ÿr bôx ne kukij. Nhy m arým katãt me amã ijã ujarênhkumrêx ga me arým ama.

³⁴ Be, djãm kute kabêno Ibãm jakrenh got ba me amã Djuão jarê? Kati. Pykakam me'ô kute kabêno Ibãm jakrenh kêt. Be, mÿj kadji ne ba me amã Djuão jarê? Bir, me aje amijã Djuão kabên markumrêx nhy m

Metĩndjwýnh kute me ajaxwebê me apytãrmã ne ba me amã arê. ³⁵ Djuão ne kute mrãmri ne ngõnhpõk nhirã pyrãk ne ar ba. Nãm me amã kabên mex jarênho ba. Ga me ren tu amim kabên markumrêx ne ren amijo aba mex rã'ã. Nhy m be, kati. Djuão kute me amã arênho bakam ga me aje mar 'ikrãh ne akĩnh 'ikrãh ne.

³⁶ Be, Ibãmdjwý ne kute imã,

“Ije amã adjãpênh djã jarênhja dja ga inomã amê”, anhýr ne kute prĩne imã 'ã karõ ba arým kõt idjãpênh iba. Ba mýjja pumũnh kêt nhípêxo iba ga me arým omũ. Idjãpênh ja kute iraxo amirĩto Djuão jakrenh mex. Ga me ren aje idjãpênh pumũnhkam ren arým mrãmri iraxmã akatorkumrêx. Ibãm kute ijanorkõt ne ga me ren imã akatorkumrêx.

³⁷ Ibãm ta kute ijanor ne arým ijã ajarê. Djãm me aje õkre mar ne ĩ pumũnh got? Arkati. ³⁸ Ga me ren aje amim Ibãm kabên mar prãm ne ren tu amim imarkumrêx. Nhy m be, kati. Ibãm kute ijanor djwýnh ta ne arým mã amã ijã ajarê ga me aje amim kabên 'amýnh kêt ne mar prãm kêt. ³⁹ Goja prĩne Metĩndjwýnh kabên'ã pi'õk no'õk pumũ. Me ga ne ga me 'ã amim, “Dja ba arênho iban Metĩndjwýnhkõt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne”, anhýro aba. Me aje amim anhýrkam goja prĩne amim omũn ama. Pi'õk tãmkam ne Metĩndjwýnh ba ijã ajarê. ⁴⁰ Nãm te pi'õkkam ijã ajarê ga me ikõt abikamênh kêt. Ga me ren Metĩndjwýnhkõt atĩn kadjy ren ikõt ajkamê. Nhy m be, kati. Me aje ikõt abikamênh prãm kêtumrêx.

⁴¹ Djãm me aje imã, “Araxkumrêx”, anhýrmã? Djãm irax ja ne ba abej? Kati. ⁴² Be, mýkam? Bir, me amã kãjkwakam Metĩndjwýnh jabê kêtumrêx ije irax ja jabej kêt. Arým ije me amar. ⁴³ Ibãm kukwakam ba tẽn me awýr bõx ga me aje amim imar kêt. Me'õ kãtãm ta dja tẽn me awýr bõx ne ta amiraxo àmra ar ba ga me arým tu amim markumrêx.

⁴⁴ Be, me ga ne ga me amirax jabej mã amim, “Ba gêt ba amibên gê me imã irax jarê”, anhýro aba. Ne kam aje amim, “Ba Metĩndjwýnhmãbit amijarê gê ta ijo rax”, anhýr kêtumrêx. Aje amim, “Ba gêt irax. Ba gêt irax”, anhýro abakam aje amim Metĩndjwýnh mar prãm kêtumrêx.

⁴⁵ Djãm ba dja ba Ibãmmã me ajaxwe jarê? Kati. Ga me akukãmãre Môjdjê kanàrrãm ar amijo aba. Ta ne arým Metĩndjwýnhmã me ajaxwe jarênho dja. ⁴⁶ Djãm mrãmri ne ga me aje tu amim akukãmãre Môjdjê kabên markumrêx? Kati. Ga me ren tu amim Môjdjê kabên markumrêx ne ren badjwý tu amim imarkumrêx. Ta ne ikukãm ijã ajarên ijã pi'õk no'õk. Kam ga me ren amim kabên jarên ren tu amim imarkumrêx.

⁴⁷ Nhy m be, kati. Me aje amim Môjdjê kabên mar kêt ne aje kõt amim badjwý ikabên mar kêt. Nãm ã Jeju pi'õk rãrãrkam kute me'õ punuo mexkam mebê idjaer rũnhmã ane.

Kute djwýo mebê 5.000o djuw mex.

Mat 14.13; Mak 6.30; Ruk 9.10

6 Nãm memã anen kam arým amũ tẽn. Tẽn kam arým imõtibê Garrêja nhikjêmã rê. Imõtĩ nhidji

'õdjwýbê Xiberij. ² Nhy m kam me krãptĩ kõt mõi. Õbê Jeju kute mýjja pumũnh kêt kwý nhípêx nhy m me kute omũnhkam ne me kõt mõi. Nãm me punu krãptĩ mex nhy m me omũn arým kõt mõi. ³ Kõt mõi nhy m Jejumê kõt ba djwýnh ar me kukãm mõi. Mõi:n krãnh'ã wabi. Àbir tẽn arým kam nhý. ⁴ Be, arým ne Djeruxarêkam mebê idjaer kute aben pydji djã nhõ akatija bõx 'ýr. Me kute Metĩndjwýnh me kukãmãre nhirõbê mrãnhja mar kadjy ne arým õ akati 'ýr.

⁵ Ar krãnh'ã nhý nhy m kam Jeju amipãnh rĩt. Nhy m nĩnh me krãptĩ: kõt mõi nhy m me omũ. Ne kam Piripimã kum,

—Jãm dja gwaj tẽn me kadjy djwý kwý by? ane. ⁶ Be, djãm kute amikukãm amimar kêt ne Piripi kukij? Kati. Kute prĩne amikukãm amimar. Be, mýkam ne kukij? Bir, Piripi kute mrãmri amim tu markumrêx jabej ne kukij. ⁷ Nãm kukij nhy m Piripi kum,

—Tõ gêt kon. Gwaj banhõ pi'õk kaprĩã akrekam kubê denarjuo 200bit. Ne gwaj ren pi'õk kaprĩ jao ren me kadjy djwý by nhy m ren me krãptĩ abenmã kokjêr kryre nhy m ren me krãptĩ:ã djwý kêt, ane.

⁸ Nhy m Jejukõt ba djwýnh 'õdjwýja nhidjibê Ængre. Ximão Pedrumê ar axikõt apõx. Ængreja kum,

⁹ —Ota jakam me'õ bõktire nhõ djwýmê tepprãmê. Xewadao djwý nhípêx amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne tepprãre amãnhkrut. Nhy m be, me krãptĩ. Mýj dja gwaj djwý ngrirejao me on? ane.

¹⁰ Nhy m Jeju arkum,

—Ar memã arê gê me nhý, ane. Be, bõre ne pyka wãkam kumex ne. Jeju arkum ane nhy m ar arým memã arê. Nhy m me arým bõrekam nhý. Me krãptĩ: kubê 5.000 ne me nhý. ¹¹ Nhy m kam Jeju arým djwý jamý. Ne kam arým o Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê. O kum amikĩnh jarên arým kõt ba djwýnhmã kungã. Nhy m ar me krãptĩmã kungã. Nãm ã tepprãredjwýo ane.

¹² Nhy m me õ kwý krẽ:n arým ajne. Nhy m Jeju kõt ba djwýnhmã kum,

—Dja gar djwý janhy karwã. O bikênh kêt kadjy, ane.

¹³ Nhy m kam ar karwãn kaxnokai pýnh djãri kam kungij. Nhy m kam kaxnokaibê 12 ipu. Be, xewadao djwý amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjêkêt janhy 'ã kãtãm ne ja.

¹⁴ Nhy m me arým kute mýjja pumũnh kêtja pumũnhkam abenmã kum,

—Be, Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh ja ne me amrêbê arê. Me memã kum, “Dja pykamã bõx”, anhýro ba. Be, kõt ne Jeju arým jakam bõxkumrêx, ane.

¹⁵ Nhy m Jeju arým me kuman amim,

—Got ba ren arek dja nhy m ren me tu ijo tým ne ijã bẽnjadjwýr rax mẽ. Djãm on pykakam memã inhýr prãm got? ane. Ne kam arým mebê tẽn amũ krãnh'ã wabin ate ar ba.

¹⁶ Nhy m kam arým para. Nhy m kõt ba djwýnh tẽn arým imõtĩ'ýr ruw. ¹⁷ Ne kam arým kã'õkam wadjàn nox ne. Amũ akàx nhikjêmã krĩrãxbê Kapana'ýr mõi-

mã ar arým nox ne. 'Yr mō: nhyr ar'ã arým akamàt ne. Nhyr kraxje Jeju ar'yr bōx kêt rã'ã.

¹⁸ Ar mō: nhyr arým kōk 'it'yx wabê nhyr kam ngô amijapĩn t'yx ne. ¹⁹ Nhyr ar ngô rênho mōn arým ajbubê t'ym ne. Ar mōr'ã arým kirometubê 5 apêx. Nhyr Jeju nĩnh arkôt tu ngô'ã tē nhyr ar omũ. Nhyr arým aro rãm ne ja nhyr ar arým tĩn prãm ne.

²⁰ Nhyr arkum,

—Ar atĩn prãm kêt. Ba ne ba ar akôt tē, ane. ²¹ Nhyr ar kabēn man arým kĩnh ne. Ne kum,

—Amrē ar ikôt kãmã wadjà, ane. Nhyr arým wadjàn nhỹ. Nhyr ýrmē ro'ã ar arým akàx nhikjê'yr bōx. Kapanakam ar bōx.

²² Jeju ar akàx nhikjêkam bōx nhyr arým ar'ã akati. Nhyr kam amũ akàx nhikjêbê me te ar ò kà jabej. Me krãptĩ kute amũja'ã djwý krēnja ne te ar ò kà jabej ne abenmã kum,

—Be, amũja'ã kà pydjibit nõ nhyr ar o mō. Kôt ba djwýnhbit mã o mō nhyr Jeju arkôt kàkam ýr kêt. Nãm me krãptĩ te ar ò kà jabejn kam ã abenmã ane.

²³ Ne kam me kute Jeju ar omũnh kêt kam arým ar'yr mō. Me kà kwýkam wadjàn akàx nhikjê mã Kapanar'yr nox ne mō. Be, nhỹnh kà ja'òkam ne me mō? Bir, krĩraxbê Xiberijkam kà 'òkam ne me mō. Xiberijkam kà kwý arým me ku'ê djà'ãnh mō. Bēnjadjwýr djwýnh kute Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarēnh nhyr me kute djwý krēn djà'ãnh ne arým kà mō. Kà kwý jamã ne me wadjàn amũ kôt mō. Me kute Jeju jabej kadjy ne me Kapanar'yr mō.

Kute amijã djwý jakren 'ã ujarēnh.

²⁵ 'Yr mō:n kam imōti nhikjê mã bōx. Bōx ne abej ne arým kum kato. Jejumã katon arým kum,

—Ujarēnh djwýnh, tō nhỹnh ne myt nhỹ ga jakam bōx? ane.

²⁶ Nhyr memã kum,

—Be, mýkam ne ga me ijabej mō? Djãm amũja'ã ije mýjja pumũnh kêt kwý nhipêx ga me aje omũnhkam? Djãm arým me aje kôt iraxmã akatorkam? Djãm me aje ajte irax marmã ne ga me ijabej mō? Arkati. Be, me ajajnekam. Me aje djwý krēn ne me ajajnekam ne ga me ijabej mō. Mrãmri ne ba me amã ja jarēnhkumrēx.

²⁷ Kwãrĩk wãnh djwýkôtbit ajamak bēn kêt. Tãm dja akuno. Nhyr be, atemã mýjja kute djwý pyrãk. Jakôt dja ga me ajamak bēn. Tãm ne mex rã'ã nhyr ò'ã me Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ba ije amijo inhĩ dja ba me amã kungã ga me atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Bir, Ibãm kute imã 'ã karõ. Kabēnkôt dja ba me amã kungã. Kàjkwakam Ibãm, Metĩndjwýnh ta ne mrãmri kute 'ã imã karõ mãm dji, ane.

²⁸ Nhyr me kum,

—Be, mýj dja ba me Metĩndjwýnhmã idjãpēnh o nhyr arým kum me ikĩnh? ane.

²⁹ Nhyr,

—Metĩndjwýnh ne ijano ba tē. Kôt dja ga tu amim imarkumrēx. Kum adjãpēnh ne ja. Dja ga me ã ane nhyr arým kum me akĩnh, ane.

³⁰ Nhyr me kum,

—Goja mýjja pumũnh kêt'ò nhipêx ba me omũ. Ba me ije araxmã ikator kadjy omũn kam goja tu amim amarkumrēx. ³¹ Be, me bakukãmãre ne me kapôt kukritkam djwýbê mýj ne ja krē. Me bakukãmãre ne me 'ã pi'òk no'òk ne kamã memã kum, “Me kute krēn kadjy ne memã kàjkwa kurũm djwý ngã”, ane.

Goja kudjwa ã me imã o ane ba me omũ, ane.

³² Nhyr amijã djwýkumrēx jakren memã kum,

—Be, Mōjdjê kute me akukãmãremã kàjkwa kurũm djwý nhõr kêt. Nhyr be, Ibãm kute me amã kàjkwa kurũm atemã djwýkumrēx nhõr. Me'ò ne arým kàjkwa kurũm ruw ne kute me kunĩmã tĩn jangjēnh. Kute memã tĩn jangjēnh nhyr me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. 'A ne ije me amã,

—Metĩndjwýnh kute me amã atemã djwýkumrēx nhõr, anhỹr. Mrãmri ne ba me amã ja jarēnhkumrēx. Nãm Jeju ã memã ane.

³⁴ Nhyr me kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, goja mã me imã djwý ja nhõro nhỹ, ane.

³⁵ Nhyr Jeju memã kum,

—E kum, ba. Ba ne ba ije atemã djwý pyrãk. Ba ne ba ije memã tĩn jangjēnh nhyr me tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Dja me mã ikôt ajkamēn arým kĩnhkumrēx rã'ã kute mrãmri ne me arým kum prãm kêt kam kĩnh pyrãk. Dja me tu amim imarkumrēx ne arým kĩnhkumrēx rã'ã kute mrãmri ne me arým kum kôr kêt kam kĩnh pyrãk. ³⁶ Be, djãm me aje tu amim imarkumrēx got? Kati. Ba ne ba arým me amã, “Nã gãm me te ipumũn amim imar kêt”, ane.

³⁷ Be, Ibãm kute ikadjy memã amak bõnhja kunĩ dja me tu amim imarkumrēx ne arým mã ikôt ajkamē. Ba kam me'ò kanga kêt kumrēx. ³⁸ Mýkam dja ba me'ò kanga kêt kumrēx? Bir, Ibãm kute me'ã imã karõ kôt dja ba me'ò kanga kêt. Be, djãm ba ije amijã amim karõ kôt ne ba kàjkwa kurũm ruw ne ar iba? Kati. Ibãm kute ijanor djwýnh kabēn kôt ne ba ruw ne ar iba.

³⁹ Ibãm kute ijanor djwýnh ta ne ijã amim karõn amim, “Be, ije kadjy memã amak bõnhja dja ikra mã meo ban 'õo biknor kêt nhyr me akubyn tĩn ne. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimēnh djà nhõ akatikam dja ikra akubyn ò me jao tĩn”, ane. ⁴⁰ Ibãm kute ijanor djwýnh ajte ijã amim karõn amim, “Me kute ikra pumũnh ne tu amim markumrēxja dja me kunĩ ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne”, ane. Ibãm kute ijã amim karõ ne ja. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimēnh djà nhõ akatikam dja ba akubyn inhõ me jao tĩn, ane.

⁴¹ Nhyr kam mebê idjaer rũnh arým kàxã kabēn kumex ne arē. Kute memã, “Ba ibê kàjkwa kurũm djwý”, anhỹrkam ne me kabēn kumex jarē. ⁴² Ne abenmã kum,

—Be, djãm kubê Metĩndjwýnh Kra got? Kati. Jõdje ne kudji. Idjibê ne Jeju. Ba me ije nãmē bãm pumũnh tũm. Nhyr amijo 'êx ne gwaj bamã,

—Kàjkwa kurũm ne ba ruw, anhỹro ba. Kati: Nãm 'êx. Nãm me ã abenmã ane.

⁴³ Nhyr Jeju me kabên man memã kum,
—Kwãrík wãnh ikàxã akabên kumex ne arênh kêt.
⁴⁴ Be, djãm me ga dja ga me ikôt ajkamê? Kati. Ibãm kute ijanor djwýnh kute memã amak bônkhambit ne me mã ikôt ajkamê. Mã ikôt ajkamê ba arým akubyn meo tîn. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja ba akubyn meo tîn.
⁴⁵ Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwýnh kuk-wakam kabên jarên memã kum,
“Metĩndjwýnh ta dja memã amikabên jarê nhyr me arým kabên markumrêx”, ane.
Be, me bakukãmãre kute memã anhÿr ne 'ã pi'òk no'òk kôt mÿj xê dja mã ikôt ajkamê? Bir, Ibãm kute memã kabên jarênh nhyr me arým kute kabên markumrêx. Me kute mÿjja'ã kute kabên jarênhja markumrêx. Me ja dja me mã ikôt amijo bikamênhkumrêx. Nãm ã Jeju memã ane.

⁴⁶ Ne kam ajte memã kum,
—Be, djãm me'õ ne arým Ibãm pumũ got? Kati. Bajbit ne ba arým kàjkwakam Metĩndjwýnh pumũn arým kurũm tèn bõx. Bajbit ne ba arým Ibãm pumũ. ⁴⁷ Me kute tu amim imarkumrêx arým Metĩndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã rã'ã ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. ⁴⁸ Ba ne ba ije atemã djwý pyrãk. Ba ne ba memã tîn jangij nhyr me Metĩndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã rã'ã ne.

⁴⁹ Be, me bakukãmãre ne me kapôt kukritkam djwýbê mÿj ne ja ku nhyr mebêngêt tũmrãm me kupa. ⁵⁰ Ije me amã atemã djwý jarênhja ne kubê kàjkwa kurũm djwý. Dja me kukun tyk kêt. ⁵¹ Ba ne ba ije atemã djwý pyrãk. Ba ne ba memã tîn jangij. Dja me djwý ja krên Metĩndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djwý ije memã òrja ne kubê inhĩ. Me kunĩ tîn kadjy dja ba memã kungã, ane.

⁵² Nhyr kam me bête idjaer rũnh arým kabêno aben japan abenmã kum,
—Je tõ, mÿj dja memã aminhĩ nhõr on nhyr me ajmã krênja on? ane.

⁵³ Be, djãm mrãmri ne me kute ìkumrêx krênmã? Kati. Atemã. Be, mrãmri me kute tu amim Jeju markumrêxo bamã. 'Ã ne Jeju me kute ì krên jakren 'ã me kute kamrõo kõm jakre. 'Ã ne memã kum,
—Be, ba ije amijo inhĩ dja ga me inhĩ krên kêt ne ikamrõo akõm kêt ne kam atĩnkumrêx prãm kêt. Mrãmri ne ba me amã ja jarênhkumrêx. ⁵⁴ Me kute inhĩ krên ne ikamrõo kõm ne me mrãmri Metĩndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Pykakam me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja ba akubyn meo tîn. ⁵⁵ Mrãmri ne inhĩbê djwý ne ikamrõbê me kõm djã. ⁵⁶ Me kute inhĩ kur ne ikamrõo kõmja, me jamê ne ba me ije aben mar tÿx ne ije aben jamýnh tÿx ne abenã idjukanga kêt ne ar abeno iba. ⁵⁷ Mrãmri Ibãm tĩnkumrêx ne ijano ba tẽ. Kam ne ba Ibãm tîn o itĩnkumrêx. Nhyr me kute inhĩ kurdjwý dja me ba itĩn jao tĩnkumrêx.

⁵⁸ Ije amã atemã djwý jarênh ja ne kàjkwa kurũm ruw. Djãm kute djwýbê mÿj ne ja pyrãk? Kati. Nãm me te mÿj ne ja ku nhyr mebêngêt arým me kupa. Nhyr

be, ate dja me atemã djwý ja kun arým Metĩndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Nãm ã Jeju memã ane.

⁵⁹ Mebête idjaer bikprõnh djãkam ne Jeju memã ja jarê. Kapanakam me bikprõnh djãkam. ⁶⁰ Kute memã aminhĩ'ã djwý jarênh ne memã 'ã ujarênhkam ne me kôt ba-ja krãptĩ arým amim,
—Je, djãm me ije kabên wã mar got? ane.

Me krãptĩ kute Jeju kanga.

⁶¹ Nhyr Jeju ta arým me kuman memã kum,
—Ba arým me amã atemã djwý jarê ga me aje amim imar kêt ne arým apijãm ne. ⁶² Dja ba ì ikrĩ djã tũmmã wabi ga me idjãbirkôt ipumũ. Mÿj dja ga me arým kam nê? ⁶³ Be, atemã kàjkwakam ikabên kukrãdjã ne ba me amã arê. Metĩndjwýnh Karõ kute meo bakambit ne me kute ikabên mar. Me ga ne ga me aje amidjwýnhõ kĩnh prãm. Kam me aje imar kêtumrêx. Nã bãm me amã ikabên jarê, me amã Metĩndjwýnh Karõ jarê. Tãm ne kute meo ban memã tîn jangij nhyr me Metĩndjwýnhkôt tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁶⁴ Be, djãm me akunĩ ne ga me aje tu amim imarkumrêx? Kati. Me akwý ne ga me aje amim imar kêt, ane. Nãm Jeju ã memã ane. Be, mÿj ne me mar on kam ã memã ane? Bir, amrêbê mÿjja kunĩ kêtĩr ne Jeju kute amikukãm me mar. Apýnh me ì djãri kute amim mar kêtja arým kute me mar. Djudadjwý dja ì kurê djwýnhmã Jeju kanga. Nhyr arým kute adjwýnhdjwý mar. Kukãm kute mar. ⁶⁵ Ne kam memã kum,

—Me akwý ne ga me aje amim imar kêt. Ba kam arým me amã, “Djãm me ga dja ga me ikôt ajkamê? Kati. Ibãm kute memã amak bônkhambit dja me mã ikôt ajkamê.” Nãm ã Jeju memã ane.

⁶⁶ Nhyr kam me kôt baja krãptĩ arým kubê amijo akêx ne ajte kôt ba kêt.

⁶⁷ Nhyr kam Jeju kute ar anorjabê 12mã kum,
—Djãm ar gadjwý dja gar ikanga? ane. ⁶⁸ Nhyr ar 'õbê Ximão Pedru kum,

—Kati. Bẽnjadjwýr djwýnh, mÿj me'òkôt dja bar ar iba? Arkati. Gajbit ne ga akabêno meo tîn ne 'ã ar imã adjujarênh ar aba. Metĩndjwýnhkôt me tîn ne ar ba rã'ã: rã'ãja'ã ar imã adjujarênh ar aba. ⁶⁹ Ar ba ne bar tu amim amarkumrêx. Mrãmri abê me inhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritu. Mrãmri abê Metĩndjwýnh Kra. Metĩndjwýnh tĩnkumrêx Kra. Ar ba ne bar tu amim amarkumrêx.

⁷⁰ Nhyr Jeju arkum,

—Be, mrãmri ne ba amijo ar apytãrkumrêx. Ije ar ajanorbê 12 ne ba amijo ar apytãrkumrêx. Be, djãm ar akunĩ ne gar amex? Kati. Ar ajõ apydji ne abê Xatanaj nhõ ãpênh, ane. ⁷¹ Djuda'ã ne kabên. Djuda Ikadjĩ. Ximão 'õdjwý kute irja. Dja ì kurê djwýnhmã Jeju kanga. Kute ar anorjabê 12'õ ja dja kanga.

Djeruxarêkam me krãptĩmã 'ã ujarênh.

7 Jeju memã anen kam arek Garrêjakambit ar ba. Be, mÿkam ne Djudêjakam arek ar ba kêt? Bir,

mebê idjaer kute kam bīnmā ar abej bakam. ² Nhyam kam arým Djeruxarēkam mebê idjaer krāptī kute aben pydji djā nhō akati 'yr. Me kute aben kajmā'ā me bakukāmāre kukrādjà mar kadjy bō mjýrkam krī djā nhō akati 'yr.

³ Nhyam kam Jeju kamy ar axikōt apōxja kum,
—E kum, goja amū pykabē Djudēja'yr tē. Dja wākam akōt me ba djwýnh adjàpēnh kōt apumū. ⁴ Djām me'ō kute me kunīmā amiraxo amirīt prām kam kute mebê amijo bipdjur prām got? Aje mrāmri mýjja pumūnh kēt nhipēx jabej goja pyka kunīkōt me kunīmā amijo amirīt, ane. ⁵ Be, nām ar te Jejumē axikōt apōx ne amim mar kēt. Kam ne ar ā kum ane.

⁶ Nhyam Jeju arým arkum,
—Je djām kraxje me kute ijo tým djā nhō akati iwýr bōx kêtjakam gar kam imā arē? Kati. Ar gajbit akati kunīkōt ar adjumar mex rā'ā. ⁷ Nhýnh ne pykakam me axwe 'ō kum akurēmā? Arkati. Nhyam be, ba, me kum ikurēkumrēx. Ije me axwe'ā memā idjujarēnh ar ibakam me kum ikurēkumrēx. ⁸ Ar gajbit dja gar Djeruxarēkam me krāptī kute aben pydji djā'yr mō. In-hō akati iwýr bōx kēt rā'ākam 'yr itēm prām kēt. ⁹ Nām arkum anen arek Garrējakam ar ba.

¹⁰ Nhyam kam kamy ar arým tē. Nhyam ar ba:n kam amipdjun arým me kute aben pydji djā'yr tē. 'Yr tē:n arým 'yr bōx. ¹¹ Nhyam arým 'ā me kute aben pydji djā nhō akati bōx nhyam mebê idjaer rūnh arým abej ne memā kum, “Nhýnh ne Jeju dja”? ane. Nhyam me “Kon”, ane.

¹² Nhyam me me kàxā abenmā Jeju jarēnh kumex. Me kwý ne me abenmā kum, “Kati. Jeju mexkumrēx”, ane.

Nhyam me kwý arík abenmā kum,
—Kati. Nām Jeju amijo 'ēx ne me noo biknoro ba, ane. ¹³ Nhyam be, nām me me ipōkri memā Jeju'ā ujarēnh amirīt kēt ne. Mebê idjaer rūnh pymaje ne me me ipōkri 'ā ujarēnh amirīt kēt ne.

¹⁴ Nhyam kam arým me kute aben pydji djā nhō akati nhōkre djā kōt Jeju arým Metīndjwýnh nhō kikreti'yr tēn wadjàn kam arým memā kukrādjà jarēnh dja.

¹⁵ Nhyam kam mebê idjaer rūnh te kute Jeju marmā kam no tyn kumex ne abenmā kum,
—Je tō djām tām wā kute mekōt pi'ōk jarēnh tūm got ā me kukrādjà jarēnh mexo ane?

¹⁶ Nhyam Jeju memā kum,
—Djām ba ikukrādjà ne ba me amā arēnh o iba? Kati. Kute ijanor djwýnh kukrādjà ne ba me amā arēnh o iba. ¹⁷ Gēdja ga me ajō ga aje kukrādjà kōt amijo aba prām jabej arým ama. Me'ō kute ikukrādjà jarēnhmo krax djwýnhja dja ga me ama. Djām ba ne ba ije me amā ikukrādjà jarēnhmo krax djwýnh? Kati. Kàjkwakam Metīndjwýnh ne kute arēnhmo krax ba kam kōt me amā arē. Ja dja ga me ama. Me aje kukrādjà kōt amijo aba prām jabej ama. ¹⁸ Ne ga ren me ajō ga amirax jabej ne ren 'ā memā amijarēn memā amijo adjāmra ar aba. Nhyam be, kati. Kute ijanor djwýnh ne ba ije rax jarēnh. Ije ajbit rax jarēnh ne kam katāt ije ikabēn jarēnhkumrēx ne ijēxnhī kētkumrēx.

¹⁹ Me bakukāmāre Mōjdjē kute me amā Metīndjwýnh kukrādjà jarēnhja djā ne ga me kōt ar amijo aba? Kati. Ga me ajō aje kukrādjà kōt ar amijo aba kēt. Ne kam aje ibīnmā ijabej ar aba. Mýkam? ane.

²⁰ Nhyam me kum,
—Je tō nhýnh me'ōja ne kute abīnmā ajabej ar ba? Be, me karō punu'ō ne ajo ba, ane.

²¹ Nhyam Jeju arým memā kum,
—Be, ba amrēbē me'ō punu pydjio mex ga me te aje mýjja marmā ikam ano tyn akumex. ²² Nā bām pi'ōk rārarkam me'ō mex ga me arík ijā abenmā kum,
—Pi'ōk rārarkam ne apē. Axwekumrēx, anhýro aban arým ikam angryk ne. Djām bajbit ne ba kam idjapēnh iba ga me bajbit imā ijaxwe jarē? Kati. Me gadjwý ne ga me pi'ōk rārarkam adjapēnh aba. Mōjdjē ne me amā me my nhinhu kà rēnh jarē. Djām ta ne kumrēx arē? Kati. Me bakukāmāre Abraão ar kumrēx ne ar arē. Ga me kam aje katāt Mōjdjē kukrādjà kōt amijo aba kadjy pi'ōk rārarkam adjapēnh ne me my kà rēnh o iba. Mýkam ne ga me bajbit imā ijaxwe jarē? Ije kam prīne me'ō punuo mexkam imā ijaxwe jarē. Ga me ren imā ijaxwe jarēnh kēt. ²⁴ Kwārīk wānh ga me arík me axwe kēt'ā axwe janhōr kēt. Dja ga me mrāmri me axwekumrēxkōt memā ajapōxkumrēx ne kam arým katāt memā axwe jarēnhkumrēx. Nām ā Jeju memā ane.

Mebê idjaer kum kurē.

²⁵ Nhyam kam Djeruxarēkam me ar ba tūm kwý Jeju jabej aben kukij ne abenmā kum,

—Je, djām mrāmri me kute tām wā bīnmā ar abej ba?

²⁶ Nhyam kam kum me uma kēt ne memā kabēn ne. Nhyam me arým kutā kute kum mýjja'ō jarēnh prām kētkumrēx. Bārām me rūnh arým kute tām wā'ā amim, “Jejubē ne me banhō Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritu”, anhýrkam ne me anhikrēn kabēn maro dja. ²⁷ Tō nhýnh? Be, kati. Djām me kute kraxkōt Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritu mar got? Kati. Me kute kraxkōt mar kētkumrēx. Nhyam be, bām kute Jeju djir ne gu me baje arým omūnh. Kōt ne gu me arým Jeju 'ēxnhīmā bakato. Nām me kwý ā Jeju'ā abenmā ane.

²⁸ Nhyam kam Jeju kute Metīndjwýnh nhō kikretikam memā kukrādjà jarēnh o āmkam kàj bē memā kum,

—Be, mrāmri ne ga me aje imar. Nhýnhja kurūm ne ba itēm ne ibōx ja ne ga me arým aje mar. Djām ba ne ba amikabēn kōt amrē tē? Kati. Me'ō kute ijanor djwýnh ne mrāmri. Tām wā ne ga me aje mar kēt.

²⁹ Nhyam be, ba ne ba ije omūnh tūm. Tām ne ijano ba amrē kurūm tēn bōx, ane.

³⁰ Nhyam kam me bit kute o tým ne pa 'amýnhmā. Ne te: o ane. Me kute o tým'ā myt bōx kēt rā'ākam ne me te: o ane. ³¹ Nhyam me kwý krāptī arým tu amim markumrēx ne abenmā kum,

—Me baje raxmā bakator kadjy ne Jeju arým mýjja pumūnh kēt krāptī nhipēx ne. Me punu krāptīo mex. Djām me'ōdjwý bōx ne kute apēnh mexo kute akrenh got? Kati. Be, mrāmri tām wābē ne me banhō Bēnjadjwýrbē kumkatibē Kritukumrēx, ane.

³² Me rûnh kàxã ne me ã abenmã anhÿro ku'ê nhyh me bêt pardjêumê me kadjy Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿr arÿm me kuma. Me kuman arÿm Jeju'ÿr me krâkamngôn timer kwÿ jano. Me kute pa 'amÿnhmã ne me me ano.

³³ Nhyh kam Jeju arÿm memã kum,

—Be, me aro'ã ar iba ne arÿm 'ã akati ngrêre. Dja ba kam arÿm kute ijanor djwÿnh'ÿr têt. ³⁴ Ga me kam arÿm te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrî djã'ÿr te abôx prãmje, ane.

³⁵ Nhyh me bêt idjaer rûnh abenmã kum,

—Je tô, jãm dja têt gu me kum bakator kêt. Djãm apÿnh me bajtem ba djâkam me bimàn timer'ÿr ne têtmmã? Djãm kam kute me bajtemmã kukràdjã jarÿnhmã? ³⁶ Kute me bamã, “Dja ba têt ga me arÿm te ijabej. Te ijabej ne imã akator kêt. Ne kam ikrî djã'ÿr te abôx prãmje”, anhÿr. Mÿj gêdja kam nê? ane.

³⁷ Nhyh kam me kute amikukràdjã kôt amijo mör ne kute 'ã aminhinomã amimÿnh nhô akati arÿm bôx.

Akati raxja bôx. Me kukãmãre kukràdjã kôt me kute bô mjÿrkam krî'ã aminhinomã amimÿnh kadjy akati ne arÿm bôx. Nhyh Jeju arÿm kãmã djan memã kum,

—Me ajô ar amã kôr jabej amrê iwÿr tÿn ikô. ³⁸ Me kute tu amim imarkumrêxja gêdja ï me kadjwÿnhbê ngô kute meo tÿnja mã mekam apôx. Me bakukãmãre kute pi'ôkkam memã arÿnh kôt ne ba ar amã arê.

³⁹ Nãm Jeju Metîndjwÿnh Karô'ã ã memã ane. Dja me tu amim Jeju markumrêx nhyh Metîndjwÿnh Karô arÿm me'ÿr bôx ne meo ba. Djãm arÿm ne meo ba? Kati. Metîndjwÿnh kute memã Karô janor djwÿnhram ne Jeju memã ane. Dja Metîndjwÿnh amiwÿr Jeju wabin akubyn o rax. Ne kambit arÿm memã Karô jano nhyh bôx ne meo ba.

⁴⁰ Jeju memã ane nhyh me krãptî kute kabÿnja markam 'ã abenmã kum,

—Be, mrãmri ne tãmwãbê Metîndjwÿnh kukwakam kabÿn jarÿnh djwÿnh. Me bakukãmãre ne me amrêbê: arê, ane.

⁴¹ Nhyh me kwÿ Jeju'ã abenmã kum,

—Be, tãmwã ne mrãmri kubê Kritukumrêx. Mrãmri kubê me banhô Bÿnjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrêx, ane.

Nhyh me kwÿ arîk 'ã abenmã kum,

—Be kati. Jejubê ne Bÿnjadjwÿrbê kumkatibê Kritu kêt. Abatàn timer ne pykabê Garrêja. ⁴² Nhyh be, me banhô Bÿnjadjwÿrbê kumkatibê Kritukumrêx krîbê Berêkam abatàn timer. Kubê ne me bakukãmãre Dawi tãmdjwÿ. Bÿnjadjwÿr rax Dawi jabatàn timer djâkam ne Kritu abatàn timer. Amrêbê: ne me bakukãmãre pi'ôkkam arê. Nhyh be, kati. Djãm Jejubê Bÿnjadjwÿrbê kumkatibê Kritu got? Jeju ate Garrêjakam abatàn timer, ane. ⁴³ Me kute ã abenmã anhÿrkam me kute Jeju'ã axikôt kabÿn jadjwÿr kêt. ⁴⁴ Nhyh me ja kwÿ bit kute o tÿm ne pa 'amÿnhmã. Ne kam te: kute o anhÿrmã.

⁴⁵ Nhyh kam me krâkamngôn timer kikreti nêje ku'êja me rûnh'ÿr akêx ne me'ÿr bôx. Metîndjwÿnh mar djwÿnh nhô bÿnjadjwÿrmê me bêt pardjêu'ÿr bôx. Nhyh kam me rûnh me krâkamngôn timer memã kum,

—Je tô mÿkam ne ga me Jejuo abôx kêt? ane.

⁴⁶ Nhyh me krâkamngôn timer memã kum,

—Djãm me'ô pykakam kabÿn mexo kute tãmwã pyràk? Kati. Nãm prîne kabÿn mexo kute katàt me kunî jakrenh. Ba me kam te ije o itÿm ne pa 'amÿnhmã, ane.

⁴⁷ Nhyh me bêt pardjêu memã kum,

—Je tô djãm arÿm ne me gadjwÿ me anoo akno? ⁴⁸ Ê, ba me amã arê. Djãm me irax'ô, nãr me ibê pardjêu'ô ije amim tãmwã mar got? Kati. ⁴⁹ Be, djãm me kâtãmwã kute Môjdjê kukràdjã mar got? Me kute me bakukãmãre kukràdjã mar kêt kam dja Metîndjwÿnh arÿm me kanga, ane.

⁵⁰ Nhyh Nikodemu. Tãm ne akamãtkam Jeju'ÿr têt. Kubê ne me bêt pardjêu'ô. Nãm arÿm memã kum,

⁵¹ —Je gêdja gwãm kraxje me baje axwe jabej me kukjêr kêt kam memã axwe jarê? Kati. Be, Jeju kute kraxje me bamã amijarÿnh kêt kam gu me arÿm 'ã axwe nhôro nhÿ, me bakukràdjã kupa'ã ne gu me 'ã nhôro nhÿ, ane.

⁵² Nhyh me arîk kum,

—Djãm gadjwÿ pykabê Garrêjakam ababatàn timer djã ne ga nêje akabêno dja? Be, pi'ôkkam ne Metîndjwÿnh kukwakam kabÿn jarÿnh djwÿnh'ô Garrêjakam ababatàn timer kêt kam rêx. Dja ga amim pi'ôk jarÿn arÿm kôt ikabÿnkumrêxmã akato. Jejubê Bÿnjadjwÿrbê kumkati kêt. Tãm dja ga pi'ôk jarÿn ama, ane.

⁵³ Nhyh kam me kunî ajmàn aminhÿrkãmã apêx.

Me'ô nire kute me'ôbê mjêno àkînh.

8 Jeju arÿm krãnhbê Oriwêre 'ÿr têt. Têt:n arÿm 'ÿr bôx nhyh 'ã akamãt nhyh nõ. Nõ: nhyh arÿm ôkrÿn'ãnh kã. ² Nhyh kam Metîndjwÿnh nhô kikreti'ÿr tÿn kam bôx. Nhyh kam me kunî ajte 'ÿr bôx nhyh arÿm nhÿ. Nhÿn arÿm memã kukràdjã jarÿnh nhÿ. ³ Nhyh kam me arÿm Jeju'ÿr me 'ô nireo bôx ne me ipôkri kudja. Arÿm ne mjên ne kam ajte me'ôbê mjêno akînh ar ro'ã nõ. Nhyh me arÿm omÿn o tÿm ne pa 'amÿn Jeju'ÿr o bôx. ⁴ Ne kum,

—Ê, ujarÿnh djwÿnh. Be, me'ô nire ja arÿm mjên ne arÿm me'ô myo akînh ar ro'ã nõ. Ba me ar nõrkôt ar omÿn aro tÿm ne arÿm awÿr o bôx. ⁵ Be, me ja jaxwe pãnh ne Môjdjê arÿm memã arê. Kute me bakukràdjã jarÿnhkam Môjdjê arÿm 'ã memã kum,

—Ga me axwe pãnh kÿno titik ne abî gê ty, ane. Be, gadjwÿ ar imã axwe pãnh'ô jarê bar kuma. Mÿj gêdja bar on? Nãm me ã Jejumã ane.

⁶ Mÿj kadjy ne me kum ane? Bir, godja kukràdjã kupa'ã mÿjja jarÿnh jabej nhyh me arÿm kôt kum axwe jarê. Ja kadjy ne me kum ane.

Nhyh Jeju ate idjao nhÿn arek ikrao pyka no'ôko nhÿ.

⁷ Nhyh me mã kum tãmja jarê nhyh arek pyka no'ôko nhÿ. Nhyh kam kãmã djan memã kum,

—Goja me ajô apydji ajaxwe kêt kam rêx jabej ga akumrêx kÿn'ô byn o titik ne abî, ane. ⁸ Nãm anen ajte nhÿ, pyka no'ôko nhÿ.

⁹ Nhyh me arÿm amima:ro djan amijaxwedjwÿ ma. Ne kam arÿm pijãm ne mã apôxo dja. Me abatàn timer kumrêx ne me kato. Nhyh mekôt me abatàn timer nydjwÿ

apôxo dja. Nhyam ajbir abatàn nyre meo ino ren kato. Arým ne me kunĩ apêx. Nhyam kam Jeju arým ate nhỹ nhyam niredjwỹ arým ate dja. ¹⁰ Nhyam kàjmã djan nire ate ãmkôt omũn kum,

—Me'õ nire, nhỹnh ne me kute amã ajaxwe jarênhja ku'ê? Djãm me'õ kute ajaxwe pãnh këno atitik prãm kêtukumrêx? ane. ¹¹ Nhyam kum,

—Ã bënjadjwỹr. Me'õ kute pãnh ititik prãm kêt, ane. Nhyam kum,

—Badjwỹ. Ajaxwe pãnh ije këno atitik prãm kêt. Aj mã. Kwãrĩk wãnh ga ajte ajaxwe kêt, ane.

Kute katàt memã amijarênh.

Dju r 1.4; Rô 13.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

¹² Nhyam kam Jeju ajte memã kum,

—Be, apỹnh me ba djã kunĩkôt me axwe kunĩ katàt kute amijo ba kadjy ne ije mrãmri ne memã pry kurwỹ djã pyrãk. Ga, me kurwỹ djã kute akamãtkam memã pry kurwỹ nhyam me kute akamãtkam mýjja kunĩ pumũnh ne katàt baja pumũ. Badjwỹ dja me tu amim imarkumrêx ne arým katàt amijo ba. Ga, akamãt kô tykkam me kute mýjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Me axwedjwỹ ne me kute mýjja mar kêt ne amijo ba punu. Djãm me kute tu amim imarkam axwe ne amijo ba punu? Kati. Ba ije mrãmri ne memã pry kurwỹ djã pyrãk. Dja me tu amim imarkumrêx ne arým katàt amijo ban kam arým ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

¹³ Nhyam mebê pardjêu kum,

—Je, djã nãm me'õ akôt kabên dji? Kati. Ga apydji aje memã amijarênho aba nhyam me'õ kute akôt kabên djir kêt. Ba me kam arým amã akabên kajgo jarê. Akabên kajgo nhyam me kute amar kêt, ane.

¹⁴ Nhyam memã kum,

—Kati. Ipydji ije memã amijarênhkam ije memã amijarênh kajgo kêt. Kàjkwakam Metĩndjwỹnh ne ijano ba amrê kabên kôt tẽ. Be, 'yr dja ba akubyn tẽ. Ja ne ije markumrêx. Kam ikabên kajgo kêt. Nhyam be, me ga ne ga me aje imar kêt. Nhỹnhja kurũm ne ba itẽmja ne ga me aje mar kêt. Nhĩãm itẽmdjwỹ ga me aje mar kêt.

¹⁵ Me ga ne ga me aje amidjwỹnho kĩnh prãm ne aje memã axwe jarênho aba. Djãm ba ne ba ije amidjwỹnho kĩnh prãm ne memã axwe jarênh got? Kati. ¹⁶ Godja ba memã axwe jarênh jabej arým katàt memã arênhkumrêx. Djãm ipydji dja ba arê? Kati. Ibãm kute ijanor djwỹnhmẽ dja bar axikôt ikabên ne memã axwe jarê. Kam ne ije katàt memã axwe jarênhkumrêx.

¹⁷ Nhyam be, amrêbê: me bakukãmãre kute me akukràdjã'ã pi'ók no'òkdjwỹ. Me akukràdjã kôt ba ije Ibãmmẽ axikôt memã amijarênho iba. Me akukràdjã jakam me'õ ar amãnhkrut ne kute me omũnhkôt kute axikôt me arênh nhyam me kunĩ kute mar ne kute memã kum, "Mrãmri katàt ar kute me arênhkumrêx", anhỹrmã. Ja ne ga me arým aje mar.

¹⁸ Be, ja kôt ne ba Ibãmmẽ ã me amã amijarênho ane. Ba ije me amã amijarênh. Nhyam Ibãm kute ijanor djwỹnh ikôt kute me amã ijarênh. Ba Ibãmmẽ ar ije

axikôt me amã amijarênhkam ne ga me ren me akukràdjã kôt ijã, "Mrãmri ne katàt kute memã amijarênhkumrêx", ane. Ba Ibãmmẽ ar ije axikôt me amã amijarênhkam dja ga me ar ikabên katàtjamã akaton ama. Me akukràdjã'ã pi'ók no'òk kôt dja ga me ima, ane.

¹⁹ Nãm ã Jeju memã ane nhyam me arým kum,

—Tô nhỹnh ne abãmja? ane.

Nhyam memã kum,

—Me aje imar kêt ne aje Ibãmdjwỹ mar kêt. Ne ga me ren iman ren Ibãmdjwỹ ma. Nhyam be, kati. Aje mar kêt, ane. ²⁰ Be, Metĩndjwỹnh nhõ kikretikam me kute Metĩndjwỹnhmã pi'ók kaprĩo atom djãkam ne Jeju ã memã ane. Nhyam me'õ kute o tỹm ne pa 'amỹnh kêtukumrêx. Pa 'amỹnh'ã myt bõx kêt rã'ãkam.

²¹ Nhyam kam ajte memã kum,

—Dja ba ĩ mã tẽ ga me arým te ijabej. Te ijabej ne kam arým ty. Nhyam kam Metĩndjwỹnh me amã ajaxwe jarênh rã'ã. Mũm itẽmmã 'yr ikrãja dja ga me te ikôt 'yr atẽm ne 'yr abõx prãmje, ane.

²² Nhyam mebê idjaer rũnh abenmã kum,

—Je tô mýj dja nẽ? Birãm, dja amibĩ. Nãm me ã abenmã ane. Kute memã kum,

—Dja ba ĩ mã tẽ ga me arým te ijabej, anhỹrkam ne me ã abenmã ane.

²³ Nhyam memã kum,

—Be, me ga ne ga me pykakam ajapõx ne ar aba. Nhyam be, ba ne ba kýjrũm kàjkwakam ar iba tũm. Me ga ne ga me aje pykakam mýjjabit mar. Ba ne ba ije kàjkwakam mýjja mar. ²⁴ Me aje pykakam mýjjabit markam ne ba me amã, "Dja ga me ty nhyam Metĩndjwỹnh amã ajaxwe jarênh rã'ã", ane. Ne me amã, "E kum ba. Ba ne ba arým bõx", ane. Dja ga me kam amim imar kêt rã'ã jabej arým ty nhyam Metĩndjwỹnh me amã ajaxwe jarênh rã'ã, ane.

²⁵ Nhyam me kum,

—Bir, mýj me ajõ ga nã? Gop me imã amijarênhkumrêx, ba me ama, ane.

Nhyam Jeju memã kum,

—Be, amrêbê ne ba me amã amijarênho iba. Nãm bãm me amã, ²⁶ "Be, ije me ajaxwe kumex markam ba ren memã me ajaxwe jarên ajte me amã pãnh jarê. Be, ijanor djwỹnh kute katàt kabên jarênhkôt ne ba me kunĩmã arênho iba." Nãm bãm ã me amã ane, ane.

²⁷ Kute memã kum, "Kute ijanor djwỹnh", anhỹrkam me kute mar kêt. Kute memã Bãm jarênhja me kute mar kêt.

²⁸ Nhyam kam Jeju memã kum,

—Ba ije amijo inhĩ ne ibõxja dja ga me kýjrũm inhõ. Kam dja ga me arým ima. Ba ije amikabênkôt amijo iba kêtukumrêx. Ibãm kute imã kabên jarênh kôt ne ba memã arênho iba. Ja dja ga me aje kýjrũm inhõrkam ama. ²⁹ Kute ijanor djwỹnh ne imẽ amijo kajkep. Djã nãm imã kàx ba ate ar iba? Kati. Be, mýkam ne imã kàx kêt? Bir, ije o kĩnh kadjy ne ba kum idjãpênh mex rã'ã. Kam imã kàx kêt. Nãm ã Jeju memã ane. ³⁰ Kute memã ja jarênhkam ne me kumex arým tu amim markumrêx.

Abraão tàmdjwỳ'ã ujarēnh.

³¹ Nhyam kam mebê idjaer kute tu amim markumrēx-ja Jeju memã kum,

—Dja ga me mã ikabēn kôt ar amijo aban 'ã adjukan-ga kêt ne arým me abê ikôt aba djwýnhkumrēx. ³² Ne kam arým mrāmri ikabēnkumrēxmã akaton ijã amim, “Be, mrāmri ne kabēn katàtkumrēx”, anhýro aba. Ne kam ikabēn katàtkumrēxmã akato ba kam arým me apytã. Me'õja kute me apa 'amýnh ga me kum adjapēnh kajgoo abaja ba kubê me apytã. Ga me kam ikôt adjumar mexkumrēx ne ar aba. Nãm ã Jeju me axwe nhõ bēnjadjwỳr'ã memã ane.

³³ Nhyam ajte me kwỳ kum,

—Tô nhýnh ne kam me'õ kute me ipa 'amýnh ba me kum idjapēnh kajgoo ibaja? Kati. Me ba ne ba me ibê me bakukãmãre Abraão tàmdjwỳ. Nhyam kam me'õ kute me ipa 'amýnh kêtumrēx. Mýkam ne ga,

—Ba me'õbê me apytã? ane.

³⁴ Nhyam Jeju memã kum,

—Mrāmri me ajaxwe prãm kam ne me ajo ba djwýnh-ja arým kute me apa 'amýnh ga me arým kum adjapēnh kajgokumrēx. ³⁵ Ba me amã arē ga me ama. Djãm me'õ nhõ kikrekam õ àpēnh djwýnh djãm kubê õ àpēnhkam kum àpēnh rã'ãmã? Kati. Gêdja ĩ atemã me'õmã apê. Nhyam be, kam me'õ krakumrēxja dja kam kra rã'ã ne. ³⁶ Ba ibê Metĩndjwýnh Kra rã'ãkam ibê me apytãr djwýnh. Me apa 'amýnh djwýnhbê me apytãr djwýnh. Dja ba me apa 'amýnh djwýnhbê me apytã ga me kam mrāmri adjumar mexkumrēx ne ar aba.

³⁷ We me abê Abraão tàmdjwỳ, ba ije kôt me amar. Ga we me te abê Abraão tàmdjwỳ ne me aje ibĩnmã. Me amã ikabēn kính kêtumrēxkam ne ga me aje ibĩnmã. ³⁸ Be, Ibãmmê ro'ã ar ibari ije mýjja pumũnh ne mar. Tãm ne ba me amã arē. Me ga ne ga me anhingêt kute amã arēnh kôt ar amijo aba.

³⁹ Nhyam me kum,

—Be, mrāmri me inhingêt bê Abraão kumrēx, ane.

Nhyam memã kum,

—Ga ren me abê Abraão tàmdjwỳkumrēx ne ren Abraão djapēnh kôt adjapēnh ar aba. ⁴⁰ Nhyam be, kati. Ga me jakam aje ibĩnmã. Kàjkwakam Metĩndjwýnh kute imã kabēn katàt jarēnh kôt ije katàt me amã arēnhkumrēxkam ne ga me aje ibĩnmã. Djãm ã Abraão meo ane? Kati. ⁴¹ Ne ren Abraão bē me anhingêt kumrēx ga ren me adjapēnh mex. Nhyam be, kati. Atemã me anhingêt djapēnh kôt ne ga me atemã adjapēnh ar aba.

Nhyam me kum,

—Djãm krô'ã me'õ kute akudjwa me ijadjwỳr? Kati. Be, me Ibãm djwýnh pydji. Kàjkwakam Metĩndjwýnh, ane.

Kute memã Xatanaj tàmdjwỳ jarēnh.

⁴² Nhyam Jeju memã kum,

—Ne ga me ren mrāmri kàjkwakam Metĩndjwýnho Abãm ne ren amã ijabê. Be, mýkam? Bir, kàjkwakam Metĩndjwýnh kurým ne ba tēn bôx. Be, djãm ba ne ba tē? Kati. Tãm ne ijano ba amrē tē. Kam ga me ren amã ijabê. ⁴³ Be, mýkam ne ga me aje ikabēn mar kêt? Bir, me ajamakkre kêt prãm kam. ⁴⁴ Be, me anhingêt bē Xatanaj ne ar me ajo ba. Me anhingêt kum axwe prãm kôt ne ga me amã ajaxwe prãm. Kute amikrax totokbê kubê me par djwýnh. Ta kabēn katàt kêt kam kute Metĩndjwýnh kabēn katàt 'amýnh tỳx kêt ne kôt kute amijo ba kêt. Ta 'èxnhĩ kôt memã 'èx ba. Mrāmri 'èxnhĩkumrēxkam kubê me 'èxnhĩ nhingêt. ⁴⁵ Kubê me 'èxnhĩ nhingêt kam ba te me amã katàt ikabēn jarēnhkumrēx ga me aje amim imar kêt. ⁴⁶ Be, mýj me ajõ ga ne ga me aje mrāmri ijaxwe'õmã akator kumrēx? Kati. Ga me te: aje ijaxwe'õmã akator prãmje. Ijaxwe'õ kêt kam mýkam ne ga me aje imar kêt? Ba te ije me amã katàt Metĩndjwýnh kabēn jarēnhkumrēx ga me aje imar kêt. Be, mýkam? ⁴⁷ Bir, ne ga ren me abê Metĩndjwýnh kra ne ren amim kabēn markumrēx. Nhyam be, kati. Me abê Metĩndjwýnh kra kêt kam ne ga me aje amim kabēn mar kêt. Nãm ã mebê idjaer rũnhmã ane.

Kute mebê idjaer rũnhmã amijarēnh.

⁴⁸ Nhyam mebê idjaer rũnh arĩk kum,

—Be, abê pykabê Xamarij kam me kra'õ ba me arým ama. Me karõ punu ne ari ajo ba, ane.

⁴⁹ Nhyam Jeju memã kum,

—Kati. Me karõ punu kute ijo ba kêt. Ba ne ba Ibãm rax jarēnho iba. Ga me kam imã ikajgo jarēnho aba.

⁵⁰ Be, djãm ba ne ba amirax jabej? Kati. Atemã 'õ kute irax jabej ne kute me ajaxwe mar. ⁵¹ Mrāmri dja me ikabēn man kôt ar amijo ban arým tykkumrēx'yr bôx prãm kêt. Mrāmri ne ba me amã ja jarēnhkumrēx. Nãm ã Jeju memã ane.

⁵² Nhyam mebê idjaer rũnh kum,

—Tô nhýnh? Be, me bakukãmãre Abraão arým ty. Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnhdjwỳ ne me arým aben kukãm ty. Tô nhýnh dja me akabēn man kôt ar amijo ban tyk kêt? Akabēn jakôt ba me arým amã ikaton amarkumrēx. Mrāmri ne me karõ punu ajo ba. ⁵³ Djãm aje araxo me bakukãmãre Abraão jakrenh ne ga aje, “Dja me ikabēn man kôt ar amijo ban tyk kêt”, anhýr? Abraão arým ty. Metĩndjwýnh kukwakam kabēn jarēnh djwýnh ar arým ty. Mýj me'õ rax ne ga arĩk o amiptãrn 'ã amimēnh dja? ane.

⁵⁴ Nhyam Jeju memã kum,

—Ne ba ren arĩk amijã me'õ rax mēn ren mrāmri ikajgo. Nhyam be, kati. Ibãm ne kute ijã irax mēnhkumrēx.

'A ne ga me aje abenmã, “Me Batĩndjwýnh”, anhýr kajgoo aban ⁵⁵ aje mar kêtumrēx. Nhyam be, bajbit ije markumrēx. Ne ren ijēxnhĩ ne ren me amã, “Ije mar kêt”, ane. Ne kam ren me akudjwa memã ijēx iba.

Nhyam be, kati. Mrāmri ije markumrēx ne kabēn kôt ar amijo iban ijēxnhĩ kêt. ⁵⁶ Be, me anhingêt Abraão arým amikukãm iman arým ikam kínhkumrēx, ane.

⁵⁷ Nhyam mebê idjaer rũnh kum,

—Je tô, djãm kraxje ajã amex krãptĩbê 50 apêx kêt-jakam djãm ga ne ga arým me bakukãmãre Abraão pumũ got? ane.

⁵⁸ Nhyr Jeju memã kum,

—Be, me akukãmãre Abraão amirĩt kêtiri ne ba ar iba tũm, ane. ⁵⁹ Nhyr me arým kên kwý jamý, kute o titik ne bĩn kadjy. Nhyr Jeju arým amijo apdjun mã tẽ. Metĩndjwýnh nhõ kikreti kurũm katon mã tẽ.

Kute me'õ adjakamã no rãjao mex.

9 Tẽ: nhyr arým me'õ no rã nhý. Adjakamã ne me'õ no rã. Nãm nhý nhyr arým omũ. ² Nhyr kôt ba djwýnhdjwý omũn Jeju kukij ne kum,

—Ujarẽnh djwýnh, mýkam ne me'õja adjakamã no rã? Djãm ta axwe pãnh ne adjakamã no rã? Nãr nãmẽ bãm ar axwe djõ'ã ne no rã? Mýj ne kam kute? ane.

³ Nhyr arkum,

—Kati. Ta axwe pãnh no rã kêt. Ne nãmẽ bãm ar axwe djõ'ã no rã kêt. Be, Metĩndjwýnh kute no rãkam àpênh nhyr me kute kôt raxmã kator kadjy ne no rã.

⁴ Be, jakam imexri idjãpênh prãm kumrẽx kute mrãmri ne a'uri me àpênh prãm pyrãk. Kute ijanor djwýnh kute idjãpênh'ã imã karõ kôt idjãpênh prãm kumrẽx. Adjým, dja me ĩ ijo bikênho tẽn ibĩ ba te idjãpênh prãmje. Kute mrãmri ne me akamãt kô tykkam te àpênh prãm pyrãk. ⁵ Pykakam me axwemẽ ro'ã ar ibari ba ije mrãmri memã pry kurwý djã pyrãk. Ga, me kute akamãtkam memã pry kurwý nhyr me katãt baja pumũ. Badjwý ne ba memã Metĩndjwýnh kabên jarẽ nhyr me arým kôt katãt ar amijo ba. Ne tu amim kabên markumrẽx ne arým katãt ar amijo ba.

⁶ Nãm anen arým pykakam aptõn kam o ajrên arým o me'õ no rãja no djy. Ne kam kum,

⁷ —'Yr tẽn ngõ nhidjibê Xirõwekam amino ku'õ, ane. Me bakabênkam ne me ren ngõmã, kute anor jarẽ. Nãm kum ane nhyr arým 'yr tẽn kam amino ku'õ. Ku'õn arým no mex ne. No mex ne kam ũrkwã'yr tẽn arým 'yr bõx.

⁸ Nhyr ũrkwã bu'ã me krĩ kute me'õ no rã pumũnh tũm abenmã kum,

—Djãm tãmwã ne amijo à'wýro krĩ? ane.

⁹ Nhyr me kwý memã kum, "Nà, tãm", ane. Nhyr me kwý memã kum,

—Kon, kute tãmwã pyrãk, ane.

Nhyr ta memã kum, "Nà, ba", ane.

¹⁰ Nhyr me kum,

—Tõ mýj me'õ ne amã ano mex jadjã? ane.

¹¹ Nhyr memã kum,

—Be, me'õbê Jeju ne pykakam aptõn kam o ajrên arým o ino djy. Ino djyn arým imã, "'Yr tẽn ngõbê Xirõwekam amino ku'õ", ane. Ba kam 'yr tẽn amino ku'õn arým ino mex ne irĩt mexkumrẽx, ane.

¹² Nhyr me kum, "Nhýnh ne dja"? ane.

Nhyr memã kum, "Kon", ane.

¹³ Nhyr kam me arým mebê pardjêu'yr o bõx. Me'yr me'õ no rãn arým no mexjao bõx. ¹⁴ Be, me tyk djã kêt djã nhõ akatikam, pi'õk rãrãrkam ne Jeju pykakam ap-

tõn o ajrên o me'õ no djyn o noo mex. ¹⁵ Nãm me mebê pardjêu'yr o bõx nhyr me ajte kukij ne kum, —Mýj ne ga arĩt mex kadjy nẽ? ane.

Nhyr memã kum,

—Nãm pykakam aptõn o ajrên o ino djy ba ku'õn arým ino mex ne irĩt mexkumrẽx, ane.

¹⁶ Nhyr mebê pardjêu kwý abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwýnh ne tãmwã jano got? Be, me bakukrãdjã pãnh ne pi'õk rãrãrkam ari àpênh ba. Axwekumrẽx, ane.

Nhyr me kwý 'ã abenmã kum,

—Nhyr bê ne me'õ jaxwe kute ã mýjja pumũnh kêt nhípêxo anhýr. Kute ã me'õ no rão mexo anhýr. Nãm me ã Jeju'ã kabêno aben japanho ane. ¹⁷ Ne kam me'õ no rãn arým no mexjamã kum,

—Kute amã anoo mexkam 'ã akabên'õ jarẽ ba me ama, ane.

Nhyr memã kum,

—Be, kubê Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarẽnh djwýnh'õ, ane.

¹⁸ Nhyr mebê idjaer rũnh amim mar kêt ne. Nãm me amim,

—Je tô djãm mrãmri ne me'õja adjakamã no rã? Be, kati, ane. Ne kam arým bãmmẽ nã ar'yr me ano. Nhyr me ar'yr tẽn arým aro bõx.

¹⁹ Nhyr me arkum,

—Be, gar memã kum, "Ikra adjakamã no rã", anhýro aba. Djãm tãm ne ja? Mýj ne rĩt mex kadjy nẽ? ane.

²⁰ Nhyr ar memã kum,

—Be, mrãmri ar ikrakumrẽx ne ja. Mrãmri ne adjakamã no rãkumrẽx. ²¹ Ne kam mýj ne arým no mex on, ar ije mar kêt. Mýj me'õ ne kum noo mex nhyr rĩt mex, ar ije mar kêt. Be, ta ne arým abatãnh ne. Dja ga me kukja nhyr arým me amã amijarẽ, ane. ²² Be, mýkam ne ar kute memã kum,

—Jeju ne ar ikra noo mex, anhýr kêt? Bir, arkum mebê idjaer rũnh pymakam. Nãm me arým abenmã Jeju'ã kabên djin abenmã kum,

—Dja me'õ memã kum, "Be, mrãmri ne Jejubê me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrẽx", ane gwaj kôt me nêje kanga gẽ ajte me bikprõnh djakam me baro'ã krĩ kêt, ane. ²³ Kam ne me kute ar kanga py-maje ar memã,

—Be, ta ne arým abatãnh. Dja ga me tãmwã kukja, ane.

²⁴ Nhyr kam me ajte amiwýr me'õ no rãn arým no mexja 'uw nhyr arým 'yr bõx. 'Yr bõx nhyr kum,

—Be, me ba ne ba me ije Jeju jaxwekôt mar. Kwãrĩk wãnh ga mex jarẽnh kêt. Kãjkwakam Metĩndjwýnh ta ne anoo mex. Tãm dja ga kum mex jarẽ, ane.

²⁵ Nhyr memã kum,

—Be, mýj Jeju axwe nã? Ije mar kêt. Mrãmri ne arým ino rãkumrẽx. Ne arým jakam ba mrãmri irĩt mexkumrẽx. Jabit ne ba mrãmri ije markumrẽx, ane.

²⁶ Nhyr kam me ajte kum,

—Mýj ne ajo, ga arým ano mex ne arĩt mex ne? ane.

²⁷ Nhyr memã kum,

—Je, arým ne ba me amã arë. Djãm me aje imar kêt got ga me ajte: ikukij? Be, mÿj kadjy dja ba ajte me amã arë ga me ajte ama. Djãm me aje me kudjwa mã kôt abikamënhmã got ga me ikukjêro dja? ane.

²⁸ Nhy m me arým kum kurën kum,

—Be, kati. Ga ne ga arým kôt aba djwÿnh. Me ba ne ba me atemã. Me bakukãmäre Môjdjêkôt ne ba me amijo iba. ²⁹ Be, Metïndjwÿnh mrãmri me bakukãmäre Môjdjêmã kabënkumrëx. Ja ne ba me ije markumrëx. Nhy m be, tãmwã. Djãm me kute kator djã mar got? ane.

³⁰ Nhy m amipãnh memã kum,

—Be:, Jeju ne imã irït mex jadjã ga me aje kator djã mar kêtja pumũ. Djãm me ano mex got? ³¹ Ba me amã arë ga me ama. Djãm me axwe ne Metïndjwÿnh kute me mar ne kôt àpënh? Kati. Ja ne gu me arým baje mar. Nhy m be, me kute mrãmri Metïndjwÿnhmã rax jarënh ne kute kabën mar ne kôt kute amijo bakumrëxja Metïndjwÿnh arým kute me mar ne me kôt àpënhkumrëx. ³² Be, djãm Metïndjwÿnh Jeju kôt àpënh ngri got ga me 'ã akabën ne? Mÿj me'õ ne adjakamã no rã nhy m me arým kute kum rït mex jadjãr ga me amrëbê aje mar? Kati. Me bakukãmäre kute arënh kêt. Me kunï kute arënh kêtumrëx. Jejubit ne ajbir bajbit ijo mex ga me arým aje ipumũnh. ³³ Metïndjwÿnh ren kute anor kêt nhy m ren kabënkôt àpënh kêt ba ren ino mex kêt ne. Nhy m be, kati. Mrãmri Metïndjwÿnh kute anorkumrëx.

³⁴ Nhy m me kum,

—Be, djãm akudjwa adjakamã me ijaxwe? Djãm ajaxwekam aje me ijakre got? ane. Nãm me kum anen kangan arým me nêje bõm kumë.

³⁵ Nhy m kam Jeju me kute bõm mënhkôt arým kuman 'ÿr tën kum katon kum,

—Djãm arým ga tu amim Metïndjwÿnh Kra markumrëx? ane.

³⁶ Nhy m kum,

—Bënjadjwÿr, dja ga imã Metïndjwÿnh Kra jakre ba tu amim markumrëx, ane.

³⁷ Nhy m kum,

—Arým ga ipumũ. Ba. Ba ne ba amã ikabëno dja, ane.

³⁸ Nhy m kum,

—Nã, Bënjadjwÿr djwÿnh, arým ne ba tu amim amarkumrëx, ane. Ne arým kute Metïndjwÿnh Kramã katorkam amikajgo man parbê ibôn nhÿ.

³⁹ Nhy m Jeju memã kum,

—Be, mÿj kadjy ne ba pykakam bõx ne ar iba? Bir, dja ba me kukijn me axwemã ikaton arým memã pãnh jarë. Be, me kwÿ kute amijo àmran arík amim, "Djãm ije Metïndjwÿnh kabën mar ngri got"? anhÿrja dja ba te memã kukràdjã jarë nhy m me arým mar kêt ne arým amakkre kêt mex ne ar ba. Me kute mrãmri ne me rït mex arým no rãn ba pyrãk. Nhy m be, me kwÿ kute kukràdjã mar kêt ne mar prãm dja ba memã arë nhy m me arým tu amim markumrëx. Tu amim markumrëx ne arým kôt kute amijo ba mexkumrëx.

Me kute mrãmri ne me no rã arým rït mex ne katãt ba pyrãk. Ja kadjy ne ba pykakam bõx ne ar iba, ane.

⁴⁰ Nhy m mebê pardjêu bu'ã ku'êja arým kabën man kum,

—Je, djãm me badjwÿ ne ba me ije me no rã pyrãk? Kati. Djãm me ije Metïndjwÿnh kukràdjã mar ngri got? ane.

⁴¹ Nhy m memã kum,

—Ne ga ren me aje Metïndjwÿnh kukràdjã mar prãm ne ren aje mrãmri ne me no rã rït mex prãm pyrãk. Ne kam ren ajaxwe kêt ne. Nhy m be, kati. Me aje, "Me badjwÿ djãm me ije Metïndjwÿnh kukràdjã mar ngri got"? anhÿrkam me ajaxwe rã'ã. Nãm ã Jeju memã ane.

Mrykï'ãtomtio ba djwÿnh'ã ujarënh.

Idja 13.20; Pëd k 5.4

10 Ne kam mrykï'ãtomti'ã memã ajarën õ me ja'ã mrykï'ãtomti jakren memã kum,

—Be, õ kôkayrkam mrykï'ãtomti ar bakam nhy m me ngjêx prãm kam me kwÿ ajkwa krekrekôt ngjêx kêt ne ate kôkayr nhübüm kôt wangij. Be, me ja ne me mryo àkïnh prãm nhy m me me'ã memã kum, "Me àkïnhï", ane nãr, "Mebê mÿjjao prôt djwÿnh", ane. Mrãmri ne ba me amã ja jarënhkumrëx. ² Nhy m be, me kute katãt ajkwa krekrekôt ngjêxjabê ne õ mryo ba djwÿnhkumrëx.

³ Nhy m 'ã ijê djã nêje ku'ê djwÿnh arým o ba djwÿnhmã 'ã ijê djã'ã kurë nhy m arým wangij. Ne kam mrymã kabën nhy m arým amim kabën ma. Kute apÿnh mrymã idji jarënh djãri aben totokmã mrymã arë nhy m arým kute apÿnh aminhidji jarënh mar kôt bõm rôrök. Bõm rôrök nhy m o ba djwÿnh arým kapôt-mã mryo apõx. ⁴ Mryo apõx ne arým mry kukãm mrã nhy m mry arým kôt ba. Kute amim o ba djwÿnh kabën markam kôt ba. Nãm mry ã o ba djwÿnh kôt ane.

⁵ Nhy m be, atemã me bajtem mry'ÿr bõx ne te mrymã kabën nhy m kôt ba kêt ne tu mã kubê prôt ne. Kute amim me bajtem kabën mar kêt kam amijã no tÿx ne tu mã kubê prôt ne. Mrãmri ne ba me amã ja jarënhkumrëx, ane.

⁶ Be, mrykï'ãtomti'ã ujarënhja ne Jeju kute amikabën kukràdjã'ã akre nhy m me mrybit man kukràdjã mar kêt. Nãm me te: kute mÿj'ã ujarënh kute amijakre marmãn te: kute kukràdjã marmã.

⁷ Nhy m ajte memã kum,

—Mrãmri ije mrykï'ãtomti nhõ kôkayrkôt ajkwa krekre pydji pyrãk. Ga, mryo ba djwÿnh kute ajkwa krekrekôt mryo ngjêxja pumũ. Nhy m kôkayr tÿx arým kute mÿjja djãkrëbê mry pytãr nhy m umar mexja pumũ. Badjwÿ ije ajkwa krekre pydjimãn prãbê dja me tu amim imarkumrëx ba arým axwebê me utã. Nhy m kam me arým ikôt tïn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Atemã me'õkôt ne me tïn kêtumrëx. Dja me tu amim bajbit imarkumrëx ba arým me utã.

Ga, mryo ba djwÿnh kute kôkayr kurÿm mryo apõxja pumũ. Nhy m mry àkur ban ajte akubyn ngjêxja pumũ.

Badjwý dja ba me utàro iba nhyim me ikôt umar mex ne ar ba.

Nhyim be, amrêbê ibôx kêtiri ne me kwý Metĩndjwýnh'ã 'êx ne memã kum, "Metĩndjwýnh ne imã arê ba kukwakam amã kabên jarênho iba", ane. Me Metĩndjwýnh'ã 'êxa kunĩ ne me àkĩnhĩ. Me kute amiwýr inhô me jao akêxmãn te meo ane nhyim me kute me kabên mar kêt. ¹⁰ Be, me àkĩnhĩ ne me kute mryo àkĩnh ne par kadjy bôx. Nhyim be, kati. Ba ne ba atemã. Me tĩnkumrêx ne umar mexkumrêx kadjy ne ba bôx.

¹¹ Ije me kute mrykĩ'ãtomtio ba djwýnh mex pyrãk. Dja ba me kadjy ty. Ije me utàr kadjy ty. ¹² Nhyim be, me mrykam àpênh djwýnh ne me atemã. Gêdja rop'ô mry'yr bôx nhyim arým tĩn prãmje tu mry kangan prôt ne. Kubê ô mry djwýnh kêt kam ne tu mry kangan prôt ne. Nhyim rop arým mryo rôrôk nhyim mry abenbê ajmã. ¹³ Me mrykam àpênh djwýnh kute pi'ók kaprĩbit markam ne me kum mry jabê kêt. Nhyim kam rop bôx nhyim kum mry jabê kêt kam arým mry kangan prôt ne.

¹⁴ Ba ije me kute mryo ba djwýnh mex pyrãk. Ibãm kute imarkumrêx. Badjwý ije Ibãm markumrêx. Inhô me jadjwý ije ã me maro ane. Nhyim inhô me jadjwý kute imar. Ba dja ba me kadjy ty. Ije me utàr kadjy ty. ¹⁶ Djãm kôkayr jakambit inhô krit? Kati. Onĩj inhô krit rã'ã. Me wãdjwý dja me amim ikabên ma. Dja ba inhô me jamê me wãdjwýo aben pydji. Kam arým inhô me kunõ iba. ¹⁷ Be, mýkam ne Ibãm kum ijabê? Bir, ije kabên kôt amijo ibakam. Kam ne kum ijabê. Ba dja ba ty. Akubyn itĩn kadjy dja ba ty. ¹⁸ Djãm me ta dja me ibĩ? Kati. Ba dja ba amikabênkôt tyn kam amikabênkôt akubyn itĩn ne. Ibãm ta ne ityk ne akubyn itĩn'ã imã karõ, ane.

¹⁹ Nãm Jeju memã ane nhyim kam mebê idjaer rũnh ajte kabêno aben japanho dja. ²⁰ Me krãptĩ ja ne me arĩk memã kum,

—Be, me karõ punu ne o ba. Ga, kute kukwakam kabên kajgo krãptĩ jarênhja pumũ. Mýkam ne ga me kabên maro dja? ane.

²¹ Nhyim me kwý ja ne memã kum,

—Nhyim bê ne me karõ punu kute o ba nhyim ã kabên kute anhýr. Be, kati. Kabên mexkumrêx. Djãm me karõ punu kute me no rã noo mex mar got? ane.

Mebê idjaer rũnh kum kurê'ã ujarênh.

Dju r 5.18, 8.59, 12.32

²² Be, krĩraxbê Djeruxarêkam, me krãptĩ kute aben pydji djã nhô akatikam, arým na nhô mytyrwýkam, Jeju me'yr tẽn bôx ne arým Metĩndjwýnh nhô kikretikam ar mrã. Me kute aben kajmã'ã me bakukãmãre kute amrêbê: Metĩndjwýnhmã kikreti ny nhipêx mar kadjy ne me krãptĩ akati jakam aben pydji.

²³ Jeju kikreti bu'ã kikre kre kênhkam ar mrã. Kikre kre kênhjamã ne me kum, "Xaromão nhõ", ane. ²⁴ Nãm kam ar mrã nhyim mebê idjaer rũnh arým omũn kam kum ipôk ne kum,

—Aje. Ga mrãmri abê me inhô Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx jabej tu me imã amijarênho amirĩtkumrêx. Mýkam ne ga me ibê amipdju? ane.

²⁵ Nhyim Jeju memã kum,

—E kum arým ne ba me amã amijo amirĩt ga me aje amim imar kêt. Ibãm kukwakam ije apýnh mýjja pumũnh kêt nhipêx djãri. Tãm ne kute me amã ijo amirĩt mexkumrêx ga me aje amim imar kêt. ²⁶ Be, me abê inhô krit kêt kam ne ga me aje amim imar kêt. Arým ba me amã ja jarê ga me arým ama. ²⁷ Inhô krit ar kute amim ikabên mar. Badjwý ije inhô krit ar mar nhyim ar mã ikôt ar amijo ba. ²⁸ Dja ba memã tĩn jadjã nhyim me Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Ne me biknor tokry djãkam biknor kêtumrêx. Ba mã meo iba nhyim me'ô kute ibê me pa 'amýnh ne ibê me ikô rênh prãm kêt.

²⁹ Ibãm kute ikôt me kamênhja ne tỳxo kute me kunĩ jakrenh. Tãm ne mã meo ba nhyim me'ô kute kubê me pa 'amýnh ne kubê me ikô rênh prãm kêt. ³⁰ Ibãmmê ro'ã ne bar itipdjĩn ar iba. Nãm ã memã ane.

³¹ Nhyim mebê idjaer rũnh ajte kadjy kên jamý. Kute o titik ne bĩnmã kên jamý. ³² Nhyim memã kum,

—Ibãm kukwakam ne ba mýjja mex krãptĩ nhipêx ne me amã o amirĩt ga me omũ. Nhýnh idjãpênh mexja pãnh dja ga me keno ititik ne ibĩ? ane.

³³ Nhyim me kum,

—Djãm adjãpênh mex pãnh ne ba me ije keno atitik ne abĩnmã? Kati. Metĩndjwýnh ne ga arým aprý. Abê pykakam me'ókam ne ga ga amijo ajêx ne amijo Metĩndjwýnh Kra ne amijo Metĩndjwýnh pyrãk. Aje Metĩndjwýnh raxo amiptãrkam ne ba me arým Metĩndjwýnh ingryk ne ije abĩnmã, ane. ³⁴ Nhyim amipãnh memã kum,

—Tô nhýnh ne ba aprý? Be, kukwakam kabên jarênh djwýnh ne me bakukãmãremã Metĩndjwýnh kabên jarênh memã kum,

"Nã bãm memã kum, 'Me abê metĩndjwýnh', ane." Nãm ã me bakukãmãremã anen arým 'ã pi'ók no'ók ne. ³⁵ Metĩndjwýnh kabên ne ga me te akabêno aje o adjãpanhmã. Ga, Metĩndjwýnh ta kute memã kum, "Me abê metĩndjwýnh", anhýrja pumũ. ³⁶ Metĩndjwýnh ta ne imã idjãpênh djã jarên pykamã ijano ba kabên kôt amrê tẽn bôx. Djori kam ibê Metĩndjwýnh Kra kêt? Kati, ibê Metĩndjwýnh Krakumrêx. Djori kam ba aprý. Arkati.

³⁷ Ne ba ren Ibãm djãpênh o idjãpênh kêt ga ren me aje katat imã ikajgo jarênhkumrêx. ³⁸ Nhyim be, kati. Mrãmri Ibãm djãpênh o idjãpênhkumrêx. Kam ga me ren amim idjãpênhbit ma. Aje amim ba imar kêt kam ga ren idjãpênhbit man ren Ibãm djãpênh o idjãpênhja man ren arým kam ima. Ibãmmê ne bar itipdjĩn ar iba ga me ren kam arým ama, ane. ³⁹ Nãm memã ane nhyim me arým kute pa 'amýnhmã te o ane nhyim mã mebê katon tẽ.

⁴⁰ Ne kam arým mã ngô raxbê Djodão nhijukri tẽ. Tẽ:n arým Djuão kute ngômã me angjênhmo krax djãkam bôx ne arek kam ar ba. ⁴¹ Ar ba nhyim me krãptĩ 'yr bôx ne abenmã kum,

—Be, Djuão ne me kute raxmä kator kadjy kute mýjja pumünh kêt'õ nhípêx kêt. Kute me punuo mex kêt. Ne kam mrãmri katät me'õja kukãm 'ã ujarênhkumrêx. Nhyam kam arým kute kukãm 'ã ujarênh kôt prïne kôt amijo bakumrêx, ane. ⁴² Nhyam kam me krãptĩ pyka jakam tu amim Jeju markumrêx.

Kute akubyn Radjaruo tĩn.

11 Be, me'õ nhidjibê Radjaru ne arým kanê bĩno mõ. Kanikwýnh ne ar amãnhkrut. Ar idjibê ne Marijmê Mata ar. Ne ar kunĩ krĩbê Betanhakam ùrkwã. ² Marij ja kute Bẽnjadwýr djwýnh par'ã me kudjý djã kangô kapĩ. 'Ã me tyk kadjy kudjý djã kangô kapĩn kam kute amik'io 'ã kangô ngrã tãm. ³ Nãm kamy Radjaru arým kanê bĩno mõ: nhyam kanikwýnh ar arým Bẽnjadwýr djwýnh'ýr me'õ jano. Onĩj. Nhyam arým 'ýr tẽ:n 'ýr bõx ne arým kum arên kum,

—Bẽnjadwýr djwýnh, onĩj amã anhõbikwa jabêja arým kanê: nhyam kanikwýnh ar amã arê, ane.

⁴ Nhyam Jeju arým kuman kum,

—Djãm tu tyk rã'ã kadjy ne kanêja? Kati. Dja me kãjk-wakam Metĩndjwýnh raxmä katon ba ibê Metĩndjwýnh Kra iraxmä kato. Ja kadjy ne kanê raxja, ane. ⁵ Be, Matamê kanikwýnhmê Radjarumê ne Jeju kum ar abê.

⁶ Nãm Jeju kabên man kam tu arek ýr djãkam nhý nhyam 'ã akati amãnhkrut apêx.

⁷ Nhyam kam kôt ba djwýnhmã kum,

—Gwaj on pykabê Djudêjamã tẽ, ane.

⁸ Nhyam ar kum,

—E kum, ujarênh djwýnh, wãkam ajbir mebê idjaer rũnh kute kẽno atitik ne abĩnmã ga ajte 'ýr atẽmmã, ane.

⁹ Nhyam Jeju arkum,

—Djãm arngro pydjikam kãxdjãkên pa ipõkbê 12bit. Nã tãm. Djãm ori me arngrokam mrã nhyam mýj-ja'õ me par tok? Kati. Arngrokam ne mýjja amirĩt nhyam me omũn aã'ã mrã. ¹⁰ Nhyam be, akamãtkambit ne me ba punu, arĩk rôrõk ba, me nokrekam irã kêtka, ane. Me kute o tým ne bĩn kêttri tẽmbê kute ãpênh inomã mênhmã ne amijã arngro jakreo tẽn me kute o tým ne bĩn'ã akamãt jakre.

¹¹ Nãm arkum anen kam arkum,

—Be, gwaj banhõbikwa Radjaru arým õto nõ. Arým ba ije tokmã ne ba 'ýr tẽ, ane.

¹² Nhyam ar kum,

—Dja õto nõrkam akubyn mex, ane. ¹³ Be, djãm mrãmri õtkumrêx'ã ne arkum ane? Be, kati. Arým tyk'ã ne arkum ane. Nhyam ar arĩk amim,

—Be, õtkam tyk djã kêt'ã ne ã ar imã ane, ane.

¹⁴ Nhyam kam arkum arênho amirĩtkumrêx ne arkum, —Be, Radjaru ne arým ty. ¹⁵ Wãkam idjãm kêt nhyam arým ty. Kam idjãm kêtka ar akadjy ikĩnh. Jakam dja gwaj wãkam tẽn bõx gar arým mýjja pumün arým tu amim imarkumrêx. Ar akadjy ne ikĩnh. Aj gwaj on 'ýr, ane.

¹⁶ Nhyam kam Jejukôt ba djwýnh 'õ nhidjibê Tôme Djidjimuja kôt ba djwýnh 'õdjwýmã kum,

—Gwaj on badjwý kôt ty, ane.

¹⁷ Nhyam kam Jeju ar arým 'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n arým 'ýr bõx.

Nhyam me arým kum arên kum,

—Be, arým ne ty ba me adjã. Nhyam arým 'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut apêx ga bõx, ane. ¹⁸ Be, krĩbê Betanhãmê krĩraxbê Djeruxarêmê ne aben jatãri. Abenwýr pry'ã akrebê kirometu amãnhkrut ne ikjêkêt-bit. ¹⁹ Kam ne mebê idjaer krãptĩ Matamê Marij ar'ýr bõx. Ar kamy arým tykkam me kute ar kaprĩ, ar mýr, ar amakbê arkum kabênãm ar'ýr bõx. ²⁰ Nhyam Jeju ar bõx 'ýr nhyam me'õ arým Matamã arê. Nhyam kãjmã djan ate kutã tẽ. Nhyam be, Marij arek nhý.

²¹ Mata Jeju kutã tẽn arým kajpan kum,

—Bẽnjadwýr djwýnh, ga ren pyka jakam arek ar aba nhyam ren ikamy tyk kêtumrêx. ²² Gêdja ga mýjja'õ Metĩndjwýnhmã a'uw nhyam arým akabên man prïne akabên kôt ipêx ne. Tãm ne arým ije mar, ane.

Nhyam kum,

²³ —Dja atõ akubyn tĩn, ane.

Nhyam kum,

²⁴ —Nã, me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akatikam dja me tyk akubyn tĩn. Nhyam mekôt dja ikamy akubyn tĩn. Tãm ne arým ije mar, ane.

Nhyam kum,

²⁵ —E kum, ba ne ba ibê akubyn me tyko tĩn djwýnh ne ije memã tĩn jangjênh djwýnh. Me kute tu amim ikamnhĩxkumrêx dja me tĩn ne. Dja te tyn Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. ²⁶ Nhyam me tĩn ne ar ba kute tu amim ikamnhĩxkumrêx dja me Metĩndjwýnhkôt tĩn ne tyk kêtumrêx. Djã ne ga tu amim ik-abênja markumrêx? ane.

Nhyam kum,

²⁷ —Nã, Bẽnjadwýr djwýnh, abê Kritukumrêx. Mrãmri ne Metĩndjwýnh ajã me inhõ Bẽnjadwýrbê kumkati mênhkumrêx. Me bakukãmãre kute amrêbê: memã kum, "Gêdja ĩ Metĩndjwýnh Kra pykamã bõx", anhýr kôt ga arým bõx ne kam abê Metĩndjwýnh Krakumrêx. Tãm ne ba tu amim markumrêx.

²⁸ Nãm ã kum anen kam akubyn kanikwýnh'ýr tẽ. 'Ýr tẽ:n arým 'ýr bõx ne me kãxã kum,

—Arým ne memã ujarênh djwýnh bõx ne amã kabên. ²⁹ Nãm kum ane nhyam kãjmã djan amibêx ne 'ýr tẽ. ³⁰ Be, kraxje Jeju krĩmã àr kêt. Nãm arek Mata kute kajpar djãkam arek dja. ³¹ Nhyam Marij kãjmã djan amibêx ne tẽ nhyam kikrekam mebê idjaer kute ar kaprĩbê arkum kabêno ãmja arým abenãm kum, —Be, ar mýrmã ne ar kênkre'ýr tẽ, ane. Nãm me anen arým kôt tẽ.

³² Nhyam be, Marij Jeju'ýr tẽ nhyam arek kam dja nhyam arým 'ýr bõx. Ne omũn arým kônkrão nhýn kum,

—Bẽnjadwýr djwýnh, ga ren pyka jakam ar aba nhyam ren ikamy tyk kêtumrêx, ane.

³³ Nãm mýro nhý nhyam kôt mebê idjaer mõrja kôt mýro dja. Nhyam Jeju me omũn arým rerekren tik ngyo dja. ³⁴ Ne kam memã kum,

—Nhýnh ne ga me adjã? ane.

Nhyam me kum,

—Bẽnjadwýr djwýnh, amrê ar ikôt tẽn omũ, ane.

³⁵ Nhyam Jeju arým muw.

³⁶ Nhyr me bē idjaer abenmā kum,
—Be, kum abēkumrēx. Ga, arým mýrja pumū, ane.
³⁷ Nhyr me kwý abenmā kum,
—E kum, me no rāmā ne rīt mex jangij. Nok ren Radjarudjwýo mex nhyr ren tyk kēt ne, ane.
³⁸ Nhyr kam Jeju 'ýr tik ngy tēn arým kēnkre'ýr bōx. Kēnpotio ne me arým kēnkre'ā ijē. ³⁹ Nām kēnkre'ýr bōx ne memā kum, “Me 'ā kēnpoti kaba”, ane.
Nhyr tyk kanikwýnh Mataja kum,
—Ó kum arým kro:. Tyk'ā arým akati amānhkrut ne amānhkrut apēx, ane.
⁴⁰ Nhyr Jeju kum,
—Ē, arým ne ba amā, “Dja ga tu amim ikamnhíxkumrēx ne arým Metíndjwýnh raxmā akato”, ane.
⁴¹ Nhyr me arým kēnkre'ā jām kēnpoti dja. Nhyr Jeju kāj mā krān kāj kwa jabēn Bāmmā kum,
—Djūnwā. Ga ne ga arým aje ikabēn mar. Kam ikīnhkumrēx. ⁴² Amā ikabēn kunīkōt ne ga arým aje ikabēn mar. Be, me ibu'ā ku'ē ja amā ikabēnkōt kute imar kadjy ne ba amā ikabēn. Dja me tu amim imarkumrēx ne ijā amim, “Be, mrāmri ne Metíndjwýnh kute anorkumrēx”, anhyro ba. Ja kadjy ne ba amā ikabēn, ane.
⁴³ Nām anen arým kāj bē kabēn ne kum, “Radjaru, amrē akato”, ane. ⁴⁴ Nhyr arým me aērbē akubyn tīn ne kato. Arým tu tykkumrēx ne jakam arým akubyn tīn ne kato. Prīne kubēkào ikramē par'ā kupu rā'ān kato. Kubēkào nokre kupu rā'ān kato.
Nhyr Jeju memā kum,
—Me 'ā kubēkà bō gē tē, ane.

Me kute bīn kadjy kute o aben mar.

Mat 12.14; Ruk 6.11

⁴⁵ Jeju akubyn Radjaruo tīn nhyr me bē idjaer omū nhyr arým kwý krāptī tu amim Jeju markumrēx. Mar-ijkōt me mōrja tu amim markumrēx. ⁴⁶ Nhyr me kwý ja arým amū me bē pardjēu'ýr mōn memā Jeju jarē.
⁴⁷ Nhyr kam me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadwýrmē me bē pardjēu arým me rūho akuprō. Nhyr kam me abenmā kum,
—Be, mýjja pumūnh kēt kwý rax ne ipēx. Me kute raxmā kator kadjy ne ipēx. Nām me punu krāptīo mex ne akubyn me tyko tīn. Mýj dja gu me nē? ⁴⁸ Dja gu me amitō nhyr me kunī arým tu amim markumrēx ne kōt ar amijo ba. Dja me ane nhyr krīraxbē Rōmakam me ō me ja arým me bawýr prōt ne pyka mē Metíndjwýnh nhō kikretio amrān aben bē me babē idjaer kunī ngrā, ane.
⁴⁹ Nhyr me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadwýr raxbē Kajbajja ne amexja tām kam memā nhý. Kajbaj memā kum,
—E kum, me aje mýjja mar kēt. ⁵⁰ Me'ō pydji dja me babē idjaer kunī pānh ty. Kam dja me abenbē me ban-grānh kēt gu me arým badjumar mex. Me aje ja mar kēt, ane.
⁵¹ Be, djām Kajbaj ta ne amikabēn jarē? Kati. Metíndjwýnh kukwakam ne kabēn jarē. Amexja tām kam ne kubē me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjad-

wýr rax. Bēnjadwýr rax ne Metíndjwýnh mar djwýnh kunīmā nhý. Kunīmā ýrkam ne arým memā Metíndjwýnh kabēn jarē. Kute memā Jeju me bē idjaer kunī pānh tyk jarēnhkam ne memā Metíndjwýnh kabēn jarē. ⁵² Be, djām me bē idjaerbit pānh dja ty? Kati. Metíndjwýnh kraja amrēbē abenbē me bimānh. Apýnh me bajtem ba djākam me bimānh. Jeju kute amikōt me jao aben pydjimā. Me jadjwý pānh dja ty. 'Ā ne Kajbaj kute Metíndjwýnh kukwakam kabēn jarēnhja.
⁵³ Be, krax ne ja. Me kute Jeju bīn kadjy kute aben kabēn marmo krax djā ne ja. Jeju kute akubyn Radjaruo tīn nhō akati jakam.
⁵⁴ Nhyr kam Jeju kute ja nhijukri me bē idjaer rūnhmā amijo amirīto ba kēt. Kapōt kukrit nok'ā ar bamā ne arým tē. Kam ne arým krībē Epraīm tēn bōx ne kōt ba djwýnhmē ro'ā kam ar ba.
⁵⁵ Nhyr kam me bē idjaer kute aben pydji djā 'ýr. Me kute me kukāmāre nhirōbē mrānhja mar kadjy arým ō akati 'ýr. Kam ne me krāptī: kadjy krīraxbē Djeruxarē'ýr ābir mō. Me kute Mōjdjē kukrādja kōt Metíndjwýnhmā amijaxwe jarēnhmā ne me mō. ⁵⁶ Ne kam arým bōxo dja nhyr me rūnh arým Jeju jabej. Ne Metíndjwýnh nhō kikretikam abenmā kum,
—Djām me krāptī kute aben pydji djā nhō akati kadjy me kōt bōxmā? Djā ne ga me ajō ama? ane. ⁵⁷ Be, arým me kute Jeju'ā memā karō. Me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadwýrmē me bē pardjēumē ne me arým 'ā memā karōn memā kum,
—Dja ga me ajō Jeju pumūn me imā arē ba me pa'amý, ane.

Marj kute par'ā kangō pānh rax kapīn.

Mat 26.6; Mak 14.3

12 Me Djeruxarēkam Jeju jabej nhyr arým aje krībē Betanhakam bōx. Betanhakam ne Radjaru ar ba. Amrēbē ne ty nhyr Jeju 'ýr bōx ne akubyn o tīn. Ne jakam Jeju aje Betanhakam bōx. Nhyr amū Djeruxarēkam Metíndjwýnh me irōbē mrānh nhō akati bōx 'ýr. Dja akati amānhkrut ne amānhkrut ne amānhkrut apēx nhyr arým akati bōx.
² Nām Jeju Betanhakam bōx nhyr arým amykry. Nhyr Mata ar arým kum ō kwý krēn djā nhipēx. Ipēx nhyr Jeju ar krēno nhý. Mata ne arkum ō kwý krēn djā nhōro dja. Radjarumē ro'ā ne ar àkuro nhý. ³ Àkuro nhý nhyr Marj arým me kudjý djā kangō ipuja by. Me tyk kadjy ne kudjý djā. Kangō nhidjibē ne nadu. Utī'ā akrekam ne kubē kiru kute o katē 'ýr ne kam pānh raxkumrēx. Nām ar àkuro nhý nhyr Marj arým kangōja byn Jeju par'ā kapī. 'Ā kapī ne amikō arým par'ā kangō kwý ngrā. Nhyr kam arým amū kikre krekōt kudjý prōt ne.
⁴ Nhyr Djuda Ikadji. Ximāo kute ir ja. Jejukōt ba djwýnhja. Tāmja dja kurē djwýnhmā Jeju kanga. ⁵ Marj Jeju par'ā kangō kapī nhyr Djuda arkum,
—Je tō, mýkam ne arým kangō mexjao akno? Ne ga ren ar memā kangō ngān ren pānh pi'ōk kaprī kumex ne aby. Ne ren pānh'ā akrekam denarju kubē 300 ne ren abyn kam ren me ō mýjja kētmā angrā, ane. ⁶ Be,

djãm Djuda kum me bikênh kapríkam ne ã arkum ane? Kati. Àkínhíkam. Kubê ar õ pi'òk kaprío ba djwýnhkam. Ne kam ta amim kwýo àkínho ba. Kam ne ã arkum ane.

⁷ Nhyim Jeju arkum,
—Kwãrík wãnh rá'ã. Mýj kadjy ne amim kangô dji? Bir, dja ba ty nhyim me arým ijadjà. Kute ijã kangô kapínkam dja ba ikudjý nhyim me ijadjà. Ja kadjy ne amim kangô dji. ⁸ Ar aje memã mýjja nhõrmã wãnh ne me õ mýjja kêt ar abu'ã ar ba rá'ã. Dja gar anen arým memã mýjja ngã. Badjwý. Djãm arek gwaj baro'ã ar ba ba rá'ãmã? Kati. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁹ Jeju Betanhakam ar ba: nhyim kam mebê idjaer krãptí arým kuman 'ýr bõx. Djãm me kute Jejubít pumúnhmã ne me 'ýr bõx? Kati. Radjarudjwý. Jeju kute Radjaru tyk akubyn o tínkam ne me kute adjwýnhdjwý pumúnhmã 'ýr bõx. ¹⁰ Nhyim be, me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr ne ar atemã. Nãm ar bit kute Radjaru bínmã 'ã aben maro nhý. ¹¹ Be, mýkam? Bir, Jeju kute akubyn Radjaruo tínkôt mebê idjaer krãptí arým omún tu amim Jeju markumrêx. Nhyim kam me kute omúnh kêt kadjy ar kute Radjarudjwý bínmã. Nhyim Jeju Betanhakam ar ba nhyim kam 'ã akati. 'ã akati nhyim Jeju amú Djeruxarê'ýr tẽ.

Jeju rax ne Djeruxarêmã àr.

Mat 21.1; Mak 11.1; Ruk 19.28

¹² Nhyim kam me Djeruxarêkam kukãm abenmã kum,

—Arým Jeju bõx 'ýr. Arým Jeju bõx 'ýr, ane. Me krãptí kute aben pydji djã nhõ akati kadjy bõxja ne me ã abenmã ane. ¹³ Ne kam mõn bõ kwý nhikê. Me kute o Jeju kajpar kadjy ne me arým kutã mõ. Ne kãj bê abenmã Jeju mexo àkjêr mõn mã memã kum,

—Jejubê ne me banhõ bënjadjwýr rax. ãm mexkumrêx. Kam me bakí:nhkumrêx. Gê on me bapytà. Gê Bënjadjwýr djwýnh o kính rax. Kukwakam ne arým me bakadjy bõx. ãm mexkumrêx. Me babê idjaer nhõ bënjadjwýr rax ne arým bõx, ane.

¹⁴ Me kute o anhýr kêtiri ne Jeju mry'ã nhý. Nãm mry'ã krí jabatàn nyremã katon 'ã nhý. Amrêbê: ne me Metíndjwýnh kukwakam me bakukãmãremã ja jarên memã kum,

¹⁵ "È kríraxbê Xijãokam me ja, kwãrík wãnh me atín prãm kêt.

Ota, me anhõ bënjadjwýr rax bõxmã. Dja mry'ã krí jabatàn nyre'ã nhýn me awýr bõx."

Nãm me ã me bakukãmãremã anen arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyim me aben djõ'ã arênho mõ:n arênho mõr tãmtã tú:mràm me bakamingrãnyrekam arým 'ýr o bõx. Jeju mry'ã nhýn arým Djeruxarê'ýr bõxmã tẽmkumrêx. Djeruxarê nhidji nhikjêbê ne Xijão.

¹⁶ Nãm 'ýr tẽ nhyim me o àkjêr mõ. Nhyim kôt ba djwýnh ar kute omúnh totokbê amim,

—Je tô, mýj'ã ne me kute Jejuo àkjêrja? anen mar kêt ne. Arým Jeju àbir ne ra:xkambít dja ar akubyn pi'òk kôt amijo tẽn arým kuma. Be, pi'òkkam me kute Jejuo

anhýrmã kôt ne me arým jakam ã Jejuo ane. Ja dja ar kuma.

¹⁷ Be, Jeju kutã me mõrja ne me amrêbê Jeju kute akubyn Radjaruo tínkôt omú. Kute kum kabên nhyim kênkre kurúm katorkôt ne me omú. Ne kam amú memã 'ã ajarê. ¹⁸ Nhyim me krãptí arým kute akubyn o tínja man kam arým adjwýnhdjwý mekôt Jeju kutã mõn kajpa. ¹⁹ Me krãptí: Jeju kutã mõn kajpa. Nhyim kam mebê pardjêu arým abenmã kum,

—Be ga, pyka kuníkôt me kuní arým kute 'ýr amijo akêxja pumú. Me baje te: mebê Jeju puma nhyim me mã kum kínhja pumú, ane.

Amikukãm amityk'ã ujarênh.

Mak 8.34

²⁰ Nhyim kam me bajtembê kreguja kwý ne me me krãptí kôt ar ba. Me kute mekôt me kute aben pydji djã nhõ akatikam Metíndjwýnhmã rax jarênh kadjy ne me bõx ne mekôt ar ba. ²¹ Ne kam arým Piripi'ýr bõx ne kum, "Ba me Jeju pumú", ane. Piripi ne pykabê Garrêjakam kríraxbê Bexadakam abatàn djã. ²² Me kum ane nhyim amú Ængre'ýr bõx ne kum arê. Nhyim kam ar ro'ã Jeju'ýr tẽn kum arê.

²³ Nhyim Jeju arkum,

—Be, arým ityk'ã akati bõx 'ýr. Dja ba me kadjy tyn akubyn itín. Ne kam arým ira:xkumrêx ne ipyma:. ²⁴ Ga, me kute bãygogo 'y krekam arým tyk pyrãk. Djãm mrãmri ne arým ty? Kati. Ga, 'y ingrõt ne abatàn nhyim arým 'ã õ kumexja pumú. Ne ren me 'y kre kêt nhyim ren 'y kajgo rá'ãn àptãr kêtumrêx. Ba ije bãygogo 'y pyrãk. Badjwý dja ba ty nhyim me arým ijadjà. Nhyim kam ityk djõ'ã arým me krãptí tín. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx.

²⁵ Be, me arek pykabêbit ar ba kadjy kute amimarja dja me arým tyn akuno. Nãr me kadjy kute amimar kêtja, arek pykabêbit ar ba kadjy kute amimar kêtja dja Metíndjwýnh me utã nhyim me arým kôt tín ne ar ba rá'ã: rá'ã ne. ²⁶ Be, me imã àpênhja gê me mã ikôt amijo bakumrêx. Kam dja ba nhĩãm ar iba nhyim inhõ àpênh arek ikôt ar ba. Dja imã apê nhyim Ibãm arým kãjmã kum rax kamê, ane.

²⁷ Ne ajte arkum,

—Be, arým idjumar punu iwýr bõx. Be, mýj dja ba nê? Djãm ije kum, "Djünwã, arým itokry'ã myt bõx 'ýr. Itokrybê ipytã", anhýrmã? Kati. Ije itokry ja markumrêx kadjy ne ba arým tẽn bõx. Nãm ã arkum ane. ²⁸ Ne ajte Bãmmã kum,

—Djünwã, jakam dja ga memã amiraxo amirít gê me araxmã kato, ane.

Nhyim ar arým kãjkwa kurúm Bãm kabên ma nhyim kum,

—Arým ne ba memã iraxo amirít. Dja ba ajte memã iraxo amirít, ane.

²⁹ Nhyim ar bu'ã me ku'ê kwý arík abenmã kum,

—E kum, na ne krikrit, ane.

Nhyim me kwý arík abenmã kum,

—Metíndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh'õ ne kum kabên, ane.

³⁰ Nhyim Jeju memã kum,

—Djãm ba ije kabën mar kadjy ne kabën kato? Kati. Me ga aje kabën mar kadjy. ³¹ Be, jakam dja Metĩndjwýnh me kunĩ axwemã kato. Me ĩ pýnhkõt me axwe djari kum kato. Jakam dja ba pykakam me axwe nhõ bënjadjwýro apan kujaten kumẽ. ³² Dja me kýrũm inhõ ba arým amiwýr me kunĩ akẽx, ane. ³³ Pĩte'y'ã jêt'ã ne ã memã ane.

³⁴ Nhyim me kum,

—Nhyim bê ne me kute me inhõ Bënjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrẽx bĩnmã. Kriu ne tyk kêtikumrẽxmã nhyim me me imã arẽ, Mõjdjê kukràdjã'ã pi'ók no'ók kõt ne me imã arẽ ba me kuma. Be, ga ne ga atemã. Aje me imã, “Ba ije amijo inhĩa dja me kýrũm inhõ”, anhýr kõt ba me arým akajgo ma. Be, we aje amijo anhĩjakam mýj me ajõ ga nã? ane.

³⁵ Nhyim Jeju memã kum,

—Ga, akamãt kô tykkam me ba punuja pumũ. Me kute amikukãm mýjja pumũnh kêtikum me me ba punure. Ba ije memã pry kurwý djã pyrãk ne memã Metĩndjwýnh kabën jarënh nhyim me arým tu amim markumrẽx ne ba mexkumrẽx. Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrẽx ne ikabën kõt ar amijo aba. Nok ga ren kõt amijo aba kêt ne ren me axwe kõt ajaxwen arým aje ajte me akamãt kô tykkam ba punu pyrãk. ³⁶ Arek me aro'ã ar ibari dja ga me tu amim imarkumrẽx. Ne kam arým aje mrãmri ne pry kurwý djãkõt me ba mex pyrãk, ane. Nãm Jeju memã anen arým mã tẽn mebê amijo apdju.

Me kute amim Jeju mar kêt.

³⁷ Kute amijo bipdjur kêttri ne me nokrekam mýjja krãptĩ nhípẽx. Nãm te me punu krãptĩo mex nhyim me kute amim mar kêtikumrẽx. ³⁸ Be, amrêbê: Metĩndjwýnh kukwakam kabën jarënh djwýnhbê Idjaij kute me bakukãmãremã arënh kõt ne me kute amim mar kêt. Nãm memã kum,

“Bënjadjwýr djwýnh, mýj me'õ ne kute amim ar ikabën mar got?

Mýj me'õ ne kute Bënjadjwýr djwýnh djãpënh pumũnhkam amim mar got?”

Nãm ã me bakukãmãremã ane. Nhyim me arým aben djõ'ã arënho mõ:n arënho mõr tãmtã arým tũ:mrãm me bakamingrãnyrekam arým 'ýr o bõx. Jeju te me punu krãptĩo mex nhyim me me omũn amim Jeju mar kêtikumrẽx.

³⁹ Idjaij kute me bakukãmãremã arënh kõt ne me me omũn amim Jeju mar kêt. Be, djãm me ta ne me kute tu amim markumrẽxmã? Kati. Me ta ne me te: kute amim marmã. Be, mýkam? Bir, Metĩndjwýnh ta kute me nomẽ me amako bimirãkkam. Kõt ne Idjaij ajte me bakukãmãremã kum,

⁴⁰ “Metĩndjwýnh ne mebê nomẽ amako amrã.

Nhyim kam me te memã mýjja jakre nhyim me kukràdjã pumũnh kajgon mã omũnhkumrẽx kêt.

Nhyim me te memã mýjja jarë nhyim me mar kumrẽx kêt ne. Mã kukràdjã'ã mýjja kute amijakreja mar kêt.

Ne kam iwýr amijo akẽx kêt ba kam memã axwe jarënh rã'ã ne kam ije meo mex kêt.

Me amakkre kêt prãm kam ne ã meo ane”, ane.

⁴¹ Idjaij ne Jeju mexo umakõt omũ ne 'ã me bakukãmãremã ujarënh ba. Ne kam ã memã ane. Kam me ta te kute amim Jeju marmã.

⁴² Be, djãm me rũnh kunĩ ne me amakkre kêt prãm? Kati. Me kwý kute tu amim markumrẽx. Djãm me kwý ja kute memã amijo amirĩt? Djãm me kute memã kum,

—Arým ne ba tu amim Jeju markumrẽx, anhýro amijo amirĩt? Kati. Mebê pardjêu kabën pymaje ne me kute memã amijarënh kêt. Be, mýkam? Bir, me amim,

—Dja ba amijarënh kêt nhyim me imã imex jarënh rã'ã. Ba ren Jeju'ã memã amijarë nhyim ren me arým imã ijaxwe jarënh me nêje bõm imẽ. Ne ren kam ajte me bikprõnh djãkam me ro'ã ikrĩ kêt, anhýro ba. Me kute amim anhýrkam ne me kute memã amijarënh kêt ne. Djã ne Metĩndjwýnhbit kute memã mex jarënhja me kum kĩnh? Kati. Pykakam me axwe kute memã mex jarënhja ne me kum kĩnh. Jabit ne me kum kĩnh.

⁴⁴ Nhyim kam Jeju kãj bê memã kum,

—Djãm me aje tu amim imarkumrẽxkam ne ga me aje bajbit imar? Kati. Me aje amim imar o ne ga me aje amim ijanor djwýnh mar. ⁴⁵ Me aje ipumũnh o ne ga me aje ijanor djwýnhdjwý pumũnh. ⁴⁶ Ga, me kute akamãt kô tykkam pry kurwý nhyim pry arým amirĩtkumrẽxja pumũ. Nhyim me arým ba mexkumrẽx. Badjwý ne ba memã Metĩndjwýnh kabën jarë. Nhyim me kwý ĩ pýnhkõt kute tu amim kabën markumrẽx ne kõt kute amijo baja ne me arým axwe kêt ne kute amijo ba mexkumrẽx. Ne ajte kute akamãt kô tykkam me ba punuja pyrãk prãm kêtikumrẽx.

⁴⁷ Me ajõ aje ikabën mar kajgon amim imar kêtikum djãm on ije amã ajaxwe pãnh jarënhmã? Me anhĩ pýnhkõt ajaxwe djari pãnh jarënhmã? Djãm on pãnh atokrymã? Kati. Djãm ije memã axwe pãnh jarënh nhyim me pãnh tokrymã ne ba bõx? Kati. Ije pykakam me kunĩ axwebê me utãrmã ne ba bõx. ⁴⁸ Be, me ajõ aje ikangan amim ikabën mar kêtikum me'õ dja amã ajaxwe pãnh jarë. Me kunĩ kute aminhinomã amimënh djã nhõ akatikam dja kãjkwakam Metĩndjwýnh amã, “Aje amim Ikra mar kêtikum ajaxwekumrẽx”, ane. Dja amã ane ga arým ajaxwe pãnh atokry.

⁴⁹ Mýkam dja ã amã ane? Bir, djãm ba ikabën ne ba me amã arẽ? Kati. Ibãm ne ikabën'ã imã karõ ba arým me amã arẽ. Kam dja Ibãm ta amikabëno ngryk ne me ajõmã ajaxwe pãnh jarë. ⁵⁰ Ibãm ne imã, “Dja me tu amim amarkumrẽx ne arým ikõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne”, ane. Tãm ne ba ije markumrẽx. Kam Ibãm kute imã kabën jarënh kõt ne ba memã arẽ. Nãm ã Jeju memã ane.

Kute ar par ku'õnh.

13 Be, arým Metĩndjwýnh me bakukãmãre nhirõbê mrãnh nhõ akati 'ýr. Mebê idjaer kunĩ kute aben kajmã'ã me irõbê mrãnh djã mar kadjy aben pydji djã nhõ akati 'ýr. Jeju arým kute pykakam mebê ãbir 'ýr. Bãm'ýr ãbir 'ýr. Ja ne arým kute mar. Arým ne kum

pykakam ò me ja jabê:. Nhyim te me amakkre kêt arým kute bîn 'yr nhyim kum ò me abê rä'ä.

² Arým ar kute ò kwý krên parkam nhyim Djuda kute Jeju kanga 'yr. Ximão ne Djuda dji. Djuda ja nhidji nhikjêbê ne Ikadji. Nãm kute kurê djwýnhmã kanga 'yr. Xatanaj ne 'ä kum apnê nhyim kute memã kanga 'yr. ³ Bãm arým kute Jejumã ò mýjja kuní kanga nhyim arým Bãmbê Metíndjwýnh kurúm rwýk ne kam akubyn 'yr àbir 'yr. Ja ne Jeju arým kute mar. ⁴ Nãm kuman kam kãjmã dja. Ar ò kwý krên parkam kãjmã djan ò kubêkà krãkào pòx ne adjuw. Ne me'ä ngò ngrà djà byn arým o amikrax kupu. ⁵ Ne kam arým ngònh purortikam ngò run kam arým kòt ba djwýnh par ku'ònhmo krax. Ar par ku'ònhmo tē:n mã me'ä ngò ngrà djà ar par'ä ngò ngrà. O amikrax kupu rä'än o ar par'ä ngò ngrà.

⁶ Nãm ar par ku'ònhmo tē:n kam arým Ximão Pedru'yr bôx. Nhyim kum,

—Je, djãm ba dja ga ipar ku'ò? ane.

⁷ Nhyim Jeju kum,

—Jakam aje idjãpênh mar kêt. Dja ba ï amã arê ga ama, ane.

⁸ Nhyim kum,

—Be kati. Aje ipar ku'ònh prãm kêt kumrêx, ane.

Nhyim kum,

—Dja ba apar ku'ònh kêt ga arým ikòt aba kêt, ane.

⁹ Nhyim kum,

—Bênjadjwýr djwýnh. Djãm iparbit? Inhikramê ikrãd-jwý dja ga ku'ò, ane.

¹⁰ Nhyim kum,

—Be, gar arým adjwýrkam arým ar anhí mex ba kam ije ar aparbit ku'ònhmã, ane. Ne kam ar axwe kêt'ä arkum,

—Be, arým ar amex. Djãm ar akuní ne gar amex? Kati. Ar ajò apydji ne ga amex kêt, ane. ¹¹ Arým kute amikukãm kurê djwýnhmã kanga djwýnh markam ne arkum,

—Djãm ar akuní ne gar amex? Kati, ane.

¹² Ne kam arým ar par ku'ònh pan kam kà jangijn kam nhýn arkum,

—Be, mýkam ne ba ar apar ku'ò? Djã ne gar ama?

¹³ Bir, gar imã, "Ujarênh djwýnh, Bênjadjwýr djwýnh", anhyro aba. Be, mrãmri ne gar imã arê. Ibê tãm. ¹⁴ Ibê ar anhö Bênjadjwýr djwýnh ne ibê ar anhö ujarênh djwýnhkam ne ba arým amijo ingrin amijo ikàtàm ne arým ar amã apê. Ar akajgo mex, ar akàtømmã ne ba apên arým ar apar ku'ò. Djãm ar ajò aje, "Be, ba ne ba irax. Ije me kajgomã idjãpênh prãm kêt", anhyrmã? Kati. Ar gadjwý aben par ku'ò.

¹⁵ Be, mýj kadjy ne ba ar apar ku'ò? Bir, dja gar ipumün ikudjwa arým amijo angriren akàtàm ne abenmã apê. Ja kadjy ne ba ar apar ku'ò. ¹⁶ Imã ad-jãpênhkam djãm aje araxo ijakrenh got? Ije ajanorkam djãm aje araxo ijakrenh got? ¹⁷ Ar aje araxo ijakrenh kêt kam dja gar amijã ije ar apar ku'ònhja man ikudjwa amijo angriren amijo akàtàm ne abenmã apê. Dja gar amijo anen arým akínhkumrêx.

Djuda kute memã Jeju kanga kukãm arkum 'ä ujarênh.

Mat 26.21; Mak 14.18; Ruk 22.21

¹⁸ Be, djã ne ba ar akunímã ikabên jarê? Kati. Djãm ar akuní amex? Kati. Ije ar anhí pýnhkòt amijo ar apytàr ba arým ije ar amar. Nhyim be, ar ajò dja ga amã ikurê. Amrêbê: ije amikukãm arênh kòt dja ga amã ikurê. Nã bãm me bakukãmãremã kum, "Gwaj baro'ä badjãkur'ò dja kum ikurê", ane. Nã bãm ã memã ane nhyim me arým 'ä pi'òk no'òk ne. Nhyim me aben djò'ä arênh mo:. Arênh mo r tãmtã tũ:mràm arým iwýr o bôx. Gwaj baro'ä badjãkur'ò dja kum ikurê. ¹⁹ Ar ajò amã ikurê kêt ri ba arým pi'òkkam ar amã ikabên jarê.

Be, mýj kadjy? Bir, dja gar ajò amã ikurê kòt arým omün kam arým akubyn amijo tén pi'òkkam ikabênja ma. Anhyr djwýnhrà m ikabên ja ma. Ne kam arým amim, "Mrãmri kòt ne amikukãm arênhkumrêx. Jejubê ne Bênjadjwýrbê kumkatibê Kritukumrêx", ane. Dja gar ã anen tu amim imarkumrêx.

²⁰ Be, godja ba amü me ano nhyim me me'yr bôx nhyim me arým amim me kabên man kam arým kòt badjwý amim ima. Ne kam arým kòt amim kute ijanor djwýnhdjwý ma. Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx, ane.

²¹ Jeju arkum anen arým umar punure ne. Ne kam arkum arênh amirít kumrêx ne arkum,

—Be, mrãmri dja gar ajò ikurê djwýnhmã ikanga.

Mrãmri ne ba ar amã ja jarênhkumrêx, ane.

²² Nhyim kòt ba djwýnh te kute marmã aben kam no tyn nhýn amim,

—Je tô, mýj me'ò'ä ne ane? ane. ²³ Be, kòt ba djwýnh'ò ne Jeju tãri nhý. Jeju kum abêja. ²⁴ Nhyim Ximão Pedru jãnh nhýn amü Jeju tãri ýrja'yr akêx ne ar aktã aben pumü. Ne kam kute ar 'ò jabej Jeju kujjêrmã Pedru kum inhuo Jeju jakre.

²⁵ Nhyim arým Jeju'yr ajkamên kum,

—Bênjadjwýr djwýnh, nhyim nã? Ar imã arê bar ku-ma, ane.

²⁶ Nhyim kum,

—Dja ba ömrömã djwý jadjàn amü kum kungã ga arým ar 'ò pumü, ane. Ne kam arým kum adjàn amü Djudamã kungã. Djuda nhidji 'òdjwýbê ne Ikadji. Ximão 'òdjwý ne Djuda dji. ²⁷ Nãm kum kungã nhyim Xatanaj arým Djudamã wadjàn 'amýnh tyx ne. Nhyim kam Jeju arým kum, "Ajrã, amibêx", ane.

²⁸ Nhyim kòt ba djwýnh kute kabên mar kajgon mýj-ja'ä Jeju kute kum kabên jarênhja ar kute mar kêt.

²⁹ Djudabê ne ar ò pi'òk kaprío ba djwýnh. Ne kam ar kwý arík amim,

—Bãrãm kute gwaj banhõ kwý krên djà'ò byrmã ne ano. Me krãptí kute aben pydji djà nhõ akati kadjy kute mýjja byrmã ne ano. Nàr, kute me ò mýjja kêt mã mýjja kwý nhõrmã ne ano, ane. ³⁰ Nãm Jeju kum djwý ngã nhyim arým kubyn mã kadjy katon tē. Arým akamàtkam ne tē.

Pedru 'êxnhĩ kukãm kute kum arēnh.

Mat 26.31; Mak 14.26; Ruk 22.31

³¹ Djuda kato nhym Jeju arým kôt ba djwýnhmã kum, —Ije amijo inhĩ ne ar ibaja dja me jakam arým iraxmã kato ba memã irax. Nhym kam me arým ikôt kàjkwakam Metĩndjwýnh raxmã kato. ³² Nhym kam arým memã ra:x ne uma:n kam arým amiraxo badjwý ijo rax. On dja ijo ra:x ba ipyma:.

³³ Akmere ar, gwaj baro'ã ar babaja arým kêt 'ÿr. Dja gar ijabej ar aban te idjãm djà'ÿr abôx prãmje. Nã bãm ã mebê idjaer rũnhmãdjwý ane. Ar gadjwý ba arým ã ar amã ane.

³⁴ Be, ba ar amã 'ã karõ. Ikabēn ny ne ba ije ar amã arēnhmã. Dja gar aman mã kôt amijo aba mex ne amã aben jabê. Kute imã ar ajabê pyrãk ã ar amã aben jabêo ane. ³⁵ Nhym kam me kâtãm kunĩ arým ar ajã abenmã kum, "Be, Jejukôt ba djwýnhkumrēx ne wã. Ga, arkum aben jabêwã pumũ." Dja me ã ar ajã abenmã ane. Nãm ã Jeju arkum ane.

³⁶ Nhym Ximão Pedru kum, —Bēnjadjwýr djwýnh, jãm ne ga atēmmã? ane. Nhym kum,

—Bir, dja ba tē ga arým te on idjãm djà'ÿr ikôt atēm prãmje. Kam dja ga tũmrãm arým ikôt tē, ane.

³⁷ Nhym Pedru arĩk kum, —Bēnjadjwýr djwýnh, mýkam dja ba te on adjãm djà'ÿr akôt itēm prãmje? Dja me kum abĩn prãm ne ikumrēx ibĩn kam abĩ, ane.

³⁸ Nhym kum, —Djãm me kute akumrēx abĩn ne kam ibĩnmã got? Be, dja me ijo mō, ga òkrēn'ãnh kãr kētri amijã maje ajêxo amãnhkrut ne ikjêkêt ne ijã memã kum, "Kati. Ije me'owã pumũnh kêtumrēx", ane. Nhym arým ajã òkrēn'ãnh kã. Mrãmri ne ba amã ja jarēnhkumrēx. Nãm ã kum ane.

Kute kôt ba djwýnhmã tÿx jadjãr.

14 Ne kam ajte arkum, —Kwãrĩk wãnh ba ar akadjy tē gar axwe amikam adjumar kêt. Dja gar tu amim Metĩndjwýnh markumrēx. Badjwý dja gar tu amim imarkumrēx. ² Onĩ Ibãm nhõ kikretikam me ũrkwã krãptĩ. Djã ne ren kêt ba ren arým ar amã, "Kati, kêt", ane. Nhym be, kati. Mrãmri ne Ibãm nhõ kikretikam me ũrkwã krãptĩkumrēx. Ba arým 'ÿr itēmmã. Dja ba 'ÿr tēn 'ÿr bôx ne arým ar akutêp ar amã anhũrkwão mex. ³ Dja ba ar anhũrkwão mex kadjy tē:n kam akubyn ajte ar awýr bôx. Ne kam arým mã amikôt ar adjan ar ajo tē. Be, mýj kadjy? Bir gwaj arek baro'ã ar baba kadjy. ⁴ Be, idjãm djà gar arým ama. 'ÿr ipry gar arým ama. Kwãrĩk wãnh axwe amikam adjumar kêt, ane.

Memã pry'ã ujarēnh.

Kar 4.12

⁵ Nhym Tôme arým kum,

—Jãm atēmmã ja ar ije mar kêt ne ar ije apry kraxd-jwý omũnh kêt. Mýj dja bar nēn kum ikato? ane.

⁶ Nhym Jeju kum,

—Bir, ba mrãmri ije 'ÿr me pry pyrãk. Dja me tu amim imarkumrēx ba arým Ibãm'ÿr meo bôx. Bajbit ije memã katãt ikabēn jarēnhkumrēx ne ije memã tĩn jangjēnh nhym me Ibãm kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Djãm Ibãm'ÿr me o bôx kadjy me'òdjwý? Kati. Bajbit ne ba 'ÿr meo bôx. ⁷ Ne ga ren ar aje imarkumrēx ne ren arým Ibãmdjwý ma. Be, arým ba ar amã arē gar arým aman omũ, ane.

⁸ Nhym Piripi kum,

—Bēnjadjwýr djwýnh, ar imã Abãm jakre bar omũ. Ne kam arým ikĩnh ne, ane.

⁹ Nhym Jeju kum,

—E kum Piripi, djãm gormã ne ga ikôt ar aban aje amarn ipumũnhja kêt? Be, me kute ipumũnh o ne me arým Ibãmdjwý pumũ. Mýkam ne ga imã, "Ar imã Abãm jakre bar omũ"? ane. ¹⁰ Be, Ibãmmē ne bar itipdjĩn ar iba. Djãm aje amim imar kêt? Ije ar amã ikabēn jarēnhja ba ba ije arēnh kêt. Djãm ba ne ba id-jãpēnh ar iba? Kati. Ibãm ne ar ijo ban àpēnh ar ba. ¹¹ Be, Ibãmmē ne bar abenã itypdjĩn ar iba. Ja dja gar aman tu amim imarkumrēx. Nãr idjãpēnhkôt imã akaton tu amim imarkumrēx.

¹² Me kute tu amim ikamnhĩkumrēx gēdja me id-jãpēnh o apê. Gēdja me àpēnh o ijakre. Be, mýkam? Bir, arým Ibãm'ÿr itēm kam dja me àpēnh o ijakrenh mex ne. Mrãmri ne ba ar amã ja jarēnhkumrēx. ¹³ Dja gar amijo Metĩndjwýnhmã a'wý. Tu amim imarkumrēx ne kum amijo a'wý ba kam ar aje kum arēnh kôt ã ar amã o ane. Be, mýj kadjy? Bir, dja ba kôt memã Ibãm ra:xo amirĩt. Ja kadjy dja ba ar aje kum arēnh kôt ã ar amã o ane. ¹⁴ Ikukwakam dja gar kum mýjja kunĩo a'wý ba kam ar aje kum arēnh kôt ã ar amã o ane.

Arkum Metĩndjwýnh Karõ'ã ujarēnh.

Kar 2.2

¹⁵ Gar mrãmri amã ijabê jabej mã ikabēn man kôt ar amijo aba. Ije amrãnh mex'ã ar amã karõ kôt dja gar amijo aba. ¹⁶ Dja ba kam arým ar ajo Ibãmmã a'uw nhym arým ar amã ajo kĩnh djwýnh 'òdjwý jano. Nhym kam arým arek ar aro'ã ar ba rã'ã: rã'ã ne. ¹⁷ Karõ dja ar amã ano. Karõ kute katãt memã ikabēn jarēnhkumrēx. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtjamã dja Karõ janor kêt. Be, mýkam? Bir, mebê Karõ bipdjur nhym me kute mar kêt kam dja memã anor kêt. Ar ga ne gar atemã. Arým aje mar. Karõ arek ar aro'ã ar bakam aje mar. Dja arek ar aro'ã ar ba rã'ã.

¹⁸ Djãm ije ar amã inhirer gar aje me 'uwtĩ pyrãk ne akaprĩn ar abamã? Kati. Ba dja ba mrãmri ar awýr ibôxkumrēx.

¹⁹ Dja ijã akati ngrēre ba arým me kum ikĩnh kêtjabê amijo apdju. Ar gajbit dja ba ar abê amijo ibipdjur kêt. Itĩnkôt dja gar gadjwý atĩnkumrēx. ²⁰ Kam dja gar amim, "Be, mrãmri ne Jeju Bãmmē tipdjĩn ar ba. Badjwý ne ba Jejumē itipdjĩn ar iba. Jejudjwý ne imē tipdjĩn ar ba." Djã gãm ar ã amim ane. ²¹ Mýj me'õ ne mrãmri

kum ijabêkumrêx? Bir, ba ne ba me kute katàt amijo ba'ã memã karõ. Dja me kam amim ikabên man kôt ar amijo ba. Me ja ne me mrãmri kum ijabêkumrêx. Dja me mrãmri kum ijabêkumrêx nhyim Ibãmdjwý arým kum me abê. Badjwý dja ba imã me abên arým ik-abêno memã amijo amirít nhyim me arým mrãmri imarkumrêx, ane.

²² Nhyim Djuda 'ödjwý. Djãm Djuda Ikadji? Kati. Djuda 'ödjwý Jejumã kum,

—Be, mýkam dja ga ar bajbit ar imã amijo amirít? Mýkam dja ga me kunímã amijo amirít kêt? ane.

²³ Nhyim Jeju kum,

—Bir, me kum ijabê dja me ikabên man kôt ar amijo ba. Nhyim kam Ibãm arým kum me abê bar kam arým me'ýr bõx ne ar meo iba. ²⁴ Nhyim be, me kum ijabê kêtja dja me ikabên mar kêt ne kôt amijo ba kêt ne tu ate krãn amidjwýnhbit ma. Be, ije ar amã ikabên jarênh gar aje marja djãm ba ikabên? Kati. Ibãm kute ijanor djwýnh kabên ne ja.

²⁵ Gwaj baro'ã ar babari ne ba ar amã ikabên ja jarê.

²⁶ Dja ba mã tẽ nhyim ar ajo kĩnh djwýnh arým ar amã ikabên jarê. Metĩndjwýnh Karõja tãm dja arým ar amã arê. Ije amrêbê ar amã ikabên jarênh ja kuníkôt dja ar amã arê. Kàjkwakam Ibãm dja ar amã Karõ jano nhyim arým bõx ne ar amã ikabên jarê. ²⁷ Itêm tekrekam dja gar ikabênkôt adjumar mex. Idjumar mex kôt adjumar mex. Djãm me kum ikĩnh kêtja kabênkôt adjumar mexmã? Kati. Tãm ne kajgo. Ba ikabên kôt dja gar adjumar mex ne mrãmri adjumar mexkumrêx. Kwãrĩk wãnh amikukãm axwe adjumar ne atĩn prãm kêt.

²⁸ Ôbê ne ba arým ar amã, "Dja ba mã tẽn kam akubyn ajte ar awýr tẽn bõx", ane. Ga ren ar mrãmri amã ijabêkumrêx ne ren akĩnhkumrêx. Ije ar amã Ibãm'ýr idjãbir jarênh ar aje markam ne gar ren akĩnhkumrêx. Be, mýkam? Bir, kàjkwakam Ibãm kute raxo ijakrenhkam. ²⁹ Be, jakam ba arým ar amã arê. Idjãbir kêtiri ba ar amã arê. Dja ba wabi gar kam ikabênja man arým tu amim imarkumrêx.

³⁰ Jakam dja ba arým ar amã ikabên jarênh kwý ngri. Be, mýkam? Bir, arým Xatanaj bõx 'ýr. Me kum ikĩnh kêtja nhõ bẽnjadjwýr iwýr bõx 'ýr. Djãm iwýr bõxkam kute ijo bamã? Arkati. ³¹ Dja ba Ibãm kabên kôt ar amijo iba. Ibãm kute imã 'ã karõ kôt ar amijo iba nhyim kam me kum ikĩnh kêtja arým ima. Dja me amim, "Mrãmri kum Bãm jabêkumrêx", ane. Tãm dja me kuma. Kàjmã ar dja. Gwaj on 'ýr. Nãm Jeju ã kôt ba djwýnhmã ane.

Kute amikurãdjã'ã akrõ jakren 'ã ujarênh.

15 Ne kam apýnh akrõ kukurãdjã'ã ajarên arkum, —Be ga, atemã akrõ djõja pumũ. Ba ne ba ije akrõ bàri pyrãk. Ibãm ne kute akrõo djuw mex djwýnh pyrãk. Ar ga ne gar aje akrõ bàrikam apýnh pa pyrãk.

² Ga, akrõo djuw mex djwýnh kute akrõ pa kajgo rên-hja pumũ. Pakam ô kêtka me kurê. Ibãmdjwý kum me kute imar kajgo kĩnh kêt ne wãnh me kanga. Mýkam? Bir, me kute imar kajgo ne ukaprí kêt ne axwe ar ba. Kute mrãmri ne akrõ pakam ô kêt pyrãk. Kam ne

wãnh me kanga. Ga, akrõ pa kwýkam ôja pumũ. Nhyim o djuw mex djwýnh kute 'ã ingrã kajgodjwý rên. Akrõ pakam ôbit krãptĩ kadjy ne kurê. Ibãmdjwý kum me kute tu amim imarkumrêxja kĩnh. Ne kam arým mebê mýjja kajgo kunĩ kurê. Mýj kadjy? Bir, dja me amim imar 'ãno djan mýjja kajgo mar kêt. Ne kam arým ukaprí:n katàt ar amijo ba. Ne kam mexkumrêx kute akrõ pakam ô kumexkam mexkumrêx pyrãk. Ja kadjy ne mebê mýjja kajgo kunĩ kurê.

³ Be, ar aje akrõ bàrikam apýnh pa pyrãk. Arým ar amex. Ije ar amã ikabên jarênhkôt arým ar amex. ⁴ Dja gar arek ijamýnh týxkumrêx ne tu amim imar týxkumrêx ne ijã adjukanga kêtka me kurê. Badjwý dja ba arek ar ajamýnh týxkumrêx. Djãm akrõ pa arek akrõ bàri 'amýnh kêtka me got? Arkati. Ar gadjwý dja gar ijamýnh kêt ne ijã adjukanga djãm kam amex? Kati. Te amex prãmje kute akrõ pakam ô kêtka me kurê pyrãk.

⁵ Ba ije akrõ bàri pyrãk. Ar ga ne gar aje bàrikam apýnh pa pyrãk. Dja gar arek ijamýnh týx ne tu amim imar týxkumrêx ne ijã adjukanga kêtka me kurê. Ba badjwý dja ba arek ar ajamýnh týx. Kam dja gar katàt ar amijo aban adjukaprí:n amexkumrêx kute akrõ pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrãk. Djãm aje amim imar kêtka me kurê got? Dja ga ijã adjukangan arým te amex prãmje. ⁶ Dja me amim imar rerekren ijã ukanga nhyim Metĩndjwýnh arým wãnh me kanga. Ga, akrõ pa ate bàri'ã arij nhyim o djuw mex djwýnh kute rên ne wãnh rên nhyim arým ngrãja pumũ. Nhyim kam me kute o atom ne kuwykam rên nhyim xêtja pumũ.

⁷ Gêdja gar arek ijamýnh týx ne tu amim imarkumrêx ne ijã adjukanga kêt ne tu amim ikabên mar týxkumrêx nhyim kam Ibãm arým akabênkôt ã amã o ane. Dja gar amã mýjja kĩnh ne kum o a'uw nhyim arým akabênkôt ã amã o ane. ⁸ Dja gar amexkumrêx ne katàt ar amijo aban adjukaprí kute akrõ pakam ô mexkumrêx ne kumexja pyrãk. Nhyim me amex ja pumũn arým Ibãm raxmã kato. Dja gar ã amijo anen arým abê ikôt aba djwýnhkumrêx.

⁹ Imã ar ajabê kute mrãmri ne Ibãm kum ijabê pyrãk. Dja gar tu imã ar ajabêja markumrêx ne ar amã ijabê'ã adjukanga kêt. ¹⁰ Gêdja gar mã ikabênja man kôt ar amijo aba. Ije ar amã katàt aje amijo aba'ã karõkam ikabênja man kôt ar amijo aba. Ne kam arým ar amã ijabê'ã adjukanga kêt. Ga, ije Ibãm kabên kôt amijo ibaja pumũ. Ba kam imã Ibãm jabê'ã idjukanga kêt.

¹¹ Be, mýj kadjy ne ba ar amã ikabên ja jarê? Bir, dja gar ikabên man arým ikĩnh akĩnh. Akĩnh ne akĩnh rã'ãn akĩnh tire. ¹² Be, ar amã aben jabêmã ne ba abenã ar amã karõ. Amã aben jabê kute mrãmri ne imã ar ajabê pyrãk. ¹³ Djãm ije inhõbikwa kadjy itykkam imã inhõbikwa jabê ngri got? Imã abêo katàt me kunĩ jakre. ¹⁴ Dja ba ar amã katàt aje amijo aba'ã karõ gar ikabên man kuníkôt ar amijo aba ba arým ar ajo inhõbikwakumrêx.

¹⁵ Djãm jakam ije ar amã, "Inhõ àpênh", anhyrmã? Kati. Ne ga ren ar abê inhõ àpênhbit ba ren ar amã adjãpênh djãbit jarê gar ren jabit man ren kam aje ik-

abën kunĩ mar kêt. Nhym be, kati. Ibãm kute imã kabën jarënh ja ba arým ar amã kunĩ jarë. Ije ar amã Ibãm kabën kunĩ jarënhkam arým ije jakam ar amã, "Inhõbikwa", anhÿrmã.

¹⁶ Djãm ar ga ne gar amijo ipytã? Kati. Ba ne ba amijo ar apytãn arým ar adjãpënh djã'ã ar amã karõ. Be, mÿj kadjy? Bir, dja gar katãt ar amijo aban adjukaprĩkumrëx ne memã ijã adjujarënh mõ. Ne kam arým Metĩndjwÿnhmã amexkumrëx rã'ã. Kum amexkumrëx rã'ã ne arým aje mrãmri ne akrõ pakam õ mexkumrëx ne kumexja pyrãk. Ja kadjy ne ba adjãpënh djã'ã ar amã karõ. Mÿj kadjy dja gar ã amexo ane? Bir, dja gar ikukwakam mÿjja'ã Ibãmmã a'uw nhym arým ã ar amã o ane. Ar aje kum arënh kõt ã ar amã o ane. Ja kadjy dja gar ã kum amexo ane. ¹⁷ Ar amã aben jabëmã ne ba abenã ar amã karõ.

Me kum Metĩndjwÿnh kĩnh këtja'ã ujarënh.

Mat 10.16,22; Dju r 7.7; Pir 1.29; A Xim 3.12; Dju k 3.13

¹⁸ Be, dja me kum Metĩndjwÿnh kĩnh këtja kum ar akurê jabej. Ikumrëx ne me ã kum ikurêo ane. Ja dja gar ama. ¹⁹ Ne ga ren ar me kum ikĩnh këtja jaxwe kõt ajaxwe nhym ren me kum ar ajabê ne. Nhym be, kati. Me axwe kõt ajaxwe kêt. Ba ne ba amijo ar apytãn mebê amikõt ar apumjuw. Kam ne me kum ikĩnh këtja kum ar akurê.

²⁰ Ba arým ar amã, "Ar abê inhõ ãpënhkam djãm aje araxo ijakrenh got"? ane. Djãm ar aje araxo ijakrenh got gar amim, "Kati. Dja me ijo bikënh kêt", anhÿro aba? Kati. Ikõt dja me ar ajo bikënhkumrëx. Nhym be, me kwÿ kute amim ikabën mar kõt dja me amim ar akabëndjwÿ ma. ²¹ Be, mÿkam dja me ar ajo ajkê? Bir, ikõt ar abakam. Me kute ijanor djwÿnh mar kêt kam dja me ar ajo ajkê. ²² Ne ba ren me'ÿr ibõx kêt ne ren memã ikabën jarënh kêt nhym Metĩndjwÿnh ren memã axwe jarënh kêt. Nhym be, kati. Arým ne ba me'ÿr bõx ne memã ikabën jarë nhym me kute amim imar kêt. Kam dja mrãmri memã axwe jarënhkumrëx. Jakam dja me te Metĩndjwÿnhmã kum, "Kati. Ijaxwe kêt", anhÿrmã.

²³ Be, me kum ikurêja kum Ibãmdjwÿ kurê. ²⁴ Ne ba ren ije me nokrekam mÿjja pumũnh kêt kwÿ nhipêx kêt nhym ren me omũnh kêt nhym Metĩndjwÿnh ren memã axwe jarënh kêt. Nhym be, kati. Arým me kute omũnhkam ne me kum ikurên kum Ibãmdjwÿ kurê.

²⁵ Me kum ikurêja'ã ne me bakukãmãre amrëbê: pi'õk no'õk ne. Ba ne ba kam amikukãm memã kum, "Ajmã ije meo kêt kam ne me kum ikurê."

Nã bãm ã memã ane nhym me arým kukràdjãkam 'ã pi'õk no'õk ne. Nhym kam me aben djõ'ã arënh mõ:n arënh mõr tãmtã arým iwÿr o bõx. Tũ:mrãm iwÿr o bõx. Nhym me kamingrãnyre arým kum ikurê. Ajmã ije meo kêt kam me kum ikurê.

²⁶ Be, dja ba Ibãm 'ÿr wabin 'ÿr bõx ne arým ar amã ar ajo kĩnh djwÿnh jano, ar amã Metĩndjwÿnh Karõ jano. Ta dja katãt memã kabën jarënhkumrëx. Ibãm kurũm dja tẽ. Dja ba ar amã ano nhym bõx. Ne kam kute ipumũnh kõt arým ar amã ijã ajarë. ²⁷ Ar gadjwÿ

gêdja gar ijã memã adjujarënh aba. Idjãpënh kraxkõt iro'ã ar abakam aje ipumũnh kõt memã ijã adjujarënh aba.

¹⁶ Ar aje ibê amijo akëx kêt kadjy ne ba ar amã ikabën jarë. ² Me bikprõnh djãkam dja me ar akan-gan me nêje bõm ar amẽ. Ne arĩk ar ajã amim, "Dja ba ar kupa nhym kõt Metĩndjwÿnh arým kum ikĩnhkumrëx", anen arým ar abĩ. ³ Me kute Ibãmmẽ ar imar kêt kam dja me ã ar ajo ane.

⁴ Djãm amrëbê ne ba ar amã ikabën ja jarënh tẽ? Kati. Gwaj baro'ã ar babari ne ije ar amã arënh kêt. Ajbir ne ba ar abê idjãbir kutã ar amã arẽ. Dja ba wabi nhym me arým ar ajo bikënh ba. Kam dja gar akubyn ije ar amã ikabën jarënh ja'ÿr amijo bõx ne arým aman amim, "Be, mrãmri kute imã arënh kõt ne me arým jakam ã ijo bikënh bao ane", ane.

Metĩndjwÿnh Karõ kute õ me jao bamã.

⁵ Jakam ba arým kute ijanor djwÿnh'ÿr idjãbirmã. Kam ne gar aje imã, "Jãm dja ga tẽ"? anhÿr kêt. ⁶ Be, mÿkam? Bir, ba ije ar amã idjãbir jarënh gar akaprĩ raxkam ne gar aje ikukjêr kêt. ⁷ Kwãrĩk wãnh ar akaprĩ kêt. Dja ba wabin arým ar amã ajo kĩnh djwÿnh 'õdjwÿ jano. Metĩndjwÿnh Karõ jano nhym ar awÿr bõx gar adjumar mexkumrëx. Ba ren idjãbir kêt nhym ren Karõ ar awÿr bõx kêt. Nhym be, kati. Dja ba idjãbirkumrëx ne ar awÿr anorkumrëx. Mrãmri ne ba ar amã ja jarënhkumrëx.

⁸ Mrãmri dja Metĩndjwÿnh Karõ pykakam bõxkumrëx. Ne kam ta arým mã pykakam me axwemã kum, "Mrãmri ajaxwekumrëx", anhÿro ba. Nhym kam me arým kõt amijaxwe maro ba. Be, mÿkam? Bir, me kute amim imar kêt kam ne me axwe. Dja Metĩndjwÿnh Karõ ta arým mã memã kum, "Jeu katãt kute amijo bakumrëx", anhÿro ba. Nhym kam me arým kõt ikatãtkumrëx maro ba.

Be, mÿkam? Bir, Ibãm'ÿr idjãbir gar aje ipumũnh kêt kam dja me mrãmri ikatãtkumrëx maro ba. Dja Metĩndjwÿnh Karõ ta arým mã memã kum, "Dja ga ajaxwe pãnh atokry", ane. Nhym kam me arým kõt amimaro ba. Be, mÿkam? Bir, dja me kum ikĩnh këtja nhõ bënjadjwÿrbê Xatanaj tokry. Axwe pãnh tokry. Dja me ja man arým amimaro ba, amijaxwekam pãnh tokry mã maro ba.

¹² Be, ba te ije ar amã ikukràdjã kumex jarënh prãmje. Ar aje ikukràdjã kumex mar kadjy ne gar ajamak mex kêt rã'ã. ¹³ Kwãrĩk wãnh rã'ã. Dja ĩ Metĩndjwÿnh Karõ bõx. Kute memã katãt kabën jarënhkumrëxja bõx. Ne kam arým ar ajo ba gar ikabën katãt kunĩ ma. Djãm ta ne kute amikabën jarënhmã? Kati. Ba dja ba kum arẽ nhym arým ar amã kute ikabën marja jarë gar arým ama. Dja ar akukãm apÿnh mÿjja apõx djwÿnhràr ar amã arẽ gar arým ama. ¹⁴ Ba dja ba kum ikabën jarë nhym kuman arým ar amã arẽ. Kute ar amã ikabën jarënhkam dja ijo rax gar arým ira:xmã akaton ama. ¹⁵ Be, ba Ibãm kabën o ikabënkam ne ba ar amã, "Ba dja ba Karõmã ikabën jarë nhym kuman arým ar amã arẽ", ane.

¹⁶ Arým itēm 'yr. Dja ba tē gar arým ipumũnh kēt. Nhyam kam ijā akati ngrēre gar ajte ipumũ. Ibām'yr idjābir 'yr. Kam dja gar ajte ipumũ. Nām ā Jeju kōt ba djwýnhmā ane.

Ar'yr ar kính djā bōx kadjy kute arkum arēnh.

¹⁷ Nhyam kōt ba djwýnh kwý ar abenmā kum, —Nām gwaj bamā, “Arým itēm 'yr. Dja ba tē gar arým ipumũnh kēt. Nhyam kam ijā akati ngrēre gar arým ajte ipumũ”, ane. Ne, “Ibām'yr idjābir 'yr. Kam dja gar ajte ipumũ”, ane. Be, mýj'ā ne gwaj bamā ja jarē? ane. ¹⁸ Ne kam,

—Kute gwaj bamā, “Akati ngrēre”, anhyrkam mýj'ā ne kute gwaj bamā ja jarē? Gwaj te baje mar prāmje, ane.

¹⁹ Be, ar kute kukjēr prām kōt ne Jeju arým ar kuma. Ne kam arkum,

—Djā ne gar bit aje ikukjērmā? Ije ar amā, “Arým itēm 'yr. Dja ba tē gar arým ipumũnh kēt. Kam dja ijā akati ngrēre gar arým ajte ipumũ”, anhyr. Ije ar amā anhyrkam djā ne gar aje bit abej ikukjērmā?

²⁰ Ba ar amā arē gar ama. Dja gar muw ne akaprī rax. Nhyam be, me kum ikính kētja dja me kính. Dja gar akaprī tēn kam í arým akínhkumrēx. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx.

²¹ Be, me nire kra àkam kaprīre. Me kra bixadjwýr 'yr nhyam me kaprīre. Ne kam me kra bixadjwýrkam arým kaprío aknon mar kēt ne. Me kínhkam ne me arým kaprío akno. ²² Dja gar ā akaprín ajte akínho ane. Jakam gar akaprī. Kwārík wānh rā'ā. Dja gwaj ajte aben pumũ gar akínhkumrēx. Nhyam kam me arým te kute ar amā akaprī jadjār prāmje.

²³ Gwaj baje ajte aben pumũnhkam dja gar imā adjà'wýr prām kēt. Ne kam ikukwakam Ibām tamā mýj-jao a'uw nhyam arým ā ar amā o ane. Mýjja kunío ikukwakam kum adjà'wýrja dja ā ar amā o ane. Mrāmri ne ba ar amā ja jarēnhkumrēx. ²⁴ Kraxje ar aje ikukwakam Ibāmmā adjà'wýr kēt rā'ā. Ikukwakam kum a'wý nhyam arým ā ar amā o ane. Ar akínhtire kadjy dja ā ar amā o ane.

²⁵ Be, Ibām kukràdjā'ā ne ba pykakam apýnh mýjja jakren ar amā arē nhyam kukràdjā kwý ar abē bipdjur. Adjým, dja ba í ar amā ā arēnh anhyr kēt. Dja ba ar amā Ibām kukràdjā jarē nhyam ar amā amirítumrēx ne ar abē bipdjur kēt. ²⁶ Amrē akati mōrjakam ije ar ajo Ibāmmā idjā'wýr prām kēt. Ar ga dja gar ikukwakam kum a'uw nhyam arým ar ama.

²⁷ Be, mýkam? Bir, ta kum ar ajabēkam. Ar amā ijabēkam ne ta kum ar ajabē. Ije ar amā, “Ta ne ijano ba tē”, anhyr gar aje tu amim ikabēn markumrēxkam ne ta kum ar ajabē. Dja gar kum a'uw nhyam ta arým ar ama. ²⁸ Ibām kurúm ne ba amrē tēn pykamā bōx. Dja ba jakam pyka kurúm Ibām'yr tēn arým 'yr bōx, ane.

²⁹ Nhyam kōt ba djwýnh kum,

—Be, jakam ne ga arým imā akabēn jarēnh amirítumrēx. Aje akukràdjā'ā pykakam mýjja'ā adju-jarēnhja jakre kēt. Ga tu akukràdjā jarēnh amirítumrēx. ³⁰ Jakam bar arým amim ama. Mrāmri ne aje mýjja

kunī markumrēx. Jakam ar ije ajte akabēn jabej akukjēr prām kētumrēx. Be, mrāmri ne ga kàjkwakam Metíndjwýnh kurúm tēn abōxumrēx, ane.

³¹ Nhyam Jeju arkum,

—Djām jakam ne gar mrāmri tu amim imar týxumrēx? Kati. ³² Adjým, dja gar amidjwýnhbit man í ibē ajmā. Me umaje ibē ajmā ba arým ate dja. Be, djām mrāmri ba ate idjāmmā? Kati. Ibām kute imē amijo kájekkam dja ba ate idjām kēt.

³³ Be, mýj kadjy ne ba ā ar amā ane? Bir, dja gar í ije ar amā ikabēn jarēnhja man arým tu amim markumrēx. Ne kam arým ikanarrām adjumar mex ne ar aba. Be, me kum ikính kētja kōt dja gar arek ar aba nhyam me ar ajo bikēnh ba. Kwārík wānh kam ar akaprī kēt. Ba ne ba itýxo ije me kum ikính kētja jakrenh mex ne. Nām ā Jeju kōt ba djwýnhmā ane.

Jeju Metíndjwýnhmā amijo à'wýr.

17 Nām arkum anen kam kàjmā òkren kàjkwa jabēn Bāmmā kum,

—Djúnwā, arým itokry'ā myt bōx. Dja ga memā iraxo amirít gē me iraxmā kato. Dja me iraxmā kato ba arým memā araxo amirít nhyam me gadjwý araxmā kato.

² Be, mýjkōt dja me gu baraxmā kato. Bir, aje me kadjy ijā Bēnjadjwýr djwýnh mēnhkōt. Apýnh pyka djari kunīkōt dja ba me kunīmā nhý. Ne kam arým me kwýmā tīn jadjā. Aje mā ikōt me kamēnhja kunīmā tīn jadjā nhyam me arým gu bakōt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne. Ja kadjy ne ga ijā Bēnjadjwýr djwýnh mē. Kōt dja me kum gu bakínhkumrēx.

³ Be, mýj ne me kute marmān arým gu bakōt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne? Bir, dja me amim, “Kàjkwakam Metíndjwýnh pydji. Mrāmri ne kubē Metíndjwýnhkumrēx. Mrāmri ne kute pykamā Jeju janorkumrēx”, anhyro ba. Ja ne me kute marmā. Me kute mar ne tu amim gu bamarkumrēxmā. Dja me tu amim gu bamarkumrēx ne arým gu bakōt tīn ne ar ba rā'ā: rā'ā ne.

⁴ Pykakam ar ibari ba arým memā araxo amirít nhyam me kwý arým kum akínhkumrēx. Aje adjàpēnh djā'ā imā karō kōt ba apēn arým 'ā aminhinomā amimē.

⁵ Jakam badjwý dja ga memā iraxo amirít gē me iraxmā kato. Adjakam mýjja kunī kator kētri gu ar ba-ba. Kam gu bara:x. Amrēbē: gu baraxja kōt dja ga jakam ijo rax.

Kute Bāmmā kōt ba djwýnh o à'wýr.

⁶ Ga ne ga arým mebē anhō me kwýo akēx. Me kum akính kētja bē anhō me kwýo akēx ne mā ikōt me kamē. Ba kam arým memā ajo amirítumrēx ne. Nhyam kam me arým akabēn man kōt ar amijo ba. ⁷ Arým me kute imarn arým ijā amim, “Jeju ne Metíndjwýnh kukwakambit àpēnh ne kabēn jarēnh ba”, anhyro ba. Ja ne me kute mar. ⁸ Aje akabēn'ā imā karō kōt ba memā arē nhyam me arým tu amim markumrēx ne mā kōt ar amijo ba. Ne mā ijā amim, “Mrāmri kàjkwakam Metíndjwýnh kurúm ne tēn bōx. Mrāmri ta ne kute anorkumrēx nhyam arým tēn bōx”, ane.

⁹ Djãm pykakam me kum akĩnh kêtjao ne ba amã a'uw? Kati. Aje ikôt me kamênhjae ne ba amã a'uw.

¹⁰ Ga ne ga arým inhõ me kunĩo anhõ. Badjwý ne ba arým anhõ me kunĩo inhõ. Gu baro'ã arým meo banhõ. Nhyim me arým memã iraxo amirít. ¹¹ Djünwã, amexti:ren akatátkumrêx. Jakam dja ba arým awýr tẽn arým pykakam me kum akĩnh kêtjamẽ ro'ã ar iba kêt. Nhyim be, gu banhõ me ne me pykakam me kum akĩnh kêtjamẽ ro'ã ar ba rã'ã.

Djünwã, prĩne amexkam dja ga amim gu banhõ me utàn meo aba. Ga ne ga ikôt me kamẽ. Me kum aben jabên axikôt kabên kadjy dja ga me utàn meo aba. Gu bamã aben jabên baje axikôt bakabên pyrãk gẽ me ã kum aben jabên ã axikôt kabẽno ane. ¹² Pykakam me kum akĩnh kêtjamẽ ro'ã ar ibari ne ba akukwakam me utàn ar meo iba. Aje ikôt me kamênhja ne ba me utàn ar meo iba nhyim 'õ biknor kêtikumrêx. Ikôt ba djwýnhbê Djuda pydji ne axwekumrêx. Pydjibit dja arým akuno. Amrêbê me ikukãmãre kute 'ã pi'ók no'ók kôt dja akuno.

¹³ Be, jakam ne ba arým awýr idjãbir 'ýr. Pykakam ar ibari ba amã ikabên ja jarẽ. Me kute amã ikabênja mar kadjy ba amã arẽ. Dja me kuman arým mrãmri ikĩnho Kĩnhkumrêx. ¹⁴ Arým me kum akĩnh kêtja kum gu banhõ me kurê. Be, mýkam? Bir, nã bãm memã akabên jarẽ nhyim me arým tu amim markumrêx. Ne kam arým ate mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtjabê amijo ba. Ije ate mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba. Kam ne me kum akĩnh kêtja kum gu banhõ me kurê.

¹⁵ Djãm ije amã, "Me kum akĩnh kêtja bê dja ga amim gu banhõ meo wabi", anhýrmã? Kati. Dja me arek me ro'ã ar ba. Dja ga mã me utàn ar meo aba gẽ gu banhõ me ja me axwe kôt axwe kêt. ¹⁶ Me arým mebê amijo ba. Me kum akĩnh kêtja bê amijo ba. Ate ije mebê amijo iba kôt ne me ate mebê amijo ba.

¹⁷ Mrãmri akabên katátkumrêx. Aje memã akabên katãt jarênhkôt dja ga amimexo meo mex gẽ me katãt ar amijo ba. ¹⁸ Ga ne ga arým idjãpênh djã'ã imã karõn arým pykakam me kum akĩnh kêtja'ýr ijano ba tẽ. Badjwý ne ba akudjwa arým me ãpênh djã'ã gu banhõ me jamã karõn arým me kum akĩnh kêtja'ýr me ano.

¹⁹ Imã me abêkam ne ba itykmã. Dja ba akabênkôt me kadjy ty nhyim me arým amexo mex. Dja me tu amim ikabên katãt markumrêx ne arým amexo mex.

Kute Bãmmã me kute mar kunĩo à'wýr.

²⁰ Djãm me jabit ne ba amã meo a'uw? Kati. Dja me ã amũ memã ikabên jarẽ nhyim me kwý ikabên man tu amim imarkumrêx. Amũ me jaodjwý ba amã a'uw.

²¹ Be, mýj kadjy ne ba amã meo a'uw? Bir, dja ga ikabên man arým memã amãk bõ nhyim me arým akabênkôt kum aben jabên axikôt kabên. Dja me axikôt kabên kute gu bamã aben jabên axikôt bakabên pyrãk. Be, mýj kadjy dja me kum aben jabên axikôt kabên? Bir, gẽdja amũ me kum akĩnh kêtja me omũn arým kum gu bakĩnh ne arým tu amim imarkumrêx. Ne kam ijã amim, "Be, mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju

jano nhyim arým pykakam bõx ne ar ba", ane. Ja kadjy dja me kum aben jabê.

²² Ga ne ga ijo rax ba arým gu banhõ meo rax. Nã bãm memã gu bakukràdjã jarẽ nhyim me arým tu amim markumrêx ar o ba. Ar o ba:n arým rax ne. Be, mýj kadjy ne ba meo rax? Bir, dja me kum aben jabên axikôt kabên kute gu bamã aben jabên axikôt bakabên pyrãk. Ja kadjy ne ba meo rax. ²³ Bamẽ gu banhõ me jamẽ ne me itipdjĩn ar iba. Gu badjwý batipdjĩn ar baba. Gora gẽ me prĩne kum aben jabên axikôt kabên. Nhyim kam me kum akĩnh kêtja me omũn arým amim, "Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhyim arým pykakam bõx ne ar ba. Ga, Metĩndjwýnh kum me abêja pumũ. Kum me abê kute kum Jeju jabê pyrãk", ane. Dja me kum akĩnh kêtja me omũn ã amim ane.

²⁴ Djünwã, mýjja kunĩ kator kêtĩri ne ga amã ijabê. Kam dja ba wabi ga arým ijo ra:x ne. Aje mã ikôt me kamênhdjwý dja ga o wabi gẽ me iro'ã ar ba. Dja me iro'ã ar ba:n irax pumũnh ar o ba. Ja ne ba imã Kĩnh.

²⁵ Djünwã, ga ne ga akatãt ne ajaxwe kêtikumrêx nhyim me kum akĩnh kêtja kute amar kêt. Bajbit ije amar nhyim me jadjwý arým kute amim, "Mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju jano nhyim arým pykakam bõx ne ar ba", anhýro ba. Tãm ne me kute amim tu markumrêx.

²⁶ Ba kam arým memã ajã ajarẽ. Dja ba memã ajã idjujarênh rã'ã ne. Be, mýj kadjy dja ba memã ajã idjujarênh rã'ã? Bir, amã me abê kute amã ijabê pyrãk. Amã me abêja'ã dja ba memã idjujarênh rã'ã nhyim me arým mar rã'ãn kam arým kum ajabê. Ba kam arým meo iba. Ja kadjy dja ba memã ajã idjujarênh rã'ã. Nãm ã Jeju Bãmmã kabẽno ane.

Me kute Jeju pa 'amýnh ne o mõr.

Mat 26.47; Mak 14.43; Ruk 22.47

18 Jeju Bãmmã kabên pan kam arým kôt ba djwýnhmẽ ro'ã katon mõ. Mõ:n kam arým pakretibê Kedõ'ýr bõx ne 'ã rê. Ne kam mõn pidjõkõ'ýr bõx ne arým 'ýr wadjàn kam nhý.

² Nhyim onĩ Djuda dja. Kute Jeju kurê djwýnhmã kangaja dja. Djuda ne arým kute ar ýr djã pumũnh. Amrêbê ne Jejumẽ kôt ba djwýnh ar pidjõkõ'ýr mrãnho ku'ê nhyim kam Djuda arým kute ar ýr djã pumũnh.

³ Kam ne arým me rũnh'ýr bõx ne memã arẽ. Nhyim me arým aminhõ krãkamngõnhmẽ aminhõ ãpênhmã kum,

—Me Djudakôt mõn Jeju pa 'amýn amrẽ o mõn o bõx. Nãm ã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýrmẽ mebê pardjêumẽ memã ane. Nhyim Djuda arým kute omũnhkôt katãt Jeju'ýr meo mõ. Nãm me Jeju kadjy ngõnhpõkmẽ kuwymẽ ãbêr djãmẽo mõ. Me 'ýr o mõ:n arým pidjõkõ'ýr o bõx.

⁴ Nhyim Jeju ta kãjmã djan me'ýr kato. Ta ne kute amikukãm mýjja kunĩ markam amikukãm me krãkamngõnh ma. Ta me'ýr katon memã kum,
—Mýj me'õ jabej ne ga me mõ? ane.

⁵ Nhyim kam me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mõ, ane.

Nhym Jeju memã kum, “E kum, ba”, ane. Be, Djuda ne krākamngônhmê ro'ã dja. ⁶ Nãm Jeju, “E kum, ba”, ane. Nhym me tu umaje ajkran akubyn ajkamên arým tým ne nõ.

⁷ Nhym kam ajte me kukij ne memã kum,

—Mÿj me'õ jabej ne ga me mõ? ane.

Nhym me kum,

—Be, Nadjarekam Jeju jabej ne ba me mõ, ane.

⁸ Nhym memã kum,

—E kum, arým ne ba me amã, “Ba”, ane. Kwãrĩk wãnh ga me bajbit ijabej gê ar ja mã tẽ, ane. Be, mÿkam ne Jeju ã krākamngônhmã ane? ⁹ Bir, kute ajbir Bãmmã kabênkam ar'ã ujarênh kôt. Kute kum,

—Aje ikôt me kamênhja ne ba ije 'õo ibiknor kêt, anhÿr kôtõ. Kôt ne Jeju jakam ar nêje me krākamngônhmã kabên ne arým o mebê ar utã.

¹⁰ Nhym kam Ximão Pedru, Jejukôt ba djwÿnhja arým õ kãxdjwa kajjo. Ne kam arým kaban o akabên arým o bënjadwÿr nhõ àpênh jamak ta. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadwÿr rax nhõ àpênhja jamak ta. Bënjadwÿr rax nhõ àpênh nhidjibê ne Maku.

¹¹ Nãm bënjadwÿr rax nhõ àpênh jamak ta nhym Jeju arým Pedrumã kum,

—Kwãrĩk wãnh. Akubyn àkam anhõ kàx jadjã. Djãm itokry kêt mã ne ga inêje me tak ne? Ibãm kute itokry'ã imã karõ kôt dja ba itokry, ane.

¹² Nhym kam me arým Jeju pa 'amÿn uwpre. Me krākamngônhmê me õ bënjadwÿr ar pa 'amÿ. Mebê idjaer rÿnh nhõ àpênhdjwÿ pa 'amÿ.

Me kute bënjadwÿr Ananh'ÿr o bõx.

¹³ Nãm me uwpre kam arým bënjadwÿr rax Ananh kumrêx'ÿr o mõ. Bënjadwÿr rax Kajbaj ne Ananho um-rengêt. Kajbaj ne amex tãmkam kubê me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadwÿr rax. ¹⁴ Am-rêbê ne Jeju'ã memã kabên jarên memã kum,

—Me'õ pydji dja me babê idjaer kunĩ pãnh ty. Kam dja gu me arým badjumar mex, ane. Be, me krākamngônh bënjadwÿr rax Ananh kumrêx'ÿr Jejuo mõ. O mõn arým õ kikreti'ÿr o wadjã.

Pedru kute aminêje memã 'êx.

Mat 26.69; Mak 14.66; Ruk 22.55

¹⁵ Nhym Ximão Pedru kôt tẽ. Jejukôt ba djwÿnh 'õd-jwÿmê ro'ã ne ar Jeju kôt tẽ. Kôt tẽ:n arým kre tã dja. Nhym Pedru nhikjêja memã kum,

—Ba wadjã. Bënjadwÿr kute ipumÿnh tÿmÿ, ane. Ne kam arým Jeju kôt wadjã. Bënjadwÿr nhõ kikreti nhipôkri ne kênh ngrire. Kam ne wadjàn dja. ¹⁶ Nhym Pedru bõm kre tã arek dja. Nhym Pedru nhikjêja akubyn 'ÿr akêx ne. Ne kam bënjadwÿr nhõ àpênh nire kre tã ku'ê djwÿnhjamã Pedru jarê. Ne kam amikôt Pedruo wadjã.

¹⁷ Nhym kam bënjadwÿr nhõ àpênh nija tẽn Pedrumã kabên ne kum,

—Djãm ga ne ga abê Jejukôt aba djwÿnh 'õ? ane.

Nhym kum, “Kati”, ane.

¹⁸ Nhym wãnh me ànhÿnho kumex. Bënjadwÿr nhõ àpênhmê õ me krākamngônh ànhÿnho kumex. Me arek kryje pĩ prào amim kuton ànhÿnho kumex. Nhym Pedru me'ÿr tẽn mekôt ànhÿnho dja.

Bënjadwÿr rax kute axwe'õ jabej kukjêr.

Mat 26.59; Mak 14.55; Ruk 22.66

¹⁹ Nhym kam me arým bënjadwÿr rax'ÿr Jejuo bõx. Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadwÿr rax'ÿr ne o bõx nhym arým kabem dja. Nhym kam arým kukij ne kum,

—Imã akôt me ba djwÿnh'ã ajarê. Mÿj akukràdjã ne ga memã arênho aba? ane.

²⁰ Nhym kum,

—Djãm me kãxã ne ba memã ikukràdjã jarê? Kati. Arým ne ba me kunĩmã ikukràdjã jarênho amirĩt ne.

Ne apÿnh me bikprõnh djãmê Metĩndjwÿnh nhõ kikretikam arê. Kikretikam ne mebê idjaer kunĩ bikprõnh djã. Ba arým kunĩkôt memã ikukràdjã jarênho amirĩt ne. ²¹ Mÿj kadjy ne ga ba ikukij? Me wã dja ga me kukja nhym me arým kute ikabên mar kôt arým amã arê, ane.

²² Jeju bënjadwÿrmã ane nhym krākamngônh'õ, kuri ãmja ikra poo Jeju kurwan kum,

—Djãm me ã bënjadwÿr raxmã kabên kute anhÿr? Me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadwÿr raxmã ne ga akabên ne, ane.

²³ Nhym Jeju kum,

—Ikabên punu kêt ne ga ikurwa. Ne ba ren ikabên punu ga ren aje mÿj ikabên punu'õ markôt ren memã ijarênho amirĩt ne kôt ren arým ikurwa. Nhym be, kati. Ikabên katãt ne ba arê ga ikurwa, ane. ²⁴ Nãm ane nhym Ananh amÿ Metĩndjwÿnh mar djwÿnh nhõ bënjadwÿr raxbê Kajbajja'ÿr Jeju jano. Uwpre rã'ã ne ano. Nhym me arým Kajbaj'ÿr o mõn o bõx.

Pedru ajte aminêje 'êx ne ajte aminêje 'êx.

Mat 26.71; Mak 14.69; Ruk 22.58

²⁵ Nhym Ximão Pedru wãnh me krākamngônh kôt ànhÿnho dja. Ànhÿnho dja: nhym me arým kukij ne kum,

—Djãm gadjwÿ abê Jeju kôt ba djwÿnh'õ? ane.

Nhym memã kum, “Kati”, ane.

²⁶ Nhym kam bënjadwÿr nhõ àpênh'õ ajte kum kabên ne kum,

—E kum, amÿ pidjôkôkam Jejukôt me'õja anokre o nokre ba arým omÿ. Djãm ga? ane. Pedru kute me'õbê õbikwa jamak 'ÿrja ã Pedrumã ane. Nãm, “Djãm ga”? ane. ²⁷ Nhym Pedru ajte kum, “Kati”, ane. Nãm kum anhÿr totokbê nhym ôkrên'ãnh arým kã.

Me kute Piratu'ÿr o bõx.

Mat 27.1; Mak 15.1; Ruk 23.1

²⁸ Nãm ôkrên'ãnh kã nhym me arým Kajbaj kurÿm Jejuo mõ. O mõ:n kam kikreti 'õdjwÿ'ÿr o bõx. Piratu nhõ kikreti'ÿr o bõx. Me bajtemkam bënjadwÿr nhidjibê Piratu. Kikreti jakam ne Piratu kute memã axwe pãnh

jarënh djà. Nãm me Piratu nhõ kikreti'yr Jejuo bõx ne amijã maje bõm arek kumex. Nãm me abenmã kum,
—Kwãrĩk wãnh gu me Piratu nhõ kikretimã badjãr kêt. Dja gu me me bajtem nhõ kikremã wadjàn arým bapunuren te baje mry krënmã. Me kute Metĩndjwýnhmã mrykĩ'ãtomti bĩnja te baje krënmã, ane. Me kute aben bê me bajtem nhõ kikre pymakam ne me ã abenmã anen bõm arek kumex. ²⁹ Me bõm kumex nhym kam bënjadwýr Piratu arým me'yr katon dja. Ne kam Jeju'ã memã kum,

—Be, mýj ne me'õja axwe kute? Mýj ne o ajkê? ane.

³⁰ Nhym me kum,

—Je, ne ren axwe kêt ba me ren amã arënh kêtikumrëx. Nhym be, kati. Mrãmri axwekumrëx, ane.

³¹ Nhym Piratu memã kum,

—Me ga dja ga me amũ o mõn me akukràdjã kõt mýj axwe'õmã akaton kam arým pãnh ajmã on, ane.

Nhym mebê idjaer rũnh kum,

—Be, kati. Me akukràdjã kõt me ije me axwe pãnh me'õ par kêt. Ga ne ga aje me axwe pãnh me par djwýnh, ane. ³² Be, amrëbê Jeju kute amikukãm memã, "Dja me pĩte'y'ã inhõ ba kýjrũm wajêt", anhýr kõt ne me arým jakam ã Jeju'ã Piratumã àpnëho ane. Kute pĩte'y'ã nhõr ne bĩn'ã ne me kum apnê.

³³ Nhym kam Piratu arým õ kikretimã wadjã. Ne kam amiwýr Jeju 'uw nhym 'yr bõx. Nhym arým kukij ne kum,

—Djãm abê mebê idjaer nhõ bënjadwýr rax? ane.

³⁴ Nhym kum,

—Djãm ga ne ga ima? Nàr kon. Djãm me'õ ne amã ijarê ga ikukij? ane.

³⁵ Nhym ajte kukij ne kum,

—Djãm ibê me abê idjaer'õ got? Anhõ me wýnhmê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadwýrmê ne me imã akanga, ane.

³⁶ Nhym kum,

—Be, djãm ibënjadwýr rax kute pykakam me bënjadwýr rax pyrãk? Kati. Ne ba ren amijo ane nhym ren inhõ àpënh arým inêje me'yr prõt ne. Kam ren mebê idjaerkam me rũnhbê aptà. Nhym be, kati. Ibënjadwýr rax kute pykakam me bënjadwýr rax pyrãk kêt, ane.

³⁷ ã kute kum anhýrkam Piratu kum,

—Djãm kam mrãmri abê bënjadwýr rax'õ? ane.

Nhym kum,

—Ga ne ga arým imã ibënjadwýr rax jarê. Be, mrãmri. Kadjy ne ba pykakam me'yr bõx ne inã kurũm ruw. Ije mrãmri katàt memã ikabën jarënh kadjy ne ba bõx. Nhym me kum ikabën kĩnhja ne me ikabën man kõt ar amijo ba.

³⁸ Nhym kum,

—Tõ nhýnh ne me kabën katàt'õ? ane. Nãm kum anen arým ajte mebê idjaer'yr katon Jeju'ã memã kum,

—Be, axwe kêtikumrëx ba arým kuma. ³⁹ Ba we me abê idjaer nhõ bënjadwýr raxjamã inhiren ano gê ta arek ar me aro'ã ba. Me irõbê mrãnh nhõ akati jakam me akukràdjã kõt dja ba kum inhiren ano. Amex pýnhkõt ne ba me pýnh ne me'ã kurën bõm me kurê.

Metĩndjwýnh me irõbê mrãnh nhõ akatikam me akukràdjã kõt ne ba bõm me kurê, ane.

⁴⁰ Nhym me ajte kãj bê kum kabën ne kum,

—Kati. Kwãrĩk wãnh. Be, atemã Baraba dja ga kum anhiren ano, ane. Be, Baraba ne àkĩnhĩ, axwe, nèkrëxmê pi'õk kaprĩ prãmje kute me paro ba.

Me kute pĩte'y'ã nhõr'ã Piratumã àpnënh.

Mat 27.27; Mak 15.16

19 Nãm me Piratumã ane nhym kam arým krãkamngõnhmã Jeju jarê. Me kute kaprêprêk kadjy memã arê. Nhym me o tën arým mrykã punuo kaprêprêk kumex ne. ² Ne kam mrýnhõ kadjy ne ikãnh ne o kute bënjadwýr rax krãdjê pyrãk ne kum kutu. Ne kam inõkã ryti kamrêk kute me bënjadwýr rax kã pyrãk kum adjã. ³ Ne kam arĩk kum kabëno kute me me rũnhmã kabën pyrãk ne kum,
—Be, ga we abê mebê idjaer nhõ bënjadwýr rax. Goja kribêm atĩn 'iry, ane. Ne ikrao titik ne. Nãm me ã 'ã bëno bikëho ane.

⁴ Nhym kam Piratu ajte me'yr katon memã kum,

—Be, ije kam axwe'õ mar kêt. Axwe kêt. Kam ba ije ajte me amã o ikatormã. Dja ba o ikato ga me kam arým ama. Axwe kêtja ma, ane. ⁵ Nhym Jeju arým kato. Mrýnhõ krãdjêmê inõkã ryti kamrêk rã'ã ne 'ã kato. Nhym Piratu memã kum,

—Ota, tãm ne ja, ane.

⁶ Nhym me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadwýrmê mebê idjaerkam me krãkamngõnhmê omũn arým kãj bê Piratumã kum,

—Pĩte'y'ã anhõ, ane.

Nhym memã kum,

—Kati. Djã ne ba kam axwe'õmã ikato got ba pĩte'y'ã kunhõ? Kati. Me ga dja ga me o tën pĩte'y'ã anhõ, ane.

⁷ Nhym mebê idjaer rũnh kum,

—Be, axwekumrëx. Kute amijo 'êx ne memã kum, "Ibê Metĩndjwýnh Kra", anhýro bakam axwekumrëx. Nãm Metĩndjwýnhbê raxo amiptãro ba. Me ikukràdjã kõt me axwe ja pãnh ne me kute me par, ane.

⁸ Nãm Piratu me kabën ja man arým tĩn prã:m. ⁹ Ne kam akubyn õ kikretimã wadjàn Jeju kukij ne kum,

—Nhýnh ne akator djã kraxja? ane.

Nhym Jeju tu anhikrê.

¹⁰ Nhym kum,

—Je tõ, djãm ikajgo ne ga imã amijarënh kêt? Djãm aje imar kêt? Be, ba ikabënkõt nhym me kute pĩte'y'ã anhõr jabej nàr ba ikabënkõt nhym me amã irer jabej. Djãm aje imar kêt? ane.

¹¹ Nhym Jeju kum,

—Be, Metĩndjwýnh amybým ren kute ajã bënjadwýr mënkh kêt ga ren akajgon ren akabën kêt mex ne. Kam me'õ kute amã ikanga djwýnh axweo ajakrenh mex ne, ane.

¹² Nãm kum ane nhym Piratu arým kam kum irer jabej. Ne ajte me'yr katon te memã kabën nhym mebê idjaer kum,

—E kum be, Jeju ne arĩk Xedjabê bënjadwýr raxo amiptã. Djãm Xedja akam ngryk kêtãmã ne ga aje Je-

jumã anhirermã? ane. Xedjabê ne me bēnjadjwyr rūnh kunī nhō bēnjadjwyr.

¹³ Nām me ā Piratumā ane nhyam arým amijā kuman kam ajte memā Jejuo kato. Ne kam arým me axwe pānh jarēnh djākam nhỹ. Me krī djā jamā ne me Kēnpoti jarē. Mebê idjaer kabēnkam ne me me krī djā jamā Gabata jarē. ¹⁴ Arým me irōbê mrānh nhō akati nēje akatikam ne me Jejuo kato. Me kute amim mýjja kupēho kumex djā nhō akatikam. Kýjrūm myt nhýrkam. Nām me axwe pānh jarēnh djākam nhýn kam mebê idjaermā kum,

—Be, ota me anhō bēnjadjwyr rax, ane.

¹⁵ Nhyam me kaj bē kum,

—Rūm o tē. Rūm o tēn pīte'y'ā anhō, ane.

Nhyam memā kum,

—Djām me anhō bēnjadjwyr rax ije pīte'y'ā nhōrmā? ane.

Nhyam me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwyr ar kum,

—Djām me inhō bēnjadjwyr rax ne wā? Arkati.

Atemā. Me inhō bēnjadjwyr raxbê ne Xedja. Pydji. Ajte 'ōdjwý kētkumrēx, ane.

¹⁶ Nhyam kam me kute pīte'y'ā nhōrmā arým kadjy ō me jamā arē.

Me kute pīte'y'ā nhō.

Mat 27.32; Mak 15.21; Ruk 23.26

Nhyam kam me Jeju pa 'amýn mā o mō. ¹⁷ Ne kam me kum ikrei'ā pīte'y dji nhyam arým ta amikadjy kumýn o mō, krānhre'y'ō mō. Krānhrebê me krā'i'y'ō ne o mō. Mebê idjaer kabēnkam ne me me krā'imā Gogota jarē. ¹⁸ Nām me o mōn arým kam o bōx ne arým pīte'y'ā Jejumā o iten kāmā kudja nhyam wajēt. Nhyam kam me pīte'y'ā ar ja amānhkrutmo ite nhyam ar aktā Jeju nhijēn wajēt.

¹⁹ Nhyam Piratu mýj Jeju axweja'ā pi'ōk no'ōk ne. Nām pi'ōkkam memā kum,

—Mebê idjaer nhō bēnjadjwyr rax ne ja. Krīraxbê Nadjarekam Jeju. Nām ā pi'ōkkam no'ōko ane. Nhyam me kunī kute omūnh kadjy me Jeju nhimōkri kunhō.

²⁰ Nhyam kam mebê idjaer krāptī pi'ōk pumūn arē.

Krīrax kuri ne me kute pīte'y'ā Jeju nhō djā. Nhyam kam me krāptī 'yr ban bōx ne pi'ōk jarē. Apýnh me kabēnkam ne no'ōk. Mebê idjaer kabēnkam no'ōk ne mebê kregu kabēnkam no'ōk ne me kabēnbê Raxinakam no'ōk. ²¹ Nhyam kam mebê idjaer kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwyr Piratumā kum,

—Kwārīk wānh pi'ōkkam memā kum, "Mebê idjaer nhō Bēnjadjwyr rax", anhýr kēt. Ate gēdja ga pi'ōkkam memā kum, "Nām amijo 'ēx ne memā kum, 'Ibê mebê idjaer nhō bēnjadjwyr rax', anhýro ba." Dja ga ā pi'ōk no'ōkkam memā anen 'ā anhō gē me omū, ane.

²² Nhyam Piratu arkum,

—Kati. Arým ne ba mrāmri 'ā pi'ōk no'ōk ne. Kwārīk wānh rā'ā, ane.

²³ Nām me krākamngōnh ar pīte'ykam Jeju nhō. Ne kam ar kute abenmā ō kubēkà ngrānhmā. Nhyam ar 'ō amijo ō kubēkà ja pytà. Nhyam ar 'ō amijo ja pytà.

Nhyam ar 'ō amijo ja pytà. Nhyam ar 'ō amijo ja pytà. Ne kam ar inōkàti ja'y'ōr bōx. Ne ar kunī kum kính. Nhyam inōkàti pydji. ²⁴ Nhyam ar abenmā kum,

—Kwārīk wānh gwaj abenmā kokjēr kēt. Gwaj pykakam kēn kryre rēn kōt kuman bajō amim inōkàti by, ane.

Amrēbê: ne me bakukāmāre ja jarē. Me Metīndjwýnh Kra kabēn jarēn memā kum,

"Dja me abenmā ikà ngrān ikà ja'ā kēn kryre rēn kōt 'ō amim kuby."

Nām me bakukāmāre ā memā anen arým 'ā pi'ōk no'ōk ne. Nhyam me aben djō'ā arēho mō:. Arēho mōr tāmtā arým 'yr o bōx. Tū:mrām me bakamingrānyrekam ne arým 'yr o bōx nhyam me arým ā Jeju nhō kubēkào anhýrkumrēx.

²⁵ Nhyam nā kanikwýnh, nāmē ar axikōt apōxjadjwý dja. Nhyam Marij 'ōdjwý, mjēn nhidjibē Krōpa adjwýnhdjwý dja. Nhyam Marij Madarenadjwý dja. ²⁶ Nhyam Jeju arým nā, kurūm katorja pumū. Nhyam kōt ba djwýnh, kum abēja nā kuri dja nhyam omū. Nhyam arým kōt ba djwýnh ja'ā nāmā kum,

—Ē, me'ō nire. Be, tām wābê ne arým akra, ane. ²⁷ Ne kam kōt ba djwýnhmā kum,

—Ē, tām wābê ne arým anā, ane. Nhyam kam arým ō kikremā o mōn arým o djuw mex ar o ba.

Tyk'ā ujarēnh.

Mat 27.45; Mak 15.33; Ruk 23.44

²⁸ Nhyam kam arým kute inomā àpēnh djā mēnhkam memā kum, "Arým imā kōr", ane. Amrēbê: ne me bakukāmāre Jeju kabēn ja jarēn memā kum, "Arým imā kōr."

Nām me ā anen arým 'ā pi'ōk no'ōk ne. Nhyam me aben djō'ā arēho mō:. Arēho mōr tāmtā arým 'yr o bōx. Tū:mrām me bakamingrānyrekam ne Jeju arým kum kōrkumrēx ne arým memā kum, "Arým imā kōr", ane.

²⁹ Nhyam wānh pidjō kangō kadjā ngōnh'ōkam ipun dja. Nhyam me ngōnh puror pōnh djā jakritaja kangōmā adjā nhyam kam ipu. Nhyam me pībē ixōpu idjamā adjān kam kāmā kum kungān ajkwamā adjā. ³⁰ Nhyam arým kaōn pidjō kangō kadjāo ikō. Ne kam memā kum,

—Arým ne ba idjāpēho tēn inomā kumē, ane. Ne kam ta aparmā krān tu amitīnmā iren ta arým ty.

³¹ Be, pi'ōk rārār nēje arým akamāt 'yr nhyam mebê idjaer arým ēje ō mýjja kupēho kumex. Nhyam kam mekam me kwý Piratu'y'ōr mōn kum,

—Ē, dja me pīte'y'ā ar arija 'i kukē gē ar on ty. Dja ar on ty nhyam me on ar adjā. Ne kam pi'ōk rārārò bikēnh kēt, ane. ³² Nhyam arým 'yr me krākamngōnh jano nhyam me 'yr mōn 'yr bōx. 'Yr bōx ne kumrēx ja te'i kukē ne ajte ja te'i kukē.

³³ Nhyam ar ipōkri Jeju wajēt nhyam me 'yr bōx. Nhyam amrēbê tyn wajēt nhyam me arým omū. Ne kam kute te'i kukēnh kēt. ³⁴ Nhyam arým krākamngōnh'ō ō kàxo nānh jarīn arým o pēnāt'ānh kanhuw. Kanhuw nhyam kamrōmē ngōmē akān arým prōt ne.

³⁵ Ba ne ba omūn me amā kōt 'ā ajarē. Mrāmri katāt me amā 'ā idjujarēnhkumrēx. Mrāmri ije omūnhkum-

rêx ne kôt me amã 'ã ajarê. Me aje tu amim markum-rêxmã ne ba me amã arê. ³⁶ Amrêbê: ne me bakukãmãre tãmja jarên memã kum, "Be, 'i'ô dja me kwÿnh kêt kumrêx", ane.

³⁷ Ne kam ajte arên memã kum,

"Dja me kanhuw ne arÿm omũnho dja", ane.

Metĩndjwÿnh kukwakam ne me memã anen arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyim me aben djô'ã arênho mô:. Arênho môr tãmã arÿm 'ÿr o bôx. Tũ:mrãm me bakamin-grãnyrekam ne 'ÿr o bôx. Nãm me te'i kukênh kêt ne arÿm kanhuw. Me bakukãmãre kute 'ã pi'òk no'òk kôtô.

Me kute adjàr.

Mat 27.57; Mak 15.42; Ruk 23.50

³⁸ Nhyim kam Jôdje Armatê, kubê ne Jeju kôt ba djwÿnh'ô. Mebê idjaer rÿnh pymaje kute memã amijarênh kêt ne. Kubê Jejukôt ba djwÿnh'ã kute memã amijarênh kêt ne. Ne kam arÿm Piratu'ÿr tèn kum,

—Ba Jeju kaban o rwÿn o tèn adjà, ane. Nhyim Piratu kum, "Ajrã", ane. Nhyim kam arÿm amũ tẽ. Amũ Nikodemu'ÿr tèn 'ÿr bôx. Nikodemu ne amrêbê akamãtkam Jeju'ÿr bôx nhyim ar abenmã kabêno nhÿ. Nikodemu ja'ÿr ne Jôdje bôx nhyim ar ro'ã Jeju'ÿr tẽ. 'ÿr tèm kêtri ne Nikodemu arÿm Jeju kadjy kudjÿ djào atomkumrêx. Utĩ'ã akrekam utĩ: kute 50 kiru pyrãk. Miramê arômê ne abenkam o akã. Nãm kudjÿ djà tun arÿm Jôdjemê ro'ã Jeju'ÿr o tèn 'ÿr o bôx.

⁴⁰ Ne kam arÿm pite'y kurũm Jeju kaban o ruwn arÿm kudji. Ne kam rinhuo kubêkào prĩne o kupu. Ar kupu djàkôt me kudjÿ djà jadjuw ne o kupu. Mebê idjaer kukràdjã kôt ne me ã me tyko ane. ⁴¹ Nhyim wãnh me kute pite'y'ã nhôr djà kuri pidjòkô'ô. Ne kam kênkre'ô. Kênkre ny. Kraxje me kute kam me'ô jadjàr kêt rã'ã.

⁴² Nãm ar Jeju kupun kumÿn o tẽ. O tèn arÿm kênkrekam adjã. Arÿm pi'òk rãrãr bôx 'ÿr nhyim kam ar amibêx ne me kute nhôr djà kuri kênkrekam adjã. Kênkrekam adjã nhyim ar'ã akamãt ne. Nhyim kam ajte akati. Nhyim kam ajte akamãt ne.

Akubyn tĩn ne kator.

Mat 28.1; Mak 16.1; Ruk 24.1

20 Nhyim ajte akati 'ÿr, pi'òk kamrêk 'ÿr nhyim Marij Madarena arÿm kênkre'ÿr tèn 'ÿr bôx. 'ÿr bôx nhyim me kute kênpo kênkre'ã ijêja arÿm amijã kutan kre jakàja'ã dja nhyim Marij arÿm omũ. ² Ne kam akubyn prôt ne arÿm Ximão Pedru'ÿr bôx ne kôt ba djwÿnh'ô jadjwÿ 'ÿr bôx. Jeju kum abêja 'ÿr bôx ne arkum,

—Arÿm ne me kênkre kurũm Bẽnjadjwÿr djwÿnho kato. Nãm me nhÿnh o môn kudji, ane.

³ Nãm kum ane nhyim kam Pedrumê kôt ba djwÿnh 'ôdjwÿ ar arÿm tu kênkre'ÿr prôt ne. Nhyim kam kôt ba djwÿnh 'ôja arÿm Pedru ren kumrêx kênkre'ÿr bôx. ⁵ 'ÿr bôx ne kênkre'ã ibôn te kre kamũnho dja. Nhyim rinhuo kubêkãbit nõ nhyim omũ. Ne kam kênkremã àr kêt.

⁶ Nhyim kam Pedru arÿm kôt bôx ne tu kênkremã 'ÿr wadjã. Ne kam rinhuo kubêkã pumũn krã kupu djàja pumũ. ⁷ Nhyim krã kupu djàja rinhuo kubêkãmê ro'ã nõr kêt. Jeju ne prĩne krã kupu djà krã mex ne kudji nhyim ate nõ.

⁸ Nhyim kam kôt ba djwÿnh kumrêx bôxja kênkremã wadjàn arÿm omũ. Omũn arÿm amim,

—E kum, mrãmri ne akubyn tĩn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrêx. Bir, ar kute omũnh kêtri ne ar amim,

—Mrãmri ne arÿm tyn akubyn tĩn kêt, anhÿro ba. Ne ren mrãmri Metĩndjwÿnh kabên'ã pi'òk no'òk markumrêx ne ren amim,

—Be, mrãmri dja akubyn tĩn, anhÿro ba. Nhyim be, kati. Ar kute pi'òk mar kêt. Kam ne ar kute kupu djà nõrkôt omũnh kêtri amim, "Akubyn tĩn kêt", anhÿro ba.

Ne kam kênkremã 'ÿr wadjàn arÿm omũn amim,

—E kum, mrãmri ne akubyn tĩn ne, ane. Ne tu amim Jeju markumrêx.

Kute Marijmã amijo amirĩt.

Mat 28.9; Mak 16.9

¹⁰ Nãm ar kênkre kamũn kam akubyn ar ô kikremã tẽ. ¹¹ Nhyim Marij ar pãnh kênkre'ÿr bôx ne bôm arek mÿro dja. Nãm mÿro djan arÿm kênkre'ã ibô. Nhyim kênkre kadjwÿnhbê Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh amãnhkrut nhÿ. Ar ô kubêkã jaka. Jeju nõr djã'ã ar nhÿ. Nhyim ja krã nõr djã'ã nhÿ nhyim ja te nõr djã'ã nhÿ. Nhyim Marij kênkre'ã ibôn arÿm ar omũ.

¹³ Nhyim ar kum,

—Me'ô nire, mÿkam ne ga amÿro dja? ane.

Nhyim arkum,

—Inhõ Bẽnjadjwÿr djwÿnh ne me'ô kênkre kurũm o katon o môn nhÿnh kudji. Ije ir djàkôt omũnh kêt kam ne ba imÿro dja, ane. ¹⁴ Nãm arkum anen arÿm mÿm akêx. Mÿm akêx ne arÿm Jeju pumũ. Djã ne tu omũ? Kati. Kute omũnh kêt.

¹⁵ Nhyim kum,

—Mÿkam ne ga amÿro dja? Mÿj me'ô ne ga abej? ane.

Nhyim Jejuo kute pidjòkô pumũnh djwÿnh pyrãk ne kum,

—Ô kum, ga aje nhÿnh o amõr ne ir jabej imã akre. Dja ba 'ÿr tèn arÿm amrê o tẽ, ane.

¹⁶ Nhyim kum, "Marij", ane.

Nhyim kam 'ÿr akêx ne kum, "Rabi", ane. Be, me bak-abênkam ne gu me ren kum, "Ujarênh djwÿnh", ane. Nãm kum, "Rabi", anen arÿm o tÿm.

¹⁷ Nhyim kum,

—Kwãrĩk wãnh ijo atÿm kêt. Imã anhire. Kraxje Ibãm'ÿr idjàbir kêt ne ga ijo tÿm. Tèn ikamyre arkum ikabên jarên arkum, "Jeju ne ar amã, 'Arÿm Ibãm'ÿr id-jàbirmã. Ibãmbê ne ar Abãm. Arÿm Itĩndjwÿnh'ÿr id-jàbir ne itẽmmã. Itĩndjwÿnhbê ne ar Atĩndjwÿnh', ane. Dja ga tèn ã ikamy arkum ane." Nãm ã Jeju Marij Madarenamã ane.

¹⁸ Nhyim arÿm kôt ba djwÿnh'ÿr tèn ar'ÿr bôx. Ne arkum,

—Arým ne ba Běnjadjwyr djwýnh pumũ, ane. Ne kam Jeju ajbir kute kum kaběn jarěnhja kôt arým arkum arě.

Kôt ba djwýnhmã kute amijo amirít.

Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.36

¹⁹ Nhyam kam arým pi'ók kamrěkkam akamàt. Nhyam kam kôt ba djwýnh ar arým prĩne amijã ijěn nhỹ. Mebê idjaer rũnh pymaje ne ar ar bikprõnh djakam amijã ijěn nhỹ. Nhyam kam Jeju bõx ne tu ar aěrbe ar'yr wadjàn ar ipõkri dja. Djan arým arkum, "On ar adjumar mex", ane. ²⁰ Nãm arkum anen arým arkum ikrakam kàxirax djwa kre jakren ajte pěnàt'ãnh kàxdjwa kre jakre. Nhyam ar kute mrãmri ar õ Běnjadjwyr djwýnh pumũnhkumrěkkam kĩnhkumrěx ne.

²¹ Nhyam kam ajte arkum,

—On ar adjumar mex. Amrěbê ne Ibãm me'ã imã karõ. Pykakam me kum kĩnh kětja'yr itēm'ã ne imã karõ ba amrě tẽ. Dja badjwý Ibãm kudjwa jakam me'ã ar amã karõ. Ar aje ikudjwa me'yr atēmã ne ba ar amã me'ã karõ, ane. ²² Nãm arkum anen arým ar akõn arkum,

—Gê on Metĩndjwýnh Karõ ar ajo ba. ²³ Dja ar ajo ba gar kôt me kwý axwe maro akno. Nhyam kam Metĩndjwýnh ar akôt me axwe maro akno. Nàr gar me kwý axwe maro abiknor kêt nhyam kam Metĩndjwýnh me axwe maro biknor kêt. Nãm Jeju ã arkum anen arým mã tẽ.

Tõmemã kute amijo amirít.

²⁴ Nhyam Tõme Djidjimu. Jejukôt ba djwýnhbê 12'õ. Tõme ne kute ar bikprõnh djakam arkôt yr kêt ne kute Jeju pumũnh kêt. Jeju mã tẽ nhyam kam ar Tõmemã kum,

²⁵ —Arým ne bar Běnjadjwyr djwýnh pumũ, ane.

Nhyam arkum,

—Tõ nhỹnh? Ne ba ren ikrakam kàxirax djwa kre pumũn ren kôt inihkra'i jadjàn ren pěnàt'ãnh krekôt inihkra jadjà. Be, kambit ne ba ren tu amim markumrěx ne amim, "Mrãmri ne akubyn tĩnkumrěx", ane. Nhyam be, kati. Akubyn tĩn kêt. Nãm ã Tõme arkum ane.

²⁶ Nhyam kam arým ar'ã akatibê 8 apêx nhyam kôt ba djwýnh ar ajte bikprõnh djakam nhỹ. Nhyam Tõmedjwý arým ar ikõ'ã nhỹ. Nhyam ar ajte prĩne mebê kikre'ã ijê. Ar nhỹ nhyam kam Jeju ajte tu wadjàn arým ar ipõkri djan arkum, "On ar adjumar mex", ane. ²⁷ Ne arým Tõmemã kum,

—Ajrã. Amrě anihkra 'io goja inihkra kupên omũ. Ne amrě ipênatkam krekôt goja anihkra jadjà. Kwãrĩk wãnh ijã amim, "Kati. Nãm 'êx", anhỹr kêt. On tu amim imarkumrěx, ane.

²⁸ Nhyam Tõme kum,

—Inhõ Běnjadjwyr djwýnh, Itĩndjwýnh, ane.

²⁹ Nhyam kum,

—Tõme, ga aje ipumũnhkôt ne ga arým tu amim imarkumrěx. Nhyam be, me kute ipumũnh kêt djwý. Djãm me kute ipumũnh kêt ne tu amim imarkumrěkkam kaprĩmã? Kati. Dja me te ipumũnh kêt ne tu

amim imarkumrěx ne arým kĩnhkumrěx. Ne kĩnh katat ajakre. Nãm ã Jeju kum ane.

³⁰ Be, kôt ba djwýnh kute omũnh ne kute raxmã kator kadjy ne Jeju kute mýjja pumũnh kêt krãptĩ nhĩpêx. Ne me punu krãptĩo mex. Ije ar amã mýjja kwý'ã idjujarěnh ne ije 'ã pi'ók no'ók ne ja. Djãm kunĩ'ã ne ba pi'ók no'ók? Kati. Pi'ók jakam ne ba kwýbit'ã pi'ók no'ók ne. ³¹ Be, mýj kadjy ne ba ar amã pi'ók no'ók ne? Bir, dja gar pi'ók jarěn aman arým tu amim Jeju markumrěx ne amim,

—Mrãmri ne Jejubê gwaj banhõ Běnjadjwýrbê kumkatikumrěx. Mrãmri kubê Kritikumrěx. Mrãmri kubê Metĩndjwýnh Krakumrěx, ane. Ja dja gar pi'ökkam arěn aman tu amim markumrěx. Tu amim markumrěx ne arým Jejukôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne ba ar amã 'ã pi'ók no'ók ne. Tãm ne ja.

Kôt ba djwýnh kute kaběnkôt tep kumex pyněnh.

21 Nãm Jeju ã kôt ba djwýnhmã amijo amirító ane. Tyk ne akubyn tĩnkam ã arkum amijo amirító ane. Ne kam ajte kute imõtibê Xiberij'ãnh kute arkum amijo amirít kadjy. ² Nhyam kôt ba djwýnh kwý imõ nokà'ã ar ba. Ximão Pedrumẽ Tõme Djidjimũmẽ Natanajeumẽ Djebedêu kute ar adjwýrmẽ kôt ba djwýnh amãnhkrut 'õdjwý ar ba. Natanajeu ne pykabê Garrêjakam krĩbê Kanakam abatành djã. ³ Ar ngõ nokà'ã ar ba: nhyam Ximão Pedru arkum,

—Ba on tep kwý pynê, ane.

Nhyam ar kum,

—Bar akôt tẽ, ane. Ne kam tẽn kàkam nhỹn kam nox ne. Ne kam ar kryreti rěnhõ ba. Ne ar rěnhõ ba: nhyam ar'ã akamàt. Nhyam ar ar o ba: nhyam arým ar'ã akati tẽ nhyam tep kêt mex ne.

⁴ Ar'ã akati tẽ nhyam Jeju arým bõx ne akàx'ã dja.

Nhyam ar kute nokre pumũnh kêt ne.

⁵ Jeju akàx'ã dja:n kam amũ arkum kaběn ne arkum, —Akmere ar, djã ne gar tep'õ pynê? ane.

Nhyam ar kum, "Kati", ane.

⁶ Nhyam arkum,

—Ar kà djubõk'ãnh ajte kryreti mẽn arým kwý pynê, ane. Nhyam kam ar arým kà djubõk'ãnh kryreti mẽ.

Nhyam arým tep kume:x ne. Nãm ar arým tep kumex pynê ne arým te: kute o àbirmã nhyam utĩ: ne.

⁷ Nhyam kôt ba djwýnhja, Jeju kum abêja, Pedrumã kum,

—E kum be, Běnjadjwýr djwýnh ne dja, ane. Nhyam Pedru kuman amikajgo pumũn arým õ inõkati jadjàn kam tu Jeju'yr nox ne 'yr bõx. ⁸ Nhyam kôt ba djwýnh 'õdjwý ar kà ngrĩre 'õkam arým akàx'yr mõ. Akàx'yr tep kaměnhõ mõ. Amybým ne akàx nhyam ar ar tepo ba. Akàx'yr 'ã akrebê 90 metu. ⁹ Nãm ar tep kaměnhõ mõ:n arým akàx'yr o bõx. 'Yr o bõx ne arým o wabi. Nhyam arým kute tep prã'ã bõr ikwã nhyam ar omũ. Nhyam djwýdjwý kuri ikwã nhyam ar omũ.

¹⁰ Nhyam kam Jeju arkum,

—Amrě ar aje tep pyněnh kwýo tẽ, ane.

¹¹ Nhyam Pedru arým 'yr tẽ. Kryretikam tep rũnh krãptĩ. 'Yr ne tẽ nhyam kryretikam tep rã'ã nhyam bjẽro mõ:n

akàx'ã arým kumě. Nhyr tep'ã akrekam kubê 153.
Nãm te tep rũnh krãptĩn kute kryreti rênh kêt ne.

¹² Nhyr kam Jeju arkum,

—Amrê ar môn anhõ kwý krê, ane. Nhyr ar 'yr môn arek dja. Ar arým kute amim õ Bẽnjadjwýr djwýnhkõt kute markam ar 'õ kute kum, “Bẽnjadjwýr djwýnh, djãm ga”? anhýr prãm kêtumrêx. Nãm ar arek umaje dja. ¹³ Nhyr kam Jeju arým ar'yr tẽn arkum djwýmẽ tep ngã. Nãm ã Jeju arkum amijo amirĩto ane. ¹⁴ Be, Jeju akubyn tĩn nhijukri ne amũja'ã arkum amijo amirĩt. Ne ajte arkum amijo amirĩt. Ne akati jakam ajte kute arkum amijo amirĩt ne ja.

Kute Pedrumã akubyn kum àpênh kadjy kabên jarênh.

¹⁵ Jeju arkum kungã nhyr ar arým o nhỹ, õ kwý krêno nhỹ. Ne kam õ kwý krên pa nhyr Jeju arým Ximão Pedru kukij. Djônaj kute Ximão djirja. Nãm kukij ne kum,

—Ë Ximão. Djãm amã ijabê? Djãm amã ijabêo aje ar ja kunĩ jakrenh? ane.

Nhyr kum,

—Nã Bẽnjadjwýr djwýnh, imã ajabê. Ga arým ama, ane.

Nhyr kum,

—Inhõ me ne me kute mrykĩ'ãtomti krare pyrãk. Dja ga memã ikabên jarênho aba. Dja ga memã ikabên jarênho kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomtio ba djwýnh kute õ krito djuw mexo ba pyrãk. ã memã ikabên jarênho ane, ane.

¹⁶ Ne kam ajte kum,

—Ë Ximão, djãm amã ijabê? ane.

Nhyr kum,

—Nã Bẽnjadjwýr djwýnh, imã ajabê ga arým ama, ane.

Nhyr kum,

—Inhõ me kute mrykĩ'ãtomti pyrãk dja ga ar meo aba, ane.

¹⁷ Ne kam ajte: kum,

—Ë Ximão, Djônaj kra, djãm amã ijabê? ane.

Nhyr arým kaprĩre. Kute kum, “Djãm amã ijabê”? anhýro amãnhkrut ne ikjêkêtkam ne arým kaprĩre ne.

Nãm Jeju kum ane nhyr kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, ga ne ga aje mýjja kunĩ mar. Imã ajabê ga arým ama, ane.

Nhyr Jeju kum,

—Inhõ me kute mrykĩ'ãtomti pyrãkja dja ga memã ik-abên jarênho aba. ¹⁸ Be, ajabatãnh nykam ne ga amipre djào amipren kam ga aje amim pry'ã karõ kõt mrã. Nhyr be, abêngêttekam dja ga me'õmã apa bẽ nhyr apren apa 'amýn 'yr ajo tẽ. Te atẽm prãm kêt nhyr 'yr ajo tẽ, ane. ¹⁹ Be, me kute Ximão Pedru bĩn kukãm ne Jeju ã kum ane. Pedru dja me kubĩ nhyr arým ty. Dja ã tyko ane nhyr me arým kõt Metĩndjwýnh raxmã kato. Nãm kum anen ajte kum,

—Be, dja ga mã ikõt ajkamẽ, ane.

²⁰ Nãm Ximão Pedrumã ane nhyr arým akêx ne kõt ba djwýnh 'õdjwý pumũ. Jeju kum abêja pumũ. Tãm ne amrêbê ar àkuro ýrkam Jeju'yr ajkamên kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, mýj me'õ ne kute akurê djwýnhmã akangamã? ane. ²¹ Nãm Pedru kõt ba djwýnh ja pumũn kam 'ã Jejumã kum,

—Bẽnjadjwýr djwýnh, mýj dja tãmwãdjwý kam nẽ? ane.

²² Nhyr Jeju Pedrumã kum,

—Be, dja ba akubyn bõx nhyr tĩn rã'ã jabej. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Nhyr be, ije adjãpênh djã'ã amã karõja dja ga kõtbit ajamak bẽn ne o aba. Ba dja ga mã ikõt ajkamẽ, ane. ²³ Nhyr kam Jeju kukwakam me kute abeno kamyja kute Jeju kabên mar kêt ne arĩk 'ã abenmã kum,

—Be, dja kõt ba djwýnh wã tyk kêtumrêx, ane.

Nhyr be, kati. Djã ne kum, “Dja tyk kêt”, ane? Kati. Nãm Pedrumã kum,

—Be, dja ba akubyn bõx nhyr tĩn rã'ã jabej. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Nhyr be, ije adjãpênh djã'ã amã karõ dja ga kõtbit ajamak bẽn ne mã ikõt ajkamẽ, ane. Jabit Jeju Pedrumã arẽ. Tãm ne ja.

²⁴ Ba Jeju kõt iba djwýnh ne ba me amã Jeju djãpênh'ã ajarẽ. Ije àpênh pumũnhkõt ne ba katat me amã 'ã idjujarênhkumrêx ne arým 'ã pi'òk no'òk ne. Tãm ne bar ije markumrêx.

²⁵ Djãm ije apýnh àpênh djã'ã pi'òk no'òkja djãm jabit ne Jeju ipêx? Kati. Ije pi'òk no'òk kêtri ne ba amim,

—Ne ba ren àpênh kunĩ'ã pi'òk no'òk nhyr ren arým pi'òk kume:x. Ne ren apýnh pyka djari kunĩkõt ren pi'òk me akrenh mex ne. Nhyr be, kati. Jeju djãpênh jabit ne ba 'ã pi'òk no'òk ne. Tãm ne ja.

Metĩndjwỳnh Karõ

Ruka ne ajte me bakunĩ kadjy Teopiremã pi'òk no'òk ne. Òbê ja ne kum Jeju'ã ujarēnh tēn àbir djãmã kumě. Ne kam jakam ajte Jeju àbirkõt arē ne kam Metĩndjwỳnh kute Amikarõ janor nhym kute me 'amỳnh tỳx'ã ajarē. Jeju pykabê ar bari kute ò me jao atom ne kam arỳm kàjkwamã àbirkam kute ar meo ba rã'ã ne kute memã Amikarõ janor ne o meo tỳx ar o ba nhym me kute Jeju pyma proobit mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx ar o baja'ã ujarēnh tē. Jejukõt ba djwỳnh ne uma proo arkum me uma kêt mex ne memã 'ã ujarēnh ba nhym me tu amim markumrēx ne 'ã bikprõnho dja. Be, nhym Ruka ja kunĩ'ã ajarē ne kam ajte Pedru'ã ajarē ne kam atãri Paur'ã ajarē. Djãm Jeju kute amim mebê idjaerbit pytār ne ar meo bamã? Kati, kute pyka kunĩkõt me ja kunĩ pytārmã. Pedru ne memo krax nhym kam Paur mrãmri apỳnh me ò pyka djari kunĩkõt me'yr mrãn prĩne memã 'ã ujarēnh ba. Amrêbê ne Paur kum Jeju nhõ me ja kurêkumrēx ne prĩne meo bikēnh ar o ba nhym kam Jeju kum amijo amirĩt nhym arỳm tu amim Jeju markumrēx ne kum abēn kam kabēnkõt pyka kunĩkõt me'yr mrãn memã Jeju'ã ajarē nhym kam me tu amim markumrēx ne kam 'ã akuprõ.

Jeju djàbir'ã ujarēnh kadjy ne ja.

Mat 28.16; Mak 16.14; Ruk 24.46

1 Be, ga Teopire, amã ne ba amrêbê pi'òk no'òk ne. Pi'òk wākam ne ba Jeju djàpēnh kraxkurũm, kabēn kraxkurũm prĩne amã 'ã idjujarēnh tēn 'ã amã pi'òk no'òk ne. ² Pi'òk no'òko tē:n kam arỳm àbir'ãnh amã 'ã ajarēn arỳm 'ãnh pi'òk no'òk krãta. Be, Jeju kumrēx ne amijo me kwỳ pytã. Amijo me kwỳ pytàn arỳm àpēnh djà'ã arkum karõ. Metĩndjwỳnh Karõ kukwakam 'ã arkum karõn ar anon arỳm kàjkwa djwỳnhmã wabi. ³ Be, àbir kētri ne tokryn tyn akubyn tĩn ne arỳm arkum amijo amirĩt ar o ba. Mỳj kadjy ne arkum amijo amirĩt ar o ba? Bir, dja ar tĩnkõt omũn arỳm mã memã kum,

—Mrãmri ne akubyn tĩn. Ar ba ne bar akubyn tĩnkõt omũnh krãptĩ, anhỹro ba. Ar kute ã memã anhỹro ba kadjy ne arkum amijo amirĩt ar o ba. Nãm arkum amijo amirĩt ne mã arkum ujarēnh ba. Metĩndjwỳnh kute amim me utārñ ar meo ba'ã arkum ujarēnh ba. Akubyn tĩn'ã arkum amijarēnh ar o ba: nhym arỳm 'ã arngrobê 40 apêx. ⁴ ã arngro apêx kētri ne ar ajte Jejumě ro'ã abeno akuprõ nhym arkum 'ã karõn arkum,

—Kwãrĩk wãnh Djeruxarē kurũm ar akator kêt ne ije amrêbê ar amã gwaj Babãm kabēn jarēnh kõt Metĩndjwỳnh Karõ jabej ajkam ama. ⁵ Be, Djuão Metĩndjwỳnhmã ngômãbit me angij. Nhym be, dja ar ajã arngro krãptĩ apêx kêt nhym Metĩndjwỳnh arỳm ar amã Karõ jano nhym raxo ar akadjwỳnhbê nhỹn ar ajo ba. Nãm ã Jeju arkum ane.

⁶ Nhym kõt ba djwỳnh Jeju àbir kutã 'ã akuprõ. Be, me bajtemmã ne mebê idjaer àpēnh tũm. Ar 'ã akuprõn kukij ne kum,

—Ě, Bēnjadjwỳr djwỳnh, djãm jakam dja ga me bajtembê me babê idjaero amiptàn ar me ijo aba? ane.

⁷ Nhym arkum,

—Bir, gwaj Babãm djwỳnh ta ne kute mar. Kabēnkõt dja aje arēnhwã'ã akati nār 'ã mytyrwỳ bõx. Kute ar

amã 'ã akati jarēnh ar aje mar prãm kêtumrēx.

⁸ Nhym be, dja Metĩndjwỳnh Karõ ar akam ruw ne ar amã tỳx jadjà gar arỳm kukwakam atỳx ne. Ne kam ijã memã adjujarēnh ar aba. Krĩraxbê Djeruxarēkam ijã memã adjujarēnh ar aba. Ne amibu'ã pykabê Djudējakam apỳnh me krĩ djari kunĩkõt ijã memã adjujarēnh ar aba. Ne amũ pykabê Xamarijka apỳnh me krĩ djari kunĩkõt ijã memã adjujarēnh ar aba. Ne amũ: pyka kunĩ kõt aba:n apỳnh me ba djà kunĩkõt me'yr aban bõx ne memã ijã adjujarēnh ar aba.

⁹ Nãm ã Jeju arkum anen arỳm kàjmã tē. Kàjmã tē nhym ar omũnho ku'ê. Nhym kakrã arỳm o akno nhym ar arỳm omũnh kêt ne.

¹⁰ Abej rĩto ku'ê rã'ã nhym arỳm Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh amãnhkrut tu ar kuri dja. Ar ò kubêkã jaka. ¹¹ Ar kuri djan arỳm arkum,

—Ě, pykabê Garrêjakam ar ajabatàn, mỳkam ne gar kàjkwa jabēno aku'ê? Arỳm ne Jeju ar abê kàjkwa djwỳnhmã wabi gar omũ. Dja gar akubyn rwỳkkõt djwỳ ã omũnho ane. Nãm ã Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh arkum ane.

Maxij kute Djuda tykkam pãnh àpēnh djà 'amỳnh ne ja.

¹² Nhym kam ar ar ku'ê djà kurũm, krãnhbê Oriwēre kurũm akubyn Djeruxarē'yr tē. Mebê idjaer ne me amikukràdjà kõt me tyk djà kêt djàkam pi'òk rārãrkam nĩjar mrãnh kêt. Me mrãnh'ã akreo kirometu pydjibit. Me kukràdjà kõt ar akubyn Djeruxarē'yr tēmo kute kirometu pydji pyrãk. ¹³ Ne kam bõx. Bõx ne kỳjũm kumoka'ê'yr wabi. Ar bikprõnh djãmã wabin nhỹ. Pedrumě Djuãomě Xijagumě Āngremě Piripimě Tõmemě Batormēmě Matēumě Xijagumě Ximãomě Djuda ar nhỹ. Aupêu ne Xijagu ja dji. Ximão ja ne idji kakritbê Xerodji. Djuda ja ne Xijagumě ar axikõt apõx. ¹⁴ Ar ja kunĩ axikõt amim Jeju maro nhỹn mã Metĩndjwỳnhmã kabēno nhỹ. Mã kum meo à'wỳro nhỹ. Nhym me nired-

ji'ã kën kryre no'òk. Ne kam kumě. Ne kam 'ã idji kute amirĩtkõt ar arỳm amijo Maxij pytà. Nhyr kam me Maxijmã Jeju kute anor'õ jarě. Jeju kute Ar kubě 11 janor kõt ne me arkum arě.

ji'ã kën kryre no'òk. Ne kam kumě. Ne kam 'ã idji kute amirĩtkõt ar arỳm amijo Maxij pytà. Nhyr kam me Maxijmã Jeju kute anor'õ jarě. Jeju kute Ar kubě 11 janor kõt ne me arkum arě.

15 Nhyr: nhyr ar'ã akati kwỳ apěx nhyr Pedru arỳm kãjmã Jejukõt ba djwỳnh nhĩpõkri dja. Arỳm ne me krãptĩbě 120. Kãjmã djan memã kum,
16 —Akmeremě àpnhĩre ar, dja gar ikaběnja ma. Be, Djuda ne Jeju'yr meo mõ nhyr kam me pa 'amỳ. Amrěbě: ne me bakukãmãre Djuda'ã ajarě. Metĩndjwỳnh Karõ kukwakam Djuda'ã ajarě. 'A ajarě nhyr me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyr me aben djõ'ã arěnhõ mõ:.. Arěnhõ mõr tãmtã arỳm 'yr o bõx. Me bakamin-grãnyrekam Djuda arỳm Jeju'yr meo mõrkumrěx nhyr me arỳm pa 'amỳ. Me bakukãmãre Dawi kute 'ã ujarěnh kõtõ arỳm 'yr meo mõrkumrěx. 17 Be, Djuda kute 'yr meo mõr kětri ne Jeju arỳm amijo utã. Ar iro'ã amijo ar ipytàn arỳm ano bar kumě ro'ã apě.

18 Jeju te amijo utã nhyr kam kurě djwỳnhmã kanga nhyr me arỳm pãnh kum ngõnhponho pi'òk kaprĩ ngã. Nhyr kam pi'òk kaprĩja pãnh amim pyka'õ by. Nãm pyka byn arỳm kam tỳm ne ajkatõr nhyr krěx kunĩ ajkapĩ. 19 Nhyr kam Djeruxarěkam me ja kunĩ abenmã arěnhõ ipõk ne. Ne kam amikaběnh djwỳnhkam õ pykamã Axědjama jarě. Nãm ã Pedru memã ane. Me bakaběnkam ne gwaj ren Djuda nhõ pykamã pyka kamrõre jarě.

20 Nãm memã anen kam itepã ajte memã kum,
—Be, Djuda tyk ja'ã ne me bakukãmãre amrěbě: mebě idjaer nhõ me ngrer tũm'ã pi'òk no'òk ne memã kum,

“Kwãrĩk wãnh krĩ djã ja kaprỳ. Gě me'õ kam krĩ kětkumrěx”, ane.

Ne kamã ajte 'ã memã kum,

“Àpěnh djãkam dja me'õ pãnh apě”, ane.

Nãm me bakukãmãre ã Metĩndjwỳnh kukwakam pi'òkkam ane. 21 Ije ar amã Metĩndjwỳnh kaběnh jarěnh-ja kõt gě me'õ Djuda djãpěnh djã 'amỳ. Ě, bar Jejumě ro'ã ar iba. Ar gadjwỳ ar akwỳ ne gar Jeju kõt ar aba. Be, Jejumě ro'ã ar baba 'õ, dja àpěnh djãkam apě.

22 Gwaj baro'ã babamo kraxkam ne Djuão Metĩndjwỳnhmã ngõmã me angjěnhõ ba. Gwaj arỳm kam Jeju pumũ. Gwaj baro'ã ar baba: nhyr kam Jeju arỳm wabi gwaj kam omũnhõ ino re. Gě Metĩndjwỳnh kaběnh kõt ar ajõ gwaj baro'ã apě. Gwaj baro'ã baje Jeju pumũnhkam dja ar ajõ gwaj baro'ã apě gwaj kam Jeju akubyn tĩnkõt memã badjujarěnh ar baba. Nãm ã Pedru arkum ane.

23 Nhyr me arkum,
—Be, ar wã, Jõdje Baxabamě Maxijmě ne ar aro'ã Jeju pumũ, ane. Jõdje Baxaba nhidji 'õdjwỳbě ne Juxu.

24 Nhyr ar arỳm Metĩndjwỳnhmã ar arěnh kum,
—Ga abě Běnjadjwỳr djwỳnh. Me kunĩ nhõkre kad-jwỳnhbě ne ga aje me kaběnh mar. Ne arỳm ar amãnhkrutja pumũ. Jeju ne amrěbě ar ijano bar 'ã memã idjujarěnh ar iba. Gě ar ja'õ Djuda pãnh ar iro'ã 'ã ujarěnh ar ba. Ga aje amijo ar ja'õ pytãrkõt ar imã o amirĩt. Djuda ne axwekõt Jeju kute ar ijanorjabě amijo kuka. Kwãrĩk wãnh me biknor tokry djãkam wãnh akuno. Nãm ar ã Metĩndjwỳnhmã ane. 26 Ne kam ar id-

ji'ã kën kryre no'òk. Ne kam kumě. Ne kam 'ã idji kute amirĩtkõt ar arỳm amijo Maxij pytà. Nhyr kam me Maxijmã Jeju kute anor'õ jarě. Jeju kute Ar kubě 11 janor kõt ne me arkum arě.

Karõ raxo me kadjwỳnhbě ŷrn meo ba kadjy ne ja.

Kar 4.31, 8.15, 10.44, 19.2

2 Arỳm ne mebě idjaer bikprõnh djã nhõ akati nhidjibě Pěxiko. Kam arỳm Jejukõt ba djwỳnh kunĩ axikõt amim Jeju man ro'ã nhỹ. 2 Ro'ã nhỹ: nhyr ar aěrbě arỳm kãjkwa kurũm mỳjja rãrãk ne arỳm kikremã wadjã. Mỳjja rãrãk kute kõk 'ityx rãrãk pyrãk nhyr arỳm me kunĩ kuma. 3 Nhyr arỳm mỳjja kute kuwy pyrãk amirĩt. Amirĩto kute me õto bikjěr pyrãk. Ne kam mỳj kuwya arỳm ar'ã arij. Ar ĩ pỳnhkõt ar'ã arij nhyr ar arỳm abenã omũ.

4 Kam ne Metĩndjwỳnh Karõ arỳm ar ĩ pỳnhkõt raxo ar kadjwỳnhbě nhỹn ar ar o ba. Nhyr ar arỳm apỳnh me bajtem ba djãkam me kaběno kaběnh ne arỳm arěnhõ dja. Metĩndjwỳnh Karõ ta arkum me kaběnh jangij nhyr kam ar arěnhõ dja.

5 Metĩndjwỳnh Karõ kute ar ar o ba kětri ne me ja apỳnh me bajtem ba djã kunĩkõt aben kurũm ban bõx. Ne arỳm myt tãmkam krĩraxbě Djeruxarěkam ar ba. Me bõx ny ja ne me mebě idjaer kukrãdjão kukrãdjãn kute ar o ba tũm. 6 Nãm me Djeruxarěkam ar ba: nhyr arỳm mỳjja rãrãk kato. Nhyr me amybỳm mỳjja man itepato ar'ã aben pydji. Me krãptĩ: bõx. Bõx nhyr Jeju kõt ba djwỳnh ar arỳm apỳnh me bajtem kaběnkam kaběnh jarěnh mexkumrěxo ku'ě. Ar kute me bõx ny kaběnh bajtem jarěnh mexkumrěx. Apỳnh me bõx ny jabatãnh djãkam me kaběnjakam ar kaběnh jarěnh mexkumrěx nhyr me kunĩ arỳm amikaběnh djwỳnh ma. 7 Amikaběnh djwỳnh man kam te kute kraxkõt ar marmã arkam no tyn kumex ne abenmã kum,

—Je, me kaběnja ma. Me ja kunĩ ne me pykabě Gar-rějãkam abatãnh. Me kute me bakaběnh mar kětkumrěx ne arỳm kam kaběnh jarěnh mexkumrěx. 8 Amrěbě me baprĩri apỳnh me bakaběnh djwỳnh gu me arỳm jakam maro dja. Mỳj ne me ja me bakaběnkam kaběnh kadjy amijon? 9 Be, apỳnh me bajabatãnh djãbě ne pykabě

Paxijmě

Medjijmě

Erãomě

Mexomimě

Djudějãmě

Kapadõmě

Põtumě

Adjijmě

Bridjamě

Papirijmě

Edjĩtumě.

Apỳnh me bajabatãnh djã ne ja.

Ribĩkam pykabě Xireni kurĩdjwỳ me bajabatãnh djã'õ. Krĩraxbě Rõma kurũm me babõxdjwỳ bakwỳ babě id-jaerkumrěx.

Nhym me bakwỳ amrêbê baje me bête idjaer kukràdjào kukràdjà.

¹¹ Kretamê Arabijmê ne me bajabatànhdjã 'õdjwỳ. Be, apỳnh me bajabatànhdjã ne ja. Nhym me tu me bajaêrbê apỳnh me bakabên djwỳnh kunĩkõt kabên jarênh mex. Me bakabên jarênh mex ne arỳm kam Metĩndjwỳnh rax'ã ujarênho kumex gu me arỳm ar kuma. Nãm me bõx ny ã Jejukõt ba djwỳnh ar'ã abenmã ane. ¹² Ne arỳm te kute kraxkõt ar marmã arkam no tyn kumex ne ar umaje umar punuren abenmã kum, —E kum, mỳj'ã ne gu me baje me kabên marja ami-jakre? ane.

¹³ Nhym me kwỳ arkam bẽno ajkên abenmã kum, —Kadjwati kangõ † kumexkam ne me ajbã, ane.

Pedru kute kàj bê me krãptĩ:mã Metĩndjwỳnh kabên jarênh.

¹⁴ Nhym kam Pedru arỳm kàjmã dja. Jeju kute ar anorbê 11mê ar ro'ã kàjmã djan arỳm kàj bê memã kabên ne memã kum,

—Me abê idjaer, krĩraxbê Djeruxarêkam me ar aba kunĩ, dja ga me ikabên 'ãno djan ama. ¹⁵ Be, me amãbit ne bar ije kadjwati kangõkam ibibãnh pyrãk. Nhym be, kati. Ota, kỳjrũm myt nhỹ. Nhỹnh got kỳjrũm myt nhỹrkam kadjwati kangõkam me bibãnh'õ amirĩt ne? Arkati. Ar ba ne bar ibibãnh prãm kêtukumrêx.

¹⁶ Bar me amã arê ga me ama. Bar apỳnh me aba djari me akabênkam ikabên jarênh mex ga me ama. Be, amrêbê: Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênh djwỳnhbê Djõwe kute ar ijã ujarênh kõt ne bar ã ikabẽno ane. ¹⁷ Nãm me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwỳnh me bamã, 'Dja mỳjja kunĩ pykakõt amingrànhdjã 'yr nhym me kunĩ aminhinomã amimênh 'yr ba arỳm me kunĩmã Ikarõ jano nhym arỳm meo tuknĩn meo ba.

Me ã pỳnhkõt me kunĩo tuknĩn meo ba. Meo tuknĩ kute mrãmri ne me kute me iby ngõ kapĩ nhym kute meo tuknĩ pyrãk.

Dja ba Ikarõ jano nhym akamrer ar, akadjwỳx ar ikukwakam kabên jarê.

Nhym me abatànhdjã ny nokam mỳjja pumũnh kêt kwỳ amirĩt nhym me omũ.

Nhym mebêngêtdjã mỳjja kwỳ pyti.

¹⁸ Apỳnh akati djari wãkam dja ba inhõ àpênh mymê inhõ àpênh nimã Ikarõ jano nhym arỳm meo tuknĩ. Nhym me arỳm ikukwakam ikabên jarê.

¹⁹ Nhym me te kute mỳjja marmã kam no tyn kumex kadjy dja ba kàjkwakam mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx. Ne me kute iraxmã kator kadjy pykakamdjwỳ mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx. Dja ba kam me kamrõmê kuwymê kũm tyk nhipêx.

²⁰ Ne myt nokam akamãt kô tyk ne mytyrwỳo me kamrõ. Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute me axwemã pãnh jarênh nhõ akati bõx 'yr. Kam dja memã ra:xi ne memã umati:re. Dja bõx 'yr ba kam arỳm ã mỳjjiao ane.

† Mỳjja me kute o kõm ne kõt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmê uba kangõmê, mỳjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarê.

²¹ Kam dja me kwỳ ã pỳnhkõt Bẽnjadjwỳr djwỳnhmã amijo a'uw nhym arỳm me utã. Me ã pỳnhkõt me kunĩ pytã. ' Nãm Metĩndjwỳnh ã me bamã ane.”

Nãm ã Djõwe Metĩndjwỳnh kukwakam ar ijã ane. Be, djãm ar ibibãnh got? Kati. Ga, me bakukãmãre Djõwe kute ar ijã ujarênhja pumũ. Djõwe kute ar ijã ujarênh kõt bar arỳm apỳnh me akabênkam ikabên jarênh mex. Nãm ã Pedru memã ane.

²² Ne ajte itepã memã kum,

—Me abê idjaer, dja ga me ikabênja ma. Metĩndjwỳnh ne krĩraxbê Nadjarekam Jejujao ba nhym kukwakam arỳm mỳjja pumũnh kêt nhipêxo ba. Me punuo mexo ba. Te me ajte marmã kam ano tyk ne aku'ê kadjy ne kõt ajte raxmã akator kadjy ipêxo ba. Metĩndjwỳnh ta ne o ba nhym arỳm kabênkõt me akam mỳjjiao ba. Me ga ne ga me amrêbê kõt omũn ama. ²³ Tãm ne Metĩndjwỳnh kum ire. Me abê idjaermã kum ire. Mỳjja kunĩ kêttri kute amikukãm mỳjja kunĩ mar kõt ne kum ire. Me kêttri ne arỳm amim 'ã karõ mãmdji. Kute amim 'ã karõkõt ne arỳm me amã Jejumã ire. Nhym me axwe me akabên kõt pĩte'ykam kunhõn kubĩ ga me mekõt ajaxwe.

²⁴ Ga, me arỳm tu tykkumrêxja pumũ. Mỳj me'õ ta dja akubyn meo tĩn nhym me ajte mekõt ar ba? Arkati. Me arỳm tu tykkumrêx. Kam me kute mrãmri ne me kute me uwpre tyxkam me te: kator prãmje kute amikjênhõ bakam tokryja pyrãk. Jejudjwỳ ne mrãmri tu tykkumrêx. Nhym be, djãm tyk rã'ã? Kati. Tyk rã'ã prãm kêtukumrêx. Metĩndjwỳnh ne arỳm akubyn o tĩn ne.

Metĩndjwỳnh ne o kute mrãmri ne me kute me uwpre tyxkam arỳm 'ãpre bõnh pyrãk nhym akubyn me ta ajte mekõt ar ba pyrãk. ²⁵ Amrêbê: Kritu ta Metĩndjwỳnhmã amijarê. Tyk rã'ã kêt'ã kum amijarê. Nhym me bakukãmãre Dawi arỳm kõt arê gu me pi'õkkam omũ. Nãm Metĩndjwỳnhmã kum,

“Bẽnjadjwỳr djwỳnh, inokrekam ga amirĩt rã'ã. Ga imê amijo akajkepkam dja me te: idjumar punumã ingrêkmã.

²⁶ Ba kam arỳm inhõkre kadjwỳnhbê ikĩnhkumrêx ne ikĩnh'ã memã amijarê. Dja ba inhĩkumrêx ne akubyn itĩn ne ar iba. Ja kadjy dja ba tu amim akamnhĩxkumrêx ne ate ikrã.

²⁷ Dja ba tyn me tyk ba djãkam ar iba. Djãm kam dja ga ikanga? Kati. Djãm inhĩ rerekmã? Kati. Ba ne ba amexo imex. Kam dja ga ikanga kêtukumrêx. Kam ne ba ikĩnhkumrêx.

²⁸ Mỳj dja ba itykkam nê? Bir, ga ne ga arỳm imã arê. Dja ba akubyn itĩn ne akõt ar iba rã'ã: rã'ã ne. Dja ga ikuri dja. Kam dja ba ikĩnhkumrêx ne.” Nãm ã Dawi ane nhym Pedru arỳm kõt memã arê. Kritu tyk rã'ã kêt'ã memã arê.

²⁹ Ne kam itepã Kritu tĩn'ã memã kum,

—Akmere, ba prĩne me amã me bakukãmãre Dawi kabên'ã ajarê ga me prĩne ama. Djãm amijã ne kabênja jarê got? Kati. Dawi ne amrêbê: ty nhym me arỳm me tyk nhõ kikrekam adjã gu me baje kikre pumũnh rã'ã. ³⁰ Be, Kritu akubyn tĩn'ã ne kabên jarê. Dawibê

Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh'õ. Nhyam kam Metĩndjwỳnh kum kabēn jarēnh māmđjin kum,
 “Dja atāmđjwỳ ar aben djõ'ã apõx. Aben djõ'ã apõx tāmđã nhyam tũmrām dja atāmđjwỳja kato. Tāmja dja kubē Kritu. Apānh dja memã nhỹn arỹm kubē Bēnjad-jwỳrbē kumkati. Ikabēn pydji ne ba arē.” Nām Metĩndjwỳnh ã Dawimã ane nhyam arỹm kuma. Kute amidjõ'ã Kritu kator markam ne Dawi Metĩndjwỳnhmã Kritu kabēn jarēn kum,

“Dja ba tyn me tyk ba djākam ar iba. Djām kam dja ga ikanga? Kati. Djām inhĩ rerekmã? Kati. Dja ga ikan-ga kētkumrēx”, ane. Djām amijã ne Dawi kabēn ja jarē? Kati. Kritu'ã ne arē. Bēnjadwỳrbē kumkati'ã ne arē. Kritu dja ĩ rerek kēt ne akubyn tĩn.

³² Be, Jeju ne Metĩndjwỳnh akubyn o tĩn. Ar ikunĩ ne bar omũ. Jejubē ne Bēnjadwỳrbē kumkati. Kubē ne Kritu. ³³ Nām akubyn o tĩn nhyam kam wabin arỹm ra:x ne Metĩndjwỳnh djubõk'ānh me kunĩmã nhỹ. Nhỹ nhyam Bām arỹm kum Karõ ngã. Amrēbē kute kum arēnhkõt ne kum kungã nhyam kam ajbir ar imã ano. Nhyam kam ar ikam ruw ne arỹm ar ijo ba bar arỹm kukwakam me bajtem kabēn jarēnh mexkumrēx ga me arỹm ar ima.

³⁴ Be, mrāmri ne Jeju arỹm wabi. Nhyam be, Dawi ne kãjkwa djwỳnhmã ãbir kēt. Nām amrēbē: me bakukãmāremã kum,

“Inhõ Bēnjadwỳrmã ne Bēnjadwỳr djwỳnh kabēn ne kum, 'Amrē idjubõk'ānh nhỹ, Abēnjadwỳr raxkam idjubõk'ānh nhỹ.

³⁵ Ikam ama ba amrē awỳr akurē djwỳnhõ mõ ga me kwỳo apardjan me kwỳ nhimex.' Nām Metĩndjwỳnh ã Kritumã ane.”

Nām ã Dawi me bakukãmāremã ane. ³⁶ Me abē idjaer kunĩ dja ga me Dawi kabēnja man 'ã ikabēn mar pydji. Mrāmri ne Metĩndjwỳnh Jeju'ã Bēnjadwỳrbē kumkati mēnhkumrēx. Kubē ne Kritukumrēx, me aje pĩte'y'ã nhõrja tãm. Ja dja ga me amim mar pydji. Nām ã Pedru memã ane.

³⁷ Nhyam me kute ja markam arỹm amim ngryk ne kaprĩre ne. Ne kam arỹm Pedrumē Jeju kute ar anorja kunĩmã kum,

—Akmere ar, mỳj dja ba me kam amijon? ane.

³⁸ Nhyam Pedru memã kum,

—Me on amikam akaprĩren wānh ajaxwemã anhiren Jeju Kritu'ỳr amijo akēx. Bar kam arỹm kukwakam kum ngõmã me ajangij. Nhyam Metĩndjwỳnh arỹm me ajaxwe maro aknon me akam ngryk kēt ne arỹm me amã Karõ jano nhyam ar me ajo ba. ³⁹ Be, Metĩndjwỳnh ne amrēbē me amã Karõ jarē. Ne ajte me akramē atāmđjwỳmã arē. Ne ajte anhỹr bē me mõr wãmã arē. Kute amiwỳr me 'wỳr kunĩ ne Metĩndjwỳnh arỹm memã Karõ jarē. Nām ã Pedru memã ane.

⁴⁰ Ne kam ajte memã Metĩndjwỳnh kabēn kumex jarēn axwe nēje me akre:n ajte memã karõ:. Nām memã kum,

—Me kamingrāny ja ne me axwekumrēx. Dja me ĩ me biknor tokry djākam akuno. Me gop mekõt abiknor kēt kadjy amipytã, ane. ⁴¹ Nhyam kam me kum kabēn

kĩnh ne tu amim markumrēx. Nhyam kam me arỹm Metĩndjwỳnhmã ngõmã me krãptĩ jangij. Mebē 3.000 ne me angij nhyam me arỹm mekõt tu amim Jeju markumrēxo ba.

Me kute Jeju mar kute abeno õbikwa.

Kar 4.32

⁴² Nhyam me mã Jeju kute ar anorja kukrãdjã man kõt ar amijo ba. Ne aben tã akuprõ. Ne Jeju kute aminhĩ'ã djwỳ jakren kokjērja tãm ne ajte kute 'ã akren kokjēro krĩ, aben tã, me kute tyk mar rã'ã kadjy. Ne aben tã Metĩndjwỳnhmã kabēno krĩ. ⁴³ Nhyam me te kute mỳjja marmã kam no tyk ne kute Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy Jeju kute ar anorja me aērbē mỳjja pumũnh kēt krãptĩ nhĩpēxo ba nhyam me kunĩ arỹm madjã kreti.

⁴⁴ Nhyam me kute amim Jeju mar kunĩ ro'ã ar ban kute abenbē mỳjja'õ nē kēt ne abenmã abennhõ mỳjjao ba.

⁴⁵ Ne amũ memã apỹnh aminhõ pykamē aminhõ mỳjja ngān pānh pi'õk kaprĩ jamỹ. Ne kam apỹnh me õ mỳjja kētmã pi'õk kaprĩ ngã. ⁴⁶ Ne kam akati kunĩkõt Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam axikõt Jeju maro krĩ. Ne kam apỹnh me ũrkwã kõt Jeju kute aminhĩ'ã djwỳ jakren kokjērja tãm ne ajte kute 'ã akren kokjēro krĩ. Ne kĩnh-tiren tu aben markumrēx ne ro'ã õ kwỳ krēno kumex.

⁴⁷ Ne mã Metĩndjwỳnhmã kum,

—Imã akĩnhkumrēx. Amexti:re, anhỹro kumex. Nhyam bu'ã me kunĩ kum me kĩnh. Nhyam Bēnjadwỳr djwỳnh akati kunĩkõt amiwỳr me kwỳo akēx. Aben totokmã amiwỳr meo akēx ne me axwebē me utã. Ne arỹm me kute amim Jeju mar kõt me umjuw nhyam me arỹm mekõt ar aben pydjo ba.

Pedru kute me'õ mrānh kēto mex.

3 Ne kam akati 'õkam arỹm myt ibõ, arỹm 3 ora nhyam Pedrumē Djuão ar Metĩndjwỳnh nhõ kikreti'ỳr tē. Akati kunĩkõt, myt ibõkam ne me bē idjaer kikretikam Metĩndjwỳnhmã kabēno krĩ. Nām ar 'ỳr tēn 'ỳr bõx nhyam me me'õ mỳn o tē. ² Adjākam ne mrānh kēt nhyam me mỳn o ba. Akati kunĩkõt ne meo ban kikreti jajkwa krekre kuri krĩ. Ajkwa krekre ja nhidjibē ne Kĩnh-tire. Nām me o ban krĩ nhyam kam me ngjēx kunĩkõt pi'õk kaprĩ'ã me 'wỳro krĩ.

³ Be, nām me kumỳn o tēn kam ỳr. Nhyam Pedrumē Djuãomē mekõt ãrmã tē nhyam ar omũn arỹm pi'õk kaprĩ'ã ar ku'uw. ⁴ Nhyam Pedrumē Djuãomē 'ỳr akēx ne omũ, omũnh tỳx ne kum, “Amrē ar ipumũ”, ane.

⁵ Nhyam arỹm ar kuman mỳjja jabej ar'ỳr akēx ne ar omũnhõ nhỹ.

⁶ Nhyam Pedru kum,

—Inhõ kryt jakao pi'õk kaprĩ kēt ne inhõ kēn karỳro pi'õk kaprĩ kēt. Nhyam be, atemã inhõ mỳjja ba amã arē. Be, Nadjarekam Jeju Kritu kukwakam on kãjmã djan on mrã, ane. ⁷ Nām anen tu ubõk'ānh ikra 'amỳn kãjmã aro tē. Nhyam on parmē parkõn mex ⁸ ne ekrux ne kãjmã dja. Ne arỹm tē. Ne kam arkõt Metĩndjwỳnh nhõ kikretimã wadjã. Nām arkõt arĩ tē, kĩnhkum-rēxkam arkõt ãtor tēn Metĩndjwỳnhmã mextire jarēn-hõ tē. ⁹ Nām kum mextire jarēn-hõ tē nhyam me kunĩ

arỳm omũ. ¹⁰ Omũn kam amim nokre pumũn arỳm abenmã kum,

—E kum, tãmwã ne kikreti jajkwa krekrebê Kĩnhtire kuri amijo à'wỳro krĩ. Je tũ mỳj ne arỳm kam nẽ? anen te aben kukijn kam no tyn kumex.

Me krãptĩmã Jeju'ã ujarẽnh.

¹¹ Nhy m rãnh kêt ne arỳm mexja arỳm Pedrumẽ Djuã aro tỳm ne aro dja. Metĩndjwỳnh nhõ kikreti jan-hãkam kikre kre kênhkam ne ar dja. Me kute kum Xaromão nhõ kikre kre kênh jarẽnhja. Nãm aro dja nhy m me kunĩ arỳm kam ar'ã akuprõn te kute marmã arkam no tyn kumex. ¹² Nhy m Pedru arỳm memã kum,

—Ga me abê idjaer, mỳkam ne ga me te aje marmã me'õjakam ano tyn akumex ne ar ijã ano mao akumex? Djãm ar ba ne bar me'õjamã m rãnh mex jad-jã? Kati. Ar ba ne bar ije o mex mar kêt. Djãm ar amimexo ne bar kum m rãnh mex jad-jã? Arkati. Jeju ne paro mex ne kum m rãnh mex jad-jã.

¹³ Ba me amã arẽ ga me ama. Metĩndjwỳnh kute Abraõomẽ Idjakmẽ Djakomẽ me bakukãmãre kunĩ ba djwỳnh arỳm jakam amirax kõt Kra Jejuo ra:xi. Tãmwã ne ga me amrêbê Piratumã kanga. Nhy m kam bit kute kum irermã. Ta kute arek me aro'ã ar ban umar mex kadjy bit kute kum irermã ga me kum, “Kati, Kati”, ane. ¹⁴ Be, Jeju ne Metĩndjwỳnh mexo mex ne katat ar amijo ban axwe kêt kumrẽx ga me kanga. Ne kam me'õ jaxwe kute me parja'ã Piratumã kum, “Tãmwã dja ga kum anhiren ano gẽ ta me ikõt arek ar ban umar mex”, ane. ¹⁵ Ne kam kute mỳjja kunĩmã tĩn jangjênh djwỳnhja bĩ. Nã gãm me bĩn'ã memã apnê nhy m me kubĩ.

Nhy m be, Metĩndjwỳnh ne arỳm akubyn o tĩn. Ar ba ne bar omũn me amã kõt 'ã idjujarẽnh ar iba. ¹⁶ Be, Metĩndjwỳnh ne amikõt Jejuo rax bar kam arỳm tu amim Jeju kamnhĩxkumrẽx. Tu amim kamnhĩxkumrẽx nhy m arỳm me'õjamã tỳx jadjàn o mex ne. Jeju ta ne ar imã ijamak bõ bar arỳm tu amim kamnhĩxkumrẽx nhy m arỳm prĩne me'õjao mex ne. O mex nhy m arỳm me anhipõkri dja ga me akunĩ arỳm omũ.

¹⁷ Be, akmere ar, ba me amã arẽ ga me ama. Anhõ bẽnjadjwỳrmẽ ne ga me ajamakkre kêt kam Jeju bĩ ba arỳm kuma. ¹⁸ Nhy m be, amrêbê: ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh kunĩ me bakukãmãremã kum, “Dja Kritu tokry. Metĩndjwỳnh kute Kra'ã Bẽnjadjwỳrbê kumkati mẽnhja dja tokry.” Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Nhy m me aben djõ'ã arẽnh mõ:n arẽnh mõr tãmtã: arỳm 'ỳr o bõx. Tũ:mrãm me akamingrãnyre amã kurê nhy m arỳm Kritu tokry. Me bakukãmãre kute arẽnh kõt Kritu tokry. Nãm ã Pedru memã ane.

¹⁹ Ne kam itepã memã kum,

—Kam me on amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ỳr amijo akẽx ne katat kabẽn man kõt ar amijo aba. Dja ga me ã amijo ane nhy m arỳm me ajo kĩnh ne. Ga, me kum kõrkam kaprĩja pumũ. Ne ajte kute ngõo kõmkam kĩnhja pumũ. Dja ã me ajaxwekam akaprĩkam me ajo kĩnh ane.

²⁰ Dja ga me ã amijo ane nhy m arỳm akubyn me amã Kritu jano. Amrêbê: me kute kãj bẽ me amã 'ã ujarẽnhja dja me amã ano. Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê ne Jeju. Kritubê ne Jeju. ²¹ Dja arek kãjkwa djwỳnhkam ar ba:n kam akubyn ruw. Kute akubyn mỳjja kunĩ ny kadjy akubyn ruw. Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnhja kunĩ ne me amrêbê: me bakukãmãremã ja jarẽnhkumrẽx. ²² Mrãmri ne Mõjdjê me bakukãmãremã kum,

“Ba ne ba Metĩndjwỳnh kukwakam me amã ikabẽn jarẽnhõ iba.

Dja Metĩndjwỳnh ĩ me akadjy amijo me anhõbikwa'õ pytã nhy m arỳm ĩ ikudjwa ã me amã kabẽn jarẽnhõ ane.

Dja me amã kabẽn jarẽ ga me prĩne aman kõt ar amijo aba.

²³ Nhy m me'õ kute kabẽn mar kêtja dja me o ajkẽ nhy m ajte õ me wỳnhkõt amirĩt kêt kumrẽx ne.” Nãm ã Mõjdjê ane nhy m Pedru kõt memã arẽ.

²⁴ Ne kam itepã memã kum,

—Mrãmri ne amrêbê Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh kunĩ apỳnh mỳjja apõxmã 'ã ajarẽ. Me ajte Kritu katormã 'ã ajarẽ. Nhy m jakam mỳjja arỳm amirĩt nhy m Kritu arỳm kato. Dja ga pi'õk kõt akubyn arẽnhõ tẽn Xamuwe'ỳr o bõx. Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh ne aben nhipẽ apõx tẽn. Kunĩã dja ga pi'õkkam ujarẽnh jarẽnhõ tẽn arỳm kõt ama. Kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh kunĩ ne me Kritu'ã memã ajarẽ. Ja dja ga me kõt ama. ²⁵ Ga me Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh kabẽnjao aba rã'ã ne. Metĩndjwỳnhmẽ me bakukãmãremẽ arỳm abenmã kabẽn jarẽnh mãm dji ga me kabẽno aba rã'ã. Nãm Metĩndjwỳnh Abraõomã kum, “Dja akrakam kra aben djõ'ã apõx. Aben djõ'ã apõx krãptĩ.

Atãmdjwỳ ja'õ dja meo kĩnh. Dja apỳnh pyka kunĩkõt meo kĩnh nhy m me arỳm kĩ:nhkumrẽx.”

Nãm ã Abraõomã kabẽn pydjĩn arẽnhõ ane. ²⁶ Be, ba me amã arẽ ga me ama. Kute meo kĩnh kadjy ne Metĩndjwỳnh amijo Kra pytãn me akumrẽxmã ano. Dja me anhĩ pỳnhkõt me ajaxwebê me ajo akẽx ne arỳm me ajo kĩnh. Ja kadjy ne me amã ano. Nãm ã Pedru memã ane.

Pedru me rũnh krãptĩmã Jeju'ã ujarẽnh.

4 Nãm ar memã kabẽno dja nhy m me rũnh arỳm ar'ỳr bõx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh ar'ỳr bõx. Metĩndjwỳnh nhõ kikreti nẽje ku'ẽ djwỳnhõ ba djwỳnhjadjwỳ mekõt ar'ỳr bõx. Mebê xadjudjẽumẽ mekõt ar'ỳr bõx. ² Pedru ar kãj bẽ memã Jeju tyk ne akubyn tĩn'ã ujarẽnhõ dja. Ne kam ajte kãj bẽ me kute amim Jeju mar tykja kunĩ akubyn tĩn'ã ujarẽnhõ dja. Jeju akubyn tĩn kõt me tĩn'ã ujarẽnhõ dja. Kam ne me rũnhja ngry:k ne arỳm ar'ỳr bõx. ³ Nãm me ar'ỳr bõx ne arỳm aro tỳm ne ar pa 'amỳn aro tẽn Ar kubê ijê. Arỳm me'ã akamãt 'ỳr. Nhy m kam me akati kadjy Ar kubê ijê. ⁴ Nhy m be, me kute Ar kubê ijê kेत्रi ne me kute ar kabẽn marja krãptĩ: arỳm tu amim Jeju

markumrēx. Ōbē me kute tu amim markumrēxjamē ajbir me krāptījamē ne me abenā mėnhkam krāptī:kumrēx. Me my ne mebē 5.000.

⁵ Nām me akati kadjy Ar kubē ijē nhyam kam me'ā akati nhyam me rūnh ar'ā akuprō. Mebēngētmē Mōjdjē kukrādjà mar djwǎnhmē ar'ā akuprō. Nhyam me kadjy Metīndjwǎnh mar djwǎnh nhō bēnjadjwǎyr raxbē Ananh mekōt nhỹ. Nhyam Kajbajmē Djuāomē Arexārimē Ananh nhōbikwa kunī ar'ā akuprō. Me rūnh ja ne me krīraxbē Djeruxarēkam ar'ā akuprō. ⁷ Nhyam me arým aro katon me ipōkri ar kudja. Nhyam kam me ar kukij ne arkum,

—Mǎj me'ō kukwakam ne gar mrānh kētjao mex? Mǎj ne idji kute? ane.

⁸ Nhyam kam Metīndjwǎnh Karō arým raxo Pedru kadjwǎnhbē nhỹn ar o ba. Nhyam kam memā kum, —Mebē idjaerkam me abēnjadjwǎyrmē ar abēngēt ar, ⁹ mǎjkōt ne bar imā me'ō punuja kaprīn o mex ga me abej ar ikukij. ¹⁰ Dja bar me amā arē ga me ama. Me gamē mebē idjaer kunī dja ga me ikabēn ma. Nadjarekam Jeju Kriutu, me aje pīte'y'ā nhōr ne bīn nhyam Metīndjwǎnh akubyn o tīnja. Jeju ja kukwakam ne me'ō mrānh kētja arým mex. Mex ne me anhipōkri dja ga me arým omū. ¹¹ Amrēbē: ne me bakukāmāre Jeju'ā ajarēn memā kum,

“E kum kēn ja ne me kute kikreo ām djwǎnhja kute kikremā armā te omūn bōm kumē.

Kēn ja ne arým kute kikremā o kajpar, kum o kajpar tǎxi.”

Nām ā me bakukāmāre memā anen arým 'ā pi'ōk no'ōk ne. Me aje kikreo ām djwǎnhwā pyrāk. Amā Jeju kurē nhyam arým kute kēnwā pyrāk ne arým kǎjkwa djwǎnhkam me bakunīmā nhỹ. ¹² Djām ikrebē me'ō kute me bajaxwebē me bapytār? Arkati. Me'ō kute me bapytār kētkumrēx. Mrāmri ne kute me bapytār kadjy Metīndjwǎnh memā Jeju pydji jarē. Nhyam pyka kunīkōt me bakadjy me'ōdjwǎy kētkumrēx. Nām ā Pedru memā ane.

¹³ Be, Pedrumē Djuāo ar memā kabēnkam me rūnh abenmā kum,

—E kum, arkum gwaj bapyma kētkumrēx. Be, ar kute me bakukrādjà mar kēt, ar kajgo mexi. Mǎj got ar nēn ā kabēn mexo ane, ane. Ne kam arým ar kuman abenmā kum,

—Be, ar Jejukōt ba tūmkam ne ar ā kabēn mexo ane, ane. ¹⁴ Nhyam ar kute me'ōo mexjadjwǎy ar ro'ā dja nhyam me omū. Ne te kute abenmā, “Nām ar 'ēx”, anhỹr prāmje.

¹⁵ Ne kam me rūnh me bikprōnh djā nēje ar ano nhyam ar tē. Nhyam me ar kǎxā aro aben maro nhỹ.

¹⁶ Ne abenmā kum,

—Mǎj dja gwaj ar on? Me kute Metīndjwǎnh raxmā kator kadjy ar mrāmri mǎjja pumūnh kēt raxja nhipēx. Me'ō punu mex nhyam ar arým o mex. Nhyam Djeruxarēkam me ja kunī arým omū. Kam gwaj baje te memā, “Nām ar 'ēx”, anhỹr prāmje. ¹⁷ Be, gwaj ar kangrōnh tǎx gē ar ajte Jeju'ā ujarēnh kēt. Gēdja amū me bu'ā me wā mar kēt. Nām me ā abenmā ane.

¹⁸ Ne kam amiwǎyr ar ku'uw nhyam ar bōx nhyam me arkum,

—Kwārīk wānh ajte Jeju kukwakam memā kabēn jarēnh kēt. Ne kwārīk wānh 'ā memā adjujarēnh kēt, ane. ¹⁹ Nhyam Pedrumē Djuāo ar memā kum,

—Be, mǎj dja bar nē? Metīndjwǎnh kute ar imā ar imex jarēnh kadjy mǎj dja bar nē? Djām me akabēnkōt ar ije Jeju'ā idjujarēnh kētmā? Nār kon, djām Metīndjwǎnh kabēnkōt ar ije Jeju 'ā idjujarēnhmā? Me gadjwǎy amikadjy ama. ²⁰ Be, ar ije Jeju akubyn tīnkōt omūnh ne ar ije kabēn mar. 'Ā dja bar bir idjujarēnhkumrēx ar iba. Te 'ā idjujarēnh kētmā, ane.

²¹ Nhyam kam me ajte ar kangrōn arkum ire nhyam ar arým mā tē. Me rūnh ne me te: kute aro aben mar nhyam me kute mǎj ar axwe'ō pānh kute aro bikēnhmā. Ar kute me'ōo mexkam ne me kātām kunī Metīndjwǎnhmā ra:x jarēn kum ar Kīnh. Me rūnh ren ar ajkē nhyam ren bu'ā me kātām ren kum me kurē. Kam ne me rūnh te: kute aro bikēnhmā. ²² Be, te me'ō jakryja abatānh mex nhyam ar arým o mex. 'Ā amexbē 40 nhijukri ne ajte amex rā'ā arým 'ā apēx nhyam ar o mex. Djā ne me mǎjja ja'ō pumū? Arkati.

Me kute Jeju mar kute Metīndjwǎnhmā rax jarēnh.

²³ Nām me rūnh Pedrumē Djuāo arkum ire nhyam ar mā tēn kam arým aminhō me ja'yǎr bōx. Ne kam me rūnh kute arkum kabēn kōt memā arē. Me kadjy Metīndjwǎnh mar djwǎnh nhō bēnjadjwǎyrmē mebēngētmē kabēn kōt arē nhyam me arým kuma.

²⁴ Ne kam axikōt Metīndjwǎnhmā kabēn ne kum,

—Bēnjadjwǎyr djwǎnh, abē Metīndjwǎnh. Ga ne ga kǎjkwa nhipēx ne pyka nhipēx ne ngō raxbē pyka kēt nhipēx ne kam mǎjja ar baja kunī nhipēx. ²⁵ Be, anhō āpēnh Dawi ne akukwakam memā kum,

“E kum, mǎkam ne apǎnh me ba djākam me bajtem ākrēo kumex? Mǎkam ne me amim mǎjja'ā karō kajgoo kumex?”

²⁶ Pykakam me bēnjadjwǎyr rūnh ar arým kǎjmā dja. Kute Bēnjadjwǎyr djwǎnhbē āptārmā arým kǎjmā djan itepato abeno akuprō.

Ō Kriudjwǎy me arým kute kubē āptārmā kǎjmā dja. Me ō Bēnjadjwǎyrbē kumkatibē āptārmā kǎjmā dja.” Nām ā me bakukāmāre Dawi ane. ²⁷ Be, Bēnjadjwǎyr djwǎnh, mrāmri ne Dawi kabēnkumrēx. Arým ne me kute Jejubē āptārmā akuprō. Akra Jeju ne amexo mex. Ga ne ga arým 'ā Bēnjadjwǎyrbē kumkati mē. Nhyam Erodjimē Pōxu Piratumē apǎnh me ba djākam me bajtemmē mebē idjaermē me kunī kute kubē āptārmā arým abeno akuprō. ²⁸ Ga ne ga amrēbē me kētri arým amim me'ā karōn amybým meo aba. Meo aba: nhyam kam me arým ā Jejuo ane. ²⁹ Me kute Jejubē āptārmā akuprō. Bēnjadjwǎyr djwǎnh, jakam dja ga me kute ar ikangrōnhja ma. Ne kam ar imā itǎx jadjā bar imā me uma kēt ne me kunīmā akabēn jarē. Ar ibē anhō āpēnh. ³⁰ Dja ga ar imā tǎx jadjā bar me punuo mex ne akra kukwakam me aērbē mǎjja pumūnh kēt nhipēx. Me te kute mǎjja marmā kam no tyk ne ku'ēn araxmā

kator kadjy bar mỳjja pumũnh kêt nhípêx. Akra ne mexti:ren axwe kêt kumrêx, ane.

³¹ Nãm me Metĩndjwỳnhmã kabên pa nhym me bikprõnh djà arỳm amingrêk ne. Nhym Metĩndjwỳnh Karõ arỳm me ĩ pỳnhkõt raxo me kadjwỳnhbê nhỳn ar meo ba. Nhym me arỳm kum me uma kêt ne memã Metĩndjwỳnh kabên jarê.

Me kute abenmã õ mỳjja nhõr.

Kar 2.42

³² Nhym kam me kute amim Jeju mar krãptĩ: kum aben jabê. Me ĩ pỳnhkõt kum aben jabên kum Jejuo kĩnh prãm. Ne aminhõ mỳjja kunĩo aminhõ kêt ne amikutã abenmã kwỳ ngã. ³³ Nhym Jeju kute ar anorja mã memã kum,

—Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju akubyn tĩn. Ar ba ne bar tĩnkõt omũ, anen mã memã 'ã ujarênh ar ba. Metĩndjwỳnh ne arkum tỳx jadjà nhym ar tỳ:x ne memã 'ã ujarênh ar ba. Nhym Metĩndjwỳnh arỳm tu me kunĩmã ukapĩ jadjà nhym me arỳm ukapĩ:kumrêx. ³⁴ Nhym kam me'õ kum mỳjja'õ prãm kêt kumrêx. Mỳkam? Bir, apỳnh me ĩ djari ne me õ pyka nàr õ kikre. Ne kam aben totokmã amũ memã kungã. Ne kam pãnh amim pi'õk kapĩ byn o tẽn ³⁵ mã Jeju kute ar anorjamã kungã. Nhym kam ar mã me õ mỳjja kêt mã pi'õk kapĩ ngã. Me õ mỳjja kêt kõt memã kungã nhym me kam o mã amim mỳjja jamỳ. Ne kam me'õ kum prãm kêt.

³⁶ Kamã ne me'õ nhidjibê Jõdje. Jeju kute ar anorja ne kum idji ny jarê. Kum Banabe jarê. Me kapĩreo kĩnh djwỳnh'ã ne ar kum idji jakren kum arê. Kubê ne me bẽ Rewi'õ. Apêxtibê Xiprekam ne abatãnh djà. ³⁷ Banabe ne arỳm õ pyka. Ne kam pãnh kadjy arỳm amũ memã kungã. Ne kam amim pi'õk kapĩ byn o tẽn arỳm Jeju kute ar anorjamã kungã. Nãm arkum 'êx kêt ne arkum kungã.

Ananijmẽ Xapire ar 'êx.

5 Nhym be, Ananijmẽ prõ Xapire ne ar õ pyka. Ne kam amũ memã kungãnh kam pãnh amim pi'õk kapĩ by. Ne kam 'êx. ² Nhym my prõmã kum,

—Gu amim kwỳo apdju, ane. Nhym, "Ã", ane. Nhym kwỳbito tẽn Jeju kute ar anorjamã o tẽn o bõx ne 'êx ne arkum,

—Mĩ, bar inhõ pyka pãnh pi'õk kapĩ jabit by, ane. Ne kam arỳm arkum kungã.

³ Nhym Pedru kum,

—Ananij, mỳkam ne Xatanaj arỳm ajo ba ga arỳm Metĩndjwỳnh Karõmã ajêx? Arỳm ne ga amim pi'õk kapĩ kwỳo apdju. ⁴ Ga ren anhõ pyka nhõr kêt nhym ren anhõ pyka rã'ã ga ren amexkumrêx. Nàr, aje memã õrkam ga ren pi'õk kapĩo aba rã'ãn ren amexkumrêx. Mỳkam ne ga amim ajêxa'ã karõ? Djãm ar imãbit ne ga ajêx got? Kati. Metĩndjwỳnhmãdjwỳ ne ga ajêx. Nãm ã Pedru kum ane.

⁵ Nhym Ananij kabên man arỳm tỳm ne ty. Nhym kam me kute arênh mar kunĩ arỳm umaje madjà kreti ne. ⁶ Nhym kam me abatãnh ny kwỳ kãjmã djan Ananij kupun o mõn arỳm adjà.

⁷ Nhym 'ã myt kwỳr kãjbê 'iry. 'Ã 3 ora apêx. Nhym prõja kute mjên tyk mar kêt rã'ã. Ne kam arỳm me'yr wadjà. ⁸ Nhym kam Pedru kum,

—Aje, on imã arê. Mỳj ne gar pyka pãnh pi'õk kapĩ on aby? Djãm jabit? ane.

Nhym mjên kõt kum 'êx ne kum,

—Õ nà. Bar amim ã pi'õk kapĩ byro ane, ane.

⁹ Nhym Pedru kum,

—Mỳkam ne ga aje Bẽnjadjwỳr djwỳnh Karõmã amikurê'uk kadjy amjên mẽ aben kõt akabên dji? Ota, amjên jadjà djwỳnh ar arỳm akubyn kikre jãkwa krekre'yr mõ. Dja ar rùm gadjwỳ ajo mõ, ane.

¹⁰ Nhym on parbê tỳm ne arỳm ty. Nhym ar abatãnh nyre arỳm wadjà. Nhym arỳm ty nhym ar omũ. Ne kam o mõn mjên kuri adjà. ¹¹ Nhym me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja kunĩ arỳm umaje madjà kreti. Me kute ar tyk jarênh mar kunĩ arỳm umaje madjà kreti.

Pedru ar kute me krãptĩo mex.

¹² Nhym Pedrumẽ Jeju kute ar anorja kunĩ mỳjja pumũnh kêt krãptĩ nhípêxo ba. Me te kute mỳjja mar mã kam no tyk ne ku'ên kute Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy ne ar mỳjja nhípêxo ba. Xaromão nhõ kikre kre kênhkam ne me kunĩ axikõt Jeju maro krĩ. ¹³ Nhym me kãtãm te me umaje ne te me ikõ'ã krĩ prãmje ne amybỳm abenmã me mexkumrêx jarêho kumex.

¹⁴ Nhym kam me krãptĩ kum Bẽnjadjwỳr djwỳnh kĩnh ne arỳm tu amim markumrêxo kumex. Amim maro kumex ne arỳm mekõt akuprõ. Nhym kam me kute amim marja arỳm krãptĩ: tẽ. Me mymẽ me niremẽ arỳm krãptĩ: ne.

¹⁵ Nhym Jeju kute ar anorja mỳjja pumũnh kêt nhípêxo ba. Nhym me me punuo apõx ne Pedru kukãm pry jakã'ã me adjwỳro mõ. Me ikwã djãkam nàr aty djãkam me adjwỳro mõ. Dja Pedru tẽn kõt karõbit me kwỳ'ã rôrõk nhym me arỳm mex. Ja kadjy ne me kukãm me adjwỳro mõ. ¹⁶ Nhym Djeruxarê bu'ã me krĩ djari me jadjwỳ me krãptĩ: 'ã akuprõ. Me aben totokmã 'yr me punu jamỳn o ban o bõx. Me karõ punu kute meo badjwỳ nhym me aben totokmã 'yr meo ban meo bõx. Nhym Metĩndjwỳnh arỳm me kunĩo mex ne.

Me kum ar kurê.

¹⁷ Nhym kam me rũnh kwỳ arỳm Pedru arkam ngryk ne. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr raxmẽ ro'ã me bẽ xadjudjêu krĩ kunĩ arkam ngry:k ne.

¹⁸ Jeju kute ar anorjakam ngryk ne ar'yr mõn ar'yr bõx ne arỳm aro tỳm. Ne kam Ar kubê ijê nhym kam me kunĩ ar omũ. ¹⁹ Nhym Bẽnjadjwỳr djwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh 'õ akamãtkam ar'yr bõx ne arỳm arkum kikre'ã ijê djã'ã kuta. 'Ã kutan arỳm aro katon arkum,

²⁰ —Dja gar Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam tẽn adju jarêho dja. Dja me tu amim Jeju markumrêx ne arỳm kõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Tãm dja gar memã 'ã adju jarêho dja, ane.

²¹ Nhyam ar kadjy mrãnh djwỳnh kabẽn man kam myt katorkam arỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikretimã wadjã. Wadjàn arỳm 'ã memã ujarẽnho dja. Memã ujarẽnho dja nhyam wãnh me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax ar arỳm me rũnh bikprõnh djakam bõx. Bõx ne arỳm amiwỳr õ me rũnhõ akuprõ. Mebê idjaerkam me rũnh kunĩõ akuprõ. Me rũnhõ akuprõ nhyam arỳm mebê ijê djãmã ar'ỳr me krãkamngõnh jano nhyam me 'ỳr mõ. ²² 'Ỳr mõn arỳm mebê ijê djã'ỳr bõx ne te ar abej. Te: ar abej ne arỳm ar abej aprã. Ne kam akẽx ne me rũnh'ỳr mõn 'ỳr bõx ne memã kum,

²³ —Mebê ijê djã'ã ijê tỳx mex nhyam kre'ã ku'ẽ djwỳnh ar bõm 'ã ijê djã kabem dja ba me ar omũ. Ne kam 'ã ijê djã'ã kurẽn te kadjwỳnhbê ar abej aprã, ane.

²⁴ Nhyam me rũnh arỳm me kabẽn ma. Metĩndjwỳnh nhõ kikreti nẽje ku'ẽ djwỳnhõ ba djwỳnh me kabẽn ma. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr me kabẽn ma. Ne te aben kukij ne abenmã kum, —Je, mỳj dja ar ijukri nẽ? ane.

²⁵ Nhyam kam me'õ me'ỳr bõx ne memã kum, —E kum, onĩj me aje Ar kubê ijêja Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam memã ujarẽnho dja, ane. ²⁶ Nhyam kam kikreti nẽje ku'ẽ djwỳnhõ ba djwỳnhja ar'ỳr õ me jao mõn ar'ỳr bõx. Ne arỳm arkum prĩre ne akubyn me rũnh'ỳr aro bõx. Kum me kãtãm krãptĩ pymakam. Ar'ỳr tẽm kẽtri ne me abenmã kum,

—Gu me ren aro ajkẽ nhyam me ren pãnh kẽno me batitik ne me bapa, ane.

²⁷ Kam ne me arkum prĩre ne arỳm me rũnh'ỳr aro bõx. Aro bõx nhyam ar arỳm me kabem dja. Nhyam kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax kukij ne arkum,

²⁸ —Bar arỳm ar amã ikabẽn ne. Jeju kukwakam memã 'ã adjujarẽn kêt kadjy ar amã ikabẽn gar ajte 'ã adjujarẽn ar aba nhyam arỳm krĩraxjabê Djeruxarê kunĩkõt me abenmã ar akukràdjã jarẽnho ipõk ne. Gar kam aje bit ar ijã ar ijaxwe nhõrmã memã ar ije Jeju bĩn djwỳnh jarẽnho aba, ane.

²⁹ Nhyam Pedrumẽ Jeju kute ar anorja kunĩ memã kum,

—Bar me amã arẽ ga me ama. Be, dja Metĩndjwỳnh ar imã 'ã karõ bar mrãmri ajbit kabẽn markumrẽx ne kõt ar amijo iba. Nhyam be, dja me te ar imã atemã kabẽn jarẽ bar mar kêt ne. ³⁰ Be, Metĩndjwỳnh kute me bakukãmãreo ba ja ne arỳm akubyn Jejuo tĩn ne. Me ga ne ga me pĩ'ã anhõn arỳm abĩ. Nhyam Metĩndjwỳnh arỳm akubyn o tĩn ne.

³¹ Be, tãm ne Metĩndjwỳnh arỳm o wabi nhyam arỳm ubõk'ãnh bẽnjadjwỳr rax ne memã nhỹ. Kute me utar kadjy memã nhỹ. Dja mebê idjaermã amak bõ nhyam me arỳm amikam kaprĩren wãnh axwemã iren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽx. Nhyam kam Metĩndjwỳnh arỳm me axwe maro aknon mekam ngryk kêt. Ja kadjy ne Metĩndjwỳnh arỳm Jejuo wabi nhyam memã nhỹ. ³² Ar ba ne bar omũn memã 'ã idjujarẽn ar iba. Metĩndjwỳnh Karõdjwỳ ne omũ. Me kute kabẽn mar ne kõt ar amijo baja ne Metĩndjwỳnh arỳm memã Karõ jano nhyam arỳm meo ba. Nãm ã Pedru ar memã ane.

³³ Nhyam me arỳm ar kabẽn man arkam ngryk ne àkrẽo kumex. Ne bit kute ar parmã. ³⁴ Nhyam Gamarij raxja arỳm me rũnh nhipõkri kãjmã dja. Kubê ne mebê pardjẽu'õ ne kubê mebê idjaer kukràdjã mar djwỳnh'õ. Nhyam me kunĩ kum kĩnh. Gamarij kãjmã djan Pedru ar'ã memã kum,

—Ar o akator ngrire, ane. Nhyam me arỳm aro kato.

³⁵ Nhyam Gamarij arỳm ar kãxã memã kum,

—Ba ar amã arẽ. Kwãrĩk wãnh ajmã aro kêt. Dja gar ar par jabej mỳj dja gar ijukri nẽ?

³⁶ Ba ar amã arẽ gar ama. Amrẽbê me'õbê Teuda ari memã amiraxo àmra ar ba. Nhyam me krãptĩ kute 400 pyrãk mã kõt ajkamẽ. Nhyam kam me arỳm kubĩ nhyam me kunĩ kõt baja arỳm ajmã nhyam arỳm kêt ne.

³⁷ Nhyam kam me'õbê Djuda memã amijo amirĩt ne. Bẽnjadjwỳr bajtem amrẽbê kute me idji'ã pi'õk no'õko àmri ne Djuda memã amijo amirĩt ne. Pykabê Garrẽjakam ne abatãnh djã. Djuda amijo amirĩt ne amikõt me krãptĩ kamẽ. Ne kam adjwỳnhdjwỳ arỳm ty nhyam me kunĩ kõt bajadjwỳ arỳm ajmã.

³⁸ Be, Teudamẽ Djudakõt me krãptĩ ba. Ne kam me ta arỳm bimãnhja dja gar ama. Pedru arkum anhkra karo gẽ ar ta mekõt ar ba. Godja ar ta amikabẽnkõt meo ba jabej nhyam me ta ã ajmã. Amrẽbê me ja kõt dja me ta ã bimãnhõ ane. ³⁹ Nãr, godja ar mrãmri Metĩndjwỳnh kabẽnkõt meo bakumrẽx jabej gwaj te aro àpanh ne aben bê me ngrãnh prãmje. Gwaj ren aro ajkẽn arỳm ren Metĩndjwỳnhmã amikurẽtuw.

⁴⁰ Nãm ã memã ane nhyam me arỳm kõt amikabẽn dji. Ne kam amiwỳr Jeju kute ar anorja 'uw nhyam ar arỳm bõx. Nhyam kam me ar titik ne arkum,

—Kwãrĩk wãnh Jeju kukwakam memã adjujarẽn kêt, ane. Ne kam arỳm arkum ire nhyam ar tẽ.

⁴¹ Djãm ar kaprĩre ne ar tẽ? Kati. Ar kĩnhkumrẽx ne me rũnhbê tẽ. Mỳkam ne ar kĩnh? Bir, ar amim,

—Be, Metĩndjwỳnh ta ne amim ar ijã karõn amim, “Be, me kum Jeju kurê. Dja kõt me kum ar adjwỳnhdjwỳ kurê.” Nãm ã amim ar ijã karõo ane. Nãm ar ã amim anen arỳm kĩnhkumrẽx. Metĩndjwỳnh ta kute amim ar'ã karõkõt ar tokrykam ar kĩnhkumrẽx ne me rũnhbê tẽ. ⁴² Ne kam akati kunĩkõt kãj bê memã Jeju kukràdjã'ã ujarẽn ar ba. Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam o ba. Me õ kike kunĩ kõt o ban memã kum,

—Mrãmri ne Jejubê Kritukumrẽx. Mrãmri ne Metĩndjwỳnh Jeju'ã me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati mẽnkhkumrẽx, anhỹro ba.

Me kute amijo Ar kubê 7 pytãr.

6 Nhyam kam Jejukõt me ba djwỳnh arỳm krãptĩ: Ne kam me kwỳ me bajtembê kregu kabẽnkam kabẽn nhyam me kwỳ mebê idjaer kabẽnkam kabẽn. Nhyam kregukam me kwỳ kabẽnja idjaerkam me kwỳ kabẽnjakam kaprĩre ne. Nãm me Jeju kute ar anorjabê 12'ã abenmã kum,

—Be, Pedru ar akati kunĩkõt me 'uwĩõ djuw mex nhyam kam me bakam me 'uwĩ kwỳ 'ã kãtãm, ane.

² Nhyam Pedru ar arỳm kuman arỳm amiwỳr Jeju kõt

me ba djwỳnh krãptĩ:ja 'uw. Nhyim me ar'ã akuprõ nhyim ar arỳm memã kum,

—Godja bar memã mỳjja nhõrbito iban arỳm te ije Metĩndjwỳnh kabẽn'ã memã idjujarẻnh prãmje. Nhyim kam arỳm ar akaprĩre ne.

³ Be, mỳj dja gwaj nẻ? Bir, akmere, àpnhĩre ar, dja gar me kwỳo aben man me'ã aben kukij ne abenmã kum, “Djãm me kunĩ kute ar mex jarẻ? Djãm Metĩndjwỳnh Karõ raxo ar kadjwỳnhbẻ nhỳn aro ba? Djãm ar krã mex”? ane. Dja gar ã me kabio ane. Nhyim kam me kwỳ ã mexo ane, gar mekam amijo Ar kubẻ 7 pytàn ar imã ar arẻ. Ar imã ar arẻ bar arỳm ar'ã meo djuw mex djwỳnh rẻ. ⁴ Ne kam meo djuw mex kẻt ne ate ikrã. Ate ikrãn arỳm Metĩndjwỳnhmã ikabẽn 'ãno djan memã kabẽn jarẻnh 'ãno djan ar o iba, ane.

⁵ Nãm ar ane nhyim me kunĩ arỳm kum ar kabẽn kĩnh ne. Ne kam arỳm amijo Exewão pytã. Nãm mrãmri tu amim Metĩndjwỳnh markumrẻx. Nhyim Metĩndjwỳnh Karõ raxo kadjwỳnhbẻ nhỳn ar o ba. Nhyim kam me amijo me kwỳ pytã. Piriipimẻ Prokorumẻ Nikanỏmẻ Ximỏmẻ Pamenajmẻ Nikoraumẻ ne me amijo ar utã. Nikorau ja ne amrẻbẻ kubẻ me bajtem. Krĩraxbẻ ãxikikam ne abatành djã. Ne kam arỳm mebẻ idjaer kukrãdjã man kỏt ar amijo ba. Ne kam arỳm tu amim Jeju markumrẻx. Mebẻ kregu kabẻnkam ne kabẽn.

⁶ Nãm me amijo ar utàn arỳm Jeju kute ar anorja kabem aro akuprỏ. Nhyim ar arỳm aro Metĩndjwỳnhmã a'uw ne ar'ã ikra jadjuw.

⁷ Nhyim kam me kute Jeju mar arỳm amũ memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẻnh kumex. Nhyim me kàtàm krãptĩ arỳm tu amim Jeju markumrẻx. Nhyim kam Jejukỏt me ba djwỳnh arỳm Djeruxarẻkam àptàr mex ne. Nhyim me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhdjwỳ krãptĩ: tu amim Jeju markumrẻx ne kabẽn man kỏt ar amijo ba.

Me kute Exewão pa 'amỳnh.

⁸ Exewão ne tu amim Metĩndjwỳnh mar tỳ:xkumrẻx nhyim Metĩndjwỳnh arỳm kum tỳ:x jadjã. Kum tỳx jadjã nhyim arỳm me ipỏkri mỳjja pumũnh kẻt rũnh nhipẻxo ba. Me punu mex nhyim meo mexo ba. Me te kute mỳjja marmã kam no tyk ne ku'ẻn kute Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy ne ipẻxo ba. ⁹ Nhyim ate me kwỳ kam kabẽn punun arỳm Exewãomẻ aktã kabẻno aben japanho dja. Mebẻ idjaer bikprỏnh djã 'ỏ kurũm ne me mỏ. Me bikprỏnh djã jamã ne me kum,

—Me ta ar ban ta amim àpẻnh ar ba ne ja, ane. Krĩraxbẻ Xirenimẻ Arexã kurũm ne me ja mỏ. Nhyim pykabẻ Xirxijmẻ Adjij kurũm me jadjwỳ mỏ. Ne kam Exewãomẻ aktã kabẻno aben japanho dja: ¹⁰ nhyim Metĩndjwỳnh Karõ kukwakam memã kabẽn ne kabẽn katãto me akrenh mex ne. Nhyim kam me te: kute kabẻno itymã o ku'ẻ.

¹¹ Te: kute kabẻno itymã o ku'ẻn kam tẻn arỳm me kãxã me kwỳmã pi'ỏk kaprĩ jarẻ. Nhyim me arỳm me'ỳr bẻx ne memã 'ẻx. Pi'ỏk kaprĩ pãnh arỳm memã Exewão'ã 'ẻx ne me kunĩmã kum,

—Be, Exewão ne arỳm me bakukãmãkjẻ Mỏjđjẻmẻ Metĩndjwỳnh japyrẻ bar arỳm kuma. Nãm me ã anen mebẻ Exewão kurẻo dja.

¹² Mebẻ kurẻo djan arỳm memã kurẻtuw. Mebẻngẻt-mẻ Mỏjđjẻ kukrãdjã mar djwỳnhmã kurẻtuw. Nhyim me arỳm kam àkrẻo kumex ne 'ỳr prỏt ne o tỳm ne pa 'amỳ. Nhyim me rũnh krãptĩ arỳm kutẻp akuprỏ nhyim me arỳm me'ỳr o bẻx.

¹³ Ne kam me rũnh kabem me 'ẻxnhĩ kwỳ dja. Nhyim me arỳm me rũnhmã Exewão'ã 'ẻx ne memã kum,

—Me'ỏ ja ne mã Metĩndjwỳnh nhỏ kikreti japyro ban mã Mỏjđjẻ kukrãdjã japyro ba. ¹⁴ Nãm mã memã kum, “Nadjarekam Jeju dja ĩ Metĩndjwỳnh nhỏ kikretio ajkẻn pyka mẻ o amrã. Mỏjđjẻ kute me bakukãmảremã kukrãdjã jarẻnhja dja pãnh me bamã kukrãdjã 'ỏdjwỳ jarẻ gwaj baje we mar ne kỏt amijo babamã.” Nãm ã memã anhỳro ba bar arỳm kuma. Nãm me 'ẻx ne ã me rũnhmã arẻnh o ane.

¹⁵ Nhyim kam me rũnh kunĩ Exewãokam no ty. Kam no ty nhyim nokre arỳm amijo Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh nokre pyrãk nhyim me arỳm nokre pumũ.

Exewão me rũnh krãptĩmã me kukãmãkjẻ'ã ujarẻnh.

7 Nhyim kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhỏ bẻnjadjwỳr rax kum kabẽn ne kum,

—Djãm kỏt ne me arẻ? ane.

² Nhyim tu me kukãmảre'ã ajarẻn memã kum,

—Akmere, mebẻngẻt ar, dja ga me ikabẻnja ma.

Metĩndjwỳnh ne me bakukãmảre Abraỏomã amijo amirĩt. Prẻne me:xkumrẻx ne uma: ne arỳm kum amijo amirĩt ne. Pykabẻ Arẻkam ar ba kẻtri Mexomikam ar bari ne Metĩndjwỳnh arỳm Abraỏomã amijo amirĩt ne.

³ Ne kam kum,

“Anhỏ pyka kurũm akato. Kam anhỏbikwa ar baja Ar kubẻ akato.

Dja ga tẻ: ba kam ĩ amã pyka 'ỏdjwỳ jakre ga kam 'ỳr tẻn 'ỳr bẻx”, ane.

⁴ Nhyim kam kabẽn kỏt pykabẻ Kaudjẻkam me ja nhỏ pyka kurũm katon tẻ. Tẻ:n kam arỳm pykabẻ Arẻ'ỳr bẻx ne kam ar ba. Nhyim kam bãm kute irja arỳm kam kubẻ ty. Nhyim kam Metĩndjwỳnh arỳm pykaja tằmmã ano nhyim 'ỳr tẻn arỳm 'ỳr bẻx. Kam ne ga me ar aba.

⁵ Djã ne Metĩndjwỳnh pyka jakam kum pyka 'ỏ ta nhyim arỳm o aminhỏ? Kati. Kute kam kum pyka'ỏ 'ỳr kẻtkumrẻx. Kum 'ỳr kẻt ne arỳm kukãm kum arẻnhbit ne kum, “Dja ba ĩ anhỏ kadjy amã pyka ja kanga. Dja akrakam kra aben djỏ'ã apỏx ne arỳm atãmdjwỳ krãptĩ: Me jamẻ me amã dja ba kanga ga me arỳm o aminhỏ.” Nãm ã kraxje kra'ỏ kẻt rã'ỏkam ã kum ane. ⁶ Ne kam Metĩndjwỳnh ajte Abraỏomã kum,

“Atãmdjwỳ krãptĩ dja me me bajtem nhỏ pykakam ar ba. Ne kam arỳm memã àpẻnh kajgo ar ba. Ar ba nhyim me arỳm àpẻnh pytỏo me kamjẻro ba. Meo ba: nhyim pyka wỏkam arỳm me'ã amex krãptĩ: kubẻ 400 apẻx.

⁷ Dja ba kam me tokry pãnh meo ajkẻ. Me bajtem kute me àpẻnh'ã memã àpnẻnh djwỳnh o ajkẻ. Kam

dja atãmdjwỳ ar katon arỳm pyka jakam bõx ne imã àpênh ar ba."

Nãm ã Metĩndjwỳnh Abraõomã ane. Nhyam Exewão kõt memã arẽ. ⁸ Ne kam itepã memã kum,

—Ne kam Metĩndjwỳnhmẽ Abraõo ar abenmã kabên jarênh mãmdji nhyam kamã Metĩndjwỳnh kum, "Dja ga me aben djõ'ã me my nhinhu kà rê", ane. Nhyam kam arỳm Idjak dji nhyam ruw. Nhyam 'ã akatibê 8 nhyam arỳm kra my nhinhu kà krãta. Nhyam kam abatãnh ne arỳm Djako dji nhyam ruw. Ne kam abatãnh ne kam me bakukãmãre kubê 12 jadjuw. Nãm ar aben jatãri apõx tẽ ne arỳm abatãnh ne.

⁹ Ne kam te kute Jõdje pyrãk prãmje arỳm kam ngyrk ne. Kam ngyrk ne pi'õk kaprĩ kadjy arỳm me bajtemmã kanga. Nhyam kam me pykabê Edjitukam kum ire nhyam kam memã àpênh kajgo ar ba. Nhyam be, Metĩndjwỳnh ne mã Jõdje mẽ amijo kajkep ¹⁰ ne kaprĩ djã kunĩbê utã. Nãm kum krã mex jadjã nhyam bẽnjadjwỳr arỳm kum Kĩnh. Edjitukam me õ bẽnjadjwỳr rax nhidjibê Parao kum Kĩnh ne arỳm 'ã bẽnjadjwỳr mẽ. Nhyam kam pykabê Edjitukam Parao nhõ me kunĩmã nhỳn kum õ mỳjja kunĩ pumũnho ba.

¹¹ Nhyam kam Edjitukam me jamẽ pykabê Kanaãkam me ja kunĩbê djwỳ kêt. Nhyam prãm arỳm me pa:ro dja nhyam me arỳm kaprĩ:ren kumex. Nhyam me bakukãmãre ar te amityx djã jabej aprã. ¹² Ne kam abenmã kum, "Edjitukam ne me djwỳo atom nhyam kumex", ane. Nhyam Djako me kabên man arỳm djwỳ'yr me bakukãmãre ar ano. ¹³ Nhyam ar Edjitu'yr tẽn arỳm 'yr bõx. Ne kam akẽx ne arỳm akubyn aminhõ pyka'yr bõx. Ne kam ajte 'yr tẽn 'yr bõx. Nhyam kam kamy arkum amijarênho amirĩtkumrẽx ne arkum, "Ba. Axikõt gwaj bajapõx", ane. Nhyam kam me Paraomã Jõdje nhõbikwa jarẽ nhyam kuma.

¹⁴ Nhyam kam Jõdje arỳm bãm Djakomẽ ar'yr kamy ar ano. Õbikwa kunĩ'yr ano. Me abenã ar mẽnhkam ne ar krãptĩkumrẽxbê 75. ¹⁵ Nhyam kam Djako ar Edjitu'yr tẽn kam 'yr bõx ne kam arek kam ar ba. Nhyam kam Djako kubêngette kubĩ. Nhyam kam me bakukãmãre arkubêngette ar kupa. Aben nhipẽ ar paro tẽ.

¹⁶ Nhyam me amũ krĩrãxbê Xikĩkam aro ban arỳm kẽnkrekam ar angij. Amrẽbê: ne ar kukãmãre Abraõo kute me tyk jangjênh kadjy mebê kẽnkre by. Xikĩkam Imõ tãmdjwỳmã ne ngõnhponho pi'õk kaprĩ ngãn pãnkh kẽnkre ja by. Kẽnkre jakam ne me ar angij.

¹⁷ Nhyam tũmrãm Metĩndjwỳnh arỳm kute memã pyka kanga kadjy amikabên tũm ma. Kute amrẽbê: Abraõomã pyka jarênhja arỳm kute memã kanga kadjy amikabên tũm ma. Nhyam Edjitukam arỳm me àptãr mex mẽ. ¹⁸ Me àptãr mẽ nhyam atemã bẽnjadjwỳr rax me kadjy kato. Bẽnjadjwỳr ja ne kute me kukãmãre Jõdje'ã ujarênh mar kêt. ¹⁹ Nãm me kadjy katon arỳm me banhõ me wỳnhmã 'ẽx ban ar meo bikênho ba. Nãm me bakukãmãremã me prĩre'ã karõn memã kum, "Dja me prĩre axidjuw ga me bõm arẽ gẽ ty", ane.

²⁰ Nhyam kam Mõjdjê ruw. Nhyam Metĩndjwỳnh kum Kĩnh. Nhyam kam nã ta ùrkwãkam o kaõro krĩ nhyam arỳm 'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. ²¹ Nhyam

kam me bõm kudji. Nhyam Parao kra ni arỳm amim kumỳn kra'ã amim o djuw mex. ²² Nhyam kam me kum pykabê Edjitu nhõ me ja kukrãdjã kunĩ jarẽ nhyam arỳm kuma. Ne kute me kabên jarênh kadjy kabên mexkumrẽx ne àpênh mex kadjy tỳxkumrẽx.

²³ Ne arỳm abatãnh mex ne. Rwỳk'ã amexbê 40 apêx nhyam amim, "Ba 'yr inhõ me wỳnhbê idjaer pumũ", ane. ²⁴ Ne me'yr tẽn kam me'yr bõx. Nhyam Edjitukam me kra'õ mebê idjaer'õo bikênho dja nhyam omũn arỳm o ngyrk ne kubĩ. ²⁵ Be, kute bĩn kêttri ne amim, "Be, Metĩndjwỳnh kukwakam dja ba me utã. Godja me kõt ima", ane. Nhyam kam me kute mar kêt. ²⁶ Nãm Edjitukam me kra'õnh bĩ nhyam 'ã akati nhyam õ me wỳnh ar aben tako dja. Nhyam bit kute aro mexmã aben nêje arkum kabên ne arkum, "È, ar ikabên ma. Ar aje abeno anhõbikwajakam aben tako dja", ane.

²⁷ Nhyam kute ikjêo bikênho ãmja arỳm amũ Mõjdjê kujaten kum, "Nhỳnh ne me'õ me ikadjy ajã bẽnjadjwỳr mẽ, ga aben nêje ar imã akabên ne? ²⁸ Ga ne ga amũ-ja'ã Edjitukam me kra'õnh bĩ. Djãm aje ã ijo anhỹrmã"? ane. ²⁹ Nhyam arỳm kuman amijã maje atemã pykabê Midjijãmã prõt ne. Prõt ne kam 'yr bõx ne arỳm me bajtemwãkam ar ba. Ar ba:n kam arỳm kra ja dji nhyam ruw. Nhyam ajte ja dji nhyam ruw.

³⁰ Nhyam kam ar ba: nhyam 'ã amex krãptĩbê 40 apêx. Nhyam akati 'õkam arỳm kapõt kukritkam ar ba. Krãnhbê Xinaj bu'ã kapõtka ar ba: nhyam akaõk tu põko dja. Nhyam kuwykam Bẽnjadjwỳr djwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh kum amijo amirĩt ne. ³¹ Nhyam te kute marmã kam no tyn djan amim, "Je tõi, mỳj ne wã"? ane. Ne kute omũnh mexmã 'yr bikamênh tẽ nhyam Bẽnjadjwỳr djwỳnh kum,

³² "Ba ne ba ibê me akukãmãre nhõ Metĩndjwỳnh. Ibê Abraõomẽ Idjakmẽ Djako ar õ Metĩndjwỳnh." Nãm ã Bẽnjadjwỳr djwỳnh kum ane. Nhyam Mõjdjê umaje tertet ne ibõn djan te kãmã 'yr krãn kute omũnhmã.

³³ Nhyam Bẽnjadjwỳr djwỳnh kum, "È, aparkã kaba. Inhõ pykakam ne ga adjãm wã. Kwãrĩk wãnh o abikênh kêt.

³⁴ È, pykabê Edjitukam me kra ne inhõ me jao bikênho ba ba arỳm mrãmri me tokrykõt omũn me kangãngã ma.

Ije me utãr kadjy ne ba ruw. Amrẽ tẽ ba Edjitumã ajano."

Nãm ã Mõjdjê ane.

³⁵ Be, Mõjdjê ja ne me amrẽbê kangan kum, —Nhỳnh ne me'õ ajã bẽnjadjwỳr mẽ ne ga aben nêje ar imã akabên ne? ane. Be, me te kanga nhyam Metĩndjwỳnh ta arỳm me kadjy ano. Memã bẽnjadjwỳr kadjy ne ano. Kute me utãr kadjy ne ano. Bẽnjadjwỳr djwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh ne akaõk tu põkkam kum amijo amirĩt nhyam arỳm me kadjy ano. ³⁶ Nhyam kam Mõjdjê Edjitu kurũm meo mẽ. Kamã ne me aêrbê mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx. Me te kute mỳjja marmã kam no tyk ne ku'ên Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy mỳjja kwỳ nhipêx. Edjitukam ipêx ne ajte ngõ ra:x nhidjibê Kamrẽkrekam ipêx. Ne kam kapõt kukritkam meo ba:

nhym amex krãptĩbê 40 me'ã apêx. Nãm ã Exewão memã ane.

³⁷ Ne itepã ajte memã kum,

—Mõjdjê ja ne mebê idjaermã kum,

“Ba ne ba Metĩndjwỳnh kukwakam me amã kabên jarênho iba. Dja Metĩndjwỳnh ĩ me akadjy amijo me anhõbikwa 'õ pytà. Amijo utã nhym arỳm ikudjwa ã me amã kabên jarênho ane.”

Nãm ã Mõjdjê memã ane.

³⁸ Be, Mõjdjê ja ne kapõt kukritkam ar meo aben pydj-jin meo ba. Nhym kam krãnhbê Xinajkam Bẽnjadjwỳr djwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh kum kukràdjã jarê. Me kute katàt amijo ba'ã Metĩndjwỳnh kute memã karõkam kukràdjã ja ne kum arê. Me kute mar ne tĩn ne ar bamã ne kum arê. Nhym arỳm me bakukãmãremã arê. Nhym me aben djõ'ã abenmã arê gu me bakamingrãnyre arỳm baje mar ne o baba.

³⁹ Nhym be, me bakukãmãre ne me kum kabên mar prãm kêt. Me aminhirõ bê kabên rên arỳm te akubyn Edjitemã mõrmã bikraro nhỹ. ⁴⁰ Mõjdjê krãnh nhimõk'ã kute amikràkam ne me arỳm Arãomã kum,

“Mõjdjêwã, kute Edjitu kurũm me bajo kator ne kute me bajo mõr djwỳnhwã birãm mỳjwã ne arỳm ajmã on. Nhym got omũ. 'Yr aprõt ne me batĩndjwỳnh karõ kwỳ nhipêx gê me bakukãm ba.”

Nãm me ã Arãomã ane. ⁴¹ Ne kam arỳm mrybãri krare karõ nhipêx ne o we Metĩndjwỳnh. Ne kam arỳm we mry karõ kĩnh djã'ã mryo bõx. O bõx ne parbê kudjin arỳm kum kubĩ. Ne arỳm kute ikrao mỳjja nhipêxjakam Kĩnh katio dja. ⁴² Nhym Metĩndjwỳnh arỳm mebê amijo akêx ne wãnh memã ire. Me ta wãnh kute kanhêti krãptĩmã rax jarênho ba kadjy memã ire. Ije amã arênh kôt ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênh djwỳnh kabên'ã pi'õk no'õk. Kamã ne Metĩndjwỳnh memã kum,

“Ga me abê idjaer, djãm imã ne ga me mry paro aba? Me aje mỳjjamã mry paro aba nhym 'ã amex krãptĩbê 40 apêxja djãm imã ne ga me mry pa got? Arkati.

⁴³ Ate ne ga me mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx ne kum rax jarênho aba. Ne mã me karõbê Morkimã kikreo aba. Ne me anhõ metĩndjwỳnhbê Rẽnpanh nhõ kanhêti karõo aba. Aje ikupa'ã amijo aba prãm kam dja ba arỳm me anhõ pyka djwỳnh bê me akujate. Dja ba me bajtem nhõ krĩraxbê Babirõnij nhijukri me akujate.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh memã ane. Nhym Exewão arỳm kôt me rũnhmã arê.

⁴⁴ Ne itepã ajte memã kum,

—Mrykào kikre ne me bakukãmãre kapõt kukritkam ar o ba. Metĩndjwỳnh kute memã amijo amirĩt nhym me kute mar kadjy ar o ba. Ta ne Mõjdjêwã 'ã karõn kum, “Ije kikre'ã amã karõ kôt dja ga ipêx.” Nãm ã Mõjdjêwã 'ã karõo ane. Nhym arỳm kôt ipêx nhym me ar o ba. ⁴⁵ Nhym kam ô'ã me bakukãmãremẽ Djodjuwemẽ ar kikreo ba:n arỳm apỳnh me bajtem nhõ pyka djãri'yõr o bõx. Nhym Metĩndjwỳnh arỳm apỳnh me bajtem ba djãrio apan me kujate. Me kujate nhym me arỳm me pãnh pykakam ar ba. Nhym mebêngêt aben

kukãm me paro mõ. Me paro mõ nhym me tãmdjwỳ arỳm aben djõ'ã mrykào kikreo krĩ. O krĩ: nhym kam tũ:mrãm Dawi arỳm me kadjy katon kam me kadjy bẽnjadjwỳr. ⁴⁶ Nhym kam Metĩndjwỳnh kam kĩnh. Nhym kum, “Metĩndjwỳnh, abê Djakoo aba djwỳnh. Ba amã anhũrkwã nhipêx”, ane. ⁴⁷ Nhym be, Dawi ne kute kum kikre nhipêx kêt. Nhym be, krabê Xaromão ne arỳm kum kikre nhipêx.

⁴⁸ Nhym be, djãm me kute ikrao kum kikretikam Metĩndjwỳnhbê kumkati krĩ prãm got? Arkati. Me bakukãmãre kabên kôt ne ba ikabên jarê. Amrêbê: ne me Metĩndjwỳnh kukwakam memã kum,

“Bẽnjadjwỳr djwỳnh ne me amã,

⁴⁹ ‘Be, kute me bẽnjadjwỳr rũnh krĩ djã pyrãk ne ã kỳjrũm kãjkwakam ikrĩ djã ã imã nõr ane. Kãjkwabê ne ikrĩ djã.

Kute me par ku'ê djã pyrãk ne pyka ã iparbê imã nõr ane.

Be, djãm me kute imã kikreti'õ nhipêx nhym imãnhkutãmã? Arkati.

Djãm me kute imã ikrĩ djã'õ nhipêx ba kam inhỹr ne ityk djã kêtãmã? Arkati.

⁵⁰ Ba ne ba inhikrao kãjkwamẽ pyka nhipêx. Djã ne ga me ja ma’

Nãm ã Bẽnjadjwỳr djwỳnh me amã ane.”

Nãm kukwakam kabên jarênh djwỳnh ã memã ane. Ga, me kute ikrao kum kikreti nhipêxjakam Metĩndjwỳnhbê kumkati kam krĩ kêtja pumũ. Nãm ã Exewão memã ane.

⁵¹ Ne kam itepã ajte memã kum,

—Ba me amã arê ga me ama. Be, me akukãmãre kwỳ kute arĩk amijo ba'ã ne ga me amijakren arĩk ar amijo aban mã aminhirõbê Metĩndjwỳnh kabên rên anhõkre kadjwỳnhbê ajaxwe ar aba. Ne kam ajamakkre kêt kumrêx ne mã aminêje Metĩndjwỳnh Karõbê adjãptãr aba. ⁵² Nhỹnh got Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênh djwỳnh'õ nhym me akukãmãre kute o bikênh kêt? Nãm me mã aben kukãm me kupa. Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênh djwỳnh mã me bakukãmãremã kum, “Kritu ne katàt ne axwe kêt kumrêx. Mrãmri dja bõxkumrêx.” Nãm me mã ã memã ane nhym kam me mã me kupa. Tãm ne ajbir jakam bõx ga me arỳm kangan abĩ. ⁵³ Be, kadjy mrãnh djwỳnh ne me kadjy Mõjdjêwã Metĩndjwỳnh kabên jarê. Me kute katàt amijo ba'ã kabên jarê ga me aben djõ'ã o aba kajgon mar kêt ne kôt amijo aba kêt kumrêx. Nãm ã Exewão memã ane.

Me kute Exewão bĩn.

⁵⁴ Nhym me kute amijã kabên markam arỳm ngyrk tỳx mex ne. ⁵⁵ Nhym be, Metĩndjwỳnh Karõ arỳm raxo Exewão kadjwỳnhbê nhỹn ar o ba. Ar o ba nhym arỳm kãjmã krãn kãjkwã pumũn kam Metĩndjwỳnh pumũ. Prĩne me:xkumrêx ne uma: nhym omũ. Nhym Jeju Metĩndjwỳnh djubõk'ãnh dja nhym omũ. ⁵⁶ Nãm Exewão ar omũn arỳm memã kum,

—Ë ota, arỳm ne kàjkwa abenbê ajkij. Kute amijo ĩ ne bõxja ne arỳm ra:x ne Metĩndjwỳnh djubõk'ãnh dja, ba arỳm omũ, ane.

⁵⁷ Nhyam kam me tu kàj bê amran amijamak'ã pron itepato 'ỳr prõt ne. 'Ỳr prõt ne o tỳm ne ⁵⁸ arỳm krĩrax kurũm o kato, atykmã o katon kumẽ. Kumẽn kam kẽnõ titik ar o ba. Anhỳr djwỳnhhrãm ne me'õ abatàn nybê Xaur dja. Nhyam me aminhõ kubẽkào põx ne par-bê adjuw.

⁵⁹ Nãm me Exewãõ titik ar o ba nhyam arỳm amijo Metĩndjwỳnhmã a'uw ne kum,

—Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju, amim ikarõõ wabi, ane.

⁶⁰ Ne kam kõnkrãõ nhỳn kàj bê àmrao kum kabẽn ne kum,

—Bẽnjadjwỳr djwỳnh, dja ga me kute ibĩn pãnh jarẽn hêt. Nãm ã ane nhyam me arỳm kubĩ nhyam arỳm ty.

Me kute Jeju nhõ me jao bikẽnho mõi nhyam me bimàn h.

8 Be, me kute Exewãõ bĩn kêtĩri ne Xaur memã kum, "Rã'ã me ab'ĩ", ane.

Nhyam me kubĩn kam arỳm me krãptĩõ bikẽn hmo krax ne. Me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio bajao bikẽn hmo krax ne. Nãm me Djeruxarẽkam meo bikẽnho mõ:n me krãptĩ:õ ajkẽ. Nhyam me me umaje arỳm ajmã. Pykabê Djudejakam pyka kunĩkõt ajmã. Ne pykabê Xamarĩkam pyka kunĩkõt ajmã. Jeju kute ar anorjabit ne ar arek Djeruxarẽkam ar ba. ² Nhyam me kwỳ kum Metĩndjwỳnh jabêja ne Exewãõ mỳn o mõn arỳm adjã. Ne kam abej mu:w. ³ Nhyam be, Xaur arỳm àkrẽn ari me kute amim Jeju maro bikẽnho ba. Me kute Jejukõt ar aben pydjio bajao bikẽnho ba:n kikre kunĩkõt mrãn wangij ne me bjẽro mrãn meo apõx. Nãm me mymẽ me nireo mõn arỳm mebê ijê.

Piripi Xamarĩkam bõx ne Jeju'ã memã ujarẽn h.

⁴ Nhyam me amũ bimàn hja ne me arỳm memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnho mõ. Apỳnh me ba djari memã arẽnho mõ. ⁵ Kamã ne Piripi krĩrãxbê Xamarĩjã tẽn bõx. Ne kam arỳm kàj bê Kritu'ã memã ujarẽn h tẽ. ⁶ Nhyam me itepato arỳm kabẽn ma, me krãptĩ: kabẽn ma. Nãm mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx nhyam me arỳm omũn kam kunĩ kabẽn mar 'ãno dja. ⁷ Be, me karõ punu me krãptĩõ ba nhyam arỳm ano nhyam me karõ amran memã iren arỳm mã mõ. Nhyam ajte me akrymẽ me mrãn h kêt krãptĩõ mex. ⁸ Nhyam kam me arỳm krĩrax wãkam kĩnhti:re ne.

Ximãobê wajangare'ã ujarẽn h.

⁹ Nhyam krĩrax tãm kam ne me'õ. Me kum Ximãõ jarẽ. Ta ne kute amijo mỳjja mar pytãr, amijo apỳnh mỳjja mar pytãr ne ari amijo wajangao ba. Nãm me noo biknor ar o ba nhyam me kam no tyn kumex. Nhyam mã amijo rax ne memã kum,

—Ë, ba ne ba iraxkumrẽx, anhỳro ba. ¹⁰ Nhyam me kãtãmmẽ me rũnh kunĩ ma:r ar o ban abenmã kum,

—Tãmwã ne Metĩndjwỳnh pymao uman tỳ:x ne, ane.

¹¹ Be, amrẽbê ne amijo apỳnh mỳjja mar ne me kupẽn h ne me noo biknor ar o ba nhyam me arỳm maro ba. ¹² Mar ar o ba: nhyam kam Piripi arỳm memã kabẽn jarẽ. Memã Metĩndjwỳnh kute amim me utãr ne ar meo bakam kabẽn jarẽ. Ne Jeju Kritu'ã memã ajarẽ nhyam me arỳm kuman tu amim Jeju markumrẽx. Nhyam arỳm Metĩndjwỳnhmã ngõmã me angij. Me mymẽ me nire jangij.

¹³ Nhyam kam Ximãodjwỳ arỳm mekõt amim kuma. Amim kuma nhyam me arỳm Metĩndjwỳnhmã ngõmã adjã. Nhyam kam arỳm mã Piripi kõt ajkamẽ. Nhyam Piripi me aẽrbê mỳjja pumũnh kêt rũnh nhipêxo ba. Me te kute mỳjja marmã kam no tyk ne kute Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy ne ipêxo ba. Nhyam Ximãõ amim omũno ban te kute marmã kam no tyn ku'ẽ.

¹⁴ Nhyam kam me amũ Djeruxarẽkam memã kum,

—Be, pykabê Xamarĩkam ne me arỳm amim Metĩndjwỳnh kabẽn markumrẽx, ane. Nhyam Jeju kute ar anorja arỳm kuma. Kuman arỳm me'ỳr Pedrumẽ Djuãõ ar ano. ¹⁵ Nhyam ar me'ỳr tẽn me'ỳr bõx. Ne kam Metĩndjwỳnhmã meo a'uw ne kum,

—Dja ga memã Akarõ jano gẽ me 'amỳn meo ba, ane. ¹⁶ Be, kraxje Metĩndjwỳnh Karõ mekam rwỳk kêt rã'ã. Nãm me Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju kukwakam Metĩndjwỳnhmã ngõmãbit me angij.

¹⁷ Nhyam Pedru ar Metĩndjwỳnhmã meo a'uw ne me'ã ikra jadjuw nhyam Metĩndjwỳnh Karõ arỳm me 'amỳn meo ba. ¹⁸ Pedru ar kute me'ã ikra jadjwỳrkõt Metĩndjwỳnh Karõ me 'amỳ nhyam Ximãõ arỳm amim omũn arkum,

—Ota pi'õk kaprĩ. Dja gar amikudjwa imã akre. Ba badjwỳ ar akudjwa maro iba ne me'ã aminhikra jadjwỳro iba gẽ Metĩndjwỳnh Karõ me 'amỳn meo ba, ane.

²⁰ Nhyam Pedru kum,

—Metĩndjwỳnh kute tu memã kajgo Amikarõ janorjakam ga arĩk amim, "Dja ba pi'õk kaprĩ pãnh Metĩndjwỳnh Karõ man ar o iba", ane. Kam gẽ Metĩndjwỳnh me biknor tokry djãmã ajano ga anhõ pi'õk kaprĩmẽ ro'ã akuno. ²¹ Be, Metĩndjwỳnhmã akadjwỳnhbê ajaxwe rã'ãn kum amex kêt rã'ã. Kam ne ga aje Karõ mar prãm kêtumrẽx.

²² On amikam akaprĩn wãnh ajaxwejamã anhiren Metĩndjwỳnhmã amijo a'wỳ. Gẽ kute ajaxweo biknor ne akam ngyrk kêt jabej. Aje Metĩndjwỳnh Karõ'ã amim karõ punujao biknor ne akam ngyrk kêt jabej kum amijo a'wỳ. ²³ Be, arỳm ne ba apumũ. Ajaxwe kute ajamỳnh tỳx ne kute ajo ba rã'ã. Nãm ã Pedru Ximãõmã ane.

²⁴ Nhyam Ximãõ kum,

—Inẽje Bẽnjadjwỳr djwỳnhmã akabẽn gẽ aje imã akabẽn jarẽn hja kõt ijo anhỳr kêt, ane.

²⁵ Nhyam kam Pedrumẽ Djuãõ ar Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ã memã amijarẽnho djan kabẽn'ã kàj bê memã ujarẽnho djan kam arỳm o ino re. Ne kam arỳm Djeruxarẽmã akẽx ne. 'Ỳr mõ:n mõr kõt memã Kritu'ã ujarẽn h ny jarẽnho mõ. Pykabê Xamarĩkam me ja apỳnh me ba djari krãptĩ memã arẽnho mõ.

Exopijkam me'õjamã Piripi Jeju'ã ujarěnh.

²⁶ Nhyam kam Piripi arek Xamarijkam ar ba. Kam ar ba nhyam Běnjadjwỳr djwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh'õ arỳm 'ỳr bõx ne kum,

—Kajmã djan amũ aparmã tẽ. Ga, Djeruxarẽmẽ, krĩraxbẽ Gadjamẽ abenmã pry měnhja pumũ. Pry 'ãnh ne kapõt kukrit. Dja ga 'ỳr tẽn 'ỳr bõx, ane. ²⁷ Nhyam arỳm kajmã djan 'ỳr tẽn arỳm 'ỳr bõx. Nhyam me'õ pry'ã tẽ nhyam omũ. Õ pyka djwỳnhbẽ ne Exopij. Kubẽ eunuku'õ. Exopijkam běnjadjwỳr rax nibẽ Kãdjidji. Nhyam kukwakam ra:xi. Kubẽ õ nẽkrẽx kunĩ pumũnh djwỳnh. Djeruxarẽ kurũm ne tẽ. Arỳm ne Metĩndjwỳnhmã rax jarěn kam tẽ. ²⁸ Ne kam kurũm akubyn õ pyka'ỳr tẽ. Õ kãmranhtỳx, mry kute bjěrjakam tẽ. Ne kam pi'õk jarěnhõ nhỹ. Metĩndjwỳnh kukwakam kaběnh jarěnh djwỳnhbẽ Idjaij nhõ pi'õk ne arěnhõ nhỹ.

²⁹ Piripi me'õ ja pumũ nhyam Metĩndjwỳnh Karõ kum, —'Ỳr aprõt ne kãmranhtỳxmẽ ro'ã tẽ, ane. ³⁰ Nhyam arỳm 'ỳr prõt ne ro'ã tẽ. Nhyam Idjaij nhõ pi'õk jarěnhõ nhỹ nhyam arỳm kuma. Ne kam kum,

—Ë, djã ne ga arỳm me kaběnwã ma? Mỳj'ã ne kaběnh amijakre? ane.

³¹ Nhyam kum,

—Djãm ije mỳjja mar godja ba mỳjja'ã kute amijakreja ma. Kon, me'õ dja imã kraxkõt arẽ ba arỳm kõt kuma. Iwỳr wabin inhikõ'ã nhỹ, ane.

³² Me bakukãmãre Idjaij kaběnh ne eunuku arěnhõ nhỹ. Nãm amim,

“Me kute bĩnmã o tẽ nhyam uwbõre kute mrãmri ne mrykĩ'ãtomti djuwbõre pyrãk. Ne kute mrãmri ne me arỳm kĩ jakãro ãmkam mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyre bẽnh kêt pyrãk. Nãm ã aminẽje kaběnh kẽto ane.

³³ Nãm me 'ẽx ne o kãtãm ne 'ã, 'Tãmwã ne axwekumrẽx. Tãmwã ne axwekumrẽx', ane. Axwe kêtumrẽx nhyam me arỳm tu kum mỳj axwe pãnh jarẽ. Nhyam arỳm tyn wabi nhyam kute ô'ã me'õ kêt pyrãk”, ane. Tãm ne eunuku pi'õkkam arěnhõ nhỹ.

³⁴ Nhyam Piripi 'ỳr wabin ikõ'ã nhỹ nhyam kum,

—Imã arẽ. Mỳj me'õ'ã ne Metĩndjwỳnh kukwakam kaběnh jarěnh djwỳnh ja jarẽ? Djãm amijã nãr me'õ'ã? ane. ³⁵ Nhyam kam Piripi eunuku kute pi'õk jarěnh kõt arỳm kum Jeju'ã ujarěnhmo krax ne arek 'ã ujarěnhõ tẽ.

³⁶ O tẽn: kam arỳm ngõ'ỳr bõx nhyam eunukuja kum, —Ota ngõ. Mỳj dja ba nẽ ga Metĩndjwỳnhmã ngõmã ijadjã? ane.

³⁷ Nhyam Piripi kum,

—Mrãmri aje tu amim Jeju markumrẽx jabej ba kam arỳm ngõmã ajadjã, ane. Nhyam kum,

—Nã. Ba mrãmri tu amim Jeju Kritu markumrẽx. Mrãmri kubẽ Metĩndjwỳnh Krakumrẽx, ane.

³⁸ Nhyam eunuku mry kute kã bjěrmã kaběnh nhyam arỳm dja. Nhyam kam ar ngõ'ỳr ruw ne arỳm nox ne. Nhyam kam Piripi arỳm Metĩndjwỳnhmã ngõmã adjã.

³⁹ Ne kam ar wabin dja. Nhyam kam Běnjadjwỳr djwỳnh Karõ tu Piripi byn mã o tẽn. Nhyam eunuku arỳm ijukri omũnh kêtumrẽx. Ne kam õ pykamã tẽ. Arỳm kĩn-

htiren tẽ. ⁴⁰ Nhyam kam krĩraxbẽ Oxotokam ajte Piripi amirĩt ne. Ne kam bu'ã krĩ kunĩkõt memã 'ã ujarěnh tẽ. Tẽn: kam krĩraxbẽ Xedjare'ỳr bõx.

Xaur Jeju'ỳr amijo akẽx.

Kar 22.3, 26.9

⁹ Nhyam kam Xaurja kute ari meo bikěnhõ baja kute me kangrõnh rã'ã. Kute Běnjadjwỳr djwỳnhkõt me ba djwỳnh kangrõnh rã'ã. Nãm mã me'ã memã kum, —Gẽ me tu me kupa. Gẽ me tu me kupa, ane. Nãm memã anhỹr rã'ãnh arỳm me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ běnjadjwỳr rax'ỳr tẽn arỳm 'ỳr bõx ne kum,

² —Ba krĩraxbẽ Tamagukam me rũnh'ỳr tẽn. Dja ga me kute amim Jeju mar'ã pi'õk no'õk ne imã angã ba memã o tẽn. Ba apỹnh mebẽ idjaer bikprõnh djãkam me rũnh kunĩkõt memã akreo tẽn. Dja me akaběnkõt me kute amim Jeju mar jabej ne memã katon arỳm imã me kanga. Ba me uwpre amrẽ Djeruxarẽ'ỳr meo tẽn awỳr meo bõx, ane. Nhyam kam arỳm me'ã memã pi'õk no'õk nhyam arỳm kubyn me'ỳr o tẽn. ³ Me 'ỳr o tẽn: kam arỳm krĩraxbẽ Tamagu tẽpo tẽn. Tẽpo tẽn nhyam tu aěrbe kãjkwa kurũm mỳjja adjěnhja prĩne kurwỳ. ⁴ Nhyam arỳm tu pykabẽ tỹm ne arỳm me'õ kaběnh ma. Nhyam kum,

—Xaur, Xaur, mỳkam ne ga me kute amim imaro abikěnhõ aba? Aje ba mãn ijo abikěnh pyrãk ane.

⁵ Nhyam Xaur kum,

—Běnjadjwỳr, mỳj me ajõ ga ne ga imã akaběnh? ane. Nhyam kum,

—Ba, ibẽ Jeju. Nã gãm me kute amim imaro abikěnhõ aba ne aje ba mãn ijo abikěnhõ aba pyrãk. Ne kam te adjumar mex prãmje. Ga, mry kute jěnh bjěrja pumũ. Me kute mỳjja djwa mexo mry kamjyr nhyam arỳm umaje prõt tỳxja pumũ. Nhyam kwỳ amakkre kêtumrẽx tu amikamjyr djã kanã ne arỳm tokry ne. Gadjwỳ dja ga ari ijo abikěnhõ aban arỳm atokry. Nãm Jeju ã kum ane.

⁶ Nhyam kam kum,

—Běnjadjwỳr djwỳnh, mỳj ne ga amã kĩnh? Dja ba ã amã o ane, ane.

Nhyam kum,

—On kajmã djan amũ krĩraxmã wadjã. Kam dja me amã 'ã karõ. Dja ga mrãmri katãt me kaběnh man kõt amijo abakumrẽx, ane.

⁷ Nhyam Xaurkõt ar mõrja me'õ kaběnh man kam ar kute ĩ pumũnh kêtumrẽx. Ne kam te: umaje te kaběnhmã. ⁸ Nhyam kam Xaur kajmã djan no põt kajgon arỳm rĩt kêt ne. Nhyam kam ar pa 'amỳn o tẽn arỳm krĩraxbẽ Tamagumã wadjã. ⁹ Nhyam rĩt kêtumrẽx ne. Ne kam kute mỳjja krěnh kêt ne kõm kêt'ã akati amãnhkrut ne ikjẽkêt apẽx.

¹⁰ Nhyam kam krĩraxbẽ Tamagukam ne me'õbẽ Ananij. Běnjadjwỳr djwỳnh ne Ananij nokrekam amirĩt nhyam arỳm omũ. Nhyam kum, “Ananij”, ane.

Nhyam kum, “Běnjadjwỳr djwỳnh, mỳj nã”? ane.

¹¹ Nhyam kum,

—Kàjmã djan tẽn pry nhidjibê Katàt'ãnh tẽn Djuda nhũrkwã'ỳr bõx. Kam Xaur jabej me kukja. Krĩraxbê Taxukam ne abatành djà. Dja ga abej me kukja. Wàkam ne Xaur Metĩndjwỳnhmã amijo à'wỳro nhỹ.
¹² Be, ga ne ga arỳm amikukãm nokrekam amirĩt nhym akarõ pumũ. Ga ne ga arỳm 'ỳr wadjàn 'ã anhikra dji nhym arỳm akubyn rĩt mex ne. Nãm ã apumũnho ane. Nãm ã Bẽnjadjwỳr djwỳnh Ananijmã ane.

¹³ Nhym kum,

—Je, Bẽnjadjwỳr djwỳnh, mỳkam? Xaur wã ne umakumrẽx. Nãm arỳm Djeruxarẽkam anhõ me ja krãptĩ ajkẽ nhym me krãptĩ arỳm imã arẽ. ¹⁴ Ne jakam arỳm me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr ar me ijã pi'õk no'õk nhym amrẽ o tẽ. Me ije amã amijarẽnhja kunĩ kadjy arỳm amrẽ pi'õko tẽ. Kute me idjuwpre kadjy ne o tẽ, ane.

¹⁵ Nhym Bẽnjadjwỳr djwỳnh kum,

—'Ỡr tẽ. Ba ne ba inhõ àpẽnnh kadjy amijo utà. Dja me bajtemmã ijã ajarẽn me bẽnjadjwỳr rũnhmã ijã ajarẽn mebê idjaermã ijã ajarẽ. Ja kadjy ne ba amijo utà.

¹⁶ Dja ba ĩ kum, "Dja ga ĩ ijã adjujarẽnnh djõ'ã atokry kumex." Nãm ã Xaur'ã Ananijmã ane.

¹⁷ Nhym kam arỳm 'ỳr tẽ. 'Ỡr tẽ:n kam arỳm Djuda nhũrkwãmã wadjàn Xaur'ỳr bõx. Ne kam arỳm 'ã kute ikra djirkam kum,

—Xaur, akmere, gu banhõ Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju ne ijano ba arỳm awỳr bõx. Pry'ã atẽn nhym kute amã amijo amirĩtja tãm ne ijano ba awỳr tẽ. Dja ga akubyn arĩt mex nhym Metĩndjwỳnh Karõ arỳm raxo akadjwỳnhbê nhỹn ar ajo ba. Ja kadjy ne ijano ba tẽ. Nãm Ananij ã kum ane. ¹⁸ Nhym aẽrbê no kurũm mỳjja kute tepkã pyrãk rõrõk ne. Nhym akubyn rĩt mex ne. Ne kam kàjmã dja nhym kam arỳm Metĩndjwỳnhmã ngõmã adjà. ¹⁹ Nhym kam ajte õ kwỳ krẽn arỳm akubyn tỳx ne.

Xaur memã Jeju'ã ujarẽnnh nhym me kum kurẽ.

A Kõ 11.32

Ne kam arek Tamagukam Jejukõt me ba djwỳnhmẽ ro'ã ar ba nhym 'ã akati kwỳ apẽx. ²⁰ Tamagukam ar bari ne apỹnh mebê idjaer bikprõnh djakam kàj bê memã ujarẽnnh tẽ. Nãm memã kum,

—Mrãmri ne Jejubê Bẽnjadjwỳrbê kumkatikumrẽx. Kubê Kritukumrẽx. Kubê Metĩndjwỳnh Krakumrẽx, anhỹr tẽ. ²¹ Nhym me kunĩ kute kabẽn markam te kute kraxkõt marn kam no tyn kumex ne aben kukij ne abenmã kum,

—Bãrãm tãmja ne Djeruxarẽkam ari meo bikẽnho ba. Me kute Jeju Kritumã amijarẽnnhjao bikẽnho ba. Bãrãm tãmja ne kute ajte me uwpre kadjy amrẽ tẽ. Kute me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr ar'ỳr meo bõx kadjy amrẽ tẽ, ane. ²² Nhym kam Xaur kabẽn mexo amũ amikamẽnho tẽn arỳm kute memã Jeju jarẽnnh mar me:xkumrẽx. Nãm Tamagukam mebê idjaermẽ aktã kabẽnho aben japa nhym me arỳm kabẽn kõt Jejubê Kritu ma. Mrãmri Jejubê Bẽnjadjwỳrbê kumkatikumrẽx man arỳm te kute kum kabẽn'õ jarẽnnh prãmje. Te o anen õkre kadjwỳnhbê arĩk amikabẽn kwỳ jarẽnho kumex.

²³ Nãm ã memã anhỹr tẽn nhym 'ã akati krãptĩ apẽx. Nhym kam mebê idjaer kwỳ arỳm o aben maro nhỹn abenmã kum,

—Mỳj dja gwaj Xaur on arỳm kubĩ? ane. Nhym kam me arỳm amũ Xaurmã arẽ nhym arỳm kuma. ²⁴ Me õ krĩrax nẽje ne bu'ã pyka tỳx nhĩpẽx jabatànhja nhym kam apỹnh ajkwa krekre djari. Nhym me kute Xaur katorkõt bĩnmã ajkwa krekre kunĩ'ã ku'ẽn omũnh'ã rĩtkumrẽx ne. Nhym Xaur arỳm me kuma. ²⁵ Nhym kam akamãt nhym Jejukõt me ba djwỳnh krĩrax nẽje pyka tỳx'ã Xauro wabin djan kadjy djudjẽdjẽo kaxnokai akã 'ãpren kam Xaur nhỹr. Ne kam djudjẽdjẽ 'amỳn pyka tỳx burũm aparmã kumẽn o rwỳko tẽn arỳm pykabê kudja. Nhym kam kàjmã djan mã mebê katon tẽ.

²⁶ Tẽ:n kam arỳm akubyn Djeruxarẽkam bõx. Ne kam bit Jejukõt me ba djwỳnhmẽ ro'ã ỳrmã. Nhym me kum uman 'ã abenmã kum,

—E kum nhỹnh ne tãmwã Jeju ma ne kõt ba? Godja ajte me bakwỳo ajkẽ, ane. ²⁷ Nhym kam Banabe o tẽn Jeju kute ar anorja'ỳr o bõx. Ne 'ã arkum,

—Be, nãm prykõt tẽn arỳm Bẽnjadjwỳr djwỳnh pumũ nhym kum kabẽn jarẽ. Nhym kam arỳm krĩraxbê Tamagukam Jeju'ã memã ujarẽnnh ba. Nãm kum me uma kêt ne kàj bê 'ã memã ujarẽnnh ba, ane.

²⁸ Nãm arkum ane nhym kam me arỳm kum uma kêt ne. Nhym kam Djeruxarẽkam Jejukõt me ba djwỳnhmẽ ro'ã ar ba. ²⁹ Ar ba:n kum me uma kêt ne Bẽnjadjwỳr djwỳnh kukwakam memã ujarẽnnh ar ba. Nhym mebê idjaer kwỳ ne me me bajtembê kregu kabẽnkam kabẽn. Nhym Xaur arỳm me jamẽ aktã kabẽnho aben japanho dja. Aben japanho dja nhym kam me bit kute Xaur bĩnmã.

³⁰ Nhym Jeju kukwakam me kute abeno kamy arỳm me kuma. Ne kam Xauro tẽn krĩraxbê Xedjaremã o tẽn o bõx. Ne kam krĩraxbê Taxumã ano nhym arỳm 'ỳr tẽ.

³¹ Nhym kam me arỳm me kute amim Jeju marjao bikẽnho ino re. Apỹnh me ja kute Jejukõt ar aben pydjio ba djari meo bikẽnho ino re. Pykabê Djudjẽjakam o ino re. Ne pykabê Garrẽjakam o ino re. Ne pykabê Xamarijkam o ino re. Kunĩkõt ne me meo bikẽnho ino re. Nhym me arỳm akubyn umar mex ne. Ne kam Metĩndjwỳnh maro amũ amikamẽnho tẽn arỳm mar ra:x ne. Ne me kum Metĩndjwỳnh pymakam katàt kabẽn kõt ar amijo ba. Nhym Metĩndjwỳnh Karõ memã kĩnh jadjà nhym me arỳm kĩnhkumrẽx. Nhym me kàtãm krãptĩ arỳm tu amim Jeju markumrẽx ne arỳm mekõt ajkamẽ. Nhym kam me arỳm krãptĩ: tẽ.

Pedru kute Anẽjao mex nhym Dokre tyk nhym akubyn o tĩn.

³² Nhym kam Pedru pyka kunĩkõt kute me omũnh kadjy tẽ. Me omũnh tẽ:n kam krĩbê Ridjakam me jadjwỳ'ỳr bõx. Jeju nhõ me ja'ỳr bõx. ³³ Nhym kamã me'õbê Anẽja amrẽbê akryn arek ikwã. Akry'ã arỳm amexbê 8 apẽx. Nhym Pedru arỳm omũ. ³⁴ Ne kam kum,

—È, Anẽja, Jeju Kritu arỳm ajo mex ne. On kàjmã djan anhikwã djawão mex, ane. Nhym me aẽrbê arỳm

kàjmã dja. ³⁵ Nhyr krĩbê Ridjamê krĩbê Xaronakam me ja kunĩ arỳm omũ. Ne kam arỳm Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ỳr amijo akẽxo kumex.

³⁶ Pedru krĩbê Ridjakam arek ar ba. Nhyr kam krĩbê Djopekam Jejukõt ba djwỳnh ni'õ ar ba. Idjibê ne Tabita. Mebê kregu kabẽnkam ne me kum Dokre jarẽ.

Ukaprĩkumrẽx ne mã me õ mỳjja kẽto djuw mexo ba.

³⁷ Ne kam kanẽn arỳm ty. Nhyr me amikukràdjãkõt ku'õn kikre tãmkam kỳjrũm kumoka'ẽkam kudji nhyr nõ. ³⁸ Krĩbê Ridja ne krĩbê Djopeo rãm ne ja. Dokre ty nhyr kam me kum,

—Pedru ne Ridjakam ar ba, ane. Nhyr Jejukõt me ba djwỳnh arỳm kuman Pedru'ỳr ar amãnhkrut jano.

Nhyr ar 'ỳr tẽn kam 'ỳr bõx ne kum,

—Ë, amikrà kêt ne Ridja'ỳr tẽn, ane.

³⁹ Nhyr amibẽx ne 'ỳr arkõt tẽn. Tẽn kam arỳm 'ỳr bõx. Nhyr ar Pedruo tẽn kỳjrũm kumoka'ẽ'ỳr o wabi. Nhyr kam me 'uwtĩ kunĩ 'ỳr bõx ne muw. Ne Dokre tĩnri kute apỳnh me inõkati, apỳnh kubẽkã nhĩpẽx djãri mã: kum akreo ku'ẽ.

⁴⁰ Nhyr kam Pedru arỳm bõm me kunĩ jano. Ne kam kõnkrão nhỹn arỳm Metĩndjwỳnhmã o a'uw. Ne kam tykja'ỳr akẽx ne kum,

—Ë Tabita, kàjmã nhỹ, ane. Nhyr arỳm no põt ne Pedru pumũn arỳm kàjmã nhỹ. ⁴¹ Nhyr 'ỳr ikran arỳm ikra 'amỳn kàjmã kudja. Ne kam memã kabẽn nhyr me arỳm 'ỳr bõx. Jeju nhõ me jamẽ me 'uwtĩmẽ ne me bõx nhyr arỳm memã kum,

—Ota, arỳm akubyn tĩn ne, ane. ⁴² Nhyr me arỳm krĩbê Djopekam kikrepdjĩtã abenmã arẽnho ipõk ne. Nhyr me krãptĩ arỳm tu amim Jeju markumrẽx ne.

⁴³ Nhyr kam Pedru arek krĩbê Djopekam ar ba. Me'õbê Ximão nhũrkwãkam ne nhỹ. Ximãobê ne mry kào mex djwỳnh'õ. Pedru krĩ wãkam ar ba nhyr arỳm ã akati krãptĩ apẽx.

Me'õ bajtembê Koneru'ã ujarẽnh.

10 Pedru Djopekam ar ba nhyr krĩraxbê Xed-jarekam me'õbê Koneru ar ba. Kubê ne krãkamngõnhre krãptĩ: kubê 100 nhõ bẽnjadjwỳr. Me kute krãkamngõnh ja'ã memã kum,

—Pykabê Itarij kurũm me ja, anhyro ba. ² Koneru katãt Metĩndjwỳnh kabẽn man kõt ar amijo ba. Konerumẽ ùrkwãkam ar krĩja kunĩ ne arkum Metĩndjwỳnh rax puma. Nãm me õ mỳjja kêtgam õdjãnhkumrẽx ne mã Metĩndjwỳnhmã kabẽn ar ba.

³ Nhyr kam arỳm myt akẽxkam, 3 orakam, Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh'õ nokrekam amirĩt nhyr arỳm omũnho nhỹ. Nhyr kum, “Ë, Koneru”, ane.

⁴ Nhyr kute omũnhkam madjã kretin kum, “Bẽnjadjwỳr djwỳnh mỳj nã”? ane. Nhyr kum,

—Ga Metĩndjwỳnhmã akabẽn nhyr arỳm ama. Ga me õ mỳjja kêtgam anhõdjãnh nhyr arỳm apumũ.

⁵ Jakam dja ga krĩbê Djopemã anhõ me ja kwỳ jano. Kam ne me'õbê Ximão Pedru. Gẽ ar tẽn kum arẽn awỳr o bõx. ⁶ Imõtĩ mỳrri ne nhỹ. Mrykào mex djwỳnhbê Ximãomẽ ro'ã ne ar nhỹ. Dja ar tẽn kum arẽn amrẽ

awỳr o tẽn o bõx nhyr arỳm amã arẽ ga kabẽn kõt ã amijo ane.

Nãm ã Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh Konerumã ane. ⁷ Ne kam mã tẽn. Nhyr arỳm amiwỳr ar amãnhkrut ne ikjêkêt 'uw. Me kute ar amãnhkrut pa 'amỳnhja ne kum àpẽn kajgo ar ba. Nhyr pydji ja ne kubê õ krãkamngõnh. Adjwỳnhdjwỳ ne katãt Metĩndjwỳnh kabẽn man kõt ar amijo ba. Ne kam Koneru tãri kum àpẽn ar ba. Nãm amiwỳr ar ja 'uw nhyr ar arỳm bõx. ⁸ Nhyr kam prĩne arkum kadjy mrãnh djwỳnh'ã ajarẽn arỳm krĩbê Djopemã ar ano.

Mỳjja kute Pedru nokrekam amirĩt nhyr kute omũnh.

Kar 11.5

⁹ Nhyr ar'ã akati nhyr ar arỳm 'ỳr tẽn. 'Ỳr tẽn arỳm krĩ tẽpo tẽn. Nhyr arkum ajmã Pedru krĩraxkam kikre'ã wabin imõk'ã nhỹ, imõk ngrengre'ã nhỹ. Mebê idjaer ne me tu õ kikre nhimõk po. 'Ỳr ne wabin nhỹ. Ne kam Metĩndjwỳnhmã kabẽno nhỹ. Kãjkwa nhĩpõkri myt nhỹrkam. ¹⁰ Ne kam kum prãm ne bit kute õ kwỳ krẽn mã. Nhyr ar arỳm kum õmrõo dja. O dja nhyr Pedru jaerbê mỳjja amirĩt nhyr omũ. ¹¹ Kãjkwa ne abenbê ajkij nhyr omũ. Nhyr mỳjja kute kubẽkati pyrãk rwỳk mõ. Idja amãnhkrut ne amãnhkrut. Nhyr mỳjja idja kunĩ 'amỳn o rwỳko mõ. ¹² Kadjwỳnhbê ne apỳnh pykakam mry kunĩ. Apỳnh rop, apỳnh mry ngãngão mrãnh, apỳnh àk, mry kunĩ kubẽkati kadjwỳnhbê ikwã nhyr omũ. ¹³ Nhyr kam arỳm me'õ kum kabẽn nhyr kuma. Nhyr kum,

—Ë, Pedru kàjmã djan 'õnh bĩn krẽ, ane.

¹⁴ Nhyr kam Pedru kum,

—Kati, Bẽnjadjwỳr djwỳnh. Mõjdjê kute me ibê mỳjja kakrit puma ja ne ije kur kêtumrẽx, ane.

¹⁵ Nhyr ajte kum,

—Be, Metĩndjwỳnh kute mỳjjao mex kwãrĩk wãnh kum kakrit jarẽnh kêt, ane.

¹⁶ Be, me'õ kum kabẽn ne ajte kum kabẽn nhyr aerbê mỳjja akubyn kãjkwamã wabi.

¹⁷ Nhyr kam Pedru amim,

—Je, mỳj'ã ne ije mỳjja pumũnhja amijakre? ane. Nãm amim anhyro dja nhyr Koneru kute ar anorja kikre jabej me kukij nhyr me arỳm arkum arẽ. Nhyr ar 'ỳr tẽn arỳm ajkwa krekre tãri bõx ne dja. Ne arỳm abej me kukij ¹⁸ ne kãj bẽ memã kum,

—Ximão Pedru, djori kikre wãkam nhỹ? ane.

¹⁹ Nhyr wãnh Pedru kute mỳjja pumũnh'ã arek amikabẽn maro nhỹ nhyr Metĩndjwỳnh Karõ arỳm kum,

—Ë, ar amãnhkrut ne ikjêkêt ne ar ajabej akukij.

²⁰ Kàjmã djan ar'ỳr rwỳn arkõt tẽn. Kwãrĩk wãnh ar kubajtemkam axwe amikam adjumar kêt. Ba ne ba ar ano nhyr ar tẽn, ane.

²¹ Nhyr kam Pedru arỳm ar'ỳr ruw ne ar'ỳr bõx ne arkum,

—Ë, ba, ba ne gar ijabej. Mỳj ne gar amã kĩnh ne iwỳr tẽn? ane.

²² Nhyr kam kum,

—Krākamngõnh krãptĩ: kubê 100 nhõ bẽnjadjwỳr'õ ne ar ijano bar awỳr tẽ. Idjibê ne Koneru. Nãm katàt amijo ban kum Metĩndjwỳnh rax pyma. Nhyr me bẽ idjaer kunĩ kum mex jarẽ. Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnhja ne kum karõn kum, “Pedru'ỳr ar 'õ jano gẽ amrẽ awỳr tẽn amã kabẽn jarẽ. Dja ga prĩne kabẽn ma”, ane. ²³ Nãm ar Pedrumã ane nhyr arỳm arkum, “Amrẽ ar ikõt wadjà”, ane. Ne kam arkum aminhũrkwã jarẽ nhyr ar arỳm kam nhỹ.

Pedru Koneru nhũrkwãkam bõx.

Nhyr ar'ã akati nhyr Pedru arkõt arỳm 'ỳr tẽ. Djopokam Jeju kukwakam me kamy kwỳ ne arkõt tẽ. ²⁴ Amũ Xedjare'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Nhyr Koneru arỳm arkam amako nhỹ. Nãm arỳm amijã õbikwamẽ kute meo õbikwao akuprõ. ²⁵ Nhyr ar me'ỳr bõx nhyr Pedru kikremã àr tẽn nhyr Koneru arỳm kajpa. Ne umaje amijo ngriren parbê tỳm ne ibõ. ²⁶ Nhyr Pedru pa 'amỳn kãjmã kudjan kum,

—E kum, kãjmã dja badjwỳ ibê pykabê me'õ, ane.

²⁷ Ne kam kum kabẽn tẽn wadjà. Nhyr me krãptĩ akuprõ nhyr arỳm me omũ. ²⁸ Ne kam memã kum,

—Be, me ba ne ba me me bajtemmẽ ibikprõnh kêtumrẽx. Me ibê idjaerkam ikukràdjã kõt ba me me bajtem nhũrkwãmã idjãr kêtumrẽx. Arỳm ga me ama. Nhyr kam Metĩndjwỳnh imã ikukràdjã ny jarẽ. Imã me kunĩ kĩnhmã ne imã arẽ. Ne ije me'õmã kakrit jarẽnh kêtumã ne imã arẽ. Ije me'õo me bajtem kêtumã ne imã arẽ. ²⁹ Kam aje imã ar anorja iwỳr bõx ne ar kute imã akabẽn jarẽnhkam ba aminẽje ikabẽn kêt ne tu arkõt awỳr tẽn bõx. Bõx ne arỳm me anhũrkwãmã wadjãn me anhikõ'ã nhỹ. Kam ba me amã arẽ. Mỳj kadjy ne ga me ijo bõx? Mỳj ne ga me amã kĩnh? Nãm ã Pedru memã ane.

³⁰ Nhyr Koneru kum,

—Amũja'ã, arỳm 'ã arngrobê 4 apêx ba amijajburo nhỹ. Nhyr ã myt ibõ ane, 3 orakam ba inhũrkwãkam Metĩndjwỳnhmã ikabẽno nhỹ. Nhyr ijaêrbê me'õ iku-ka kõnh dja nhyr õ kubêkã jadjẽn ne. ³¹ Nhyr imã, “E Koneru, ga Metĩndjwỳnhmã akabẽn nhyr arỳm ama. Ga me õ mỳjja kêtum anhõdjãnh nhyr arỳm apumũ. ³² Jakam dja ga krĩraxbê Djopemã anhõ me ja kwỳ jano. Kam ne me'õbê Ximão Pedru. Gẽ ar tẽn kum arẽn awỳr o bõx. Imõti mỳrri ne me'õ mrykào mex djwỳnhbê Ximão nhũrkwã. Kam ne ro'ã nhỹ. Pedru dja awỳr bõx ne amã arẽ.” Nãm ã me'õ imã ane. ³³ Ba kam amikrà kêt ne awỳr ar ano. Be, arỳm ga bõx ba me ikĩnhkumrẽx ne. Ne jakam ba me ikunĩ Metĩndjwỳnh parbê nhỹ. Metĩndjwỳnh kute kabẽn'ã amã karõ kunĩ me ije mar kadjy ne ba me nhỹ. Nãm ã Koneru Pedrumã ane.

³⁴ Nhyr kam Pedru kum,

—Mrãmri ne Metĩndjwỳnh kum me kunĩ kĩnh aben pyràk. Ja arỳm imã amirĩtkumrẽx ne. ³⁵ Be, me bẽ idjaer nãr me bajtem. Apỳnh me ba djã kunĩkõt me kunĩ. Me apỳnh kum Metĩndjwỳnh rax pyman katàt kute amijo baja, Metĩndjwỳnh kum me ja kunĩ kĩnh. ³⁶ Ba me amã kabẽn jarẽ ga me ama. Be, Metĩndjwỳnh ne me bẽ id-

jaermã me umar mex jarẽ. Dja me tu amim Jeju Kritu markumrẽx ne arỳm umar mex. Kubê ne me kunĩ nhõ Bẽnjadjwỳr djwỳnh. Metĩndjwỳnh ne me bẽ idjaermã ujarẽn ny ja jano. ³⁷ Me ga ne ga me arỳm 'ã ujarẽn ma. Djuão kute 'ã memã ujarẽnkam ngõmã me angjẽnkam ne me Garrêjakam Jeju'ã ujarẽnmo krax. Ne kam Djudêja kunĩkõt me 'ã ujarẽn ar ba ga me arỳm ama.

³⁸ Be, Metĩndjwỳnh ne Nadjarekam Jejumã ta Karõ jano nhyr arỳm raxo kadjwỳnhbê nhỹn ar o ba nhyr arỳm kukwakam tỳx ne. Ne kam àpẽn mex ar ba. Nhyr Xatanaj meo ba nhyr me umar punu:re nhyr Jeju arỳm me kunĩ mex. Metĩndjwỳnh kute kumẽ amijo kajkepkam ne mã meo mex ar o ba.

³⁹ Kute mỳjja kunĩ nhĩpêkkõt ne bar omũ. Me bẽ idjaer nhõ pykakam bar omũn krĩraxbê Djeruxarẽkam omũn arỳm 'ã memã idjujarẽn ar iba. Nãm me pĩte'y'ã kunhõn kubĩ. ⁴⁰ Nhyr kam 'ã akatin akatin akati nhyr Metĩndjwỳnh akubyn o tĩn. Ne irãri o amirĩt bar omũ. ⁴¹ Me kunĩmã ne o amirĩt kêt. Metĩndjwỳnh ta kute amrẽbê amijo me utàr jamã ne o amirĩt ne. Me kute omũnhkõt memã 'ã ujarẽn kadjy ne memã o amirĩt. Ar imã ne arỳm o amirĩt ne. Ar ba ne bar akubyn tĩnkam ro'ã inhõ kwỳ krẽn kõt ikõ.

⁴² Nhyr ta ar imã karõn ar imã, “Mrãmri ne Metĩndjwỳnh arỳm amijo ipytã. Dja ba memã axwe pãnh jarẽ. Me tĩn ne ar bajamã axwe pãnh jarẽ. Me tykjamã axwe pãnh jarẽ. Ja kadjy ne amijo ipytã. Tãm dja gar kãj bẽ memã arẽnho aba. Arỳm ar aje ipumũnhkõt memã 'ã adjujarẽn ar aba.” Nãm ã ar imã ane. ⁴³ Be, Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỳnh kunĩ ne me amrẽbê: me bakukãmãremã kum, “Jeju arỳm tyk ne akubyn tĩnkam dja me kwỳ 'ĩ pỳnhkõt tu amim markumrẽx nhyr Metĩndjwỳnh arỳm me axwe maro aknon mekam ngryk kêt.” Nãm me ã me bakukãmãremã ane, ane.

⁴⁴ Pedru memã ja jarẽnho dja nhyr Metĩndjwỳnh Karõ arỳm me kunĩkam ruw ne ar meo ba. Me kute kabẽn maro ýrja kunĩkam ruw ne ar meo ba ⁴⁵ nhyr me arỳm apỳnh me ba djãkam me kabẽnkam kabẽno kumex. Me kute me kabẽn mar kêtjakam ne me kabẽno kumex. Ne apỳnh me kabẽnkam Metĩndjwỳnh rax jarẽnho kumex. Nhyr Pedrukõt ar bõxja arỳm kuma. Kõt ar bõx jamã ne me kum me my kã rẽnhe jarẽ. Ar ja ne ar amrẽbê tu amim Jeju markumrẽx. Nãm ar me kabẽn man arỳm mekam no tyn djan abenmã kum,

—Je, amrẽbê me babê idjaermãbit ne Metĩndjwỳnh kute Karõ janor. Ne kam arỳm jakam tu me bajtemmã Karõ jano, ane.

Nhyr Pedru arkum,

⁴⁷ —Be, amrẽbê Metĩndjwỳnh kute me bamã Karõ janorkõt ne arỳm jakam ã me bajtemmã anoro ane. Me babê idjaer ren amrẽbê abenmã, “Kwãrĩk wãnh ngõmã me bajtemja jangjẽn kêt”, ane. Nhyr be, jakam Metĩndjwỳnh kute memã Karõ janorkam me ba-je ngõmã me angjẽn kadjy amimar, ane. ⁴⁸ Ne kam arkum,

—Arỳm ne me tu amim Bẽnjadjwỳr djwỳnh markumrèx. Ar Metĩndjwỳnhmã ngòmã me angij, ane. Nhyim ar arỳm ã meo ane. Nhyim kam me amijã Pedru nèn kum,

—Dja ga arek me ikam ar aba gè ajã akati kwỳ apèx ga kam ajte tẽ, ane.

Pedru kute Djeruxarèkam me jamã amikõt amijarènh.
Kar 10.9

11 Nhyim kam me bajtemdjwỳ arỳm tu amim Metĩndjwỳnh kabèn markumrèx nhyim me kwỳ arỳm amũ memã arènh ipòk ne. Nhyim pykabê Djudèjakam Jeju kute ar anorja arỳm me arènh ma. Nhyim Jeju kukwakam me kute abeno kamydjwỳ me arènh ma. ² Nhyim kam Pedru arỳm akubyn krĩraxbê Djeruxarèkam tèn bõx. Nhyim me kute amim Jeju mar kwỳ mebê idjaer kukràdjã tũm'ã no tỳxi. 'Á ne me memã me my kà rènhne jarè. Pedru bõx nhyim me my kà rènhne arỳm Pedrumè aktã kabèno aben japanho dja. ³ Ne kum,

—Ga ne ga me bajtem nhũrkwãmã wangij ne me ro'ã adjakuro akrĩ, ane.

⁴ Nhyim Pedru akubyn amijo tèn krax kurũm prĩne 'ã memã ajarèn memã kum,

⁵ —Be, krĩraxbê Djopekam ne ba Metĩndjwỳnhmã ikabèno nhỹ. Nhyim mỳjja ijaèrbê inokrekam amirĩt ba omũnho nhỹ. Mỳjja kute kubèkati pyrãk. Nhyim mỳjja idja kunĩ 'ãnh 'amỳn iwỳr o rwỳko mõi. Ne arỳm iwỳr o bõx. ⁶ Ba kam arỳm omũnho dja nhyim apỳnh pykakam mry kunĩ, rompè mry ngãngão mrãnhmè àkmè kadjwỳnhbê nõ ba omũ. ⁷ Nhyim kam kàjkwa kurũm me'õ kabèn ba kuma. Nhyim imã, "È Pedru kàjmã djan 'õnh bĩn krè", ane.

⁸ Ba kuman arỳm kum, "Bẽnjadjwỳr djwỳnh, kati. Mõdjè kute mỳjja kakrit, mỳjja punu wã nèje me imã kabèn kõt ije kur kètkumrèx", ane.

⁹ Nhyim kàjkwa kurũm me'õ ajte imã, "Be, Metĩndjwỳnh kute mỳjja mex kwãrĩk wãnh ga kum kakrit jarènh kèt", ane. ¹⁰ Be, me'õ imã kabèn ne ajte imã kabèn ne ajte imã kabèn nhyim arỳm mỳjja kunĩ akubyn kàjkwãmã wabi.

¹¹ Nhyim ijaèrbê ar amãnhkrut ne ikjèkèt kikrekam inhỹrja'ỳr bõx. Krĩraxbê Xedjare kurũm me'õ imã ar ano nhyim ar tèn bõx. ¹² Nhyim Metĩndjwỳnh Karõ imã, "Dja ga arkõt tẽ. Kwãrĩk wãnh ga Ar kubê me bajtemkam axwe adjumar kèt", ane. Ba kam arkõt tẽ. Nhyim Jeju kukwakam gwaj bakamy Ar kubê 6ja arỳm ikõt tẽ. Bar 'ỳr tẽ:n kam Koneru nhũrkwãkam bõx ne arỳm 'ỳr wadjã.

¹³ Nhyim kam ar imã 'ã ajarè. Nãm ar imã, "Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh'õ inhũrkwãkam dja ba omũ. Nhyim imã, 'Dja ga anhõ me ja kwỳ krĩraxbê Djopemã ano. Me'õbê Ximão Pedru ne kam ar ba. Gè ar kum arèn amrè awỳr o bõx. Ta dja amã kabèn jarè. Gamè anhõbikwa kunĩmè dja gar kabèn ma nhyim Metĩndjwỳnh arỳm ar ajaxwebê ar apytã.' Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh imã ane." Nãm Koneru ã ar imã ane. Nãm ã Pedru me kukràdjã tũm'ã me no tỳxjamã ane.

Ne kam ajte memã kum,

¹⁵ —Ba kam memã ikabèn kraxbit jarènh dja. Nhyim Metĩndjwỳnh Karõ arỳm mekam ruw ne meo ba. Amrèbê kute me bajo ba kõt ne ã wãkamdjwỳ arỳm meo bao ane. ¹⁶ Ba kam akubyn amijo tèn arỳm amijã Bẽnjadjwỳr djwỳnh kabèn ma. Nãm me bamã, "Be, Djuão Metĩndjwỳnhmã ngòmãbit me angij. Nhyim be, dja ba ar amã Metĩndjwỳnh Karõ jano nhyim arỳm ar ajo ba", ane. Nã bãm Bẽnjadjwỳr djwỳnh kabèn ja man kõt ar amã arè. ¹⁷ Be, gu me baje tu amim Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu markumrèxkam ne amrèbê me bamã Karõ jano. Jakam ne me bajtemdjwỳ me bakõt tu amim markumrèx nhyim arỳm ã memãdjwỳ Karõ janoro ane. Kam ba ar amã arè gar ama. Djã ne ba iraxo Metĩndjwỳnh jakre got ba kubè aptã? Kati. Nãm ã Pedru memã ane.

¹⁸ Nhyim me arỳm amijã kabèn man Pedrumã kabèn krãta. Ne arỳm abenmã Metĩndjwỳnh rax jarèn abenmã kum,

—Be, me bajtemdjwỳ ne Metĩndjwỳnh arỳm kum me kĩnh ne arỳm memã amak bõ. Memã amak bõ nhyim me arỳm amikam kaprĩre wãnh axwemã iren Jeju'ỳr amijo akèx. Jakam dja me kõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane.

Ãxikikam me kute Jeju mar'ã ujarènh.

¹⁹ Be, amrèbê me kute Exewão bĩnkam ne me me kute amim Jeju marjao bikènh mõi. Nhyim kam me arỳm ajmã. Ajmã:n kam me kwỳ amũ pykabê Penixijmã bõx. Nhyim me kwỳ amũ apèxtibê Xipremã bõx. Nhyim me kwỳ krĩraxbê Ãxikimã bõx. Me ja ne me kàj bẽ mebê idjaermãbit 'ã ujarènh tẽ. ²⁰ Nhyim be, me kwỳ ja ne me apèxtibê Xiprekam abatàn dja nhyim me kwỳ pykabê Xireniam abatàn dja. Me kwỳ ja ne me Ãxiki'ỳr bõx ne arỳm me bajtembê kregumã arè. Memã Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju'ã ujarènh ny jarè.

²¹ Nãm me me bajtemmã arè nhyim Bẽnjadjwỳr djwỳnh mekmè amijo kajkep. Me kute memã Jeju jarènh jamè amijo kajkep nhyim me arỳm kabèn mexkumrèx ne. Nhyim me bajtem krãptĩ: tu amim Bẽnjadjwỳr djwỳnh markumrèx ne arỳm 'ỳr amijo akèx.

²² Nhyim me arỳm amũ me arè. Nhyim onĩ krĩraxbê Djeruxarèkam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja arỳm me arènh ma. Ne kam Ãxikimã Banabe jano. Nhyim 'ỳr tẽ:n kam ²³ 'ỳr bõx ne arỳm me omũn amim,

—Be, mrãmri ne Metĩndjwỳnh tu kum me kaprĩ:kumrèx † ane. Ne kam arỳm mekam kĩnhkumrèx ne memã 'ã karõn memã kum,

—Dja gar amã Bẽnjadjwỳr djwỳnh jabè:n kabèn man arek kõt amijo abakumrèx. Kwãrĩk wãnh 'ã adjukanga kèt. Nãm ã memã anhỹro bao ane. ²⁴ Be, Banabe ne mexkumrèx nhyim Metĩndjwỳnh Karõ arỳm raxo kadjwỳnhbê nhỹn ar o ba nhyim mrãmri tu amim Metĩndjwỳnh mar tỳ:xkumrèx. Nhyim õ'ã arỳm me krãptĩ Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ỳr amijo akèx ne tu amim markumrèx.

† *Djãm me ta ne me axwe kèt nhyim pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ta te axwe kètmã nhyim ta arỳm tu kum me kaprĩ.*

²⁵ Nhyam kam Banabe amũ krĩraxbê Taxumã tẽ. Kute kam Xaur jabej kadjy ne tẽ. Nãm 'ỳr tẽ:n arỳm 'ỳr bõx. ²⁶ 'Ỳr bõx ne kam abej ne arỳm kum kato. Ne kam akubyn Áxiki'ỳr o bõx. Nhyam kam ar arỳm me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio bajamẽ ro'ã akuprõ. Aben tã me ro'ã akuprõ. Me krãptĩ:mã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnho ku'ẽ: nhyam ar'ã amexmẽ na apêx. Be, krĩraxbê Áxikikam ne me Jejukõt me ba djwỳnhja kumrẽxmã me kute amim Kritu mar jarẽ.

²⁷ Nhyam kam Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỳnh kwỳ bõx. Krĩraxbê Djeruxarẽ kurũm Áxiki'ỳr bõx. ²⁸ Nhyam kam ar 'õ kãjmã me ipõkri dja. Idjibê ne Agabu. Agabu kãjmã djan Metĩndjwỳnh Karõ kukwakam memã kum,

—Dja apỳnh me ba djari pyka kunĩkõt mebê djwỳ kêt. Nhyam me kunĩ kum prã:m, ane. Nhyam tũmrãm arỳm kato. Bẽnjadjwỳr raxbê Kraõdjõ memã ỳrri ne arỳm kato nhyam me arỳm kum prã:m. ²⁹ Nhyam memã prãm kêttri Áxikikam Jejukõt me ba djwỳnh kunĩ arỳm abenmã kabẽn djin abenmã kum,

—Gwaj amikutã memã banhõ mỳjja kwỳ jano. Jeju kukwakam me bakamy pykabê Djudêjakam ar bajamã ano, ane.

Nhyam me abenmã kum,

—Dja gwaj ã memã o ane. Dja gwaj ã memã o ane, ane. ³⁰ Nhyam kam Banabemẽ Xaur ar kute memã o tẽmmã nhyam me arỳm arkum aminhõ mỳjja ngã. Ne arkum,

—Dja gar me kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnhmã angã nhyam me arỳm memã kungrà, ane.

Pedru mebê ijê djà kurũm kator.

12 Áxikikam me kute memã mỳjja nhõrmã o dja: nhyam onĩ pykabê Djudêjakam bẽnjadjwỳr raxbê Erodji arỳm àkrê:. Àkrên arỳm õ me ja jano nhyam me me kute amim Jeju mar kwỳo rõtõk ne. Me kute Jejukõt ar aben pydjio baja kwỳo rõtõk ne. Kute meo bikẽn kadjy meo rõtõk ne. ² Ne kam arỳm kãxdjwa kajgoo Xi-jagu bĩ. Xijagumẽ Djuão ar axikõt apõx. ³ Nãm me Xi-jagu bĩ nhyam mebê idjaer arỳm kam kĩnhkumrẽx. Nhyam Erodji arỳm mekam kĩnhkõt omũn kam kute Pedruo tỳm kadjy memã arẽ. Me kute djwỳponhbit kur djà nhõ akatikam ne memã arẽ.

⁴ Nhyam kam me arỳm o tỳm ne kubê ijê. Nhyam kam Erodji 'ỳr õ krãkamngõnhbê 16 jano. Nhyam me kute Pedru pumũnh kadjy me arỳm meo aben nhikjê'ã kabẽn. Me kunĩbê 4'ã kabẽn. Nhyam kam me 'ã aben japanho dja. Metĩndjwỳnh me irõbê mrãnh djà nhõ akati apêx totokbê Erodji bit kute memã o katormã. Kute memã kujêr nhyam me kute bĩnmã bit kute memã o katormã. ⁵ Kam ne me arek mebê ijê djakam Pedruo dja. Nhyam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja ne me Pedruo Metĩndjwỳnhmã à'wỳr'ã rĩtkumrẽx.

⁶ Nhyam nêje akamãtkam Erodji amim,

—Gê kryrãm, ba memã Pedruo ikato, ane. Nhyam Pedru arek õto nõ. Nhyam krãkamngõnh amãnhkrut ne aktã ijên o nhỹ. Kãxirãxo ne krãkamngõnh Pedrumẽ

aktã amijãpre. Nhyam kre'ã ku'ẽ djwỳnh ar 'ã ijê djà kuri dja. Arek kre nêje dja. ⁷ Nhyam Pedru õto nõ: nhyam Bẽnjadjwỳr djwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh'õ arỳm 'ỳr wadjã. Nhyam arỳm mebê ijê djà kadjwỳnhbê irã. Nhyam arỳm Pedru nhikre'i nhikjêbê kurwan kãjmã kangõn kum,

—Amikrà kêt ne kãjmã dja, ane. Nhyam kãjmã dja nhyam kãxirãxo inỳx 'ãpre djà arỳm tu rõtõk ne.

⁸ Nhyam kadjy mrãnh djwỳnh kum,

—On amipren aparkã ponh jadjã, ane nhyam arỳm ã amijo ane. Nhyam ajte kum,

—Anhõ kubêkã krãkão amikupun ikõt tẽ, ane nhyam arỳm amikupu. ⁹ Nhyam mã kator tẽ nhyam arỳm kõt tẽ. Ne kute amimar kêtka amim we,

—Be, nãm mỳjja kute ijo anhỳr kajgo. Nã bãm amip-tir kajgoo nõ, ane. ¹⁰ Nhyam ar arỳm amipãnh 'ã ijê djà ja mẽ. Kam ne kre'ã ku'ẽ djwỳnh ar ja dja. Nhyam ar ajte amipãnh 'ã ijê djà ja mẽ. Kam ne kre'ã ku'ẽ djwỳnh ar jadjwỳ dja. Nhyam kam ar arỳm krĩrax 'ỳr kãxirãxtio 'ã ijê djà ja tẽpo tẽ nhyam ta arkum amijã kuta. Nhyam arỳm ar kato. Ne pry ja kumrẽx'ã tẽn amipãnh kumẽ nhyam kadjy mrãnh djwỳnh arỳm mã kubê tẽ.

¹¹ Nhyam Pedru arỳm kute amiptir kêtja man amim,

—Je, mrãmri ne Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju imã kadjy mrãnh djwỳnh jano nhyam Erodjibê arỳm ipytã. Mebê idjaer kute ibĩnmã kam amak kajgo nhyam arỳm mebê ipytã, ane.

¹² Ne arek amimaro tẽ:n kam arỳm Marij nhũrkwã'ỳr bõx. Djuão Makõ ne Marij kurũm kato. Kikre jakam ne me krãptĩ Metĩndjwỳnhmã kabẽnho nhỹ. ¹³ Nhyam Pedru bõx ne arỳm kikre'ã ijê djà mò. Nhyam me õ àpênh nija àmõr man arỳm kute me'õ pumũnhmã 'ỳr tẽ. Idjibê ne Rodji. ¹⁴ 'Ỳr tẽn arỳm 'ã ijê djà'ỳr bõx. Nhyam Pedru kabẽn nhyam arỳm mrãmri Pedrukumrẽx kabẽn ma. Ne arỳm kĩnhkam tu kikre'ã ijê djà'ã 'yr kêt ne akubyn me'ỳr wadjàn memã kum,

—Õ kum, Pedru kikre'ã ijê djà tãri dja, ane.

¹⁵ Nhyam me tu kum, "Ajbã", ane. Nhyam, "Kati, mrãm-ri", ane. Nhyam me arĩk kum,

—Be, kadjy mrãnh djwỳnh kute mã Pedruo baja ne dja, ane.

¹⁶ Nhyam wãnh Pedru arek 'ã ijê djà mõro dja nhyam kam me kum 'ã kutan arỳm omũ. Omũn kam arỳm te kute mỳjja marmã kam no tyn kumex. ¹⁷ Nhyam memã aminhikra bẽnõ dja nhyam me arỳm anhikrê. Nhyam kam arỳm Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju kute mebê ijê djà kurũm o kator'ã memã ajarẽ. Ne kam memã kum,

—Aje, dja gar tẽn Xijagumẽ Jeju kukwakam me kute abeno kamy arkum ijã ajarẽ. Ba on, ane. Ne kam arỳm amũ kikre 'õ'ỳr tẽ.

¹⁸ Nhyam kam akati. Nhyam arỳm krãkamngõnh abenkam kangao kumex. Bẽnjadjwỳr mekam ngryk karõ abenkam kangao kumex. Ne abenmã kum, "Nãr Pedru? Nãr Pedru?" ane. ¹⁹ Nhyam kam Erodji Pedru'ỳr me ano. Nhyam me abej ne te abej aprã. Nhyam arỳm prĩne kre'ã ku'ẽ djwỳnh ar kukij. Nhyam me te: aminêje kum kabẽn ne. Nhyam arỳm memã arẽn memã kum,

—Pedru kator pãnh me kupa, ane. Nhyim me arỳm me kupa.

Nhyim kam Erodji arỳm pykabê Djudêja kurũm amũ tẽn arỳm krĩraxbê Xedjare'yr bõx. Ne kam arek kam ar ba.

²⁰ Arỳm krĩraxbê Xirukam me jamê krĩraxbê Xidõkam me jakam ngryk mex ne. Nhyim me arỳm axikõt 'yr bõx. Me bõx djwỳnh rãm ne me Erodji nhõ àpẽn rax'õmã amijarê. Idjibê ne Bradju. Kubê ne Erodji nhõ kumoka'ê, kam õt djà, nêje omũnh djwỳnh. Kute me nêje Erodjimã kabẽn kadjy ne me Bradjumã amijarê. Amrêbê ne me kute Erodji nhõ pykakam õ djwỳ jamỳnho ku'ê. Ne kam mebê djwỳ kêt karõ Bradjumã amijarê nhyim arỳm me nêje bẽnjadjwỳr Erodjimã kabẽn jarê.

²¹ Nhyim kam Erodji kute memã kabẽn kadjy akati'õ jarê. Nhyim arỳm 'ã akati bõx. Nhyim Erodji arỳm õ kubêkã rũnho prĩne amijo mex ne õ krĩ djà rax'yr bõx ne kam nhỹ. Nhỹn arỳm memã kabẽnõ nhỹ. ²² Nhyim kam me arỳm abenmã õ akij ne abenmã kum,

—Djãm pykakam me'õ kabẽn got? Be, kubê ne kàjk-wakam metĩndjwỳnh'õ, ane. ²³ Nhyim totokbê arỳm Bẽnjadjwỳr djwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh mỳj kanêjao kubĩ. Nhyim kõp arỳm kakuw nhyim arỳm ty. Be, mỳkam? Bir, me kute kum metĩndjwỳnh jarẽn nhyim kute aminêje memã kum, "Kati", anhỹr kêt kam. Kute memã kum, "Kati, atemã kàjkwakam Metĩndjwỳnh py-dji", anhỹr kêt kam ne kadjy mrãnh djwỳnh mỳj kanê punure jao kubĩ nhyim arỳm ty.

²⁴ Nhyim kam me amũ memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnho kumex nhyim me krãptĩ arỳm kum kĩnh. Nhyim me kute tu amim Jeju markumrẽxja arỳm krãptĩ: mõ.

²⁵ Be, amrêbê ne Æxikikam me kute memã me õ mỳj-ja kwỳ janormã. Djeruxarêkam me õ mỳjja kêtjamã me kute anormã. Nhyim Banabemê Xaur ar arỳm amũ me kadjy o mõn memã o bõx ne arỳm memã kungã. Memã kungã arỳm akubyn kurũm akêx ne tẽn. Ar Djuão Makõ japrõn o tẽn. Tẽn arỳm akubyn Æxikikam bõx.

Me kute Jeju mar kute amũ Banabemê Xaur ar anor.

13 Be, Æxikikam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio bajakam ne me kwỳbê Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỳnh. Nhyim me kwỳbê memã kukràdjã'ã ujarẽn djwỳnh. Ar idjibê ne Banabemê Ximião Nidjêmê Ruxumê Manaũmmê. Krĩraxbê Xirenikam ne Ruxu abatãnh. Manaũm ne bẽnjadjwỳr raxbê Erodjimê ro'ã abatãnh ne kute o kamy. ² Ar Metĩndjwỳnhmã rax jarê ne kum amijajburo nhỹ. Nhyim Metĩndjwỳnh Karõ arkum,

—Dja gar imã Banabemê Xaur aro aben nhikjê. Ba arỳm ar àpẽn djà ny kadjy aro amiptã, ane. ³ Nhyim kam ar amijajburo nhỹn Metĩndjwỳnhmã aro à'wỳro nhỹ. Ne kam ar krã'ã aminhikra djin amũ ar ano.

⁴ Metĩndjwỳnh Karõ ã kute ar anoro anhỹrkam ne ar arỳm krĩraxbê Xerxij'yr tẽn kam 'yr bõx. Ne kam kàraxkam ngõ raxbê pyka kêt kõt tẽn. Apêxtibê Xipre'yr tẽn kam arỳm 'yr bõx. ⁵ Krĩraxbê Xarami'yr ne ar bõx. Ne kam wabin tẽn. Apỳnh mebê idjaer bikprõnh djakam

kàj bê memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnho tẽn. Djuão Makõdjwỳ ne ar aprõn o tẽn. Arkum àpẽnhmã ne ar o tẽn.

⁶ Ne kam pykakõt krĩraxbê Papu'yr tẽn 'yr bõx. Ne kam arỳm me'õbê Bajaju kajpa. Kubê ne mebê id-jaer'õ. Ta ne amijo apỳnh mỳjja mar mexo ban me kupẽnho ban amijo wajangao ba. Ne kam ta amijo Metĩndjwỳnh mar mex ne amijo 'êx ne we kukwakam memã kabẽn jarẽnho ba.

⁷ Nãm pyka tãm kam bẽnjadjwỳrmã àpẽn ar ba. Bẽnjadjwỳr nhidjibê ne Xedju Paur. Bẽnjadjwỳr krã mexkumrẽx. Banabemê Xaur ar Papu'yr bõx nhyim bẽnjadjwỳr amiwỳr ar ku'uw ne arkum,

—Imã Metĩndjwỳnh kabẽn jarê. Ije mar prãm, ane.

⁸ Nhyim kam Erimanh, kubê ne Bajajuja. Me bak-abẽnkam ne gu me ren kum wajanga jarê. Nhyim be, me bajtem kabẽnkam ne me kum Erimanh jarê. Nãm bit kute Paur Ar kubê àptarmã. Erimanh bit kute õ bẽnjadjwỳr nêje Metĩndjwỳnh kabẽn pytarmã ne arỳm kabẽnõ Xaur ar apanho dja.

⁹ Nhyim Xaur, idji nhikjêbê ne Paur. Metĩndjwỳnh Karõ raxo Paur kadjwỳnhbê nhỹn ar o ba nhyim arỳm wajanga'yr akêx ne kam no tyn omũnho djan ¹⁰ kum,

—'Êxnhĩti, axweti, Xatanaj tãmdjwỳ. Nãm me axwe kêt prãm, ga mã amã me kurê. Bẽnjadjwỳr djwỳnh memã 'ã karõ katãtkumrẽx ga kam ga kupa'ã ar memã arẽnho aba nhyim me arỳm aman Metĩndjwỳnh kupa'ã amijo ba. Je tõi mỳkam ne ga akabẽn punu jao krã'yr kêt kumrẽx? ¹¹ Jakam arỳm Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute ajaxwe pãnh ajo bikẽnhmã. Dja ga arỳm ano rãn arngro pumũnh kêt nhyim ajã akati krãptĩ apêx, ane.

Nhyim totokbê arỳm no rãn kam nokrekam akamãt kõi tyk pytĩ. Nhyim arỳm me'õ jabej àpẽn mõi. Me'õ kute pa 'amỳnh ne o tẽn mãm ne mekõt me'õ jabej àpẽn mõi. ¹² Nhyim bẽnjadjwỳr Xedju Paur kute wajanga no rã pumũnhkam arỳm tu amim Bẽnjadjwỳr djwỳnh markumrẽx. Nãm anhỹr djwỳnh rãm amim, —E kum, Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ã ar kabẽn kukràdjã mexkumrẽx, anen kam tu amim markumrẽx.

Paur Æxiki 'õdjwỳkam memã Jeju'ã ujarẽn ne ja.

¹³ Nhyim kam Paurmê ro'ã ar tẽnja ar kàraxmã wadjàn nox ne arỳm amipãnh krĩraxbê Papu mẽ. Ne tẽn: kam arỳm pykabê Papirijkam krĩraxbê Pedji'yr bõx. Nhyim kam Djuão Makõ arỳm ar kangan Djeruxarê'yr akêx ne.

¹⁴ Nhyim kam ar amipãnh krĩraxbê Pedji mẽ. Ne tẽn: kam pykabê Pidjikkam krĩraxbê Æxiki 'õdjwỳ'yr bõx. Nhyim kam arỳm ar'ã pi'õk rãrãr nhyim ar arỳm mebê idjaer bikprõnh djãmã wadjàn nhỹ. ¹⁵ Nhyim me'õ pi'õk jarẽnho dja. Mõjdjê kukràdjãmê Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽn djwỳnh 'õdjwỳmê kabẽn jarẽnho dja. Ne kam arỳm arẽn pa. Nhyim me bikprõnh djakam bẽnjadjwỳr ar Paurmã kabẽn kadjy memã arê. Nhyim me amũ abenmã arẽn arỳm kum arẽn kum,

—Bẽnjadjwỳr ar ar amã kabẽn ne ar amã, "Be, ak-mere ar, ar ajõ aje memã akabẽn jarẽn prãm jabej arê", ane.

¹⁶ Nhyam kam Paur arỳm kàjmã dja. Ne memã amin-hikra bê nhyam me arỳm anihkrê. Nhyam memã kum, —Gar abê idjaer ar, ar akunĩ amã Metĩndjwỳnh pyma ar, dja gar ikabên ma. ¹⁷ Me babê idjaero ba djwỳnhbê ne Metĩndjwỳnh. Nãm arỳm amijo me bakukãmãre pytã. Nhyam kam me pykabê Edjitukam ar ba nhyam Ed-jitukam me ja ar meo kubajtemo ba. Nhyam kam Metĩndjwỳnh me bakukãmãreo krãptĩ:n o ra:x. Ne kam tỳx me:xkõt arỳm meo kato. ¹⁸ Meo kato nhyam me kapõt kukritkam ar ba. Nhyam me mã kam amikrào ba nhyam mã kum me kaprĩn meo ba. Nhyam kam me'ã amexbê 40 apêx. ¹⁹ Nhyam kam Metĩndjwỳnh pykabê Kanaãkam me ar ba tũmjao apêx. Apỳnh me bajtem ba djãribê 7 nhyam arỳm memã meo apêx. Ne kam memã me õ pyka nhirê ne memã kungã.

²⁰ Ne kam aben totokmã memã me kute memã axwe pãnh jarênh djwỳnh jarê nhyam me aben kukãm ar meo ba. Nhyam kam me'ã amex krãptĩ:o kute 450 pyràk apêx nhyam Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênh djwỳnhbê Xamuwe me kadjy kato. ²¹ Nhyam kam me amikadjy Metĩndjwỳnhmã bẽnjadjwỳr raxo a'uw. Nhyam arỳm memã Xau, Ki kute irja jarê. Nhyam memã bẽnjad-jwỳr'ã amexbê 40 apêx. Xaubê ne Bẽnjamĩn djõ'ã me'õ.

²² Nhyam kam Metĩndjwỳnh bõm Xau mẽn pãnh arỳm me kadjy Dawi jarê nhyam arỳm ar meo ba. Nhyam Metĩndjwỳnh arỳm 'ã memã kum,

“Dawi ne ba arỳm kum ikato. Dja ba 'ã kum karõ nhyam arỳm katãt ikabên kunĩ man kõt ar amijo ba. Djexe ne Dawi dji.” Nãm ã Metĩndjwỳnh memã ane.

²³ Ne kam amrêbê kute me bakukãmãremã arênh kõt arỳm tũmrãm me babê idjaer kamingrãny kadjy Je-ju jano. Dawija tãm djõ'ã ne kato. Jejubê ne õ kàjkwa kadjy me utàr djwỳnh. ²⁴ Jeju kute àpênhmo krax kêttri ne Djuão me babê idjaer kunĩ jakren me bamã, “Me amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩnd-jwỳnh'ỳr amijo akêx. Ba kam kum ngõmã me ajangij”, ane.

²⁵ Ne kam kute àpênh'ã aminhinomã amimênh 'ỳr ne me bamã, “Ga me Kritu bõxmã kam amako aba. Djãm ibê tãmwã got? Kati, ibê atemã. Nhyam be, itotokbê me'õ bõxja ne raxo kute ijakrenh, kute ijakrenh mexi. Nã bãm te irax ne 'ã inhibõn ije kum parkà 'ãpre bõnh prãmje. Be, ãm irax ba ren arỳm kum apê. Nhyam be, kati, ãm ingrire. Nãm raxo ijakrenh mex ne.” Nãm ã Djuão memã ane. Nãm ã Paur memã ane.

²⁶ Ne itepã ajte memã kum,

—Be, akmere ar, gar abê Abraão tãmdjwỳ ar, ar akunĩ ar amã Metĩndjwỳnh rax pyma ar. Be, Metĩnd-jwỳnh arỳm me bamã kabên jano. Jeju kute me utàr'ã kabên jano. Ba arỳm ar amã kabên jarênh dja.

²⁷ Djeruxarêkam me jamê kam me bẽnjadjwỳrmê ne me kute Jeju raxkõt mar kêt. Amrêbê: ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarênh djwỳnh me bakukãmãremã arê. Me kute Kritu'ã axwe nhõr ne bĩnmã arê. Nhyam me aben djõ'ã kabên jarênh djwỳnh kabên jarê. Pi'õk rãrãr kunĩkõt kabên jarênh mõr tãmtã. Nãm me te arênh mỳjja'ã kabên kute amijakreja mar kêt. Jeju'ã kabên kute amijakreja mar kêt. Ne kabên jarênh mõr

tãmtã arỳm 'ỳr o bõx. Tũmrãm me kamingrãnyre kute mar kêt rã'ãn arỳm Jeju'ã axwe nhõn bĩnmã arê. Am-rêbê: Jeju rwỳk kêttri kukwakam kabên jarênh djwỳnh kute arênh kõt arỳm tu bĩnmã arê. ²⁸ Ne te: kute axwe'õ jabej ne kum kator ne pãnh kute bĩnmã te me kukij nhyam axwe kêtumrêx. Te Jeju axwe kêt nhyam me tu mrãmri kute bĩnkumrêxmã Piratumã o a'uw. ²⁹ Ne kam amrêbê: me bakukãmãre kute pi'õkkam Kritu'ã kabên jarênh kõt ã Jejuo ane. Kabên kunĩkõt me kute o anhỹrmã kõt ne me kamingrãnyre arỳm ã Jejuo ane. ã Jejuo ane nhyam arỳm ty. Ty nhyam kam me arỳm pĩte'y kurũm kaban o ruw ne me tyk nhõ kênkrekam adjã nhyam nõ. ³⁰ Nhyam be, Metĩndjwỳnh akubyn o tĩn. ³¹ Nhyam kam kõt ba djwỳnhmã amijo amirĩt ar o ba nhyam arỳm 'ã akati krãptĩ apêx. Jeju tyk kêttri ne ar pyk-abê Garrêja kurũm ro'ã tẽ, Djeruxarê'ỳr tẽ. Nãm arkum amijo amirĩto ba nhyam kam jakam ar Jeju'ã ujarênh ar ba. Ar kute Jeju akubyn tĩn pumũnhkõt memã 'ã ujarênh ar ba. Nãm ã Paur memã ane.

³² Ne kam itepã memã kum,

—Metĩndjwỳnh ne amrêbê: me bakukãmãremã kum, “Dja ba akubyn Krituo tĩn”, ane nhyam me aben djõ'ã arênh mõr. Arênh mõr tãmtã arỳm 'ỳr o bõx. Me bakamingrãnyrekam Jeju ty nhyam Metĩndjwỳnh arỳm akubyn o tĩn. Tãm ne bar ar amã arênh dja. 'ã ne me bakukãmãre amrêbê: mebê idjaer nhõ me ngrer tũm-bê 2'ã pi'õk no'õk. Kamã Metĩndjwỳnh arỳm kramã kum,

“Mrãmri abê ikrakumrêx. Jakam ga arỳm ijo Abãmkumrêx”, ane.

Kute Kramã anhỹrkõt ne arỳm akubyn o tĩn ne.

³⁴ Nhyam amrêbê: me pi'õk 'õdjwỳ no'õk. Kamã Metĩnd-jwỳnh kute akubyn o tĩn nhyam 'ĩ rerek prãm kêt'ã ajte kum,

“Ije angêt Dawimã ajarênh kõt dja ba ã ajo djuw mexo ane”, ane.

³⁵ Nhyam me mebê idjaer nhõ me ngrer tũm 'õdjwỳ'ã pi'õk no'õk. Kamã ne Dawi Metĩndjwỳnhmã kum,

“Djãm inhĩ rerekmã? Kati. Ba ne ba amexo imex. Kam dja ga ikanga kêtumrêx”, ane.

Amrêbê: me kute pi'õk no'õk kõt ne Jeju tyn 'ĩ rerek kêt ne akubyn tĩn ne. Nãm ã Paur memã ane.

³⁶ Ne kam itepã ajte memã kum,

—Nhyam be, djãm Dawi nhĩ rerek kêt? Kati. Dawi tyn arỳm 'ĩ rerek ne. Metĩndjwỳnh kabênkõt ne Dawi kum apê: nhyam kam kubêngêt arỳm kubĩ nhyam ty nhyam me arỳm adjã. Dawi akubyn tĩn kêt nhyam arỳm 'ĩ rerek ne. ³⁷ Nhyam be, djãm Jeju nhĩ rerek? Kati. 'ĩ rerek kêt. Metĩndjwỳnh kute akubyn o tĩnkam ne 'ĩ rerek kêt. Nãm ã Paur memã ane.

³⁸ Ne kam ajte memã kum,

—Be, akmere ar, ba ar amã arê gar ama. Jeju tyk ne akubyn tĩnkam Metĩndjwỳnh arỳm me axweo aknon mekam ngryk kêt. Ja'ã ne bar kàj bê ar amã idjujarênh dja. ³⁹ Mõdjê kute me kute katãt amijo ba'ã memã karõkam kukràdjã gu me te baje mar ne katãt kõt ami-jo baba prãmje ne kam bajaxwe rã'ã. Nhyam be, dja me tu amim Jeju markumrêx nhyam Metĩndjwỳnh arỳm me

axwe kunĩ maro akno. O aknon tu memã axwe kêt jarẽ nhyim me arỳm kum mexkumrẽx ne. ⁴⁰ Amrẽbê: ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh me bakukãmãremã kum,

“Ë, me atĩn ne ar abari dja ba mỳjja pumũnh kêt nhĩpêx.

Nhyim me te me amã 'ã ajarẽ ga me mar prãm kêtukumrẽx.

Ë, me aje ijaprỳ prãm wã dja ga me te aje mỳjja marmã kam ano tyn aku'ẽn arỳm me biknor tokry djakam akuno”, ane.

Ga, me kute mar prãm kêtka me biknor tokry djakam biknorja pumũ. Kwãrĩk wãnh mekõt ã amijo anhỳr kêt. Ar ga dja gar tu amim Jeju markumrẽx. Nãm ã Paur memã ane.

⁴² Nhyim kam me bikprõnh djã kurũm me kator mõrkam ne me Paur arkum,

—Dja gar amrẽ pi'õk rãrãr mõrkam ajte ar imã me kabẽn ja jarẽ, ane. ⁴³ Nhyim arỳm me bimãnhkam me krãptĩ Paurmẽ Banabe arkõt tẽ. Mebê idjaermẽ me bajtem kute mebê idjaer kukrãdjã mar ne kõt kute amijo bajamẽ ne me arkõt tẽ. Nhyim ar memã kabẽn ne memã kum,

—Metĩndjwỳnh ta kum ar akaprĩkumrẽx † Dja gar tu amim markumrẽx ne 'ã adjukanga kêt, ane.

⁴⁴ Nhyim kam ajte pi'õk rãrãr nhyim me ajte ar'ã akuprõ. Me kute Metĩndjwỳnh kabẽn marmã ne krĩrax wãkam me kunĩ ar'ã akuprõ. ⁴⁵ Nhyim mebê idjaer kwỳ arỳm ar'ã me krãptĩja pumũn arỳm me'ã ngry:k ne. Ta te kute urãk prãmje arỳm Paur japrỳo kumex.

⁴⁶ Nhyim kam Paurmẽ Banabe arkum me uma kêt ne memã kabẽn ne memã kum,

—Me abê idjaerkam bar ije me akumrẽxmã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh prãmukumrẽx. Be, jakam ne ga me aminhirõbê kabẽn mẽn kam amim, “Djãm Metĩndjwỳnhkõt itĩn rã'ãmã? Kati. Ja ne imã kĩnh kêt”, ane. Kam dja bar arỳm memã idjujarẽnh kadjy me bajtem'ỳr amijo akẽx ne. ⁴⁷ Metĩndjwỳnh kute pi'õk kõt ar imã me bajtem'ã karõ kõt dja bar ã amijo ane. Kamã ne Kritumã kum,

“Ga, akamãt kô tykkam me kute mỳjja pumũnh kêt ne mrãnh punuja pumũ. Nhyim me kute memã pry kurwỳ nhyim me arỳm irãkam katãt mrã. Me bajtemdjwỳ ne me mrãnh punun axwe. Ga dja ga memã ikabẽn jarẽ.

Ja kadjy ne ba arỳm ajano. Dja me amim ikabẽn man arỳm gadjwỳ ama. Aje me axwebê me utãr djwỳnh dja me ama. Aje pyka kunĩkõt me axwebê me utãr kadjy ne ba ajano.”

Nãm ã Kritumã ane. Ar badjwỳ ne bar arỳm kabẽnkõt me bajtemmã akẽx ne. Nãm ã Paur memã ane.

⁴⁸ Nhyim me bajtem kute ar markam arỳm kĩnhkumrẽx ne abenmã kum,

—Metĩndjwỳnh kabẽn mexkumrẽx. Metĩndjwỳnh kabẽn mexkumrẽx, ane. Ne kam Metĩndjwỳnh kute me kêttri amijo me utãrja, kute kõt tĩn ne ar ba rã'ã kadjy amijo me utãrja arỳm tu amim Jeju markumrẽx ne.

† Djãm me ta ne me axwe kêt nhyim pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ne te axwe kêtã nhyim ta arỳm tu kum me kaprĩ.

⁴⁹ Nhyim kam me pykaja kunĩkõt arỳm memã Bẽnjadjwỳr djwỳnh kabẽn jarẽho ba. ⁵⁰ Nhyim mebê idjaer arỳm Paurmẽ Banabe ar'ã memã apnê. Me nire kwỳ rũnh kute mebê idjaer kukrãdjã mar ne kõt amijo bajamã ne me ar'ã apnê. Ne me my bẽnjadjwỳrdjwỳmã ar'ã apnê. Krĩraxbê Æxikikam me jamã apnê. Nhyim kam me ari memã ar kurêtuw. Ne arỳm amibê ar kujate. ⁵¹ Nhyim ar kute me kangao amirĩt kadjy mebê amiparkã'ã me õ pyka ka'u. Ne kam amũ krĩraxbê Ikõni'ỳr tẽ. 'Ỳr tẽ:n arỳm 'ỳr bõx. ⁵² Nhyim Jejukõt me ba djwỳnh arỳm kĩnhkumrẽx ne. Nhyim Metĩndjwỳnh Karõ arỳm raxo me kadjwỳnhbê nhỳn ar meo ba.

Ikõnikam Paur ar memã Jeju'ã ujarẽnh.

14 Nhyim kam Ikõnikam Paurmẽ Banabe ar arỳm mebê idjaer bikprõnh djã'ỳr tẽn wadjãn kam memã ujarẽho dja. Ne memã kabẽn mexkumrẽxo dja. Nhyim kam me krãptĩ: kum kĩnh ne arỳm tu amim Jeju markumrẽx. Mebê idjaermẽ me bajtembê kregu krãptĩ: tu amim markumrẽx. ² Nhyim kam mebê idjaer kwỳ amakkre kêt ne kute Jeju mar prãm kêtja arỳm me bajtemmã me kurêtuw. Memã Jeju kukwakam me kute abeno kamy kurêtuw nhyim me kum me kurêo ba.

³ Nhyim kam Paurmẽ Banabe ar arek mekam ar ba. Arkum me uma kêt ne Bẽnjadjwỳr djwỳnh'ã memã 'ã ujarẽnh ar ba nhyim ar'ã arỳm arngro krãptĩ: apêx. Metĩndjwỳnh ta kute tu kum me kaprĩ'ã memã ujarẽnh ar ban † Bẽnjadjwỳr djwỳnh kukwakam me aêrbê mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhĩpêx. Me te kute mỳjja marmã kam no tyk ne kute Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhĩpêx. Nãm ar me punu kwỳo mex. Me kute abenmã kum, —Mrãmri ne Metĩndjwỳnh kõt ar kabẽnkumrẽx, anhỳr kadjy ar ipêx.

⁴ Nhyim kam krĩraxkam me apỳnh kabẽn. Me kwỳ mebê idjaer kõt kabẽn. Nhyim me kwỳ Jeju kute ar anorja kõt kabẽn. ⁵ Nhyim kam me bajtemmẽ mebê idjaermẽ mekam me bẽnjadjwỳrmẽ arỳm abenmã ar'ã karõn abenmã kum,

—Gwaj arkum akjan kẽno ar titik gẽ ar ty, ane.

⁶ Nhyim kam ar arỳm me kuman arỳm mã mebê tẽ. Mebê tẽ:n kam arỳm pykabê Rikaõkam bõx. Ne kam krĩraxbê Rixakam bõx ne memã arẽ. Ne kam krĩraxbê Tebikam bõx ne memã arẽ. Ne bu'ã pyka kunĩkõt memã arẽho ba. Kritu'ã ujarẽnh nyja ne memã arẽho ba.

Rixakam Paur ar memã 'ã ujarẽnh.

⁸ Nhyim krĩraxbê Rixakam me'õ mrãnh kêt. Adjakam ne par punuren mrãnh kêt rã'ã ne arỳm abatãnh ne. ⁹ Nhyim kam Paur memã ujarẽho dja nhyim par punuja kabẽn maro nhỹ. Ne mex kadjy arỳm tu amim Metĩndjwỳnh kamnhĩxkumrẽx. Nhyim Paur kam no djar tỳx ne arỳm kute amim kamnhĩxkõt omũ. ¹⁰ Nãm

†† Djãm me ta ne me axwe kêt nhyim pãnh kum me kaprĩ Kati. Me ne me te: axwe kêtã nhyim Metĩndjwỳnh ta arỳm tu kum me kaprĩ.

omũn kàj bê kum, “Kàjmã dja”, ane. Nhyam arỳm ekruux ne kàjmã djan arỳm mrãnh mex.

¹¹ Nhyam me krãptĩ arỳm Paur kute o mexkõt omũn kàj bê abenmã o akij. Nhyam be, Paur ar kute me kabẽn mar kêt. Me õ pykabê Rikaõkam me kabẽn kõt ne me kabẽn. Nãm me abenmã o akij ne abenmã kum,

—Apỳnh me batĩndjwỳnh ar amijo me bapyrak ne arỳm pykamã ruw ne ar ba, ane nhyam ar kute me kabẽn mar kêt.

¹² Nhyam me Banabemã Djupite jarẽ. Ne Paur kute kabẽn Banabe jakrenhkam kum Mekuju jarẽ. Me õ metĩndjwỳnh kajgo kõt ne me arkum idji jarẽ. ¹³ Krĩrax jakwa krekre 'yr ne me kute me õ metĩndjwỳnh kajgomã amijarẽn djã. Me õ metĩndjwỳnh jamã ne we kum Djupite jarẽ. 'Yr ne kute mar djwỳnh arỳm mrybãri kwỳo bõx. Nãm me pidjõrã nhipẽxo ipõk nhyam mry arỳm upij. Be, me krãptĩmẽ Djupite mar djwỳnhmẽ ne me Paur aro õ metĩndjwỳnh kajgon bit kute arkum mry bĩnmã. Bit kute arkum amijarẽn kadjy arkum mry bĩnmã.

¹⁴ Nhyam Jeju kute ar anorjabê Banabemẽ Paur ar arỳm me omũn arỳm kuma. Ne kute amikaprĩo amirĩt kadjy amikã kadjõn me'yr prõt ne. Ne me krãptĩ katikõt aminẽje kàj bê: memã kabẽn tẽ. Me kute arkum mry bĩn nẽje kàj bê: memã kabẽn tẽn memã kum,

¹⁵ —E, mỳkam ne ga me aje ar imã amijarẽnhmã? Djãm ar ibê Metĩndjwỳnh? Kati. Ar ije me apyrak. Me aje wãnh mỳjja kajgo jamã anhirermã ne bar kàj bê me ajakreo iba. Metĩndjwỳnh ne tĩn ne ar ba. Ta ne arỳm kàjkwa nhipẽx ne ajte pyka nhipẽx ne ajte ngõ raxbê pyka kêt nhipẽx ne ajte kam mỳjja kunĩ nhipẽx. Tãm dja ga me amim maro aba. ¹⁶ Amrẽbê: apỳnh me ba djakam ne me ta kute amidjwỳnhbit marn amikõt amijo ba kajgo nhyam Metĩndjwỳnh ate krã.

¹⁷ Djãm ate krãkam kute me bamã amijo amirĩt kêt? Kati. Kute me bamã amijo amirĩt rã'ã. Ga, kute me bakunĩo djuw mex rã'ãja pumũ. Nãm mã djwỳ nhõ mytyrwỳ kõt apỳnh djwỳ djãri pykakam o apõx rã'ã. Ne kam djwỳo mã me bajo djuw mexkumrẽx ne o me bajo kĩnhkumrẽx. Ne kute me bajo anhỹr rã'ã ne. Ga, Metĩndjwỳnhkumrẽx ne kute me bakunĩo djuw mex rã'ãja pumũ. Nãm Paur ar ã aminẽje memã ane.

¹⁸ Nãm ar te memã ane nhyam me krãptĩ:ja ar'ã ajkẽ. Ne me kute arkum amijarẽn kadjy kute mry bĩn prãm rã'ãn kam arỳm kanga.

¹⁹ Nhyam kam mebê idjaer kwỳ bõx. Æxiki kurũm me kwỳ bõx. Ajte Ikõni kurũm me kwỳ bõx. Ne kam memã ar kurẽtuw nhyam me arỳm kẽnõ Paur titiko djan arỳm 'ã abenmã, “Arỳm ne ty”, ane. Ne kam arỳm krĩrax nẽje bjẽro mõn o katon atykmã kumẽ. ²⁰ Nhyam kam Jejukõt me ba djwỳnh bõx ne kum ipõk ne. Nhyam kam kàjmã djan arỳm akubyn krĩraxmã wadjã. Nhyam kam me'ã akati nhyam Banabemẽ Paur ar arỳm krĩraxbê Tebi'yr tẽ.

Ar arỳm amipry krax'yr akẽx.

²¹ 'Yr tẽn kam 'yr bõx. Ne kam krĩrax tãm kam kàj bê memã ujarẽn ny jarẽnho ba nhyam me krãptĩ arỳm tu

amim Jeju markumrẽx. Nhyam kam ar akubyn krĩraxbê Rixa'yr tẽn 'yr bõx ne kam Ikõni'yr tẽn 'yr bõx ne kam Æxiki'yr tẽn 'yr bõx. ²² Ne krĩ kunĩkõt Jeju kõt me ba djwỳnhmã 'ã karõo tẽn memã kum,

—Dja gar tu amim Jeju markumrẽx rã'ãn 'ã adjukan-ga kêt. Dja me kãtãm gwaj bajo bikẽn ar o ba gwaj batokry kumex ma. Nhyam kam Metĩndjwỳnh ýtã amikõt gwaj bapymjyrkumrẽx. Arỳm õ me ja kunĩmã bẽnjadjwỳrkam dja ã gwaj bajo ane. Nãm Paur ar ã memã anhỹro tẽmo ane.

²³ Ne kam apỳnh me kute amim Jeju mar djãri kunĩkõt tẽ. Me kute Jejukõt ar aben pydjio ba djãri kunĩkõt tẽn me kwỳ'ã meo ba djwỳnh rẽ. Ne kam Metĩndjwỳnhmã meo a'uw ne kum amijajbun arỳm memã kum,

—Gar arỳm tu amim Bẽnjadjwỳr djwỳnh markumrẽx. Bar kum ar ajo a'uw gẽ mã ar ajo djuw mex ne ar ajo ba, ane. ²⁴ Ne kam arỳm tẽ. Pykabê Pidjijkõt tẽn kam arỳm pykabê Papiroj'yr bõx. ²⁵ Ne tẽn kam krĩraxbê Pedji'yr bõx. Ne kam kàj bê memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ. Memã arẽn kam ajte tẽ. Tẽn kam krĩraxbê Atar-ij'yr bõx.

²⁶ Ne kam ajte ngõ raxbê pyka kêt kõt akubyn krĩraxbê Æxiki 'õdjwỳ'yr tẽmmã. Krĩrax jakam ne me amrẽbê Metĩndjwỳnhmã aro a'uw ne kum,

—Amã ar àpẽn kadjy dja ga tu amã ar kaprĩkumrẽx ne aro djuw mexo aba, ane. Nãm me kum aro a'uw ne kam amũ ar ano. Nhyam ar arỳm amũ krĩrax krãptĩkõt ujarẽn ba. Ne kam arỳm inomã amidjapẽn djã mẽn ajte akubyn Æxiki ja'yr tẽmmã. ²⁷ 'Yr tẽn kam arỳm 'yr bõx. Bõx ne me kute amim Jeju marjao aben pydjio arỳm memã amijã ajarẽ. Metĩndjwỳnh kukwakam ar àpẽn kunĩkõt memã 'ã ajarẽn memã kum,

—Be, Metĩndjwỳnh ne arỳm apỳnh me bajtem ba djakam memã amak bõ nhyam me krãptĩ: arỳm tu amim Jeju markumrẽx, ane. ²⁸ Ne kam arek Jejukõt me ba djwỳnhja kõt ar ba 'ã tũm.

Djeruxarẽkam me kute kukrãdjão aben mar.

15 Nãm ar arek Æxikikam ar ba: nhyam kam me kwỳ arỳm pykabê Djudẽja kurũm bõx. Ne kam 'ẽx ne Jeju kukwakam me kamymã kabẽn. Me bajtemmã kabẽn ne memã kum,

—Gẽ me Mõjdjẽ kukrãdjã kõt me amy nhinhu kã rẽ. Dja me me amy nhinhu kã rẽn kêt nhyam Metĩndjwỳnh kute õ kàjkwa kadjy me apytãr prãm kêt. Nãm me 'ẽx ne ã memã ane.

² Nhyam kam Paurmẽ Banabe ar arỳm Djudẽja kurũm me bõxjamẽ aktã kabẽnõ aben japa:nho dja. Nhyam kam me abenmã kum,

—Gẽ Paurmẽ Banabemẽ me bakwỳdjwỳ Djeruxarẽmã tẽ. Gẽ ar Jeju kute ar anorjamẽ me kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnh'yr bõx ne me my kã rẽn jabej me kukja, ane. ³ Ne kam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja arỳm amũ ar ano nhyam ar tẽ. Tẽn pykabê Penixijkõt tẽ. Ne tẽn pykabê Xamar-ijkõt tẽ. Ne tẽmkõt Jeju kukwakam me kute abeno kamymã ujarẽn tẽn memã kum,

—Apỳnh me bajtem ba djakam ne me arỳm Bẽnjad-jwỳr djwỳnh'yr amijo akẽx ne tu amim markumrẽx. Nãm ar ã memã anhỳr tẽ. Nhyam kam me kunĩ arỳm kĩnhĩrekumrẽx.

⁴ Nhyam ar tẽ:n kam arỳm Djeruxarẽ'yr bõx. Nhyam kam me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja ar pa krij ne arkum kabẽn mexĩre jarẽ. Mekam Jeju kute ar anor jadjwỳ, meo ba djwỳnhdjwỳ ne ar ã aro ane. Nhyam kam ar memã amijã ajarẽ. Metĩndjwỳnh kukwakam ar ãpẽnh kunĩkõt ar memã 'ã ajarẽ.

⁵ Nhyam kam mebẽ pardjẽu kwỳ kãjmã dja. Adjwỳnhdjwỳ ne ar tu amim Jeju markumrẽx. Ar kãjmã djan memã kum,

—Gẽ me me my kà rê. Me bajtem kute amim Jeju marja my kà rê. Dja me me bakukràdjã'ã memã karõn memã kum, “Djã gãm me katãt Mõjdjẽ kukràdjã man kõt ar amijo aba”, ane. Dja me ã me bajtemmã ane. Nãm ã mebẽ pardjẽu memã ane.

⁶ Nhyam kam me kute 'ã aben marmã Jeju kute ar anorjamẽ me kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnhmẽ akuprõ. ⁷ Ne kam aktã kabẽno aben japanho kumex. Nhyam kam Pedru kãjmã djan memã kum,

—Be, akmere ar, ba ar amã arẽ. Metĩndjwỳnh ne amrẽbẽ ar akurãm amijo ipytã. Ije me bajtemmã idju-jarẽnh kadjy amijo ipytã. Ije memã Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽnh nhyam me kute tu amim markumrẽx kadjy. Ja kadjy ne amijo ipytã. Ja ne gar arỳm aje mar.

⁸ Metĩndjwỳnh ne kute me õkre kadjwỳnhbẽ me kabẽn kunĩ mar. Nãm kum me bajtem kĩnh ne arỳm memã ta Karõ jano. O ne arỳm gwaj bamã kum me kĩnho amirĩt ne. Amrẽbẽ ne gwaj bamã anon kam arỳm jakam ã memã anoro ane. ⁹ Djãm kum me babẽ idjaerbit kĩnh ne kum me bajtem kĩnh kêt? Kati. Me tu amim markumrẽx nhyam arỳm me õkre kadjwỳnhbẽ memã axweo ajngrã. Kam arỳm kum me bajtemdjwỳ kĩnh. Nãm kum me kunĩ kĩnho aben pyrãk.

¹⁰ Ar akwỳ ne gar aje, “Dja me bajtem Mõjdjẽ kukràdjã kõt amijo ba mex”, anhỹro aba. Je tõi, mỳkam ne gar akabẽn jao Metĩndjwỳnhmã amikurẽ'uko aba? Djãm Mõjdjẽ kukràdjã kõt ne me bakukãmãre kute amijo ba mex got? Gwaj badjwỳ djãm kõt ne gwaj amijo baba mex got? Kati. Gwaj bajaxwekam ne gwaj te: baje Mõjdjẽ kukràdjãkõt amijo baba mexmã. Kam kwãrĩk wãnh me bajtemmã ja jarẽnh kêt. Me kute Mõjdjẽ kukràdjã kõt amijo ba mexmã kwãrĩk wãnh memã arẽnh kêt.

¹¹ Be, mrãmri Bẽnjadjwỳr djwỳnhbẽ Jeju Kritu ta ne tu kum gwaj bakapĩkumrẽx. † Kam ta ne õ kãjkwa kadjy gwaj bapytã. Gwaj amrẽbẽ tu amim ja markumrẽx. Ta ne tu kum me bajtemdjwỳ kaprĩn ã me utãro ane. Nãm ã Pedru memã ane.

¹² Nhyam me krãptĩ'ja arỳm kabẽn krãta. Nhyam kam Banabemẽ Paur ar arỳm memã kum,

—Be, me kute Metĩndjwỳnh raxmã kator kadjy bar kukwakam mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhĩpẽx. Nã bãm ar

† Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhyam pãnh kum gwaj bakapĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te: bajaxwe kêtãm. Nhyam be, Jeju Kritu ta ne tu kum gwaj bakapĩkumrẽx.

me punu kwỳo mex nhyam me te kute marmã kam no tyn kumex, ane. Nãm ar memã anen 'ã memã ujarẽnhõ dja.

¹³ Nhyam me arek ar maro nhỹ: nhyam kam ar arỳm anhĩkrẽ. Nhyam kam Xijagudjwỳ memã kabẽn. Memã kabẽnkam ne Pedrumã Ximão jarẽ. Nãm memã kum, —Akmere ar, dja gar ikabẽn ja ma. ¹⁴ Be, Ximão arỳm ar amã arẽ. Metĩndjwỳnh arỳm kum me bajtem kaprĩn kute amim me kwỳ pytãr kraxkõt ne ar amã arẽ.

¹⁵ Me bakukãmãredjwỳ tãm jarẽ. Metĩndjwỳnh kute amim me bajtem kwỳ pytãr jarẽ. Amrẽbẽ: Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh tãm jarẽn arỳm 'ã pi'õk no'õk ne. Dawimẽ kramẽ tãmdjwỳ ar kute aben djõ'ã mebẽ idjaermã krĩn meo ba. Metĩndjwỳnh me'ã Dawi nhõ kire jakren memã kum,

¹⁶ “Kam dja ba bõx ne akubyn Dawi tãmdjwỳ'ã bẽnjad-jwỳr mẽ. Mrãmri ne me kute akubyn kum õ kire nhĩpẽx pyrãk. Kire kukràdjã tũmja ne amrẽbẽ amin-grã. Dja ba kãjmã kudjan ipẽx ne.

¹⁷ Dja ba ã tãmdjwỳo ane gẽ me anhy ijabej. Gẽ mebẽ idjaer bu'ã me bajtemdjwỳ ijabej. Me bajtem kute tu amim imarkumrẽxja kunĩ ijabej. Ba Ibẽnjadjwỳr djwỳnh dja ba ã meo ane.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh memã ane. Dawi tãmdjwỳmẽ me bajtem'ã memã ane. Ga, kute amim me bajtem kwỳ pytãr jarẽnhja pumũ. ¹⁸ Adjakam kute amikukãm mỳjja kunĩ markõt ne ã memã ane. Nãm ã Xijagu memã ane.

¹⁹ Ne ajte itepã memã kum,

—Ga, me bajtem kute Bẽnjadjwỳr djwỳnhõ aminhõ Bẽnjadjwỳrja pumũ nhyam kute me bajtemo aminhõ meja pumũ. Ba ar amã arẽ. Me bajtem kwỳ ne ajbir arỳm Metĩndjwỳnh'yr amijo akẽx ne tu amim markumrẽx. Kwãrĩk wãnh Mõjdjẽ kukràdjã kunĩo me kunor kêt.

²⁰ Gwaj memã Mõjdjẽ kabẽn ngrẽrebit'ã pi'õk no'õk ne memã arẽ. Gwaj memã kum, “Me kute mỳjjaõ metĩndjwỳnh karõ nhĩpẽxjamã mry parja kwãrĩk wãnh krẽn kêt. Kwãrĩk wãnh aprõ djwỳnh kupa'ã nãr amjẽn djwỳnh kupa'ã akurẽ aba kêt. Mry me kute mut djẽo parja kwãrĩk wãnh àr ne krẽn kêt. Kwãrĩk wãnh kamrõ krẽn kêt”, ane. Gwaj ã memã ane.

²¹ Gwaj me bajtemmã Mõjdjẽ kukràdjã jabit jarẽ. Gwaj ren memã arẽnh kêt nhyam ren me kute mar kêt nhyam ren kam mebẽ idjaer kum me kurẽ. Me Mõjdjẽ kabẽn'ã no tỳxkam kum me kurẽ. Be, me õ krĩ kunĩkõt ne me Mõjdjẽ kabẽn'ã no tỳx ne kãj bẽ memã arẽnhõ ku'ẽ. Pi'õk rãrãr kunĩkõt ne me kute me bikprõnh djakam mỳjja ja'ã pi'õk no'õk jarẽnhõ ku'ẽ. Amrẽbẽ: ne me me bakukãmãremã arẽn ajbir me kute arẽnh rã'ã. Kam dja gwaj me bajtemmã Mõjdjẽ kukràdjã ngrẽre jabit jarẽ gẽ me kuman kõt ar amijo ba nhyam kam mebẽ idjaer arỳm kum me kurẽ kêt. Nãm Xijagu ã memã ane.

Me kute me bajtemmã pi'õk no'õk.

²² Nhyam kam me abenmã kum, —Gwaj Paurmẽ Banabe arkõt krĩrãxbẽ Æxikimã gwaj banhõ me ja kwỳ jano, ane. Nhyam Jeju kute ar anor-

jamě me kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnhmě me kute kõt ar aben pydjio baja kunĩmě ne me abenmã kum,
—Be, mextire. Dja gwaj arkõt ar'õ jano, ane. Ne kute arkõt ar anor kadjy amijo Djuda Baxabamě Xira ar utã. Ar amě ne ar Jeju kukwakam me kamy kurãm rax. Ar ja arkõt mõrmã. ²³ Nhyr kam me arỳm pi'õk no'õk ne. Ar kute o mõr kadjy ne me pi'õk no'õk ne. Ne kamã me bajtemmã kum,

“Me ba Jeju kute me ijanor tũm ja ne ba me me amã ikaběnh jarě. Me ije Jeju nhõ me jao iba djwỳnhdjwỳ ne ba me me amã ikaběnh jarě. Me ibě Jeju kukwakam me kamydjwỳ ne ba me me amã ikaběnh jarě. Ga me apỳnh me bajtem ba djakam ar aba, krĩraxbě Āxikimě pykabě Xirijmě pykabě Xirxijkam ar aba. Ba me Jeju kukwakam me ajo ikamy. Wãm ne ba me ikaběnh mex'ã me amã pi'õk no'õk ne. Dja ga me me ikaběnh jarěnh ama.

²⁴ Be, wãm me kwỳ kumrěx mõrwã ne me arỳm me amã 'ěx. Me ikurũm mõn me awỳr bõx ne me amã 'ěx. Ne me ikurãdjã tũmo me akunoro ban arĩk me amã, 'Gě me Mõjdjě kukrãdjã kõt me amy nhinhu kã rě. Dja me me amy nhinhu kã rěnh kět nhyr Metĩndjwỳnh arỳm kute õ kãjkwa kadjy me apytãr prãm kět', ane. Be, me kute me amã anhỳr djõ'ã ne ga me te: aje katãt Metĩndjwỳnh kaběnh marmã. Arỳm ne Paur ar amrě těnh me imã ja jarě ba me kuman arỳm wãm me amã ikaběnh jarě. Djãm me ba ne ba me wãm me 'ěxnĩwã jano got? Kati.

²⁵ Be, ba me ije me ajarěnh markam arỳm axikõt ikaběnh ne me akadjy amijo me ijõ ar utã. Amijo ar utã Banabemě Paur arkõt me awỳr ar ano. Gu me bamã bakamy Banabemě Paur ar kĩnhja kõt ar ano.

²⁶ Be, me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kět ja ne me te ar kangrõnho ba nhyr ar mã memã Jeju'ã ujarěnh ar ba. Kum me uma kět ne tu memã banhõ Běnjadjwỳr djwỳnhbě Jeju Kritu'ã memã ujarěnh ar ba.

²⁷ Me ije arkõt me amã ar anorjabě ne Djudamě Xira ar. Dja ga me pi'õk jakam me ikaběnh jarěnh ama. Nhyr ar wã dja ar ajkwakumrěxkõt ajte me amã tãm jarě ga me mřãmri ajte kõt aman mar pydjio.

²⁸ Mõjdjě kukrãdjã ngrěrebit dja ba me me amã arě ga me aman katãt kõt ar amijo aba. Ba me me amã, 'Me kute mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipěxjamã mry parja kwãrĩk wãnh krěnh kět. Kwãrĩk wãnh mry kamrõ krěnh kět. Mry me kute mut djẽo parja kwãrĩk wãnh ãr ne krěnh kět. Kwãrĩk wãnh aprõ djwỳnh kupa'ã nãr amjẽnh djwỳnh kupa'ã akurě aba kět', ane. Jabit ne ba me me amã arě. Dja ga me katãt Mõjdjě kukrãdjã ngrěre jabit man kõt ar amijo aban arỳm amrãnh mex. Ba me ren me amã itepã kukrãdjã 'õd-jwỳ jarě ga me ren te: aje mar ne katãt kõt amijo aba prãmje. Be, Metĩndjwỳnh Karõ ne me ikõt amikaběnh dji ba me me amã ikaběnh jarě. Tãm ne ja.”

Nãm me ã me bajtemmã pi'õk no'õkkam kaběnh jarěnh ho ane.

³⁰ Nãm me memã pi'õk no'õk ne kam arỳm Paur arkum kungãn arkum, “Aj mã”, ane. Nhyr ar arỳm Āxiki'ỳr o tẽ:n kam 'ỳr o bõx. Ne kam me krãptĩ:o akuprõn

arỳm memã pi'õk no'õk ngã. ³¹ Nhyr me memã pi'õk jarě nhyr me arỳm kuma. Kaběnh mextire man arỳm kĩnhkumrěx ne.

³² Nhyr Djudamě Xira Ar kubě Metĩndjwỳnh kukwakam kaběnh jarěnh djwỳnh ne arỳm memã 'ã karõ kumex ne memã kum,

—Dja ga me tu amim Jeju mar tỳxkumrěx rã'ãn 'ã adjukanga kětumrěx. Nãm ar ã memã 'ã karõo ane.

³³ Ne arek kam ar ba nhyr ar'ã arỳm akati kwỳ apěx. Nhyr kam ar memã kum,

—Bar akubyn Jeju kute ar anorja'ỳr tẽ, ane. Nhyr Jeju kukwakam ar kute abeno kamy arkum,

—Aj mã. Ar adjumar mex ne tẽ, ane. ³⁴ Nhyr kam Xira memã kum,

—Ba arek me akam ar iba, ane. ³⁵ Paurmě Banabe ar adjwỳnhdjwỳ arek Āxikikam ar ba. Arek me krãptĩ ro'ã kãj bẽ memã Běnjadjwỳr djwỳnh kaběnh jarěnh 'ã memã ajarě.

Paurmě Banabe kute abeno bikjẽr.

³⁶ Nhyr kam ar'ã akati kwỳ apěx nhyr Paur Banabemã kum,

—Gu baje õbẽ apỳnh krĩraxkõt Běnjadjwỳr djwỳnh'ã memã badjujarěnhja gu akubyn kunĩkõt tẽ. Gu baje Jeju kukwakam meo bakamy pumũnho tẽ. Me katãt kute amijo ba jabej me omũnho tẽ, ane. ³⁷ Nhyr arkõt tẽm kadjy Banabe kum Djuão Makõ kĩnh.

³⁸ Nhyr be, Paur ne kum o tẽm kĩnh kět. Õbẽ kute pykabě Papirijkam kute ar kangan arkõt ãpěnh'ỳr tẽm kětumrěx ne kum o tẽm kĩnh kět. ³⁹ Nhyr kam ar kaběno aben japan arỳm abenkam kaprĩre ne. Ne kam arỳm abenbẽ ajkij. Nhyr kam Banabe arỳm Makõo tẽnh ngõkõt apěxtibẽ Xipre'ỳr o tẽ.

⁴⁰ Nhyr Paur amijo Xira pytã. Nhyr kam Jeju kukwakam ar kute abeno kamy ar'ã Metĩndjwỳnhmã kum,

—Ga ne ga adjukaprĩ:kumrěx. Kam tu amã ar kaprĩkumrěx ne ar o aba, ane. Nhyr kam ar mã tẽ.

⁴¹ Ne pykabě Xirijmě pykabě Xirxijkam tẽ. Apỳnh me kute amim Jeju mar djãri kõt ba. Me kute Jejukõt ar aben pydjio ba djãri kõt ba. Ne memã tỳx jangjẽnho tẽ. Nãm ar memã kum,

—Dja gar tu amim Jeju mar tỳxkumrěx rã'ãn 'ã adjukanga kětumrěx, anhỹro tẽ.

Paur kute mã amikõt Ximoxio ba.

16 Ne kam tẽ:n kam arỳm krĩraxbẽ Tebi'ỳr bõx ne ajte tẽ:n kam krĩraxbẽ Rixa'ỳr bõx. Nhyr Jejukõt me ba djwỳnh'õ nhidjibẽ Ximoxi kam ar ba. Nã kurũm katorja ne kubẽ mebẽ idjaer'õ. Nãm nãja kumrěx tu amim Jeju markumrěx. Nhyr bãm kute irjabě me bajtembẽ kregu'õ. ² Krĩraxbẽ Rixakammě krĩraxbẽ Ikõnikamdjwỳ Jeju kukwakam me kamy mã: memã Ximoxi mexkumrěx jarěnh ho ba.

³ Nhyr Paur Ximoxi'ỳr bõx ne omũn kam kum ar ro'ã ba prãm ne. Kum ar ro'ã ba prãm nhyr be ar kukãm pyka kunĩkõt mebẽ idjaer krãptĩ ar ba. Me kute Ximoxi mar tũm. Ximoxi bãmbẽ me bajtembẽ kreguja me

kute mar tũm. Ximoxi my kà krä'yr kêt me kute ajte mar. Nhyam kam mebê idjaer kum Ximoxi kurê kêt mã Paur arỳm kum my nhinhu kà kräta.

⁴ Nhyam kam ar tẽ. Apỳnh krĩraxkõt tẽn kunĩkõt me kute amim Jeju marmã kabẽn jarẽnho tẽ. Djeruxarẽkam Jeju kute ar anorjamẽ me kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnhmẽ ar kabẽn ne memã arẽnho tẽ. Me kute mar ne katåt kõt kute amijo bamã ar memã arẽnho tẽ. ⁵ Nhyam kam ar ô'ã apỳnh me kute amim Jeju mar kute ar Jejukõt aben pydjio ba djari tu amim Jeju mar tỳ:xkumrẽx. Nhyam akati kunĩkõt me kwỳ kute Jeju mar kêtja me kõt arỳm tu amim markumrẽx. Nhyam kam arỳm me krãptĩ.

⁶ Nhyam ar pykabê Bridjakõt tẽn pykabê Garaxakõt tẽn. Nhyam Metĩndjwỳnh Karõ arkum,

—Kwãrĩk wãnh pykabê Adjikkam memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnho kêt, ane. ⁷ Nhyam kam ar tẽn arỳm pykabê Midjij tẽpo tẽn. Ne bit kute pykabê Bixinij katikõt tẽn mã. Nhyam Metĩndjwỳnh Karõ akubyn ar nẽ.

⁸ Nhyam kam ar arek tẽn kam amipãnh pykabê Midjij mẽ. Ne tẽn kam krĩraxbê Krõwadji'yr bõx. ⁹ Nhyam ar'ã akamåt ne. Nhyam Metĩndjwỳnh Paurmã me'õ karõ bẽ nhyam omũ. Pykabê Matenikam me'õ amiwỳr Paur 'uw nhyam omũ. Nhyam kum,

—Amrẽ pykabê Matenikam tẽn me ikõt apê, ane.

¹⁰ Be, Paur kute me'õ pumũnhkam bar † on pykabê Mateni'yr itẽm kadjy amiman aben mã,

—Be, mrãmri ne Bẽnjadjwỳr djwỳnh gwaj bajuw. Gwaj baje kàj bẽ memã Kritu'ã ujarẽn ny jarẽnho kadjy gwaj bajuw, ane.

Ridjij kute tu amim Jeju markumrẽx.

¹¹ Ne kam Krõwadji kurũm ikaton arỳm inox ne. Ne ngõkõt Xamokra'yr tẽn. 'Yr tẽn arỳm 'yr bõx. Ne ajte tẽn nhyam kam ar ijã akati. Bar kam ajte tẽn kam arỳm krĩraxbê Nẽjapõr'yr bõx ne 'ã kà nhõ. ¹² Ne wabin kam ajte Nẽjapõr kurũm pykakõt tẽn. Tẽn kam arỳm krĩraxbê Pirpu'yr bõx, pykabê Matenikam ne krĩraxbê Piripuja. Krĩrax ja ne kute raxo krĩrax kwỳ jakrenh. Myt apõx djã kutã pykabê Mateni nhikjê'ã kute krĩrax kunĩ jakrenh. Krĩraxbê Rõma nhõ me ja ne me krĩrax jao djuw mex. Bar arek kam ar iba: nhyam kam ar ijã akati kwỳ apêx.

¹³ Nhyam kam ar ijã pi'õk rãrãr. Bar kam krĩraxbê tẽn ngõ rax'yr bõx. Kam ne mebê idjaer kute Metĩndjwỳnhmã kabẽn djã. Me nire kwỳ arỳm kam akuprõ. Bar me'yr tẽn arỳm me ikõ'ã nhỹn kam memã idjujarẽnho dja. ¹⁴ Nhyam mekõt me'õ nire, idjibê ne Ridjij. Krĩraxbê Xijxira kra 'õ. Kubê ne kubêkã nhõr djwỳnh. Ta ne kubêkã 'õk nhyam kamrẽk. Nhyam kam pi'õk kaprĩ kadjy memã õro ku'ẽ. Nãm Mõjdjê kukrãdjã kõt mã Metĩndjwỳnhmã rax jarẽnho ba. Bar memã idjujarẽnho dja nhyam Ridjij ar ikabẽn maro nhỹ. Nhyam kam Metĩndjwỳnh arỳm kum amak bõ nhyam arỳm tu amim Jeju markumrẽx. ¹⁵ Bar kam Ridjijmẽ õ kikrekam õbik-

wa kunĩdjwỳ Metĩndjwỳnhmã ngõmã ar angij. Nhyam kam ar imã krã ne ar imã,

—Ar aje ijã amim, “Mrãmri kute tu amim Bẽnjadjwỳr djwỳnh markumrẽx”, anhỹr jabej dja gar on ikõt tẽn inhũrkwãkam anhikwã, ane. Ne kam ar imã krão dja. Bar kam kõt tẽn ũrkwãkam inhikwã.

Me kute Paurmẽ Xira Ar kubê ijê.

¹⁶ Arek ũrkwãkam inhikwã:n kam Metĩndjwỳnhmã kabẽn djã'yr tẽn. Nhyam me prĩti'õ ar ikajpa. Me karõ punu ne ar o ba. Nhyam me mã amikukãm mỳjja kute apõx'ã prĩtija kukij nhyam me karõ punu mã kum arẽ. Kum arẽ nhyam ô'ã prĩtija mã memã mỳjja'ã ajarẽ. Nhyam kam me arỳm pãnh kum pi'õk kaprĩ ngã. Nhyam kam prĩtija nhõ bẽnjadjwỳr ar arỳm kubê pi'õk kaprĩ kumex jamỳ. Ta ne arkum kungã nhyam ar arỳm kubê amỳ.

¹⁷ Nãm Paurmẽ ar ikajpan ar ikõt arỳm ar ijo memã àkjêr tẽn. Nãm àkjêrkam memã kum,

—Ota, ar ja ne ar Metĩndjwỳnhbê kumkatimã àpẽn ar ba. Ne me amã Jeju kute me apytar'ã ujarẽn ba, ane. ¹⁸ Nãm akati kunĩkõt memã anhỹro tẽn nhyam kam arỳm ar ijã akati krãptĩ apêx. Nhyam kam Paur me karõ punumã àkrên arỳm 'yr akẽx ne kum,

—Ë, Jeju Kritu kukwakam ba amã ikabẽn ne. On prĩtjamã anhiren kurũm akato, ane. Nhyam kam kabẽn majmã nhyam arỳm kum iren mã tẽn.

¹⁹ Nhyam o ba djwỳnh ar arỳm omũn aben mã kum, —Je, jakam prĩtija arỳm kute gwaj bamã pi'õk kaprĩ jamỳnh prãm kêt, anen kam ar arỳm Paurmẽ Xira aro tỹm ne ar pa 'amỳ. Ne kam me rũnh'yr ar bjêro mõn aro bõx. Me krãptĩ kute djwỳ jamỳnh djakam ne me bikprõnh djã. ²⁰ 'Yr ne ar aro bõx ne arỳm me rũnh kabem ar kudjan memã 'êx ne memã kum,

—Ar kubê idjaer ja ne ar me banhõ krĩraxkam me kunĩmã umar punu jangjẽnho ba nhyam me arỳm kangao kumex. ²¹ Nãm ar me bamã atemã kukrãdjã jarẽnho ba. Krĩraxbê Rõmakam me ja kute me bajo aminhõ. Ne gu me ren ar kukrãdjã wã man kõt ar amijo baba nhyam ren me bakam me bẽnjadjwỳr rũnh ren me bakam ngryk ne. Nãm ar ã memã ane.

²² Ne kam me bu'ã me krãptĩ: amim ar kurêtuw. Nhyam me rũnh arỳm ar'ã memã apnê. Me kute Ar kubê kubêkã o põx ne kõo ar titik kadjy ne ar'ã memã apnê. ²³ Nhyam me arĩk ar titik ne. Ne kam arỳm mebê ijê djãmã aro tẽn kam aro bõx. Ne kam mebê ijê djwỳnhmã kum,

—Dja ga omũnh 'ãno dja gẽ ar kator kêt, ane. ²⁴ Nãm me kum ane nhyam arỳm mebê ijê djã nhipõkri kumoka'ekam ar yr. Ne kam pĩponh amãnhkrut aktã me temã nãtjao ar te janê nhyam ar wãnh nhỹ.

²⁵ Wãnh nhỹ: nhyam arỳm ar'ã akamåt kõ ipõkri. Nhyam ar Metĩndjwỳnhmã kabẽn ne kum ngrero nhỹ. Nhyam bu'ã mebê ijê krãptĩ ar maro ikwã. ²⁶ Nhyam me aêrbê arỳm pyka amingrêk tỳ:x nhyam ô'ã arỳm mebê ijê djã par krax amingrêk ne. Amingrêk nhyam on 'ã ijê djã kunĩ jãm amijã kurê. Nhyam me kunĩ'ã apỳnh me unẽn djãja arỳm amijã kurê. ²⁷ Nhyam mebê ijê djwỳnh

† Pi'õk ja no'õk djwỳnh nhidjibê ne Ruka. Jakam ne Ruka arkõt tẽnmo krax. 'Ã ne kute, “Bar” jarẽnhja. Paurmẽ amijã arẽ.

arỳm no tỳx ne. Ne kam mebe ijẽ djà'ã ijẽ djà jãm kute amijã rẻnhkõt omũ. Ne kam amim,

—Je, arỳm ne mebe ijẽ kunĩ kato, ane. Ne kam õ kàxdjwa kajgo kaban bit kute o amibĩnmã amijo dja.

²⁸ Nhyam Paur kàj bê kum,

—Kwãrĩk wãnh amibĩn kêt. Ota, ba me ikunĩ inhỳr rã'ã, ane.

²⁹ Nhyam kam ngỏnhpỏk'ã me ku'uw ne mebe ijẽ djãmã prỏt ne wadjã. Wadjãn umaje tertet ne arỳm Paurmẽ Xira ar parbẽ tỳm. ³⁰ Ne kam aro katon arkum,

—Ê, bẻnjadjwỳr ar, mỳj dja ba amijon arỳm ijaxwebẽ amipytã? ane.

³¹ Nhyam ar kum,

—Dja ga tu amim Bẻnjadjwỳr djwỳnhbẽ Jeju Kritu markumrẻx nhyam arỳm ajaxwebẽ apytã. Anhõ kikrekam anhỏbikwadjwỳ gẻ ar tu amim markumrẻx, ane. ³² Ne kam arỳm arkum Metĩndjwỳnh kabẻn jarẻ, õ kikrekam ar ỳr kunĩdjwỳmã arẻ. ³³ Nhyam kam akamàt tãmkam Paurmẽ Xira arkum igot ku'õ. Nhyam kam urokam ar arỳm Metĩndjwỳnhmã ngỏmã ar angij. Mebe ijẽ djwỳnhmẻ õbikwa ar angij. ³⁴ Nhyam kam aminhỳrkwãmã aro tẻ. Ne kam arkum õmrỏ jarẻ nhyam ar õ kwỳ krẻno nhỹ. Nhyam ar kunĩ arỳm kĩnhkumrẻx ne. Ar kute amim Metĩndjwỳnh markam ne ar kĩnhkumrẻx ne.

³⁵ Nhyam kam ar'ã akati. Nhyam me rỳnh arỳm Paur ar'ỳr krẻkamngỏnh ar ano. Nhyam ar ar'ỳr mỏn mebe ijẽ djwỳnh kumrẻx'ỳr bỏx ne kum,

—Me rỳnh ne me arỳm amã, “Arkum anhire gẻ ar tẻ.” Nãm me ã amã ane, ane. ³⁶ Nhyam kam mebe ijẽ djwỳnh Paur'ỳr tẻn kum arẻn kum,

—Me rỳnh ne me arỳm ar ajã imã, “Arkum anhire gẻ ar tẻ”, ane. Kam dja gar akaton tẻn adjumar mex, ane.

³⁷ Nhyam kam Paur krẻkamngỏnh arkum,

—Krẻraxbẻ Rỏmakam me ja ne me ar ijo aminhỏ. Nhyam me kute ar ijaxwe jabej ar ikujẻr kẻtkam tu me ipỏkri ar ititik ne. Ne kam tu ar ibẻ ijẻ. Ne kam bit kute me kàxã bỏm ar imẻnhmã. Djãm me kute ã krẻraxbẻ Rỏma nhỏ me jao anhỳr got? Be, kati. Me kute ã Rỏma nhỏ me jao anhỳr kêt. Gẻ me ta amrẻ tẻn ar ijo kato, ane.

³⁸ Nhyam kam krẻkamngỏnh ar akubyn tẻn me rỳnhmã ar kabẻn jarẻ. Nhyam me kute Rỏmakam me ja kute aro aminhỏ markam arỳm ar umaje tẻn prãm.

³⁹ Ne kam arỳm ar'ỳr tẻn aminẻje arkum kabẻn ne arkum,

—Gop ar ijarẻnh kêt, ane. Ne kam arỳm aro katon ajte arkum,

—Gop krẻrax jabẻ mã tẻ, ane. ⁴⁰ Nhyam kam ar mebe ijẻ djà kurũm katon Ridjij nhỳrkwãmã tẻn bỏx. Ne kam Jeju kukwakam me kamy pumũn arỳm memã 'ã karỏn meo kẻnh. Ne kam mã ajte tẻ.

Texarỏnikakam memã Jeju'ã ujarẻnh.

17 Tẻ:n kam krẻraxbẻ ãporij'ỳr bỏx ne amipẻnh kumẻ. Ne tẻ:n kam krẻraxbẻ Apỏnij'ỳr bỏx ne amipẻnh kumẻ. Ne tẻ:n kam krẻraxbẻ Texarỏnika'ỳr bỏx. Kam ne mebe idjaer bikprỏnh djà'ỏ. ² Nhyam kam

Paur ajte tãm ne pi'ỏk rẻrẻrkam me bikprỏnh djàkam tẻn arỳm pi'ỏkkỏt memã 'ã ajarẻn me kukij ne 'ã memã karỏ. Nhyam ajte pi'ỏk rẻrẻr nhyam ajte kam tẻn pi'ỏkkỏt memã 'ã ajarẻ. Nhyam ajte pi'ỏk rẻrẻr nhyam ajte kam tẻn pi'ỏkkỏt memã 'ã ajarẻ.

³ Nãm memã kum,

—Be, amrẻbẻ me bakukãmẻ kute pi'ỏk no'ỏk ne. Pi'ỏkkam ne mrẻmri Kritu tokryn tyk ne akubyn tẻnmã. Be, pi'ỏkkam Kritu kute amijo anhỳrmã kỏt arỳm Jeju ã amijo ane. Mrẻmri ne Metĩndjwỳnh Jeju'ã me banhỏ Bẻnjadjwỳrbẻ kumkati mẻnhkumrẻx. Ja dja ga me pi'ỏk kỏt ama. Ga, mrẻmri kubẻ Kritukumrẻxja pumũ. Jejuja tãm ne ba kàj bê memã arẻnhỏ iba. Nãm ã memã anhỳro ku'ẻ.

⁴ Nhyam kam me kwỳ 'ã amim,

—Be mrẻmri. Kỏt ne arẻ, anen arỳm mã Paurmẽ Xira arkỏt ajkamẻ. Me bajtembẻ kregu kute Metĩndjwỳnhmã amijarẻnhỏ baja krẻptẻ: arkỏt ajkamẻ. Me nire rỳnhdjwỳ krẻptẻ arkỏt ajkamẻ.

⁵ Nhyam mebe idjaer kwỳ kute amim Jeju mar kẻtja arỳm 'ã ngyk ne. Me te kute ar urẻk prẻmje arkam ngyk ne. Ar'ã me krẻptẻkam arkam ngyk ne. Nhyam me kwỳ axwekam ate ar ba. Nhyam mebe idjaer me jamã kum,

—Paur ar axwekumrẻx. Gwaj me kunẻbẻ ar kurẻ, ane. Nhyam kam me kwỳja krẻraxkam me krẻptẻmã ar kurẻtuw nhyam me arỳm arkam kangao kumex. Ne kam Djaxỏ nhỳrkwã'ỳr prỏt ne. Me kute kam Paur ar abej ne arkum kator ne me krẻptẻmã aro katormã ne me ỳrkwã'ỳr prỏt ne.

⁶ Ne te: ar abej. Ne kam ar pẻnh Djaxỏmẻ Jeju kukwakam ar kute abeno kamy kwỳ pa 'amỳn aro katon krẻraxkam me rỳnh'ỳr aro mỏn me'ỳr aro bỏx. Ne ar'ã 'ẻx ne kàj bê memã kum,

—Paurmẽ Xira ar pyka kunẻkỏt abenmã me kurẻ'ukỏ ba nhyam me kangao kumex. Nhyam kam ar arỳm jakamdjwỳ bỏx. ⁷ Nhyam kam Djaxỏ arkum aminhỳrkwã jarẻn aro djuw mex. Ar ja kunẻ ne arkum bẻnjadjwỳ raxbẻ Xedja kabẻn kurẻ. Xedjabẻ ne me bẻnjadjwỳ rỳnh kunẻ nhỏ bẻnjadjwỳr. Arkum kabẻn kurẻ. Ne mã memã kum, “Bẻnjadjwỳr rax 'ỏdjwỳ kute kabẻno Xedja jakrenh ne kubẻ Jeju.” Nãm ar ã memã anhỳr ba, ane. Be, nãm me ã ar'ã me rỳnhmã ane.

⁸ Nhyam kam me krẻptẻmẻ krẻraxkam me rỳnh kute ja markam arỳm arkam ngyk ne àkrẻo kumex. ⁹ Ne kam Djaxỏ Ar kubẻ pi'ỏk kaprẻ kumex byn arkum,

—Paur ar ano gẻ ar mã tẻ. Ar mã tẻm nhijukribit dja bar akubyn ar amã anhỏ pi'ỏk kaprẻ ngã, ane. Ne kam arkum ire nhyam ar akubyn ỳrkwãmã tẻ.

Bẻrẻjakam memã Jeju'ã ujarẻnh.

¹⁰ Nhyam kam Jeju kukwakam me kamy akamàt tãmkam amũ Paurmẽ Xira ar ano. Krẻraxbẻ Bẻrẻjamã ar ano. Nhyam ar'ỳr tẻ:n kam 'ỳr bỏx. Ne kam mebe idjaer bikprỏnh djà'ỳr tẻ. ¹¹ Bẻrẻjakam me ja ne me kute amak mexo krẻraxbẻ Texarỏnikakam me ja jakrenh. Paur ar ajkwao memã Metĩndjwỳnh kabẻn jarẻ nhyam me arỳm kum kabẻn kẻnh. Kum kabẻn kẻnh ne kam

akati kunĩkõt amim pi'òk jarẽ. Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'òk no'òk jarẽn amim,

—Djãm Paur ar katàt amikabẽn jarẽnhkumrẽx? Djãm ar Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'òk no'òk kõt amikabẽn jarẽnhkumrẽx? ane. Me kute Paur ar mrãmri Metĩndjwỳnh kabẽn kõt kabẽn jabej ã amim pi'òk jarẽn ne maro ane. ¹² Me kum kabẽn kĩnhkam ne me krãptĩ tu amim Jeju markumrẽx. Me ni bajtem rũnhbê kregujamẽ me my bajtemdjwỳ krãptĩ tu amim markumrẽx.

¹³ Krĩraxbê Berêjakam Paur kàj bê memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnho ba: nhym amybỳm krĩraxbê Texarõnikakam mebê idjaer arỳm arẽn ma. Ne kam 'yr tẽ:n arỳm kõt bõx. Ne wãkamdjwỳ me krãptĩmã ar kurêtuw nhym me arỳm kangao kumex.

¹⁴ Nhym kam Jeju kukwakam me kute abeno kamy ngõ raxbê pyka kêt'yr Paur jano. Nhym Xiramẽ Ximoxi ar arek Berêjakam ar ba. ¹⁵ Nhym me kamy kwỳ Pauro tẽ. O tẽ:n kam arỳm krĩraxbê Atẽnã'yr o bõx. Nhym kam Paur arkum,

—Dja gar Xiramẽ Ximoxi ar'yr tẽn ar'yr bõx ne arkum ikabẽn jarẽ gẽ ar amrẽ tẽ, ane. Nhym ar arỳm akubyn Berêja'yr akẽx ne.

Atẽnakam memã Jeju'ã ujarẽn.

¹⁶ Nhym kam Paur arek krĩraxbê Atẽnakam arkam amako nhỹ. Arkam amako nhỹn kam arỳm mekam kaprĩ:re ne. Be, me kute kum amijarẽn kadjy ne me apỳnh metĩndjwỳnh karõ krãptĩ nhipêx ne krĩrax tãm kam kikre kunĩkõt umjuw. Nhym arỳm omũn mekam kaprĩre ne. ¹⁷ Ne kam mebê idjaer bikprõnh djakam memã kabẽn ku'ê. Me kukjêro ku'ê. Memã 'ã karõ ku'ê. Me bajtem kute Mõjdjê kabẽnkõt amim Metĩndjwỳnh mar jadjwỳmã 'ã ujarẽnho ku'ê. Ne akati kunĩkõt me krãptĩ kute djwỳ jamỳnh djakam memã 'ã ujarẽnho ku'ê.

¹⁸ Nhym kam apỳnh me kukràdjã tũm'ã ujarẽn djwỳnh arỳm Paur'yr bõx ne kabẽn ma. Me ja ne me mebê epikurêju kukràdjã'ã ujarẽn ar ba. Nhym ate me jadjwỳ ne mebê exoko kukràdjã'ã ujarẽn ar ba. Amẽ me ja ne me Paur'yr bõx ne kabẽn man kam arỳm abenmã kum,

—Je tõ, mỳj ne kabẽn krãptĩja bit kute me bamã arẽnhmã? ane. Nhym me kwỳ 'ã abenmã kum,

—Bãrãm metĩndjwỳnh bajtem'ã memã ujarẽn ar ba, ane. Mỳkam ne me ã abenmã ane? Bir, Paur kute kàj bê memã Jeju'ã ujarẽn ny jarẽnho bakam. Ne kute kàj bê me tyk akubyn tĩn'ã ujarẽn ar bakam. Kam ne me ã abenmã ane.

¹⁹ Me ja ne me Paur kabẽn man kam kum kràn arỳm o tẽn krãnhbê Apaku nhimõk'yr o bõx. Kam ne me kute aben pydji djã. ²⁰ Nãm me me aben pydji djakam Pauro bõx ne arỳm kum,

—Dja ga prĩne me imã arẽ. Aje memã me kukràdjã ny jarẽnhja mỳj ne kraxkam kute? Be, ga bõx ne atemã me kukràdjã jarẽ. Mỳj'ã ne ga arẽ? ane. Be, krĩraxbê Atẽnakam me krĩ tũm kunĩmẽ me bõx ny kunĩmẽ ne me mã akati kunĩkõt abenmã ujarẽnhbit. Me abenmã

apỳnh me ujarẽn ny jarẽnho babit nãr me me maro krĩbit. Ne atemã mỳjja kupênh kêt.

²² Nãm me Paur kukij nhym arỳm me aben pydji djãbê Apaku nhipõkri kãjmã djan memã kum,

—Krĩraxbê Atẽnakam me akrĩ ga me aje apỳnh me anhõ we metĩndjwỳnh krãptĩ mar prãm kumrẽx. Arỳm ne ba omũ.

²³ Be, nã bãm me anhõ kikre kabe'ã tẽn apỳnh me õ mỳjjamã kute amijarẽn djã kumexja pumũnho tẽn kam kẽn ja'yr ikato. Me anhõ we metĩndjwỳnh mar djã'ã kẽn jamã ikato. Ga me akabẽn'ã kẽn no'òk ne. Kamã ne ga me, “Gu me baje metĩndjwỳnh mar kêt-jamã rax jarẽn djã kadjy ne gu me kẽn ja dji”, ane. Be, me ga ne ga me kum kẽn djir kajgo. Aje Metĩndjwỳnhkumrẽx mar kêt kam ne ga me aje kẽnja djir kajgon kum amijarẽn kajgo. Be, ba ne ba arỳm ije tãmja mar. Ije Metĩndjwỳnhkumrẽx mar. Dja ba Metĩndjwỳnhkumrẽx'ã me amã ajarẽ ga me ama.

²⁴ Be, ta ne pykamẽ kam mỳjja kunĩ nhipêx. Pykakam mỳjjamẽ kãjkwakam mỳjjamẽ kunĩmã Bẽnjadjwỳr djwỳnh ne kute o 'yr. Kunĩmã Bẽnjadjwỳr djwỳnhkam djãm me kute kum kikre nhym Metĩndjwỳnh kam 'yrmã got? ²⁵ Nãr djãm mỳjja 'õ Metĩndjwỳnh nhõ kêt ga me kam aje kum õrmã? Kati. Be, ta ne kute memã tĩn jangjẽn ne memã àkõr jangjẽn nhym me ar ba. Ta ne memã mỳjja kunĩ nhõro nhỹ.

²⁶ Apỳnh me ba djã kunĩkõt me bakunĩ me banhingêt djwỳnh pydji nhym Metĩndjwỳnh adjakamã ipêx. Nhym kam ô'ã pyka kunĩkõt me ajmàn kam ar ba. Metĩndjwỳnh amim me kukãm apỳnh me bixadjwỳr djã'ã karõ. Amim apỳnh akati'ã karõ nhym kõt me aben kukãm apõx. Nhym me kukãm amim apỳnh me ba djã'ã karõ nhym me kam aben kukãm apõx ne arỳm kam ar ba.

²⁷ Mỳj kadjy ne me ipêx? Bir, me kute Bẽnjadjwỳr djwỳnh jabejmã ne me ipêx. Me gop kute amim mar ne kum katormã ne me ipêx. Djãm kute me bajõmã kre rax got? Kati. ²⁸ Metĩndjwỳnh me bamẽ amijo kajkep. Kute me bamẽ amijo kajkepkam ne gu me batĩn ne amingrêk ne amirĩto baba. Ikabẽnja kõt me akukràdjã jarẽn djwỳnh kwỳ amrêbê: ã memã ane. Ne memã kum, “Gu me babê Metĩndjwỳnh kra”, ane.

²⁹ Be, ta ne kute me banhipêx gu me babê ta krakam kwãrĩk wãnh ga me amim, “Be, me ê mex ne umarkõt ne me kute Metĩndjwỳnh karõ nhipêx. Kẽn karỳro nãr kryt jakao nãr kẽnõ me kute ipêx mex”, kwãrĩk wãnh ga me ã amim anhỹr kêt. Metĩndjwỳnh ta kute me banhipêxkam kwãrĩk wãnh ga me amim anhỹr kêt.

³⁰ Be, amrêbê me kute mar kêt kam ne me ã amim anhỹro ba nhym Metĩndjwỳnh ate krã. Ne kam ajbir jakam pyka kunĩkõt me kunĩmã kum, “Me on amikam akaprĩren wãnh ajaxwemã anhiren iwỳr amijo akẽx”, ane.

³¹ Be, dja ã pyka kunĩkõt me kunĩmã axwe pãnh jarẽn katàt memã o pãnhkumrẽx. Kute kukwakam memã axwe pãnh jarẽn kadjy ne arỳm amijo Jeju pytã. Arỳm kadjy kukãm 'ã akati jarẽn mãm dji. Me kunĩ kute kum kator ne mar kadjy ne Metĩndjwỳnh arỳm akubyn o tĩn.

Me kute tãmwã kute memã axwe pãnh jarẽnh djwỳnhkõt mar kadjy ne arỳm akubyn o tĩn.

³² Nãm ã Paur memã ane nhym me arỳm aprỳ. Me kute me tyk akubyn tĩn jarẽnh markam ne me kwỳ arỳm aprỳo dja. Nhym me kwỳ kum,

—Dja ba me ĩ ajte 'ã ama, ane. ³³ Nhym kam Paur mã mebê tẽ.

³⁴ Be, tẽm kẽtri nhym me kwỳ mã kõt ajkamẽn tu amim Jeju markumrẽx. Me'õja nhidjibê ne Dijoni. Nãm Apakukam me rũnh bikprõnh djakam me ro'ã rax. Me'õ nire jadjwỳ idjibê Tamari. Nhym me kwỳdjwỳ ar jakõt tu amim Jeju markumrẽx.

Kõritukam memã Jeju'ã ujarẽnh kadjy ne ja.

18 Nhym kam Paur amipãnh krĩraxbê Atẽna mẽn arỳm krĩraxbê Kõritu'yr tẽ. 'Yr tẽ:n 'yr bõx. ² Ne kam me'õbê idjaer, idjibê Akwire'yr bõx. Pykabê Põtukam ne rwỳk djã. Amrẽbê ne krĩraxbê Rõmakam prõmẽ ro'ã ar ba. Pykabê Itarijkam ne krĩraxbê Rõma. Prõbê Prixira. Ar kam ar ba: nhym kam bẽnjadjwỳ raxbê Kraõdjõ mebê idjaer kunĩ jano. Krĩraxbê Rõma kurũm me ano nhym Akwiremẽ prõ ar arỳm mekõt katon tẽ. Tẽ:n arỳm Kõritukam bõx. Ne kam ar ba. Ar ba: nhym kam Paur arỳm Akwire ar'yr bõx. Ne kam ar ùrkwãkam tẽ.

³ Paurmẽ Akwire ar àpẽnh djã kute aben pyrãk. Ar kubê kubẽkãtio kikre nhipẽx djwỳnh. Kam Paur arỳm ar ùrkwãkam tẽn arek kam krĩn ar ro'ã kikre nhipẽxo ba. ⁴ Ipẽxo ban kam pi'õk rãrãr kunĩkõt mebê idjaer bikprõnh djã'yr ban memã 'ã ujarẽnh ku'ẽ. Nãm mebê idjaermẽ me bajtembê kregudjwỳmã 'ã ujarẽnh ku'ẽ. Me kukjẽro ku'ẽ, memã 'ã karõo ku'ẽ. Me kute tu amim Jeju markumrẽxmã memã 'ã karõo ku'ẽ.

⁵ Nhym kam Xiramẽ Ximoxi ar pykabê Mateni kurũm kõt bõx. Nhym Paur no kato:n memã arẽnh prã:m kumrẽx ne mã mebê idjaermã kum,

—Mrãmri Jejubê me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritukumrẽx anhỹro ba. ⁶ Nãm memã arẽnh prã:m nhym mebê idjaer arỳm kabẽno apanh ne aprỳo ku'ẽ. Nhym kam Paur kute me kangao amirĩt kadjy amijã kubẽkã karngrõn memã kum,

—Ba te me abê idjaermã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ ga me mã akabẽno ijapanho aku'ẽ. Jakam dja ga me te aje Metĩndjwỳnhmã kum, “Be, Paur kute me imã arẽnh kẽtkam ne ba me biknor tokry djakam itokry”, anhỹr-mã. Jakam dja ba me bajtemmã tẽn memã arẽ.

⁷ Nãm ã memã anen kam arỳm mebê tẽn me'õbê Juxu nhũrkwãmã wadjãn kam nhỹ. Juxu ne amrẽbê Metĩndjwỳnhmã rax jarẽnh ba. Mebê idjaer bikprõnh djã kuri ne ùrkwã. ⁸ Me bikprõnh djã jakam me õ bẽnjadjwỳrbê Kripu. Paur Juxu nhũrkwãkam ikwã: nhym kam Kripu arỳm tu amim Bẽnjadjwỳr djwỳnh markumrẽx. Õ kikrekam õbikwa kunĩdjwỳ tu amim markumrẽx. Nhym bu'ã krĩraxbê Kõritukam me krãptĩ Paur kabẽn man kam tu amim Jeju markumrẽx. Nhym me arỳm Metĩndjwỳnhmã ngõmã me angij.

⁹ Nhym kam akamãtkam Bẽnjadjwỳr djwỳnh Paur nokam amirĩt nhym omũ. Nhym kum,

—Kwãrĩk wãnh me umaje abinhikrẽnh kêt. Dja ga memã akabẽn jarẽnh rã'ã. ¹⁰ Ba ne ba amẽ amijo ika-jkep. Me'õ kute awỳr prõt ne ajo bikẽnh prãm kẽtkumrẽx. Be, krĩrax jakam inhõ me ja krãptĩkam ne me'õ kute ajo bikẽnh prãm kẽtkumrẽx. Nãm ã Bẽnjadjwỳr djwỳnh kum ane. ¹¹ Nhym kam arek Kõritukam memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽnh ba nhym arỳm 'ã amex ne 'ã nan ajte 'ã amex apẽx.

¹² Nhym akati 'õkam mebê idjaer arỳm akuprõ. Gariju pykabê Akajakam memã bẽnjadjwỳrkam ne me akuprõn kam abenmã Paur kurẽtuw. Abenmã kurẽtuw ne arỳm 'yr prõt. 'Yr prõt ne o tỹm ne pa 'amỳn arỳm me kute memã axwe pãnh jarẽnh djakam o bõx. ¹³ Ne kam me rũnhmã kum,

—Me'õ ja ne me ibê ikukrãdjã kurẽo ban me imã, “Be, ikukrãdjã jakõt dja ga Metĩndjwỳnhmã rax jarẽnh o aba”, ane.

¹⁴ Nhym Paur kum amijarẽnh 'yr nhym Gariju kumrẽx ne memã kum,

—Je, me'õja ren axwekumrẽx. Ren me'õnh bĩ, nãr ren mỳjjao akĩ ba ren arỳm 'ã me akabẽn ma. Nhym be, ate ga me abê idjaer me akabẽnbito angryk ne me anhidjibito angryk ne me akukrãdjã tũmbito angryk ne arỳm o ikunoro aba. Djãm ba ije mỳjja kajgo jakõt memã axwe pãnh jarẽnh got? Rũm me mõn wãnh me akukrãdjão aba. Nãm ã Gariju mebê idjaermã anen arỳm me anon bõm me kurẽ. ¹⁷ Nhym kam me bajtembê kregu kunĩ Xoxinio tỹm. Xoxinibê ne mebê idjaer bikprõnh djakam memã bẽnjadjwỳr rax. Nãm me o tỹm ne arỳm me kute memã axwe pãnh jarẽnh djã kabem titik ne. Nhym Gariju ate krã nhỹ.

Prixiramẽ Akwiremẽ Apõr ar'ã ujarẽnh.

¹⁸ Nhym kam Paur krĩraxbê Kõritu tãm kam arek ar ba 'ãtũm ne. Ne kam arỳm Jeju kukwakam me kute abeno kamy arkum, “Ba on”, ane. Ne kam arỳm Prixiramẽ Akwire ar aprõn aro tẽ. Ar pykabê Xirij'yr tẽmmã. Ne krĩraxbê Xekrere kumrẽx'yr tẽn 'yr bõx. Bõx kẽtri ne Paur Metĩndjwỳnhmã amikabẽn pydjĩn arẽ. Ne kam amikabẽn kõt amijo tẽn arỳm aminhinomã amimẽ nhym me arỳm kum krãnh kê, mebê idjaer kukrãdjã kõt. Nhym kam ar nox ne.

¹⁹ Ne tẽ:n kam arỳm krĩraxbê Epexu'yr bõx. Nhym kam Prixiramẽ Akwire ar arek Epexukam ar ba kadjy Paur arkum ire. Arkum iren kam tu arỳm mebê idjaer bikprõnh djakam tẽn memã Jeju'ã ujarẽnh dja. Me kukjẽro dja, memã 'ã karõo dja. ²⁰ Nhym me kum,

—Dja ga arek jakam ar aba. Gẽ kãjbẽ ajãtũm ga kam amũ tẽ, ane.

Nhym memã kum,

—Kati. Djeruxarẽkam mebê idjaer krãptĩ kute aben kajmã'ã amikukrãdjã tũm mar kadjy arỳm aben pydjĩ 'yr. Ije me aben pydjĩ djã nhõ akati majmã ibõxmã. Ba on me'yr. Nhym kam Metĩndjwỳnh kum akubyn itẽm kĩnh jabej ba kam ajte akubyn me awỳr tẽ. Aj, ba on, ane. Ne kam arỳm krĩraxbê Epexu kurũm tẽ. Ngõkõt tẽ.

²² Tě nhyam kam me arỳm krĩraxbê Xedjarekam kà nhõ nhyam kam wabi, krĩraxbê Djeruxarẽ'ỳr wabin kam 'ỳr bõx. Ne kam me kute amim Jeju mar pa krij. Me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja pa krij ne memã kabẽn mex jarẽ. Ne kam krĩraxbê Axiki'ỳr tẽ. 'Ỳr tẽ:n arỳm 'ỳr bõx.

²³ Ne kam kam ar ba kàjbê 'õtũm ne ajte tẽ. Tẽ:n kam pykabê Garaxakõt tẽ. Ne kam pykabê Bridjakõt tẽn apỳnh Jejukõt me ba djwỳnh djari kunĩkõt memã tỳx jangjẽho tẽn mã memã kum,

—Gora tu amim Jeju mar tỳxkumrẽx. Kwãrĩk wãnh 'ã adjukanga kêt, anhỹro tẽ.

²⁴ Nhyam kam mebê idjaer'õ nhidjibê Apõr arỳm krĩraxbê Epexukam bõx. Krĩraxbê Arexãkam ne rwỳk djà. Nãm kabẽn mexkumrẽx ne kute Metĩndjwỳnh kabẽn'ã pi'õk no'õk mar mexkumrẽx. Kute memã arẽnh mexkumrẽx nhyam me kàtãm te kute kabẽno itymãn kam kutã amikabẽno biknoro nhỹ. ²⁵ Apõr Bẽn-jadjwỳr djwỳnh Jeju'ã prĩne me bakukãmãre kabẽn kukràdjã mar mexkumrẽx. Ne kam no kator mex ne prĩne katat memã kabẽn jarẽnh mexkumrẽx. Ne kam Djuão kute Metĩndjwỳnhmã ngõmã me angjẽnhkam me kabẽnbit ne kute mar. Kute ja nhijukri Jeju'ã ujarẽnh kunĩ mar kêt.

²⁶ Apõr ja ne Epexukam bõx ne kam mebê idjaer bikprõnh djà'ỳr tẽn 'ỳr wadjàn arỳm memã 'ã ujarẽho dja. Nãm kum me uma kêt ne memã 'ã ujarẽho dja. Nhyam kam Akwiremẽ Prixira ar arỳm 'ã ujarẽnh man arỳm o tẽn kum arẽnh mex. Apõr kute Jeju'ã ujarẽnh mar kêtja kum arẽnh mex.

²⁷ Nhyam kam kute pykabê Akajamã tẽmmã nhyam Jeju kukwakam me kute abeno kamy arỳm memã pi'õk no'õk ne. Kute Akajakam Jejukõt me ba djwỳnhmã õr kadjy ne memã pi'õk no'õk ne arỳm Apõrmã kungã. Pi'õkkam ne me memã 'ã karõn memã kum,

—Dja ga me tu Apõro anhõbikwakumrẽx, ane. Nhyam kam Apõr me'ỳr tẽn me'ỳr bõx. Ne kam arỳm me kute amim Jeju marjamã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ. Nhyam kam me arỳm tu Apõro õbikwakumrẽx. Amrẽbê ne Metĩndjwỳnh tu kum me kaprĩkumrẽx ne memã amak bõ nhyam kam me arỳm tu amim Jeju markumrẽx. Nãm me Apõro õbikwakumrẽx nhyam kam memã Metĩndjwỳnh kabẽn jarẽ: nhyam kam me arỳm amũ amim mar kamẽn kabẽn mar rax ne.

²⁸ Nãm mã mebê idjaermã me kukãmãre kute Kritu'ã pi'õk no'õk jarẽn mã memã kum,

—Be, pi'õkkam Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritu kute amijo anhỹrmã kõt ne Jeju arỳm ã amijo ane. Be ga, mrãmri pi'õk kõt Jejubê me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatikumrẽxja pumũ. Mrãmri kubê Kritukumrẽxja pumũ, ane. Nãm me krãptĩ nhipõkri ã memã kabẽn mex jarẽnh ane nhyam mebê idjaer te: kute kabẽno itymã te o anen amikabẽno biknoro nhỹ.

Paur Epexukam Jeju'ã ujarẽnh.

19 Nhyam Apõr arek krĩraxbê Kõritukam ar ba nhyam Paur arỳm atỳx kõt tẽ. Tẽ:n kam krĩraxbê Epexu'ỳr bõx. Ne kam Kritu nhõ me ja kwỳ'ỳr bõx. Ar ja

ne ar kute Metĩndjwỳnhmã ngõmã me angjẽnh djwỳnhbê Djuão kabẽnbit mar. ² Nãm ar'ỳr bõx ne arkum, —Ar aje tu amim Kritu markumrẽxkam djã ne Metĩndjwỳnh Karõ ar ajamỳn ar ajo ba? ane.

Nhyam ar kum,

—Kraxje me'õ kute ar imã Metĩndjwỳnh Karõ'ã ujarẽnh kêt kam ne bar ije mar kêt kumrẽx, ane.

Nhyam Paur arkum,

³ —Be, me kute Metĩndjwỳnhmã ngõmã ar ajangjẽnhkam mỳj ne me kute o amirĩt kadjy ngõmã ar ajangij? ane.

Nhyam ar kum,

—Be, nã bãm ar arỳm amikam ikaprĩren wãnh ijaxwemã inhiren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽx. Kute jao amirĩt kadjy me ngõmã ar ijangij. Nãm ã Djuão ngõmã me angjẽnh ane, ane.

⁴ Nhyam kam Paur arkum,

—Mrãmri ne me amikam kaprĩren wãnh axwemã iren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽx. Jao amirĩt kadjy Djuão ngõmã me angij. Kamã ne memã kum, “Be, itotokbê ne me'õ bõxmã. Tãmwã dja ga me tu amim markumrẽx”, ane. Kritubê Jeju'ã ne ã memã ane. Nãm ã Paur arkum ane ⁵ nhyam ar arỳm kuma. Ne kam ar tu amim Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju markumrẽx nhyam arỳm kum ngõmã ar angij.

⁶ Ne kam ar krã'ã aminhikra jadjuw nhyam Metĩndjwỳnh Karõ arỳm ar 'amỳ. Nhyam ar arỳm apỳnh ar kute me kabẽn mar kêt kam kabẽn jarẽnh dja, Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh dja. ⁷ Kute ngõmã ar angjẽnh ja ne Ar kubê 12 pyrãk.

⁸ Nhyam kam Paur aben tã mebê idjaer bikprõnh djakam tẽn kum me uma kêt ne memã 'ã ujarẽho ku'ẽ. Nãm aben tã Metĩndjwỳnh kute amim me utar ne ar meo ba'ã memã ujarẽnh ku'ẽ, memã 'ã karõo ku'ẽ. Nhyam me kwỳ amim, “Mrãmri kabẽnkumrẽx”, anhỹro krĩ. Nhyam arỳm 'ã mytyrwỳbê 3 apêx. ⁹ Nhyam ate, me kwỳ ta arỳm amakkre kêt ne arỳm kabẽn mar kêt ne me krãptĩ nhipõkri kabẽn punuo dja. Ne memã kum,

—Djãm Jejukõt me kute amijo bakam mex got? Arkati, anhỹro ku'ẽ. Nhyam kam Paur mebê Jeju nhõ me jao tẽn arỳm me kàxã meo krĩ. Me'õbê Xiranu kute memã me kukràdjã jarẽnh djakam meo krĩ. Akati kunĩkõt memã ujarẽnh krĩ. ¹⁰ Nãm aben tã meo krĩ nhyam me'ã amex ne ajte 'ã na ne ajte 'ã amex ne ajte 'ã na apêx. Apêx nhyam kam pykabê Adjikkam me õ krĩ kunĩkõt ne me arỳm Paur kabẽn ma. Mebê idjaermẽ me bajtembê kregudjwỳ ne me Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju'ã ujarẽnh ma.

¹¹ Nhyam Paur Metĩndjwỳnh kukwakam arỳm apỳnh mỳjja pumũnh kêt djari ipêxo ba. Nãm me punuo mexo ba. ¹² Nãm ipêxo ba nhyam me me ãjarop kukõnh djà, nar me õ kubẽkã Paurmã o mõn o kupê. Ne kam apỳnh me punu djari memã o mõ nhyam me punu kunĩ arỳm mex ne. Nhyam me karõ punu kunĩ arỳm memã ire.

¹³ Nhyam mebê idjaer kwỳja ne ar Epexukam ate ar babit ne arek krĩ kêt. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ Bẽnjadjwỳr'õ nhidjibê Xewa ne ar kunĩ jad-

juw. Ar kubê 7. Xewabê ne mebê idjaer'õ. Kra ar ta ne amijo me karõ mar mexo ba. Ar me karõ punu kute meo ba'ã Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju nhidji jarên kum,
—Bar Jeju kukwakam amã ikabên. Paur kute kàj bê Jeju'ã memã ujarênhja ba kukwakam amã ikabên. On kum anhire. Nãm ar ã memã anhỹro ba.

¹⁵ Ne kam ar bit kute me'õ jakam me karõ punu janormã kum Jeju nhidji jarênh kajgo. Nhyim me karõ punu arỳm ar aêrbê arkum,

—Jeju ije kabên mar ne Paur ije kabên mar. Nhyim be, ar ga djãm ije ar akabên mar got? ane. ¹⁶ Nhyim me'õja me karõ punu kute o baja arỳm tu aro arĩ ne ar titiko tẽ. Nãm aro tẽn prĩne ar õm ne. Ne arỳm Ar kubê ar õ kubêkà kadjõn o põx. Ne ar par punu nhyim ar kajgo mã kike kurũm prõt ne.

¹⁷ Nhyim kam me ar arênho ipõk ne. Nhyim me kunĩ arỳm kuma. Mebê idjaermẽ me bajtembê kregumẽ krĩraxbê Epexukam me ja kunĩ arỳm kuma. Me kunĩ arỳm umaje madjã kretin Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju ra:xkumrẽxmã kato. ¹⁸ Nhyim kam me krãptĩ kute tu amim Jeju markumrẽxja bõx ne tu amijaxwe djãri arênho amirĩtkumrẽx.

¹⁹ Nhyim kam mebê wajanga krãptĩ aben totokmã amidjudjy'ã pi'õk no'õk jao bõx. Ne kam me kute amidjudjy kangao amirĩt kadjy me ipõkri kum kuton kam kurẽ nhyim kumex ne. Mỳj ne pi'õk pãnh kute nhyim me kum kuto? Bir, pãnh ra:x. Kryt jakao ngõnhponho pi'õk kaprĩ krãptĩ:, aben 'ã akre kubê 50.000. Nhyim me tu kum pi'õk kurên arỳm kuwykam kunĩ rẽ nhyim xêr.

²⁰ Nhyim kam me arỳm tỳx ne amũ memã Metĩndjwỳnh kabên jarênho kumex nhyim me krãptĩ kum kĩnh nhyim me kute tu amim Jeju markumrẽxja arỳm krãptĩ: ne.

²¹ Nãm me ã o ane nhyim Paur õkre kadjwỳnhbê arỳm amim pry karõ djã djirkumrẽx ne amim,

—Ba pykabê Matenimẽ Akajamẽ 'yr tẽn kam me omũ. Dja ba anen kam arỳm Djeruxarẽmã tẽ. Ne kam krĩraxbê Rõmamãdjwỳ itẽm prãm kumrẽx, ane. ²² Ne kam amikukãm Matenimã õ àpênh amãnhkrut jano. Nãm Ximoximẽ Eraxu ar ano. Ne kam arek pykabê Adjijkam ar ba rã'ã.

Temexu kute me krãptĩ:mã Paur kurẽ'uk.

²³ Paur ar ba: nhyim kam krĩraxbê Epexukam me krãptĩ arỳm ngryk ne kangao kumex. Be, Temexu kute me krãptĩbê me kute amim Jeju mar kurẽkam me arỳm ngryk ne. ²⁴ Temexubê kryt jakao kike kryre nhipêx djwỳnh tũm. Kute kireti pyrãk ne kike kryre nhipêxo ba. Kikretikam ne me amrêbê Djijanamã amijarênh djã. Djijanabê ne me õ metĩndjwỳnh kajgo'õ. Nãm kryt jakao kike kryre nhipêxo ba. Ne kam kute memã õr pãnh pi'õk kaprĩ jamỳn õ àpênhmã kungã. Pi'õk kaprĩ rũ:nh ne amỳn memã kungã.

²⁵ Nhyim me krãptĩ jadjwỳ kute ar mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêxo ba. Nhyim Temexu õ àpênh jao akuprõn metĩndjwỳnh karõ nhipêx djwỳnh krãptĩ jadjwỳ akuprõn memã kum,

—Ë, ar ikabên ma. Gwaj badjãpênh djã ja djõ'ã ne gwaj mã banhõ pi'õk kaprĩ kumex jamỹ. Tãm ne gar

arỳm ama. ²⁶ Ë, arỳm ne gar Paur kute ar amijo ba kõt omũn arỳm kabên kõt ama. Djãm krĩrax jabê Epexukambit ne ar kabên ba? Kati, pykabê Adjijja kunĩkõt ne me krãptĩ:bê metĩndjwỳnh karõ nhipêxja kurêo ban kubê ar meo akêxo ba. Nãm arĩk memã kum, "Djãm metĩndjwỳnh karõ nhipêxjabê Metĩndjwỳnhkumrẽx? Arkati. Kubê Metĩndjwỳnh kêt kumrẽx", anhỹr o ba.

²⁷ Be, dja Paur memã ja jarênho ba rã'ã nhyim me krãptĩ arỳm me baje metĩndjwỳnh karõ nhipêxja kanga. Djijana nhõ kikretidjwỳ dja me kum kĩnh kêt. Be, Djijanabê me banhõ metĩndjwỳnh raxkumrẽx. Pykabê Adjij kunĩ, kam me kunĩ kum rax jarênho ba. Pyka kunĩkõt apỳnh me ba djãkam me kunĩ: kum amijarênho ba. Dja me Paur kabên man kõt ar amijo ban arỳm Djijanamã amijarênh krãta. Nãm ã Temexu memã ane.

²⁸ Nhyim me kute amijã kabên ja markam arỳm ngry:k ne kàj bê abenmã kum,

—Epexukam me batĩndjwỳnhbê ne Djijana. Djijana raxkumrẽx. Epexukam me banhõ metĩndjwỳnhbê ne Djijana. Djijana raxkumrẽx anhỹro kumex. ²⁹ Nhyim me kam me ja djõ'ã kikrepdjitã abenkam kanga:o kumex. Ne kam arỳm Gajumẽ Arxaku ar pa 'amỹ. Pykabê Matenikam ne ar abatãnh djã. Paurmẽ ro'ã ar Epexukam bõx. Nhyim me ar pa 'amỳn aro tẽn me bikprõnh djãtimã aro wadjã.

³⁰ Nhyim Paur kute aben nêje me akre kadjy bit me kanga katikõt ãrmã. Nhyim Jejukõt me ba djwỳnh arỳm akubyn Paur nê. ³¹ Be, pykabê Adjijkam me bẽnjadjwỳr kwỳ Pauro õbikwa tũm. Ar jadjwỳ Paur nên kum,

—Kwãrĩk wãnh me bikprõnh djãtimã adjãr kêt, ane. Me kute o bikênh karõ ne ar nê.

³² Nhyim me bikprõnhja ar kanga prõt ne ba. Djãm me krãptĩ kute me kanga kraxkõt mar got? Kati. Nãm me apỳnh kabên ne. Me kwỳ 'ã me kabên ja jarênho amra. Nhyim me kwỳ 'ã atemã me kabên ja jarênho amra. ³³ Nhyim mebê idjaer arỳm Arexãrimã 'ã karõ. Kute me nêje me kunĩ kukrãmã ne me kum 'ã karõ. Nhyim me binhikrênh kadjy te: memã ikra bẽno dja. Nãm bit kute mebê idjaer nêje me bajtemmã kabênmã. ³⁴ Nhyim me arỳm Arexãribê mebê idjaer'õ kõt omũ. Omũn arỳm kàj bê kabẽno tuknĩn mã abenmã kum,

—Epexukam me banhõ metĩndjwỳnhbê Djijana raxkumrẽx. Nãm me ã anhỹro kumex nhyim arỳm me'ã myt ky:n me'ã ora amãnhkrut apêx.

³⁵ Nhyim kam krĩraxkam me'ã pi'õk no'õk djwỳnh raxja arỳm bõx ne memã kabên nhyim me arỳm anhikrê. Nhyim kam memã kum,

—Krĩraxbê Epexukam me ar abaja, gu me ba ne gu me babê metĩndjwỳnh raxbê Djijana nhõ kikretio djuw mex djwỳnh. Djijana karõ ne mrãmri kãjkwa kurũm ruw. ³⁶ Gu me babê o djuw mex djwỳnh nhyim pyka kunĩkõt me kute me bamar. Me kute me bamarkam ga me ren tu anhikrên adjãkrê kêt kumrẽx.

³⁷ Be, ga me jakam aro abõxja djã ne ar me banhõ metĩndjwỳnh nhõ kikretikam mỳjja'õo akĩnh got? Nãr djãm ar kute me banhõ metĩndjwỳnh'ã kabên punu'õ

jarēnh got ga me ar'ã ajatom ne? Kati. Nã gãm me jakam ar jao abõx kajgo. ³⁸ Be, dja Temexumẽ metĩndjwỳnh karõ nhĩpẽx djwỳnh ar kute ar arēnh prãm, wãnh ne memã axwe pãnh jarēnh djã dja. Myt ja tãm kam ne memã pãnh jarēnh djwỳnh kam memã nhỹ. Gẽ Temexu ar 'yr aro bõx ne kum ar arẽ. Kam ne me kunĩ kute abenmã axwe jarēnh djã.

³⁹ Nàr me aje mỳjja 'õdjwỳo aben mar prãm jabej dja ga me tu me bakukràdjã kõtbit akuprõn o aben ma.

⁴⁰ Be, jakam me banhõ bēnjadjwỳr rax arỳm me bamã uma. Me bakangatikam kute me bamã pãnh jarēnh arỳm me bamã umakumrẽx. Godja bēnjadjwỳr rax abej me bakukjêr jabej gu me bakangati ja'ã te: baje kum amijarēnhmã, te: aminẽje kum bakabēnmã.

⁴¹ Nãm ã me'ã pi'õk no'õk djwỳnh rax memã ane. Ne kam memã kum,

—Aje, me on ajmã, ane. Nhyim me arỳm ajmã.

Paur Matenikam tēm ne kam Krexakam bõx 'ã ujarēnh.

20 Me kangati apēxkam Paur arỳm amiwỳr Jejukõt ba djwỳnh 'uw nhyim me arỳm bõx. Nhyim kam meo rôrõk ne memã kum,

—Ba on pykabẽ Mateni 'yr. Gora ar amim Jeju mar tỳx ne 'ã adjukanga kêt, ane. Ne kam me kurũm pykabẽ Mateni'yr tẽ. ² Nãm 'yr tẽ:n kam apỳnh Jejukõt me ba djãri me omũho tẽn me tỳxmã memã 'ã karõn memã kum,

—Dja gar tu amim Jeju mar tỳxkumrẽx, anhỹro tẽ. Nãm ã memã anhỹr kumexo tẽ. Ne tẽ:n kam arỳm pykabẽ Krexa'yr bõx. ³ Ne kam arek kam ar ba nhyim 'ã mytyrwỳ amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Nhyim kam bit kute ngõkõt pykabẽ Xirij'yr tēm mã. Nhyim me bẽ idjaer bit kute kam o arĩmã. Nhyim kam ate pykabẽ Matenikõt amipry karõ djã dji.

⁴ Nhyim kam me kwỳ Paur kõt tēm mã. Pykabẽ Mateni katikõt tēm mã. Pykabẽ Xirij'yr ne kõt tēm mã. Xopatu Paur kõt tēm mã. Piju ne Xopatu dji. Krĩraxbẽ Berẽ-jakam ne abatãnh djã. Nhyim Arxakumẽ Xekunu arkõt tēm mã. Krĩraxbẽ Texarõnikakam ne ar abatãnh djã. Nhyim ajte Gajudjwỳ kõt tēm mã. Krĩraxbẽ Tebikam ne abatãnh djã. Nhyim ajte Ximoxidjwỳ kõt tēm mã. Nhyim ajte Xikikumẽ Krõpimu ar adjwỳnhdjwỳ kõt tēm mã. Pykabẽ Adjikkam ne ar abatãnh djã. Paurkõt ar mõr ne ja. ⁵ Xopatu ar ar ikukãm tẽn krĩraxbẽ Krõwadjikam ar ikam ama. Badjwỳ Paur kõt tẽ. Ba ibẽ Ruka.

⁶ Apỳnh akati wãkam ne me bẽ idjaer amikukràdjã kõt djwỳponhbit kuro ba. Nhyim ar ijã akati wã apêx bar krĩraxbẽ Pirpu kurũm, pykabẽ Matenikam krĩraxbẽ Pirpu kurũm inox ne tẽ. Tẽ: nhyim kam ar ijã akatibẽ 5 apêx. Bar kam krĩraxbẽ Krõwadjikam Xopatu ar'yr bõx. Ne kam ar iba: nhyim kam ar ijã akatibẽ 7 apêx.

Juxiku tỳm ne tyk nhyim kute akubyn o tĩn.

⁷ Nhyim arỳm ar ijã pi'õk kamrẽk ne. Nhyim Jejukõt me ba djwỳnh arỳm akuprõ, djwỳ kokjêr kadjy. Jeju kute aminhĩ'ã djwỳ jakren kokjêrja tãm ne ajte kute 'ã

akren kokjêr ne krēn kadjy akuprõ. Nhyim Paur arỳm kãj bẽ memã 'ã ujarēnhõ dja. Akati nhyim tēm kadjy ne 'ã ujarēnh 'iryo dja. 'Ã ujarēnhõ dja: nhyim kam me'ã akamãt kõ ipõkri.

⁸ Atemã kikrekam ne me bikprõnh djã. Kikre amãnhkrut ne ikjêkêt ne me aben nhĩby ipêx. Kỳjrũm kumoka'ẽkam ne me nhỹ nhyim me õ ngõnhpõk krãptĩ.

⁹ Nhyim me'ã akamãt kõ 'iry: nhyim me'õ nõrny nhĩdjibẽ Juxiku kre krã'yr'ã nhỹ. Paur memã ujarēnh 'iry: nhyim Juxiku arỳm õtdjwa bĩn mex ne. Nhyim arỳm õt mex ne e u:n mõn tu:k ane. Pykabẽ mõn tỳm nhyim me 'yr ruw ne kumỳ nhyim arỳm ty.

¹⁰ Nhyim Paur arỳm 'yr ruw. Ne tu tykja nhĩby tỳm ne 'amỳnh tỳx ne. Ne memã,

—Kwãrĩk wãnh ga me kam atĩn prãm kêt. Arỳm ajte tĩn ne, ane. ¹¹ Ne kam akubyn wabin arỳm djwỳ kokijn õ kwỳ krēno nhỹ. Õ kwỳ krēn pan ajte memã ujarēnhõ krax. Ne o nhỹ: nhyim arỳm me'ã õkrēn'ãnh kãr mex ne. Nhyim kam arỳm tẽ. ¹² Nhyim me õrkwãmã nõrny akubyn tĩnjao tẽ nhyim arỳm mexkumrẽx ne. Nhyim kam me arỳm kĩ:nhkumrẽx ne.

Paur kute Epexukam meo ba djwỳnhmã amijarēnh.

¹³ Nhyim kam Paur kute bamẽ Xopatumẽ ar ijo mõr-mã ar imã 'ã karõ. Ba ibẽ Ruka. Nãm ar imã,

—Ba dja ba pykakõt krĩraxbẽ Axõ'yr tẽ. Dja ba 'yr bõx ne arỳm ar akõt kãraxkam amũ tẽ, ane. Ne kam pykakõt tẽ. Ar ba ne bar kãraxkam tẽ. ¹⁴ Tẽ:n kam arỳm krĩraxbẽ Axõ'yr bõx nhyim arỳm ar ikõt bõx. Ne kam ar ikõt kãraxmã wadjã. Bar kam krĩraxbẽ Mixini'yr tẽ:n kam 'yr bõx.

¹⁵ Ne kam ajte ngõkõt tẽ. Tẽ: nhyim ar ijã akati. Bar ajte tẽ:n arỳm apêxtibẽ Kujũ'ãnh tẽ. Ne ajte tẽ: nhyim ajte ar ijã akati. Bar tẽ:n arỳm apêxtibẽ Xamu'ãnh tẽ. Tẽ:n kam arỳm krĩraxbẽ Krodjirkam bõx. Ne kam amikrà:n kam ajte ngõkõt inox ne mõ. Nhyim ajte ar ijã akati. Bar kam tẽ:n arỳm krĩraxbẽ Miretukam bõx. ¹⁶ Ar ibõx kêttri Paur ar imã,

—Gwaj krĩraxbẽ Epexu ja'ã tẽ. Ba ren kam tẽn pykabẽ Adjikkam amikrà:, ane. Adjikkam ne krĩraxbẽ Epexu. Nãm me bẽ idjaer bikprõnh djã nhõ akatibẽ Pẽxiko majmã Djeruxarẽ'yr bõxmã. Kam ne amikrà kêt ne tẽ.

¹⁷ Bar krĩraxbẽ Miretukam bõx nhyim Paur arỳm amũ krĩraxbẽ Epexukam memã amikabẽn jano. Nãm memã kum,

—Gẽ amrẽ me kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnh mõ.

Me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio bajao ba djwỳnh amrẽ mõn ipumũ, ane. ¹⁸ Nhyim me arỳm wãm kabẽno tẽn o bõx ne memã arẽ nhyim me arỳm kuma. Ne kam arỳm Paur'yr tẽn 'yr bõx. Nhyim memã kum,

—Be, akmere ar, jakam dja ba tẽ. Ne kam arỳm ar amã ikabẽn jarẽ. Be, nã bãm katãt ar amijo iba rã'ã gar arỳm ipumũn ima. Me anhõ pykabẽ Adjikkam ibõx to-tokbẽ gar katãt ije amijo ibakõt ipumũnhõ krax ne jakam aje ikatãt kõt ipumũnh rã'ã.

¹⁹ Djã nã bãm Bēnjadjwỳr djwỳnhmã idjãpēnh kêt? Nã bãm amijo ingrin akrãnmã kum idjãpēnh rã'ã ne. Ba kum idjãpēnh ar iba nhyim me axwekam irerek iwỳr

bõx ba mekam imỳr iba. Nhyim me bẽ idjaer mã: amim ijã karõn ar ijo bikẽnhõ ba, ba kam itokry kumex.

²⁰ Djã ne ba ar abẽ Metĩndjwỳnh kabẽnhõ nẽn ar amã arẽnh kêt got? Kati. Ar aje mar mexo amũ amikamẽnhmã ne ba ar amã Metĩndjwỳnh kabẽnhõ kunĩ jarẽ. Nã bãm ar akrãptĩ nhipõkri ar amã arẽ. Ne ajte ar anhũrkwãkõt ar amã arẽnhõ iba.

²¹ Nã bãm me abẽ idjaermã arẽnh ajte me abajtembẽ kregumã arẽ. Ne mã: ar amã, "Ar amikam akapřĩren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽx ne tu amim Bẽnjadjwỳr djwỳnhbẽ Jeju Kritu markumrẽx." Nã bãm ã ar amã ane.

²² Nhyim arỳm jakam Metĩndjwỳnh Karõ mã: Djeruxarẽ'ỳr itẽm'ã imã karõo dja ba te imãtmã. Mỳj dja wãkam ikam nẽ? Kon. Ije mar kêt. ²³ Be, krĩrax kunĩkõt ne me Metĩndjwỳnh Karõ kukwakam imã kabẽnhõ jarẽnh imã, "Dja me mrãmri abẽ ijẽ ga mrãmri amitokry kumex mã", ane. Jabit ne ba amikadji kuma.

²⁴ Be, me kute imã ja jarẽnhkam ne ba ate ikrã. Djãm ba ne ba imã pykakam itĩn kĩnh got? Amrẽbẽ ne Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jeju imã idjãpẽnh djã'ã karõ. Nãm imã, "Metĩndjwỳnh tu kum me kapřĩ. Djãm me ta ne me axwe kêt nhyim pãnh kum me kapřĩ? Kati. Me te axwe kêt mã nhyim ta arỳm tu kum me kapřĩn memã ijano ba me axwebẽ me utãro iba. Tãm dja ga memã arẽnhõ aba gẽ me kuma." Nãm Jeju ã imã idjãpẽnh'ã karõo ane ba kam ije idjãpẽnh djã inomã mẽnh prã:m. Jabit imã kĩnh. Dja ba inomã kumẽnh arỳm ikĩnhkumrẽx. Djãm imã pykakam itĩn kĩnh got? Kati. Jabit imã kĩnh.

²⁵ Amrẽbẽ ne ba ar amã, "Arỳm ne Metĩndjwỳnh kute amim me utãr ne ar meo ba 'ỳr", anhỳr ne 'ã kãj bẽ ar amã idjujarẽnh ar iba. Be, jakam dja gar akunĩ ajte ipumũnh kêt. Ja ne ba kuman 'ã ar amã amijarẽ.

²⁶ Be, djã ne ba ar amã Metĩndjwỳnh kabẽnhõ kwỳbit jarẽ? Kati. Ba ne ba ar amã kabẽnhõ kunĩ jarẽ. Be, mỳj me ajõ ga dja gar ĩ ijã Metĩndjwỳnhmã kum, "Be, Paur kute imã arẽnh kêt kam ne ba me biknor tokry djãkam akuno"? ane. Be, kati. Ar aje te Metĩndjwỳnhmã ja jarẽnhmã. Ba ne ba ar akunĩmã kabẽnhõ kunĩ jarẽ. Ja dja gar akati jakam aman o abiknor kêt.

²⁸ Ije ar amã ja jarẽnhkam dja gar ajaxwe kêt kadji amijãno djan me axwe kêt kadji me omũnh 'ãno dja. Metĩndjwỳnh Karõ ne arỳm ar ajã meo ba djwỳnh rẽ. Ar ajã me kute Jeju maro ba djwỳnh rẽ. Ga, mrykĩ'ãtomti pumũnh djwỳnh mã mryo djuw mexo baja pumũ. Ar abẽ me kute Jeju maro aba djwỳnhkam dja gar omũnh djwỳnh kudjwa mã memã kabẽnhõ jarẽnhõ aba. Kamrõ prõt kam ne Metĩndjwỳnh arỳm me axweo pãnh. Ta kute o pãnhkam dja gar ikabẽnhõ kõt me omũnh 'ãno dja.

²⁹ Be, dja ba tẽ nhyim itekrekam dja me axwe ar awỳr bõx gar abenkam akã. Ga, rop djãkrẽ mrykĩ'ãtomti katikõt ngjẽxja pumũ. Nãm kwỳ pa nhyim umaje kunĩ ajmã. Me axwedjwỳ dja me wangij ne Jeju bẽ ar akwỳo akẽx gar akwỳ mekõt ajaxwe. ³⁰ Djãm me kãtãmbit kute ã ar ajo anhỳrmã? Kati. Ar akwỳ dja gar Jeju bẽ amijo akẽx ne arỳm ajaxwen Metĩndjwỳnh kupa'ã

memã 'ã ajarẽ. Nhyim kam me kwỳ arỳm ar amaro ban arỳm ar akõt axwe.

³¹ Kam, me kute amiwỳr ar ajõo akẽx kêt kadji dja gar me 'ãno dja. Kwãřĩk wãnh ikabẽno ajamak kêt kati kêt. Nã bãm akatikam ar abẽ me uma. Ne ajte akamãtkam ar abẽ me uma. Ne ajte imỳrkam ar abẽ me uma. Ne ar akunĩbẽ me umao iku'ẽ: nhyim arỳm amexbẽ 3 apẽx. Kwãřĩk wãnh ikabẽno ajamak kêt kati kêt.

³² Be, akmere ar arỳm itẽm 'ỳr. Jakam ba arỳm Metĩndjwỳnhmã ar ajo a'uw. Gẽdja ar ajo bakumrẽx. Dja gar kabẽnhõ ma nhyim arỳm ar amã ajamak mex jangij gar mar mexo amũ amikamẽnh arỳm mar rax ne. Metĩndjwỳnh tu kum gwaj bakapřĩ. [†] Ukapřĩ'ã dja gar kabẽnhõ man arỳm ajamak mexo amũ amikamẽnh mar rax ne. Be, dja ĩ Metĩndjwỳnh õ me jamã mỳjja ngã. Dja gar kabẽnhõ ma nhyim kute memã mỳjja nhõrmã kõt arỳm ar amã kungã. Ja kadji ne ba kum ar ajo a'uw.

³³ Be, djãm ba ne ba imã me'õ nhõ mỳjja puro prãm? Kati. Me'õ nhõ kryt jaka nãr kẽn karỳr nãr me'õ nhõ kubẽkã ne imã prãm kêt kumrẽx. ³⁴ Be, ba ne ba in-hikrao idjãpẽnhõ iku'ẽ. Bamẽ iro'ã ar ar bamẽ ne bar imã mỳjja prãm jabej ba ba inhõ pi'õk kapřĩo ar amim kuby. ³⁵ Mỳj kadji ne ba ã idjãpẽnhõ ane? Bir, dja gar iman arỳm ikudjwa ã adjãpẽnhõ anen kam amikutã me õ mỳjja kêt mã mỳjja nhõro aba. Dja gar kam Bẽnjadjwỳr djwỳnh kabẽnhõ ma. Nãm memã kum, "Ga amikutã memã mỳjja ngãnh kam arỳm akĩnh ne. Kam akĩnhõ me kute me bẽ mỳjja jamỳnhkam kĩnhja jakrenh mex", ane. Be, ije me amã ikabẽnhõ jarẽnh ne ja. Tãm ne ja.

³⁶ Nãm ã Paur memã anen kam arỳm kõnkrão nhỹn Metĩndjwỳnhmã kabẽnhõ. Nhyim me kunĩdjwỳ Metĩndjwỳnhmã kabẽno nhỹ. ³⁷ Nhyim kam me Paurkam mỳro kumex ne aben nwhitepã o rõrõk ne ine kaõ. ³⁸ Paur kute memã kum,

—Jakam dja gar akunĩ ajte ipumũnh kêt, anhỳrkam ne me kapřĩ:re. Ne kam kã nhikwã djã'ỳr kõt mõ.

Paur akubyn Djeruxarẽ'ỳr tẽm.

21 Bar kam me bẽ tẽn kãraxmã wadjãnh amũ me bẽ inox ne. Ne kam apẽxtibẽ Kux kõnh tẽ. Ne tẽ:n arỳm 'ỳr bõx. Nhyim kam ar ijã akati. Bar ajte tẽ:n kam apẽxtibẽ Rodji'ỳr bõx. Ne ajte tẽ:n kam krĩraxbẽ Patara'ỳr bõx. ² Ne kam wabin kãrax 'õdjwỳ jabej ne arỳm kum ikato. Pykabẽ Penixij'ỳr ne kãrax mõrmã. Bar kum wadjãnh ajte inox ne. ³ Ne tẽ:n kam amybỳm apẽxtibẽ Xipre pumũ. Ne kam tẽ:n ar idjuge'ãnh amipãnh Xipre mẽn tẽ:n arỳm pykabẽ Xirij tẽpo tẽ. Ne tẽ:n arỳm krĩraxbẽ Xiru'ỳr bõx. Kam ne kãraxkam me kute kãkam jẽnh kadjãrmã.

⁴ Bar kam wabin Jejukõt me ba djwỳnh jabej mõn arỳm me kwỳmã ikato. Ne kam mekam ar iba: nhyim kam ar ijã akatibẽ 7 apẽx. Ar ijã akati apẽx kẽtri ne me Metĩndjwỳnh Karõ kukwakam Paurmã kum,

[†] Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhyim pãnh kum gwaj bakapřĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêt mã. Nhyim be, ta ne tu kum gwaj bakapřĩ.

—Kwãrĩk wãnh Djeruxarẽmã àbir kêt, ane.

⁵ Nhyr arỳm ar ijã akati apêx bar tẽ. Nhyr me kunĩ ar ikõt kàrax'ỳr tẽ. Me mymẽ me niremẽ me prĩremẽ ne me ar ikõt mõ. Ba me mõn arỳm krĩrax kurũm ika-to. Ne kam ngõ myrri ikõnkrão nhỳn Metĩndjwỳnhmã ikabẽn. ⁶ Bar kam memã kum, “Bar on”, anen kam arỳm kàraxmã wadjàn nhỹ. Nhyr me akubyn ùrk-wãmã akẽx ne.

⁷ Bar kam amipãnh krĩraxbẽ Xiru mẽ. Ne tẽ:n kam arỳm krĩraxbẽ Tomedja'ỳr bõx. Ne kam ar ije Jeju kukwakam me kute abeno kamy pumũnh kadjy arỳm wabi. Nhyr ar ijã akati pydjĩ apêx. ⁸ Nhyr akati bar arỳm mebẽ tẽ. Ne tẽ:n arỳm krĩraxbẽ Xedjare'ỳr bõx. Ne kam wabin arỳm Piripi nhũrkwãmã wadjã. Amrẽbẽ ne Piripibẽ me kute amim Jeju mar o djuw mex djwỳnh'õ. Ar kubẽ 7 kõt kubẽ meo djuw mex djwỳnh'õ. Piripi ajte me kute mar kêtjamã Jeju'ã ujarẽnh ar ba. ⁹ Kra ni ne amãnhkrut ne amãnhkrut. Kraxje ar mjẽn kêt rã'ã. Ar kubẽ Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh.

¹⁰ Bar Piripi nhũrkwãmã nhỹ: nhyr ar ijã akati krãp-tĩ apêx. Nhyr arỳm pykabẽ Djudẽja kurũm me'õbẽ Agabu bõx. Kubẽ ne Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh'õ. ¹¹ Agabu ar iwỳr bõx ne arỳm Paur pre djã bõn kuby. Ne kam o aminhinỳxmẽ amite djuwpre. Ne kam ar imã,

—Be, Metĩndjwỳnh Karõ ar amã, “Djeruxarẽkam mebẽ idjaer dja me ã pre djã djwỳnhja djuwpreo ane. Ne kam arỳm me bajtemmã kanga.” Nãm ã ar amã ane. Nãm ã Agabu ar imã ane.

¹² Bar kuman arỳm tu Paurmã kum,

—Kwãrĩk wãnh Djeruxarẽmã atẽm kêt, ane. Nhyr Jejukõt me ba djwỳnh, Xedjarekam ar ba tũmjadjwỳ ar ikõt ã kum ane.

¹³ Nhyr Paur ar imã,

—Mỳkam ne gar amỳro imã ikaprĩ jadjãro dja? Kwãrĩk wãnh me idjuwpre. Godja me wãkam ibĩn jabej. Bẽnjadjwỳr djwỳnh Jejumã idjãpẽnhkam ibĩn jabej. Kwãrĩk wãnh rã'ã, ane.

¹⁴ Nã bãm ar te: nẽn kam kum,

—Aj, Bẽnjadjwỳr djwỳnh kute amim ajã karõ kõt gẽ ã ajo tẽmo ane, anen arỳm anihkrẽ.

¹⁵ Nhyr ar ijã akati ja kwỳ apêx bar arỳm amijo atom ne arỳm Djeruxarẽ'ỳr tẽ. ¹⁶ Nhyr Xedjarekam Jejukõt me ba djwỳnh kwỳ ne ar ikõt tẽ. Ar me'õbẽ Maxõ japrõn ar ikõt o tẽ. Apẽxtibẽ Xiprekam ne abatãnh djã. Jejukõt ba tũm. Djeruxarẽkam ne õ kikre. Õ kikrekam ar inhỹr kadjy ne ar aprõn aro mõ.

Djeruxarẽkam bõx ne kute Metĩndjwỳnhmã amijo mex.

¹⁷ Bar Djeruxarẽ'ỳr tẽ:n kam arỳm 'ỳr bõx. Nhyr Jeju kukwakam ar ikamy ar ipumũn kam kĩnhkumrẽx ne ar imã kabẽn mex jarẽ. ¹⁸ Nhyr ar ijã akati. Bar kam ije Xijagu pumũnh kadjy Paurkõt 'ỳr tẽn 'ỳr bõx. Nhyr me kute Jeju nhõ me jao ba djwỳnh kunĩ kam nhỹ. ¹⁹ Nhyr Paur arỳm arkum kabẽn mex tire jarẽ. Ne kam arkum

apỳnh me bajtemkam àpẽnh'ã ajarẽ. Kute apỳnh mỳjja nhipêx'ã prĩne ajarẽ.

²⁰ Nhyr ar kute ja markam arỳm Metĩndjwỳnhmã rax jarẽ. Ne kam arỳm Paurmã kum,

—Be, akmere, ga, mebẽ idjaer kute tu amim Jeju markumrẽxa arỳm krãptĩ:ja pumũ. Me me'ã akrekam ne mebẽ 1.000'ã akre krãptĩkumrẽx. Ne kam me kunĩ Mõjdjẽ kukràdjã'ã notỳ:x. ²¹ Æ no tỳx nhyr me kwỳ arỳm ajã 'ẽx ne memã ajarẽ. Ne memã kum, “Paur arĩk apỳnh me bajtemkõt ban mebẽ idjaerbẽ Mõjdjẽ kukràdjã kurẽo ba. Ne mã memã kum, “Kwãrĩk wãnh me akra my nhĩnu kà rẽn kêt ne kwãrĩk wãnh me bakukãmãre kukràdjã mar ne kõt amijo aba kêt”, an-hỹro ba.” Nãm me kwỳ ã memã ajã 'ẽxo ane.

²² Be, me kwỳ kute ajã 'ẽxo anhyrkam dja me mrãmri abõx jarẽnh man arỳm akadjy akuprõ. ²³ Be, djãm aje mebẽ idjaerbẽ Mõjdjẽ kukràdjã kurẽo aba? Kati. Gad-jwỳ ne aje katõt mar ne kõt ar amijo aba. Me kute katõt aje amijo abakõt amã kator kadjy dja ga ar ikabẽn man kõt amijo tẽ. Be, me babẽ idjaer ar amãnhkrut ne amãnhkrut arỳm Metĩndjwỳnhmã amijarẽn kum, “Bar Mõjdjẽ kabẽn kõt amã amijo mex.” Nãm ar ã kum anen kam arỳm amijo mex.

²⁴ Dja ga ar kudjwa Metĩndjwỳnhmã amijo mex ne Mõjdjẽ kukràdjã kõt ar aro'ã akrãnh kẽn ne. Dja ga anen kam memã ar akrãnh kẽn kunõ pãnh. Dja mebẽ idjaer kute amim Jeju mar arỳm kõt apumũn ajã abenmã kum, “Be kati. Nãm me Paur'ã 'ẽx. Ga, me bakõt kute katõt Mõjdjẽ kabẽn mar ne kõt amijo tẽmjã pumũ”, ane. Dja me ã ajã anen arỳm akubyn akam kĩnh ne.

²⁵ Be, mrãmri dja gu me babẽ idjaerbit katõt Mõjdjẽ kabẽn man kõt ar amijo baba. Nhyr be, me bajtem kute amim Jeju mar dja me me babẽ idjaer kõt ar amijo ba kêt. Gwaj amrẽbẽ arỳm me kadjy Mõjdjẽ kabẽn ngrẽrebit'ã pi'õk no'õk ne memã kum, “Me kute mỳjjaõ metĩndjwỳnh karõ nhipêxjamã mry bĩn kwãrĩk wãnh krẽn kêt. Kwãrĩk wãnh mry kamrõ krẽn kêt. Mry me kute mut djẽo bĩn kwãrĩk wãnh àr ne krẽn kêt. Kwãrĩk wãnh aprõ djwỳnh kupa'ã akurẽ aba kêt. Nàr, kwãrĩk wãnh amjẽn djwỳnh kupa'ã akurẽ aba kêt”, ane. Gwaj ã memã ane. Kam dja me Mõjdjẽ kabẽn ngrẽre jakõt-bit amijo ba. Nãm Xijagu ar ã Paurmã ane.

²⁶ Nhyr me'ã akati nhyr Paur arỳm me kabẽn man kõt amijo tẽ. Nãm ar amãnhkrut ne amãnhkruto tẽn ar ro'ã Metĩndjwỳnhmã amijo mexmo krax ne. Ne kam ar Metĩndjwỳnh nhõ kikretimã wadjàn me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnhmã kum,

—Ar ijã akatibẽ 7 apêxkam dja bar arỳm amijo mexo ino re. Kam dja bar me kute Metĩndjwỳnhmã mry bĩn kadjy mryo bõx, ane.

Me kute Paur pa 'amỳnh ne uwpre.

²⁷ Nhyr kam ar'ã akatibẽ 7 apêx 'ỳr nhyr mebẽ idjaer pykabẽ Adjij kurũm bõxja arỳm Paur pumũ. Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam ar ba nhyr me omũ. Ne kam me me kunĩmã kurẽtuw ne arỳm pa 'amỳ. ²⁸ Pa 'amỳn o djan 'ã 'ẽx ne kãj bẽ memã kum,

—Ë me abê idjaer, amibêx ne ar ikõt o kangõ. Ota, me'õ ja ne bar arỳm ar amã arẽ. Nãm mebê ar inhõ me wỳnh kurêo ba. Nãm ajte mebê Môjdjê kukràdjà kurêo ba. Nãm ajte mebê kikreti ja kurêo ba. Nãm apỳnh me ba djàri kunĩkõt me kunĩbê kurêo ba. Ne kam arỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikreti kreo àpnu. Nãm arỳm amikõt me bajtembê kreguo wadjà nhym Metĩndjwỳnhbê arỳm kikreti kre punure ne. Nãm me ã Paur'ã 'èxo ane.

²⁹ Be, amũ jakam ne Paur krĩraxbê Djeruxarēja tãm kam me'õ bajtemmẽ ro'ã tẽ. Idjibê ne Krõpimu. Me bajtem nhõ krĩraxbê Epexukam ne Krõpimu abatàn djà. Amũ jakam ne kubajtemjamẽ ar ro'ã tẽ nhym me arỳm ar omũ. Ne jakam Paur kikretikam ar ba nhym me arỳm omũn arĩk 'ã abenmã kum,

—Be, arỳm ne Paur Metĩndjwỳnh nhõ kikretimã me bajtem wadjà. Nhym Metĩndjwỳnhbê arỳm kikreti kre punure ne, ane.

³⁰ Nãm me anen kam arỳm krĩraxkam me kunĩmã Paur kurêtuw. Nhym me arỳm prõt ne 'ã akuprõ. Ne arỳm Paur pa 'amỳn Metĩndjwỳnh nhõ kikreti kurũm bjêro mõn o katon kam pãnh 'ã ijê. ³¹ Ne kam bit kute Paur bĩnmã o dja. Nhym me'õ arỳm krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr'ỳr tẽ. Bẽnjadjwỳr ja ne me krãptĩ: kubê 1.000mã nhỹ. Nhym me'õ arỳm bẽnjadjwỳrja'ỳr tẽn kum,

—Ë, bẽnjadjwỳr, krĩraxbê Djeruxarẽ jakam me kunĩ arỳm kangao kumex, ane.

³² Nhym bẽnjadjwỳr amikrà kêt ne õ krãkamngõnh mõn meo ba djwỳnhmẽ ro'ã meo mõ. Meo ba djwỳnh ne krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100o ba. Nhym bẽnjadjwỳr meo mõn me'ỳr prõt ne. Nhym me krãptĩ arỳm krãkamngõnh pumũn umaje Paur titik krãta.

³³ Nhym krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr Paur'ỳr bõx ne pa 'amỳn õ krãkamngõnhmã 'ã karõn kum, "Kàxirax amãnhkruto uwpre", ane. Nhym me arỳm uwpre. Nhym arỳm bu'ã me ku'ẽ kukij ne memã kum,

—Mỳj me'õ ne ja? Mỳj ne o ajkẽ? ane. ³⁴ Nhym me kàj bê 'ã kum apỳnh kabẽn kwỳ jarẽ. Nhym me kangao kumexkam te: kute me mar mexmã. Ne kam õ krãkamngõnhmã 'ã karõn kum,

—Me banhõ kikretimã o wadjà, ane. ³⁵ Nhym me o mõn arỳm kikreti'ã me àbir djà'ỳr bõx. Ne arỳm 'amỳn kàjmã mebê arĩn o mõ. Me àkrê kumexkam ne me kàjmã mebê Paur jarĩn o mõn o wabi. ³⁶ Me krãptĩ: ne me kõt mõn kàj bê memã kum, "Me tu abĩ. Me tu abĩ", anhỹro mõ.

Kute me krãptĩ:mã amijarẽnh.

³⁷ Nhym kam me bit kute aminhõ kikretimã Pauo àr 'ỳr nhym mebê kregu kabẽnkam arỳm krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳrmã kum, "Ba amã ikabẽn jarẽ", ane.

Nhym kum,

—Je, djãm mebê kregu kabẽnkam ne ga akabẽn mex? ³⁸ Djãm abê Edjitukam me'õwã kêt? Òbê ne me krãptĩmã bẽnjadjwỳr kurêtuw nhym me arỳm kangao kume:x ne. Nhym kam kapõt kukritmã me àprãr krãptĩ: kubê 4.000o kato. Djãm abê tãmwã kêt? ane.

³⁹ Nhym Paur kum,

—Kati. Ibê mebê idjaer'õ. Krĩraxbê Taxukam ne irwỳk djà. Taxu raxo kute pykabê Xirxijkam apỳnh krĩrax djàri krãptĩ jakrenh mex. Me ja ne ijo õ me wỳnh. Ba me krãptĩ ren kute ibĩnjamã ikabẽn jarẽ, ane.

⁴⁰ Nhym kum, "Ajrã", ane. Nhym àbir djà'ã djan me binhikrênh kadjy arỳm memã aminhikra bẽ. Nhym kam me arỳm binhikrênhkumrêx. Nhym arỳm mebê idjaer kabẽnkam memã kabẽn jarẽ.

Paur me krãptĩmã kabẽn.

Kar 9.3, 26.13

22 Memã kabẽn ne memã kum,

—Akmere ar, ba aminêje me amã ikabẽn jarẽ.

Dja ga me ikabẽn ma, ane.

² Paur ne mebê idjaer kabẽn djwỳnhkam memã kabẽn jarẽ nhym me arỳm tu binhikrênhkumrêx ne.

³ Nhym kam ajte memã kum,

—Ibê ne mebê idjaerkumrêx. Ba pykabê Xirxijkam krĩraxbê Taxukam ruw. Ne kam krĩraxbê Djeruxarēja tãm kam ijabatàn djà. Gamarij ne prĩne imã me bakukãmãkjê kukràdjà jarẽ ba prĩne mar mexkumrêx ne. Nã bãm Metĩndjwỳnh kabẽn'ã ino tỳx ne. Mytja tãm kam ne gar akunĩdjwỳ ã kabẽn'ã ano tỳxo ane. ⁴ Ba 'ã ino tỳx ne kam me kute amim Jeju maro ibikẽnho iba. Me kute me par kadjy ne ba meo ibikẽnho iba. Ne mã me mymẽ me nire djuwpren mã mebê ijê djãmã meo mrã.

⁵ Be, me rũnh dja ar amã, "Be, kõt ne Paur arẽ", ane. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr raxmẽ apỳnh me rũnhmẽ dja me ã me amã ane. Me ta ne me me'ã pi'òk no'òk ne imã kungã. Ba kam krĩraxbê Tamagumã o tẽ. Nã bãm bit ije kam mebê idjaer rũnhmã o itẽmmã. Ne bit kam me kute amim Jeju mar djuwpren ije Djeruxarẽmã meo imõrmã nhym me kute kam me axwe pãnh jarẽnhmã. Ja kadjy ne ba bit ije memã pi'òko itẽmmã.

⁶ Nã bãm me'ỳr o tẽn arỳm krĩraxbê Tamagu tẽpo tẽ. Nhym arỳm kàjkwa nhipòkri myt nhỹ nhym ijaêrbê arỳm kàjkwa kurũm mỳjja adjẽnho prĩne ikurwỳ. ⁷ Ba kam arỳm tu pykabê tỳm ne me'õ kabẽn ma. Nhym imã, "Xaur, Xaur mỳkam ne ga me kute amim imaro abikẽnho aba? Nã gãm aje ba mãn ijo abikẽnho aba pyræk", ane.

⁸ Ba kam kum, "Bẽnjadjwỳr, mỳj me ajõ ga ne ga imã akabẽn"? ane.

Nhym imã, "Ba ibê Jeju. Krĩraxbê Nadjarekam ijabatàn djà. Nã gãm me kute amim imaro abikẽnho aba ne aje ba mãn ijo abikẽnho aba pyræk", ane.

⁹ Nhym ar ikõt mõrja ne ar mrãmri adjẽn pumũn arỳm kam tĩn prãm ne. Nhym be, kabẽnja ne ar kute mar kêt. ¹⁰ Jeju imã ane ba kam kum, "Bẽnjadjwỳr djwỳnh, mỳj dja ba nẽ"? ane.

Nhym Bẽnjadjwỳr djwỳnh imã, "On kàjmã djan amũ krĩraxbê Tamagumã wadjà. Kam dja me'õ awỳr bõx. Ba ne ba arỳm amim ajã karõn arỳm kum arẽ. Tãm dja ikukwakam amã ikabẽn jarẽn amã 'ã karõ. Dja ga ik-

abẽn man kõt ar amijo aba." Nãm ã Bẽnjadjwỳr djwỳnh imã ane.

¹¹ Be, mỳjja inokam adjẽn h tỳx ba kam arỳm ino rã. Nhyam ar ikõt mõiija arỳm inihkra 'amỳn ijo mõi ba arỳm Tamagu'yr bõx.

¹² Nhyam kam me'õbẽ Ananij arỳm iwỳr bõx. Ananij ne katõt Mõiđjẽ kukrãđjã man kõt ar amijo ba nhyam Tamagukam mebe idjaerja kunĩ mex jarẽ. ¹³ Ananij iwỳr bõx ne djan imã, "Akmere Xaur, on akubyn arĩt mex", ane. Ba kam arỳm myt tãm kam akubyn irĩt mex ne kãjmã ikrãn omũ.

¹⁴ Nhyam imã, "Metĩndjwỳnh kute me bakukãmãkjẽo ba djwỳnh ne arỳm amijo apytã. Arỳm ne amim ajã karõ. Tãm dja ga ama. Arỳm ne ga me'õ katõt kute amijo ban axwe kêt kumrẽxja pumũ. Arỳm ne ga Jeju pumũn kabẽn ma. Ja kadjy ne arỳm amijo apytã. ¹⁵ Ga dja ga aje mỳjja pumũnh ne mar kõt me kunĩmã 'ã ajarẽ. ¹⁶ Be, mỳj dja ne ga nhỹ? Aje, kãjmã dja. Ba Metĩndjwỳnhmã ngõmã ajadjã. Ga, me ngrã tykkam me kute amipõnh ne arỳm mexja pumũ. Gadjwỳ dja ga Bẽnjadjwỳr djwỳnhmã amijo a'uw gẽ amã axwe kêt jarẽ ga kum amex." Nãm ã Ananij imã ane. Nãm ã Paur me krãptĩmã 'ã ujarẽnho ane.

¹⁷ Ne kam itepã ajte memã kum,

—Ba kam akubyn Djeruxarẽkam bõx. Ne kam Metĩndjwỳnh nhõ kikretimã wadjãn arỳm Metĩndjwỳnhmã ikabẽn nhỹ. Kum ikabẽn nhỹ nhyam arỳm Bẽnjadjwỳr djwỳnh inokrekam amirĩt ba omũ. Nhyam imã, "Aje, amikrã kêt ne on Djeruxarẽ kurũm akato. Dja ga te memã ijã adjujarẽn ar aba nhyam me amim amar kêt kumrẽx", ane.

¹⁹ Ba kam kum, "Kati Bẽnjadjwỳr djwỳnh, dja me ima. Ba ne ba apỳnh mebe idjaer bikprõnh djãkam mrãn me kute amim amar jabej mõi. Ne me titik ne mebe ijẽo iba. ²⁰ Nhyam me kute ajã ujarẽn djwỳnh Exewão bĩno mõi ba arek me kuri dja. Ne memã kum, 'Ajrã me on abĩ, anhỹro djan kam memã kubẽkã jamỳn o dja. Nã bãm ã imã me kurẽo ane nhyam me kunĩ kute imar", ane.

²¹ Nhyam imã, "Kati, on akato. Dja ba amũ: apỳnh me bajtem ba djari me'yr ajano ga me'yr mrã." Nãm ã Bẽnjadjwỳr djwỳnh imã ane. Nãm ã Paur memã ane.

Me krãptĩja ajte Paurkam ngryk.

²² Nãm me arek maro dja nhyam kam me bajtemmã amitẽmja jarẽ. Nhyam kam me arỳm tu ngryk ne. Ngryk ne on kãj bẽ kabẽno kumex ne krãkamngõnhmã kum, —On me abĩ. Axwekumrẽx. Tĩn ne ar bakam ne punukumrẽx, ane.

²³ Nãm me kãj bẽ kabẽno djan arỳm aminhõ kubẽkã krãkão põx ne kurẽn kãjmã pyka rẽnho dja. Me ngryk tỳ:xkam ne me ã amijo ane. ²⁴ Nhyam kam krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr me omũn arỳm õ me jamã 'ã karõn kum,

—Me kikretimã Pauro wadjã. Mrykã punuo kaprẽprẽk gẽ tokry pymaje axwe'õ kõt amijarẽ. Ba gop me 'ã kabẽno kumex krãkõt kuma, ane. ²⁵ Nhyam me

arỳm kadjy djudjẽđjẽo uwpreo dja. O dja nhyam Paur arỳm mebe 100o ba djwỳnhjamã kum,

—Ë, dja ga me ikukjan ima. Krĩraxbẽ Rõmakam me ja ne me ijo aminhõ. Me bakukrãđjã kõt ne me kute me axwekumrẽx jabej me kukjẽr kumrẽx. Me kute me axwe markambit ne me kute me kaprẽprẽk. Kraxje me aje imar kêt kam ne ga me tu ikaprẽprẽko mõi, ane.

²⁶ Nhyam meo ba djwỳnh kuman arỳm uwpreo kangan krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr rax'yr tẽn kum, —Ë, aminẽje Paur kukja. Gwaj ren bakukrãđjã kupa'ã o ajkẽ. Be, krĩraxbẽ Rõmakam me ja ne me Pauro aminhõ, ane.

²⁷ Nhyam krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr rax arỳm 'yr tẽn 'yr bõx ne kum,

—Djãm mrãmri ne krĩraxbẽ Rõmakam me ja ajo aminhõkumrẽx? ane.

Nhyam kum, "Nã", ane.

²⁸ Nhyam bẽnjadjwỳr kum,

—Be, Rõmakam me ja kute ijo aminhõ kadjy ne ba arỳm pãnh pi'õk kaprĩ kumex ne memã kungã. Mỳj ne ga gadjwỳ memã nẽ? ane.

Nhyam Paur kum,

—Rõmakam me ja ne me ibãm kute idjiro aminhõ. Ibãm kõt ne me ijo aminhõ, ane.

²⁹ Nhyam me bit kute kaprẽprẽk 'yrja arỳm umaje kum kre rax ne dja. Nhyam krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr raxdjwỳ kute Rõmakam me ja kute Pauro aminhõja markam arỳm umaje tĩn prãm. Kabẽnkõt me kute uwprekam ne umaje tĩn prãm.

Paur kute me rũnh krãptĩmã amijarẽn.

³⁰ Nhyam kam me'ã akati nhyam bẽnjadjwỳr bit kute krãkõt marmã. Bit kute mebe idjaer kute Paurmã axwe jarẽn krãkõt marmã. Nãm arỳm 'ã kãxirãx bõn kum ire. Ne kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ me rũnh kunĩmã amikabẽn jano. Me Paur'ã bikprõnhmã ano. Nhyam me arỳm 'ã akuprõ. Nhyam kam me Pauro tẽn me ipõkri kudja.

23 Nhyam kam Paur me rũnhkam no djar tỳxkumrẽx ne memã kum,

—Akmere ar, ije amimarkam ne ba akubyn amimaro tẽn kam amiwỳr amijo bõx ne arỳm amim, "Djã ne ba amikam mỳjja'õ ma nhyam me ibẽ ijẽ? Kati. Ije amikam mỳjja'õ mar kêt ne katõt Metĩndjwỳnhmã idjãpẽn ar iba. Akati jakam ne ba katõt kum idjãpẽn rã'ã ne. Metĩndjwỳnh ne prĩne ipumũn ima." Nã bãm ã amimaro ane.

² Nhyam kam me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr rax Ananij Paur bu'ã me ku'ẽmã 'ã karõn kum,

—Me on ajkwabẽ kurwa, ane. Nhyam me arỳm kurwa.

³ Nhyam Paur kum,

—Ga ne ga ajẽx ne amijo Metĩndjwỳnh maro aba. Metĩndjwỳnh dja ĩ gadjwỳ akurwa. Dja ĩ amã ajaxwe pãnh jarẽ. Nã gãm me bakukrãđjã kõt aje ikukjẽr ne imã mỳj ijaxwe pãnh jarẽnhamãn ate me bakukrãđjã kupa'ã ijã memã apnẽ nhyam me ikurwa, ane.

⁴ Nhyam kam bu'ã me ku'ẽ kum,

—Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjad-jwỳnh raxmã ne ga adjàkjêro dja. Djãm ã me kute kum anhỳr got? ane.

⁵ Nhyim Paur memã kum,

—Akmere ar, kubê me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr raxkõt ije mar kêt. Ba ren ja man ren ã kum anhỳr kêt. Be, Metĩndjwỳnh ne memã kum, “Kwãrĩk wãnh me bẽnjadjwỳrmã adjàkjêr kêt”, ane nhyim me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Kam ba ren kum idjàkjêr kêt. Nãm ã Paur memã ane.

⁶ Ne kam òkre kadjwỳnhbê amim,

—Be, ibu'ã me ku'ê jabê ne mebê xadjudjêu nhyim jabê mebê pardjêu, ane. Be, mebê xadjudjêu ne me amikukràdjã kõt mã memã kum,

—Me tyk akubyn tĩn kêt ne Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh kêt ne me karõ kêt, anhỳro ba. Nhyim be, mebê pardjêu ne me mã memã kum,

—Kati. Mrãmri me tyk akubyn tĩnkumrêx. Mrãmri Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnhkumrêx. Mrãmri me karõkumrêx, anhỳro ba. Paur apỳnh me ja kukràdjã ja man arỳm mebê pardjêu kõt amikabên djĩn kãj bê me rũnhmã kum,

—Be, akmere ar, ibê mebê pardjêu'õ. Ibãm kute idjir-bê mebê pardjêu'õ. Be, mrãmri dja Metĩndjwỳnh akubyn me tyko tĩnkumrêx. Ja ne ba tu amim markum-rêx. Ije mrãmri me tyk akubyn tĩnja jarênhõ ibakõt ne gar imã ijaxwe jarên we ijaxwe jabej ikukjêro nhỹ. Nãm ã memã ane nhyim mebê pardjêumê mebê xadjud-jêumê aben kukràdjã mỳr jabej arỳm abenkam ngryk ne aktã kabêno aben japanho kumex. Nhyim kõt me krãptĩ: apỳnh kabêno kumex.

⁹ Ne kam kangao kumex. Nhyim mebê idjaer kukràdjã mar djwỳnh kwỳ kãmã dja. Ar kute mebê pardjêu kukràdjãkõt amijo baja kãmã djan arỳm Paur nêje memã bẽn tỳx ne memã kum,

—Djãm me karõ mex kukwakam nàr Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh kukwakam me akubyn tĩn jarênhkam axwe got? Kati, axwe kêt. Gwaj ren 'ã axwe nhõn ren kam Metĩndjwỳnhõ bakurê djwỳnh. Nãm ar ã memã ane ¹⁰ nhyim me arỳm kabên mỳr jabej kangao kumex. Nhyim kam krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr rax amim,

—Je, me kute arỳm abenmã Paur nhirênh 'ỳr pyrãk, anen arỳm krãkamngõnhmã kum,

—On me 'ỳr rwỳn pa 'amỳn o katon me banhõ kikre-timã o wadjã, ane. Nhyim me arỳm o wadjã.

¹¹ Nhyim arỳm me'ã akamãt nhyim Bẽnjadjwỳr djwỳnh arỳm tẽn kuri djan kum,

—On atỳx ne akĩnh. Ga arỳm mrãmri Djeruxarê jakam ijã memã adjujarênhkumrêx. Dja ga 'ĩ krĩraxbê Rõmakamdjwỳ ã adjujarênhõ ane, ane.

Me kute Paur bĩn kadjy kute o aben mar.

¹² Nhyim arỳm 'ã akati nhyim mebê idjaer kwỳ me kãxã aben kõt kabên djĩn abenmã kum,

—Dja gwaj baje mrãmri Paur bĩnkumrêx kadjy amija-jbu. Dja gwaj bajõ Paur bĩn kêtĩ mỳjja'õ krê nàr ikõ go-ra gê Metĩndjwỳnh gwaj bajõnh bĩ. Gwaj bakabên kaj-

go pãnh gwaj bajõnh bĩ, ane. ¹³ Me krãptĩbê 40 ne ijukri ajmã kute ne me ã abenmã Paur'ã karõo ane.

¹⁴ Ne kam me rũnh'ỳr bõx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmê mebêngêt'ỳr bõx. Ne kam memã kum,

—Ba me ije Paur bĩnkumrêx kadjy arỳm aben kõt ik-abên djirkumrêx ne abenmã kum, “Kwãrĩk wãnh gwaj mỳjja'õ krên ne kõt bakõm kêt. Gwaj baje Paur bĩnkambit dja gwaj banhõ kwỳ krên kõt ikõ. Dja gwaj bajõ bajêx ne mỳjja 'õ krên kõt ikõ nhyim arỳm Metĩndjwỳnh gwaj bajõnh bĩ. Gwaj bakabên kajgo pãnh gwaj bajõnh bĩ.” Nã bãm me ã abenmã ane. ¹⁵ Kam ne ba me me amã arê. Me ije bĩnkumrêx kadjy dja ga me krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr'ỳr tẽn. Gamê me rũnh 'õdjwỳmê 'ỳr tẽn kum Paur'ã a'uw ne kum, “Ajte akatikam me imã Pauro rwỳ ba me prĩne kukjêr mex”, ane. Dja ga me ã kum ane. Nhyim arỳm o kato me ne arỳm kubĩ. Me awỳr bõx kêtĩ ba me tu bĩnkumrêx. Nãm me ã me rũnhmã ane.

¹⁶ Nhyim kam Paur tãmdjwỳ arỳm me kute ingêt kangrõnh jarênh ma. Ne kam me krãkamngõnh nhõ kikre-timã wadjã arỳm Paurmã me arê.

¹⁷ Nhyim kam Paur amiwỳr me krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100o ba djwỳnh'õja 'uw nhyim bõx. Nhyim kum, —Ë, anhõ bẽnjadjwỳr'ỳr bõktijao tẽn. Nãm kute kum mỳjja'õ jarênhmã, ane.

¹⁸ Nhyim arỳm 'ỳr o tẽn õ bẽnjadjwỳr'ỳr o bõx. Bẽnjadjwỳr nhidjibê ne Kraõdjõ Rixijanh. Nãm 'ỳr o bõx ne kum,

—Aje me'õbê ijê nhidjibê Paur ne amiwỳr ijuw ne imã, “Ë, anhõ bẽnjadjwỳrmã bõktijao tẽn. Nãm kute kum mỳjja'õ jarênhmã.” Nãm ã Paur imã ane, ane.

¹⁹ Nãm meo ba djwỳnh kum ane nhyim arỳm bõkti pa 'ãbyn amũ o tẽn me kãxã kum,

—Mỳj ne ga aje imã arênhmã? ane.

²⁰ Nhyim kum,

—Mebê idjaer arỳm aben kõt kabên dji. Me kute amã arênh ga aje me rũnhmã ajte ngêtwa Pauro akator nhyim me we kute prĩne kukjêr mexmã. ²¹ Kwãrĩk wãnh ga memã o akator kêt. Me kubê 40 ne ijukri ajmã kute ne me ngêtwakam amako nhỹ. Me kute tu bĩnkumrêx kadjy arỳm abenmã kum, “Kwãrĩk wãnh gwaj mỳjja'õ krên ne kõt bakõm kêt. Gwaj baje Paur bĩnkambit dja gwaj banhõ kwỳ krên kõt ikõ. Dja gwaj bajõ 'êx ne mỳjja 'õ krên kõt ikõ nhyim arỳm Metĩndjwỳnh gwaj bajõnh bĩ. Gwaj bakabên kajgo pãnh gwaj bajõnh bĩ” Nãm me ã abenmã ane. Ne kam jakam me kute bĩn kadjy ak-abênkam amako nhỹ. Nãm ã bõkti bẽnjadjwỳrmã ane.

²² Nhyim krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr rax arỳm kum,

—Aj, aje imã arênhja kwãrĩk wãnh me'õmã arênh kêtumrêx. Aj mã, ane.

Me kute Xedjare'ỳr Pauro mõr.

²³ Ne kam amiwỳr krãkamngõnh kubê 100o ba djwỳnh amãnhkrut 'uw ne arkum,

—Gar krãkamngõnh kubê 200mã arê gê me amijo atom. Me ajã kãjbê kõ 'irykam, 21 orakam dja ga me

krĩraxbê Xedjare'yr mō. Mebê 70djwỳ dja me kawaru'ã 'yr mō. Mebê 200djwỳ dja me kàxo nành jamỳn 'yr o mō. ²⁴ Paurdjwỳ kadjy dja gar kawaru kwỳo mō. Gar me krãptĩo mōn mebê idjaerbê Paur pytār mex ne bēnjadjwỳrbê Perimã o bōx. Nãm bēnjadjwỳr ã meo ba djwỳnh arkum ane.

²⁵ Ne kam amũ bēnjadjwỳr raxbê Perimã amikabēn'ã pi'òk no'òk ne kum,

²⁶ "Ba ibê Kraòdjō Rixijanh. Bēnjadjwỳr Peri, araxkumrēx. Ba ne ba amã pi'òk no'òkkòt wãm amã ikabēn mex jarē.

²⁷ Pi'òk jakòt ba amã me'òbê Paur jano. Ajbir ne mebê idjaer o tỳm ne pa 'amỳn bit kute bĩn 'yr. Ba kam arỳm krĩraxbê Rōmakam me ja kute Pauro aminhōja man 'yr inhō krākamngōnh mōn mebê utà.

²⁸ Ne kam me kute axwe jarēnh kraxkòt bit ije marmã. Ne kam kadjy mebê idjaer nhō me rũnh'yr o bōx. ²⁹ Ne kam arỳm kuman amim, 'Be, mebê idjaer ta kukràdjà kòt ne me kum axwe jarē', ane. Nhyim kute me babê Rōma kukràdjà'òo bikēnh kêt. Kam pãnh me baje bĩn nār pãnh baje kubê ijē kadjy kêt.

³⁰ Nhyim mebê idjaer bit kute bĩn kadjy aben kòt kabēn djin arỳm prykòt kum nōn kam amako nō. Nhyim me imã arē ba on wãm ano. Ne me kute kum axwe jarēnh djwỳnhmãdjwỳ arỳm memã 'ã karōn memã kum, 'Bēnjadjwỳr rax kuka kōnh dja gar kum axwe'ò jarē', ane. Be, tãm ne ja."

Nãm ã krākamngōnh nhō bēnjadjwỳr pi'òkkam Perimã ane. Ne me kute 'yr o mōr kadjy arỳm memã pi'òk ngã.

³¹ Nhyim kam me'ã akamàt. Nhyim me krākamngōnh arỳm bēnjadjwỳr kabēnkòt Djeruxarē kurũm Pauro katon o mō. Akamàt kòkam mō:n kam arỳm krĩraxbê Pakrir'yr o bōx. ³² O bōx nhyim kam arỳm me'ã akati. Nhyim me krākamngōnh pykabê mrãnhja akubyn aminhō kikretimã akēx ne.

Nhyim me kawaru'ã mōrja amũ Pauro mō. ³³ Ne o mō:n kam arỳm krĩraxbê Xedjare'yr o bōx. Ne kam bēnjadjwỳr Perimã pi'òk ngãn kam kum, "Ota, Paur ne ja", ane. ³⁴ Nhyim arỳm amim pi'òk jarēn kabēn ma. Ne kam kukij ne kum,

—Nhyñh pykajakam ne arwỳk djà? Mỳj ne idji kute? ane. Nhyim kum, "Xirxijkam ne ba irwỳk djà", ane.

³⁵ Nhyim kum,

—Gê me kute amã axwe jarēnh djwỳnh bōxmã ba kam arỳm akabēn ma, ane. Ne kam ò krākamngōnhmã kum,

—Bēnjadjwỳr rax Erodji nhō kikrekam dja gar Pauro nhỹ, ane.

Kute bēnjadjwỳr Perimã amijarēnh.

24 Nhyim me'ã akatibê 5 apēx nhyim mebê idjaer rũnh arỳm Xedjare'yr bōx. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhō bēnjadjwỳr rax Ananijmē mebēngētmē me kadjy me kabēn jarēnh djwỳnhbê Teturmē ne me arỳm Xedjare'yr bōx. Ne kam arỳm bēnjadjwỳr Peri'yr tēn 'yr bōx. 'Yr bōx ne arỳm Paur kãxã 'ã axwe janhō nhyim bēnjadjwỳr Peri kuma. ² Kuman arỳm Paur'yr ò àpēnh jano nhyim me o bōx.

Nhyim Tetur arỳm 'ã axwe nhōrmo krax ne bēnjadjwỳr rax Perimã kum,

—Be, ga me imã abēnjadjwỳr raxkam ne ba me idjumar mexkumrēx. Ga me imã mỳjja kumexo mex. ³ Be, me imã akĩnh ne pyka kunĩkòt amã amikĩnh jarēnh rã'ã. ⁴ Dja ba akunor ngri ne amã ikabēn 'ikrãnnebit jarē ga ikabēn ma.

⁵ Ba me me'òja axwekumrēxmã ikato. Nãm apỳnh me ba djà kunĩkòt mebê idjaer kunĩmã me banhō bēnjadjwỳr kurē'uko ba nhyim me arỳm kangao kumex. Kubê meo ba djwỳnh'ò. Krĩraxbê Nadjarekam Jejuwã kukràdjà kòt ne ò me jao ba. ⁶ Ne kam kute Metĩndjwỳnh nhō kikretio àpnumã ba meo tỳm ne pa 'amỳ. Ne bit ije kum pãnh jarēnhmã o mō. Me ikukràdjà kòt ne ije kum axwe pãnh jarēnhmã o mō.

⁷ Nhyim kam krākamngōnh nhō bēnjadjwỳrbê Rixijanh bōx ne me imã àkrē:. Ne arỳm me ibê Paur pytàn mã o mō. ⁸ Ne kam me kute kum axwe jarēnh djwỳnhmã 'ã karōn memã kum, "Bēnjadjwỳr rax'yr dja gar tēn kum arē", ane. Be, ga dja ga abej kukjan arỳm ama. Me ije me'òjamã axwe jarēnh kòt dja ga ama. Nãm ã Tetur Perimã ane.

⁹ Nhyim mebê idjaer kunĩ 'êx ne kum,

—Be, mrãmri ne kòt arē. Mrãmri ne kòt arē, ane.

¹⁰ Nhyim bēnjadjwỳr Peri arỳm Paur'yr akēx ne inhuo akre. Paur kute kum amijarēnhmã akre nhyim kam kum,

—Ga ne ga pyka jakam aje memã axwe pãnh jarēnho aba nhyim arỳm jakam ajã amex krãptĩ apēx. Ba arỳm kòt aman akam ikĩnh ne arỳm aminēje amã ikabēn jarē.

¹¹ Be, ba ne ba ajbir Djeruxarēmã wabin 'yr bōx. Ije Metĩndjwỳnhmã rax jarēnh kadjy ne ba wabi nhyim arỳm jakam akatibê 12bit apēx. Ga dja ga me kukja gē me arỳm kute ipumũnh kòt amã, "Be, mrãmri ne akati kòt arē", ane. ¹² Ajbir ne ba bōx ne ije Metĩndjwỳnh nhō kikretikam me'òmmē aktã ikabēno aben japanh kêtikumrēx ne ije amijã me krãptĩo ibikprōnh kêtikumrēx. Apỳnh me bikprōnh djàkam ije meo anhỹr kêt ne krĩraxkam ije meo anhỹr kêtikumrēx. Nhyim mebê idjaer rũnh akabem yrja kòt kute imã kator ne ipumũnh kêtikumrēx. Ije mebê bēnjadjwỳr kurēkòt me kute imã kator ne ipumũnh kêtikumrēx.

¹³ Kam me kute ijarēnhja kòt ga te aje mỳj ijaxwe'òmmã akator ne marmã. ¹⁴ Dja ba amã amijarē ga imarkumrēx. Be, Jeju kòt ne ba amijo iba. Kòt ne ba me ikukãmãreo ba djwỳnhmã rax jarēnho iba, Metĩndjwỳnhmã rax jarēnho iba. Nhyim mebê idjaer kwỳ 'êx ne ijã abenmã kum, "Metĩndjwỳnh kupa'ã ne amijo ba", ane. Nhyim be, kati. Ba ne ba mrãmri tu amim Mōjdjē kukràdjà markumrēx ne tu amim Metĩndjwỳnh kukwakam kabēn jarēnh djwỳnh kunĩ kabēn markumrēx ne kòt ar amijo iba. Me kabēn'ã pi'òk no'òk kòt ne ba amijo iba.

¹⁵ Be, mrãmri dja Metĩndjwỳnh akubyn me tyko tĩn. Me axwe kêtjao tĩn. Me axwejao tĩn. Ja ne ba tu amim markumrēx. Be, me rũnh nhỹr jadjwỳ ne me amim ã maro ane. ¹⁶ Mrãmri ne me tyk kunĩ akubyn tĩnmã. Ba

kam ijaxwe kêt kadjy amijãno dja. Metĩndjwỳnh kute imã ijaxwe jarẽnh karõn ibu'ã me kunĩdjwỳ kute imã ijaxwe jarẽnh karõ amijãno idjãm rä'ã: ne.

¹⁷ Be, amrêbê ne ba apỳnh me ba djakam ar iba nhyh ijã amex krãptĩ apêx. Ba kam akubyn inhõ me wỳnh'ỳr bõx. Mebê idjaer'ỳr bõx. Ibõx kêttri ne me bajtem me õ mỳjja kêt kadjy imã pi'õk kaprĩ ngã ba arỳm o bõx ne memã kungã. Ne me kute ikadjy Metĩndjwỳnhmã mry bĩn kadjy me 'ỳr bõx. ¹⁸ Ne kam arỳm me ikurãdjã kõt Metĩndjwỳnhmã amijo mex ne arỳm Metĩndjwỳnh nhõ kikretimã wadjã. Nhyh mebê idjaer kwỳ arỳm pykabê Adjij kurũm bõx. Kikretikam bõx ne arỳm ipumũ. Ipumũ ba amijã me krãptĩo ibikprõnh kêt ne ije memã me bẽnjadjwỳr'õ kurê'uk kêt nhyh me kam kangati kêt kumrêx.

¹⁹ Adjij kurũm me bõxwã kute Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam ipumũnhkõt ren awỳr bõx. Ne ren me kute mỳj ijaxwe'õ markõt ren amã ijarê. ²⁰ Nãr gê akuka kõnh me ỳrwã'õ kute Djeruxarêkam ipumũnhkõt amã ijarê. Mebê idjaer rũnh kute Djeruxarêkam ijaxwe jabej ikukjêrkõt gê me'õ kute ipumũnh jabej amã ijarê. Me kute mỳj ijaxwe'õmã katorkõt amã ijarê.

²¹ Ba amã amijarê ga ama. Ba Djeruxarêkam me ipõkri idjãm kam kãj bê memã kum, "Ije mrãmri me tyk akubyn tĩn jarẽho ibakõt ne gar akati jakam mỳj ijaxwe'õ jabej ikukjêro nhỹ", ane. Djãm ori ije ja jarẽnhkam ijaxwe'õ? Kati. Tãm ne ja. Nãm ã Paur Perimã ane.

²² Nhyh Peri kute Paur kabẽn markam arỳm kadjy akati 'õdjwỳ jarê. Amrêbê ne Peri Jeju'ã ujarẽnh ma. Nãm kadjy akati 'õ jarẽn memã kum,

—Dja krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr Rixijan amrê tẽ. Ba kam arỳm prĩne ajã ujarẽnh ma, ane. ²³ Ne kam krãkamngõnh krãptĩ: kubê 100 nhõ bẽnjadjwỳrjamã Paur'ã karõn kum,

—Dja ga omũ gê ta ar mrã. Gê õbikwa ta 'ỳr wangij ne o djuw mex. Nãm ã Peri anen kam mã tẽ.

²⁴ Nhyh arỳm 'ã akati kwỳ apêx nhyh Peri akubyn bõx. Prõ nhidjibê Kruxire ne o bõx. Kubê mebê idjaer'õ. Nhyh kam Paur'ỳr õ me ja jano nhyh me kum o bõx. Nhyh kam arkum ujarẽho djan arkum,

—Metĩndjwỳnh ne arỳm mrãmri Jeju'ã me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkati mẽ. Kubê ne Kritu. Djã gãm ar tu amim Jeju markumrêx nhyh Metĩndjwỳnh arỳm ar amã ajaxwe kêt jarê gar arỳm kum amexkumrêx. Djã gãm ar ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Dja Metĩndjwỳnh ĩ me kunĩmã axwe pãnh jarê. Kadjy amrê akati mõr rä'ã, ane.

Nãm prĩne ã kum 'ã ujarẽho ane nhyh kabẽn py-maje Peri arỳm madjã kretin kum,

—Aj mã. Gê idjãpênh'õ kêt kam ba ajte amã arê. Ga ajte imã arê ba kuma, ane. ²⁶ Nãm anen õkre kadjwỳnhbê amim,

—Dja Paur imã pi'õk kaprĩ nhõr jabej ba arỳm kum inhire gê tẽ, ane. Ne kam pi'õk kaprĩ jabej aben tã amiwỳr Paur 'uw ne kum kabẽno krĩ.

²⁷ Paur mebê ijê djakam nhỹ nhyh arỳm 'ã amex amãnhkrut apêx. Nhyh arỳm Peri kato nhyh Poxu

Pexu arỳm pãnh memã bẽnjadjwỳr rax. Peri kator kêttri ne kute mebê idjaero kĩnh kadjy tu wãnh mebê ijê djakam Paurmã irerkumrêx nhyh wãnh krĩ rä'ã.

Kute bẽnjadjwỳr Pexumã amijarẽnh.

25 Pexu pykabê Djudêja'ỳr bõx ne kam krĩraxbê Xedjarekam bõx. Nhyh kam 'ã akatin akatin akati nhyh krĩraxbê Xedjare kurũm katon Djeruxarê'ỳr tẽ. Tẽ:n kam 'ỳr bõx. ² Nhyh kam me rũnh Pexumã Paur jarê. Me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr raxmê mebê idjaer nhõ me rũnh 'õdjwỳmê ne me kum arê ³ ne kum,

—Ë, amã me ikĩnh jabej gop amrê Djeruxarêmä Pau-ro bõx, ane. Me kute kum arẽnh kêttri ne me abenmã kum,

—Gêdja me amrê pry'ã Pauro mõ gwaj kubĩ, ane.

⁴ Nãm me rũnh ã Pexumã Paur jarẽho ane nhyh kam memã kum,

—Kati, gê wãnh Xedjarekam me arek o nhỹ. Badjwỳ arỳm 'ỳr itêm 'ỳr. Gê ar anhõ me rũnh'õ ar ikõt 'ỳr tẽn axwe'õ jabej kukja gê kum amijarê gê kam kum axwe jarẽnhkumrêx, ane.

⁶ Nhyh me'ã akatibê 10 ne ajmã kute apêx nhyh kam arỳm Xedjare'ỳr tẽ:n 'ỳr bõx. Nhyh akati nhyh arỳm tẽn memã axwe pãnh jarẽnh djakam memã nhỹ. Ne arỳm Paur'ỳr õ me ja jano nhyh me o mõn 'ỳr o bõx. ⁷ O bõx nhyh arỳm Djeruxarê kurũm mebê idjaer kwỳ 'ỳr bõx ne Paurmã ipõk ne. Ne kam Pexumã Paur jarẽho dja. Nãm me kum axwe krãptĩ: jarẽho dja. Djãm axwe kryre ne arê? Kati, Axwe rũ:nh ne arê. Me kute axwekõt omũnh kêt ne tu arĩk kum axwe jarẽho dja. Nhyh Pexu me kabẽn ma:n kam mrãmri Paur jaxwe'õmã kator ne mar kêt kumrêx.

⁸ Nhyh Paur aminêje Pexumã kum,

—Be, ba ne ba ije mebê idjaer kukrãdjã 'õo ibikênh kêt ne Metĩndjwỳnh nhõ kikretio ibikênh kêt ne mebê bẽnjadjwỳr raxbê Xedja kurê kêt, ane. Xedja ne me bẽnjadjwỳr rũnh kunĩ kurãm rax.

⁹ Nhyh be, Pexu bit kute mebê idjaerjao kĩnhmã ne arỳm Paurmã kum,

—Djãm Djeruxarêkam atêm prãm? Dja ba kam mrãmri ajã me ja kabẽnkumrêx jabej, ane.

¹⁰ Nhyh Paur kum,

—Kati. Bẽnjadjwỳr raxbê Xedja kabẽnkõt aje me axwe jabej me kukjêr djã ne ja. Jakam dja ga ima. Mỳj kadjy dja ga Djeruxarêmä ijo tẽ nhyh me ikukij? Ba ne ba mebê idjaer 'õo ibikênh kêt kumrêx ga arỳm ama.

¹¹ Be, me ren ijaxwe'õmã kato ne ren pãnh tu ibĩ, ba ren aminêje ikabẽn 'õ jarẽnh kêt ne. Nhyh be, me 'êx ne kute imã ijaxwe jarẽnh kajgokam ne ga te aje memã ikangamã. Ba bẽnjadjwỳr raxbê Xedja'ỳr tẽn aminêje kum ikabẽn jarê. Nãm ã Paur kum ane.

¹² Nhyh kam Pexu amibu'ã me rũnhmã kabẽn nhyh me Pauro aben ma. Nhyh kam kum,

—Nã gãm imã, "Ba bẽnjadjwỳr raxbê Xedja'ỳr tẽn aminêje kum ikabẽn jarê", ane. Be, jakam dja ga mrãmri amũ Xedja'ỳr atêmkumrêx, ane.

Pexu kute Paur'ã Angripa kabẽn mar.

¹³ Nhyr 'ã akati kwỳ apêx nhyr bẽnjadjwỳr raxbê Angripamê prõbê Berni ar krĩraxbê Xedjare'yr bõx. Ar kute Pexumã kabẽn mex jarẽnh kadjy ne ar bõx. ¹⁴ Ne kam arek kam ar ba nhyr ar'ã akati kwỳ apêxmã. Nhyr Pexu arỳm bẽnjadjwỳr raxmã Paur'ã ajarẽn kum,

—Peri mebê ijê djakam me'õmã iren arỳm mã tẽ.

¹⁵ Ba krĩraxbê Djeruxarêkam ar ibari nhyr mebê idjaer nhõ me rũnh arỳm imã Paur jarẽ. Me õ mebêngêtmẽ me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ imã arê ba arỳm kuma. Me imã, “Dja ga kum axwe pãnh jarẽn abĩ”, ane.

¹⁶ Ba memã kum, “Be, djãm Rõmakam me ja kukràd-jà kõt ne ba me ije me axwe jabej me kukjêr kêt kam tu me par? Kati. Ba me me axwe jabej me kukjêr kumrêx. Nhyr me me kuka kõnh axwe jarẽnh kumrêx ba me me kuma. Nhyr kam me me imã amijã aprã ba me arỳm kuma. Me ije me axwemã ijapõxkambit ne ba me arỳm pãnh me kupa.” Nã bãm ã memã ane.

¹⁷ Ne kam mebê idjaer arỳm amrê Xedjare jakam bõx. Nhyr me'ã akati ba amikrà kêt ne ije memã axwe pãnh jarẽnh djakam bõx ne memã nhỹ. Ba kam Paur'yr inhõ me ja jano nhyr me o bõx. ¹⁸ O bõx ba arĩk 'ã amim, “Be, mrãmri axwekumrêx”, ane. Nhyr me kwỳ kajmã ku'ẽn kam 'ã imã kabẽn kajgobit jarẽnho ku'ê.

¹⁹ Nãm me 'ã imã, “Paur kum me ikukràdjã kurê”, ane. Ne me'õ nhidjibê Jeju jarẽ. Nãm me Jeju tyk jarẽnh nhyr be, Paur ne Jeju tĩn jarẽ. Nãm me ã Paur'ã kabẽn kajgo jarẽnho ane. ²⁰ Ba amim, “Je, djãm ije me kukràd-jã mar got”? ane. Ne kam kum, “Djãm Djeruxarêkam atêm prãm? Dja ba kam ajã me ja mrãmri kabẽnkumrêx jabej”, ane.

²¹ Nhyr kam Paur imã, “Ba gop tẽn aminêje bẽnjadjwỳr raxbê Xedjamã ikabẽn jarẽ”, ane. Ba krãkamngõnhmã kum, “Dja gar o nhỹ ba kam ĩ arỳm Xedjamã ano.” Nã bãm ã memã ane. Nãm ã Pexu Angripamã ane.

²² Nhyr kum,

—Badjwỳ me'õja kabẽn ma, ane.

Nhyr kum,

—Gê akatimã ga kam arỳm kabẽn ma, ane.

Paur Angripa kabem ãm ne kute kum amijarẽnh.

²³ Nhyr arỳm ar'ã akati nhyr Angripamê Berni ar õ nêkrêxo prĩne amikunhêr ne me axwemã pãnh jarẽnh djãmã wadjã. Krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳrmẽ krĩraxkam me rũnh ja arkõt wadjã. Nhyr Pexu arỳm Paur'yr õ me ja jano nhyr me o bõx. ²⁴ Nhyr Pexu Angripamã kum,

—Bẽnjadjwỳr raxbê Angripamê me akatãmjamẽ, djã ne ga me me'õja pumũ? Krĩraxbê Djeruxarêkam mebê idjaer kunĩmẽ krĩrax jakamdjwỳ mebê idjaer kunĩmẽ ne me imã me'õja jarẽnho ku'ẽn kam kaj bẽ imã, “On abĩ. On abĩ”, anhyro kumex.

²⁵ Ba kam te ije axwe'õmã ikator nhyr me kute pãnh bĩnmã te kukij nhyr axwe kêtê. Nhyr ta imã, “Ba gop tẽn aminêje bẽnjadjwỳr raxbê Xedjamã ikabẽn jarẽ. Ta ne kute raxo me kunĩ jakrenh”, ane. Kam dja ba 'yr anorkumrêx. ²⁶ Dja ba anen kam te ije me banhõ bẽnjadjwỳr raxmã Paur jaxwe'ã pi'õk no'õkmã. Ba kam amã o ikato. Ga, bẽnjadjwỳr rax Angripa, akumrêx ne ba aman amã o ikato. Ga dja ga axwe'õ jabej kukjan ama ba arỳm 'ã pi'õk no'õk ne. ²⁷ Ba ren me'õ bẽ ijêja jano ne ren ije kõt axwe'ã pi'õk no'õk janor kêt ne ren Xedjamã kute ibẽno ibikẽnh pyrãk. Nãm ã Pexu Angripamã ane.

26 Nhyr kam Angripa arỳm Paurmã kum,
—Ajrã. Aminêje akabẽn jarẽ, ane.

Nhyr memã aminhikra bẽn arỳm aminêje kum,

² —Bẽnjadjwỳr rax Angripa, arỳm mebê idjaer ijã axwe krãptĩ janhõ ba kam aminêje amã ikabẽn jarẽ. Myt ja tãm kam aje ikabẽn mar prãm kam ne ba ikĩnhkumrêx. ³ Ga ne ga aje prĩne mebê idjaer kukràd-jã mar. Me kute kukràdjã jabej aben kukjêrdjwỳ aje prĩne mar. Aje markam ne ba ikĩnhkumrêx. Dja ba amã amijã ajarẽ. Gop amijamãr 'iryne ikabẽnja kunĩ ma.

⁴ Be, inhõ pyka djwỳnhkam, krĩraxbê Djeruxarêkam ne me kute ipumũnh. Iprĩrũm ne mebê idjaer kunĩ ipumũ. ⁵ Me kute ipumũnhkõt ren ijã amã ajarẽ. Ba mebê pardjêu kukràdjã man kõt ar amijo iba. Mebê pardjêu ne me prĩne kute me ikukãmãkjê kukràdjã marn kõt amijo ba mex. Prĩne kute kõt amijo ba mexo kute mebê idjaer kunĩ jakrenh. Me ja kõt ne ba amijo iba. ⁶ Ne kam jakam arỳm akabem dja ga ijaxwe jabej ikukjêro nhỹ. Be, Metĩndjwỳnh me ikukãmãkjê mã kum, “Dja ba mrãmri akubyn me tyko tĩn”, ane. Kute akubyn me tyko tĩnja ne me tu amiwỳr kamnhĩxkumrêx.

⁷ Me ikukãmãkjê Djako ne krabê 12 jadjuw. Krabê 12 ja ne ar aben djõ'ã apỳnh tãmdjwỳ ba djãri kubê 12, apỳnh me krãptĩ: ba djãri kubê 12. Apỳnh me ikukãmãkjê ba ja ne me akatikammẽ akamãtkammẽ mã Metĩndjwỳnhmã amijarẽnho kumex. Ne mã kum àpẽnho kumex ne mã amim, “Mrãmri dja Metĩndjwỳnh akubyn me tyko tĩn”, ane. Ne mã me akubyn tĩn nhõ akati bõx jabej ajkam ama.

Ba ne ba mekõt tu amim kamnhĩxkumrêx ne mã me kunĩmã kum, “Mrãmri dja Metĩndjwỳnh akubyn me tyko tĩn”, ane. Nhyr kõt mebê idjaer kamingrãnyre imã ijaxwe jarẽ ga kam ijaxwe'õ jabej ikukjêro nhỹ.

⁸ Be, djãm aje mekõt amim, “Metĩndjwỳnh te kute akubyn me tyko tĩnmã”? ane. Djãm aje amim anhyr got? Kati. Ga ne ga aje ã amim anhyr prãm kêt. Nãm ã Paur Angripamã ane.

⁹ Ne kam ajte kum,

—Be, badjwỳ amrêbê ne ba mekõt amim, “Kê, Nadjarekam Jeju wã. Ba 'ã me kabẽn bẽ idjãptãrkumrêx gê me ĩ maro ba”, ane. ¹⁰ Ne kam kõt mrãmri Djeruxarêkam ã mebê idjãptãro ane. Ne me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr ar kabẽnkõt me krãptĩbê ijê. Jeju nhõ me jabê ijê. Nhyr me kute me parmã ba mekõt memã kum, “Ajrã. Me abĩ”, ane.

¹¹ Ne mã me bikprõnh djã kunĩkõt meo ibikẽnho iba.

Me tokry pymaje kute Jeju japrỳn kanga jabej ne ba mã meo ibikẽnho iba. Meo ibikẽnho iba:n kam amũ apỳnh krĩrax bajtem djàridjwỳ me'ỳr mrãn bõx.

¹² Kamã ne ba krĩraxbê Tamagu'ỳr tẽ. 'Ỳr itẽm kẽtri ne me kadjy Metĩndjwỳnh mar djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳr ar me kadjy imã pi'õk no'õk ne. ¹³ Bẽnjadjwỳr rax Angripa, nã bãm me'ỳr pi'õk no'õko tẽ: nhym arỳm ijã kàjkwa nhipõkri myt nhỹ. Nhym kàjkwa kurũm mỳjja jadjẽnh prĩne ikurwỳ ba arỳm omũ. Adjẽnh tỳxo kute arngro jakrenh. Nhym ikõt me mõrdjwỳ mỳjja jadjẽnh me kurwỳ.

¹⁴ Bar ikunĩ pykabê irõrõk ne. Ba kam me'õ kabẽn ma. Nhym mebê idjaerkam ikabẽn djwỳnhkõt imã kabẽn ne imã, "Xaur, Xaur, mỳkam ne ga me kute amim imaro abikẽnh ar o aba? Nã gãm aje ba mãn ijo abikẽnho aba pyrãk. Ga ari aje ijo abikẽnho abakam te adjumar mex prãmje. Ga, mry kute jẽnh bjẽrja pumũ. Me kute mỳjja djwa mexo mry kamjỳr nhym arỳm umaje prõt tỳxja pumũ. Nhym kwỳ amakkre kêt kam tu amikamjỳr djã kanãn arỳm tokry ne. Gadjwỳ dja ga ari ijo abikẽnho aban arỳm atokry: ne", ane.

¹⁵ Ba kum, "Bẽnjadjwỳr mỳj me ajõ ga ne ga imã akabẽn ne"? ane.

Nhym imã, "Ba ibê Jeju. Nã gãm me kute amim imarjao abikẽnho aban aje ba mãn ijo abikẽnh pyrãk. ¹⁶ Be, amibêx ne kàjmã dja. Ije ajã inhõ àpẽnh djwỳnh mẽnh kadjy ne ba amã amijo amirĩt. Aje ajbir ipumũnh'ã dja ga memã ajarẽ. Dja ba ã mỳjja kwỳ nhipêx ne kõt amã amijo amirĩt ga ipumũ. Jadjwỳ dja ga 'ã memã ajarẽ.

¹⁷ Jakam dja ba me bajtemmã ajanon mã me bajtembê apytã nhym me kute abĩn kêt. Ne mebê idjaerdjwỳbê apytã nhym me kute abĩn kêt.

¹⁸ Ga, me no mjõt kam kute mỳjja pumũnh kêt ne arĩk ba punuja pumũ. Nhym be, me no põt ne me mỳjja kunĩ pumũn kam katãt ba. Ga ajte, akamãt kô tykkam me kute mỳjja pumũnh kêt ne ba punuja pumũ. Nhym me memã mỳjja kurwỳ nhym me arỳm mỳjja kunĩ pumũn katãt ba.

Me bajtemdjwỳ ne me arĩk ar ban axwe. Dja ba memã ajano ga memã ikabẽn jarẽ. Memã arẽ nhym me arỳm tu amim imarkumrẽx ne arỳm katãt amijo ban axwe kêt ne ar ba. Xatanaj ne kute meo ba tũm. Kubê dja ga Metĩndjwỳnh'ỳr meo akẽx nhym me arỳm tu amim imarkumrẽx. Nhym Metĩndjwỳnh arỳm me axwe maro aknon mekam ngryk kêt. Mekam ngryk kêt ne arỳm mekõt me umjuw. Ta kute amimexo meo mexja kõt me umjuw. Dja me tu amim imarkumrẽx nhym Metĩndjwỳnh arỳm me axwebê me utã. Ja kadjy dja ba me bajtemmã ajano." Nãm ã Jeju imã ane. Nãm ã Paur Angripamã ane.

Ne kam ajte kum,

¹⁹ —Kam, Bẽnjadjwỳr raxbê Angripa, Jeju kute kàjkwa kurũm imã amijo amirĩtkam ne ije omũnhkam djãm ijamakkre kêt ne ije mar kêt? Kati. Arỳm ne ba tu amim markumrẽx ne katãt kabẽn man kõt ar amijo iba.

²⁰ Kam ne ba krĩraxbê Tamagu kumrẽxkam memã 'ã ajarẽ. Ne kam Djeruxarẽmẽ pykabê Djudêja kunĩkõt memã 'ã ajarẽ. Ne kam apỳnh me bajtem ba djãkam

memã 'ã ajarẽ. Ne memã kum, "Dja gar amikam akapřiren wãnh ajaxwemã anhiren Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽx. Ne kabẽn man kõt ar amijo aba gã me ar apumũn arỳm amim, 'Be, mrãmri ne ar kute Metĩndjwỳnh'ỳr amijo akẽxkumrẽx', ane. Gẽ me ar apumũn ã amim ane", ane.

²¹ Amrêbê ije memã ja jarẽnho ibakam ne me arỳm ijo tỳm, mebê idjaer ne me Metĩndjwỳnh nhõ kikretikam ijo tỳm ne ipa 'amỳn bit kute ibĩnmã.

²² Nhym Metĩndjwỳnh mã: mebê ipytã ba memã idjujarẽnho itẽm rã'ãn arỳm myt ja'ỳr bõx. Nã bãm me kãtãmmẽ me rũnhmã 'ã idjujarẽnho itẽm rã'ã ne. Mõjdjẽmẽ Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh ar amrêbê me bakukãmãremã kum, "Dja me banhõ Bẽnjadjwỳrbê kumkatibê Kritu tokryn tyn akubyn tĩn ne.

Akubyn tĩno me bamã wa. Ne kam kãj bẽ mebê idjaermã amijarẽ. Ne ajte me bajtemmã amijarẽ. Ne memã kum, 'Ga, ityk ne akubyn itĩnja pumũ. Dja ga me tu amim imarkumrẽx ne arỳm ikõt atyk nhijukri akubyn atĩn', ane. Nãm ã memã anhỹro ba. Kabẽn ja ne kute memã pry kurwỳ djã pyrãk. Kõt ne me katãt amijo ban tĩnkumrẽx." Nãm ã Mõjdjẽ ar me bakukãmãremã ane. Me kabẽn jabit ne ba memã arẽnho iba.

Nãm ã Paur Angripamã ane. ²⁴ Nãm kum ja jarẽnho dja nhym Pexu tu o kapêr tan kãj bẽ kum,

—Paur, nã gãm ajbã. Aje pi'õk nhidji jarẽnh krãptĩkam ne ga ajbã, ane.

²⁵ Nhym kum,

—Bẽnjadjwỳr Pexu, kati. Ibibãnh kêt. Mrãmri ne ba katãt ikabẽn jarẽnhkumrẽx ne ibẽno ibikẽnh kêt.

²⁶ Bẽnjadjwỳr raxbê Angripa kute imarkumrẽx. Kam ne ije amipudjur kêt ne tu aminêje kum ikabẽn jarẽnhkumrẽx. Djãm me kute mỳjja bipdjur ne o ba? Kati. ²⁷ Nãm me tu irãri o ba nhym me kunĩ kute omũnh ne mar. Kam Angripadjwỳ arỳm prĩne kute mar. Ba ne ba ja ma, ane.

Nãm anen arỳm Angripa'ỳr akẽx ne kum,

—Bẽnjadjwỳr rax Angripa, djãm ga ne ga arỳm Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh'ã amim, "Mrãmri Metĩndjwỳnh kõt me kabẽnkumrẽx"? ane. Arỳm ba ama. Mrãmri ne ga ã amim ane. Nãm ã Paur kum ane.

²⁸ Nhym Angripa kum,

—Aje Kritu'ỳr ijo akẽx'ỳr, ane.

²⁹ Nhym Paur kum,

—Ga ren 'ỳr amijo akẽx 'ỳr nãr ga ren ikudjwa tu amim Kritu markumrẽx ba ren kam ikĩnhkumrẽx. Me kunĩ kute jakam imaro ýrdjwỳ ren ikudjwa tu amim markumrẽx ba ren mekam ikĩnhkumrẽx. Jao ne ba Metĩndjwỳnhmã a'uw. Nhym ren me kute ikudjwa adjuwprekambit ne ba ren ikĩnh kêt.

³⁰ Nãm Paur ã Angripamã ane. Nhym kam bẽnjadjwỳr rax Angripamẽ bẽnjadjwỳr Pexumẽ Bernimẽ ar ja nhikõ'ã me ýrjamẽ arỳm kàjmã dja. ³¹ Kàjmã djan kubê akẽx ne mõn kãxã o aben maro djan abenmã kum,

—Ne ren axwe gwaj ren kubĩ nãr kubê ijẽ. Nhym be, kati. Axwe kêtumrẽx, ane.

³² Nhym kam Angripa Pexumã kum,

—Ren kute amã arēnh kēt ne ren kute amã, “Ba gop bēnjadjwỳr raxbē Xedjamã aminēje ikabēn jarē”, anhỳr kēt, gwaj ren arỳm kum banhire nhym ren ta mekõt ar ba, ane.

Me kute krĩraxbē Rõmamã Pauro mõi.

27 Nhym kam bēnjadjwỳr ar memã kum, —Me on ngõkõt pykabē Itarij'ỳr mebē ijējao mõi, ane. Ne kam arỳm krākamngõnhõ ba djwỳnh nhidjibē Jurmã Paur ar arē. Paurmē mebē ijē kwỳmē ne meo ba djwỳnhmã arē. Kum arē nhym arỳm kute pykabē Itarij'ỳr meo mõi. Jurbē ne bēnjadjwỳr raxbē Xedja nhõ krākamngõnhõ krãptĩ: kubē 100 nhõ bēnjadjwỳr 'õ. Ba ibē Ruka ne ba ajte mekõt tē.

² Ba me kam pykabē Itarij'ỳr imõrmãn kam krĩraxbē Amitukam me ja nhõ kàraxmã wadjàn arỳm inox ne. Pykabē Adjij'ãnh ne me kute kàraxõ mõi. Me'õ nhidjibē Arxaku ne me ikõt tē. Pykabē Matenikam krĩraxbē Texarõnikakam ne abatàn djà.

³ Ba me kàraxkam mõi: nhym me ijã akati. Ba me kam krĩraxbē Xidõ'ã kàrax nhõ. Nhym Jur kum Paur kaprĩn kum,

—Ajrã. Anhõbikwa'ỳr wabi gē ar ajo djuw mex, ane. Nhym ar'ỳr wabin ar ikõ'ã nhỹ:n kam ajte akubyn kàraxmã wadjà. ⁴ Ba me kam inox ne. Ne apēxtibē Xipre tekre'ãnh mõi, kòk me ikutã àbērkam. ⁵ Ne kam pykabē Xirxij'ãnh mõi:n kam amipãnh kumē. Ne pykabē Papirij'ãnh mõi:n kam amipãnh kumē. Ne kam arỳm pykabē Rixijkam krĩraxbē Mire'ỳr bõx ne kam kàrax nhõ.

⁶ Nhym kam krākamngõnhõ kubē 100 nhõ bēnjadjwỳr arỳm kàrax 'õdjwỳmã kato. Nãm krĩraxbē Arexãkam me ja nhõ kàraxmã kato. Kà wãkam ne me kute pykabē Itarij'ỳr mõi. Nhym kam me ijo tē ba me kà wãmã wadjà. ⁷ Ne kam inox ne mõi. Ne iprĩ'ã mõi: nhym arỳm me ijã akati kwỳ apēx. Ba me kam krĩraxbē Nidju tēpo mõi. Nhym kòk djàbēr tỳ:x me ibē aptã ba me kam aparmã apēxtibē Kreta'ỳr mõi. Mõi:n kam Kretakam krãnh krã'yrbē Xamona'ãnh mõi. ⁸ Ne kam iprĩ'ã mõi:n kam arỳm amipãnh Xamona mē. Ne kam kàrax nhikwã djà nhidjibē Kà jarij djà mexte'ỳr bõx ne 'ã kàrax nhõ. Krĩraxbē Raxēr kuri ne nõ.

⁹ Nhym kam me ijã akati krãptĩ apēx. Nhym Paur amim,

—E kum, arỳm ne ba me amikrà nhym arỳm na 'itỳx 'ỳr. Na 'itỳx'ã mytyrwỳ bõx 'ỳr. Be, arỳm me kute amijajbur'ã akati apēx. Me ibē idjaer kute Metĩndjwỳnhmã amijajbur djà nhõ akatija apēxkam na 'itỳx kumex. Arỳm na 'itỳx kumexkam ne ba me imã imõr pyma:, ngõ raxbē pyka kētkam me imõrja pyma:, ane. Ne kam memã kum,

¹⁰ —Ikabēn djà gar ama. Dja gwaj ngõ raxbē pyka kētkam mõi nhym na arỳm gwaj bajo ajkē. Ne arỳm kàkam me jēnhmē kàraxõ bikēnh mex ne. Ja ne ba gwaj bakukãm kuma. Nãm ã Paur memã ane. ¹¹ Nhym krākamngõnhõ nhõ bēnjadjwỳrja Paur kõt kabēn djir kēt. Nãm kào akēx djwỳnhmē õ kàrax djwỳnhõ kõt kabēn djir. ¹² Ne kam me kute na 'itỳx apēx jamãrbē

kàrax nhikwã djà punure. Nhym me bēn 'ãtom ne abenmã kum,

—Gwaj on banox ne amũ krĩraxbē Penixij'ỳr babõxmã. Ne kam kam na 'itỳx apēx kam ama, ane. Be, apēxtibē Kreta tãm kam ne krĩraxbē Penixij. Penixijkam kà nhikwã djàkam djà aparmã kòk 'itỳx wabē nàr kãjmã wabē nhym bu'ã akàx kòkbē aptã nhym kàrax nõr mex ne.

Kòk tỳ:x kute tu kàrax rēnhõ mõi.

¹³ Nãm me bēn 'ãtom nhym kòkdjwỳ arỳm aparmã kãjbē wabē. Nhym me arỳm abenmã kum,

—Aje. Jakam arỳm 'ỳr me banox kadjy mexkumrēx, ane. Ne kam arỳm djudjēdjētĩ'ã kēn 'ãprejao wabin kàraxkam kudji. Ba me kam mõi. Apēxtibē Kreta 'ãnh mõi. ¹⁴ Nhym kãjbē 'ãtũm nhym kòk arỳm àbēr tỳx ne. Kòk djàbēr tỳx jamã ne me kum Juraku jarē. ¹⁵ Nhym arỳm kòk djàbēr tỳ:x ne tu kàrax rēnhõ mõi. Rēnhõ mõi: ba me kam arỳm tu kum inhire nhym kòk arek o mõi.

¹⁶ Nhym kam kà arỳm kòk djàbēr kõt apēxti nhidjibē Kraõdja tekre'ãnh mõi. Amrēbē ne ba me kàrax katē'ã kà ngrire nhõn o mõi. Ne kam arỳm jakam idjãpēnh rax ne kà ngrireo wabin kàraxkam kudji. Nhym kam me djudjēdjētio ibũmkõt kàrax'ã kajngàro tē. Ngõ tỳ:x kute kàrax ka'ēk kēt kadjy ne me 'ã kajngàr. Kòknhõkà raxkam ne ba me mõi. Kòknhõkà raxkam ne me par kwỳ pumjuw nhym ku'ē tũm. Nhym me apỹnh pĩo krãbē o kapan ajte kraxbē o kapa. Ne pĩ'ã apỹnh kubēkãti janhõ. Kòk kute o mõi tỳx kadjy ne me 'ã anhõ. Ba me mõi: nhym kòk me ijo mõi tỳ:x ne. Nhym kute arerek'õ'ã kàrax mēnh karõ ne me arỳm par'ã wabin kubēkãtimē kukràdjã kunĩ bõn arỳm o ruwn kudjin kam nhỹ. Nhym kòk arek kàraxõ mõi. Nhym arỳm kà kajgon prĩ'ã mõi. Arerek wã nhidjibē ne Xixi.

¹⁸ Nhym kòk djàbēr tỳ:x ne me ijo àbēr tỳ:x. Nhym kàrax amijadjwỳr tỳxo mõi: nhym 'ã akati. Nhym me kàrax kajkritmã arỳm ngõnhmã kàkam me jēnh kwỳ rē. ¹⁹ Nhym kam arỳm me inox'ã akatibē 3 apēx ba me arỳm ngõnhmã kàraxkam apỹnh kukràdjã kwỳ rē.

²⁰ Ne kam mõi: nhym arngromē kanhēti amirĩt kēt'ã arỳm akati krãptĩ apēx. Nhym kòk 'itỳ:x me ijo mõi tỳx rã'ã ne. Ba me te: amipytãr djà'õ jabej ar irĩt ne arỳm idjumar punure ne.

²¹ Ne mõi arỳm inhõ kwỳ krēn kēt 'ãtũm ne. Nhym kam Paur kàkam me àpēnh'ỳr tēn arỳm me ipõkri djan memã kum,

—Ē, ba ar amã arē gar ama. Nã gãm ren ar amũja'ã ikõt akabēn dji gwaj ren apēxtibē Kreta'ãnh arek wajēt. Ne ren kam badjumar mex nhym ren mỳjja'õ biknor kēt. ²² Jakam djà gar akubyn adjumar mex ne atỳx. Dja te kàrax wadjà nhym ngõ kute gwaj bajõnh bĩn prãm kētkumrēx.

²³ Be, akamãtkam Metĩndjwỳnh kadjy mrãnh djwỳnh'õ iwỳr bõx ne ikuri djà. Metĩndjwỳnh ta ne mõi ijo ba, ba kum idjãpēnh ar iba. ²⁴ Kadjy mrãnh djwỳnhja ne imã, “Paur, on atĩn prãm kēt. Dja ga bēnjadjwỳr raxbē Xedja kabem adjãm kumrēx. Nhym aro'ã me

mõrwã ne Metĩndjwỳnh arỳm akõt me kunĩ dja. Akõt dja me tyk kêt-kumrêx", ane.

²⁵ Be, ã kute imã anhỳrkam dja gar adjumar mex. Mrãmri dja amikabên kõt ngõbê gwaj bapytarkumrêx. Metĩndjwỳnh kute gwaj bapytãrja ne ba tu amim kamnhĩxkumrêx. ²⁶ Nhyam kam mrãmri kõt 'ityx dja apêxti'õ'ã gwaj bamênhkumrêx. Kàraxmê ro'ã gwaj bamênhkumrêx, ane.

Kàrax bika'êk'ã ujarênh.

²⁷ Nhyam kam arỳm me inox'ã akatibê 14 apêx nhyam akamãtkam ngõ raxbê pyka kêt nhidjibê Angrikukam kõt 'ityx ari: kàraxo ba. Nhyam akamãt kô ipõkri kãkam me àpênh abenmã kum,

—Ë, kute akàx'ỳr kà arỳm mõi pyrãk, ane. ²⁸ Ne kam koror jabej ngõ'ã kadjãt'ã tu jakre nhyam 'ã djudjêdjêbê 30 metu apêx. Nhyam me kam amak ngriren ajte 'ã kadjãt jakre. Nhyam arỳm kãjbê krãn 'ã 27 metu apêx.

²⁹ Nhyam kàrax kên'ã bika'êk karõ me arỳm ngõnhmã djudjêdjêti mẽ. Djudjêdjêti'ã kên 'ãpreja mên ajte ja mên ajte ja mên ajte ja mẽ. Nhyam kên arỳm akubyn kàrax pynê. Nhyam me'ã akatio wajêt ne arỳm axwe umar. ³⁰ Nhyam kam kàraxkam me àpênh bit kute mebê amipdjur ne amijã maje kàrax kurũm katormã. Nãm me 'êx ne memã kum,

—Ba me kà ngrirekam djudjêdjêti'ã kên 'ãpreja'õ nhỳr ne o ikaton kà krwýt'ãnh kumê gê akubyn kà krwýt pynê, ane. Ne kam djudjêdjêti'ã kà ngrireo ruwn bit ngõnhmã mênhmã. ³¹ Nhyam Paur arỳm me krãkamngõnhmê mebê 100 nhõ bẽnjadjwỳr'ỳr tẽn memã kum,

—Dja me wã mõi arỳm utar dja kêt ne me gadjwỳ apytar dja kêt, ane. ³² Nhyam me krãkamngõnh arỳm 'ỳr mõi 'ã djudjêdjêti kunĩ jakã. Nhyam arỳm kà ngrire mebê ngõnhmã nox ne akuno.

³³ Nhyam arỳm akati tẽn nhyam Paur arỳm memã arẽn memã kum,

—Nã gãm ar kõt apêxkam amakbê amijajbu nhyam arỳm ar ajã pi'õk kamrêk amãnhkrut apêx. ³⁴ Ar atỳx kadjy gop on ar anhõ kwỳ krê. Ngõ kute ar apar prãm kêt-kumrêx.

³⁵ Nãm ã memã anen arỳm djwỳ'õ by. Ne me kunĩ nhipõkri Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽn kokij ne arỳm krẽnmo krax ne. ³⁶ Nhyam kam me kunĩ akubyn kĩnh ne adjwỳnhdjwỳ õ kwỳ krêno kumex. ³⁷ Kàraxkam me ikunĩ ne me ikrãptĩ: Me kute me ijã akrebê 276.

³⁸ Nhyam me õ kwỳ krên arỳm ajne. Ne kam kàrax kajkritmã ngõnhmã jênh rê. Atemã bãygogo 'yo jênh rê.

³⁹ Nhyam arỳm akati. Nhyam me arỳm pyka pumũ. Nhyam me'õ kute amrêbê pyka pumũnh kêt-kumrêx. Nhyam wãnh pyka kute aktã ngõ nhijêkam ngõ binhikrênhja. Nhyam me arỳm amybỳm kàrax kadjy omũ. Ne kam abenmã kum,

—E kum, gwaj 'ỳr kam mãn kàraxo wadjã gê umar mex, ane.

⁴⁰ Ne kam arỳm kên kunĩ'ã djudjêdjêti 'ãpre bôn tu kum ire. Ne kà katê pynênh djã'ã djudjêdjê 'ãpre bõ. Ne kam kà krwýt'ãnh par'ã kubêkãtio wabin 'ã kunhõ,

kõt kute kàraxo mõi tỳx kadjy. Ne arỳm akàx'ỳr kàrax krão akêx ne. ⁴¹ Nhyam kam kàrax arỳm ngõ kute aben mok djã'ỳr bõx. Kam ne kororre. Ne mõi 'ã nõi arỳm 'ã nõi tỳx mex ne. Nhyam ngõ djãkã 'ity:x arỳm kàrax katê titik ne ka'êko mõ.

⁴² Nhyam krãkamngõnh ar abenmã kum, —Mebê ijê tũm nox ne akãxmã rêr ne atỳxã àbir ne mã prõt kêttri gwaj me kupa, ane. ⁴³ Nhyam krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwỳr Paur'ã maje akubyn me unên memã kum,

—Kwãrĩk wãnh. Gê me rêrja kumrêx tu nox ne rên akàx'ã wabi. ⁴⁴ Gê me rêr kêt pĩponh jamỳ nar ngõ kute kã ka'êk jamỳn 'ã mekõt rê, ane. Ba me kam ikunĩ arỳm inox ne. Ne kam ikunĩ arỳm akàx'ã wabi.

Apêxtibê Matãkam ar ba.

28 Ba me arỳm wabi nhyam me bajtem apêxtikam ar baja me imã,

—Apêxti ja nhidjibê ne Matã, ane. Ba me kam kuma. ² Nhyam kam namê krykam apêxtikam me bajtemja kum me ikapĩrkumrêx. Ne kam arỳm me imã kuton me imã kabên mextire.

³ Nhyam Paur arỳm pĩ ngrã kwỳ karwãn kuwykam adjuw. Nhyam kangã djãkrê kuwy pymaje pĩ ngrã kurũm katon arỳm Paur nhikra nhãn 'ã wajêt. ⁴ Nhyam me arỳm ikra'ã kangã jêtkõt omũn abenmã kum,

—Be, tãmwãbê ne me par djwỳnh'õ. Jakam dja ty. Ngõ ne kute bĩn kêt nhyam be, kangã dja kubĩ. Axwe pãnh dja ty, ane. ⁵ Nhyam kangã ikra'ã wajêt nhyam tu kum ikra wabê nhyam arỳm kuwykam tỳm. Nhyam kam tokry kêt ne. ⁶ Nhyam me te Paur nhigot jabej. Nàr, me aêrbê tyk ne tỳm karõ te 'ã ajkam ama. Te kam ama:n omũnho kumex. Omũnh 'ãtũm nhyam ajmã kute kêt-kumrêx. Nhyam kam me atemã kabên djin abenmã kum,

—Be, kubê ne metĩndjwỳnh'õ, ane.

⁷ Apêxti tãmkkam bẽnjadjwỳr nhidjibê Pubriju. Õ pyka kuri ne ba me dja. Pubriju me imã,

—Inhõ kikrekam dja gar nhỹ, ane. Bar kam 'ỳr mõi kam nhỹ nhyam arỳm me ijo djuw mex mexkumrêx. Ba me kam kam inhỹ'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt apêx.

⁸ Nhyam kam Pubriju bãm kute ir djwỳnhja kã kangron iku:w. Nhyam Paur arỳm 'ỳr wadjãnh Metĩndjwỳnhmã o a'uw ne krã'ã ikra djin arỳm o mex ne.

⁹ Nãm Paur ã o ane nhyam kam apêxtikam me punu kunĩ 'ỳr bõx nhyam arỳm me o mex ne. ¹⁰ Nhyam kam me me imã mỳjja kumex ngã. Ba me kam arỳm in-oxmã. Nhyam me arỳm apỳnh me imã mỳjja kĩnh djãri kàraxkam kumex ne.

Krĩraxbê Rõma'ỳr mõi nhõ.

¹¹ Me inox kêttri ne apêxtikam me ijã mytyrwỳbê amãnhkrut ne ikjêkêt apêx. Ba me arỳm inox ne. Krĩraxbê Arexãkam me õ kàraxkam inox ne. Nãm me amrêbê amex jamãrbê apêxti'ãnh kàraxja nhõ. Kàrax krwýt'ã ne me karõ amãnhkrut wajêt. Ja nhidjibê ne Kaxu. Nhyam ja nhidjibê Põr.

¹² Ba me inox ne mõi:n kam krĩraxbẽ Xiraku'ãnh kàrax nhõ. Nhyim me ijã akati amãnhkrut ne ikjẽkẽt apẽx.

¹³ Ne kam ajte inox ne pyka 'ãnh mõi:n kam krĩraxbẽ Reguju'ȳr bõx. Ne kam me aã'ã mõi: nhyim me ijã akati. Nhyim kam kãmã kõk wabẽ ba me ajte akatikam krĩraxbẽ Poteroj'ȳr bõx ne 'ãnh kã nhõ.

¹⁴ Bar kam wabin Jeju kukwakam me kute abeno kamy kwỳ jabej ne memã ikato. Nhyim me ar imã,
—Dja gar inhũrkwãkam nhỹ, ane. Bar kam nhỹ.
Nhyim ar ijã akatibẽ 7 apẽx. Bar kam itekõt krĩraxbẽ Rõma'ȳr mõi.

¹⁵ Nhyim kam me amũ krĩraxbẽ Rõmakam Jeju kukwakam me kute abeno kamymã ar ijarẽ. Nhyim me arým ar ikutã mõi, kute ar ikajpar kadjy. Ne kam Apiju'ãnh djwỳ jamỳnh djãmẽ me õt djãbẽ 3mẽ kam bõx. Bar kam me'ȳr bõx. Nhyim kam Paur me omũn arým Metĩndjwỳnhmã amikĩnh jarẽn akubyn tỳx ne.

¹⁶ Ba me kam mõi:n arým krĩraxbẽ Rõma'ȳr bõx. Nhyim kam krãkamngõnh krãptĩ: kubẽ 100 nhõ bẽnjadjwỳrja mebẽ ijẽ tũmo bõx. Me nẽje ku'ẽ djwỳnh nhõ bẽnjadjwỳrmã mebẽ ijẽ tũm kunõ bõx. Nhyim arým mebẽ ijẽ djãkam mebẽ ijẽ. Nhyim be, me Paurmã kum,
—Ga dja ga anhõ kikrekam nhỹ. Krãkamngõnh pydjibit dja anẽje nhỹ, ane. Nhyim kam me'õ nhũrkwã purokam nhỹ.

Kute Rõmakam mebẽ idjaermã amijarẽnh.

¹⁷ Nhyim kam arým Paur'ã akatin akatin akati nhyim arým amiwỳr mebẽ idjaer rũnh 'uw nhyim me 'ȳr bõx ne arým 'ã akuprõ. Nhyim kam memã kum,

—Akmere ar, djãm me babẽ idjaerkam ne ijaxwe'õ? Nãr djã ne ba me bakukãmãkjẽ kukràdjã'õo ajkẽ? Arkati. Ijaxwe kêt nhyim Djeruxarẽkam me arým ibẽ ijẽn krĩraxbẽ Rõmakam me jamã ikanga. ¹⁸ Nhyim me prĩne ijaxwe jabej ikukij ne ima. Nhyim bẽnjadjwỳr ar ijã abenmã kum, “Ren bĩn kadjy axwekumrẽx gwaj ren arým kubĩ. Nhyim be, kati. Axwe kêtukumrẽx”, ane. Ne bit kute imã ikra karo ba itẽmmã.

¹⁹ Nhyim mebẽ idjaer mã kabẽno bẽnjadjwỳr ar apa. Ba kam aminẽje arkum, “Ba gop bẽnjadjwỳr raxbẽ Xedjamã aminẽje ikabẽn jarẽ”, ane. Nhyim ar arým amrẽ 'ȳr ijano ba tẽn bõx. Dja ba aminẽje Xedjamã ikabẽn jarẽ. Djãm ije kum inhõ me wỳnhbẽ idjaer jaxwe'õ jarẽnhmã? Arkati. Imã inhõ me wỳnh jabẽkam ne ba amiwỳr ar ajuw. Ije ar apumũnh ne ar amã ikabẽnmã ne ba amiwỳr ar ajuw. Ë, ba ar amã arẽ gar ama. Dja Metĩndjwỳnh akubyn me tyko tĩn. Mebẽ idjaer ne me tu amiwỳr me akubyn tĩn kamnhĩxkumrẽx. Badjwỳ ne ba tu amiwỳr kamnhĩxkumrẽx. Ije amiwỳr kamnhĩxkam ne me arým kãxirãx jao idjuwpre. Nãm ã Paur memã ane.

²¹ Nhyim kam me kum,

—Pykabẽ Djudẽjakam ne me nĩnh ar imã ajã pi'õk no'õk kêt. Nhyim mebẽ idjaer'õ nĩnh bõx ne kute ajã

mỳjja'õ jarẽnh kêt. ²² Be, pyka kunĩkõt me kute me kukràdjãja japyõ ba. Jabit ne bar kuma. Nhyim be, ar ba ne bar ije 'ã adjujarẽnh mar prãm, ane.

²³ Ne kam kute mar kadjy kum akati'õ jarẽ. Nhyim kam me kute kum akati jarẽnh bõx nhyim me krãptĩ Paur nhũrkwãmã wadjã. Nhyim kam kryrãm memã ujarẽnhmo krax ne akamãtkam o ino re. Metĩndjwỳnh kute amim me utar ne ar meo ba'ã memã ajarẽ. Nãm memã Mõjdjẽ kukràdjã jarẽn Metĩndjwỳnh kukwakam kabẽn jarẽnh djwỳnh kunĩ kabẽn jarẽ. Ne me kabẽn kõt memã kum,

—Ga, pi'õk kõt Jejubẽ me banhõ Bẽnjadjwỳrbẽ kumkatija pumũ. Kubẽ Krituja pumũ. Dja gar tu amim Jeju markumrẽx. Nãm ã memã anhỹro nhỹ.

²⁴ Nhyim me kwỳ tu amim kabẽn mar kêt. ²⁵ Ne arým kabẽno aben japanho kumex ne arým ajmã. Nhyim me bimãnh kẽtri Paur memã kum,

—Idjaij ne amrẽbẽ: Metĩndjwỳnh Karõ kukwakam me akwỳ'ã kabẽn jarẽ. Mrãmri ne arẽnhkumrẽx. Nãm me bakukãmãremã kum,

²⁶ “Me'ȳr tẽn memã ikabẽn jarẽn memã kum,

'Dja ga me maro aku'ẽ kajgon mar kêt ne, kukràdjã'ã mỳjja kute amijakreja mar kêt ne. Ne omũnh kajgon amim omũnhkumrẽx kêt.’ Mỳkam?

²⁷ Bir, arým ne ga me adjumar djãkam ajamakkre kêt ne ajamakkre jadu ne tu ano ngõr. Nã gãm me arĩk ã ibẽ amijo abao ane. Mỳkam?

Bir, aje anoo omũnh kêtãmã ne aje ajamako mar kêtãmã ne aje ikukràdjã'ã mỳjja kute amijakreja adjumar djãkam mar kêtãmã ne aje iwỳr amijo akẽx ba ije me ajo mex kêtãmã. Nã gãm me ibẽ ã ajamakkre kêtãmẽ ano kêtõ ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij ane. Nhyim me bakukãmãre aben djõ'ã arẽnhõ mõi:. Arẽnhõ mõr tãmtã arým me awỳr o bõx. Tũ:mrãm ga me akamin-grãnyre ã ikabẽn mar kajgoo ane.

²⁸ Me aje ikabẽn mar kajgokam dja Metĩndjwỳnh arým me bajtemmã ijano. Dja ba memã Metĩndjwỳnh kute me utar'ã ajarẽ nhyim me arým tu amim markumrẽx nhyim kam arým me axwebẽ me utã. Nãm ã memã ane.

²⁹ Paur mebẽ idjaermã arẽnh pa nhyim me arým mã kubẽ mõi. Ne aktã kabẽno aben japanho mõi.

³⁰ Nhyim kam Paur ta aminhũrkwãkam arek krĩ nhyim 'ã amex ne ajte 'ã amex. Paur ta õ pi'õk kaprĩõ õ kikre djwỳnhmã ùrkwãõ pãnh. Nãm ùrkwãkam nhỹ nhyim me mã 'ȳr ban bõx nhyim mã kam me kunõ djuw mex.

³¹ Ne kãj bẽ Metĩndjwỳnh kute amim me utar ne ar meo baja'ã memã ujarẽnhõ krĩ. Ne mã memã Bẽnjadjwỳr djwỳnhbẽ Jeju Kritu'ã kukràdjã jarẽnhõ krĩ. Nãm kum me uma kêt ne ã memã arẽnhõ ane. Nhyim me'õ kubẽ ãptar kêtukumrẽx. Tãm ne ja.

Rôma

Paur ne kríraxbê Rômakam me jamã pi'ók no'ók ne. Nãm kríraxbê Rôma'ÿr tẽm kutã memã pi'ók no'ók ne. Nãm 'ÿr tẽm kêt rã'ã, kute Rôma pumũnh kêt rã'ã ne kam 'ÿr tẽmmã krà ne kam amikukãm memã pi'ók no'ók jano. Me kute Jeju mar kute omũnh ne kam ôkre kadjwũnhbê kute amim,
 —Nà mrãmri ne Metĩndjwũnh kute Paur janor. Nãm prĩne kute Metĩndjwũnh kukràdjã marja pumũ, anhÿr kad-jy. Kam ne Paur memã Metĩndjwũnh kukràdjã'ã ajarẽn memã kum,
 —Me kunĩ ne me axwe, ane. Mebê idjaer nàr, pyka kunĩkõt me kunĩ axwekam mexo kute Metĩndjwũnh tẽp kêtukumrẽx. Nhy m be Metĩndjwũnh ukaprĩkõt arÿm me bamã me bapytãr djwũnh jano. Me bamã kurẽ rã'ãkam, bamã bajaxwe kĩnh rã'ãkam me bawÿr me utãr djwũnh jano. Nhy m kam me kunĩ, mebê idjaer, nàr kon pyka kunĩkõt me kunĩ dja me tu amim Jeju markumrẽx nhy m Metĩndjwũnh arÿm meo kra ne meo tÿx, axwebê meo tÿx nhy m me arÿm katãt ar amijo ba. Nhy m Metĩndjwũnh dja kum me abê rã'ã rã'ã rã'ã. Ne kam ajte amũ akati 'õ kam dja ajte mebê idjaero tÿx nhy m me arÿm 'ÿr amijo akẽx. Nãm ã Paur memã ane. Tãm ne ja.

1 Ba ibê Paur. Ibê Jeju Kritu nhõ àpênh. Ta ne ami-wÿr ijuw ne arÿm mebê amim ipytãn ar ijo ba. Ijo ban arÿm ijano ba arÿm Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽho iba.
² Amrêbê: ne kukwakam memã kabẽn jarẽnh djwũnh ar me bakukãmãremã ujarẽnh ny jarẽn mã memã kum,

“Dja Metĩndjwũnh ĩ memã ujarẽnh ny jarẽ.”
 Nãm me ã Metĩndjwũnh nhõ pi'ókkam memã ane.
³ Kra'ã ne ujarẽnh nyja. Krabê Jeju Kritu'ã ne ujarẽnh nyja. Me banhõ Bẽnjadjwÿrbê kumkati'ã ne ujarẽnh nyja. Nãm Kra amijo ĩ ne nã kurũm kato. Nã kurũm katon arÿm kõt kubê me bakukãmãre Dawi tãmdjwÿ.
⁴ Ne kam tyn akubyn tĩn nhy m kam Metĩndjwũnh Karõ arÿm memã tÿx jadjã nhy m me arÿm tÿx. Tÿx ne arÿm memã Jeju'ã ujarẽnh ar ba. Ne memã kum,
 —Mrãmri, Jejubê Metĩndjwũnh Krakumrẽx. Ga, tyk ne akubyn tĩnja pumũ, anhÿro ba. ⁵ Ta ne tu kum ikaprĩn ijano ba arÿm memã 'ã idjujarẽnh ar iba. Gêdja apÿnh me ba djã kunĩkõt me idjujarẽnh man arÿm tu amim Jeju markumrẽx ne arÿm katãt kabẽn man kõt ar amijo ba. Ja kadjy ne ijano ba Jeju'ã idjujarẽnh ar iba. ⁶ Ga, ar gadjwÿ Jeju Kritu kute amiwÿr ar ajwÿr ne ar ajo baja pumũ.

⁷ Kríraxbê Rômakam Metĩndjwũnh kum ar ajabê. Kute ar ajo aminhõ kadjy arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ar akunĩmã ne ba pi'ók no'ókkam ikabẽn jarẽ.
 Gê Metĩndjwũnh tu kum ar akaprĩ. Kubê ne me Babãm. Ne kam Bẽnjadjwÿr djwũnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn † ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

† Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhy m pãnh kum gwaj bakaprĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêt mã. Nhy m be, ta ne tu kum gwaj bakaprĩ.

Paur kute Rômakam me omũnh prãm'ã amijarẽnh ne ja.

⁸ Ba mã ijo ba djwũnh, Metĩndjwũnh kumrẽxmã ar ajarẽn mã kum ar akunĩkam amikĩnh jarẽ. Apÿnh me ba djã kunĩkõt ne me ar ajã abenmã kum,

—Onĩ, Kríraxbê Rômakam me arÿm tu amim Jeju markumrẽx, anhÿro ba. Ba kam ar akam ikĩnhkumrẽx.

⁹ Ne Metĩndjwũnhmã ar ajarẽnh rã'ã ne. Kum idjã'wÿr kunĩkõt ne ba mã kum ar ajarẽ. Ba ar awÿr itẽm kadjy mã kum amijo a'uw ne kum,

—Djũnwã, ba jakam kríraxbê Rômakam ar'ÿr tẽn ar'ÿr bõx, idjumar mex ne ar'ÿr bõx. Ga mrãmri aje ar'ÿr ibõx'ã amim karõ jabej ba jakam ar'ÿr ibõxkumrẽx. Nã bãm ã kum amijo idjã'wÿro ane. Mrãmri ne ba ar awÿr ikrà ne. Djã nã bãm ar amã ijẽx? Metĩndjwũnh ta ne kute ar amã ijẽx kêt kõt kute imar. Djãm kum id-jãpênh kêt got? Mrãmri Kra'ã ujarẽnh ny ne ba kãj bê memã arẽnhõ ibakumrẽx. Kam ne ba mrãmri ar amã arẽnhkumrẽx.

¹¹ Mÿkam ne ba ã kum idjã'wÿro ane? Bir, ije ar apumũnh prã:mkam. Dja ba ar akam bõx ne Metĩndjwũnh kadjy arÿm ar amã adjãpênh djã'õ'ã karõ. Metĩndjwũnh Karõ kukwakam ar amã 'ã karõ gar arÿm maro aban arÿm Jejukõt ar amijo aba. Kõt ar amijo aban arÿm 'ã angrã tÿx ne 'ã adjukanga kêtukumrẽx.

¹² Gwaj kam baje tu amim Jeju markumrẽx'ã aben pumũn arÿm aben man kam tu amim Jeju mar tÿ:xkumrẽx ne bakĩnhkumrẽx.

¹³ Bir, ar awÿr itẽmmã ne ba mã amim 'ã karõ krãptĩ nhy m apÿnh mÿjja mã ibê aptã. Ar aje imar kêt karõ ne ba ar amã ja jarẽ. Imã ar awÿr ibõx prãm. Ga, me kute bãygogo djêo baja pumũ. Arÿm me kute ê parkam kĩnhkumrẽx. Badjwÿr dja ba ar akam bõx ne Jeju'ÿr me kwÿo akẽx nhy m me arÿm tu amim markumrẽx. Tu amim markumrẽx ba kam arÿm ikĩnhkumrẽx. Ije me akam Jeju'ÿr meo akẽx prãm kute mrãmri ne ba ije py-

ka 'ôkamdjwý arým 'ýr meo akêxja pyrâk. Kute arým ije amũ me bajtem 'ôdjwýkam 'ýr meo akêx pyrâk. Me ibê idjaer ne ba me mebê idjaer kêto me bajtemo iba. Ba ne ba ije Metĩndjwýnh'ýr me bajtemo akêx prãmku-m-rêx.

¹⁴ Jeju imã me kunĩã karôkôt ne ba ije me kunĩmã 'ã ujarênh ny jarênh prãm. Me krôr tũmbê kregujamê me krôr nyjamã ije arênh prãm. Ne me krã mexmê me krã mex kêtã ije arênh prãm. Ije Jeju'ýr meo akêx kadjy ne ba ije memã arênh prãm. ¹⁵ Kam krĩraxbê Rômakam me gadjwýmã ije Kritu'ã ujarênh ny jarênh prã:mkam ne ba dja.

¹⁶ Bir, djãm ije Kritu'ã ujarênh ny jarênhbê ipijãm? Kati. Ba arênhkumrêx nhym me arým kwý ĩ pýnhkôt tu amim markumrêx nhym kam Metĩndjwýnh arým me utã. Týxkôt me utã. Mebê idjaer kumrêx ne me utã. Ne kam me bajtembê kregujadjwý me utã. Kam ne ba ije arênhbê ipijãm kêtumrêx. ¹⁷ Ujarênh nykam ne Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarênhjao amirĩt gwaj arým kam kuma. Dja me tu amim markumrêx nhym arým memã axwe kêt jarê nhym me arým kum mex. Dja me tu amim markumrêx ne amim marbê ar ba rã'ã: ne. Me bakukãmãre kabên kôt ne ba ar amã arê. Amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

"Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarênh nhym me arým kum mexja dja me tu amikajmã'ã markumrêx ne arým tĩn ne ar ba", ane.

Amrêbê: ne me bakukãmãre memã ja jarê nhym me arým 'ã pi'ôk no'ôk ne. Kam mrãmri dja me tu amim Kritu markumrêx nhym Metĩndjwýnh arým memã axwe kêt jarênhkumrêx nhym me arým kum mexkumrêx ne. Nãm ã meo ane ba kam krĩraxbê Rômakam ar aje amim Jeju marjamã arê.

Paur kute memã Metĩndjwýnh mekam ngryk jarênh ne ja.

¹⁸ Nhym be, atemã mýjja ne Metĩndjwýnh kute me axwemã o amirĩt. Amingryk ne memã o amirĩt. Me kute Metĩndjwýnh mar prãm kêt ne axweja kunĩkam ne ngryk ne. Me axwekam kute amim,

—Kati. Ije kabên katãtwã mar prãm kêt, anhýro bajmã ne mekam ngryko amirĩt ne. ¹⁹ Godja me kwý amim,

—Mýkam ne Metĩndjwýnh ikam ngryk ne? Djãm arým imã amijo amirĩt ba kuma? Kati. Ta kute imã amijo amirĩt kêtumrêx ne tu ikam ngryk ne, ane. Djãm mrãmri ne me kwý kabênja? Kati. Nãm me 'êx. Arým ne me Metĩndjwýnh man mar kajgo. Me te kute noo omũnh kêt nhym Metĩndjwýnh arým prĩne memã amijã mýjja kwýo amirĩt ne nhym me arým kuma. Tý:xi ne týx rã'ã: rã'ã ne. Kubê me kunĩmê mýjja kunĩ tĩn djwýnhkumrêx. Ja ne o amirĩt nhym me arým kuma. Adjãkamã ne mýjja kunĩ: nhipêx nhym me arým omũ. Jakamdjwý mýjja rã'ã nhym me arým omũ. Mýjja rũnh, mýjja puma, mýjja tĩn nhym me arým prĩne omũn arým apôkmã amim,

—Be, Metĩndjwýnh tý:xi ne týx rã'ã: rã'ã ne. Kubê ne mýjja kunĩ, me kunĩ tĩn djwýnhkumrêx. Nãm me ã amim anen arým Metĩndjwýnh man kam mar kajgo.

²¹ Djãm me kute markam kum,

—Metĩndjwýnh ara:x ne apuma:kumrêx. Me imã akĩ:nhkumrêx? ane. Arkati. Nãm me te Metĩndjwýnh man kum rax jarênh kêt ne ate kubê krã. Ate kubê krãkam ne me arým arĩk amim mýjja'ã karô punuo ba. Bênh katikumrêxkam ne me arým no kêt ne kam arým umar djãkam kute akamãt kô tyk pyrâk. ²² Me ta ne me amijo krã mex ne amijo àmra ar ba. Ne kam mrãmri arým no kêtumrêx. ²³ Ne kam arým Metĩndjwýnh raxo kubê kumkatija mar kangan kum amijarênh kanga, Metĩndjwýnh tĩno kubê kumkatija kanga. Ne ate kam pãnh apýnh mebêngôkre, † àk, mry, mry ngãngão mrãnh, apýnh mýjja tĩn 'ikrãnh maro ba. Maro ban arým karô nhipêx ne o Metĩndjwýnh ne kum amijarênh ba.

²⁴ Nhym kam Metĩndjwýnh arým wãnh memã ire. Me kum mýjja punu prãmja ta kute wãnh ar o ba kadjy wãnh memã ire. Me ta kute wãnh ari prô, mjên kupa'ã kurê ba kadjy. Me ta kute aben nhõ àpnu kadjy. Ja kadjy ne wãnh memã ire. ²⁵ Mrãmri Metĩndjwýnh katãt amikabên jarênhkumrêx nhym me arým aminhirôbê kabên rê. Aminhirôbê kabên rên arým pãnh me 'êxnhĩ kabên'ýr amijo akêx ne kôt ar amijo ba. Me ren mýjja kunĩ nhipêx djwýnh maro ban ren kum rax jarênh ba ren kum àpênh ar ba rã'ã ne. Nhym be, kati. Nãm me kangan arým mýjja nhipêxmãbit rax jarênh ba kum àpênh ar ba. Nhym be, mrãmri ne mýjja kunĩ nhipêx djwýnh ra:xi. Me kute amim marja kute kum rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arênhkumrêx.

²⁶ Nhym be, me axwe ne me Metĩndjwýnh kanga. Nhym kam Metĩndjwýnh arým wãnh memã ire. Me kum mýjja punu prãm ta kute wãnh ar o ba kadjy ne wãnh memã ire. Nhym me arým pijãm kêt ne axwe amijo ban kam abenbê me kupênh ba prã:m. Me nire axwe amijo ban me my kangan arým amikupa'ã me nire kupênh ba. ²⁷ Nhym me mydjwý axwe amijo ban me ni kangan aktã kurê prã:mkam pijãm kêtumrêx amikupa'ã me my kupênh ba. Kam Metĩndjwýnh arým memã axwe pãnh jarênh katãt. Me ta ne me amijo bikênh mex ne.

²⁸ Metĩndjwýnh ne kute ò mýjjakôt arým memã amijo amirĩt nhym me arým kuma. Ne kute mar rã'ãmã ne ate kam ajte amim,

—Kati. Ije mar prãm kêtumrêx, anhýro ba. Mã me kute ã amim anhýro bakam ne Metĩndjwýnh arým wãnh memã ire. Nhym kam me arým mýjja punubit man arým axwe amijo ba.

²⁹ Ne kam apýnh axwe kunĩo ba tý:x ne. Ne ajte ari prô, mjên kupa'ã kurê ba prã:m kumrêx ne. Ne ajte meo bikênh kume:x.

Ne ajte kute amim mýjja rũnh atom prã:m.

Ne ajte amim meo bikênh'ã karô prã:m.

Ne ajte me ò mýjja'ã ngryk prã:m.

Me axwe amijo bakam ne me ajte aben par prã:m.

† Apýnh me ò pyka djãri kunĩkôt ne me kunĩ bêngôkre.

Ne ajte kute kabëno aben japanh prã:m.
 Ne ajte memã 'êx ne me noo biknor prã:m.
 Ne ajte kum me kurê:
 Ne ajte kute me kãxã me arënh prã:m ne.
³⁰ Me axwe amijo bakam ne me ajte memã me kurê'uk prã:m ne.

Ne ajte kum Metĩndjwýnh kurê:o ba.
 Ne ajte tu memã àkjêr prã:m ne.
 Ne amijo àmra prã:m ne.
 Ne ajte amibën prã:m ne.
 Ne ajte apýnh axwe kumex'ã amim karõo ba prã:m ne.

Nhym me bãmmë me nã ar te ar me akre: nhym me ajte amakkre kêt prã:m ne.

³¹ Me axwe kute amijo bakam ne me ajte no kê:t ne.
 Ne ajte 'êx ne we memã kabën pydjın arënh nhym me me mar pydji. Mar pydji nhym me atekam ajte,
 —Kati. Dja ba ipêx kêt ne, anen ajte kabën 'ödjwýo ikjên kabën pydji mar kêtikumrêx ne.

Ne ajte kum me abê kêtikumrêx ne.
 Ne ajte ukaprĩ kêtikumrêx.
³² Me kute ã amijo anhýro bajamã ne Metĩndjwýnh arým memã axwe pãnh jarë. Me axwejakam me biknormã. Tãm ne arým memã arë nhym me arým prĩne kuma. Nãm me te kuman axwe amijo ba rã'ã ne. Djãm me axwe amijo babit? Kati. Nãm me ajte apýnh axwe ja'ã amũ memã kum,
 —Ã amijo ane. Kam ne me kum me akĩnhkumrêx, anhýro ba. Nãm me ã axweo ane ba kam arým wãm Rômakam me amã arë. Tãm ne ja.

Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarënh.

Mat 13.41; Ruk 13.3; Idja 9.27

2 Me akwý ne ga me amũ memãbit axwe jarënh o aba. Djãm me gadjwý ajaxwe kêt got ga me amũ me wã'ã amim,

—Me axwekumrêx. Dja Metĩndjwýnh me axwe pãnh me kanga, ane? Me aje me'ã amim, “Dja me axwe pãnh me kanga”, anhýr kôt dja Metĩndjwýnh me gadjwý arým me akanga. Mýkam? Bir, me gadjwý me ajaxwekam. Me ajaxwe kute mrãmri ne amũ me wã axwe pyrãk. Me axwe kôt me ajaxwekam dja me gadjwý pãnh me akanga. Djãm me aje Metĩndjwýnhmã kum,

—Ijaxwe kêt. Ga ren ikanga kêt, anhýrmã? Kati. Me gadjwý me axwe kôt ajaxwekam ne ga me aje te kum anhýrmã.

² Nhym be, me kute ã axweo bao anhýrja'ã ne Metĩndjwýnh katã:t memã kum,

—Pãnh dja me biknor tokry djãkam akuno, ane. Tãm ne gwaj baje markumrêx. ³ Me abê pykakam me ĩ kajgo. Akajgokam aje amũ me wãbit'ã amim, “Dja Metĩndjwýnh pãnh kanga”, anhýro aba. Ne kam ajte mekôt ã ajaxweo ane. Mekôt ã ajaxweo anhýrkam djãm apydji Metĩndjwýnh kute akanga kêtã? Kati. Gadjwý. Dja katãt amã ajaxwe jarë ne kam arým pãnh akangakumrêx.

⁴ Nãr, ga me te ã ajaxweo ane nhym Metĩndjwýnh ukaprĩ ra:x ne ngyrk tô:n kute amijã ngyrk nê 'ãtũ:m. Djã ne ga me ukaprĩ'ã amim, “Kê, djãm mýjja mex”? ane? Kati. Kwãrĩk wãnh ã amim anhýr kêt. Metĩndjwýnh kute me ajaxwebê amiwýr ajo akëxmã ne kum me akaprĩ:. Me aje 'ýr amijo akëxmã kum me akaprĩ. Djãm me aje amijã ja mar kêt?

⁵ Ga me atekam ajte kubê ajamakkre kêt ne 'ýr amijo akëx prãm kêt. Be ga, me mã kute amim mýjjao atomja pumũ. Me mã amim adjuw nhym arým mã kãjmã ajkamën arým kum ra:xja pumũ. Ga me aje me urãk ne mã ajaxwe nhym mã me akam ngyrk ne mã kãjmã me akam ngyrk ajkamë. Nhym kam dja õ akati arým me awýr bõx. Kute katãt memã axwe pãnh jarënh djã nhõ akati me awýr bõx nhym arým me akam ngyrk ne. Me ajamakkre kêtãkam me akam ngyrk ne.

⁶ Dja Metĩndjwýnh katãt memã o pãnh. Dja katãt apýnh me kute mýjjao ba kôt memã o pãnh. Me ĩ pýnhkôt katãt memã o pãnh. ⁷ Me kute arek katãt amijo bajamã dja katãt memã o pãnh. Metĩndjwýnh kute ta amimexo meo mex kadjy, ne kute memã, “Amexkumrêx”, anhýr kadjy, ne kute memã ĩ ny, ĩ punu prãm kêtja nhõr kadjy ne me arek katãt amijo ba. Nhym kam Metĩndjwýnh katãt memã o pãnh nhym me arým Metĩndjwýnh kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁸ Nhym be, me kute amidjwýnhbit mar ne kute kabën katãt kangan me axwe kôt axwe. Dja katãt me jadjwýmã o pãnh ne arým mekam ngyrk ne. Nhym kam arým mýjja pyma: mekam apõx. ⁹ Me me axwe kôt axweja dja me arým ĩ pýnhkôt umar punure ne tĩn prã:m. Mebê idjaer kumrêx dja ã ane. Nhym kam me bajtemdjwý ã ane.

¹⁰ Nhym be, me mex kôt me mexja dja me arým me:xkumrêx nhym Metĩndjwýnh arým kum me kĩ:nhkumrêx. Nhym kam me arým umar me:xkumrêx. Mebê idjaer kumrêx dja ã umar mexo ane. Nhym kam me bajtemdjwý ã ane. ¹¹ Mýkam dja me ã ane? Bir, djãm Metĩndjwýnhmã me'õ pyman kute kum 'ã mamã? Arkati. Nãm me kunõo kute aben pyrãk ne katãt kute memã o pãnhkumrêxmã.

¹² Metĩndjwýnh ne me bakukãmãre Mõjdjêmã kukràdjã jarë. Me kute katãt amijo ba kadjy kukràdjã jarë nhym amũ mebê idjaermã arë. Nhym kam me aben djõ'ã kukràdjã'ã, “Mõjdjê kukràdjã, Mõjdjê kukràdjã”, anhýro ba. Dja Metĩndjwýnh katãt memã axwe pãnh jarënh nhý.

Nhym me bajtem, memã me kute Mõjdjê kukràdjã jarënh kêtja. Godja me bajtemja kwý kam axwe jabej arým axwe pãnh akuno. Djãm kam Metĩndjwýnh kute memã kum,

—Aje Mõjdjê kukràdjã kôt amijo aba kêtãkam dja ga akuno, anhýrmã? Kati. Mýkam? Bir, me kute memã Mõjdjê kukràdjã jarënh kêt nhym me kam kute mar kêt. Kam dja ã memã anhýr kêt. Nhym kam me arým axwe pãnh akuno. Me biknor tokry djãkam akuno.

Nhym mebê idjaerdjwý, memã me kute Mõjdjê kukràdjã jarënh tũmja. Godja me kwý kam axwe jabej Metĩndjwýnh dja arým memã kum,

—Aje Môjdjê kukràdjà kôt amijo aba kêt kam dja ga akuno, ane. Me kute kukràdjà mar ne kôt amijo ba kêt kam dja ã memã ane. Nym kam me arým axwe pãnh akuno. Me biknor tokry djàkam akuno. ¹³ Djãm me kute memã kukràdjà jarënh nym me kute mar kajgoja djãm Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarënh? Kati. Me kute amim kukràdjà markumrëx ne kôt amijo ba jabit dja memã axwe kêt jarë nym me arým kum mex ne.

¹⁴ Me bajtemmã me kute Môjdjê kukràdjà jarënh kêtja. Me kwý ta ne me tu kute amikadjwýnhbê kukràdjà mar ne tu kôt ar amijo ba. Kam me kwý ta tu kute mar mexkumrëx ne tu kôt amijo ba mexkumrëx. Te me kute memã Môjdjê kukràdjà jarënh kêt nym me ta tu kute mar ne kôt ar amijo ba mexkumrëx. ¹⁵ Me tu kadjwýnhbê kabën mexkumrëx ne kute mrãmri ne umar djàkam arým Metĩndjwýnh kukràdjà no'ók pyrãk. Me ta kute amikadjwýnhbê markam ta tu kute axwe ñeje amikukrà. Ne kam axwekam kute amim, "Mrãmri ijaxwe", ñar axwe kêt kam kute amim, "Kati, imexkumrëx", anhýr.

¹⁶ Me kwý tu kute kukràdjà kôt amijo ba ja dja Metĩndjwýnh ï memã axwe kêt jarë nym me arým kum mex ne. Amrë õ akati mörn bõxkam dja ã me kwýmã ane. Nym be me kwý kute mex pyrãk ne te amikadjwýnhbê axwe pudju nym tu me kuman arým memã pãnh jarënhkumrëx. Jeju Krituo dja memã axwe pãnh jarënhkumrëx. Ja ne ba ujarënh nykam memã arënhõ iba.

Paur kute memã me kute mex o me akrenh kêt jarënh.

¹⁷ Be, me ga ne ga me memã kum, "Ba ibê idjaer", anhýro aba. Ga me ajte memã kum,

—Ba ne ba Môjdjê kukràdjà kôt ar amijo iba nym kam Metĩndjwýnh kum ikĩnhkumrëx, anhýro aba. Ne ajëx ne amijo amran memã kum,

—Me bajbit ne ba me ije Metĩndjwýnh mar mexkumrëx, anhýro aba. ¹⁸ Nym me me amã Môjdjê kukràdjà jarë ga me we aje prĩne markam we aje Metĩndjwýnh kute amim me'ã karõ kôt mar ne mýjja kabin we amijo mýjja mexbit pytàn memã arë. ¹⁹ Ne kam ajte we aje amimarkôt amim,

—Me no rã katàt pry'ã mrãnh kadjy ne me kute me pa'amýnh ne kute meo mrãnh katàt. Ba ije me urãk ne mrãmri ibê katàt me no kêtõ iba djwýnhkumrëx, anhýro aba. Ne ajte amim,

—Me axwe ne me kute mrãmri ne akamàt kô tykkôt me ar ba pyrãk. Ije mrãmri ne memã pry kurwý djwýnh pyrãk. Ba ne ba ibê me axwe kêt kadjy me akre djwýnh, anhýro aba. ²⁰ Ne me'ã amim,

—Ba ne ba ibê me no rerekremã kukràdjà jarënh djwýnh. Me kute me kra karãre pyrãk ne me no rerekre. Ba ne ba me no týx kadjy memã kukràdjà'ã idjujarënh djwýnhkumrëx, anhýro aba. We aje Metĩndjwýnh kukràdjà katàtkumrëxja kunĩ marõ abakam ne ga ã 'ã amijo adjãmrao ane.

²¹ Ba me amã arë. Me aje amũ me akren ã amim anhýrkam mýkam ga: ne ga amijakre kêt? Aje amũ me

akĩnhĩ kêt kadjy me akrekam mýkam ga: ne ga adjãkĩnhĩ? ²² Aje memã kum,

—Kwãrik wãnh mebê prõo adjãkĩnh kêt, anhýro abakam mýkam ga: ne ga mebê prõo adjãkĩnhõ aba? Ga we amã mýjjao metĩndjwýnh karõ nhípëx kurë:o aba. Mýkam ga: ne ga mýjjao metĩndjwýnh karõ nhípëx nhõ kikrekam ar aba? Mýkam ga: ne ga mebê adjãkĩnh kadjy kam ar aba? ²³ Aje Môjdjê kukràdjà'ã memã kum, "Kukràdjaja ne mexkumrëx", anhýro abakam mýkam ga ne ga ajte ari kukràdjakam amikràõ aba? Ga kukràdjakam amikràõ aba nym me arým adjõ'ã abenmã kum, "Metĩndjwýnh kajgo", anhýro ba.

²⁴ Amrëbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwýnh kukwakam me ajã kabën jarën kum,

"Apýnh me bajtem ba djari ne me me ajaxwekôt Metĩndjwýnh japyrý:."

Nãm me ã me ajã me bakukãmãremã anen arým 'ã pi'ók no'ók ne. Ga me kukràdjao abikënhõ aba nym me arým ã me ajaxwe djõ'ã Metĩndjwýnh japyro ane.

²⁵ Me abê idjaer, mýj kadjy ne me me amy kã nhinhu rê. Bir, me aje amy kã rênh mar ne aje 'ã amim, "Arým ne Metĩndjwýnh ijo aminhõ", anhýr kadjy. Djãm me bamy kã rênhkambit nym arým me bajo aminhõ? Kati. Gu me baje ajte Metĩndjwýnh kukràdjà marn kôt ar amijo babakam ne arým me bajo aminhõ. Nym be, godja ga me kukràdjakam ajaxwe jabej arým me amy kã rênh kajgo. ²⁶ Kam me my kã tãja, me bajtemja, godja me ta kute amikam katàt kukràdjà marn kôt amijo ba jabej nym Metĩndjwýnh arým meo aminhõ. Te me my kã tã nym arým meo aminhõ.

²⁷ Kam, dja me my kã tãja, kubê me bajtemja arým me abê idjaermã ajaxwe jarë. Ta te kute Môjdjê kukràdjà'ã pi'ók no'ók mar kêt kam dja arým me amã ajaxwe jarë. Ta tu kute katàt kôt amijo bakam dja me amã arë. Me aje Metĩndjwýnh kukràdjà'ã pi'ók no'ók mar kajgon amy kã rênh kajgon kukràdjakam amikrà ar o aba. Nym kam me ta arým me apumũn me amã ajaxwe jarë.

²⁸ Mýj xëjabê ne Metĩndjwýnh nhõ me jakumrëx? Djãm me kute amibën ne ajkwa kajgokam memã kum, "Ibê idjaer, ibê idjaer", anhýrbit? Djã ne me kute amijo anhýrbit ne kam mrãmri mebê Metĩndjwýnh nhõ me jakumrëx? Kati. Djã ne me me my kã nhinhubit rê nym kam arým me mrãmri kubê Metĩndjwýnh nhõ me jakumrëx? Kati. ²⁹ Me kute mrãmri kadjwýnhbê Metĩndjwýnh kabën mar ne kôt amijo babit. Me jabit ne mebê õ me jakumrëx. Me kute amikadjwýnhbê amim mýjja'ã karõ djàkam kute Metĩndjwýnh Karõ mar ne kum amijã maja me jabê ne õ me jakumrëx.

Nym be, me kute kukràdjà 'ã no'ók mar kajgon me my kãbit rênhja me jabê ne õ me ja kêt. Me kute Metĩndjwýnh Karõ mar ne kum amijã maja djãm pykakam me ar baja gëdja memã mex jarë? Kati. Metĩndjwýnh dja memã mex jarë nym arým mebê õ me jakumrëx.

Kute memã Metĩndjwýnh 'êxnhĩ kêt ne kabên kajgo kêt jarênh.

3 Nhyim kam mýj kadjy dja mebê idjaer? Kam ajte mýj kadjy dja me me my kã nhinhu rê? Djãm mebê idjaer kute mýjja maro kute me bajtem jakrenh? 2 Nã. Me kute mýjja maro kute me akrenh me:xi. Bir, me kute Metĩndjwýnh kabên mar. Metĩndjwýnh kute me kute katàt amijo ba'ã memã karòkòt amikabên'ã pi'òk no'òkja ne me kute mar ne o ba.

3 Me kwý kute amim Metĩndjwýnh kabên mar kêt kam mýj gêdja kam kute? Djãm me kute kabên mar kêt kam ne Metĩndjwýnh arým kabên kajgo? 4 Arkati. Dja te me kunĩ 'êxnhĩn kabên kajgo. Nhyim be, Metĩndjwýnh ne kabên kajgo kêt kumrêx. Amrêbê: ne me bakukãmãre Metĩndjwýnhmã kabên kajgo kêt kumrêx jarêh kum, "Dja me te ajã amim, 'Kabên kajgo', anen kam mrãmri akabênkumrêxmã katorkumrêx."

Nãm me bakukãmãre ã Metĩndjwýnhmã ane nhyim me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyim me arým aben djô'ã arênhomõ:n arênhomõr tãmtã gu me bakamingrãnyredjwý baje arênh rã'ã. Mrãmri ne me arênhkumrêx. Metĩndjwýnh kabên kajgo kêt kumrêx.

Metĩndjwýnh me axwekam ngrykkam ne katàt.

5 Nhyim be, pykakam me kajgo ta ren kabên kajgokam ren abenmã kum,

—Metĩndjwýnh ren gwaj bajaxwekam ngryk kêt. Ga, gwaj bajaxwekòt me kum Metĩndjwýnh kĩnhja pumũ. Me kute gwaj bajã, "Tãmwã ne axwe:. Ba ne ba imã me axwe kĩnh kêt kumrêx. Ba dja ba atemã ne imã Metĩndjwýnhbit kĩnh", ane. Be ga, gwaj bajaxwe nhyim me kum gwaj bakĩnh kêtja pumũ. Ne kam kòt kum Metĩndjwýnh kĩnh. Gwaj bajaxwekòt me kum kĩnhkam Metĩndjwýnh ren gwaj bakam kĩnh, ane. Me ta ren ã kabên kajgo jarênhomõ ane.

6 Djãm mrãmri me kabên? Kati. Ne ren Metĩndjwýnh gwaj bajaxwekam kĩnh ne ren kam gwaj bamã bajaxwe pãnh jarênh kêt. Ne ren apýnh me ba djã kunĩkòtdjwý ren memã axwe pãnh jarênh kêt. 7 Nhyim ren ajte me ta ajte kabên kajgokam memã kum,

—Metĩndjwýnh ren ijêxnhĩkam ngryk kêt ne. Ga, ijêxnhĩkòt me kum Metĩndjwýnh kĩnhja pumũ. Me kute ijã, "Tãmwã ne 'êxnhĩ. Djãm ba dja ba kòt ijêxnhĩ? Kati. Ba dja ba imã kòt ijêxnhĩ kĩnh kêt kumrêx. Metĩndjwýnhbit dja ba imã kĩnhkumrêx", ane. Be ga, ijêxnhĩ nhyim me kum ikĩnh kêt ne kam kòt me kum Metĩndjwýnh kĩnhja pumũ. Ijêxnhĩkòt me kum kĩnhkam ne ren ikam kĩnh ne ren imã ijaxwe jarênh kêt ne ijêxnhĩ pãnh ikan-ga kêt ne. Ne ren me kabên kajgokam ã ren memã ane.

8 Me'ò ar ta ne arĩk ijã,

—Paur memã kum, "Gwaj bajaxwe baba nhyim gwaj bajaxwekòt arým mýjja mex apòx". Nãm ã memã anhýro bao ane, ane. Kati. Nãm me arĩk ikabên kêt jarê. Ne ren mrãmri Metĩndjwýnh me axwekam kĩnh bar ren ã memã ane. Nhyim be, kati. Mrãmri me axwekam

ngryk ne kute me kangakumrêx. Me kute ar ikabên kêt jarênh ja dja Metĩndjwýnh pãnh me kanga. Kute me kangaja katàt, punu kêt, nhyim Metĩndjwýnhdjwý katàt.

Kute memã me kunĩ kupãnhã axwe jarênh.

Kar 17.30; Kò k 6.9; Gar 3.22; Xit 3.3

9 Mýj dja gu me babê idjaer abenmã nê? Djãm gu me baje,

—Gu me ba ne gu me bamexo me bajtem jakre, anhýrmã? Kati. Ba ibê Paur ne ba arým me kunĩ'ã,

—Mebê idjaermẽ me bajtemmẽ ne me kute aben pyrãk. Me kupãnhã axwe:n ta te: axwe kêt prãmje, ane. 10 Me bakukãmãre kabên kòt ne ba me amã arê. Amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

"Djãm me'ò axwe kêt? Arkati. Me'ò axwe kêtja kêt kumrêx. 11 Me'ò kute mar kêt kumrêx. Me'ò kute Metĩndjwýnh jabej kêt kumrêx.

12 Me ta amiprykòt binhirên ban kunĩ kupãnhã Metĩndjwýnhbê punu:re. Djãm me'ò pydji ne àpênh mex? Arkati. Me'ò mex kêt kumrêx."

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane. 13 Ne kam ajte memã kum,

"Me ajkwakam me kabên apòx ne kute mrãmri ne me kute arým pyka krã'ã kuprãr nhyim kurũm mýjja punu pròt pyrãk. Nãm me ã kabên punuo ane.

Me kute memã 'êxkòt ne me me noo biknoro ba.

Me kabên ne kute kangã djwakam tokry djãja pyrãk.

14 Me kute me ùn kume:x ne me kabên djã kume:x." Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane. 15 Ne kam ajte memã kum,

"Nãm me amikrà kêt ne tu me paro ba.

16 Ne ari meo bikênhomõ ba: nhyim me me ô'ã tokry kume:x ne umar mex kêt kumrêx.

17 Mýj dja me umar mex kadjy nê? Ja ne me kute mar kêt kumrêx.

18 Me kum Metĩndjwýnh puma kêt kumrêx."

Nãm me bakukãmãre ã amrêbê: memã ane nhyim me arým 'ã pi'òk no'òk ne. Nhyim me aben djô'ã arênhomõ:n arênhomõr tãmtã gu me bakamingrãnyredjwý baje arênh rã'ã. Mrãmri ne me arênhkumrêx. Me kupãnhã axwen ta te axwe kêt prãmje.

19 Be, mebê idjaermã ne Metĩndjwýnh kukràdjã kunĩ jarê. Me kute kukràdjã maro baja, me jamã ne arê. Mýj kadjy ne memã arê? Bir, me kute kukràdjã maro ban ta te kute kòt amijo anhýrmã. † Ne kam kòt kute amijaxwemã katormã. Ja kadjy ne memã kukràdjã jarê. Kam dja me kunĩ ajte Metĩndjwýnh me axwekam ngryk ma. Dja me amim,

—Metĩndjwýnh ne ijaxwekam ngryk, ane. Tãm dja me arým kam kuma. Apýnh me ba djã kunĩ dja me ngryk markumrêx. Ja kadjy ne memã kukràdjã jarê. Tãm ne gu me baje arým mar.

† Djãm pi'òk jarênh'ã ne me kute kukràdjã mar ne kòt kute amijaxwemã katormã. Kati. Kute memã kum, "Kwãrĩk wãnh ajaxwe kêt", anhýr nhyim me kòt kute ã amijo anhýr ne axwe kêt mã. Ja'ã ne kute me kute mar ne kòt amijo anhýr ja jarênh.

²⁰ Kam djâm me kute kukràdjà mar ne kute kôt amijo anhÿro ba nhyim Metîndjwÿnh arÿm kute memã kum, "Be, ajaxwe kêt", anhÿrmã? Kati. Nhyim be, mÿj kadjy ne memã kukràdjà jarë? Bir, me kute amijaxwemã kator kadjy ne memã kukràdjà jarë.

Metîndjwÿnh ta kute memã axwe kêt jarënhja'ã ujarënh.

Gar 2.16; Xit 3.5

²¹ Nhyim be, jakam atemã me'õ kôt Metîndjwÿnh kute memã axwe kêt jarënh nhyim me arÿm kum mex ne. Djâm me kute Metîndjwÿnh kukràdjà mar ne ta kute kôt amijo anhÿro ba nhyim kôt kute memã axwe kêt jarënhmã? Kati. Atemã me'õ kôt ne kute memã axwe kêt jarënh. Amrëbê: kute Môjdjëmã kukràdjà jarënhkam Metîndjwÿnh arÿm memã Kritu'ã ajarë. Kukwakam kabën jarënh djwÿnhdjwÿ ne me arÿm memã 'ã ajarë. ²² Me kute tu amim Jeju Kritu markumrëx kôt ne Metîndjwÿnh kute memã axwe kêt jarënh nhyim me arÿm kum mex ne. Me ï pÿnhkôt kwÿ kute tu amim Kritu markumrëxja nhyim kute tu memã axwe kêt jarënh. Mÿkam?

Bir, me kunÿ ne me axweo kute aben pyræk. ²³ Djâm me'õ ta mexo Metîndjwÿnh mánhkutã? Arkati. Me kunÿ kupánhtã axwe. ²⁴ Nhyim kam tu memã axwe kêt jarë nhyim me arÿm kum mex ne. Djã ne me kukràdjà maro ban kôt amijo anhÿro ba nhyim pánh arÿm memã axwe kêt jarë? Kati. Ta ne tu kum me kaprÿn ta memã arë. Kritu Jeju ta ne arÿm me axweo pánh mex nhyim kam kôt ta memã axwe kêt jarë nhyim me arÿm kum mex ne.

²⁵ Metîndjwÿnh ne amim Jeju dja nhyim kam arÿm me axweo pánh pÿte'y'ã wajët nhyim kamrô prôt nhyim arÿm ty. Nhyim kam me kute tu amim markumrëxja Metîndjwÿnh arÿm me ja jaxwekam ngryk kêt. Be, ja kadjy ne pÿte'y'ã wajët. Ne mÿjja 'õdjwÿ kadjy ne Jeju pÿte'y'ã wajët. Me kute Metîndjwÿnh kute katàt meo baja mar kadjy. Kute katàt memã axweo pánhkumrëx ja mar kadjy. Amrëbê: pÿte'y'ã jët kêtri ne me axwe: nhyim Metîndjwÿnh ren mekam ngry:k ne ren me biknor tokry djækam me kumën kam ren arÿm katàt memã axweo pánh kumrëx. Nhyim be, kati. Nãm amijã ngryk nê:n tu me axweo maro akno. Djâm ã kute memã anhÿrkam katàt kute meo bakumrëx? Nã, mrãmri katàt.

²⁶ Mÿj ne me kam kuman kam Metîndjwÿnh katàtja ma? Bir, jakam ne Metîndjwÿnh Jejumã me axweo pánh jarë nhyim kam Jeju me pánh tyn arÿm Metîndjwÿnhmã me axweo pánh. Nhyim kam me arÿm Metîndjwÿnh kute katàt memã o pánhja man arÿm kum kato. Jeju kute me axweo pánhjamã kato. Nhyim kam me tu kute amim Jeju markumrëxja ne Metîndjwÿnh arÿm katàt kute memã axwe kêt jarënhkumrëx.

²⁷ Djâm kam gwaj ba ne gwaj baje,

—Metîndjwÿnh kukràdjà kôt ne ba amijo anhÿro iba. Imexkumrëxja pumÿ, anhÿrmã? Kati. Djâm gwaj bajõ bamex? Arkati. Nhyim be, dja gwaj tu amim Jejubit markumrëx nhyim Metîndjwÿnh tu gwaj bamã axwe kêt jarë gwaj arÿm kum bamexkumrëx ne.

²⁸ Kam, djâm me kute Metîndjwÿnh kukràdjà mar ne kute kôt amijo anhÿro ba nhyim kam kute kôt memã axwe kêt jarënh? Kati. Atemã ne wã. Nhyim be, me kute tu amim Jeju markumrëxbit. Kôtbit ne kute memã axwe kêt jarënh nhyim me arÿm kum mexkumrëx.

²⁹ Djâm Metîndjwÿnh kute me bêt idjaerbito ba? Djâm kute me bajtemo ba kêt? Kati. Kute me bajtemdjwÿo ba. ³⁰ Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh pydji:. Kam dja me bêt idjaerbê me my nhinhu kà rênhja tu amim Jeju markumrëx nhyim kôt arÿm memã axwe kêt jarë. Nhyim me bajtembê me my kà tãjadjwÿ dja me ajte tãm. Dja me tu amim Jeju markumrëx nhyim kôt arÿm me adjwÿnhdjwÿmã axwe kêt jarë. ³¹ Djâm gwaj baje tu amim Jeju markumrëxkam ne gwaj baje Metîndjwÿnh kukràdjà kôt amijo anhÿrja kangamã? Kati. Nhyim bê ne gwaj baje kukràdjà kanga prãm. Gwaj ba baje tu amim Jeju markumrëxkam ne gwaj baje kukràdjà kôt amijo anhÿr prãm kumrëx.

Kute Abraõomã axwe kêt jarënh'ã ujarënh.

Gar 3.6; Xij 2.23

4 Kam gwaj akubyn amijo tën me bakukãmãre Abraõo'ã ujarënh ma. Mÿj ne ta amikam kuma? Djâm ta ne mex? Kati. ² Djâm Abraõo kute amijo ba mex pánh Metîndjwÿnh kum axwe kêt jarë? Kati. Kute amijo ba mex pánh kute kum axwe kêt jarënh kêt. Ren kute amijo ba mex pánh ren kum axwe kêt jarë nhyim ren amimexo àmra ar ba. Nhyim be, kati. Metîndjwÿnhmã ne amimexo àmra kêt. ³ Mÿkam? Bir, djâm Abraõo ta axwe kêt? Kati. Metîndjwÿnh ne tu kum axwe kêt jarë nhyim me arÿm 'ã ajarë. Me bakukãmãre amrëbê: memã kum, "Abraõo ne tu amim Metîndjwÿnh kamnhÿxkumrëx nhyim 'ã amim, 'Be, nãm tu amim ikamnhÿxkumrëx ba kam ba tu kum axwe kêt jarë nhyim arÿm imã mex.' Nãm Metîndjwÿnh ã Abraõo'ã amim ane."

Nãm me bakukãmãre ã Abraõo'ã memã ane. Nãm tu amim Metîndjwÿnh kamnhÿxkumrëx nhyim ta tu kum axwe kêt jarë.

⁴ Be ga, me'õ me bënjadjwÿr'õmã àpênhja pumÿ. Kute amim pi'òk kaprÿ kwÿ byr kadjy bënjadjwÿrmã apê. Nãm kadjy kum apê:n arÿm o ino re. Nhyim kam bënjadjwÿr arÿm kum pi'òk kaprÿ ngã. Àpênh pánh ne kum pi'òk kaprÿ ngã. Djâm kajgo got? Kati. Àpênh pánh ne kum kungã.

⁵ Nhyim be, djâm me kute amijo ba mex pánh Metîndjwÿnh kute memã axwe kêt jarënh? Kati. Me kute amijo ba mex pánh kute memã axwe kêt jarënh kêt. Me tu kute amim Metîndjwÿnhbit markumrëx nhyim kôtbit arÿm kute memã axwe kêt jarënh. Metîndjwÿnh kute me axwemã axwe kêt jarënh djwÿnh ta kute ã memã anhÿr nhyim me arÿm kum mexkumrëx. ⁶ Me bakukãmãre Dawidjwÿ ne amrëbê: ja tãm jarë. Metîndjwÿnh kute tu memã axwe kêt jarënh nhyim me arÿm kum mexkumrëx. Me ja ne me kÿnhkumrëx. Me kute kukràdjà kôt amijo ba mex pánh

ne Metîndjwÿnh kute memã axwe kêt jarênh kêt. Tãm ne me bakukãmãre Dawi 'ã ajarê. ⁷ Nãm memã kum, "Metîndjwÿnh kute wãnh me axweo biknor ne me kam ngyk kêt ne kute me axweo bipdjur ja ne me kí:nhkumrêx.

⁸ Bënjadjwÿr djwÿnh kute tu memã axwe kêt jarênh ja ne me kí:nhre ne."

Nãm me bakukãmãre Dawi ã memã ane nhym me aben djô'ã arênh mo:n arênh mo:r tãmtã gu me bakamingrãnyre baje arênh rã'ã. Mrãmri ne arênhkumrêx. Mrãmri Metîndjwÿnh kute tu memã axwe kêt jarênhkam ne me kí:nhkumrêx.

⁹ Djãm kute mebê idjaermãbit arênh? Djãm kute mebê idjaerbê me my kã rênh jamãbit arênh? Kati. Me bajtembê me my kã tãjadjwÿ.

Ga, Abraãodjwÿ ja ma. Abraão ne tu amim Metîndjwÿnh kamnhÿkumrêx nhym 'ã amim,

—Abraão ne tu amim ikamnhÿkumrêx ba kam arÿm tu kum axwe kêt jarê, ane. Tãm ne gwaj arÿm kuma.

¹⁰ Mÿj ne kute kum axwe kêt jarênhkam kute? Djã ne kumrêx kum amimy nhinhu kã krãta nhym kam arÿm kum axwe kêt jarê? Kati. Kute amimy kã krã'yr kêttri ne kum axwe kêt jarê nhym arÿm kum mexkumrêx.

¹¹ Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm kum my kã krã'yr'ã kum karô. Nhym kabênkôt arÿm amijo tén arÿm amimy kã krãtan kam arÿm amijã maro ba. Nãm mar kunÿkôt amim,

—Be, amrêbê ne ba tu amim Metîndjwÿnh kamnhÿkumrêx nhym arÿm tu imã ijaxwe kêt jarênhkumrêx. Ga, imy kã krã'yrja pumû, anhÿro ba. Amrêbê kute my kã krã'yr kêttri ne Abraão tu amim Metîndjwÿnh kamnhÿkumrêx nhym arÿm tu kum axwe kêt jarênhkumrêx.

Nhym kam tũmrãm amimy kã krãtan arÿm ã amim anhÿro ba. ã amimy kã krã'yr'ã amim anhÿro ba. Mÿj kadjy ne kute my kã krã'yr kêttri kum axwe kêt jarê? Bir, me bajtem my kã tãja kunÿ kajmã'ã ne kum axwe kêt jarê. Abraãobê me kute amikajmã'ã Metîndjwÿnh marja kunÿ nhingêt kadjy. Dja me tu amim markumrêx nhym arÿm tu memã axwe kêt jarênhkumrêx.

¹² Abraãobê ne me my kã rênhja nhingêt. Djãm Abraãobê ne me my kã rênhbit nhingêt? Kati. Abraão kute amimy kã krã'yr kêttri kute tu amim Metîndjwÿnh kamnhÿkumrêx. Nhym me kute Abraão kudjwa tu amim Metîndjwÿnh kamnhÿkumrêxja me ajbit Abraãobê me ingêt.

¹³ Nhym ajtekam Metîndjwÿnh arÿm tu Abraãomê ô'ã tãmdjwÿ arkum ar kute meo aminhôn meo bamã arênhkumrêx ne arkum,

—Gamê adjô'ã atãmdjwÿmê dja gar apÿnh me ba djã kunÿkôt meo aminhôn meo aba. Meo aminhôn meo aba kute mrãmri ne me tãmdjwÿ ingêt nhô nèkrêxo aminhôn o ba pyrãk. Nãm ã tu Abraãomê ô'ã tãmdjwÿmã kabên pydjur arênh ane. Djãm ar kute Môjdjê kukràdjã mar ne kôt kute amijo anhÿro ba pãnh kute arkum ar kute meo bamã arênh got? Kati. Nãm ar tu amim Metîndjwÿnh kamnhÿkumrêx nhym arÿm tu

arkum axwe kêt jarênh kam arÿm kôt arkum kute meo bamã arê. Kabên pydjur arê.

¹⁴ Ne ren memã me kute Môjdjê kukràdjã maro ba pãnh ren memã kute meo bamã arê nhym kam me ren kute Môjdjê kukràdjã maro ba nhibej ren amim Metîndjwÿnh kamnhÿ kêt. Nhym kam ren kabênja jarênh kajgo. Nhym be, kati. Djãm me kute kukràdjã mar ne kôt kute amijo anhÿro ba pãnh memã me kute meo bamã arê? Kati. Ja pãnh kute memã me kute meo aminhôn jarênh kêt. ¹⁵ Me kute Môjdjê kukràdjãbit maro baja ne Metîndjwÿnh mekam ngykbit. Mÿkam ne mekam ngykbit? Bir, me kute kukràdjãkam amikrào ba prãm kam ne mekam ngykbit. Nhym be, memã me kute Môjdjê kukràdjã jarênh kêt nhym me kute mar kêt jabit ne me kute kukràdjãkam amikrà kêt. Ren me arÿm memã arê nhym ren me arÿm kuma, kambit me kute kam amikrà. Nhym be, me kute mar kêt kam ne me kute kukràdjãkam amikrà kêt.

¹⁶ Kam, me kute tu amim markumrêxja ne Metîndjwÿnh memã me kute meo bamã arê. Mÿkam? Bir, dja Abraão djô'ã tãmdjwÿ kunÿ tu amim markumrêx nhym Metîndjwÿnh ta arÿm tu kum me kaprÿ. Tu kum me kaprÿkam gédja arÿm mrãmri tãmdjwÿ kunÿmã apÿnh me ba djãkam me ja nhörkumrêx nhym me arÿm ar meo ba. Djãm mebê idjaer kute Môjdjê kukràdjã mar jabit dja meo ba? Kati. Me kute Abraão kudjwa tu amim Metîndjwÿnh markumrêxja kunÿ dja me meo ba. Mrãmri ne kute me ja kunÿmã kute meo bamã arênhkumrêx. Abraãobê ne me bakunÿ nhingêt.

¹⁷ Metîndjwÿnh ne amrêbê: me bakukãmãre Abraãomã ja jarê. Kum me bakunÿ nhingêt jarê. Metîndjwÿnh kum,

"Apÿnh me ba djã krãptÿ:kam me jamã ne ba arÿm ajo me ingêt."

Nãm ã Abraãomã ane. Nhym me arÿm 'ã pi'ók no'òk ne. Nhym me aben djô'ã arênh mo:n arênh mo:r tãmtã gu me bakamingrãnyredjwÿ baje arênh rã'ã ne. Ga, mrãmri Abraão kubê me banhingêtkumrêxja pumû. Abraão kute tu amim kamnhÿkumrêxja ne arÿm Metîndjwÿnh nokrekam kubê me banhingêtkumrêx. Metîndjwÿnh ta ne kute akubyn me tyko tÿn ne mÿjja kukãm 'ã ajarê. Mÿjja kator kêt rã'ã nhym memãbit kute kator prãm kêt pyrãk. Nhym be, Metîndjwÿnhmãbit arÿm mÿjja amirÿt nhym arÿm kukãm 'ã ajarê. Ga, mrãmri Abraão kubê me banhingêtkumrêxja pumû.

¹⁸ Ne ren atemã me'ô ne ren te amiwÿr kute meo aminhônja katorkam ama ne ren 'ã ukanga. Nhym be, kati. Nãm Abraão kute meo aminhônã tu amiwÿr kam amako tẽmkumrêx ne me kadjy tu amim Metîndjwÿnh kamnhÿkumrêx. Ne kam arÿm meo aminhökumrêx, arÿm kubê me ingêt. Kubê apÿnh me ba djã krãptÿkam me ja nhingêt. Metîndjwÿnh kute kum anhÿr kôt. Kute kum, "Dja ã atãmdjwÿ krãptÿo ane", anhÿr kôt ne Abraão arÿm tu amiwÿr me kamnhÿkumrêx. ¹⁹ Nãm te amim,

—Arÿm Xaramê ar ibêngê:tte. Nã bãm te ar ikra'ô prã:mje. Mrãmri ar ije me tykkam kra prãm kêtja

pyràk, ane. Nãm te amim anen tu amim kamnhïxo tẽmkumrẽx. Arým ne Abraão'ã amex krãptĩ: kubẽ 100 pyràk. ²⁰ Djã ne Metĩndjwýnh kum kabẽn jarẽ nhym we amim,

—Dja ijo anhÿr jabej. Nãr kon. Dja ijo anhÿr kêt jabej? ane. Kati. Nãm tu amim kamnhïx tÿxkumrẽxo tẽ. Ne kam o Metĩndjwýnhmã ra:x jarẽ. ²¹ Nãm amim,

—Djãm Metĩndjwýnh 'irere:k got? Mrãmri kute imã ikra jarẽnh kõt dja imã ikra nhõrkumrẽx, ane. ²² Kute ã amim anhÿrkam ne Metĩndjwýnh arým 'ã amim,

—Ba tu kum axwe kêt jarẽ nhym arým imã mex ne, ane. ²³ Djã ne Abraãobit man amim, “Ba tu kum axwe kêt jarẽ”, ane nhym me'ã pi'õk no'õk ne? Kati. ²⁴ Gwaj badjwý ne arým gwaj bama. Dja gwaj tu amim Metĩndjwýnh kamnhïxkumrẽx nhym arým gwaj bamãdjwý axwe kêt jarẽ. Metĩndjwýnh kute akubyn gwaj banhõ Bẽnjadjwýr djwýnh Jejuo tĩn djwýnh dja gwaj tu amim kamnhïxkumrẽx, tu amim markumrẽx nhym arým gwaj bamãdjwý axwe kêt jarẽ gwaj kam arým kum bamex ne. ²⁵ Nãm me memã Jeju kanga nhym me arým kubĩ. Mÿj kadjy? Bir, kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy ne me Jeju kanga nhym me arým kubĩ. Kubĩ nhym arým akubyn o tĩn. Kute gwaj bamã axwe kêt jarẽnh kadjy ne akubyn o tĩn.

Kritu tykkõt me umar mex ne kĩnh.

Mat 5.12; A Kõ 4.8; Pir 1.28; Ped k 4.13

5 Gwaj baje tu amim Jeju markumrẽxkam ne Metĩndjwýnh arým gwaj bamã axwe kêt jarẽ. Kute gwaj bamã axwe kêt jarẽnhkam arým gwaj bakam ngyrk kêt ne. Bẽnjadjwýr djwýnhbẽ Jeju Kritu gwaj bajaxwe pãnh tokrykam ne gwaj bakam ngyrk kêt. Gwaj bakam ngyrk kêt kam ne gwaj arým badjumar me:xkumrẽx ne ar baba. ² Jejukõt ne Metĩndjwýnh arým kute gwaj ba mar. Gwaj tu amim Jeju markumrẽx nhym arým kute gwaj bamarkumrẽx. Gwaj kum ami-jarẽ nhym arým tu kum gwaj bakaprĩkumrẽx. † Tu kum gwaj bakaprĩkumrẽx gwaj arým kõt badjãm tÿx. Dja gwaj ĩ Metĩndjwýnh mexkumrẽx pumũ. Baje Metĩndjwýnh me:xkumrẽx pumũnhkam amakbẽ gwaj bakĩnhkumrẽx.

³ Ne kam te apÿnh gwaj badjumar punu, batokry djãri gwaj bawÿr bõx gwaj bakĩnhkumrẽx. Gwaj badjumar punu, batokry japõkmã bakĩnhkumrẽx. Mÿkam? Bir, gwaj kam amim,

—Dja ba te itokryn mã Jeju kõt ar amijo iban 'ã idjukanga kêt. ⁴ Mã kõt ar amijo iba:n kam arým kum imexkumrẽx. Kum imexkumrẽx ne kam arým tu amiwÿr kamnhïxkumrẽx. Nã gwãm ã amim anen kuman arým bakĩnhkumrẽx.

⁵ Baje omũnhkumrẽxkam amakbẽ mÿj dja gwaj amikam kuman kõt batÿx. Bir, kum gwaj bajabẽ:. Nãm gwaj bamã Karõ jano nhym arým gwaj bamã arẽnhõ ba. Gwaj bamã,

† Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt nhym pãnh kum gwaj bakaprĩ Kati. Gwaj ba ne gwaj te bajaxwe kêt mã. Nhym be, ta ne tu kum gwaj bakaprĩ.

—Ga, Metĩndjwýnh kum ajabẽ:ja pumũ, anhÿro ba. Ne kum gwaj bajabẽja prĩne gwaj bamã o amirĩt mex gwaj arým amikam kuma. Ja ne gwaj kuman arým baje kam amakjakam batÿx. Baje Metĩndjwýnh pumũnhkumrẽxkam amakjakam batÿx.

⁶ Amrẽbẽ ne gwaj te: kum bamex prãmje ne mã: bajaxwe rã'ã ne nhym arým õ akati bõx nhym arým Kritu gwaj bapãnh ty. Metĩndjwýnh kute amrẽbẽ tyk nhõ akati'ã kum karõ kõt ne akati wajêt nhym Kritu arým gwaj bapãnh ty. Gwaj ba ne gwaj bamã Metĩndjwýnh kĩnh kêt ne ar baba nhym arým gwaj bapãnh ty.

⁷ Djãm gwaj bajõ ne gwaj ren baje me'õ jaxwe pytãr kadjy ty? Kati. Djã ne gwaj ren bajõ baje me'õ kute katãt amijo baja pytãr kadjy ren batyk prãm? Kon. Gwaj baje me'õ djukaprĩ pytãr kadjy mrãmri ren batyk prãm jabej.

⁸ Nhym be, djãm gwaj ba ne gwaj katãt amijo baba nãr badjukaprĩ? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe: nhym Kritu kute gwaj bapytãr kadjy ty. Nãm Metĩndjwýnh ã kum gwaj bajabẽo amirĩto ane.

⁹ Kamrõ prõt ne tykja kam ne Metĩndjwýnh arým gwaj bamã axwe kêt jarẽ gwaj arým kum bamex ne. Gwaj baje ja markam ne gwaj amim,

—Mrãmri ne Kritu kute Metĩndjwýnh ngyrk bẽ ipytãr mexkumrẽx, ane.

¹⁰ Amrẽbẽ ne gwaj Metĩndjwýnhõ bakurẽ djwýnh nhym Kra arým ty. Ty nhym Metĩndjwýnh arým gwaj bajo õbikwa. Kute gwaj bajo õbikwakam ne gwaj arým amim,

—Mrãmri dja amim ipytãr me:xkumrẽx. Arým tyn akubyn tĩn ne. Kam dja ipytãr mexkumrẽx, ane.

¹¹ Djãm jabit? Kati. Ajte. Gwaj Metĩndjwýnhkam bakĩ:nhkumrẽx. Bẽnjadjwýr djwýnhbẽ Jeju Kritu djãpẽnhkõt kam bakĩnhkumrẽx. Kute gwaj bajaxweo pãnhkõt bakĩ:nhkumrẽx.

Me kute tu amim Kritu markumrẽxja tĩn.

Kõ k 15.21

¹² Nhym be, Adão pydji me kukãm axwe nhym kam me kunĩ kudjwa arým axwen arým ty. Me kunĩ Adão kudjwa axwekam arým kunĩ ty. ¹³ Mÿj ne me axwekam kute? Bir, Metĩndjwýnh kute Mõjdjẽmã kukrãdjã jarẽnh nhym amũ amidjõ'ã kute memã arẽnh kêtĩri ne me arým pykakam axwe ar ba. Nhym be, djãm kute memã kukrãdjã jarẽnh kêtĩri Metĩndjwýnh kute memã kum, “Ajaxwe”, anhÿr? Kati. Kute memã kukrãdjã jarẽnh kêtĩri nhym me kute mar kêtĩri ne kute memã axwe jarẽnh kêt. ¹⁴ Nhym be, kute pidjõ krẽn kêt kadjy kabẽn ja ne Adão arým kam axwe. Djã ne me kunĩ Adão kõt ã axweo ane? Djã ne me ã Metĩndjwýnh kabẽnkam amikrão ane? Kati. Me te Metĩndjwýnh kabẽnkam amikrã kêt ne arým axwe. Ne kam arým ty. Axwekam aben djõ'ã ty: nhym kam arým Metĩndjwýnh Mõjdjẽmã kukrãdjã jarẽ. Adão kumrẽx axwe nhym me kunĩ kudjwa axwe. Nhym be, me'õdjwý amrẽ mõrmã ne atemã ne ukaprĩ. Jeju ne ukaprĩ.

¹⁵ Gwaj Adãomẽ Jeju Kritumẽ abenã ar maro nhÿ. Adão axwe nhym Jeju Kritu ukaprĩ. Adão pydji

axwekam ne me kräpti: ty. Aben djô'ã ty. Nhyam be, Jeju Kritu pydji tu kum me kapri:kumrëxkam † ne arým amim me kräpti: pytã. Metíndjwýnh tu kum me kapri nhyam Jeju Kritudjwý ukapri ne arým me axwe kräpti: pytã. ¹⁶ Adão pydji axwekôt mýjja kator nhyam be, Jeju djukaprikôt mýjja kator. Apýnh mýjja kator. Adão pydji axwe kôt Metíndjwýnh arým kam ngryk ne pãnh memã biknor jarë nhyam me arým me biknor tokry djãkam akuno. Nhyam be, te apýnh me axwe djari kräpti nhyam Metíndjwýnh kute memã Jeju nhõr kôt memã axwe kêt jarë nhyam me arým kum mex ne. ¹⁷ Adão pydji axwekôt me kuní aben djô'ã ty. Nhyam be, Metíndjwýnh tu kum me kapri:n tu memã axwe kêt jarë nhyam me arým kum mex ne. Kute memã axwe kêt jarënhkôt dja me tñ. Nãm me Jejuo aminhõ nhyam Metíndjwýnh arým kum me kapri:kumrëx nhyam me tñ. Adãokôt ne me ty. Nhyam be, Jeju Kritu pydjikôt ne me tñ ne ar ba rä'ã: rä'ã ne.

¹⁸ Adão kute pidjõ krënkôt axwe. Axweja pydji kôt ne Metíndjwýnh arým me kunímã biknor jarë nhyam me arým me biknor tokry djãkam akuno. Nhyam be, Jeju Kritu me axwe pãnh ty. Ja pydjikôt ne Metíndjwýnh arým memã axwe kêt jarë nhyam me arým kum mex ne. Me kum axwe kêt kam me kuní arým Metíndjwýnh kôt tñ ne ar ba rä'ã: rä'ã ne. ¹⁹ Bir, me'õ pydji kute Metíndjwýnh kabën kangakam Metíndjwýnh arým me kräptimã axwe jarë. Nhyam be, me'õ pydji kute Metíndjwýnh kabën markumrëxkam dja Metíndjwýnh arým me kräptimã axwe kêt jarë nhyam me arým kum mex ne.

²⁰ Nhyam ajtekam Metíndjwýnh arým memã Môjdjê kukràdjã jarë. Apýnh me axwe djario kräpti: kadji ne memã kukràdjã jarë. Nhyam be, te apýnh me axwe djari kräpti: nhyam ukapri:. Me te mã axwe nhyam mã ukapri:. Ukapriõ amũ amikamën arým ukapri ra:x ne. ²¹ Mýj kadji? Bir, me mã axwe:n te axwe kêt prãmje. Ne kam arým me biknor tokry djãkam akuno. Nhyam be, Metíndjwýnh tu kum me kapri:kumrëx ne memã axwe kêt jarë ne kam arým meo ba. Meo ban memã tñ jangij nhyam me kôt tñ ne ar ba rä'ã: rä'ã ne. Nãm me tu amim me banhõ Bënjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu markumrëx ne kam arým Metíndjwýnhkôt tñ ne ar ba rä'ã: rä'ã ne.

Me Kritumë ro'ã tyk ne akubyn tñ.

A Kõ 5.17; Gar 2.20; Kor 2.13

6 Te gwaj bajaxwe nhyam Metíndjwýnh tu kum gwaj bakapri. Djãm tu kum gwaj bakaprikam dja gwaj we abenmã kum,

—Gwaj mã bajaxwe ar baba rä'ã. Gêdja kam Metíndjwýnh tu kum gwaj bakapri:kumrëx, ane? Djãm gwaj baje ã abenmã anhýrmã? ² Arkati. Arým gwaj tu bajaxwe kangakumrëx. Baje mrãmri ne me tyk kute tu axwe kangakumrëx pyrãk. Djãm kam gwaj bajaxwe rä'ãmã? Arkati. ³ Me kute ngõmã gwaj bajangjênhja kuní gwaj amim,

† Djãm me ta ne me axwe kêt nhyam arým pãnh kum me kapri Kati. Me ta ne me te: axwe kêt mã nhyam ta arým tu kum me kapri.

—Ba Kritu Jejumë itypdji. Ne kam arým kute mrãmri ne Kritumë ro'ã ityk ne ijadjár pyrãk. Nã gwãm ã amim ane. Djãm ar aje ja mar kêt?

⁴ Kam, me kute ngõmã gwaj bajangjênhkam ne kute gwaj Kritumë ro'ã batyk ne bajadjãr pyrãk. Ga, Bãm mexo uma:n arým akubyn Krituo tñja pumũ. Gwaj badjwý baje mrãmri ne Kritumë ro'ã akubyn batñ pyrãk. Gwaj ã amimaro ane. Kam dja gwaj atemã amijo baba nyo amijo baban katãt amijo baba.

⁵ Godja gwaj kumë batipdjikam baje ro'ã batyk pyrãk jabej dja gwaj kam kumë baje mrãmri ne ro'ã akubyn batñ pyrãk. ⁶ Bir, amrëbê ne gwaj ar bajaxwe: baba. Ne kam Jejumë batipdjin arým kute ro'ã pite'y'ã arým bajarij pyrãk. Ne kute bajaxwe wãnh arij pyrãk. Gwaj ã amimaro ane. Gwaj kam arým bamã bajaxwe prãm kêt. Arým gwaj Jejumë batypdji. Ne kam baje bajaxweo krã'yr mar mexkumrëx. ⁷ Ga, arým me tykkam me ajte axwe kêtja pumũ. Gwaj badjwý arým baje Jejumë ro'ã batyk pyrãk ne bamã bajaxwe prãm kêt.

⁸ Godja gwaj baje ro'ã batyk pyrãk mar jabej ne kam arým baje ro'ã akubyn batñ pyrãk jadjwý mar ar o baba. Tãm ne gwaj baje tu amim markumrëx. ⁹ Mýkam? Bir, Kritu arým mrãmri akubyn tñkam ajte tyk'yr bõx prãm kêtumrëx. Dja ajte tyk prãm kêtumrëx. Tãm ne gwaj baje ajte markumrëx. ¹⁰ Mýkam? Bir, tykkam ne arým gwaj bajaxwe pãnh tyk mãmdji. Nhyam be, jakam ne akubyn tñ ne ar ba. Metíndjwýnh kabën kôt ar amijo ba kadji tñ ne ar ba.

Me kute wãnh axwemã irerumrëxmã.

Rõ 8.4; Ep 4.17; Kor 3.5; Ped k 4.1

¹¹ Tãm dja gar amijã aman amim,

—Badjwý ne ba ije me'õ tyk pyrãk ne tu wãnh ijaxwemã inhirerumrëx. Nhyam be, jakam ije Metíndjwýnhkôt katãt ar amijo iba kadji ne ba ije me'õ tyk ne akubyn tñ pyrãk ne ar iba, ane. Dja gar ã amim ane. Gwaj banhõ Bënjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritumë batipdji kôt dja gar ã amim ane.

¹² Ba ar amã me'õ'ã ajarë gar ama. Me'õja ne õ bënjadjwýrmã ãpênh ar ba ne kubê uti:n amim,

—Ba te ije bënjadjwýr kangan ikator ne ate ikrãn ityk djã kêt prãmje. Nhyam ijã no týx ne mã ijãno djan idjãpênh'ã inê ne, ane. Ar gadjwý ar aje me'õja pyrãk ne te ajaxwe kêt prãmje ne ajaxwe rä'ã. Kwãrik wãnh ajte amã ajaxwe prãm kêt. Jakam akubyn kubê aminê gë ar anhõ ba kêt, ar anhí tyk prãmjaõ ba kêt. ¹³ Kwãrik wãnh kum adjãpênhmã me axwe nhõ bënjadjwýrmã amijarënh kêt. Kwãrik wãnh kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djã jarënh kêt. Dja gar kôt ajaxwe. Kubê aminê. Nhyam be, aje me'õ tyk ne akubyn tñ pyrãk dja gar Metíndjwýnhmã amijarë, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djã jarë. Ne kam arým kôt katãt amijo aba.

¹⁴ Amrëbê ne gar amim,

—Ba dja ba Môjdjê kukràdjã man kôt amijo anhõro iban arým kôt Metíndjwýnhmã ijaxwe kêt, anhõro aban te kôt amijo anhýr prãmje ne ajaxwe rä'ã. Nhyam be, jakam ne gar amim,

—Metĩndjwŷnh djukaprĩtire ta ne tu ijo mex, anhŷro aban arŷm tu amim markumrĕxo aba. Kam ar aje wānh ajaxwemā anhirer kadjy atŷx.

Me kute Metĩndjwŷnho bĕnjadjwŷrn kum àpĕnhmā.
Kô k 7.22; Gar 5.1

¹⁵ Gwaj baje Môjdjĕ kukràdjā marn kôt amijo anhŷro babakôt Metĩndjwŷnh kute gwaj bajo mex kĕt. Nhy m be, tu kum gwaj bakaprĩkôt ta kute gwaj bajo mex. Djām kam gwaj baje we amim,

—Ba gĕt ijaxwe rā'ā. Tu kum ikaprĩkam ba gĕt ijaxwe rā'ā. Dja imā ijaxwe pānh jarĕnh kĕt, anhŷr ne kam kôt bajaxwe rā'āmā? Kati.

¹⁶ Godja gar me axwe nhō bĕnjadjwŷrmā kum,

—Ā. Ba amā apĕ ga arŷm ijo aba, anhŷr jabej gar arŷm kum adjāpĕnhkumrĕx. Ne kam arŷm ajaxwen kam ô'ā arŷm akuno, me biknor tokry djākam akuno. Nhy m be godja gar Metĩndjwŷnhmā kum,

—Ba akabĕn kôt amā idjāpĕnhkumrĕx, anhŷr jabej ne arŷm Metĩndjwŷnho ar anhō bĕnjadjwŷrkumrĕx jabej arŷm aje kabĕn marn kôt amijo anhŷro aba. Ne kam arŷm ô'ā ajaxwe kĕt ne akatāt. Djām ar aje ja mar kĕt?

¹⁷ Nhy m be, ba Metĩndjwŷnhmā ar akam amikĩnh jarĕ. Gar amrĕbĕ me axwe nhō bĕnjadjwŷrmā apĕ. Kum adjāpĕnhri te katāt aje amijo abamān arekre. Ne arŷm jakam mrāmri aje Metĩndjwŷnh kabĕn markumrĕx. Me kute ar amā Metĩndjwŷnh kabĕn jarĕnhja amā kĩnh. Ne kam mrāmri aje mar ne kôt amijo anhŷro abakumrĕx. ¹⁸ Ne kam arŷm ajaxwe kĕtmā atŷx ne arŷm akatāt. Abĕ Metĩndjwŷnh nhō àpĕnh ne arŷm kôt katāt ar amijo aba.

¹⁹ Ar ano rerekren ar ajamak mex kĕtkam ne ba tu pykakam me kukràdjā kôt ar amā ikabĕn jarĕ. Amrĕbĕ ne gar aje me axwe nhō bĕnjadjwŷrmā adjāpĕnh kadjy kum amijarĕ, kum aminhikra, amipar, amino, amidjumar djā jarĕ. Aje amŷ ajaxweo amikamĕnh kadjy kum amijarĕ nhy m ar ajo ba. Gar kum apĕn te katāt amijo abamān arŷm arekre. Nhy m be, jakam dja gar Metĩndjwŷnho ar anhō bĕnjadjwŷr ne kum adjāpĕnhkumrĕx. Ne kam aje katāt amijo abamā arŷm atŷx ne. Dja gar kum atŷx ne arŷm katāt amijo aban amŷ kum amexo amikamĕnho mō.

²⁰ Me axwe nhō bĕnjadjwŷrmā adjāpĕnhri Metĩndjwŷnh kute ar ajo ba kĕtkumrĕx gar te katāt kôt amrānh mex prāmje. ²¹ Jakam dja gar akubyn amijo tĕn amima. Kam amikam apijām ne. Amrĕbĕ ate ar abakam mŷj got gar me axwe nhō bĕnjadjwŷrkam amim aby. Arkati. Ar ga ne gar ar mekôt aba kajgo. Me ate ar ba djô'ā ne me me biknor tokry djākam akuno. ²² Nhy m be, jakam ne Metĩndjwŷnh arŷm me axwe nhō bĕnjadjwŷrbĕ ar apytā gar kum adjāpĕnh ar aban arŷm ô'ā amexkumrĕx. Ne amŷ amexo amikamĕnho mōn kam ô'ā arŷm Metĩndjwŷnhkôt atĩn ne ar aba rā'ā: rā'ā ne.

²³ Tām ne ja. Me axwe pānh ne me arŷm me biknor tokry djākam akuno. Nhy m be, Metĩndjwŷnh ne kute memā tĩn jangjĕnh nhy m me arŷm kôt tĩn ar ba rā'ā:

rā'ā ne. Djām me kute kum o pānhkam kute memā angjĕnh? Kati. Me kute kum o pānh kĕtkam tu kute memā angjĕnh. Me kute tu amim gwaj banhō Bĕnjadjwŷr djwŷnhbĕ Jeju Kritu markumrĕx nhy m arŷm ta kum me kaprĩn kute memā kôt tĩn jangjĕnh.

Me kute Kritubit marn kôt amijo bamā kute arĕnh.
Rô 8.2; Gar 4.1; Ep 2.2; Kor 3.7

7 Akmere, àpnhĩre ar, Metĩndjwŷnh kute Môjdjĕmā kukràdjā jarĕnh gar aje mar mexja, ar amā ne ba ikabĕn. Me tĩnri ne me kute kukràdjā mar ne kôt kute amijo anhŷro bamā. Nhy m be, djām me arŷm tykkam kute kôt amijo bamā? Kati. Arŷm me tykkam me kute kôt amijo ba kĕt. Djām ar aje ja mar kĕt got?

² Ba ar amā arĕ. Me'ō nire arŷm mjĕnkam dja arek mjĕn'ā ngrā. Metĩndjwŷnh kukràdjākôt arek mjĕn'ā ngrā. Mjĕn tĩnri 'ā ngrā. Godja mjĕn'ā ngrā kĕt jabej arŷm Metĩndjwŷnh kukràdjākam amikrān arŷm axwe. Nā, dja mjĕn tĩnri 'ā ngrā. Nhy m be, arŷm kubĕ mjĕn tykkambit dja arŷm 'ā ngrā kĕt.

³ Godja mjĕn tĩnri me'ōdjwŷ'ŷr mōr jabej nhy m me arŷm kum mjĕnkam axwe jarĕ. Arŷm ne me'ōjao akĩ. Nhy m be, godja mjĕn arŷm kubĕ ty nhy m my 'ōmĕ arkum aben kĩnh kwārĩk wānh ar abenwŷr mō. Djā ne kam ar Metĩndjwŷnh kukràdjākam amikrā? Kati. Arŷm mjĕn kubĕ tykkam nhy m ar kute abenwŷr mōrkam kute kukràdjākam amikrā kĕt. Me kute kum mjĕnkam axwe jarĕnh prām kĕtkumrĕx. Tām dja gar ama.

⁴ Mjĕn tykkam kukràdjāja mŷj'ā ne ba ar amā arĕ? Mŷj ne gar aje kam marmā? Bir, amrĕbĕ ne gwaj Metĩndjwŷnhmā bamex kadjy Môjdjĕ kukràdjā man kôt amijo anhŷro baba. Tām ne kute mrāmri ne gwaj bamjĕn arŷm tyk pyrāk. Jakam ne gwaj baje kukràdjā kôt amijo baba prām kĕt. Jakam arŷm Kritu tyn akubyn tĩn ne. Kritumĕ batipdjikam ne gwaj baje Môjdjĕ kukràdjā marn kôt amijo anhŷro baba prām kĕt. Kam Metĩndjwŷnhmā bamex kadjy gwaj Kritubit man kôt ar amijo baba. Ja'ā ne ba ar amā mjĕn tykkam kukràdjā jarĕ. Kritu tyk ne akubyn tĩnjamĕ batipdji kadjy ne gwaj Kritu man kôt ar amijo baba. Metĩndjwŷnhmā bamexkumrĕx kadjy gwaj Kritu man kôt ar amijo baba.

⁵ Amrĕbĕ gwaj ba baje amidjwŷnhbit o kĩnh prām kam ne gwaj tu bajaxwe:. Me te Môjdjĕ kukràdjāo gwaj bajaxwe nĕje gwaj bajakre gwaj bajamakke kĕt ne kam bajaxwe: ne. Metĩndjwŷnhkam bajaxwe: ne. Nhy m bit kute me biknor tokry djākam gwaj bamĕnhmā.

⁶ Amrĕbĕ ne gwaj baje te Môjdjĕ kukràdjā marn te kôt amijo anhŷro baba. Ne amim,

—Dja ba Môjdjĕ kukràdjā man kôt amijo anhŷro iban arŷm Metĩndjwŷnhmā ijaxwe kĕt, anhŷro baba. Ne kam kôt te bajaxwe kĕt prāmje.

Nhy m be, jakam arŷm gwaj Kritumĕ batipdjikam baje ro'ā batyk pyrāk ne arŷm baje ajte Môjdjĕ kukràdjā tŷm'ā pi'ōk no'ōkja mar prām kĕt. Djām gwaj baje ajte amim,

—Dja ba Môjdjĕ kukràdjā man kôt amijo anhŷro iban arŷm Metĩndjwŷnhmā ijaxwe kĕt, anhŷrmā? Kati. Gwaj

baje amim anhÿr kêt-kumrêx. Jakam ne gwaj mÿjja ny man amim,

—Arÿm ne Metîndjwÿnh Karô iwÿr bôx ne ijo ba. Ta ne kute Metîndjwÿnhmã ijo mexo ba, anhÿro baba.

Dja me Môjdjê kukràdjà man kôt amijaxwe ma.

Rô 3.20, 5.20

⁷ Metîndjwÿnhmã gwaj bajaxwe kêt kadjy ne gwaj ajte Môjdjê kukràdjà kôt amijo anhÿro baba kêt. Kam, djãm gwaj we baje amim,

—Môjdjê kukràdjà punu, anhÿr jabej? Arkati. Ne ba ren Môjdjê kukràdjà mar kêt ne ren amijaxwemã ikator kêt ne ren ajte amijaxwe mar kêt. Ê, ren me Môjdjê kukràdjào nêje ikukrà kêt, imã me'ô nhô mÿjja pro kînh ne amim 'ã karô kêt kadjy ren ikukrà kêt ba ren tu imã me ô mÿjja pro kînh ne 'ã amim karôo iban kam ren kam amijaxwe ja mar kêt. Me kute nêje ikukrà kêt-kam ne ba ren kam amijaxwe mar kêt.

⁸ Nhyim be, kati. Arÿm ne me Môjdjê kukràdjào nêje ikukrà. Ba kam arÿm amijaxwe ma. Ba kàjbê imã me'ô nhô mÿjja puro kînh nhyim me Môjdjê kukràdjào mã imã,

—Kwârîk wãnh amã me ô mÿjja puro prãmje ar aba kêt, ane. Ba kam ba arÿm imã me ô mÿjja pro kî:nh. Ne kam arÿm me ô mÿjja puro prãmje ar iba. Ne arÿm imã apÿnh me ô mÿjja puro kî:nh ne arÿm ijaxweo imôr me:x ne. Ne ren Môjdjê kukràdjà kêt nhyim ren me mar kêt nhyim ren me axwe ren kute kajgo pyrâk. Kam ne ba ren badjwÿ ren amijaxwe mar kêt ne. Nhyim be, kati. Arÿm ne ba kukràdjà man ajte kôt ijaxwe ma.

⁹ Amrêbê ije Môjdjê kukràdjà mar kêtri ne ba ate ikran amim,

—Dja ba Metîndjwÿnhkôt itîñ ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, anhÿro iba. Ne kam kute itîñ pyrâk ne ar iba. Ne kam arÿm Môjdjê kukràdjà man amim,

—Je, arÿm ijaxwe:. Ijaxwe pãnh dja Metîndjwÿnh arÿm ikangan me biknor tokry djâkam imê, ane. Ba kam arÿm ityk pyrâk. ¹⁰ Ba arîk amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjà mextire man kôt amijo anhÿro iban arÿm Metîndjwÿnh kôt itîñ ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Ne kam te ije kôt amijo anhÿrmãñ kam arÿm amim,

—Ijaxwe:. Dja Metîndjwÿnh ikangan me biknor tokry djâkam imê. Nã bãm ã amim ane. Ne kam ije Môjdjê kukràdjà mextire markam amityk ma.

¹¹ Mÿkam? Bir, ba ne ba amim ijêx ne aminoo aknon amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt amijo anhÿro iban Metîndjwÿnh kôt itîñ ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Nhyim be, kati. Me kunî te kute kukràdjà marn kôt amijo anhÿr prãmje, ne kam kam amikràò ba. Badjwÿ ne ba kam amikràò iba. Ne kam aminoo aknon arîk amim,

—Dja ba Môjdjê kukràdjà man kôt amijo anhÿro iban arÿm Metîndjwÿnh kôt itîñ ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Nhyim be, kati. Ije kukràdjâkam amikràkam dja Metîndjwÿnh me biknor tokry djâkam imê. ¹² Djãm kam Môjdjê kukràdjà punu? Kati. Mexkumrêx. Metîndjwÿnh kukwakam ne Môjdjê kute memã kukràdjà jarêñh. Môjdjê

kute kam me axwe kêt kadjy me akre katâtkumrêx. Kukràdjà mexkumrêx.

¹³ Djãm Môjdjê kukràdjà mex kôt ije amijo anhÿr djô'ã ne ijaxwen me biknor tokry djâkam itêmmã? Arkati. Ba kukràdjà maro iban kam arÿm amijaxwemã ikaton amima. Ne kam te kukràdjà kôt amijo anen mã ijaxwen kam arÿm mã amim,

—Dja Metîndjwÿnh ijaxwe pãnh me biknor tokry djâkam imê. Be, ijaxwe ne punu:re, anhÿro iba.

Ta te: axwe kêt prãmje mã axwe'ã kute amijarêñh.

Gar 5.17

¹⁴ Metîndjwÿnh Karô ne Môjdjê kukràdjà jarê. Nhyim be, jakam djê ne ba mã Metîndjwÿnh Karô ma? Kati. Imã ijaxwe prã:m ne te ijaxwe kêt prãmje. ¹⁵ Djãm imã mÿjja kînhja ne ba o iba? Kati. Imã mÿjja kînh kêtja ne ba o iba. Mÿkam ne ba o iba? Kon. Ije mar kêt. ¹⁶ Imã mÿjja kînh kêtô ibakam ba arÿm amim,

—Mrãmri, Môjdjê kukràdjà mexkumrêx, ane. ¹⁷ Djãm kam ba ne ba o iba, imã mÿjja kînh kêtjao iba? Kati. Ikadjwÿnhbê ijaxwe ja ne 'ã imã apnên ijo ba. ¹⁸ Djãm imex got? Ije amidjwÿnhbito kînh prãmkam djãm imex got? Ije mÿjja mexo iba kadjy te imã mÿjja mexbit kînh. Kam, ije mÿjja mexbito iba kadjy mÿj dja ba amijon? Kon. Ije amikam mar kêt-kumrêx. ¹⁹ Imã mÿjja mex kînhja djãm tãm ne ba o iba? Kati. Imã ijaxwe kînh kêtja ijaxwe ja ne ba o iba. Te imã ijaxwe kînh kêt mã o iba. ²⁰ Kam, imã ijaxwe kînh kêtjao ibakam djãm ba ne ba o iba? Kati. Ikadjwÿnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe'ã imã apnên ijo ba.

²¹ Kam, djã ne ba mrãmri mÿjja mexo ibakumrêx? Kati. Bit ije mÿjja mexo iba kunîkôt ne ba mã mÿjja punu o iba. ²² Ba ne ba imã Metîndjwÿnh kukràdjà kînh. ²³ Nhyim be, ikadjwÿnhbê ijaxwe ja ne ijaxwe'ã imã apnê. Ba amim, "Ba on imexbit", ane. Ne kam mã ijaxwen te ijaxwe kêt prãmje. Ije mÿjja mexo iba prãm kunîkôt mã ijaxwe. ²⁴ Ba amim,

—ÿ, watîre. Ikadjwÿnhbê ijaxwe ja ne ijaxwemã in-grêk prãm ba arÿm me biknor tokry djâkam itêmmã. Mÿj me'ô dja ikadjwÿnhbê ijaxwe jabê ipytã? Nã bãm ã amim ane. ²⁵ Bir, gwaj banhô Bêñjadjwÿr djwÿnhbê Je-ju Kritu dja ikadjwÿnhbê ijaxwebê ipytã. Ba kam mã Metîndjwÿnhmã amikînh jarê. Tãm ne ja.

Ba kam mã amim,

—Ba on Metîndjwÿnh kabên kôtbit amijo iba, ane. Nhyim be, ikadjwÿnhbê ijaxwe mã kute ijo ba prãm-kumrêx. Tãm ne ja.

Me kute Metîndjwÿnh Karô marja tîñ.

8 Kritu Jejumê gwaj batipdji nhyim arÿm kute gwaj bakadjwÿnhbê bajaxweo apêxmã. Kam, Metîndjwÿnh kute gwaj bamã bajaxweo pãnh jarêñh kêt gwaj me biknor tokry djâkam babiknor kêt-kumrêx. Baje amidjwÿnhbito kînh kadjy bajaxweo baba kêtja, baje Metîndjwÿnh Karô kôt amijo babaja, gwaj ba dja gwaj me biknor tokry djâkam babiknor kêt-kumrêx.

² Mÿkam? Bir, gwaj mã bajaxwekam arÿm me biknor tokry djâkam batêmmã. Nhyim be, gwaj arÿm tu amim

Kritu Jeju markumrêx nhyM Metîndjwÿnh Karô gwaj babê bajaxwe kurên kubê gwaj bamã tÿx jadjã gwaj kam arÿm katât amijo baba kadjy batÿx. Ne kam babinor kêtumrêx ne Metîndjwÿnhkôt batÿn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. ³ Bir, gwaj baje amidjwÿnhbito kÿnh kadjy bajaxweo babakam ne gwaj te: katât baje amijo baba prãmje ne te baje Môjdjê kukràdjã mar ne te kôt baje amijo baba mexmã. NhyM kam Metîndjwÿnh pykamã ta Kra pydji jano nhyM ta amijo kute me axwe nhÿ pyrãk ne ar ba. Nãm aminhÿ tã pÿte'y'ã wajêt nhyM Metîndjwÿnh arÿm gwaj bamã tÿx jadjã. Katât baje amijo baba kadjy arÿm gwaj bamã tÿx jadjã nhyM gwaj bajaxweja arÿm gwaj bamã rerekren ajte kute gwaj baje ba kêt.

⁴ Dja gwaj amidjwÿnhbito kÿnh kêt ne bajaxweo baba kêt ne Metîndjwÿnh Karô man kôt ar amijo baba. NhyM kam arÿm gwaj bamã tÿx jadjã. Gwaj bajaxwe kêt kadjy bamã tÿx jadjã. Gwaj kam arÿm kum bajaxwe kêt ne katât ar amijo baba. Ne kam arÿm tu Môjdjê kukràdjã kôt katât ar amijo baba.

Me ta kute amidjwÿnhbito kÿnh.

Gar 5.16

⁵ Bir, me ta kute amidjwÿnhbito kÿnhja ne me kum axwe mar prãm. NhyM be, me kute Metîndjwÿnh Karô kôt amijo baja ne me kum Karô mar prãm. ⁶ NhyM me mã kum axwe mar prãm ja dja me me biknor tokry djãkam akuno. NhyM be, me kum Karô mar prãm dja me Metîndjwÿnhkôt tÿn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne umar mexkumrêx.

⁷ Mÿkam ne me mã: kum axwe mar prãm akuno? Bir, me kum Metîndjwÿnh kurêkam. Me ja ne me kute Metîndjwÿnh kukràdjã kôt amijo ba prãm kêt. Nãm me te: kôt amijo ane. ⁸ Me ja, me kute amidjwÿnhbito kÿnh kadjy axweo ba prãmja ne me te kute Metîndjwÿnhho kÿnhmã.

Me kum Metîndjwÿnh Karô mar prãm'ã ujarênh.

Dju r 7.38

⁹ NhyM be, djãm ar ga ne gar amã ajaxwe maro aba prãm? Kati. Ar ga ne gar amã Karô mar prãm. Mrãmri ar akam Metîndjwÿnh Karô ÿrkumrêx jabej ar amã Karô mar prãm. NhyM be, me'ökam Kritu Karô ÿr kêtja Metîndjwÿnh kute o aminhõ kêtumrêx.

¹⁰ NhyM be, mrãmri Kritu ar akam ÿrkumrêx jabej ar anhÿbit dja ty. Me axwe djô'ã me batyjkakam dja ar anhÿbit ty. NhyM be, Metîndjwÿnh kute ar amã axwe kêt jarênh nhyM Karô kute ar ajo bakam dja gar kôt atÿn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. ¹¹ NhyM kam Metîndjwÿnh arÿm Karô akubyn Jejuo tÿn. Karô ja ar akam ÿr jabej dja ar gadjwÿ ar ajo tÿn. Krituo tÿn djwÿnh ar ajo tÿn. Dja gar te arÿm ty nhyM akubyn ar gadjwÿ ar ajo tÿn. Ar akam Karô ÿr jao akubyn ar ajo tÿn.

¹² Kam, djãm gwaj baje amidjwÿnhbito kÿnh kadjy mã bajaxweo babamã? Kati. ¹³ Dja gar arek ajaxweo aban arÿm akuno. Me biknor tokry djãkam akuno. NhyM be, dja gar apÿnh ajaxwe krãta. Aparo ajaxwe'ÿr amrãnh, anhikrao aje ajaxwe nhipêx, anoo aje ajaxwe pumÿnh,

adjumar djãkam aje ajaxwe mar, ajajkwao aje mÿjja punu jarênh ajaxweja kunÿ krãta kute mrãmri ne me kute mÿjja bÿnkam arÿm àpênh krã'ÿr pyrãk. Dja gar Metîndjwÿnh Karô maro ajaxwe krãtan arÿm Metîndjwÿnhkôt atÿn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹⁴ Mÿkam? Bir, me kute Metîndjwÿnh Karô maro ba nhyM kute meo baja ne me mrãmri kubê Metîndjwÿnh krakumrêx. ¹⁵ Karô kute ar ajo bakam djãm Metîndjwÿnh ar ajo ò àpênh kajgon kum ar akurên ar ajo ajkê gar amã uma: ar aba? Kati. Karô kute ar ajo bakam Metîndjwÿnh arÿm ar ajo krakumrêx gar amã kÿ:nhkumrêx. Ne kam kum, "Djünwã", ane. Mebê idjaer kabênkôt ne me kum, "Aba", ane. NhyM be, me bakabênkôt ne gwaj kum, "Djünwã", ane.

¹⁶ Metîndjwÿnh Karô ta ne gwaj bakadjwÿnhbê gwaj bamã,

—Be, omÿ. Mrãmri abê Metîndjwÿnh krakumrêxja pumÿ, anhÿro ba. Kam, gwaj babê Metîndjwÿnh krakumrêx. Tãm ne gwaj baje markumrêx. ¹⁷ Arÿm gwaj babê krakam dja gwaj arÿm Metîndjwÿnh nhõ mÿjjao aminhõ. Kritumê ro'ã dja gwaj ò mÿjjao aminhõn ar o baba. Kôt batokry jabej o aminhõ. Kritukôt mrãmri batokry jabej dja gwaj ò mÿjjao aminhõn arÿm ro'ã bame:xkumrêx.

Me kute amimexkumrêx kam amak.

Dju r 17.22; A Kô 4.17; Kor 3.4

¹⁸ Bir, mÿj dja gwaj batokry jakam kuma? Bir, 'ã dja gwaj amim,

—Jakam ba itokry ne kute itokry rax pyrãk. NhyM be, dja ba ÿ Kritumê ro'ã ime:xkumrêx nhyM me kunÿ arÿm ipumÿ. Dja ba kam ikÿnh. Ne ikÿnhkam ajbir itokry ja mar kêt, ane. Gwaj ã batokry'ã amim ane. ¹⁹ Dja gwaj babê Metîndjwÿnh krakôt bakato. Dja amrê ò akati bõx gwaj kam arÿm bakato. Djãm kam dja gwaj bapunu: got? Kati. Dja gwaj kam bame:xkumrêx. Mÿjja kunÿ Metîndjwÿnh kute ipêx ja ne amiwÿr gwaj bakatorkam ama:. Mrymê bãmê pykamê mÿjja kunÿ amiwÿr gwaj bakatorkam ama:.

²⁰ Mÿkam ne amiwÿr gwaj bakam ama:? Bir, Metîndjwÿnh kute mÿjja kunÿ nhipêx ja ne amrêbê amijo ajkê arÿm punu. Pykakam 'ê kumex ne mÿjja djãkrê kumex kato. Djãm mÿjja ta ne amijo ajkê? Kati. Metîndjwÿnh kabênkôt ne ã mÿjja amijo bikênhõ ane. NhyM be, ajmãkam dja mÿjja kunÿ mexkumrêx. Mÿjja kunÿ amiwÿr amimexkam ama:.

²¹ Mÿkam? Bir, jakam ne mÿjja punu prãm, kà rerek prãm, kro prãm, apök prãm. NhyM be, mÿjja kute amijo mexkam dja punu prãm kêt, kà rerek prãm kêt, kro prãm kêt, apök prãm kêtumrêx. Gwaj babê Metîndjwÿnh kramê ro'ã dja mÿjja me:xkumrêx ne kÿ:nhkumrêx. Dja ÿ gwaj babê Metîndjwÿnh kra amirÿt. Ne kam bamexkumrêx ne bakÿnhkumrêx. NhyM kam me baro'ã mÿjja kunÿdjwÿ mexkumrêx. Kam ne mÿjja kunÿ amiwÿr amimexkam ama:.

²² Jakam ne mÿjja kunÿ: tokry pymaje kangãngã. Kute mrãmri ne me nire kra àn tokry pymaje kangãngã

pyràk ne kute kra bixadjwýrkam ama:k pyràk. Amrèbê: ne mýjja kangāngān jakam kangāngā rā'ā ne.

²³ Gwaj badjwý ne gwaj banhī nykam ama:. Gwaj badjwý baje arým amijā Metīndjwýnh Karō kakinjha ne gwaj banhī nykam ama:. Dja gwaj babê Metīndjwýnh krakumrêx amirīt. Nhyam akubyn bōxkam dja gwaj bamā banhī ny ngā. Dja gwaj banhī nyja rerek prām kêt ne apêx prām kêt ne ny rā'ā. Banhī nykam amakbê bakangāngā. Banhīja punu prām kam batokry pymaje bakangāngā.

²⁴ Gwaj amiwýr banhī ny kam ama: nhyam arým Metīndjwýnh amim gwaj bapytā. Nhyam be, djām arým ne gwaj banhī nyja pumū? Kati. Gwaj ren arým banhī ny pumūn ren amiwýr kam amak kêt kumrêx ne ren ate bakrān ar baba. ²⁵ Nhyam be, kati. Kute gwaj bamā banhī ny jadjār kêttri ne gwaj amiwýr kam ama:n kam akrānmā amiwýr amār 'iry.

²⁶ Gwaj banhī nykam amakbê Metīndjwýnh Karō kum gwaj bakaprī:. Gwaj bakaprīn barerekrekam ne Karō kum gwaj bakaprī:. Ne Metīndjwýnhmā gwaj bajo a'u:w. Gwaj bakaprīn barerekrekam dja gwaj amim, —Mýj dja ba ikaprīkam Metīndjwýnhmā ikabēn jarēnh on? anen te baje Metīndjwýnhmā amijarēnhmā. Nhyam kam Karō kute pykakam gwaj bajo ba arým gwaj bama. Gwaj baman arým kum gwaj bakaprī:. Kum gwaj bakaprīn arým amū kàjkwakam Metīndjwýnhmā gwaj bajo a'u:w. Djām gwaj bakabēnkam ne gwaj bajo a'uw? Kati. Ta kabēn mar kêt kam. Kum gwaj bakaprī:kam ne kabēno kangāngān gwaj bajo a'u:w. Nām ā Karō amybym amū kàjkwakam Metīndjwýnhmā gwaj bajo à'wýro ane.

²⁷ Metīndjwýnh ne kute me kunī djumar djākam me kabēn mar mexkumrêx ne kam arým kute prīne Karō kabēn mar mex. Karō ta ne arým kute gwaj bajā Metīndjwýnh kabēn mar. Kute gwaj bajā amim karōkam kabēn ja kute mar ne kabēn kôt kute kum gwaj bajo à'wýr. Jeju kute arým gwaj bajo ō me ja, Karō kute Metīndjwýnhmā gwaj bajo à'wýr. Metīndjwýnh kabēn kôt kute kum gwaj bajo à'wýr. Nhyam kam Metīndjwýnh arým kute prīne kabēn mar mex.

Kra mex kôt me mex.

Rô 8.37; Pir 1.12; Ped k 5.10

²⁸ Be, nhyam apýnh mýjja kute gwaj bajo baja. Mýjja kunīkôt. Apýnh gwaj bakaprī djāri nār apýnh gwaj bakīnh djāri kute gwaj bajo baja. O ne Metīndjwýnh amim gwaj bajo mexo tē. Gwaj bamā abēja ne gwaj bajo mexo tē. Metīndjwýnh ne amrèbê: gwaj bakukām amim gwaj bajā karōn arým kôt amiwýr gwaj bajuw ne ar gwaj bajo ba. Ne kam arým apýnh mýjja gwaj bajo mexo tē. Ja ne gwaj arým baje mar.

²⁹ Mýj kadjy ne gwaj bajo mexo tē? Bir, Kra mex kôt gwaj bamex kadjy. Mýjja kunī kêttri ne kute me kukām ō me ja kunī mar ne arým amijo me utā. Kra mex kôt kute meo mex kadjy ne amijo me utā. Krakôt kute ō me ja kunīo mexo tēmkam ne kute mrāmri ne me kra kutewa apôx nhyam kôt aben nwhitepā kamy kunī apôx pyrāk. Kra kute kamy krāptī:mā wa kadjy ne Kra mex

kôt gwaj bajo mexo tē. ³⁰ Kute amijo me utār ja ne amiwýr me ku'uw ne meo ba. Kute amiwýr me 'wýr ja ne memā axwe kêt jarē nhyam me arým kum mex ne. Kute memā axwe kêt jarēnh ja dja meo me: xkumrêx. Nhyam me arým kàjkwakam Kra mex kôt mrāmri me: xkumrêx. Dja gwaj kàjkwakam kôt arým bame: xkumrêx.

Metīndjwýnh kum me abê ne me'ā ukanga kêt.

³¹ Metīndjwýnh arým gwaj bamā axwe kêt jarē. Ne kam dja ī Kra kôt prīne gwaj bajo mex. Kam, djām me'ō kute Metīndjwýnh bē gwaj bajo akêx gwaj kôt bajawemā? Kati. Metīndjwýnh ā kum gwaj bajabêo anhýrkam dja me'ō kubê gwaj bajo akêx kêt kumrêx.

³² Nām amijā Kra djwýnh pydji nē kêt ne gwaj bakunī kadjy kanga nhyam arým gwaj bapānh ty. Djām kute gwaj bakadjy Kra kangakam kute gwaj babê mýjja mex'ō nēmā? Arkati. Kute gwaj bamā mýjja mex kunī nhōrmā.

³³ Mýj me'ō dja gwaj bamā axwe jarē? Kati. Metīndjwýnh kute amijo gwaj bapytārja dja gwaj bamā axwe jarēnh kêt. Ta ne arým gwaj bamā axwe kêt jarē gwaj arým kum bamex ne. Kam dja te me'ō kute gwaj bamā axwe jarēnhmā.

³⁴ Mýj me'ō dja gwaj bamā me biknor tokry djākam babiknormā arē? Kati. Kritu Jeju ne tyn akubyn tīn ne ajte Metīndjwýnh djubôk'ānh nhý. Metīndjwýnh djubôk'ānh nhýn ajte gwaj banêje kum kabēno nhý. Kam dja te me'ō kute gwaj bamā babiknormā arēnhmā. ³⁵ Kritu kum gwaj bajabê:

Dja te me'ō gwaj bajo ajkê nhyam Kritu kum gwaj bajabê rā'ā:n gwaj bajo ba rā'ā: ne.

Dja te apýnh gwaj bakaprī djāri ajte gwaj bajo ba nhyam Kritu kum gwaj bajabê rā'ā.

Dja te apýnh mýjja týx ajte gwaj bajo ba.

Dja te me ajte kum gwaj bakurê. Kritumā badjāpēnhkam te kum gwaj bakurê.

Dja te ajte gwaj bamā prā:m.

Dja te ajte gwaj bakà kêt kam bamā kry:.

Dja te apýnh mýjja puma ajte gwaj bajā apôx.

Dja me ajte te kàxo gwaj bapa. Nhyam Kritu mā: kum gwaj bajabê rā'ā:n gwaj bajo ba rā'ā: ne.

³⁶ Apýnh gwaj bakaprī djāri kute gwaj bajo ba kôt ne me bakukāmāre amrèbê: Metīndjwýnhmā amijarēn kum,

“Be, amā ar idjāpēnhkam ne me kute ar ibīn pyrāk.

Myt kunīkôt ne me kute ar ibīn pyrāk. Nām me ar ijo mrykī'ātomti pyrāk ne kum ar ibīn prām.”

Nām ā me bakukāmāre Metīndjwýnhmā anen arým 'ā pi'ōk no'ōk ne. Kam gwaj badjwý bakamingrānyre dja gwaj mrāmri mekôt ā apýnh bakaprī djāri maro ane. Jejumā badjāpēnhkam ā apýnh bakaprī djāri maro ane.

³⁷ Jeju ne gwaj bajā ukanga kêt ne kum gwaj bajabê rā'ā:. Kam te apýnh mýjja pymaja gwaj bajo ba gwaj amim Jeju mar týx ne arým kubê amijo akêx kêt kumrêx.

³⁸ Djām gwaj batykkam kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajā ukangamā? Kati.

Nàr, djām gwaj batīn ne ar babakam kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajā ukangamā? Kati.

Nàr, djām kadjy mrānh djwýnh 'õ kute gwaj bajo bikēnh nhym kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajā ukangamā? Kati.

Nàr, djām me karõ punu,
nàr djām jakam apýnh mýjja apõx,
nàr djām amrē apýnh mýjja apõx mör,
nàr djām apýnh mýjja 'itýx gwaj bajo bikēnh nhym kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajā ukangamā? Kati.

³⁹ Nàr, djām kàjkwa kurūm mýjja apõx,
nàr djām pyka krakri mýjja apõx,
nàr djām Metīndjwýnh kute amū apýnh mýjja kunī nhipēx'õ kute gwaj bajo bikēnh nhym kum gwaj bajabê kêt ne gwaj bajā ukangamā? Arkati.

Apýnh mýjja pyma te gwaj bajo ajkē nhym Metīndjwýnh kum gwaj bajabê:n gwaj bajo ba rā'ā:.
Nām ā kum gwaj bajabēo ane. Gwaj baje Kritu Jejuo banhõ Bēnjadjwýr djwýnhkõt ā kum gwaj bajabēo ane. Tām ne ba tu amim markumrēx.

Metīndjwýnh ta kute amijo me utār.

9 Djām gwaj baje Mōjdjē kukrādjà mar ne kõt baje amijo babakam ne Metīndjwýnh kute gwaj bamā axwe kêt jarēnh gwaj arým kum bamex ne? Kati. Nā gwām tu amim Jeju markumrēx nhym arým gwaj bamā axwe kêt jarē gwaj arým kum bamex ne. Nhym be, inhõ me wýnh, inhõbikwabê mebê idjaer djām me kute tu amim Jeju markumrēx? Kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Nām me amim,

—Ba Mōjdjē kukrādjà man kõt ar amijo iba nhym Metīndjwýnh arým imā ijaxwe kêt jarē ba arým kum imex, ane. Me kute amim Jeju mar kêt kam dja Metīndjwýnh arým pānh me kanga. Kam ne ba ikadjwýnhbê ikaprīn iban imýr rā'ā: ne. Kritu kõt ne ba katāt ikaprī'ā ar amā amijarēnhkumrēx. Metīndjwýnh Karõ ta ne ajte idjumar djā kadjwýnhbê imā,

—Mrāmri 'ā ajēx kêtumrēx, ane. Mrāmri ikaprīkumrēx. ³ Inhõ me wýnh, inhõbikwabê mebê idjaer ne me kute amim Jeju mar kêt. Ba ren me kadjy Metīndjwýnhmā kum,

—Kwārīk wānh mebê idjaer kanga kêt. Ba dja ga me pānh ikanga, ane. Nhym ren me kam arým tu amim Jeju Kritu markumrēx ba ren arým ā Metīndjwýnhmā ane. Nhym be, kati. Me kute amim Jeju mar kêt. Kam ne ba mekam ikaprī:re. ⁴ Mebê idjaerkumrēx. Metīndjwýnh ne amrēbê meo kra nhym Metīndjwýnh rax djō'ā me ra:x. Ne kam ajmā kuten amim Jeju mar kêt ba arým mekam ikaprīre ne. Metīndjwýnhmē ne me kute aktā abenmā amijarēnh mām dji nhym arým memā kum,

—Ba dja ba me ajo djuw mex rā'ā: rā'ā ne, ane. Ne arým memā Mōjdjē kukrādjà jarē nhym me o ba. Ne kukrādjà kõt kum apē ne kum amijarēho ba. Nhym kute memā mýjja jarēnh mām dji. Me kukām apýnh mýjja mex apõxmā kute memā arēnh mām dji. Nhym me ajmā ne Jeju mar kêt ne ar ba. Ba kam mekam ikaprīre ne.

⁵ Me bakukāmāre ne me me babê idjaer kukāmārekumrēx nhym Jeju Kritu arým mekam amijo ĩ ne kato. Kubê ne apýnh me ba djā kunīkõt me kunī, mýjja kunī Tīndjwýnh. Pydji ne me:xkumrēx ne ra:x. Mex ne rax rā'ā: rā'ā ne. Mrāmri ne ba ar amā arēnhkumrēx. Jeju Kritu me ibê idjaer kurūm kato nhym kam me ajmā ne Jeju mar kêt ne ba. Ba kam mekam ikaprī:re ne imā me kaprī:kumrēx.

⁶ Metīndjwýnh kute mebê idjaero kran kute memā, “Me abê ikra”, anhyrkam ne me kwý arým kanga. Me kwý kute kangakam djām arým kam Metīndjwýnh kabēnh kajgo? Kati. Metīndjwýnh kabēnkõt me kwýbê Metīndjwýnh krakumrēx. Djām mebê idjaer kunī ne Metīndjwýnh kute meo kra? Kati. Me kwýbit. ⁷ Nàr, djām Abraão djō'ā me ar ba kunī ne Metīndjwýnh kute memā,

—Me abê Abraão tām djwýkumrēx, anhyro ba? Kati. Me kwýmābit. Nām Abraōmā kum,

—Idjak kurūm dja atām djwý apõx, ane.

⁸ Mýj'ā ne gwaj kabēnh ja ma? Bir, amrēbê: me bakukāmāre Abraão ta ne amikabēnkõt õ apēnh kajgomā Imaēr dji nhym kato. Djām kra Imaērmē õ'ā tām djwý apõxmē djā ne Metīndjwýnh me jao krakumrēx? Kati. Metīndjwýnh kute kabēnh pydjin arēnh kõt ne prökumrēxmā Idjak dji nhym arým kato. Nhym kam Metīndjwýnh arým o krakumrēx. Kra Idjakmē kam tām djwý apõxmē ne Metīndjwýnh meo krakumrēx.

⁹ Arým ne Abraōmā kum,

—Dja ba ĩ bõx nhym Xara arým kra, ane. Metīndjwýnh kute kabēnh pydjin arēnh ne ja. Nhym kam arým kra kato nhym Metīndjwýnh amikabēnkõt arým o kra.

¹⁰ Nhym ajtekam me banhingēt Idjak Rebekamā kra ar kudji nhym tujarõ rā'ākam Metīndjwýnh arým kra ar'ā amim karõ. ¹¹ Ar rwýk kētri. Ar mex nàr ar axwe kētri ne arým ar'ā amim karõn Rebekamā kum,

“Kutewa dja kutapumā apē”, ane.

Pi'õkkam kute me bakukāmāremā ar arēnh kõt ne ā Rebekamā ane. Ne memā kum,

“Imā Djako kīnh. Nhym be, imā Ixau kīnh kêt”, ane.

Djām mexkam ne kum Djako kīnh? Kati. Djām axwekam ne kum Ixau kīnh kêt? Kati. Kute ar'ā amim karõ kõt kum Djako kīnh ne kum Ixau kīnh kêt. Idjujarēnhja ne me kunī'ā amijakre. Mýj dja gwaj me kunī'ā amim arēnh kuma? Bir, dja gwaj amim,

—Be, Metīndjwýnh ne amikabēnh kõt arým amijo me utā. Kute me kētri me'ā amim karõ kõt ne arým amijo me utā. Djām me ta mexkõt ne amijo me utā? Kati. Amikabēnh kõt. Kute amiwýr me 'wýr djwýnh ta amikabēnh kõt ne kute amijo me utār, ane. Tām dja gwaj idjujarēnh ja markam amim arēnh maro baba.

¹⁴ Metīndjwýnh ta kute amijo me utār. Me kator kētri kute amijo me utār. Kute amim me'ā karõ kõt kute amijo me utār. Djām kam gwaj ba baje amim,

—Be ga, Metīndjwýnh kute katāt amijo ba kētja pumū, anhyrmā? Arkati. Metīndjwýnh katāt ry tipdji.

¹⁵ Ga, Metīndjwýnh amrēbê: me bakukāmāre Mōjdjē mē kum,

“Ba dja ba amim me'ô'ã karõn tu imã kaprĩ. Ba dja ba amim me'ô'ã karõn tu imã kĩnh.”

Nãm ã Metĩndjwỳnh me bakukãmãremã ane.

¹⁶ Mỳj ne gwaj kabẽn ja burũm kuma? Bir, djãm me'õ ta kum kĩnh nhym kum kaprĩ? Kati. Nàr, djãm me'õ ta kum apê nhym kum kaprĩ? Kati. Metĩndjwỳnh ta ne tu kum me kaprĩ. Tãm ne gwaj Metĩndjwỳnh kabẽnja burũm kuma. ¹⁷ Amrêbê: me bakukãmãre ar bari ne Metĩndjwỳnh Parao'ã amakkre kêt mẽn ajte o bikẽnho dja. 'A amakkre kêt mẽnho ãmri ne kum,

“Mỳj kadjy ne ga anã kurũm ruw ba ajo ikato? Bir, ije ajã ajamakkre kêt mẽn ne ajo ibikẽn kadjy. Ije me kunĩmã akam itỳxo amirĩt kadjy ne ba ajo ikato.

Apỳnh pyka kunĩkõt dja me iraxmã katon abenmã irax ne ipyma jarẽ. Ja kadjy ne ba ajo ikato. Me kute ipyma: mar kadjy. Kadjy ne ba ajo ikato.”

Nãm ã Parao'ã ane nhym me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. ¹⁸ Arỳm ne ba Rebeka'ã ajarẽn ajte Mõjdjê'ã ajarẽn ajte Parao'ã ajarẽ.

Mỳj dja gwaj Metĩndjwỳnh kute kam arkum kabẽn jarẽn burũm kuma? Mỳj'ã ne amijakre? Bir, Metĩndjwỳnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam amikabẽnkõt arỳm tu kum me kwỳ kaprĩ. Tãm ne gwaj kute Rebekamã kabẽn jarẽn ne ajte Mõjdjê'ã kute kabẽn jarẽn burũm kuma. Ba kam ajte Parao'ã ajarẽ. Mỳj dja gwaj Metĩndjwỳnh kute kum kabẽn jarẽnha burũm kuma? Bir, Metĩndjwỳnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam ta amikabẽnkõt ajte tu me kwỳ'ã amakkre kêt rẽ. Tãm dja gwaj Paraomã kabẽn burũm kuma.

¹⁹ Djãm ar ajõ imã,

—Metĩndjwỳnh kute ã amim me'ã karõo anhỳrkam mỳj me'õ ne kubê àptarmã? Arkati. Metĩndjwỳnh ta kute me'ã amakkre kêt mẽnhkam ne ren memã axwe jarẽn kêt. Mỳkam ne memã axwe jarẽ? ane. Djãm ajte ã imã anhỳrmã? ²⁰ Kati. Kwãrĩk wãnh mỳjwã wã jarẽn kêt. Pykabê ne ga ar aban angri:re ga we ajte akabẽn ajte Metĩndjwỳnh japanhmã. Nã bãm me bakukãmãre kabẽn kõt amã ane. Amrêbê ne me memã kum, “Djãm arỳm mỳjja nhipêx kute ipêx djwỳnhmã kum, ‘Mỳkam ne ga ga inhipêx prãm ne kam ã ijo ane? anhỳrmã? Kati.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane. Mrãmri ne me bakukãmãre memã arẽnhkumrêx. ²¹ Ga, ngyo ngõnh nhipêx djwỳnh ta kute amim 'ã karõ kõt kute ngy kajgo jamỳnh ne o ngõnh nhipêxja pumũ. Ta mỳjja mex kadjy ngõnh nhipêx. Nàr, ajte ta mỳjja punu kadjy ngõnh nhipêx. Metĩndjwỳnhdjwỳ, kute me ipêx djwỳnh ta amikabẽnkõt tu ã meo ane. Djãm kam gwaj baje bakabẽnno apanhmã? Kati.

²² Ta amikabẽnkõt tu ã meo ane. Mekam ngyrk ne tu kute meo biknorkumrêx kadjy ne me ipêx. Me kwỳ ja'ã ne ta amim karõn amim,

—Dja ba ã me kwỳkam ingyko amirĩt ne. Nhym me kunĩ ipumũn arỳm 'itỳx ma, ane. Ne kam ajte amijã ngyrk nẽn amiwỳr me amãr 'iry.

²³ Ne kam mekam ukaprĩ kadjy me kwỳ nhipêx. Amrêbê: ne ta me'ã amim karõn amim,

—Me ja dja ba amimexo meo me: xkumrêx. Ne me kunĩmã mekam idjukaprĩo amirĩt. Me kunĩ dja me 'ã ipumũn ime: xkumrêx ma. Ja kadjy dja ba amimexo meo me: xkumrêx, ane. Djãm ta kute amim me'ã karõn ajte ã me ipêxo anhỳrkam djãm katat kute amijo ba kêt? Kati. Katat ne amijo ba. ²⁴ Ta ne tu ã gwaj badjwỳ gwaj bajo mexo ane. Ta ne amiwỳr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba. Djãm me ibê idjaerbito ba? Kati. Me aba-jtemdjwỳo ba.

²⁵ Metĩndjwỳnh ta ne amim me'ã karõ. Ne kam ta amikabẽnkõt arỳm amijo me utàn ar meo ba. Me bakukãmãre Ôdjêja amrêbê: ja jarẽ. Metĩndjwỳnh ta amikabẽnkõt kute amijo me kwỳ pytãrja jarẽ. Metĩndjwỳnh ne Ôdjêjamã kabẽn jarẽ nhym me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwỳnh ne me amã,

‘Amrêbê ije me kwỳo inhõ kêt. Nhym be, jakam dja ba memã inhõ me ja jarẽ.

Me kwỳ amrêbê imã me kĩnh kêt. Nhym be, jakam dja ba imã me kĩnh.’

Nãm ã Metĩndjwỳnh me amã ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Ôdjêja memã ane nhym me arỳm kabẽn'ã pi'òk no'òk ne. Ga, Metĩndjwỳnh ta kute amijo me bajtem kwỳ pytãrja pumũ. ²⁶ Nhym kam ta ajte memã kum,

“Metĩndjwỳnh ne me amã,

‘Pyka 'òkam me'ã ne ba memã kum,

Ije meo ikra kêt ne ja, ane. Pyka tãm kam dja me ã memã kum,

Me abê Metĩndjwỳnh tĩn ne ar baja kra ar, ane. Dja me ã ã memã ane', ane.

Metĩndjwỳnh ã me amã ane.”

Nãm ã me bakukãmãre Ôdjêja memã ane nhym me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, ajte Metĩndjwỳnh ta kute amijo me bajtem kwỳ pytãrja pumũ.

²⁷ Nhym kam me bakukãmãre Idjaij ajte amrêbê: tãm jarẽ. Metĩndjwỳnh ta amikabẽnkõt kute amijo me kwỳ pytãrja jarẽ. Idjaij mebê idjaer'ã kàj bê memã kum, “Dja mebê idjaer krãptĩ: kute mrãmri ne ngõ raxbê pyka kêt kam pykati 'ykã krãptĩ pyrãk.

Dja te me krãptĩ nhym arỳm amim me ngrêrebit pytã. Me anhybit me utã. Me kute amim mar me utã.

²⁸ Nhym me kute Metĩndjwỳnh mar kêt djwỳ. Mỳj dja me on?

Bir, Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Metĩndjwỳnh kute pykabê me axwemã pãnh jarẽnhmã. Dja meo kukrà kêt kumrêx ne katat memã pãnh jarẽnhkumrêx ne on inomã kumẽ.”

Nãm ã me bakukãmãre Idjaij memã ane nhym me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, ajte Metĩndjwỳnh ta kute amijo me kwỳ pytãrja pumũ.

²⁹ Nhym kam Idjaij ajte tãm'ã ajarẽn memã kum, “Bẽnjadjwỳr djwỳnh 'itỳxo kubê kumkati amrêbê: me axwe raxkam arỳm krĩraxbê Xõtômamẽ krĩraxbê Gomora gan pyka mẽ o amrã.

Ne ren kum me bajã ma kêt gu ren me badjwỳ arỳm mekõt bakêt. Nhym be, kati. Nãm kum me bajã ma nhym kam me badjõ'ã me anhy rã'ã, me kwỳ rã'ã ne.”

Nãm ä me bakukãmäre Idjaij memã ane. Ga, me bakukãmäre kabënja kunĩ kôt Metĩndjwýnh ta amik-abënkôt kute amijo me kwý pytär ne meo baja pumũ.

Mebê idjaer kute Kritu mar kêt.

³⁰ Mýj dja gwaj jakam abenmã arê? Bir, me bajtem ne me amrêbê kute Metĩndjwýnhmã amijo mex jabej kêt. Nãm me te kum amijo mex jabej kêt nhym Metĩndjwýnh ta arým kum me kaprĩn memã axwe kêt jarê. Me tu amim Jeju Kritu markumrêx nhym Metĩndjwýnh arým tu memã axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne.

³¹ Nhym be, mebê idjaer kute Metĩndjwýnh kukràdjã marn kôt amijo bakam djãm me arým kum axwe kêt? Kati. ³² Mýkam? Bir, me kute amim Kritu mar kêt kam. Me kute amim,

—Djãm ba dja ba amim Jeju ma got? Ba Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arým Metĩndjwýnhmã ijaxwe kêt, ane. Me kute amim anhýro bakam ne me axwe räã ne. Kam ne me kute kën me par tok nhym me rôrok pyrãk. Me kute amim Jeju mar kêt. ³³ Metĩndjwýnh ne amrêbê me bakukãmãremã kum, “Ota, ba Xijãokam kën'õ nhýr. Kën wã kute me par tokkam me rôrok prãm kumrêx. Kam dja me kum kën wã kurê.

Nhym be, dja me kwý ĩ pýnhkôt tu amim markumrêx ne arým pijãm kadjy kêt kumrêx.” Nãm Metĩndjwýnh ä memã ane nhym me arým ĩã pi'ók no'ók ne. Kritu'ã ne kën jakren arê nhym me kum kurêmã. Nhym kôt mebê idjaer ä kum kurên mar kêt o ane.

10 Akmere, àpnhĩre ar, imã mebê idjaer kí:nh. Mebê inhõbikwakam imã me kính. Metĩndjwýnh ren amim mebê idjaer kunĩ pytã ba ren mekam ikĩnhkumrêx. Nã bãm mã Metĩndjwýnhmã kum,

—Gop amim me utã. Gop amim me utã, anhýro iba.

² Ba ne ba amrêbê mekam ar iban prĩne me omũ. Kam djãm me Metĩndjwýnhmã àpênh prãm ngri got? Me kum àpênh prã:m. Me te kum àpênh prãm ne kute Metĩndjwýnh mar kêt. Me arík ar kupa'ã ba. ³ Metĩndjwýnh ta ne memã kum,

—Me kute amim Kritu markam dja ba memã axwe kêt jarê nhym me arým imã mex ne, ane. Nhym me atekam ajte mar kêt ne amim,

—Djãm ba ije amim Jeju marmã got? Kati. Ba dja ba ijaxwe kêt. Ba dja ba Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt ne Metĩndjwýnhmã imex ne, anhýro ba.

⁴ Djãm gwaj ba baje amim,

—Djãm ba ije amim Jeju marmã got? Kati. Ba dja ba Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arým Metĩndjwýnhmã ijaxwe kêt, anhýrmã? Djãm gwaj baje ä amim anhýrmã? Kati. Kritu ta ne gwaj bakadjy prĩne kukràdjã man kôt amijo ba me:xkumrêx. Gwaj baje Kritubit mar ne tu amim markumrêx nhym Metĩndjwýnh arým tu gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým kum bamex ne.

Mýj dja me nën arým axwe kêt?

⁵ Me bakukãmãrebê Môjdjê ne amrêbê: memã kum, “Dja me katãt kukràdjã man kôt amijo ban kam arým tĩn ne ar ba räã: räã ne”, ane.

Kute memã ja jarênham mýj dja me nën arým axwe kêt? Bir, dja me katãt kukràdjã man kôt ar amijo ban arým axwe kêt. Ja ne Môjdjê amrêbê memã arê.

⁶ Nhym be, ajbir jakam me kute tu amim Jeju markumrêx, nhym Metĩndjwýnh arým tu memã axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne. Gar akwý ne gar arík amim,

—Mýj me'õ godja kãjkwa djwýnhmã wabi? Ne ren me'õ kãjkwamã wabin ren iwýr Krituo ruw ba ren kôt omũn tu amim markumrêx, ane. Kwãrĩk wãnh ja jarênh kêt. ⁷ Gar akwý ajte arík amim,

—Mýj me'õ godja me tyk ba djãkam ruw? Ne ren me'õ me tyk ba djãkam Kritu'ýr ruw ne ren iwýr o wabin iwýr o bõx ba ren tu amim markumrêx, ane. Kwãrĩk wãnh ja jarênh kêt. Mýkam dja gar ja jarênh kêt? Bir, arým ne me ar amã Kritu'ã ajarê gar arým ama. Ne kam ajte tu amim markumrêx kêt. ⁸ Metĩndjwýnh ne me bakukãmãremã kum,

“Djãm onĩj ikabën nõ? Kati, arým ne akadjwýnhbê nõ. Ajajkwa kôt ne ga memã arê nhym ajajkwakam nõn adjumar djã kadjwýnhbê nõ”, ane.

Kabën ja ne bar kãj bê memã arê. Dja me kwý tu amim kabënja mar ne amim Kritu markumrêx. Ja kadjy ne bar memã kabën ja jarê. ⁹ Nã bãm ar memã kum,

—Dja gar amibu'ã memã amijarên memã kum, “Mrãmri Jejubê inhõ Bënjadjwýr djwýnhkumrêx”, anen ajte ar adjumar djã kadjwýnhbê amim, “Mrãmri ne Metĩndjwýnh akubyn Jejuo tĩnkumrêx”, ane nhym arým amim ar apytã, ane. Ar ikabën ja ne bar memã arê.

¹⁰ Mýkam? Bir, me umar djã kadjwýnhbê ne me tu amim markumrêx nhym arým tu memã axwe kêt jarê nhym me arým kum mex ne. Ne kam amibu'ã memã amijarên memã kum,

—Arým ba tu amim Jeju markumrêx, ane nhym arým amim me utã. ¹¹ Me bakukãmãre kabën kôt ne ba ar amã ikabën ja jarê. Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum,

“Djãm me kute tu amim markumrêx nhym Metĩndjwýnh kute amim me utãr kêt nhym me arým pijãm? Kati.

Djãm me kute amim, ‘Ba arým tu amim Metĩndjwýnh markumrêx nhym arým ibê kajgo’, anhýrmã? Kati. Me kwý ĩ pýnhkôt kute tu amim markumrêxja dja Metĩndjwýnh arým me utãrkumrêx.”

Nãm ä me bakukãmãre memã ane nhym me arým ĩã pi'ók no'ók ne. Ga, me kute tu amim markumrêx nhym kute amim me utãrja pumũ. Mrãmri me kabënkumrêx. Ba kôt ar amã ikabën jarê.

¹² Djãm kam kute mebê idjaerbit pytär ne kute amũ me bajtembê kreguja pytär kêt? Kati. Kute me bajtemdjwý pytär. Mýkam? Bir, Bënjadjwýr djwýnh ne pydji:n me kunĩmã bënënjadjwýr rax. Mebê idjaermã Bënënjadjwýr ra:xi. Me bajtemmã Bënënjadjwýr ra:xi. Me ĩ pýnh

kôt me kute kum amijo à'wÿrja ne Bënjadwÿr djwÿnh kute apÿnh meo djuw mex. Ô mÿjja kume:xo meo djuw mex. ¹³ Me bakukâmäre ne me amrêbê: ã memã ane. Nãm me memã kum,

“Me kwÿ ĩ pÿnhkôt dja me Bënjadwÿr djwÿnhmã amijo a'uw ne kum, ‘Ipytà’, ane nhym arÿm me utà.”

Nãm ã me bakukâmäre memã ane. Ga, me bajtemdjwÿ kute tu amim Jeju markumrêxja pumÿ. Metÿndjwÿnh kute amim me adjwÿnhdjwÿ pytarja pumÿ. Mrãmri ne me kabênkumrêx ba me amã arênhkumrêx.

¹⁴ Nhym be, me kute amim Jeju kamnhÿx kêtkam djãm me kute kum, “Jeju ipytà”, anhÿrmã? Kati. Ne ajtekam me kute Jeju'ã ujarênhja mar kêtkam djãm me kute amim kamnhÿxmã? Kati. Ne ajtekam kraxje me kute memã Jeju'ã ujarênh kêtkam djãm me kute marmã? Kati. ¹⁵ Ne ajtekam me kute me'ÿr me anor kêtkam djãm me kute memã Jeju'ã ujarênhmã? Kati. Nhym be, Metÿndjwÿnh arÿm me'ÿr me kwÿ jano nhym me arÿm kàj bê memã 'ã ajarê nhym me kum kí:nhkumrêx. Me bakukâmäre kabên kôt ne ba ar amã ja jarê. Amrêbê: me bakukâmäre memã kum,

“Kritu'ã ujarênh ny, kôt me umar mexja. Apÿnh mÿjja mex'ã me ujarênh nyja. Ujarênhkam me kí:nhkumrêxja. Djãm kute memã 'ã ujarênh ny jao mrãnh djwÿnh mex ngri got? Me'ÿr bôxkam me kum kí:nhkumrêx.” Nãm ã me bakukâmäre memã ane. Ga, me kwÿ kum kí:nhkumrêxja pumÿ. Mrãmri me kabênkumrêx.

¹⁶ Nhym be, djãm mebê idjaer kunĭ ne me arÿm Kritu'ã ujarênh ny ma? Djãm me kunĭ arÿm Krituo aminhõ? Kati. Mebê idjaer kunĭ kute Krituo aminhõ kêt. Me bakukâmäre Idjaij ne amrêbê: me arê. Me kute amim mar kêtja jarê. Nãm memã kum,

“Nhÿnh got me'õ kute tu amim ar ikabên markumrêx?”

Nãm me bakukâmäre ã mebê idjaer jarêho ane. Ga, me kute amim mar kêtja pumÿ. ¹⁷ Bir be, kam me kute memã Metÿndjwÿnh kabên jarênhkambit ne me arÿm kuman tu amim markumrêx. ¹⁸ Djãm arÿm ne me mebê idjaermã 'ã ujarênh ny jarê nhym me arÿm kuma? Nà, arÿm. Amrêbê: ne me bakukâmäre memã arê nhym me arÿm kuma. Nãm me memã kum,

“Apÿnh me ba djà kunĭkôt ne me me kabên ma. Djãm jakambit ne me kuma? Kati. Orĭ:nãdjwÿ ne me arÿm kuma.

Apÿnh me ba djà kunĭkôt ne me arÿm me'ÿr kabêno bôx ne arÿm memã arê nhym me arÿm kuma.”

Nãm me bakukâmäre ã memã ane. Ga, mebê idjaer arÿm kute Kritu'ã ujarênh ny marja pumÿ. ¹⁹ Ba ajte me amã arê. Mÿj'ã ujarênh ny kute amijakreja djãm me kute mar? Nà. Me kute mar. Ne kam me kute mar kajgo. Metÿndjwÿnh ne amrêbê mebê idjaermã amikabên jarê. Me bajtem'ã memã amikabên jarê. Nhym Môjdjê arÿm kabên man amÿ Metÿndjwÿnh kukwakam me bakukâmäremã arên memã kum,

“Metÿndjwÿnh ne me amã,

‘Me aje me'ã, Me kakrit, anhÿrja. Me ja dja ba amim me utà. Dja ga me kam te ga aje me uràk prãmje an-

gryk ne. Ne aje me'ã, Me no kêt, anhÿr ja. Me ja dja ba amim me utà. Dja ga me kam te ga aje me uràk prãmje me amim angry:k ne.’

Nãm ã Metÿndjwÿnh me amã ane.”

Nãm ã me bakukâmäre Môjdjê mebê idjaermã ane.

²⁰ Ne kam me bakukâmäre Idjaijdjwÿ kum mebê idjaer pyma kêt ne ajte me bajtem'ã memã ajarê. Metÿndjwÿnh ne kum amikabên jarê nhym kukwakam arÿm me bakukâmäremã kum,

“Metÿndjwÿnh ne me amã,

‘Me kute ijabej kêt ja ne me arÿm imã kato. Ba ne ba memã amijo amirĭt nhym me arÿm imã kato. Me kute ijabej me kukjêr kêtjamã ne ba amijo amirĭt.’

Nãm ã Metÿndjwÿnh me amã ane.”

Nãm ã Idjaij me bajtem'ã mebê idjaermã ane. ²¹ Nhym Metÿndjwÿnh ajte mebê idjaer'ã memã kum,

“Me kute aminhirôbê ikabên rênh ne amakkre kêt.

Me jamã ne ba kryràem te ipa koror ne amiwÿr me kam amako iku'ê: nhym ijã akamãt nhym me kute imar kêtkumrêx.”

Nãm ã Metÿndjwÿnh mebê idjaermã ane. Be ga, mebê idjaer arÿm kute Kritu'ã ujarênh ny mar ne mar kajgoja pumÿ.

Metÿndjwÿnh kute amijo me anhybit pytar.

11 Kam djãm arÿm ne Metÿndjwÿnh õ mebê idjaer kunĭ kanga? Arkati. Ga, badjwÿ ibê mebê idjaer 'õja pumÿ. Nhym bê ne badjwÿ kute ikanga. Ibê Abraão tàmdjwÿ'õ. Tàmdjwÿ Bënjamĭn djõ'ã ne ba ika-to. Ba ibê idjaerkumrêx nhym kute ikanga kêt.

² Metÿndjwÿnh ne me kunĭ kêtri amijo me kwÿ pytà. Kute amijo mebê idjaer kwÿ pytar ja ne kute me kanga kêt. Me bakukâmäre Erij ne amrêbê Metÿndjwÿnhmã mebê idjaer'ã kabên ne 'ã ajarê. Nhym me arÿm kabên'ã pi'òk no'òk. Erij kabên dja gar ama. Nãm arĭk amim,

—Arÿm ne me kunĭ Metÿndjwÿnh kanga, ane. ³ Ne kam Metÿndjwÿnhmã kum,

“Bënjadwÿr djwÿnh, arÿm ne me akukwakam kabên jarênh djwÿnh kunĭ pa. Ne arÿm apÿnh anhõ ki djari kungrà. Ba kam ipydjin ar iba nhym me kute badjwÿ ibĭnmã ijabej ar ba.”

Nãm ã Erij kum ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne.

⁴ Nhym mÿj ne Metÿndjwÿnh me bakukâmäre Erijmã arê? Bir, nãm kum,

“Ba ne ba amim me krãptĭ: pytà. Me'ã akre kubê 7.000 kute bajbit amim imarkam ne me Baaumã kõnkrão krĭ kêt ne kute kum amijarênh kêtkumrêx ba arÿm amim me utà.”

Nãm ã Metÿndjwÿnh me bakukâmäre Erijmã ane nhym me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Be ga, amrêbê: mebê idjaer kwÿ kute amim Metÿndjwÿnh mar tÿxja pumÿ. Me anhy kute amim mar tÿx. ⁵ Ajbir jakamdjwÿ mebê idjaer janhy kute amim Jeju Kritu mar tÿx. Ta ne me kêtri tu kum me anhy kaprĭn amijo me utà nhym kam me kute amim mar tÿx. ⁶ Djãm me ta kute katãt kabên mar ne kôt kute amijo ba pãnh ne Metÿndjwÿnh amijo me utà?

Kati. Ta ne me kêtri tu kum me kaprĭn arÿm amijo me

utà. Nām ren me kute arým kum o pānhkam ren amijo me utà djā ne ren kam tu kum me kaprī? Kati. Kam ren tu kum me kaprī kêt. Nhyim be, kati. Tu kum me kaprīkumrëxkam ne me kute kum o pānh kêt.

Mebê idjaer kräptī jamakkre kêt.

⁷ Kam, djām gwaj baje amim,

—Metīndjwýnh ne arým õ mebê idjaer kanga, anhýr-mā? Kati. Mebê idjaer ta te kute Metīndjwýnhmā amijo mex jabej ar ban axwe rā'ā ne. Ne kam Metīndjwýnhmā mex kêt ne. Nhyim be, Metīndjwýnh kute me kêtiri amijo mebê idjaer kwý pytār ja ne me arým Metīndjwýnhmā mex ne. Nhyim kam mebê idjaer 'ā kātāmja Metīndjwýnh arým me'ā amakkre kêt mē.

⁸ Me bakukāmāre kute amrëbê: me'ā pi'òk no'òk kòt Metīndjwýnh ā meo ane. Kamā ne me bakukāmāre memā kum,

“Metīndjwýnh ne me'ā kàptī mē. Nām me te non no kêt. Te me amak krekren kute mar kêt.”

Nām ā me bakukāmāre memā ane nhyim me jakam amakkre kêt rā'ā. ⁹ Nhyim me bakukāmāre Dawi ajte memā tām jarē. Me amakkre kêt nhyim 'ā memā kum,

“Me kute ate krān àkur raxbit markam gē Metīndjwýnh me aërbê memā axweo pānh.

Gē me te: aminêje amijo ane. Kute mrāmri ne mrybê ka'ê aërbê kute unênh pyrāk, nhyim kute kën me aërbê kute me tok nhyim me rôròk pyrāk.

¹⁰ Gē me amakkre kêt ne no kêt gē me kaprī pymaje ibôn mrānh rā'ā: rā'ā ne.”

Nām ā me bakukāmāre Dawi me amakkre kêt'ā memā ane.

Kute me'ā pidjô jakren 'ā memā ujarënh.

¹¹ Ba kam ar amā arē. Mebê idjaer ne me kum Jeju kính kêt ne arým axwe. Kute mrāmri ne kute kën me par tok nhyim me rôròk pyrāk. Me kum kính kêt kam djām Metīndjwýnh tu kute me kangakumrëxmā? Arkati.

Nhyim be, arým me kum Jeju kính kêt kam ne Metīndjwýnh arým me bajtem'yr akëx ne arým amim me utāro dja. Mebê idjaer ne mebê idjaer kêtjamā me bajtem jarëho ba nhyim Metīndjwýnh arým me'yr akëx ne me utāro dja. Dja amim me bajtem pytāro dja nhyim mebê idjaer arým omū. Kute me bajtem pytār kòt omū:n arým amim ngryk ne. Me te ta kute me urāk prāmje amim ngryk ne. Ne amim,

—Je tô mykam ne ba me imā Jeju kính kêt? Ga, Metīndjwýnh kute me bajtembit pytārja pumū, ane.

¹² Nām me kum Jeju kính kêt nhyim me kute Jeju mar arým amū me bajtemjamā Jeju'ā ajarē. Apýnh me ba djā kunīkòt ne me memā arē nhyim me arým tu amim markumrëx. Nhyim kam Metīndjwýnh arým amim me utā. Nhyim kam me arým kí:nhkumrëx. Nhyim be, mebê idjaer kum Jeju kính kêt kam ne me kính kêt kumrëx.

Nhyim be, mebê idjaer kute meo me bajtembit, me bajtembit ne Metīndjwýnh amim me utā. Kute amim

me utārkam ne me kí:nhkumrëx. Kam godja mebê idjaer amim ngryk ne ī akubyn Metīndjwýnh'yr amijo akëx jabej ne tu amim Jeju markumrëx jabej. Me kute tu amim Jeju markumrëxkam dja me kí:nhkumrëx. Dja me kího me bajtem jakrenh me:x ne.

¹³ Me abajtemmā ne ba ikabën. Kritu ne me abajtemmā ijano. Ije me amā Kritu'ā idjujarënh kadjy ijano. Ije me amā Kritu'ā idjujarënhkam ikính ne mebê idjaermā me akam ikính jarënh kume:x. ¹⁴ Nā bām inhō me wýnhmā me ajarën memā kum,

—Ba me bajtemmā Kritu jarëho iba nhyim me kräptī: arým tu amim markumrëx nhyim Metīndjwýnh arým me kräptī: pytā, anhýro iba. Ba ā memā anhýro ibao ane. Nhyim godja me te: ta kute me urāk prāmje amim,

—Ga, Metīndjwýnh kute arým ikangaja pumū. Nām me bajtembit me utāro ba. Jakam dja ba tu amim Jeju markumrëx gē Metīndjwýnh arým amim ipytā, anhýr jabej. Godja me amim ngryk ne arým tu amim Jeju markumrëx jabej nhyim Metīndjwýnh arým me utā.

¹⁵ Nhyim be, jakam mebê idjaer kute amim Jeju mar kêt. Kam Metīndjwýnh arým me kanga. Nām me bajtem'yr amijo akëx ne arým amim me utāro ba. Me kute tu amim Jeju markumrëxkam ne amim me utāro ba. Nhyim be, godja mebê idjaer amim ngryk jabej ne tu amim Jeju markumrëx jabej nhyim Metīndjwýnh arým amim me utā. Kam, arým kute me utārkam mýj dja me kam nē? Bir, dja me kute mrāmri ne arým me tyk ne akubyn tīn pyrāk. Kam dja me kunī kínhkumrëx.

¹⁶ Amrëbê: ne me abenmā kum,

—Be, me kukāmākjê kukràdjā kòt ne me kute Metīndjwýnh kumrëxmā djwý kwý rënh ne kum ör. Godja djwý kumrëx me kute kum rënhja kum mex jabej nhyim kòt djwý kunīdjwý kum mex. Nār, godja pidjô jarê kum mex jabej nhyim apýnh padjwý kum mex, ane. Mrāmri ne me kute abenmā arënhkumrëx. Me bakukāmāre Abraão ne kute urāk. Abraão arým Metīndjwýnhmā mex. Kam, dja ô'ā mebê idjaerdjwý Metīndjwýnhmā mex.

¹⁷ Ba me amā arē ga me ama. Mebê idjaer ne kute pidjô djujabê pa pyrāk. Me abajtem ne ga me aje pidjô djujabê kêt pa pyrāk. Mebê idjaer kute Jeju mar kêt kam ne Metīndjwýnh arým me kangan kam arým me abajtem pytān me ajo aminhō. Kute mrāmri ne me'õ kute pidjô bàrikam pa djujabê mok ne kute pānh pa djujabê kêt jadjār pyrāk. Me ga ne ga me arým jakam tu amim Jeju markumrëx nhyim Metīndjwýnh arým me apytān me ajo aminhōn me ajo djuw mex. Me aje mrāmri ne pidjô djujabê kêt pa kute pidjô djujabê jarëkam kangô mex kaôro arija pyrāk. Mebê idjaer djwýnh kwý kute amim Jeju marmë ro'ā ne Metīndjwýnh arým me ajo djuw mex. ¹⁸ Djām me amā mebê idjaer kurëmā? Djām me aje amijo adjāmran amim,

—Be, ga, Metīndjwýnh arým mebê idjaer kangan kum me bajbit ikínhja pumū, anhýrmā? Kwārīk wānh amijo adjāmra kêt. Ga me abajtem dja ga me mrāmri amijā ikabën ma. Djām ga ne ga Metīndjwýnhmā týx

jangij got? Arkati. Ta ne amã tÿx jangij kute mrãmri ne pidjô jaré bärime pamã tÿx jangjênh pyræk.

¹⁹ Ga me ren amim,

—Be, Metïndjwÿnh ne mebê idjaer kangan arÿm me ibajtembit ipytã. Nãm me kanga kute mrãmri ne me'ô kute pidjô djujabê pa mok ne kanga pyræk. Ne kam arÿm pãnh pidjô djujabê kêt pao tÿn pidjô djujabê bärkam adjã. Nãm Metïndjwÿnh ã me ijo ane, ane.

²⁰ Mrãmri ne Metïndjwÿnh arÿm amim me apytãro ba. Nhyr be, kwãrïk wãnh amijo adjãmra kêt ne amim,

—Te me ibajtem nhyr Metïndjwÿnh arÿm me ijo kra. Me bajbit kum me imexkumrêx, anhÿr kêt. Kwãrïk wãnh ã amijo adjãmrao anhÿr kêt. Dja ga amã Metïndjwÿnh puma. Mebê idjaer kute Jeju mar kêt kam ne Metïndjwÿnh arÿm me kanga. Nãm me kanga kute mrãmri ne me kute pidjô pa djwÿnh mok ne kanga pyræk. Me ren Jeju kanga kêt nhyr ren arÿm amim me utã. Me ga ne ga me tu amim Jeju markumrêx nhyr arÿm amim me apytã. Kam, dja ga me akubyn amijo tÿn amiman amidjwÿnh adjãmra kêt. Metïndjwÿnh ta kum me akaprïkam ne arÿm me apytã. Dja ga me amidjwÿnh amra nhyr arÿm me gadjwÿ akanga.

²² Dja ga me Metïndjwÿnh kum me kaprïja ma:ro aba. Ne uma:djwÿ ma:ro aba. Mebê idjaer ne me kute amim Jeju mar kêt ne arÿm Metïndjwÿnhbê amijo akêx. Kam ne arÿm mekam ngryk. Nhyr be, me ga ne arÿm tu kum me akaprï. Dja ga me ukaprï ma:ro aba. Godja ga me ukaprïja mar kêt jabej nhyr arÿm me akanga. Dja me akanga kute mrãmri ne me kute pidjô pa mok ne wãnh kanga pyræk.

²³ Mebê idjaer arÿm kute Jeju mar kêt djwÿ godja me kwÿ arÿm Jeju'ÿr amijo akêx jabej ne tu amim markumrêx jabej. Metïndjwÿnh dja ajte meo kran me utã mrãmri ne kute amim me abajtem pytarja pyræk. Kute akubyn me utã mar mexkumrêx.

²⁴ Ga, me abajtem Metïndjwÿnh kute me apytãr ne ajo kraja pumÿ. Nãm amim me apytã kute mrãmri ne me kute pidjô djujabê kêt paja pidjô djujabêkam adjãr pyræk. Kute ã kum me akaprïo anhÿrkam djãm kum mebê idjaer kaprï prãm kêt? Kati. Mebê idjaer ne me kute mrãmri ne pidjô djujabê pa pyræk. Kum me kaprï prãm kumrêx. Kum ajte meo kra prãm kumrêx ne kum amim me utã prãm kumrêx. Kam dja me ajte kubê Metïndjwÿnh krakumrêx kute mrãmri ne amrêbê me kukãmãrebê Metïndjwÿnh krakumrêxja pyræk.

Metïndjwÿnh kute tÿmrãm mebê idjaer kunï pytar.

²⁵ Akmere ar, mebê idjaer kwÿ rax ne me amakkre kêt ba arÿm me amã me arê. Me aje mar kady ne ba me amã arê. Dja ga me aman arÿm amijo adjãmra kêt. Dja mebê idjaer djwÿnh amakkre kêt ar ba:. Nhyr kam me bajtem Metïndjwÿnh 'ÿr amijo akêx ne kôt ar amijo ba. Metïndjwÿnh ne me kÿtri arÿm amijo me bajtem kwÿ pytar. Kute amijo me utãrja kunï dja 'ÿr amijo akêx ne tu amim Jeju markumrêx nhyr arÿm me utã.

²⁶ Dja me utã nhyr kam mebê idjaerdjwÿ arÿm tu amim Jeju markumrêx, kunï: tu amim markumrêx

nhyr Metïndjwÿnh arÿm amim me kunï pytar. Ije me amã ja jarênh ne me kute mar kêt kumrêx. Mar kêt kumrêx ba arÿm me amã arê. Dja ga me aman arÿm amijo adjãmra kêt. Me bakãmãre kute amrêbê: 'ã pi'ók no'ók kôt dja ã me adjwÿnhdjwÿ pytarò ane. Kamã ne Metïndjwÿnh memã kum,

“Dja me utã djwÿnh krïrãxbê Xijão kurÿm katon amim mebê idjaer pytar. Djako djô'ã ne mebê idjaer apôx. Dja amim me utã nhyr me arÿm Metïndjwÿnhmã axwe kêt.

²⁷ Bamê mebê idjaer kukãmãremê ne bar aktã abenmã ikabênh jarênh mãmdji. Nã bãm memã kum, 'Ije memã ikabênh jarênh kôt dja ba arÿm me axwe maro aknon arÿm me kam ingryk kêt ne.' Nã bãm ã memã ane.”

Nãm ã Metïndjwÿnh me bakãmãremã ane. Ga, kute mebê idjaerdjwÿ pytar mãja pumÿ.

²⁸ Nãm me mebê idjaermã Kritu'ã ujarênh ny jarê nhyr me kum kÿnh kêt. Me kum kÿnh kêt kam ne me arÿm Metïndjwÿnh kurê djwÿnh. O kurê djwÿnh nhyr arÿm mebê amijo akêx ne arÿm amim me utãr kêt. Nãm mebê amijo akêx ne arÿm amim me bajtem pytar. Nhyr be, kum me ikukãmãre kÿnh. Kum me kÿnh kôt ne kum me ibê idjaer kwÿ kÿnh rã'ã ne. Kute me kÿtri amijo me ipytãrja kum me ikÿnh rã'ã.

²⁹ Amrêbê ne me bakãmãremã apÿnh mÿjja jarê. Ne ajte kute meo ba kady amiwÿr me ku'uww. Djãm kute kabênh jarênh ne ajte atemã kabênh 'ô jarênhmã? Kati. Djãm kute kabênh tÿm japanh ne o biknormã? Kati. Mrãmri ne tu kabênh jarênhkumrêx. Kam ne kum mebê idjaer kwÿ kÿnh rã'ã.

³⁰ Ga me abajtem ne ga me amim Metïndjwÿnh mar kêt. Amim mar kêt nhyr kam arÿm tu kum me akaprïn amim me apytã. Mebê idjaer ne me amim mar kêt nhyr kam arÿm mebê amijo akêx ne arÿm tu kum me akaprïn amim me apytã. ³¹ Nã, mebê idjaerdjwÿ ne me kute jakam amim mar kêt. Dja me amim mar kêt nhyr Metïndjwÿnh kum me akaprï kôt ajte kum me kaprï. ³² Nãm mebê idjaermê me bajtemmê arÿm axikôt amakkre kêt. Amrêbê: ne me Metïndjwÿnh kabênkôt amakkre kêt ne ta te amak mexmã. Mÿj kady ne me amakkre kêt? Bir, Metïndjwÿnh kum me kunï kaprï kady ne me amakkre kêt.

Metïndjwÿnh rax'ã ujarênh.

Ep 3.20; Kor 1.16

³³ E kum, Metïndjwÿnh ne kute mÿjja mar me:xkumrêx. Kute amim me'ã karô mar me:xkumrêx. Kute me mar mexo me barer me:x ne. Mÿj me'ô ne kute kum kator ne kute mar? Djãm me'ô amak mexo 'ÿr bôx? Ari:kati. Umaro memã kre ra:x ne me'ô umaro 'ÿr bôx kêt kumrêx. Kute me kunïo ba me:xkumrêx. Mÿj me'ô ne kute uræk? Ari:kati. ³⁴ Me bakãmãre ne me amrêbê: Metïndjwÿnh djumar'ã ajarênh memã kum, “Bÿnjadjwÿr djwÿnh kute apÿnh mÿjja marja djãm arÿm ne me'ô kute mar? Djãm arÿm ne me'ô kumrêx kum mÿjja'ã karô nhyr arÿm kôt kute mar? Ari:kati.”

³⁵ “Nãr djãm Metïndjwÿnh we me'ômã kum,

‘Ga ne ga akumrêx imã angã. Dja ba kam amã o pãnh ne’, ane? Ari:kati.”

Nãm ã me bakukãmãre Metĩndjwýnh djumar'ã ujarẽho ane. ³⁶ Ta ne kumrêx amim mýjja kunĩã karõ nhym kõt mýjja kunĩ apõx. Ta ne mýjja kunĩ nhipêx nhym apõx. Amikadjy ne ipêx ne. Gê me kunĩ 'ã kum rax jarẽnh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri ne ba ar amã arẽnhkumrêx.

Me kute Metĩndjwýnhmã aminhõr'ã memã karõ.

Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11

12 Akmere, àpnhĩre ar, Metĩndjwýnh kum gwaj bakaprĩ:kumrêx. Kum ar akaprĩ:kam dja gar kum amingã. Ga, Jeju kute Metĩndjwýnhmã aminhõrja pumũ. Nãm kum amingãn pĩte'y'ã wajêt ne arým ty. Ar gadjwý dja gar kudjwa kum amingã. Djãm me kute abĩn ne kute kum anhõrmã? Kati. Ar ga dja gar atĩn ne prĩne kum amijã ma gê ar akam kĩnh ne ar ajo aminhõn ar ajo ba. Æ kum aminhõro anen kam arým katãt Metĩndjwýnh kabẽn markumrêx ne kõt amijo abakumrêx. Ja ne mexkumrêx.

² Djãm me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kute ar ajo amipyrãk ne amikukràdjã punu kõt kute ar ajo bamã? Kati. Kwãrĩk wãnh mekõt amijo aba kêt. Dja gar mebe adjumar djã nyn atemã akabẽn nybit ma. Mýj kadjy? Bir, Metĩndjwýnh ne arým ar ajã kabẽn mex jarẽ. Nãm amim ar ajã karõn kabẽn mex jarẽ. Dja gar atemã akabẽn nybit man arým amijã Metĩndjwýnh kabẽn mexja ma. Ne kam kabẽn mex kõt ar amijo aban prĩne kum amex. Kum amex nhym arým akam kĩnhkumrêx. Ja kadjy dja gar mebe atemã adjumar djã nyn atemã akabẽn nybit ma.

³ Ba ar akunĩmã ikabẽn jarẽ. Djãm amikukwakam ne ba ar amã arẽ? Kati. Metĩndjwýnh ta ne tu kum ikaprĩn arým imã ikabẽn'ã karõ. Kõt ne ba ar amã ikabẽn jarẽ. Ar anhĩ pýnhkõt ar amã arẽ. Ar gadjwý ne Metĩndjwýnh arým ar amã adjãpênh djã'ã karõ. Ar aje adjãpênh djã markam dja gar mã amim Metĩndjwýnh rax ma. Kwãrĩk wãnh arĩk amim, “Be, iraxkumrêx”, anhýr kêt. Dja gar katãt amim,

—Be, nã bãm tu amim Metĩndjwýnh markumrêx nhym arým imã idjãpênh djã ja'ã karõ ba kabẽnkõt maro iba, ane. Djã gãm me ã amimaro ane.

⁴ Ga, gwaj banhĩ pýnhja pumũ. Gwaj banhĩ pýnhkõt badjãpênh djã krãptĩ. Gwaj baparkam bamrãnh djã. Gwaj banhikrao baje mýjja kupênh djã. Ne gwaj bakrãkam banhõ mýjja mar djã. Ne gwaj banokam baje mýjja pumũnh djã. Ne gwaj bajamakkrekam baje mýjja mar ne kupênh djã. Gwaj banhĩkam badjãpênh djã krãptĩ. ⁵ Ga, Kritudjwý. Te gwaj bakrãptĩ gwaj baje amim Kritu markam baje kumẽ banhĩ pydji pyrãk. Djãm gwaj bamã aben jabê kêtã? Djãm gwaj apýnh ar babamã? Kati. Gwaj banhĩ pýnhkõt abeno banhõbikwa.

⁶ Metĩndjwýnh tu kum gwaj bakaprĩkam gwaj abeno banhõbikwan banhĩ pýnhkõt apýnh badjãpênh djã. Metĩndjwýnh ta ne gwaj bamã badjãpênh djã'ã karõ

gwaj maro baba. Gwaj banhĩ pýnhkõt apýnh Metĩndjwýnhmã badjãpênh djãn kum badjãpênh ar baba.

Godja me'õ Metĩndjwýnh kukwakam kabẽn jarẽnhja mar jabej gê kute amim Metĩndjwýnh mar kõt memã arẽ. ⁷ Nãr, godja me'õ me kadjy mýjja 'õ kupênh mar jabej gê me kadjy kupê. Nãr, godja me'õ memã Metĩndjwýnh kukràdjã jarẽnh mar jabej gê arẽ. ⁸ Nãr, godja me'õ kute 'ã memã karõ mar jabej. Me kute amim Jeju mar rerekre jamã 'ã karõ mar jabej. Me kute amim mar týt'ã memã karõ mar jabej. Gê memã 'ã karõ ba gê me amim mar týt. Nãr, godja me'õ memã mýjja nhõr jabej gê õdjãnh ne memã kungã. Nãr, godja me'õ kute meo ba mar jabej gê meo ba 'ãno djan 'ã ukanga kêt. Nãr, godja me'õ kum me kaprĩ mar jabej. Djãm nokre kaprĩn kum me kaprĩmã? Kati. Dja nokre kĩnh ne kum me kaprĩ.

Me kum me abê'ã memã karõ.

Dju r 13.34; Xim k 1.5; Idja 13.1

⁹ Dja gar amã me abê. Kwãrĩk wãnh amijo ajêx kêt. Dja gar mrãmri amã me abê katãtkumrêx.

Godja me abenkam axwe nãr amijo axweo ba, ar ga dja gar amã axwe kĩnh kê:tkumrêx. Nãr, godja me abenkam mex nãr amijo ba mex ar ga dja gar amã mex kĩnh ne 'ã angrã: ne.

¹⁰ Kute ar amã akamy jabê pyrãk ne abenmã aprĩ:ren amã aben jabê.

Kwãrĩk wãnh gar me'ã amim,

—Gê me kumrêx imã imex jarẽ. Ba kam amipãnh ã memã mex jarẽho ane, anhýr kêt. Ar ga akumrêx dja gar memã wan tu memã mex jarẽho aba. Memã mex jarẽho aban kãjmã memã rax kamẽho aba.

¹¹ Metĩndjwýnh kadjy mýjja'õo aba'ã ar adjukanga kêt ne atýt. Dja gar Karõ man kõt amã Metĩndjwýnh jabê:n arek kadjy mýjjaõo aba.

¹² Dja gar amiwýr Metĩndjwýnh nhõ mýjja mexja kamnhĩxkumrêx. Aje amiwýr kamnhĩxkõt akĩnhkumrêx.

Dja te apýnh ar akaprĩ djãri ar ajo ba arek amim Jeju mar týt rã'ãn 'ã adjukanga kêt. 'Æ adjukanga kêt ne Metĩndjwýnhmã amijo adjãwýr rã'ã ne.

¹³ Godja Jeju nhõ me ja õ mýjja kêt jabej ar amã me kaprĩn amikutã memã mýjja kwý ngã.

Gê me ar awýr wangjê gar meo djuw mex. Ja dja gar amã kĩnh.

¹⁴ Godja me'õ ar ajo bikênh jabej gar Metĩndjwýnhmã o a'uw ne kum,

—Dja ga o djuw mex, ane. Æ kadjy kum ane. Kwãrĩk wãnh kum,

—Dja ga ijo angyrk ne o ajkê, anhýr kêt.

¹⁵ Godja me'õ kĩnh jabej ar gadjwý kõt akĩnh. Godja me'õ muw ar gadjwý kõt akaprĩn muw.

¹⁶ Dja gar axikõt akabẽn man axikõt arẽ.

Kwãrĩk wãnh amijo araxmã amijo adjãmra kêt. Ar amã me kajgo kĩnh ne ro'ã ar aba.

Kwãrĩk wãnh amim,

—Ba ne ba ijamak mex'ã ipydji, anhýr kêt.

¹⁷ Godja me'ö ar ajo ajkê kwärík wānh amipānh o abikēnh kêt.

Dja gar akabēn katāt ne katāt amijo aba gē me amim ajā,

—Be, mrāmri, tām wā ne katāt kute amijo bakumrēx, ane.

¹⁸ Ar ga dja gar me kunīmē abenmā akabēn mexkumrēx jarē ne 'ā adjukanga kêt. Nār gar te me'ömā akabēn mex jarē nhyim tu ar ajapa. Kwärík wānh rā'ā.

¹⁹ Akmere, āpnhīre ar, imā ar akīnhkam ne ba ar amā ikabēn jarē. Kwärík wānh amipānh kêt. Dja gar Bēnjadjwyr djwýnhkam ama gē ta ar ajo ngryk.

Metīndjwýnh ne amrēbê: me bakukāmāremā kum, "Ba ne ba ibê memā o pānh djwýnh. Ba dja ba ajo ingryk ne o pānh. Kwärík wānh amipānh kêt."

Nām ā Bēnjadjwyr djwýnh memā ane. Kam dja gar kam ama. ²⁰ Nhyim kam ajte memā kum,

"Kam godja akurē djwýnh kum prām jabej ga kum mýjja ngā gē kukrē. Godja kum kōr jabej ga kum ngō ru gē o ikō.

Dja ga ane nhyim ta arým amiman amim ngryk jabej ne ajo öbikwa jabej."

Nām Bēnjadjwyr djwýnh ā me bakukāmāremā ane. Kam kwärík wānh amipānh kêt.

²¹ Me kute ar ajo bikēnhkam djām mekōt ajaxwemā? Kwärík wānh mekōt ajaxwe kêt. Ar ga dja gar adjukaprīo meo djuw mex.

Me kute me bēnjadjwyr kabēn kōt amijo ba'ā memā karō.

Xit 3.1; Ped k 2.13

13 Pykakam me bēnjadjwyr rūnh me kute katāt amijo ba'ā kute memā karōkam dja gar me kabēn mar tỳx ne kōt ar amijo aba. Nhyñh ne bēnjadjwyr'ö Metīndjwýnh kute ar kêt. Nām me bēnjadjwyr kunī pumjuw. ² Gēdja me'ö kum ö bēnjadjwyr kurē jabej. Djām ö bēnjadjwyr kajgo ne kum kurē? Kati. Kajgo kêt. Metīndjwýnh ne 'ā bēnjadjwyr mē. Me kum kurē dja Metīndjwýnh arým memā axwe pānh jarē.

³ Djām me mexkam kum krākamngōnh nhō bēnjadjwyr pyma? Kati. Me axwekambit kum uma. Ar amā uma kêt kadjy mýj dja gar nē? Bir, dja gar amextiren ar aba nhyim arým ar amā mextire jarē. ⁴ Mýj kadjy dja gar kabēn ma? Bir, ar amextiren ar aba kadjy ne me ar amā krī. Metīndjwýnh ne ar akadjy me'ā ö àpēnh rē nhyim me ar amā krī. Nhyim be, godja gar ajaxwe jabej on atīn prām. Djām kute amijā kàxdjwa kajgo nhōrn kute o ba kajgo? Kati. Metīndjwýnh ne me àpēnh'ā me kurē kute kukwakam àpēnhmā, me badjumar mex kadjy àpēnhmā. Kam dja me'ö axwe nhyim arým kam ngryk nhyim arým tokry. Kadjy ne me bēnjadjwyr nhō kàxdjwa kajgo.

⁵ Kam dja gar tu me kabēn ma. Djām ar amā umakambit? Djām kambit dja gar kabēn ma? Kati. Ar ga ne gar aje anhökre kadjwýnhbê 'ā amim,

—Pykakam anhö bēnjadjwyr kabēn ma, anhyro aba. Ar akabēnja kōt dja gar me bēnjadjwyr kabēn ma.

⁶ Kam dja gar ajte amikutā me bēnjadjwýrmā ar anhö pi'ök kaprī kwý ngā. Me kute ar amā ĩpōxu'ā karō kōt memā kwý ngā. Mýkam? Bir, me mā ar akadjy bēnjadjwýrkam àpēnhkam. Metīndjwýnh ne me'ā ö àpēnh djwýnh rē. Gora ar memā angā. ⁷ Me kute 'ā ar amā karō kōt ar anhö bēnjadjwýrmā angā. Ar aje adjapēnh pānh pi'ök kaprī jamýnhja ar aje kum kwý nhōrmā. Aje me kabēnkōt amikutā kwý ngīren 'yr ne aje kum ör-mā. Kwärík wānh kubê nē kêt. Ar kum angā. Nār, gar pi'ök kaprī pānh me'öbê nēkrēx jamý. Nhyim me ar amā,

—Ar aje nēkrēx jamýnh pānh'ā akreja kōt dja gar pi'ök kaprī kwý ngā. Amikutā me bēnjadjwýrmā kwý ngā, ane. Kwärík wānh kubê nē kêt. Ar kum angā. Nār, dja me ar amā,

—Dja gar amā me bēnjadjwyr pyma, ane. Tu ar amā uma. Nār, dja me ar amā,

—Dja gar kāj mē me bēnjadjwýrmā rax kamē, ane. Tu kāj mē kum rax kamē.

Akubyn bōxkam amakbê me kum aben jabê'ā memā karō.

Mat 22.39; Dju r 15.12; Ped k 1.22

⁸ Ar aje amikutā memā anhö mýjja'ö nhōrmā kwärík wānh me bē nē kêt. Ar amā me abēmādjwý kwärík wānh me bē aminē kêt. Dja gar mrāmri amā me abēkumrēx ne arým aje Metīndjwýnh kukrādja marn kōt amijo aba mexkumrēx. Me kute katāt amijo ba'ā kute memā karōkōt kukrādja kōt gar arým amijo aba mexkumrēx.

⁹ Me bakukāmāre ne Metīndjwýnh kukwakam memā kabēn kukrādja jarēn memā kum,

"Kwärík wānh me bē prō nār mjēno adjākīnh kêt.

Kwärík wānh me'ōnh bīn kêt. Kwärík wānh adjākīnhī kêt.

Kwärík wānh me'ā ajēx kêt.

Kwärík wānh me amā me'ö nhō mýjja puro kīnh ne 'ā amim karō kêt."

Nām ā memā anen kam ajte memā kum,

"Me amā amibu'ā me ja jabê. Kute mrāmri ne ga me amā amijabēja pyrāk dja ga me ā amā amibu'ā me ja jabêo ane."

Nām ā memā ane. Ja dja gar aman ar amā me abê. Ar amā me abēkam ne gar tu Metīndjwýnh kukrādja kōt amijo aba mex. Me kute katāt amijo ba'ā kute memā karōkōt kukrādja kunīkōt gar tu amijo aba mex. Kukrādja 'ö ne 'ā kātām kêt. Ar amā me abēkam gar aje kukrādja kunī marn kōt amijo aba mexkumrēx.

¹⁰ Nhyim bē ne me kum me abēkam kute meo bikēnh. Kati. Dja gar mā amā me abējabit man arým urokam Metīndjwýnh kabēn kukrādja kunīkōt amijo aba mexkumrēx.

¹¹ Kam, ba ajte ar amā arē. Arým 'yr. Mýkam ne gar ate akrā? Ar aje mrāmri ne me öto nōr pyrāk. On ar ano tỳx. Gwaj baje tu amim Kritu kamnhīxkumrēxmo kraxkam akubyn bōxja kute onīj pyrāk. Nhyim be, kati. Gwaj bawýr bōx ne kute amim gwaj bapytār nhō akati-ja arým 'yr.

¹² Arÿm akamât kêt 'ÿr. Me axwe kumexkam kute pykakam akamât pyrâk. A'u ne gwaj bajo râm ne ja. Dja Kritu bôx nhym arÿm me mexkumrêx. Me mexkumrêxkam dja kute pykakam a'u pyrâk. Kam gwaj on wânh badjâpênh punu kute akamât kô tyk pyrâk ja kanga. Kute mrâmri ne me krâkamngôn kute amipytâr kadjy ô kâxo kubêkâ jangjênh pyrâk. Gwaj Kritu kukwakam batÿx ne katât ar amijo baba. Kritu kute gwaj bajaxwebê bamã tÿx jadjâr. Dja gwaj bamã tÿx jadjâ gwaj arÿm katât ar amijo baba. Kukwakam katât ar amijo baba ne arÿm baje mrâmri ne me kute a'ukam mrânh pyrâk.

¹³ Gwaj memã katât ar amijo baba kute a'uri me katât ba pyrâk. Djâm mekôt ar abixaêr punumã? Djâm kadjwati kangôkam † ar abibânhmã? Djâm mekôt aprô kupa'ã, amjên kupa'ã akurê abamã? Djâm mekôt ar abixaêr tÿ:x ne tu apunu raxmã? Djâm ar aje abenmã akabên punu abamã? Djâm ar aje aben nhô mÿjja puro'ã angyrãmã? Kati. Kwârîk wânh. ¹⁴ Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu mextire kôt dja gar amextiren ar aba. Ar amex ja dja gar ama. Kwârîk wânh ar aje amidjwÿnhbito kÿnh kadjy ar ajaxwe aba kêt.

Me kute Jeju mar rerekreja'ã memã ujarênh.

Mat 7.1; Rô 2.1; Xij 4.11

14 Me kwÿ kute amim Jeju mar rerekreja dja gar o anhôbikwa. Kwârîk wânh mÿjja'ô mÿr jabej ar amã kurê kêt ne 'ã amim, "Axwe", anhÿr kêt. ² Me kute ar amã,

—Dja gar ãm mry pumû, anhÿro ba. Ga kam aje amim Jeju mar tÿxkam amim,

—Kati. Ba dja ba mÿjja kunî kuro iban kam Metîndjwÿnhmã imex rã'ã, anhÿro aba. Nhym me kwÿ kute amim Jeju mar rerekren kum mry pyman djwÿbit kuro ba.

³ Kwârîk wânh ar amã kurê kêt. Ar aje mÿjja kunî kuro abakam kwârîk wânh ar amã me'ô kute djwÿbit kurja kurê kêt. Nâr ar akwÿ aje djwÿbit kurja kwârîk wânh me kute mÿjja kunî kur'ã akabên kêt ne amim, "Me axwe", anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh ta kute arÿm o krakam. Kwârîk wânh mÿjja kur mÿr jabej ar amã aben kurê kêt. ⁴ Me axwekam djâm ar ga dja gar memã axwe pânj jarê? Kati. Metîndjwÿnh dja memã axwe pânj jarê. Nâr, me mexkam djâm ar ga dja gar memã kÿnh djâ ngã? Kati. Metîndjwÿnh dja memã kÿnh djâ ngã. Djâm ar ga ne gar meo aba? Kati. Metîndjwÿnh ne meo ban me axwebê memã tÿx jangjênh ba. Kam kwârîk wânh ar amã kurê kêt.

⁵ Amrêbê me bakukãmãre ne me kute apÿnh akati maro ba. Nhym ajbir jakam dja me kute amim Jeju mar kwÿ amim, "Akati punu ne ja", anhÿro ba. Nhym ajtekam me kwÿ kute amim Jeju mar kute akati mar kêt ne amim,

—Kati. Akati kunî ne mex ne 'ô kute aben japanh kêt, anhÿro ba. Gê kam me kunî ta ï pÿnhkôt pÿne akatio

† Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibânh kunîja, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunî ne me kum kadjwati kangô jarê.

amiman ta akati ma nâr ta mar kêt. Kwârîk wânh akati'ô mÿr jabej ar amã aben kurê kêt.

⁶ Me'ô kute akati marja ta kute Bênjadjwÿr djwÿnh markam kute akati mar. Nâr, me'ô kute akati mar kêtja ta kute Bênjadjwÿr djwÿnh markam kute akati mar kêt. Ajte me'ô kute mÿjja kunî kurja ta kute Bênjadjwÿr djwÿnh markam kute kur. Ga, ta kute 'ã Metîndjwÿnhmã amikÿnh jarênhkam kute kurja pumû. Nâr, me'ô kute djwÿbit kurja ta kute Bênjadjwÿr djwÿnh markam kute djwÿbit kurja pumû. Ga, kute djwÿbit kurkam kute 'ã Metîndjwÿnhmã amikÿnh jarênh ne kute kurja pumû.

⁷ Gwaj baje amim Jeju mar kunî djâm gwaj baje amidjwÿnhbit maro babamã? Kati. Dja gwaj Metîndjwÿnh maro baban ajte gwaj babu'ã me ar baja maro baba. Gwaj batÿni dja gwaj Metîndjwÿnh maro baba nâr gwaj tyn Metîndjwÿnh ma. ⁸ Bênjadjwÿr djwÿnh ne gwaj baje markumrêx. Dja gwaj batÿn ne ar babari Bênjadjwÿr djwÿnh maro baba. Ne tyn Bênjadjwÿr djwÿnh ma. Kam dja gwaj batÿn ne ar baba jabej nâr batÿk jabej. Kwârîk wânh rã'ã. Bênjadjwÿr djwÿnh ne gwaj baje mar nhym arÿm gwaj bajo kra.

⁹ Mÿj kadjy ne Kritu tyn akubyn tÿn ne? Bir, kute me tykmê me tÿn kunîmã Bênjadjwÿr djwÿnh ne meo ba kadjy. Ja kadjy ne tyn akubyn tÿn ne.

¹⁰ Ga kam ar aje Jeju kukwakam me'ô ar akamyja mÿkam dja gar mÿjja'ô mÿr jabej ar akamymã axwe jarêh ar amã kurêo aba? Djâm ar abê memã axwe pânj jarênh djwÿnh got? Kati. Dja gwaj bakunî Kritu kabem dja nhym ta arÿm gwaj bamã bajaxwe pânj jarênh nhÿ. Kwârîk wânh ga akamymã axwe jarênh kêt. ¹¹ Amrêbê me bakukãmãre kute 'ã pi'ôk no'ôk kôt dja gwaj kabem djan amikôt kum amijarê. Nâm memã kum,

"Bênjadjwÿr djwÿnh ne memã arêh memã kum, 'Itÿn ne ar iba. Djâm itÿn ne ar iba kêt ne ba ikabên kajgo? Itÿn ne ar ibakumrêx ne ba me amã ikabên ne. Me kunî dja me ikabem kônkrão nhÿn kunî amikôt imã amijarê.'

Nâm ã Bênjadjwÿr djwÿnh ane."

Nâm me bakukãmãre ã memã anen arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. ¹² Ga, pi'ôk no'ôkja kôt gwaj banhÿ pÿnh kôt gwaj baje Metîndjwÿnhmã amikôt amijarênhmãja pumû.

¹³ Dja gar aje meo akamy kwÿja ma. Me kwÿ kute amim Jeju mar rerekreja ma. Kwârîk wânh mÿjja'ô mÿr jabej ar amã kurê kêt. Dja gar atemã amijo tên ar akamy'ã amim,

—Ba on Metîndjwÿnhmã amijangri tÿx. Ikamy ne ipumûnho ba. Nok ba ren tu ikamy nokrekam mÿjjao iban ren Metîndjwÿnhbê ikamyo akêx. Ba on amijangri tÿx. Ba ren kubê o akêx ne ren kam ije mrâmri ne mÿjja kute me par tok nhym me rôrôk pyrâk, ane. Dja gar ã amim anen ã ar akamy maro ane.

¹⁴ Nhym me kute mÿjja kurdjwÿ. Djâm me kute mÿjja'ô krên arÿm Metîndjwÿnhmã axwe? Arkati. Ja ne ba ije Bênjadjwÿr djwÿnh Jeju kabênkôt markumrêx. Nhym be, dja ar akamy kwÿ mÿjja 'ô'ã amim,

—Dja ba kukrën Metïndjwÿnhmä ijaxwe, anhÿro ba. Be, akamy jamã ne mrãmri mÿjja punu. ¹⁵ Ga kam tu akamy nokrekam mÿjja ja krë nhym kôt arÿm akam kaprÿre ne. Godja ajã amim,

—Nãm mÿjja punure krën arÿm Metïndjwÿnhbê amijo ajkë, ane. Godja ã akamy anen arÿm kaprÿ:re ne. Djãm amã akamy kÿnhkam ne ga tu nokrekam mÿjja krë? Kati. Aje amidjwÿnhbit mar. Kritu kum akamy kÿnh ne kam kadjy ty. Gadjwÿ ga ren amã kÿnh ne ren nokrekam mÿjja krën kêt. Nhym be, kati. Ga amidjwÿnhbit man amã akamy kÿnh kêt ne tu nokrekam mÿjja krën arÿm akamy ajkë. Kwãrÿk wãnh o anhÿr kêt.

¹⁶ Dja ga te mÿjja 'õ'ã amim,

—Kati. Imã ne mexkumrëx, ane. Nhym me kute ajã, "Axwe", anhÿr prãm kwãrÿk wãnh nõ. Dja ga ãm mÿjja pumÿ gë me ajã anhÿr kêt.

¹⁷ Metïndjwÿnh kute gwaj bajo bakam djã ne gwaj baje mÿjja kuro babaja mar tÿx? Nàr, djãm gwaj baje mÿjjao bakõm mar tÿx? Kati. Gwaj baje mar kajgo. Nhym be, kute gwaj bajo bakam gwaj baje bajaxwe kêt kadjy amimar. Gwaj badjumar mex kadjy baje amimar. Gwaj bakÿnh kadjy baje amimar. Gwaj baje Metïndjwÿnh Karõ maro babakam ne gwaj bakÿnh kadjy baje amimar. Metïndjwÿnh kute gwaj bajo bakam mÿjja mex ja kadjy gwaj baje amimar tÿxkumrëx.

¹⁸ Mÿkam? Bir, me mÿjja mex jao ba ne me Kritumã àpênho ba ne arÿm kãkwakam Metïndjwÿnhho kÿnh nhym pykakam me ar badjwÿ kum me kÿnh.

¹⁹ Gwaj abenmä bakabën mex ne badjumar mex kadjy amima. Gwaj abenmä Jeju'ã ajarën arÿm mar mexo amÿ aben kamë. Ja kadjy dja gwaj amima. ²⁰ Djãm ar aje me'õo akamyja mar kêt ne ar aje adjakurbit mar ne o ar aje Metïndjwÿnh bê o akëxmã? Akamybê Metïndjwÿnh nhõ àpênho. Kwãrÿk wãnh kubê o akëx kêt. Mrãmri ne me kute mÿjja kunÿ kurkam Metïndjwÿnhmä mex.

Nhym be, godja gar akamy mar kêt ne amidjwÿnhbit man arÿm tu nokrekam mÿjja'õ krë ne kam arÿm o Metïndjwÿnh bê o akëx. Aje kubê o akëxkam arÿm ajaxwe. ²¹ Djãm aje tu mÿjjao aba ne aje tu mry'õ kuro abamã? Nàr djãm ar aje tu uba kangõo akõmo abamã? Nàr djãm ar aje apÿnh mÿjja 'õdjwÿo abamã? Nàr djãm ar aje mÿjjao abakõt ar amã Metïndjwÿnh bê akamy akëx pyka kêt? Aje o abakõt aje o kubê o akëx pykakam kwãrÿk wãnh o aba kêt. Dja gar akamy man kwãrÿk wãnh o aba kêt. Nàr djãm ar aje mÿjja 'õo abakõt ar aje akamymã kaprÿ jadjàr jabej nàr ar aje akamymã Metïndjwÿnh mar rerekre jadjàr jabej? Kwãrÿk wãnh o aba kêt. Dja gar akamy ma. Kwãrÿk wãnh o aba kêt.

²² Apÿnh mÿjja'ã ne gar amim,

—Ije amim Metïndjwÿnh markam ne mÿjja ja ajmã kute kêt. Ba ren o iba ne ren ijaxwe kêt, anhÿr jabej. Amimãbit dja gar arë gë Metïndjwÿnhbit ama. Nok gar ren ar akamy mar kêt ne ren tu mÿjjao abao anen ren amim angyk ne ren amim,

—Mÿkam ne ba o iban Metïndjwÿnh bê ikamy akëx? ane. Nhym be ar aje amikam ajaxwe'õ mar kêt kam dja

gar adjumar mextire. ²³ Godja me'õ kute mÿjja'õ krën-mã amim,

—Kon. Dja ba kukrën arÿm ijaxwe jabej, anen atekam tu krën jabej. Djori kam mex? Kati. Arÿm axwe. Mÿkam? Bir, kute Metïndjwÿnh mar kêt ne tu krënkam. Me kute mÿjjao ba kunÿkõt dja me kumrëx o Metïndjwÿnh ma. Ne kam arÿm o ba. Godja me Metïndjwÿnh mar kêt ne tu mÿjjao ba jabej arÿm axwe.

Me kute Jeju mar rerekreja'ã memã ujarënh rä'ã.

Mak 10.45; Kõ k 10.24; Pir 2.4

15 Kam, gwaj baje amim Jeju mar tÿx jabej ne gwaj ren me kute amim mar rerekre jamã baprÿre.

Djãm gwaj baje amidjwÿnhbito bakÿnhho babamã? Kati. Gwaj meo kÿnh. ² Gwaj bakunÿ banhÿ pÿnhkõt amibu'ã meo kÿnh. Mÿj kadjy? Bir, me mexmä. Me kute Jeju mar mexo kute amÿ amikamënh ne mar raxmä.

³ Ga, Kritudjwÿ kute amidjwÿnhho kÿnh këtja pumÿ.

Kute amidjwÿnhho kÿnh kêt kêt ne me bakukãmäre Kritu kabën jarë. Nãm Kritu Bãmmã kum,

"Me kum akurë kêt ne me kum ikurë."

Nãm ã Kritu Bãmmã ane nhym me bakukãmäre memã arë nhym me arÿm 'ã pi'õk no'õk ne. Nhym kam tÿ:mrãm me bakamingrãnyrekam Kritu katon ar ba nhym me arÿm kum kurë. Kum kurë nhym arÿm amidjwÿnhho kÿnh kêt. Gwaj badjwÿ kwãrÿk wãnh amidjwÿnhbito kÿnh kêt.

⁴ Metïndjwÿnh ne mã me bakukãmäreo djuw mexo ba nhym me mã me'ã ajarën mã me'ã pi'õk no'õko ba. Mÿj kadjy? Bir, dja gwaj pi'õk jarën mã amijã kabën kunÿ maro baba. Ja kadjy ne me 'ã pi'õk no'õk ne. Dja gwaj amijã kabën kunÿ man arÿm tu amim Jeju mar tÿx ne. Nhym kam te apÿnh gwaj bakaprÿ djãri gwaj bajo ba gwaj tu amim Jeju mar tÿx rä'ãn 'ã badjukanga kêt. Ne kam mã amijã kabën kunÿ man te bakaprÿn akubyn bakÿnh ne. Bakÿnh ne arÿm amiwÿr kamnhÿx tÿx. Ja kadjy ne me me bakukãmäre'ã ajarën me'ã pi'õk no'õk ne.

⁵ Metïndjwÿnh ne kute amijamãr 'iry ne kute memã tÿx jangjën nhym me kute amim mar tÿx ne kÿnh. Nã bãm mã kum ar ajo a'uw gë ar amã akabën mextire jadjã. Ar aje Jeju Kritu kôt ar amijo abakam gë ar amã akabën mextire jadjã gar axikõt abenmä akabën mextire jarë. ⁶ Ne kam axikõt anhõkre kadjwÿnhbê Metïndjwÿnh ra:x ne uma:ja man arÿm me kunÿmã arënho amirÿt ne. Ja kadjy ne ba ã Metïndjwÿnhmä ar ajo idjã'wÿro ane. Metïndjwÿnhbê ne Bënjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu Bãm.

Metïndjwÿnh kum me bajtemdjwÿ kÿnh.

Kar 10.34; Rõ 9.24; Gar 3.28; Ep 2.16

⁷ Kam dja gar abeno anhõbikwa kute Kritu gwaj bajo õbikwa pyrãk. Ar aje memã Metïndjwÿnh raxo amirÿt kadjy ar abeno anhõbikwa.

⁸ Ba kam ajte ar amã arë gar ama. Kãkwakam Metïndjwÿnh ne amrëbê mebê idjaer kukãmäremã mÿjja jarë. Me my kã rënhjamã arë. Nãm memã apÿnh mÿjja jarënh mãmdji. Nhym kam kôt Jeju Kritu nã

kurûm katon ar ba. Me bakamingrãnyrekam ar ba. Ar ba:n arÿm mebê idjaermã àpênh ar ba. Metĩndjwÿnh kute me bakukãmãremã apÿnh mÿjja jarênh kôt ne memã àpênh ar ban mÿjja nhipêxo ba. Nhyr me arÿm omÿn amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwÿnh kabênkumrêx. Ga, Jeju arÿm kôt memã àpênh ar baja pumû. Metĩndjwÿnh kute me bakukãmãremã arênh kôt àpênh ar baja pumû. Nãm me Jeju pumûn arÿm ã amim ane.

⁹Jeju memã mÿjja pumûnh kêt nhipêxo ba:, me punuo mexo ba: nhyr me bajtemdjwÿ arÿm omÿ. Me kute Metĩndjwÿnh raxmã kator ne abenmã kum,

—Djãm Metĩndjwÿnh ukapřĩ ngri got? Mrãmri ne ukapřĩ:kumrêx, anhÿr kadjy. Ja kadjy ne me bajtemdjwÿ arÿm mÿjja pumûnh kêt kwÿ pumû:. Djãm mebê idjaerbit ne me kute Metĩndjwÿnh raxmã katorn kum rax jarênhmã? Kati. Me bajtemdjwÿ ne me kute raxmã katorn kum rax jarênhmã. Me bakukãmãre ne amrêbê: ja jarê. Me bajtem kute Metĩndjwÿnhmã rax jarênhja jarê. Kritu kãjkwakam Bãmmã amijarêh kum,

“Me bajtem nhipôkri dja ba memã ajã idjujarêho amirĩt ne apymãã ngre.”

Nãm ã Kritu Bãmmã me bajtem jarêho ane nhyr me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. ¹⁰Nhyr kam me bakukãmãre 'ôdjwÿ me bajtemmã kum,

“Me abajtem, me on ô me wÿnh kôt akĩnhkumrêx.”

Nãm ã memã ane nhyr me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne.

¹¹Nhyr kam me bakukãmãre 'ôdjwÿ me bajtemmã kum,

“Me abajtem kunĩ dja ga me Bẽnjadjwÿr djwÿnhmã mextire jarê.

Apÿnh me aba djã kunĩkôt ar abaja kum mextire jarê.”

Nãm ã me bajtemmã ane nhyr me ajte 'ã pi'ôk no'ôk ne. ¹²Nhyr kam Idjaijdjwÿ me bakukãmãremã me ajarê. Nãm Kritu'ã arê nhingrôt jakren memã kum,

“Dja me bakukãmãre Djexe tãmdjwÿ'ô kato. Tũ:mrãm me kamingrãnyrekam kato. Me kute mrãmri ne pĩ 'yr nhyr tũmrãm ajte arêkam ingrãn abatãnh pyrãk.

Dja ã tãmdjwÿ'ô katorn ar bao anen arÿm kubê Bẽnjadjwÿrbê kumkati. Ne kam arÿm apÿnh me ba djãri meo ba. Nhyr kam me bajtem arÿm tu amim kamnhĩxkumrêx.”

Nãm ã Idjaij me bakukãmãremã ane. Me bakukãmãre-ja kunĩ ne me me bajtem jarê. Metĩndjwÿnh kum me kapřĩ nhyr me kute kum rax jarênhmãja jarê.

¹³Metĩndjwÿnh ne kute memã amak bõnh nhyr me kute amiwÿr ô mÿjja mex kamnhĩxo ba. Gê ar amã ajamak bõ gar tu amim Kritu markumrêx. Ne kam arÿm kôt ar akĩnhti:ren ar adjumar mexti:re. Nhyr kam Metĩndjwÿnh Karõ ar amã atÿx jadjã gar amiwÿr kamnhĩx tÿx ne. Ja kadjy ne ba ã kum ar ajo idjã'wÿro ane.

Paur kute me bajtem kadjy àpênh'ã amijarêh.

¹⁴Akmere, àpnhĩre ar, djãm ar amex kêt ne ba ar amã ikabêh? Kati. Ar ga ne gar arÿm amextire ne ar aje Metĩndjwÿnh mar mexkumrêx. Ne kam aje abenmã 'ã karõ mar mexkumrêx. Tãm ne ba arÿm ije markumrêx.

¹⁵Ije ar amã pi'ôk no'ôkkam ne ba itÿx ne ar amã 'ã

karõ. Te ar aje arÿm ikabêh mar jabej ba akubyn ar amã arê gar ajte ama. Metĩndjwÿnh ne tu kum ikapřĩn tu imã idjãpênh djã'ã karõ ba arÿm kabêh kôt ar amã ikabêh jarê.

¹⁶Ije me bajtemmã Metĩndjwÿnh'ã ujarênh ny jarêho iba kadjy ne imã Kritu Jejumã idjãpênh'ã karõ. Mÿj kadjy? Bir, ije Metĩndjwÿnh kĩnh kadjy. Ije 'ÿr me bajtemo akêx nhyr me kum mexmã. Dja me tu amim Jeju markumrêx nhyr Metĩndjwÿnh Karõ arÿm meo mex. Tãm dja Metĩndjwÿnh kĩnhkumrêx.

¹⁷Kritu Jeju kute imã tÿx jadjãrkam ne ba me bajtemmã Metĩndjwÿnh kabêh jarêho iba. Idjãpênh djã jakam ne ba ikĩnhkumrêx ne ar amã 'ã amijarêho amirĩtkumrêx. ¹⁸Kum idjãpênhkam ne ba Kritu kukwakam mÿjja pumûnh kêt kumex nhipêx. Kritu kukwakam ije mÿjja nhipêxbit dja ba 'ã amijarê. Me bajtem kute kabêh mar ne kôt amijo ba kadjy ne ba memã kabêh jarê. Nã bãm memã kabêh jarêh kôt mÿjja kwÿ nhipêx nhyr me arÿm omÿ. Omÿn arÿm kabêh man kôt ar amijo ba.

¹⁹Metĩndjwÿnh Karõ 'itÿxkôt ne ba mÿjja pumûnh kêt kwÿ nhipêx. Ne me punuo mex. Nhyr me karõ punuo meo ba ba me nêje me ano nhyr me arÿm memã ire. Nã bãm mÿjja pumûnh kêt kwÿ nhipêx nhyr me te kute marmã kam no tyn kume:x ne arÿm Metĩndjwÿnh raxmã kato. Ba kam kãj bê memã Kritu'ã ujarênh ny jarêho iba:. Djeruxarêkam arêho iba:n amÿ apÿnh pykakam me ba djãri kunĩ kôt o iba:n o inhipôk ne. Ne arêho iba:n arÿm pykabê Irrij'ÿr arêho bõx.

²⁰Ba ne ba me kute Kritu mar kêtjamã arê. Me kute memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kêtjamã ne ba ije kãj bê memã arênh prã:mikumrêx. Me'ô kumrêx kute memã 'ã ujarênh ny jarênh nhyr me arÿm kute mar. Me jamã ne ije arênh prãm ngrire. Me ujarênh nhiby ije ajte memã arênh prãm ngrire. Amÿ me kute mar kêt jamãbit ije kãj bê memã arênh prãmikumrêx. Ga, me'ô arÿm kute kikre nhipêxmo kraxja pumû. Nhyr kam me'ôdjwÿ arÿm 'ÿr bõx ne omÿ. Omÿn ajte iby ipêx prãm kêt. Badjwÿ ije me arÿm kute mar jamã ajte arênh prãm ngrire. Me kute mar kêt jamãbit ne ije arênh prãmikumrêx. ²¹Ije me amã ja jarênh kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã arêh memã kum,

“Me kute memã 'ã ujarênh kêt jamã dja me memã 'ã ajarê nhyr me arÿm kuma.

Me kute mar kêt ja dja me arÿm kraxkôt prĩne amijã kuma.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhyr me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Ba 'ã pi'ôk no'ôk pumûn arÿm ije me kute mar kêt jamã arênh prãmikumrêx. ²²Me kute memã arênh kêt jamã ije arênh prãmikumrêx ne ba pyka jakam amikrà ar o iban te ar awÿr ikrã krãptĩ ne.

Me ô krĩrãxbê Rõma'ÿr tẽm kadjy kute memã amijarêh.

²³Nhyr be, jakam arÿm ne ba pyka ja kunĩkôt memã Kritu'ã ajarêh arÿm inomã kumê nhyr me arÿm kuma. Amrêbê ne ba ar awÿr ikrã nhyr ijã amex krãptĩ apêx.

Jakam dja ba wām ar awÿr tēn bōx ne ²⁴ ar akam dja. Dja gwaj kam abeno bakīnho bakrī:n bakrī kàjbê 'iry.

Ba kam arÿm amū pykabê Êpanha'ÿr tē. Êpanha'ÿr itēm kadjy dja gar ikôt o kangōn 'ÿr ijano. Ba kam arÿm 'ÿr tē. Ja kadjy ne ba amima. ²⁵ Nhym be, ajbir jakam dja ba Djeruxarē'ÿr itēm ne ibōx kumrēx ne Jeju nhō me jamā pi'ōk kaprī ngā.

²⁶ Matenimē Akajakam Jeju nhō me ja ne me kute amū memā ō pi'ōk kaprī kwÿ janormā. Djeruxarēkam me kute amim Jeju mar kwÿ ne me ō mÿjja kêt ne ar ba nhym me kute memā anormā. ²⁷ Me ta ne me kute memā anormā. Mrāmri me kute memā ōr prām kam mexkumrēx. Djeruxarēkam me kute amim Jeju mar ja ne me kumrēx Kritu'ā ujarēnh nyo ban amū me bajtemmā arē. Mebê idjaer ne me amū me bajtemmā Kritu jarē nhym me arÿm tu amim markumrēx ne kīnhkumrēx. Ne kam me kute amikutā memā ō pi'ōk kaprī janor prām kumrēx.

²⁸ Dja ba me'ÿr pi'ōk kaprīo bōx ne memā kungā. Me kīnh djā ja memā kungān arÿm akubyn tē. Akubyn pykabê Êpanha'ÿr tē. 'ÿr tē:n krīraxbê Rôma kumrēxkam ar akam bōx. Ne kam amū pykabê Êpanha'ÿr tē. ²⁹ Ije Kritu mar raxkôt ikī:nhkumrēx. Ar akam ibōx ne ije prīne ar amā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnhkam dja gar ikudjwa akīnhkumrēx. Tām ne ba arÿm kuma.

³⁰ Akmere, àpnhīre ar, Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kabēnkôt, Metīndjwÿnh Karō kum gwaj bajabêja kabēnkôt ne ba ar amā arē. Dja gar Metīndjwÿnhmā ijo adjā'wÿr 'āno dja. Ba ne ba idjāpēnh tÿx ar iba. Kum ijo adjā'wÿr 'āno djan o iro'ā apēn ikôt o kangō.

³¹ Dja gar kum,

—Djūnwā, arÿm Paur pykabê Djudējakam tēm mā. Kam me kwÿ kute amar kêt ne ar ba. Dja ga mebê utā. Gēdja krīraxbê Djeruxarēkam tēn Jeju nhō me jamā me ō pi'ōk kaprī ngā. Dja ga memā kīnh jadjā gē me kum me kīnh ne amim me ō pi'ōk kaprī by. Djūnwā, aje mrāmri Paur ar ikam bōx'ā amim karō jabej amrē ar iwÿr ano gē kīnh ne ar ikam bōxkumrēx. Dja bar kam Paur kôt abenmā tÿx jangijj Jeju kôt ar amijo iban 'ā idjukanga kêt, ane. Dja ga ā kum ijo adjā'wÿro ane.

³³ Metīndjwÿnh ne kute memā umar mex jangjēnh djwÿnh. Jakam ba kum ar ajo a'uw gē ar akunī mē amijo kajkep rā'ā ne. Tām ne ja.

Kute apÿnh ōbikwamā kute amikabēn mex janor.

16 Gwaj bakanikwÿnh Bebi ije ar amā arēnhmā. Bebi ne mexkumrēx ne krīraxbê Xekrerekam me kute amim Jeju mar kadjy àpēnh ba. Me kute Jejukôt ar aben pydjio baja kadjy àpēnh ba. ² Dja gar amā kīnh ne kum akabēn mex jarē. Bēnjadjwÿr djwÿnh Jeju nhō me ja ne me kum aben jabê. Dja gar me kudjwa amā Bebi jabê. Godja gar àpēnh'ō'ā omū nhym Bebi kum ar aje kôt o kangōnh prām jabej tu kôt o kangō. Ta ne me krāptī:kôt o kangō. Badjwÿ ikôt o kangō. Dja gar pānh kôt o kangō.

³ Ne ajte amū PRIXIRAMĚ AKWIRE arkum ikabēn mex jarē. Nām ar iro'ā Kritu Jejumā àpēnh ba. ⁴ Ar ta ne ar inēje memā kabēn. Nām me te umati tā nhym arkum

amijā ma kêt ne tu me'ÿr tēn inēje memā kabēn. 'Ā ne ba arkum ukaprī: jarē. Me bajtem kute amim Jeju mar kunī, apÿnh me kute Jejukôt ar aben pydjio ba djāri ne me ajte arkum ukaprī jarē.

⁵ Ar ō kikrekam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio bawādjwÿ. Me wāmādjwÿ dja gar ikabēn mex jarē. Wākam imā inhōbikwa kīnh. Kubē Epenexu. Dja gar kum ikabēn mex jarē. Pykabê Adjikkam ne Epenexu kumrēx Kritu'ÿr amijo akēx.

⁶ Dja gar ajte Marijmā ikabēn mex jarē. Marij ne gwaj bakadjy àpēnh rax.

⁷ Dja gar ajte wākam inhōbikwa Tōnikumē Djunijmē arkum ikabēn mex jarē. Ar wā ne me ar iro'ā ar ibē ijē. Jeju kute ar anorja ne ar abenmā Tōnikumē Djunij ar arē:n kute ar mar tÿx. Ar kumrēx Kritu'ÿr amijo akēx. Ba kam badjwÿ 'ÿr amijo akēx.

⁸ Āpritumē ne bar imā Bēnjadjwÿr djwÿnh jabê. Kam imā Āpritu jabê. Ar kum ikabēn mex jarē.

⁹ Ne ajte Ubanumā ikabēn mex jarē. Ubanu Kritu kadjy gwaj bakôt àpēnh ar ba. Etakidjwÿ imā kīnh. Dja gar ajte kum ikabēn mex jarē.

¹⁰ Ne ajte Aperimādjwÿ ikabēn mex jarē. Aperi ne Kri-tumā àpēnh mexkumrēx nhym me arÿm kôt kuma. Dja gar ajte Artobur nhō kikrekam ar wādjwÿmā ikabēn mex jarē.

¹¹ Ne ajte inhōbikwa Erodjiāomā ikabēn mex jarē. Ne Naxixu nhō kikrekam ar kute Bēnjadjwÿr djwÿnh mar-jamā ajte ikabēn mex jarē.

¹² Gwaj bakanikwÿnh Kripenamē bakanikwÿnh Kripodjamā dja gar ajte arkum ikabēn mex jarē. Nām ar Bēnjadjwÿr djwÿnhmā àpēnh ar ba. Dja gar ajte Pexirmā kum ikabēn mex jarē. Me kum me bakanikwÿnh kīnh. Pexir ne Bēnjadjwÿr djwÿnhmā àpēnh rax.

¹³ Nhym Rupumē nā ar. Badjwÿ ne ba o inā. Dja gar ajte arkum ikabēn mex jarē. Bēnjadjwÿr djwÿnh ne amijo Rupu pytān ar o ba.

¹⁴ Dja gar ajte Axikritumē Prekōtimē Erimanhmē Patubamē Erimijmē ar ro'ā gwaj baje aro bakamyja arkum ikabēn mex jarē.

¹⁵ Ne Pirogumē Djurijmē Nerumē Neru kanikwÿnhmē Orīpamē ar ro'ā Jeju nhō me ja kunīmē dja gar arkum ikabēn mex jarē.

¹⁶ Ne abenwÿr bōx ne abeno arōrōk ne aben pa krij. Apÿnh me kute amim Kritu mar ne kôt ar aben pydjio ba djāri ne me ar amā kabēn mex jarē.

Me kute aminēje me 'āno ām'ā memā karō.

¹⁷ Akmere, àpnhīre ar, gora ikabēn ma. Arÿm ne gar aje Metīndjwÿnh kabēn kukrādja mar katāt. Dja me'ō ar bōx ne kupa'ā ajte ar amā atemā mÿjja'ō jarē. Ne abenbē ar ajo bikjēr prām ne Metīndjwÿnhbē ar ajo akēx prām. Gora ar aminēje me 'āno djan memā akāx.

¹⁸ Mÿkam? Bir, djām me wā ne me gwaj banhō Bēnjadjwÿr djwÿnhbē Kritumā apē? Kati. Nām me amidjwÿnh-bit man mā axwe. Ne kute me noo biknor kadjy prīne memā me kabēno irō mex. Ne memā 'ēx ne kabēn

mexkumrêx. Nhyim me no rerekreja kum me kabên kînhkumrêx.

¹⁹ Nhyim be ar ga ne gar aje Metîndjwýnh mar mex nhyim me kunî kute abenmã ar ajarêho ipôk ba ar ama. Ne kam ar akam ikînhkumrêx. Kam, dja gar mýjja mexbit ma. Kwãrík wãnh mýjja punu mar kêt.

²⁰ Metîndjwýnhkôt me umar mexkumrêx. Ta dja ar amã tÿx jadjà nhyim Xatanaj te ar amã apnê. Kôt ar ajaxwemã te ar amã apnê gar amijãno dja. Arým aje Xatanajmã rerek jadjãrmã. Aje mrãmri ne aparo Xatanaj krã kajyr pyrãk. Arým aje Xatanajmã rerek jadjãr 'ÿr.

Gê Bênjadjwýrbê Jeju tu kum ar akaprîn ar ajo ba. Tãm ne ja.

²¹ Ximoxi ikôt àpênhja ne ar amã kabên mex jarê. Inhõbikwa Juxumê Djaxõmê Xopatudjwý ar amã kabên mex jarê.

²² Ba ibê Texu ne ba Paur kukwakam pi'òk ja no'òk. Nã bãm tu amim Bênjadjwýr djwýnh markumrêx. Ne amũ ar amã ikabên mex jarê.

²³ Gajudjwý ne ar amã kabên mex jarê. Jakam ar ije amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ibaja kunî ne bar mã Gaju nhõ kikrekam bõx nhyim mã ar ikunio djuw mex.

Eraxumê gwaj bakamy Kwatu ar amã kabên mex jarê. Eraxu ne kute krîrax jakam Bênjadjwýrmã pi'òk kaprî pumũnh djwýnh. ²⁴ Gê Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu tu kum ar akunî kaprî:kumrêx ne ar ajo ba.

²⁵ Dja ar amã tÿx jadjà. Amrêbê ne ba kàj bê memã Jeju Kritu'ã ajarê nhyim 'ã ujarênh arým ar awÿr bõx gar tu amim markumrêx. Ar aje tu amim markumrêxkam dja ar amã tÿx jadjà gar kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt. Amrêbê ne Kritu'ã ujarênh nyja me bakukãmãrebê bipdjur tũm. Nhyim kam me kute arênh kêtumrêx. ²⁶ Nhyim kam ajbir jakam Metîndjwýnh arým gwaj bamã Kritu'ã ujarêho amirîtkumrêx. Amrêbê: ne Metîndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnh Kritu'ã pi'òk no'òk gwaj jakam, 'ãtũ:mkam amim arên arým kuma. Metîndjwýnh tîn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Kabên kôt ne gwaj apÿnh pyka djari kunîkôt memã Kritu'ã ajarê nhyim kunîkôt me arým 'ã ujarênh ma. Dja me kwý tu amim Kritu markumrêx ne kabên markumrêx ne kôt ar amijo ba. Ja kadjy ne gwaj memã 'ã ajarê.

²⁷ Metîndjwýnh pydji ne amak me: xkumrêx ne no me: xkumrêx. Ba kum meo a'uw gê memã amak bõ. Me kute tu amim Jeju Kritu markumrêxkôt gê memã amak bõ. Dja memã amak bõ nhyim me kunî arým kum rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

Kôritu kumrêx

Paur ne krîrâxbê Kôritukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm arým pyka kuní'yr mrãnhkôt me'yr bôx ne memã Jeju jarê nhym me kwý arým tu amim markumrêx ne 'ã abeno akprô. Nhym kam Paur arým mã me jadjwý'yr tẽ nhym tekrekam me amijo ajkê. Nãm me abenmã kum,

—Djã nãm mrãmri Jeju Paur jano nâr kon, ane ne kam ajte abenbê bikjêro kumex. Ne kam ajte kute Jeju tyk marmãn kam ajte bibãnh ar mrãn abenbê djwý pytãro ba. Ne kam ajte me kâtãm nhipôkri aben japrý ar o ba. Nhym kam ajte me'ô bãmbê prôo akí nhym me tu ate krãn ar ban kute nêje kukrà kêt. Ne kam ajte abenmã kum,

—Kati, me akubyn tîn kêt. Nãm me tu tykkumrêx, anhÿr ar o ba. Ne kam ajte,

—Mã dja gwaj nê? Djãm gwaj baje mry me kute mÿjjao Metîndjwýnh karô nhípêxmã bôrja kurmã nâr kon? ane. Ne kam ajte,

—Me kuprý ne ar babit ne mex, nâr kon me abenwÿr mörbit mex, ane. Be, nhym Paur mÿjja ja kuní man kam prîne pi'ôk no'ôkkôt memã 'ã karô.

1 Ba ne ba ibê Paur. Kritu Jeju ne amiwÿr ijuw. Metîndjwýnh kute amim ijã karô kôt Jeju amiwÿr ijuw ne ar ijo ban ijano. Ba kam arým 'ã memã idju-jarênh ar iba. Me bakamy Xoxinidjwý ne ikôt dja.

² Krîrâxbê Kôritukam ar aje Metîndjwýnh mar ne kôt aje ar aben pydjio abaja ba ar amã ikabên jarê. Kritu Jeju ne arým amimexo ar ajo mex. Arým amiwÿr ar ajuw gar tu amim markumrêx. Kute ar ajo ô me ja kad-jy ne amiwÿr ar ajuw. Nãm amiwÿr gwaj bakuní 'uw. Apÿnh gwaj baba djãri bakuní 'uw. Gwaj baje banhô Bênjadjwÿr djwýnhbê Jeju Kritumã amijo badjã'wÿrja kuní 'uw. Kute gwaj bajo ô me ja kadjy ne gwaj bakuní 'uw. Amũ me wãmê gwaj bamê ne Jeju arým amiwÿr gwaj bakuní 'uw. Ar amã ne ba ikabên jarê.

³ Metîndjwýnhbê ne me Babãm. Ne Bênjadjwÿr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprîn † ar ajo ba gar adjumar mex rãã ne.

Kute Metîndjwýnhmã mekam amikînh jarênh ne ja.

⁴ Ba mã ijo ba djwýnh, Metîndjwýnhmã ar akam amikînh jarê. Metîndjwýnh tu kum ar akaprí. Gar tu amim Jeju Kritu markumrêx nhym arým kum ar akaprí. Kam ne ba mã kum ar akam amikînh jarê. ⁵ Nãm kum ar akaprîn prîne ar ajo djuw mex. Mÿj ne ar ajo djuw mex on? Bir, nãm ar amã apÿnh akînh djã, adjãpênh djãã karô gar maro aban kam arým kôt aje memã kukràdjã jarênh me: xkumrêx ne aje mÿjja mar me: xkumrêx. ⁶ Ar ba ne bar ar amã Kritu jarê. Ar ije omũnh kôt bar ar amã arê: gar arým amim,

—Mrãmri Paur ar kabên katãtkumrêx, ane. Nã gãm ar amim anen kam arým tu amim Kritu markumrêx.

⁷ Ne kam aje àpênh djã kuní mar ne o aba. Metîndjwýnh Karô ne ar amã àpênh djã kuníã karô gar aje mar ne akubyn bôxkam amako aba. Bênjadjwÿr djwýnh-

hbê Jeju Kritu bôxkam amako aba. Kam ne ba mã Metîndjwýnhmã ar akam amikînh jarê.

⁸ Ta dja mã ar amã tÿx jadjã gar mã amim mar tÿx rãã: nhym Bênjadjwÿr djwýnhbê Jeju Kritu arým bôx. Ne kam ar amã ajaxwe jarênh kêtumrêx gar arým kum ajaxwe kêt ne amextire ne dja. ⁹ Metîndjwýnh ne mrãmri kabênkumrêx. Kabên kôt dja gwaj bajo djuw mexkumrêx. Ta ne arým kra'ÿr ar ajuw. Bênjadjwÿr djwýnhbê Jeju Kritu'ÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam arým o anhôbikwakumrêx. Mrãmri kabênkumrêx.

Me kabêno aben japanho ku'ê nhym nêje memã kabên.

Rô 15.5; A Kô 13.11; Pir 2.2; Ped k 3.8

¹⁰ Akmere, àpnhîre ar, ba ar amã arê gar ama. On abenmã akabên pydjio arê. Bênjadjwÿr djwýnhbê Jeju Kritu kukwakam ne ba ar amã amex'ã karô. Kwãrîk wãnh apÿnh mÿj xêjakôt adjãm ne abenã akabên kêt. Ate dja gar axikôt akabênjabit man axikôt akabên jarênh kôt prîne amex. ¹¹ Akmere, àpnhîre ar, Krôre nhô kikre wãkam ar kwý arým nînh iwÿr bôx ne ar arým ar ajã imã,

—Onîj, me kabêno aben japanho kumex, ane. Ba arým ar kabên man arým wãm ar amã arê. ¹² Gar we akwÿ amã me kînh kêt ne memã kum,

—Ba ne ba Paur kôt ar iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Apôr kôt ar iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Xepa kôt ar iba, anhÿro aba. Nhym ar akwÿ ajte amã me kînh kêt ne memã kum,

—Be, ba ne ba Kritu kôt ar iba, anhÿro aba. Nã gãm ar ã ari aben bê abikjêrn amã aben kînh kêtone ane nhym me arým imã arê ba arým kuma.

¹³ Nã gãm ar arým apÿnh mÿj xêja kôt aku'ên arým abenã akabê:n ne. Nã gãm ar arým aje abenmã Kritu nhirênh pyrãk. Djãm ba ne me arým pîte'y'ã inhô gar

† Djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhym pãnh kum ar akaprí Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kêtãmã. Nhym be, ta ne tu kum ar akaprí.

we ikôt ar aba? Djâm imã ne me arým ngômã ajadjà gar we ikôt ar aba? Kati:

¹⁴ Djâm ba ne ba ngômã ar ajangij? Kati. Ije ngômã ar ajangjênh kêt. Kam ne ba ikînh ne Metîndjwýnhmã amikînh jarê. Mýkam ne ba kam ikînh? Bir, ba ren ngômã ar ajangij nhym ren ar ajô arík ijã amim,

—Ba ne ba tu amim Paur markumrêx. Nãm arým amim ngômã ijadjà, ane ba ren kam ikaprîre ne. Nhym be, kati. Kripumê Gajubit ne ba ngômã ar adjà. Exepa nhô kikrekam ar jadjwý ba ngômã ar angij. Nhym me'ôdjwý ije mar kêt. Ar ngrêre jabit ne ba ngômã ar angij.

¹⁷ Djâm ije ngômã me angjênh kadjy ne Kritu ijano ba têt? Kati. Kàj bê ije memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kadjy ne ijano ba têt. Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja me ta krã mexja djâm me ta krã mexo ikrã mex ne ik-abênh mex ne ba ar amã arê? Kati. Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja krã mexo ikrã mex kêt. Ba ren me krã mexo ikrã mex ne ren ar amã ikabênh mex jarênh ren arým o amibê Kritu'ã ikabênja kuno. Kritu pîte'ykam tyk'ã ikabênh ja ne ba ren o kuno. Nhym kam ren me arým Kritu mar kêt ne.

Me ta krã mex'ã ujarênh.

Kô k 3.19

¹⁸ Nhym be, kati. Kritu pîte'ykam tykbit ne ba kàj bê ar amã 'ã ajarê nhym arým ar amã amirîtkumrêx. Nhym kam me biknor tokry djâkam me biknor prãmja ikabênh man amim,

—Kê. Djâm katàt kute amikabênh jadjwýr got? Nãm krã punu, ane. Nhym be, gwaj ba, Jeju kute gwaj bajo bakumrêxja gwaj amim,

—Mrãmri, Paur kute Kritu pîte'ykam tyk'ã ujarênhkumrêx. Nãm 'ã ajarê nhym me tu amim Kritu markumrêx. Nhym kam Metîndjwýnh arým 'ityxo me utàn ar meo bakumrêx, ane. ¹⁹ Amrêbê: Metîndjwýnh kute me bakukãmãremã arênh ne ja. Nãm memã kum, "Me ta krã mex ne kute memã kabênh mexja dja ba me bêt kabêno akno. Nhym kam me arým kabênh kajgo me:xi.

Nhym me ta amak mex ne kute prîne memã mýjja'ã karô mex ne kute mar ja dja ba me bêt amak mexo akno nhym me arým kabênh kajgokumrêx." Nãm Metîndjwýnh ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'ôk no'ôk ne. Nhym kam me arým aben djô'ã arênhô mô:n arênhô môr tãmtã arým 'ýr o bôx. Tû:mrãm me bakamingrãnyrekam Jeju Kritu arým pîte'y'ã wajêt ne kam ty. Ty nhym Metîndjwýnh arým o gwaj bapytàn kam arým me bêt amak mexo akno. Nhym kam me arým kabênh kajgo me:x ne.

²⁰ Nhýnh ne me'ô ta krã mex? Nhýnh ne me kum Metîndjwýnh kînh kêtja ta krã mex? Kati. Nhýnh ne me'ô ta kute prîne me kukràdjà mar? Kati. Nhýnh ne me'ô ta krã mex ne kute kabênh mexo kute me apanh mar? Kati. Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja ne me krã mex kêt. Me kabênh kajgo me:xi.

²¹ Mýkam ne me kabênh kajgo mexi? Bir, Metîndjwýnh ta kute katàt me'ã amikabênh djirkumrêx ne amim,

—Djâm me kum ikînh kêtja ta kute imarmã? Djâm me ta krã mex ne kute imarmã? Arkati. Me kute kàj bê memã Kritu pîte'ykam tykja'ã ujarênh nhym me kute me'ã, "Me krã punu", anhýrja. Me kute anhýrkam gê inhô ãpênh ar kàj bê memã Kritu pîte'ykam tyk'ã ujarênhkumrêx. Nhym kam me kwý kute tu amim Kritu markumrêx ba arým me utàn ar meo iba. Ja ne imã kînhkumrêx. Nãm ã Metîndjwýnh me'ã amim ane. Kute amim anhýrkam ne me kabênh kajgo me:xi. Me kum Metîndjwýnh kînh kêt ta krã mexja ne me kabênh kajgo me:xi.

²² Be, me bêt idjaer ne me ar imã,

—Goja mýjja pumûnh kêt'ô nhípêx ba me omûn kam arým amim Kritu'ã akabênh markumrêx, anhýro ba. Nhym be, me bajtembê kregu ne me kute ar imã,

—Goja me krã mex o akrã mex ne akabênh mex ne arým imã Kritu 'ã ajarê. Dja ba me aman kam arým amim Kritu'ã akabênh markumrêx, anhýro ba. ²³ Bar kàj bê memã kum,

—Metîndjwýnh ne Jeju'ã Bênjadjwýrbê kumkatibê Krituja mêt nhym arým pîte'y'ã wajêt ne ty, ane. Nhym me bêt idjaer arým kôt kum Jeju kurê kute mrãmri ne kên me par tok nhym me rôrôk ne arým kum kurêja pyrâk. Nhym be, me bajtem kwý ne me abenmã,

—Nãm ar ari kabênh kwý jadju:w. Nãm ar krã punu, anhýro ba.

²⁴ Nhym be, bar katàt me kwýmã 'ã ajarê. Metîndjwýnh kute arým amiwýr me kwý 'wýr ne ar meo bajamã 'ã ajarê. Me bêt idjaerja nâr me bajtemja bar katàt me jamã 'ã ajarê. Katàt Kritu pîte'ykam tyk'ã memã ajarê. Nhym me abenmã kum,

—Djâm Metîndjwýnh 'irere:k got? 'ityxo kute me kunî rer me:xi. Djâm Metîndjwýnh kute ari kabênh jadjwýr got? Metîndjwýnh kute no mexo, kabênh mexo me kunî rer me:xi, anhýro ba.

²⁵ Mýkam me ã abenmã anhýro ba? Bir, Metîndjwýnh kute krã mexo, 'ityxo kute me kunî rer mexkam. Nãm me kute Metîndjwýnh'ã amim, "Krã punure", anhýr, me ta ne me krã punure. Nhym be, Metîndjwýnhbit ne krã me:xkumrêx. Nâr, nãm me kute, "Irerekre", anhýr, me ta ne me 'irerekre. Nhym be, Metîndjwýnh 'ityxo kute me rer me:xi.

²⁶ Aj, mýj gêdja ga me kam amikadjy ama? Bir, mýj ne ga me kam akute nhym Metîndjwýnh arým amiwýr me ajuw ne me ajo ba? Bir, djâm me akrãptî akrã mexkam ne amiwýr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djâm me akrãptî ajityx nhym kam arým amiwýr me ajuw ne me ajo ba? Kati. Djâm me akrãptî arûnh nhym kam arým amiwýr me ajuw ne me ajo ba? Kati.

²⁷ Nhym be, me kum Metîndjwýnh kînh kêt kute me'ã, "Me krã punure", anhýr Metîndjwýnh arým amijo me we krã punure ja pytàn meo ba. Mýj kadjy? Bir, dja meo ban arým meo me we krã mexjao apa. Me ta kute amijo krã mexjao apa nhym me arým pijàm ne. Me kum Metîndjwýnh kînh kêtja kute me'ã, "Me rerekre", anhýrja Metîndjwýnh arým amijo me we rerekre ja pytàn meo ba. Mýj kadjy? Bir, dja meo ban arým meo me we 'ityx jao apa. Me ta kute amijo 'ityxjao apa

nhyim me arÿm pijàm ne. ²⁸ Me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kute me'ã,

—Me kajgo. Me kum me kÿnh kêtikumrêx, anhÿro ba. Me kajgo ja Metîndjwÿnh arÿm amijo me utàn meo ba.

Mÿj kadjy? Bir, dja meo ban arÿm meo me rÿnho apa nhyim me arÿm pijàm ne kajgo ne. ²⁹ Dja meo ba nhyim me kunÿ arÿm Metîndjwÿnhmã amijo àmra kêt.

³⁰ Nhyim be, ar ga ne Metîndjwÿnh arÿm amijo ar apytàn Kritu Jeju kôt ar ajo ba. Ne arÿm gwaj bamã Kritu jano nhyim bôx ne arÿm gwaj bamã katàt kabên jarênhkumrêx. Gwaj kam arÿm markumrêx ne kôt arÿm bakrã mexkumrêx. Nhyim Metîndjwÿnh ajte Kritu kôt arÿm gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arÿm ta mexo bamex ne. Nhyim ajte Krituo gwaj bajaxweo pãnh mex.

³¹ Amrêbê: me kute me bakukãmãremã arênh kôt ne ba ar amã arê. Nãm memã kum,

“Djãm amijo adjãmra prãm? Kwãrÿk wãnh amijo adjãmra kêt.

Dja ga Bënjadjwÿr djwÿnho amra.”

Nãm ã memã ane nhyim me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Kam, dja gwaj Jeju Kritubito amra. Tãm ne ja.

2 Akmere, àpnhÿre ar, amrêbê ne ba ar awÿr bôx ne Metîndjwÿnh kukwakam ar amã kabên jarê. Djã nã bãm me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja krã mexo ikrã mex ne arÿm mekôt prÿne ikabên jarênh mex, prÿne mekôt ar amã ikabên jarênh mex gar arÿm amã ikabên kÿnhkumrêx? Kati. Mÿkam? ² Bir, ba ar awÿr ibôx kêttri amim,

—Dja ba arkam bôx ne Jeju Kritubit man arkum 'ã ajarê. Kritu pÿte'y'ã jêt ne tyk'ã dja ba ajarê. Kwãrÿk wãnh ba arkum atemã mÿjja'ò jarênh kêt. Nã bãm ã amim ane.

³ Ne kam ar awÿr bôx ne amikam ireekre ma. Ba ireekre man arÿm ar apymaje itertet kumex. ⁴ Djã nã bãm amim,

—Ba me krã mex o ikrã mex ne prÿne arkum ikabên jarênh mex gê ar arÿm ikabên mex man kôt ar amijo ba, ane? Djã nã bãm amim anen arÿm ã ar amã arênho ane? Kati. Metîndjwÿnh Karô ne ijo ba gar arÿm ipumÿ. Ba kam arÿm ar amã ikabên jarê gar arÿm ama. ⁵ Mÿj kadjy ne ba ã ar amã ikabên jarênho ane? Bir, ar aje me ta krã mex mar kêt kadjy. Nhyim be, Metîndjwÿnh ne 'ity:x. Ar aje tu amim Metîndjwÿnh markumrêx kadjy ne ba ã ar amã ikabên jarênho ane.

Me kute Metîndjwÿnh Karô marbit ne me krã mex.

Mat 7.6; Dju r 14.22

⁶ Be, djã nã bãm ar ikrã punun kôt ikabêndjwÿ punu? Kati, nã bãm ar ikrã mex ne kôt ikabên mex. Me amak mexjamã ne bar prÿne memã arê. Nhyim be, me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kabên kôt ne bar ije ikabên jadjwÿr kêt. Nàr, me rÿnh kwÿ kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kabênkôt ne bar ije ikabên jadjwÿr kêt. Me ja dja me ÿ kêtikumrêx.

⁷ Nhyim be, Metîndjwÿnh kute katàt kabên jadjwÿrkumrêx. Kabên ja ne bar ije memã arênh. Mÿjja kunÿ kêttri ne Metîndjwÿnh kute tu amim kabên'ã karôkumrêx. Kute prÿne amimexo gwaj bajo mex kadjy

amim kabên'ã karô. Ne kam kute me bakukãmãremã arênh kêt. Ne kam ajbir ar imã kabên jarê bar arÿm jakam memã arênho iba.

⁸ Djãm pykakam me rÿnh'ò kute kabênja mar? Kati. Ne ren me rÿnh kuman ren pÿte'y'ã Jeju nhôr kêt. Bënjadjwÿr djwÿnh Jeju ne prÿne mex ne umakumrêx. Ren me kute pÿte'y'ã nhôr kêtikumrêx. ⁹ Mrãmri me'ò ta kute kabênja mar kêtikumrêx. Ije ar amã arênh kôt ne me amrêbê: me bakukãmãremã arê. Me memã kum, “Metîndjwÿnh ne arÿm me kadjy amim mÿjja mex'ã karô.

Djãm me'ò ta kute omÿnh? Kati. Me'ò ta kute omÿnh kêt.

Djãm me'ò ta kute mar? Kati. Me'ò ta kute mar kêt.

Djãm pykakam me'ò ta kute amim 'ã karô? Kati. Me'ò ta kute amim 'ã karô kêt.

Me kum abêja kadjy ne Metîndjwÿnh amim mÿjja mex'ã karôn memã kudji. Nhyim kam me'ò ta kute mar kêtikumrêx.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhyim arÿm 'ã pi'òk no'òk ne.

¹⁰ Ga, me ta te kute marmãja pumÿ. Nhyim be, Metîndjwÿnh ta ne arÿm gwaj bamã o amirÿtkumrêx. Karôo kute gwaj bamã kabêno amirÿtkumrêx. Karô kute prÿne mÿjja mar. Metîndjwÿnh kute ôkre kadjwÿnhbê amim mÿjja'ã karôja kunÿ ne Karô kute prÿne mar mex. ¹¹ Djãm gwaj babu'ã me'ò kute gwaj bakadjwÿnhbê bakabên mar? Kati. Gwaj bajbit ne gwaj baje banhökre kadjwÿnhbê bakabên mar. Metîndjwÿnhdjwÿ ôkre kadjwÿnhbê kabênja me'ò kute mar kêtikumrêx. Metîndjwÿnh Karôbit arÿm kute mar.

¹² Djãm me kum kÿnh kêtja karô ne Metîndjwÿnh gwaj bamã ano nhyim gwaj bajo ba? Kati. Ta Karô ne gwaj bamã ano. Gwaj baje bakÿnh djã mar kadjy ne gwaj bamã ano. Metîndjwÿnh ta gwaj bamã apÿnh bakÿnh djã ngã, kajgo gwaj bamã kungã. Gwaj ba ne baje bakÿnh djãjao pãnh kêt. ¹³ Bar memã gwaj bakÿnh djã'ã idjujarênh ar iba. Djãm me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêt ja ne ar imã 'ã ajarê, ta krã mexkôt ar imã 'ã ajarê? Kati. Metîndjwÿnh Karô ne ar imã 'ã ajarê. 'ã ajarê bar ije mar ne arÿm memã 'ã idjujarênh ar iba. Karô kute katàt kabên jadjwÿrkumrêx ar ije mar ne Karô kabên kôt memã 'ã ajarê.

¹⁴ Nhyim be, me ja, Metîndjwÿnh Karô kute meo ba kêtja djãm me kute amim Metîndjwÿnh Karô kabên mar prãm? Kati. Mÿkam? Bir, nãm me aprÿn amim, —Djãm kute amikabên jadjwÿr mex got? Nãm krã punu, ane. Ne kam amim,

—Ba gêt mekôt kabên ma, ane. Ne kam 'ÿr tèn gwaj bakôt maro krÿn mar kajgo. Mar kajgon arÿm amim, —Je, mÿj'ã ne kabên jarê? ane. Ne te 'ã amijakren te kute marmã.

¹⁵ Nhyim be, gwaj ba ne gwaj baje Metîndjwÿnh kabên kunÿ mar kadjy bamex. Gwaj baje Metîndjwÿnh Karô markôt kadjy bamex. Nhyim be, me kute Karô mar kêtja ne me te kute Metîndjwÿnh kabên marmã. Ne kute gwaj badjwÿ gwaj bamar kêt.

¹⁶ Ikabënja kôt ne me amrêbê: me bakukâmâremâ kum,

“Bênjadwÿr djwÿnh kute mÿjja'ã amim karô djâm me'ô kute mar? Kati.

Kam, djâm me'ô kute Metîndjwÿnhmã mÿjja'ã karômã ne kum, ‘Gêdja ga ã ane?’ ane. Arkati. Metîndjwÿnh ajbit ne kute mÿjja kunî mar.”

Nãm me ã me bakukâmâremã ane. Nhy m be, gwaj bajbit ne gwaj Karô kôt Kritu djumar badjumar ne arÿm baje mar. Kute amikabên'ã amim karôja gwaj arÿm baje mar. Tãm ne ja.

Me kute me prîre pyrâk nhy m kute memã arênh.

Kô k 14.20; Ep 4.14; Idja 5.11

3 Akmere, àpnhîre ar, djâm ije ar amã ikabên kunî jarênhmã? Djâm arÿm ar ajamak mex got ije ar amã ikabên kunî jarênhmã? Kati. Ar aje Metîndjwÿnh Karô mar kêt rã'ã. Me kum Metîndjwÿnh kînh kêt kukràdjâja ne ar aje mar tÿx rã'ã. Ar aje me prîre bixadwÿr nyre pyrâk.

² Ga, me prîre bixadwÿr nyrekam kute mÿjja tÿx kur kêtja pumû. Ar gadwÿ Metîndjwÿnh kabên kwÿbit ne ba ar amã arê. Amirîtbit ne ba ar amã arê. Ije ar amã kunî jarênh kêt. Metîndjwÿnh kabên kwÿ ne mebê bipdjur ne mebê tÿx. Me kute Metîndjwÿnh Karô marjabit ne kute kabên bipdjur mar. Djâm ije ar amã kabên bipdjur jarênh prãm? Kati. Amrêbê ne ar aje Karô mar mex kêt. Gar kam ajte jakam aje Karô mar mex kêt rã'ã. Ba kam te ije ar amã Metîndjwÿnh kabên kunî jarênh prãmje.

³ Ar aje amidjwÿnhbito kînh kadjy amimar tÿx rã'ã ne. Ne kam te aje me urâk prãmje angyk ne ari akabêno aben japanho aku'ê. Ne kam arÿm apÿnh mÿj xê jakôt aku'ê ne arÿm abenã akabê:n ne. Djâm kam ar aje me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kukràdjâ mar kêt got? Djâm mekôt ar aje amijo aba kêt got? Mrãmri me kum Metîndjwÿnh kînh kêtbit ar aje amijo abakumrêx.

⁴ Ar akwÿ ar amã me kwÿ kînh kêt ne memã kum,

—Ba ne ba Paur kôt ar amijo iba, anhÿro aba. Nhy m ar akwÿ ajte tãm ne memã kum,

—Ba ne ba Apôr kôt ar amijo iba, anhÿro aba. Gar kam aktã ar amã aben kînh kêtô aban mÿj xêja kôt aku'ên ã aben bê akêxo ane. Djâm me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kôt adjumar kêt got? Ar aje me kum Metîndjwÿnh kînh kêtja kôt adjumarkumrêx.

⁵ Djâm Apôrmê ar irax got gar ar ikôt aben bê abikjêr prãm? Kati. Ar irax kêt ne ingrire ne ibê Metîndjwÿnh nhô àpênhbit. Ar ikabên kôt ne gar tu amim Jeju markumrêx. Kute ar imã apÿnh ar idjàpênh djã'ã karô kôt ne bar kum idjàpênhô iba.

⁶ Bar ije puro djuw mex djwÿnh pyrâk. Ba ne ba ije pur kre djwÿnh pyrâk. Nhy m Apôr kute ngo djwÿnh pyrâk. Nhy m be, Metîndjwÿnhbê djwÿ kunîmã rÿnh jangjênh djwÿnh. Ba ikumrêx ne ba ar amã Jeju'ã ajarê gar arÿm 'ÿr amijo akêx ne kôt ar amijo aba. Nhy m kam Apôr bôx ne ar amã Metîndjwÿnh kabên ra:x ne arê gar ama. Nhy m be, Metîndjwÿnhbit ne ar amã ajamak bô gar arÿm amû maro amikamê. ⁷ Kam ne ba

ikajgokumrêx. Nhy m Apôrdjwÿ kajgokumrêx. Nhy m be, Metîndjwÿnhbit ne raxkumrêx. Kute memã amak bônhkam ne raxkumrêx.

⁸ Djwÿ abatânhmã ne kre djwÿnh pur kre nhy m ajte ngo djwÿnh pur ngo. Ar badjwÿ ne ar aje Jeju mar raxmã bar ar amã arê. Ar ije ar amã arênh mex kôt dja Metîndjwÿnh ar inhî pÿnhkôt ar imã o pãnh ne. ⁹ Ar iro'ã ne bar Metîndjwÿnhmã idjàpênh ar iba. Ar ga ne gar aje Metîndjwÿnh nhô pur pyrâk. Ar aje Metîndjwÿnh mar ne kôt amijo aba kadjy ne bar ar akam apê kute mrãmri ne me kute purkam àpênh pyrâk. Ne ar aje mrãmri ne kute Metîndjwÿnh nhô kikre pyrâk. Kute kên krãptîo kikre pyrâk. Ar akrãptî nhy m Metîndjwÿnh arÿm amijo ar apytàn ar ajo kra.

Kikre'ã memã ujarênh.

A Kô 6.16; Ep 2.20; Ped k 2.5

¹⁰ Metîndjwÿnh tu kum ikaprîkam ne ba prîne ar amã Metîndjwÿnh kukràdjâ jarênh mex. Kute mrãmri ne me kute prîne kikre nhipêx mexja pyrâk ne ba ar amã kukràdjâ jarênh mex. Ba ne ba ikumrêx ar amã kukràdjâ jarê gar ama. Kute mrãmri ne me kute kikremã pyka nhipônho tēm, katà:t pyka nhipônho tēm ne kam kam kên kapîn ne kam iby pyka tÿx kapînja pyrâk ne ba ikumrêx ar amã arênh mex. Me'ô ne arÿm ar awÿr bôx ne ajte ar amã kukràdjâ 'ôdjwÿ jarê. Kute mrãmri ne me'ôdjwÿ kute pyka kadjwÿnhbê kên ja nhiby kikre pyrâk ne me'ô ar amã kukràdjâ 'ôdjwÿ jarê. Ije ar amã kukràdjâ jarênh nhijukri ar amã arê. Gora gê ikôt bôxja ikudjwa ajte Metîndjwÿnh kukràdjâ jarênh 'ãno djan prîne katàt ar amã arênh mex. Kute mrãmri ne me kute kikre 'ãno ãm ne prîne katàt ipêx mexja pyrâk gora gê me katàt ar amã arênh mex.

¹¹ Djâm me kute pyka kadjwÿnhbê kên ngrànħ ne kupa'ã kute ajte 'ôdjwÿ nhipêxkam mex got? Kati. Kri-tudjwÿ. Djâm me'ô kute katàt memã Kritu'ã ujarênh nhy m ajte me'ôdjwÿ bôx ne kute memã kupa'ã 'ã ujarênhkam mex got?

¹² Ê, gop ajte kikre ma. Djâm me kute mÿjja tÿxo, mÿjja pãnh raxo kikrekam punu got? Me kute kên karÿro ipêx nâr kute kryt jakao ipêx nâr kute kên pãnh rax 'ôdjwÿo ipêx. Tãm dja punu kadjy kêt ne tÿmrãm mex rã'ã ne. Me'ô kute ar amã Metîndjwÿnh kabên jarênhjadwÿ godja ar amã katàt Metîndjwÿnh kabênkumrêx jarê gar ama. Nhy m kam kute mÿjja pãnh raxo kikre pyrâk. Gar kam arÿm Metîndjwÿnhmã amex rã'ã ne tu amim Jeju markumrêx rã'ã ne.

Ê, gop ajte kikre ma. Djâm me kute mÿjja rerekre, mÿjja pãnh kryo kikrekam mex got? Me kute pîo ipêx nâr kute bôo ipêx nâr kute bôo ipêx. Tãm dja tēmbê punu. Me'ô kute ar amã Metîndjwÿnh kabên jarênhjadwÿ godja bôx ne Metîndjwÿnh kabên kupa'ã ar amã arê, Metîndjwÿnh kabên kêt jarê, ta kabên ar amã arê gar ama. Nhy m kam kute mÿjja rerekreo kikre nhipêx pyrâk. Dja ar amã arê gar ama. Ne kam arÿm Metîndjwÿnhmã amex kêt ne tēmbê apunu ne tu amim Jeju markumrêx kêt.

¹³ Dja Jeju arÿm bôx 'ÿr nhym arÿm apÿnh me umar punu djari ban bôx. Kute mrâmri ne kuwy kikre'ÿr bôx pyrâk. Nhym kam me arÿm me omÿ. Me'ô kute memã kabên jarênh mex kôt dja me arÿm omÿ. Nâr me'ô kute memã kabên jarênh punu kôt dja me arÿm omÿ. Godja me'ô arÿm katât memã kabên jarênhkumrêx jabej nhym te me umar punu djâ me'ÿr bôx nhym me mex rã'ã ne. Dja me kute mrâmri ne kuwy kikre'ÿr bôx ne xêt kêt ne umar mex mex ne ku'ê pyrâk. Nâr, godja me'ô kupa'ã memã ta kabên jarênh jabej. Nhym kam me umar punu djâ me'ÿr bôx. Nhym kam me arÿm mex kêt ne Jeju bê amijo akêx. Dja me kute mrâmri ne kuwy kikre'ÿr bôx nhym pök ne xêt pyrâk.

¹⁴ Godja me'ô katât memã Metîndjwÿnh kabên jarênhkumrêx jabej nhym me arÿm Jeju mar tÿx rã'ã. Nhym kam Metîndjwÿnh arÿm me'ôjamã pãnh mextire ngã.

¹⁵ Nâr godja me'ô memã arênh punu jabej nhym me arÿm Jeju bê amijo akêx. Nhym kam me'ôja arÿm umar punure. Kute pãnh'ô byr kêt kam dja umar punure. Nhym be, dja Metîndjwÿnh arÿm me'ôja pytã. Kute mrâmri ne me kute kikre pök katikôt kute me pa 'amÿnh ne meo kator pyrâk.

¹⁶ Metîndjwÿnh Karô ar akam ÿrkam ar aje mrâmri ne Metîndjwÿnh nhô kikreti pyrâk. Djâm ar aje ja mar kêt?

¹⁷ Metîndjwÿnh nhô kikreti ne ta mexo mex ne uma:. Gêdja me'ô ô kikretio bikênh jabej nhym kam pãnh o bikênh rax ne. Ar gadjwÿ ar aje Jeju markam aje mrâmri ne ô kikreti pyrâk ne ta mexo amex. Gêdja me'ô ar abê Metîndjwÿnh kurên kubê ar ajo akêx jabej nhym kam pãnh o bikênh rax ne.

¹⁸ Gar ajô we aje pÿne me kukràdjâ mar. We aje me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêt kukràdjâ mar ne mekôt ar amijo aba. Ba amã arê ga ama. Kwãrik wãnh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

—Ba ne ba mekôt ikrã mexkumrêx, anhÿr kêt. Djâm mrâmri akrã mexkumrêx? Kati. Ate dja ga amim, “Ikrã punu”, ane. Mÿj kadjy dja ga ã amim ane? Bir, dja ga amim anen kôt amim Metîndjwÿnh man arÿm kôt akrã mexkumrêx.

¹⁹ Me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja kute amikukràdjâ punu kôt amijo ban kute amim, “Ba ikrã mexkumrêx”, anhÿrja, me jamã ne Metîndjwÿnh memã krã punu jarê. Ije ar amã arênh ja ne me amrêbê: me bakukãmãremã arên memã kum,

“Ga, me kute mry kukràdjâ mar kute kum ka'ên kam kute kum ô mry janhôrja pumÿ. Nhym mry ta amikukràdjâ kôt amijo ba tãmtã ô mry'ÿr bôx ne ta arÿm amipynê.

Nhym me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêt djwÿ we ta krã mexkam dja me amikukràdjâ punu kôt amijo mör tãmtã arÿm ta amijo bikênh mex ne.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ok ne. ²⁰ Nhym me ajte kam memã kum,

“We me krã mex. Me kum Metîndjwÿnh kÿnh kêtja we me krã mexja. Me ta umar kôt ne me amim 'ã karô.

Nhym Bënjadjwÿr djwÿnh arÿm me kabên man kam arÿm amim,

‘Me kabên mrâmri kajgokumrêx.’

Nãm ã amim ane.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ok ne.

²¹ Kam, djâm ar aje mekôt we me krã mexjao adjàmramã? Kati. Kwãrik wãnh mekôt we me krã mexjao adjàmra kêt. Mÿkam? Bir, mÿjja kunÿ ne ar anhô mÿj-jakam. ²² Metîndjwÿnh ne Krituo Kra nhym arÿm ar ajo kamy. Ar aje tu amim markumrêxkam arÿm ar ajo kamy. Nhym kam Metîndjwÿnhdjwÿ arÿm ar ajo kran kam arÿm ar amã mÿjja kunÿ ngã. Ne kam ba arÿm ibê ar anhô àpênh. Nâr, kam Apôr arÿm kubê ar anhô àpênh. Nâr, kam Pedru arÿm kubê ar anhô àpênh. Kritu kute ar ajo krakam pykakam mÿjja kunÿ ne ar anhô mÿjja. Gar arek mekôt atÿn ne ar aba nâr ty. Te ty arÿm Metîndjwÿnh kôt atÿn ne ar aba rã'ã: rã'ã. Kam mÿjja kunÿ ne ar anhô mÿjja. Ajbir jakam mÿjja ne ar anhô mÿjja. Nâr amrê gwaj bawÿr mÿjja apôxdjwÿ ne ar anhô mÿjja. Kritu kute ar amã mÿjja kunÿo bakam mÿjja kunÿ ne ar anhô mÿjja.

Paur kute Kritumã àpênh'ã memã amijarênh.

Rô 14.4

4 Kam gê me ar ijã abenmã kum, —Ar wãbê ne Kritu nhô àpênh ne ar gwaj bamã Metîndjwÿnh kabên jarênho ba. Amrêbê memã kabên jarênh kêtja ne ar arÿm jakam gwaj bamã arênho ba, ane. ² Bir, mÿj dja memã kabên jarênh djwÿnh memã arênh on? Bir, dja memã arênh katât. Metîndjwÿnh kute kum arênh kôt dja memã arênh katât.

³ Nhym be, ba. Ar ga ar aje te idjâpênh jaxwemã akator prãm kam djâm kam itÿn prãmã? Kati. Djâm ije idjâpênh jaxwe'ômã ikatorn mar? Kati. Ije amikam ijaxwe'ô mar kêt. ⁴ Ne kam djâm ije amikam ijaxwe'ô mar kêt kam ije amim, “Ijaxwe kêt kumrêx”, anhÿrmã? Kati. Bënjadjwÿr djwÿnh ne kute imar. Ta ne kute idjâpênh jaxwe'ô pumÿnh jabej ne kute imar.

⁵ Kam, kwãrik wãnh me'ômã axwe jarênh kêt. Nâr, kum axwe kêt jarênh kêt. Gwaj Bënjadjwÿr djwÿnh nhô akatikam ama. Ta dja bôx ne me mex nâr me axweo amirÿt ne mÿjja kunÿo amirÿt. Ga, me kute akamât kô tykkam mÿjjao bipdjurja pumÿ. Nhym a'ukam amirÿt nhym me kunÿ arÿm omÿ. Bënjadjwÿr djwÿnhdjwÿ dja mÿjja kunÿo amirÿt, me kute mÿjja pudjurja kunÿo amirÿt gê me kunÿ kuma. Me kute umar djâ kadjwÿnhbê amim mÿjja'ã karôjao amirÿt gê me kunÿ kuma. Kam gêdja me ÿ pÿnhkôt me mex jabej memã mex jarê. Nâr, me axwe jabej memã axwe jarê.

⁶ Akmere, àpnhÿre ar, ba ar amã,

—Kwãrik wãnh me'ô'ã, “Axwe” nâr “Mexkumrêx”, anhÿro aba kêt. Ja ne ba ajte Apôrmê ar amijã arê. Ar akady ne bar amijã arê. Dja gar kam ar iman arÿm ar ijôo adjàmra kêt. Ne kam arÿm Metîndjwÿnh kabênbit mar rax. Kute me'ã kabên jarênh jabit mar rax. Ne kam arÿm me'ôo adjàmran ate amÿ amã me'ô kurê kadjy kêt.

⁷ Mÿj me'ô ne ar amã arê gar amim,

—Ba ne ba imexkumrêx, anhÿro aba? Nhÿnh ne ar amex'ôja? Nhÿnh ne ar anhô mÿjja'ôja? Kati. Metÿndjwÿnh ta ne ar amã kungã gar kam amijo amran amim,

—Djãm me'ô ne imã kungã? Kati. Ba ne ba imex. Ba ne ba inhô mÿjja, anhÿro aba.

⁸ Nã gãm ar aje mrãmri ne kute me ajne pyrãk. Nã gãm ar amim,

—Arÿm jakam imexkumrêx. Ije imexo amÿ amikamênh prãm kêt. Arÿm jakam iraxkumrêx ne ije mrãmri ne ibênjadjwÿr rax pyrãk. Arÿm ne ba amipãnh Paur ar kumê. Nã gãm ar ã amim anhÿro aba. Djãm mrãmri ne akabênwã? Kati. Ga ren ar mrãmri araxkumrêx ba ren ikĩnhkumrêx. Gar ren kam amipãnh ar ijô mênh kêtumrêx. Ar ba ne bar ren ar aro'ã ren irax.

⁹ Nhyim be, kati. Kritu kute ar ijanorja djãm ar ba ne bar irax? Kati. Ga, me kute me par kadjy kute me ipôkri me umjÿr nhyim me kunĩ kute me omũnhja pumũ. Ar badjwÿ. Bar memã Metÿndjwÿnh kabên jarênho iban kam memãbit ar ije mÿjja pyrãk. Nhyim kam me kunĩ 'ã ar ipumũ. Nhyim me kute ar ibĩn prãm. Pykakam me ja 'ã ar ipumũ. Nhyim Metÿndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnhhdjwÿ 'ã ar ipumũ.

¹⁰ Bar Kritumã apê nhyim me arÿm ar ijã, "Nãm ar krã punu", ane. Nhyim be, ar ga ne gar amim,

—Ba tu amim Kritu markumrêx ne ikrã mexkumrêx, anhÿro aba. Ar ijã ne me, "Ar rerekre", ane. Nhyim be, ar ga ne gar amim,

—Ba ne ba itÿ:xkumrêx, anhÿro aba. Nhyim be, ar ijã ne me, "Ar ngrire", ane.

¹¹ Apÿnh myt djari ne bar prãm kam, kôrkam ar iba. Ne ajte inhô kubêkã punuren iba. Nhyim me ajte ar ikam àkrê kumex ne ar ititik ne. Bar ajte arek ar inhÿr djã kêt ne ar ibaobit iba. ¹² Bar ajte inhikrao idjãpênh tÿx. Me te ar imã,

—Gora gê Metÿndjwÿnh ajo ajkê, ane bar mã memã kum,

—Gê Metÿndjwÿnh ajo djuw mex, ane. Me te ar ijo ajkê bar arek memã dja. ¹³ Me te mã memã ar ijã kabên punu bar mã memã iprĩren nêje me kukrà. Me kubê ar ikĩnh no kati. Kute mrãmri ne mÿjja arÿm punurekam me kubê kĩnh no kati pyrãk. Ga, me kute mÿjja kro janhĩnh ne mÿm rênhja pumũ. Nãm me ã ar ijo ane. Akati jakam me kubê ar ikĩnh no kati rã'ã. Be, djãm kam ar irax?

¹⁴ Djãm ije ar amã apijãm jadjãr kadjy ne ba ã ar amã amijarênho ane? Kati. Nã bãm ar abê akabên kajgo py-mao dja. Me kum kra jabêja pyrãk ne ba imã ar ajabê. Imã ar ajabêkam ne ba ar abê akabên kajgo pymao dja.

¹⁵ Ga, me bãm kute kra jadjwÿr nhyim apôxja pumũ. Badjwÿ ne ba ar amã Kritu Jeju jarê gar ikabênkôt tu amim markumrêx ne kôt ar amijo aba. Ba kam ba ije ar abãm pyrãk. Gar Kritu man kôt ar amijo aba nhyim kam me krãptĩ aben totokmã ar awÿr bôx. Ar awÿr bôx ne ar amã arê gar arÿm me krãptĩ kabên ma. Nhyim be, djãm me kute ipyrãk? Kati. Djãm me kumrêx ar

amã arê? Kati. Ba ikumrêx ne ba ar amã arê. Kam me kute ar abãm pyrãk kêt. Ba ikumrêx ne ba ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê gar ikôt arÿm tu amim markumrêx. ¹⁶ Kam ne ba arÿm ar amã 'ã karô. Dja gar ijã amijakren ikôt ar amijo aba.

¹⁷ Ar aje ijã amijakren mã ikôt amijo abamã ne ba arÿm ar amã Ximoxi jano nhyim ar awÿr tẽ. Imã ikra Ximoxi jabê:. Ba ikumrêx ne ba kum Bênjadjwÿr djwÿnh'ã ajarê nhyim arÿm tu amim markumrêx ne arÿm katãt kabên man kôt ar amijo ba. Ba kam arÿm o ikra. Nã bãm katãt Kritu markumrêx ne kabên kôt ar amijo iba. Me kute katãt Kritu mar ne kabên kôt amijo bamã ne ba memã arênho iba. Me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunĩmã ne ba memã arênho iba. Tãm dja Ximoxi ar amã arê gar ajte ama. Dja gar kam ikudjwa katãt Kritu markumrêx ne kabên kôt ar amijo aba.

¹⁸ Be, kute ar awÿr ibôx kêt pyrãk gar akwÿ amijo adjãmra ar aba. ¹⁹ Bênjadjwÿr djwÿnh mrãmri ar awÿr itêm'ã kute amim karô jabej dja ba amikrà kêt ne ar awÿr tẽ. Ar awÿr tẽn ar awÿr bôx ne me kute amibên prãmja kabên kôt me kuma. Djãm me kabênjabit dja ba kuma? Kati. Dja ba mrãmri me àpênh tÿxkumrêx jabej memã ikato. Djãm mrãmri ne we Metÿndjwÿnh me wãmã tÿx jadjã? Kon. Dja ba bôx ne goja me omũ.

²⁰ Metÿndjwÿnh kute meo bakam djãm me kabênbit? Kati. Mrãmri kute meo bakumrêxkam kute memã tÿx jadjãrdjwÿ. ²¹ Mÿj dja ba ar awÿr ibôxkam gar amã kĩnh? Ga, me kute me àbêr djão me kaprêprêk nhyim me tokryja pumũ. Me kute memã bèn tÿxkamdjwÿ me tokry. Djãm ba ar awÿr ibôx ne ar amã ibên tÿxmã gar atokrymã? Nàr ar awÿr ibôx ne imã ar ajabêkam ije ibên prïo ar amã ikabên. Djãm tãm ne gar amã kĩnh?

Me kute bôm me'ô jaxwe mênh'ã memã karô.

5 Me ar akurũm iwÿr tẽn bôx ne imã ar akam me'ô jarê. Ne imã,

—Me'ô ne bãmbê prô pytàn o ikwã. Nãm me ã imã ar akam me'ô jarênho ane ba kuman arÿm ar amã arên ajte ar amã me'ôja axwe jarê. Me kute Jeju mar kêt'ô kute bãmbê prô pytãr kêt. Wãkambit we me'ô kute Jeju mar arÿm bãmbê prô pytã. ² Gar kam apijãm kêt. Me'ôja bãmbê prô pytã gar mÿjja 'ô jarênh kêt ne ate ar akrãn arÿm amijo adjãmrabit. Ne ga ren ar amikam akapri:ren ren aminêje bôm me'ôja mẽ gê ar akôt krĩ kêt.

³ Mrãmri ne ba jakam idjãm kam ar amar 'ãno djan arÿm mrãmri me'ô jaxwe wã'ã ikabên djirkumrêx. ⁴ Dja gar Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu kute gwaj bamã arênh kôt me'ô'ã akuprô. Kute bãmbê prô pytãrja'ã akuprôn amim kukjan kam kum axwe pãnh jarê. Dja ba ar akãxã ar amaro nhÿn arÿm ar akôt ikabên dji. Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu ne gwaj bajo ban arÿm àpênh tÿx. Kam dja gar katãt me'ôja'ã ar akabên djirkumrêx ba arÿm ar akôt ikabên dji. ⁵ Axwekam 'ã ar akabên djirkumrêx ne on Xatanajmã kanga gê ar o ban arÿm o ajkê. Dja o ajkê nhyim arÿm ty. Nhyim kam Jeju arÿm amikôt karô dja. Ô akatikam dja Bênjadjwÿr

djwÿnhbê Jeju Kritu bôx ne arÿm amikôt karô dja nhy m arÿm biknor kêt.

⁶ Gar ate akrân amijo adjàm rakam mex kêt kumrêx. Ga, me kute djwÿ nhigot djà ngrire djwÿkam rênhkam arÿm djwÿ kunĩ'ÿr bôx nhy m igotja pumû. Me'ô jaxwejadjwÿ. Dja gar ate akrâ nhy m me'ô amijo tēm tām tã gar akrãptĩ arÿm amã axwe kÿnh ne kôt ajaxwe.

⁷ Ga, mebê idjaer kukràdjã kôt ne me kute djwÿ nhigot djà tûm kunĩ kapĩnja pumû. Nhy m kam arÿm djwÿ nykam igot djã kêt. Dja gar aminêje me'ô jaxwe jano gê mã tē gar kam arÿm ajaxwe kêt. Ga, me kute me irôbê mrãnh nhô akatikam me axwe pãnh mrykĩ'ãtomti parja pumû. Kritu ne ã anen arÿm ta gwaj bajaxwe pãnh ty. Nhy m kam Metĩndjwÿnh arÿm gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arÿm kum bamex.

⁸ Ga, Metĩndjwÿnh me irôbê mrãnh nhô akatikam me kute katãt Metĩndjwÿnh mar kadjy kute djwÿponhbit kurja pumû. Kritu gwaj bajaxwe pãnh tykkam gwaj badjwÿ dja gwaj katãt Metĩndjwÿnh maro baba. Ga, me kute djwÿ nhigot djã tûm kur kêtja pumû. Gwaj badjwÿ dja gwaj bajaxwe tûm kunĩ kangan bamã aben kurêja kangan arÿm katãt Metĩndjwÿnh maro baba. Me kute djwÿkam djwÿ nhigot djã kêtjabit kur, kute djwÿponhbit kur. Gwaj badjwÿ dja gwaj bajêx kêt kumrêx ne bakabênkumrêx ne katãt Metĩndjwÿnh maro baba.

Djãm me axwemê ro'ã me ar bamã?

A Tex 3.6

⁹ Amrêbê ne ba ar amã pi'ók no'ók ne ar amã, —Me mjên djwÿnh kupa'ã nãr prô djwÿnh kupa'ã kurê ba kwãrĩk wãnh ro'ã ar aba kêt, ane. ¹⁰ Djãm me kum Metĩndjwÿnh kÿnh kêtja'ã ne ba ar amã ane? Djãm ar aje me kum Metĩndjwÿnh kÿnh kêtme ro'ã aba kêt-mã? Kati. Pyka kunĩkôt me kum Metĩndjwÿnh kÿnh kêtja krãptĩ gwaj te memã bakãxmã. Me mjên djwÿnh kupa'ã nãr prô djwÿnh kupa'ã kurê baja, me kute amim mÿjjao atom rûnh prã:mja, me kute me noo biknor ne kute mebê mÿjjao àkÿnh prãmja, me kute mÿjjao metĩndjwÿnh karô nhipêxmã amijarênh prãmja. Pyka kunĩkôt me axweja krãptĩ gwaj te memã bakãxmã.

¹¹ Nhy m be, me'ô ta kute amijo Jeju mar, ta kute amijo gwaj bakamy'ô. Dja kum axwe kÿnh rã'ã djãm ro'ã ar abamã? Kati. Me ja'ã ne ba ar amã,

—Kwãrĩk wãnh me ro'ã ar aba kêt, ane. Godja me'ô mjên djwÿnh kupa'ã nãr prô djwÿnh kupa'ã kurê ba prãm nãr amim mÿjjã rûnho atom prãm nãr mÿjjao metĩndjwÿnh karô nhipêxmã amijarênh prãm nãr kute mebê me kurê prãm nãr kadjwati kangôkam † bibãnh prãm nãr kute me noo biknorn mebê mÿjjao àkÿnh prãm godja me'ô ta kute amijo Jeju mar ne ã axwe prãm rã'ão ane kwãrĩk wãnh ro'ã aba kêt. Kwãrĩk wãnh ro'ã anhô kwÿ krëndjwÿ kêt.

¹² Me kum Metĩndjwÿnh kÿnh kêtja djãm ¹² gwaj baje memã axwe pãnh jarênho babamã? Kati. Metĩndjwÿnh ta dja me kum kÿnh kêtjamã axwe pãnh jarê. Nhy m be,

† Mÿjjã me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjjã kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

gwaj ba baje amim Jeju mar bajaxwe jabej baje aben-mã axwe pãnh jarênho babamã. Kam, ba ar amã arê. Ar akam me'ô jaxwe ja dja gar kum axwe pãnh jarênhkumrêx ne arÿm aminêje bôm amê gê ar aro'ã bikprônh kêt. Tãm ne ja.

Me kute memã axwe pãnh jarênh.

⁶ Be, jakam ije ar amã mÿjjã 'ôdjwÿ jarênhmã. Be, ar akam me kute Jeju mar'ô ajmã ajon axwe. Axwe gar arÿm pa 'amÿn tu apijãm kêt ne me kute Jeju mar kêt'ÿr o mrã. Kute kukjêr ne kum axwe pãnh jarênhmã 'ÿr o mrã. Mÿkam ne gar kute amim Jeju mar'ô'ÿr o amrãnh kêt?

² Be, dja gu me baje amim Jeju mar ã pykakam me kunĩ kukij ne memã axwe pãnh jarê. Jeju akubyn bôxkam gu me babê Metĩndjwÿnh nhô me ja dja gu me me kunĩmã axwe pãnh jarê. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwÿ me kute amim Jeju mar jaxwe ja'ã akuprô ne kum axwe pãnh jarê. Djãm ar aje amim Jeju markam ajô akrã mex kêt kam ne gar amikupa'ã me kute Jeju mar kêtme meo mrã?

³ Be, Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh kwÿ axwe. Dja gwaj ã memã axwe pãnh jarê. Kam ar ga ne gar ren jakamdjwÿ ren me kute amim Jeju mar'ÿr meo mrã. Nhy m be, kati. Amikupa'ã ne gar me kute Jeju mar kêtme meo mrã nhy m me kute Jeju mar kêt kam arÿm memã axwe pãnh jarê. ⁴ Dja me kute amim Jeju mar'ô ajmã ne axwe jabej, kadjy dja gar me'ô kute amim Jeju marjao amiptã. Ar akam rax kêt'ôo amiptã gê ar amã kukjan kum axwe pãnh jarê.

⁵ Ga ren ar amikam apijãm ne. Ar aje me kute Jeju mar kêtjamã me kute amim Jeju maro amrãnh prãm kam ga ren ar amikam apijãm ne. Nhy m be, kati. Amikam ar apijãm kêt kam ne ba ar amã ikabên ne. Ar ga ne gar aje amim Jeju markam ar akrã mex ne ate me kute Jeju mar kêt'ÿr meo mrã. Kwãrĩk wãnh. Ar ga ne gar ren me kute amim Jeju mar'ô jaxwe'ã akuprô ne ren arÿm amim kukij ne ren arÿm kum axwe pãnh jarê.

⁶ Nhy m be, kati. Ar aje amim Jeju mar ne gar me kute Jeju mar kêt'ÿr meo mrã. Ar aje Jeju kukwakam meo akamyja me'ÿr meo mrã nhy m me arÿm memã axwe pãnh jarênho krĩ. Nhy m kam me kute Jeju mar kêtja me'ã ar apumũnho kumex. Kam ne ba ipijã:m ne.

⁷ Ar aje amikupa'ã me kute Jeju mar kêt'ÿr meo amrãnhkam ne gar arÿm axwe amijo mrã. Axwe amijo amrãnhkam ga ren ar arÿm ate akrã. Me kute amim Jeju mar ren te ar anoo akno ga ren ar ate akrã. Me ren te ar abê mÿjjao akno ga ren ar ate akrã ren me kute Jeju mar kêt'ÿr meo amrãnh kêt. ⁸ Nhy m be, kati. Ar ga ne gar me noo abiknor ne mebê mÿjjao abiknoro aba. Ar akamy ne gar ã aro ane.

⁹ Kwãrĩk wãnh gar amim, —Dja ba te ijaxwe rã'ã nhy m Metĩndjwÿnh arÿm amiwÿr ijo wabin ijo ba, anhÿr kêt. Kwãrĩk wãnh ã amim ajêx ne aminoo abiknoro anhÿr kêt. Mÿj xê dja Metĩndjwÿnh meo ba kêt?

Bir, me kute mjên djwÿnh kupa'ã nãr prô djwÿnh kupa'ã kurê ba prãmja.

Nàr me kute mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhípêxmã amijarênh prãmja.

Nàr me kute mebê prõo àkĩnh nàr mjêno àkĩnhja. Metĩndjwỳnh kute me jao ba prãm kêt.

Nàr me kute me kupêno ikwã kadjy me my kute amijo me nire pyrãkja.

Nàr me my kute me my kupêno ikwãja nàr me nire kute me nire kupêno ikwãja. Metĩndjwỳnh kute me jao ba prãm kêt.

¹⁰ Nàr me àkĩnhĩa.

Nàr me kute amim mỳjjao atom rũnh prãmja.

Nàr me kute kadjwati kangõkam † bibãnh prãmja. Metĩndjwỳnh kute me jao ba prãm kêt.

Nàr me kute mebê me kurê kadjy me'ã kabên punu prãmja.

Nàr me kute me noo biknor ne mebê mỳjjao prõt prãmja.

Metĩndjwỳnh kute õ kàjkwakam me ja'õo ba prãm kêt kumrêx. Kwãrĩk wãnh amim ajêx ne aminoo abiknor kêt ne amim,

—Dja ba te imã ijaxwe prãm rã'ã nhym Metĩndjwỳnh arỳm amiwỳr ijo wabin ijo ba, anhỳr kêt.

¹¹ Amrêbê gar akwỳ mekõt ã amijo ane. Nhym kam Metĩndjwỳnh arỳm ar ajo kute mrãmri ne me kute me põnh nhym me arỳm mextire pyrãk. Nãm arỳm amimexo ar ajo mex ne arỳm ar amã axwe kêt jarê gar arỳm kum amexkumrêx. Ar aje tu amim Bẽnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu markam ne arỳm ã ar ajo ane. Metĩndjwỳnh Karõo arỳm ã ar ajo ane.

Me ari prõ, mjên kupa'ã kurê ba nêje kute me akre.

Mat 5.27; Ep 5.3; Kor 3.5

¹² Nã gãm ar abenmã,

—Apỳnh imã mỳjja kĩnh djari dja ba kunõ iba nhym Metĩndjwỳnh ajmã ijo kêt kumrêx, anhỳr ar o aba. Djãm ba ne ba amim anhỳr ar o iba? Kati. Djãm apỳnh imã mỳjja kĩnh djari dja ba kunõ iban arỳm amijo mex? Kati. Gar amim,

—Apỳnh imã mỳjja kĩnh djari dja ba kunõ iba nhym Metĩndjwỳnh ajmã ijo kêt kumrêx, anhỳr ar o aba. Djãm ba ne ba amim anhỳr ar o iba? Kati. Dja ba imã mỳjja kĩnh ne arỳm ije o ibamã ne kam arỳm amiman amim,

—Kati. Dja ba mỳjja wão iban kam arỳm te ije kangamã, ane. Dja ba ã amimaro anen kam arỳm o iba kêt ne. Te imã kĩnh ba o iba kêt ne.

¹³ Nã gãm ar abenmã,

—Me tik kadjy ne djwỳ. Djwỳo me ajne kadjy ne me tik, anhỳr ar o aba. Nhym be, djwỳmê me tik kajgo. Metĩndjwỳnh dja pyka mẽ o amrà nhym kêt ne. Nhym be, gwaj ba, djãm gwaj bakajgo? Kati. Mỳj kadjy ne gwaj ar baba? Bir, gwaj baje Bẽnjadjwỳr djwỳnh mar nhym kute ar gwaj bajo ba kadjy ne gwaj ar baba. Mỳj kadjy ne gwaj banhipêx? Djãm ga aje amjên djwỳnh kupa'ã ar akurê aba, nàr gwaj baje baprõ djwỳnh ku-

† Mỳjja me kute o kôm ne kõt bibãnh kunĩa, kadjwati kangõmê uba kangõmê, mỳjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarê.

pa'ã ar bakurê babamã? Djãm ja kadjy ne Metĩndjwỳnh gwaj banhipêx? Kati. Ta amikadjy ne gwaj banhipêx.

¹⁴ Metĩndjwỳnh tỳxo arỳm akubyn Bẽnjadjwỳr djwỳnh ho tĩn ne. Ne kam gêdja gwaj badjwỳ kõt akubyn gwaj bajo tĩn.

¹⁵ Be, Kritu ne arỳm gwaj bajo kute apỳnh amikukràdjã pyrãk. Kute arỳm ijo amikukràdjã pyrãkkam djãm ije me kuprỳ mjên prãmjaio inõrmã? Kati. Djãm me ni kuprỳja mex? Kati. Kam ije me kuprỳo inõr prãm kêt kumrêx. Kritu kute arỳm ijo amikukràdjã pyrãkkam ije me kuprỳo inõr prãm kêt kumrêx. ¹⁶ Amrêbê ne me bakukãmãre memã kum,

“Ar ĩ abenã tỳm ne kam kute ĩ pydji pyrãk.”

Nãm ã me bakukãmãre memã ane. Ga, me kute me kuprỳ mjên prãmjaio ikwãkam abenã tỳm ne kam kute mrãmri ne ĩ typdji pyrãk ja pumũ. Ja ne Kritumã mex kêt. ¹⁷ Nhym be, me Bẽnjadjwỳr djwỳnhmê typdjija ne me arỳm ta Karõkõt typdji.

¹⁸ Ar aje me'õ kuprỳo anõrmã on kum akàx ne kubê aprõt ne. Dja ga me kuprỳo anhikwãnh arỳm aminhĩo abikênh rax ne. Nhym be, aje mỳjjao adjãkĩnhkam ne ga amibu'ã meo ajkê. Nàr aje me'õnh bĩnkam nàr aje memã ajêxkam ne ga amibu'ã meo ajkê. Nàr, apỳnh me àpênh jaxwe 'õdjwỳkam me kute amibu'ã meo bikênh. Nhym be, me kute me kuprỳo ikwãkambit ne me kute aminhĩo bikênh rax ne.

¹⁹ Djãm ar aje amimar kêt? Ga, Metĩndjwỳnh õ kikretikam ýrja pumũ. Metĩndjwỳnh Karõ ne ar akamdjwỳ nhỹ. Mexti:re ne axwe kêt kumrêx ne ar akam nhỹ. Kàjkwakam Metĩndjwỳnh ne ar amã ano nhym nhỹ. Djãm ar aje ja mar kêt? Djãm ar ga dja gar amijo aba? Kati. ²⁰ Metĩndjwỳnh arỳm pãnh raxo ar ajo pãnh ne ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhym pĩte'ykam tyk ne kute o ar ajaxweo pãnhja pumũ. Kute pãnh ra:xo ar ajo pãnh ne ar ajo ba. Kam, dja gar katàt ar amijo aban adjukapri nhym kam me arỳm ar apumũn amim, —Be ga, me kute katàt Metĩndjwỳnh mar ne kõt kute amijo baja pumũ. Me ukapri kumrêx. Kam, ne me mrãmri Metĩndjwỳnh'ã ujarênhkumrêx ne. Arỳm imã kĩnhkumrêx, ane. Dja me ã ar akatàt pumũnhkam ane.

Me abenwỳr mõr'ã ujarênh.

Ep 5.22; Kor 3.18; Idja 13.4

7 Ar aje amrêbê nĩnh imã pi'õk no'õkkam ne gar mỳjja kwỳ jabej ikukij. Me kute abenwỳr mõr jabej ikukij. Jakam dja ba arỳm kõt ar amã arê gar ama. Be, me abenwỳr mõr kêt kam ne me kwỳ mexkumrêx.

² Nhym be, ar amy kunĩkõt ren aprõ nhym ar anire kunĩkõt ren amjên. Mỳkam? Bir, me krãptĩ kute mjên djwỳnh kupa'ã nàr prõ djwỳnh kupa'ã kurê ba prãm kam. ³ Ne kam ar amy, kwãrĩk wãnh ate anhikwãnh aprõbê aminê kêt. Ar aniredjwỳ, kwãrĩk wãnh amjênbê ate anhikwãnh kubê aminê kêt. ⁴ Mỳkam? Bir, djãm me abenwỳr bakam akubyn kuprỳkam kute amijo baja kõt kute amijo ba rã'ãnh kute amidjwỳnhbit mar ne kute o bamã? Arỳm prõ'ýr bakam gêdja prõdjwỳ maro ba. Nhym prõdjwỳ amipãnh mjên maro ba.

⁵ Kam kwârîk wân̄h aben bê ate ar anhiqwân aben bê aminê kêt. Ar aje abenmã akabên mex jarênhkambit dja gar apýnh anhiqwã. Nãm me kwý kute Metîndjwýnhmã amijajbur ne kum kabên'ã rît kadjy apýnh ikwã kryre. Ne kam ajte ro'ã ikwã. Me kute aben bê aminê'ã akati krãptîkam týx kêt. Týx kêt kam Xatanaj ren axwe'ã memã apnê nhyr me ren arým rerekren ren arým prô djwýnh kupa'ã amijo tẽ. Nâr mjên djwýnh kupa'ã amijo tẽ. Nhyr be, kati. Dja gar apýnh anhiqwã: nhyr ajã akati ngrêrebit apêx gar kam ajte aro'ã anhiqwã.

⁶ Djãm ar akunî abenwýr amörmã ne ba ar amã 'ã karö? Kati. Ar akwý amã amijo anhýr prãm kêt jabej amã amijã ma. ⁷ Ba iprô kêtja pumû. Ba amim, —Me kunî ren kute ipyrãk ne ren me mexkumrêx, ane. Metîndjwýnh ne me kwýmã týx jangij nhyr me kum amijã ma rã'ã. Nhyr me kwý týx kêt ne kum amijã ma kêt. Gêdja me ta kute amimar kôt abenwýr ba nâr abenwýr ba kêt jabej.

⁸ Ne kam ar aprö kêt. Nâr, ar amjên kêt. Nâr ar anhiqwã arým ty. Ba ar amã arẽ. Ga ren ar arã'ã ne ren aje ipyrãk ne ren kam amexkumrêx. ⁹ Nhyr be, te amã amijã mamã ne abenwýr amör prãm. Abenwýr ar amör prãm kam dja gar tu abenwýr mö. Abenwýr ar amörkam amexkumrêx. Ar amã aben prãm kajgo ne mex kêt.

¹⁰ Nhyr be, ar ajö arým abenwýr amörkam ba arým 'ã ar amã karökumrêx. Bënjadjwýr djwýnh kumrêx ne imã arẽ ba kôt ar amã arẽ. Ar anire, kwârîk wân̄h amjên kanga kêt. ¹¹ Nâr kon, godja ar ajö aje arým amjên kanga jabej ne ajte amã amjên prãm jabej. Dja ga amã akubyn amjên tũm kính gẽ akubyn awýr mö. Nâr dja ga te o ane nhyr kum akính kêt kwârîk wân̄h atemã amjên 'ödjwý jabej kêt. Me amydjwý, kwârîk wân̄h aprö kanga kêt.

¹² Ne kam ar ajö anhiqwã kute Jeju mar kêt dja ba ar amã arẽ. Djãm Bënjadjwýr djwýnh ne imã arẽ ba arým ije ar amã arênhmã? Kati. Ba ije markam dja ba ar amã arẽ. Ga abê Jeju kukwakam ikamy'ö arým aprö nhyr kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ã ar aba kadjy kum akính. Kwârîk wân̄h kanga kêt. ¹³ Ar anidjwý arým amjên nhyr kute Jeju mar kêt. Ne kam ar aro'ã ar aba kadjy kum akính. Kwârîk wân̄h kanga kêt. ¹⁴ Mýkam? Bir, amjên kute Jeju mar kêtja ne Metîndjwýnh arým amiwýr o tẽ. Akôt ne amiwýr o tẽ. Nhyr ar ajö aprö kute Jeju mar kêtja ne Metîndjwýnh arým amiwýr o tẽ. Akôt amiwýr o tẽ. Ne ren amiwýr o tẽm kêt nhyr ren akradjwý Metîndjwýnh nokrekam mex kêt. Nhyr be, kati. Akôt akradjwý Metîndjwýnhmã mex.

¹⁵ Nâr, gêdja kute Jeju mar kêtja akanga jabej. Kwârîk wân̄h wãm tẽ. Akmere, àpnhîre ar, djãm aje arek 'ã angràn akaprî rã'ãmã? Kati. Arým kute akangakam on ate akrã. Gwaj badjumar mexmã ne Metîndjwýnh amiwýr gwaj bajuw ne gwaj bajo ba. ¹⁶ Me nire ar, djãm mrãmri ar aje Jeju'ýr ar amjêno akêxmã? Djãm arým aje mar? Kati. Aje mar kêt. Nâr, me my ar, djãm mrãmri ar aje Jeju kôt ar aprö akêxmã? Djãm arým aje mar? Kati. Aje mar kêt.

¹⁷ Metîndjwýnh kute amiwýr ar ajwýr ne ar ajo bakam djãm aje aba djã kangamã? Kati. Djãm aje aprö, amjên kangamã? Kati. Akuprýkam djãm aje me'ö'ýr amörmã? Kati. Djãm aje adjápênh djã kangamã? Kati. Ba ar amã arẽ gar ama. Dja gar arek apýnh aba djã, adjápênh djãjakam amrãnh katãt rã'ã. Ja'ã ne ba me kute amim Jeju mar kunimã karön memã arẽ. Apýnh me kute Jeju kôt ar aben pydjio ba djãrija kunikôt memã arẽ.

¹⁸ Djãm arým ar amy nhinhu kã rên̄h nhyr Metîndjwýnh arým amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwârîk wân̄h ar amy kã rên̄ho bimirãk kêt. Kwârîk wân̄h memã,

—Imy nhinhu kã akuprön 'ã kay gẽ kam arým kute adjakamã imy kã djwýnh pyrãk, anhýr kêt. Tu ar amy kã rên̄h rã'ã ne ar abê idjaer rã'ã. Djãm ar amy nhinhu kã tã nhyr Metîndjwýnh arým amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba? Kwârîk wân̄h ar amy kã rên̄h kêt. ¹⁹ Djãm me kute amimy kã nhinhu rên̄h nhyr Metîndjwýnh arým me kam kính? Kati. Djãm me amimy kã tã nhyr arým me kam kính? Kati. Nhyr be, dja gar kabên man kôt ar amijo aba. Kute me kute katãt amijo ba'ã memã karökôt, kabênja kôt dja gar amijo aba nhyr kambit arým ar akam kínhkumrêx.

²⁰ Apýnh ar adjápênh djã tũm, ar aba djã tũm nhyr Metîndjwýnh kute kam amiwýr ar ajwýr ne ar ajo ba. Kam ar ajo bakam kwârîk wân̄h ar aba djã tũm kanga kêt. Dja gar mã Metîndjwýnh man arek ar aba djã tũm, ar adjápênh djã tũmkam ar aba rã'ã ne.

²¹ Djãm me kute apa 'amýnh ga tu memã adjápênh kajgo ar aba nhyr Metîndjwýnh arým amiwýr ajuw ne ar ajo ba? Kwârîk wân̄h adjápênh pãnh kêt kam adjumar punu kêt. Adjumar mex ne arek kam adjápênh rã'ã. Nhyr kam me amã,

—Arým me kute amã ikra karomã, ane.

Dja ga kum,

—Ã. Bon ba arek mekôt ar iba, ane. Nhyr me arým amã ikra karo ga arým ga arek mekôt ar aban amim apê. ²² Kam, ar akwý ne me arým ar apa 'amý gar tu memã adjápênh kajgo ar abaja. Kwârîk wân̄h kam ar akaprî kêt. Kritu ne arým amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Gar kam ga kôt ar amijo aban akínhkumrêx. Nâr, ar akwý me'ö kute ar apa 'amýnh kêt gar amim adjápênh ar abaja. Kritu ne arým amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba kute mrãmri ne me'ö bënjadjwýr kute me pa 'amýnh nhyr me kute katãt kabên kôt ar amijo ba pyrãk. Kritu ne arým ar ajo ba gar katãt kabên kôt ar amijo aba.

²³ Ga, me kute arým me'ö pa 'amýnhja pumû. Nhyr me'öja arým 'ýr bôx ne arým o pãnh ne o katon o aminhö. Nhyr kam arým kum àpênh ar ba. Metîndjwýnhdjwý ne kute pãnh raxo ar ajo pãnh ne ar ajo katon arým amim ar ajo ba. Ga, kute Kra janor nhyr kute píte'ykam tyk ne kute o ar ajaxweo pãnhja pumû. Pãnh ra:xja pumû. Kam me kum Metîndjwýnh kính kêt kukràdjã kwârîk wân̄h ar amã kính kêt gẽ me amikôt ar ajo ba kêt. Ga ren ar amã kính nhyr ren me amikôt ar ajo ba ga ren ar arým aje mrãmri ne me'ö pa 'amýnh ne mekôt ba pyrãk.

²⁴ Akmere ar, apÿnh ar adjâpênh djâ tûm, aba djâ tûm nhym Metîndjwÿnh kute kam amiwÿr ar ajo akêx. Kam kute amiwÿr ar ajo akêxkam kwârîk wânĥ ar aba djâ tûm kanga kêt. Dja gar tu amim Metîndjwÿnh mar tÿxkumrêx ne arek ar aba djâ tûmkam ar aba râ'ã ne.

²⁵ Me nire kraxje me'ö kute 'ÿr mör kêt râ'ã. Me'ã ne ije ar amã karömã. Ba ije markam dja ba me'ã ar amã karö. Djâm Bênjadjwÿr djwÿnh ne imã arê ba arÿm ije ar amã arênhmã? Kati. Ba ije markam dja ba ar amã 'ã ikabên jarê. Bênjadjwÿr djwÿnh kum ikaprîkam ne arÿm ije ikabên jarênh katât kadjy ijo mex. Ba kam ba katât ar amã arênhkumrêx.

²⁶ Me kute gwaj baje amim Jeju marjao bikênh kumex gwaj batokry kumex. Kam, djâm arÿm amjên nâr arÿm aprö? Dja ga arã'ã. Kwârîk wânĥ kanga kêt. Nâr, djâm amjên kêt râ'ã nâr djâm aprö kêt râ'ã? Dja ga arã'ã. Kwârîk wânĥ amjên nâr aprö jabej kêt.

²⁸ Nâr, ga kam arÿm me'ö nire'ÿr mö. Djâm kam ga arÿm amijo ajkên ajaxwe? Kati. Nhym me my'ö 'ÿr mörkam djâm nire axwe? Kati. Djâm arÿm amijo ajkên axwe? Kati. Ba ar amã arê gar ama. Dja gar abenwÿr mön arÿm amikam ar adjumar punu, ar atokry kumex ma. Ar ajamãnhkrutkam ne ajte ar akrakam dja gar amikam adjumar punu kumex ma. Nâr, dja gar abenwÿr amör kêt ne arÿm ar adjumar punu kumex mar kêt. Apydjikam adjumar punun aje atokry kumex mar kêt. Ar adjumar punun ar atokry karö ne ba kukãm ija-mak bën bit abenwÿr ar amör nêje ar akukrà.

²⁹ Akmere àpnĥire ar, ba ar amã arê gar ama. Pykakam mÿjja kunî dja î kêt ne. Gwaj mÿjja baba 'ikrân ne. Kam, dja gwaj pykakam gwaj banhö mÿjja kunîkôt bajamak bën tÿx kêt. Godja arÿm aprö. Djâm aje o aba râ'ãmã? Kati. Dja ga o aba 'ikrân ne. Kam kwârîk wânĥ kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr, godja arÿm amÿr jabej. Djâm amÿr râ'ãmã? Kati. Dja ga amÿr 'ikrân ne. Kam, kwârîk wânĥ kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr, godja arÿm akînh jabej. Djâm akînh râ'ãmã? Kati. Dja ga akînh 'ikrân ne. Kam kwârîk wânĥ kôt ajamak bën tÿx kêt. Nâr godja ga arÿm pi'ök kaprî pânĥ mÿjja mex'ö byr jabej. Djâm o aba râ'ãmã? Kati. Dja ga o aba 'ikrân ne. Kam, kwârîk wânĥ kôt ajamak bën tÿx kêt. Gwaj pykakam gwaj banhö mÿjja kunîkôt bajamak bën tÿx kêt. Djâm gwaj baje o baba râ'ãmã? Kati. Dja gwaj o baba 'ikrân ne.

³² Mÿkam ne ba ar amã ikabên ja jarê? Bir, dja gar ikabên ja man arÿm pykakam mÿjja kôt ajamak bën tÿx kêt ne adjumar punu kêt.

Me prö kêt ne me kute kâjkwakam Bênjadjwÿr djwÿnhmã àpênh kadjy amimar. O kînh kadjy kute amimar. ³³ Me arÿm prö ne me kute pykakam mÿjja kadjy àpênh kadjy amimar. Kute pröo kînh kadjy kute amimar.

³⁴ Me nire arÿm mjênja ne atemã umar nhym me nire me'ö kute 'ÿr mör kêtja ne atemã umar. Me apÿnh umar. Mjên kêtja Bênjadjwÿr djwÿnhmã àpênh kadjy kute amimar. Nâm prîne kum amijã man Bênjadjwÿr djwÿnh mar 'ãno dja. Nhym be, arÿm mjênja pykakam

mÿjja kadjy àpênh kadjy kute amimar. Nâm kute mjêno kînh kadjy kute amimar.

³⁵ Djâm ar akunî akuprÿmã ne ba ar amã ja jarê? Nâr, gar arÿm aprökam nâr gar arÿm amjênkam, djâm kam ar akaprîmã ne ba ar amã ja jarê? Kati. Bênjadjwÿr djwÿnhmã prîne ar amexmã ne ba ar amã arê. Dja gar ikabênja man arÿm kum adjâpênh 'ãno dja. 'ãno dja nhym mÿjja'ö arÿm ar akunor kêt. Ja kadjy ne ba ar amã arê.

³⁶ Nâr, akra nhym mjên kêt râ'ã jabej ga arÿm kam adjumar mex kêt ne ar o aba. Arÿm abatânh mex tên kum mjên prâm. Arÿm aje mjênãm arênh ne ör prâm jabej kum angã. Ga kam amex. Kwârîk wânĥ ar abenwÿr mö. ³⁷ Nâr kon, akra kum me my prâm kêt ne aje me'ömã ör prâm kêt. Aje amim akra'ã karön amim, —Kati. Ba arek ikrao iba, ane. Jadjwÿ ne mex. ³⁸ Kam ne me kute mebê kra nê mexo me kute memã ör jakrenĥ.

³⁹ Metîndjwÿnh kukràdjâ kôt dja prö mjên'ã ngrã. Mjên tînrî 'ã ngrã. Nhym kam godja arÿm mÿjja'ö kubê kubî nhym tyk jabej. Dja kum me my 'ödjwÿ 'ÿr mör prâm jabej arÿm 'ÿr mö. Dja me'ö kute amim Jeju mar-bit'ÿr mö. ⁴⁰ Ba kam bajbit 'ã amim,

—Nâm ren mjên kêt râ'ã nhym ren umar mex. Arÿm ajte mjênkam umar mex ngrire, ane. Nã bãm ã amim ane. Metîndjwÿnh Karö kute ijo bakam ba badjwÿ 'ã katât ikabên jarê. Ja ne ba kuma. Tãm ne ja.

Me kute mÿjja metîndjwÿnh karö nhipêxmã mry bôr-ja'ã ujarênh.

Kô k 13.2; Gar 5.13; Ped k 4.8; Dju k 3.18

8 Me kute mÿjja metîndjwÿnh karö nhipêxmã mry bôrja krëndjwÿ. Jadjwÿ ne gar abej ikukij. Gar imã, —Djâm ar ije amim Jeju mar mÿjja karömã mry bôrja kurmã? Nâr djâm ar ije kur kêtãmã? ane. Jakam ije 'ã ar amã ikabên jarênhmã. Ar ga ne gar we, —Djâm ar ino kêt? Djâm ar ijamakke kêt? Arÿm ar ije mÿjja mar, ane. Nã, gwaj bakunî baje mÿjja kwÿ mar. Badjwÿ dja ba ar amã arê. Gwaj baje mÿjja kumex markam ne gwaj baje amibên prâm. Nhym be, gwaj bamã aben jabêkam baje abenmã tÿx jangjênhö tên kam baje amim Jeju mar mexo amÿ aben kamên arÿm mar rax ne.

² Be, me kute mÿjja maro amibên prâmkam djâm mrãmri kute mÿjja markumrêx? Kati. Kraxje kute mÿjja mar mex kêt râ'ã. ³ Nhym be, me'ö kum Metîndjwÿnh jabê jabej, tãmja dja Metîndjwÿnh amipânĥ kuma.

⁴ Kam, me kute mÿjja metîndjwÿnh karö nhipêxmã mry bôr kurja mÿj dja gwaj mar on? Mÿjja metîndjwÿnh karö nhipêx kunî ne kajgokumrêx. Nhym be, Metîndjwÿnh pydji. 'Ödjwÿ kêtumrêx. Ja ne gwaj kam kuma. ⁵ Mrãmri me kute arîk apÿnh mÿjjamã metîndjwÿnh jarênh. Kâjkwakam nâr pykakam mÿjja krâp-tîkumrêx nhym me kute arîk kum metîndjwÿnh, bën-jadjwÿr djwÿnh jarênhö ba.

⁶ Nâm me te mÿjja kumexmã metîndjwÿnh jarê gwaj bamã ne Metîndjwÿnh pydjibit. Me Babãm djwÿnh. Tãm ne kute mÿjja kunî nhipêx. Kute amikadjy gwaj

banhipêx. Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu pydji. Kôt ne mÿjja kunî kato. Gwaj badjwÿ kôt bakato. Ja ne ar aje mar. Badjwÿ ije mar.

⁷ Metîndjwÿnh pydjibit. Nhyam kam mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêx ja ne kajgo. Ne kam djâm me kunî kute amim, "Mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêx ne kajgo", anhÿro ba? Kati. Me kwÿ ja ne me arîk amim,

—Be, mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêxbê metîndjwÿnh'ô. Nâm me kwÿ ã amim ane, kute Metîndjwÿnhkumrêx mar rerekre rã'âkam. Ne kam arÿm mry bôrja krê. Ne kam arÿm amim,

—Be, mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêxmã ne me kute mry bôrja. Kubê ne metîndjwÿnh'ô. Ba arÿm mekôt mryja krê. Arÿm ne ba Metîndjwÿnhkumrêxkam ijaxwe ne, ane. Me kute Metîndjwÿnhkumrêx mar rerekre rã'âkam me ã amim ane.

⁸ Nhyam be, djâm gwaj baje Metîndjwÿnh mar tÿxkam ã amim ane? Kati. Gwaj ã amim anhÿr kêt. Gwaj baje mÿjja kunî krên kajgokumrêx nhyam ajmã kute kêt. Djâm gwaj baje mÿjja'ô krêno Metîndjwÿnh kôt ajkamê? Kati. Nâr, djâm gwaj baje krênkam ne Metîndjwÿnh gwaj bamã punu jarê? Kati. Nâr, djâm gwaj baje krên kêt kam ne gwaj bamã mex jarê? Kati. Mÿjja kunî ne me kute krên kajgo. Kam ajmã kute kêt.

⁹ Nhyam be, gora amijãno dja. Dja gar amidjwÿnhbit maro aban arÿm tu mÿjja karô nhô mry krêno aba. Nok ga ren tu ô mry krêno abao ren me'ôo akêx jabej. Nok ga ren me'ô kute amim Jeju mar rerekreja Metîndjwÿnhbê o akêx jabej nhyam ren ate ar ba jabej. Kam gora amijãno dja. Nok ga ren o me'ôo akêx ne ren kam aje mÿjja kute me par tok nhyam me rôrôk pyrâk.

¹⁰ Ga amim,

—Djâm ije mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêx nhô mry krênkam Metîndjwÿnhbê ajmã ikuten ijaxwe? Kati. Ije krênkam ajmã ikute kêt. Mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêx ne kajgo. Ô mrydjwÿ ne kajgo, anhÿro aba. Aje amim anhÿro abakam ne ga tu mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêx nhô kikretikam tên me ikô'ã nhÿ. Nhÿ:n arÿm ô mry krê. Nhyam arÿm me'ô kute amim Jeju mar rerekre awÿr bôx ne arÿm amim omÿ. Djâm kute 'ã amim karô kêt mã got? Kati. Dja amim,

—Je, ba badjwÿ krêno iba, ane. Kute Metîndjwÿnh mar rerekreja dja amim anen arÿm krêno ba.

¹¹ Ga amim,

—Djâm ije mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêx nhô mry krênkam Metîndjwÿnhkumrêxbê ajmã ikuten ijaxwe? Kati. Ije mry krênkam ajmã ikute kêt. Mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêx ne kajgo. Ô mry ne kajgo, anhÿro aba. Ne kam tu mÿjja karô nhô mry krê. Nhyam kam aje me'ôo akamyja kute Metîndjwÿnh mar rerekreja arÿm apumÿ. Ta kute anhÿr djwÿnhram arîk amim,

—Mÿjjao metîndjwÿnh karô nhîpêxbê metîndjwÿnh'ô. Dja ba ô mry krên arÿm Metîndjwÿnhkumrêxbê ajmã ikuten arÿm ijaxwe, anhÿro ba. Ta kute arîk amim anhÿro ba ja ga arÿm tu nokrekam mÿjja karô nhô mry krê. Nhyam arÿm apumÿn amim,

—Ga, me'ô kute Metîndjwÿnh mar tÿx kute mÿjja karô nhô mry krênja pumÿ. Je, ba badjwÿ kuro iba,

ane. Ne kam arÿm tu mÿjja karô nhô mry krê. Kritu kute utâr kadjy arÿm axwe pân h ty. Akamy kute amim Jeju mar rerekre jaxwe pân h ty. Ga krê nhyam arÿm akudjwa kukrê. Kukrên arÿm arîk amim, "Ijaxwe", anhÿro ba.

¹² Akamy kute amim Jeju mar rerekreja ta kute arîk amim,

—Dja ba mÿjja karô nhô mry'ô krên kam ajmã ikuten ijaxwe, anhÿro ba. Ga mÿjja karô nhô mry krê nhyam arÿm akudjwa kwÿ krên arÿm arîk amim, "Ijaxwe", anhÿro ba. Nhyam kam Kritu arÿm ga amã, "Ajaxwe", ane. Ga ren krên kêt nhyam Kritu ren amã ajaxwe jarênh kêt. Nhyam be, kati. Ga krê nhyam Kritu arÿm amã, "Ajaxwe", ane. ¹³ Kam mÿj ne ba ren ba nê. Bir, ba ren mÿjja karô nhô mry krê nhyam me'ô kute amim Jeju mar rerekre ren ikudjwa kukrên ren amim, "Ijaxwe", ane ba ren kam ajte krên kêt kumrêx. Me kute ipumÿnh ne ikudjwan kute amim, "Ijaxwe", anhÿr karô dja ba ajte krên kêt kumrêx.

Jeju kute Paur janor'ã kute memã amijarênh.

⁹ Djâm mrãmri ne ba we imã mÿjja kÿnh ne ije o ibamã nhyam me we ipa 'amÿ ba we te ije o ibamã? Kati. Ba ne ba ije o iba kêt. Djâm mrãmri ne we Jeju ta kute ijanor kêt? Kati. Mrãmri ne ta kute ijanorkumrêx. Djâm mrãmri ne ba we ije gwaj banhô Bênjadjwÿr djwÿnh pumÿnh kêt? Kati. Mrãmri ije omÿnhkumrêx. Kum idjâpênhkam djâm 'ÿr ije ar ajo akêx kêt got? Ba ne ba Jeju'ÿr ar ajo akêxkumrêx.

² Wãnh ar abu'ã me wã ijã,

—Kati. Jeju kute Paur janor kêt, ane. Ije Kritu'ÿr me wão akêx kêt kam ne me ã ijã ane. Djâm ar ga ne gar ijã ane? Kati. Ar ga ne gar aje ijã anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, ba ne ba Kritu'ÿr ar ajo akêx. Dja gar akubyn amikôt amijo tên ba ije Kritu'ÿr ar ajo akêxja ma. Ne arÿm amim,

—Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx. Ga, Paur kute Kritu'ÿr ijo akêxja pumÿ, ane. Dja gar ã amim ijã ane.

Me kute ren Paurdjwÿo djuw mex'ã kute memã amijarênh.

³ Ar akwÿ ne gar we abenmã,

—Djâm gwaj baje Paur aro djuw mexmã? Ar kute gwaj bamã kukrãdjã jarênh pân h aro djuw mexmã? Kati. Kwãrîk wãnh gwaj o pân h kêt. Djâm Jeju ne Paur jano got? Kwãrîk wãnh gwaj Paurmã o pân h kêt, ane. Ar akwÿ ã ijã ane. Me kwÿ jamã ije jakam amijarênhmã.

⁴ Jeju kute ar 'ôdjwÿ janorja ar awÿr bôx ne ar amã kukrãdjã jarê. Gar kam pân h arkum mÿjja ngã nhyam ar kukrên o ikô. Nhyam be, ar ba, djâm ar bajbit ne gar ren ar imã o pân h kêt got? Ar ije amã kukrãdjã jarênhja gar ren ar imã o pân h kumrêx.

⁵ Ar kute ni kute amim Jeju mar'ÿr mör ne mã amikôt o ba. Djâm kam bajbit ren iprô'ÿr imör kêt got? Ba ren iprô'ÿr imörkumrêx. Wãnh ne Jeju kute ar anor 'ôdjwÿ

ar memã arênho ban mã prô japrôn o ba. Jeju kôt axikôt ar apôxdjwÿ. Pedrudjwÿ. Idji 'ôdjwÿbê ne Xepa. Wãnh ne ar mã prô japrôn o ba.

⁶ Jeju kute ar 'ôdjwÿ janorja ar ar awÿr bôx ne ar amã arê gar arÿm memã kabêno pãnh. Nhym be, bamê Banabemê ne bar ije ar amã pãnh'ã idjà'wÿr kêt. Ar idjà'yr pãnh ne bar amim inhô pi'ôk kaprí jamÿ. Djã ne ba ren ar amã ikabên pãnh'ã idjà'wÿr kêt? Kati. Ba ren ar amã ikabên pãnh'ã idjà'wÿrkumrêx.

⁷ Ga, me krâkamngônhja pumû. Nhÿnh got krâkamngônh'ô me 'ÿr prôt ba ne ta ô pi'ôk kaprío kute amim djwÿ, mÿjja jamÿnh? Kati, kute anor djwÿnh nhô pi'ôk kaprío ne amim mÿjja jamÿ. Kute me aêro ba nhym kute pãnh memã pi'ôk kaprí nhôro ne me amim mÿjja jamÿ. Ga, ajte me kute pidjô kre nhym nep nhym me kute kurja pumû. Djãm pidjô nep nhym me kute kur kêt got? Ga, nep nhym me kute kre pãnh kute krênja pumû. Ga, ajte me kute mryk'ãtomtio djuw mexo baja pumû. Djãm kute kà kangô kwÿo kôm kêt got? Kute kwÿo kômumrêx. Kute o djuw mex pãnh kute kwÿo kômumrêx.

⁸ Ba ibê pykabê me'ô kajgo ne ba ar amã ja jarê. Nhym kôt Metîndjwÿnhdjwÿ ar amã arê. ⁹ Kamã ne amrêbê: me bakukãmãre Môjdjê memã 'ã karô. Nãm Metîndjwÿnh kukwakam memã 'ã karôn memã kum, "Mryti kute ituo me amã bãygogo ngãnho tẽmkam kwãrík wãnh ajkwabê ijê djã inhuma adjàr kêt.

Kwãrík wãnh ta àpênh pãnh ô kwÿ krê." Nãm ã memã ane. Djãm Metîndjwÿnh kute mrybit mar? ¹⁰ Djãm kute gwaj bamar kêt? Kati. Kute gwaj badjwÿ gwaj bamar. Gwaj bajã ne kabên jarê. Kam, gê pur kre djwÿnh àpênh ar bakam tu amim djwÿ kwÿ kamnhÿxkumrêx ne djwÿ tÿxkam amim kwÿ byrkumrêx. Kute kre pãnh kwÿ byrkumrêx. Gê djwÿ ngãnh djwÿnhdjwÿ àpênh ar bakam tu amim djwÿ kamnhÿxkumrêx. Ne àpênh pãnh amim kwÿ byrkumrêx.

¹¹ Ar badjwÿ ne bar arÿm ar amã Metîndjwÿnh kabên jarê. Bar ren ar abê pãnh byrkumrêx. Ar ije mrãmri ne me kute purkam 'y kre pyrãk. 'Y ingrôt ne abatãnh ne arÿm ngrã. Nhym kam me êo môn arÿm amim kwÿ by. Ar badjwÿ ne bar ar amã Metîndjwÿnh kabên jarê. Djãm ba ren ar ije pãnh ar akutã mÿjja'ô byr kêt got? Ba ren ar ije ar abê pãnh byrkumrêx. ¹² Me'ôdjwÿ ne me ar awÿr bôx ne ar amã Metîndjwÿnh kabên jarê. Ne kam ajte ar amã pãnh'ã a'uw gar tu memã mÿjja ngã. Me kute ar amã arênh pãnh tu memã mÿjja ngã. Ar badjwÿ ar ibê ar anhôbikwakumrêx ne bar ar amã Metîndjwÿnh kabên jarê. Mÿkam ne gar ren ar ibê pãnh nê? Djã ne bar ren ar amã 'ã a'uw gar ren ar ibê pãnh nê? Kati. Gar ren ar ibê nê kêt. Gar ren ar ikabên pãnh ar imã mÿjja ngã bar ren ar abê byrkumrêx.

Nhym be, kati. Ar ba ne bar ije ar abê pãnh byr kêt. Te mÿjja prãm ar ikangô. Te ar idjà'wÿr ar ikangô. Bar amim,

—Kati. Ba ren ar memã Kritu'ã ujarênh ny jarên iby ren memã pãnh jarê nhym ren me abenmã, "Je, mÿkam ne Paur gwaj bamã Kritu'ã ujarênh ny jarên ajte gwaj bamã pãnh jarê", ane. Ne ren abenmã ja

jarên ren arÿm Kritu mar rerekre. Nã bãm ar ã amim anen kam ar ikabên pãnh jarênh kêt ne.

¹³ Be ga, Metîndjwÿnh nhô kikretikam me àpênho ku'êja pumû. Me kute kikretikam mÿjja memã àpênho pãnh. Me kute kikretikam Metîndjwÿnhmã mry par ne kute bôro ku'êja kute àpênh pãnh amim mry kwÿ 'yr. Ja ne gar arÿm aje mar. ¹⁴ Kôt ne Bênjadjwÿr djwÿnh arÿm memã 'ã karôn memã kum,

—Gê me kute memã ujarênh ny jarênhja pãnh amim me kutã mÿjja kwÿ byn ô kwÿ krên mex, ane.

¹⁵ Nhym be, ba ne ba ije ar amã 'ã idjà'wÿr kêt. Nàr djãm arÿm jakam ije ar amã idjà'wÿr kadjy ne ba ã ar amã ikabêno anen ã ar amã pi'ôk no'ôko ane? Kati. Ba ne ba memã Kritu'ã ujarênh ny jarên pãnh jarênh kêt. Ne kam ikînhkumrêx. Gar ren imã o pãnh ba ren arÿm ikînh kêt ne ren kam ikapríre.

Metîndjwÿnhmã àpênh'ã kute memã amijarênh.

¹⁶ Nhym be, kàj bê ije ar amã ujarênh ny jarênho ibakam djãm ba ne ba amim 'ã karôn amim,

—Ba dja ba memã arê, ane? Kati. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh ta ne imã idjàpênh djã'ã karô ba te akubyn ije aminemã. Ba ren aminên amim,

—Kati, ba memã ujarênh ny jarênh kêt, ane nhym ren pãnh arÿm imã kaprí jadjã ba ren kam ikapríkumrêx. ¹⁷ Godja ba imã memã arênh kînhkôt memã arê nhym pãnh arÿm imã ikînh djã ngã. Nhym be, dja ba imã memã arênh kînh kêt kam tu memã arênho iba. Mÿkam? Bir, Metîndjwÿnh ta kute tu imã 'ã karôkumrêxkam. Kam ne ba tu memã arênhkumrêx.

¹⁸ Ije ikabên pãnh jabej kêt kam mÿj dja ijo kînh? Bir, ije memã Kritu'ã ujarênh ny jarênh ne memã pãnh jarênh kêt kam ne ba ikînhkumrêx. Me kute amã amijo à'wÿrja ne me amijo a'uw nhym be, bajbit ne ba ije amijo idjà'wÿr kêt. Kam ne ba ikînh.

¹⁹ Djãm pykakam me'ô ne ipa 'amÿ ba kum apên arÿm memã Jeju jarênho iba? Kati. Me'ô ne kute ipa 'amÿnh kêt. Ba ne ba memã arênho iba. Te me'ô kute ipa 'amÿnh kêt ba imã me kînh. Imã me kuní kînh ne ije memã arênho iba. Ije mrãmri ne me'ô kute amijo me kuní nhô àpênh djwÿnh pyrãk. Imã me kuní kînh ne me kunimã arênho iba. Dja ba me kunimã arên arÿm Jeju'ÿr me krãptio akêx.

²⁰ Dja mebê idjaer jabej ba ba amijo mebê idjaer pyrãk. Ije Jeju'ÿr mebê idjaer kwÿo akêx kadjy ba ã amijo ane. Me kute Môjdjê kukràdjã mar tÿx jabej ba ba amijo ije Môjdjê kukràdjã mar tÿx. Ije me kwÿo akêx kadjy ba ã amijo ane.

²¹ Nàr me kute mebê idjaer kukràdjã mar kêt jabej ba ba amijo ije mebê idjaer kukràdjã mar kêt. Ije me kwÿo akêx kadjy ba ã amijo ane. Djãm kam ije Metîndjwÿnh kukràdjã 'amÿnh rerekre? Kati. Ije Metîndjwÿnh kukràdjã 'amÿnh tÿx ne Kritu kukràdjã 'amÿnh tÿxkumrêx.

²² Me rerekremã ba ba amijo irerekre pyrãk. Ije me rerekre kwÿo akêx kadjy ba ã memã amijo ane. Me kunimã ije amijo me urãk. Ije amijo me urãk kuníkôt dja ba Jeju'ÿr me kwÿo akêx jabej. ²³ Dja ba amijo me

uràk ne memã ujarênh ny jarê nhym me arÿm amim kuma. Ba kam arÿm amim ikînh djà by, Metîndjwÿnh kute memã me kînh djà nhôrja amim kuby, me ro'ã ku-by.

²⁴ Be ga, me kute aben rer djàja pumũ. Kam me kute aben rer kadjy me kunĩ prôt. Nhym be, me'õ pydjibit me kunĩ ren arÿm amim kînh djà by. Krãdjêja by. Djãm ar aje ja mar kêt? Ar gadjwÿ dja gar Jeju man kôt ar amijo aba. Atÿx ne kôt amijo aba ne amã djukanga kêt. Dja ga anen arÿm akînh djà byrkumrêx. Metîndjwÿnh kute memã kînh djà nhôrja byrkumrêx. ²⁵ Nhym kam me kute me rer prãmja kunĩ ne me kadjy amijangri tÿx. Kute kînh djà punu byrmã. Kute pi'õo krãdjê byrmã amijangri tÿx. Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje bakînh djà punu prãm kêtja byrmã. Kadjy gwaj Metîndjwÿnhmã amijangri tÿx ne katà ar amijo baba. Nok gwaj ren kum amijangri kêt ne ren Metîndjwÿnhmã bamex kêt nhym ren gwaj bamã kînh djà nhôr kêt.

²⁶ Djãm ije mrãmri ne me arîk prôt pyræk ne amikukãm ikînh djà mar kêt got? Ba amikukãm ikînh djà mar 'ãno djan Metîndjwÿnhmã apê. Djãm me ajbit ije me akre? Djãm ije amijakre kêt got? Ne ba ren amijakre kêt ne ren ije mrãmri ne me bit kute ikra krão me titikmãn kôkremã ukabêr kajgo pyræk ne ren ikajgo mexi. ²⁷ Nhym be, kati. Nã bãm mã amijakren mã amikukràn amim,

—Je, djãm ije amidjwÿnhbitu kînh ne ijaxwemã? Kati. Kwãrîk wãnh ijaxwe kêt, anen mã akubyn aminê. Ne kam ije mrãmri ne me ta kute amititik pyræk. Ne mã amijakren arÿm amiman katàt amikabên kôt ar amijo iba. Ije mrãmri ne me kute me pa 'amÿnh nhym me kute katàt me kabên mar ne mekôt amijo ba pyræk. Ne ba ren me ajbit jakren ren amijakre kêt ne ren arÿm ate amijo iba. Nhym kam Metîndjwÿnh ren arÿm imã,

—Djãm amã dja ba kînh djà ngã? Kati. Ije amã õr prãm kêtumrêx, ane.

Memã mebê idjaer tũm'ã ujarênh.

Idja 3.8; Djuda 5

10 Be, akmere, àpnhîre ar, ar aje mar kêt karõ ne ba ije ar amã me bakukãmãre'ã idjujarênhmã. Amrêbê: ne me bakukãmãre kapôt kukritkam mõ. Metîndjwÿnh ne me kadjy kakrã nhipêx nhym me kunĩ kakrã parbê mõ. Nhym kam ngô raxbê pyka kêt aprakamã memã ajkij nhym me kam ngô bikjêrkôt mõn rê. ² Me kunĩ Môjdjê kôt ar amijo ba. Ga, me kute ngômã gwaj bajangjênhja pumũ. Nhym me gwaj bajã amim,

—Ga, me arÿm kute Jeju mar ne kôt amijo baja pumũ, ane. Me bakukãmãredjwÿ kunĩ Môjdjê kôt ar amijo ba ne kakrã parbê mõn ajte ngô parbê mõn rê. ³ Metîndjwÿnh memã djwÿ jano nhym axidjuw nhym me kunĩ djwÿ jabit kuro ba. Nhym ta ajte memã ngôo kato nhym me kunĩ ngô jabitu kôm ar o ba. ⁴ Metîndjwÿnh nhõ kên ne mekôt ar ba nhym me kôt ngôo kôm ar o ba. Kên ja ne Kritu'ã amijakre.

⁵ Nãm Metîndjwÿnh te meo djuw mexo ban me kunĩkam kînh kêt. Nãm me kwÿ ngrêrebitkam kînh. Ne

me krãptîkam kînh kêt nhym kam me arÿm ty. Nhym wãnh me kapôt kukrit kunĩkôt me tyk jangij nhym me krã wãnh kumex. Me tykkôt ne gwaj Metîndjwÿnh mekam kînh kêtja ma.

⁶ Mÿj kadjy ne gwaj baje me bakukãmãre marmã? Bir, dja gwaj me kuman arÿm me kudjwa ã anhÿr kêt ne bamã mÿjja punu prãm kêt.

⁷ Kam kwãrîk wãnh me kwÿ kudjwa kêt ne mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipêxmã amijarênhõ aba kêt. Amrêbê: ne me me bakukãmãre'ã ajarênh memã kum, "Me mry karõmã mry bôn kukrênh kam kôt kômo nhÿ. O nhÿ:n kam kãjmã dja. Kãjmã djan ajte mry karõmã tor ne kam kînh katio nhÿ", ane.

Ga, me kute amrêbê: memã 'ã ujarênh nhym me bakukãmãre kute 'ã pi'õk no'õkja pumũ.

⁸ Nãm me mjên djwÿnh kupa'ã nàr prõ djwÿnh kupa'ã kurê ba. Kwãrîk wãnh gwaj me kudjwa kêt. Me bakukãmãre kwÿ ã anen kam akati pydjikam arÿm ty. Krãptî: kubê 23.000 arÿm ty.

⁹ Nãm me kwÿ ajte amim,

—Ba ijaxwe mex gê goja ijo ajkê. Goja Metîndjwÿnh mrãmri kute ipumũnh jabej goja ijo ajkê, anhÿro ba. Nãm me amim anhÿro ba: nhym kangã krãptî arÿm bõx ne me imex ne. Kwãrîk wãnh gwaj me kudjwa ã bakabêno anhÿr kêt.

¹⁰ Me kwÿ Bênjadjwÿr djwÿnhmê õ àpênh ar'ã kabên ar ba. Bênh prîkam 'ã kabên ar ba. Kwãrîk wãnh me kudjwa kêt. Nãm me'ã kabên ar ba: nhym Metîndjwÿnh arÿm me'ÿr kadjy mrãnh djwÿnh jano nhym me arÿm me'ÿr bõx ne arÿm me imex ne.

¹¹ Mÿkam ne mÿjja ã me bakukãmãreõ anhÿro ba? Bir, gwaj baje amijã mÿjja mar kadjy. Nãm me me'ã pi'õk no'õk gwaj arênh maro baba. Arÿm pykakam me kute aminhinomã amimênh djà nhõ akati bõx 'ÿr gwaj mÿjja'ã pi'õk no'õk jarênhja maro baba. Dja gwaj amikajmãtã mÿjja man arÿm bamã bajaxwe pyma. Me kute gwaj babê bajaxwe pyma kadjy ne me arÿm me'ã pi'õk no'õk ne. ¹² Dja gar amijã ano tÿx. Nok ga ren ar ajõ amim,

—Ba ne ba itÿxkumrêx. Ije me kudjwa ã ijaxweo anhÿr prãm kêt, anhÿro aba. Nok ga ren ar te amitÿx jarênh ren arÿm me kudjwa ren ajaxwe ar aba.

¹³ Nhym be, jakam ne me ar ajaxwe'ã ar amã àpnênh ba. Djãm ar gajbit ar ajaxwe'ã ar amã àpnênh ba? Kati. Nãm ar ajaxwe'ã ar amã àpnênh ban tãm'ã me kunĩmã àpnênh ba. Nhym be, Metîndjwÿnh ne kute gwaj bamar ne kabênkumrêx. Amikabên kôt dja mrãmri gwaj bajo djuw mexkumrêx ne gwaj bajã ukanga kêt. Dja me te axwe'ã ar amã àpnênh ba nhym arÿm ar amã tÿx jadjã nhym kam me tÿxo kute ajakrenh prãm kêt. Gar kam arÿm memã akàx ne ajmã akute kêt.

Me kute mÿjja karõmã amijarênh nêje kute me akre.

Ap 9.20

¹⁴ Kam akmere ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên jarê. Godja me mÿjjao metîndjwÿnh karõ nhipêxmã amijarênh prãm kwãrîk wãnh mekôt amijo anhÿr kêt ne on memã akàx. ¹⁵ Ar akrã mexkam ne ba

ar amã ikabên jarê. Goja ije kôt arênh jabej dja ga ikabên mexmã akato.

¹⁶ Gwaj baje ngônhrâkam pidjô kangô'ã Metîndjwýnhmã amikînh jarênhô bakrî nhyk kôt gwaj bajo djuw mex gwaj bakînhkumrêx. Gwaj baje o bakômkam arým Kritu kamrô'ã kangô jakre. Ne kam arým Kritu kamrô prôt ne tyk baje mar pydji. Ne baje djwý kokjêr ne krênkam arým Kritu nhî'ã djwý jakre. Ne kam arým me kute Kritu pîte'y'ã nhôr nhyk tykja baje mar pydji. Mrãmri ikabênkumrêx. ¹⁷ Gwaj Kritu pydji'ã djwý jakren pydjîn kubyn bakunî kukrê. Te bakrãptîin kute gwaj banhî pydji pyrâk. Ne kam baje djwý pydjija kwý krênkôt baro'ã Kritu mar pydji.

¹⁸ Ga, me bakukãmãrebê idjaerjadjwý pumû. Me kunî Metîndjwýnhmã mry bôrja krê. Me kute krênkam arým ro'ã mar pydji. ¹⁹ Mýj ne ba ije me kute mýjjao metîndjwýnh karô nhípêx'ã ar amã arênhmã? Bir, mýjjao metîndjwýnh karô nhípêx tîin ne ar ba kêt ne kajgo. Me kute kum mry bôrdjwý me kute kur kajgo.

²⁰ Nhyk be, me kute Metîndjwýnh mar kêtja ne me mýjjao metîndjwýnh karô nhípêxmã mry bôr ne kum amijarênhô ba. Djãm Metîndjwýnhmã ne me amijarênhô ba? Kati. Me karô punu ar bajamã ne me amijarênhô ba, Xatanaj nhô àpênhjamã amijarênhô ba. Me mýjjao metîndjwýnh karô nhípêxmã amijarênhô ban kam me karô punu ar bajamã amijarênhô ban kam arým mar pydji. Ne kam 'ã tydji. Djãm kam ar aje me kudjwa me karô punu mar pydjîn 'ã atydydji prãm? Kati. Ja ne ba ar abê uma. ²¹ Djãm ar aje Bênjadjwýr djwýnh nhô ngônhrâkam pidjô kangô akôm prãm ne ajte me karô punu nhô ngônhrâkam pidjô kangô akôm prãm? Kati. Djãm aje Bênjadjwýr djwýnh nhô djwýmã akrî prãm ne ajte me karô punu nhô mrymã akrî prãm? Kati. Kwãrîk wãnh. ²² Dja gwaj ari amijo akêxo ane nhyk Bênjadjwýr djwýnh arým gwaj bakam ngryk ne. Te ta gwaj bajã pydji prãmje arým ngryk ne. Djãm gwaj batyxo baje akrenh got?

Me katàt ar amijo ban ukaprî'ã kute memã karô.

Mat 20.28; Rô 15.1; Pir 2.4

²³ Nã gãm ar abenmã,

—Ba apýnh imã mýjja kînh djàri kunîo iba nhyk Metîndjwýnh ajmã ijo kêtumrêx, anhýro aba. Djãm ba ne ba ije amim anhýr? Kati. Djãm apýnh imã mýjja kînh djàri dja ba kunîo iban arým amijo mex? Kati. Gwaj bamã mýjja kînh kunîo babakam djãm kunîkôt baje amim Jeju mar mex? Djãm kôt gwaj baje mar mexo amû amikamênh? Kati. Kunîkôt gwaj baje amû amikamênh kêt. ²⁴ Kwãrîk wãnh amidjwýnhbit mar kêt. Ne aje mýjjao abamã ar amibu'ã me ama. Me aman kam mýjja man amim,

—Ba ren o iba nhyk ren me arým 'ã ipumû ne ren arým Jeju mar prãm kêt. Kam, dja ba o iba kêtumrêx, ane. Dja ga ã me maro anen arým o aba kêtumrêx. Nàr, ga amim,

—Dja ba o iba nhyk me arým 'ã ipumûn arým kum Jeju mar prãmumrêx. Kam, tãm dja ba o ibakumrêx, ane. Dja ga ã me maro anen kam arým o abakumrêx.

²⁵ Ga, me kute memã mry nhôr djàja pumû. Kam ne me mýjjao metîndjwýnh karô nhípêx nhô mry memã kungã ne mry kajgo tu o akàn kungã. Ga kam mry nhôr djàkam bôx. Aje mry'ô byrmã bôx. Tu mry byn krê. Kwãrîk wãnh amim me kukjêr ne memã kum, —Djãm mýjjao metîndjwýnh karô nhípêx nhô mry? anhýr kêt. ²⁶ Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum, “Pykamê pykakam mýjja kunîdjwý, mýjja kunî ne Metîndjwýnh nhô mýjja”, ane. Ja dja ga aman me kukjêr kêt. Tu abyn krê. Kwãrîk wãnh amã uma kêt.

²⁷ Nàr, ajtekam godja me'ô kute amim Jeju mar kêtja amã kràn amã,

—Dja ga ikutã anhô kwý krê, ane ga kum, “Á”, ane. Tu kute amã mýjja jarênh kunî krê. Kwãrîk wãnh kum,

—Djãm me karô nhô? anhýr kêt. Dja ga amim,

—Mýjja kunî ne Metîndjwýnh nhô, ane. Dja ga amim anen tu krê.

²⁸ Nhyk be, godja amû me'ôdjwý nînh bôx ne amã, —Be, ja ne me mýjjao metîndjwýnh karô nhípêxmã kubô ga krê, ane. Kwãrîk wãnh kam krên kêt. Me'ôja ne arîk amim,

—Dja ba me karô nhô mry krên arým ajmã ikuten ijaxwe, anhýro ba. Ga ren omûnh nhiràm arek mýjja karô nhô mry krê nhyk ren arým akudjwa kwý krê. Ren kwý krên ren arým amim, “Ijaxwe”, anhýro ba. Mrãmri ne pykamê kam mýjja kunîdjwý, mýjja kunî ne Metîndjwýnh nhô mýjja. ²⁹ Nhyk be, djãm aje amidjwýnhbit marmã? Kati. Me'ôjadjwý dja ga aman omûnh nhiràm krên kêt. Nok ren akudjwa kwý krên ren arým amim, “Ijaxwe”, anhýro ba. Ga ren amidjwýnhbit ma nhyk ren me'ô bôx ne amã kabên ga ren amim, —Je tô mýkam ne me'ô imã kabên ne ikunoro dja? Arým ba mry ja'ã Metîndjwýnhmã amikînh jarê. Ba tu omûnh nhiràm kukrê, ane. Kwãrîk wãnh amidjwýnhbit mar ne omûnh nhiràm krên kêt.

³¹ Ga dja ga katàt ar amijo aban adjukaprî. Aje anhô kwý krên ne akôm kôt nàr aje anhô mýjja kunîo abakôt katàt ar amijo aban adjukaprî. Nhyk kam me arým apumûn amim,

—Be ga, me kute katàt Metîndjwýnh mar ne kôt amijo baja pumû. Me ukaprîkumrêx. Kam, mrãmri ne me Metîndjwýnh'ã ujarênhkumrêx. Arým imã kînhkumrêx, ane. Kam, dja me kum Metîndjwýnh kînhkumrêx.

³² Kwãrîk wãnh amidjwýnhbit maro aba kêt. Dja ga amidjwýnhbit maro aban arým Metîndjwýnh bê me'ô akêx. Mebê idjaer nàr me bajtem nàr me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja. Kwãrîk wãnh aje amidjwýnhbit maro Metîndjwýnh bê me'ôjao akêx kêt. Nok ga ren me'ô akêx ne ren kam aje mrãmri ne mýjja kute me par tok nhyk me rôrôk pyrâk. ³³ Ba ije me kunîo kînh kadja ije amimar ne katàt ar amijo iba. Ije mýjjao iba kunîkôt katàt ar amijo iba. Djãm ije amidjwýnhbit mar? Kati. Ije me krãptî mex kadja amimar. Ije Metîndjwýnh'ýr meo akêx nhyk kute me utàr nhyk me mex kadja amimar.

Mjên dja prôo ba nhym kâjmã kum rax kamê.

Ep 5.22; Xim k 2.9; Ped k 3.1

11 Nã bãm Kritu'ã amijakren kôt ar amijo iba. Ar gadjwý dja gar ijã amijakren ikôt ar amijo aba. ² Be, ije amrêbê ar amã ikabên jarênh gar aje mar rã'ã ne ikabên kunîkôt ar amijo aba. Kam ne ba mrãmri ar amã amex jarê.

³ Me kute me bikprônň djâkam amikrã'ã prodjwý. Jadjwý ne gar abej ikukij. Gar imã,
—Dja bar me bikprônň djâkam ikrã'ã pro jabej. Nâr, dja bar 'ã pro kêt. Mýj dja bar nê? Nã gãm ar ã imã ane. Jakam ije ar amã ikabên jarênhmã. Ga, me krãja pumû. Me krãkam ne me umar ne kam kukwakam amû ikrao apê nâr parkam mrã. Me krã ne amû me kukrãdjã kunî ngrêk ne meo ba. Kritudjwý ne gwaj bakunîo ba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyrãk. Gwaj bamydjwý ne gwaj baprôo baba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyrãk. Metîndjwýnhdjwý ne Krituo ba kute mrãmri ne me krã kute meo ba pyrãk.

⁴ Godja me my mekôt akuprôn Metîndjwýnhmã kabên nâr kukwakam memã kabên jarê djâm kute amikrãdjê tur ne o amikrã'ã pro? Kati. Kam kute amikrã'ã prokam mex kêt. ⁵ Nhym be, godja me nire Metîndjwýnhmã kabên nâr kukwakam memã kabên jarê djâm amikrã'ã pro? Nã. Me nire kute amikrã'ã prokam mex. Ren kam amikrã'ã pro kêt nhym ren me arým kam pijâm ne. Ren me kam pijâm kute mrãmri ne me nire prîne krã kênhkam ren me arým kam pijâm pyrãk. ⁶ Dja me nire amikrã'ã pro prãm kêt nhym ren me kum krãnh kê. Mýj kadjy ren me kum krãnh kê? Bir, pijâm kadjy. Nhym be, kati. Me nire krãnh kênhkam nâr kí jakarkam mex kêt. Mex kêtka gê me nire amikrã'ã pro.

⁷ Adjâkamã ne Metîndjwýnh amimexkôt, amipy-makôt me my nhipêx nhym arým mexkumrêx ne uma. Kute amikôt ipêxkam me my kute amikrã'ã pro kêt. Nhym be, djâm Metîndjwýnh amimexo me nire nhipêx? Kati. Kute amimexo me nire nhipêx kêt. Nãm me my mexo me nire nhipêx. Kam dja me nire amikrã'ã pro. ⁸ Djâm me'ô nireo ne Metîndjwýnh my nhipêx? Kati. My nhôkwao ne ni nhipêx. ⁹ Djâm me my me nirekôt ba kadjy ne my nhipêx? Kati. Mykôt ba kadjy ne ni nhipêx.

¹⁰ Kam dja me nire me my kabên man kôt ar amijo ba. Kamdjwý dja me nire arým amikrã'ã pro. Amikrã'ã pron arým memã amijo amirîť. Mrãmri kute mjên kabên mar ne kôt amijo bakumrêxja dja memã o amirîť nhym me arým omû. Dja amikrã'ã pron Metîndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhmãdjwý amijo amirîť nhym me arým omû.

¹¹ Nhym arým me kute Bënjadjwýr djwýnh markam djâm me nire ta ar ban kum me my mar prãm kêt ne ar ba? Kati. Nâr, djâm me my ta ar ban kum me nire mar prãm kêt ne ar ba? Kati. Ar ta ne ar ar ba kêt. Arkum aben mar prã:m. ¹² My nhôkwao ne ni nhipêx nhym me nire kurûmdjwý arým me my apôx. Nhym be, Metîndjwýnh rax ne mýjja kunî nhipêx. ¹³ Be, godja

me nire amikrã'ã pro kêt ne Metîndjwýnhmã kabên jabej djâm kam mex? Ar ga dja gar amim mex jabej kabi.

¹⁴ Me my kí jabjêkam mex kêt. Nhym be, me nire kí jabjêkam me kum me kínhkumrêx. Me krã'ã pro kadjy ne mexkumrêx. ¹⁶ Nhym dja ar ajô aje me nire krã kaj-go mýr jabej akabêno ijapanh prãm. Kwãrîk wãnh rã'ã. Djâm ar ikam me nire kute amikrã'ã pro kêt? Nâr djâm amû me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja apýnh ba djâkam me nire kute amikrã'ã pro kêt? Arkati. Me nire amikrã'ã pro. Tãm dja gar ama. Tãm ne ja.

Me kute Jeju'ã djwý jakren kute kur.

¹⁷ Gar abikprônň ne aje amim Jeju mar kadjy djwý krê. Be, djã ne gar akuprôn arým Jeju man aje mar mexo amû aben kamê? Kati. Ar aje Jeju'ã djwý krên ne aje Jeju marmã akuprôn ate aben kam amex kêt ne. Djâm kam we ije ar amã mex jarênhmã? Kati. Kam ar amex kêtumrêx.

¹⁸ Ar aje amim Jeju mar ar aje aben pydjio abakam gar we arým apýnh mýj xêjakôt akrî ne arým abenã akabê:n ne. Ja ne me nînh imã arê ba arým kuma. Birãm mrãmri ne me kabênkumrêx. ¹⁹ Mrãmri gêdja ar akam me kwý abenã kabê:n ne. Nhym be, mýj xêja dja mrãmri Metîndjwýnhmã mex? Djâm me ajkwa kaj-gokambit memã kum,

—Ba ne ba ije amim Jeju mar, anhýro ba ne kute katât kôt amijo ba kêt? Djâm kam me arým Metîndjwýnhmã mex? Kati. Me kum mex kêtumrêx. Nhym be, me kute tu amim Jeju markumrêx ne katât Jeju kôt ar amijo ba. Be, me ja ne me mrãmri Metîndjwýnhmã mexkumrêx.

²⁰ Ar abikprônňkam djâm ar aje Bënjadjwýr djwýnh mar kadjy ne gar anhô kwý krê? Kati. Ar aje amidjwýnhbit mar kadjy ar anhô kwý krê. ²¹ Nã gãm ar apýnh aben bê anhô djwý jamýn o aprôt ne o akrî. Nhym me kwý kum prãm ne te 'ã ar apumû. Gar akwý atekam anhô kwý krên raxkam ajbã. ²² Djâm ar aje anhô kwý krên ne akôm kadjy ar anhûrkwã kêtka ne gar aben bê djwýo aprôt? Djâm ar amã me kute amim Metîndjwýnh mar ne kôt ar aben pydjio baja kurên me ô mýjja kêtja kanga nhym me arým pijâm ne? Mýj dja ba kam ar amã arê? Djâm kam ije ar amã amex jarênhmã? Kati. Kam ar amex kêtumrêx.

²³ Nhym be, gwaj babikprônň ne baje djwý krên ne baje Jeju tyk marmã. Bënjadjwýr djwýnh ta ne imã tãm'ã karô ba kuman arým amrêbê ar amã arê. Ne jakam ije ajte kôt ar amã tãm jarênhmã. Bënjadjwýr djwýnh Jeju arým djwý by. Djuda ate tēm ne kute kurê djwýnhmã kangao ãmri nhym akamãt tãmka arým djwý byn ²⁴ 'ã Metîndjwýnhmã amikînh jarê. Ne kam arým kôt ba djwýnh arkum djwý kokij ne 'ã aminhî jakre. Ne arkum,

—Ar abyn krê. Inhî ne ja. Dja me pîte'y'ã inhôn ibî. Dja gar akuprôn inhî'ã djwý jakren krê. Dja gar ã imaro anen imar rã'ã ne. Nãm ã Jeju arkum anen arkum kungã nhym ar arým kukrê. ²⁵ Kukrên arým krên pa.

Nhym kam arÿm ngônhrâdjwÿ by. Ngônhrâkam pidjô kangô byn arÿm arkum,

—Pidjô kangô ja ne ikamrô prôt ne ityk'â amijakre. Arÿm ikamrô prôt ne itykkôt gêdja Metîndjwÿnh arÿm memâ kabên ny jarênh mâmdji. Gêdja memâ kum, “Dja gar tu amim ikra markumrêx ba arÿm ajaxwe maro aknon akam ingyk kêt”, ane. Kabên ny ne ja. Dja gar akuprôn ikamrô'â pidjô kangô jakren o ikôn ã imaro anen imar râ'ã ne. Nãm ã Jeju arkum ane. ²⁶ Kam dja gar akuprôn 'ã djwÿ krên 'ã pidjô kangô ikôn ã maro ane. Ar aje ã maro anhÿr kunîkôt gar arÿm memâ Bênjadjwÿr djwÿnh tyko amirît. Dja gar memâ o amirîto akrî tãmtã nhym ï akubyn bôx.

²⁷ Kam me kute Bênjadjwÿr djwÿnh nhô djwÿo mÿjja kajgon kute krênja ne me arÿm axwe. Me kute Bênjadjwÿr djwÿnh nhô pidjô kangô mÿjja kajgon kute o kômja ne me arÿm axwe. Kute Bênjadjwÿr djwÿnh tyk mar kêt kam ne axwe. Axwe kute mrâmri ne me kute Jejuo bikênh ne kamrômã ôpôkkam me axwe ja pyrâk.

²⁸ Kam dja gar amijaxwe jabej adjumaro nhÿn arÿm amima. Amiman amijaxwe kôt Metîndjwÿnhmã amijarê. Ne kam arÿm Jeju'ã djwÿ krên 'ã pidjô kangô ikô. ²⁹ Dja gar ajô Bênjadjwÿr djwÿnh tyk mar kêt ne tu djwÿ krê ne tu pidjô kangô ikô nhym kam Metîndjwÿnh arÿm ajo ajkê.

³⁰ Ga, ar akrâptî aje Bênjadjwÿr djwÿnh mar kêt kam tu ar aje krên ne o akômja pumû. Kam arÿm ar akrâptî arerekren akanê nhym me kwÿ arÿm ty. ³¹ Gwaj ren bakumrêx bajaxwe jabej badjumaro nhÿn ren arÿm amijaxwe ma. Ne kam ren arÿm amijaxwe kôt Metîndjwÿnhmã amijarê. Nhym kam ren Metîndjwÿnh arÿm gwaj bajaxwe pãnh gwaj bajo bikênh kêt. ³² Bênjadjwÿr djwÿnh kute gwaj babê bajaxwe kurê. Kute gwaj babê kurê kadjy ne gwaj bajo ajkê. Ne ren gwaj babê bajaxwe kurê kêt gwaj ren arÿm akuno. Nhym be, kati. Me axwe kôt me biknor tokry djâkam babiknor kêt kadjy ne gwaj babê bajaxwe kurê.

³³ Kam akmere ar, dja gar Bênjadjwÿr djwÿnh tyk mar kadjy akuprôn abenkam amako nhÿ. Kwârîk wãnh aben bê anhô djwÿ 'amÿnh ne tu o aprôt kêt. Dja gar abenkam amako nhÿ. ³⁴ Nhym me'ô kum prãm gê ùrk-wâkam ô kwÿ krên mex. Ô kwÿ krên mexkam gê ar awÿr bôx ne ar aro'ã nhÿ. Ne kam arÿm Bênjadjwÿr djwÿnh tyk mar katàt ne arÿm djwÿ krên kangô ikô. Mÿkam? Bir, kute pãnh meo bikênh kêt kadjy. Me kute Bênjadjwÿr djwÿnh tyk mar kêt ne tu kute krên ne o kôm kam ne Metîndjwÿnh kute pãnh meo bikênh py-ma.

Be, ije ar amã mÿjja kwÿ'ã idjujarênh prãm râ'ã. Ba wãm itêm ne ar akam ibôxkambit dja ba ar amã arê.

Karôkôt me apÿnh Metîndjwÿnhmã àpênh djâ.

Dju k 4.1

12 Ar ga ne gar Metîndjwÿnh Karôkôt adjàpênh jabej ikukij, ba arÿm kuma. Ba ar amã 'ã ajarê gar ama. ² Amrêbê ar aje amim Jeju mar kêtri ne me amã,

—Dja gar mÿjjao metîndjwÿnh karô nhipêxmã amijarênho aba. Nãm me ã ar amã ane gar arÿm ari mekôt apÿnh mÿjjao metîndjwÿnh karô nhipêx jamakkre kêtjamã amijarênho aba nhym kute ar amar kêt kumrêx. Kam ne gar Metîndjwÿnh Karô djàpênhja mar kêt. Ja ne gar aje mar. ³ Kam, ar aje Metîndjwÿnh Karô djàpênhja mar kadjy ba jakam ar amã arê. Me'ô kute Metîndjwÿnh Karô kukwakam kabên'ô jarênhkam djâm kute memâ kum,

—Djâm Jeju mex? Kati, punure, anhÿro ba? Arkati. Metîndjwÿnh Karô kukwakam ne me kute Jeju'ã kabên mexbit jarênho ba. Ne kam ajte me'ô kute memâ kum, —Mrâmri Jejubê Bênjadjwÿr djwÿnhkumrêx, anhÿro ba, Metîndjwÿnh Karôbit kukwakam kute arênho ba.

⁴ Kam, mÿj ne Metîndjwÿnh Karô djàpênh kute? Bir, nãm apÿnh mÿjja'ã memâ karô nhym me arÿm kôt kute mar ne arÿm kam kum àpênh ar ba. Djâm kam apÿnh karô kute apÿnh mÿjja'ã memâ karô? Kati. Metîndjwÿnh Karô ta pydji. Pydji kute 'ã memâ karô. ⁵ Bênjadjwÿr djwÿnh kadjy gwaj apÿnh badjàpênh djârî maro baba. Djâm kam apÿnh Bênjadjwÿr djwÿnh? Kati. Bênjadjwÿr djwÿnh ta pydji. ⁶ Metîndjwÿnh apÿnh gwaj bajo ô àpênh ne kam kum badjàpênh kadjy apÿnh gwaj bamã bano mex, bajamak mex, badjê mex jarê. Djâm kam apÿnh Metîndjwÿnh? Kati. Metîndjwÿnh ta pydji.

⁷ Metîndjwÿnh Karô kute gwaj bakôt amijo amirît kadjy arÿm gwaj bakunîmã 'ã karô. Gwaj badjàpênh djâ'ã gwaj bamã karô. Dja gwaj bakunî apÿnh badjàpênh djâ kôt kum apên arÿm abenmã Metîndjwÿnh raxo amirît ne kam bakunî arÿm ra:x ma. Rax man arÿm katà:t kôt ar amijo baba nhym arÿm gwaj bakam kînhkumrêx.

⁸ Kute gwaj bakunîmã àpênh djâ'ã karô kôt ne Karô gwaj bakam me kwÿmã amak mex jadjà. Nhym kam arÿm kute memâ kabên katàt jarênh mar mexkumrêx. Metîndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmã apÿnh mÿjja mar kêt jarê nhym me arÿm kôt kute mar ne kute gwaj bamã arênh mar mex.

⁹ Metîndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmã Metîndjwÿnh raxo amirît nhym me arÿm kôt tu amim Metîndjwÿnh markumrêx.

Metîndjwÿnh Karô ta ajte gwaj bakam me kwÿmã me punuo mex'ã kum karô nhym me arÿm kôt kute me punuo mex mar mex.

¹⁰ Nhym ajte gwaj bakam me kwÿmã mÿjja pumûnh kêt nhipêx'ã kum karô nhym me arÿm kôt kute mÿjja pumûnh kêt nhipêxja mar mex.

Nhym ajte gwaj bakam me kwÿmã kabên jarênho ba nhym kam me arÿm kôt kute Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh mar mex. Nãm ã gwaj bamã ane gwaj kam baje apÿnh mÿjja mar mex ne arÿm o kum badjàpênh ar baba.

Nhym be, me'ô Metîndjwÿnhmã àpênh gêdja gwaj bawÿr bôx. Nâr kon, me'ô me karô punumã àpênh gêdja gwaj bawÿr bôx. Kute mex pyrâk gêdja gwaj bawÿr bôx. Mÿj dja gwaj me'ômã bakator on? Bir, Metîndjwÿnh Karô ajte gwaj bakam me kwÿmã me'ô

jarênh nhyr me arÿm kôt kute kum kator mar mex. Me'ô Metîndjwÿnhmã àpênhkumrêx gwaj bawÿr bôx nhyr me arÿm kuman gwaj bamã,

—Metîndjwÿnhmã àpênhkumrêx ne wã, ane. Nâr, me'ô me karô punumã àpênhja gwaj bawÿr bôx nhyr me arÿm kuman gwaj bamã,

—Me karô punumã àpênh ne wã, ane. Gwaj bakwÿ Metîndjwÿnh Karôkôt badjâpênh djà 'ôdjwÿ ne ja.

Nhyr kam ajte Metîndjwÿnh Karô gwaj bakam me kwÿmã me kabên'ã karô nhyr me arÿm kôt kute me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar mex.

Nhyr kam ajte Metîndjwÿnh Karô gwaj bakwÿmã me kabên'ã karô nhyr kôt me kute gwaj bakabên djwÿnhkôt amÿ gwaj bamã me bajtem kabên mar kêtja jarênh mar mex. Metîndjwÿnh Karôkôt gwaj bakwÿ badjâpênh djà 'ôdjwÿ ne ja.

¹¹ Metîndjwÿnh Karô ta ne kute gwaj bamã apÿnh badjâpênh djâri arênh ne ja. Gwaj banhî pÿnhkôt kute gwaj bamã arênh. Ta kute gwaj bajã amim karôn arÿm kôt gwaj bamã badjâpênh djà jarênh ne ja.

Gwaj baje Kritumê banhîo typdji pyrâk.

Rô 12.4; Ep 4.16; Kor 3.15

¹² Ga, gwaj banhîja pumÿ. Gwaj banhîkam apÿnh badjâpênh djà krâptî. Gwaj baparkam bamrânh djà. Ne banhikrao baje mÿjja kupênh djà. Ne bakrâkam banhõ mÿjja mar djà. Ne banokam baje mÿjja pumÿnh djà. Ne bajamakkrekam baje mÿjja mar ne kupênh djà. Be, gwaj banhîkam apÿnh badjâpênh djà krâptîja pumÿ. Kritudjwÿ gwaj baje amim mar nhyr kute gwaj bajo ôbikwakam gwaj baje kumê banhî pydji pyrâk. Ne kam gwaj banhî pÿnhkôt apÿnh badjâpênh djà krâptî, badjumar djà krâptî.

¹³ Metîndjwÿnh Karô ne pydji. Ne kam gwaj bakunîo ban Kritu pydji'ã gwaj bamê. 'A ne me ngômã gwaj bjangjênh jakre. Gwaj te babê idjaer nâr te gwaj baba-jtem nhyr arÿm Metîndjwÿnh Karô Kritu pydji'ã gwaj bamê. Nâr, me arÿm gwaj bakam ar kwÿ pa 'amÿ nhyr ar memã àpênh kajgo ar ba. Metîndjwÿnh Karô arÿm ar o ban Kritu pydji'ã ar kumê. Nâr, gwaj bakam ar kwÿ me kute ar pa 'amÿnh kêtja nhyr ar arek mekôt ar ban umar mex. Kwârîk wânh rã'ã. Metîndjwÿnh Karô pydji arÿm gwaj bakunîo ban Kritu pydji'ã gwaj bamê. Metîndjwÿnh Karô kute ngô pyrâk gwaj bakunî baje pydjio bakôm pyrâk.

¹⁴ Ga, gwaj banhîja pumÿ. Djâm gwaj badjâpênh djà pydjibit? Kati. Gwaj banhîkam apÿnh badjâpênh djà krâptî, badjumar djà krâptî. Kritudjwÿ gwaj baje amim mar nhyr kute gwaj bajo ôbikwakam kumê banhî pydji pyrâk. Ba ar amã arê gar ama. Kritu mē gwaj baje banhî pydji pyrâk.

¹⁵ Birâm Kritukam gwaj bajô djâpênh djà kute gwaj bapar djâpênh djà pyrâk ne kajgo. Ne kam kum àpênh djà kînh kêt. Kum me'ô djâpênh djà kînh, àpênh djà mexkumrêx kute me ikra djâpênh djâja pyrâk kum kînh. Ne kam ren amim,

—Tãmwã ne àpênh djà mexkumrêx. Me kum kînhkumrêx. Nhyr be, me kum ba idjâpênh djà kînh

ngrire. Mÿkam ne Metîndjwÿnh Karô imã idjâpênh djà ja'ã karô? Kute Kritu ijo ôbikwa kêt pyrâk. Kute kadjy idjâpênh kêt pyrâk, ane. Djâm kute amim anhyrkam djâm mrâmri Kritu kute o ôbikwa kêt? Kati. Mrâmri kute o ôbikwakumrêx.

¹⁶ Ne birâm atekam Kritukam gwaj bajôdjwÿ djâpênh djà kute me amak djâpênh djà pyrâk. Ne kam kum àpênh djà kînh kêt. Kum me'ô djâpênh djà kînh, àpênh djà mexkumrêx kute me no djâpênh djâja pyrâk kum kînh. Ne kam ren amim,

—Tãmwã ne àpênh djà mexkumrêx. Me kum kînhkumrêx. Nhyr be, me kum ba idjâpênh djà kînh ngrire. Mÿkam ne Metîndjwÿnh Karô imã idjâpênh djà ja'ã karô? Kute Kritu ijo ôbikwa kêt pyrâk. Kute kadjy idjâpênh kêt pyrâk, ane. Djâm kute amim anhyrkam djâm mrâmri Kritu kute o ôbikwa kêt? Kati. Mrâmri, kute o ôbikwakumrêx. ¹⁷ Ne ren gwaj banobit ne ren gwaj bajamakmê bajamakkre kêt mÿjo ne gwaj ren badjumar? Ne ren gwaj bajamakbit ne ren banhijâkre kre kêt mÿjo ne gwaj ren badjubâr?

¹⁸ Nhyr be, kati. Metîndjwÿnh ta gwaj bakadjy apÿnh gwaj bakukràdjâ, gwaj badjâpênh djà nhipêx. Ta ne kute amim gwaj badjâpênh djà'ã karô kôt arÿm apÿnh gwaj badjâpênh djà nhipêx. Kritudjwÿ. Gwaj baje amim mar nhyr kute gwaj bajo ôbikwakam ne gwaj apÿnh kôt badjâpênh djârio baba.

¹⁹ Nhyr be, Metîndjwÿnh ren gwaj banhijâkrebit nhipêx gwaj ren badjâkur kêt, badjâpênh kêt, bamrânh kêt. Ren gwaj bakukràdjâ'ô pydjibit nhipêx mÿj ne gwaj ren nê? Ne ren gwaj banhijâkrebit nhipêx ne ren gwaj bajajkwa nhipêx kêt gwaj ren badjâkur kêt. Ne ren gwaj banhikra nhipêx kêt gwaj ren badjâpênh kêt. Ne ren gwaj bapar nhipêx kêt gwaj ren bamrânh kêt. Mÿj ne gwaj ren kam nê? Gwaj ren kam ajmã nê.

²⁰ Nhyr be, kati. Gwaj bakukràdjâ kunî. Gwaj badjâpênh djà krâptî. Nhyr be, gwaj banhî pÿnhbit. Kritudjwÿ gwaj baje amim mar nhyr kute gwaj bajo ôbikwakam kute kumê gwaj baje banhî pydji pyrâk. Nhyr be, apÿnh gwaj badjâpênh djà krâptî. Kam kwârîk wânh ar amã adjâpênh djà kurê kêt.

Me kute abeno ôbikwan kum aben jabê'ã memã karô.

Rô 12.10; Pir 2.3; Ped k 2.17

²¹ Ba ar amã mÿjja jarê gar ama. Djâm gwaj bamã bano kînh ne ate bamã banhikra kurê? Kati. Gwaj bamã bano kînh ne bamã banhikra kînh ne bamã bakukràdjâ kunî kînh. Metîndjwÿnh Karô ne kute gwaj bamã apÿnh badjâpênh djà'ã karô gwaj o baba ne kam bamã badjâpênh djâdjwÿ kunî kînhmã. Djâm gwaj baje me kabên mar kêtja jarênh djâm jabit ne gwaj bamã kînhmã? Djâm me punuo mex ne gwaj bamã kînh kêt-mã? Kati. Dja gwaj bamã badjâpênh djà kunî kînh aben pyrâk.

²² Gwaj bakukràdjâdjwÿ kwÿ rerekre. Gwaj bakî, gwaj bajamak, gwaj bajai, gwaj bakukràdjâ kwÿ rerekre. Te kwÿ rerekre gwaj bamã kí:nhkumrêx ne. Ne ren kêt gwaj ren ajmã nê? ²³ Nhyr gwaj bakukràdjâ kwÿ me kum kînh kêt jabej gwaj amim o mex. Gwaj o mex ne

kajmã kamê nhy me arÿm kum kîn. ²⁴ Gwaj bakurãdjã me kum kînha gwaj o mex kêt ne kajmã kamênh kêt.

Metîndjwÿnhdjwÿ ne Kritu nhõ àpênh aro aben pyrãk ne kum ar kunĩ kînho aben pyrãk. Nãm mã me kum õ àpênh kîn kêtjao mex ne kajmã kum mex kamê. Nhy me kam me arÿm kum õ àpênh kunĩ kînho aben pyrãk. ²⁵ Mÿkam ne õ àpênh aben pyrãk? Bir, ne ren meo aben pyrãk kêt nhy me amirax mÿr jabej abenmã kabêh ne. Nhy me be, kati. Me kute abenmã anhÿr kêt kadjy ne arÿm õ àpênh aben pyrãk nhy me kam me arÿm abeno djuw mex'ã kabêh.

²⁶ Nhy me kam godja gwaj bajõ tokry jabej gwaj bakunĩ arÿm õ'ã batokry. Nãr godja me kajmã kum rax kamê nhy me arÿm kîn. Kînham gwaj arÿm õ'ã bakîn ne. ²⁷ Ar aje tu amim Kritu markam nhy me kute ar ajo õbik-wakam ar aje mrãmri ne kumê anhĩ kute pydjy pyrãk. Nhy me arÿm ar ajo õ àpênh.

²⁸ Me baje amim Jeju mar kunĩ ne kôt ar aben pydjio babaja ne Metîndjwÿnh kute aben nhitepã me bajã àpênh rên. Nãm me bakwÿ'ã memã wa djwÿnh mẽ. Jeju ne amrêbê ar ijano bar 'ã idjujarênh ar iba. Ar ikumrêx. Nhy me bakwÿ'ã aje kukwakam kabêh jarênh djwÿnh mẽ nhy me ar ijatãri. Nhy me bakwÿ'ã memã kukràdjã'ã ujarênh djwÿnh mẽ nhy me me atãri. Nhy me kam ajte me bakwÿ'ã mÿjja pumÿnh kêt nhipej djwÿnh mẽ. Ne kam ajte me bakwÿmã me punuo mex'ã karõ gu me baje mar. Nhy me kam ajte me bakwÿmã me àpênhkôt o kangõnh'ã karõ gu me baje mar. Nhy me kam me kwÿmã meo ba djwÿnh'ã kum karõ nhy me kute mar. Nhy me kam me bakwÿmã me kabêh'ã karõ gu me kôt baje me bajtem kabêh mar kêtja jarênh mar.

²⁹ Djãm kam me bakunĩbê Jeju kute ar anorja? Kati. Me bakwÿbit. Djãm kam me bakunĩbê Metîndjwÿnh kukwakam kabêh jarênh djwÿnh? Kati. Me bakwÿbit. Djãm me bakunĩbê memã kukràdjã'ã ujarênh djwÿnh? Kati. Me bakwÿbit. Djãm me bakunĩ baje mÿjja pumÿnh kêt nhipej mar, baje me punuo mex mar? Kati. Me bakwÿbit. ³⁰ Djãm me bakunĩ baje me bajtem kabêh mar kêtja jarênh mar? Kati. Me bakwÿbit. Djãm me bakunĩ baje me kabêh djwÿnhkôt amũ memã me kabêh mar kêtja jarênh mar? Kati. Me bakwÿbit. ³¹ Kam ar adjãpênh djãja'õ mexo kute kunĩ jakrenh dja gar amã kîn. Mex ja dja gar abej tÿx.

Ne kam mÿj dja gar nêh kam apê? Bir, dja gar amã me abên kam apê. Gwaj bamã me abê kêt kam bad-jãpênh kajgo. Gwaj bamã me abêkambit mrãmri bad-jãpênh mexkumrêx.

Me kum me abê'ã ujarênh.

13 Gwaj bamã me abêkambit ne mrãmri gwaj bad-jãpênh mexkumrêx. Ne ren gwaj bakam me'õ ren pykakam apÿnh me bajtem kabêh mar kêtja jarê nãr ren kãjkwakam Metîndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh kabêh mar kêtja jarê. Ne ren kum me abê kêt. Djãm kam mex? Kati. Kum me abê kêt kam kabêh kajgokumrêx. Kum me abê kêt kam kabêh jarênh kajgo kute

mrãmri ne me ngõnh krõkrõkti titikkam kanga kajgo pyrãk.

² Nhy me ren gwaj bakam me'õ kute Metîndjwÿnh kukwakam kabêh jarênh mar. Ne ren kute mÿjja bipdjur tũm kunĩ amirĩt mar. Ne ren me kute mÿjja marja kunĩ ren mar. Ne kam ren kum me abê kêt. Djãm me'õja rax? Kati. Kum me abê kêt kam ne kajgo me:xi.

Nhy me ren gwaj bakam me'õ ren mrãmri kute Metîndjwÿnh rax markumrêx. Ne ren mÿjja nhipej kadjy amim kamnhĩx mexkumrêx. Ne ren kum, —Djünwã, dja ga imã krãnhwã kaba, ane. Nhy me ren arÿm kum kadjãrkumrêx. Nhy me kam ren me'õja kum me abê kêt. Djãm me'õja rax? Kati. Kum me abê kêt kam ne kajgokumrêx.

³ Nhy me ren gwaj bakam me'õ ren õ mÿjja kunĩ me bikênhmã kungrà. Ne ren kum me abê kêt, mã ne kute? Kati, Kute memã mÿjja nhõrja kajgo mexi, kum me abê kêt kam.

Nhy me ren kam me'õ kute me'õ pytãr kadjy memã kum,

—Kwãrĩk wãnh kuwyo tãmwã bĩn kêt. Ba dja ga pãnh kuwyo ibĩ, ane. Nhy me ren me arÿm kabênkôt pãnh kubĩ. Kubĩ nhy me tykjao ren arÿm me'õ pytã. Nhy me be, ren tykja anhÿr djwÿnhãm kum me abê kêt, mã ne kute? Kati, tykja kajgo mexi, kum me abê kêt kam.

⁴ Gwaj bamã me abêkam dja gwaj memã bano kator kêt ne amijamãr 'iry.

Ne bamã me kaprĩ.

Ne me õ mÿjja'ã bangryk kêt.

Ne bamã me abêkam babêh kati kêt.

Ne amijo badjãmra kêt.

⁵ Ne memã baprĩre ne memã bakabêh jarê.

Ne bamã me abêkam amidjwÿnhbit mar kêt.

Ne amijã bangryk nê.

Nhy me'õ gwaj bajo ajkê gwaj amipãnh kadjy mar kêt kumrêx.

⁶ Ne bamã me abêkam me axwekam bakîn kêt kumrêx.

Ne me kute katãt amijo bakam bakînhamkumrêx.

⁷ Ne memã me arênh prãm kêt.

Ne bamã me abêkam tu amim me markumrêx ne amim, "Mrãmri kabênkumrêx", anen amiwÿr mÿjja kamnhĩxkumrêx.

Ne mekôt badjãm tÿxkumrêx ne 'ã badjukanga kêt.

⁸ Ne bamã me abêkam arÿm Metîndjwÿnh kadjy bad-jãpênhkumrêx ne bakajgo kêt kumrêx. Nhy me be, Metîndjwÿnh Karõ kute apÿnh memã àpênh djã jarênh dja ĩ kêt. Dja kukwakam kabêh jarênh djwÿnh ĩ memã arênh kêt. Nhy me ĩ me bajtem kabêh mar kêtja jarênh kêt. Nhy me kute apÿnh mÿjja mar djwÿnh ĩ mar kêt. Nhy me be, djãm me kum me abên kam kum me abê kêt mã? Arkati. Dja me kum me abê rã'ã. Ne kam kajgo kêt rã'ã ne. ⁹ Jakam gwaj mÿjja kwÿbit man Metîndjwÿnh kukwakam kabêh kwÿbit jarê. Gwaj baje kabêh kunĩ mar kêt. ¹⁰ Nhy me be, dja ĩ mÿjja kunĩ kute amirĩt djã nhõ akati bõx gwaj arÿm prĩne mÿjja kunĩ ma nhy me:xkumrêx. Nhy me mÿjja kãjbê mexja arÿm kêt ne.

¹¹ Amrêbê iprîri ikabên kute me prîre kabên pyrâk. Iprîri ije mÿjja mar kute me prîre kute mÿjja mar pyrâk. Ne ije amim mÿjja'ã karô kute me prîre amim mÿjja'ã karô pyrâk. Ba kam arÿm ijabatànê ne arÿm iprîre prâm kêt. Ba arÿm iprîre kam amijo ibaja kanga.

¹² Jakam gwaj baje Metîndjwÿnh nhô mÿjja pumûnh mex kêt kute mrâmri ne ixe punukam me kute mÿjja pumûnh mex kêt pyrâk. Dja gwaj ã omûnh ane:n kam î arÿm kuka kônê omûnh mexkumrêx. Jakam gwaj baje mÿjja kwÿbit mar. Dja gwaj ã maro ane:n kam î arÿm prîne mar mexkumrêx. Dja gwaj maro kute mrâmri ne ta kute prîne gwaj bamar pyrâk.

¹³ Jakam gwaj tu amim Metîndjwÿnh markumrêx rã'ã. Ne amiwÿr kamnhîxkumrêx rã'ã. Ne bamã me abê rã'ã. Ne kam gwaj baje tu amim markumrêxja ne kâjbê mex. Gwaj amiwÿr kamnhîxadjwÿ ne kâjbê mex. Nhyr be, gwaj bamã me abêja ne mexo kute kunî jakrenê.

Aben kabên djwÿnhkôt me kute abenmã arênh'ã memã karô.

14 Dja gar mã amã me abê. Ne kam ajte ar amã apÿnh adjâpênh djâdjwÿ kînhkumrêx. Metîndjwÿnh Karô kute 'ã ar amã karôja dja gar amã kînh. Ne kam ar adjâpênh djâ'ã abê Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnhja dja gar amã kînhkumrêx. Abê kukwakam kabên jarênh djwÿnhkam aje me aben djwÿnh kabênkôt memã arênh. Tãm dja ga amã kînhkumrêx.

² Nhyr be, me'ô kute me bajtem kabên mar kêt jarênhkam djâm gwaj bajômã ne arê? Kati. Gwaj bajô baje mar kêt. Metîndjwÿnhmã ne arê. Me'ô ta ne mÿjja mar kêt jarê. ³ Nhyr be, me'ô kute gwaj bakabênkôt Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh ja ne mex. Gwaj baje markam ne mex. Nãm gwaj bamã arê gwaj kam bajamak mexo amû amikamênê tèn arÿm Metîndjwÿnh mar rax ne. Nãm gwaj bamã 'ã karôn gwaj bajo kînh. ⁴ Nhyr be, me'ô kute me bajtem kabên mar kêtja jarênh ne amidjwÿnhmãbit arên kam ajbit arÿm amak mexo amû amikamê. Me'ôdjwÿ kute mar kêt. Nhyr be, me'ô kute me aben djwÿnh kabênkôt Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênhja. Ja ne me kute amim Jeju marja kunîmã arê nhyr me arÿm kuma. Ne kam arÿm amak mexo amû amikamên arÿm Metîndjwÿnh mar rax ne.

⁵ Ar akunî ren me bajtem kabên mar kêtja jarê ba ren kam ikînh ngrîre. Nhyr be, ren ar akunî me bakabênkôt Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarê ba ren kam ikînhkumrêx ne. Mÿkam? Bir, ar aje kukwakam kabên jarênhkam ne gar amexkumrêx. Nhyr me'ô kute me bajtem kabên mar kêt jarênhja kâjbê mex. Nâr, godja me'ô ar amã me kabên mar kêtja jarênh jabej. Nhyr me'ôdjwÿ me bakabênkam amû ar amã me'ô kabên jarê gar arÿm kabên mar jabej. Kambit dja mexkumrêx. Ar aje kabên markam mexkumrêx. Ne kam arÿm ajamak mexo amû amikamên arÿm mar rax ne. Ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio baja kunî arÿm mar rax ne.

⁶ Akmere, àpnhîre ar, ba ren ar awÿr bôx ne ren ar amã me bajtem kabên mar kêtja jarê djâ ne ga ren ar amim aman akînh? Kati. Dja ba ar awÿr bôx ne me bakabênkôt ar amã arê gar arÿm amim aman arÿm akînh ne. Metîndjwÿnh kute imã mÿjja ny jarênh dja ba me bakabên kôt ar amã arê gar arÿm amim aman arÿm akînh. Nâr ije mÿjja'ô bipdjur tûm mar dja ba me bakabênkôt ar amã arê gar arÿm amim aman arÿm akînh ne. Nâr, dja ba me bakabênkôt Metîndjwÿnh kukwakam ar amã kabên jarê gar arÿm amim aman arÿm akînh ne. Nâr, dja ba me bakabênkôt ar amã Metîndjwÿnh kukrâdjâ jarê gar kam arÿm amim aman arÿm akînh ne.

⁷ Nhyr be, aje memã me bajtem kabên mar kêtja jarênhkam aje mrâmri ne me kute me ô'i kakôr punu pyrâk. Nhyr kam me abenmã kum,

—Je tô mÿj ne kute kakôr punuja? ane. Ar aje me bajtem kabên mar kêtja jarênhkam aje mrâmri ne me kute pÿjâbârekam ngrer punu pyrâk. Nhyr kam me abenmã kum,

—Je tô mÿj ngrer punu ja? ane. ⁸ Me krâkamngônê apÿnh prôt djâri ô me ngrer. Ô'ikam me ngrer. Ne ren me me ngrer kupa'ã ô'i kakô djâ ne ren krâkamngônê me ngrer man kurê djwÿnhmê aben kutã prôt kadjy akuprô? Kati.

⁹ Kam ar gadjwÿ ga ren ar memã akabên djwÿnh jarênh kêt djâ ne me ren akabên ma? Kati. Ne ga ren ar aje kôkmã akabên nhyr kute akabên mar kêt pyrâk. ¹⁰ Apÿnh me ba djâkam apÿnh me kabên krâptî. Ne kam me kute aben djwÿnh kabênkôt kute aben kabên kunî mar. ¹¹ Gwaj ren me kabên mar kêtjakam abenmã bakabên ne ren abeno me bajtem.

¹² Ar gadjwÿ ne gar ã aje aben kabên mar kêtka mã abeno me bajtemo ane. Kam, me bakabênkôt dja gar memã akabên jarê. Metîndjwÿnh Karô kute ar amã apÿnh ar adjâpênh djâ jarênh dja gar me bakabênkôt memã akabên jarênh kôt apê nhyr me arÿm ar akabên markumrêx. Ne kam arÿm amak mexo amû amikamên arÿm mar rax ne. Me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja kunî arÿm mar rax ne. Ar adjâpênh djâ ja'ô dja gar amã kînhkumrêx.

¹³ Kam, ar ajô aje me bajtem kabên mar kêtja jarênh markam dja ga Metîndjwÿnhmã amijo a'uw ne kum, —Me ikabênkam dja ga ajte imã arê, ane. Dja ga ã kum ane gê me bakabênkam ajte amã arê. Ga kam arÿm amû me bakabênkam memã arê nhyr me arÿm ama. Tãm ne ja. ¹⁴ Metîndjwÿnhmã gwaj bakabênkamdjwÿ. Godja gwaj kum me bajtem kabên mar kêtja jarênh arÿm baje mÿj kabên jarênhja mar kêt. Gwaj bajajkwakambit ne gwaj arê ne kam bajamakjao baje mar kêt ne.

¹⁵ Mÿj godja gwaj kam nê? Bir, dja gwaj me bajtem kabên mar kêtjao kum bakabên jarênh mã bakabên djwÿnhkôt kum bakabên jarênh arÿm amikabên ma. Dja gwaj mã me kabên mar kêtjao kum ngren mã bakabên djwÿnhkôt kum ngren arÿm amikabên ma.

¹⁶ Godja gar me bajtem kabên mar kêtôtbit kum mex jarê mÿj godja ar abu'ã me ja kute akôt kum, "Mrâmri",

anhÿr on? Me kute akabên mar kêtja mÿj godja me akôt nê? Me kute akabên mar kêtukumrêx. ¹⁷ Mrâmri ga me bajtem kabênkôt kum mex jarê. Nhyim be, abu'ã me ja dja me amim amar kêt ne amak mexo amÿ amikamênh kêt.

¹⁸ Ba ne ba ije apÿnh me bajtem kabên mar kêtja jarênh kumex. Ije me bajtem kabên mar kêtja jarênho ar akunÿ jakrenh mex ne. Kam ne ba Metîndjwÿnhmã amikînh jarê. ¹⁹ Ne kam me kute amim Jeju mar kute aben pydjikam djâm mekam ije me bajtem kabên mar kêtja jarênh prâm? Kati. Nhyim be, me kabên djwÿnh ije arênh prâmkumrêx. Ije memã Metîndjwÿnh kukràdjà jarênh nhyim me kute mar kadjy ije me kabên djwÿnh jarênh prâmkumrêx. Ne ba ren me bakabên djwÿnhkôt ikabên ngrêrebê 5bit jarên ren imã ikabên-ja kînhkumrêx. Nhyim be, ne ba ren me bajtem kabên mar kêtja kabên krâptÿ: kubê 10.000 jarên ren kam imã ikabên ja kînh ngri:re ne.

²⁰ Akmere ar, àpnhÿre ar, kwãrîk wãnh ar aprÿre kêt ne arîk amim akabên kajgo jarênh kêt. Dja gar ajabatàn ne amim akabênkumrêx jarê. Dja gar me prÿre ma. Prÿ:rekam me axwe kêt dja gar aman me kudjwa ajaxwe kêt ne katàt ar amijo aba. ²¹ Be, amrêbê: ne Bënjadjwÿr djwÿnh me bakukãmãre Môj djêmã 'ã karô nhyim kukwakam memã 'ã karô. Nãm te memã 'ã karô nhyim me kute mar kêt ne amakkre kêt rã'ã ne. Nhyim kam arÿm memã kabên ne memã kum,

“Me kabên mar kêt kôt, me bajtem kabênkôt dja ba jakam memã ikabên jarê.

Dja ba te memã arê nhyim me amim ikabên mar kêt rã'ã ne.”

Nãm me amakkre kêt kam Bënjadjwÿr djwÿnh ã me bakukãmãre'ã ane nhyim me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne.

²² Kam, ba ar amã arê. Mÿj xê kadjy ne me kute me bajtem kabên mar kêt jarênh? Djâm me kute tu amim Metîndjwÿnh markumrêxja kadjy ne me kute arênh? Kati. Me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute arênh. Nhyim be, mÿj xê kadjy ne me kute Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh, kute me bakabên djwÿnhkôt kabên jarênh? Djâm me kute amim Jeju mar kêtja kadjy ne me kute kabên jarênh? Kati. Me kute amim Jeju marja kadjy ne me kute kabên jarênh.

²³ Kam, godja gar akunÿ aben pydjim akunÿ arÿm me bajtem kabên mar kêtjakam akabên jarênh jabej. Nhyim me kute Metîndjwÿnh kabên mar prâmja ar akôt wadjà. Nàr me kute amim Jeju mar kêtja ar akôt wadjàn ar akabên ma. Gar me bajtem kabên mar kêt jarênho akumexkam mÿj dja me ar ajã abenmã arê? Bir, dja me abenmã abibãnh jarê.

²⁴ Nhyim be, dja gar akunÿ abikprôn timer djâkam akabên djwÿnhkôt Metîndjwÿnh kabên jarê. Aben totokmã arê. Nhyim kam me'ò kute amim Jeju mar kêtja ar akôt wadjà. Nàr me'ò kute Metîndjwÿnh kabên mar prâmja ar akôt wadjà. Ne kam arÿm amijã akabên ma:ro nhÿ. Maro nhÿn arÿm amiman arÿm amim,

—Mrâmri ne ba mekôt ajmã ikuten ijaxwe, anhÿro nhÿ. Amimaro nhÿ:n arÿm amim kator mex ne. ²⁵ Dja gar akunÿ akabên djwÿnhkôt ã arênho ane nhyim arÿm

prÿne amima. Kute apÿnh mÿjja punu nhipêx ne kute amikam o bipdjur djari amikam kuma. Ne kam Metîndjwÿnh pymaje arÿm tu mÿrbê tÿm ne kum rax jarê. Ne kam arÿm ar ajã me kunimã kum,

—Be, mrâmri Metîndjwÿnh mekmê amijo kajkekumrêx, ane.

Me kabên'ã atom ne kute arênh nêje me akre.

Kar 2.42; Idja 10.25

²⁶ Akmere ar, ba apÿnh ar adjàpên timer djà'ã ar amã karô gar ama. Me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memã akabên jarê. Me kute amim mar mexo amÿ amikamênhmã dja gar memã arê. Kwãrîk wãnh ar akabên kajgo jarênh kêt. Arÿm ar abikprôn timer ar aje memã apÿnh anhô me ngrer jarênhmã nàr memã kukràdjà'ò jarênhmã me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memã arê. Nàr ar aje me bajtem kabên mar kêt kam akabên jarênhmã nàr Metîndjwÿnh kute ar amã mÿjja 'òo amirÿtja ar aje memã arênhmã me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memã arê. Nàr, ar aje me bajtem kabên mar kêtja akabên djwÿnhkôt memã arênhmã me kute amim Jeju mar rax kadjy dja gar memã arê. Kwãrîk wãnh ar akabên kajgo jarênh kêt.

²⁷ Nhyim kam ar akam me'ò ar me bajtem kabên mar kêtja jarênh jabej. Djâm ar krâptÿ kute arênhmã? Kati. Gê ar amãnhkrut nàr ar amãnhkrut ne ikjêkêt arê. Ar jabit. Djâm me kute kabên jarênh'ã atom † ne aben mar kêt mã? Kati. Kwãrîk wãnh. Gê ar aben nhitepã pÿnh ne memã arênho tẽ. Nhyim kam gédja me'ò me bakabên kôt amÿ memã arênhkumrêx. ²⁸ Nàr kon, dja me me bajtem kabên mar kêtja jarê nhyim me'ò kute me bakabênkôt amÿ ar amã arênh mar kêt. Kute mar kêt kam kwãrîk wãnh me me bajtem kabên jarênh kêt. Me'ò kute me ijuk'ã ar amã arênh mar kêt kam gê me ja anhikrê. Ar aje aben pydjikam anhikrê. Gê me bixamarkam amimãbit me kabên mar kêt jarên Metîndjwÿnhmã bit arê.

²⁹ Nhyim kam me'ò ar kute Metîndjwÿnh kabên jarênhmã. Djâm tu ar krâptÿ kute arênhmã? Kati. Gê ar amãnhkrut nàr kon ar amãnhkrut ne ikjêkêt ne arê. Aben nhitepã pÿnh ne arênho tẽ gê kam ar bu'ã me ja ar maro krÿ. Mrâmri Metîndjwÿnh kabên kôt ar kabên katàtkumrêx jabej ar maro krÿ.

³⁰ Gê ar aben nhitepã memã kabên jarênho tẽ. Nhyim kam wãnh me'òdjwÿ nhÿ nhyim Metîndjwÿnh arÿm kum mÿjja 'òo amirÿt nhyim kuma. Gê kumrêx kabên jarênho ãmja kum anhikrê. Nhyim kam me'ò ÿrja kàjmã djan pãnh memã kabên jarê. ³¹ Gédja gar akunÿ aben nhitepã apÿnh ne Metîndjwÿnh kabên jarênho tẽ gê me kunÿ arÿm amim ar akabên ma. Ar akabên man arÿm amim Jeju mar mexo amÿ amikamên arÿm kôt kînh.

³² Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh ne me kute amimexkumrêx. Dja gar aminên ar apÿnh ne aben nhitepã memã akabên jarê. ³³ Djâm ar aje akabên'ã atom ne aje aben kabên mar kêt mã? Djâm Metîndjwÿnh kute ar amã ar akangaja jadjarmã? Kati. Nãm

† 'ã krâptÿ

kute memã me umar mexbit jadjärmã. Nãm ã apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djãri umar mexo ane.

³⁴ Nhyam kam me niredjwÿ. Mÿj dja ga me abikprõnh djãkam nê? Djãm me nire kute memã arênhmã? Kati. Dja me anihkrên me my kabên ma. Djãm apÿnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djãri me nire kute kam memã kabên 'õ jarênh? Kati. Kunîkôt me anihkrê. Ar akam me niredjwÿ, gê me me kudjwa anihkrên me my kabên ma. Me bakukãmãre kute Metîndjwÿnh kukràdjã'ã pi'òk no'òkkôt ne me nire kute me abikprõnh djãkam me my kabên mar ne kute kôt amijo bamã. ³⁵ Ne me kute mÿjja'õ marmã, djãm me aben pydji djãkam kute me kukjêrmã? Kati. Gê me akrãnmã aminhûrkwãkam mjên kukja. Me kute amim Jeju mar aben pydjikam me nire kute kabên'õ jarênhkam ne mex kêt ne.

³⁶ Djãm ar ajõ aje akabêno ijapanhmã? Djãm ar akumrêx ne gar aje Metîndjwÿnh kabên jarênhmo krax djwÿnh? Djãm ar gajbit ne Metîndjwÿnh kabên ar awÿr bõx? Kati. ³⁷ Godja me'õ we,

—Ibê Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnh, ane. Nàr,

—Ije Metîndjwÿnh Karõ mar, ane. Gê tãmwã ikumrêx iman ijã ar amã,

—Paur kabênkumrêx. Kute gwaj bamã kabên'ã pi'òk no'òk ja ne mrãmri Bênjadjwÿr djwÿnh kute kum arênhkumrêx, ane. Dja ã ar amã ane gwaj kam arÿm me'õja markumrêx. ³⁸ Nàr, dja me'õ amakkre kêt prãm kwãrîk wãnh me'õ kabênja mar kêt.

³⁹ Kam, akmere ar, ar akabên djwÿnhkôt aje Metîndjwÿnh kabên jarênhja amã Kînh. Nhyam be, dja ar akam me'õ kute me bajtem kabên mar kêtjakam kabên'õ jarênh prãm jabej. Kwãrîk wãnh kubê adjãptàr kêt.

⁴⁰ Ne kam ar akabên jarênh'ã atom kêt gê mex. Nhyam be, apÿnh dja gar aben nhipã akabêno aku'ê. Ije Metîndjwÿnh Karõkôt ar adjãpênh'ã idjujarêno ino rer ne ja. Tãm ne ja.

Jeju tyk ne akubyn tîñ'ã ujarênh.

Kar 2.23, 10.39, 13.29

15 Jakam ba ajte ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarê. Ije amrêbê ar amã 'ã ujarênh ny jarênh gar arÿm tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Ba ajte ar amã tãm jarê. ² Ar aje amim 'ã ujarênh nyja markôt Metîndjwÿnh arÿm ar apytã. Tãm dja ba ajte kàj bê ar amã arê. Ar aje kam tu amim mar tÿx rã'ã jabej arÿm ar apytã. Nàr ar aje mar kajgo jabej.

³ Metîndjwÿnh ne kute imã kabên mex jarênhja ba arÿm ar amã arê. Kritu ne arÿm gwaj bajaxwe pãnh ty. Amrêbê: Metîndjwÿnh kute me bakukãmãremã 'ã ujarênh nhyam me kute 'ã pi'òk no'òk kôt Kritu arÿm gwaj bajaxwe pãnh ty. ⁴ Ty nhyam me arÿm adjã. Nhyam me kute ajte 'ã pi'òk no'òk kôt 'ã akatin akatin akati nhyam arÿm akubyn tîñ ne. ⁵ Nãm akubyn tîñ nhyam kam Pedru arÿm omÿ. Pedru nhidji 'õdjwÿbê ne Xepa. Nhyam kam Jeju kute ar anorbê 12djwÿ arÿm omÿ.

⁶ Nhyam kam ajte arngro pydjikam gwaj baje meo bakamy krãptî kubê 500 ne kam ajmã ijukri 'ã akre kuteja adjwÿnhdjwÿ arÿm omÿ. Me kute omÿnhja krãptî ne akati jakam tîñ ne ar ba rã'ã ne. Nhyam me kwÿbit arÿm ty. ⁷ Nãm me omÿ nhyam kam ajte Xijagu omÿ. Nhyam kam Jeju kute ar anorja kunî omÿ. ⁸ Kam ne ba ba me tekren arÿm omÿ. Ije mrãmri ne me prîre nhõ akati nhõkre djã kôt me aêrbê bixadjwÿr pyrãk. Imã Jeju kurê:o iba. Nhyam kam memã amijo amirîto ba nhyam me omÿnho ba. Omÿnho ba ba kam badjwÿ arÿm omÿ. Nãm ijaêrbê imã amijo amirît ba me totokbê arÿm omÿ.

⁹ Jeju kute ar anorja djwÿ ar rÿnho kute ijakrenh mex. Bajbit mekam ikajgo pyrãk. Mrãmri ne me ren kute ijã memã kum, "Jeju ne Paur jano", anhÿr kêt. Ije me kute amim Jeju marjao ibikêno ibakam ne me ren ijã anhÿr ar ba kêt.

¹⁰ Nhyam be, kati. Metîndjwÿnh tu kum ikaprî kôt † Jeju arÿm ijano ba arÿm 'ã idjujarênh ar iba. Djãm kum ikaprî kajgo? Kati. Ba ne ba kum idjãpêno ar kunî jakrenh mex. Djãm ba ne ba apê? Kati. Metîndjwÿnh ta ne tu kum ikaprîñ ikadjwÿnhbê djan ijo ba. Ijo ban ikam apê ba arÿm kum apê. ¹¹ Nhyam ar wãdjwÿ kàj bê memã 'ã ujarênh ar ba. Badjwÿ ba kàj bê memã 'ã idjujarênh ar iba. Bar aktã Kritu'ã memã ajarê gar kam arÿm tu amim markumrêx.

Medjwÿ tyk ne akubyn tîñ.

Ruk 20.37

¹² Me arÿm kàj bê Kritu akubyn tîñ'ã ar amã ajarê gar arÿm aje mar. Mÿkam ne ga ate ar akwÿ ajte memã kum,

—Kati. Me tyk akubyn tîñ prãm kêtumrêx, anhÿro aba? ¹³ Ne ren mrãmri me tyk akubyn tîñ kêt nhyam Kri-tudjwÿ ren akubyn tîñ kêt ne. ¹⁴ Ne ren mrãmri akubyn tîñ kêt ba ren ar kàj bê 'ã ar amã idjujarênh ar iba kajgo. Ga ren ar gadjwÿ ren amim maro aba nhyam ren arÿm kajgo:kumrêx. ¹⁵ Ne ren mrãmri me tyk akubyn tîñ kêt nhyam Kri-tudjwÿ ren akubyn tîñ kêt ne. Ba ren ar kam me kunîmã Metîndjwÿnh jarênh'ã ijênhõ iban memã,

—Metîndjwÿnh arÿm akubyn Kritu tîñ, anhÿro iba. ¹⁷ Ne ren mrãmri Kritu akubyn tîñ kêt ga ren ar amim maro aba nhyam ren arÿm kajgo:kumrêx. Gar kam ren ajaxwe tÿm rã'ã ne.

¹⁸ Nhyam me kute Kritu mar arÿm tykdjwÿ ren akubyn tîñ kêt ne ren mrãmri tu biknorkumrêx. ¹⁹ Gwaj ren batîñri amim Kritu kamnhÿx ne ren kam arÿm ty. Ne ren kam akubyn gwaj batîñ kêt djã ne gwaj ren kam bakînh? Kati. Gwaj ren kam bakaprîkumrêx. Ne ren bakaprîo katãt me kunî jakrenh mex ne.

²⁰ Nhyam be, kati. Mrãmri ne Metîndjwÿnh akubyn Kritu tîñkumrêx. Kam me kute amim Kritu mar tyk kunîdjwÿ dja me Kritu kôt akubyn tîñ ne. ²¹ Pykakam me'õ djõ'ã ne me arÿm ty. Ne kam akubyn tîndjwÿ pykakam me'õdjwÿ djõ'ã akubyn tîñ. ²² Adão kôt me ja

† Djãm ba ne ba ijaxwe kêt nhyam pãnh kum ikaprî Kati. Ba ne ba te ijaxwe kêtã. Nhyam be, ta ne tu kum ikaprî.

kunî Adão djô'ã ty. Nhym Kritu kôt me ja kunî ajte Kritu djô'ã akubyn tîn.

²³ Djâm me kumrêx akubyn tîn? Kati. Kritu arým tyn kam kumrêx akubyn tîn ne wabi. Dja ï akubyn bôx. Akubyn bôx kambit dja akubyn ô me jao tîn.

²⁴ Nhym kam arým pykakam mÿjja kunî aminhinomã amimê. Kam dja Kritu arým Bãmmã me kanga. Kute meo baja kunî arým Bãmmã me kanga. Kute kum me kanga djwýnhram dja pykakam me bënjadwÿr kunîo kajgo. Me 'ityx kunîo kajgo. Nhym kam me arým meo ba kêt ne arým rerekre. Kam dja Kritu arým Bãmmã ô me ja kunî kanga nhym arým me kunîo ba. ²⁵ Bir, ajbir jakam ne Kritu Metîndjwýnh kabênkôt arek meo ba. Dja meo ba:n arým kurê djwýnh kunîmã rerek jadjã. Ga, me kum bënjadwÿr rûnh pymakam rerekren par-bê rôrôkja pumû. Kurê djwýnh kunîdjwÿ dja Kritu py-maje rere:kre.

²⁶ Gwaj badjwÿ. Mÿj dja gwaj bajon? Bir, dja gwaj bajo ban arým akubyn gwaj bajo tîn. Gwaj kam batyk kêtukumrêx. Gwaj bakurê djwýnhbê batykjadwÿ dja kêtukumrêx. Gwaj bakurê djwýnhô ino rer ne ja. ²⁷ Nã, dja Kritu kurê djwýnh kunîmã rerek jadjã. Amrêbê ne me me bakukãmãremã 'ã ajarên memã kum,

"Arým ne me kunîmã rerek jadjã nhym me kunî arým umaje parbê kum rôrôk ne",
ane. Amrêbê me ã Kritu'ã ane. Me bakukãmãremã ane. Kam dja Kritu arým me kunîmã rerek jadjã. Djâm kam Metîndjwýnh ta Kritumã rerekre? Kati. Mÿjja kunî, me kunî Metîndjwýnhmã rerekren kam arým Kritumã rerekre. ²⁸ Kute me kunîmã rerek jadjã nhym me kute o bënjadwÿr raxkam dja Kra ta arým Bãmmã bënjadwÿr rax jarê. Nhym kam Bãm arým me kunîmã rax'ã pydji. Ta ne Kra kady mÿjja kunîmã rerek jadjã.

²⁹ Ê, jadjwÿ. Me kute me tînri ngômã me angjênh kêt nhym me arým tyk. Nhym me kute me tykja mar kady ne me ãm djâkam ngômã me tînja jangjênhô ba. Ne ren mrãmri me tyk we akubyn tîn kêt nhym ren me ngômã me angjênh kajgo. Nhym be, kati. Mrãmri me tyk akubyn tînkumrêx.

³⁰ Badjwÿ myt kunîkôt imã me kute ibîn pyman.

³¹ Akati kunîkôt imã me kute ibîn pyman mã kum id-jâpênh ar iba. Ne ren me tyk akubyn tîn kêt ba ren ã idjâpênhô anhÿr kêt nhym ren me kute ibîn prãm kêt. Ba ren kam imã ibîn pyman kêt. Ba ne ba Bënjadwÿr djwýnhbê Kritu Jeju'ã ajarê gar 'ÿr amijo akêx. Kam ikînhkumrêx ne mã ar ajo amra. Ne ren me tyk akubyn tîn kêt ba ren ar amã Kritu'ã idjujarênh kêt gar ren kam amim mar kêt. Ba ren kam ã ar akam ikînhô anhÿr kêt. Nhym be, kati. Me tyk akubyn tînkumrêx.

³² Krîraxbê Epexu jakam me kute ibîn prãm. Ga, me kute rop djâkrêo kê nhym kute me par prãmja pumû. Nã bãm memã Kritu'ã ajarê nhym me arým imã àkrê:u ibîn prãm. Ne ren me tyk akubyn tîn kêt ba ren ba akubyn itîn kêt ne ren ajmã nê. Ren me Epexukam ibî ba ren akubyn itîn kêt ne ren ajmã nê. Nhym be, kati. Dja me ibîn ba akubyn itînkumrêx. Nhym be, amrêbê ne me arîk abenmã kum,

"Dja akatibê gwaj batyk ne babiknor jabej.

Gwaj kam on batînri amijo kînhbit.

Gwaj banhô kwÿ krên bakôm rax ne bakînh kati", anhÿro ba.

Ne ren gwaj batyk ne akubyn batîn kêt ba ren mekôt ã ikabêno ane. Nhym be, kati. Me tyk akubyn tînkumrêx.

³³ Kwãrîk wãnh gê me ar amã 'êx ne ar anoo biknor kêt. Amrêbê me memã kum,

—Dja me mexja me axweo ôbikwan kôt ar ban ï arým me axweo axwe, ane. Kôt ne me kute arênhja. Kam kwãrîk wãnh gê me ar anoo biknor kêt. Ga ren ar amim me kabên man ren arým me kôt ajaxwe.

³⁴ Wãkam me kwÿ kute Metîndjwýnh mar kêt. Gora ar amiman amijãno djan ajaxwe kêt. Ar apijãmmã ne ba ar amã ja jarê.

Akubyn me tînkam mÿj dja me ïkam kute?

A Kô 5.1; Pir 3.21

³⁵ Godja ar ajô ikukij ne imã,

—Arým gwaj batykkam mÿj dja gwaj akubyn batîn on? Mÿj godja gwaj banhîkam kute? ane.

³⁶ Ajbã. Purkam aje mÿjja 'y kreo amôrkam ne gar aje mÿjja 'y jangjênhô kute me tyk jangjênh pyrãk. Gar ren aje 'y jadjãr kêt nhym ren ingrôt ne abatãnh kêt. Gwaj badjwÿ ren batyk kêt gwaj ren akubyn batîn kêt. ³⁷ Gar bãygogo 'y nãr atemã 'y 'ôdjwÿ kre nhym kam ingrôt ne kam bãri abatãnh ne. Djâm bãri jabatãnh pro ne ga kre? Kati. 'Ybit. Djâm bãri jabatãnh kute 'y pyrãk? Kati. Atemã. ³⁸ Apÿnh mÿjja djãri ne Metîndjwýnh kute 'y kady bãri nhîpêx. Kute amim 'ã karô kôt kute ipêx. Pi'y kady ne kute pi'y bãri nhîpêx. Katêbãri 'y kady ne kute katêbãri bãri nhîpêx. Apÿnh mÿjja djãri ne kute 'y kady bãri nhîpêx.

³⁹ Djâm axikôt ne mÿjja nhî? Kati. Apÿnh me banhîmê mry nhîmê àk nhîmê tep nhîmê. Apÿnh mÿjja nhî.

⁴⁰ Me apÿnh kâjkwakam mÿjja pumûn kam kum kînh. Myt pumû, mytyrwÿ pumû, kanhêtire pumûn kam kum kînh. Apÿnh me kum mÿjja kînh djãri ne me omûn kum kînh. Ne apÿnh pykakam mÿjja pumûn kam kum kînh. Mry pumûn, tep pumûn, bã pumûn kam kum kînh. Apÿnh me kum mÿjja kînh djãri ne me omûn kum kînh. Kâjkwakam mÿjjamê pykakam mÿjja ne me apÿnh kum mÿjja kînh djãri. ⁴¹ Me kute myt pumûnhkam kum kînhkumrêx. Ne kute mytyrwÿ pumûnhkam kum kînhkumrêx. Ne kute kanhêtire pumûnhkam kum kînhkumrêx. Apÿnh kanhêtire djãri ne me omûn kum kînhkumrêx.

⁴² Me tyk akubyn tînkamdjwÿ. Me tyk jangjênhja myt tãmka punu. Nhym be, akubyn me tînkam arým punu prãm kêtukumrêx. ⁴³ Me kute me angjênhkam me kum me kînh kêt. Nhym be, akubyn me tînkam me arým kum me kînhkumrêx. Me kute me angjênhkam tÿx kêt. Nhym be, akubyn tînkam me arým 'ityxkumrêx. ⁴⁴ Pykakam me ï. Kâjkwakam atemã me ï. Pykakam me ne me ï jangij. Nhym be, akubyn me tînkam ne me atemã ï. Me kâjkwakam me ïjao ï.

Pykakam me ï nhym kâjkwakamdjwÿ atemã me ï.

⁴⁵ Ikabênja kôt ne me amrêbê: memã kum,

“Me banhingêt Adão kumrêx ne Metîndjwýnh ipêx ne akôn o tîn nhym arým tîn ne.”
 Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane. Nhym be, Adão kôt Adão 'odjwý ne kubê Jeju. Ne kute mýjja kunĩ tĩno ba. ⁴⁶ Metîndjwýnh kute pykakam me ipêxkam djãm kàjkwakam me ĩo ne me ĩ? Kati. Pykakam me ĩ jao ne me ĩ. ⁴⁷ Adãoja kumrêx ne Metîndjwýnh pykao kum ĩ. Nhym be, Jeju, Adão 'odjwý-ja ne kàjkwakam me ĩo ĩ. ⁴⁸ Adão nhĩja kumrêxo pykabê me bakunĩ nhĩ. Kàjkwakam Adão 'odjwý nhĩo ne kàjkwakam me ja kunĩ nhĩ. ⁴⁹ Nhym be, arým gwaj batyk ne akubyn batĩn ne badjãbirkam mýj dja gwaj banhĩkam kute? Djãm Adão nhĩo gwaj banhĩmã? Kati. Dja gwaj atemã banhĩ kute kàjkwakam Jeju nhĩ pyrãk.

Dja meo kukrà kêt ne meo ny.

Tex k 4.16

⁵⁰ Djãm me banhĩ, me bakamrô jao dja Metîndjwýnh kàjkwakam me bajo ba? Kati. Me banhĩ ja rã'ã, Metîndjwýnh kute me bajo ba prãm kêt. Me banhĩ punu prãm kam. Nhym be, kàjkwakam mýjja punu prãm kêt.

⁵¹ Ba ar amã mýjja bipdjur tũm jarê gar ama. Djãm gwaj bakunĩ dja gwaj ty? Kati. Gwaj bakwý dja gwaj batyk kêt. Nhym be, gwaj bakunĩmã dja Metîndjwýnh atemã gwaj banhĩ nhipêx. ⁵² Dja gwaj banhipêxo kukrà kêt kute gwaj bano bikraro kukrà kêtja pyrãk. Dja me kunĩ, mýjja kunĩ aminhinomã amimê nhym kadjy mrãnh djwýnh arým õ'i kakô. Nhym kam Metîndjwýnh akubyn me tyko tîn ne. Dja me ĩ punu prãm kêt akubyn meo tîn ne. Ne kam arým gwaj badjwý atemã gwaj banhĩ nhipêx.

⁵³ Gwaj banhĩ tũmja ne punu prãm nhym be me ĩ punu prãm kêt dja gwaj banhĩ ny. Jakam gwaj batyk prãm nhym be dja gwaj ĩ batyk prãm kêt ne batĩn rã'ã: rã'ã ne. ⁵⁴ Dja gwaj banhĩ punu prãm kêt ne batyk prãm kêt ne Metîndjwýnh kôt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Nhym kam me kute amrêbê: mýjja jarênhja dja katorkumrêx. Amrêbê: ne me memã kum,

“Arým me tyk kêt. Arým akubyn meo tîn nhym me arým tyk kêt kumrêx. Ne tu tîn rã'ã: rã'ã ne.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. ⁵⁵ Nhym kam me ajte memã kum,

“Ga, mýjja kakrit kute me kamjýr nhym me arým tykja pumũ.

Dja Bẽnjadjwýr djwýnh me batykjao apêx kute mrãmri ne me kute mýjja kakrit perey jakàr nhym kute arým me kamjýr kêt pyrãk.

Bẽnjadjwýr djwýnh dja akubyn me tyko tîn. Nhym kam nhýnhjakam me ajte tykmã? Kati. Arým me tyk kadjy kêt kumrêx.

Ga, me tỳx kute me pa 'amýnh ne kute meo baja pumũ. Nhym me te kator ne te ta ar ba prãmje.

Me kunĩdjwý ne me aben djô'ã tyn te tîn ne ar ba rã'ã prãmje.

Nhym be, Bẽnjadjwýr djwýnh dja akubyn me tyko tîn. Nhym kam nhýnhjakam me ajte tykmã? Arkati. Arým me tyk kêt kumrêx.”

Nãm me amrêbê ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'ók no'ók ne. Nhym kam me aben djô'ã arê:n arênh mör tãmtã:. Me bakamingrãnyre dja gu me ajte arênh bamör tãmtã: arým 'ýr o bõx. Mrãmri me batyk kêt kumrêx'ýr o babõxkumrêx.

⁵⁶ Mýjja kakrit kute me kamjýrkôt ne me ty. Me axwekôtdjwý ne me tyn arým me biknor tokry djãkam akuno. Ne kam mýj ne me kute amijaxwe mar on? Bir, me memã Môjdjê kukràdjã jarê nhym me arým amijã kuman amijaxwe ma. Ne kam arým te axwe kêt prãmje. Te: axwe kêt prãmje ar ba:n arým axwe pãnh tyn kam me biknor tokry djãkam akuno.

⁵⁷ Nhym be, Metîndjwýnh ne ukaprĩkumrêx ne arým Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu jano. Nhym kam arým gwaj bajaxwe pãnh tyn akubyn tîn. Dja gwaj kôt te tyn akubyn batĩn. Akubyn batĩn ne ajte batyk kadjy kêt kumrêx, bajaxwe kadjy kêt kumrêx. ⁵⁸ Kam, akmere, ãpnhĩre, dja gar arek Bẽnjadjwýr djwýnhkôt adjãm tỳx ne tu amim mar tỳxkumrêx. Kwãrĩk wãnh 'ã adjukanga kêt. Mýjja 'ókôt 'ã adjukanga kêt. Kum adjãpênh kumex rã'ã. Bẽnjadjwýr djwýnhkôt adjãpênhja kajgo kêt kumrêx.

Metîndjwýnh nhõ me ja kadjy pi'ók kaprĩ'ã kute memã karõ ne ja.

Kar 11.29; Rô 15.25; A Kô 8.1; Xim k 6.18

16 Jakam Metîndjwýnh nhõ me ja kadjy pi'ók kaprĩ'ã ije ar amã karõmã. Dja gar Jeju nhõ me jamã pi'ók kaprĩ jano. Ije krĩraxbê Garaxakam me kute amim Jeju marjamã arênh kôt dja gar memã pi'ók kaprĩ jano.

² Pi'ók kamrêk kunĩkôt dja gar akunĩ me kadjy anhõ pi'ók kaprĩ kwý jadjuw. Apýnh ar anhõ pi'ók kaprĩja nhidji kôt dja gar me kadjy kwý jadjuw. Ar anhõ pi'ók kaprĩ rax jabej ar anhõ rax kwý tan me kadjy adjuw. Nãr ar anhõ ngrire jabej ngrire kwý tan me kadjy adjuw. Adjuw ne o atom. Dja ba bõx nhym arým o atom pro. O atom pro ba kubyn kam 'ã idjã'wýr ar iba kêt.

³ Dja ba bõx gar amim amikam me'õ aro amiptàn imã ar arê. Ba kam ar'ã pi'ók no'ók ne arkum kungãn arým krĩraxbê Djeruxarê'ýr ar ano. Gê ar pi'oko tẽn anhõ pi'ók kaprĩo tẽn. Ne Djeruxarê'ýr o tẽn o bõx ne memã kungã gê me omũ. Ne kam arým ar mar katãt. ⁴ Nãr kon, gar me'ýr ijanor prãm jabej ba dja ba me'ýr aro tẽn aro bõx. Dja gar ã pi'ók kaprĩo ane. Tãm ne ja.

⁵ Jakam dja ba ar awýr itêm'ã ajarê. Wãm ar awýr gêdja ba ĩ tẽn ar apumũ. Gêdja ba pykabê Mateni kumrêxkam tẽn kam ajte amũ ar awýr tẽn bõx. ⁶ Ne kam ar akam arek idjãm jabej ar akam ijã na apêx jabej. Gar kam amũ itêm kadjy ikôt o kangõn ijano. Ba kam o ajte amũ itêm kadjy 'ityx ne. ⁷ Djãm jakam dja ba ar awýr tẽn bõx? Kati. Ne ba ren jakam ar awýr tẽn ren ar akam idjãm 'iry kêt ne ren ajte amũ tẽn. Arek ar akam idjãm 'iry kadjy ne ba amima. Metîndjwýnh kute amim ijã karõ kôt ikabênkumrêx jabej dja ba arým ã ar akam ane.

⁸ Nhym be, krĩraxbê Epexujakam ne ba idjãpênh mexkumrêx. Me kum idjujarênh kĩnh. Nãm me kute

mrãmri ne me kute memã 'ã ijê djà'ã 'yr ne memã, "Ajrã amrê wadjã", anhÿr pyrãk ne me kum idjujarênh kí:nh. Ba memã Kritu'ã ajarê nhym me ma:ro kumex. Nhym me kwÿ krãptídjwÿ kute ikapêrkãr ne ibê àptãr prãmkumrêx. Gêdja ba kam arek jakam ar iba. Ar iba: nhym me bikprõnh djã nhõ akatibê Pêxiko ijã apêx ba kam arÿm wãm itêmmã.

¹⁰ Nhym godja Ximoxi ar akam bõx jabej dja gar kam kum akabên mexbit jarê. Abenmã ikabên ja jarê gê ar akam bõx gar amã abê. Ne kam kum akabên mexo akabên gê umar mex. Mÿkam dja gar ã kum ane? Bir, nãm ikudjwa mã Bênjadjwÿr djwÿnhmã àpênh ba. Kam dja gar ã kum ane. ¹¹ Kwãrîk wãnh ar ajõ amã kurê kêt. Ne amrê ajte tẽm kadjy dja gar kõt o kangõ gê tÿx ne umar mex ne amrê tẽ. Nã bãm amiwÿr kam amak ar o iba. Gwaj baje aro bakamy Ximoxikõt mõrjadjwÿ ne ba amiwÿr arkam amak ar o iba.

¹² Apõrdjwÿ ne ba o ikamy. Nã bãm te ar awÿr tẽm mã kum ikabên mex jarê nhym mã imã,

—Kati. Jakam me'ÿr itẽm prãm kêt, ane. Ta dja 'õkam arÿm ar awÿr tẽ.

¹³ Ar ajaxwebê amijã ano tÿx. Kritukõt adjãm tÿx ne tu amim mar tÿxo aba. Me kum Metíndjwÿnh kính kêt-ja dja gar amã me uma kêt ne atÿx. ¹⁴ Amã me abêbit. Amrãnh kunîkõt amã me kunî jabê.

¹⁵ Nhym kam Exepa nhõ kikrekam ar ja ne ar amrêbê Metíndjwÿnh'ÿr amijo akêx. Pykabê Akajakam ar kumrêx 'ÿr amijo akêx. Ja ne gar arÿm aje mar. Nãm ar mã Jeju nhõ me ja kõt o kangõnh ar o ba. Arkum me kõt o kangõnh kínhkumrêx. ¹⁶ Dja gar ar kabên ma. Ne me kute ar kudjwa Metíndjwÿnhmã àpênh tÿx ar o bajad-

jwÿ kabên ma. ¹⁷ Exepamê Potunamê Akaku ar arÿm amrê iwÿr bõx ba arÿm ikínhkumrêx. Gar amrê iwÿr abõx kêt ne ikõt o kangõnh kêt. Nhym kam ar arÿm iwÿr bõx ne ikõt o kangõ. ¹⁸ Ba kam arÿm ikínhkumrêx ne. Wãkam ar gadjwÿ amybÿm dja gar arÿm aman idjõ'ã akínhkumrêx. Dja ar wãm tẽn bõx gar ar aman abenmã ar mex jarê.

Kute apÿnh õbikwa djãri kum amikabên mex janor.

¹⁹ Pykabê Adjijjakam apÿnh me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio ba djãri ne me ar amã kabên mex jarê. Ba me kuman arÿm pi'õk jakam wãm ar amã arê. Akwiremê Prixira ar amã kabên mex jarê. Arkum ar ajabê ne ar amã amijarê. Ar ÿrkwãkam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio bajadjwÿ ne me ar amã kabên mex jarê. Ba me kuman arÿm pi'õk jakam wãm ar amã arê. ²⁰ Jakam gwaj bakamy kunî ar amã kabên mex jarê ba kuman arÿm wãm ar amã arê. Dja gar abenwÿr abõxkam abeno arõrõk ne aben pa krij.

²¹ Ba ibê Paur ne ba inhikrao ar amã ikabên mex ja'ã pi'õk no'õk ne.

²² Godja ar akam me'õ kum Bênjadjwÿr djwÿnh jabê kêt jabej Metíndjwÿnh dja o ajkê nhym arÿm me bi-knor tokry djãkam akuno. Gêdja Bênjadjwÿr djwÿnh bõxkumrêx. ²³ Gê Bênjadjwÿrbê Jeju tu kum ar akaprî. †

²⁴ Ota, jakam ba imã ar ajabêkumrêx. Kritu Jeju kum ar ajabê. Ba kõt imã ar akunî jabêkumrêx. Tãm ne ja.

† *Djãm ar ga ne gar adjukaprî nhym pãnh arÿm kum ar akaprî Kati. Ta ne tu kum ar akaprîkumrêx.*

Atãri Kôritu

Paur ajte kríraxbê Kôritukam me jamã pi'òk no'òk ne. Paur kum me abê nhym be me ja ne me Paur japryñ 'ã abenmã kum,

—Kati, Metĩndjwýnh kute Paur janor kêt. Ta ne arík ar ba, ane. Kam ne Paur kaprí rax ne ajte memã pi'òk no'òk ne memã kum,

—E kum be mrãmri ne Metĩndjwýnh tu amim idjarkumrêx ne apýnh pyka kuníkôt me ja'yr ijano, ane. Ne kam přine memã amijã ajarê. Amitokry djã kuníkôt memã arê. Be, Metĩndjwýnh ne tokry japôkmã, umar punu japôkmã tu o týx ne nêje mýjja punuo ajngrã. Xatanaj ne memã mýjja punu ngã nhym be Metĩndjwýnh ne raxo Xatanaj jakre ne tu me nêje mýjja punuo bingrãno ba. Nãm ã Metĩndjwýnh umao kute nêje mýjja punuo bingrãno bao ane nhym Paur memã amijarên kam ajte memã apýnh mýjja'ã karô.

1 Ba ibê Paur. Kritu Jeju ne ijano ba memã 'ã idjujarên ar iba. Metĩndjwýnh kabênkôt ne ijano ba 'ã idjujarên ar iba. Ximoxidjwý ne ikôt dja. Gwaj baje Ximoxio bakamy. Ba ne ba pi'òk no'òkkam ar amã ikabên jarê. Kríraxbê Kôritukam ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio abaja ne ba ar amã ikabên. Bu'ã pykabê Akaja kuníkôtdjwý Metĩndjwýnh kute ar ajo ô me ja ba ar amã ikabên. ² Metĩndjwýnhbê ne me Babãm. Ne Běnjadjwýr djwýnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akapřin † ar ajo ba gar adjumar mex rá'ã ne.

Apýnh me kapří djari nhym Metĩndjwýnh akubyn meo kĩnh.

Kor 1.11; A Tex 2.16

³ Metĩndjwýnhbê Jeju Kritu Bãm. Kubê gwaj banhô Běnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu Bãm. Ba kum mextire jarê. Mýkam ne ba kum mextire jarê? Bir, me Babãm djwýnh ne ukapřikumrêx. Ga, me kapří nhym Metĩndjwýnh kute me kunimã kĩnh jangjênhja pumũ. ⁴ Ar ba ne bar apýnh ar ikapří djari kuma. Bar amikanê man me Jeju'ã kum ar ikurê man apýnh ikapří ja ma nhym Metĩndjwýnh arým kuníkôt akubyn ar ijo kĩnh. Mýj kadjy ne ã ar ijo kĩno ane? Bir, dja me'ôdjwý kapří jabej bar amikudjwa akubyn o kĩnh nhym arým ar ikudjwa kĩnh. Metĩndjwýnh ta kute ar ijo kĩnh o dja bar ajte me'ôo kĩnh. Ja kadjy ne ã ar ijo kĩno ane.

⁵ Amrêbê Kritu tokry: bar kôt arým itokry kumex ma. Memã 'ã idjujarênkôt itokry ma nhym Kritu arým mã ar ijo kĩnh bar ikĩnhkumrêx. ⁶ Mýj kadjy ne bar itokry? Bir, dja bar itokry gar arým amim Metĩndjwýnh ma nhym arým ar apytã. Gar kam akubyn akĩnh. Te atokryn akubyn akĩnh ne. Nãr, godja bar akubyn ikĩnh jabej. Mýj kadjy dja bar akubyn ikĩnh? Bir, ar gadjwý dja gar kam akubyn akĩnh ne arým atokrykam atýx. Ne kam aje amim Jeju mar'ã adjukanga kêt. Godja gar atokry kute ar itokry pyrãk jabej ne kam arým ar ima. Ne kam ar ikudjwa atokrykam atýx ne aje amim Jeju

† Djãm ar ga ne gar adjukapří nhym ar pãnh arým kum ar akapří Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akapřikumrêx.

mar'ã adjukanga kêt. Ja kadjy dja bar akubyn ikĩnh.

⁷ Itokryn mã: ikĩnh. Ne kam ar ajã amim,

—Godja ar ikudjwa tokry jabej ne kam ikudjwa ã kĩno ane. Bar amim anen kam tu amim ar akĩnh kamnhĩxkumrêx.

⁸ Akmere, àpnhíre ar, bar ar amã pykabê Adjikkam itokry jarê gar ama. Ar itokry kume:x. Bar te: ikatormã te: amijo anen kam arým amikukãm itykbitkam ama.

⁹ Mrãmri ne bar mã amim,

—Dja me ibí. Dja me ibí, anhýr ar ibakumrêx. Mýj ne bar kam kuma? Bir, dja me ar ikangrõno ba, bar arým amikanãrrãm ar iba kêt ne arým tu amim Metĩndjwýnhbit kamnhĩxkumrêx. Ta kute akubyn me tyko tĩn djwýnh dja bar tu amim kamnhĩx týxkumrêx. ¹⁰ Ta ne kute ar ityk jabê ar ipytãr. Ar ityk pymatijabê ar ipytãr ne kute kubê ar ipytãr rá'ã. Ba tu amim kamnhĩxkumrêx ne amim,

—Mrãmri dja kubê ar ipytãr rá'ã ne, ane. ¹¹ Ar gadjwý dja gar ar ikôt o kangõn Metĩndjwýnhmã ar ijo a'wý. O dja gar ar ikôt o kangõ. Ar ikadjy Metĩndjwýnh 'wýr ar o aban o ar ikôt o kangõ. Nhym kam arým ar akabên man ar akabênkôt kum ar ikapřin ar ipytã. Gar kam akĩno akumex ne ar ikôt Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarê.

Paur kute memã 'êx kêt'ã amijarên.

¹² Wãkam me kwý ar ijã memã kum, “Paur ar 'êxn-hĩkumrêx”, ane. Djãm mrãmri me kabênkumrêx? Kati. Bar akubyn amijo tẽn amrêbê ar akam ar ibaja'yr amijo bõx ne amiman amim,

—Kati. Nãm me ijã 'êx. Nhym bê ne ba mekam ijêxn-hĩ ar iba. Kati. Ba ne ba Metĩndjwýnh mexo imex ne mekam ar iba. Metĩndjwýnh kôt ijêxn-hĩ kêtumrêx ne mekam ar iba. Ibu'ã me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja ba memã ijêx kêt. Nãr, me kute amim Jeju marmã ijêx kêtumrêx ne mekam ar iba. Nã bãm ã amimaro anen arým amikôt ar amã amijarê. Djãm me kute amidjwýnhbito kĩnhja we krã mex kôt ne bar ikrã mex ne ar akam ar iba? Kati. Ba ne ba ikrã mex kêt. Nhym be,

Metĩndjwýnh ta ne tu kum ikaprĩ ba arým ikrã mex ne ar akam ar iba. Ba ar amã amikôt amijarĕn amikam ikĩnhkumrĕx. Amikam ikaprĩre kĕt.

¹³ Ije ar amã pi'òk no'òkkam ikabĕn jarĕnhdjwý. Djãm ikabĕn krãptĩ? Kati. Ba ikabĕn pýnh ne arĕn 'ã pi'òk no'òk gar arým omũn ama. Ba kam ar ajã amim,

—Dja me ĩ imar pydji. Ne imar pydji rã'ã ne. ¹⁴ Be, kraxje me kute prĩne imar mex kĕt rã'ã. Godja me ĩ imar pydji. Nã bãm ã ar ajã amim ane. Dja gar ĩ iman ikam ikĩnhkumrĕx kute mrãmri ne ije ar akam ikĩnh pyrãk. Dja Bĕnjadjwýr djwýnh akubyn bõx ba ar akam ikĩnhkumrĕx. Nã bãm ã ar amaro ane.

¹⁵ Ar ije ã ar amaro anhýrkam ne ba bit tĕmbĕ ar awýr itĕm ne ibõx ne ije ar amã arĕnh gar aje amim Jeju mar mexo amũ amikamĕnhmã. Kam ne ba bit ajte akubyn ar akam ibõx ne ije ajte ar amã arĕnh gar ajte o amũ amikamĕnhmã. ¹⁶ Ba ar ajã amim,

—Dja ba me kumrĕx 'ýr bõx. Krĩraxbĕ Kôritukam me'ýr bõx ne mekam ar iban amũ pykabĕ Mateni'ýr tĕ. Ne kam Mateni kurũm akubyn tĕn ajte mekam bõx. Nhyam kam ajte amũ pykabĕ Djudĕja'ýr itĕm kadja godja me ikôt o kangõ ba arým 'ityx ne tĕ. Nã bãm ã ar ajã amim ane. Nhyam be, kati. Ar akam ibõx kĕt. ¹⁷ Djã nã bãm bit ar akam ibõxmã ne arĩk ikabĕn dji? Kati. Djã nã bãm me kum Metĩndjwýnh kĩnh kĕtja kudjwa ikabĕn amãnhkrut ne ar amã,

—Nã. Dja ba ar awýr bõx, anen atekam ajte amim,

—Kati. Dja ba ar'ýr ibõx kĕt, ane? Kati. Ikabĕn amãnhkrut kĕt.

¹⁸ Metĩndjwýnh kute kabĕn pýnh ne arĕnh ba ije kudjwa ikabĕn pýnh ne arĕnh. ¹⁹ Bamĕ Xibanumĕ Ximoximĕ ne bar kãj bĕ ar amã,

—Metĩndjwýnh Krabĕ Jeju Kritu dja gar tu amim markumrĕx nhyam arým ar apytã, ane. Djã ne bar atekam ajte ar amã, “Kati. Dja ar apytãr kĕt”, ane? Kati. Dja gar tu amim markumrĕx nhyam mrãmri arým ar apytãrkumrĕx. ²⁰ Metĩndjwýnh ne gwaj bamã,

—Dja ba ĩ ar amã apýnh mýjja mex ngã. Ar aje tu amim Kritu markam dja ba ĩ ar amã kungã. Dja gar ikôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Mýjja kumex dja ba ar amã kungã. Nãm ã gwaj bamã anen kam kabĕn pýnh ne arĕ. Kabĕn pýnh ne arĕ gwaj arým mar pýnh ne abenmã kum,

—Mrãmri ne arĕnhkumrĕx, ane. Gwaj ã abenmã ane nhyam Metĩndjwýnh arým gwaj bakam kĩnhkumrĕx.

²¹ Kritu ne kute gwaj bamã tỳx jangjĕnh. Ar bamĕ ar gamĕ kute gwaj bamã tỳx jangjĕnh gwaj tu amim mar tỳxkumrĕx ne 'ã badjukanga kĕtkumrĕx. Nãm gwaj bamã Karõ jano nhyam arým ar gwaj bajo ba. ²² Ga, me kute mýjja 'ã aminhidji nhõr nhyam arým amirĩtkumrĕxja pumũ. Gwaj badjwý arým ne gwaj bamã Karõ jano nhyam arým gwaj bakam nhýn gwaj bajo ba. Gwaj kam arým amikam Karõ man amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwýnh arým ijo krakumrĕx. Ga, arým kute imã Karõ janor nhyam kute ijo bakumrĕxja pumũ, ane.

Gwaj amim anen arým kuma. Arým Metĩndjwýnh gwaj bajo kra. Ja ne gwaj kuma. Karõ kute gwaj bajo

bakõt ne gwaj kuma. Ga, me kute memã mýjja rũnh nhõrmãn kute kukãm memã kryre nhõrja pumũ. Nhyam me amim kryre jamýn arým amiwýr rũnh kamnhĩxkumrĕx. Gwaj badjwý Metĩndjwýnh arým gwaj bamã Karõ jano nhyam arým gwaj bajo ba. Gwaj kam arým amim,

—Ga, Metĩndjwýnh arým kute imã Karõ janorja pumũ. Ga, kute ijo baja pumũ. Mrãmri dja ba kãjkwakam kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Karõ gwaj bajo ba gwaj kam amim anen kam arým baje mrãmri ja markumrĕx. Mrãmri kãjkwakam Metĩndjwýnhkôt batĩn rã'ã: rã'ãja markumrĕx ne amiwýr kamnhĩxkumrĕx.

²³ Amrĕbĕ ne ba pi'òkkam ar amã me'õ jaxwe jarĕ. Me'õ jaxwe: ar akam ar ba gar ate akrã nhyam arek ar akam axweo ba rã'ã. Ba ren on ar awýr bõx ne ren arým 'ã ar amã ikabĕn ne ren ar amã kaprĩ jadjã. Ije ar amã akaprĩ jadjãr karõ ne ba on ajte Kôritukam ar awýr ibõx kĕt. Mrãmri ne ba ar amã amijarĕnhkumrĕx. Metĩndjwýnh ne kute imar. Nok ba ren ar amã ijĕx nhyam ren ajmã ijon. Mrãmri ne ba ar amã amikôt amijarĕnhkumrĕx.

²⁴ Ar aje amim Bĕnjadjwýr djwýnh Jeju marmã ne bar ar awýr ibõxmã. Djãm ar ije ar akam amijo ibĕnjadjwýr ne ibamã? Kati. Ar ba ne bar ije ar amã kãjmã akĩnh kamĕnhmã. Kritu pydjibit ar aje tu amim markumrĕxmã. Tãm dja ar ajaxwebĕ ar amã tỳx jadjã gar mã kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kĕt.

2 Ar akaprĩ karõ ne ba amim,

—On me'ýr itĕm prãm kĕt. Nok ba ren me'ýr bõx ne ren memã kaprĩ jadjãr mex ne, ane. ² Nã bãm ren ar amã kaprĩ jadjãr mex nhyam mýj me'õja ren ijo kĩnh? Gar ren akaprĩkam te aje ijo kĩnhmã.

³ Kam ne ba amrĕbĕ amikukãm ar amã pi'òk no'òkkam ikabĕn jarĕ. Ar aje ikutĕp abeno mexmã ne ba ar amã arĕ. Ba ar awýr itĕm ne ibõx ne ije ar apumũnh ne idjumar punu kĕt kadja ne ba ar amã arĕ. Ar aje ijo kĩnhmã ne ba bit tĕmbĕ ar awýr itĕm ne ar awýr ibõxmã nhyam ren ate ar akwý imã idjumar punu jadjã. Ar akwýkam idjumar punu karõ ne ba amrĕbĕ amikukãm ar amã pi'òk no'òk ne. Nã bãm ar amexkam amakbĕ amim ar akunĩ kamnhĩx ne. Ba ar awýr bõx gar iro'ã akĩnh kadja ba tu amim ar amex kamnhĩxkumrĕx ne. ⁴ Nã bãm ar akam idjumar punu rax ne ikadjwýnhbĕ itokry kumex man mu:w. Djãm ije ar amã ar akaprĩ jadjãr kadja ne ba ar amã pi'òk no'òk? Kati. Ar aje imar kadja. Imã ar ajabĕ:ĕ. Ar aje imar kadja ne ba ã amrĕbĕ amikukãm ar amã pi'òkkam ane.

Me kute me'õ axwe maro biknor'ã kute memã karõ.

Ruk 17.3; Gar 6.1; Ep 4.32

⁵ Ije amrĕbĕ pi'òkkam ar amã me'õ jaxwe: jarĕnhja djãm bajbit ne imã ikaprĩ jadjã? Kati. Ar gadjwý ne ar akunĩmã kaprĩ jadjã. Ba ar amã iprĩren ar amã me'õ jaxwe jarĕ. ⁶ Aje, kwãrĩk wãnh ajte ijukri me'õjamã kaprĩ jadjãr kĕt. Mrãmri amrĕbĕ me'õja axwen kam arým kaprĩre. Ar akrãptĩ arým axwe pãnh kum kaprĩ

jadjà. Jao dja gar krāta. Kwārīk wānh ajte kum kaprī jadjàr kêt.

⁷ Jakam dja gar on me'ôja jaxweo aknon ajte mar kêt. Ne kam tu o kīnh gē akubyn tỳx ne. Gar ren kum kaprī jadjàr rā'ā nhyr ren kaprībê te amijo anen arỳm rerek mex ne. ⁸ Dja gar ajte kum,

—Mrāmri ar imā ajabêkumrêx, ane. Dja gar kum ane gē on kaprī kêt.

⁹ Be, ije amrêbê ar amā ikabên'ā pi'ôk no'ôkja ije ar amar kadjy ne ba 'ā pi'ôk no'ôk. Ije 'ā pi'ôk no'ôk kadjy ba amikabên man amim,

—Ba arkum ikabên mex jarê gē ar iman goja ikabên kôt amijo ba jabej, ane. Ar aje ikabên kunī mar ne kôt amijo aba jabej ne ba ar amā pi'ôk no'ôk. ¹⁰ Godja gar me'ô axwe'ôo abiknor jabej ba badjwỳ arỳm axweo aknon mar kêt ne. Mrāmri me'ôja axwekumrêx jabej ba arỳm axweo akno, ar adjumar mex kadjy arỳm o akno. Kritu kukwakam ba arỳm axweo aknon arỳm mar kêt ne. ¹¹ Djām ije axwe mar rā'ā? Kati. Arỳm ba o aknon mar kêt. Ba ren axwe mar rā'ā nhyr ren Xatanaj arỳm gwaj banoo akno. Nām me noo biknoro ba. Ja ne gwaj baje prīne mar.

¹² Be, ba amrêbê krīraxbê Krôwadji'yr tēn 'yr bôx. Ije kàj bê memā Kritu'ā ujarēnh ny jarēnh kadjy ba Krôwadji'yr tēn 'yr bôx. Ne kam memā Kritu jarê nhyr kam me kum kīnh ne ma:ro kumex. Nām me kute mrāmri ne me kute memā kikre'ā ijê djā'ā rēnh ne memā, "Ajrā amrê wadjà", anhyr pyrāk. ¹³ Nām me ā kum Kritu'ā ujarēnh ny kīnho ane. Me te kum kīnh ba idjumar punu rā'ā ne. Nā bām kam bôx ne te ikamy Xitu jabej ne kum ikator kêt. Xituo ne ba ikamy. Kum ikator kêt kam idjumar punu. Ne kam memā, "Ba on", anen arỳm amũ pykabê Mateni'yr Xitu jabej tē.

Me kudjỳ djào me kurwỳk mōrja Paur kute amijā akre.

Ep 5.2; Pir 4.18

¹⁴ Bar te idjumar punun mā Metīndjwỳnhmā ar amikīnh jarê. Mỳkam? Bir, ta ne ar ijo djuw mex bar mā Kritu kôt ar amijo iban mā ikīnh. Ikīnh kute mrāmri ne me kute me kurê djwỳnh'yr meo ban kute 'ā àprārñ akubyn òbikwa tēpo ban kurwỳko pōx ne kīnhja pyrāk. Nām ā Kritu kôt amijo ibakam ikīnho ane.

Ga, me krākamngōnh krāptī: akubyn kurê djwỳnh kurũm ban kurwỳko pōx nhyr me kute kukām prykôt pidjōrā rēnh ne kute kudjỳ djā kudjỳ tỳx bōr nhyr kudjỳ:ja pumũ. Nhyr kam ardjānh me kunīkôt prōt ne kute me kunīo bikamỳr ja pumũ. Ar badjwỳ ne bar pyka kunīkôt Kritu'ā memā idjujarēnh iba nhyr me arỳm pyka kunīkôt 'ā idjujarēnh ma. Kritu ta kute kudjỳ djā mextire pyrāk bar me kunīmā 'ā ajarê.

¹⁵ Nā bām ar ā anen kam arỳm Metīndjwỳnho kīnh. Kute mrāmri ne me kute kum kudjỳ djā mextire bōr nhyr ardjānh 'yr àbir nhyr kute bārñ kīnhja pyrāk. Nā bām ar ā kum anen kam arỳm me jamādjwỳ ā ane. Metīndjwỳnh kute amim me utārjamē kute me kanga-jamē amē me jamā ne bar ije mỳjja kudjỳ mextire pyrāk ne memā Kritu'ā idjujarēnh iba.

¹⁶ Nhyr be, me ja ne me kum Kritu 'ā ar idjujarēnhja kīnh kêt. Ar ije mỳjja kudjỳ mextire ja pyrāk me kum kīnh kêt. Metīndjwỳnh kute me kanga nhyr me me biknor tokry djākam biknor ja kadjy ne me kum kīnh kêt. Nhyr be, ate me ja ne me kum Kritu'ā ar idjujarēnhja kīnh. Ar ije mỳjja kudjỳ mextire ja pyrāk me kum kīnh. Metīndjwỳnh kôt me tīn ne ar ba kadjy ne me kum kīnh. Be, mỳj me'ô ta ne àpēnh djā ja kadjy tỳx? Kritu'ā ujarēnh kadjy tỳx. Djām ar ba? Arkati. Nhyr be, Metīndjwỳnh ne ar ijo ban ar imā tỳx jangij bar me kunīmā 'ā idjujarēnh ar iba. ¹⁷ Nhyr kam me krāptī kute arīk Metīndjwỳnh kupa'ā kabēnh jarēnh punu. Djā ne bar me kudjwa ā arēnh ane? Kati. Ar ba ne bar amijāno djan Metīndjwỳnh kukwakam katāt arēnhkumrêx. Metīndjwỳnh ta ne ar ipumũnho nhỹ. Ar ije kupa'ā arēnh nhyr kute ar imā o pānh karō ne bar ā katāt arēnh ane. Kritu ar imē amijo kajkep bar katāt arēnhkumrêx ne.

Paur ta kute amimex'ā amijarēnh kêt.

3 Djām mrāmri ne ba ije ajte ar amā amimex jarēnhmo kraxja? Kati. Ar ba ne bar ije amimex jarēnh kêt. Djā ne bar me kwỳ kudjwa memā, nār kon ar amā,

—Memā ar imex'ā pi'ôk no'ôk ne ar imā angā bar memā o tēn o bôx. O bôx gē me arēnh arỳm ar imex man kum ar ikīnh, ane? Ne kam ar amā pi'ôko tēn o bôx gar arēnh kôt arỳm ar imex man ar amā ar ikīnh? Kati. Ar ba ne bar imā imex'ā pi'ôk no'ôk prām kêt. Me kwỳ ne me mrāmri kum amimex'ā pi'ôk no'ôk prām kumrêx. Nhyr be, ar ba ne bar imā prām kêt.

² Mỳkam ne ar bajbit ar imā amimex'ā pi'ôk no'ôk prām kêt? Bir, ar ga ne gar aje ar imex'ā pi'ôk no'ôk pyrāk. Ar ba ne bar ar amā Kritu jarê gar ar idjō'ā 'yr amijo akēx. 'Yr amijo akēx nhyr arỳm ar ajo mex ne. Ar idjō'ā ne gar amex. Nhyr kam me kunī kute ar idjō'ā ar amex pumũnh ne kute ar amar. Ne kam jām kute ar badjwỳ ar imex mar. Me kute ar apumũnh kute mrāmri ne me kute ar imex'ā pi'ôk no'ôk pumũnh pyrāk. Tām ne bar kuman ar amā,

—Ar ga ne gar aje ar imex'ā pi'ôk no'ôk pyrāk, ane. Ar badjwỳ ar ije ar amex pumũnh ne ije ar amar ne arỳm imā ar ajabê:ê. Me kunī ne me kute ar amar.

³ Kritu ta ne ar amā ajamak bō gar adjumar djā ny. Nām ar ajo kute mrāmri ne me kute pi'ôk no'ôk pyrāk. Ar ba ne bar amā Kritu'ā ajarê gar arỳm tu amim markumrêx. Nhyr kam arỳm ar amā ajamak bō gar adjumar djā ny. Ga, Metīndjwỳnh Karō tīn ne ar baja ne kute ar amā ajamak bōnh gar adjumar djā nyja pumũ. Kritu ne Karōo ar amā ajamak bō. Ga, me bakukāmāre kute mỳjja tỳxo kēnpō'ā no'ôkja pumũ. Djām ā Kritu ar ajo ane? Kati. Bar ar amā Kritu'ā ajarê gar arỳm tu amim markumrêx ne arỳm adjumar djā ny.

⁴ Ar ba ne bar ar amā arē nhyr Kritu arỳm ar ajo mex. Tām ne bar ije markumrêx nhyr mrāmri Metīndjwỳnhdjwỳ kute ar imar. ⁵ Djām kam ar ba ne bar ije amim,

—Ba ne ba ije aro mex, anhÿro iba? Kati. Metĩndjwÿnh ta ne ar imã 'ã karõ bar arÿm ar amã Kritu'ã ajarẽ nhym kam ta arÿm ar amã ajamak bõ.

Metĩndjwÿnh kute Kritu'ã kabẽn ny jarẽnh mãmdji.

⁶ Ta ne me kadjy ar imã ijamak mex jadjà bar memã arẽho iba. Metĩndjwÿnh ne kute Kritu'ã kabẽn ny jarẽnh mãmdji bar arÿm kuman memã arẽho iba. Djã nõ bãm Mõjdjẽ kudjwa memã kabẽn'ã kẽnpoti no'õk tũmja jarẽho iba? Kati. Metĩndjwÿnh Karõ ne bar memã arẽho iba. Mÿkam ne bar memã kabẽn tũm jarẽnh kêt? Bir, ba ren ar memã tũm jarẽ nhym ren me te: kute katàt kõt amijo ba prãmje ne ren ta amikõt axwe rã'ã ne. Ne kam ren arÿm pãnh me biknor tokry djakam akuno. Nhym be, kati. Bar memã Metĩndjwÿnh Karõ jarẽ nhym me arÿm maro ba nhym ta arÿm katàt meo ba. Nhym kam me arÿm Karõkõt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne.

⁷ Me memã kẽnpotikam kabẽn jarẽho ba nhym me arÿm mar kajgon ta amikõt axwe rã'ã. Ne kam pãnh arÿm akuno. Metĩndjwÿnh mÿjja tÿxo kẽnpoti tÿx no'õk ne. Nhym kam Metĩndjwÿnh mexo umakõt Mõjdjẽ nokre jadjẽnh ne arÿm kẽnpoti mÿn memã o bõx. Ne kam memã Metĩndjwÿnh kabẽn jarẽho dja nhym kabẽn me:xkumrẽx nhym me maro dja. Maro djan te kute nokre 'ãno ãm ne omũnhmã. Metĩndjwÿnh mexo uma djõ'ã ne Mõjdjẽ nokre jadjẽnh nhym me te kute omũnhmã. Nhym kam adjẽnh apẽx tẽ:n arÿm tu apẽxkumrẽx. Nhym Metĩndjwÿnh kute Mõjdjẽmã kabẽn jarẽnh tũmjadjwÿ. Djãm me kute kabẽn tũm kõt katàt amijo bamã? Kati. Me ta te: katàtmãn axwe rã'ã ne.

⁸ Nhym be, Metĩndjwÿnh Karõ ne gwaj bamã kabẽn ny jarẽ. Kute gwaj bamã arẽnh ja ne mexo kute Mõjdjẽ kabẽn tũm jakrenh mex ne. ⁹ Djãm Metĩndjwÿnh kute Mõjdjẽmã kabẽn jarẽnh tũm punu? Kati. Mexkumrẽx. Nhym be, nõm me te memã Mõjdjẽ kabẽn tũm jarẽ nhym me axwe rã'ã ne. Me ta amikõt axwe rã'ã ne. Axwe rã'ãn kam pãnh arÿm me biknor tokry djakam akuno. Nhym be, gwaj Karõ kabẽn ma nhym arÿm gwaj bamã tÿx jadjà gwaj arÿm katàt kõt ar amijo baba. Kam ne Metĩndjwÿnh Karõ kabẽn nyja arÿm mexo Mõjdjẽ kabẽn tũm jakrenh mex ne.

¹⁰ Kabẽn nyja kute tũmja jakrenh mex nhym tũmja me arÿm kute kum kĩnh kêt pyrãk. ¹¹ Tũmja me kute 'ã ukangan mar kêt mã. Nhym be, pãnh kabẽn nyja dja me mar rã'ã ne kõt amijo ba rã'ã ne. Kam nyja ne mexo kute tũmja jakrenh me:xi.

¹² Bar Karõ kabẽn ny mar rã'ãn tu amiwÿr kute mÿjja jarẽnhja kamnhĩxkumrẽx ne irãri memã kabẽn ny jarẽho amirĩtkumrẽx. Nhym be, Mõjdjẽ ta ne kubẽkào aminokre'ã pro. Metĩndjwÿnh mexo uma djõ'ã nokre jadjẽnh ne kam mebẽ idjaer kute omũnh kêt kadjy aminokre'ã pro. Nhym kam adjẽnh arÿm apẽx. ¹⁴ Me abendjõ'ã Metĩndjwÿnh kabẽn tũm jarẽ:.. Ne akati jakam kute arẽnh rã'ã ne.

Nhym be, me kam amakkre kêt tẽ:n amakkre kêt rã'ã. Akati jakam me amakkre kêt rã'ã. Ga, gwaj baje

kubẽkào banokre'ã prokam baje mÿjja ngrirebit pumũnhja pumũ. Mebẽ idjaerdjwÿ ne me kute Metĩndjwÿnh mar ngrire. Nhym be, me kwÿ arÿm Bẽnjadjwÿr djwÿnh'ÿr amijo akẽx ne kõt ar amijo ba. Kõt ar amijo ban arÿm mar rax ne.

Ga, gwaj baje kubẽkào banokre'ã pro kêt kam baje mÿjja pumũnh rũnhja pumũ. Mebẽ idjaer kwÿdjwÿ ne me Metĩndjwÿnh mar rũnh. Nãm me Bẽnjadjwÿr djwÿnh'ÿr amijo akẽx ne kõt ar amijo ba. Ne kam arÿm Metĩndjwÿnh mar rũnh ne. Nhym be, me kute Bẽnjadjwÿr djwÿnhkõt amijo ba kêtja ne me kute Metĩndjwÿnh mar kryre. Me amakkre kêt kam.

¹⁷ Be, Bẽnjadjwÿr djwÿnhjabẽ ne Metĩndjwÿnh Karõ. Bẽnjadjwÿr djwÿnh Karõ arÿm gwaj bamẽ amijo kajkep. Djã ne gwaj kam arek amim,

—Ba katàt Mõjdjẽ kabẽn man kõt ar amijo iban arÿm Metĩndjwÿnhmã ijaxwe kêt, anhÿro baba? Kati. Gwaj baje amim anhÿr kêt. Metĩndjwÿnh ta ne gwaj bamã axwe kêt jarẽ gwaj arÿm kum bamex ne.

¹⁸ Ga, me kute kubẽkào aminokre'ã pro kêt kam kute mÿjja pumũnh rũnhja pumũ. Gwaj badjwÿ baje Bẽnjadjwÿr djwÿnh mex mar rax. Ga, me kute ixekam mÿjja kumex pumũnh mexja pumũ. Gwaj badjwÿ ã Metĩndjwÿnh mar mexo ane. Ne maro baba:n arÿm kõt ar amijo baba. Ta kute amijo ba pyrãk kõt ar amijo baba. Kõt ar amijo baba: nhym arÿm amikõt gwaj bajo mexo tẽ. Gwaj kam arÿm bamexo amũ amikamẽn arÿm ta mexo bamex ne. Mÿj me'õ ne kute gwaj bajo mex? Bir, Bẽnjadjwÿr djwÿnh Karõ ne kute gwaj bajo mex.

Paur kute memã Kritu'ã ujarẽnh'ã amijarẽnh.

A Kõ 1.12; Tex k 2.1

4 Metĩndjwÿnh kum ar ikaprĩkam ne ar imã me'ã karõn ar imã,

—Dja ga memã Bẽnjadjwÿr djwÿnhbẽ Kritu'ã ujarẽnh nyja jarẽho aba, ane. Kam ne bar arÿm memã arẽho iba. Djã ne bar memã arẽnh'ã idjukanga? Kati. Bar memã arẽnh'ã idjukanga kêt kumrẽx ne memã arẽnh ar o iba. ² Djã ne bar memã arẽn ate mebẽ amipdjun mebẽ mÿjja kupẽho iba? Kati. Amrẽbẽ: ne ba mebẽ amipdjun mebẽ mÿjja kupẽnhja kanga. Djã ne bar ari memã ijẽx ne me noo ibiknoro iba? Nãr ijẽxnhĩn ari me noo ibiknor ne Metĩndjwÿnh kabẽn kupa'ã memã mÿjja kwÿ jarẽho iba? Arkati. Ar ba ne bar katàt memã arẽho iba. Ar ije memã Kritu kabẽn jarẽnhkam djã ne bar ajmã ikuten kupa'ã amijo iba? Kati. Kritu kõt ne bar katàt ar amijo iba. Metĩndjwÿnh ta ne kute ar ipumũnh. Bar katàt ar amijo iban kam katàt memã arẽ nhym me arÿm amim,

—Nã. Nãm ar katàt me bamã arẽnhkumrẽx. Ga, katàt ar kute amijo baja pumũ. Ar mexkumrẽx. Dja ba amim ar kabẽn ma, ane. Dja me kunĩ ar ipumũn kwÿ arÿm ã amim ane.

³ Bar memã Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽho iba. Djãm kam mrãmri we Kritu'ã ar idjujarẽnhja bipdjurkumrẽx? Kon. Mrãmri, me kwÿ biknor prãmjabẽ bipdjurkumrẽx. Ga, me kute kubẽkào aminokre'ã pron mÿjja pumũnh

kêtja pumũ. Mỳjja mebê bipdjur. Me biknor prãmdjwý mebê ikabên bipdjurkumrêx.

⁴ Krumẽ Metĩndjwýnh ar. Djãm ja ne uma rax nhym ikjê uma ngrire? Kati. Ar umao kute aben pyrãk. Me kum amẽ ar uma:. Bar memã Kritu'ã ujarênh ny jarẽ. Ujarênh ny kute mrãmri ne memã irã djã pyrãk. Gwaj baje amim Kritu markam gwaj baje mrãmri ne me kute irãkam mỳjja kunĩ pumũnh mex pyrãk. Nhym be, nã bãm ar me biknor prãmmã ujarênh ny jarẽ nhym mebê bipdjur nhym me kute amim mar kêtê. Me kute mrãmri ne me no rã kute mỳjja pumũnh kêt pyrãk, ne te: kute marmã. Me kum Metĩndjwýnhkumrêx kĩnh kêtja nhõ metĩndjwýnh, Xatanaj ne arým memã amakkre kêt jadjã nhym me arým ajbit maro ba. Nhym kam arým mebê Kritu'ã ujarênh nyja pytãro ba. Kam ne Kritu'ã ujarênh nyja mebê bipdjurkumrêx.

⁵ Djã nã bãm ar memã,

—Ar ba dja gar tu amim ar imarkumrêx bar kam arým ar apytã, anhýro iba? Kati. Bar kãj bê memã kum,

—Jeju Kritubê ne me kunĩ nhõ Bẽnjadjwýr djwýnh. Tãm dja gar tu amim markumrêx nhym arým ar apytã, anhýro iba. ã Jejumã ar idjãpênh kute anhýrkam ne bar ar amã idjãpênh ar iba.

⁶ Be, adjãkamã Metĩndjwýnh ta kabên ne, “Akamãt kô tykbit. Gê on a'u. Gê a'u akamãt kurwý”, ane.

Gar, a'u kute mỳjja kunĩ kurwýkam mỳjja kunĩ arým memã amirĩt mexja pumũ. Metĩndjwýnhdjwý ne arým gwaj bamã bajamak bõ gwaj arým Kritu mar mex ne. Metĩndjwýnh ne kute mexo, umao me kunĩ jakrenh. Tãm ne gwaj arým kuma. Kritu ne kute amijo ba mexkumrêx gwaj arým 'ã ujarênh ma. Gwaj baje Kritu mar o ne gwaj baje arým Metĩndjwýnh mar. Metĩndjwýnh ne kute mexo, umao me kunĩ jakrenh. Tãm ne gwaj baje Kritu mar o kuma.

Me kute ngyo ngõnh pyrãk nhym Metĩndjwýnh mekam ýr.

A Kõ 11.23; Kor 1.11

⁷ Nhym be, gwaj ba ne gwaj baje mrãmri ne ngyo ngõnh pãnh ngrire pyrãk. Gwaj bapãnh ngrire. Te gwaj bapãnh ngrire nhym gwaj bakam Metĩndjwýnh nhý. Metĩndjwýnhbê kumkati nhý. Mỳj kadjy ne gwaj bakam nhý? Bir, Metĩndjwýnh ta dja gwaj bakam amityxo amirĩt nhym me arým ajbit rax ma. Dja me gwaj bamar kêt ne arým Metĩndjwýnh ajbit ma. Ja kadjy ne gwaj bakam nhý.

⁸ Ar ije ngyo ngõnh pãnh ngrire pyrãk. Me arĩk ar ibu'ã ar ijã kabên punu krãptĩ. Me ã kabên pytĩ: ane. Djã ne kam bar Jejumã idjãpênh'ã idjukanga? Kati. Bar 'ã idjukanga kêt ne kum idjãpênh rã'ã. Ne mã amim,

—Mỳj godja bar amijon? Mỳj godja bar amijon? ane. Djã nã bãm ar kam amim Metĩndjwýnh kamnhĩx kêt got? Bar tu amim kamnhĩxkumrêx.

⁹ Me ar ijo bikênh ba. Djãm kam Metĩndjwýnh kute ar ikanga got? Kute ar ikanga kêtumrêx. Nhym me arým pyka'ã ar imẽ bar nõ. Djãm kam bar arým ty? Kati. Ar itĩn ne ar iba.

¹⁰ Akati kunĩkõt me kute ar ibĩn puma. Kute mrãmri ne amrêbê Jeju akati kunĩkõt me kute bĩn puma pyrãk. Nã bãm ã ar ije amikam me kute ar ibĩn puma maro ane. Dja te me kute ar ibĩn puma nhym Jeju mã ar ikam tĩn ne ar ijo ba. Bar kam itĩn ne nhym me arým ar ijã abenmã kum,

—Ga, ar tĩn rã'ãja pumũ. Mrãmri Jeju tĩn ne ar ba. Tãm ne ar utãr ar o ba, ane.

¹¹ Bar Jejumã idjãpênh ar iba nhym akati kunĩkõt me ar ibĩn puma. Bar kam itĩn rã'ã ne. Nhym kam me arým ar ijã abenmã kum,

—Ga, ar tĩn rã'ãja pumũ. Mrãmri Jeju tĩn ne ar ba. Ta ne ar utãro ba, ane. ¹² Me kute ar ibĩn puma bar itĩn rã'ã. Gar kam arým ar ipumũn arým tu amim Jeju markumrêx ne arým kõt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹³ Kam ne me amrêbê: memã kum,

“Ba ne ba tu amim Metĩndjwýnh markumrêx. Ne kam arým memã arênhõ iba.”

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhym me arým 'ã pi'õk no'õk ne. Ar badjwý ne bar tu amim Metĩndjwýnh markumrêx ne kam memã arênhõ iba. Dja te me kute ar ibĩn puma bar tu amim Metĩndjwýnh markumrêx ne mã memã arênh ar o iba.

¹⁴ Nhym be, godja me mrãmri ar ibĩn jabej mỳj dja bar kam ikute? Metĩndjwýnh ne arým akubyn Bẽnjadjwýr djwýnh Jejuo tĩn ne. Ta dja Jejukõt akubyn ar badjwý ar ijo tĩn ne ar ijo mõn arým amikabem ar ipumjuw. Ar gamẽ dja gwaj baro'ã kabem baku'ê. Tãm ne bar tu amim markumrêx. ¹⁵ Akati kunĩkõt me kute ar ibĩn puma. Bar itokry ne ikapĩre maro iba. Mỳj kadjy? Bir, ar akadjy. Bar te itokry kumex nhym Metĩndjwýnh mã kum ar ikapĩrĩ bar mã memã Kritu jarênhõ iba. Gar kam arým ar ipumũn arým Metĩndjwýnh djukapĩrĩ: man kam arým akĩ:nhkumrêx. Akĩ:nhkumrêx ne kum,

—Djũnwã, adjukapĩrĩ:kumrêx. Imã akĩ:nhkumrêx, anhýro aba. Nhym gwaj babu'ã me krãptĩ: gwaj bapumũn arým kum Metĩndjwýnh kĩnh. Ne kam tu amim markumrêx ne adjwýnhdjwý kĩ:nhkumrêx. Kĩ:nhkumrêx ne arým kum,

—Djũnwã, adjukapĩrĩ:kumrêx. Imã akĩ:nhkumrêx, anhýro ba. Dja me krãptĩ: kum amikĩnh jarẽ nhym Metĩndjwýnhdjwý arým kĩnhkumrêx. Ja kadjy bar itokry o iba.

¹⁶ Dja me krãptĩ: kum amikĩnh jarẽ. Bar amikukãm ja man mã kam ikĩnh nhym kam arým irerek iwýr bõx kêt. Memã ar idjujarênhkõt bar itokrymẽ ikapĩrĩ maro iba. Maro iba: nhym arým ar ibê ar inhĩ kator mex ne. Nhym be, djãm kam ar irerekre? Kati. Te ar ibê ar inhĩ kator mex bar mã ikĩnh ne mã 'ityx ne. Akati kunĩkõt mã 'ityx ne.

¹⁷ Mỳj ne bar kuman mã ikĩnh ne mã 'ityx ne? Bir, djãm me kute ar ijo bikênh rã'ã rã'ãmã? Kati. Me kute ar ijo bikênh 'ikrãn ne. Kam dja bar Metĩndjwýnh'ýr tẽn bõx ne ikĩnhkumrêx. Djãm kam ar ikĩnh 'ikrãn ne? Kati. Dja bar kam ikĩnh rã'ã: rã'ã ne. Jakam ar ikapĩre. Metĩndjwýnhkõt dja bar ikĩnhiti:re. Tãm ne bar kuman mã ikĩnh ne mã 'ityx ne.

¹⁸ Djām gwaj baje mýjja pumūnhja ne bar kôt ijamak bēn? Me kute ar ijo bikēnh ja nār ar itokry ja nār ar ikaprī ja djām kôt ne bar ijamak bēn? Kati. Mýjja pumūnh kētkôt ne bar ijamak bēn 'āno dja. Gwaj baje mýjja pumūnh ja dja ī kēt ne. Nhym be, gwaj baje mýjja pumūnh kēt ne rā'ā: rā'ā ne. Metīndjwýnhkôt ar baban bakīnhtire ja ne baje omūnh kēt rā'ā. Kàjkwakam ō mýjja baje omūnh kēt rā'ā. Mýjja ja ne rā'ā: rā'ā ne. Ar ije mýjja pumūnh kēt jakôt bar ijamak bēn 'āno dja. Ne kam mā ikīnh ne mā 'ityx.

Atemā me ī ny'ā ujarēnh.

Pir 3.21

5 Be, gwaj banhī ja kute mrāmri ne kubēkatio kikre pyrāk. Pykakam ar babari gwaj kam nhỹ, banhī kute kubēkatio kikre pyrāk ja kam nhỹ. Ga, me kute tēmbē kubēkatio kikre ngrānhja pumū. Gwaj badjwý gwaj on ty. Nhym be, arým gwaj batykkam gwaj arým Metīndjwýnh'ýr tēn arým atemā banhī ny. Metīndjwýnh dja gwaj banhī ny nhípēx gwaj kôt ar baba rā'ā: rā'ā ne. Tām ne bar ije markumrēx. Gwaj banhī ny ne kute gwaj banhūrkwā ny pyrāk.

² Dja gwaj kàjkwamā tēn arým banhī ny. Kute mrāmri ne me kute kubēkà tūmo pōx ne ny jangjēnh pyrāk dja gwaj banhī ny. On jakam gwaj bamā banhī ny prā:m. Gwaj banhī ny prāmje kam ama:n kam amakbē bakangāngā. On gwaj banhī ja katyk ne tokry djāje bakangāngā. ³ Gēdja gwaj arým kàjkwakam banhī nyn bakajgo kēt. Ne bakadjwýnhbit ar baba kēt. Gwaj banhī:ī.

⁴ Jakam gwaj banhī ja, kute kubēkatio kikre pyrāk ja, gwaj kam ar babari bakangāngā. Batokry djāje bakangāngā. Djām on gwaj bamā banhī kangan bakajgo prām, kàjkwakam bakajgo ar baba prām? Kati. Gwaj bamā on kàjkwakam banhī ny prām. Ne kam arým batyk kēt ne banhī nyn batīn ne ar baba rā'ā: rā'ā ne.

⁵ Ja kady ne Metīndjwýnh gwaj banhipēx. Gwaj batīn ne ar baba rā'ā rā'ā kady ne gwaj banhipēx. Ga, me kute memā mýjja rūnh nhōrmān kukām kute mýjja kryre nhōrja pumū. Me amim kryre jamýn arým amiwýr mýjja rūnh kamnhīxkumrēx. Gwaj badjwý. Metīndjwýnh arým gwaj bamā Karō jano nhym arým gwaj bajo ba gwaj arým amim,

—Ga, Metīndjwýnh arým kute imā karō janorja pumū. Ga, arým kute ijo baja pumū. Mrāmri dja ba kàjkwakam kôt itīn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Karō kute gwaj bajo bakam dja gwaj ā amim ane. Ne kam arým baje mrāmri ja markumrēx. Dja gwaj mrāmri kàjkwakam Metīndjwýnhkôt batīn ne ar baba rā'ā: rā'ā ne. Tām ne gwaj baje mrāmri markumrēx ne amiwýr kamnhīxkumrēx.

⁶ Ar ije itīn markam 'ityx rā'ā ne. Kum idjāpēnhkam 'ityx rā'ā. Jakam ne bar arek inhī jakam ar iba. Arek kam ar ibari djām Bēnjadjwýr djwýnh'ýr ar ibōx? Kati. 'Ýr ar ibōx kēt rā'ā. Ja ne bar ije mar. ⁷ Djām jakam ne bar Bēnjadjwýr djwýnh pumūnhbē ar iba? Kati. Te ar ije omūnh kēt bar tu amim Bēnjadjwýr djwýnh

markumrēx ne ar iba. ⁸ Ar ije markam 'ityx rā'ā. Nhym be, ba ren ar on Bēnjadjwýr djwýnh'ýr tēn bōx ne kôt ar iban ren ikī:nhkumrēx. Ba ren ar on tyn inhīja kangan ren arek Bēnjadjwýr djwýnhkôt ar iba. Ne kam ren ikī:nhkumrēx ne.

⁹ Kam ne bar arek kum idjāpēnh iba. Arek pykakam inhī ja'ā ar iba jabej bar Bēnjadjwýr djwýnhmā idjāpēnh ne ije o kīnh kady amima. Nār bar ityk ne kàjkwamā itēm jabej bar Bēnjadjwýr djwýnhmā idjāpēnh ne ije o kīnh kady amima. Ar ije o kīnhmā ne bar kum idjāpēnh ar iba.

¹⁰ Mýkam ne bar ije o kīnhmā? Bir, dja Kritu kàjkwakam krī djākam gwaj bamā nhỹ. Gwaj kam arým 'ýr bōx ne kabem dja nhym arým gwaj bakukij. Pykakam gwaj ar babari gwaj baba mex jabej bakukij. Nār, gwaj baba punu jabej bakukij. Gwaj kam arým prīne amikôt kum amijarē nhym kam arým gwaj bakunīmā o pānh. Apýnh gwaj banhī djāri gwaj bamā o pānh. Gwaj baje amijo baba kôt gwaj bamā o pānh. Katāt gwaj baba mex jabej arým gwaj bamā o pānh mex. Nār ate gwaj amijo baba punu jabej arým gwaj bamā o pānh punu.

Metīndjwýnh kute me kunīo ōbikwao ām.

A Kō 4.2

¹¹ Dja gwaj baje amijo baba kôt gwaj bakunīmā o pānh. Kam ne bar Kritu'ýr me 'wýro iba. Me kute Kritu'ýr amijo akēxmā me 'wýro iba ne me axwe nēje ar me kukrào iba. Bēnjadjwýr djwýnh pyma: bar arým kuman arým nēje ar me kukrào iba. Ne katāt ar amijo iba nhym Metīndjwýnh prīne kute ar imar. Ar gadjwý ar aje ar imar jabej ne aje amim,

—Mrāmri ne Paur ar katāt kute amijo bakumrēx, anhỹr jabej.

¹² Wākam ne me we ar ijā,

—Ar wā ne ar ajte ar amā amimex jarēnh ba, ane. Djām mrāmri me kabēn? Kati. Wākam me kwý ta amimexo amran ar amā,

—Ba ne ba Kritu'ā idjujarēnh mexkumrēx. Me kum ikīnhkumrēx, anhỹro ba. Djām mrāmri ne me kabēn mex? Kati. Nām me amijo 'ēx. Djām Kritu kabēn kôt me kum me abē? Kati. Me jamā dja gar ar ijā ajarēn memā kum,

—Paur ar kute katāt ar imā arēnhkumrēx. Paur ar kute katāt Metīndjwýnh kabēn marn kôt amijo bakumrēx, ane. Dja gar ā memā ane nhym me arým pijām ne.

¹³ Djām mrāmri ne bar we ajbān ar amā amijarē? Nà. Kwārīk wānh rā'ā. Bar we ajbā. Metīndjwýnh kady ne bar we ajbā. Nār, djām mrāmri ar ikrā mex ne katāt ar amā amijarēnhkumrēx? Metīndjwýnh ta ne kute ar imar. Ar aje Metīndjwýnh mar kady ne bar katāt ar amā amijarēnhkumrēx.

¹⁴ Kritu kum gwaj bajabē:ē. Kum gwaj bajabēkam ne gwaj bakunī pānh ty. Gwaj badjwý bamā Kritu jabē:n arým 'ā memā badjujarēnh prā:m. Dja me te Kritu'ā gwaj bakangrōnh ba. Kwārīk wānh rā'ā. Gwaj ty. Gwaj bamā batyk pyma kēt. Kritu gwaj bakunī pānh tykkam gwaj badjwý gwaj bamā batyk pyma kēt. ¹⁵ Gwaj

bakunĩ pãnh tykkam mÿj dja gwaj nê? Bir, dja gwaj amidjwÿnhbit maro babaja krãta. Ne kam Kritu maro baban kôt ar amijo baba. Nãm gwaj bapãnh tyn akubyn tÿn ne. Kam dja gwaj maro baban kôt ar amijo baba.

¹⁶ Arÿm gwaj bapãnh tykkam djãm kam ar ije me mar punu? Kati. Me kum Metÿndjwÿnh kÿnh kêt ja ne me kute me mar punu. Djã ne bar ã me mar punuo ane? Kati. Bar aminhijukri amidjan kam arÿm ar ije me mar punu kêt. Mrãmri amrêbê ar ije Kritu mar punu. Djãm jakam ar ije mar punu rã'ã? Kati. Bar arÿm aminhijukri amidjan kam arÿm ije mar punu kêt.

¹⁷ Bir, mÿj ne ar ije me mar on? Bir, dja Kritu meo kra nhym me arÿm umar djã ny. Amrêbê ne me mÿjja tÿmkôt kôt ar amijo ba. Ne jakam arÿm kute mÿjja tÿmkôt amijo baja arÿm krãtan arÿm mÿjja nykôt ar amijo ba. Be ga, me arÿm mrãmri prÿne umar djã nykumrêjxa pumÿ. Bar aminhijukri amidjan arÿm kute meo ny ja ma.

¹⁸ Metÿndjwÿnh ta ne arÿm prÿne meo ny. Gwaj badjwÿ ne gwaj amrêbê Metÿndjwÿnho bakurê djwÿnh nhym ta arÿm gwaj bajo nyn gwaj bajo ôbikwa. Jeju Kritu arÿm tyn akubyn tÿn gwaj kam tu amim markumrêx. Nhym kam Metÿndjwÿnh arÿm gwaj bajo ôbikwa. Gwaj bajo ôbikwan arÿm me'ã gwaj bamã karô. Gwaj baje memã 'ã badjuarênhmã gwaj bamã karô. Gwaj kam arÿm memã kum,

—Ga me aje Metÿndjwÿnho akurê djwÿnh. Nhym be, dja ga me tu amim Jeju markumrêx nhym arÿm me ajo nyn me ajo ôbikwa. Nã gwãm ã memã anhÿro baba.

¹⁹ Metÿndjwÿnh ta ne me kunÿo ôbikwao dja. Kritu arÿm tyn akubyn tÿn ne nhym me arÿm tu amim markumrêx nhym kam arÿm meo ôbikwa. Meo ôbikwan arÿm memã axwe kêt jarê nhym me arÿm kum mex ne. Nhym arÿm ar imã Kritu'ã ujarênhja jarê. Bar memã 'ã ajarên memã kum,

—Dja ga me tu amim Kritu markumrêx nhym Metÿndjwÿnh arÿm me ajo nyn me ajo ôbikwakumrêx, ane. Tãm ne bar memã arêho iba.

²⁰ Kam ne bar Kritu kabênkôt memã idjuarênh ar iba ne Kritu kukwakam 'ÿr ar ajwÿro iba. Ar aje Metÿndjwÿnh'ÿr amijo akêxmã ar ajwÿro iban ar amã,

—Dja gar tu amim Kritu markumrêx nhym Metÿndjwÿnh arÿm ar ajo ôbikwa, anhÿro iba. Bar 'ÿr ar ajwÿro iba kute mrãmri ne Kritu ta mãn kute amiwÿr me 'wÿro ba pyrãk.

²¹ Kritu amikam axwe 'ô mar kêt ne axwe kêt me:x ne. Nhym be, Metÿndjwÿnh arÿm kum axwe jarê. Nhym mÿj axwe'ôja? Bir, gwaj ba bajaxwe pro. Nãm kum gwaj bajaxwe pro jarê nhym arÿm kute ta mãn axwe djwÿnh pyrãk. Nhym kam Metÿndjwÿnh arÿm pãnh gwaj bamã axwe kêt jarê. Gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym Metÿndjwÿnh arÿm gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arÿm Metÿndjwÿnh jaxwe kêt bajaxwe kêt. Kam dja gar tu amim Kritu markumrêx nhym Metÿndjwÿnh arÿm ar ajo ôbikwakumrêx.

6 Metÿndjwÿnh kôt ne bar idjãpênh ar iba. Kam ne bar arÿm ar amã arê. Metÿndjwÿnh ne tu kum ar

akaprÿ:kumrêx [†] ne ar amã ar ajamak bô gar arÿm amim ama. Ar aje amim markam tu amim markumrêx ne kwãrÿk wãnh 'ã adjukanga kêt. ² Mÿkam dja gar 'ã adjukanga kêt? Bir, Metÿndjwÿnh ne arÿm gwaj bakukãmãremã kabên ne memã kum,

“On jakam ije me amar. Ga me imã amijarê ba arÿm me ama. Imã me akaprÿkam ne ba me ama.

Ë, on akati jakam ije me apytãr. Ba me apytãn arÿm me ajo djuw mex.”

Nãm ã Metÿndjwÿnh gwaj bakukãmãremã ane. Badjwÿ kôt ar amã arê. Mytja tãmkam Metÿndjwÿnh kum ar akaprÿ. Akati jakam kute ar apytãr. On 'ÿr amijo akêx. Kwãrÿk wãnh 'ã adjukanga kêt.

Paur kute apÿnh kaprÿ djãri'ã amijarênh.

Kor 1.10

³ Ar ba ne bar amijaxwe nêje amijãno dja. Mÿkam ne bar amijãno dja? Bir, ba ren amijãno idjãm kêt ne ren arÿm ajmã ikute. Nhym kam ren me'ô arÿm ijã,

—Djãm Metÿndjwÿnhmã ar ãpênh wãkam ar mex? Kati, ar axwe ar ba, ane. Me'ô ren ar ijã anen ren arÿm Metÿndjwÿnh bê amijo akêx. Me'ô kute Metÿndjwÿnh bê amijo akêx karô ne bar amijaxwe nêje amijãno dja.

⁴ Ne ar imrãnh kunÿkôt katãt Metÿndjwÿnhmã idjãpênhkumrêx nhym me kunÿ kute kôt ar imar.

Katãt kum ar idjãpênhkam te apÿnh ar ikaprÿ djãri ar ijo ba bar kum idjãpênh'ã idjukanga kêt.

Ne ajte apÿnh itokry ma.

Ne ajte imã mÿjja prãm ne inhô mÿjja kêt.

Ne ajte apÿnh mÿjjakam itÿn prãm.

⁵ Katãt kum ar idjãpênhkam me ajte mry kã punuo ar ikaprêprêk.

Nhym me ar ibê ijê

nhym me krãptÿ: ar ikam àkrên ar ikam kangao kumex.

Bar apÿnh idjãpênh tÿxo prÿne amidjôm ne.

Ne ajte apÿnh idjãpênh'ã ino tÿx ne inhôt kryre nhym arÿm akati.

Bar ajte Metÿndjwÿnhmã amijajburo iba. Katãt kum ar idjãpênhkam bar ã ane.

⁶ Ne ajte kam prÿne amijaxwe nêje amijãno dja.

Ne ajte prÿne mÿjja mar mexkumrêx.

Nhym me ajte ar ijo ajkê bar bit ingykmãn ajte akubyn amijã ingyk nê.

Ne kum ar idjãpênhkam ajte imã me kaprÿ.

Nhym Metÿndjwÿnh Karô ajte ar ijo ba bar mrãmri imã me abêkumrêx.

⁷ Ne ajte katãt memã ikabên jarênhkumrêx nhym Metÿndjwÿnh ajte ar ikôt ãpênh tÿx.

Kum ar idjãpênhkam bar amijãno djan katãt ar amijo iba. Ga, krãkamngôn kute kãxo kubêkã jangjênh ne kute kurê djwÿnhbê amipytarja pumÿ. Ar badjwÿ ne bar inhô kãxo kubêkã jadjar mãn prãbê amijãno djan katãt ar amijo iba. Me kute ar imã ar ijaxwe jarênh karô ne bar amijãno dja.

[†] Djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhym pãnh kum ar akaprÿ Kati. Ar ga ne gar te ajaxwe kêt mã nhym arÿm ta kum ar akaprÿ.

⁸ Nhyam me ajte kum ar ikî:nhkumrêx. Djām kam ar ije amidjwýnhbit mar ne Metíndjwýnhmā idjâpênhmā kanga? Kati. Bar mā kum apê.

Nhyam me ajte te mebê ar ikurê bar mā kum apê.

Nhyam me ajte te ar ikàxā abenmā kum,

—Djām ar wā mex got? ane bar mā Metíndjwýnhmā apê.

Nhyam kam me ajte te ar ikàxā abenmā kum,

—Me kum ar kî:nhkumrêx, ane bar mā kum apê.

Nhyam me ajte te ar ijā,

—Nām ar ta amijo Metíndjwýnh maro ba. Nām ar memā 'êx ne me noo biknoro ba, ane. Nām me te ar ijā ane bar katāt kum idjâpênhkumrêx rā'ā.

⁹ Nhyam me ajte te ar ibê ate krān ba nhyam Metíndjwýnh kute ar imarkumrêx. Nhyam ô me jadjwý kute ar imarkumrêx.

Nhyam me ajte kute ar ibīn pyma. Te ar ibīn pyma. Ota, ar itīn rā'ā.

Nhyam me ajte mā ar ikaprêprêk. Ne te ar ikaprêprêk bar ityk kêt.

¹⁰ Ne ajte ikaprî:ren ikaprî japôkmā mā ikīnh.

Ne ajte ar inhō mýjja kêt. Te ar inhō mýjja kêt bar memā Kritu'ā idjujarênh ar iba nhyam me arým tu amim markumrêx. Me krâptī ne me tu amim markumrêx ne arým kôt Kritu nhō mýjja kume:xo ô mýjja.

Te ar inhō mýjja kêt bar tu amim Kritu markumrêx ne arým Kritukôt ar inhō mýjja kunī.

¹¹ Krīrâxbê Kôritukam ar ga ne bar imā ar ajabê:. Kam ne bar prīne amikôt ar amā amijarênho amirītkumrêx. ¹² Djā nā bām ar ar abê amiptàn imā ar ajabê kêt got? Ar ga ne gar amā ar ijabê kêt. ¹³ Ar ije ar ajo ikramān prâbê bar ar amā ikabên. Ar gadjwý dja gar amipānh ar imā akabên mex jarêh ar amā ar ijabê.

Me kute Jeju marbito aben nhikjê'ā kute memā karō.

Ep 5.7; A Xim 2.4; Xij 4.4; Ped k 2.11

¹⁴ Ga, mry kute jênh bjêr kadjy me kute o aben nhikjêja pumū. Mry kute aben pyrāk kambit ro'ā àpênh mex. Ar gadjwý ar aje me'ō anhičkjêh mē kute amim Jeju marbito anhičkjê. Kwārīk wānh me'ō kute Jeju mar kêtō anhičkjê kêt ne ro'ā adjâpênh kêt.

Djām me axwemê me axwe kêt kute aben pyrāk ne ro'ā àpênh mex? Kati. Ga, a'umê akamàtmê ro'ā ba kêt-ja pumū. Apýnh ne ba. Ar gadjwý ne gar aje amim Jeju mar. Kam ar amā ajaxwe kīnh kêt. Me kute Jeju mar kêtja ne me kum axwe kīnh. Djām ro'ā ar adjâpênhkam mex? Kati. Kam mex kêt.

¹⁵ Djām Kritumê Berij axikôt kabên? Kati. Ar apýnh kabên. Berij nhidji 'ôdjwýbê ne Xatanaj. Me kute amim Jeju mardjwý djām me kute amijo ba kute me kute Jeju mar kêtja amijo ba pyrāk? Kati. Me kute amim Jeju mar katāt ar amijo ba. Nhyam be, me kute mar kêtja ate amijo ba. Me apýnh ba.

¹⁶ Djām Metíndjwýnh nhō kikretikam me kute kum amijarênh kadjy apýnh mýjja metíndjwýnh karō nhipêxja krī? Djām Metíndjwýnhmā ja mex? Arkati. Me kute kam Metíndjwýnhmābit amijarênhmā. Gwaj badjwý. Djām gwaj baje Metíndjwýnhmā amijarênh ne jām

mýjja metíndjwýnh karō nhipêxmā amijarênhmā? Me kute Jeju mar kêtja kudjwa mýjja metíndjwýnh karō nhipêxmā amijarênhmā? Kati. Gwaj baje me kute Jeju mar kêtja kudjwa kêt ne mýjja metíndjwýnh karō nhipêxmā amijarênh kêt mē. Ga, Metíndjwýnh ô kikretikam ýrja pumū. Gwaj badjwý. Metíndjwýnh ne gwaj bakam nhý. Metíndjwýnh tīn ne ar bakumrêx. Tyk kêt kumrêx. Tām ne gwaj bakam nhý. Metíndjwýnh ta ne amrêbê: memā kum,

“Ba dja ba mekôt ar iban mekmê ar mrā. Dja me imā, ‘Me inhō Metíndjwýnh’, ane ba meo iba rā'ā ne.”

Nām ā amrêbê: me bakukāmāremā ane. ¹⁷ Ne kam ajte,

“Kam, on me me kute imar kêtjamā akāx. Djām me aje meo anhičkjêh me ro'ā adjâpênhmā? Kati. Kwārīk wānh. On me memā akāx ne ate ar aba.”

Nām ā Bēnjadjwýr djwýnh me bakukāmāremā ane. Ne kam ajte memā kum,

“Kwārīk wānh me axwe kôt ajaxwe kêt. Me axwe kôt ajaxwe kêt kam ba dja ba ibê abām kumrêx. Ne kam arým ajo ikrakumrêx. Ajo ikra mykumrêx. Ajo ikra nikumrêx.”

Nām ā Bēnjadjwýr djwýnh me bakukāmāremā ane. Bēnjadjwýr djwýnh 'ityxo kubê kumkati ta ne memā ja jarê.

7 Ga, kute gwaj bamā mýjja mex jarênhja pumū. Mrāmri ne gwaj bamā kabên pydjīn arê. Kam dja gwaj on wānh bajaxwe kunī kanga. Baje amidjwýnhbito kīnh kadjy bajaxwe kunī gwaj on wānh kanga. Bakabên punu kunīkôt, badjâpênh jaxwe kunīkôt ne gwaj tu Metíndjwýnhbê amijo ajkê. Gwaj wānh kunī kangan katāt Metíndjwýnh kôt ar amijo baba. Gwaj kum bamexo amū amikamēn prīne ta mexo bamex. Gwaj bamā umakôt ā kum bamexo batēmo ane.

Paur kute memā amikīnh jarênh.

² Dja gar amā ar ijabê. Djā nā bām ar ar ajōo ajkê? Djā nā bām ar ar ajōo àpnu? Djā nā bām ar ar ajōbê mýjja 'ōo iprôt? Arkati. ³ Djām ar ije ar amā ajaxwe jarênhmā ne bar ar amā ja jarê? Kati. Arým bar ar amā,

—Gwaj baro'ā dja gwaj batīn ne ar baba. Nār kon ar atyk jabej gwaj baro'ā ty, ane. Nām bām ar ā imā ar ajabêo ane. ⁴ Nā bām tu amim ar amex markumrêx ne prīne ar amā amikôt amijarê. Nā bām ar akam ikīnh ne memā ar akam ikīnh jarênh kumex ne. Nām te apýnh ikaprī djāri iwýr ban bōx ba ar amex djō'ā akubyn ikīnh ne amikīnh ra:x ma.

⁵ Nā bām ar amrêbê pykabê Mateni'ýr tēn 'ýr bōx. Nhyam kam apýnh ar ikaprī djāri mā ar iwýr ban bōx bar te ityk djā kêt prāmje. Me kum ar ikurê:n ari ar ijo ba bar arým itīn prā:m.

⁶ Nhyam be, me Batíndjwýnh kute me kaprīo kīnh ba tām ne arým akubyn ar ijo kīnh ne. Arým Xitu ar akurūm bōxkam ne bar akubyn ikīnh ne. ⁷ Djām bōxkambit ar ikīnh? Kati. Kute ar imā ar ajarênh djō'ā ne bar ajte ikīnh. Nām ar imā ar akam amikīnh jarê. Nām ar imā,

—Nām me ar ajo ama: ne kaprîre ne muwn mā memā kum, “Paur ne ba ar imā kînhkumrêx”, anhÿro ba. Nām ā Xitu ar imā ar ajarêho ane. Ba kam arÿm Xitu kînh djô'ā badjwÿ ar akam ikînhkumrêx.

⁸ Amrêbê ar ije ar amā pi'ôk no'ôkkam ne ba amim ingryk ne amiman ar ajā amim,

—ÿ, watîre. Mÿkam ne ba arkum pi'ôk no'ôk ne arÿm arkum kaprî jadjà? ane. Djām jakam ije amim anhÿr rā'ā? Kati. Ije inhô pi'ôko ije ar amā kaprî jadjàr ngrirebit. ⁹ Jakam ne ba ikînh ne. Mÿkam? Djām ar akaprîkam? Kati. Gar akaprîkam arÿm akubyn amima. Ba kam arÿm ikînh ne. Ar aje Metîndjwÿnh kabên markôt gar arÿm akaprî. Akaprîn arÿm akubyn amima. Ga, ar aje akubyn amimarkam ije ar ajo ibikênh kêtja pumû. Ije pi'ôkkam ar amā ikabên'ā no'ôko ije ar ajo ibikênh kêtê.

¹⁰ Me kute arÿm amikam Metîndjwÿnh kabên mar ne kôt kaprîkam ne me arÿm amiman wānh axwemā iren Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx. 'ÿr amijo akêx nhym arÿm me utā. Djām kute me utārkam me amim ngyrk ne kaprî? Arkati. Nhym be, me kum Metîndjwÿnh kînh kêtjamā ne me kabên jarê nhym me arÿm amim ngyrk ne amikam kaprî. Amikam kaprî kajgon wānh axwemā irern kute Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx kêt ne arÿm akuno. Me biknor tokry djākam akuno.

¹¹ Nhym be, amrêbê inhô pi'ôk ar awÿr bôx ja ne gar amim arên aman arÿm amima. Amiman arÿm amijo mex prām ne amijo mex ngry'ā ar ano kator me:x ne arÿm abenbê ar ajaxwe kurê. Abenbê ar ajaxwe kurên arÿm ar amā ajaxwe puma:. Ne kam ijo ama:n arÿm in-êje mā memā akabên. Ne kam me'ô jaxwe jabe:j ne axwemā akatorkumrêx. Ar Metîndjwÿnh kabên kôt akaprîkumrêxja pumû. Ne kam arÿm ar amexo amirîtkumrêx. Ôbê ne ba ar amā apÿnh mÿjja kwÿ jarê. Gar arÿm jakam mÿjja kunîkôt imā amimexo amirîtkumrêx ba arÿm ar ama.

¹² Ba amrêbê ar amā pi'ôk no'ôk ne. Me'ô jaxwe ne ba kuman pi'ôkkam arÿm ar amā arê. Nām ar ajo ajkê ba kuman pi'ôkkam arÿm ar amā arê gar arÿm ama. Djām ar aje jabit marmā ne ba ar amā arê? Kati. Ar aje badjwÿ imarmā. Ba ar ajā ino tÿ:x. Tām ne ar aje marmā ne ba ar amā arê. Mrāmri ne ba ar ajā ino tÿxkumrêx. Metîndjwÿnh ta ne kute imar. ¹³ Ar aje ar imar ne akubyn ar akînhkam bar badjwÿ ar adjô'ā akubyn ikînh.

Nhym Xitudjwÿ ar awÿr bôx ne bit umar punure. Gar kam akunî arÿm aêrbê o kînh nhym arÿm ar akam kînhkumrêx. Ne kam arÿm amrê tēn iwÿr bôx ne imā ar ajā ajarê bar badjwÿ arÿm ô'ā ikînh tire. ¹⁴ Nā bām Xitumā ar amextire jarê. Djām kam ikabên kajgon arÿm kam ipijām ne? Kati. Ije amrêbê ar amā ikabên kunî jarênhja ba ar akôn kudji. Ije Xitumā ar amex jarêhdjwÿ ba ar amex kôn kum arê. Nhym kam ta ar awÿr bôx ne arÿm ta ar amex pumûnhkumrêx.

¹⁵ Ne kam ta ajte akubyn jakam bôx ne akubyn amijo tēn ar ama:ro nhÿ. Nām ar awÿr bôx gar akunî aje kabên maro akumex. Nā gām ar atertet ne kum akabên mexbit jarê. Nām akubyn amijo tēn ar amaro

nhÿn arÿm amybÿm kum ar ajabê:ê. ¹⁶ Kam ne ba arÿm ate ikrān amim ar amexbit man arÿm ar akam ikînhkumrêx.

Kute me ôdjānh'ā memā karô.

Kar 11.29; Rô 15.25; Kô k 16.1; Xim k 6.18

8 Kam, akmere, àpnhîre ar, ba ar amā pykabê Matenikam me arê. Ga, Matenikam apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari ne me ukaprîkumrêxja pumû. Djām me ta ne me ukaprî? Kati. Metîndjwÿnh ta ne kum me kaprî ra:xi nhym me arÿm kuman arÿm ô'ā kum me kaprîkumrêx. ² Nām me te amikam tokry ne kaprî kumex man arÿm apôkmā amikam kînh kati ma. Nām me te ô mÿjja ngrire ne memā mÿjja nhôr prā:m. Nām me tu ôdjānh:ti:re ne memā mÿjja kumex ngā.

³ Be, apÿnh me àpênh djā kôt ne me kute apÿnh pi'ôk kaprî jamÿnh. Me kwÿ ô pi'ôk kaprî rax nhym me kwÿ ô ngrire. Djām Matenikam me ô pi'ôk kaprî rax? Kati, me ô ngrire. Nām te me ô pi'ôk kaprî ngriren memā kumex ngā. Ba ne ba omû. Me ta ne me memā kungā.

⁴ Nā bām bit akubyn memā nēn memā kum, —Kati. Ar anhô pi'ôk kaprî ngrire. Kôt dja gar memā ngrirebit ngā, ane. Nhym ar imā, —Kati. Djeruxarêkam Jeju nhô me ja ne me ô mÿjja kêt ne kum prām. Bar kam imā me kaprî. Ar ba dja bar memā kumex ngā, ane.

⁵ Bar kam me kute memā pi'ôk kaprî nhôrkam ama. Nhym kam me ta kumrêx ar ijaêrbê Metîndjwÿnhmā amingān amim,

—Ba katāt Bēnjadjwÿr djwÿnh kabên man kôt amijo iba mex, ane. Ne kam amim,

—Ba Paur kabên man kôt amijo iba mex, ane. Metîndjwÿnh kabênkôt ne me ā ane. Ne kam me kadjy ar imā pi'ôk kaprî ngā. ⁶ Matenikam me ā ane bar kam Kôrituwākam ar abaja'ā Xitumā karô. Ta ne amrêbê ar awÿr bôx ne ar amā arê. Gar kam arÿm memā pi'ôk kaprîo atommo krax. Nhym kam jakam ar iwÿr bôx. Kam ne bar ar ajā Xitumā karôn kum,

—Dja ga Kôritukam memā arê gê me mrāmri ukaprîkumrêx ne pi'ôk kaprîo atomo tēn inomā mēnhkumrêx, ane.

⁷ Akmere àpnhîre ar, gar arÿm amex ne arÿm tu amim Metîndjwÿnh markumrêxo aba. Ne aje kabên jarênh me:xkumrêx. Ne aje kôt mÿjja kume:x mar. Ne mrāmri akabēnkumrêx ne amā ar ijabê:kumrêx. Ā amexo ane. Nhym be, dja gar mekam adjukaprîdjwÿ ne me kadjy pi'ôk kaprîo atomkumrêx.

⁸ Djām ar ba ne bar amirax pumûnh nhirām ar amā, —Ar iraxja man ar ikabên kôt memā o atomkumrêx, anhÿro iba. Kati. Nā bām ā ar amā anhÿr kêt. Matenikam me ja kumrêx ne me memā o atomo tēn inomā kumê. Ar gadjwÿ ar aje ar ikabên mar ne aje memā o atomo atēm ne inomā mēnhmā. Djām mrāmri ne gar amā ar ijabêkumrêx? Ar amā ar ijabêkam dja gar o atomkumrêx.

⁹ Bēnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu ta ne tu ukaprîkumrêx. Tām ne gar arÿm aje mar. Nām ô mÿjja kumex.

Mÿjja kunĩ ne õ mÿjja. Nãm te õ mÿjja kunĩn arÿm ar akadjy õ mÿjja kêt. Gar kam arÿm mÿjja kumexo anhõ.

¹⁰ Ba kam arÿm ja man ar amã arẽ. Be, amũ amex ja'ã ne gar akumrêx aje memã pi'òk kaprĩ nhõr prãm ne arÿm o atommo krax ne. ¹¹ Jakam dja gar o atomo tẽn inomã mênhkumrêx. Djãm ar aje memã õr prãm ne o atommo krax ne katêri krã'yrkam mex got. Kati. Gar amã memã õr prãm ne ajte o atomo tẽn inomã mênhkumrêx. Kambit arÿm mex. Ar aje apÿnh adjãpênh pãnh pi'òk kaprĩ jamÿnh kõt dja gar memã ikjê rên memã o atom.

¹² Be, me kute memã õr prãm kumrêxja ne Metĩndjwÿnh kute me mar ne arÿm mekam kĩnh. Djãm me'õ nhõ mÿjja kêt kam dja Metĩndjwÿnh memã kum, "Memã angã", ane? Kati. Me õ mÿjja rax gêdja 'ã akren pi'òk kaprĩ rax ngã. Nhy m be, me õ mÿjja ngrire dja 'ã akren pi'òk kaprĩ ngriren kum kungã.

¹³ Djãm ar aje memã õr nhy m me kum prãm kêt gar ajte me pãnh anhõ mÿjja kêt mã ne ar amã prãm mã? Djãm ja kadjy ne ba ar amã arẽ? Kati. Gêdja ar anhõ mÿjja nhy m amũ me õ mÿjja nhy m kam ar ajõ'ã kàtãm kêt. Gamẽ amũ me wãmẽ gêdja ar anhõ mÿjjao aben pyrãk. Ja kadjy ne ba ar amã ikabên. ¹⁴ Jakam arÿm ar anhõ mÿjja kumexkam ar aje memã kwÿ nhõr nhy m memã prãm kêt mã. Nhy m kam ajmãkam gar me pãnh amã prãm jabej nhy m me õ mÿjja kumex jabej. Ne kam arÿm amipãnh ar amã mÿjja ngã. Gar kam anhõ mÿjjao aben pyrãk. ¹⁵ Me bakukãmãre kute djwÿbê mÿj ne jao atomo bakam ne me ã ane. Amrêbê: ne me'ã memã kum,

"Nãm me djwÿo atom kumex nhy m me mãn hkutã ne. Ne djwÿ'ã kàtãm kêtne.

Nhy m me jadjwÿ djwÿ ngrireo atom nhy m me mãn hkutã ne. Ne me'ã 'ã kàtãm kêt ne."

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhy m me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, me kunĩ õ djwÿ nhy m me'õ'ã djwÿ'ã kàtãm kêtja pumũ.

Kute me'ÿr Xitu ar anor kadjy.

¹⁶ Be, Metĩndjwÿnh ne Xitumã amak bõ nhy m kute ar amarkumrêx. Kute ba ije ar amar pyrãk ne ã ar amaro ane. Ba kam Metĩndjwÿnh mã amikĩnh jarẽ. ¹⁷ Bar Xitumã ar ajã karõn kum,

—Dja ga memã arẽ gê me pi'òk kaprĩ atomo tẽn inomã mênhkumrêx, ane.

Nhy m ar imã,

—Be, mrãmri. Dja ba ã memã ane, ane. Ne kam ta kadjy ar awÿr tẽn prãm kumrêx. Ne kam arÿm kute ar awÿr pi'òko tẽn ne kute o bõxmã gar aje omũnh mã.

¹⁸ Bar ar ajã Xitumã karõn kam kõt ije gwaj bakamyja 'õdjwÿ janormã. Gwaj bakamy jamẽ Xitu ar ar awÿr tẽmmã. Ar ikamy ja ne ãpênh mexkumrêx. Kute Kritu'ã ujarênh ny jarênhkam ãpênh mexkumrêx. Me kute amim Jeju mar kunĩ apÿnh kõt ar aben pydjio ba djãri kunĩ ne me aben mã mex jarẽ. ¹⁹ Me kute Jeju mar ta ne me amijo utàn ar imã,

—Gwaj bakamy ja dja ar ikabên kõt ar akõt pi'òk kaprĩ tẽn memã kungã, ane. Gwaj bakamy ja ne bar

kum kumrêx Xitu kõt ar awÿr ano. Dja ar bõx gar me kadjy pi'òk kaprĩo atom inomã mênhkumrêx. Ar badjwÿ dja bar ã ar awÿr tẽn bõx gar ar imã pi'òk kaprĩ ngã bar Xitumẽ ro'ã arÿm Djeruxarê'ÿr o tẽn. 'ÿr o tẽn o bõx ne iro'ã memã kungã. Me ar ikõt Metĩndjwÿnh rax mã kator kadjy dja bar ã o ane. Ar aje memã õr prãm nhy m me kute jadjwÿ mar kadjy dja bar ã o ane.

²⁰ Godja bar memã pi'òk kaprĩ kumexo tẽn memã kungã. Nhy m kam me ar ikõt gwaj bakamy tẽnja pumũn ar ijã ar idjãkĩnhĩ nhõr kêt. ²¹ Dja bar iro'ã katàt memã o tẽn o bõx. Metĩndjwÿnh dja katàt ar ije amijo ibakõt ar ipumũ. Nhy m pykakam me ar badjwÿ dja me katàt ar ije amijo ibakõt ar ipumũ.

²² Kam gwaj bakamy ja Xitu kõt ar awÿr tẽmmã. Dja bar kam gwaj bakamy 'õdjwÿ jano nhy m arkõt tẽn. Gwaj bakamy jadjwÿ ne mexkumrêx. Metĩndjwÿnh mã ãpênh kunĩkõt gwaj bakamy ja mrãmri kum ukanga kêt kumrêx ne kum ãpênh kumrêx bar arÿm amim omũ. Nhy m tu amim ar amarkumrêx. Kam ne ar akadjy ãpênh prãm kumrêx. Gwaj bakamy jadjwÿ dja arkõt ar awÿr tẽn.

²³ Nhy m Xitudjwÿ. Be, tãmjamẽ ne bar iro'ã apê. Ne kam arÿm ar iro'ã ar akam idjãpênh mã. Nhy m gwaj bakamy ar jadjwÿ, apÿnh me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio ba djãri ne me ar ano. Nhy m kam ar arÿm me kabên kõt ar awÿr tẽmmã. Kute memã Kritu raxo amirĩt kadjy ar awÿr tẽmmã.

²⁴ Kam dja gar pi'òk kaprĩo atomo tẽn inomã mênhkumrêx. Nhy m ar arÿm o ar amarkumrêx. Ar amã ar abêja markumrêx. Nã bã m ar mã memã ar ajarênh o iba. Ar akam ar ikĩnh jarênh o iba. Dja gar pi'òk kaprĩo atomo tẽn inomã mênhkumrêx gê ar pi'òk kaprĩ pumũnhkumrêx. Kam dja ar aben mã kum,

—Mrãmri Paur kabên kumrêx, ane. Kam gêdja ar akubyn õ pykakam bõx. Bõx ne apÿnh me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio ba djãri memã ar ajarênh o iba. Ne memã kum,

—Mrãmri ne me õdjãnhkumrêx. Nãm me arÿm pi'òk kaprĩo atom. Djeruxarêkam me kute Jeju marja kadjy ne me arÿm pi'òk kaprĩo atom kumrêx, ane. Dja ar ã ar ajarênh o ane.

9 Djãm ar aje amijã pi'òk kaprĩ nêmã ne ba ajte ar amã arẽ? Kati. Ar aje pi'òk kaprĩo atom mã ne ba ar amã arẽ. Ar ga ne gar aje Jeju nhõ me jamã o atom prãm kumrêx. Arÿm ba ar apumũn Matenikam me jamã ar ajarênh o iba. Nã bã m memã kum,

—Onĩj, pykabê Akajakam krĩraxbê Kôritukam me ja ne me arÿm kute memã õr prãm kumrêx. Amũ amex ja'ã me kute memã õr prãm kumrêx. Nã bã m ã ar ajã memã anhÿro iba nhy m kam me ar akudjwa kute memã õ pi'òk kaprĩ nhõr prãm kumrêx.

³ Kam, ar aje pi'òk kaprĩo atomo atẽn ne inomã mênh kadjy ije ar awÿr gwaj bakamy ar anormã. Ar ga ne gar imã,

—Dja bar o atomo tẽn inomã mênhkumrêx, ane. Kam dja gar o atomo tẽn inomã mênhkumrêx nhy m kam ikabên dja kajgo kêt, Matenikam me jamã ikabên

ja dja kajgo kêt. Nok ba ren ikabên kajgo. Ije memã kum,

—Kôritukam me ja kute òr prã:m, anhÿrkam gar ren katëri pi'òk kaprío atom krãta ba ren arÿm ikabên kajgo.

⁴ Dja ba ar awÿr tẽ nhyM Matenikam ar ja'ò ikòt ar awÿr tẽm ne ar awÿr bõx jabej. Kam bar ren ar awÿr bõx ga ren ar arÿm pi'òk kaprĩ katëri o atom krãta nhyM ren Matenikam ar jamẽ ba ren ar ar apumün ren arÿm ar akam ren ar ipijãm ne. Ga ren ar gadjwÿ kam apijãm ne. Ba ren ar amim,

—Nã bãm ar bit tÿx'ã me kamnhÿxkumrẽx nhyM meo mõn tu krãta. Bar kam arÿm ipijãm, ane.

⁵ Gwaj bapijãm karõ ne bar abenmã kum,

—Gwaj amikukãm bakamy ar ano, ane. Ne kam arkum,

—Dja gar me'ÿr atẽmkumrẽx ne me'ÿr bõx nhyM kam me arÿm ar ikukãm pi'òk kaprío atomo tẽn inomã mẽnkhkumrẽx. Nã bãm ar ã arkum ane. Dja ar ikabên ja man ar awÿr bõx ne ar amã arẽ. Arÿm ne ba amrẽbẽ ar amã arẽ. Ar aje o atomo atẽm ne inomã mẽnhmã ba ar amã arẽ. Djãm me kute pi'òk kaprĩ'ã ngryk ne amim,

—Je tõ, mÿkam ne me ibẽ pi'òk kaprĩ jamÿnho ba, anhÿrkam mex? Kati. Kam mex kêtumrẽx. Dja gar o atomo tẽn inomã mẽnkhkumrẽx bar arÿm ar awÿr bõx gar arÿm anhõdjãnh ne akĩnhkumrẽx. Ne kam arÿm me kadjy ar imã angã. Kam dja bar arÿm Djeruxarẽmã o tẽn o bõx ne arÿm memã kungã.

Me kĩnh ne kute memã mÿjja nhõr raxmã.

Kõ k 16.2; Xim k 6.18; Idja 13.16

⁶ Ba ar amã arẽ gar ama. Godja me 'y ngrẽre ne kren kam djwÿ ngrẽre ne o atom. Nãr, godja me 'y kumex ne kren kam djwÿ kumex ne o atom. Tãm dja gar anhõ pi'òk kaprĩ'ã ama. ⁷ Djã gãm ar abenã ar anhõ pi'òk kaprĩ jakre kumrẽx ne amim,

—Be, kõt dja ba memã amikutã kwÿ ngã, anen kam memã angã. Kwãrĩk wãnh 'ã maje amim,

—Dja ba memã kwÿ ngã nhyM ibẽ kêt ba ajmã nẽ, anhÿr kêt. Nãr, kwãrĩk wãnh 'ã maje amim,

—Gẽ me imã 'ã àpnẽn tÿxmã ba kam memã kwÿ ngã, anhÿr kêt. Mÿkam? Bir, dja me õdjãnh ne kĩnh ne memã mÿjja ngã nhyM Metĩndjwÿnh arÿm kum me kĩnhkumrẽx. Tãm dja gar ama.

⁸ Djãm Metĩndjwÿnh õdjÿ got ar abẽ mÿjja 'õ nẽmã? Kati. Dja ar amã mÿjja kunĩ ngã. Djãm kute ar amã mÿjja ngrẽre nhõrmã? Kati. Mÿjja kumex dja tu ar amã kungã gar arÿm akĩnhkumrẽx. Ar gadjwÿ dja gar akati kunĩkõt mekam adjukaprĩkumrẽx. ⁹ Ikabênja kõt ne me amrẽbẽ: memã arẽn memã kum,

“Arÿm ne amikutã me õ mÿjja kêtã õ mÿjja ngrã. Nãm katãt amijo bakumrẽx rã'ã: rã'ã ne.”

Nãm me amrẽbẽ ã me bakukãmãremã ane nhyM me arÿm 'ã pi'òk no'òk ne.

¹⁰ Ga, me kute pur kreõ mõrja pumũ. Metĩndjwÿnh ne me kute kre kadjy kute memã 'y nhõr. Ne kam kute memã djwÿ nhõr. Me õ kwÿ krẽn djã'ã kute memã õr. Mÿj'ã ne ba ar amã ja jarẽ. Bir, ar aje memã mÿjja

nhõr'ã ne ba ar amã ja jarẽ. Metĩndjwÿnh ta dja ar apumũ. Dja gar me õ mÿjja kêtã amikutã anhõ mÿjja kwÿ ngã nhyM arÿm ar apumün ar amã mÿjja kumex ngã. Ar aje memã mÿjja nhõr jakrenh mex ne ar amã kungã. Ga, me kute mÿjja 'y kumex ne kren arÿm õ djwÿ kumex ne kute o atomja pumũ. Ar gadjwÿ dja gar memã mÿjja kumex ngã. NhyM Metĩndjwÿnh arÿm pãnh ar amã mÿjja kumex ngã gar arÿm katãt ar amijo aban kum amexkumrẽx ne.

¹¹ Ar anhõdjãnhkam mÿj dja Metĩndjwÿnh ar amã nẽ? Bir, dja mã ar amã mÿjja kumex ngã gar mã amikutã memã anhõ mÿjja kwÿ ngã. Anhõdjãnh ne mã memã angã. Dja gar ar imã amikutã ar anhõ pi'òk kaprĩ kwÿ ngã bar kubyn arÿm memã ar anhõ pi'òk kaprío tẽn memã kungã. Dja me ar anhõ pi'òk kaprĩ byn arÿm Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarẽ. Gwaj badjõ'ã kum amikĩnh jarẽ.

¹² Dja gar Jeju nhõ me jamã angã nhyM me arÿm o amikĩnh. Djãm me o amikĩnhbit? Kati. Dja me kĩnh ne ar adjõ'ã Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarẽho kumex.

¹³ Ne kam ar amarkumrẽx ne arÿm Metĩndjwÿnhmã kum,

—Mrãmri ne me kute Kritu'ã ujarẽnh ny markumrẽx ne arÿm akabên kõt õdjãnh tire. Õdjãnh tire ne arÿm amikutã ar imã õ mÿjja kwÿ ngã arÿm amũ me kum prãm kunĩmã kwÿ ngã. Bar kam arÿm amã amextire jarẽ, ane. Ar aje memã pi'òk kaprĩ nhõrkam dja me ã Metĩndjwÿnhmã ane.

¹⁴ Ar aje memã pi'òk kaprĩ nhõrkam dja me kum ar ajabên arÿm ar akadjy Metĩndjwÿnhmã kabên ne kum,

—E kum, Djünwã, me kĩnh djã rax ne ga memã angã nhyM me arÿm adjõ'ã ar imã pi'òk kaprĩ jano. Bar kam amã amextire jarẽ, ane. Dja me ã Metĩndjwÿnhmã ajã ane. ¹⁵ Mÿj kĩnh djãja ne Metĩndjwÿnh memã kungã? Bir, Kraja ne arÿm memã kungã. Nãm gwaj bakunĩmã kungã. Kra ra:xi. Mÿj me'õ ne kute prĩne 'ã ujarẽnh mex kadjy 'ÿr bõx. Arkati. Kra ra:x ne gwaj bamã kungã gwaj kam kum amikĩnh jarẽ.

Mrãmri ne Kritu kute Paur janorkumrẽx.

10 Ga, Kritu kabõt kati ne kute memã prĩ mex ne ar meo baja pumũ. Ja ne ba kuman arÿm ar amã ikabên mex jarẽ. Ar gadjwÿ dja gar Kritu man badjwÿ ikabên ma. Ba ibẽ Paur ikabên ma. Wãkam me'õ ar memã kum,

—Paur ne amybÿm kute tÿx pyrãk ne me ÿtãri 'ÿr bõxkam kum me uma:, ane. Djãm mrãmri me kabên? Kati. ² Dja gar on ikabên ma. Got ba ren ar awÿr bõx ne tu ar amã ibên tÿ:x ne. Nã bãm anhÿr djwÿnh rãm amim,

—Dja ba wãkam bõx ne ar kwÿmã ibên tÿx jabej, ane. Ar akwÿ aje amim,

—Paur ne amidjwÿnh bito kĩnh ne axwe ar ba, anhÿro abakam ba ibõx ne ije ar akwÿmã ibên tÿx karõ ne ba ar amã,

—Dja gar on ikabên ma, ane. ³ Ga, me kurẽ djwÿnh me'ÿr bõxja pumũ. Me'ÿr bõx nhyM me arÿm àbẽr djã jamÿn o me'ÿr prõt ne arÿm aminẽje me aẽ. Pykakam

ne me ā aminêje meo ane. Djā ne bām ar ā me kudjwa ane. Kati. Nā bām ar ije pykakam me àbêr djā jamÿnh kêt. Metĩndjwÿnh ne tÿ:x. Bar tÿxo itÿx ne me nêje ikabêno me ity nhym me arÿm anhikrê.

Ga, me kurê djwÿnh kwÿ kute aminêje kikre tÿ:x nhipêxja pumÿ. Nhym be, me tÿxo me ja jakre ne me arÿm me'ā kikre kate. Ne kam arÿm pardja'ā me pa 'amÿn meo ban meo bôx nhym kam me arÿm memā àpênh ar ba.

Me kwÿ jadjwÿ ne me kute me bakurê djwÿnh pyrāk. Me 'êxnhĩ. Metĩndjwÿnh ne kute gwaj bamā amijā ujarênh pydji baje mar pydjimā nhym me arÿm 'êx ne ta amijo Metĩndjwÿnh mar mex ne arĩk kupa'ā memā 'ā ujarênh punu. Nhym kam me arÿm me ma:ro ba. Nhym me Metĩndjwÿnh kupa'ā apÿnh mÿjja rÿnh jarênh mebê Metĩndjwÿnh kabênkumrêx kurênh arÿm me noo akno. Nām me memā 'êx ba. Me kabênh 'êxnhĩ ne kute mrāmri ne me ō kikre tÿx pyrāk. Bar kam ikabêno me ity nhym me arÿm ar imā rerekre. Ar imā rerekre nhym me arÿm katāt Kritu'ā ujarênh man katāt kabênh kôt ar amijo ba. Kam ar ije mrāmri ne me kute me pardja'ā me pa 'amÿnh ne me meo ban meo bôx pyrāk nhym me arÿm Kritu kôt amijo ba.

⁶ Ar gadjwÿ dja gar prĩne Kritu kabênh kôt amijo aba mex ba arÿm bôx. Bôx nhym ar ajō ate aje ar amijo aba prām rā'ā ba arÿm ar amā ibênh tÿx gar arÿm pānh atokry.

⁷ Ar akwÿ ne gar abenmā,

—Djā ne Kritu Paur jano? Kati, anhyro aba. Ba ar amā arê gar ama. Djām gwaj baje me krākàbit pumÿnh ne kam arÿm amim, “Tāmwā ne mex”, ane nār, “Tāmwā ne mex kêt”, ane. Djām gwaj baje me krākàbit pumÿnh ne arÿm prĩne me mar mex? Kati. Djām mrāmri Kritu ar ajo bakumrêx gar arÿm ama. Aje mrāmri markumrêx jabej ar badjwÿ ar ima. Djām Kritu kute ar ijo ba kêt got? Ar badjwÿ mrāmri Kritu kute ar ijo bakumrêx. Gwaj ba ne Kritu kute gwaj bajo bakumrêx. Gwaj baje aben pyrāk. Tām dja gar ama.

⁸ Ba ren ar amā ar irax jarênh kume:x. Djā ne ba ren kam amikam ipijām? Kati. Mrāmri ne Bēnjadjwÿr djwÿnh ar ba ar ijā irax mēnhkumrêx. Ar akadry ar ijā ar irax mēnhkumrêx. Djām ar ije ar amā ibênh tÿx kadry ne ar ijā rax mē? Kati. Bar Kritu'ā ar amā ajarê gar mar mexo amÿ amikamēnh mar rax. Ja kadry ne Bēnjadjwÿr djwÿnh ar ijā rax mē.

⁹ Ba ren ajte ar amā amirax jarênh kumex. Nhym be, kati. Me kute ar amā,

—Paur ne ar amā pi'ôk no'ôko kute ar ajaêr prām, anhyr. Djām mrāmri? Kati. Ije ar ajaêr prām kêt. ¹⁰ Me kwÿ ta ne me arĩk ijā kabênh ne ar amā,

—Paur ne pi'ôkkambit we kabênkumrêx ne tÿ:x. Djām mrāmri ne tÿxkumrêx? Kati. Dja ta anhytāri ar awÿr bôx ne arÿm rerekren kabênh punure gar amā kabênh kĩnh kêt, ane. Nām me kwÿ ā ijā ar amā ane.

¹¹ Gora gê wākam me'ō ar ajte ikabênh ma. Amybÿm ar ikabênh kajgo kêt. Pi'ôkkam ar amā ar ikabênkumrêx. Dja ba wākam ar awÿr bôx ne wākamdjwÿ itÿxkumrêx. Ar ije pi'ôk no'ôkkam 'itÿx kôt itÿxkumrêx.

¹² Me kwÿ ta ne me amiraxo àmra ba. Me kum me kĩnhmā ne me ta amijo àmra ba. Djām ar ije amijo me urāk? Kati. Djām ar ije me'ā amijakreo iba? Kati. Nhym be, me ta ne me amirax jabej abenā amijakreo ban amim,

—Irax kute tāmwā rax pyrāk, anhyro ba. Nār,

—Ba ne ba iraxo tāmwā jakre, anhyro ba. Djām kam me krā mex? Kati. Me krā punu.

¹³ Nhym be, kati. Metĩndjwÿnh ne ar imā idjapênh djā'ā karō bar Kritu'ā memā idjujarênh ar iba. Djā ne bar kam amijo me'ō nhō àpênh djā pytan 'ā ar amijo amra? Kati. Metĩndjwÿnh ta ne ar imā ar idjapênh djā'ā karō. Kabênh kôt ne bar memā Kritu jarênh 'ÿr meo akêxo iba. Kute ar imā ar idjapênh djā jakre kôt ne bar idjapênh tē:n kam arÿm ar gadjwÿ ar awÿr bôx ne arÿm ar amā arê. Ar ba ne bar ar amā Kritu jarênh arÿm ar gadjwÿ 'ÿr ar ajo akêx ne. Ar ije Kritu'ÿr ar ajo akêxkam ne bar iraxja.

¹⁴ Bar ren ar awÿr ibôx kêt ne ren arĩk ar amā amijarênh kajgo. Nhym be, kati. Arÿm ne bar ar gadjwÿ ar awÿr bôx ne ije kāj bê ar amā Kritu'ā ujarênh ny jarênhkumrêx. Kam ne bar ar akadry irax.

¹⁵ Pyka 'ōdjwÿkam dja me'ō Metĩndjwÿnhmā apênh arÿm Kritu'ÿr meo akêx. Djā ne bar kam me kwÿ kudjwa ō pykakam ō me ja'ÿr bôx ne ō àpênh djā'ā amimēnh arĩk memā kum,

—Ba ne ba Kritu'ÿr ar ajo akêx ne. Kam ne ba ar akadry irax, anhyro iba? Kati. Ar ije ā memā anhyr prām kêt. Adjÿm. Dja ba ajte akubyn ar awÿr bôx ne ajte ar amā Kritu kabênh jarê. Gar kam arÿm amim Kritu mar mexo amÿ amikamēnh tē:n arÿm mar mexkumrêx. Nhym kam ar abu'ā me krāptĩ arÿm ar adjō'ā ajte 'ÿr amijo akêx ne.

¹⁶ Dja gar ajte ar ikôt o kangō bar ajte amÿ ar anhijukri me jamā arênh tē. Amÿ memā Kritu'ā ujarênh ny jarênh tē. Ja ne bar kam ama. Djām ar ije me kwÿ kudjwa me'ō djapênh djā'ā amimēnh ne arĩk me àpênh proo idjāmra prām? Kati.

¹⁷ Amrêbê: me kute me bakukāmāremā arênh kôt bar amijo iba. Nām me memā kum, “Djām amijo adjāmra prām? Kwārĩk wānh amijo adjāmra kêt.

Dja ga Bēnjadjwÿr djwÿnh amra.”

Nām me ā memā ane bar kabênh man kôt ar amijo iban amijo idjāmra kêt ne Bēnjadjwÿr djwÿnh amra.

¹⁸ Djām me'ō ta kute amijo rax ne kute memā amijarênhkam Metĩndjwÿnh kute 'ā memā kum, “Ā. Mrāmri ne raxkumrêx”, anhyr? Kati. Metĩndjwÿnh ta kute me'ō'ā rax mēnhkambit kute 'ā memā kum, “Mrāmri ne raxkumrêx”, anhyr.

Me 'êx ne ta kute amijo Jeju kute anor pyrāk.

Mat 7.15; Rô 16.17; Kor 2.8; A Ped 2.1

11 Ba ije ar amā amijarênhkam kute ibênh kati pyrāk. Ar arek nhÿn ikabênh ma. Nā, dja gar arek ikabênh maro nhÿ. ² Nā bām ar ajā ino tÿ:x kute Metĩndjwÿnh ō me ja'ā no tÿxja pyrāk. Dja gar katāt Kritu kôt-bit amijo aban ajaxwe kêt. Kwārĩk wānh me kum

Metīndjwýnh kính kêt kukràdjàjakôt amijo aba kêt. Mekôt ar aje amijo aba kêt kadjy ne ba ar ajā ino tỳx ne.

Ga, me bām, me nā kra ni'ā no tỳxja pumū. Me my kute Ar kubē kupēnh kêt kadjy kra'ā no tỳxja pumū. Nhyam kam arým abatānh nhyam mjēn pydji 'yr mōrkumrēx nhyam krō'ā mjēn kêtumrēx.

Badjwý. Ba arým Kritumā ar ajarēn kum,

—Kôritukam ar ja dja ar katāt akôtbit amijo ban me kum akính kêt kukràdjàja kôt amijo ba kêt. Nā bām ā kum ar ajarēho anen arým ar ajā ino tỳx ne. Dja gar katāt Kritu kôtbit amijo aban ajaxwe kêt. Kwārík wānh me kum Metīndjwýnh kính kêtja kôt amijo aba kêt. Mekôt amijo aba kêt kadjy ba ar ajā ino tỳx ne.

³ Me kute ar anoo biknor karō ne ba ar akam axwe idjumar. Ar aje katāt Kritu pydji kôt amijo aban ajaxwe kêt. Godja me arík kupa'ā ar amā mýjja kwý jarē gar aman arým Kritu kupa'ā amijo aban ajaxwe. Nām ā kangā no tỳ:xkam kute me bakwatynh Ewamā 'èx ne noo biknoro ane. Me kute ar gadjwý ar anoo biknor karō ne ba ar akam axwe idjumar.

⁴ Godja me ar awýr bōx ne ije ar amā Jeju'ā ujarēnh ny jarēnh kupa'ā ar amā atemā Jeju 'ōdjwý'ā ujarēnh jabej. Djā nā gām ar me kanga? Kati. Nā gām ar tu amā me kính ne arek me kabēn maro akrī. Djā nā gām ar me kôt Metīndjwýnh Karō maro aba? Kati. Atemā me karō punu ne gar me kôt maro aba. Djām Kritu'ā ujarēnh ny ne gar amim maro aba? Kati. Atemā mýjja punu'ā ujarēnh ny ne gar maro aba. Nām me ar amā kupa'ā arē gar amā me kính ne arek me kabēn maro akrī.

⁵ Me kwý ta amijo 'èx ne ar amā,

—Kritu ne ijano ba ar amā arēho iba, ane. Ta ne ar amijo raxo ba. Djām mrāmri ne we ar ja ikurām rax? Kati. ⁶ Nām me ijā,

—Paur ne kabēn tô, anhýro ba. Kwārík wānh rā'ā. Ikabēn tô. Djā ne ba Kritu'ā ajarēn ikabēn tô? Kati. Ar ga ne gar prīne katāt 'ā idjujarēnhja ma, ikabēn amirítumrēxja ma.

⁷ Nā bām ar amā ujarēnh ny jarēn pānh ije amim ar abē pi'ók kaprī jamýnh kêt. Djām kam ne gar arým ijo kajgo? Ije amim ar abē pi'ók kaprī jamýnh kêt kam ne ije amijo me kajgo pyrāk. Mýkam ne ba ā amijo ane? Bir, ije ar ajo raxmā ne ba ije amijo me kajgo pyrāk. Djām kam ne gar amim,

—Paur kajgon axwe, ane. Kwārík wānh gar amim anhýr kêt.

⁸ Djām ba ne ba ar amā amijo a'uw? Kati. Amū me ja ne ba me ku'uw, ne apýnh me ō pykakam mrān bōx ne me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djāri me ku'uwn memā kum,

—Ar ikôt o kangō ba Kôritukam memā arē. Nā bām ā memā ane nhyam me arým imā pi'ók kaprī ngā ba amý. Ne kam ar akam bōx ne ar amā Kritu kabēn jarē. Ne kam ba inhō mýjjao pānh ne. Amū me'ō nhō pi'ók kaprīo inhō mýjjao pānh. Ije ar amā idjā'wýr kêt kadjy ne ba inhō mýjjao pānh ne ar akam idjāpēnh ar iba. Ar amā arēho iba.

⁹ Ne kam ar akam ar iba nhyam kam prām iwýr bōx. Djā nā bām ar ajō 'uw? Kati. Mateni kurūm gwaj bakamy ar bōx. Ne kam ar ta arým ijo djuw mex. Inhō mýjja ibē kêt nhyam ar arým imā kunī ngā. Ar akam idjāpēnh kunīkôt ije pānh ar abē pi'ók kaprī jamýnh kêt. Dja ba rā'ān ar abē amýnh kêtumrēx ne.

¹⁰ Mrāmri ne Kritu kabēn katāt kumrēx. Badjwý kôt katāt ar amā ikabēn jarēnh kumrēx. Pykabē Akajakam ar abē Kôritu ar, ije idjāpēnh pānh ar abē pi'ók kaprī jamýnh kêt. Ije amýnh kêt'ā dja ba ar amā amijarēho iba rā'ā. Dja gar ajō ije amijarēnh jabē adjāptār kêtumrēx. ¹¹ Ije idjāpēnh pānh ar abē pi'ók kaprī jamýnh prām kêt. Ja'ā ne ba ije ar amā amijarēnh prām ne arým ar amā amijarē. Mýkam? Djām imā ar ajabē kêt kam? Kati. Imā ar ajabēkam ne ba arým ar amā amijā ajarē. Metīndjwýnh kute imar.

¹² Ne ba ren ar abē pi'ók kaprī jamý nhyam ren me'ō ikāxā ar amā,

—Be, djām ar bajbit ne bar ar abē pi'ók kaprī jamý? Ga, Paurdjwý kute ar abē pi'ók kaprī jamýnh ar o bawā pumū. Ar ije aben pyrākja pumū, ane. Ar kute ijā, "Ar ije aben pyrāk", anhýr karō dja ba irā'ān idjāpēnh pānh ar abē pi'ók kaprī jamýnh kêt rā'ā ne.

¹³ Djām mrāmri ne bar ije aben pyrāk? Djām mrāmri ne Kritu ar ano kute mrāmri kute ijanorja pyrāk nhyam ar 'ā ujarēnh ar ba? Arkati. Nām ar ar anoo biknoro ba. Nām ar ta memā 'èx ne memā,

—Kritu ne ijano ba 'ā idjujarēnh ar iba, ane. ¹⁴ Djā ne ba amim,

—E kum, mýkam ne ar me noo biknoro ba, ane? Kati.

Ga, me axwe nhō bēnjadjwýrbē Xatanajdjwý kute me noo biknorja pumū. Nām amijo Metīndjwýnh kadjy mrānh djwýnh pyrāk ne me noo biknoro ba. ¹⁵ Kam ō àpēnhdjwý ar ō bēnjadjwýrbē Xatanaj kudjwa memā 'èx ne amijo Metīndjwýnh nhō àpēnh pyrāk. Ar ta arík ar amā,

—Dja gar ikabēn man kam mrāmri katāt ar amijo abakumrēx, anhýro ba. Kam ar kute aminhinomā amimēnhkam dja Metīndjwýnh ar 'èxnhī kôt arkum o pānh katāt nhyam ar arým me biknor tokry djākam akuno.

Apýnh amikaprī djāri Paur kute 'ā amijarēnh.

¹⁶ Ba ajte ar amā arē gar ama. Kwārík wānh amim,

—Paur ne amimex jarēho ba. Ga, bēn katikumrēxja pumū, anhýr kêt. Nār gar aje ijā amim anhýr jabej arek nhýn ikabēn ma. Ba ajte ar amā amimex jarē gar ama.

¹⁷ Ije ar amā amimex jarēnh ja ne kute Bēnjadjwýr djwýnh kabēn pyrāk kêt. Ne kute ar amā ibēn kati pyrāk ne ar amā amijarē. ¹⁸ Me krāptī ne ar amā amijo āmra prā:m. Me kute amidjwýnhbito kính kadjy amijo āmra prā:m. Ba ne ba bir amimex kôt ar amā amijarēho amirítumrēx gar badjwý ima.

¹⁹ Me kwý ne me mrāmri bēn katikumrēx. Nām me ar awýr bōx ne ar amā amijarē gar arek me kabēn maro akrī. We ar akrā mex ne kam arek me bēn kati maro akrī. ²⁰ Dja me'ō bēn kati ar akwý apa 'amýn amiwýr ar ajo akēx gar arým kôt ar amijo aba. Ne kam ate akrān

arek me'ôja kabên maro akrī. Dja me'ô bën katikôt ar akwÿ anoo aknon ar abê mÿjjao prôt, gar kam ate akrân arek me'ôja kabên maro akrī. Me'ô ta dja ar akam amijo ra:x nâr ar akwÿ nobê tak ne. Gar kam ate akrân arek kabên maro akrī.

²¹ Ba ren badjwÿ ar amâ ibên tÿx gar ren ikabên ma. Nhy m be, kati. Ba ne ba ar amâ ibên tÿx kêt. Ba akrân-mâ ar akam ar iba gar kam arÿm amim, "Paur rerekre ne kajgo", anhÿro aba. Nhy m be, kati. Irerekre ne ikajgo kêt.

Me ta ne me amijã, "Jeju ne ijano ba bôx", anhÿro ba. Me amijo amra:n arîk ar amâ, "Ba ne ba iraxkumrêx." Nãm me ã ar amâ anhÿr ar o ba. Ba badjwÿ jakam ar amâ amimex jarê gar ama. Nã bãm ije ibên kati pyrâk ne ar amâ amirax jarê gar ama.

²² Djãm ar wãbêbit ne ebraga. Badjwÿ. Djãm ar wãbêbit ne idjaer. Badjwÿ ibê idjaer. Djãm ar wãbêbit ne Abraão tàmdjwÿ. Badjwÿ ibê Abraão tàmdjwÿ.

²³ Djãm ar wãbêbit ne Kritu nhô àpênh. Badjwÿ ibê Kritu nhô àpênhkumrêx ne o ar akrenh mex. Nã bãm ije ar amâ ibên kati pyrâk ne ar amâ amirax jarê. Nã bãm kum idjâpênh tÿxo ar akrenh mex ne.

Me kute mry kà punuo ikaprêprêk kume:xi. Ba te ije itakã akremã.

Ne kute ajte ibê ijê krãptîo ar akrenh mex ne.

Ne ajte bit kute ibînmã ijo baja krãptî: ba ityk pyma ar iba. Ga, ibê Kritu nhô àpênhkumrêxja pumû.

²⁴ Kamã ne apÿnh mebê idjaer djari ajte mry kà punuo ikaprêprêk kumex. Nãm me ikaprêprêk nhy m kam me ajte ikaprêprêk nhy m kam me ajte ikaprêprêk nhy m kam me ajte ikaprêprêk nhy m kam me ajte ikaprêprêk. Me kute ikaprêprêk kunîkôt ne me kute mrykà punuo itakã akre krãptî: kute 39 pyrâk.

²⁵ Nhy m kam me ajte kôo ititik ne. Nhy m kam me ajte kôo ititik ne. Nhy m kam me ajte kôo ititik ne.

Nhy m kam me ajte kute ibînmã këno ititi:k ne. Ga, ibê Kritu nhô àpênhkumrêxja pumû.

Ba kâkamdjwÿ, kà rûnhkam ngô raxbê pyka kêt kam iba nhy m ijã kà ja wadjà. Ne ajte ijã ja wadjà. Ne ajte ijã ja wadjà.

Ba ajte ngô raxkam wadjà ne pîã wajê:t ne ar iba:. Nhy m ijã akamât ne akati ba wabi.

²⁶ Nã bãm ar imrân h kume:x ne.

Nhy m kam ajte apÿnh ngô rûnh djarikam idjâr pyma: ne.

Nhy m apÿnh me àkînhî kute ijaêrbê ijo tÿm ne ijo bikên h pyma:.

Nhy m apÿnh mebê idjaerdjwÿ kute ijo bikên h pyma:.

Nhy m me bajtemdjwÿ kute ijo bikên h pyma:.

Apÿnh krîrax djarikam ar iba ne apÿnh kapôt kukrit djarikam ar iba ne ngô raxbê pyka kêt kam ar iba. Ja kunîkôt ne mÿjja kute ijo bikên h pyma: ne.

Nhy m me 'êx ne kute amijo Jeju mardjwÿ kute ijo bikên h pyma: Ga, ibê Kritu nhô àpênhkumrêxja pumû.

²⁷ Nã bãm idjâpênh pytidjwÿo iku'ên o amidjôm me:x ne.

Ne ajte inhôt kêt krãptî:.

Prãmmê kôrkam ne ba ajte ar iba.

Ije ajte amijajbur kumex.

Ajte imã kry n ikà kêt ne ar iba.

²⁸ Ikà krãkà'ã mÿjja ne ja.

Ba kam me kute amim Jeju marja ma:ro ikrî. Apÿnh me kute amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio ba djari ne ba kunîkôt me ma:ro ikrî. Ne me kwÿ'ã àpnhîx ne, ne akati kunîkôt mekam idjumar punu:re.

²⁹ Djãm mekam me'ô rerekre. Djãm kôt irerek kêt got? Kôt badjwÿ irerekre.

Dja me Metîndjwÿnhbê me'ôo akêx. Djãm o ingryk kêt got? O ingrykkumrêx. Nã bãm me ma:ro ikrî. Ga, Kritumã idjâpênhkumrêxja pumû.

³⁰ Me kwÿ ta kute amijã,

—Kritu ne ijano ba bôx, anhÿro baja djãm mrãmri ar kum àpênhkumrêx. Kon. Ga, Kritumã idjâpênho ije me akrenh mexja pumû. Dja ba ar amâ amimex'ã idjâ-jarên h prãm jabej arÿm ar amâ apÿnh itokry djari, apÿnh ikaprî djari'ã ar amâ ajarê. Kunî kôt irerekre. Ba ar amâ irerekredjwÿ 'ã ajarê gar ama.

³¹ Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Tîndjwÿnh kute imar. Jeju Bãm, mexti:re rã'ã: rã'ã ne. Tãmja ne kute imar. Ije amimex jarên h ne ijêxnhî kêt kôt kute imar.

³² Ba ajte ar amâ irerekre jarê gar ama. Krîraxbê Tamagu nhô bênjadjwÿrja bit kute ipa 'amÿnhmã. Bênjadjwÿr rax Areta ne Tamagu nhô bênjadjwÿr jamã nhÿ. Tamagu nhô bênjadjwÿr ô krãkamngôn h mã ijarê. Nhy m krîrax bu'ã pyka tÿx nhîpêx apÿnh ajkwa krekre djari. 'Ã ikator nhy m me kute ipa 'amÿnh kadjy nârâm ne me ibê kre kunî pytà. ³³ Nhy m me kute amim Jeju mar arÿm djudjêdjêo kaxnokai jakà 'ãpren kam inhÿr. Ne kam kÿjrûm krîrax nêje pyka tÿxja burûm imê. Kre krã'yrkôt burûm imên arÿm ijo ruw. Ba arÿm pykabê djan mã mebê ikaton iprôt ne. Be, djãm kam 'itÿx got? Kati. Ba ne ba irere:kre. Nhy m be, Metîndjwÿnhbit tÿ:x ne arÿm ipytã.

Kute kâjkwa pumûnh'ã amijarên h.

12 Djãm ije amikôt ar amâ amijarên ho iban kôt iraxmã? Kati. Kwãrîk wãnh rã'ã. Ba ar amâ mÿjja'ã ajarê. Me kute mÿjja pumûnh kêtja ba arÿm omû. Dja ba ar amâ 'ã ajarê. Bênjadjwÿr djwÿnh kute am-rêbê memã mÿjja jarên h kêt. Arÿm ne imã arê. Nãm imã arê ba arÿm kuma. Dja ba ar amâ 'ã ajarê gar ama.

² Ba amipumû. Ije amim Kritu markam amipumû. Nhy m kam Metîndjwÿnh arÿm amiwÿr ijo àbiro tã ba amipumûnh o tã. Nãm kâjkwa jan iby jan amû ja. 'ÿr ne ijo wabi, amiwÿr ijo wabi ba arÿm amipumû. Bãrãm inhîã got ijo wabi nâr kon ikadjwÿnhbit got o wabi. Kon, ije mar kêt. Metîndjwÿnh ta ne kute mar. Ba ije amipumûnhja'ã arÿm amex krãptî apêx. Amexbê 14 ne ijukri ajmã 'ã akre kute ne ijã apêx. ³ Bãrãm inhîã got ijo wabi nâr kon ikadjwÿnhbit got o wabi. Kon. Ije mar kêt.

⁴ Nã bãm amipumûnh o tã nhy m Metîndjwÿnh amiwÿr ô kâjkwa djwÿnhmã ijo wabi. Kâjkwa djwÿnh ne me:xkumrêx. Kam mÿjja punu kêt kumrêx. Metîndjwÿnh ô kâjkwa djwÿnhmã ijo wabi ba amipumû. Ne kam arÿm kam me kabên ma. Me kabên mexkumrêx.

Punu kêtumrêx. Ba kam te ije me kabên jarênhmă. Mexti:rekam te ije arênhmă. Pykakam me babêngôkre kabên'yr bôx kêt. Nhyam ta ibê uma, ije arênh kêtămă.

⁵ Be, tām ne ja. Ije amipumũnhja'ă dja ba ar amă amikôt amijarê. Djām ba ije ar amă amimex jarênhmă? Kati. Ba irerek mexi. Kam ne ba ar amă amikôt amijarê.

⁶ Nâr, ba ren ar amă amimex jarê djă ne ba ren ibên kati? Kati. Ba ren ibên kati kêtumrêx ne kam mrâmri ar amă amimex jarê. Ne ren katât amimex kôt ar amă amijarênhkumrêx nhyam ren me'ô arým ren ijo amra: ne. Nhyam be, kati. Irerekre'ă dja ba ar amă amijarê gar kam arým aje ipumũnh kôt ne aje ikabên mar kôt imar katât.

⁷ Ga, kute imă apýnh mýjja pumũnh kêtjao amirítja pumũ. Nām imă mýjja rũnho amirít. Ba ren kam 'ă amijo amra. Nhyam be, kati. Kam amijo idjămra kêt kadjy itokry djă ja iwýr bôx. Mrâmri itokry djă ja ne kute mrýnhî arek me ĩkam ku'ê nhyam me tokry pyrăk. Xatanaj imă itokry djă ja jano nhyam iwýr bôx ba arým itokry. ⁸ Kam, kute kubê ipytâr kadjy ba te Metĩndjwýnhmă amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw. Ne ajte te kum amijo a'uw.

⁹ Nhyam arým imă,

—Kati. Dja ga atokryja mar ră'ă ne. Be ga, me tokry ne kaprĩrekam rerekreja pumũ. Me te rerekre ba idjukaprĩn itýx puroo memă týx jangij. Gadjwý dja ba ajo djuw mex. Dja ga te atokry ne arerekre ba dja ba ajo djuw mex ga arým atýx.

Nām ă Metĩndjwýnh imă ane. Kam ba itokry ne irerekre ră'ă. Tām ne ba ije ar amă arênh prăm. Irerekre dja ba ar amă arê, me kunĩmă irerekre jarê. Kritu týxo itýx kadjy ije memă irerekre kôt amijarênh prăm.

¹⁰ Kam Kritumă idjâpênhkam mă ne ikute? Bir, apýnh irerek djari ne iwýr ban bôx. Nhyam apýnh me kwý imă akij. Nhyam apýnh itokry djari iwýr ban bôx. Nhyam apýnh me kwý ijo ajkê. Nhyam apýnh mýjja pyma djari ikam apôx. Te apýnh mýjja ikam apôx ne te irerekre ba kunĩkôt ikĩnh. Mýkam? Bir, dja ba ba irerekre nhyam Kritu arým imă týx jadja ba arým itýx ne.

Me kute kupa'ă Paur mar.

¹¹ Ije amimex kôt ar amă amijarênhkam kute ibên kati pyrăk. Mýkam ne ba amimex jarê? Bir, ar aje ikupa'ă ijarênhkam. Ar ga ne gar ikupa'ă abenmă kum,

—Djām Kritu ne Paur jano nhyam 'ă ujarênh tē? Kati. Kute anor kêt, ane. Ba kam amă amimex kôt amijarê. Ba amimex kôt amijarên kute ibên kati pyrăk. Ar ga ne ga ren ar abenmă kum,

—Mrâmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx nhyam gwaj bamă 'ă ujarênh ar ba, ane. Ga ren ar anen ba ren amimex kôt ar amă amijarênh kêt. Ar akam me'ô ar ta arĩk amijo 'êx ne kute ar amă,

—Kritu ne ijano ba ar amă idjujarênh ar iba, anhýr ne ta amijo raxo ba. Djām mrâmri ne ba we ar wă katêri irax? Kati. Ba ne ba ar wămê ije aben pyrăk ne ar katêri itêm kêtumrêx. Ne kam djām ba ne ba irax? Kati. Ba ne ba ikajgo. Nhyam be, mrâmri ne Kritu ijano ba 'ă idjujarênh ar iba.

¹² Amrêbê ne ba arek akrânămă ar akam mýjja pumũnh kêt nhipêxo iba. Ne apýnh me punu djari meo mex gar omũn arým Kritu raxmă akato. Ba ar akam mýjja rũnh nhipêxo iba gar amim,

—Mrâmri ne Kritu kute Paur janorkumrêx. Ga, Kritu kute anor kôt kute mýjja nhipêxja pumũ. Nă găm ar amrêbê ă amim ane. Mýkam ne gar jakam arým amim, —Kati. Kritu kute Paur janor kêt, ane?

¹³ Mýkam ne gar jakam arým amă ikĩnh kêt ne? Nă găm ar amim,

—Be, Paur kum me ikĩnh kêt. Nām kum me wăbit kĩnh. Kum apýnh me kute amim Jeju mar wăbit kĩnh. Kum apýnh kôt me ar aben pydjio ba djari wăbit kĩnh ne arým âpênh pân h mebê pi'ôk kaprĩ jamý. Nhyam be, gwaj bajbit ne kute gwaj babê pi'ôk kaprĩ jamýnh kêt. Nă găm ar ă amim ane. Djām mrâmri imă me wăbit kĩnh? Kati. Imă ar gadjwý kĩnh. Imă ar akĩnho aben pyrăk. Kwârĩk wănh gar ikam angyr kêt.

¹⁴ Ota, jakam ba arým ar awýr itêmămă. Arým ne ba ar akam tēn ajte ar akam tē. Ne jakam ajte ar akam itêmămă. Dja ba ar akam tēn bôx ne ajte idjâpên h pân h ar abê pi'ôk kaprĩ byr kêt. Djām ar anhô mýjja ne ba abej ne ar akam itêmămă? Kati. Imă ar anhô mýjja prăm kêt. Ar aje amim Jeju mar raxmă ne ba ar akam itêmămă. Ja ne ba imă kĩnh. Djām me kra ne kute bām kadjy mýjja atom ne adjwýr? Kati. Bām ne kute kra kadjy mýjja atom.

¹⁵ Ba ije ar abăm pyrăk dja ba ar akadjy apê:n prĩne ibê inhĩ kato. Ne kam ikaprĩ kêt. Ikĩnhbit. Ar ga dja gar te amă ikĩnh ngrire. Ba dja ba kâjmă imă ar akĩnh kamênho tēn mă ar akadjy apê. ¹⁶ Be, ar ga ne gar ima. Idjâpên h pân h ije ar abê pi'ôk kaprĩ jamýnh kêtja ma. Nhyam be, ar akam me'ô arĩk ar amă,

—Djām me kum prămja kadjy ne Paur kute ar abê pi'ôk kaprĩ jamýnh? Kati. Paur no týtikam ne arĩk ar amă 'êx ne ar anoo akno. Nām arým ar anhô pi'ôk kaprĩo aminhō, anhýro ba.

¹⁷ Be, amrêbê ba ar awýr ar ja jano nhyam ar awýr bôx. Ne kam arým ar abê pi'ôk kaprĩ byn arým imă o bôx. Djām kam ne ba arým o aminhō? Kati. ¹⁸ Nă bām ar ajă Xitumă karō. Gwaj bakamy jadjwý ba arkôt ano nhyam ikabên kôt ar arým ar awýr tēn bôx. Djām Xitu kute ar anhô pi'ôk kaprĩo aminhō? Djă ne atemă ibê kabên djin atemă ibê amijo tē? Kati. Ar ije imrănh katâto aben pyrăk gar arým ama.

¹⁹ Ar akwý ne gar aje abenmă kum,

—Be, Paur ar mrâmri gwaj bajo ajkê. Ga, ar kute aminêje gwaj bamă amijă àprârja ma, ane. Djă ne bar ar ajōo ajkê got bar ar amă amijă apră? Arkati. Bar tu amim Kritu markumrêx ne ar amă amijarê nhyam Metĩndjwýnh ta kute ar imar. Akmere âpnhĩre ar, djām ar ije amijo djuw mex kadjy ne bar ar akam apê? Kati. Ar gajbit bar ije ar ajo djuw mex kadjy ar akam apê. Ar ije ar amă arên h gar aje Kritu mar raxmă. Ja kadjy bar ar akam apê.

²⁰ Imă ar ajaxwe kêt prăm. Nok ren ar ajaxwe ba ren ar awýr bôx. Ar amă ne ba ikabên mexobit ikabên prăm. Ikabên ja ne gar amă kĩnh. Ne ba ren ar awýr

bôx ne ren ar amā ibēn tỳx ne. Ar amā ibēn tỳx karō ba amikukām pi'ôkkam ar amā ikabēn. Ga ren ar aje akabēno aben japanh prām ba ren ar awȳr bôx ne ren ar amā ibēn tỳx ne. Ga ren ar aje aben nhō mỳjja'ā an-gryk prām nār ren ar aje abenkam adjākṛē prām ba ren ar amā ibēn tỳx ne. Nār ga ren ar abenmā adjākjēr prām nār ren abenā akabēn punu ba ren ar amā ibēn tỳx ne. Nār ren ar aje aben kàxā abenbē aben kurē prām nār ren abēn kati prām nār ren abenmā adjākjēro abikarēr prām ba ren ar amā ibēn tỳx ne. Ar awȳr ibôx gar akrāptī ajaxwe ja'ō karō ne ba pi'ôkkam amikukām ar amā ikabēn ne.

²¹ Ga ren ar akwỳ ajaxwe prām rā'ā. Nār ren akwỳ ar aprō djwỳnh kupa'ā akurē aba prām rā'ā. Nār akwỳ amjēn djwỳnh kupa'ā akurē aba prām rā'ā. Nār ren akwỳ aje apijām kēttikam adjāpēnh punu prām rā'ā. Amrēbē ar akwỳ ā ajaxweo ane ba ar amā pi'ôk no'ôk ne. Ar amikam akaprīren wānh ajaxwemā anhirer ne aje akubyn Metīndjwỳnh'yr amijo akēx kēt karō ne ba amikukām pi'ôkkam ar amā ikabēn ne. Ba ren ar akam bôx nhym ren Metīndjwỳnh ar akam imā irerek jadjà ba ren ar akrāptīkam imȳr rax. Ar akam imȳr rax karō ne ba amikukām ar amā ikabēn ne.

Kute me kwỳbē axwe pyma.

13 Jakam ba arỳm ar awȳr itēmmā. Arỳm ba ar akam tēn ajte ar akam tē. Ne jakam ajte ar akam itēmmā. Be, amrēbē: Metīndjwỳnh me bakukāmāremā kum,

“Dja me'ō amijarēnh jabej. Gē ar amānhkrut nār ar amānhkrut ne ikjēkēt kabēn kōt memā arē. Ar kute kabēn mar kōt arē nhym me arỳm kuma.

Ar axikōt kabēnkam dja me ar kabēn man arỳm abenmā kum,

‘Mrāmri me'ōja kute amijarēnh nhym ar kute kabēn kōt arēnhkumrēx’, ane.

Dja me ā abenmā ane.”

Nām ā Metīndjwỳnh me bakukāmāremā ane. Ja dja gar amijā ama. ² Be, ōbē ne ba ar awȳr bôx. Ne kam ajte ar awȳr bôx ne ar abē ajaxwe pyma. Jakam ba ajte ar akàxā pi'ôkkam ar abē uma. Ja dja gar amijā aman ikabēn mar pydji. Amrēbē ar akwỳ ajaxwe jabej nār ajbir ar akwỳdjwỳ axwe jabej djām ije ar amā iprīmā? Kati. Dja ba bôx ne ar amā iprī kēt ne tu itỳx.

³ Gar akwỳ ijā,

—Goja mrāmri Paur Kritu kabēno kabēnkumrēx jabej bar goja kabēnkumrēxmā ikato, anhỹro aba. Ar aje ijā anhỹrkam dja ba bôx ne itỳx. Djām Kritu ar akam āpēnhkam rerekre? Kati. Ar akam tỳ:xi. ⁴ Mrāmri me kute pīte'y'ā nhōrkam memā amijo rerekre. Nām te memā amijo rerekren jakam Metīndjwỳnh 'itỳxkōt tīn ne ar ba. Ar badjwỳ ne bar kōt amijo irerekre. Ne te amijo irerekre dja bar bôx ne Kritu kōt itīn ne ar iban Metīndjwỳnh 'itỳxo ar akam itīn ne ar iba.

⁵ Djām bajbit ne gar aje imexkōt imā akatormā? Ar gadjwỳ dja gar amima:ro tēn amim akatorkumrēx ne amim,

—Djām mrāmri ije tu amim Kritu markumrēx? ane. Dja ga ā amikukjēro anen kam mrāmri ar aje tu amim markumrēx jabej amim,

—Nā ije mrāmri tu amim Kritu markumrēx, anen kam arỳm ja markumrēx. Aje tu amim markumrēxja markumrēx. Ja dja gar amim akatorkam ama. Kritu ne mrāmri ar akam yrkumrēx. Djām ar aje amikam ja mar kēt? Nār kon, ar ajō ga mrāmri amijo ajēx ne amijo Jeju mar jabej nhym kam mrāmri ar akam yr kēt.

⁶ Dja gar amiman arỳm ar badjwỳ ar iman amim,

—Mrāmri ne Paur ar kute Kritu markumrēx, ane. Ar aje amim ja jarēnh ne ba kam ama.

⁷ Jakam ne bar Metīndjwỳnhmā ar ajo a'uw ne kum,

—Dja ga meo djuw mex gē me axwe'ō kēt, ane. Mỳj kadjy dja gar ajaxwe kēt? Djām me kute ar akōt ar imar ne kute ar imā mex jarēnh kadjy? Kati. Godja me te ar ijā, “Paur ar ta ne amijo 'ēx ne amijo Jeju maro ba”, anhỹr rā'ā jabej. Kwārīk wānh rā'ā. Ar ba dja bar we amijo ijēx ne. Ar ga dja gar katāt ar amijo aban ajaxwe kēt. Ar ajaxwe kēt mā ne bar ar ajo Metīndjwỳnhmā a'uw.

⁸ Djām bar Metīndjwỳnh kabēn katāt kupa'ā amijo iba nhym kam arỳm kabēn katāt kēt? Kati. Metīndjwỳnh ta kabēn katāt rā'ā: rā'ā ne. Nhym be, kati. Bar katāt kabēn kōtbit amijo iba prām kumrēx. Nhym kam me arỳm ar ikōt Metīndjwỳnh kabēn katāt kumrēxmā kato.

⁹ Dja bar te memābit irerekre. Kwārīk wānh rā'ā. Ar ga dja gar Metīndjwỳnh kabēn kōt katāt ar amijo aban arỳm atỳx. Kōt atỳxkam ar ikīnhkumrēx. Prīne ar amex ja ne ar imā kīnhkumrēx.

¹⁰ Mỳj kadjy ne ba ar akàxā pi'ôkkam ā amikukām ar amā ikabēno ane? Bir, ba ren ar awȳr bôx ne ren ar amā ibēn tỳx. Bēnjadjwỳr djwỳnh kute ijā rax mēnh kōt ba ren ar amā ibēn tỳx. Ar amā ibēn tỳx karō ne ba ar akàxā ā amikukām ar amā ikabēno ane. Djām ije ar ajo ibikēnh kadjy ne ijā rax mē? Kati. Dja ba ar amā arē gar amim Jeju mar mexo amū amikamēn arỳm mar rax ne. Ja kadjy ne ijā rax mē.

Kute memā amikabēn mex jarēnh ino rer.

¹¹ Akmere āpnhĩre ar, ikabēno ino rer ne ja. Dja gar adjumar mex ne prīne Metīndjwỳnhmā amex. Ne prīne amijā ikabēnja ma. Ne axikōt ar akabēn ne abenmā akabēn mexo akabēn. Dja gar amijo ane nhym Metīndjwỳnh arỳm ar amē amijo kajkep. Kubē ne me kum aben jabē djā krō krax. Kubē ne me umar mex djā krō krax. Tām gēdja ar amē amijo kajkep.

¹² Dja gar amā aben jabēo amirīt kadjy aben pa krij ne aben tatak. ¹³ Amrē jakam Jeju nhō me ja kunī ne me amū ar amā kabēn mex jarē.

¹⁴ Gē Bēnjadjwỳr djwỳnhbē Jeju Kritu tu kum ar akunī kaprīn † ar ajo ba. Gē Metīndjwỳnh kum ar akunī jabēn ar ajo ba. Gē Metīndjwỳnh Karō ar akunī mē amijo kajkep ne ar ajo ba. Tām ne ja.

† Djām ar ga ne gar adjukaprī nhym pānh arỳm kum ar akaprī Kati. Ta ne tu kum ar akaprīkumrēx.

Garaxa

Paur ne pykabê Garaxakam me jamã pi'ók no'ók ne. Nãm arým pyka kunĩ'yr mrãnhkôt me'yr bôx ne memã Jeju jarê nhym me kwÿ arým tu amim markumrêx ne 'ã abeno akprõ. Nhym kam Paur arým mã me jadjwÿ'yr tẽ nhym tekrekam mebê idjaer kwÿ me'yr bôx ne memã kum,

—Djãm ar aje tu amim Jeju markambit Metĩndjwÿnh kute ar apytãr? Kati, dja gar prĩne Mõjdjê kukràdjãdjwÿ kôt ar amijo aban kam arým Metĩndjwÿnhmã amex, ane.

Nhym kam Paur memã kum,

—Arkati. Mrãmri ne me tu amim Jeju markumrêx nhym Metĩndjwÿnh arým memã axwe kêt jarê nhym me arým kum mex. Me ta ne me mÿjja kukràdjãkôt amijo bakôt Metĩndjwÿnhmã mex kêt. Mrãmri ne me tu amim markumrêx nhym Metĩndjwÿnh ukaprĩkôt arým memã axwe kêt jarê, ane.

Djã nãm ã Abraão Mõjdjê kukràdjãkôt amijo bao ane nhym Metĩndjwÿnh arým kum axwe kêt jarê? Kati, nãm tu Metĩndjwÿnh markumrêx ne arým Metĩndjwÿnhmã mex. Nhym amũ tũmrãm Mõjdjê katon memã kukràdjã jarê. Bir be, gwaj badjwÿ tu amim Jeju markumrêx ne arým kênhkam ar baba. Gwaj bajaxwe kute gwaj bate djê pyrãk ne gwaj babê Metĩndjwÿnh kurê. Nhym Metĩndjwÿnh arým bajaxwebê bapytã. Arým ne gwaj bate djê apêx. Mÿkam dja gwaj akubyn Mõjdjê kukràdjã tũmo amite djê ar o baba? Kati, Jeju kute gwaj bajãpre bõnhkam gwaj kênhkam ar babakam gwaj Jeju kukràdjã ny kôt amijo baba rã'ã. Nãm ã Paur memã anen ajte memã Jeju kute anor kôt memã amijarê. Tãm ne ja.

1 Ba ne ba ibê Paur. Djãm pykakam me'õ kajgo ne ijano? Nãr, djãm Metĩndjwÿnh ne me'õ kajgomã ijã karõ nhym ijano? Kati. Jeju Kritumẽ Bãmbê Metĩndjwÿnh ijano ba arkum idjãpênh iba. Jeju Kritu arým ty nhym Bãm akubyn o tĩn ne. ²Jeju kukwakam bakamydjwÿ ikôt dja bar wãm ar amã ikabên mex jarê. Pi'ók no'ókkam ar amã arê. Pykabê Garaxakam apÿnh ar aje amim Jeju mar ne kôt ar aben pydjio aba djãri ne ba ar amã ikabên mex jarê.

³Metĩndjwÿnhbê ne me Babãm. Ne Bẽnjadjwÿr djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩn † ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne. ⁴Jeju Kritu ne gwaj bakadjy amingã. Nãm gwaj bajaxwe pãnh ty. Me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja ne me axwe:. Mekôt bajaxwe kêt kadjy gwaj bapãnh ty. Kute kubê gwaj bapytãr kadjy gwaj bapãnh ty. Me Babãmbê Metĩndjwÿnh kute kum 'ã karõ kôt ne gwaj bapãnh ty. ⁵Metĩndjwÿnh ne ra:x ne uma:. Gê me aben djõ'ã memã Metĩndjwÿnh rax jarênh rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri, tãm ne ja.

Me memã Kritu kupa'ã ujarênh nhym mebê uma.

Mat 7.15; Ep 4.14; Kor 2.8; A Ped 2.1

⁶E kum, djãm ar ga ne gar ajaxwe kêt nhym Metĩndjwÿnh pãnh kum ar akaprĩn amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba? Kati. Ar ga ne gar ajaxwe: nhym ta kum ar akaprĩ. Kritu ar ajaxwe pãnh ty nhym kam Metĩndjwÿnh ta kum ar akaprĩn amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Nhym kam wãnh me kwÿ ar awÿr bôx ne arým 'êx ne ar amã we Kritu'ã ujarênh ny 'õdjwÿ jarê. Me wãnh ar amã arê gar arým ijaêrbê me'yr amijo akêx ne mekôt amijo abao dja. ⁷I:je. Djãm mrãmri ne me ar amã Kritu'ã

† Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.

ujarênh ny jarê? Kati. Nãm me arĩk ar anoo biknoro ba. Kritu kupa'ã ne me ar amã arênh ba.

⁸Arým ne bar kãj bê ar amã arê, katãt Kritu'ã ujarênh nykumrêx jarê gar arým amim ama. Nhym be, godja ar ijõ akubyn ar awÿr bôx ne ar amã Kritu kupa'ã ajte ujarênh ny 'õdjwÿ jarênh jabej gê Metĩndjwÿnh on pãnh o akno gê biknor rã'ã rã'ã ne. Nãr, godja kãjk-wakam kadjy mrãnh djwÿnh 'õ ar awÿr bôx ne ar amã kupa'ã ujarênh ny 'õdjwÿ jarênh jabej gê Metĩndjwÿnh on pãnh o akno gê biknor rã'ã: rã'ã ne. ⁹Bar ajte jakam ar amã arê gar ama. Arým ne bar katãt ar amã Kritu'ã ujarênh nykumrêx jarê gar amim ama. Nhym be, godja me'õ ar awÿr bôx ne ar amã Kritu kupa'ã ajte ujarênh ny 'õdjwÿ jarênh jabej gê Metĩndjwÿnh on pãnh o akno gê biknor rã'ã: rã'ã ne.

¹⁰Djãm me kum ikĩnhmã ne ba abej ar iba? Kati. Metĩndjwÿnh kum ikĩnh ne ba abej. Djãm ije meo kĩnh prãm got? Kati. Ne ba ren meo kĩnh prãm ba ren ibê Metĩndjwÿnh nhõ àpênhkumrêx kêt.

Jeju ta ne Paurmã amijarê.

A Kõ 1.12; Tex k 2.4

¹¹Akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã arê. Ije kãj bê ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênhja djãm me'õ ta ne amim ujarênh'ã karõn imã arê? Kati. ¹²Djãm me kute aben djõ'ã ujarênh ar baja ne me'õ imã arê ba o iba? Kati. Nãr, djãm me'õ kute prĩne ujarênh marja ne imã arê ba kuma? Kati. Jeju Kritu ta ne imã ujarênh ny jarê ba maro iba. Tãm ne ba jakam pi'ókkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arê.

¹³Arým ne me ar amã ijã ajarê gar ama. Amrêbê ne ba mebê idjaer kukràdjã kôt ar amijo iban Metĩndjwÿnh nhõ me ja kute amim Jeju maro ibikênh kumex.

Ne kam me kute amim Jeju mar kêt kadjy mebê Jeju kurên abenbê me ngrânho iba. ¹⁴ Ne mebê idjaermê ro'ã ijabatânha ije me kukràdjà maro me akrenh mexo tẽ. Ne me ikukãmãre kukràdjà tũm'ã ino tũ:x ne o iba.

¹⁵ Nhyam kam Metĩndjwũnh ta arũm kum ikĩnh ne kum ikaprĩ. Djãm ba ne ba imã kĩnh nhyam kum ikaprĩ? Kati. Ta ne tu kum ikaprĩn arũm amiwũr ijuw ne ijo ba. Adjàkamã inã tikkrekam ijẽtri ne Metĩndjwũnh amijo ipytã.

¹⁶ Ije kàj bê me bajtemmã 'ã idjujarẽnh kadjy arũm imã Krao amirĩt. Kute imã Krao amirĩtkam djã nã bãm o me'õ kumrẽx ma nhyam arũm imã arẽ ba õ'ã memã arẽnhõ iba? Kati. Kritu ta ne imã arẽ. ¹⁷ Nãr, djã ne ba krĩraxbê Djeruxarẽ kumrẽxmã tẽn bõx? Nãm Jeju ar ja kumrẽx janon kam badjwũ ijano ba kum idjãpẽnh ar iba. Djã nã bãm Jeju kute ar anor ja kumrẽx'ũr Djeruxarẽmã tẽn bõx nhyam ar imã kabẽn'õ jarẽ ba memã arẽnhõ iba? Kati. Ar'ũr Djeruxarẽkam itẽm kêt. Ate ne ba pykabê Arabijkam tẽ. Ba kam ajte akubyn krĩraxbê Tamagumã akẽx. Kritu ta ne imã kabẽn jarẽ ba memã arẽnhõ iba. Tãm ne ba jakam pi'õkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arẽ.

¹⁸ Nhyam kam ijã amex amãnhkrut ne ikjẽkêt apẽx. Kambit ne ba arũm Djeruxarẽ'ũr tẽ. Ije Pedru pumũnhmã 'ũr tẽ. Ne kam Pedru'ũr bõx ne ar iro'ã nhũ. Ar iro'ã nhũ: nhyam ar ijã akatibê 15bit apẽx ne. Djã ne ba kam idjãm 'iry got Pedru imã me kabẽn 'õ jarẽ ba memã arẽnhõ iba? Kati. ¹⁹ Djã ne ba kam Jeju kute ar anorja 'õdjwũ pumũ? Kati. Ije ar 'õ pumũnh kêt. Bẽn-jadjwũr djwũnh kamy axikõt katorja ne kubê Xijagu. Xi-jagubit ne ba omũ.

²⁰ Djã nã bãm ar amã ijẽx? Kati. Metĩndjwũnh kute imarkam ne ba mrãmri ar amã ikabẽnkumrẽx.

²¹ Ne kam Djeruxarẽ kurũm ikaton tẽ. Tẽ:n kajõnhkõt pykabê Xirijmẽ Xirxij'ũr tẽ. Tẽ:n kam arũm kam bõx.

²² Nhyam Djeruxarẽ bu'ã pykabê Djudêjakam apũnh me kute amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio ba djari me kute ipumũnh kêt rã'ã. ²³ Nhyam be, me kwũ ne me amũ memã ijarẽn memã kum,

—Paur kute me bajo bikẽnhõ ba ja ne arũm jakam kàj bê Kritu'ã memã ujarẽnh ar ba. Me kute Kritu kõt amijo bamã memã 'ã ujarẽnh ar ba. Me kute Kritu mar kêt kadjy ne Paur amrẽbê mebê Kritu kurẽo ba. Ne jakam arũm 'ã memã ujarẽnh ar ba. Nãm me ã ijarẽnhõ ane. ²⁴ Nhyam me arũm jabit man ikam Metĩndjwũnhmã mextire jarẽnhõ kumex. Be, djãm kam ne me'õ ikabẽn'ã imã karõ ba memã arẽnhõ iba? Kati. Kritubit ne imã arẽ ba arũm pi'õkkam wãm pykabê Garaxakam ar amã arẽ.

Pedru ar kute Paur kabẽn'ã aben mar.

Kar 15.4

2 Nã bãm ar iba: nhyam kam ijã amexbê 14 apẽx. Ba kam Banabekõt Djeruxarẽmã tẽ. Xitudjwũ ne ba o tẽ. ² Metĩndjwũnh ta ne imã 'ã karõ ba kabẽn kõt 'ũr tẽ. 'ũr tẽ:n kam arũm 'ũr bõx. Ne kam me krãptĩ kãxã me rũnh kumrẽxmẽ ro'ã akuprõ. Me kute amim Jeju mar rũnhmẽ ro'ã akuprõ. Memãbit ar rũnh pyrãkjamẽ ro'ã

akuprõ. Ne kam memã arẽ. Ije me bajtemmã Kritu'ã idjujarẽnh ny jarẽnhõ ibaja ne ba memã arẽ. Ne ba ren Djeruxarẽkam me krãptĩ kumrẽxmã arẽn ren kam te memã arẽ nhyam ren me kute imar kêt ne. Nhyam be, kati. Me krãptĩ kãxã ne ba me rũnh kumrẽxmã arẽ.

³ Nhyam Xitubê me bajtembê kreguja ikõt dja. Me ja ne me kute Mõjdjê kukràdjà kõt amijo ba kêt ne my nhinhu kã tã. Nãm Xitu ikõt dja. Nhyam me ta kute amijo 'ẽx ne kute amijo Jeju mar mexja ne me arũm apdjun mekõt wadjã. Bar Kritu Jeju kabẽn kõt idjumar mex ne ar ibamã nhyam me amim,

—Paur ar kute Mõjdjê kukràdjà kõt amijo ba katãt jabej ba ar omũ. Gẽdja ar kõt amijo ba kêt ba me kukràdjã'ã arkum apnê, ane. Ga, me ta te: kute Mõjdjê kukràdjã kõt amijo ba mexja pumũ. Ne te: Metĩndjwũnhmã amijo mexo ban umar punu. Ar idjumar punu ja kadjy ne me ã amim ar ijã ane. Ne kam te: kute Xitu my kã krã'ymã memã 'ã apnê. Djã ne me kute amim Jeju markam me rũnh ja ne mekõt kabẽn dji? Kati. Me mekõt kabẽn djir kêt ne kute,

—Gẽ ar Mõjdjê kukràdjã kõt amijo tẽn on Xitumã my kã ta, anhũr kêtumrẽx.

⁵ Djãm ar ba ne bar me ta kute amijo Jeju mar mexja kabẽn kõt Xitu my kã krãta? Kati. Bar me kabẽn kõt Mõjdjê kukràdjã kõt amijo itẽm kêtumrẽx. Mũkam? Bir, ne ba ren ar mekõt amijo tẽn my kã krãta gar ren ikõt Mõjdjê kukràdjã maro aban kõt ar amijo aba. Ne kam ren arũm Kritu kabẽn katãt mar kêt ne kõt amijo aba kêt. Amrẽbê ne bar ar amã katãt Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽ gar kõt ar amijo aba. Kõt amijo aba rã'ã kadjy ne bar me ja kõt amijo iba kêtumrẽx.

⁶ Nhyam be, memãbit ar kute rũnh pyrãk ja, me kute ar'ã abenmã kum,

—Amrẽbê ne ar gwaj bamã wan gwaj bajo ba. Gwaj bamã ne ar raxkumrẽx, anhũrja. Djãm me kute ar rũnh'ã abenmã anhũrkam djãm imã ar uma? Kati. Memãbit ne ar kute rũnh pyrãk. Nhyam be, Metĩndjwũnhmã ne ar ngri:ren kajgo. Bir be, Kritu ne imã kabẽn jarẽ. Djãm ijukri ne ar rũnh imã mũjja 'õdjwũ jarẽ ba kam memã arẽnhõ iba? Kati. Ar kute ijukri imã mũjja'õ jarẽnh kêtumrẽx. ⁷ Ne kam ar ipa krij ne ar itatakbit. Arũm ne ar kute imar ne ar abenmã kum,

—Be, mrãmri ne Metĩndjwũnh Paurmã kum, "Ga dja ga me bajtemmã Kritu'ã ujarẽnh ny jarẽ", anhũrkumrẽx. Nãm ar ã abenmã ane.

⁸ Metĩndjwũnh ne mebê idjaermã Pedru jano nhyam arũm memã Kritu'ã ajarẽ. Ga, me krãptĩ: arũm kute tu amim markumrẽxja pumũ. Metĩndjwũnh ajte badjwũ ijano ba me bajtemmã 'ã ajarẽ. Ga, me jadjwũ krãptĩ tu kute amim markumrẽxja pumũ. ⁹ Xijagumẽ Pedrubê Xepamẽ Djuãomẽ ne ar kumrẽx tũm. Ar memãbit rũnh. Ar ja ne ar amim,

—Mrãmri ne Metĩndjwũnh ta kum Paur kaprĩ:kumrẽx nhyam mrãmri arũm kõt kum àpẽnhkumrẽx, ane. Nãm ar anen arũm Banabemẽ bamẽ ar ipa krij ne ar itatak ne ar imã,

—Mrämri ar ga dja gar me bajtem'yr mrän memä 'ä ajarë. Nhy m be, ar ba dja bar mebê idjaer'yr mrän memä 'ä ajarë, ane. ¹⁰ Ne kam ar imä,

—Dja gar ar ikam me ö myjja kêt mar rä'ä, ane. Jabit ne ar ar imä arë. Ba kam arým ar kuman amü memä me arênho iba nhy m me arým memä myjjao atomo ba. Nã bã m ä Djeruxarëkam me maro anen arým pi'ökkam wãm pykabê Garaxakam ar amä arë.

Paur Pedrumä kabën ne.

¹¹ Bar kam krírxabê Äxikimä tën bôx ne kam dja. Nhy m kam Pedru nính tën kam Äxikikam ar iwýr bôx. Ba kam arým kuka kôn h kum ikabën ne. Arým Metíndjwýnh kabën kupa'ä kute amijo tëm kam ne ba kum ikabën ne.

¹² Mykam? Bir, amrêbê ne Pedru tu me bajtemmê ro'ä àkuro krí. Ar ba ne bar me bajtemmê ro'ä idjàkuro nhý nhy m Pedru mekmê ro'ä àkuro nhý. Nhy m kam me kwý Môjdjê kukràdjä'ä no týxja arým bôx. Xijagu kurüm ne me bôx. Me ja ne me memä kum,

—Dja me me bajtemmê ro'ä àkuro krín arým Môjdjê kukràdjä kupa'ä amijo tē. Nãm me ä memä anhýro ba. Me ja bôx nhy m Pedru arým me omü. Ne kam arým me bajtemmê ro'ä ö kwý krên krätan arým ate nhý. Me Môjdjê kukràdjä'ä no týxja, me my kà rên hneja, kute 'ä kum kabën karö ne Pedru ate nhý. Me ja kute kum,

—Kwãrík wãnh me bajtemmê ro'ä adjàkur kêt. Abê mebê idjaer. Môjdjê ne me bamä, “Kwãrík wãnh me bajtemmê ro'ä adjàkur kêt”, ane ga kam me ro'ä adjàkuro akrí, anhýr karö ne Pedru ate nhý.

¹³ Nhy m kam ar ikam mebê idjaer kuní Pedru kôt amijo môn ate ar ibê nhý. Nhy m kam Banabedjwý arým rerekre ne me umaje kôt amijo tën ate me bajtembê amijo tën ate ar ibê nhý.

¹⁴ Ba kam me omü. Kritu'ä ujarên h ny ne katàtkumrêx nhy m me arým kupa'ä amijo mö ba arým me omün arým Pedrumä ikabën ne. Me kuní nhípökri ne ba 'ä kum ikabën ne kum,

—E kum, ga ne ga arým me bajtem kôt ar amijo aban ajte. Ga arým mebê idjaer kukràdjäbê amijo akêx ne arým me bajtem kôt ar amijo aba. Mykam ne ga arým jakam ajte mebê idjaer kukràdjä kôt me kute amijo ba'ä me bajtemmä karö dja? Nã bã m ä Pedrumä ikabëno ane.

¹⁵ Ne kam ajte Pedru arkum,

—Mrämri me bakukãmãkjê kôt ne gu me babê idjaerkumrêx. Me baje me bajtem'ä abenmä kum, “Me axwe”, anhýro baba. Djãm me baje me wã kôt amijo baba got? Arkati. Me ba ne gu me babê idjaerkumrêx.

¹⁶ Djãm kam me kute Môjdjê kukràdjä kôt amijo bakam ne me mrämri axwe kêt? Kati. Me kute kukràdjä kôt amijo baja ne me te axwe kêt prãmje. Nhy m be, me tu kute amim Jeju Kritu markumrêx. Nhy m kambit arým memä axwe kêt jarë nhy m me kum axwe kêt. Tãm ne gwaj amrêbê kuma. Me bajtemja ne me tu amim Kritu markumrêx. Gwaj badjwý ne gwaj bajaxwe kêt kadjy tu amim Kritu Jeju markumrêx. Djãm gwaj bajaxwe kêt kadjy ne gwaj baje Môjdjê kukràdjä marn

kôt ar amijo baba? Kati. Kadjy ne gwaj tu amim Kritu markumrêx. Djãm pykakam me'ö ta axwe kêt prãm? Arkati. Me'ö ta kute Môjdjê kukràdjä marn kute kôt amijo bakam te: axwe kêt prãmje. Nã bã m ä Pedru arkum ane.

¹⁷ Ne kam ajte arkum,

—Me'ö ta ne te axwe kêt prãmje. Nhy m be, dja gwaj tu amim Kritu markumrêx ne arým bajaxwe kêt. Ne kam amim Kritu maro tē nhy m arým gwaj bamä bajaxweo amiríto tē gwaj arým amima. Gwaj baje amimarkam djãm gwaj baje me kwý kudjwa amim, “Ije amim Kritu kabën markôt ne ba ijaxwe”, anhýr mã? Arkati. Kritu kute me axwe'ä memä àpnên h kêt.

Kabënkôt me'ö axwe prãm kêtumrêx. ¹⁸ Be, amrêbê ne gwaj te: Môjdjê kukràdjä kôt bajaxwe kêt prãmje bajaxwe rä'ä ne. Nhy m be, jakam ba arým kubê amijo akêx. Kubê ije amijo akêxkam ba ren ar akudjwa ren akubyn Môjdjê kukràdjä'yr amijo akêx ne ren amim,

—Ba Môjdjê kukràdjä man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhýro iba. Djãm kam ba ren mrämri ijaxwe kêt? Arkati. Akubyn ije 'yr amijo akêxkam ba ren arým Metíndjwýnh kabën mar kêt ne kam ren kam amikrà ar o iba.

¹⁹ Amrêbê ne ba amim,

—Ba Môjdjê kukràdjä man kôt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhýro iba. Djãm kam mrämri ijaxwe kêt? Kati. Ijaxwe rä'ä. Ne kam arým Môjdjê kukràdjä ma. Amrêbê ne Môjdjê memä kum, “Dja me axwe arým pãnh ty”, ane. Tãm ne ba kuman kam ijaxwe man kam arým amim,

—Kati. Dja ba Môjdjê kukràdjä man kôt ar amijo iban te ijaxwe kêt prãmje, ane. Kam ne ba arým Môjdjê kukràdjä kôt ar amijo iba kêt. Ga, me arým tykkam kute kôt amijo ba kêtja pumü. Badjwý ije me tyk pyræk. Ne kam arým Metíndjwýnh kadjy itín ne ar iba.

²⁰ Ba ne ba Kritumê ro'ä píte'ykam ty. Ne kam ba itín ne ar iba kêt. Kritu ta ne ikam tín ne ar ba. Nã bã m ä amimaro ane. Ne kam inhí jakam itín ne ar iba jakam ne ba tu amim Metíndjwýnh kra markumrêx ar o iba. Ta ne kum ijabên ijaxwe pãnh ty. ²¹ Nãm Kritu ä kum ikaprí o ane. Djã nã bã m kubê ate ikrän Môjdjê kukràdjäbit mar 'äno dja? Djã nã bã m ijaxwe kêt mä kukràdjäbit man o Kritubê aptä? Kati. Ne ren me Môjdjê kukràdjä kôt ren axwe kêt nhy m ren kam Kritu me axwe pãnh tykja ren kajgokumrêx. Nhy m be, kati. Kritu kôtbit ne me axwe kêt. Nã bã m ä Pedru arkum anen ajte pi'ökkam wãm pykabê Garaxakam ar amä arë.

Me ta kute amijo mex kêt.

Ep 2.8; Pir 3.9; A Xim 1.9; Xit 3.5

3 Ar abê Garaxa ar, ar ano rere:kre. Mýj me'ö ne ar amä 'èx ne ar anoo akno? È, Metíndjwýnh kabën katàtkumrêx. Kabën kôt ar aje amijo aba kêt kadjy ne me ar anoo akno. Arým ne ba príne ar amä Kritu píte'y'ä jêt'ä ajarë gar príne ama. Nhy m kam me ar anoo akno. Ar ano rere:kre.

² Dja gar ar imä arë ba kuma. Djã nã gã m ar Môjdjê kukràdjä man kôt ar amijo aban kôt we ajaxwe kêt?

Djä nã gãm we ar ajaxwe kêt nhym Metĩndjwýnh Karõ arým ar awýr bõx ne ar ajo ba? Dja gar imã arẽ ba kuma. Kati. Nã gãm ar Kritu'ã idjujarẽnh man tu amim Kritu markumrẽx nhym Karõ arým ar awýr bõx. ³ Nã gãm ar Metĩndjwýnh Karõkõt amijo abamo krax. Djã nã gãm jakam Mõjdjê kukràdjã man kõt ar amijo aban aje kõt ga: we amijo amexmã.

⁴ Amrẽbê ar aje Kritu mar'ã ne me ar ajo bikẽnhõ ba gar arým kadjy atokry kumex ma. Godja gar jakam kubê amijo akẽx ne 'ã adjukanga jabej nhym arým kadjy ar atokry ja arým kajgo. Nhym be, kati. Ar aje mrãmri tu amim Kritu markumrẽx rã'ã jabej arým atokryja kajgo kêt. ⁵ Djã nã gãm ar Mõjdjê kukràdjã man kõt ar amijo aban kõt we ajaxwe kêt nhym kam Metĩndjwýnh arým ar amã Karõ jano nhym kam ar akam mýjja pumũnh kêt nhipẽx, ar akam apýnh me punuo mex? Kati. Nã gãm ar Kritu'ã idjujarẽnh man tu amim markumrẽx nhym arým kõt ar amã Karõ jano nhym kam arým ar akam apýnh mýjja pumũnh kêt nhipẽx.

⁶ Me bakukãmãre Abraõodjwý ne
 “tu amim Metĩndjwýnh markumrẽx nhym arým tu kum axwe kêt jarẽ.”

⁷ Kam, me kute tu amim Kritu markumrẽx, me ja kunĩ kute mrãmri ne Abraõo tãmdjwý pyrãk. Tãm dja gar ama. ⁸ Amrẽbê: ne Metĩndjwýnh amim,

“Dja me bajtem tu amim Kritu markumrẽx ba kam tu memã axwe kêt jarẽ nhym me arým axwe kêt.”
 Nãm ã amim anen kam kãj bê Abraõomã tãm jarẽ. Nhym me arým 'ã pi'õk no'õk ne. Mrãmri ne me kute tu amim Kritu markumrẽx nhym kute tu memã axwe kêt jarẽnh. Ja 'ã ne Abraõomã kum,

“Ga tu amim ikamnhĩxkumrẽx. Ba kam arým imã akaprĩ. Dja atãmdjwý akõt tu amim imarkumrẽx. Ba kam arým imã me kaprĩ. Dja apýnh me ba djãkam me bajtemdjwý akõt tu amim imarkumrẽx. Ba kam arým imã me adjwýnhdjwý kaprĩ”, ane.

⁹ Ga, me kute tu amim Kritu markumrẽxja Metĩndjwýnh arým kum me kaprĩja pumũ. Abraõo tu amim kamnhĩxkumrẽx nhym me kute kõt tu amim markumrẽxja Metĩndjwýnh arým kum me kaprĩ.

¹⁰ Be, me kute amim,
 —Dja ba Mõjdjê kukràdjã man kõt ar amijo iban arým ijaxwe kêt, anhýro baja. Me ja kunĩ'ã ne Metĩndjwýnh arým amim,

—Me wã dja ba me kanga nhym me arým me biknor tokry djãkam akuno, ane. Mýkam dja me kanga? Bir, amrẽbê Metĩndjwýnh me bakukãmãremã kum,

“Ga, Mõjdjê kukràdjã'ã pi'õk no'õkja pumũ. Godja me mar kêt ne katãt kunĩ:kõt amijo ba kêt jabej ba dja ba pãnh me kanga nhym me arým me biknor tokry djãkam akuno.”

Nãm Metĩndjwýnh ã me bakukãmãremã ane. Me bit kute kukràdjã kunĩkõt amijo baja, djãm kõt me axwe kêt mã? Kati. Nãm me te kute kukràdjã kunĩkõt amijo ba ne kam axwe rã'ã. Kam Metĩndjwýnh ta kabẽnkõt dja me ja kunĩ akuno. ¹¹ Nhym kam me ajte me bakukãmãremã kum,

“Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarẽnh nhym me arým kum mexja dja me tu amikajmã'ã markumrẽx ne arým tĩn ne ar ba”, ane.

Ga, Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarẽnhja pumũ. Me kute tu amim markumrẽx kambit ne kute memã axwe kêt jarẽnh. Kam me kute Mõjdjê kukràdjã marn kõt amijo baja te: axwe kêt prãmje. ¹² Nhym kam ajte pi'õkkam memã kum,

“Me kute Mõjdjê kukràdjã marn kõt amijo baja gẽ me prĩne kunĩkõt amijo ba mex”, ane.

Djãm pi'õkkam kabẽn jakam ne memã, me kute tu amim Metĩndjwýnh markumrẽx jarẽ? Kati. Kute arẽnh kêt kumrẽx. Nãm memã, kõt me kute amijo babit jarẽ.

¹³ Nhym be, Metĩndjwýnh ne memã Kritu jarẽ. Kritu arým pĩte'y'ã gwaj bajaxweo pãnh. Amrẽbê ne Metĩndjwýnh memã kum,

—Godja me Mõjdjê kukràdjã mar kêt ne katãt kukràdjã kunĩ: kõt amijo ba kêt, ba dja ba pãnh me kanga nhym me arým me biknor tokry djãkam akuno, ane. Tãm ne Metĩndjwýnh amrẽbê arẽ. Kam gwaj ba ne gwaj kõt amijo baba kêt ne bajaxwe:. Ga, gwaj bajaxwe pãnh Metĩndjwýnh bit kute gwaj bakangaja pumũ.

Nhym be, kati. Jakam Kritu arým gwaj bajaxweo pãnh. Gwaj bakadjy ne Kritu ta mãn axwe djwýnh pyrãk ne pĩte'ykam wajêt. Nhym kam Metĩndjwýnh arým kute kanga pyrãk nhym me biknor tokry djãkam biknor pyrãk. Nãm ã anen pĩte'ykam wajêt ne arým gwaj bajaxweo pãnh. Amrẽbê: ne Mõjdjê me bakukãmãremã kum,

“Me pĩã me anhõ nhym me arij. Nhym kam Metĩndjwýnh arým me kanga nhym me arým me biknor tokry djãkam akuno”, ane.

Ga, Kritu pĩte'ykam jêtkam Metĩndjwýnh kute kanga pyrãkja pumũ.

¹⁴ Kam, Jeju Kritu arým gwaj bajaxweo pãnh. Nhym kam Metĩndjwýnh arým me bajtemo djuw mex ne arým memã axwe kêt jarẽ. Tãm ne Abraõomã arẽ. Gwaj tu amim Kritu markumrẽx, nhym Metĩndjwýnh Karõ arým gwaj bawýr bõx. Amrẽbê kute gwaj bamã Karõ jarẽnhja arým gwaj bawýr bõx. Ja kadjy ne Kritu gwaj bajaxweo pãnh.

Metĩndjwýnh ne Abraõomã kabẽn pýnh ne arẽ.

Idja 6.13

¹⁵ Akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã pykakam me kukràdjã'õ jarẽ gar ama. Godja me'õ ar tu abenmã mýjja'õ jarẽnhkumrẽx. Nhym me rũnh arým 'ã pi'õk no'õkkumrẽx. Djãm kam ajte me'õ kute ijukri kabẽn 'õ jarẽnhmã? Nãr, djãm kam kute kabẽn 'õo bingrãnhmã? Arkati. Arým ne me tu 'ã pi'õk no'õk mãmdji.

¹⁶ Abraõomã ne Metĩndjwýnh apýnh mýjja jarẽn kam kum kabẽn pýnh ne arẽn kum,

—Dja ba ajo djuw mex ne atãmdjwýo djuw mex, ane. Djãm kute kabẽn jao bingrãnhmã? Kati. Djãm tãmdjwý krãpt'ã ne kum, “Dja ba atãmdjwýo djuw mex”, ane? Kati. Tãmdjwý pydji'ã ne kum arẽ. Tãmdjwý ja ne kubê Kritu.

¹⁷ Metĩndjwýnh ne amrëbê: tu Abraãomã tãmdjwýbê Krituja jarënhkumrëx. Nhyam kam tũ:mrãm, arým kute kum arënh'ã amexbê 430 apëxkam Môjdjëmã kukràdjã jarë. Djã ne kute Môjdjëmã me kukràdjã jarëho kabën tũm japa? Djã ne kute amrëbê: Abraãomã tãmdjwýbê Kritu jarënhja arým arënh kajgo? Arkati. Kute amrëbê: Abraãomã arënh kute mar tÿx rã'ã ne.

¹⁸ Djã ne me kute Môjdjê kukràdjã marn kôt amijo bakam axwe kêt ne ajte kute amim Kritu markam axwe kêt? Kati. Nhyam be, arým ne Metĩndjwýnh mrãmri tu Abraãomã tãmdjwý Kritu jarënhkumrëx nhyam amim tu markumrëx nhyam arým kum axwe kêt jarë.

¹⁹ Nhyam be, mÿj kadjy ne Metĩndjwýnh Môjdjëmã kukràdjã jarë? Bir, me kute amijaxwe mar ne kute kôt amim kator kadjy. Ja kadjy ne Môjdjëmã kukràdjã jarë. Me aben djô'ã abenmã arënh mō:.. Abenmã arënh mōr tãmtã arým tũmrãm Abraão tãmdjwý Kritu'ÿr o bōx. Me bakamingrãnyrekam Kritu arým katon ar ba. Nhyam kam me tu amim markumrëx nhyam Metĩndjwýnh arým memã axwe kêt jarë. Metĩndjwýnh ne Môjdjëmã kukràdjã jarë. Kadjy mrãnh djwýnh kumrëxmã ne arë nhyam arým amũ Môjdjëmã arë nhyam amũ memã arë. Nhyam kam me krãptĩ amipãnh Môjdjëmã amijarë nhyam amũ Metĩndjwýnhmã me arë. Nhyam be, djã nãm Metĩndjwýnh me'omã Kritu jarë nhyam arým amũ Abraãomã arë? Kati. Metĩndjwýnh pydji ne tu Abraão kuka kōnh djan kum tãmdjwýbê Kritu jarë.

²¹ Metĩndjwýnh ne Abraãomã apýnh mÿjja mex jarëh kum tãmdjwýbê Kritukôt axwe kêt jarë. Djã ne kam amikabën jao aknon kam memã kum,

—Dja ga me Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo aba. Ba kam arým me amã axwe kêt jarë, ane? Kati. Dja me Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo ban arým te axwe kêt prãmje ne Metĩndjwýnhkôt tĩn ne ar ba kêt. Ne ren me Môjdjê kukràdjã'õ man kôt ar amijo ban ren kam axwe kêt ne ren kam Metĩndjwýnh kôt tĩn ne ar ba nhyam Metĩndjwýnh ren kam memã kum,

—Dja ga me Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo aban kam ajaxwe kêt, ane.

²² Nhyam be, kati. Me'õ ta te axwe kêt prãmje. Metĩndjwýnh ne pi'õkkam me kunĩ kupãnhã memã axwe jarë. Mÿj kadjy ne me kunĩmã axwe jarë? Bir, me kute tu amim Jeju Kritu markumrëx kadjy. Dja me tu amim markumrëx nhyam Metĩndjwýnh arým memã axwe kêt jarë. Tãm ne amrëbê: me bakukãmãremã arënh pydji.

²³ Nhyam be, amrëbê me bakukãmãre kute tu amim Kritu markumrëx kêtri ne me Môjdjê kukràdjãkôt ar amijo ba. Me ta te: katormã ar amijo ba. Me kute mrãmri ne mebê ijëkam me ta te: katormã amijo ba pyrãk. Gwaj badjwý te bakatormã ari amijo baba. Nhyam kam tũmrãm me arým gwaj bamã Kritu'ã ajarë, gwaj arým tu amim markumrëx ne arým bakato. Bakaton arým gwaj ba ar baban bakĩnhkumrëx.

²⁴ Kam, Môjdjê kukràdjã ne kute me kra prĩre pumũnh djwýnh pyrãk. Me bakukãmãre ne me kute me kra prĩre pyrãk. Ne kam me omũnh djwýnh kôt ar amijo ba, Môjdjê kukràdjã kôt ar amijo ba nhyam mebê

tÿ:xi. Me kute aben djô'ã kôt amijo ba tãmtã nhyam kam tũmrãm arým Kritu me'ÿr bōx. Gwaj bawÿr bōx gwaj arým tu amim markumrëx nhyam arým tu gwaj bamã axwe kêt jarë. ²⁵ Gwaj arým tu amim Kritu markumrëx. Djãm kam gwaj baje akubyn Môjdjê kukràdjã'ÿr amijo akëx prãm? Kati. Arým me abatãnhkam djãm akubyn kute amipumũnh djwýnh prãm? Kati. Gwaj badjwý ne gwaj akubyn baje Môjdjê kukràdjã mar prãm kêt. Kritu ne gwaj tu amim markumrëx.

Mebê Metĩndjwýnh kra'ã ujarënh.

Dju r 1.12; Rô 8.14; Ep 1.5

²⁶ Ar akunĩ ne gar arým abê Metĩndjwýnh kra. Gar arým tu amim Kritu markumrëx ne arým abê Metĩndjwýnh kra. ²⁷ Me kute ngômã ar ajadjãr kunĩja, mÿj'ã ne ngômã ar ajadjãrja amijakre? Bir, Kritumë ne gar atypdji. 'Ã ne amijakre. Gar kam arým aje Kritu pyrãk. Kritubê Metĩndjwýnh Kra. Ar gadjwý ne gar Kritu kôt abê Metĩndjwýnh kra.

²⁸ Djãm kam dja gar ajô aben mÿr jabej memã kum, "Ibê idjaer", ane? Nãr, "Ibê me bajtembê kregu", ane? Nãr, gar ajô aben mÿr jabej memã kum,

—Nãm me ipa 'amÿ ba me kabënkôt kajgo ari idjãpënh tÿxo iban idjumar punu, ane? Nãr,

—Me kute ipa 'amÿnh kêt ba arek mekôt ar iban idjumar mex, ane? Nãr gar ajô aben mÿr jabej memã kum, "Imy", ane, nãr, "Ini", ane? Djãm aje amim Kritu markam aje aben mÿr jabej ã abenmã anhÿro abamã? Kati. Ar aje amim Kritu markam ne ar akunĩ abeno anhōbikwan apydji.i. ²⁹ Ne, ar abê Kritu nhōbikwakam Metĩndjwýnh arým ar ajo Abraão tãmdjwý. Kute ar anhingët Abraãomã kabën pÿnh ne arënhja kunĩ ne ajte ar amãdjwý arë. Dja gar arým Abãm nhō mÿjjao aminhō. Metĩndjwýnh nhō mÿjjao aminhō.

Metĩndjwýnh gwaj bajo kra.

4 Jakam ne ba ar amã arë, me abê Garaxakam me jamã arë, gar ama. Me kra prĩre ne me kute bãm nhō nêkrëx kunĩo bamã te o ane. Prĩrekam kute o ba kêt rã'ã. Nãm me kute bãm nhō àpënh kajgo pyrãk ne kajgo: ne. ² Nhyam kam me omũnh djwýnh me prĩre jamã mrãnh mex'ã karõn me omũnh ba nhyam me kam kôt amijo ba. Nãm me prĩre pumũnh djwýnh meo ba: nhyam me arým abatãnh ne. Nhyam me bãm kute õ akati jarënhja arým bōx nhyam kam me arým bãm nhō nêkrëxo aminhōn o ba.

³ Gwaj badjwý Kritu bōx kêtri ne gwaj baje me prĩre pyrãk. Gwaj baje me àpënh kajgo pyrãk ne gwaj bakajgo: ar baba. Nhyam me kute gwaj bamã pykakam me kukràdjã jarënh gwaj ajbit maro baba. Kute mrãmri ne me prĩre pumũnh djwýnh me prĩremã mrãnh mex'ã karõo ba nhyam me kute kôt amijo baja pyrãk. Gwaj badjwý gwaj pykakam me kukràdjãkôtbit amijo baba.

⁴ Nhyam be, kam arým õ akati bōx nhyam Metĩndjwýnh arým pykamã Kra jano nhyam me'õ nire kurũm kato. Katon arým Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo ba.

⁵ Mÿj kadjy ne Môjdjê kukràdjã man kôt ar amijo ba?

Bir, kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy. Gwaj te Môjdjê kukràdjãkõtbit amijo baban mã bajaxwe:. NhyM Kra arým gwaj bajaxweo pãnh nhyM kam Metĩndjwýnh arým gwaj bajo kra. Ja kadjy ne Kra arým ruw ne Môjdjê kukràdjã man kõt ar amijo ba.

⁶ Kute gwaj bajo krakam ne arým gwaj bamã Kra Karõ jano nhyM arým gwaj bakam nhýn gwaj bajo ba. Gwaj kam amikam Karõ ma nhyM arým gwaj bakad-jwýnhbê Metĩndjwýnhmã kum, "Aba, Aba", anhýro nhý. Me kabên djwýnhkam kum, "Aba, Aba", anhýro nhý. Me bakabênkam ne Karõ ren arên ren kum, "Djünwã, Djünwã", anhýro nhý. ⁷ Ga, me kute me pa 'amýnh nhyM me memã àpênh kajgo ar baja pumũ. Amrêbê ar gadjwý ne gar Môjdjê kukràdjã man kõt amijo aba kajgo. Ne jakam arým Môjdjê kukràdjã kõt amijo aba kêt. Kritu ar akadjy ty nhyM Metĩndjwýnh kute ar ajo krakam. Dja ar amã õ mýjja ngã gar o aba.

Me kute akubyn me kukràdjão ba prãm.

A Kõ 11.3; Kor 2.16; Ped k 1.14

⁸ Be, ar abê me bajtem ne gar amrêbê ar aje Metĩndjwýnhkumrêx mar kêt ne kõt amijo aba kêt. Apýnh mýjjaõ metĩndjwýnh karõ nhipêxjamã ne gar adjãpênh týx kajgoo aba. Djãm mrãmri ne kubê Metĩndjwýnhkumrêx? Arkati. Gar o aban aje mrãmri ne me pa 'amýnh nhyM me memã àpênh týx kajgoo ba ne te apõx prãmje ja pyrãk.

⁹ NhyM be, jakam ne gar arým aje Metĩndjwýnhkumrêx mar. Djãm ar ga ne gar amim mar? Kati. Ta kumrêx ne kute ar amarn arým ar amã amijo amirít gar kam kõt arým amim maro aba. Arým ar aje Metĩndjwýnhkumrêx mar jakam mýkam ne aje akubyn me kum Metĩndjwýnh kính kêtja kukràdjã marn kõt amijo aba prãm? Gar me kukràdjã kõt ar amijo aban te ajaxwe kêt prãmje. Kam ar arekre. Me kukràdjã kajgo. Dja gar kõt ar amijo aban arým aje mrãmri ne me pa 'amýnh nhyM me memã àpênh kajgo ba pyrãk.

¹⁰ Ar aje mýjja kajgo kadjy adjãpênh týx prãmkam ne gar apýnh akati krãptĩkam me kukràdjã man arým abenmã kum,

—Akati ja dja gwaj 'ã bano týx ne Môjdjê kukràdjã kõt bamex, anen ajte apýnh mytyrwý'ã abenmã kum,
—Mytyrwý ja dja gwaj 'ã bano týx ne me kukràdjã kõt bamex, anen ajte abenmã kum,

—Dja gwaj bãygogo djê pan ajte Môjdjê kõt akati ja ma, anen ajte abenmã kum,

—Dja gwaj amex ja'ã bano týx ne Môjdjê kukràdjã kõt bamex, ane. Dji:jãk. Djãm me kukràdjã kajgoja krãre got? Djãm ar aje ã amijo anhýrkam Metĩndjwýnh kute ar amã ajaxwe kêt jarênh gar kum amex got?

¹¹ Amrêbê ba me abê Garaxakam Kritu jarênhõ iban idjãpênh kume:x. Ar akam idjãpênh kajgo gar aje Kritu mar kajgo karõ ne ba ar ajã idjãpnhĩx ne axwe idjumar ne.

¹² Akmere, àpnhĩre ar, on ar ikudjwa. Ba ne ba ije ar apyrãk. Djãm ba ne gar ijo ajkê, ba ar amã ikabên? Kati. ¹³ NhyM be, amrêbê ije ar amã Kritu'ã ujarênh ny jarênh kutewa. Kamã ne ba ikanên ar amã Kritu'ã ajarê

gar ama. ¹⁴ Nãm itokry te ijo ba djãm kam ne gar amã ikurên ikanga? Kati. Nã gãm ar prĩne imar mex. Nã gãm ar ijo Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh pyrãk nãr ijo Kritu Jeju pyrãk ne ar amã ikĩ:nh ne. ¹⁵ Ba ino kanê: gar te aje ikadjy ano kadjãr ne pãnh imã ano jadjãr ba ikanê kêtã. Ba ne ba 'ã ar apumũn arým ar amã arê. Ar amã ikĩnh. Mýj ne gar arým jakam amijon? ¹⁶ Djãm ije katãt ar amã Metĩndjwýnh kabên jarênhkam gar arým ijo akurê djwýnh?

¹⁷ Be, wãkam me'õ ar kute amiwýr ar ajo akêxmã àpênh kume:xo ba. Djãm me kute ar ajo mex kadjy? Kati. Me kute ar abê ikurêãm. Dja me ar abê ikurê gar kam arým mekõt ar amijo aban arým me kukràdjã'ã ano týx ne ar o aba. Ja kadjy ne me ar abê ar ikurêõ ba.

¹⁸ Ne ren me kute ar ajo mexmã àpênh kumex ne ren kam mrãmri mexkumrêx. Ar akam idjãmkam ne me ren ar ajo mexmã àpênh kumex ne ren ajbubê itýmkamdjwý ren ar ajo mexmã àpênh kumex ne kam ren mrãmri mexkumrêx. NhyM be, kati. Me kute ar abê ikurê kadjy ne me àpênh kumex.

¹⁹ Ba ne ba imã ar ajabê:ê kute mrãmri ne me kum kra prĩre jabêja pyrãk. Ije me'õ nire kra àkam umar punure pyrãk ne ar akam idjumar punu:re. Me'õja amijo 'êx ne Kritu kupa'ã ar amã arê ba ar ama:ro iba. Nok gar ren kabên man Kritu kupa'ã amijo tẽ. Ga, me prĩre kute nã tikkrekam aminhipêxo baja pumũ. Nãm aminhipêxo ba:n arým prĩne aminhipêx nhinomã kumê. Ar gadjwý. Dja gar prĩne Kritu kõt amexo amũ amikamênho tẽ. Amikamênho tẽ:n kam arým prĩne Kritu mexo amex. Tãm ne ba imã kính. Nã bãm ar ama:ro iba. ²⁰ Ar awýr ibõx prãmkam ne ba dja. Ne ba ren inhýtã ar awýr bõx. Djã ne ba ren kam ar amã ibên týx? Kati. Kam ne ba ren ar amã ibên rerekbito ikabên. NhyM be, kati. Amybým ne ba axwe ar akam idjumar ne.

Agaremê Xara'ã ujarênh.

²¹ Dja gar jakam imã arê. Ar aje Môjdjê kukràdjã marn kõt amijo aba prãmja mýkam ne gar amikadjy kukràdjã kunĩ mar kêt? ²² Ba ar amã kukràdjã jarê gar ama. Môjdjê ne kute 'ã pi'õk no'õkkam memã Abraão kra amãnhkrut'ã ajarê. Kra ja ne Abraão õ àpênh kajgobê Agaremã kudji. Agare ne kubê me pardja. Nãm Abraãoãm àpênh kajgobit ar ban umar punure. Õ àpênh kajgo jamã ne kra ja dji. NhyM be, prõ djwýnhbê Xaramã ne kra djwýnhja dji. Prõ ja ne kubê me pardja kêt ne ta arek mekõt ar ban umar mex.

²³ NhyM kam Abraão ta ne Xara kute kum arênhkõt me pardjamã kra ja dji nhyM kumrêx ruw. NhyM be prõ djwýnhmã kute kra djwýnh djirja ne Metĩndjwýnh kabênkõt. Metĩndjwýnh ta kute kum kra jarênh kõt ne Abraão arým prõbê Xaramã kudji. Kute kum, "Dja akra'õ amirít", anhýr kõt arým kum kudji. Xara kubê me pardja kêt ne ta arek mekõt ar ban umar mexkumrêxjamã ne kudji nhyM kam ruw.

²⁴ Mýkam ne ba ar amã ar nire abenkõt kra rwýkja'ã ajarê? Mýj'ã ne ar nireja amijakre? Bir, ar amãnhkrut Metĩndjwýnh kabên amãnhkrut'ã amijakre.

Ba ar amã kabën jarë gar ama. Metĩndjwýnh kute Abraãomã kabën jarënhkam ne kum Kritu jarë. Kritu'ã ne Xara amijakre. Nhyim be, Mõjdjê kukràdjã'ã ne Agare amijakre. Be, kabën amãnhkrut ne ja. 'Ã ne ar nire amãnhkrut amijakre. Metĩndjwýnh ne krãnhbê Xinajkam Mõjdjê mã me kukràdjã jarë. Me kukràdjã kôt ne me àpênh tỳx kajgobit ar ban te axwe kêt prãmje. Krãnhbê Xinaj'ã ne Agare amijakre. Agare ne kubê me pardja ne Abraãomã àpênh tỳx kajgobit ar ba.

²⁵ Agare'ã ne krãnhbê Xinaj amijakre. Pykabê Arabijkam ne krãnhbê Xinaj. Nhyim kam Xinaj'ã ne pykakam krĩraxbê Djeruxarêja amijakre. Djeruxarê jakam me ar ba ne me kute Mõjdjê kukràdjãbit mar. Me kute Mõjdjê kukràdjãbit mar ne me àpênh tỳx kajgobit ar ban te axwe kêt prãmje.

²⁶ Nhyim be, me kute amim Kritu mar ne me kãjkwakam Djeruxarêkam ar ba. Me ja ne me kute Mõjdjê kukràdjã marn kute kôt amijo baja kangan Kritubit kôt ar amijo ba. Kôt ar amijo ban kubê me pardja kêt ne ta arỳm arek mekôt ar ban umar mex ne. Kãjkwakam Djeruxarê ne kute me banã pyrãk.

²⁷ Ga, Metĩndjwýnh amrêbê: kute me bakukãmãremã kabën jarënh nhyim me arỳm kute 'ã pi'òk no'òkja pumũ. Nãm Metĩndjwýnh tu krĩraxbê Djeruxarê mã kabën jarë. Nãm tu kum,

“Ga te akra prãmje ne akra kêtumrêxja on akĩnh. Aje akra à mar kêtja on tu adjãmra tỳx kaba.

Djãm mrãmri akra kêt ne ar abamã, amjên kute akangakam akra kêt ne ar abamã? Kati. Dja me arỳm mjênja te akurãm kra krãptĩ ga dja ga akra krãptĩo me akrenh mex ne.”

Nãm ã kãjkwakam krĩraxbê Djeruxarêjamã ane. Ga, kãjkwakam krĩraxbê Djeruxarê kute mrãmri ne gwaj bakunĩ nã pyrãkja pumũ. Arỳm gwaj bakràptĩn tu amim Kritu markumrêx nhyim Metĩndjwýnh arỳm tu gwaj bamã axwe kêt jarë.

²⁸ Ga, Metĩndjwýnh kute Abraãomã kum, “Dja akra amirĩt”, anhýrja pumũ. Nhyim kam kute kum arënh kôt arỳm Idjak kato. Ar gadjwý ne gar aje Idjak pyrãk. Mỳkam? Bir, Metĩndjwýnh ne ar amã,

—Dja gar tu amim Kritu markumrêx. Ba kam arỳm ar amã axwe kêt jarënh arỳm ar ajo ikra, ane. Gar kam arỳm tu amim markumrêx nhyim kute ar amã arënh kôt arỳm ar ajo kra. Kute Abraãomã arënh kôt ne arỳm kra Idjak kato. Ar gadjwý kute ar amã arënh kôt ne arỳm ar amã axwe kêt jarënh arỳm ar ajo kra.

²⁹ Nhyim be, amrêbê: Imaêr kum Idjak kurêo ba. Metĩndjwýnh Karõ kabën kôt ne Abraõo arỳm kra Idjak dji nhyim katon ar ba nhyim Imaêr kum kurêo ba. Abraõo ta ne Imaêr dji nhyim arỳm kum kamybê Idjak kurêo ba. Nãm ã akati jakam me kum gwaj bakurêo ane. Me kute amim,

—Dja ba Mõjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arỳm ijaxwe kêt, anhýro baja. Me ja ne me kum gwaj bakurê. Kum gwaj baje amim Kritu marja kurêo ba. Gwaj baje amim Kritu mar ne gwaj amim,

—Dja ba tu amim Kritu markumrêx nhyim Metĩndjwýnh arỳm imã ijaxwe kêt jarë, anhýro baba. Gwaj anhýro baba nhyim me arỳm kum gwaj bakurêo ba.

³⁰ Nhyim kam mỳj ne amrêbê: me bakukãmãre arê nhyim me'ã pi'òk no'òk ne? Bir, Xarabê me pardja kêtja ne Agare'ã Abraãomã kabën ne kum,

“Djãm gu banhõ àpênh kajgo kraja kute ikra kôt anhõ mỳjjao aminhõ mã? Amýrbê kute o aminhõ mã?

Kati. Ikrabit dja anhõ mỳjjao aminhõ. On ikra nêje bõm Agaremê kra ar amê.”

Nãm ã Xara Abraãomã ane. ³¹ Ar tãm 'ã dja gwaj amijakren amima. Me kute amim,

—Ba Mõjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban ijaxwe kêt, anhýrja ne me te axwe kêt prãmje. Nãm me me pardja kra'ã amijakre ne àpênh kajgo ar ba. Dja me Metĩndjwýnh nhõ mỳjjao aminhõ kêt ne axwe rã'ã. Nhyim be, gwaj ba ne gwaj tu amim Kritu markumrêx nhyim Metĩndjwýnh arỳm tu gwaj bamã axwe kêt jarë gwaj arỳm kum bajaxwe kêt. Gwaj ba ne gwaj me pardja kêt kra'ã amijakre ne kam Metĩndjwýnh nhõ mỳjjao aminhõ.

Pykakam me kute kukràdjã kajgo kôt amijo ba nêje me akre.

Rõ 3.21; Kor 2.20

5 Gwaj ba: arek mekôt ar baban badjumar mex kadjy ne Kritu arỳm gwaj bapytã. Ga, mryti kute jênh pytĩ tur ne kute o baja pumũ. Gwaj badjwý amrêbê: gwaj pykakam me kukràdjã kôt badjãpênh tỳx kajgobit ar baba. Kam ne gwaj badjumar punu:re. Nhyim Kritu arỳm gwaj bapytã gwaj arỳm me kukràdjã kôt badjãpênh kêt. Gwaj ba ne gwaj Kritukôt arek ar baban badjumar mex. Arỳm Kritu kôt badjumar mexkam kwãrĩk wãnh Mõjdjê kukràdjã'yr amijo akêx kêt ne kôt amijo aba kêt. Dja ga kôt ar amijo aban arỳm akaprĩ:re kute mrãmri ne mry jênh pytĩkam kaprĩ pyrãk. Gê me te: kukràdjã'ã ar amã karõ gar arek mebê dja. Kritu kôt dja gar adjãm tỳx.

² Ba ibê Paur ne ba me abê Garaxamã arê. Godja gar aje memã kum,

—Ajrã. Mõjdjê kukràdjã kôt imy nhinhu kã krãta. Dja ba kôt ijaxwe kêt, anhýr jabej nhyim me amy kã nhinhu krãta gar kam arỳm aje Kritu mar kajgo. ³ Ba ajte mrãmri me kunĩmã arënhkumrêx. Metĩndjwýnh ne arỳm me my kã rênhamã kute prĩne Mõjdjê kukràdjã kunĩ kôt amijo bamã memã arê.

⁴ Ar ajõ ar aje amim,

—Ba Mõjdjê kukràdjã man kôt ar amijo iban arỳm ijaxwe kêt, anhýr. Ar aje amim anhýrkam aje Kritu mar kajgo. Nhyim kam Metĩndjwýnh kum ar akaprĩ kêt ne arỳm ar amã axwe jarë. Ar ga ne gar Kritu bê amijo akêx.

⁵ Nhyim be, gwaj ba ne gwaj arỳm tu amim Kritu markumrêx. Nhyim kam Metĩndjwýnh arỳm Karõ kôt gwaj bajo mex. Dja Karõ gwaj bajo ban arỳm gwaj bajo mex gwaj kam bakunĩ bajaxwe kêt. Tãm ne gwaj tu amiwýr kamnhĩxkumrêx. ⁶ Be, Kritu kôt gwaj baje amijo babakam djãm Metĩndjwýnh kute gwaj bamy kã

rênh mar? Nâr djâm kute gwaj bamy kâ tâ mar? Kati. Ja ne kum kajgokumrêx. Nhyim be, gwaj baje tu amim Kritu markumrêxkam. Kambit ne gwaj mrâmri kum bakajgo kêtumrêx ne kum bajaxwe kêt. Ne baje tu amim markumrêxkam arým bamã me abêkumrêx.

⁷ Amrêbê ne gar aje mrâmri ne me rer djwýnh prôt mex pyrâk. Ne katât Kritu kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêtumrêx. Mýj me'õ ne ar abê aptà? Gar kabên katât man kôt ar amijo aba nhyim ar abê aptà?

⁸ Djâm Metîndjwýnh kute amiwýr ar ajwýr djwýnh ta ne ar abê aptà? Djâm ta ne Môjdjê kukràdjã ar amã karôn o ar abê aptà? Kati. Atemã me'õ.

⁹ Ga, me kute djwýkam igot djã kryre rênhja pumũ. Nhyim kam arým djwý djôm mē amrà. Ar gadjwý ne me ngrêre ar amã 'ã karõo dja. Dja me arek ar amã 'ã karõo dja: nhyim me kabên ar anhĩ kunĩ mē amràn arým me'ýr ar ajo akêx gar arým mekôt ar amijo aba.

¹⁰ Nhyim be, arým ne gar aje ikabên ja markam ba tu amim ar akamnhixkumrêx ne amim,

—Kati. Jakam dja ar ikabên man Kritu kôtbit amijo ba, ane. Nhyim be, me'õ ja kute Môjdjê kukràdjã ar amã karôn ar amã kaprĩ jadjãrja gêdja Metîndjwýnh arým kum axwe pãnh jarê.

¹¹ Nhyim me we ar amã,

—Paurdjwý ne me my kâ rênh'ã memã àpnêho ba, anhýro ba. Djâm mrâmri me kabên? Kati. Ba ne ba kàb bê memã kum,

—Kritu ne píte'ykam ty. Dja ga me tu amim markumrêx, nhyim Metîndjwýnh arým tu me amã axwe kêt jarê ga me kum ajaxwe kêt, anhýro iba. Ne ba ren iby ajte memã kum,

—Gê me me amy kâ rênh gê kam arým Metîndjwýnh me amã axwe kêt jarê, anhýro iba nhyim ren me kum ikurê kêt. Nhyim be, kati. Nã bãm memã kum,

—Kritu ne píte'ykam ty. Dja ga me tu amim markumrêx nhyim Metîndjwýnh arým tu me amã axwe kêt jarê, anhýro iba. Jabit ne ba memã arê. Ne kam ije me my kâ rênh'ã memã karõ kêt. Kam ne me arým ijo bikêho ba. ¹² Be, me kute ar amy kâ rênh'ã ar amã karôn ar amã kaprĩ jadjãrja ren ta ã amijo bikêho ane.

Me kute Metîndjwýnh Karõ mar'ã memã karõ.

Idja 13.3; Ped k 1.22; Dju k 3.11

¹³ Kam, akmere àpnhĩre ar, djâm ar aje Môjdjê kukràdjã marn kôt amijo aban ar akaprĩmã ne Metîndjwýnh amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba? Kati. Ar adjumar mex ne arek mekôt ar abamã. Ja kadjy ne Metîndjwýnh amiwýr ar ajo akêx. Ar aje Môjdjê kukràdjã kôt amijo aba kêt ne arek mekôt ar abakam djâm kam arým tu ajaxwemã? Djâm aje amidjwýnhbito kĩnh kadjy tu ajaxwemã? Kati. Kwãrĩk wãnh ajaxwe kêt. Arým aje Môjdjê kukràdjã mar kêt ne arek mekôt ar abakam dja gar amã aben jabên abenmã apê.

¹⁴ Mýkam? Bir, Metîndjwýnh ne memã kum,

“Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrâmri ne ga me amã amijabêja pyrâk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane”, ane.

Dja gar Metîndjwýnh kabênja pydjibit man kôt ar amijo aban arým Môjdjê kukràdjã kunĩ man kôt amijo aba. Mrâmri ar amã me abêkam ne gar tu Metîndjwýnhmã amexkumrêx.

¹⁵ Nâr kon dja gar amã aben kurêo aba mýj dja kam akute? Ga, ropre kute aben kamjãnh ne kute abeno apêxo baja pumũ. Ar gadjwý dja gar amã aben kurê tãmtã ĩ arým aben bê akunĩ ajmã.

¹⁶ Gwaj ba, bamã amidjwýnhbito kĩnh prãm ne kôt arým bajaxwe prãm. Nhyim be, dja gar amim Metîndjwýnh Karõ man mã kôt ar amijo aban kam arým kôt ajmã akute kêt ne katât amijo aba.

¹⁷ Djâm ar ga ne gar Metîndjwýnhmã ajaxwe kêt? Kati. Gwaj ba ne gwaj bajaxwe prãm ne amim, “Ba amidjwýnhbito kĩnh”, anhýro baba. Nhyim kam Metîndjwýnh Karõ mã gwaj bamã,

—Kati. Kwãrĩk wãnh, anen ã akubyn gwaj banêo ane. Karõ mã akubyn gwaj banê gwaj ba bajaxwemã mã amim, “Ba amidjwýnhbito kĩnh”, anhýro baba. Gwaj mã bakabêno Metîndjwýnh Karõ japanho baba. Nhyim ta mã akubyn gwaj banêo ba. Kam ar ga ne gar te ga: ajaxwe kêt prãmje.

¹⁸ Nhyim be, ar ga dja gar amim Metîndjwýnh Karõ man mã kôt ar amijo aba nhyim kam ta arým katât ar ajo ba. Dja gar amim Karõ maro aba:n arým amã Môjdjê kukràdjã maro aba prãm kêtumrêx.

Me kute amidjwýnhbito kĩnh prãmkam apýnh axwe djãri 'ã ujarênh ne ja.

¹⁹ Me kute amidjwýnhbito kĩnh prãmkam ne me apýnh mýjjao ban kôt axwe. Me kute apýnh mýjjao baja ne me kunĩ kute mar.

Nãm me mebê prõo akĩ, mjêno akĩ.

Ne ajte ari prõ, mjên kupa'ã kurê ba.

Ne ajte kute abenbê me kupêho amijo àpnuo ba.

Ne ajte amijo àpnu me:x ne.

Me kute amidjwýnh kĩnh prãmkam kute mýjjao ba ne ja.

²⁰ Ne ajte mýjjao metîndjwýnh karõ nhipêxmã amijarêho ba.

Ne ajte ta apýnh mýjja maro amiptàn arým amijo wajangao ba.

Ne ajte kum me kurêo ba.

Ne ajte axikôt kabên kêt ne abenã kabên ba.

Ne ajte me õ mýjja pro'ã ngryk ba.

Ne ajte kute amijã ngryk nê kêt ne tu ngryk ba.

Ne ajte kute amidjwýnhbit markam amijo rax pytãro ba.

Ne ajte kute amiwýr meo akêx prãmje aben bê me kurêo ba.

Ne ajte apýnh mýj kukràdjã'ã no tỳx ne kam mýr jabej apýnh me kwý djãri kôt bikprõnh ba.

Me kute amidjwýnhbito kĩnh prãmkam kute mýjjao ba ne ja.

²¹ Ne ajte te kute me urãk prãmje ngryk ba.

Ne ajte aben paro ba.

Ne ajte kadjwati kangôkam † bibãnh ba.

Ne ajte apýnh mýjja punukam aben tỳx jabejo ba.

Be, apŷnh mŷjja kute ja pyrək rā'ā. Me kute amidjwŷnhbito kŷnh prām kam kute mŷjjao ba ne ja. Dja Metŷndjwŷnh ĩ ō me ja kunĭo ba. Djām kam kute me jao bamā? Me kute mŷjja jao ba, djām kute meo bamā? Kati. Dja me ja wānh me biknor tokry djākam akuno. Tām ne ba amrēbē ar amā arēn ajte jakam ar amā arē.

Metŷndjwŷnh Karō kute meo bakam me kute amijo ba mex.

²² Nhy m be, dja Metŷndjwŷnh Karō ta ar ajo ba. Gar arŷm ō'ā amā me abē.

Ne ajte akŷnh tire.

Ne ajte adjumar mex.

Ne ajte memā ano kator kēt ne amijamār 'iry.

Dja Karō ta ar ajo ba gar ajte ō'ā memā aprĭ.

Ne ajte anhōdjānh.

Ne ajte katāt Metŷndjwŷnh kabēn man kōt ar amijo aban 'ā adjukanga kēt.

²³ Ne ajte akabōt katin ar aba.

Ne ajte amijaxwe kēt kadjy amijāno dja.

Dja Karō ta ar ajo ba gar arŷm ā amijo anen kam Metŷndjwŷnh kōt amijo aba mexkumrēx nhy m arŷm ar akam kŷnhkumrēx ne ar amā ar akatātkumrēx jarē.

²⁴ Kritu kute gwaj bajo aminhōkam gwaj arŷm bamā bajaxwe prām kēt. Baje amidjwŷnhbito kŷnh kadjy bajaxwe prām kēt. Baje mebē me kupēnh prām kēt ne bamā mŷjja punu prām kēt. Baje mrāmri ne Kritumē ro'ā aktā banhikra, baparmo i'ēk pyrək. Gwaj ā amimaro ane.

²⁵ Mrāmri Karō kute gwaj bajo ba jabej gwaj mā Karō man prĭne kōt amijo baba mex. ²⁶ Kwārĭk wānh gwaj bakajgokam arĭk amijo badjāmra ar baba kēt. Dja gwaj amijo badjāmra ar baba:n arŷm abenmā aben kurē'uko baba. Ne aben rax mŷr jabej aben kam bangryko baba.

Me kum me kunĭ kaprĭ'ā kute memā karō.

6 Akmere āpnhĭre ar, godja me'ō arŷm axwe nhy m me arŷm kute kōt omŷnh jabej. Ar ga aje amim Metŷndjwŷnh Karō maro abaja dja gar me'ōmā aprĭren akubyn Metŷndjwŷnh'ŷr o akēx. Ne amiman amim,

—ŷ, watĭre. Nok ba ren akati 'ōkam Metŷndjwŷnh maro aknon ren ā kudjwa ijaxweo anhŷr jabej, ane. Dja gar ā amimaro anen ajaxwe nēje amijāno djan arŷm me'ōjamā aprĭren akubyn 'ŷr o akēx jabej.

² Ga, me kute jēnh pyĭo baja pumŷ. Nhy m me arŷm 'ŷr bōx ne arŷm kum kaprĭn kōt o kangō. Ar gadjwŷ dja gar aben maro aba nhy m me'ō amikam kaprĭre. Ar amā kaprĭn kum kaprĭ kwŷ ngri. Dja gar ā anen arŷm aje Kritu kukrādja marn kōt amijo aba mexkumrēx.

³ Nhy m be, godja ajō katāt aje amijo aba kētkam mā amim,

—Djām ba ijaxwe? Kati. Ijaxwe'ō kētkumrēx, 'itŷx, anhŷro aba jabej. Djām mrāmri ne akabēn? Kati. Ga ne ga amim ajēx ne aminoo abiknoro aba.

† Mŷjja me kute o kōm ne kōt bibānh kunĭja, kadjwati kangōmē uba kangōmē, mŷjja kangō kunĭ ne me kum kadjwati kangō jarē.

⁴ Ar akunĭ apŷnh anhĭ djāri gar mrāmri katāt aje amijo aba jabej ga: amikabi. Ne kam mrāmri katāt aje amijo abakam ga amikam akŷnh. Nhy m be, djā ne aje amim,

—Ba ne ba ije katāt amijo ibao tām wā jakrenh, anhŷro abakam djām mrāmri akatāt? Kati. Ar aje ā amim anhŷro abakam akatāt kētkumrēx. ⁵ Nhy m be, ar akunĭ apŷnh anhĭ djāri dja gar goja mrāmri akatātkumrēx jabej katāt amijo aba.

⁶ Be, dja Metŷndjwŷnh kabēn jarēnh djwŷnh ar amā kabēn jarēho ku'ē, ar amikutā kum ar anhō mŷjja mex kwŷ ngā. Kum angā gē ar akōt o amikŷnh.

⁷ Djām me kute Metŷndjwŷnh'ā abenmā kum,

—Djām mrāmri dja Metŷndjwŷnh memā axwe pānh jarē? Kati. Kabēn kajgo. Me ākŷnhĭkam pānh kēt. Me 'ēxnĭkam pānh kēt. Me axwe kunĭkam pānh kēt, anhŷr? Djām me kute anhŷrkam mrāmri me kabēnkumrēx? Kati. Kwārĭk wānh amim ajēx ne aminoo abiknor kēt. Ga, mrŷnhĭ 'y, akrō 'y, akaōk 'y, 'ē 'ōdjwŷ 'yja pumŷ. Djā ne ren me 'y ja kren ren kōt djwŷ mex jamŷnh. Me kute 'y mexbit krekam kute kōt djwŷ mex jamŷnh.

⁸ Gwaj badjwŷ. Godja gwaj amidjwŷnhbito kŷnh kadjy bajaxwe jabej, badjākŷnhĭo baba jabej, bakabēn punuo baba jabej. Metŷndjwŷnh dja pānh gwaj bamā mŷjja punu ngā gwaj arŷm bakaprĭ:re. Dja gwaj baje me kute mrŷnhĭ 'y kren arŷm kaprĭ pyrək. Nār, godja gwaj amim Metŷndjwŷnh Karō man katāt kōt ar amijo baba, Metŷndjwŷnh Karō dja arŷm gwaj bamā o pānh. Pānh dja gwaj arŷm kōt batĭn ne ar baba rā'ā: rā'ā ne.

⁹ Kam dja gar adjukaprĭn katāt aje amijo aba'ā adjukanga kēt. Dja gar ā anen ĩ arŷm amim akŷnh djā byn akŷnhkumrēx. Kute mrāmri ne me kute bāygogo djē parkam me kŷnh pyrək. ¹⁰ Pykakam mekōt ar abari dja gar amā me kunĭ kaprĭ. Dja gar me kute amim Jeju marja kumrēx aman amā me kaprĭn kam amā me kunĭ kaprĭ.

Metŷndjwŷnh kute meo nykambit kŷnh.

¹¹ Ga, ba inhikrakam ije ar amā pi'ōk no'ōkkam ije no'ōk rūnhja pumŷ.

¹² Me ar amy kà rēnh'ā ar amā āpnēho ba. Dja gar me kabēn kōt ar amy kà rē nhy m amŷ me ja arŷm me'ā abenmā kum,

—Be, me Mōjdjē kukrādja'ā no tŷxkumrēx. Me mexkumrēx, ane. Ja kadjy ne me ar amy kà rēnh'ā ar amā apnē. Ne ren 'ā ar amā āpnēnh kēt nhy m ren me 'ā kum me kurēo ba. Nhy m ren me Kritu pĭte'ykam jēt-bit'ā ar amā ajarē nhy m ren me 'ā kum me kurēo ba. Nhy m be, kati. Nām me ar amy kà rēnh'ā ar amā āpnēho ba nhy m me arŷm kum me kŷnh. ¹³ Djām me arŷm my kà rēnhkam kute mrāmri Mōjdjē kukrādja marn kōt amijo bakumrēx? Kati. Ne kam mŷj kadjy ne me ar amy kà rēnh'ā ar amā apnē? Bir, dja me amiwŷr ar ajo akēx ne 'ā amidjwŷnhbito amran memā kum,

—Be, arŷm ar me bakukrādja kōt ba mexkumrēx. Ba ne ba 'ŷr aro akēx, ane. Ja kadjy ne me ar amy kà rēnh'ā ar amā āpnēho ba.

¹⁴ Nhyim be, djã ne ba ba: amijo idjãmra prãm? Kati. Bënjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kritu ne ba o idjãmra prãm. Kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy ne arÿm pÿte'ykam ty. Tãm ne ba o amra. Pÿte'ykam tykkam Metÿndjwÿnh arÿm imã ijaxwe kêt jarë. Kam, me kum Metÿndjwÿnh kÿnh kêt kukràdjàja ba arÿm kanga. Ga, me arÿm tykkam kum mÿjja kÿnh kêtja pumũ. Badjwÿ imã me kukràdjà kÿnh kêt. Me kum Metÿndjwÿnh kÿnh kêt kukràdjàja imã kÿnh kêt. Ba Kritumë ro'ã pÿte'ykam arÿm ityk pyræk ne imã me kukràdjà kÿnh kêt.

¹⁵ Be, arÿm gwaj baje tu amim Jeju Kritu markam djãm Metÿndjwÿnh kute gwaj bamy kà rênh mar nàr djãm kute gwaj bamy kà tã mar? Kati. Mÿjja ja ne arÿm kum kajgokumrëx. Nhyim be, gwaj arÿm tu amim

markumrëx nhyim arÿm gwaj bajo ny ne. Tãm ne Metÿndjwÿnh kute markumrëx. ¹⁶ Me kute ikukràdjà jakôt amijo baja gê Metÿndjwÿnh kum me kaprÿ gê me umar mexkumrëx. Metÿndjwÿnh nhõ mebê idjaerkumrëxja gê kum me kaprÿ gê me umar mexkumrëx.

¹⁷ Jakam dja gar aminhijukri amidjan ajõ ajte imã ikaprÿ jadjàr kêt. Kute mrãmri ne me kute Bënjadjwÿr djwÿnh Jejuo bikënhkam apÿnh kà rã kumex pyræk ne ikà rã kumex. Jejukôt ne ba ikà rã kumex. Kam kwãrÿk wãnh ajte imã ikaprÿ jadjàr kêt.

¹⁸ Gê Bënjadjwÿr djwÿnhbê Jeju tu kum ar akaprÿ. †
Tãm ne ja.

† *Djãm ar ga ne gar adjukaprÿ nhyim pãnh arÿm kum ar akaprÿ Kati. Ta ne tu kum ar akaprÿkumrëx.*

Epexu

Paur ne kríraxbê Epexukam me jamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm me Paurbê ijê nhym mebê ijê djâkam ämkam ne memã pi'ôk no'ôk ne. Kute meo tÿx ne meo kínhmã ne memã pi'ôk no'ôk ne. Ne memã Metíndjwÿnh kute mÿjja kunĩ'ã karõ amirít ne. Metíndjwÿnh kute pyka nhípêx kêttri ne gwaj bajã amim karõ ne kam jakam arÿm Jejukôt gwaj bapytãro tÿn kam amũ 'ôkam dja bajaxwe kunĩo apêx. Be, pykabê ar babari dja Xatanajmê õ me karõ punumê gwaj bawÿr prõt. Be, gwaj baje Jeju mar kunĩ dja gwaj tu Xatanajmã baku'ê tÿx ne amijo aptàn o apa. Kam ne Paur apÿnh memã 'ã karõ, me kute katàt amijo ba'ã memã karõ. Metíndjwÿnh ne Kritukôt mÿjja kunĩ o ba. Ne Kritukôt mÿjja kunĩ 'y ne o ban kam ajte kôt gwaj bapytã. Ne kôt gwaj bajo kính. Be, Kritu ne gwaj baje Jeju mar kunĩmã bÿnjadjwÿr. Kute gwaj bajo djuw mexo baja pumũ. Nãm ã Paur memã o amirító ane.

1 Ba ne ba ibê Paur. Metíndjwÿnh ne Jeju Kritumã ijã karõ nhym arÿm ijano ba memã 'ã idjujarênh ar iba.

Kríraxbê Epexukam Jeju kute ar ajo õ me ja ne ba pi'ôk kôt ar amã ikabêh. Gar aje arek Kritu Jeju kôt ar amijo aban 'ã adjukanga kêtja ba pi'ôk no'ôkkam ar amã ikabêh.

² Metíndjwÿnhbê ne me Babãm. Ne Bÿnjadjwÿr djwÿnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprín † ar ajo ba gar adjumar mex rã'ã ne.

Mÿjja kunĩ kêttri Metíndjwÿnh kute amijo me utàr.

Rô 8.29; Tex k 1.4; A Tex 2.13; Ped k 1.2

³ Be, Metíndjwÿnh ne ukaprí:kumrêx. Kute Bÿnjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Krituo ba nhym kute o Bãm. Metíndjwÿnh ta ne gwaj bajo djuw mex. Gwaj tu amim Kritu markumrêx nhym príne kàjkwakam õ mÿjja kunĩo gwaj bajo djuw mex. ⁴ Ga, kute amijo gwaj bapytãrja pumũ. Mÿjja kunĩmê me kunĩ kator kêttri ne amijo gwaj bapytàn amim,

—Be, me wã dja me tu amim Kritu markumrêx ba arÿm meo inhòkumrêx nhym me arÿm imã axwe kêtikumrêx. Nãm ã kum gwaj bajabêkam gwaj bajã amim ane. ⁵ Amrêbê me kunĩ kêttri, mÿjja kunĩ kêttri ne ta kum gwaj bakínhkumrêx ne amijo gwaj bapytã. Ne kam tu amim gwaj bajã karòkumrêx ne amim,

—Me wã dja me tu amim Jeju Kritu markumrêx ba arÿm meo ikrakumrêx, ane. ⁶ Metíndjwÿnh tu kum gwaj bakaprí:kumrêx. Nãm kum Kra jabêkumrêx, ne Krakôt kum gwaj badjwÿ kaprí:kumrêx. Dja gwaj kam bakuní: kum,

—E kum, djãm adjukaprí ngri: got? Adjukaprí ra:xi. Amexti:re. Me imã akínhkumrêx, anhÿro baba. Gwaj baje ã kum anhÿro baba kadjy ne arÿm amijo gwaj bapytã.

⁷ Nãm Krakôt kum gwaj bakaprí:kumrêx. Kra ne amikamrôo gwaj bajaxweo pãnh. Nhym kam arÿm gwaj bajaxwe maro aknon bakam ngryk kêt ne. Nãm

† *Djãm ar ga ne gar adjukaprí nhym ar pãnh arÿm kum ar akaprí Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akapríkumrêx.*

ukaprí:kumrêxkôt ã gwaj bajaxweo ane. ⁸ Kute príne mÿjja kunĩ mar. Kute amikukãm mÿjja kunĩmê me kunĩ'ã amim karõ. Ne kam gwaj badjwÿ, kute amim gwaj bajã karõ kôt arÿm kum gwaj bakaprí:kumrêx.

⁹ Ta ne amrêbê: kute mÿjja kunĩ markôt arÿm amim kabêh'ã karõ. Ta ne kum kabêh kính ne arÿm amim kabêh'ã karõ ne kam memã arênh kêt 'ätüm. Ne kam ajte ta arÿm jakam gwaj bamã kabênja jarê. ¹⁰ Nãm jakam gwaj bamã,

—Dja í me kunĩ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akati bõx ba kam Kritu'ã me kunĩmê mÿjja kunĩo akuprõ. Kàjkwakam mÿjja nãr pykakam mÿjja dja ba Kritu'ã kunĩo akuprõ nhym arÿm kunĩo ba, ane. Amrêbê kute kabêh jarênh kêt ja ne jakam arÿm gwaj bamã arê.

¹¹ Amrêbê mÿjja kunĩ kêttri, me kêttri ne amijo me ibê idjaer pytà. Nãm tu me ijã amim karòkumrêx ne amim,

—Be, me wã dja ba memã amak bõ nhym me arÿm tu amim Kritu markumrêx ba kam arÿm meo aminhõ. Nãm ã me ijã amim ane. Ta ne kute amim mÿjja kunĩmê me kunĩ'ã karõ. Kute amim 'ã karõ kôt ne mrãmri kute o apòxkumrêx ne kute o bakumrêx. Djãm me ibê idjaerbit ne amijo me ipytã? Kati. Mÿjja kunĩ: Kute amim mÿjja kunĩ'ã karõ kôt arÿm mrãmri kute o apòx ne o bakumrêx.

¹² Mÿj kadjy ne amijo me ibê idjaer pytà? Bir, ba me ikumrêx ne ba me tu amim Kritu markumrêx ne kôt ar amijo iba. Me kunĩ dja me me ijã abenmã kum,

—Ga, me kute Kritukôt katàt ar amijo baja pumũ. Kritu mexti:rekumrêx. Me bamã kínhkumrêx, anhÿro ba. Ja kadjy ne amijo me ipytã. ¹³ Me ibê idjaer kumrêx ne ba me tu amim markumrêx. Nhym kam me arÿm me abajtemmã Kritu'ã ujarênh ny katàtkumrêxja jarê ga me aman tu amim markumrêx. Nhym kam Metíndjwÿnh arÿm me ajaxwebê me apytàn kam me amã Karõ jano.

Amrêbê Kritu kute me bamã Karõ jarênhja ne me amã ano nhym arÿm me ajo ba. Ga, me kute mÿjja'ã aminhidji janhôr nhym arÿm amirítikumrêxja pumũ. Me badjwÿ Metíndjwÿnh arÿm me bamã Karõ jano

nhym arým me bajo ba. Me bajo ba gu me arým amim,

—Mrāmri ne Metīndjwýnh arým ijo krakumrēx. Ga, arým kute imā Karō janor nhym kute ijo bakumrēxa pumū, ane. Karō ne me bajo ba gu me ā amim ane. Kam, gu me baje mrāmri ja markumrēx. Arým Metīndjwýnh kute me bajo kraja ne gu me baje mrāmri markumrēx.

¹⁴ Ga, me kute memā mýjja rŭnh nhōrmān kam kukām kute memā mýjja kryre nhōrja pumū. Me amim kryre jamýn arým amiwýr rŭnhja kamnhīxkumrēx.

Me badjwý Metīndjwýnh arým me bamā Karō jano nhym arým me bajo ba gu me arým amim,

—Ga, Metīndjwýnh arým kute imā Karō janorja pumū. Ga, kute ijo baja pumū. Mrāmri dja ba kàjk-wakam kōt itīn ne ar iba rā'ā: rā'ā ne, ane. Karō ne me bajo ba gu me ā amim anen kam arým baje mrāmri ja markumrēx. Mrāmri kàjkwakam Metīndjwýnhkōt batīn ne ar baba rā'ā: rā'āja baje mrāmri markumrēx ne amiwýr kamnhīxkumrēx. Dja gu me Metīndjwýnh kōt batīnmāja maro baba: nhym Kritu arým bōx ne amikōt me bajo mō. Metīndjwýnh kute amijo me bapytārjao mō. Dja amikōt me bajo mō nhym me kunī arým abenmā kum,

—Metīndjwýnh me:xkumrēx. Me bamā Kīnhkumrēx, ane.

Kute Metīndjwýnhmā meo à'wýr.

Kor 1.9; Pir 1.9; Tex k 5.23; Idja 13.20

¹⁵ Kam ne ba mā Metīndjwýnhmā ar akam amikīnh jarēho iba. Ar ga ne gar arým tu amim Bēnjadjwýr djwýnh Jeju markumrēx ne kam amā Jeju nhō me ja kunī jabē:. Nhym kam me arým imā ar ajarē ba ar aman mā Metīndjwýnhmā ar akam amikīnh jarēho iban kam mā kum ar ajo a'uwu kum,

¹⁷ —Metīndjwýnh, ga ne ga Bēnjadjwýr djwýnhbē Jeju Krituo aba. Djūnwā, amexti:re. Dja ga Akarōo aro aba gē ar arým ō'ā katāt akabēn markumrēx nhym arým arkum Akrao amirītkumrēx gē ar mar mexkumrēx. ¹⁸ Anhō me ja dja me arým kàjkwakam anhō mýjja mexti:rekumrēxo aminhō. Mýjja ja kadjy ne ga amiwýr ar 'wýr ne aro aba. Dja ga arkum anhō mýjjao amirīt gē ar pīne mexti:rekōt kuman amiwýr kamnhīxkumrēx. ¹⁹ Me kute tu amim amarkumrēxa dja ga memā tỳx jadjà. Aje memā tỳx jadjàr kadjy ajitỳ:xi. Me kadjy ajitỳxo abē kumkati. Mýj ne ga aje meo tỳx kadjy ajitỳxkam kute? Tām dja ga arkum o amirīt, gē ar pīne kuma. Anhō mýjja ja dja ga arkum o amirīt gē ar kuma. Nā bām ā ar akadjy Metīndjwýnh 'wýro ane.

Metīndjwýnh ne 'ity:xi. ²⁰ Ga, Kritu arým tykkam Metīndjwýnh 'ityxo kam àpēnhja pumū. 'ityxo kam àpēho kute akubyn o tīnja pumū. Nām ajte kàjkwa djwýnhkam o wabin aminhikō'ā ýr. Raxo kute me rŭnh jakrenh mex kadjy amidjubōk'ānh ýr.

²¹ Kýjrŭm, me rŭnh kunī nhiby ýr. Nhym arým rax ne tỳxo me akrenh me:x ne. Nhym pa:rbē memā ýr djwýnh kunīmē me rŭnh kunīmē me 'ityx kunīmē me bēnjadjwýr kunīmē ne me kum ngri:re. Jakam me

bakam me rŭnh kunī ne me kum ngri:re, nār amrē pyka ny mōrkam me rŭnh kunī ne me kum ngri:re. Me kunī ne me kum ngri:ren kajgo:.

²² Pa:rbē me kunī kum kajgo me:xi. Metīndjwýnh arým me rŭnh kunī kadjy Jeju'ā ra:x mē. Ne ō me kute amim Jeju marja kunī kadjy 'ā rax mē nhym arým meo ba. Kute meo bakam arým kute me krā pyrāk.

²³ Ga, me bakrāja pumū. Me bakrākam ne gu me badjumar nhym kam kukwakam amū me banhī amingrēk ne ar me bajo ba. Me bakrākam gu me badjumar ne arým me banhikrao badjapēnh nār me baparkam bamrānh. Me bakrā amū me bakukrādjà kunī ngrēk ne me bajo ba. Kritudjwý kute me bakrā pyrāk ne me bakunīo ba, me babē ō me ja kute ta ī pyrākjao ba, me bangrēk ne me bajo ba, me baje amim mar kunījao tuknīn ar bajo ba. Ta ne kute amiraxo pykamē kàjk-wamē mýjja kunīo tuknīn ar o ba kute me badjwý me bajo ba.

Metīndjwýnh kute akubyn Krituo tīnkōt ō me jadjwýo tīn.

Kō k 6.11; Xit 3.3

² Nhym be, ar ga ne gar amrēbē ajamakkre kēt kute me tyk amakkre kēt pyrāk ne ar aba. Gar Metīndjwýnh kabēnkam amikrāo aban mekōt ajaxwe. ² Me kum Metīndjwýnh kīnh kētja kukrādjà kōt ne gar amijo aba. Gwaj banhiby me karō punu nhō bēnjadjwýr kukrādjà kōtdjwý ne gar amijo aba. Me karō nhō bēnjadjwýrja tām ne jakam me amakkre kēt prāmjao ba. ³ Amrēbē gwaj bakunīdjwý ne gwaj mekōt amidjwýnhbito kīnho baban arým bajaxwe:. Djām me'ō ne gwaj bajo axwe gwaj bajaxwe? Kati. Gwaj ba ne gwaj bamā bajaxwe prām ne amim 'ā karōn arým kōt bajaxwe. Amrēbē gwaj bajaxwekam ne Metīndjwýnh gwaj bakam ngryk ne. Me axwe kunīmē gwaj bakam ngry:k ne.

⁴ Djām gwaj bakam ngryk rā'āmā? Kati. Metīndjwýnh kum gwaj bakaprī:kumrēx ne kum gwaj bajabē:. ⁵ Gwaj bajaxwekam ne gwaj bajamakkre kēt kute mrāmri ne me tyk amakkre kēt pyrāk. Gwaj kam tu amim Kritu markumrēx ne kam mrāmri ne baje me tyk ne akubyn tīn pyrāk. Metīndjwýnh ne jakam Kritumē ro'ā akubyn gwaj badjwý gwaj bajo tīn ne. Ta ne tu kum ar akaprīn arým ar apytà.

⁶ Metīndjwýnh ne jakam Kritumē ro'ā akubyn gwaj badjwý gwaj bajo tīn. Gwaj kam arým bajamak mex ne ar baba nyo ar baba. Kritumē ro'ā ar baban ar baba rā'ā: rā'ā ne kute mrāmri ne jakam on kàjkwakam Kritumē ro'ā ar baba pyrāk. ⁷ Mýj kadjy ne gwaj Kritumē ro'ā ar baba? Bir, Metīndjwýnh gwaj bakam ukaprīkumrēx. Kute me kunīmā gwaj bakam ukaprīo amirīt kadjy ne gwaj Kritumē ro'ā ar baba. Gwaj tu amim Kritu Jeju markumrēx nhym kam gwaj bakam ōdjānhkumrēx. Ukaprī:kumrēx kōt ne gwaj bakam ōdjānhkumrēx. Amrē amex mōr jakam ne amū nī:jkamdjwý dja memā gwaj bakam ukaprījao amirīt rā'ā: rā'ā rā'ā.

⁸ Be, Metĩndjwŷnh ta ne kum ar akaprĩ. Ar ga ne gar amex kĕtkumrĕx, nhym ta kum ar akaprĩn ar amã Kritu jano nhym ty. Gar kam tu amim markumrĕx, nhym arŷm kĕt amim apytã. Djãm ar amex ne ar adjukaprĩ gar ga: amipytã? Kati. Metĩndjwŷnh ta ne kum ar akaprĩn ar amã Kritu janon kam ta amim ar apytã.

⁹ Djãm we kute ar amã,

—Be, ga ne ga amex ne adjukaprĩkumrĕx, anhŷr, ne kam we kĕt kute amim ar apytãr? Arkati. Nãm ren ã ar ajõmã ane, gar ren arĩk ga amimexo adjãmra ar aba.

¹⁰ Nhym be, kati. Metĩndjwŷnh ta ne gwaj bajo mex gwaj kam arŷm badjukaprĩ. Kritu Jeju tyn arŷm akubyn tĩn nhym kĕt arŷm gwaj bajo ny. Metĩndjwŷnh ta ne gwaj bajo ny gwaj aminhjukri amidjan kam arŷm bamã me kaprĩo baba. Ar adjukaprĩ ja ne Metĩndjwŷnh amim 'ã karõ. Gwaj bakĕtri amim 'ã karõ. Ne kam tũm-rãm arŷm gwaj bajo ny gwaj arŷm kĕt bamã me kaprĩo baba.

Mebê idjaermĕ me bajtem arŷm Kritu kĕt abeno õbikwa.

¹¹ Be, amrĕbĕ ne ba me imã me akurĕo iba. Ga me abajtemkam ne ba me ibĕ idjaerkam imã me akurĕo iba. Ba me me ajã memã kum,

—Me wã ne me my nhinhu kã rĕnh kĕt. Metĩndjwŷnh kum me kĩnh kĕt. Me ba ne ba me imy kã rĕnh. Nhym Metĩndjwŷnh kum me ikĩnhkumrĕx, ane. Djãm mrãmri me kute me imy kã rĕnhkam arŷm me imex? Kati. Me imy kãbit rĕnh.

¹² Me abajtemkam ne ga me amrĕbĕ aje Kritu mar kĕtkumrĕx ne ate amijo aba. Ba me ibĕ idjaer ne ba me ari me ajo kubajtemo iba. Metĩndjwŷnh ne amrĕbĕ: kute me ipytãr'ã me imã,

—Me kute tu amim ikra markumrĕx dja ba amim me utã, ane. Ne kam 'ã me imã apŷnh mŷjja jarĕnh mãm-dji ba me maro iba. Djãm me abajtemmã ne Metĩndjwŷnh mŷjja ja jarĕ? Kati. Kute me amã arĕnh kĕt ga me aje mar kĕt. Kam ne ga me Metĩndjwŷnhkĕt atĩn kadjy kĕt ne aje amiwŷr atĩn kamnhĩx kĕt ne aje mekĕt Metĩndjwŷnh mar kĕt. Ne kam ate kubĕ amijo aba. Tãm dja ga me nhŷn ama ne mar rã'ã ne.

¹³ Metĩndjwŷnh bĕ ne ga me amrĕbĕ ate ar amijo aba. Nhym be, jakam ne arŷm Kritu Jeju kamrõ me bakadjy prõt ne nhym me bapãnh ty. Ga me kam kĕt ar amijo aba nhym arŷm ar me ajo ba.

¹⁴ Ta ne me bamã,

—Me abeno anhõbikwa, ane. Nãm ã me bamã ane, gu me arŷm abeno banhõbikwa. Me abajtemmĕ me ibĕ idjaermĕ ne gu me bamã aben kurĕ. Me bamã aben kurĕja ne kute mrãmri ne gu me baje aben nĕje ka'ĕ pyrãk. Gu me kam Jeju kabĕnkĕt arŷm abeno banhõbikwa nhym kute mrãmri ne aben nĕje ka'ĕ ngrãnh pyrãk.

¹⁵ Mõdjĕ kute Metĩndjwŷnh kukwakam me bĕ idjaermã 'ã karõkam kukrãdjãja ne Kritu arŷm o kajgo. Pĩte'y'ã tyko arŷm o kajgon arŷm ajte mar kĕt. Mŷj kadjy ne o kajgo? Bir, nãm o kajgon arŷm amiwŷr me bajo akĕx. Amiwŷr me bajo akĕx gu me arŷm abeno ban-

hõbikwa. Ga, kute me bajo nyja pumũ. Gu me arŷm baje mrãmri banhĩ tipdji pyrãk. Ja kadjy ne Mõdjĕ kukrãdjão kajgo. ¹⁶ Kritu pĩte'y'ã tyko ne me bajo aben pydjın kam Metĩndjwŷnh'ŷr me bajo akĕx ne. Gu me kam arŷm o banhõbikwan kam bamã aben kurĕ kĕt.

¹⁷ Kritu arŷm me abajtem'ŷr bõx. Metĩndjwŷnh bĕ amijo akre raxkam arŷm me awŷr bõx. Me awŷr bõx ne arŷm kãj bĕ me amã kabĕn jarĕ. Me aje Metĩndjwŷnho anhõbikwa kadjy ne me amã kabĕn jarĕ. Ajte me aje me ijo anhõbikwa kadjy ne me amã kabĕn jarĕ. Ne, me ibĕ idjaer ije Metĩndjwŷnh kĕt amijo ibakam Kritu arŷm me iwŷr bõx ne kãj bĕ me imã kabĕn jarĕ. Me ije Metĩndjwŷnho inhõbikwa kadjy ne me imã kabĕn jarĕ. Ne me ije ajte me ajo inhõbikwa kadjy me imã kabĕn jarĕ.

¹⁸ Djãm apŷnh me Babãm'ŷr me bapry? Kati. Arŷm ne me Babãm'ŷr me bapry pydji. Metĩndjwŷnh Karõ pydji. Me ibĕ idjaermĕ me abajtemmĕ ne gu me Karõ pydji kĕt me Babãm'ŷr bõx.

¹⁹ Kam ne ga me arŷm abajtem kĕt ne me akãtãm kĕt. Metĩndjwŷnh ne arŷm me ajo õ me ja ne me ajo õbikwa. Me ibĕ õ me tũmmĕ ro'ã me ajo õbikwa.

²⁰ Gu me kam arŷm baro'ã babĕ Metĩndjwŷnh nhõ kĕno kikreti pyrãk. Kritu ne ar ijano bar me awŷr bõx ne me amã arĕ. Ar ba ne bar Metĩndjwŷnh kukwakam me amã arĕ, ga me kabĕn ma. Ar ba ne bar ije mrãmri ne kikreti kadjy pyka mã: par krax ku'ĕ pyrãk. Jeju Kritu kute mrãmri ne kikre par krax kadjy kum kajpar djã djwŷnh pyrãk.

²¹ Kum kajpar djã djwŷnh kõnh ne me pĩne kĕn jadjwŷr mexo mõ:. Kõnh ne me aben nwhitepã adjwŷr mexo mõ. Ne kam aben nhiby kĕn jadjwŷr mexo mõ: nhym Metĩndjwŷnh nhõ kikreti arŷm abatãnh mõ. Metĩndjwŷnh Karõdjwŷ ã me bajo anen Bĕnjadjwŷr djwŷnhbĕ Jeju Kritu kĕt me bapymjŷr mexo mõ. Metĩndjwŷnh me ibĕ idjaero õbikwan kam me abajtemo õbikwa gu me arŷm Jeju kĕt djan arŷm batypdjın dja. Batypdjın djan arŷm Metĩndjwŷnhmã bamexkumrĕx ne.

²² Djãm me ibĕ idjaerbit ne me ijo õbikwa? Kati. Me abajtemdjwŷ. Gu me kam arŷm baro'ã babĕ Metĩndjwŷnh nhõ kĕno kikreti pyrãk. Metĩndjwŷnh ne me bamã Karõ jano. Kute me bamĕ amijo kajkep kadjy ne me bamã ano.

Metĩndjwŷnh kute me bajtem'ŷr Paur janor.

3 Metĩndjwŷnh kute me amã Karõ janorkam ne ba arŷm kum me ajo a'uw. Me abajtemo ne ba kum a'uw ne me amã ne ba Jeju Kritu'ã idjujarĕnh ar iba nhym me arŷm 'ã kum ikurĕn idjuwpre. Ba ibĕ Paur ne me arŷm idjuwpre.

² Me ga ne ga me arŷm ama. Metĩndjwŷnh ta ne kute imã me ajã karõ ga me arŷm ama. Nãm imã,

—Arŷm imã me bajtemdjwŷ kaprĩ. Ga dja ga memã 'ã adjujarĕnh djwŷnh, ane. Tãm ne ga me aje mar jabej ba ajte akubyn me amã arĕ. ³ Kum me abajtem kaprĩmã ne kute amrĕbĕ arĕnh kĕt. Ne kam jakam ba imã arŷm arĕ ba arŷm me amã 'ã pi'õk no'õk ngrire ga

me arým omün aman ⁴ badjwý ima. Metĩndjwýnh kute Kritu'ã mýjja jarěnh kět ba ije prĩne marja dja ga me ama.

⁵ Nãm amrěbê kute memã arěnh kět nhy m pykakam me kra'õ kute mar kět. Me kute aben djõ'ã mar kět. Nhy m kam Metĩndjwýnh Karõ arým jakam ar imã arě bar arým jakam kuma. Kritu ne ar ijano bar ibê õ àpěnhkumrěx ne kukwakam idjujarěnh ar iba. Nãm ar imã arě bar jakam arým kuma.

⁶ Kute mýjja jarěnh kětja arým ar imã arě ar imã, —Djãm me bajtemmẽ me abê idjaermẽ arek apýnh ar abamã got? Arkati. Dja ga me akunĩ tu amim Kritu'ã ujarěnh ny markumrěx ne arým aro'ã kõt ar aba. Ne kam arým aro'ã Metĩndjwýnh nhõ mýjja aminhõn aro'ã kõt ar aban kam aje anhĩ tipdji pyrãk. Ne kam Metĩndjwýnh kute amrěbê: memã mýjja jarěnh mãmd-jija me aro'ã amim aby. Me abê idjaermẽ me abajtemmẽ dja ga me tu amim Kritu markumrěx ne arým me aro'ã amim aby, ane. Tãm ne ar imã arě ba arým kuma.

⁷ Metĩndjwýnh ta ne 'ityxkõt ijo ban tu kum ikaprĩ. † Ne kam arým imã me'ã karõ ba memã Kritu'ã kaběn nyja'ã idjujarěnh ar iba.

⁸ Metĩndjwýnh nhõ me ja kunĩ ne me kute rũno ijakrenh mex. Ba kam bajbit ikajgo me:x ne. Nã bã m te ikajgo: nhy m Metĩndjwýnh ta arým tu kum ikaprĩn kam arým imã idjapěnh djã'ã karõ. Ta ne imã,

—Ga dja ga me bajtemmã kàj bẽ Kritu'ã adjujarěnh ar aba, ane. Kritu ne memã kĩnh djã rũ:nh ngã, krãptĩ: ngã. Me te: kute kĩnh djã'ã ujarěnh inomã měnhmã. Kritu kõt me kĩnh djã ja'ã ne ba idjujarěnh ar iba.

⁹ Kum ikaprĩkam ne imã,

—Ije memã ikaběn jarěnh kětja dja ba amã arě ga arým prĩne ama. Ije amim me bajtem pytãrmã. Tãm dja ga aman me kunĩmã arěnh amirĩto aba. Nãm ã imã ane. Metĩndjwýnh ta ne Krituo mýjja kunĩ nhipěx. Adjãkamã kute Jeju Krituo mýjja kunĩ nhipěx ne kute me abajtem pytãr'ã amim karõn kute me bakukãmãremã arěnh kět tãm ne imã arě.

¹⁰ Mýkam ne kute amrěbê me bakukãmãremã me apytãr jarěnh kět? Bir ga, Kritu kute ajbir pykakam abenã me baměnhja pumũ. Kam ne me kàjkwakam aparmã abenã me bapumũho nhỹ. Kàjkwakam me bẽnjadjwýrmẽ me rũnhmẽ ne me jakam me bapumũho nhỹ. Me baje amim Jeju mar kunĩja pumũho nhỹn arým me bakõt Metĩndjwýnh raxmã kato. Me kute me bakõt Metĩndjwýnh raxmã kator kadjy ne Metĩndjwýnh kute amrěbê me bakukãmãremã arěnh kět. Memã kute me abajtem pytãr ne kute abenã me baměnhja kute arěnh kět.

Nãm me me bapumũho nhỹn me bajã abenmã kum,

—Be, djãm mrãmri ne djãm Metĩndjwýnh kute prĩne abenã me měnh mar mexkumrěx. Nãm mýjja kunĩ kěttri amim me'ã karõkumrěx. Djãm kaběno kute amikapêr kãr? Kati. Nãm Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu'ýr meo akěx nhy m tu kute ar meo bakumrěx.

† Djãm Paur ta axwe kět nhy m pãnh kum kaprĩ Kati. Paur te axwe kětmã nhy m ta arým tu kum kaprĩ.

Djãm Metĩndjwýnh no kět got? Ga, prĩne kute aben ã me měnh mar mexkumrěxa pumũ. Ga, me kute abeno õbikwa mexkumrěxa pumũ, ane. Nãm me me bapumũho nhỹn ã abenmã ane. Me kute kàjkwakam ã abenmã anhyr kadjy ne Metĩndjwýnh kute amrěbê me bakukãmãremã arěnh kět. Kute memã me abajtem pytãr ne kute aben ã me baměnhja jarěnh kět.

¹² Metĩndjwýnh ne uma:. Kam dja me kute Kritu mar kětja kum uma:. Me badjwý gu me ren baje Kritu mar kět ne ren bamã Metĩndjwýnh puma: ne. Nhy m be, kati. Arým ne gu me tu amim me banhõ Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu markumrěx ne arým batĩn prãm kět. Ne kam arým Metĩndjwýnh pymatio banhõbik-wakumrěx ne kum amijarěnh baba.

¹³ Kam kwãrĩk wãnh amim mar rerekre kět. Me amex-tire kadjy ne ba Metĩndjwýnhmã apê. Nhy m kam me arým 'ã kum ikurěn ijo bikěnh ba. Gẽ me te ijo bikěnh ba kwãrĩk wãnh kam amim mar rerekre kět. Dja ga me tu amim Jeju mar tỳxkumrěx.

Kute meo Metĩndjwýnhmã à'wýr.

¹⁴ Me akĩnh kadjy ne ba arým ikõnkrão nhỹn Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu Bãmmã me ajarẽ. ¹⁵ Ta ne me kute amim Jeju mar kunĩ kra. Kàjkwakam me kute amim Jeju marmẽ pykakam me kute amim Jeju marmẽ ne me kunĩ kra. Ba arým kum me ajo a'uw. Nã bã m kum,

¹⁶ —Djũnwã, ara:x ne adjukaprĩti:rekõt dja ga memã tỳx jadjã. Gẽ Akarõ me umar djãkam memã tỳx jadjã gẽ me kõt tỳ:x ne mrãmri tu amim Kritu markumrěx. Nhy m kam Kritu arým mrãmri tu me kadjwýnhbê ýrkumrěx. Nhy m kam me arým õ'ã kute mrãmri ne pidjõ pykakam arě jabjẽkam ku'ẽ tỳx pyrãk. Kam dja me mar tỳxkumrěx. Mýj dja me kuma? Bir, Kritu mrãmri kum me abê:kumrěx. Tãm dja me mar tỳxkumrěx. Ne kam õ'ã mrãmri me kum me abê:kumrěx ne.

¹⁸ Dja me kum me abekumrěx ne kam arým prĩne kuma. Mýj dja me kuma? Bir, Kritu ta kum me abê:kumrěx. Ja dja me prĩne kuma. Kritu nhõ me ja kunĩ dja me prĩne kuma. Mýj ne Kritu kum me abekam kute? Kum me abê ja ne kute mýjja jabatã:nh pyrãk. Mýjja jabatãnh ne kum me abê ja'ã amijakre. Me te kute kàjkwawã nãr kon, pyka'ã akremãja pumũ. ã abatã:nh ane nhy m me te aktã irẽ'ýr bõx ne 'ã akremã. Nãr kon, me te 'ěnhõt nãr krax'ýr bõx ne 'ã akremã. Nãr kon, me te 'ã àbir nãr aparmã rwýk ne 'ã akremã.

¹⁹ Nãm ã Kritu kum me abê ra:xo ane. 'ã akre'ýr me bõx kêt:tkumrěx. Me kute mar mex kêt:tkumrěx. Kritu kum me abê:ẽ. Kum me abẽo me rer me:x ne. Dja kum me abê rã'ã: rã'ã ne. Nhy m be, Djũnwã, dja ga memã akren memã arě gẽ me kuma. Dja me prĩne Kritu kum me abẽja ma ga kam arým araxo me kadjwýnhbê nhỹ. Ne kam me ĩ pýnhkõt meo tuknĩn prĩne meo aba mex. Nhy m kam me prĩne araxmã katon arým prĩne amikam ama. Nã bã m ã me Babãmmã ajarěnh ane.

²⁰ Metĩndjwýnh ne ra:xi. Me'õ ne kute raxo tẽp kětumrěx. Kute mýjja kunĩ nhipěx mar. Mýjja 'õ kubẽ tỳx kětumrěx. Djãm me baje kum mýjja ra:xo bad-

jà'wÿr nhyr te kute me bakadjy ipêxmã nhyr kubê tÿxmã? Kati. Kubê tÿx kêt. Nâr, djãm me baje amim mÿjja ra:x'ô'ã karô nhyr te kute me bamã ipêx mã? Arkati. Me bamãbit ne kute mÿjja rÿnh pyrãk. Nhyr be, kumã ne mÿjja kunĩ kry:re. Kute mÿjja kunĩ nhipêx kadjy umaro, tÿxo kute me bajakrenh me:xi. Djãm gu me baje kum mÿjja rax'ô jarênh nhyr te kute umaje ne ipêx kêt mã. Kati. Tÿxo me bakadjwÿnhbê ÿrkam dja arÿm mÿjja rÿnh nhipêx ne. ²¹ Gu me kam kum,
—Me ije amim Jeju mar kunĩ ne ba me amã, “Ara:x ne apyma:kumrêx”, anhÿro iba. Dja ba me aben djô'ã amã arax jarênh rã'ã: rã'ã ne, ane. Gu me ã kum ane.

Me kum aben jabê'ã kute memã karô.

Rô 15.5; Pir 2.1; Ped k 3.8

4 Ê, Bênjadjwÿr djwÿnhmã ne ba apê nhyr me 'ã kum ikurênh idjuwpre. Ba kam arÿm ar amã 'ã karô. Katãt ar aje amijo aba kadjy ne Metĩndjwÿnh arÿm amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Kam dja gar katãt ar amijo aba nhyr Metĩndjwÿnh arÿm ar akam kĩnhkumrêx.

² Dja gar kum amijo angri. Kwãrĩk wãnh amijo adjãm-ra kêt ne akrãnmã ar amijo aba. Kwãrĩk wãnh memã bêx kêt ne memã aprĩren memã akabênh. Gê me'ô ar ajôo bikênh jabej akubyn amijã angryk nê. Ar amã aben jabêkôt amijã angryk nê ne. ³ Metĩndjwÿnh Karô kute abenã ar amênh gar aje abeno anhôbikwakam aje mrãmri ne me ĩ pydji pyrãk. Kam amã aben jabênh abenmã akabênh mex jarê. Abenmã akabênh mex ry typydji 'ãno djan aben nêje aben pumũ.

⁴ Gwaj baje mrãmri ne me ĩ pydji pyrãk ne ren kam axikôt bakabênh. Metĩndjwÿnh Karô pydji kute gwaj bajo ba gwaj ren axikôt bakabênh. Kute amiwÿr gwaj bajwÿr ne gwaj bajo bakam gwaj bakunĩ amiwÿr me'ô pydji kamnhĩxkumrêxo baba. ⁵ Bênjadjwÿr djwÿnh pydji: Gwaj bakunĩ baje tu amim Jeju pydji: markumrêx ne pydji kôt ar amijo baba nhyr me arÿm ngômã gwaj bajangij. ⁶ Nhyr me Baĩndjwÿnh pydji kubê ne gwaj bakunĩ Bãm djwÿnh ne gwaj bakunĩmã Bênjadjwÿr djwÿnh. Nãm gwaj bakunĩo ban bakunĩ mē amijo kajkep. Ga, gwaj baje mrãmri ne me ĩ pydji pyrãkja pumũ.

⁷ Nhyr be, ajtekam gwaj banhĩ pÿnhkôt apÿnh gwaj badjãpênh djã. Kritu ta kum gwaj bakaprĩn gwaj banhĩ pÿnhkôt arÿm amim gwaj bajã karô. Amim gwaj bajã karôn arÿm gwaj bakunĩmã gwaj badjãpênh djã'ã karô. Gwaj kam banhĩ pÿnhkôt arÿm apÿnh badjãpênh djã maro baba. Gwaj badjãpênh djã'ã ne Metĩndjwÿnh gwaj bakĩnh djã jarê.

⁸ Amrêbê: gwaj bakêtri ne Metĩndjwÿnh me bakukãmãremã kum,

“Nãm kãjkwamã wabin amim me uwpre tũm krãptĩja pytãn meo mō.

Ne kam pykakam me jamã me kĩnh djã ngã”, ane. Ga, Metĩndjwÿnh kute Kritu kãjkwamã àbir jarênhja pumũn kam kute memã kĩnh djã nhôrja pumũ.

⁹ Mÿj ne kãjkwamã àbir kêttri nê? Bir, nãm ruw. Nãm apa:rmã pykamã ruw ne pyka mã: nō. ¹⁰ Nō:n kam ta

ajte wabi. Kãjkwã kunĩ mÿrbê kãjkwã djwÿnhmã wabin kam nhÿ. Kute mÿjja kunĩ mē amijo kajkep kadjy kam nhÿ. Kute kãjkwamē pykamē amijo kajkep ne o ba kadjy kam nhÿ.

¹¹ Ga, Kritu àbirkam kute memã me kĩnh djã nhôrja pumũ. Tãm ne Metĩndjwÿnh me bakukãmãremã arê. Mÿj'ã ne kute memã kĩnh djã nhôrja amijakre? Bir, kute memã apÿnh àpênh djã nhôr'ã ne amijakre. Kritu ne arÿm gwaj bamã apÿnh badjãpênh djãri'ã ajarê gwaj maro baba. Ar ije 'ã idjujarênhmã ne ar ikwÿmã 'ã karôn ar ijano. Bar kam ije omũnhkôt memã 'ã idjujarênh ar iba. Nhyr kam ajte gwaj bakwÿmã apÿnh kabênh jarê gwaj maro baba ne arÿm kukwakam amũ memã kabênh jarênho baba. Nhyr kam ajte gwaj bakwÿmã bakabênh mex'ã karô gwaj me kute Jeju mar kêt-jamã arênho baba. Nhyr kam me arÿm amim Jeju maro ba. Nhyr kam ajte gwaj bakwÿmã me kute Jeju marjao djuw mexo ba'ã karô. Gwaj meo djuw mexo baba nhyr kam me tu amim Jeju mar tÿxkumrêx ne 'ã ukanga kêt ne ar ba. Nhyr kam ajte gwaj bakwÿmã memã kukrãdjã'ã badjujarênh'ã karô gwaj memã 'ã badjujarênho baba. Kritu kute gwaj bakĩnh djã'ã gwaj bamã apÿnh badjãpênh djã nhôr ne ja.

¹² Dja gwaj apÿnh badjãpênh djãjakam apê:, Jeju nhô me ja prĩne kum mex kadjy apê: nhyr kam me adjwÿnhdjwÿ Metĩndjwÿnhmã àpênh ar ba. Gwaj me kadjy badjãpênh ar baba nhyr me kunĩ arÿm Kritu mar mexo amũ amikamênh arÿm amim mar ra:x ne. Me kute Kritu mē ĩ pydji pyrãk ja arÿm amim mar ra:x ne.

¹³ Djãm kam dja gwaj Metĩndjwÿnh Kra mar punun kam bakabênh kajgo'ô mÿr jabej abenmã bakabênh ar baba? Kati. Dja gwaj Kra'ã bakabênh pydjibit man axikôt arênh tu amim markumrêx. Ne kam baje me prĩre pyrãk kêt ne Kritu mar rerekre kêt ne bajabatãnhkumrêx. Ne kam prĩne amim kuman arÿm amim mar ra:xkumrêx.

¹⁴ Djãm gwaj bano rerekre kute me prĩre no rerekre pyrãk rã'ãmã? Nhyr apÿnh me 'èxnhĩ mrãnh bôx ne no tÿxtikam ari gwaj banoo biknoro bamã? Me kute ari apÿnh me kukrãdjã jarênho kute kôk, kute ngô djãkã ari mÿjja japĩn pyrãk. Djãm gwaj baje jãm Kritukôt bakabênh djir ne ajte jãm me kukrãdjã punukôt bakabênh djir ne ari: bakabênh jadjwÿro babamã? Kati.

¹⁵ Gwaj ba dja gwaj bamã aben jabênh bakabênh katãt-bit jarênh arÿm kãmã Kritumã aben kamênho tē. Baje mar mexo, kum bamexo kãmã aben kamênho tē. Ga, gwaj bakrãja pumũ. Gwaj bakrãkam badjumar ne kam amũ banhikrao apê nâr baparkam mrã. Gwaj bakrã ne amũ gwaj bakukrãdjã kunĩ ngrêk ne gwaj bajo ba. Gwaj bakrã kumrêx umar nhyr kam ô'ã amũ gwaj bakukrãdjã kunĩ apê. Kritudjwÿ ne kute gwaj bakrã pyrãk ne gwaj bakunĩo ba gwaj kukwakam apÿnh kum badjãpênh djãri kum badjãpênh ar baba.

¹⁶ Ga, gwaj bapar, bate, bapa, banhikra, bano, banhijãkre, bakukrãdjã kunĩ:, kunĩ apÿnh gwaj bakudjêkkôt kute aben jamÿnh tÿx, kute abenmã tÿx jangjênh mex. Ne ren gwaj bakudjêk kêt gwaj ren bakukrãdjã kunĩ ren aben bê ajka'u gwaj ren kam kãmã baku'ê kêt. Kritudjwÿ ne ã ane. Nãm gwaj bakrãptĩo ôbikwa gwaj

banhĩ pŷnhkõt apŷnh kum badjãpênh djãri. Gwaj kam baje aben jamŷnh tŷx mãn prãbê abeno banhõbikwan baro'ã Kritumã apê. Te apŷnh kum badjãpênh djãri gwaj baro'ã kum badjãpênh ar baban o abenmã tŷx jangjênhõ baba. Kute gwaj bamã badjãpênh djã'ã ujarênh kõt gwaj kum badjãpênh ar baba. Gwaj bamã aben jabêo ro'ã aben kamênhõ mõ. Gwaj baje mar mexo, kum bamexo aben kamênhõ mõ.

Me kute me kukràdjã punu kõt amijo ba kêt mã.

Kor 3.5; Ped k 4.7

¹⁷ Ije ar amã ja jarênhkam djãm ar aje arek amijo aba tũm kõt amijo aba rã'ãmã? Amrêbê ne gar ate Metĩndjwŷnh bê ar amijo aban me bajtem kukràdjã punu kõt ar amijo aba. Djãm aje arek me kukràdjã punu kõt amijo aba rã'ãmã? Kati. Tãm ne ba ar abê uma:. Me wã ne me amim mŷjja kajgobit'ã karõo ba.

¹⁸ Nãm me tu amakkre kêt kumrêx. Nhy m me te kute memã mŷjja mex'ã karõ nhy m me kute mar kêt kumrêx. Mŷjja'ã me kabên kute amijakreja ne me kute mar kêt kumrêx. Kam ne me arŷm umar djãkam mŷjja punubit man arĩk ar ba. Arĩk ar ba kute mrãmri ne akamãt kô tykkam me arĩk ar baja pyrãk. Nãm me Metĩndjwŷnhbê: amijo ban kam kõt tĩn ne ar baja mar kêt kumrêx. ¹⁹ Nhy m ren me me akre ren me amimaro tẽn ren arŷm amim ngryk ne. Nhy m be, kati. Me ja ne me kute amimar kêt kumrêx ne kam kute kurêbit mar ne aben bê me kupênh ra:x ne mŷjja punu kunĩ nhipêxo ban ajbit mar prã:m ne.

²⁰ Nhy m be, Kritu. Djã ne gwaj bamã,

—Ajrã mekõt ã amijo ane, ane? Arkati. ²¹ Arŷm ne gar mrãmri Jeju kabên katãt kõt ama. Nãm amã, “Kwãrĩk wãnh”, ane. Nãr ar akwŷ aje mar kajgo jabej ba ajte ar amã tãm jarê. ²² Amrêbê ne gar me kum Metĩndjwŷnh kĩnh kêtja kukràdjã kõt ar amijo aba. Aje kangamã. Me kukràdjã kõt ne me kum mŷjja punu prãm ne amim 'êx ne amim, “Ajrã, kam amexkumrêx”, anhŷro ba. Aje me kukràdjã ja kangamã. ²³ Adjumar djã ny kadjy aje amimarmã. ²⁴ Ne amrãnh nymã ne mrãmri Metĩndjwŷnh katãtkõt katãt aje amijo abamã ne mexo amexmã.

²⁵ Kam memã ajêxo abaja tu wãnh kangakumrêx ne abu'ã me kunĩmã akabên katãtbit jarê. Mŷkam? Bir, Kritu amikõt gwaj bakunõ ba gwaj baje kumê banhĩ pydji pyrãk. Kam dja gwaj memã bakabên katãt jarê.

²⁶ Godja ga angryk jabej kwãrĩk wãnh kam ajaxwe kêt. Kwãrĩk wãnh angryk'ã akamãt kêt ne angryk 'iry kêt. ²⁷ Ajaxwe kêt gê Xatanaj akam ãm kêt.

²⁸ Kwãrĩk wãnh ar ajõ adjãkĩnhĩ ajte mŷjja 'õo adjãkĩnh kêt kumrêx. Ga dja ga adjãpênh tŷx ne anhkrao katãt mŷjja kupênh mex. Ne kam adjãpênh pãnh arŷm amim anhõ mŷjja jamŷ. Ne kam arŷm amikutã me õ mŷjja kêtjamã kwŷ ngã.

Me kabên mex'ã kute memã karõ.

²⁹ Kwãrĩk wãnh akabên punu'õ jarênh kêt. Memã akabên mexbit jarê gê me kuman mex. Gê me mexo amũ amikamên arŷm mexkumrêx.

³⁰ Kwãrĩk wãnh Metĩndjwŷnh Karõmã kaprĩ jadjãr kêt. Metĩndjwŷnh ne arŷm ar amã ano nhy m amim ar ajo ba. Nhy m o kute mrãmri ne arŷm ar ajã kute aminhidji nhõr pyrãk. [†] Dja Karõ arek amim ar ajo ba: nhy m kam Jeju arŷm bõx. Bõx ne amikõt ar ajo mõ.

³¹ Dja gar wãnh angryk, kam amadjãkam atokryja wãnh kanga. Ne wãnh mekam adjãkrêmê angrykmê akabên punumê wãnh kangakumrêx. Ar aje meo abikênh'ã amim karõja kunĩ dja ga wãnh kangakumrêx.

³² Ar ga dja gar amã aben kaprĩn abenmã abên rerek ne aben jaxwe maro aknon abenkam angryk kêt. Mŷkam? Bir ga, Metĩndjwŷnh arŷm Kritu tykkõt kute ar ajaxwe maro biknor ne ar akam ngryk kêtja pumũ. Kam dja gar aben jaxwe maro aknon abenkam angryk kêt.

5 Ga, me bãm kum kra jabê nhy m kute bãm kõt amijo baja pumũ. Nãm kute amim, —Ba djũnwã kudjwa, ba djũnwã kudjwa, anhŷro ba. Metĩndjwŷnh kum ar ajabêkam dja gar kõt ar amijo aban kudjwa amã me abêo aba. ² Ga, Kritu kum gwaj bajabê:ja pumũ. Ne kam arŷm gwaj bajaxwe pãnh Metĩndjwŷnhmã amingã nhy m me kam kubĩ nhy m arŷm gwaj bajaxwe pãnh ty. Kritu kute mrãmri ne mry bĩn pyrãk, me kute amrêbê me axwe pãnh kute Metĩndjwŷnhmã mry par pyrãk. Me kum mry pan kubõ nhy m arŷm ardjãnh bãn Kĩnh ne. Dja gar Kritu kudjwa ã amã me abêo ane nhy m arŷm akam kĩnhkumrêx ne.

Apŷnh me axwe djãri nêje kute me kukrà.

A Xim 2.4; Xij 4.4; Dju k 1.6, 2.15

³ Nhy m be, me mjên djwŷnh nãr prõ djwŷnh kupa'ã kurê ba. Nãr me ãpênh punu:re kunĩ nhy m me arŷm mekam pijãm ne. Nãr me kute mŷjjaõ atom rũnh prã:m. Kwãrĩk wãnh ar ajõ amijo anhŷr kêt kumrêx gê me ajarênh kêt kumrêx. Djãm Jeju nhõ me ja kute ã amijo anhŷrkam mex got? ⁴ Nãr, me kabênkamdjwŷ. Ar amy aje me nire kukràdjã'ã me aprŷ nhy m me ar akam pijãm. Nhy m ar anire aje me my kukràdjã'ã me aprŷ nhy m me ar akam pijãm. Nãr, ar abixaêrkõt ar akabên kajgo. Nãr me keket kadjy ar amy me ni'ã abêno ajkê nhy m ar ani amipãnh me my'ã abêno ajkê. Ar akabên ja ne mex kêt. Kwãrĩk wãnh memã arênh kêt. Atemã dja gar memã Metĩndjwŷnhkam amikĩnh jarê.

⁵ Nhy m be, me mjên djwŷnh nãr prõ djwŷnh kupa'ã kurê ba. Nãr, me ãpênh punu:re nhy m me mekam pijãm ne. Nãr, me kute mŷjjaõ atom rũnh prã:m. Me ja ne me mrãmri ne me kute mŷjjaõ metĩndjwŷnh karõ nhipêxmã amijarênhõ ba pyrãk. Djãm me ja Metĩndjwŷnh kute meo bamã? Djãm Kritumê Metĩndjwŷnh ar me kunĩmã Bẽnjadjwŷrkam djãm ar kute meo bamã? Nãr, djãm ar kute me jamã ar õ mŷjja nhõrmã? Arkati. Ja ne gar aje amrêbê mar. ⁶ Ar aje markam kwãrĩk wãnh me'õ ajte kabên kajgoo arĩk ar amã,

[†] Ga, me kute mŷjja'ã aminhidji janhõr nhy m arŷm amirĩtkumrêxja pumũ. Ar gadjwŷ Metĩndjwŷnh arŷm ar amã Karõ jano nhy m ar ajo ba gar arŷm amim, “Mrãmri ne arŷm ijo krakumrêx. Ga, arŷm kute imã Karõ janor nhy m kute ijo baja pumũ”, ane.

—Ajrã. Ā ajaxweo ane. Dja Metĩndjwýnh ajmã ajo kêtukumrêx, anhÿr kêt. Kwãřík wãnh o anoo biknor kêt. Me amakkre kêt prãm kute ã axweo anhÿr prãm kam ne Metĩndjwýnh arým mekam ngry:k ne. ⁷ Kam kwãřík wãnh mekôt ã ar ajaxweo anhÿr kêt.

⁸ Mÿkam? Bir, amrêbê ne gar ajaxwe:n aje akamàt kô tykkam me ar baja pyrãk. Nhym be, jakam ne gar arým Bẽnjadjwýr djwýnh kôt ar amijo aban arým aje a'uri me ar baja pyrãk. Bẽnjadjwýr djwýnh kute ar ajo krakam dja gar ajmã akute kêt ne katàt ar amijo aba. Dja gar aje mrãmri ne me a'uri ar baja pyrãk. ⁹ Metĩndjwýnh Karõ dja meo ba nhym kam me ô'ã ukaprĩkumrêx ne katàt kute kabên jarênhkumrêx ne 'êxnhĩ kêtukumrêx.

¹⁰ Dja gar Bẽnjadjwýr djwýnh kĩnh, mÿj akabênkôt, aje mÿjo abakôt aje Bẽnjadjwýro kĩnh jabej amikabi.

¹¹ Ne kwãřík wãnh me axwe kôt ajaxwe kêt. Me axwe ne me kute akamàt kô tykkam me àpênh punu pyrãk. Djãm me àpênh punu djô'ã mÿjja mex got? Arkati. Kwãřík wãnh me axwe kôt ar ajaxwe kêt. Ar ga dja gar me axwe nêje me kukrà.

¹² Mÿkam dja gar me axwe kôt ajaxwe kêt? Bir, me me kãxã apdjun ba punukumrêx. Gwaj ren abenmã me arêh ren bapijã:m ne. ¹³ Me axwe ne me apdjun àpênh punuo ba: nhym me arým memã Metĩndjwýnh kabên jarê. Nhym kam me arým amijaxwe ma. Me kute memã arêh nhym me kute amimar kute mrãmri ne me kute memã mÿjja kurwýkam mÿjja kunĩ kum amirĩt pyrãk. ¹⁴ Me kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênhkambit ne me arým kute amijaxwe kunĩ mar. Amrêbê: ne me me bakukãmãremã me kute amijaxwe mar'ã ajarê. Me memã kum,

“Kute mrãmri ne me ôto nõrkam kute me kabên mar kêt pyrãk ne ga aje Metĩndjwýnh mar kêt.

On ano tÿx ne amim kabên ma kute mrãmri ne me krã apôx ne no tÿxkam amak mex pyrãk.

Aje kabên mar kêt kute mrãmri ne me tyk kute me kabên mar kêt pyrãk. On kabên man kôt ar amijo aba kute mrãmri ne me tyk ne akubyn tĩn ne ar ba pyrãk.

Dja ga kabên ma nhym Kritu arým prĩne amã arê ga prĩne amima.

Kute mrãmri ne me kute memã pòk ne o kute pry kurwý nhym kam me kute prĩne řĩt mex pyrãk”, ane. Mrãmri ne me kute me bakukãmãremã arênhkumrêx. Mrãmri ne Metĩndjwýnh kute memã arêh ne kute me axwe kunĩ amirĩtmã.

¹⁵ Kam dja gar amijã ano tÿx ne katàt ar amijo aban ajmã akute kêt. Djãm ano kêt mã? Kati. Dja gar akrã mex ne amijã ano tÿ:x ne katàt ar amijo aba. ¹⁶ Ar abu'ã me axwe kunĩja dja gar me'ã ano tÿ:x. Nhym kam ar aje memã Metĩndjwýnh kabên jarêh djã ar awýr bôx gar arým memã arê. Akati jakam me axwe krãptĩkam dja gar ã memã ane.

¹⁷ Kam kwãřík wãnh ar akrã punu kêt. Dja gar amijo Bẽnjadjwýr djwýnh man kum,

—Mÿj dja ba nê ga kam arým ikam akĩnhkumrêx jabej? ane. Dja gar ã kum anen arým prĩne amijo Bẽnjadjwýr djwýnh markumrêx.

¹⁸ Kwãřík wãnh kadjwati kangôkam † ar abibãnh kêt. Kam ne me arým amijo ajkên punu mex ne. Ar ga dja gar Metĩndjwýnh Karõ mar tÿx ne 'ã adjukanga kêt gê ar anhĩ pÿnhkôt raxo ar akadjwýnhbê nhÿn ar ajo ba mex.

¹⁹ Dja gar mar tÿx ne abenmã mebê idjaer nhõ me ngrer tũm jarê, me ngrerkôt Bẽnjadjwýr djwýnhmã mex tire jarê. Metĩndjwýnh'ã me ngrerja kunĩ jarê. Djãm ate akrã ajajkwa kajgokambit aje Bẽnjadjwýr djwýnhmã me ngrer jarênhmã? Kati. Dja gar amikam me ngrerkam kabênja markumrêx ne angrerkôt kum arênhkumrêx.

²⁰ Dja gar Karõ mar tÿx ne mã Metĩndjwýnhmã, me Babãmmã amikĩnh jarê. Mÿjja kunĩkôt kum amikĩnh jarê. Djãm ar adjumar mexkambit dja gar kum amikĩnh jarê? Kati. Ar adjumar punukamdjwý dja gar kum,

—Djũnwã, te idjumar punu ga mã ijo djuw mex ne mã ijo kĩnh. Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu ba tu amim markumrêx ne arým amã amikĩnh jarê, ane. Dja gar akati kunĩkôt ã kum amikĩnh jarêho ane.

²¹ Dja gar akrãnmã aben kabên man kôt ar amijo aba. Ar aje Metĩndjwýnh pyma markam dja gar ã amijo abao ane.

Prõmê mjên mē abenã memã karõ.

Kô k 11.3; Kor 3.18; Ped k 3.1

²² Me aniremã ne ba ikabên jarê. Dja gar amjên kabên man akrãnmã kôt ar amijo aba. Aje mrãmri ne Bẽnjadjwýr djwýnh kôt ar amijo aba pyrãk dja gar ã amjên kôt amijo abao ane. ²³ Mÿkam? Bir, ar amjên ne ar ajo ba kute mrãmri ne me krãkam umar ne o kute amingrêk ne ba pyrãk. Me krãkam ne me umar ne kam amũ ikrao apê nãr parkam mrã. Me krã ne amũ me kukràdjã kunĩ ngrêk ne meo ba. Nãm Kritudjwý ã me kute amim marja kunĩ ane. Ta ne kute me krã pyrãk ne meo ba. Ne kam arým me utàn meo ba. Ő me kunĩ ne me kute ta ĩ pyrãk nhym me utàn meo ba. ²⁴ Nhym kam Kritu nhõ me kute amim mar kunĩja akrãnmã kabên man kôt amijo ba. Dja me aniredjwý ã amjên kabên kunĩ mar ne kôt amijo abao ane.

²⁵ Me amymãdjwý ne ba ikabên jarê. Dja gar amã aprõ jabê: kute Kritu kum ô me kute amim marja kunĩ jabê pyrãk. Ga, Kritu arým me kadjy tykja pumũ.

²⁶ Mÿj kadjy ne me kadjy ty? Bir, prĩne kute meo mex kadjy. Kute mrãmri ne me kute ngô kubêkã põnh nhym prĩne mex pyrãk. Mrãmri ne kabên kute ngô pyrãk ne prĩne meo mex. Kritu memã kabên jarê nhym me amim kuman arým Metĩndjwýnh mexo mex. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. ²⁷ Ő me kute amim marja kunĩ prĩne kum me:xkumrêx nhym me arým kum me kĩ:nhkumrêx nhym kam kute amikabem me umjÿr ne kute ar meo ba kadjy. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. Dja ô me ja kute ta ĩ pyrãkja prĩne mexkumrêx ne axwe kêtukumrêx kute mrãmri ne me kã mjô kêtukumrêx ne ngrã kêtukumrêx nhym mÿjja 'õ kute meo bikêh

† Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

kêtkumrêx pyrâk. Dja me Metîndjwýnh mexo mex ne kum punu kêtkumrêx nhym arým meo ba. Ja kadjy ne Kritu me kadjy ty. Be, djâm kum ô me ja jabê ngri: got?

²⁸ Bir be, me mydjwý dja me ã kum prô jabêo ane. Kum prô jabêo kute mrâmri ne me kum aminhî jabêja pyrâk. Me kum prô jabêja ne me kum aminhî jabê. ²⁹ Djã nãm me'ô kum aminhî kurê? Kati. Me kum aminhî jabê ne ô kwý krênmê kubêkâmê mýjja kunîo aminhîo djuw mex.

Nãm ã Bênjadjwýr djwýnh me baje Kritu mar djwýnh ho djuw mexo ane. ³⁰ Me banhî pýnhkôt ne gu me baje Kritumê banhî typdji pyrâk. Baje Kritu pa pyrâk, no pyrâk, par pyrâk. Baje ta kukràdjã kunî pyrâkkam ne Kritu amim me bajo djuw mex.

Dja ã me amim prôdjwýo djuw mexo ane. ³¹ Amrêbê: ne me bakukâmãre 'ã memã kum, "Kamã dja me my prô kadjy arým bãmmê nã arkum iren kam arým prôbit'ã ngrã ne.

Nhym kam ar î abenã tým ne kam kute î typdji pyrâk." Nãm me bakukâmãre ã memã ane.

³² Be, ije ar amã kukràdjã jarênhja ne me kute prîne mar mex kêtkumrêx, mebê tÿx. Kritumê me bamê ô me kute amim marja kunî'ã ne ba ikabên ja jarê.

³³ Kam ne ba ar amã aprô jabêkumrêxmã ar amã 'ã karô. Kute mrâmri ne ar amã amijabê pyrâk ne ar amã aprô jabên aje o djuw mexmã. Nhym ar anireja, ar amjên ne ar ajo ba. Kam ar aje amijã marmã ne ba ar amã 'ã karô. Tãm ne ja.

Bãmmê kramê abenã memã karô.

Kor 3.20

6 Jakam ne ba me aprîremã 'ã karô. Bênjadjwýr djwýnh kabênkôt dja gar abãmmê anã kabên man ar kabên kôt ar amijo aba. Ja ne mex. ² Mýkam? Bir, amrêbê: Metîndjwýnh me bakukâmãremã kum, "Me amã abãmmê anã jabên ar kabên ma." Nãm ã memã anen kam kôt memã mýjja mex jarên memã kum, "Kam arým adjumar mex ne kribêm pykakam ar aba", ane.

Metîndjwýnh kute memã 'ã karôkôt kukràdjã ne ja. Kukràdjã kumrêx kute kôt memã mýjja mex jarênh ne ja. Kam dja gar mar tÿx ne.

⁴ Ne ar amy, ar ajabatãnhwãdjwý, ar amã ne ba 'ã karô. Kwãrîk wãnh akra arkum amikurê'uk kêt. Ari arkum adjãkrêo kum amikurê'uk kêt. Ar ga dja gar akumrêx amijã Bênjadjwýr djwýnh kabên man arým katãt kôt ar amijo aba. Ne kam kôt axwe nêje ar akren kam mrãnh mex'ã arkum karô. Dja gar ã akra aro ane gê ar akôt Metîndjwýnh kôt ar amijo ba.

Bênjadjwýrmê ô àpênhmê abenã memã karô.

Kor 3.22; Xim k 6.1; Xit 2.9; Ped k 2.18

⁵ Ar akwý ne me arým amim ar apa 'amý gar memã adjãpênh tÿx kajgo ar aba. Ar amã ne ba ikabên. Dja gar pykakam ar anhô bênjadjwýr kabên ma. Ar anhô bênjadjwýr raxmê uma dja gar aman kum adjãpênh katãt. Kute mrâmri ne Kritumã ar adjãpênh pyrâk dja

gar ã kum adjãpênh ane. ⁶ Djãm ar aje anhô bênjadjwýr ýtãbit kum adjãpênh katãtmã? Kati. Ar amã kãxkamdjwý dja gar amim,

—Kati, Kritumã ne ba apê. Kam dja ba Metîndjwýnh kabên kôt mrâmri pykakam inhô Bênjadjwýrmã idjãpênh katãtkumrêx. ⁷ Dja ba kabên man kum idjãpênhkam ikînh. Nã bãm kute pykakam memã idjãpênh pyrâk. Nhym be, kati. Kãjkwakam Bênjadjwýr djwýnhmã ne ba apê, ane. Dja gar ã amim anen kam kum adjãpênhkam akînh.

⁸ Mýkam? Bir, ar akwý apa 'amýnh aje me kabên kôt adjãpênh tÿx kajgo ar aba. Bênjadjwýr djwýnh Jeju kute aparmã ar adjãpênh pumûnh. Ar adjãpênh mex kôt dja ar amã o pãnh mex. Nãr ar akwý apa 'amýnh kêt wã ne ar ga gar adjãpênh ar aba. Me kute ar amã o pãnh kadjy gar adjãpênh ar aba. Bênjadjwýr djwýnh kute ar adjãpênh pumûnh. Ar adjãpênh mex kôt dja î ar amã o pãnh mex. Me akunî adjãpênh mex kôt dja ta amã o pãnh mex. Tãm ne gar amrêbê ama.

⁹ Ne bênjadjwýr ar, ar aje amim me pa 'amýnh nhym me ar amã àpênh kajgo ar bawã ar amã ne ba ikabên. Dja gar ije ajbir ar anhô àpênhmã ikabên jarênhja ma. Ikabên kôt ar gadjwý ar anhô àpênhmã amex. Kwãrîk wãnh aje meo abikênhmã me kangrônho aba kêt. Djãm bênjadjwýr'ã apydji? Kati. Ar gadjwý ne kãjkwakam ar anhô Bênjadjwýr djwýnh. Tãm ne ba ar amã arê gar amrêbê aje mar. Ta ne kum me'ô pyma kêtkumrêx.

Metîndjwýnh nhô kãxo kubêkã'ã ujarênh.

Rô 16.20; Tex k 5.8; Xij 4.7; Ped k 5.8

¹⁰ Akmere àpnhîre ar, ije ar amã arênh o ino rer kadjy ne ja. Bênjadjwýr djwýnh tÿ:x. Atÿx kadjy gora amim maro aba nhym arým ar amã atÿx jadjã. ¹¹ Me karô punu nhô bênjadjwýr kute gwaj bamã 'êx ne gwaj banoo biknor prãmkumrêx. Dja gar amijã ano tÿx ne arek kubê dja nhym arým ar anoo biknor kêt. Arek kubê ar adjãm ne aje kangôn kadjy dja gar aminêje Metîndjwýnh nhô kãxo kubêkã jangjê, kute gwaj bamã kãxo kubêkã nhôr kunîja aminêje angjê.

¹² Mýkam dja gar angjê? Bir, djãm me î, gwaj baje me omûnhja ne gwaj baje aminêje me kangônhamã? Kati. Me karô punu pumûnh kêtja. Apýnh me axwe nhô bênjadjwýr ja ne gwaj baje aminêje me kangônhamã. Apýnh me karô punu, me rûnh 'itÿx ja ne gwaj baje aminêje me kangônhamã. Pykakam me axwe prãmja ne me kute mrâmri ne akamãt kô tykkam me mrãnh punuja pyrâk. Me ja nhô bênjadjwýr ne gwaj baje aminêje kangônhamã. Kãjkwakam me karô jaxwe ar baja. Me karô punu ja ne gwaj baje aminêje me kangônhamã. ¹³ Kam, dja gar aminêje Metîndjwýnh nhô kãxo kubêkã kunî jangjê. Dja aje me kangôn nhô akati awýr bôx ga mebê atÿx ne me kangônho dja. Ne kam arým meo apan me kujate. Kam dja ga arek mebê adjãm tÿx rã'ã.

¹⁴ Be, mýj dja mebê ar anhô kãxo kubêkãja kute gar aminêje angij? Bir, ajênhî kêt ne akabênkumrêx. Ajênhî kêt kadjy ne ar anhô kãxo apre djã. Ga,

krākamngônh kàxo pre djào kute kà janênh tỳxja pumũ. Kute o kàxo kubêkàja kunĩ janênh tỳx nhyim arỳm 'ã rorok kêt. Ar gadjwỳ ar aje apre djào amikrax pre măn pràbê ajêxnhĩ kêt ne akabênkumrêx. Akabênh kajgo kêt ne arek me karõ punu kangõnho dja. Nhyim kam me te kute Metĩndjwỳnhbê ar ajo akêxmã.

Metĩndjwỳnh kabênkôt dja gar katàt ar amijo aban ajaxwe kêt. Akatàt jabê ne anhõ kàxo anhinõkà. Ga, krākamngônh kute kurê djwỳnhbê amipytâr kadjy kute kàxo inõkà jangjênhja pumũ. Ar gadjwỳ ar aje kàxo ar anhinõkà jadjàr măn pràbê ajaxwe kêt ne Metĩndjwỳnhmã akatàt. Ne arỳm me karõ punubê amipytàn aminêje kangõnho dja.

¹⁵ Ar prĩne 'ã ujarênh nyja ma. Aje 'ã ujarênh ny mar jabê ne ar aparkà tỳx. Ga, krākamngônh kute parkà tỳx jangjênhja pumũ. Kurê djwỳnh'ỳr prõt ne kute ami-paro bikênh kêt kadjy ne kute parkà tỳx jangjênh. Ar gadjwỳ ar aje ar aparkà tỳx jadjàr măn pràbê dja gar Kritu'ã ujarênh ny kôt adjumar mexja prĩne aman arỳm me'ỳr mrãn memã arê. Dja gar memã arênh arỳm o aminêje me karõ punu kangõnho dja nhyim me te: kute Metĩndjwỳnhbê ar ajo akêxmã.

¹⁶ Dja gar kam tu amim Metĩndjwỳnh markumrêx. Aje tu amim markumrêx jabê ne ar anhõ kàxo kruwbê àptâr djà. Ga, krākamngônh kute kruwbê àptâr kadjy kute amỳnhja pumũ. Ar gadjwỳ ar aje anhõ kruwbê àptâr djà byr măn pràbê tu amim Metĩndjwỳnh markumrêx. Tu amim markumrêx ne arỳm arek me karõ jaxwe nhõ kruwbê adjaptàro dja. Aje tu amim markumrêx jao dja ga õ kuwyo kruw kunĩbê aptàn mã pa. Me kabênh punu, apỳnh me kaprĩ djàri, apỳnh me tokry djàri ne kubê me karõ jaxwe nhõ kuwyo kruwja. Ar aje tu amim markumrêxjao dja gar mã pa. Nhyim me te: kute Metĩndjwỳnhbê ar ajo akêxmã.

¹⁷ Mrãmri ne Metĩndjwỳnh arỳm kute amim ar apytàrkumrêx. Ja dja gar tu amim markumrêx. Jabê ne ngõnho ar akrãdjê. Ga, krākamngônh kute amikrã pytâr kadjy kute ngõnho krãdjê turja pumũ. Ar gadjwỳ ar aje ngõnho akrãdjê tur măn pràbê tu amim ja markumrêx. Mrãmri Metĩndjwỳnh arỳm kute amim ar apytàrkumrêxja markumrêx. Ne kam arek me karõ

punu kangõnho dja nhyim me arỳm te kute Metĩndjwỳnhbê ar ajo akêxmã.

Dja gar aje prĩne Metĩndjwỳnh Karõ kabênh man memã arê. Aje kabênh mar jabê ne ar anhõ kàxdjwa kajgo. Ga, krākamngônh kute kurê djwỳnho àpanh kadjy kute õ kàxdjwa kajgo jamỳnhja pumũ. Ar gadjwỳ ar aje ar anhõ kàxdjwa kajgo byr măn pràbê prĩne Metĩndjwỳnh Karõ kabênh man memã arê. Ne arỳm me karõ punu kangõnho dja nhyim me arỳm te kute Metĩndjwỳnhbê ar ajo akêxmã.

¹⁸ Dja gar kam Metĩndjwỳnhmã akabêno aba. Kum mỳjja kunĩo a'wỳ. Akati kunĩkôt kum ar akabênh jarê. Aje Metĩndjwỳnh Karõ mar'ã ar amã djukanga kêt gê prĩne ar ajo ba mex. Prĩne kute ar ajo ba mexkam mã Metĩndjwỳnhmã akabênh jarê. Kum Jeju nhõ me ja kunĩo a'wỳ. Ar ano tỳx ne amã djukanga kêt ne meo a'wỳ.

¹⁹ Badjwỳ kum ijo a'wỳ gê ijamak'ỳr kabêno bõx ba gop imã me uma kêt ne memã kabênh jarê. Me krãptĩ kute Kritu'ã ujarênh ny mar kêt rã'ã. Ba gop me kunĩmã arênhõ amirĩtkumrêx gê 'ã ujarênh ny memã amirĩtkumrêx. ²⁰ Ba ne ba Bênjadjwỳr djwỳnh kabênkôt memã 'ã ujarênh ny jarênhõ iba nhyim me arỳm kàxirax jao idjuwpre. Dja gar kum ijo a'wỳ gê me te arỳm idjuwpre ba gop imã me uma kêt ne memã arênhkumrêx ne gop mrãmri kabênkôt ibê 'ã idjujarênh djwỳnhkumrêx ne memã arênhkumrêx.

²¹ Xikiku ne ba arỳm ar amã ano. Imã gwaj bakamy Xikiku jabêkumrêx nhyim Bênjadjwỳr djwỳnhmã àpênh katàtkumrêx ne 'ã ukanga kêtumrêx. Ba arỳm ar amã ano. Gêdja ar awỳr bõx ne arỳm ijã ar amã ajarê. Mỳjja kunĩ'ã ar amã ajarê gar arỳm iman arỳm ikam adjumar punu kêt ne akĩnh.

²³ Metĩndjwỳnhbê ne me Babãm. Ne Bênjadjwỳr djwỳnhbê ne Jeju Kritu. Gê ar ar aje abeno akamywão djuw mex gar adjumar mex ne amã aben jabêkumrêx ne tu amim ar markumrêx. ²⁴ Ar amã Bênjadjwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu jabêkumrêx ne 'ã adjukanga kêtja gê ar tu kum ar akaprĩkumrêx. † Tãm ne ja.

† *Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhyim ar pãnh arỳm kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrêx.*

Pirpu

Křiraxbê Pirpukam ne Paur memã Jeju jarê nhym kam me kwý arým tu amim markumrêx. Paur kum ar kĭnhkumrêx nhym ar jadjwý amipãnh kum Paur kĭnhkumrêx nhym kam Paur ar kurŭm tĕn atemã krĭrax 'õkam bõx. Bõx nhym me ja kum Metĭndjwýnh kabĕn mar prãm kĕt ne kam Paur pa 'amýn o tĕn mekbê ijê djãkam kumĕ. Nhym arĭk kapřire ne mekbê ijê djãkam dja, prãmkam dja. Nhym kam krĭraxbê Pirpukam Paur nhõbik-waja kum kĭnh djã jano, kõt kum õ kwý krĕn djã jano, nàr kon kum pi'õk kapř jano nhym kubyn kĭnhkumrêx. Paur kute amikajmãtã arkum Jeju jarĕnhja ta ne kõt kum mýjja jano, Epaprodjikõt ne kum kĭnh djã jano. Nhym 'ýr o bõx. 'Ýr o bõx nhym kubyn kam kĭnhkumrêx ne akubyn arkum, —Ota ba arým kubyn arým ikĭnhkumrêx ne, ane. Nhym kute kõt kum kĭnh djão bõxja, Epaprodjija ate kanê ne kam arým mexkumrêx ne kam õ pykamã tĕmmã, nhym Paur kute kõt arkum pi'õk no'õk janormã. Kute arkum pi'õk no'õk ne kõt anor ne ja. Ě, Paur kute arkum pi'õk no'õk ne ja.

Paur kute Metĭndjwýnhmã ar arĕnh.

Ep 1.15

¹ Ba ibê Paurmĕ Ximoximĕ ne bar ar amã pi'õk no'õk ne. Ar ibê Jeju Kritu nhõ àpĕnh ne bar ar amã pi'õk no'õk ne. Ě, krĭraxbê Pirpukam Kritu Jeju nhõ me ja, õ me mextire jamã ne bar pi'õk no'õk ne. Ar aje Jeju nhõ me jao aba djwýnhwãmĕ atãri àpĕnhwãmĕ, ar akunĭmã ne bar pi'õk no'õk ne.

² Gĕ Metĭndjwýnh ar ajo djuw mex, Metĭndjwýnhbĕ gwaj Babãmmĕ krabê Bĕnjadjwýr Jeju Kritu ar ukapřikõt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarĕ gar adjumar mex ne ar aba.

³ Ota ba inhõ Metĭndjwýnhmã amikĭnh jarĕ. Nã bãm mã ar aman ar amar rã'ã. Nã bãm ar akam ikĭnh ne ije ar amar kunĭkõt kum amikĭnh jarĕ. ⁴ Djã nã bãm ar akam ikapř? Kati, nã bãm ikĭnhkumrêx ne ije kum ar akunĭo idjã'wýr katã kum amikĭnh jarĕ. ⁵ Mýkam ne ba ikĭnhkumrêx ne ar ajo a'uw? Bir, ar ikõt adjãpĕnhkam. Kra:x kurŭm ne gar ikõt apĕ ne memã Jeju kukrãdjã ny'ã adjujarĕnh atĕm rã'ã ne kam kõt ijo djuw mex ba kam itýxkumrêx ne memã Jeju'ã idjujarĕnh tĕ.

⁶ Kam ne ba ar akam ikĭnh ne. Arým ba kuma. Metĭndjwýnh ta ne arým ar ajo mexmo krax ne. Dja ar ajo mexo tĕn o tĕn o tĕm rã'ãn arým inomã kumĕ gar akunĭ amextire. Ě kute ar ajo anhyrmã ne ba amika-jmã'ã kuma. Mýj akatikam dja inomã kumĕ? Bir, akubyn Jeju Kritu bõx nhõ akatikam.

⁷ Be, kõt ne ba ije ar akunĭo ijamakja. Bir, mrãmri. Mýkam? Bir, imã ar akĭnhkumrêxkam. Ar akunĭ ne gar ikõt ar adjãpĕnh aba. Metĭndjwýnh kute imã idjãpĕnh jarĕnhja ne gar ikõt kum adjãpĕnh ar aba. Djãm mekbê ijê djãkam idjãmkambit ne gar adjãpĕnh ar aba? Kati, irãri ar ibaridjwý ne gar ikõt adjãpĕnh ar aba. Irãri ar ibari ije Jeju kukrãdjã ny'ã idjujarĕnh nhym me kute aprýo ba, ba přine kõt memã 'ã idjujarĕnh ne ije memã kum,

—Mrãmri ne ba ije me amã kõt Jeju'ã idjujarĕnh ar o ibaja, anhyrja, be, nã gãm ar ã ikõt Jeju'ã adjujarĕnh ane. Kam ne ba imã ar akĭnhkumrêx ne. ⁸ Imã ar akĭnhkõt ne ijamak inhõ djãkam tokry ne. Mrãmri ne ba kõt ar amã arĕ. Metĭndjwýnh kute přine me kad-jwýnhbĕ me omŭnhkõt arým ikadjwýnhbĕ ipumŭ, ije ar ajo ijamakõt ipumŭ. Imã ar akĭnh raxi. Kute Jeju Kritu kute kum ar akĭnh pyrãk. Aben kõt ne bar ã ar amaro ane.

⁹ Nã bãm Metĭndjwýnhmã ar ajo a'uw. Ar amã aben jabĕo amõr rã'ã o amõr rã'ãn arým ar amã aben jabĕ rax kadjy. Kadjy ne ba Metĭndjwýnhmã ar ajo a'uw. Be, dja gar amã aben jabĕo atĕm rã'ãn kam arým kõt přine mýjja pumŭnh mex ne kõt akrã kre mex. ¹⁰ Gar kam amim mýjja kabin mýjja mexbito amiptã. Nhym mŭm mýjja punu nõ gar katãt mýjja mexbito amiptãn kam amextire ne ajmã akute kĕt ne ar aba rã'ã nhym arým akubyn Kritu bõx. ¹¹ Nã, gar kam amextire. Jeju Kritu kute katãt me krã pymjýr djwýnh tãm gĕdja katãt ar amã ar akrã pumjuw gar katãt mrã. Nhym me kam ar apumŭn kam kõt Metĭndjwýnhmã rax jarĕn kum mex jarĕ. Tãm ne ja.

Paur tyko nàr tĭno kute Jeju raxo amirĭtmã.

Kor 1.24; A Xim 2.9

¹² Akmere ar, àpnhĭre ar, ě, ba ar amã arĕ. Djã nãm me ibê ijĕn kam Jeju'ã me ujarĕnh nyja mekbê krãta? Kati, nãm me mã Jeju jarĕ, arĕnh ry typydji nhym me kunĭ kuma, me kute arĕnh bãptãr kĕt. ¹³ Nhym kam bĕnjadjwýrbĕ Xedja nhõ krãkamngõnhre kunĭ kuma, mete mekbê ijê djãkam imĕnhkõt kuma. Nã bãm Kritu'ã idjujarĕnh tĕ nhym me mekbê ijê djãkam imĕ nhym me kunĭ kõt kuma. ¹⁴ Nhym gwaj baje abeno bakamy kwý rax ne mekbê ijê djãkam idjãmkõt ipumŭn kam Bĕnjadjwýr kanãrrãm kum me uma kĕtkumrêx ne irãri ar tu memã Metĭndjwýnh kabĕn jarĕnh ar o ba.

¹⁵ Nhyr bep apŷnh ne me kwŷ kute amijo rŷnh prām kam Jeju'ā pydjŷn 'ā ujarēnh mōr prāme memā Jeju jarēnh ba. Kum ikŷnh kēt ne 'ā pydjŷ prāme ne arŷk ajkwakambit we memā Kritu jarēnh ar o ba. Ikaprŷ rax kadjy, mekbē ijē djākam idjāmkam ikaprŷ rax kadjy ne me arŷk Jeju'ā ujarēnh ny jarēnh kajgo ar ba.

Nhyr bep ate ne me kute mrāmri ukaprŷkōt ar memā Jeju jarēnh ba. Me ja ne me kum ijabēn arŷm prŷne ipumŷ. Metŷndjwŷnh kute imā idjāpēnh jarēnh ba ije tu katāt arēnhkumrēx nhyr kōt me kute ibē ijē kōt ipumŷn kum ijabēn kam ikudjwa memā Jeju jarēnh ba. Nhyr bep ate ne me kwŷ arŷk Kritu'ā ujarēnh kajgo ba.

¹⁸ Kwārŷk rā'ā gē me tu ar amē arek 'ā ujarēnh ba. Dja me kum Jeju jabēn 'ā ujarēnh mexja mrāmri rā'ā. Nhyr me kute 'ā pydjŷ prāme Jeju jarēnh kajgojadjwŷ mrāmri rā'ā. Mrāmri gēdja me amē ar 'ā ujarēnh ba. Gē kam me kunŷ Kritu'ā ujarēnhja ma. Ba kam arŷm ikŷnhkumrēx. Gēdja ba mā ikŷnh rā'ā ne. ¹⁹ Jeju Kritu Karō gēdja ijo ba rā'an ikadjy me ngrēk nhyr me kam ikaba. Nhyr adjwŷnhdjwŷ mrāmri ar aje Metŷndjwŷnhmā ijo adjā'wŷro gēdja me arŷm bōm imē. Ja ne ba arŷm prŷne kuma. Kam dja ba ikŷnh rā'ā ne.

²⁰ Gora ba imā me uma kēt ne idjām tŷx ne Kritu'ā ajarē. Gora ba ā anhyr jabej kam memā Kritu raxo amirŷt ne amikam ipijām kēt. Ije Kritu raxo amirŷt prā:mā. Itŷn rā'ā nār kon mete ibŷn jabej o ne ba ije Krituo rax prām, o ne ba ije memā o amirŷt nhyr me arŷm kōt kute kum katormā. Amrēbē ne ba memā Kritu raxo amirŷt rā'ā. Gora ba jakam djwŷ ā o ane. Tām ne ba amim kamnhŷx ne aminhōkre kadjwŷnhbē maro nō.

²¹ Ikŷnh djābē ne Kritu. Ajbit dja ba kuman o amikŷnh. Djām ityk nhjukri ikaprŷ? Kati, ityk nhjukri dja ba ikŷnh itŷnja jakrenh mex ne. Ityk nhjukri dja ba arŷm Kritubē ikŷnh djā pumŷn kam ikŷnhkumrēx ne.

²² Nhyr bep dja ba arek itŷn jabej kam Kritumā apē ne memā 'ā ajarē nhyr me krāptŷ arŷm amikajmā'ā Jeju ma. Jadjwŷ ne mexkumrēx. Ije, nā bām te ari mŷjja ma. ²³ Nām te mŷjja 'ō imā pydjŷ prāme. Nā bām ityk ne Kritumē ro'ā iban inhŷtā ije aben pumŷnhmā kuman jām itŷnkam ije Kritumā idjāpēnhja ma. Ije, nā bām te ari mŷjja ma. Dja ba tyn arŷm mrāmri imexo, ikŷnh itŷnja jakrenh mex ne. Tām ne ba imā kŷnhkumrēx ne. Nhyr bep dja ba itŷn ne kam ar amādjwŷ kŷnh jadjān ar amā arēnh nhinom kumē.

²⁵ Nā, dja ba itŷn ne kam ar amā Metŷndjwŷnh kabēn jarēnh tēn inom kumē. Tām ne ba arŷm prŷne kuma. Itŷn ne arek ar ar akam iba rā'ā, ar aje amim Jeju mar rax ne o atēm ne kōt akŷnh kadjy. Ja ne ba arŷm kuma.

²⁶ Bir be, dja ba arŷm ar awŷr ibōxjakam gar arŷm ipumŷn kam arŷm ikōt Kritu Jejumā mex jarē. Kute ipytār kōt ipumŷn kam akŷnh rax ne kam arŷm akunŷ kikrepdjŷtā Kritu Jejumā rax jarē.

Ar te tokry Jeju'ā ukanga kētmā.

Ruk 6.22; Xij 1.12

²⁷ Ē, ar ikabēn ma. Gar arŷm Kritu'ā ujarēnh nyja ma. Gora kōt ar amijo aba. Dja ba ar awŷr itēm ne ibōx ne ije inhŷtā ar apumŷnh jabej arŷm ikŷnhkumrēx. Ar aje kōt amijo abakam ikŷnhkumrēx. Nār kon, mekbē ijē djākam idjām rā'ā jabej nhyr arŷm iwŷr ar ajā ujarēnh bōx jabej dja ba kuman ikŷnhkumrēx. Gar atypydjŷn adjām tŷx ne axikōt akabēn ne ar memā Jeju kukrādja ny'ā adjujarēnh aban aro'ā aje o angyrk ne aje akabēno me unēnhkam. Me kute Metŷndjwŷnh Kabēn japrŷja dja gar akabēno me unē. Ja dja ba kōt kuman arŷm ikŷnhkumrēx ne.

²⁸ Kwārŷk wānh me kute ar ajaprŷwā ne mŷm kute Metŷndjwŷnh akēx ne kute aprŷwā kwārŷk wānh gar amā me uma kēt. Ate gēdja me wānh ar axwe ba. Gwaj mrāmri tu katāt Metŷndjwŷnhmā badjāpēnh mex ne. Nhyr kam kōt me ar amā katon kam amijā,

—Bep djām mrāmri ne Metŷndjwŷnh ar wā pytā. Nhyr bep ba ne ba ije mar kētkam kute ipytār kētkumrēx. Dja ba tu ibiknorkumrēx. Bep djām mrāmri ne ar ja arŷm mrāmri Metŷndjwŷnh aminhō. Kam ne kute ar utārja, ane. Dja me ar apumŷn kam ā ane.

²⁹ Arŷm ne Metŷndjwŷnh Kritu kadjy amim ar ajā karō. Ga kam ar arŷm amikajmā'ā Kritu ma. Djām ja'ābit ne amim karō? Kati, mŷjja 'ōdjwŷ. Ē, aje Kritukōt amijo abakam ar atokrymādjwŷ. ³⁰ Dja gar ikudjwa Kritukōt djan o angyrk nhyr me arŷm jām ar ajo akēx ne ar amā tokry jadjā ga kam ar ikudjwa aje Kritukōt amijo abakam te atokryn te akaprŷn mā kōt ajkamē. Wākam idjāmkam ne ba ā ane gar kōt ipumŷ. Jakam idjāmkamdjwŷ ne ba Krituo ingyrk ne memā ikabēn gar ijā ujarēnh ma. Tām ne gar gadjwŷ arŷm kōt adjām ne aje o angyrk ne atokryo aben pyrāk kadjy ne Metŷndjwŷnh ar ajā amim karō. Tām ne ja.

Ar kute Kritu kudjwa amijo kātammā.

Ep 4.1; A Kō 8.9

2 Akmere ar, àpnhŷre ar, gora axikōt akabēn ne akabēno ikŷnh. Be, ga arŷm Kritu kute ar amā tŷx jangjēnhwā pumŷ. Ne ajte kum ar ajabēn kam ar akaprŷkam kute ar amā kŷnh jadjār wā pumŷ. Metŷndjwŷnh Karōdjwŷ kute ar ajo ōbikwan kute ar ar ajo bawā pumŷ. Gar kōt aje abeno anhōbikwan kam amā aben kaprŷ. ² Be, ā kute ar ajo anhyrwākam dja gar kōt axikōt akabēn ne akabēno ikŷnh. Kam dja ba arŷm kāj mā amŷ ikŷnh ajkamē. Dja gar akabēn'ā kabēn ne ar amā aben jabēno aben pyrāk ne axikōt akabēn ne abenmā kum,

—Gwaj atemā bakabēn kēt ne kam gwaj badjāpēnh aben pyrāk ne gwaj bakabēno aben pyrāk, ane. O dja gar amŷ kāj mā ikŷnh kamēnh mō.

³ Kwārŷk wānh gar amikadjwŷnhbē amijo abēnjadjwŷr ne ar meo aba kēt. Kwārŷk wānh gar amijo arax prām kēt. Dja gar tu amikam apijām ne amijo angyre ne amijo akātām. Kwārŷk wānh gar amikadjwŷnhbē amijo abēnjadjwŷr kēt. Nhyr bep amŷ me ja'ābit dja

gar aminêje me'ã bĕnjadjwÿr rĕn kàjmã me kamĕnho tĕ. ⁴ Kwãrĭk wãnh gar gajbit amimar ne ar amijo aba kĕt. Kwãrĭk wãnh gar amijo adjãptãr ne ar mebĕ mÿjja jao anhÿro aba kĕt. Dja gar amÿ me jadjwÿ ma.

⁵ Be, Kritu Jeju kute amijo ngrija pumÿ. Kute mrãmri amijo ngri mex ne kute amijo kãtãmjã pumÿ. Kudjwa dja gar ã amijo ane.

⁶ Nã, Kritu raxmĕ Metĭndjwÿnh raxo aben pyrãk. Kute aben pyrãk. Dji Kritu kubĕ Metĭndjwÿnhkĕt. Nã ren Kritu ren amirax pumÿnh japkrem ren arek ar ba.

⁷ Nhym bep kati, nã te rax ne, te kãkwakam ò mÿjja mex ne tu me bakadjy amikangan ruw. Tu amikunĭ kangan amijo ngrin me bawÿr ruw. Ne kam ar memã àpĕnh ba. Nã m tu amijo kubĕngòkre. †

⁸ Ne kam ĩ kute me babĕngòkre nhĭja pyrãk. Axikòtò. Nã amijo ngrire ne amak mex ne akrãnmã Bãm kabĕnkòt mrã. Akrãnmã Bãm kabĕnkòt mrãnh rã'ã nhym me kubĭ. Djã nã me bĭn kajgo? E kum kati, pĭte'y tokry tÿxkam ne me kubĭ.

⁹ Kam ne Metĭndjwÿnh raxo kãjmã kamĕn kam kum idji mex jarĕ, idjibĕ kumkati ne kum arĕ, idji rax ne kum arĕ. Kãjmã kute raxo amÿ mÿjja kunĭ jakrenh, o kute mÿjja jakrenh mexi.

¹⁰ Dja me Jeju nhidji man kam arÿm umaje ibò, pijàm djaje ibò. Mÿjja kunĭ dja idji raxkòt kuman kam arÿm umaje ibòn anhikrĕn 'ò kabĕn kĕtkumrĕx. Kãkwakam kadjy mrãnh djwÿnhmĕ pykakam me kunĭmĕ, pyka kadjwÿnhbĕ me karòmĕ mÿjja kunĭ.

¹¹ Be, me kunĭ dja me abenmã,
—Nã, Jeju Kritu, ajbit ne Bĕnjadjwÿr djwÿnh, ane. Dja me ane nhym kam Metĭndjwÿnhbĕ Bãmdjwÿ dja ô'ã memã rax nhym me Bãmmãdjwÿ kãjmã rax jarĕnho tĕ.

Be, dja gar ã Jeju Kritu'ã amijakreo ane.

¹² Jeju ne amak mex ne Bãm kabĕnkòt ar amijo ba. Kam dja gar gadjwÿ, akmere ar, àpnhĭre ar, ajamak mex ne kabĕnkòt ar amijo aba. Be, gora ar ikamã ajamak mexwã kwãrĭk wãnh rã'ã. Gar itekre kamã mÿjja punu wã 'ò nhipĕx kĕt. Nã gãm ar ikam ajamak mex ne prĭne Metĭndjwÿnh kabĕnkòt ar amijo aba. Gora ar aje Metĭndjwÿnh kabĕnkòt amijo abawã rã'ã. Gora Metĭndjwÿnh kute ar apytãr ne kute ar ar ajo bakam gora ar mã ajamak mex ne kòt amijo aba rã'ã. Ne kum adjãpĕnh rã'ã ne. Dja gar amã Metĭndjwÿnh pyman kam apijàm ne kam kum adjãpĕnh rã'ãn kòt ar amijo aba rã'ã ne.

¹³ Nhym mÿj me'ò ne ar angrĕk gar kabĕnkòt ar amijo aban kum adjãpĕnh prãm ne kum adjãpĕnh ar aba? Bir, Metĭndjwÿnh. Metĭndjwÿnh ta ne ar amã arĕ gar kabĕnkòt ar amijo aban kum adjãpĕnh prãm ne kum adjãpĕnh ar aba.

¹⁴ Kwãrĭk wãnh gar aben prĭkam mÿjja japrÿ kĕt ne akabĕno aben japanh kĕt. Dja gar tu abenkam akabĕn mex. ¹⁵ Mÿkam? Bir, ar ajaxwe kĕt ne ajmã akute kĕt ne

† Kritu ne amijo kubĕngòkre kute mrãmri ne apÿnh me ò pyka djari kunĭkòt me kunĭ: bĕngòkreja pyrãk. Kubĕ kã jakamĕ me kakrã-tykmĕ me babĕngòkremĕ ne me kunĭ: bĕngòkre. Me kamròmĕ me kukràdjã kunĭ kubĕngòkre aben pyrãk. Jakam dja ga Karò 17.26 jarĕn ama.

arek ar abamã. Ar abĕ Metĭndjwÿnh krakumrĕxkam memã katãt amrãnhmã. Gora memã katãt mrã gĕ me axweja, me arĭk ar baja ar apumÿ. Katãt ar amrãnhkam ne gar aje ngònhpòkti nhirã pyrãk, aje akamãt kò tykkam ngònhpòkti kute memã irãja pyrãk. Nhym bep me axweja, me arĭk ar baja ne me kute akamãt kò tyk pyrãk.

¹⁶ Dja gar aje ngònhpòkti pyrãk ne aje mã memã Metĭndjwÿnh kabĕn jarĕnh nhym me kute amim mar ne tĭn rã'ã rã'ã rã'ãmã. Dja gar ã amijo anhÿr ar o aba ba kam ar akam ikĭnh. Kritu akubyn bõx ne kute me bakabin kam kute ar amexmã apòxkam dja ba ar akam ikĭnh ne ar ajo idjãmra iba ne kam aminhòkre kadjwÿnhbĕ,

—Be, djã nã bãm te arkam idjãpĕnh rax? Djã nã bãm te arkum Jeju jarĕnho iba? Djã nã bãm arkum arĕnh kajgo? Kati, nã ar amikajmãtã Jeju markumrĕx. Ba kam idjãpĕnh kajgo kĕt, ane.

¹⁷ Birãm djãm me ibĭ. Kon ne. Dja me te ibĭ ba mã ikĭnh. Nhym Metĭndjwÿnhdjwÿ mã ikam kĭnh. Mÿkam? Bir, dja mete ibĭn jabej ibĭ nhym Metĭndjwÿnh mrãmri ikam kĭnhkumrĕx. Kute mrãmri ne me kute amrĕbĕ Metĭndjwÿnhmã mry par ne kute kum bõr nhym kam mekam kĭnhja pyrãk. Dja ã ikam kĭnho ane. Ar gadjwÿ, dja gar amim Metĭndjwÿnh kamnhĭx. Kam gĕdja Metĭndjwÿnh ar akamdjwÿ kĭnhkumrĕx. Kute mrãmri ne me kute Metĭndjwÿnhmã mry nhiby uba kangò runh nhym kam mekam kĭnhja pyrãk. Kute tãm pyrãk. Dja ã itykkam gwaj bakam kĭnho ane. Bir, mrãmri, kwãrĭk wãnh ibĭn rã'ã ba tu ikĭnh ne. Gwaj bakunĭ baro'ã bakĭnh ne. ¹⁸ Gar gadjwÿ ã ikòt akĭnh ane gwaj baro'ã bakĭnh.

Ximoxi'ã ujarĕnh.

¹⁹ Adjÿm, dja ba ĩ wãm ar awÿr Ximoxi jano. Ije ar awÿr anormã tu amijã Bĕnjadjwÿr Jeju kamnhĭxkumrĕx. Dja ar akam bõx ne akubyn iwÿr tĕn bõx ne kam imã ar ajarĕ. Kute imã ar ajarĕnh mexo dja imã ikĭnh jadjã, ba kam ajte ikĭnh ne. ²⁰ Ximoxi ne mexkumrĕx. Nhÿnh ne atemã me'ò ne ba ije wãm ar awÿr anormã? Kati, Ximoxi pydjii. Ajbit ne ikòt mrãmri ar ajo djuw mex ne. ²¹ Me kunĭ ne me amidjwÿnhbit ma, ne kam Jeju Kritu mar kĕt ne.

²² Nhym bep ate ne Ximoxi. Gar arÿm mexmã akato. Nãm ikòt àpĕnh mexkumrĕx. Kute me kra bãmkòt àpĕnh mexja pyrãk. Nãm ã ikòt memã Jeju'ã ujarĕnh ny jarĕnho tĕmo ane. ²³ Be, tãm ne ba ije ar awÿr anormã tu kamnhĭxkumrĕx. Dja ba amima, itĭn jabej nãr kon ityk jabej, dja ba amiman kam on ar awÿr ano nhym wãm tĕ.

²⁴ Adjÿm, dja ba badjwÿ ĩ wãm ar awÿr tĕn bõx. Nã bãm itĕmmã tu amijã Bĕnjadjwÿr djwÿnh kamnhĭxkumrĕx.

²⁵ Mrãmri dja ba akubyn ar awÿr ikamy Epaprodji jano. Nã gãm ar iwÿr ano nhym iwÿr bõx ne ikòt àpĕnh ar ba. Bar kam iro'ã ar ije Jejuo ingyryk ne memã ikabĕn iba. Tãm ne gar iwÿr ano nhym iwÿr bõx ne kam ar

akàxã ijo djuw mex ar o ba, ba kam ije arým akubyn ar awÿr anormã.

²⁶ Nãm ar ajo ama: ne. Ba kam ije akubyn ar awÿr anormã. Mrãmri ne arým kanê tÿx ne tyk 'ÿr. Tyk 'ÿr nhyim Metïndjwÿnh kum kaprïn arým o mex ne. Kum tãmja kaprïn kum badjwÿ ikaprï. Ikaprï nhiby ajte ikaprï karõ ne kanêbê utà, Epaprodji pytà, nhyim arým mexkumrêx ne ar ajo aman kam,

—ÿ, arým ne ar ikanêkõt iman arým ikam umar punu, anen kam ar akõt umar punu.

²⁸ Kam ne ba ije akubyn ar awÿr anor prãmkumrêx, gê ar awÿr tèn bõx gar omün kam ajte akïnhkumrêx. Ar akïnhkumrêx ba badjwÿ arým ikaprï apêx. ²⁹ Bir be, kam dja ar awÿr bõx gar amiwÿr o wadjà, ne akïnhkumrêx ne Bënjadjwÿr kôpdji'ã kum akabên mex jarê. Dja gar ã o ane, me'õ kute Epaprodji pyrãk dja gar ã o ane, kãjmã kamênho tẽ. ³⁰ Be, tu amiwÿr o wadjàn kum akabên mex jarê. Djã nã gãm ar omü, Kritumã àpênh ar bakam ren tykja pumü? Nãm ikõt ar àpênh ba. Gar te ikõt adjàpênh prãm nhyim kam ta ar akàxã ikõt àpênh ar ba. Kute amikam tyk mar kêt ne tu ikõt ar àpênh ba.

Paur kute amikukràdjã tùm kunï kanga.

3 Ë, akmere ar, àpnhïre ar, gora ar ajte ikabên ma. Gora ar akïnh. Gora ar gwaj banhõ Bënjadjwÿrwã kõt akïnh.

Ë, ba ajte ar amã mÿjja 'õdjwÿ jarê, õbê ije ar amã 'ã pi'òk no'òkja dja ba ajte ar amã arê. Djã nã bãm ije ajte akubyn ar amã arênhbê imã idjukanga? Kati, me kute ar anoo biknorbê dja ba ajte akubyn ar amã arê. ² Ë, gora ar aminêje me omü. Me axwe, me arïk ar bawã ar aminêje me omü. Me wã ne me mÿjja punubit nhipêx ne memã me kute me mykã jakãrmãbit arênh ar o ba. Nãm me 'êx ne we ar memã,

—Djãm me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kaj-gomã. Bep kati, dja ga me amim ama nhyim me me amy nhinhu kãdjwÿ rê. Metïndjwÿnh ne kum me my nhinhu kã rênhbít kïnh ne meo kra, bep me mykã tã ne kute meo kra kêt, anhÿr ar o ba. Nãm me 'êx. Me 'êxnhï ne me ar 'êx ba. Bir, nhÿnh me jabê ne Metïndjwÿnh krakumrêx? Gwaj ba.

³ Gwaj ba ne gwaj mrãmri babê Metïndjwÿnh krakumrêx. Gwaj baje Metïndjwÿnh mar ne kum rax jarênh nhyim Metïndjwÿnh Karõ kute gwaj bajo ba nhyim Kritu Jeju kute gwaj bapytãr gwaj baje kam kamnhïxbê ar baba. Kam ne gwaj babê Metïndjwÿnh krakumrêx. Djãm gwaj ba ne gwaj ajmã amijon amip-tàn ar amijo badjãmra baba? Kati, Kritu Jeju ne gwaj bapytã gwaj kam Kritukam bakïnhkumrêx ne o ar badjãmra baba.

⁴ Djori me'õwã amikukãmãreo amran we,

—Ba inhingêt kôpdji'ã Metïndjwÿnhmã imex, anhÿr ar o ba? Nãr kon ajmã amijon amijo ãmra ba? Bir be, ba ren amijo idjãmra prãm ne ren badjwÿ ren amikukãmãreo amran ren amimexo idjãmra iba. Djãm ikãtãm, djãm iprÿ kãtã got ba? Arkati, inhingêt kute imã mÿjja rero kute me ja kunï rer. Gora ima.

⁵ Ë, ijã pi'òk kamrêk pydji nhyim me imykã krãta. Ibê idjaerkumrêx nhyim inhingêt bê Bënjamïn. Djãm iba-jtem got? Kati, inãmê ibãm amê Ar kubê idjaer djwÿnh-ñ. Ibê mekbê pardjêu 'õ ne ba prïne Môjdjê kukràdjãkõt amijo iba mextire. ⁶ Nã bãm imã Môjdjê kukràdjã kïnhkumrêx ne o ingryk ne meo ajkê, me kute amim Jeju marjao ibikênh mex ne. Nã bãm prïne Môjdjê kukràdjãkõt amijo iba. Nhÿnh ne me'õ ijã,

—Kati, nãm Môjdjê kukràdjã 'õo akno, ane? Kati, nã bãm prïne kõt amijo iba. ⁷ Bir be, amrêbê mÿjja ja kunï imã mex ba kanãrrãm amijo iba.

Nhyim bep kati, jakam arým imã punun imã kajgo. Ba arým kanga. Kritubit ne ikadjy mex, ba kam kanãrrãm ar amijo iba. ⁸ Djãm Môjdjê kukràdjãmê me ikukãmãre jabit imã kajgo? Kati, mÿjja kunï ne imã kajgo mexi. Nhyim ije inhõ Bënjadjwÿrbê Kritu Jeju marmã, ajbit pydji ne imã mex, imã kïnh, ba kõtbit ijamak bën. Bir be, Kritu kadjy ne ba mÿjja kunï kanga. Nã bãm ikukràdjã tùm kunï mïn ne tu bõm kumê, ije ajbito aminhõ kadjy.

⁹ Ije Krituo aminhõn kam kõt idjãm ne kõt ibamã ne ba mÿjja kunï kanga. Ta ne imã ijaxwe kêt jarê ba kam kum imexkumrêx. Djãm Môjdjê kukràdjãkõt ije ar amijo ibakam imexkumrêx? Kati, Kritukõt ne ba imex. Nã bãm amikajmã'ã Kritu ma nhyim Metïndjwÿnh imã ijaxwe kêt jarê ba kam kum imex ne. Nãm me ã amikajmãtã Kritu maro ane nhyim arým Metïndjwÿnh memã axwe kêt jarênhõ ane.

¹⁰ Bir be, ije Kritu mar ne kõt ar amijo ibamã ne ba mÿjja kunï kanga. Mÿkam ne ba mÿjja kunï kanga? Bir, ije prïne Kritu mar nhyim kute ta tÿxo ijo tÿx, tÿxja tãm kute akubyn amitïn jao itÿxmã ba kudjwa tokryo itokryn 'ã ingrà tÿx rã'ã nhyim me kute Jeju kudjwa ibïn jabej ba kanga kêt ne kam ije ityk nhijukri akubyn itïn ne ikator kadjy amim kamnhïxbê ar amijo iba.

¹² Djãm arým imexo imexkumrêx? Djãm arým imex ne ijaxwe 'õ kêtumrêx? Kati, ãm ije amijo itêm rã'ã. Tùmram gêdja Metïndjwÿnh ijã mex mẽ ba kam mrãmri imexkumrêx. Kadjy ne Kritu Jeju ipytãn ijã amim karõ.

¹³ Ë, akmere ar, àpnhïre ar, kraxje ijaxwe apêx kêt rã'ã. ãm ije amijo itêm rã'ãã. Ne kam mÿjja pydji'ã ino tÿx. Mÿjja tùm, ije amijo iba tùmja ne ba tu wãnh kum inhire. Tu wãnh kum inhiren mar kêt ne amikukãmbit maro tẽ.

Kute me kute aben rerkam prõt tÿx ne kam amim kïnh djã jamÿnhja pyrãk. Nãm me amikukãm 'ÿr prõt ne prõt tÿx ne tyk djã kêt ne arým 'ÿ:r tẽ. Me kute me tÿxmê me tyk djã kêt nhõ nêkrêx jamÿnhmã. Me kute amim amÿnhmã ne me katãt 'ÿr prõt ne. Me prõt kõt ari ar rít kêt ne ate krãn mÿm rít ne mÿm rít kêt. Ajbit ne me kuman tu 'ÿr prõt ne.

Bir be, nã bãm ã ane. Nã bãm ã amijo anen 'ÿr amijo itêm rã'ãn 'ã inopdji ne. Metïndjwÿnh kute ijã amim karõkõt ne ba amijo tẽ. Metïndjwÿnh ikam kïnh ne kute imã ikïnh djã nhõr ba ije amim amÿnhmã ne ba kõt amijo tẽ. Bir be, nã bãm ajbit ma. Ije kõt amijo iba

nhym ikam kĭnh ne kute imă ikĭnh djà nhõrmă ne ba kadjy amijo itēm rā'ān 'ă inopdji ne.

Mÿj nêkrêx nă, mÿj ikĭnh djà ne ba ije amim byrmă? Bir, Metĭndjwÿnh kute kăjkwamă me bajwÿr gu me 'ÿr bamõr ne õ kăjkwakam mÿjja mextikam ar babamă, tām. Kritu Jejukõt dja gu me kăjkwamă wadjà. Mÿj me'õkõt? Bir, Kritu Jeju pydjikõt dja ba kăjkwamă wadjà. Kadjy ne ba amijo itēm rā'ān 'ă inopdji ne. Metĭndjwÿnh ikam kĭnh ne kute imă ikĭnh djà nhõr kadjy.

¹⁵ Gwaj baje amim Jeju mar tÿm ne kõt arÿm bamexja, dja gwaj arek kõt amijo bamõr rā'ă. Metĭndjwÿnhmă bajaxwe kêt kadjy arek amijo batēm rā'ă. Nă, gwaj o ane, ă axikõt maro ane. Dja gar akwÿ ate anhõ kre kadjwÿnhbê,

—Kê, waj. Ije Metĭndjwÿnhkõt ar ije amijo iba prăm kêtukumrêx. Mÿj kadjy gêdja bar mÿjja wăkõt ar amikangõnho iba? anhÿr jabej, nhym Metĭndjwÿnh arÿm ar amă kabên 'õ jarê gar arÿm aman kam kõt amim akato.

¹⁶ Ê, ja dja gar ama. Arÿm ne gwaj kõt amijo batêmo ane. Gwaj arek bamõr rā'ă. Metĭndjwÿnh kute gwaj baje mõr gwaj arek kõt bamõr ne atemă mÿm bajõ bamàt kêt ne tu arek katàt kõt amijo batēm nhym tÿmràm Metĭndjwÿnh kute gwaj bajă mex mēnh gwaj bamextire ne bajaxwe kêtukumrêxmă.

¹⁷ Akmere ar, àpnhĭre ar, ar aro'ă ijă amijakren ikõt amijo tē. Ê, ar ipumÿ. Ar akajmătă katàt imrănhja pumÿ. Dja gar ipumÿn kam katàt ă ikudjwa ar amijo anhÿr ar o aba. Arÿm ar kwÿ kute ikõpdji'ă ikõt ar amijo ba. Dja gar ar kudjwa ama.

¹⁸ Nhym bep ate ne me kwÿ kum Kritu kurê. Năm me arĭk ar ba ne kute Kritu me bakunĭ kadjy pĭte'ykam tykja mar prăm kêtukumrêx ne kum kurê. Arÿm ne ba ar amă me ja jarēnh krăptĭ ne kam ajbir ajte akubyn ar amă arê, imÿrkam ne ba ar amă arê. ¹⁹ Me ja dja me tu biknorkumrêx. Djă năm me kum Metĭndjwÿnh kĭnh got? Kati, năm me arĭk ar ban kam kum axwebit kĭnh ne. Djă năm me pijàm ne? Năm me ren axwekam pijàm ne ar ba. Bep kati, năm me pijàm kêt ne ar ban ajte ta amijo àmra ba. Djă năm me kăjkwakam mÿjja ma? Kati, năm me pyka jakam mÿjjabit mar ar o ba.

²⁰ Bep ate ne gwaj ba. Gwaj banhõ pykakumrêxbê ne kăjkwa, Metĭndjwÿnh nhõ kăjkwa. Kurÿm dja Bĕnjad-jwÿr Jeju Kritu kubê me bapytàr djwÿnhja bõx. Tām ne gwaj kõtbit bajamak bĕn ne amār ar o baba. ²¹ Dja bõx ne kam me bajo ny, me banhĭ punuja, tyk prămja dja o ny gu me kam banhĭ kute ta ĩ mextire, ĩ kadjwÿnh ajmă kute kêt, ĩ mextire pyrăk. Mÿjo dja me banhĭo ny? Djăm Jeju Kritu rerek got. Tÿxi. Ta tÿxo. Dja amityxo amijo aptàn kam amikõt mÿjja kunĭ mĕn kam mÿjja kunĭ nhõ bĕnjad-jwÿr. Ta tÿx tāmõ dja me banhĭo ny.

Kute arkum amijo ba mexmă 'ă karõ.

Ep 4.3; Pir 2.2; Kor 3.15; Xij 3.17

4 Be, akmere ar, àpnhĭre ar, kam dja gar ă Bĕnjad-jwÿrkõt amijo aban 'ă angrà tÿxo ane. Djăm imă ar akĭnh ngri. Axwe imă ar akĭnh, ije ar ajo ijamak tÿxkam ne ba ar amă ikabĕn jarĕnh ar amă pi'õk no'õk ne. Ar

ajo dja ba amikĭnh ar o iba. Ar ga dja ba ar ajo idjămra mõ, imă ar akĭnh raxkam, akmere ar, àpnhĭre ar. Ar Jeju 'ă angrà tÿx ne kõt aje amijo abamă ne ba ă ar amă pi'õk no'õko ane.

² Ê, àpnhĭre ar, Ebodjijmĕ Xĭxiki, ba ar amă ikabĕn jarĕ. Kwăřĭk wănh akabĕno aben japanh kêt. Ar abĕ Bĕnjad-jwÿr djwÿnh krakam on ar aje aben pyrăk ne aro'ă axikõt akabĕn. ³ Gadjwÿ, akmere, ikõt adjăpĕnh djwÿnhkumrêx, dja ga arkum akabĕn jarĕ gĕ on ar kute aben pyrăk ne kabĕno aben japanh kêt. Năm ar ikõt àpĕnh ar ban memă Jeju'ă ujarĕnh ny jarĕnh ar o ba. Ne kam Kremĕxidjwÿkõt àpĕnh ar ba. Kremĕximĕ me ikõt àpĕnh kunĭmĕ, me tām ne me arÿm Metĭndjwÿnh me tĭn rā'ă rā'ămă arÿm pi'õk no'õkkam amim me idji janhõ. Nhym bep ar nire kute ar ikõt àpĕnhja ne ajmăn ar arÿm ajbir kabĕno aben japa. Mÿkam? Arkumă dja ga akabĕn jarĕ.

⁴ Be, on tu ar akĭnh ry typydji, ar abĕ Bĕnjad-jwÿr djwÿnh krakam on tu ar akĭnh ry typydji. Ba ajte ar amă arê,

—Ar akĭnhkumrêx. ⁵ Gora me kunĭmă ar adjukaprĭ. Bĕnjad-jwÿr arÿm akubyn bõx 'ÿrkam dja gar me kunĭmă adjukaprĭ gĕ me kunĭ ar adjukaprĭkõt ar ama.

⁶ Kwăřĭk wănh gar mÿjjakam adjumar punu kêt. Tu Metĭndjwÿnhmă akabĕn ne prĭne kum amijarĕnh mÿjjao a'wÿ. Ne mÿjjao adjă'wÿr kată kum amikĭnh jarĕ. Kute ar amă mÿjja kunĭ nhõrkam kum amikĭnh jarĕnh kum õdjànň jarĕ. ă kum amijarĕnho ane. ⁷ Dja gar ane nhym kam Metĭndjwÿnh ar amă umar mex djă jarĕ gar kam adjumar mexkumrêx ne ar aba. Djăm tăwă nhõ me umar mex djă punu got. Tămwă ne õ me umar mex djă ra:xi. Năm me te kute mar ne kute kraxkõt omÿnhmă. Kritu Jejukõt dja gar adjumar mexkumrêx. Õ me umar mex djăjao dja prĭne ar anĕje aptà. Nhym me umar punu 'õ ar amă àr prăm kêtukumrêx, amadjămă àr kêtukumrêx ne ar anhõkre kadjwÿnhbê àr kêtukumrêx.

⁸ Be, akmere ar, àpnhĭre ar, ba ajte ar amă mÿjja jarĕ. Godja mÿjja mextire, năr mÿjja ajmă kute kêt ne kĭnhkumrêx jabej gora ar ajbit ma. Kwăřĭk wănh gar mÿjja punu 'õ mar kêt.

Bep mÿjja me kute arĕnh ne 'ĕxnhĭ kêt 'õ, me kute katàt kabĕn jad-jwÿr 'õ, mÿjja mex me kute kõt amijo ba 'õ, me kabĕn mex me kute o aben nhikjĕ kêt 'õ, mÿjja mex me kute omÿnh ne kĭnhkumrêx 'õ, mÿjja mextire me kute kikre kunĭkõt mar ne kute o 'ÿrja 'õ, mÿjja ja dja gar mar o aba.

⁹ Ije ar amă ikabĕn jarĕnh gar aje ikabĕn mar ne ikabĕnkõt aje amijo aba ne ije amijo iba gar aje ije amijo ibakõt ipumÿnh gora ar ă ikudjwa amijo ane nhym kam Metĭndjwÿnh ar amă umar mex jarĕnh prĭne ar ar ajo ba. Tām ne ja.

¹⁰ Be, nă bām ikĭnh ra:x ne. Ne Bĕnjad-jwÿrmă amikĭnh jarĕ. Nă găm ar ajte ijo djuw mex ba kam ikĭnhkumrêx ne. Ar aje ijo djuw mex kêt ne kam ajbir ajte ijo djuw mex. Ar atări ar iba ga ren ar ijo djuw mex

rã'ã. Nhyr bep amybyr ne ba ar iba gar ijo djuw mex kêt. Djã nã gãr ar ijo aknon ijo djuw mex kêt. Arkati, nã gãr ar aje imar rã'ã ne te jãnh gar aje ijo djuw mex prãme.

Kute arkum arkam amikĩnh jarẽnh.

¹¹ Djãm imã prãm nãr inhõ mýjja kêt kam ne ba ije ar amã amijarẽnhja? Kati, ikĩnhkumrẽx. Ba arým amikam ajkam aman arým tu ate ikrã. Ě, godja inhõ mýjja kêt kam nãr kon inhõ mýjja krãptĩkam ba tu kam ikĩnhkumrẽx ne ar iba. Godja mýjja punu arým iwýr bõx ba tu ikĩnhkumrẽx. Nhyr mýjja mexdjwý arým iwýr bõx ba arým ikĩnhkumrẽx. Mýjja punu nãr mýjja mex iwýr ban bõx katã ba tu ikĩnhkumrẽx ne ar iba. Imã prãm nãr ijajne jabej, inhõ nêkrẽx krãptĩ nãr inhõ nêkrẽx kêt jabej ba tu ikĩnhkumrẽx ne ar iba. Ja ne ba arým ije mar týx. ¹³ Kritu ta ne ijo týx nhyr mýjja kunĩ iwýr ban bõx katã ba tu ate ikrã ikĩnhkumrẽx ne ar iba.

¹⁴ Bep mrãmri ne gar adjukaprĩkumrẽx. Nã gãr ar itokry pumũn kam anhõdjãnhkõt imã mýjja jano. Mrãmri ne gar amexkumrẽx.

¹⁵ Amrẽbê ije pykabê Matenikam memã Jeju'ã idju-jarẽnh ny jarẽnhmo krax ne kam kurũm itẽmkam ne gar gajbit ikõt apê ne imã mýjja kwý jano. Atemã me kute Jejukõt aben pydji 'õ kute imã mýjja janor kêt. Ar gajbit ne gar imã mýjja jano. Be, gar aje imar rã'ãja pumũ. Krĩbê Pirpukam ar aje amim Jeju mar ne kõt ar aben pydjio baja, ar gajbit ne gar imã pi'õk kaprĩre jano ba amim kuby. ¹⁶ Ne ajte krĩbê Texarõnikakam id-jãm rã'ãkam inhõ pi'õk kaprĩre kêt. Gar imã kwý jano, ne ajte ano.

¹⁷ Djãm ar aje ajte imã pi'õk kaprĩre nhõrmã ne ba ajte ar amã ane? Kati, Metĩndjwýnh ar akam kĩnh ne kute ar adjukaprĩo pãnh gar akĩnh raxmã.

¹⁸ Nã, mrãmri ar aje imã anorja kunĩ arým iwýr bõx ne imãnhkutãn kwý ijakre. Gar aje Epaprodjikõt imã anor nhyr kute imã o bõxja imã kungã nhyr arým inhõ mýjja krãptĩ ne. Ar aje imã õrja kute Metĩndjwýnh nhõ mry pyrãk, kute õ mry kudjýre pyrãk. Me kute Metĩndjwýnhmã mry par ne kute kum bõr nhyr kum kĩnh ne mekam kĩnhja. Kute tãm pyrãk. Nã gãr ar imã mýjja ngã nhyr kam Metĩndjwýnh ar akam kĩnhkumrẽx. ¹⁹ Kam dja ar amã mýjja ngã nhyr ar amãnhkutã ne.

Djãm inhõ Metĩndjwýnh õ nêkrẽx kêt got. Arkati, kãjkwakam õ mýjja krãptĩti: kute kanhẽtire pyrãk. Dja ar amã kwý ngã, Kritu Jeju djõ'ã ar amã kwý ngã nhyr kam ar anhõ mýjja ar amãnhkutã. Nhýnh ne Metĩndjwýnh ar amã mýjja 'õ nhõr kêt? Kati, dja ar amãnhkutã kungã nhyr rã'ãn kumex.

²⁰ Gê me kunĩ me banhõ Metĩndjwýnhmã rax jarẽ, Metĩndjwýnhbê me Babãmmã rax jarẽ. Kum rax jarẽnh rã'ã rã'ã. Gê me ã ane. Tãm ne ja.

²¹ Nã bãr ar ajo ama, wãnh, Kritu Jejukõt ar abê Metĩndjwýnh nhõ ar amexja ne ba ar akunĩo ama ne. Wãnh ar abenmã ijarẽ. Nhyr jakamdjwý ar kute Jejukõt abeno kamy ar ajo amak rã'ãn ar amã amijarẽ. ²² Jakam, Metĩndjwýnh nhõ me mex kunĩ ne ar ar ajo amak rã'ãn ar amã amijarẽ. Nhyr bẽnjadjwýr Xedja nhũrkwãkam me jadjwý ar ajo amak tý:x ne.

²³ Gê gwaj banhõ Bẽnjadjwýr Jeju Kritu ukaprĩkõt prĩne ar akunĩo djuw mex. Tãm ne ja.

Korxi

Me'õ nhidjibê Epapraj ne arým Paurkôt Jejuo aminhõ. Ne kam akubyn õ pykabê Korximã tẽn kam memã ar Jeju'ã ujarênh ba. Nhyim mekam kwý arým tu amim Jeju markumrêx ne kôt aben pydji. Nhyim kam Epapraj Paur'ýr tẽn bõx. Mekbê ijê djâkam Paur ãm rã'ã nhyim Epapraj 'ýr bõx ne kam õ pykabê Korxikam ar ja Paurmã ar arênhõ nhý. Nhyim kam tu Paur kute ar omũnh kêt kam tu kum ar kĩnhkumrêx. Kute ar omũnhmã prãbê tu kum ar kĩnhkumrêx ne kam arkum pi'õk no'õk ne. Nhyim bep Korxikam me kwý ne me Metĩndjwýnh kabẽn ku-pa'ã ar memã arênhõ ba. Nãm me 'êx ne we,

—Me mykà rênhbit ne Metĩndjwýnh kum me kĩnh ne meo kra. Ne ajte memã 'êx ne we,

—Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhmã akabẽn. Djãm abẽnjadjwýr got ga katàt Metĩndjwýnhmã amijarê? Dja ga kadjy mrãnh djwýnh kumrêxmã amijarê gê amũ kum ajarê, ane. Kati, nãm me memã 'êx. Nhyim me kute mýjja krẽnãm nhyim me me bẽ mýjja pyman memã kum,

—Ê, kwãrĩk wãnh ja krẽn kêt, ane.

Kam ne Paur arkum,

—Kwãrĩk wãnh atemã me kabẽnwã mar kêt. Nhyim bep Kritu ne kabẽn mexkumrêx. Tãm gêdja gar 'ãno djan kabẽn ma. Kritu ajbit kute me utàr. Kwãrĩk wãnh kadjy mrãnh djwýnhmã akabẽnwã wãm nõ. Kritu pydji ne kute me utàr. Kwãrĩk wãnh atemã 'õ jabej kêt. Ajbit ne Metĩndjwýnh djwýnhĩ ne mýjja kunĩ 'y ne kute me utàr. Nà, nhyim Jeju Bãmbê Metĩndjwýnh tãm ne amiwýr me bajo bõx. Kra kukwakam amiwýr me bajo bõx ne me bajo õbikwakumrêx. Nãm ã Paur arkum pi'õk no'õko anen kam arkum ano. Tãm ne ja.

1 Ba ibê Paurmẽ gwaj bakamy Ximoximẽ ne bar ar amã pi'õk no'õk ne. Ibê Paur, Metĩndjwýnh kute ijã amim karõ nhyim Jeju Kritu kute ijanor ba itẽm, ba, ba ne ba ar amã pi'õk no'õk ne. Krĩraxbê Korxikam Kritu nhõ me ja, õ me mextire ja, ar aje amim Kritu markumrêx ne 'ã angrà tỳx ne Kritukôt aje abeno akamyja, ar amã ne ba pi'õk no'õk ne.

Gê Metĩndjwýnh ar ajo djuw mex, Metĩndjwýnhbê me Babãmmẽ krabê Bẽnjadjwýr Jeju Kritu ar ukapřĩkôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba, ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwýnhmã arkam amikĩnh jarênh.

3 Bar ije Metĩndjwýnhmã ar ajo idjã'wýrkôt mã kum ar akam amikĩnh jarê. Bãmbê Metĩndjwýnh, gwaj banhõ Bẽnjadjwýr Jeju Kritu Bãmbê Metĩndjwýnh kumã ne bar amikĩnh jarê. **4** Mýkam ne bar kum ar akam ikĩnh jarê? Bir, nã gãm ar tu amim Kritu Jeju markumrêx ne kam kôt amã me jadwý jabêkumrêx, amã õ me ja, õ me mextire ja jabêkumrêx bar arým kuman kam ikĩnhkumrêx.

5 Be, kute ar amã mýjja mex djir ne gar kam ama. Metĩndjwýnh kute kãkwakam ar amã mýjja mex djir ne katàt ar amã arênh, mýjja mex tãm ne gar aman tu amim kamnhĩxkumrêx ne kam kam ama. Ar aje mýjja mexkam amakkam ne gar tu amim Jeju markumrêx ne kam kôt amã õ me ja jabêkumrêx. Bir be, nã gãm ar Jeju'ã ujarênh nyja man tu amim kamnhĩxkumrêx. Jeju'ã ujarênhja ne katàt nõ. Kabẽn punu kêt. Kabẽn 'êxnhĩ kêt. Kam ne katàt nõ.

6 Be, Jeju'ã ujarênh ny arým wãkam ar awýr bõxwã pumũ. Nãm me pyka kunĩkôt Jeju'ã ujarênhõ ajmã. Arým ne me o ajmã nhyim me ar akudjwa arým kuman arým kum mýjja mexbit kĩnh ne ar o ba. Nãm me mýjja mexbit ma. Be, nãm ã wãkamdjwý ar amã arênhõ ane. Gar arým ã mýjja mexbit maro ane. Krax kurũm ar aje mar totokbê ne gar ã amijo ane.

Epapraj ne ar amã Metĩndjwýnh jarênhõ tẽ gar arým kôt maro tẽ. Nà, Epapraj ne ar amã Metĩndjwýnh djukapřĩ jarê. Metĩndjwýnh ne ukapřĩkôt ar ajo djuw mex. Nhyim Epapraj ar amã ukapřĩ jarê gar kam arým tu amim markumrêx. Nã gãm ar anhõkre kadjwýnhbê, —Nà, mrãmri ne arým Metĩndjwýnh djukapřĩkumrêx ne ja, ane. Nà, Epapraj ne ar amã arê gar maro tẽ. Ar imã Epapraj kĩ:nhkumrêx. Nãm ar ikôt àpênh ar ba. Mrãmri Kritu nhõ àpênhkumrêx ne kum àpênh ar ba ne kute kanga kêtumrêx. Nãm wãm ar akam bõx ne ar ikõpdji'ã ar àpênh ba.

8 Be, Epapraj, ta ne ar imã ar amex jarên ar imã,

—Ota arkum aben jabêkumrêx. Metĩndjwýnh Karõ ne abenã arkum karõ nhyim ar arým kum aben jabêkumrêx, ane. Nãm ã ar imã ar ajarênhõ ane.

9 Bir be, kam ne bar mã kum ar ajo a'uw. Epapraj kute ar ajarênh bar ije mar totokbê ne bar Metĩndjwýnhmã ar ajo idjã'wýr ry typydji. Nã bãm ar kum ar ajã,

—Dja ga pĩne arkum 'ã karõ gê ar kuman akabẽnkôt ar amijo ba. Dja ga Akarõo pĩne ar no bõ, Akarõo ar no bõ gê ar pĩne akukràdjã ma. Nã bãm ar ã kum ar ajo idjã'wýro ane.

10 Bir be, dja Metĩndjwýnh pĩne ar amã ar ad-jàpênh'ã karõn ar ano bõn ar amã amikukràdjã jarê

gar kam arým mã kôt amijo aba mextire gê Bënjad-jwýr ar akam kínhkumrëx. Ga kam ar amã mýjja mexbit kính ne ar o aban ajte Metíndjwýnh maro tē:n amũ maro ajkamēn mar rax ne.

¹¹ Gédja Metíndjwýnh príne ar ajo týx. Djãm uma ngri got. Uma raxo kute mýjja kunĩ jakrenh. Ta týxo godja príne ar ajo týx ne, ta mexo príne ar ajo mex ne. Ga kam ar akrãnmã amijo aba. Kwãrík wãnh gē te mýjja punu ar akam apôx nãr kon ar akaprĩ ar akam apôx gar mã Jejukôt ajkamēn tu akrãnmã amijo aban an-gryk kêt ne tu akínhkumrëx. ¹² Ne tu Jeju Bãmbê Metíndjwýnhmã amikính jarē.

Bir, mýkam? Bir, arým ne gwaj bajo mex. Gwaj bamex nhym kute õ me mextire jamē ro'ã gwaj bamã mýjja nhõrmã. Kute õ me jamã mýjja mextire djir ja tãm gédja gwaj baro'ã gwaj bamã kungrã. Õ pykakam a'ubit, õ pykakam me axwe 'õ kêt, mýjja punu 'õ kêt tãm'ýr dja gwaj bõx nhym kute gwaj bamã mýjja ngrãnh ne kam ar kute gwaj bajo bamã. Kadjy ne gwaj bajo mex ne.

¹³ Be, arým ne mrãmri tu gwaj bapytãrkumrëx. Amrëbê ne Xatanaj ar gwaj bajo ba gwaj kam bamã bajaxwebit kính ne ar o baba nhym kam kute mrãmri akamãt kô tykkam kute ar gwaj bajo ba pyrãk. Nhym arým Metíndjwýnh kubê gwaj bapytã nhym arým wãnh ar ba. Arým tu Xatanajbê gwaj bapytãrkumrëx. Xatanaj kute àtykri ar gwaj bajo bajabê ne arým gwaj bapytã nhym Kra arým ar gwaj bajo ba. Bãm kum Kra kínhkumrëx ja ta ne arým ar gwaj bajo ba.

¹⁴ Nã, Bãm ta Xatanajbê gwaj bapa 'amý. Amrëbê Xatanaj ajbit ar gwaj bajo ba nhym kam Bãm kubê gwaj bapa 'amýn gwaj bajo katon gwaj bajaxwe tu o aknon gwaj bajo ba. Kra tyk ne kamrõ bikapĩnkôt ne Bãm gwaj bapytãn gwaj bajaxweo aknon tu mar kêt ne.

Kritu kute raxo katãt me kunĩ jakrenh.

Dju r 1.1; Kar 10.36; Kor 2.9; Idja 1.2

¹⁵ Nã, kra ta ne memã Bãmõ amirĩt ne. Djãm me kute noo Metíndjwýnh pumũnh got. Me kute noo omũnh kêt. Nhym kam kra ta memã Bãmõ Metíndjwýnhõ amirĩt ne. Amē ar kute aben pyrãk. Ar amē tãmý. Nhym kam kra ta memã Bãmõ amirĩt ne. Ne kam ajte kubê Metíndjwýnh Krakam ta ne õ mýjja kunĩ djwýnh, mýjja kunĩ nhõ bënjadjwýr.

¹⁶ Ta ne kute mýjja kunĩ 'yr djwýnh. Bãm kabënkôt ne mýjja kunĩ 'y. Kãjkwamē pykakam mýjja ja kunĩ 'y. Mýjja me kute noo omũnhjamē mýjja me kute noo omũnh kêtjamē, tãm ne kunĩ 'y. Me karõ nhõ bënjadjwýrmē kadjy mrãnh djwýnh nhõ bënjadjwýrmē mebëngõkre † nhõ bënjadjwýr rũnhmē bënjadjwýr krymē mýjja kunĩ ne amim ipêx ne. Bãm kabënkôt amim ku'y. Nãm príne amim mýjja kunĩ 'y, príne o atom, kam ne õ mýjja kunĩ djwýnh, ta õ mýjja djwýnh.

¹⁷ Adjãkam, mýjja kator kêttri ne Jeju ar tĩn ne ba. Djãm pykabê mýjja ta ar ba? Kati, ta ne kute mýjjao ba

† Apýnh me õ pyka djãri kunĩkôt ne me kunĩ bëngõkre. Kubëkã jakamē me kakrãtykmē me babëngõkremē ne me kunĩ: bëngõkre.

djwýnh ne kam kute mýjja 'õ kanga kêtumrëx. Kute mýjja kunĩ 'yrkam ne kute mýjja 'õ kanga kêt. Kra ta ne ar mýjjao ba. Nhym mrãmri mýjja tu kunĩ rã'ã: rã'ã.

¹⁸ Nhym ajte Krabê Jeju ta ne õ me ja kadjy bënjad-jwýr. Me kute amim Jeju mar ne kôt amijo baja me tãm ne me kute Jeju nhĩ pyrãk. Nhym bep Jeju ne kute krã pyrãk. Jeju ne kam õ me ja kadjy bënjadjwýr. Ta ne kutewa ne kam amikôt mýjja kunĩõ apôxo tē. Ne kubê Metíndjwýnh krakam kumrëx me tyk kurũm tĩn ne kato. Kam ne ajbit pydji raxo kute mýjja kunĩ jakrenh, raxo mýjja kunĩmã wa.

¹⁹ Kubê Metíndjwýnh djwýnhĩ. Apýnh Ar kubê Metíndjwýnh djwýnhĩ. Kra kubê Metíndjwýnh djwýnhkumrëx. Metíndjwýnh ne Kramē kute aben pyrãk'ã amim karõ nhym kam Kradjwý kubê Metíndjwýnh djwýnhĩ. Ar amē kubê Metíndjwýnh djwýnhĩ.

²⁰ Bir be, Metíndjwýnh ta ne amim Kra'ã karõ, krakôt kute amim mýjja kunĩõ õbikwamã, pykakam mýjja nãr kãjkwakam mýjja, kunĩ kute o õbikwamã. Mýjkôt? Krakôt, kra ne me kadjy pĩte'ykam tyn kamrõ ajkapĩ nhym kam kôt Bãm memã kabēn mex jarē nhym me arým umar mexbit ma.

Metíndjwýnh kute meo õbikwa.

²¹ Amrëbê ne gar Metíndjwýnhõ akurê djwýnh. Ar aje ajaxwekõtbit ajamak bën ne aje mýjja jaxwebit ar o abakam ne gar o akurê djwýnh. ²² Nhym bep ajbir ne Metíndjwýnh ar ajo õbikwa. Nã gãm ar te amã kurê nhym Metíndjwýnh tu ar ajo õbikwakumrëx. Kra ne me kadjy amijo kubëngõkren ruwn kam ty. Nhym kam kôt Metíndjwýnh ar ajo õbikwakumrëx. Mýj kadjy ne ar ajo õbikwa? Bir, kute amiwýr ar ajo bõx, gar kabem aku'ëmã. Ar mrãmri Metíndjwýnh mexo amextire ne ajmã akute kêt ne ar aba ne ar akam mýjja punu 'õ kêtumrëx ne kabem aku'ëmã. Kadjy ne Metíndjwýnh ar ajo õbikwa, godja gar arek o tēn kanga kêt jabej.

²³ Godja gar arek aje Jeju 'ã angrãn mrãmri adjãm týx ne aje kanga kêt jabej ne kam ajte amijã kamnhĩxbê kam amak ar o aban kanga kêt jabej. Nã gãm ar arým Jeju'ã ujarēnh nyja man kam amim kamnhĩx ne kam kam ama. Godja gar mrãmri arek kôt amijo atēm rã'ã ne aje kanga kêt jabej ne kam mrãmri arým 'ýr bõx. Djãm ar gajbit ne gar Jeju'ã ujarēnh ma? Kati, pyka kunĩkôt ne Jeju'ã ujarēnh mekôt ajmã. Ba ibê Paur ne ba memã Jeju kukrãdjã ny'ã idjujarēnh mõ. Idjãpēnh ne ja. Kam ne ba kãjbê memã 'ã idjujarēnh mõ.

Paur me kadjy àpēnh.

²⁴ 'ã idjujarēnh mõ nhym me arým kôt ijo ajkē ba itokry ne. Djãm kôt ikaprĩ? Arkati, ikínhkumrëx. Me akadjy ne ba itokry ne kam ikính ne. Mete Krituo bikēnh nhym tokryja 'ã ne me ijakre. Ba kam ba itokrykôt mete inhĩõ bikēnhõ ba, ba itokryjakôt ne ba Kritu tokry nhinomã rēnhõ tē. Jeju nhĩ kadjy, mete amim Jeju mar ne kute Jeju nhĩ pyrãkja, me kadjy ne ba itokryja. ²⁵ Ne me akadjy idjãpēnhja. Metíndjwýnh ne me akadjy idjan imã idjãpēnh jarē. Ba kam me amã id-

jàpênh ar iba. Mÿj idjàpênh nã? Bir, ije me kunĩmã prĩne Metĩndjwÿnh kabên'ã idjujarênh itêm nhym me kunĩ kute marmã.

²⁶ Amrêbê ne me kunĩbê Kritu apdju ne. Nãm me bakukãmãre amikam kra jadjwÿro tēm tãmtã: nhym bipdjur rã'ã. Nhym kam ajbir Metĩndjwÿnh arÿm memã o amirĩt, ta õ me mextire jamãbit o amirĩt ne. Kute amim me ja'ã karõkõt ne memãbit o amirĩt ne. ²⁷ Amrêbê ne amim 'ã karõ ne kam mebê udju: ne. Ne arÿm jakam memã o kato, õ me mextire jamãbit ne o amirĩt ne. Mÿj ne mekbê udju ne ajbir memã o amirĩt ne? Bir, Kritu me bakadjwÿnhbê ŷrja. Tãm ne gu me õ mÿjja mex'ã amim kamnhĩx ne. Kritu me bakadjwÿnhbê ŷrkam ne myt kunĩkõt mã me bamã mÿjja mex ngã ba me ikĩnhkumrêx. Mã ne mÿjja mexja kute? Bir, mÿjja mex ja ne apêx prãm kêtumrêx. Mÿjja mex ja ne mexo kute mÿjja kunĩ jakrenh, kute me kute õ nèkrêxo amimexja kunĩ jakrenh mex ne. Dja mã amirĩt rã'ã ne. Djãm me kwÿmã ne o amirĩt ne? Kati, pyka kunĩkõt ne õ me jamã o amirĩt ne.

²⁸ Bir be, kam ne bar mã me kunĩmã Kritu'ã ajarê. Ar ikrã mekkõt, ar ikabên mexo ne bar me kunĩmã tĩn jangijj me kunĩmã Metĩndjwÿnh kabên jarê. Ar ije Metĩndjwÿnhmã meo imõr ne kum me õrmã. Me kunĩ arÿm kute Kritu mar mex ne kute inomã mênh, me tãm ne bar ije Metĩndjwÿnhmã meo imõr ne kum me õrmã. ²⁹ Kadjy ne ba idjàpênhkam ityk djã kêt ne. Djãm Kritu rerek got. Axwe tÿx ne ta tÿxo ijo tÿ:x ba kam me kadjy idjàpênh ra:x ne.

Kritu ajbit rax nhym me kute ja mar kadjy ne Paur djàpênh raxja.

2 Ê, ba ar amã arê, gar ama. Gora ar amã idjàpênh raxjakõt ima. Krĩraxbê Raodjikam ar jamê apÿnh krĩ rũnh djãri me jamê me aje te ipumũnh kêt ba akrãnmã ar me akunĩmã idjàpênh ibaja pumũ.

² Mÿj kadjy ne idjàpênh raxja? Ije ar amã tÿx jangjênh gar ajte atÿxmã. Ne ajte ar amã aben jabên axikõt akabên ne ar abamã. Ga kam ar aje mrãmri Kritu markumrêxmã, Metĩndjwÿnh kute prĩne mekbê o bipdjurja ar aje mar ne aje katãt kõt mar ar o abamã. Mÿj ne mekbê o apdju? Kritu. Kritu mekbê bipdjur ne gar aje marmã. Me kute Kritu mar rax ne kute mrãmri me õ nèkrêx rũnh pyrãk. Dja gar ã Kritu mar rũho ane. Kadjy ne idjàpênh raxja.

³ Nã, Kritu pydji ne kute amikadjy memã no mex jangjênh djwÿnh. Ajbit kute memã Bãmmê ar kukrãdjão amirĩt, kukrãdjã bipdjurjao amirĩt nhym kõt me arÿm õ mÿjja mex maro tẽ, õ mÿjja mex maro tẽn kam kõt no mex. Nhym kam apÿnh me kute Metĩndjwÿnh nhõ mÿjja mar djãri mrãmri kute õ nèkrêx mextire ja pyrãk. Be, ga Kritu pydji kute amikadjy memã no mex jangjênh nhym me no mex ne kute õ mÿjja marja pumũ. ⁴ Atemã 'õ kêt. Ta pydji ne kute Bãmo amirĩt. Ê, me'õ kute ar anoo biknor karõ ne ba ar amã katãt 'ã ajarê. Me 'êx ne kute kabên punuo amikabên mex ne o kute ar anoo biknor karõ ne ba ar amã ane.

⁵ Nãm te jãnh prãme ba amybymbit imã ar akĩnh ne ar amar rã'ã. Arÿm ne ba ar aman kam ikĩnhkumrêx ne. Nã gãm ar amim Kritu markumrêx ne 'ã angrã tÿx ne amã me uma kêt ne kanga kêtumrêx ne 'ãno dja, ne akrãnmã aben mẽ ar aba. Ba kuman kam ikĩnhkumrêx ne.

Ar kute Kritubit mar kadjy.

⁶ Bir be, ar aje Kritu Jejuo anhõ Bẽnjadjwÿrkam ã kõt amijo abao ane, anhõ Bẽnjadjwÿr Jejukõt ã amijo abao ane. ⁷ Dja gar ã amũ Kritu maro abikamênh o atêm kute mrãmri ne pĩ abatãnh kadjy kute pykamã arê ngjênh ne kute pyka 'amÿnh tÿxja pyrãk. Dja gar ã amũ Kritu maro abikamênh o atêmo ane, ne ã Kritu 'amÿnh tÿx ne 'ãno adjãmo ane. Ne amrêbê ar aje amim Kritu marja arek o tẽ. Me kute ar amã arênhkõt dja gar arek o anhÿro tẽ. Dja gar ã o anhÿro atêm rã'ãn prĩne mar tÿx ne. Ne kam Metĩndjwÿnhmã amikĩnh jarê, ne kum amikĩnh jarênh 'ãno dja.

⁸ Dja gar aminêje me kabên punuwã pumũ. Dja me kabên punu 'êx ne amijo kabên mex ne mõn ar anoo akno. Djãm me kabên punuja kabên katãt got, kabên mex got? Kati, me kabên kajgo mexi. Me ta ne me ar abenmã 'êx ban amũ abenmã arênh o mõr tãmtã nhym ĩ kamingrãny amũ abenmã arênh o mõ. Djãm Metĩndjwÿnh kabênkõt ne wã? Kati, me ta kukrãdjãkõt ne me kabên kajgowã. Nhym bep atemã ne Kritu kabên katãtã. Mrãmri katãt arê.

⁹ Kubê Metĩndjwÿnh djwÿnhkumrêx. Amijo kubêngõkren me bawÿr pykamã ruw. Kubêngõkrekam ne kubê Metĩndjwÿnhkumrêx. ãm Metĩndjwÿnh djwÿnhĩ. Ta ne kubê Kritu. ¹⁰ Ne ta gwaj bakadjwÿnhbê nhÿn gwaj bamã umar mexti:re jarê. Gwaj bamã umar mextire jarê gwaj kam bakĩnhkumrêx. Mã ne gwaj bakĩnh kute? Bir, mrãmri me kute õ nèkrêx rũ:nhkam kĩnhja pyrãk. Dja gwaj Jejukam bakĩnh o bamã nèkrêx kĩnhja jakrenh mex ne. Ê, mrãmri ne Kritu raxo kute me bẽnjadjwÿr rũnhmê me bẽnjadjwÿr kry kute meo baja kunĩ jakrenh. Ta ne umar mexo ar gwaj bajo ban gwaj bajo kĩnh o ba, gwaj bamã kĩnh jangjênh o ba.

¹¹ Arÿm gwaj baje Krituo aminhõkam ne gwaj atemã bakukrãdjã. Gwaj bakukrãdjã tũm, gwaj bajaxweja ne gwaj arÿm tu wãnh kangan kum banhire. Ne kam gwaj bamex kute mrãmri ne mekbê idjaer kute me my nhinhu kã rênh nhym me kam mex ne kĩnhja pyrãk. Me bajtem kute Metĩndjwÿnh nhõ me ja mar kadjy ne me me my nhinhu kã rê. Nãm me me my nhinhu kã rên mũm kurên kam kĩnh nhym Kritudjwÿ arÿm gwaj bamã gwaj bakukrãdjã tũmja mũm ã rênho ane gwaj kam ã badjwÿ ã bamexo ane nhym Metĩndjwÿnh arÿm gwaj bakam kĩnh ne.

¹² Jeju akubyn tĩn ne me tyk krã kurũm kator'ã ne ngõnhmã gwaj bajangjênhja amijakre. Ngõnhmã gwaj bajangjênh ne kute Jeju tyk ne pykakam ir pyrãk. Nãm me ã ngõnhmã gwaj bajangjênh o ane. Ngõnhmã gwaj bakrã jangjênh, gwaj kam akubyn bakrã apõx ne kute Jeju kênkre kurũm akubyn tĩn ne kator pyrãk. Metĩndjwÿnh ta ne tÿxo akubyn Krituo tĩn, me tyk kurũm

Krituo kato. Gwaj kam arým tu amim kamnhĩxkumrêx nhym kam ngô kurüm me bakator kute gwaj badjwý akubyn batĩn pyræk, kute ta týxo Kritumê ro'ã gwaj bajo tĩn pyræk. Kam dja gwaj bakukràdjã nykõtbit amijo baba.

¹³ Bir be, amrêbê ne gwaj baje batyk pyræk ne ar baba. Nã gwaj bajaxwekumrêx ne mùm amikukràdjã tùm rênh kêt kam kute me batyk pyræk. Nhym bep ajbir ne Metĩndjwýnh gwaj bajaxwe kunĩo biknorkumrêx. Nhym kam kute Kritumê ro'ã gwaj bajo tĩn pyræk.

¹⁴ Arým ne Metĩndjwýnh Mõjdjê kukràdjão apêx. Mõjdjê kute memã "Kwãrĩk wãnh" anhÿr ne 'ã pi'ók no'ókja arým o apêx. Nã gwaj te kukràdjãkõt amijo babamãn ãm mã bajamakke kêt. Nhym kam Metĩndjwýnh òkre kadjwýnhbê,

—Ikra tykkõt, mete pĩte'ykam kum o i'êk nhym tykkõt dja me tu amim ikamnhĩxkumrêx ba kam me'ã mex rê. Nãm me te Mõjdjê kukràdjãkõt te o anen mar kêt kumrêx ne, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh o anen ã Mõjdjê kukràdjão apêxo ane.

¹⁵ Be, Kritu tykkõt ne Metĩndjwýnh me karõ punu rũnhjadjwýo ajkê, me karõ punu nhõ bẽnjadjwýrmê, me tãm ne Metĩndjwýnh meo ajkê. Nãm me amipardja'ã me pa 'amýn kam meo kurwýko ban meo bõx. Me ipõkri ne me meo kurwýko ban meo bõx ne kam pĩne mekbê àbêr djã kunĩo apdjun kam memã me uma ngrãnh mex ne. Nhym me kunĩ kõt omũn arým kõt kuma. Nãm ã Kritu tykkõt ã Metĩndjwýnh me karõ punu rũnho bikẽnho ane.

¹⁶ Metĩndjwýnh kute me karõ punu rũnho bikẽnhkam kwãrĩk wãnh õ kukràdjãa mar kêt. Nãm me Mõjdjê kukràdjã kupa'ã mekbê mýjja puma ar o ba ne memã amijangri'ã apnê. Bir be, kukràdjã kakritja dja gar mar kêt. Metĩndjwýnh arým kute mýjja tũmjao apêxkam dja gar mar kêt. Kwãrĩk wãnh ga arĩk ar adjãkur abakam gê me'õ adjãkur mýr jabej ar amã kabẽn 'õ jarẽnh kêt, nãr kon, mýjja akõm mýr jabej gê me'õ ar amã kabẽn 'õ jarẽnh kêt. Nãr kon, me rer mex 'õkam, mytyrwý 'õkam, akati 'õkam, me rer mexo mõrkam, mekõt ar aje amijo anhÿr kêt kam, kwãrĩk wãnh gê me kam ar amã kabẽn 'õ jarẽnh kêt. Kwãrĩk wãnh mýjja kukràdjã ja mýr jabej gê me'õ ar amã àkrê kêt.

¹⁷ Kritu bõx kêttri ne me kukràdjã ja arĩk kam ar ba. Nãm me Kritu kutêp ar kukràdjã jabito ba. Kajmã'ã ari o ba nhym kam bõx ne arým o ajngra, kukràdjã tũmja tu mùm kumê.

¹⁸ Kwãrĩk wãnh me 'êx ne kute amijo pijãm ne arĩk Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnhmã kabẽnja wãnh nõ. Nãm me kum mýjja ja kĩnh ne 'ã ar amã apnê, ar aje me kudjwamã. Nãm we me,

—Dja gar me ikudjwa kadjy mrãnh djwýnhmã amijarẽn kum rax jarẽ nhym arým Metĩndjwýnh kum ar akĩnh. Dja ga ar o anhÿr kêt nhym arým kum ar akĩnh kêt. Djãm abẽnjadjwýr got ga tu Metĩndjwýnhmã akabẽn, ane. Kati, nãm me 'êx. Kwãrĩk wãnh wãm nõ gê me ja ar anoo biknor kêt.

Nãm we me biptirkam mýjja pytiro ikwãn we ar amã kõt 'ã ujarẽnh ba. Kati, nãm me 'êx. Me ja ne me kajgo

mex ne kam we ar amã mýjja jarẽnho ban we amijo àmra ba. Kati, nãm arĩk ar ta amijo 'êx ne amijaxwekõt amiman kam we amijo àmra ba. Kati, nãm me 'êx.

¹⁹ Ne arým Kritumã iren 'amýnh kêt.

Kritubê Metĩndjwýnh djwýnhkumrêx. Ta ne wýnhĩ. Kute ta krã pyræk. Me baje Kritu mar ne gu me baje ĩ pyræk. Nhym bep Kritu ta ne kute krã pyræk nhym me kum iren 'amýnh kêt. Nã gu me bakukràdjãri ajkanhõk ne kam tu batypydji. Apýnh kêtê. Me bakukràdjãmê me bakudjêk kunĩo aben pydjim me bakrãmã kumê.

Nãm ã Kritu ta kubê krãkam ta ĩo djuw mexo tẽ, me bajo djuw mexo tẽmo ane. Kritu ne ta õ me jamã bẽnjadjwýr ne kam amim meo atom ne meo djuw mex. Te apýnh me ba djãri baba nhym tu amim me bajo atom, me bajo aben pydjim gu me batypydjin aben mẽ ar baba kam kõt bamã aben jabẽn kam baro'ã Kritu maro tẽ. Metĩndjwýnh ne amim me bajã karõ gu me kam kãjmã kõt ã maro batẽmo ane.

²⁰ Arým ne gar Kritumê ro'ã ty nhym arým ar amã mýjja kukràdjã kakritja mùm kumê. Kritu kute ar amã mýjja apêx gar kam mã ajte amã akukràdjã kakrit kĩnh. Mýkam ne gar akubyn mã amã pyka jakam me kukràdjã jabit kĩnh ne kõt ar amijo aba? Nãm we me,

²¹ —Kwãrĩk wãnh byr kêt,

—Kwãrĩk wãnh kakin kêt,

—Kwãrĩk wãnh kupênh kêt, ã we anhÿr ar ba gar kõt amijo aba.

²² Djãm Metĩndjwýnh kukràdjã ne ja ne me we ar "Kwãrĩk wãnh" ar o ban mekbê mýjja puma ar o ba? Kati, me ne me ane. Kukràdjã tùm, kukràdjã kakritja arým kêt. Metĩndjwýnh arým kukràdjã tũmjao apêx gu me arým kõt amijo baba kêt. Mrãmri kute me badjãkur djã pyræk. Tebê dja me batikkrekam apêx ne me banhĩ'ã apêx ne me bakrãkã'ã mrã. Nãm ã kukràdjã kakrit, kukràdjã tũmja apêxo ane.

²³ Me kute mekbê mýjja pumaja ne me 'êx ne kabẽn mex ne. Bep kati, nãm me tu ar mýjjamã amijarẽnho ba, mýjja Metĩndjwýnh ne ar kum amijarẽnho ban 'ã memã apnê nhym me kudjwa. Nãm we me 'êx ne we ar amijo pijãm ba ar ta aminhĩ djwýnho bikẽnho ba. Me ta kute we amibê axwe rênhmã pĩne amijo bikẽnho ba. Metĩndjwýnh kute memã ja jarẽnh kêt. Me ta ne me arĩk ta kute amijaxwe bĩnmã apýnh amijo ba djãri amijo ba. Nãm me amititik ne kam amijo bikẽnh mexo ba. Kati, ãm kajgo mexi. Nãm me te aminhĩ djwýnhja te o ane nhym ãm mã axwe. Djã nãm me amibê axwe kurê? Kati, nãm me te o anen mã axwe.

Ar kute katãt amijo bamã arkum 'ã karõ.

3 Gora ar Kritumê ro'ã arým akubyn atĩnkam, ngô kurüm ar ajapõx kute akubyn atĩn pyræk, kam dja gar kãjkwakambit mýjja jabej ajkam ama. Kam ne Kritu nhÿ, Metĩndjwýnh djubõk'ãnh nhÿ. ² Dja gar kãjkwakam mýjjakõtbit ajamak bẽn. Kwãrĩk wãnh pykakam mýjja mar kêt.

³ Kute Kritumê ro'ã arým atyk pyræk. Djãm me tykkam kute pyka jakam mýjja mar got. Bir be, arým Kritumê ro'ã ar atyk ne ro'ã akubyn atĩnkam, dja gar

jakam, pyka jakam, Kritumë atypydjin ari ar aba. Nhyam kam Kritu kadjwýnhbê, Metíndjwýnh ar ajo bipdjur mex ne, kute apytâr mex kadjy. Kam dja gar kâjk-wakam mýjjabit ma. ⁴ Be, Kritumë ne gar atypydjin ar aban kam tu atínkumrêx ne. Gêdja Kritu akubyn raxo amirít ne kam abêngôkredjwý [†] arým araxo amirít.

⁵ Bir be, kam dja gar arík abawã tu krã'yrkumrêx gê on wãnh nõ. Kwãrík wãnh gar krô'ã aprô kêt, nhyam me nijadjwý krô'ã mjên kêt. Ar aprô prãm, nhyam me ni mjên prãmja kwãrík wãnh nõ. Gê me my prô prãm ne kurê ar ba, nhyam me ni ar mjên prãm ne kurê ba kwãrík wãnh nõ. Me kum mýjja punubit prãmja kwãrík wãnh nõ. Ne me kum nêkrêxbit prãmja kwãrík wãnh nõ. Nãm me kum nêkrêxbit kính ne kam kôtbít amak bën ne kam kum Metíndjwýnhja mar prãm kêtumrêx. Me kute mýjjao Metíndjwýnh karô nhípêx ne kute we kam ar amijarêno baja tãm ne Metíndjwýnh kum kính kêtumrêx. Nhyam me kum nêkrêxbit prãmjadjwý kum kính kêtumrêx. Amë punu nhyam kam kum kính kêtô aben pyrâk ne. Kam ne ba ar amã,

—Tãm gêdja on wãnh nõ, ane.

⁶ Mýjja ja kuníkôt ne Metíndjwýnh mekam ngry:k ne. Godja me kute mýjja jao ban kam kute Metíndjwýnhkôt amijo ba kêtumrêxja, me tãm gêdja Metíndjwýnh mekam ngryk ne í memã o pãnh. ⁷ Nhyam bep amrêbê ne gar gadjwý ã amijo aba punuo anen ajbit ma.

⁸ Bep jakam dja gar on mýjja ja kuní kanga. Kwãrík wãnh gar angyk kêt ne memã adjâkjêr kêt ne aje amipãnhmã mar kêt ne me kãmex jarênh kêt ne ajajk-wakam akabên punu 'õ jarênh kêt. Me my kute me nire kukràdjã'ã me aprýja dja kêt. Nhyam me niredjwý kute me my kukràdjã'ã me aprýjadjwý dja kêtumrêx.

⁹ Kwãrík wãnh gar akukràdjã tùm jakôt abenmã ajêxnhí kêt. Arým ne gar akukràdjã tùmja mùm kuní mẽ. Ar aje akukràdjã tùm kôt aje abenmã ajêx aba ja ne gar arým nhĩãm kuní mẽ. Pãnh ne gar akukràdjã nykôt mýjja mexbit ma. Metíndjwýnh kute ar ajo ny nhípêx djwýnh ne ar ajo nyo tẽ, ar aje Metíndjwýnh mex pyrâk kadjy ne ar ajo nyo tẽ, príne ar aje Metíndjwýnh markumrêxmã ne ar ajo nyo tẽ.

¹¹ Metíndjwýnh kute meo nykam ne me arým abenmã kre rax kêt ne tu arým abenã tým ne typydji. Arým Kritukôt me apýnh ba djari kute abeno kurê djwýnh kêtê ne kam arým tu abeno kamyn abeno ôbikwa. Me bajtemmë mebê idjaermë, me tãm ne Metíndjwýnh arým meo aben pydji. Ne ajte me my nhinhu kã rênhmë me mykã tãmë, me tãm ne Metíndjwýnh ajte meo aben pydji. Me kute arým me krôrmë me krôr kêt apýnh õ pykakam ba djari bajamë, me tãm ne Metíndjwýnh arým meo aben pydji. Me kute me pa 'amýnh nhyam me memã àpênh kajgo ar bajamë me kute memã o pãnh kadjy àpênhjamë, me tãm ne arým Metíndjwýnh meo aben pydji. Nã, ne arým memã me kute abeno kurê djwýnhja arým o ajngrã. Kritukôt ne me aben pydji ne kam kute Kritubit mar, arým ajbit

[†] Apýnh me õ pyka djari kuníkôt ne me kuní bêngôkre. Kubêkã jakamë me kakrãtykmë me babêngôkremë ne me kuní: bêngôkre.

kute amikajmãtã mar. Djã nãm kum me'õ kính kêt ne? Kati, nãm kum me kuní kính ne me 'ãno dja. Nãm me 'ãno ãmo aben pyrâk ne.

¹² Ga Metíndjwýnh kute amijo ar apytâr ne arým kute amim ar ajo bikjêr ne kam kute ar ajo mex ne kum ar ajabêkumrêxja pumũ. Kam gêdja gar tu amim akukràdjã ny man kôt amijo aba. Gora ar amã me kaprí ne adjukaprí ne ar meo aba. Kwãrík wãnh ar ajô apydji arax prãme ari aba kêt. Dja gar memã aprí mex ne ar meo aba. Tu akabôt katin akrãnmã ar meo aba. Be, mýjja mex ja dja gar ã maro anen kam tu kôt amijo aba.

¹³ Gêdja me'õ ari kute anoknoro ba jabej kwãrík wãnh ga kum adjâkrê kêt ne mã kum akabên mex jarê. Dja gar ã anen ar abeno aba. Dja gar abenkam amikrà rax jabej nãr kon amikrà ngri jabej tu o aknon abenkam angyk kêt. Gar Bënjadjwýr djwýnh arým ar aje kam amikràja tu o biknorkumrêx ne ar akam ngryk kêtja pumũ. Dja gar ã anen ar aje abenkam amikràja tu o abiknorkumrêx ne abenkam angyk kêt.

¹⁴ Gora ar mýjja ja kuníkôt amijo aban kam ajte iby amã aben jabê. Gora ikabên ja ma. Ar amã aben jabên ar abeno aba. Ar atypydji djã ne ja. Ar amã aben jabên kam atypydjin kam amexkumrêx. ¹⁵ Djãm ar aje abeno ajtemmã ne Metíndjwýnh amiwýr ar ajuw? Kati, gar atypydjin aben kam adjumar mex kadjy ne amiwýr ar ajuw. Bir be, kam dja gar adjumar mexbit ma. Kritu ta umar mextire jao dja ar amã umar mextire jadja ne o aben nêje me akukrà. Dja ta õ me umar mex djão príne ar ajaên kam o aben nêje ar ajakre. Ê, gora ar Metíndjwýnhmã amikính jarê.

¹⁶ Gora ar príne ajamakkrekam Kritu kabên kuní nhôn kôt ar amijo aba. Ne akabên mexo abenmã Metíndjwýnh kukràdjã jarên o abenmã tĩn jadjã. Ne Metíndjwýnh'ã angrer aba. Mebê idjaer nhõ me ngrer tùm jarên kam ajte Metíndjwýnh Karõ kute ar amã me ngrer ny jarênhjadjwý jarê. Ne Metíndjwýnhmã ar amikính jarê, angrerkôt kum akadjwýnhbê akính jarê.

¹⁷ Dja gar Bënjadjwýr Jejukôt amijo aban Jeju Bãmbê Metíndjwýnhmã amikính jarê. Djãm ar akãtãm, djãm ar anhõ bënjadjwýr kêt dja gar adjâpênh punun akabên punu? Kati, ar abê Bënjadjwýr Jeju nhõ àpênhkam dja gar adjâpênh mexkumrêx ne akabên mex ne. Ar abê Bënjadjwýr Jeju nhõ àpênhkam dja gar anhõ bënjadjwýrkôt amiman kôt akabên mexkumrêx ne kôt adjâpênh mexkumrêx ne mýjja kuníkôt Jeju Bãmbê Metíndjwýnhmã amikính jarê. Kritukôt kum amikính jarê.

¹⁸ Ê, ar apa, ar anire, arým ar amjênja dja gar amjên kabên man kôt amijo aba. Bënjadjwýr djwýnh kute ar amã ã anhýrkam dja gar ã amjên kabên mar ne kôt amijo abao ane nhyam kam mexkumrêx ne.

¹⁹ Ê, ar apa, ar amy, ar amã aprô jabên kum akabên djã jarênh kêt ne kum akabên mexbit jarê.

²⁰ Ar apa, ar apríre, gora ar ar anãmë ar abãm ar kabên man ar kabênkôt amijo aba. Ar kute ar amã kabên jarênhjakôt amijo aba ne o abiknor kêt. Nhyam kam Bënjadjwýr djwýnh ar akam kínhkumrêx ne.

²¹ Ë, ar apa, ar ajabatànha, kwārīk wānh gar akra arkum akabēn kêt ne arkum ngryk jadjār kêt. Arkum akabēn mexbit jarē. Dja gar arkum adjàkrē nhym ar arým kaprī ne katàt mrānhja kanga.

²² Ë, ar apa, memā ar adjàpēnh kajgo ar abawā, me kute ar ajo pānh ne amim ar apa 'amýnh gar memā adjàpēnh kajgo ar abawā gora ar pyka jakam ar apa 'amýnh djwýnhja kabēn ma. Kute mýjja ar amā arēnh kunīkôt dja gar kabēn man kôt amijo aba. Djām me kute ar apumūnho ku'ékambit got gar memā adjàpēnh mex ne, nhym we me ar akam kínhmā? Kati, me kàxādhwý dja gar tu adjàpēnh katàt ne. Ar amā Bēnjadjwýr Jeju kính ne amā umakam dja gar tu kum adjàpēnh katàt ne.

²³ Gora tu ar adjàpēnhkumrēx. Kwārīk wānh gar adjàpēnh punu kêt. Dja gar tu adjàpēnh kunī amā kính ne kupēnho tē. Ne tu adjàpēnh mexkumrēx ne katàt adjàpēnh tē. Djām pykabē mebēngôkre 'ôbitmā ne gar apē? Kati, kàjkwa kam ar anhō Bēnjadjwýrmā ne gar apē. Kam ne ba ar amā katàt ar adjàpēnh'ā karō, ar aje katàt adjàpēnhwāo atēmā ne ba ar amā adjàpēnh'ā karō.

²⁴ Gora ar ama. Bēnjadjwýr djwýnh ta dja ar amā o pānh. Kute ò me jamā mýjja mextire djirja dja ar amā kungā gar amim aby. Bir be, Bēnjadjwýr Kritumā ar adjàpēnhja man kam kôt kute ar apa 'amýnh djwýnhmā adjàpēnh ar aba.

²⁵ Bep apýnh me axwe djari gēdja Metīndjwýnh memā axwe pānh jarēnho tē. Amrēbē tīnri axweri gēdja Metīndjwýnh kôt kum o pānh ne, tīnri axwekam dja memā o pānho aben pyrāk ne. Djā nām we,

—Ije bep tāmja ne ôbikwa krāptī ne kam bēnjadjwýr rax. Kwārīk wānh kum pānh jarēnh kêt. Ba 'uwťijamā pānh jarē, anhýr got? Kati, nām tu memā pānh jarēnho aben pyrāk ne. Ne me axwekam katàt memā o pānh.

Me bēnjadjwýr kute ò àpēnho ba katàtmā.

4 Ë, ar apa, ar aje meo pānh ne amim me pa 'amýnh nhym me ar amā àpēnh kajgo ar bawā, ar amā ne ba ikabēn. Gora ar anhō àpēnhmā akabēn mex jarēn meo aba katàt. Ë, ar gadhwý ne gar kàjk-wakam anhō Bēnjadjwýr. Gora ar ama. Tām ne ja.

² Ë, ar apa, gora ar akupānhťā Metīndjwýnhmā akabēn 'āno dja. Gora ar Metīndjwýnhmā amijarēnhkam amā adjukanga kêt ne aje kum amijarēnh ar o abakôt aje mýjja'ā 'wýrja tām dja gar kam ama. Ne kum ar akabēnkôt kum amikīnhdjwý jarēnh 'āno dja.

³ Kum ar akabēnkôt ar badhwý kum ar ijo a'wý gē Metīndjwýnh mýjja kute ar ibē àptārjao ajngra bar tu memā Metīndjwýnh kabēn jarē, memā Kritu jarē. Nām mekbē apdu bar kam ije memā o amirītmā. Kam ne ba mekbē ijē djakam idjāmja. Nā bām ije memā Kritu jarēnho itēm katikôt nhym me mekbē ijē djakam imē.

⁴ Bir be, kam gēdja gar kum ijo a'wý, ije memā arēnh ne ije katàt memā o amirītmā. Ije Jeju mekbē bipdjurja memā arēnh ne ije memā mā o amirītmā nhym me kute

katàt marmā. Nà, kadjy ne Metīndjwýnh amim idja, ije prīne memā o amirītmā. Tām ne ja.

⁵ Be, me kàtām kadjy, me kute Jeju mar kêtja, kadjy dja gar akrānmā amijo aba mextire ne memā akabēn mexbit jarē. Gēdja aje Jeju'ā adjujarēnh djā awýr bōx ga kam mekmā Jeju jarē.

⁶ Gora akrānmā memā adjujarēnho akrī gē me ar amā,

—E kum goja ajte adjujarēnho nhý. Ga nā gām akabēn mar prāmre, ane. Gēdja me kute mýjja 'ò mar prām jabej akukij ga kam memā katàt 'ā adjujarēnho nhý. Be, tām ne ja.

Apýnh ôbikwamā kute kabēn janor.

⁷ Ota me bakamy Xikiku dja ar amā prīne ijarē. Gwaj bamā Xikiku jabēkumrēx tām dja ar amā ijarē. Nà, nām ikôt àpēnh mexkumrēx ne àpēnh kanga kêtumrēx. Bēnjadjwýr nhō àpēnhkumrēx ne ja. Nām ar ikôt kum àpēnh ar ba. Ta dja prīne ar amā ijarē. ⁸ Kadjy dja ba ar awýr ano, kute ar amā ar ijarēnh gar aje ar imar nhym kute ar amā kính jadjār gar ajte atýx ne akínhmā. Kadjy dja ba ar awýr ano. ⁹ Gwaj bakamy Ônemudhwý dja ba ano, wām ar ro'ā ar ano. Gwaj bamā Ônemu jabēkumrēx, tām dja ba ano. Nām amim Kritu markumrēx ne kanga kêt. Ar ajō 'ò. Be, ar ta dja ar ar amā jakam mýjja kunī jarē.

¹⁰ Gwaj bakamy Arxakumē ar iro'ā mekbē ijē djakam dja. Ne ar ajo aman wām ar amā amijarē. Nhym Makudhwý kubē Banabe tām djwýja adjwýnhdjwý ar ajo aman wām ar amā amijarē. Ë, arým ne ba ar amā 'ā karō. Dja ar awýr tēn bōx gar amiwýr o wadjàn kum akabēn mex jarē. ¹¹ Jejuw, mete kum Juxu jarēnhja adjwýnhdjwý ar ajo aman wām ar amā amijarē. Be, Arxakumē Makumē Jejuw ar ajbit ne Ar kubē idjaer ne kute amim Jeju mar ne ar ikôt àpēnh ar ba. Ar kute mekmā Jeju jarēnh nhym me kute amikajmātā Jeju mar nhym Metīndjwýnh kute ar meo bamā ne ar ikôt àpēnh ba. Nām ar ikôt àpēnh mexkumrēxo ikính ne.

¹² Epapraj, ar ajō 'ò ne kubē Kritu Jeju nhō àpēnh ne ar ajo aman wām ar amā amijarē. Nām Metīndjwýnhmā ar ajo à'wýr 'āno dja. Tyk djā kêt ne ar ajo à'wýro ban kum,

—Ga dja ga aro týx gē ar ajā ngra týx ne akanga kêt ne amar mex nhinomā kurē. Ga dja ga arkum 'ā karō gē ar kôt mrā, aje amim ar'ā karōkôt mrā. Nām ā kum ar ajo à'wýro ane. ¹³ Be, ba ne ba inoo Epapraj pumūn kôt ar amā 'ā pi'òk no'òk ne. Mrāmri ne ar ajā àpnhix ne. Krīraxbē Raodjikam ar jamē krīraxbē Ijeporikam ar jamē me akunī'ā ne àpnhix ne. Ba ne ba arým omūn ar amā 'ā pi'òk no'òk ne.

¹⁴ Rukabē me kane djwýnh gwaj bamā kínhkumrēx-jamē Temanhmē ar ar ajo aman wām ar amā amijarē.

¹⁵ Nā bām Raodjikam gwaj baje abeno bakamyo ama ne. Gora arkum ijarē. Nīpa nhūrkwākam ar kute Jujukôt aben pydjwāmē Nīpa bēngôkremē ne ba o ama ne. Ar wāmādjwý ijarē.

¹⁶ Ë, ije ar amā pi'òk no'òk nhōrwā gar omū:n omūnh pan kam amū krīraxbē Raodjikam ar kute Jujukôt aben

pydjiwãmã angã gê kam ar amipãnh ar amã wã ngã.
 Dja ba ije wãm ar amã pi'ók no'ók nhõrwã gar ga wã
 pumũn amũ ar wãmã angã gê Raodjikam ar wã amrẽ
 amipãnh ar amã wã ngã. Gar aprakamã omũ.

¹⁷ Ë, Akipumã kum,

—Gora Bënjadjwÿr kute amã adjàpênh jarênhja on o
 tẽn inomã amẽ, ane.

¹⁸ Ba ibê Paur ne ba wãm ar amã ikabën ne. Nhym
 bep ngrire ja ne ba ba inhikrao ipêx ne. Nã bãm ar ajo
 aman kam wãm ar amã amijarẽ. Gora mekbê ijê
 djàkam idjãmja man o abiknor kêt. Gê Metĩndjwÿnh
 ukapříkõt ar ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Texarônika kumrêx

Paurmê ikjêbê Xira krî nhidjibê Pirpukam bôx ne mekmã Jeju jarê. Nhyr me kwÿ kum Jeju'ã ujarênh mar prãm kêr ne prîne aro ajkên kam Ar kubê ijê. Nhyr akati nhyr me ajte bôm ar kumê nhyr ar mã me kurÿm tẽ. Mã me kurÿm tẽn kam krîbê Texarônikakam bôx ne ajte mekmã Jeju jarê. Nhyr me kwÿ rax ne tu Jejuo aminhõ. Nhyr kam mekbê idjaer ajte mekmã ar kurêtuw. Nhyr kam Paur krîbê Texarônika kurÿm tẽ. Tẽn atemã krî 'ôkam bôx. Nhyr Texarônikakam ar kute Jejuo aminhõja arek abeno bikprônho dja. Nhyr Paur ar kurÿm tẽn aro aman te akubyn ar'ÿr tẽn prãmê ne kam Ximoxi ar'ÿr ano. Texarônikakam ar kute Jejuo aminhõja kute arek Jeju kabênkôt ar amijo ba rã'ã jabej kute ar omÿnhmã ar'ÿr ano.

Nhyr Ximoxi ar'ÿr tẽn bôx ne ar omÿn kam akubyn Paur'ÿr tẽn. Akubyn tẽn bôx ne Paurmã ar arê,
—Ăm arkum Jeju kînhkumrêx. Onîj ar arek Jeju kabênkôt ar amijo ba, ane. Nhyr kam Paur kuman kam kînhkumrêx ne arkum pi'ôk no'ôk. Mÿj'ã ne Paur pi'ôk no'ôk? Bir, Paur kurê djwÿnh ne Paur'ã kabên ne. Nãm me,
—Paur ne me amã 'êx. Nãm me amã akubyn tẽnmmã amijarê. Nãm 'êx. Nãm arîk ar ba. Me bôx kêtja pumÿ, ane. Nãm ã Paur kurê djwÿnh 'ã kabên ane. Nhyr Texarônikakam ar ja arÿm me tyk jabej Paur kukij. Ne kam ajte Jeju akubyn bôx jabej kukij nhyr Paur ja kunî'ã pi'ôk no'ôk ne. Tãm ne ja.

1 Ba ibê Paur ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Xiramê Ximoximê ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Krîraxbê Texarônikakam ar aje amim Jeju mar ne kôt aben pydjwãmã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Metîndjwÿnhbê ar Babãm ne kam krabê Bënjadjwÿr Jeju Kritu arkôt ne gar aben pydji, ar amã ne bar pi'ôk no'ôk ne.
Gê Metîndjwÿnh ar ajo djuw mex, Metîndjwÿnhbê gwaj Babãmmê Bënjadjwÿr Jeju Kritu ar ukaprîkôt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarê gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metîndjwÿnhmã arkam amikînh jarênh.

2 Nã bãm ar Metîndjwÿnhmã ar akam ikînhkumrêx jarê ne kum ar ajarênh 'ãno dja. **3** Mÿkam ne bar ar akam ikînh? Bir, ar aje tu amim Jeju markumrêx ne arÿm kôt aje amijo abakam ne bar ikînhkumrêx. Ne ajte ar amã Metîndjwÿnh jabêkôt arÿm kum adjãpênh raxkamdjwÿ ne bar ikînhkumrêx. Ne ajte ar aje arÿm Jeju Kritu jabej mã adjumarkamdjwÿ ne bar ikînhkumrêx. Gwaj banhõ Bënjadjwÿr Jeju Kritu akubyn bôxmã ar aje mã abej ajkam amakkamdjwÿ ne bar ikînhkumrêx. Kam ne bar ar akam ikînhkumrêx ne gwaj Babãm mã ar ajarê, gwaj banhõ Metîndjwÿnhbê gwaj Babãm mã ar ajarê.

4 Akmere ar, àpnhîre ar, mrãmri ne arÿm Metîndjwÿnh kum ar ajabêkôt arÿm amijo ar apytã. Kute ar ajo kra kadjy amijo ar apytã bar arÿm kuma.

5 Djãm Jeju'ã ar amã idjujarênh nyja kabên kajgo got? Kati. Mrãmri ne ba ar amã Jeju'ã idjujarênhkumrêx ne. Ăm Metîndjwÿnh puma kôt ne bar mã ar amã Jeju kabên jarê. Djãm ar ba ne bar ar amã ikabên jarê? Kati, ãm Metîndjwÿnh Karõ kabênkôt ne bar ar amã ikabên jarê. Ăm Metîndjwÿnh kabênja ne kajgo kêr. Ăm 'êxnhî kêr. Tãm ne bar mã kuman ar amã arê.

Nã bãm ar ar akam imexkumrêx ne akrãnmã ar ar ajo iba. Gar arÿm prîne ar ipumÿn tu amim ar ikabên markumrêx. **6** Ar ikabên man ar ijã amijakren Bënjadjwÿr Jeju'ãdjwÿ arÿm amijakre. Ar ijã amijakren mã ar ikôt amijo aba. Nhyr kam me ar ajo ajkê. Ar aje Jeju markam ne me ar ajo ajkê. Nãm me te ar ajo ajkê gar mã ajamako ar ikabên mar tÿx mex ne. Ne tu ate akrãn tu akînhkumrêx ne. Nã gãm ar Metîndjwÿnh Karõ kabênkôt tu akînhkumrêx ne mã ar ikabên ma.

7 Nhyr arÿm Akajakam ar kute amim Jeju marjamê Matenikam ar kute amim Jeju marja me kunî arÿm ar apumÿ, ar aje Jejukôt ar amijo aba pumÿn arÿm ar ajã amijakren kute ar apyrak ne ar ba. **8** Ę, ar ga ne gar memã Jeju'ã ajarê nhyr Akajakam ar jamê Matenikam ar jamê ne me arÿm kunî Bënjadjwÿr Jeju'ã adjujarênh ma. Djãm me ajbit ne me kuma? Kati, nã gãm ar me kunîmã arê nhyr me arÿm kuman kam arÿm amÿ abenmã arê. Nhyr me arÿm prîne kuma. Nã gãm ar aje amim Metîndjwÿnh marja memã amijarê nhyr me arÿm prîne kuma ne kam amÿ aben djô'ã abenmã ar ajarê. Nhyr kam pyka kunîkôt me arÿm ar ajarênhbit ma. Kam ne bar ije arÿm memã ar ajarênh kêr.

9 Me ja ta ne me ar imã ar ajarê. Me ja ta ne me ar imã,

—Be, onîj Texarônikakam ar ja ne arkum ar akînhkumrêx. Be, ga ar abôxkam ar kute ar amã kabên mexbit jarênhja ma, ane. Ne ajte ar imã,

—Be, Texarônikakam ar ja ne ar arÿm mÿjjao we Metîndjwÿnh karõ nhîpêxja kangan arÿm Metîndjwÿnhkumrêx, Metîndjwÿnh tînjao aminhõ. Ar kute amikadjy kum àpênhmã ne ar o aminhõ, **10** ne arÿm krakam amako dja. Metîndjwÿnh kra ne ar arÿm amiwÿr kam amako dja, ane.

Nãm me ã ar ajarênh ane. Mrãmri ne gar Metîndjwÿnh krabê Jejukam ama. Tãm ne tykkam Bãm ajte

akubyn o tîn ne. Tãm dja ajte kàjkwa kurûm bôx. Tãm ne gar kam ama. Tãm ne kubê gwaj bapytâr djwÿnh ne Metîndjwÿnh ngrykbê gwaj bapytâ. Godja Metîndjwÿnh me axwekam ngryk ne. Bãm ngrykbê godja Jeju arÿm gwaj bapytâ. Tãm ne bôxmã gwaj kam ama.

Paur arkam àpênh mex.

A Kô 1.12

2 Akmere ar, àpnhîre ar, wãnh ar ar akam idjãm ne kajgo kêtumrêx. Gar arÿm ama. ² Ar awÿr ar imôr kêttri ne me Pirpukam prîne ar ijo ajkên ar imã kabên punu jarê. Gar arÿm ama. Nãm me ja te ar ijo ajkê bar ar amã Metîndjwÿnh'ã idjujarênh ny jarênh rã'ã ne. Metîndjwÿnh ne ar imã tÿx jadjà bar itîn prãm kêt ne tu ar amã arê. Nãm me te Metîndjwÿnh'ã ar amã ar idjujarênhkôt kum ar ikurê bar mã ar amã arê.

³ Nã bãm ar ar amã,

—On ar tu amim Jeju markumrêx, ane.

Djãm kupa'ã ne bar ar amã arê?

Nâr djãm mÿjja 'ô prãme ne bar ar amã arê?

Nâr djã nã bãm ar ar amã ijêx? ⁴ Arkati, Metîndjwÿnh ta ne ar ijano bar tẽ. Nãm ar imã,

—Gora ar memã Jeju kukrãdjã ny'ã ajarê, ane. Nãm ã Metîndjwÿnh ar imã ane bar kabênkôt me akunimã 'ã idjujarênh mō.

Djãm me abêngôkre † amã ikînh kadjy ne ba me amã Metîndjwÿnh'ã idjujarênh mō? Kati, Metîndjwÿnh ta ar ikam kînh kadjy ne bar me amã 'ã idjujarênh mō ne kum ar idjãpênh iba. Tãm ne kute prîne ar ikabi. Kum ar idjãpênhkôt ne arÿm ar ipumû.

⁵ Djã nã bãm ar ar amã ijêx ne ar atãri ar amã,

—Bep ar amexkumrêx, anen kam ar akãxã ar ajã ikabên ne? Arkati. Arÿm ne gar imex pumû.

Nâr djã nã bãm ar ar arîk ar amã ijêx ne pi'ôk kaprîre prãme ar amã ikabên jarê? Kati, Metîndjwÿnh ta ne prîne ar ikadjwÿnhbê ar ipumû.

⁶ Nâr djãm wãkam ar aje ar imã ar imex jarênhmã ne bar tẽ? Kati, Kritu kute ar ijanorkôt ne bar tẽ.

Nâr djãm atemã me ja'ô kute ar imã ar imex jarênhmã ne bar tẽ? Kati, Metîndjwÿnh ta ne kute prîne ar ipumûnh. ⁷ Kritu kute ar ijanor pumûnh nhiràm ne bar ren ar amã,

—Amrê ar ar imã mÿjja ngã,

—Gop ar ar imã apê, ane ne ren arÿm ikabêno ar akaty.

Nhym bep kati, ã ar ije anhÿr kêtê. Nã bãm ar akrãnmã ar ajo iba. Mrãmri ne me nire kute amim kra karãkam o djuw mex pyrãk. Nã bãm ã ar ar ajo ibao ane.

⁸ Ar imã ar akînh raxi. Kam ne bar prîne arÿm ar amã Metîndjwÿnh kukrãdjã ny'ã ajarê ne ar itîn prãm kêtumrêx ne. Djê ne ren me'ô kute ar ibîn prãm bar kam ren tu ate ikrãn mã ar amã Metîndjwÿnh'ã ajarê nhym kam me ren ar ibî. Nã bãm ã imã ar akînh rax ane.

⁹ Akmere ar, àpnhîre ar, ar akam ar idjãmkam ar idjãpênh raxja gar omû. Arngro'ãmê akamatkammê ar idjãpênhja pumû. Bir mÿkam? Ar ije pi'ôk kaprîre'ã ar ajwÿr kêt kadjy. Ar ije kãj bê ar amã Metîndjwÿnh kukrãdjã ny'ã idjujarênh iku'êkam ije pi'ôk kaprîre'ã ar ajwÿr kêt kadjy.

¹⁰ Nã bãm ar akrãnmã: ar ar ajo iba. Nã bãm ar ar ajo iba mexkumrêx ne ar ar ajo iba. Ar aje Jeju marja, ar ga ne bar akrãnmã ar ar ajo iban ijaxwe kêtumrêx ne. Ar imrãnh mexkumrêx. Nã bãm ar katãt amijo iba. Gar arÿm ar ipumû. Metîndjwÿnhdjwÿ ne arÿm prîne ar ipumû.

¹¹ Nã bãm ar ar akunî:o ikrakumrêx ne ar ar ajo iba, ne ar akunimã ikabên jarên ar amã,

—Kwãrîk wãnh Metîndjwÿnh kanga kêt. Gora ar 'ã angrã tÿx, ane.

Ne kam ajte ar amã,

—Kwãrîk wãnh akaprî kêt. Metîndjwÿnh dja ajo kînh, ane.

Ne kam ajte ar amã,

—Gora ar mã Metîndjwÿnh kabênkôt ar amijo aba rã'ã ne, ane.

Ar aje ã anhÿrkam godja Metîndjwÿnh ar akam kînhkumrêx. Metîndjwÿnh ne ar kute gwaj bajo ba djwÿnh. Tãm ne amiwÿr gwaj bajuw. Tãm ne kute ar gwaj bapytâr ne ar kute gwaj bajo bamã amiwÿr gwaj bajuw. Gwaj bamextire ne ô pyka mexti:re, ô pyka ra:xkam ar babamã ne amiwÿr gwaj bajuw. Kadjy dja gar katãt amijo aba, Metîndjwÿnh ar akam kînh kadjy.

Akubyn kute arkam amikînh jarênh.

¹³ Arÿm ne bar ar amã Metîndjwÿnh kabên jarê gar arÿm ama. Kam ne bar mã ar akam ikînhkumrêx ne Metîndjwÿnhmã amikînh jarê. Djã nã gãm ar mar kajgo got? Kati, nã gãm ar tu markumrêx. Nã gãm ar anhôkre kadjwÿnhbê,

—Djãm mebêngôkre kabên got? Kati, Metîndjwÿnh kabên ne ja, ane. Kôt ne gar arê. Metîndjwÿnh kabênkumrêx ne ja. Metîndjwÿnh ne arÿm ta kabêno katãt ar akrã dja, kam ne gar arÿm amrãnh mexkumrêx mō.

¹⁴ Ê, akmere ar, àpnhîre ar, djãm wãnh Texarônikakam, ar anhô krôkambit ne me ar ar ajo bikênh ba? Kati, mekbê idjaerkamdjwÿ ne me ô krôkam me ar ar o bikênh ba, pykabê Djudêjakam. Mekbê idjaer kwÿ ne ar arÿm Kritu Jejukôt aben pydji. Nhym me kute Jeju mar kêt ar aro bikênh ba. Gar ar anhô krôkam me kute ar ajo bikênhja pumû. Aprakamã ar aje amim Metîndjwÿnh marja ne me arîk ar me ajo bikênh ba.

¹⁵ Amrêbê ne mekbê idjaer ta ar Metîndjwÿnh kabên jarênh djwÿnh paro ban kam arÿm Bênjadjwÿr Jeju bîn kam arÿm ar badjwÿ ar ijo kurê djwÿnh ne. Arÿm o Metîndjwÿnhmã ngryk jadjàn me kunîkam amikrà ar o ba.

¹⁶ Mã ne mekbê idjaer mekam amikrà on? Bir, nã bãm ar ije me bajtem, me jamã Metîndjwÿnh kabên jarênh itêm nhym kute me utãrmã nhym mekbê id-

† Apÿnh me ô pyka djãri kunîkôt ne me kunî bêngôkre. Kubêkã jakamê me kakrãtykmê me babêngôkremê ne me kunî: bêngôkre.

jaer mã: ar ikukrà ar o ba. Godja me ã anen arek Metîndjwýnhmã ngryk jadjàro tẽ:n kam arým Metîndjwýnhmã ngryk jadjàr mex ne. Nhym kam arým Metîndjwýnhmã prîne me axwe pãnh meo ajkẽ.

Kute aro amak'ã kute arkum amijarênh.

¹⁷ Akmere ar, àpnhîre ar, nã bãm ar ar akurûm itẽm ngrire ne ar ajo ama: ne. Ne kam ar ije me 'uwtî tũm pyrãk. Nã bãm ar ar ajo aman iba. Ne te ije inhýtã ar apumũnh prãme. ¹⁸ Ne te akubyn ar awýr imõr prãme. Ibê Paur ne ba te akubyn ar awýr itẽmmã ikràn ikràn ikrà nhym Xatanaj mã: ar ikukrà.

¹⁹ Ê, Bẽnjadjwýr Jeju akubyn bõxkam, kuka kõnh gwaj badjãm kam, nhym dja bar mex jarẽ? Ar ga. Ar ga dja bar ar amex jarẽ ne kum,

—Be, ar ja ne ar mexkumrêx ne ar ba. Arým amar tỳx ne, ane. Be, ar ga dja bar ar ajo idjãmra mõ. Ar ije kum ar ajarênhmã ne bar kam ama ne. Mýjbê ne ar ikĩnh djã? Ar ga. Texarônikakam ar ga ne gar abê ar ikĩnh djã. Nhym Metîndjwýnhdjwý dja ar imã ar amex jarẽ bar kam ikĩnhkumrêx ne.

3 Nã bãm axwe ar akam idjumar ne kam inhõkre kadjwýnhbê amim,

—Birãm ijamak dja ibî, ane. Kam ne ba ar awýr Ximoxi janon kam ate: krîbê Atẽnakam dja. Gwaj bakamy Ximoxi ar ikõt Metîndjwýnhmã àpẽnh ba. Tãm ne bar ar awýr ano. Kute memã Kritu'ã ujarênh ny jarẽho baja tãm ne bar ar awýr ano. Kute ar amã tỳx jadjàr ne kute ar amã kabẽn jarênhmã ne kute ar amã,

—Arým ne gar tu Jeju markumrêx ne. Gora ar 'ã angrã tỳx, anhýrmã ne bar ar awýr ano nhym tẽ. ³ Birãm me kute ar ajo bikẽnh gar arým aje Jeju kanga karõ ne bar ar awýr Ximoxi jano nhym tẽ, kute ar amã tỳx jadjãrmã ar awýr ano nhym tẽ.

Be, mrãmri godja me arík ar ba gwaj bajo ajkẽ. Arým ne Metîndjwýnh gwaj bajã amim karõ. Me arík ar ba kute me baje Jeju maro bikẽnhmã ne amim me bajã karõ, me kute me bajo bikẽnh gu me Jeju'ã bangrà rã'ã jabej amim me bajã karõ. Gar arým ama.

⁴ Ar akam ar idjãm kam ne bar arým ar amã arẽ. Anhýr djwýnhrà m ne bar ar amã arẽn ar amã,

—Gora ar ar ikabẽn ma. Godja me ar ar ajo bikẽho ba, ane. Be, kõtõ. Nã bãm tu kõnh kum irkumrêx gar arým ama.

⁵ Kam ne ba ar awýr Ximoxi jano. Ije ar amar prãm kute ibînh kajgo ne ba ar awýr ano, ije marmã. Ar aje Jeju kanga kêt jabej ne ba ar awýr ano. Ar 'ã angrã rã'ã jabej ne ba ar awýr ano. Nã bãm inhõkre kadjwýnhbê amim,

—Birãm arým godja Xatanaj arkum ar kute Jeju kangamã arkum 'ã apnê nhym arým ar kanga. Nhym arým ar idjãpẽnh, ar ije arkum arẽnhja arým kajgo, ane. Nã bãm ã amim ikabẽn jarẽho ane.

Ximoxi kute ar mex jarênh.

⁶ Nhym bep kati. Nã bãm ar ar awýr Ximoxi jano nhym ar awýr tẽn ar akurûm tẽn bõx ne arým ar imã

ar ajarênh mextire ne. Bar kam ikĩnhkumrêx ne. Nã gãm ar tu aje Jeju markumrêx ne 'ã angrã tỳx nhym omũn bõx ne ar imã arẽ bar ikĩnhkumrêx. Nhym ajte ar amã me abê jarẽ. Nãm ar imã,

—Onîj ar ar ajo ama ne. Ar kute ar apumũnh prãmã. Ar kute ar apumũnh prãm gar gadjwý aje ar omũnh prãm kute aben pyrãk, ane. Be, nãm Ximoxi ã ar ajã ar imã anen ã ar ajarẽho ane.

⁷ Be, akmere ar, àpnhîre ar, ar aje Jeju mar tỳx ne mã 'ã angrã rã'ãja ne omũn akubyn bõx ne ar imã arẽ. O ar imã ar ikĩnh jadjã. Nãm me ja ar ijo ajkẽ. Ar ijo ajkẽ bar idjumar punure ne kam irerekre. Nhym bep ar ga ne gar ar imã kĩnh jadjã. ⁸ Jakam ne bar arým ajte itỳxkumrêx ne. Ar aje Bẽnjadjwýr mar ne 'ã angrã tỳx rã'ãkõt ne bar arým ajte 'itỳx ne.

⁹ Jakam dja bar Metîndjwýnhmã ar akam ikĩnh jarẽ. Mýjkõt ne bar ikĩnh? Bir, ar akam. Ar aje mar ne 'ã angrã tỳxkam ne bar ikĩnhkumrêx ne kam gwaj Batîndjwýnhmã amikĩnh jarẽ. ¹⁰ Akamãt kunîkõt arngro kunîkõt ne bar amikadju Metîndjwýnh ma:ro iku'ê. Ar awýr ar itẽm, gwaj baje aben nhýtã aben pumũnh bar ije õbê ar amã Metîndjwýnh kabẽn jarẽho ino rer kêtja jarênh gar aje prîne amim marmã. Kam ne bar amikadju Metîndjwýnh ma:rbito kuma.

¹¹ Gora gẽ gwaj Babãmbê Metîndjwýnhmẽ gwaj banhõ Bẽnjadjwýrbê Jeju, gora gẽ ar ar ijano bar kam wãm ar awýr tẽ.

¹² Mrãmri ne gar arým amã aben jabên ar aba. Gẽ Bẽnjadjwýr abenã ar amã karõ gar amã aben jabê rax. Amã aben jabê rax ne ar abeno aba. Ne ar amã me kunî jabê, ar amã me kunî jabê rax ne ar aba, ar amã me abê raxo kute ar imã ar ajabê ja pyrãk. ¹³ Kam dja Metîndjwýnh arým ar ajo tỳx ne, gar arým 'ã angrã tỳx ne. Nhym kam Jeju akubyn bõxkam gar ajaxwe kêt kam amextire ne ar aba. Gwaj banhõ Bẽnjadjwýr Jeju dja õ me ja kunîo bõx. Õ me ja kunîo bõx gu me bajaxwe kêt kam me Babãmbê Metîndjwýnh kabem bakumex. Gu me baje Jeju mar bakanî ajmã bakute kêt ne Metîndjwýnh mexo bamexkumrêx ne dja, me Babãm kuka kõnh dja.

Me kute katàt amijo bao Metîndjwýnh kĩnhmã.

Rõ 12.9, 13.13; Kor 3.5

4 Be, akmere ar, àpnhîre ar, bar prîne arým ar amã arẽ gar arým ama. Ar aje Metîndjwýnh kabẽnkõt ar amijo aba nhym ar akam kĩnh kadjy ne gar arým ama. Mrãmri ne gar arým ã anhýr ar aba. Ba kam ar ije ajte ar amã arẽnhmã. Bẽnjadjwýr Jeju djõ'ã ajte ije ar amã arẽnhmã.

—Arek ar Metîndjwýnh kabẽnkõt ar amijo aba rã'ã ne. ² Amrêbê ne bar ar amã ikabẽn jarẽ ga arým ar ama. Bẽnjadjwýr Jeju kabẽnkõt ar amã ikabẽn jarẽ gar arým prîne ama.

³ Metîndjwýnh ne arým ar ajã amim karõ. Ar Metîndjwýnh mexo amextire ne ar aba ne ajaxwe kêt ne ar abamã ne ar ajã amim karõ. Kam dja gar aprõ prãm kêt ne abenbê prõo adjãkĩnh kêt ne amextire ne ar aba. Nhym me nidjwý mjên prãm kêt gar arek ar aba.

⁴ Kam dja gar aprô djwÿnh'ÿrbit tu abakumrêx ne ar o aba ne amexkumrêx. Nhym bep me kâtâm, me kute Metîndjwÿnh mar kêt me tãm ne me prô prãm kam, kurêkam tu arîk prô'ÿr ba. Nhym bep kati, kwârîk wãnh mekmã nõ. Nhym bep ar ga dja gar aprô djwÿnh'ÿrbit aban 'ã apÿnh ne. Kwârîk wãnh gar krô'ã meo aprô kêt. Kwârîk wãnh gar krô'ã meo amjên kêt. Ne kam arîk ar aba kêt. ⁶ Kwârîk wãnh akamykam amikrà ar o aba kêt ne kubê prôo adjàkînh kêt. Mÿkam? Bir, Bënjadjwÿr Jeju godja mÿjja ja kunîo pãnh ne. Ê, kute o pãnh kêtiri ne bar anhÿr djwÿnhrà m arÿm prîne ar amã arê gar ama.

⁷ Be, djãm gwaj arîk ar baba kadjy ne Metîndjwÿnh amiwÿr gwaj bajuw? Kati. Arkati, gwaj bamextire ne katât bamrãnh kadjy. Katât me bamrãnh ne baje abenbê prôo badjàkînh kêt kadjy ne Metîndjwÿnh amiwÿr gwaj bajuw.

⁸ Dja me'õ kabên ja mar prãm kêt djãm mebêngôkre kabên dja me'õ mar prãm kêt ne? Kati, Metîndjwÿnh kabên dja mar prãm kêt. Metîndjwÿnh ta kute ar amã ta Karô mex janor tãm dja me'õ mar prãm kêt.

⁹ Nã gã m ar amã aben jabê. Ar aje Jeju marja ne gar amã aben jabê. Metîndjwÿnh ne ar amã arê gar kam amã aben jabê. Kam dja ba ar amã 'ã pi'òk no'òk kêt ne. ¹⁰ Nã gã m ar amã aben jabê, Matenikam ar kute Jejukôt abeno kamy kunîmê ne gar amã aben jabê. Kam dja ba ar amã,

—Akmere ar, àpnhîre ar, gora arek ar ã anhÿr ar aba rã'ã ne, ane.

¹¹ Ba ajte ar amã arê,

—Gora ar abenkam akabôt katin ar aba. Adjàkrê kêt ne ar aba. Kwârîk wãnh kikrekôt mör ne mÿjja pumÿnh ne mÿjja mar ne arênh o aba kêt. Gora an-hikrao adjàpênh aba. Tãm ne ba arÿm amrêbê ar amã arê. ¹² Bir, mÿj kadjy dja gar ar adjàpênh aba? Bir, me kâtâm kum ar akînh kadjy. Kadjy dja gar ã ane. Mÿkam ne gar akwÿ ar adjàpênh kêt ne aba? Ar apê ne ate amim mÿjja by ne me 'wÿr kêt.

Jeju akubyn bôxmã.

Kô k 15.51

¹³ Ê, akmere ar, àpnhîre ar, ba ajte ar amã arê, ar aje prîne mar kadjy. Me arÿm tyk tÿmja dja ba ar amã arê gar ama, ar akaprî kêt kadjy. Nhym bep me kute Jejukam amak kêtja dja me mrãmri kaprî. Me ja'õ dja ty nhym me ja tu kaprîkumrêx, tyk nhijukri Jeju'ÿr bôx kêt kam. Nhym bep gu me ba dja gu me ã bakaprî anhÿr kêt kumrêx ne.

¹⁴ Jeju tyk ne akubyn tîn. Tãm ne gu me arÿm tu amim kamnhîxkumrêx ne. Dja me tyk ã Jejukôt akubyn tîn ane. Tãm dja gu me kuman tu amim kamnhîxkumrêx ne. Mrãmri godja Metîndjwÿnh me tyk tÿmja Jejumê ro'ã meo mō, me kute amim Jeju mar tyk tÿmja dja Jejumê ro'ã meo mō. Me kute tu amim Jeju markumrêxja, me tyk tÿmja, me tãm godja Metîndjwÿnh Jejumê ro'ã meo mō.

¹⁵ Ê, Bënjadjwÿr ne ar imã arê bar ô'ã prîne ar amã arê, katât ar amã arê. Gu me batînja dja gu me me tyk-

mã wa kêt. Bënjadjwÿr akubyn bôxkam dja gu me batî n rã'ãja me tykmã wa kêt.

¹⁶ Bënjadjwÿr ta dja kàjkwa kurÿm ruw ne kàj bê me bamã akij ne amiwÿr me bajuw. Kadjy mrãnh djwÿnh nhô bënjadjwÿrmê dja ar me bamã akij ne Metîndjwÿnh nhô mÿjja kute poti nhôkre pyrãk kakô. Nhym kam me kute amim Kritu mar tyk tÿmja, me kumrêx tyk ne pykakam nörja dja me kumrêx pyka kurÿm katon wabi. Dja me akubyn tîn ne katon wabi.

¹⁷ Gu me batî n rã'ãjamê dja gu me baro'ã wabi. Me batî n ne ar babaja dja gu me batî n ne wabi. Nhym bep me kumrêx tyk ne pykakam nörja dja me kumrêx akubyn tîn ne kam me batî n rã'ãjamê abenã bôx. Gu me arÿm baro'ã Bënjadjwÿr'ÿr wabi. Metîndjwÿnh godja me baro'ã me babyn Bënjadjwÿr'ÿr me bajo wabi. Kakrãkam dja me babyn Bënjadjwÿr'ÿr me bajo wabi. Gu me kam Bënjadjwÿr Jeju kajpa, kôk djàbêrkam dja gu me kajpa nhym kam kàjkwamã me bajo mō. Gu me kam kôt ar baba. Ar baba rã'ã: ne. Dja gu me Bënjadjwÿrkôt ar babao ino rer kêt mex ne ar baba. Ar baba rã'ã ar baba.

¹⁸ Kam dja gar abenmã ikabên ja jarênh o aban o ar akaprîbê abenmã kînh jadjã.

Meo bikêhdjã nhô akati'ã ujarênh.

Mat 24.29; Mak 13.26; Ruk 21.25, A Ped 3.10

5 Ê, akmere ar, àpnhîre ar, mÿj kadjy dja ba ar amã 'ã pi'òk no'òk ne? Mÿj mytyrwÿ'òkam nãr mÿj akati 'òkam dja meo bikênh djã nhô akati me'ÿr bôxmã ne ba ije 'ã ar amã pi'òk no'òkmã? ² Godja me aêrbê Bënjadjwÿr Jeju kute meo bikênh djã nhô akati me'ÿr bôx. Arÿm ne gar prîne ama. Me aêrbê. Akamãtkam me àkînhî me aêrbê me ùrkwãmã ngjêx ne kute mekbê mÿjjao àkînh o ba. Dja meo bikênh djã nhô akati ã me aêrbê me'ÿr bôx ane.

³ Kute me nire kra àn tokrykam kute kubê amijo bipdjur kêt ne kubê prôt kêtja pyrãk. Mrãmri godja meo bikênh djã arÿm ã me'ÿr bôxkumrêx o ane, nhym me kubê amijo bipdjur kêt kumrêx. Dja me abenmã,

—Be, arÿm ne gu me badjumar mexkumrêx ne ar baba. Godja mÿjja'õ ajmã me bajo kêt kumrêx ne, ane. Me kute abenmã arênh rã'ã nhym me aêrbê meo bikênh djã nhô akati me'ÿr bôx, Bënjadjwÿr kute meo bikênh djã nhô akati me'ÿr bôx. Godja me'ÿr bôx nhym me kubê amijo bipdjur kêt kumrêx ne 'õ kubê kator kêt kumrêx.

⁴ Nhym bep kati, akmere ar, àpnhîre ar, djãm àtykri ar amrãnh got meo bikênh djã nhô akati ar ajaêrbê ar awÿr bôxmã. Kute me àkînhî me aêrbê me ùrkwã'ÿr mrãnh ne ngjêx pyrãk. Nhym bep kati, djãm ar ajaêrbê ar awÿr bôx kêt kumrêx ne. Me mÿ ja'ÿrbit dja bôx. Me arîk ar ba'ÿr dja bôx.

⁵ Nhym bep kati, ar ga ne gar a'ukam mrã, ne arn-gro'ã mrã. Nã gã m ar Metîndjwÿnh kabênkôt ar amijo aban kam kute a'uri ar amrãnh pyrãk. Gwaj ba ne gwaj akamãtkam baba kêt kumrêx, àtykri baba kêt kumrêx. Nhym bep me arîk ba ne me kute àtykri me ba pyrãk.

⁶ Kam dja gwaj a'ukam bamrânhja, arngro'ã bamrânhja 'ã bano tÿx rã'ã ne babibãnh kêt ne ar baba. Nhyr bep me arík ar baja, àtykri ar baja dja me wãnh arík ar ba. Nhyr bep gwaj ba dja gwaj ã anhÿr kêtumrêx ne ar baba. ⁷ Nhyr bep me Jejubê jãm krãja ne kute arík akamãtkam me ba pyrãk. Nhyr me arík ar badjwÿ ne me kute me bibãnhkam arík akamãt kô tykkam ba pyrãk.

⁸ Nhyr bep kati, a'uri gwaj bamrânhja dja gwaj bajaxwe kêtumrêx ne ar baba. Ê, dja gwaj amijã bano tÿx. Xatanaj ne kute gwaj bajaxwe'ã gwaj bamã àpnênh prãmumrêx. Kam dja gwaj amim Jeju mar 'ãno djan arek bamã me abê. Kute mrãmri ne me kute ngônho kubêkã jangjênh nhyr me te kute me'ã kamjÿrja pyrãk. Dja gwaj ã baje amim Jeju mar 'ãno badjãm ne bamã me abêo ane. Nhyr kam Xatanaj te gwaj bajaxwe'ã gwaj bamã apnê. Gwaj Jeju 'ãno djan amiwÿr kam ama. Kute mrãmri ne me kute ngônho krãdjê tur nhyr me te kute kô me ikwÿr kajgo ja pyrãk. Dja gwaj ã baje Jeju 'ãno badjãm ne amiwÿr kam amako ane nhyr kam Xatanaj te gwaj bajaxwe'ã gwaj bamã apnê.

⁹ Djãm Metîndjwÿnh me bakam ngryk ne kute me bajo bikênh kadjy ne amijo me bapytãn amim me bajã karô? Kati, kute me bapytãrmã ne me bajo amiptã. Me banhô Bênjadjwÿr Jeju Kritu ta ne me bapytãn ar me bajo ba.

¹⁰ Ta ne me bapãnh tyn ajte me bakadjy tÿn ne. Gu me kôt bakunÿ batÿn ne. Dja gu me arÿm batyk jabej nãr kon batÿn rã'ã jabej mrãmri dja gu me bakunÿ ajte Jejukôt batÿnkumrêx ne. ¹¹ Me akubyn tÿn dja gar mã abenmã arê. Ne mã o abenmã kÿnh jangij ne o abenmã tÿx jangij. Arÿm ne gar ã ane. Jakam dja gar mã ã anhÿr atêm rã'ã.

Akubyn ajte arkum 'ã karô.

Gar 6.6; Xim k 5.17

¹² Ê, akmere ar, àpnhÿre ar, dja gar prÿne ar kute Jeju nhô me jao ba djwÿnh kabênh ma. Ar ja ne ar prÿne ar ar ajo djuw mexo ba, Bênjadjwÿr Jeju kabênkôt ar ar ajo djuw mexo ban ar amã àpênh ar ba, ne ar ar akreo ba. Kam dja gar prÿne ar kabênh ma. ¹³ Gora ar prÿ:ne ar kabênja man amã ar abên amã ar kÿnh. Ar akrãnmã ar amã àpênhkam dja gar amã ar kÿnhkamumrêx ne ar aba. Gora ar akunÿ abenmã adjãkrê kêt ne amã aben jabên ar aba.

¹⁴ Ê, akmere ar, àpnhÿre ar, ba ajte ar ar amã ikabênh jarê. Godja me kum ukanga gar mekmã kum,

—On adjãpênh ar aba. On mÿjja kupê, ane.

Godja me kaprÿ gar memã kÿnh jangjê. Godja me kute amim Jeju mar rerek gar mekmã kum,

—On amim Jeju mar mex ne 'ã angrã tÿx, ane.

Gora ar akunÿ abenmã akabên mexbit jarên abenmã adjãkrê kêt ne ar abeno aba.

¹⁵ Godja me'ô ar ar ajôkam ar amikrão ba ga amipãnh o abikênh kêt ne. Tu ate akrãn ar aba. Godja gar abenkam adjukaprÿn ar aban me kunÿkam adjukaprÿn ar aba.

¹⁶ Gora ar akÿnh rã'ã rã'ã.

¹⁷ Gora ar Metîndjwÿnhmã akabên 'ãno dja.

¹⁸ Gora ar myt kunÿkôt Metîndjwÿnhmã kum,

—Aje imã mÿjja janorja ne mexkumrêx. Ba akam ikÿnhkamumrêx, ane. Adjumar mexkam nãr apunukam nãr abikênhkam nãr mÿjja kute ajo bikênhkam dja gar kum ã amijarênhô ane ne 'ãno dja. Ar aje mÿjja kunÿkam akÿnh ne aje kum amijarênhmã ne Metîndjwÿnh ar ajã amim karô. Nãm ã ar aje Kritu Jeju mar'ã amim karôo ane.

¹⁹ Dja me'ô Metîndjwÿnh Karôkôt ar amã mÿjja'ô jarê gar aprÿ kêt. Kwãrÿk wãnh Metîndjwÿnh Karô ar amã kabên'ô jarê gar ate akrã kêt. Dja gar ate akrã nhyr arÿm Metîndjwÿnh Karô ar amã kabên kêt ne. ²¹ Dja gar prÿne me kunÿ kabên kabi. Dja me'ô kabên mex jabej gar tu kabên markumrêx ne kabênkôt ar amijo aba. Dja me'ô kabên punu gar tu ate akrã.

²² Be, gora ar rÿm apÿnh mÿjja punu djãri kunÿmã akre rax.

²³ Gê Metîndjwÿnh ta kute me bamã umar mex jarênh djwÿnh prÿne amim ar amã mex jadjã gar kam ta mexo amexkumrêx ne ar aba. Me akunÿ dja gar anhÿ pÿnhkôt amexo tuknÿn ar aba. Dja me banhô Bênjadjwÿr Jeju Kritu akubyn tÿ gu me bamextire ne ar baba. Gu me bajaxwe kêt ne ar baba. Ajmã bakute kêt ne ar baba. Badjumar djãmê banhÿmê bakarômê ajmã bakute kêt ne ar baba. ²⁴ Metîndjwÿnh ta ne amiwÿr ar ajuw, ta godja ar amã mex jadjã. Mrãmri godja ar amã mex jadjã. Metîndjwÿnh ne kabênkumrêx. Mrãmri dja ar amã mex jadjã gar amexkumrêx ne ar aba.

²⁵ Ê, akmere ar, àpnhÿre ar, ar badjwÿ dja gar Metîndjwÿnhmã ar ijarê.

²⁶ Ar aje Jejukôt abeno akamy dja gar idjô'ã aben pa krij.

²⁷ Ba ar amã arê, Bênjadjwÿr kabênkôt ar amã arê. Ije ar amã pi'ôk no'ôkja dja gar akamy kunÿmã arê.

²⁸ Gê gwaj banhô Bênjadjwÿr Jeju Kritu ukaprÿkôt prÿne ar ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Atãri Texarônika

Arÿm ne Paur Texarônikakam ar jamã pi'ôk no'ôk ne. Nhyr arÿm mã me'ô ar'ÿr o tẽ nhyr ar arÿm omÿn kam amipãnh Paurmã pi'ôk no'ôk ne kum amijarẽ. Texarônikakam ar kwÿ kum ukanga rãã. Nhyr ar kwÿ meo bikẽnh djã nhõ akati kupa'ã arẽn memã kum,

—Arÿm ne me bawÿr bõx. Mã dja gu me nẽ? Paur ne arÿm arẽ, anhÿro kumex. Nhyr kam ar abej Paur kuki:j. Nhyr ar kwÿ ajte amikam umar punu ne Paurmã kum,

—Birãm dja ba Metĩndjwÿnh'ÿr ibõx kêt jabej, ane. Nãm ar ã Paurmã amijarẽho ane nhyr kam Paur omÿn ajte arkum pi'ôk no'ôk ne. Ar kute Texarônikakam Jeju marjamã ajte pi'ôk no'ôk ne arkum tÿx jadjã. Nãm ar axwe amikam umarjamã kum,

—Kwãrĩk wãnh gar amikam adjumar punu kêt. Metĩndjwÿnh ta ne ar amã tÿx jadjã gar 'ã angrã tÿx ne. Nhyr me te ar ajo ajkẽ. Adjÿm, dja Metĩndjwÿnh ar ajo ngryk ne meo ajkẽ. Metĩndjwÿnh kute meo bikẽnh djã nhõ akati kraxje bõx kêt rãã. Dja ĩ bõx. Nhyr bep ar ga ne Metĩndjwÿnh amijo ar apytã, kute ar apytãrmã ne amijo ar apytã. Kam dja gar mã 'ã angrã tÿx ne, ane.

Ne kam ajte arkum ukangajamã àpẽnh'ã apnẽ. Nãm ã Paur arkum pi'ôk no'ôko anen arkum ano. Gwaj 'ÿr Paur kabẽn ma.

1 Ba ibẽ Paur ne ba ar amã pi'ôk no'ôk ne. Xiramẽ Ximoximẽ ne bar ar amã pi'ôk no'ôk ne. Ar aje krĩbẽ Texarônikakam amim Jeju mar ne kõt aben pydjijamã ne bar pi'ôk no'ôk ne. Metĩndjwÿnhbẽ gwaj Babãmmẽ krabẽ Bẽnjadjwÿr Jeju Kritu arkõt ne gar aben pydji. Ar amã ne bar pi'ôk no'ôk ne.

² Gẽ Metĩndjwÿnh ar ajo djuw mex, Bẽnjadjwÿr Jeju Kritumẽ Bãmbẽ Metĩndjwÿnh ar ukaprĩkõt ar ajo djuw mex ne ar ar ajo ba ne ar amã umar mex jarẽ, gar adjumar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwÿnhmã arkam amikĩnh jarẽnh.

³ Mrãmri ne bar mã Metĩndjwÿnhmã ar akam ikĩnh jarẽ, akmere ar, àpnhĩre ar. Nã gãm ar arÿm Jeju mar tÿxo tẽn kam arÿm akunĩ amã aben jabẽ rax tẽ. Kam ne bar mrãmri Metĩndjwÿnhmã ar akam ikĩnh jarẽ.

⁴ Kam ne bar ar ajo amra. Apÿnh pyka djari ne bar mekmã ar ajo amra. Me kute Metĩndjwÿnhkõt aben pydjijamã ne bar ar ajo amra. Me te kute ar ar ajo bikẽnh ho ban ar ajapryõ ba gar aje mã tu Jeju mar tÿxkumrẽx ne mã 'ã angrã tÿx. Tãm ne bar mã memã arẽ.

⁵ Be, arÿm ne me kute Jeju mar kêtja ar ajo ajkẽ. Arÿm ar amã Metĩndjwÿnh jabẽkam ar ajo ajkẽ. Bir, mÿj kadjy? Mÿjja kute gwaj bajo bikẽnh gwaj bakaprĩkõt godja Metĩndjwÿnh amim gwaj bakabi ne amim gwaj bajo mex ne. Gwaj bamex ne Metĩndjwÿnh kute õ me ja ar o ba'ÿr babõx ne kam kam ar baba kadjy. Be, ga Metĩndjwÿnh kute katãt memã o pãnhja pumũ.

⁶ Djã nãm Metĩndjwÿnh kupa'ã memã o pãnh? Arkati. Nãm katãt kute memã o pãnhmã amim 'ã karõ. Godja Metĩndjwÿnh me kute ar ajo bikẽnhjao ajkẽ ⁷ gar kam arÿm ajo bikẽnhja arÿm adjumar mexkumrẽx ne atyk

djã kêt ne. Ar badjwÿ dja bar idjumar mexkumrẽx ne ityk djã kêt.

Mÿj akatikam? Bir, Jeju kãjkwa kurÿm kute amijo amirĩtkam. Kuwy põk jabatãnhmẽ kadjy mrãnh djwÿnh pymamẽ, tãm dja Jeju amikõt o mõ. Kute ar apãnh meo bikẽnhmã dja bõx. Me kute Metĩndjwÿnh mar kêt to bikẽnhmã dja bõx. Me kute Jeju kabẽn mar prãm kêtja, gwaj banhõ Bẽnjadjwÿr Jeju'ã ujarẽnh ny mar prãm kêtja kute meo bikẽnhmã dja bõx.

⁹ Dja prĩne ar apãnh meo ajkẽ nhyr me biknor rãã: ne. Tu biknorkumrẽx. Godja Bẽnjadjwÿr tu abenbẽ me bajo bikjẽrkumrẽx nhyr me wãnh ba djãkam tu wãnh bakumrẽx ne Metĩndjwÿnh'ÿr bõx kêtumrẽx. Ne kam Bẽnjadjwÿr pumũnh kêtumrẽx ne mex pumũnh kêtumrẽx ne uma pumũnh kêtumrẽx ne tÿx pumũnh kêtumrẽx.

¹⁰ Be, dja Jeju ĩ bõx. Akubyn me'ÿr bõx nhyr ta õ me ja kunĩ dja me kum mextire jarẽn kum uma jarẽn kum tÿx jarẽ. Me kute amim Jeju mar kunĩ dja me uma pumũn ari aben pumũn kam kĩnhkumrẽx ne Jejumã mextire jarẽn kum uma jarẽ. Ar gadjwÿ dja gar me kudjwa Jejumã mextire jarẽ. Jeju'ã ar idjujarẽnhja ne gar tu markumrẽx ne. Kam dja gar me kudjwa kum mex jarẽ.

¹¹ Kadjy ne bar mã gwaj banhõ Metĩndjwÿnhmã ar ajarẽn ar akadjy Metĩndjwÿnh 'uw ne kum ikabẽn. Metĩndjwÿnh ne arÿm amiwÿr ar ajuw. Kam ne bar kum,

—Ga aje amiwÿr ar 'wÿr djwÿnh dja ga amikadjy katãt ar krã dja. Ota ar ja katãt mrãnh prãmumrẽx. Ota ar arÿm tu amim Jeju markumrẽx ne kam kum mÿjja mexbit kĩnh ne ar o ba. Abẽ mÿjja 'õ bipdjur kêtumrẽx dja ga katãt ar krã dja. Atÿxkõt dja ga ã aro ane. Nã bãm ar ã Metĩndjwÿnhmã ar ajarẽnh ho ane.

¹² Ar aje Jeju marja godja Metĩndjwŷnh katàt ar akrã pumjuw nhym kam me ja ar apumũn arŷm Jejumã mextire jarẽ. Ar amex pumũnh nhirãm mã Jeju jarẽho ba. Nhym gwaj banhõ Bẽnjadjwŷr Jeju Kritudjwŷ dja ar amexkõt ar apumũn arŷm ar akam kĩnh ne ta dja ar amã ar amex jarẽ. Gwaj banhõ Metĩndjwŷnh djukaprĩkumrẽx, nhym Bẽnjadjwŷr Jeju Kritudjwŷ ukaprĩkumrẽx. Ar ukaprĩkõt dja ar katàt ar akrã dja.

Kute me'õ ar axwe baja katormã arẽnh.

2 Akmere ar, àpnhĩre ar, Bẽnjadjwŷr Jeju Kritu akubyn bõx gwaj baje 'ã aben pydjimã, kam dja gar axwe amikam adjumar kêt ne ar aba. Kwãrĩk wãnh gar arĩk abenmã ajẽx ne,

—Arŷm ne gwaj bajo bikẽnh djã nhõ akati gwaj bawŷr bõx, anhŷr kêt ne kam adjumar punu kêt. Godja me'õ arĩk 'ẽx ne,

—Arŷm ne gwaj bajo bikẽnh djã nhõ akati gwaj bawŷr bõx, ane. Nãr kon arĩk 'ẽx ne,

—Arŷm ne gwaj bawŷr bõx. Metĩndjwŷnh Karõkõt ne ba kuman kam ar amã ikabẽnh jarẽ. Nãr kon ijã,

—Arŷm ne Paur gwaj bamã pi'õk no'õk ne. Arŷm ne gwaj bajo bikẽnh djã nhõ akati gwaj bawŷr bõx, ane. Kati, dja gar tu ate akrã ar aba. Nãm me 'ẽx ar ba.

³ Kwãrĩk wãnh me'õ arĩk ar amã 'ẽx ne ar amã kabẽnh jarẽ gar kõtbit ajamak bẽn kêt. Dja gar tu ate akrã ar aba.

Ë, meo bikẽnh djã nhõ akati bõx djwŷnhram godja me kato, ne amibẽ Metĩndjwŷnh kurẽn axwebit ma. Nhym kam gormã me'õ katon kam me kadjy bẽnjadjwŷr ne kam ar axwe ban ĩ axweo amijo amirĩt mex ne. Godja axweo amijo amirĩt kumrẽx nhym kam atãri arŷm meo bikẽnh djã me'ŷr bõx. Kam godja me'õ ar axwe baja tu biknorkumrẽx ne. Arŷm ne Metĩndjwŷnh me'õ jaxweja tu biknorkumrẽxmã amim 'ã karõ.

⁴ Be, dja me'õ ar axwe baja arĩk 'ẽx ne amijo Metĩndjwŷnh. Godja me kute mŷjjao metĩndjwŷnhja kunĩ kum kurẽn mekbẽ o akabẽ, ne me kute mŷjja karõ nhipẽx ne kum, "Me Itĩndjwŷnh", anhŷr kajgoja kunĩo akabẽ. Ne kam ta amijã bẽnjadjwŷr rax mẽ. Ne kam Metĩndjwŷnh nhõ kikremã wadjãnh nhŷn kam mekmã kum,

—Ibẽ ne Metĩndjwŷnh, ane. Nãm arĩk 'ẽx ne amijo Metĩndjwŷnh. Axwekam arĩk 'ẽx ne mekmã amijo Metĩndjwŷnhho nhŷ.

⁵ Djãm arŷm ne gar ikabẽno akno? Ar akam idjãm kam ne ba arŷm bẽnjadjwŷr ar axwe baja ar amã arẽ gar arŷm ama.

⁶ Ë, kraxje bẽnjadjwŷr ar axwe baja nhõ akati 'ŷr bõx kêt. Gẽdja õ akati 'ŷr bõx nhym arŷm axweo amijo amirĩt ne. Nhym bep mŷjja ne mã me banẽje bẽnjadjwŷr ar axwe baja kukrà, me baje Jeju mar nẽje kukrà. Arŷm ne gar mŷjja ja ma.

⁷ Mrãmri ne me arŷm bẽnjadjwŷr ar axwe bajakõt axwebit ma. Axweo kute amijo amirĩt kêt rã'ãkam ne me kukãm axwemãbit amima. Nhym bep kute me banẽje kukrà djwŷnhja dja me banẽje kukrào dja:n kam mã tẽ. ⁸ Mã tẽ nhym kam arŷm axweo memã amijo amirĩt. Nhym kam Bẽnjadjwŷr Jeju bõx. Bõx ne kam

axwe pãnh akõro pyka mẽ o amrà. Umao dja bõx ne o kubĩ, prĩne o akno.

⁹ Ë, godja bẽnjadjwŷr ar axwe baja Xatanaj kabẽnkõt bõx ne kam ar ro'ã ar ba. Xatanajmẽ dja ar ar ba nhym kam bẽnjadjwŷr ar axwe baja ar mekmã amimao ba, ar mekmã amimao põxo ba. Ne kam mekmã mŷjja pumũnh kêt nhipẽx ar o ba. Kute o me noo biknormã ar mŷjja pumũnh kêt nhipẽxo ba. Nãm ar mekmã 'ẽx ba.

¹⁰ Dja prĩne mŷjja punu kunĩo me noo akno nhym me kuma. Dja me jamã 'ẽx nhym kute mrãmri pyrãk, nhym me kõtbit amak bẽn ne, ajbit ma. Metĩndjwŷnh kute me jao biknor'ã amim karõja, me tãm. Metĩndjwŷnh kute katàt memã amikabẽnh jarẽnh nhym me kute mar prãm kêtja, me tãm. Me tãm ne me kum Metĩndjwŷnh kabẽnh mar prãm kêtumrẽx ne kum kĩnh kêtumrẽx nhym te Metĩndjwŷnh kute me utãrmã. Kam dja me tu biknorkumrẽx ne. ¹¹ Nãm Metĩndjwŷnh katàt mekmã amikabẽnh jarẽ nhym me mar prãm kêt ne kum 'ẽxn-hĩbit kĩnh ne. 'Ëxn-hĩbit mar prãm nhym kam me kute 'ẽxn-hĩbit mar kadjy me kanga. Me kute 'ẽxn-hĩbit mar mã me kanga. ¹² Mŷkam? Bir, nãm te Metĩndjwŷnh mekmã amikabẽnh katàt arẽ, nhym me kum axwebit kĩnh ne. Kam dja Metĩndjwŷnh me jamã axwe pãnh jarẽnh me biknor djã'ŷr me ano.

Me kute Metĩndjwŷnh kukràdjã'ã ngrã tŷxmã kute arẽnh.

¹³ Akmere ar, àpnhĩre ar, nhym bep ar ga ne gar atemã. Ar ga ne Bẽnjadjwŷr Jeju kum ar ajabẽ:kumrẽx. Metĩndjwŷnh ne amijo ar apytã, kute ar apytãrmã ne amijo ar apytã. Amrẽbẽ mŷjja kêttri ne amijo ar apytã, ar aje tu Metĩndjwŷnh kute katàt amikabẽnh jarẽnh markumrẽx nhym Metĩndjwŷnh Karõ kute katàt ar akrã djar kadjy ne amijo ar apytã. Kam ne bar mã Metĩndjwŷnhmã ar akam ikĩnh jarẽ.

¹⁴ Kadjy ne amiwŷr ar ajuw. Ar amã idjujarẽnh kõt, Jeju'ã idjujarẽnh nykõt ne amiwŷr ar ajuw. Gwaj banhõ Bẽnjadjwŷr Jeju Kritu ne kute umao, mexo, raxo mŷjja kunĩ jakrenh gwaj kõt badjwŷ ã baje anhŷrmã ne amiwŷr gwaj bajuw.

¹⁵ Ë, akmere ar, àpnhĩre ar, kam dja gar 'ã angrã tŷx ne. Ar ije ar amã prĩne Metĩndjwŷnh kukràdjã jarẽnhja dja gar ajamako mar tŷx mex ne. Ar ije pi'õk no'õkkam ar amã arẽnh ne ije ijajkwakam ar amã arẽnhja tãm dja gar ajamako mar tŷx mex ne mã ama.

¹⁶ Be, gwaj banhõ Bẽnjadjwŷr Jeju Kritu ne kum gwaj bajabẽkumrẽx. Nhym Metĩndjwŷnhbẽ gwaj Babãmdjwŷ kum gwaj bajabẽkumrẽx. Nãm tu kum gwaj bakaprĩn gwaj bamã tŷx jadjãr rã'ã: rã'ã ne. Gwaj kam batŷxo ino rer kêt rã'ã ne. Nhym kam arŷm gwaj bamã mŷjja mex jarẽ gwaj kam amim kamnhĩxbẽ ar kadjy baba.

Gẽ Metĩndjwŷnhmẽ krabẽ Jeju Kritu ar prĩne ar amã kĩnh jadjã ar amã tŷx jadjã. Gar kam arŷm akabẽnh mekmumrẽx ne ar aban apŷnh mŷjja mex djãribit kupẽ.

Ar kute Metĩndjwýnhmã Pauro à'wýrmã kute arēnh.

3 Ě, akmere ar, àpnhĩre ar, Metĩndjwýnhmã ar ijarē gē Bēnjadjwýr djwýnh'ã ar idjujarēnhja pyka kunĩkôt ajmà gē me kuman tu amim Jeju kamn-hĩxkumrēx gē me kum mextire jarē. Gora gē me kute me apyràk ne ar ba. Ar ga ne gar Metĩndjwýnh'ã ar idjujarēnhja man tu amim Metĩndjwýnh markumrēx ne. Nhyim kam ar akam me ja ar apumũnh nhiràm ar akôt Metĩndjwýnhmã mextire jarē. Gora gē Bēnjadjwýr'ã ar idjujarēnhja ã pyka kunĩkôt bimàn ane.

² Gora ar ajte Metĩndjwýnhmã ar ijarē gē on me axwemē me kabēn punubē ar ipytà gē me ar ibĩn kêt. Djã nãm me kunĩ Jeju ma got me ar imã kabēn mex ne? Kati, kam dja gar ajte Metĩndjwýnhmã ar ijarē.

³ Nhyim bep ar ga. Ar ga dja Bēnjadjwýr ar amã tỳx jadjàn ar anēje axwe djwýnhbē Xatanaj kukrà. Mrãmri dja ã ane. Arým ne ar amã arē. Djãm Metĩndjwýnh kabēn krãptĩ got? Kati, Metĩndjwýnh ne kabēnkumrēx. Mrãmri ne arým ar amã arē, mrãmri dja ar amã tỳx jadjàn ar anēje axwe djwýnh kukrà.

⁴ Arým ne bar ar akam ikĩnhkumrēx. Ar aje Bēnjadjwýr djwýnh kabēn mar ne kôt ar amijo abakam ne bar arým ikĩnhkumrēx. Amrēbē ne gar amikam ar ikabēn man arým kôt ar amijo aba. Mrãmri dja gar arek ã anhýr rã'ãn tu ar ikabēn man kôt ar amijo aba. Arým ne bar prĩne ar amã ikato. Kam ne bar ar akam ikĩnhkumrēx.

⁵ Gē Bēnjadjwýr ta ar amã Metĩndjwýnh jabē kadjy ar amã arē. Gar kam amã Metĩndjwýnh jabēkumrēx. Gē ta ajte ar amã arē, gar aje 'ãno adjãm ne aje kanga kêt kadjy ar amã arē. Gar kam aje Kritu pyràk gē me te ar ajo ajkē gar kanga kêtumrēx.

Arkum ukanga nēje kute ar akre.

Ep 4.28; Tex k 4.11

⁶ Ě, akmere ar, àpnhĩre ar, Bēnjadjwýr Jeju Kritu kabēnkôt dja bar ar amã ikabēn 'õ jarē. Dja ar aje Jejukôt abeno akamy kwý kum ukangan àpēnh prãm kêt jabej gar rũm arkum akre rax. Ar kute ar ikabēn mar kêtumrēx dja gar rũm arkum akre rax.

⁷ Arým ar aje mar. Ar aje ar ijã amijakre ne ar idjãpēnh adjãpēnhmã, arým ne gar ama. Djãm ar akam ar idjãm kam ar idjãpēnh kêt ne ar iba. Arkati. ⁸ Ar ar idjãpēnh ra:xja pumũ. Nã bãm ar prĩne mýjja kupē.

Arngro'ã akamàtkam ar idjãpēnh iba. Nã bãm ar amim apē. Ar ije pi'òk kaprĩre'ã ar ajwýr kêt kadjy. Nhyinh ne me'õ kute ar ijo djuw mex'õ bar ije kum o pãnh kêt? Arkati.

⁹ Nã bãm ar ã ane. Ar aje ar ijã amijakren ar ikôt amijo abamã. Jeju Kritu kute ar ijanor pumũnh nhiràm ren ate ikrãn arek ikrĩ nhyim me ren ijo djuw mex kajgo nhyim ren mrãmri kôt. Nhyim bep kati, ar ba ne bar idjãpēnhbit iba, ar aje ar idjãpēnhkôt ar ipumũnh ne aje ar ijã amijakremã. ¹⁰ Ar akam ar idjãm kam ne bar arým ar amã,

—Godja me'õ àpēnh prãm kêt kwãrĩk wãnh gar kum õ kwý krēn djã nhõr kêt, ane.

¹¹ Ar akam ar akwý ne ar àpēnh prãm kêtumrēx ne ar ba bar arým kuma. Nãm ar mýjja kupēnh kêt ne kam kikre kabe'ã kabēn prãm kadjybit ar ba. ¹² Ě, ar prĩne ikabēn ma. Bēnjadjwýr Jeju Kritu kabēnkôt ne bar arkum ukangajamã ikabēn jarē ne àpēnh'ã arkum apnē ne arkum,

—Dja gar akrãnmã adjãpēnh ar aba. Ar anhõ kwý krēn kadjy adjãpēnh ar aba, ane.

¹³ Be, akmere ar, àpnhĩre ar, ar akunĩ dja gar amrãnh mexja kanga kêt. Ar akunĩ dja gar amrãnh mexkumrēx ne.

¹⁴ Godja me'õ ar ikabēnja mar prãm kêt, ar ije ar amã 'ã pi'òk no'òkja mar prãm kêt gar 'ãno djan omũn kum akre rax. Kute on amim kator ne pijàm kadjy. Kadjy dja gar 'ã ano tỳx ne 'ãno djan omũ. ¹⁵ Djãm ar aje o akurē djwýnhmã? Kati, ar aje o akamykam dja gar abēn djãnh no katio bit kum akabēn ne kum,

—On tu Metĩndjwýnh kabēn markumrēx ne kôt ar amijo aba, ane. Dja gar ã kum ane.

Kabēn jarēho ino rer.

¹⁶ Gē Bēnjadjwýr kute memã umar mex jarēnh djwýnh ta ar amã umar mex jarē gar mã adjumar mexbit man o aba gē te mýjja ar ajo ajkē gar mã adjumar mex ne ar aba. Gē Bēnjadjwýr amimē ar ar ajo ba.

¹⁷ Aje, ibē Paur ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Ě, ba ne ba inhikrao pi'òk no'òk ja ngrire no'òk ne o ino re. Ije memã pi'òk no'òk kunĩkôt ne ba ã pi'òk no'òk kryre o ane.

¹⁸ Gē gwaj banhõ Bēnjadjwýr Jeju Kritu prĩne ukaprĩkôt ar ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Ximoxi kumrëx

Paur ne krabê Ximoximã pi'ôk no'ôk ne. Mÿjkôt ne o kra? Jejukôt. Kute kum arënh nhym kute tu amim markumrëxkôt ne o kra. Nhym kam arkum aben kînhkumrëx ne.

Nhym kam Paur kumrëx ne krîraxbê Epexukam bôx ne kam ar memã Metîndjwÿnh'ã ujarënh ba ne kam tẽ.

Nhym kam Ximoxidjwÿ arÿm kam bôx. Kam tẽn bôx ne kam ar kam memã 'ã ujarënh ba, memã Jeju jarënh ba.

Nhym me kwÿ arÿm prîne amikajmãtã Jeju ma. Nhym bep ar kwÿ ne ar arîk 'êx ne kute amijo Jeju mar. Ar kute mar kêtumrëx ne arîk 'êx ne memã mÿjja jarë. Nãm we ar,

—Kwãrîk wãnh abenwÿr mör kêt, ane. Ne,

—Mrywã kur kêt, ane. Nãm ar ã kupa'ã me akre ar o bao ane. Ar ja 'ã ne Paur Ximoximã kum,

—Dja ga akabëno ar ity gê ar anhikrê, ane. Ne kam ajte me kute amim Jeju mar'ã kum karõ ne kum,

—Ë, Jeju nhõ me jao ba djwÿnhmẽ me atãri àpênhjamẽ gêdja ar katàt mrãn memã Metîndjwÿnh'ã ajarë, ane.

Ne kam Ximoximãdjwÿ kum,

—Ë, gadjwÿ, gadjwÿ dja ga katàt mrãn Metîndjwÿnh kabënkôt prîne memã arë, ane.

Ne kam ajte me'ã kum karõ, me Metîndjwÿnh kabënkôt katàt mrãnhmã, me mymẽ me niremẽ me ari memã àpênh kajgo ar bajamẽ me 'uwtîmẽ, me kunî. Me kunî ne me Metîndjwÿnh kabënkôt katàt mrãnhmã ajte Ximoximã me'ã karõ. Ne kam me'ã kum pi'ôk no'ôk ne kum ano. Tãm ne ja.

1 Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Ximoxi, ikra djwÿnh, amã ne ba pi'ôk no'ôk ne. Ije amã Jeju jarënh ga tu aje amim markumrëx kôt ne ba arÿm ajo ikrakumrëx ne. Ba ibê Paur, ne ba amã pi'ôk no'ôk ne. Djãm ba ne ba Jejumã id-jàpênh? Kati, Metîndjwÿnhmẽ Kritu Jeju ar ta ne ar imã idjapênh jarën ijano, ije memã 'ã idjujarënhmã ijano. Metîndjwÿnh, kute gu bapytâr djwÿnhjamẽ Kritu Jeju gu baje amiwÿr kam amakjamẽ, ar ta ne ar imã kabën jarë ba kam arkum idjapênh iba.

Be, gê Metîndjwÿnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhõ Bënjadjwÿrmẽ Bãmbê Metîndjwÿnh ar ukaprîkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gê arkum akaprî ne amã umar mex jarë, ga kam adjumar mex ne ar aba.

Kute Metîndjwÿnh kabën jarënh djwÿnh 'êxnhî bôxmã arënh.

Rô 16.17; Xim k 6.3; Xit 1.10

3 Ë, dja ga arek Epexukam djan nêje ar kukrà. Wãnh ne ar kwÿ arîk kupa'ã ar memã arënh ba, Metîndjwÿnh kabën kupa'ã ar memã arënh ba. Dja ga nêje akabëno ar ity. Nã bãm itëm kutã, pykabê Matenimã itëm kutã amã ikabën jarën kam arÿm ajbir ajte ar'ã amã pi'ôk no'ôk ne ano.

4 Dja ga arkum,

—Kwãrîk wãnh ar me tûmre'ã ujarënh kajgomẽ me akukãmãre nhidji me kute tûmrãm abenmã arënhja kwãrîk on wãnh nõ. Kôt ne me abenmã kabën ar ban kam me kute amim Metîndjwÿnh mar ne 'ãno ãm kêt. Tãm dja on wãnh nõ, ane.

5 Akmere Ximoxi, mÿj kadjy ne ba amã ikabën ja jarë? Bir, me kum aben jabê kadjy. Godja me ôkre kadjwÿnhbê axwe 'õ nõr kêt ne kute amikam axwe 'õ mar kêtumrëx arÿm kôt kum aben jabê. Ne kam ajte me kute

mrãmri amim Jeju markumrëx kôt ne me kum aben jabê. Kadjy ne ba amã ikabën ja jarë.

6 Bir be, me kwÿ arÿm kute ja mar prãm kêtumrëx arÿm kabën kajgoo kumex, ne abenkam kangao kumex. Jabit ne me kuma. **7** Djãm me ja kute mÿjja mar got. Kute Môjdjê kukràdjã mar kêtjakam kukràdjã kupa'ã ar memã arënh ba. Ar ta ne ar amijo memã mÿjja'ã ujarënh djwÿnh ne. Ne kute memã,

—Mrãmri ne ba ije me amã arënhja. Kôt ne ba me amã arë, anhÿr ar o ba. Bep kati, ar kute ta amikabën mar kêt ne Môjdjê kukràdjã mar kêt.

8 Be, Môjdjê kukràdjã ne mexkumrëx. Gu arÿm kuma. Ne ren ar kuman kôt ar amijo ba nhym arÿm rãn mexkumrëx. Nhym bep kati, ar ja kute mar kêt ne ar kupa'ã memã arënh ar o ba.

9 Be, nhÿnh me jamã ne Môjdjê kukràdjã? Djãm me kute katàt amijo bajamã? Kati, me kute axweo amiptârjamẽ, me amakkre kêtjamẽ, me kute Metîndjwÿnh mar prãm kêtjamẽ, me axwejamẽ, me kute mÿjja punubit mar prãmjamẽ, me kute Metîndjwÿnh japryjamẽ, me kute nãmẽ bãm ar parjamẽ, me kute me parjamẽ **10** me prõ nâr mjên prãmjamẽ, me my ta kute aben nînhõ bajamẽ, me kute mekbê krao àkînhjamẽ, me 'êxnhîjamẽ, me kute me kà mex jarënhjamẽ, nâr me kute mÿjjao amiptâr, Metîndjwÿnh kute katàt memã amikukràdjã jarënh ne mekbê mÿjja puma nhym me kute o amiptârjamẽ. Me ja kunî kadjy ne Môjdjê kukràdjã. Gu arÿm kuma.

11 Nã, Metîndjwÿnh amikabën nykôt katàt memã amikukràdjã jarë. Djãm kabën ny punu got. Axwe mex-tire. Metîndjwÿnh ne mexo, umao me rer mex ne. Nhym kabën nydjwÿ ã mexo, umao ane. Nhym kam ta, Metîndjwÿnh kînh-tire ta ne imã amijã ujarënh ny jarën

ijano ba kam ô'ã memã arënho tẽ, memã 'ã idjujarënh tẽ.

Kritu kum Paur kaprĩ ne kute àpênh 'ã mën̄h.

¹² Ë, akmere, mrãmri ne Kritu Jeju gu banhõ Bënjadwÿr amim idja. Kum idjâpênhmã ne amim idja. Nãm amikajmã'ã ima, ije 'ã ingrà tÿx ne kanga kêtã kôt tu iman amim idjan imã idjâpênh jarẽ.

—Dja ga imã apê, ane. Ne kam kadjy imã tÿx jadjà ba kam kum idjâpênh mex ar iban kôt kum amikĩnh jarẽ. Mrãmri ne Kritu Jeju imã mexkumrëx ba kam kum amikĩnh jarẽ.

¹³ Amrêbê ne ba Jeju japyr ar o iban arĩk ũno iban Jeju nhõ me jao ibikënho iba. Nã bãm te Jejukam ijaxwe nhym tu kum ikaprĩn kam amim idja. Nã, mrãmri ne tu kum ikaprĩ. Kraxe ije amikajmã'ã Jeju mar kêtã ije amimar kêt nhym bi kum ikaprĩ. ¹⁴ Nãm gu banhõ Bënjadwÿr tu ukaprĩkôt kum ikaprĩ raxkumrëx ne prĩne ijo djuw mex. Djãm ukaprĩ kêt got. Kum ikaprĩ rax ba arÿm jakam ije amikajmã'ã amim markumrëx. Ije amikajmã'ã Kritu Jeju markumrëx ne imã abê:kumrëx.

¹⁵ Ë, mrãmri ne me abenmã kum,

—Kritu Jeju arÿm pykamã ruw, kute me axwe pytãrmã ne ruw, ane. Mrãmri ne me abenmã arẽ. Kabën ja dja me tu markumrëx ne amijamakkrekam kunhõ. Be, kute me axwe pytãrmã ne pykamã ruw.

Ba ne ba ijaxweo me axwe kunĩ jakre. ¹⁶ Te ijaxwe rax nhym bi kum ikaprĩ rax ne. Jeju Kritu kute akrãnmã meo tẽm nhym me kute mar kadjy. Te ijaxwe raxo ije me kunĩ jakrenh nhym mã Jeju kute akrãnmã prĩ'ã ijo tẽmja pumũ. Mÿkam? Godja me'õ kute ijaxwe pyrãk ne kute Jeju japyr jabej dja ikõpdji'ã ã ikudjwa anen tu amim Jeju kamnhĩxkumrëx ne kam ikudjwa tyk nhijukri tĩn rã'ã rã'ã kadjy. Kadjy ne Jeju kum ikaprĩn akrãnmã prĩ'ã ijo tẽ. Kam ne ba amã,

—Jeju kute me axwe pytãrmã ne pykamã ruw, ane.

¹⁷ Be, Metĩndjwÿnh djukaprĩja pumũ. Kumã dja me rax jarẽ. Djãm bënjadwÿr ngri got. Dja memã Bënjadwÿr rax rã'ã: rã'ã Bënjadwÿr rax. Dja tyk kêtãkumrëx ne. Me kute noo omũnh kêtãkumrëx ne. Kubê Metĩndjwÿnh pydji. Atemã 'õ kêtãkumrëx. Kumã dja me rax jarën kum uma jarën mex jarẽ. Dja me kum arën̄h rã'ã: rã'ã ne. Mrãmri. Tãm ne ja.

¹⁸ Ë, ikra Ximoxi, akmere, ba arÿm amã ikabën jarẽ. Gora ikabën ja ma. Amrêbê ne me Metĩndjwÿnh kabën jarën̄h djwÿnh adjâpênhmã akabin prĩne adjâpênh'ã amã karõ. Kôt ne ba amã ikabën ja jarẽ. Ë, dja ga ar ikabën ja man kôt atÿx ne. Ë, ba me abenwÿr prõt'ã atÿx jakre. Ë, gora atÿx. Gora atÿx ne amã me uma kêt ne kãj bê memã Metĩndjwÿnh kabën jarẽ gẽ me amikajmãtã kuma. Kute me tÿx kum me uma kêt ne tu kute abenwÿr prõtja pyrãk.

¹⁹ Nã, dja ga ã anen Jeju'ã angrã tÿx ne amim mÿjja mexbit man kôt amijo aban kam amikam ajaxwe 'õ mar kêtãkumrëx ne ar aba.

Nhym bep me kwÿ ne me arÿm Jeju'ã ngrã tÿx kêt ne kôt amijo ba kêt ne kam arÿm kangan amijo ajkẽ.

²⁰ Be, Imenemê Arexãrimê ne ar arÿm Jeju kangan

amijo ajkẽ. Arÿm ne ar amijo ajkẽ. Kam ne ba arÿm Xatanajmã ar kanga, ar kute Jeju japyr kêt kadjy ne ba arÿm kum ar kanga.

² Be, akmere, ba amã arẽ ga aman amũ idjõ'ã memã arẽ. Dja me Metĩndjwÿnhmã mã kabën ne kum me kunĩ jarẽ. Mã ne mete Metĩndjwÿnhmã kabën kute? Dja me kum aben jarën kum abeno a'uw. Ne kam jãm meo akẽx ne me jadjwÿ kum meo a'uw. Ne kôt kum õdjãnh jarën kum amikĩnh jarẽ. ² Nã, dja gu me kum pykakam me bënjadwÿr rũnhjao a'uw ne kam ajte me bënjadwÿr kry kute meo ba jadjwÿo a'uw.

Mÿkam? Bir, me kute akrãnmã me bajo ba gu me badjumar mex ne ar baba kadjy. Kam dja gu me Metĩndjwÿnh kabënkôt ar baba ne kôt ar amijo baba katãt ne. ³ Be, me ã kute Metĩndjwÿnhmã kabëno anhÿrkam mexkumrëx. Kam dja Metĩndjwÿnh mekam kĩnhkumrëx. Metĩndjwÿnh kubê me bapytãr djwÿnh dja mekam kĩnhkumrëx.

⁴ Nã, kute me kunĩ pytãr prãm̄kumrëx. Nãm arÿm memã katãt kabën nhym me kute tu markumrëxmã. ⁵ Nã, Metĩndjwÿnh pydjii ne kam ajte kute Bãm'ã me bamën̄h djwÿnh pydjii, kubêngõkre, † kubê ne Kritu Jeju. Me bajaxwekam ne gu me Metĩndjwÿnh'ÿr babõx kêt ne. Nhym kam kra ta amijo kubêngõkren me bawÿr bõx ne kam Bãm'ÿr me bajo bõx. Gu me kam arkôt baba. Kute Bãm'ÿr me bajo bõx djwÿnh pydjii. Atemã 'õ kêt, kubêngõkre, kubê ne Kritu Jeju.

⁶ Jeju ta, kute memã amikangan me kunĩ pãnh tyk, tãm ne amrêbê Metĩndjwÿnh 'ã akati jakre nhym arÿm 'ÿr bõx nhym kam arÿm amijo aptãn memã amikangan me kunĩ pãnh ty, me kunĩ kute mar kadjy. Me kunĩ kute,

—Mrãmri Metĩndjwÿnh kum me bajabën kute me bapytãrmã, anhÿr kadjy. Kadjy ne ty.

⁷ Kam ne Metĩndjwÿnh ijano ba tẽ. Ba ikumrëx itëm ne ije memã Metĩndjwÿnh kute me utãr jarënhmã. Jeju kute ijanorkôt ne ba me bajtemdjwÿ'ÿr tẽn bõx ne memã kãj bê Metĩndjwÿnh'ã ajarẽ. Nã bãm memã Metĩndjwÿnh kabën katãtja, 'èxnhĩ kêtja jarẽ nhym me amikajmã'ã kuma. Kadjy ne ijano ba tẽ. Mrãmri ne ikabënja. Ijêxnhĩ kêtãkumrëx.

⁸ Ije, ije ar amã Metĩndjwÿnh jarën̄h gar aje kum akabën̄mã ba ate o akno. Ba akubyn ar amã arẽ gar ama.

Dja pyka kunĩkôt mete abeno bikprõnhkam me my Metĩndjwÿnhmã kabën. Dja me prĩne Metĩndjwÿnhmã amijarẽ. Me mexo mexkumrëx, me kute mÿjja punu 'õ mar prãm̄ kêt, me ja dja me kum kabën. Nhym bep me ngryknhĩ, me kute kabëno aben japanh, me tãm dja me kum kabën kêt ne.

† Kritu ne amijo kubêngõkre kute mrãmri ne apÿnh me õ pyka djari kunĩkôt me kunĩ: bêngõkreja pyrãk. Kubê kã jakamẽ me kakrã-tykmẽ me babêngõkremẽ ne me kunĩ: bêngõkre. Me kamrômẽ me kukràdjã kunĩ kubêngõkreo aben pyrãk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarën ama.

Me nire kute akrànãmã amijo bamã.

Kô k 14.34; Xit 2.3; Ped k 3.1

⁹ Nhyim me niredjwý. Dja me nire kute Jeju marja akrànãmã amijo ba mexkumrêx, kwãrîk wãnh amimex ne me my nokam mrãnh kêt. Dja ga me apijãm ne ar aba. Mýkam dja ga me akrãkãbito mex? Nã gãm me amikakrwýnhmẽ akunhêrmẽ angãmẽ kubêkã mexmẽ o amimex ne ar aba. Me akrãkãbit ne mex. Me my nomã amrãnh kadjybit aje amikrã ngrãnh, amikakrwýnh, ne amimex, ja ne punu. Bep kati, me nire kute, —Ba ije Jeju mar, anhýrja dja apýnh kabên mexo amiptãn o amimex.

¹¹ Me kute Metĩndjwýnhkôt abeno bikprõnhkam dja me nire anihkrên nhýn Metĩndjwýnh kabên maro nhý. Akrànãmã dja me Jeju nhõ me jao ba djwýnh kabên maro nhýn amijamakrekam kunhõ. ¹² Kwãrîk wãnh me nire dja me me my jakre kêt ne me mymã kabên jarênh kêt ne. Nhyim bep me my gêdja me me niremẽ me mymẽ me akre nhyim me nire anihkrên me kabên maro nhý.

¹³ Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh ne mybê Adão kumrêx nhipêx ne kam atãri nibê Ewa nhipêx ne. ¹⁴ Be djãm Xatanaj ne Adão noo akno? Kati, nija ne noo akno. Nhyim kam nija arým Metĩndjwýnhkam amikrã. Be, kam ne ba amã,

—Kwãrîk wãnh me nire dja me me my jakre kêt, ane.

¹⁵ Nija ne te Metĩndjwýnhkam amikrã nhyim mã Metĩndjwýnh kum me nire jabêkumrêx ne me kra bixadjwýr kutã me utã. Me nire kute Jeju marja gêdja me Jeju 'ãno dja ne mã kum me abêkumrêx ne kute mýjja punu 'õ mar prãm kêt kam gêdja mexo mexkumrêx ne mã me my nomã mrãnh kêt. Godja me ã kute anhýr jabej nhyim Metĩndjwýnh me kra bixadjwýr kutã me utã nhyim me kra me bĩn kêt ne.

Kute ar kute Jeju nhõ me jao ba djwýnhmã 'ã karõ.

Xit 1.6

3 Be mrãmri ne me abenmã kum, —Gêdja me'õ kute meo ba prãm jabej, kute Jeju nhõ me jao ba prãm jabej, mrãmri mexkumrêx. Nã, mrãmri mexkumrêx. Nã, kôt ne me kute arênhja.

² Be, mã gêdja Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute? Me axwe kêt ne kute amijo ba mextire nhyim kam me me'ã kabên kêtja, me prõ pýnh, me bixaêr punu kêt, me kute amipnênh ne ar ba, me kabôt kati, me kute meo djuw mex prãm, me kute memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh prãm, me ja gêdja me Jeju nhõ me jao ba.

³ Kwãrîk wãnh me kum kadjwati kangô † djãnh, me àkrê, me kute kabêno me apanh prãmja, me kute pi'õk kaprĩbit mar ne kute amim o àptãrja, kwãrîk wãnh me ja gêdja me meo ba kêt ne. Bep kati, me ukaprĩmẽ, me kute umar mex marja dja me Jeju nhõ me jao ba.

⁴ Dja me'õ meo ba prãm jabej dja kumrêx amim prõmẽ kra jakre, ne arkum mrãnh mextire gê ar omũn kam adjwýnhdjwý kôt mrãnh mexkumrêx. Dja amim ar

jao ba mex nhyim kra amakkre mex ne kabênkôt ar amijo ba nhyim kam arým kôt Jeju nhõ me jao ba.

⁵ Nok ren me'õja ar meo ban kam prõmẽ kra jakre kêt kumrêx ne kam Metĩndjwýnh nhõ me jabit me akre, mã gêdja on? Mã gêdja kam nẽ? Ije, mýkam ne prõmẽ kraja ar o ba mex kêt nhyim kra jaxwe rä'ã? Ije kum bep nãm ren amim prõmẽ krawã kumrêx jakren kam ren kôt Metĩndjwýnh nhõ me ja jakre. Mýkam ne prõmẽ krawã ar o ba kêt ne kam Metĩndjwýnh nhõ me jabit ar o ba?

⁶ Kwãrîk wãnh me'õ ajbir kute Jejuo aminhõ ny'õ'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh mênh kêt. Mýkam? Bir, kute amiraxo àmra nhyim kam ren Metĩndjwýnh kute o bikênh karõ dja me kute Jejuo aminhõ ny'õ'ã meo ba djwýnh mênh kêt. Ne ren amiraxo amra nhyim ren Metĩndjwýnh o ajkê. Mrãmri kute Xatanajo bikênhja pyrãk. Xatanaj kute amiraxo àmra nhyim kam Metĩndjwýnh kute prĩne o bikênhja pyrãk. Ne ren me'õ ajbir kute Jejuo aminhõ ne ren meo ban ren amijo amra, Xatanajkôt amijo amra nhyim ren Metĩndjwýnh adjwýnhdjwý o ajkê.

⁷ Nhyim bep kati, Jeju nhõ me jao ba djwýnh dja amijo ba mextire nhyim kam me kãtãmdjwý kum kĩnh ne kum mex jarê. Nãm ren arík ar ba nhyim kam me kãtãm rãn 'ã kabên ne. 'Ã kabên nhyim kam rãn Xatanaj ikõta, Xatanaj meo ba djwýnhja nhikõta.

⁸ Nhyim Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatãri me àpênhjadjwý dja me katãt mrã gê me me'ã kabên kêt. Dja me kabên mexmẽ me kabên punuo aben nhikjê kêt. Dja me kum kadjwati kangô † djãnh kêt. Kwãrîk wãnh gê me pi'õk kaprĩ prãmebit me noo biknor prãm kêt. ⁹ Dja me amim Metĩndjwýnh kukrãdjã markumrêx ne 'ã ngrã tỳx ne. Metĩndjwýnh kute me bamãbit amikukrãdjão amirĩtja, kukrãdjã tãmbit dja me 'ã ngrã tỳx ne maro ba ne mýjja mexbit mar ar o ba. Mýjja mexbit mar ar o ban kam amikam axwe 'õ mar kêt. Kadjy dja me Metĩndjwýnh kukrãdjã'ã ngrã tỳx ne ar o ba. ¹⁰ Dja me Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatãri me àpênhja kumrêx kabi nhyim me kabên mex ne kam ar kôt àpênh ba. Godja me mrãmri mexkumrêx jabej ne kam arým àpênh ar ba.

¹¹ Nhyim Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatãri me àpênh prõjadjwý. Me adjwýnhdjwý dja me katãt mrã gê me me'ã kabên kêt. Dja me me kã mex jarênh prãm kêt. Dja me bixaêr punu kêt ne ar ba. Dja me prĩne mrãnh mextiren kabên pýnh ne arê. Dja ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatãri me àpênh prõja ã ane.

¹² Be, Jeju nhõ me jao ba djwýnh jatãri me àpênh gêdja me prõ pýnh ne. Dja me õ kikre kumrêxkam amim ar ja jakren arkum mrãnh mexkumrêx gê ar omũn kam adjwýnhdjwý kôt mrãnh mexkumrêx. Dja me amim krao ba mexkumrêx gê ar kabên mexkumrêx ne ar ba. ¹³ Godja me atãri me àpênhja mrãmri àpênh mex ne kam arým memã amimexo amirĩt nhyim me kãtãmja arým me mex pumũn kam kum me kĩnh.

† Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômẽ uba kangômẽ, mýjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

†† Mýjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômẽ uba kangômẽ, mýjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

Gêdja mekam amikam pijàm kêt ne kàjmã djan tu memã Jeju'a ajarë. Me kute amim Kritu Jeju mar tũmkam tu memã 'ã ajarë. Bir be, dja ã Jeju nhõ me jao ba djwýnhmẽ atãri me ãpênhmẽ ã ane.

¹⁴ Be, nã bãm amã ikabën'a pi'òk no'òk ne amikukãm ano. Dja ba ã wãm kôt tẽ. Nã bãm amim itẽm djã ma.

¹⁵ Nàr kon birãm dja ba amikrà ga prĩne omũn kam kôt memã arẽ, me kute mar kadjy. Metĩndjwýnh kra kunĩ kute kôt ar amijo ba mar kadjy. Kadjy ne ba amã pi'òk no'òk jano. Apýnh pyka kunĩkôt ne me bakwý arým amijo Jeju pytà nhym Metĩndjwýnh arým kôt me bajo kra. Gu me kôt arým apýnh banhõ pyka djãri kam aprakamã kôt aben pydji, Metĩndjwýnh tĩnjakôt mã pyka kunĩkôt aben pydji. Ne me kãtãmmã Metĩndjwýnh kabën jarënh ar o baba, Metĩndjwýnh 'ëxnhĩ kêt ne kute katãt kabën jarënhja memã arënh ar o baba.

¹⁶ Bir be, djãm mýjja kakrit, djãm mýjja prĩre, djãm mýjja bikẽnh ne gu me arým amim kuman kam amim kamnhĩxbẽ ar baba? Djãm mýjja ngri: got me tebẽ kute mar ne ate krãmã? Mrãmri ne Jeju ra:xi.

Nãm amijo kubêngõkren † kato.

Nhym Metĩndjwýnh Karõ kabin axwe kêt mã katon kôt memã arẽ.

Nhym kadjy mrãnh djwýnhdjwý arek omũnh ar o ba.

Nhym me apýnh me õ pyka djãri kãj bẽ memã 'ã ujarënhõ ajmã.

Nhym me kam pyka kunĩkôt tu amim markumrêx ne.

Nhym kam Metĩndjwýnh kãjkwamã o wabi, õ kãjkwã mextiremã o wabi. Õ kãjkwã mexo kute pykabẽ mýjja kunĩ jakrenhjamã o wabi.

Nãm ã Jeju raxo ane.

Kubẽ me kabën 'ëxnhĩ pyma.

4 Be, akmere. Anhýr djwýnhhrãm ne Metĩndjwýnh Karõ arým prĩne me bamã arẽ, ne,
—Pyka kute o ino rer 'ýrkam dja me kwý amibẽ Jeju kangan ate amijo ba. Arým kum kĩnh kêt ne kam ate me karõ 'ëxnhĩja kabën ma, me karõ djujarënh punubit man kôt amijo ba, ane.

² Nã, mrãmri me kwý dja me me karõ djõ'a me akre. Me ajkwao bit kute Jeju mar ne 'ëxja, me tãm ne me õkre kadjwýnhbẽ kute mýjja punubit markam pijàm kêt mex ne arĩk 'ëx ba ne me karõ 'ëxnhĩ djõ'a me akre ne memã kum,

³ —Kwãrĩk wãnh abenwýr mör kêt. Dja ga me tu akuprýkumrêx ne ar aba, ane. Ne ajte mry'õ nãr me àkur djã'õ mekbẽ uman memã,

—Kwãrĩk wãnh krën kêt, ãm omũ, ane. Nhym bep kati, Metĩndjwýnh ta ne me bamã mry, me badjàkur djã nhipêx, me baje 'ã kum amikĩnh jarënh ne krën kadjy ne me bamã ipêx. Me baje amim Jeju markumrêx ne kam kôt baje mýjja marja, me bamã ne Metĩndjwýnh me banhõ kwý krën djã'a apýnh mýjja nhipêx.

† Kritu ne amijo kubêngõkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kunĩkôt me kunĩ: bêngõkreja pyrãk. Kubẽ kã jakamẽ me kakrã-tykmẽ me babêngõkremẽ ne me kunĩ: bêngõkre. Me kamrõmẽ me kukràdjã kunĩ kubêngõkre aben pyrãk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarënh ama.

⁴ Be, mýjja kunĩ Metĩndjwýnh kute ipêxja ne mexkumrêx. Djãm mete mry nãr djwý'õ kanga kadjy ne Metĩndjwýnh ipêx? Arkati, me kute Metĩndjwýnhmã 'ã amikĩnh jarënh ne tu kute amim byr ne krën mã ne ipêx. ⁵ Metĩndjwýnh kabënkôt arým mrymẽ apýnh me badjàkur djã mexkumrêx. Mýjja kunĩ ne arým mexkumrêx. Gu me arým 'ã kum amikĩnh jarë nhym arým mexkumrêx.

⁶ Akmere, dja ga memã arẽ, me kute Jejukôt abeno kamymã ikabën ja jarë. Godja ga memã ikabën ja jarënh arým mrãmri abẽ Kritu Jeju nhõ ãpênhkumrêx. Nã, Metĩndjwýnh kabën ne gu baje tu amim markumrêxja, kôt dja ga arek amijo tẽn amijo tẽn kam atýxkumrêx. Jeju kukràdjã mexkumrêx, tãm ne ga arým kôt amijo tẽ. Dja ga arek kôt amijo tẽn amijo tẽn arým atýxkumrêx. Atýx ne arým Kritu Jejumã adjãpênh mex ne.

⁷ Nhym bep me tũmre'a ujarënh kajgoja dja wãnh nõ. Tãm ne punu. Kati, dja ga prĩne Metĩndjwýnh kukràdjãkôt amijo tẽ. Katãt amrãnh kadjy dja ga arek amijo tẽn arek amijo tẽn kam amityxmã amijakre. Djãm akrãkã'a ne ba amã ane? Kati, akadjwýnhbẽ atýx'a ne ba amã ane.

⁸ Mrãmri ne me ã krãkã týx kadjybit amijo djuw mex. Ja ne kãjbẽ mex. Nhym bep me kadjwýnhbẽ me týxja mete Metĩndjwýnh kukràdjãkôt amijo tẽmkam týx, ja ne mrãmri mexkumrêx, tũmrãm mexkumrêx. Pyka jakam gu badjumar mex ne ar baba kadjy mex. Ne kam ajte batyk nhjukri akubyn batĩnkam kadjy mexkumrêx. Kadjy ne ba amã,

—Metĩndjwýnh kukràdjãkôt amijo tẽn kam kôt atýx, kôt amex, ane.

⁹ Mrãmri ne kabënja nhym me abenmã arẽ. Kabën ja dja me tu markumrêx ne amijamakkrekam nhõrkumrêx. ¹⁰ Metĩndjwýnh kute me kunĩ pytàr djwýnh, bep me baje amikajmãtã marja ne mrãmri kubẽ me bapytàr djwý:nhkumrêx. Mrãmri ne gu me amim Metĩndjwýnh kamnhĩxbẽ ar baba, Metĩndjwýnh tĩnja kamnhĩxbẽ ar baba. Kam ne gu amikukãm kuman kam badjãpênh rax ne memã arënhõ tẽ, batyk djã kêt ne memã arënhõ tẽ.

Metĩndjwýnhmã ãpênhkumrêxmã kum 'ã karõ.

¹¹ Be, akmere, dja ga apijàm kêt ne tu memã ikabën ja jarënh memã Metĩndjwýnh kukràdjã jarë. ¹² Kwãrĩk wãnh gẽ me amã,

—Ýgẽ, e kum djãm ajabatãnh ne ga ar me akreo aba, anhýr kêt. Bep kati, dja ga te ajbir ajabatãnh ne mã katãt mrã gẽ me ajã amijakre, me kute amim Jeju marja ajã amijakre. Kadjy dja ga akabën mexbit jarënh ar o aban amrãnh mex ne amã me abën amim Jeju markumrêx ne 'ã angrã týx ne aprõ prãm kêt ne ar aba. Dja ga ã ane nhym me ajã amijakren ã akudjwa amijo anhýro bao ane.

¹³ Dja ga kãj bẽ memã Metĩndjwýnh kabën jarënh memã Metĩndjwýnh kabëno amirĩt ne memã kukràdjã jarë. Ja dja ga 'ãno adjãm rã'a ba awýr bõx. Ba ibẽ Paur dja ba awýr bõx.

¹⁴ Amrêbê ne me kute Metîndjwýnh kabên jarênh djwýnh arým Metîndjwýnhmã adjan amã,
—Ë, Metîndjwýnh ne arým amijo apytã ga kum adjâpênhmã. Ta dja amã týx jadjã ga kam atýx ne ar kum adjâpênh aba, ane. Nhyr kutã Jeju nhõ me jao ba djwýnh akrã'ã ikra jadjuw, ga kam Metîndjwýnhmã adjâpênh ar aba. Kwãrîk wãnh Metîndjwýnh kute amim adjarwão abiknor kêt. Memã Metîndjwýnh kukrãdjã jarênh 'ãno dja ne mã memã 'ã adjujarênh aba.

¹⁵ Be, dja ga ikabênja tu markumrêx ne amija-makkrekam anhôn kôt amijo mõ. Dja ga ã amijo atëmo anen arým amrãnh mexkumrêxo tën o tã nhyr me kunî arým amrãnh mexkôt apumün kôt amã kato. ¹⁶ Ë, ajaxwebê amipnên amrãnh katãt kadjybit amima. Gora memã Metîndjwýnh kabên jarê. Gora memã arênh 'ãno dja. Godja ga anen arým amiptãn kam o me jadjwý pytã, me kute akabên maro ýrjadjwý pytã. Tãm ne ja.

Mebêngêtemê me 'uwtî'ã kum karõ.

A Xim 2.24

5 Ë, godja me kute amim Jeju marwã 'õ, mebingêtte 'õ, me'õkam amikrà, kwãrîk wãnh ga kum abên týx kêt ne akrãnmã kum akabên ne kum,
—Kwãrîk wãnh ga ã anhýr kêt, ane. Mrãmri ne me kra djwýnh kute bãmmã kabênja pyrãk, akrãnmã kum akabên. Dja ga me kraremê me nör nyreo akamyn me adjwýnhdjwýmã akabên mex jarê. ² Dja ga mebingêx-teo anãn me adjwýnhdjwýmã akrãnmã akabên. Dja ga me kra pýnhmê me kurerero akanikwýnhkumrêx ne memãdjwý katãt akabên jarênh mekam apijãm ne meo akanikwýnhkumrêx. Dja ga ã me kute amim Jeju mar kunîmã akabên jarênhõ ane.

³ Ë, akmere, ba amã me 'uwtî'ã karõ, ga amü idjõ'ã memã arê. Me kute amim Jeju marwã kute akrãnmã mebingê mjên tykjao djuw mexmã. Me kute amim Jeju marwã dja me me 'uwtîbitõ djuw mex. ⁴ Nhyr bep djãm me'õbê mjên ty nhyr arým kra nãr kon tãmdjwý 'õ arým ta amim o djuw mex ne. Me'õ kra 'õ nã kute amim o djuw mex nhyr abatãnh ne arým amipãnh amim nãõ djuw mex ne. Ne me'õ tãmdjwý 'õ kwatynh 'õ amim tãmdjwýõ djuw mex ne. O djuw mex nhyr abatãnh ne kam amipãnh kwatynho djuw mex ne. Me kute mrãmri Metîndjwýnh mar jabej dja ã õ kikre kumrêxkam amim me 'uwtîõ djuw mexo anen kam atãri amü me jadjwý o djuw mex ne. Kam ne Metîndjwýnh arým mekam kînhkumrêx ne.

⁵ Ate gêdja me'õbê mjên ty nhyr arîk ar ba. Nãm amidjwýnhbit amiman ar amijo ba. Ne kam kute me'õ tyk pyrãk. Tînrî kute me'õ tyk pyrãk, kute Metîndjwýnh mar kêtka, arîk ar bakam. 'Uwtî kajgo ne wã. Kwãrîk wãnh me wã. Me tãm dja gar aje Jeju marwã o djuw mex kêt. Nhyr bep atemã me'õ mjên kubê tyk nhyr kam ate: ar ba ne kam amijã Metîndjwýnh kamnhîxkumrêx ne kam kum kabên ne kum amijo a'uwn kam ajte jãm me jao akêx ne ajte kum meo a'uw. Akamãtkammê a'urimê kum kabên 'ãno dja. Me'õ tãm

ne mrãmri 'uwtîkumrêx. Tãmbit dja gar aje Jeju marwã o djuw mex ne.

⁷ Dja ga memã ikabên ja jarê gê me'õ kra nãr kon me'õ tãmdjwý õbikwa 'uwtîõ djuw mex. Dja o djuw mex gê me 'ã kabên kêt. ⁸ Godja me kute amim Jeju mar 'õ ta ùrkwã djwýnhkam amim me jao djuw mex kêt ne kam arým mrãmri axwen arým Jeju kabên kanga, ne kute axweo me kãtãmja, me kute Jeju mar kêtja jakrenh mex ne.

⁹ Ë, ba amã me 'uwtî nhõ pi'õk'ã karõ. Dja ga me 'uwtî nhidji pi'õk no'õkkam anhõ, me kute amim Jeju marwã kute kôt meo djuw mex kadjy. Ë, kwãrîk wãnh me abatãnh nybê mjên tykwã kwãrîk wãnh me 'uwtîkôt pi'õk no'õkkam idji nhõr kêt. Kubê mjên tyk bêngêx-tebit dja ga idji nhõ gê me kute amim Jeju mar meo djuw mex.

Djãm ori arým 'ã amex 60 apêx jabej? Djãm ori mjên tînrî krõ'ã mjên kêt nhyr kam kubê mjên tyk nhijukri me kute krõ'ã o prõ kêt jabej? ¹⁰ Djori kum mýjja mexbit kînh ne ar o ba nhyr me kunî arým kôt omün abenmã arênh jabej? Djori amikõpdji'ã kra jakreo tã nhyr kudjwa mexkumrêx jabej? Djori õbikwa kêtka meo djuw mex jabej? Djori prîne Metîndjwýnh nhõ me wãõ djuw mex ne memã õdjãnh jabej? Djori kum me umar punu kaprî jabej? Djori kute mýjja mexo amip-tãrkôt kute mýjja mexbit mar jabej? Djãm ori ã kute anhýr jabej mrãmri mexkumrêx, me 'uwtîkôt pi'õk no'õkkam idji nhõ, me kute amim Jeju marja kunî kute me 'uwtî jao djuw mex kadjy.

¹¹ Nhyr bep kwãrîk wãnh ar abatãnh nybê mjên tyk-ja kwãrîk wãnh pi'õk no'õkkam me 'uwtî ro'ã idji nhõr kêt. Mýkam? Bir, ar 'uwtîja kute õbê,

—Ba ikuprý gê me'õ iwýr mõr kêtumrêx. Ba tu Kri-tumã idjãpênhbit, anhýrja tu o aknon ajte kum me my kînh nhyr me'õ ýr mõr prãme kum Kri-tumã kînh kêt ne kubê amijo akêx nhyr me arým 'ã kabên ne.

¹³ Nhyr ar kam kum ukangabit ma ne kam kikremã ipõko tã. Djãm arkum ukangabit? Kati, nãm ar kabên prãmdjwý, ne me'ã kabên tã, me pijãm djãbit, mýjja punubit jarênhõ tã.

¹⁴ Kam ne ba memã kum,

—Dja ar abatãnh nybê mjên tyk ajte mjên ne kam amim kra mý ne kramê mjêno djuw mex ne akrãnmã àpênh ar ba. Be, nã bãm ã ar abatãnh nybê mjên tyk-jamã ane. Mýkam? Bir, me bakurê djwýnh kute me bajã kabên kêt kadjy. ¹⁵ Bir be, Ar kubê mjên tyk kwý arým Jeju kangan Xatanajkôt amijo ba. Kam ne ba amã arê.

¹⁶ Nhyr bep me kute amim Jeju mar ni 'õ nãr my 'õ õbikwabê mjên tyk jabej ta dja amim õbikwa 'uwtîõ djuw mex. Nhyr ate me kute Jejukôt aben pydjija gêd-ja me'õ 'uwtîkumrêx ne ate: ar bajao djuw mex ne.

Me kute kãjmã meo ba djwýnh kamênhmã.

¹⁷ Ë, me jadjwý. Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute prîne meo baja, ar tãm dja me kãjmã me kamê. Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute memã Metîndjwýnh kabên jarênh ne kute memã o amirîtkam àpênh rax. Me tãm dja me

mrãmri kàjmã me kamên memã o pãnh mex ne. Ar kute memã Metĩndjwýnh kabên jarênh pãnh.

¹⁸ Kam ne Metĩndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òkkam memã,

—Mryti kute amã àpênh ar ba ne kute amã bàygogo 'ykà ka'uko ipòko àmjã kwãrĩk wãnh inhu djuwpre kêt gê ta àpênh pãnh àkur tẽ. Nãm mryti'ã Metĩndjwýnh nhõ me jao ba djwýnh jakren àkur'ã kum pãnh jakre. Jeju nhõ me jao ba djwýnhmã me kute o pãnhmã. Ne ajte Metĩndjwýnh kabênkam ne,

—Me àpênh ne pãnh, ane. Me àpênh me mãnhkutã tãm gêdja memã o pãnh, ane. Kam ne ba amã,

—Dja me Jeju nhõ me jao ba djwýnhmã o pãnh mex, ane.

¹⁹ Ë, mýjja 'òdjwý dja ba amã arẽ. Gêdja me Jeju nhõ me jao ba djwýnh'ã kabên ne arĩk me kàtãm jarẽ ga tu ate akrã. Djãm me 'èxnhĩ kêt got. Nhyr bep me'ò ar amãnhkrut nãr kon amãnhkrut ne ikjê kêt ne mrãmri kute noo axwekòt omũnh ne axikòt arênh ga kam arým tu 'ýr tẽn kum akabên jarẽ gê amim kato. ²⁰ Godja mrãmri Jeju nhõ me jao ba djwýnh kute mekam axwe jabej dja ga tu me kute amim Jeju mar nhipòkri kum abên týx, me kute maro ýrja tĩn prãm ne axwe kêt kadjy.

²¹ Ë, ba amã mýjja 'òdjwý jarẽ. Dja ga tu memã akabêno aben pyrãk. Dja ga tu me kunĩmã axikòt akabên.

Ë, Metĩndjwýnhmẽ Kritu Jejumẽ Metĩndjwýnh kute amijo kadjy mrãnh djwýnh pytãr ja, ar kute ikabên mar ne ikòt kabênkam ne ba mrãmri tu amã ikabên jarẽ.

Ë, gora ikabên ja ma. Ikabên kunĩ ma, prĩne ikabên ja ma. Ë, dja ga me kunĩmã akabêno aben pyrãk. Kwãrĩk wãnh me umaje anhòkre kadjwýnhbê amim,

—Be, inhòbikwa ne ja. Ba kum ikabên kêt, anhýr kêt. Dja te anhòbikwa, ga tu kum akabên jarẽ, apijãm kêt ne tu kum akabên jarẽ.

Nãr kon, kwãrĩk wãnh anhòkre kadjwýnhbê amim,

—Be, tãwã ne òbikwa krãptĩ. Ba kum ikabên kêt, anhýr kêt. Dja te òbikwa krãptĩ ga tu kum akabên jarẽ, amã me uma kêt ne tu kum akabên jarẽ. Dja ga tu me kunĩmã akabêno aben pyrãk.

²² Ë, kwãrĩk wãnh ga arĩk aje me kabi kêtgam Metĩndjwýnhmã me umjýr kêt, kum àpênh kadjy kum me umjýr ne 'ã anhkra jadjwýr kêt. Dja ga anen ano katon tu mar kêt ne Metĩndjwýnhmã me'ò dja nhyr arým mekam amikràò ba jabej ga kam ga mãn kute ajaxwe pyrãk. Kwãrĩk wãnh ã anhýr kêt ne mekòt ajaxwe kêt. Ga dja ga tu katãt mrã.

²³ Ë, atikkrekam akanê prãm kam ne ga akanê prãm ne. Kadjy dja ga uba kangò kwý ikò. Uba kangòmẽ ngòmẽ apýnh dja ga o akòmo tẽ.

²⁴ Ë, me kwý ne me axwekam amirĩtkumrêx. Nhyr me kunĩ kòt omũn arênhò kumex. Nhyr kam me memã axwe pãnh jarẽ. Nhyr bep me kwý ne me axwekam amirĩt kêt ne. Metĩndjwýnh gêdja tũmrãm memã o amirĩt ne memã kum katon memã pãnh jarẽ nhyr me kam kòt omũ. ²⁵ Nhyr me mexdjwý ne me amirĩt ne. Nhyr me abenmã me arẽ. Nhyr me kwý

apdju ne. Djãm mrãmri tu bipdjurkumrêx? Kati, Metĩndjwýnh gêdja tũmrãm memã me mexo amirĩt ne, nhyr me arým kòt omũ.

Me ò àpênh kajgoja'ã kum karõ.

Ep 6.5; Kor 3.22; Xit 2.9; Ped k 2.18

6 Ë, akmere, dja ga me memã àpênh kajgo ar bawã, me kute meo pãnh ne amim me pa 'amýnh nhyr me memã àpênh kajgo ar ba ne kute amim Jeju mar wãdjwýmã arẽ gê me ò bẽnjadjwýr kabên kòt amijo ban prĩne kabên ma. Mýkam? Bir, me kàtãm kute Metĩndjwýnh japyr kêt kadjy, ne kute Metĩndjwýnh kukràdjãdjwý japyr kêt kadjy. ² Dja ga ajte me memã àpênh kajgo ar bawãmã kum,

—Ë, djori ar anhõ bẽnjadjwýrwã ar akudjwa kute Jeju mar jabej kwãrĩk wãnh gar amã kurẽ kêt. Djãm ar aje Jejukòt abeno akamykam amã kurãmã got. Arkati. Dja gar tu kum adjãpênh mextire ne ar aba. Mýkam? Bir, ar akamymã ne gar apê. Kute Jeju mar 'ò, Metĩndjwýnh kum abê 'ò, kumã ne gar apê. Kam dja gar kum adjãpênh mextire ne ar aba, ane. Æ me pardjamã ane.

Ë, gora prĩne memã ikabên ja jarên ikabên jao amirĩto aba.

Nêkrêxkòtbit me umarja ne me umar mex kêt kumrêx.

³ Godja me'ò atemã kabên 'ò jarênhò ku'ê prãm jabej arým amijo ajkên kam Bẽnjadjwýr Jeju Kritu kabên mexja kubê kính no kati ne kam kòt kabên kêt ne. Ne ajte Metĩndjwýnh kute katãt gu bakrã pymjýr'ã ujarênhja kubê kính no kati ne kam kòt kabên kêt ne. Mrãmri ne 'èx ne amiraxbito amran kam kute mýjja mar kêt mexi. Nãm ajbãn ajmãn me kukràdjã kajgo mex mýr jabej memã akij. Ne kam kabêno me apanhbit mar prãm. Æ me kute anhýr ne punu. Nãm me ã anhýr ban kam mýjja kukràdjã'ã ngyr ne abenbê meo bikjêro ban aben japyr ne aben kamnhix ar o ban ⁵ mã kabêno aben japanh ar o ba. Mýjwã ne arým me ja djumar djã ajmã o nhyr me arým katãt kabênkumrêxja mar kêt. Nãm me nêkrêx prãmẽ 'èx ne we,

—Be, ba amijo Jeju mar gê inhõ nêkrêx kumex ba kam amimexkumrêx ne, ane. Nãm me ã nêkrêx prãmẽ amim 'ã karõ ane. Kam ne me abenkam axwe ar baja.

⁶ Mýjkòt ne me umar mex ne amimex ar o ba? Bir, me kute Metĩndjwýnh kukràdjãkòt amijo ba ne nêkrêx jabej umar kêtgam ne me umar mex ne ba. Ne amidjumar mexwão amimex ar o ba. ⁷ Mýj ne gu me banã tikkre kurũm amýn o axidjuw? Kati, nã gu me banhýkam axidjuw. Me batykkamdjwý, mýj ne gu me amýn o banhikwãn ty? Kati, nãm gu me banhýkam banhikwãn ty.

⁸ Bir be, dja me banhõ kwý krên djãmẽ me banhõ kubêkã jabej, mrãmri, me bamãnhkutã. Kam dja gu me badjumar mex ne atemã mýjja 'ò jabej kêt. Metĩndjwýnh dja me bajo djuw mex ne. ⁹ Nhyr bep me kute amim nêkrêx nãr pi'òk kaprĩò àptãr ne kute o amimexja dja me amijo ajkê. Nãm me nêkrêx prãmẽ ar axwe ba ne kam te kum nêkrêx prãm kêtãmã ne mã nêkrêxbit ma. Ne kum mýjja kakritmẽ mýjja punubit

kĩnh ne kôt arým amijo ajkê ne kam arým tu bi-knorkumrêx ne.

¹⁰ Bir be, nãm me ã kum nêkrêx nâr pi'ôk kaprĩbit kĩnh ne ã amijo ane. Ne arým amijo bikênh mex ne. Mýkam? Bir, nãm me kum nêkrêxbit kĩnh ne kam ajbit man kam kôt apýnh axwe djari kunĩkôt amijo ba. Memã nêkrêx prãm kwý ne me arým Jeju mar kangan kam arým amijo ajkê, kaprĩo prĩne amijo ajkê.

Akubyn Ximoximã kute katàt amijo bamã 'ã karõ.

¹¹ Nhyh bep ga, akmere, ga abê Metĩndjwýnh nhõ àpênhkam dja ga mýjja ja kunĩmã akre rax ne. Katàt amrãnh kadjy mýjja jamã akre rax. Katàt amrãnh ne aje Metĩndjwýnh kukràdjãkôt amijo aban aje amim Jeju kamnhĩxbê ar aban amã me abên aje akrãnmã amijo atêm, kam dja me ajo ajkê ga mã aje akrãnmã amijo atêm ne anhĩ djuwbôn ar abamã, tãm dja ga ama.

¹² Me kute amim Jeju mar ne kôt amijo tēm ne kute me kute aben rer pyrãk. Me kute aben rerkam ne me tỳx ne prõtobit prõt ne mebê apôx. Kam dja ga 'ã amijakren ã atỳxo anen mã Jejukôt amijo tē, kute me prõt-ja pyrãk. Gora ga ã anen kam atyk nhijukri atĩn rã'ã rã'ã rã'ã 'ýr tu abôxkumrêxmã. Kadjy ne Metĩndjwýnh amiwýr ajuw. Kadjy ne ga me ipôkri memã katàt amijarēnh mex ne. Nã gãm memã kum,

—Be, arým ne ba tu amikajmã'ã Jeju markumrêx, ane. Nã gãm ane, nhyh me apumũ. Kam ne ba amã,
—Arek amijo tēn kam atyk nhijukri atĩn rã'ã rã'ã rã'ã 'ýr tu abôxkumrêx, ane.

¹³ Ě, Metĩndjwýnhmẽ Jeju Kritu ar kute ikabēn mar ne ikôt kabēnkam ne ba amã ikabēn jarē. Metĩndjwýnh ne mýjja kunĩo tĩn djwýnh. Ta ne kute ikabēn mar ne ikôt kabēn. Kam ne ba amã ikabēn jarē. Nhyh Kritu Jejudjwý kute katàt amijarēnh mexja, kute bēnjadjwýrbê Põxu Piratu kabem katàt amijarēnh mexja. Ar kute ikabēn mar ne ikôt kabēnkam ne ba amã ikabēn jarē ne amã,

¹⁴ —Ě, gora prĩne ikabēn man kôt amijo aban kudjar kêt ne amrãnh mextire gē me ajã kabēn kêt. Dja ga mã

ã anhýro aba rã'ã nhyh arým Jeju Kritu gu banhõ Bēnjadjwýr kato. ¹⁵ Dja õ akati arým 'ýr bõx nhyh Metĩndjwýnh dja kum arē nhyh arým bõx. Nã, Metĩndjwýnh ta pydji ne memã Bēnjadjwýr rax ne meo ba. Atemã 'õ kêt. Metĩndjwýnh umar mex ne kĩnhkumrêx tãm ne Bēnjadjwýr raxbê kumkatiti:. Kute bēnjadjwýr raxo pykabê me bēnjadjwýrja kunĩ jakrenh mexi. Kam ne kubê Bēnjadjwýr raxbê kumkatiti: ne meo ba. ¹⁶ Ajbit pydji ne tyk prãm kêtumrêx, tĩn rã'ã: tĩn djwýnh. Ne irãkam ar ba, arngrokam ar ba. Nãm kam axwe 'õ kêt. Kam gēdja me tēp kêtumrêx. Nhyh got me'õ arým noo omũ? Arkati. Me'õ kute noo omũnh kêtumrêx. Dja tũmrãm omũnh kêt rã'ã. Kumã dja me uma jarēnh rã'ã: rã'ã. Tãm dja me kãjmã kamēnh rã'ã rã'ã. Gēdja memã Bēnjadjwýr ne meo ba rã'ã rã'ã. Mrãmri.

¹⁷ Ě, me pykakam õ nêkrêx kumexmã dja ga,
—Amijo arax kêt. Djãm nêkrêx kute me apytãrmã ne ga me nêkrêx kanãrrãm ar aba? Kati, kwãrĩk wãnh. Nêkrêx ne kajgo ne me abê biknor prãm. Kati, dja ga me Metĩndjwýnh kanãrrãm ar aba. Metĩndjwýnh ta ne kute õdjãnhkôt me bamã mýjja kunĩ nhõr, o kute me bakĩnh kadjy, ta kanãrrãm dja ga me ar aba, ane.

¹⁸ Gora me akabēn mexbit jarē ne mekam adjukaprĩn ar meo aba, ne memã anhõdjãnh ne memã anhõ mýjja ngrã, ane.

¹⁹ Dja ga ã me õ nêkrêx krãptĩjamã arēnhõ ane gē me ã anen kam arým amityk nhijukri kadjy atemã kãjk-wakam nêkrêxo aptã. Nêkrêx tãm ne mekbê biknor prãm kêt ne memã nõr rã'ã. Dja me kam arým 'ýr bõx, mrãmri tu amitĩnkumrêx ja'ýr bõx.

²⁰ Ě, Ximoxi, Metĩndjwýnh kute amã kukràdjã rerja gora prĩne omũ. Gora 'ãno djan omũnh tỳx. Me kabēn kajgo, me kabēn tũm dja wãnh nõ. Rũm kum akre rax. Nhyh me 'èxri amijo kute mýjja mar ne kam mýr jabej abenkam kangati dja adjwýnhdjwý wãnh nõ. ²¹ Mrãmri ne me kwý kupa'ã,

—Ije mýjja mar, anen kam ajbit mar ar o ba ne kam amibê arým Jeju mar kanga ne. Gē Metĩndjwýnh ukaprĩkôt prĩne ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Atãri Ximoxi

Paur ne ajte Ximoximã pi'òk no'òk ne. Krĩraxbê Rômakam ne me Paurbê ijê nhym mekbê ijê djàkam dja. Nãm amijamãro dja. Me kute bĩnmã amijamãro dja. Ne kam krabê Ximoximã pi'òk no'òk ne. Jejukôt ne Paur Ximoxio kra. Nhym Ximoxi krĩraxbê Epexukam djan memã Metĩndjwýnh kabẽn'ã ujarẽho dja. Nhym Paur mete bĩn kutã kum pi'òk no'òk ne kum,

—Arým ityk 'yr. Arým ne ba amijo rãm ne ja. Gop arek memã Metĩndjwýnh kabẽno amirĩto aku'ê. Ba ije amã arẽnhja dja ga amũ idjô'ã memã arẽ. Gora atýx ne, ane. Ne ajte kum,

—Amrẽ Rôma'yr tẽn ipumũ, ane. Nãm ã Paur Ximoximã ane. Paur kute kum týx jadjãr nhym Ximoxi týx ne katãt kute memã Metĩndjwýnh'ã ujarẽnh ne kute memã Metĩndjwýnh kabẽn jarẽnhmã. Nhym me 'êx ne kute amijo Jeju nhõ me jao ba djwýnhja ne me Metĩndjwýnh kabẽn kupa'ã ar memã arẽho ba. Nhym bep Ximoxi gẽdja katãt memã arẽ. Kadjy ne Paur kum pi'òk no'òk ne ano.

¹ Akmere Ximoxi, ba ibê Paur ne ba amã pi'òk no'òk ne. Imã akĩ:nhkumrẽx, akmere, ba kam ajo ikra. Ba ibê Paur, ibê Jeju Kritu nhõ ãpẽnh ne ba amã pi'òk no'òk ne. Metĩndjwýnh ta ne imã arẽn ijano, ije memã arẽnhmã ijano. Metĩndjwýnh ne arým me bamã kabẽn pydjın arẽ, me baje arým amim Kritu Jeju markumrẽxkam ne kute me bajo tĩnmã me bamã kabẽn pydjın arẽ, gu me batĩn rã'ã rã'ãmã. Ba kam ô'ã memã arẽho tẽ.

Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex. Kritu Jeju gu banhõ Bẽnjadjwýrmẽ Bãmbê Metĩndjwýnh ar ukaprĩkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba. Gê arkum akaprĩ ne amã umar mex jarẽ, ga kam adjumar mex ne ar aba.

³ Ê, nã bãm aman kam mã Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarẽ. Metĩndjwýnh ta, kumã ne ba amikĩnh jarẽn kum ajarẽ. Kumã ne ba idjãpẽnh. Ije amikam ijaxwe 'õ mar kêt ne kum idjãpẽnh iba. Me bakukãmãre ne ã Metĩndjwýnhmã ãpẽnh ar bao ane ba kam badjwý ã kum idjãpẽnh ar ibao ane.

⁴ Abenbê gu babikjêr kutã amýrkam ije amar rã'ã. Akamãtkammẽ a'urimẽ ba aman kam te ije apumũnh prãme. Dja ba apumũn kam arým ikĩnhkumrẽx ne. ⁵ Ba ije prĩne amar. Ga ne ga aje akabẽno aben nhikjê kêt ne tu amim Jeju markumrẽx ba arým ama. Akwatynh Roxdjimẽ anã Juniximẽ ne ar ã akajmãtã amim Jeju kamnhĩxo ane. Ga kam gadjwý ar kôpdji'ã tu amikãjmã'ã Jeju markumrẽx. Ba kam arým amã ikator mex ne.

Tu kum me uma kêtã 'ã karõ.

⁶ Kam ne ba ije amã ikabẽn jarẽnhmã. Aje amimar kadjy ne ba akubyn amã arẽ. Ê, ije ajã aminhikra djirkam Metĩndjwýnh kute amã mýjja rerja dja ga tu markumrẽx ne ar o aban on ajte atýx ne kum adjãpẽnh týx ne. Tu amã me uma kêt ne memã Jeju jarẽ. ⁷ Djãm me batĩn prãm ne ar babamã got Metĩndjwýnh me bawýr ta Karõ jano. Arkati, me batýx ne ar baban

bamã aben jabên baje amipnênh ne ar babamã. Nãm ã Metĩndjwýnh Karõ me bajo ane.

⁸ Kam dja ga apijãm kêt ne tu memã Jeju'ã ajarẽn ajte badjwý ikam apijãm kêt ne. Nã bãm Kritu'ã idjujarẽnh ny jarẽho tẽn nhym me mekbê ijê djàkam imẽ. Kam dja ga ikam apijãm kêt ne. Nhym bep kati, dja ga tu atýx ne memã Jeju'ã ajarẽ nhym me kum Jeju kurêkam kôt kum akurên akam ngryk ne ajo ajkẽ ga kam ikudjwa atokry. Kwãrĩk wãnh rã'ã Metĩndjwýnh dja on amã týx jadjã, atokry katikôt amã týx jadjã ga kam atýx ne ar aba.

⁹ Nã, Metĩndjwýnh ta, kute me bapytãr djwýnh dja amã týx jadjã. Nãm me bapytãn amiwýr me bajuw, me bamextire ne ar baba kadjy ne amiwýr me bajuw. Mã ne gu me nẽ nhym Metĩndjwýnh kôt me bapytã? Djãm me bamex ne ar babakôt ne me bapytã? Arkati, ta ne tu me bajã amim karõ, ukaprĩkôt ne tu me bajã amim karõn kam amiwýr me bajuwn me bapytã. Me baje tu amim Kritu Jeju markumrẽxkam me bapytã. Amrêbê:, kute pyka nhipêx kêttri ne Metĩndjwýnh ukaprĩkôt me bajã amim karõ, Jeju Kritu kute me bapytãrmã ne amim me bajã karõ. ¹⁰ Amrêbê ne me bajã amim karõn kam ajbir me bamã o amirĩt. Kritu Jeju, me bapytãr djwýnh arým me bawýr tẽn bõx ne me bamã Metĩndjwýnh djukaprĩto amirĩt. Arým ne bõx ne me bamã me batyko apêx gu me tu batĩnkumrẽx, me batyk nhijukri batĩn rã'ã:n amũ ijukri batyk kêtumrẽx ne. Be, Metĩndjwýnh ukaprĩja pumũ. Nhym me Jeju'ã gwaj badjujarẽnh nykôt arým kuma.

¹¹ Kam ne Metĩndjwýnh ijano. Kum idjãpẽnh ne me kunĩmã kãj bê Jeju'ã idjujarẽnhmã ijano ba tẽn. Ije me kunĩmã kukrãdjã ny jarẽnh nhym me kute marmã. Kadjy ne ijano ba tẽn. ¹² Nã bãm tẽn memã arẽ nhym me kam ijo ajkẽ. Jeju'ã idjujarẽnhkôt ijo ajkẽ ba itokry. Djã nã bãm kam ipijãm? Arkati, arým ne ba tu amim Jeju kamnhĩxkumrẽx ne kam arým prĩne amim àtari. Gẽdja prĩne ije Jejumã amikangkam prĩne ijo djuw mex ne ijãno dja. Ne ijãno ãm rã'ã: nhym õ akati arým

'yr bôx nhym akubyn me bawÿr bôx. Tām ne ba mar tÿx ne amijā kamnhÿx ne.

¹³ Gora ije amā katāt ikabēn jarēnhja amija-makkrekam anhôn 'āno djan ikōpdji'ā kōt ar amijo aba. Ne aje arÿm amikajmā'ā Kritu Jeju marja 'āno djan kōt tu amā me kunī jabē ne. ¹⁴ Ē, Metīndjwÿnh kute katāt memā kabēn jarēnhja ga aje kōt ar amijo abaja gora mā kōt ar amijo aba rā'ā. Nhym Metīndjwÿnh Karō kute me bakam krīja dja ajo tÿx ga kam kōt ar amijo aba.

¹⁵ Pykabē Adjikkam me kunī ne me ikangan mō, me umaje mō ga arÿm ama. Nhym Pijerumē Emodjedjwÿ mekōt ikanga.

¹⁶ Nhym bep ate ne Nexipōr. Tām ne imā kīnh jadjār mekkumrēx. Ne ajte imā kīnh jadjā. Nām imā kīnh jangjēnh krāptī ne. Me kute ibē ijēkam pijām kēt ne. Kum me uma kēt ne. Gē pānh Bēnjadjwÿr Jeju kum kaprī. Kum Nexipōrmē ōbikwa kunī ar kaprī. ¹⁷ Nām krīraxbē Rōmakam ajbir bôx ne prī:ne ijabej. Ijabej tēn ijabej tēn ijabej tēn kam imā kato. ¹⁸ Amrēbē krīraxbē Epexukamdjwÿ ikōt āpēnhja ga arÿm aje mar mex. Nām apÿnh mÿjja kupēn o ikōt kangō. Gē Bēnjadjwÿr Jeju kum kaprī, Bēnjadjwÿr akubyn bōxkam kum kaprī. Tām ne ja.

Ām tÿx ne rerek kētmā kute arēnh.

2 Be, akmere Ximoxi, gora atÿx. Kritu Jeju ta ukaprīkōt dja ajo djuw mex ne ajo tÿx ga kam atÿx ne ar aba. ² Ē, gop ikabēn ma. Ba ije me ipōkri memā ikabēn jarēnh nhym me krāptī kute mar ga gadjwÿ aje marja tām dja ga amidjō'ā me kwÿmā arē. Me mrāmri kabēnkumrēxmā dja ga arē. Me kute amim Jeju mar 'āno āmmābit dja ga arē nhym kam me akōpdji'ā amū aben nhijuk'ā memā arēnho tē.

³ Ē, me krākamngōnhreja pumūn me'ā amijakre. Dja ga abē krākamngōnh prābē te atokryn mā Kritu Jeju kōt ajkamē. ⁴ Ē, me krākamngōnhre ba kutā kute amijangri tÿx ne kute tu mÿjja mar kēt ne mūm mrānhbit kute marja pumū. Jabit ne me kute mar ne ba. Me kute atemā mÿjja kajgo mar kēt ne tu ba, me ō bēnjadjwÿr kute memā kabēn mex jarēnh ne mekam kīnh kadjy. Gadjwÿ dja ga ā amijo anhÿr ar o aban anhō Bēnjadjwÿr Jeju Kritu kabēnkōt amrānhbit aje mar nhym kōt kute apumūnh ne akam kīnh kadjy.

⁵ Ē, dja ga me kute aben rerdjwÿ pumūn me'ā amijakre. Gadjwÿ dja ga ā anen Kritu Jeju kukrādjàkōtbit ar amijo aba. Me kute aben rerkam dja me mrānh tÿx'ō pydjīn me bakukrādjà tūmkōt me kure. Nhym kam me kumābit kīnh djā ngā. Be, gadjwÿ dja ga ā anen Kritu Jeju kukrādjàkōtbit ar amijo aban kam kājkwamā 'yr bôx.

⁶ Ē, dja ga ajte me ō pur djwÿnh kam āpēnh rax pumūn me'ā amijakre. Nām me ō pur djwÿnh amim pur jadjuwn arÿm kam djwÿ kre nhym arÿm abatānh ne. Nhym me ō pur djwÿnh kumrēx kam djwÿ krēn arÿm kīnh ne. Dja ga 'ā amijakren adjāpēnhkam rax ne. Nhym kam Metīndjwÿnh amā o pānh ne. ⁷ Ē, dja ga ikabēnja mar ar o aba. Nhym kam tūmrām dja Bēnjad-

wÿr djwÿnh arÿm ano bō ga kam arÿm mÿjja kunī ma.

⁸ Ē, Jeju Kritu dja ga omū. Bēnjadjwÿr raxbē Dawi tām djwÿ 'ō. Ga tyk ne akubyn tīn ne katorja pumū. Kukrādjà ny'ā ne ba ar idjujarēnh ibaja, ⁹ Jeju kukrādjà ny'ā ar idjujarēnh ibakōt ne me kum ikurēn ijo ajkē ba itokry ga me kute idjuwpreja pumū. Nām me ijo ijaxwen idjuwpre ba nō. Ē, djā nām me idjuwpren o mebē Metīndjwÿnh kabēnbē aptā? Kati, dja me 'ā ujarēnh tēm rā'ā ne amū abendjō'ā pyka kunīkōt abenmā arē. ¹⁰ Kam ne ba te itokryn Metīndjwÿnh 'āno djan tu ate ikrā. Mÿj kadjy? Bir, Metīndjwÿnh nhō me ja kadjy, Metīndjwÿnh kute amijo me utārja kadjy. Me jadjwÿ Kritu Jeju kute me utār nhym me kōt ō kājkwā mex-tirekam ar ba rā'ā: rā'āmā. Ō kājkwā mex-tire, kam mÿjja punu kēt, prīne mexo kute pykabē mÿjja ja jakrenh, ō kājkwā mex-tire jakam me ar ba rā'ā rā'āmā. Kam ne ba te itokryja. Me jadjwÿ kute amim Jeju mar nhym kute me utārmā.

¹¹ Mrāmri ne me abenmā,

—Dja gu me Jeju kōt batyk jabej kōt ajte batīn.

¹² —Dja me te me bajo ajkē gu me te batokryn mā Jeju 'āno djan kam pānh batyk nhijukri akubyn batīn ne babēnjadjwÿr ne ar meo baba.

—Dja gu me amikatin jām Jejubē bakrā nhym adjwÿnhdjwÿ me babē amikatin jām me babē krā.

¹³ —Dja gu me amrēbē baje amijo Jeju pytārkam me krāptījakōt bajaxwe nhym kam Jeju dja me bamar rā'ā ne. Me ba dja gu me amibē kanga nhym bep ta gēdja me bamar rā'ā ne, me bakanga kēt ne. Mÿkam? Bir, ta ne kabēnkumrēx. Kabēn pydji ne me bakadjy arē. Gēdja atemā ajte amibē kabēn 'ō jarēnh kēt ne. Kam dja amibē me bakanga kēt ne.

Ē, mrāmri ne me ā abenmā kabēnwā jarēnho ane.

Kute memā Metīndjwÿnh kabēn jarēnhmā.

¹⁴ Wānh dja ga ajte akubyn memā tām jarē gē me ajte kuma. Ne ajte memā kum,

—Ē, kwārīk wānh me akabēn kukrādjà mÿr jabej abenmā adjākrē kēt ne akabēno aben japanh kēt, ane. Dja ga memā wā jarē, kāj bē memā akabēn jarē. Metīndjwÿnh kute akabēn mar ne akōt kabēnkam memā akabēn jarē gē me kuma. Djā nām me ari abenā atom bakam mex got? Kati, nām me mÿjja man nhÿnh kabēn ja'ō mÿr jabej ajmān ar abeno bikēnh o ba.

¹⁵ Ē, gora Metīndjwÿnhmā adjāpēnhkam atÿx. Prīne katāt Metīndjwÿnh kabēn'ā memā adjujarēnh ar aban memā arē. Metīndjwÿnh kabēn ne katāt. Kam dja ga katāt memā 'ā ajarē. Metīndjwÿnh akam kīnh ne kute amā,

—Amexkumrēx. Ba akam ikīnhkumrēx, anhÿr kadjy. Kadjy dja ga adjāpēnhkam atÿx ne kam amikam apijām kēt ne.

¹⁶ Kwārīk wānh me kabēn kajgo kwārīk wānh nō. Me kabēno kute aben japanh kwārīk wānh nō. Rūm kum akāx. Wā, me kabēn wāo dja me Metīndjwÿnhbē amip-tār mex ne. Kubē o amiptāro mōn o mōn o mōn ĩ kubē o amiptār mex ne arÿm o amipunu mex ne. ¹⁷ Me

kabën punu wã kute wajre pyrãk. Ga wajre kute amũ me ĩ kuro baja pumũ. Nhyim me ujarënh punuja ã prĩne meo bikëho ane. Me ja 'õ nhidjibê ne Imene. 'Õdjwý ne Pireto.

¹⁸ Nãm ar amibê Metĩndjwýnh kabën kanga, Metĩndjwýnh kute katãt memã kabën jarënh ja kangan kabën punuo amũ Jeju nêje meo akëxo tën memã kum,

—Arým apêx. Arým Metĩndjwýnh kute akubyn meo tĩn djã arým apêx, ane. Nãm ã ar memã 'ëxo anen me kwýo ajkê, me kute amim Jeju mar kwýo ajkê.

¹⁹ Nhyim bep ate ne Metĩndjwýnh kabën. Metĩndjwýnh kabën ne mrãmri kabënkumrêx. Kute kën pyrãk, kën nhýr tỳxja pyrãk. Nãm me te kute kën nhikõ 'yrmã. Nãm ã Metĩndjwýnh kabëndjwý ane nhyim me te kute kabën nhikõ'yrmã. Nhyim Metĩndjwýnh kabën ne memã kum,

—Bënjadjwýr djwýnh ne ta õ me ja prĩne arým me àtãri ne prĩne arým mekam ama, ane. Ne ajte,

—Gora gê me kute "Ije Bënjadjwýr Jeju mar" anhýrja me on mýjja punu kanga, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh kabën'ã pi'õk no'õk ane. Nhýnh ne me'õ ne kute kabën nhikõ'yrmã.

²⁰ Ê, me'õ bënjadjwýr nhũrkwãkam ne ngõnh apýnh kute abeno djãri kumex. Kwý ne adjënh nhyim bep kwý ne kajgo. Mexja ne kën karýro ipêx ne kwý kryt jakao ipêx. Nhyim bep kajgoja ne ngõkraxmê ngyo ipêx. Tãm ne mýjja kajgo kadjy. Nhyim bep mexja ne mýjja mex kadjybit.

²¹ Nhyim me prĩne ngõnh ku'õ nhyim kam akan kam mexkumrêx, mýjja mexkumrêx kadjybit ku'ê. Be, gu me badjwý ngõnh'ã amijakren prĩne amijaxwe, mýjja punu kangan kam bamexkumrêx, mýjja mex kadjybit bamextire. Nhyim kam me banhõ Bënjadjwýr dja arým amim me bapumjuw, kum me badjãpênh kadjybit amim me bapumjuw. Gu me kam apýnh badjãpênh djãri badjãpêho baku'ê.

²² Nãm me abatãnh nyre kum mýjja punu prãmrumrêx. Rũm kum akãx ne kubê amiptã. Gê arĩk wãnh me kute mýjja punuo bawã arĩk wãnh memã nõ. Nhyim bep kati, ga dja ga katãt amrãnh'ã anopdji. Katãt amrãnh ne aje amim Jeju kamnhĩxbê ar aban amã me abên mekam angryk kêt ne adjumar mex ne ar aba, be, mýjja ja dja ga 'ãno djan 'ã anopdji ne. Kam gêdja ga ã amijo anhýro tẽ. Me jamê ro'ã ã amijo anhýro tẽ. Me õkre kadjwýnhbê axwe'õ nõr kêt ne kute Metĩndjwýnhmã amijo à'wýrjamê ro'ã dja ga ã amijo anhýr o tẽ. Nhyim arĩk wãnh mýjja punuwã wãm nõ.

²³ Kwãrĩk wãnh me kute abenã atomwã kwãrĩk wãm nõ. Tãm ne kajgokumrêx. Tãm gêdja wãm nõ. Djãm kôt mete mýjja mar got. Kôt ne me kum aben kurên kam aben japryn abenmã àkrê.

²⁴ Bep kati, ga abê Bënjadjwýr djwýnh nhõ àpênhkam kwãrĩk wãnh akabëno me apanh kêt. Bënjadjwýr nhõ àpênh ne me me kunĩkam ukapri ne prĩne memã Metĩndjwýnh kabën'ã ujarënh mex ne, ngryk kêt ne memã 'ã ajarê. Nãm ã Bënjadjwýr nhõ àpênh ã meo ane.

²⁵ Abê Bënjadjwýr nhõ àpênhkam dja ga ã o anen kam akrãnmã akurê djwýnhmã akabën ne tu kum akabën mex jarê. Birãm Metĩndjwýnh dja amikadjy me ja ngrêk nhyim me arým amikam ajkam aman wãnh axwemã iren 'ýr amijo akëx ne arým Metĩndjwýnh kute katãt memã kabën ja arým kum kato. ²⁶ Arým Metĩndjwýnh kute katãt memã kabën jarënh ja man arým amim kato. Xatanaj ne me ja pa 'amýn amiwýr meo mõn ar meo ba nhyim me kam ar kum àpênh ba. Birãm Metĩndjwýnh dja amikadjy akabëno me ngrêk nhyim me arým amim katon Xatanaj kangan kubê amiptã arým jãm Jejuo amijakre. Kadjy ne ba amã,

—Akrãnmã memã akabën jarê, ane.

Pyka kute o ino rer 'ýr me axwe raxmã kute arënh.

Xim k 4.1; Djuda 18

3 Ê, prĩne ikabën ma. Adjým, dja ĩ me umar punu djã kato. Pyka kute o ino rer 'ýrkam dja ĩ me umar punu djã kato. Mýkam dja me umar punu? Bir, me axwe raxkam. Ije, mã ne me kukrãdjã kute?

Je kum dja ĩ me apýnh amijo ba. ² Dja me õdjýn kam amidjwýnhbit man memã mýjja nhõr kêtumrêx. Dja me kum nêkrêxmê pi'õk kapri bit prãmrumrêx. Dja me amiraxbito amra. Dja me õkre kadjwýnhbê amim,

—Ba ne ba imexmê iraxo me akrenh mex ne, ane. Dja me ar me ũno ba. Dja me nãmê bãm kabën mar kêtumrêx. Dja Metĩndjwýnh kute memã mýjja nhõrja kunĩ kubê kĩnh no kati. Dja me Metĩndjwýnhbê amiptãr mex ne.

³ Dja me kum aben kĩnh kêtumrêx. Dja me ukapri kêtumrêx ne kum aben kurêkumrêx. Dja me aben kã mex jarê. Dja me amipnên ar ba kêt ne tu arĩk ar ba. Dja me àkrêkumrêx. Dja me kum mýjja punubit kĩnh ne kam kum mýjja mex kurêkumrêx.

⁴ Dja me kurê djwýnhmã õbikwa kanga. Dja me amakkre kêt. Dja me arĩk ta amijã bënjadjwýr rënh ar o ba. Dja me amidjwýnhbit o kĩnh ne kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtumrêx. ⁵ Dja me 'ëx ne mekõt Metĩndjwýnhmã ngrero krĩ. Ajkwakambit ne kute Jeju mar. Nhyim bep kati, amikadjwýnhbê kute amikam Jeju mar kêt ne kute uma mar kêtumrêx. Ê, kwãrĩk wãnh me ja kôt amrãnh kêt ne rũm memã akre rax.

⁶ Ê, me arĩk baja ne me kwý me nire'ýr wangij ne atemã memã kabën jarê. Me nire ja ne me no kêt ne axwebit ma ne kum mýjja punubit prãmrumrêx ne arĩk mýjja punu jabej mrã. Te kute mýjja marmã ne Metĩndjwýnh katãt kabënja mar kêtumrêx. Be, me nire punu jamã ne me atemã kabën jarê nhyim me prĩne me kabën man kôt ar amijo ba.

⁸ Me ja, me kute Metĩndjwýnh kupa'ã memã 'ã ujarënhja ne me kute mýjja punubit mar. Djãm me kute amim Jeju mar got. Arkati, nãm me kum Metĩndjwýnh katãt kabënja kurêkumrêx ne kam me kute Mõjdjê kurê djwýnh pyrãk. Me kute me bakukãmãrebê Mõjdjê kurê djwýnh ja pyrãk. Ar idjibê ne Djanimê Djãmbri ar. Ar tãm ne ar kabëno Mõjdjê japanho ba. Nhyim me kute Metĩndjwýnh kupa'ã memã 'ã ujarënh-

jadjwÿ ã kabëno Metĩndjwÿnh kabën katàtja japanho ane, ne Metĩndjwÿnh kabëno mÿjja kajgo ar o ba.

⁹ Bep kati, dja me punuja amijo mrãnh 'ijabjê kêt nhym me memã apôx, me axwemê me bibãnhmê me arĩk bajamã apôx. Me kute Djanimê Djãmbri arkum katorja pyrãk. Dja ã me memã apôxo ane nhym me kunĩ me axwe kôt me omũ.

Metĩndjwÿnh kabën jarënh'ã ukanga kêt mã kute arënh.

¹⁰ Nhym bep ga ne ga arÿm iman ikôt ar amijo aba. Ije memã Metĩndjwÿnh kabëno amirĩt ne ije kôt ar amijo iba ne ije Metĩndjwÿnh amiptar kadjy idjãpênho ije amirĩt ga arÿm kôt prĩne ipumũn arÿm prĩne idjãtari. Ije amikajmãtã Jeju mar ne 'ã ingrà tÿx ne akrãnmã ije meo iba ne imã me abê ne ije Jeju 'ãno idjãm ne ije kanga kêt ga arÿm kôt ipumũ. ¹¹ Me kute ijo bikënh ga ga arÿm itokrykôt ipumũ. Krĩraxbê Æxikimê krĩrax 'õbê Ikônimê krĩrax 'õbê Rixamê kam me kute ijo bikënhkôt ga arÿm ga ipumũ. Nãm me prĩne ijo ajkê ba itokry: ne. Nhym bep Bënjadjwÿr Jeju ne mÿjja kunĩbê ipytã.

¹² Bir be, mrãmri ne me kute Kritu Jejukôt amijo ban katãt mrãnh prãmja mrãmri dja me kãtãm arÿm me jao ajkê.

¹³ Ê, me axwemê me 'ëxnhĩmê gêdja me ĩ punu raxo mör purokam ĩ punu rax mex ne. Dja me memã 'ëx ne me noo akno nhym me kam amipãnh me jamã 'ëx ne me noo biknor mex ne.

¹⁴ Nhym bep ga. Ga dja ga mã kôt amijo aba. Ar ije amã Metĩndjwÿnh kabën jarënh ga arÿm ga prĩne aje amim mar dja ga arek 'ãno djan kôt ar amijo aba. Ar ba ar ije amã arënhja ga arÿm ar ipumũ. ¹⁵ Aprĩrekam ga arÿm Metĩndjwÿnh kabën maro tẽ. Maro tẽn o atëm rã'ãn arÿm ajabatãnh ne arÿm prĩne ama. Metĩndjwÿnh kabën mexkumrëx kute ano bõnh ga arÿm aje tu amikajmãtã Kritu Jeju markumrëx nhym arÿm kute apytãrja tãm ne ga arÿm prĩne o tẽn arÿm prĩne ama.

¹⁶ Be, Metĩndjwÿnh ne me bakukãmãremã arë nhym me kabën'ã pi'ók no'ók ne, kôt pi'ók no'ók ne. Pi'ók no'ókja kunĩ ne kubê me banhõ Metĩndjwÿnh kabënja. Mÿj kadjy ne Metĩndjwÿnh kabënja? Bir, kute katãt memã Metĩndjwÿnh kukrãdjã jarënh kadjy, kute me axwe nêje me akre kadjy, kôt me kute amũ aminhijuk'ã amidjar kadjy, kute katãt me krã pymjÿr nhym me kute katãt mrãnh amũ amikamënh mör kadjy. Be, kadjy ne Metĩndjwÿnh kabënja. ¹⁷ Nã, Metĩndjwÿnh ta kabëno dja prĩne õ àpênho tÿx ne, prĩne o mex gê me kum apÿnh mÿjja mex djãribit kĩnh ne ar o ba. Be, dja ã Metĩndjwÿnh Kabëno meo ane.

4 Ê, Kritu Jeju dja akubyn me bawÿr bõx ne ar me bajo ba, umao ar me bajo ba. Dja bõx ne me kunĩ jaxwekam memã pãnh jarë, me tĩnmê me tykmê me axwekam memã pãnh jarë. Kam ne ba Jeju Kritu kabënkôt, Metĩndjwÿnh kabënkôt amã ikabën jarë. Ne amã,

—Ê, gora memã Metĩndjwÿnh kabën jarë. ² Gora prĩne memã Metĩndjwÿnh kabën kôt kaj bẽ memã arë

gê me kuma. Gora 'ãno dja. Dja me kute mar prãm jabej ga memã arë. Nhym bep djãm me kute mar prãm kêt jabej ga kam ga mã akubyn mekmã arë.

Gora Metĩndjwÿnh kabëno me ngrëk. Dja me'õ kute Metĩndjwÿnh mar kêt jabej ga kum Metĩndjwÿnh kabën jarë gê Metĩndjwÿnh kute katãt kabën jadjwÿrkôt amim kuman 'ÿr amijo akëx.

Gora me axwe nêje me akre. Dja me axwe jabej ga memã akabën 'õ jarë gê me axwe kêt.

Gora memã tÿx jadjà. Dja me'õ kute Jeju mar rerek jabej ga kum tÿx jadjà gê 'ã ngrã tÿx.

Dja ga ã me 'ãno adjãmo anen kanga kêt mex ne akrãnmã memã Metĩndjwÿnh kabën'ã ajarë.

³ Dja ĩ me kute memã mÿjja kupa'ã arënh djwÿnh bõx ne kam Metĩndjwÿnh kupa'ã ar memã arënh ba.

Nhym mã me mÿjja punu mar prãm ne. Nhym te Jeju nhõ me jao ba djwÿnh te katãt memã arë nhym me mar prãm kêtumrëx ne. Ne kam me kute kupa'ã memã arënh bajabit ma ne amim me punubito atom nhym me kumex ne kam atemã memã kabën punu jarë. Me kute me kabën punu mar prãm kam ne me me kabën punubit ma. ⁴ Nãm me Metĩndjwÿnh kute katãt kabën jarënhja mar prãm kêtumrëx ne jãm kubê krã. Ne kam me tũmre'ã ujarënh kajgobit mar prãm ne.

⁵ Nhym bep ga. Ga dja ga mÿjja kunĩkam ano tÿx ne katãt o tẽ. Djãm me te ajo ajkê ga tu ate akrãn ar amijo aba rã'ãn mã kam amirĩt ne. Gora adjãpênho 'ãno dja. Mÿj adjãpênho gêdja ga 'ãno dja? Ije kum me kute Jeju mar kêtjamã kukrãdjã ny'ã adjujarënh gêdja ga 'ãno dja. Dja ga mã kam apê, prĩne memã Metĩndjwÿnh kabëno amirĩt ne katãt memã mÿjja jarënh mexkumrëx.

⁶ Ê, arÿm me kute ibĩn 'ÿr. Arÿm itëm 'ÿr. Arÿm ne itëm djã ijo rãm ne jao tẽ. Ityk'ã, me kute ijo Metĩndjwÿnh nhõ mry ne ibĩn ba ityk'ã ne ba arÿm itëm 'ÿr jarë. Arÿm ne ba amikam kô krãnh mexo tẽn kam amã itëm djã jarë. Arÿm ne ityk djã ijo rãm ne jao tẽ.

⁷ Nã bãm Jejumã idjãpênho mrãmri ne me kute me prõt tÿxmã mÿjja janhôr nhym me kumrëx 'ÿr mrãnh ne bõx ne kute amÿnhja pyrãk. Nã bãm ã amikam itÿxo anen Jejumã idjãpênhkôt ajbit ma. Nã bãm ã Jejumã idjãpênho anen kam arÿm o ino rer djã'ÿr arÿm ibõx tẽ. Nã bãm ã 'itÿx anen amijo tẽn aminhinomã amimën arÿm itëmmã. Nã bãm ije Jeju kanga kêt ne katãt memã mÿjja jarënh arÿm itëmmã.

⁸ Nhym kam Bënjadjwÿr Jeju kute katãt memã o pãnh djwÿnhja tãm dja imã o pãnh. Dja katãt imã o pãnh mextire. Arÿm ne ikutêp kudji. Dja imã,

—Akmere, amrë tẽn amim aby. Ba arÿm amã ajaxwe kêt jarë ga arÿm imã amexkumrëx. Ne kam on amim aby, ane. Kute memã o pãnh nhõ akatikam dja imã kungã. Djãm bajbit dja imã kungã? Kati, me kute kam amakja, me kum kĩnhja kunĩmã gêdja kungã, me kunĩmã o pãnh ne.

Kurê djwÿnh amiwÿr o bõx nhym ate kuka kõnh dja.

⁹ Akmere, gora amrë amibêx ne on iwÿr bõx. ¹⁰ Nhym Demaj. Demaj ne kum me kãtãm kukrãdjã punujabit

kĩnh, me kute Metĩndjwỳnho kurê djwỳnh kukràdjà punu jabit ne kum kĩnh ne ar o ban arỳm ikangan imã iren mã tẽ, pykabê Texarònika'ỳr tẽ. Nhym Krexêxi arỳm pykabê Garaxa'ỳr tẽ. Nhym Xitu pykabê Damaxa'ỳr tẽ. ¹¹ Rukabit ne ikuri dja. Maku dja ga aprôn amrê iwỳr o tẽ. Nãm ikôt àpênh mexkumrêx. Tãm gêdja ga amrê o tẽ. ¹² Xikiku ne ba pykabê Epexu'ỳr ano.

¹³ Ê, iwỳr atêmkam dja ga amrê imã inhinôkà rytiwão tẽ. Wãnh ne ba gu bakamybê Kapukam kum inhire, krĩraxbê Krôwadjikam ne ba kum inhire. Gora amrê imã o tẽ. Pi'òk no'òk ngriwãmê no'òk raxwãmê amrê imã o tẽ. Pi'òk no'òkti wã ne ba imã kĩnhĩ. Gora aman amrê imã abyn o tẽ.

¹⁴ Ê, Arexãri kute ngòn nhípêx djwỳnhja ne pĩne ijo ajkê. Metĩndjwỳnh ta dja kum axweo pãnh. ¹⁵ Gadjwỳ dja ga aminêje tãwã pumũ. Nãm kabêno ar ijapa ne. Nãm kabêno ar ijapa: ba te kum ikabên mex jarê ne te akre nhym mã kabêno ar ijapan kam pĩne kabêno ijo ajkê. Kam ne ba amã,

—Gora aminêje tãwã pumũ, ane. Kam ne ba amã ane.

¹⁶ Me kute amiwỳr ijo bôx kutewakam nhỳnh ne inhôbikwa 'ò ikuri dja? Me kute amiwỳr ijo bôx ne we ijaxwe jabej ikukjêro ỳr kutewakam? Ba we ijaxweo ije amiptàr kadjy nàràm me kute bit ibĩnmã amiwỳr ijo bôx ne we ijaxwe jabej ikukjêro nhỹ. Nhym nhỳnh ne inhôbikwa 'ò ikuri dja? Kati, nãm ar kunĩ ikangan mã

prôt ne, mã ipymaje prôt ne. Gora gê inhôbikwa ipymaje prôtwã gora gê Metĩndjwỳnh arkum o pãnh kêt ne arkam ujakrành no kati, arkam ukapřĩ.

¹⁷ Nà, me ne me ipymaje prôt ne. Nhym bep kati, Běnjadjwỳr ne ikôt djan imã tỳx jadjà ba tu kanàrràm kàj bê memã Metĩndjwỳnh jarê, pĩne kunĩ'ã ajarê nhym me bajtem kunĩ arỳm kuma. Djãm me kute ikukjêrkam uma ngri got. Nãm me kubê rop pràbê uma:kumrêx. Nhym bep Metĩndjwỳnhbit ne mebê ipytã.

¹⁸ Nhỳnh ne mỳjja punu 'ò ne kute ijo bikênhmã? Kati, Metĩndjwỳnh ta gêdja inêje jãm mỳjja punu dji. Metĩndjwỳnh ta ne kute ipytàr ta gêdja ipytàn ijo tẽn ò pykakam ijo bôx, môr djãmã ijo bôx ba kam kôt imexkumrêx ne ar iba. Gora gê me kunĩ Metĩndjwỳnhmã kàjmã rax jarê. Me kunĩ dja me kàjmã kum rax jarêno tẽ. O tẽn rã'ã rã'ã rã'ã ne. Gora gê me mrãmri o anhỹro tẽ.

¹⁹ Dja ga Prixiramê Akwire arkum ijarê, ne ajte Nexipôrmê prômê kramê arkum ijarê, ar kupãnh tã arkum ijarê. ²⁰ Ê, Eraxu ne krĩraxbê Kôritukam arek dja. Nhym Krôpimu kanê, pykabê Miretukam kanê ba kam kum inhiren amrê tẽ.

Amrê amibêx ne na tỳm djwỳnhrà m iwỳr bôx.

²¹ Juburmê Prudêximê Rinumê Kraôdjamê me kute Jejukôt abeno kamy kunĩ ne me wãm amã amijarê.

²² Gê Běnjadjwỳr Jeju pĩne ajo ba nhym Metĩndjwỳnhdjwỳ ukapřĩkôt pĩne me akunĩo djuw mex. Tã ne ja.

Xitu

Paur ne Xitu kàxã djan kum pi'òk no'òk ne. Arým ne Xituo kra ne kum pi'òk no'òk ne. Arým ne pykabê Kretakam Xitumã ire nhym kam kam dja. Nhym kam Paur kum pi'òk no'òk ne Artemanhkôt ano. Mÿj'ã ne Paur pi'òk no'òk ne?

Bir, Xitu kute prïne memã Metĩndjwýnh kaběno amirĩt ne kute memã kaběn jarěnhmã. Kute me kaběn punu kaběno me itymã, ne kute Jeju nhõ me jao ba djwýnh kum àpěnh kadjy me umjýrmã. Kadjy ne Paur Xitumã pi'òk no'òk ne. Ne kam ajte amiwýr Xitu 'uw. Tãm ne ja.

1 Akmere Xitu, ba, ibê Paur ne ba amã pi'òk no'òk ne. Xitu, abê ikra djwýnh, amã ne ba pi'òk no'òk ne. Ga ne ga ikôt tu amim Jeju kamnhĩxkumrěx, kam ne ba ajo ikra.

Ba ibê Paur, ibê Metĩndjwýnh nhõ àpěnh. Jeju Kritu ta ne ijano ba tẽ. Nà, Metĩndjwýnh kubê me bapytãr djwýnh ne ijano, ije memã Jeju jarěnh kadjy ijano ne imã,

—On kàj bê ijã adjujarěnh tẽ, ane. Ije memã Jeju jarěnh nhym me kute mar ne kam kute tu amim kamnhĩxkumrěxmã. Arým ne Metĩndjwýnh amijo me kwý pytà. Me ja kute tu amim Jeju markumrěxmã, ne kam arým kôt katãt mrãnhmã. Metĩndjwýnh kaběn katãtja, 'ěxnĩ kětja tãm ne me kute mar ne kam arým kôt katãt mrãnhmã. Nà, kadjy ne Jeju ijano, ije memã Jeju jarěnh nhym me kute amim kamnhĩxkumrěxmã. Mÿj ne me kute tu amim kamnhĩxkumrěxmã? Bir, me batyk nhijukri amũ me batĩn rã'ã rã'ã rã'ãn batyk kětumrěxmã. Metĩndjwýnh 'ěxnĩ kětumrěxja tãm ne me bamã arẽ. Amrěbê ne kute pyka nhipěx kětři arým kaběn pydji jarěn me bajã amim karõ. Me batyk nhijukri batĩn rã'ãmã ne me bajã amim karõ. Ne kam ajbir ne arým me bamã me batĩnjao amirĩt ne. Ar idju-jarěnhkôt o amirĩt ne. Arým kute aminhõ akati jarěnh djãkam me bamã o amirĩt ne. Ba ne ba memã 'ã ajarě nhym arým amirĩt ne.

Be, akmere, gẽ Metĩndjwýnh ajo djuw mex, Jeju Kritu kubê me bapytãr djwýnhmẽ Bãmbê Metĩndjwýnh ar ukaprĩkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba, ne amã adjumar mex jarẽ ga kam adjumar mex ne ar aba.

Xitu kute Jeju nhõ me jao ba djwýnh pymjýrmã.

Xim k 3.1

⁵ Mÿj kadjy ne ba pykabê Kretakam amã inhire? Bir, aje mÿjja inomã měnhmã, ije kum o krax ne ije inomã měnh kětja aje ikudjwa inomã měnhmã ne ba kadjy amã inhire. Ne kam ajte aje Jeju nhõ me jao ba djwýnh kum àpěnh kadjy me umjýrmã ne ba kadjy amã inhire. Krĩ kunĩkôt aje me'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh rěnhmã, ije amã 'ã karõkôt.

⁶ Bir, mÿj me'õ Ar kubê dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh? Bir, me axwe kětmẽ, me prõ pýnhmẽ, me ja gẽdja me Jeju nhõ me jao ba. Nhym me kradjwý tu

kute amim Jeju markumrěx ne me bãm kaběnkôt mrãnhmã. Nhym me ja bep bãmbit ne kaběn mexkumrěx nhym kam kraja arĩk ar ba, amakkre kět, kute bãm kaběn mar kět nhym me kam kum kĩnh kět ne ar'ã kaběn ba. Kwãrĩk wãnh ga me bãm ja'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh rěnh kět. Djãm me kraja kaběn mex got ga aje me bãm'ã meo ba djwýnh rěnhmã.

⁷ Nà, me axwe kětbit dja me kubê Jeju nhõ me jao ba djwýnh. Mÿkam dja ga me ja'ãbit meo ba djwýnh rě? Bir, me kaběn mexbit dja me Metĩndjwýnhmã apẽ. Djãm me kaběn punu Metĩndjwýnhmã àpěnh got. Kwãrĩk wãnh me amakkre kět, me ngryknĩ, me kum kadjwati kangõbit † djãnh, me àkrẽ, me kute pi'òk kaprĩbit prãme me noo biknoro baja, kwãrĩk wãnh me ja'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh rěnh kět.

⁸ Nhym bep me kute meo djuw mex prãm, me kum mÿjja mexbit kĩnh, me kute amipněnh ne ar ba, me katãt mrãnh, me mrãmri mexo mexkumrěx, me axwe nẽje kute amijãno ãm, me ajbit dja ga me'ã Jeju nhõ me jao ba djwýnh rě. ⁹ Dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh kum Metĩndjwýnh kaběn kĩnh ne kôt ar amijo ba. Metĩndjwýnh kaběn 'ěxnĩ kětja, ar ije prïne memã arěnhja, tãm dja me kôt ar amijo ba. Me kute prïne memã Metĩndjwýnh kaběn jarěnh mextire ne o kute memã tÿx jangjěnh ne o kute me kĩnhmã. Nà, dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh prïne mekmã Metĩndjwýnh kaběn jarěn kam me kaběn punu nẽje me akre. Me kum Metĩndjwýnh kaběn mar prãm kět ne kute kaběno me bajapanhja dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh me kaběn punu nẽje me akre gẽ me kuma.

¹⁰ Bir, me amakkre kět ne me kumex ne kaběn kaj-goo ar me noo biknoro ba. Nãm we me,

—Djãm me aje amim Jeju mar ne kam tu aje mar kaj-gomã? Kati, dja ga me amim ama nhym me kam me amy nhinhu kãdjwý rě, ane.

Nãm ã me noo biknoro ane. Nà, me ja dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh kaběno me unẽ gẽ me anhikrẽ. Nãm me apýnh kikrekam me kunĩ noo aknon meo ajkẽ. Mÿjo ne me meo ajkẽ? Me kute Metĩndjwýnh kupa'ã mekmã arěnhkam ne me meo ajkẽ. Mÿj kadjy ne me Metĩndjwýnh kupa'ã mekmã arěnh ar o ba? Bir, me

† Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmẽ uba kangõmẽ, mÿjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarẽ.

kute me noo biknor ne me ò pi'òk kapríreo pròt kadjy ne me Metíndjwýnh kupa'ã mekmã arènh ar o ba. Kam dja Jeju nhõ me jao ba djwýnh akubyn kabèno me ity nhym me arým anhikrê.

¹² Bep Kretakam me'ò kute memã kabèn jarènh djwýnh'ò ne ta ò me wýnh'ã kabèn ne,

—Kretakam me kra ne mrãmri 'èxnhĩkumrèx, axwekumrèx, kum ukangakumrèx, àkurbit kute mar. Nãm ã me'ã kabèn ane.

¹³ Nà, mrãmri ne ã ane. Kam dja ga memã akabèn jarè, tu memã abèn tỳx, me kute mrãmri amim Jeju mar ne 'ã ngrà tỳx kadjy. ¹⁴ Dja ga memã abèn tỳx nhym me arým wãnh kabèn kakrit marmã ire, mekbê idjaer kukãmãre'ã ujarènh kajgojamã ire. Me kabèn punuja ne me kum Metíndjwýnh kabènkumrèxja kurèn kam ta amimarkòt kabèno mekbê mýjja pyma ar o ba nhym me kabèn man kòt amijo ba. Dja ga memã abèn tỳx gè me on kòt amijo baja krãta.

¹⁵ Me axwe kètmã ne mýjja kunĩ mekkumrèx. Nhym bep me axweo kute amiptàrja, me kute Jeju mar kètja, me tãm ne mekbê mýjja kunĩ punu. Be, djãm me ja mex got. Nãm me òkre kadjwýnhbê mýjja punubit man mýjja punu'ãbit amim karò. ¹⁶ Nãm we me ajkwakam-bit,

—Ije Metíndjwýnh mar, anhyr ar o ban kam arĩk ar ba. Nãm me axwe, me amakkre kèt, ne te kute mýjja mex marmãn mýjja punubit ma. Djãm ã me kute amim Metíndjwýnh mar kute anhyr.

Xitu kute mebèngètemè me kunĩmã Metíndjwýnh kabèn jarènhmã.

2 Nhym bep ga, akmere, dja ga me kupãhntã me kute amim Jeju marwãmã Metíndjwýnh kukràdjã'ã prĩne adjujarènh ar aba.

² Dja ga mebèngètemã,

—Gora ar abixaèr punu kèt ne ar aba. Ne akabòt katin ar aba, ne amipnèn ar aba. Gora ar tu amim Jeju markumrèx ne amibê kanga kèt ne mã kòt ajkamè. Ne kam mã amã aben jabê, ane. Dja ga ã mebèngètemã ane.

³ Ne kam ajte mebèngèxtemã kum,

—Gora ar amrãnh mekkumrèx ne ar aba. Metíndjwýnh mex'ã amijakren kòt ar amijo aba, ane. Kwãrĩk wãnh aben japry kèt ne amã kadjwati kangò † djãnh kèt, ane. Dja gar mekmã mýjja mexbit jarènh ar o aba, ane. ⁴ Nà, akmere, dja ga mebèngèxtemã kum,

—È, tynhwa ar, dja gar amũ idjò'ã me kra pýnh jakre gè me ar ajã amijakren me akudjwa kum mjèn jabèn kum kra jabèn amipnèn ar ban mjèn prãm kèt ne ar ban òbikwao djuw mex ne ukapríkumrèx ne mjèn kabèn ma, ane. Mýkam? Bir, dja me kàtãm te kute me amrãnh punu 'ò pumũnh ne kute ar akòt Metíndjwýnh kabèn japrymã te me ajabej ajkam aman kam tu ate krã, ane.

Dja ã mebèngèxte me kra pýnh jakreo ane.

† Mýjja me kute o kòm ne kòt bibãnh kunĩja, kadjwati kangòmè uba kangòmè, mýjja kangò kunĩ ne me kum kadjwati kangò jarè.

⁶ Akmere, dja ga me kraremãdjwý akabèn jarè gè me amipnèn ar ba. ⁷ Ga dja ga katàt mrã gè me krare apumũn kam akòt ar amijo ba. Dja ga katàt memã Metíndjwýnh kabèn jarènh mektire ne abixaèr kèt.

⁸ Dja ga memã arèn mã memã akabèn mektire jarè gè me te kabèno kute ajapanhmã, me kum akurè ar o baja te akabèn punu jabej umar ar ban arým pijãm ne ate krãn ar ba.

⁹ Dja ga me memã àpènh kajgo ar ba jamãdjwý akabèn jarè. Me kute meo pãnh ne amim me pa 'amýnh nhym me memã àpènh kajgo ar bajamã akabèn jarè. Dja ga memã kum,

—Gora me anhò bènjadjwýr kabèn ma. Dja gar prĩne me kabèn man me kabènkòt ar amijo aba ne memã adjàpènh mex ar aba gè me ar akam kĩnh, ane. Kwãrĩk wãnh me anhò bènjadjwýr pãnh akabèn kèt ne akabèno apanh kèt, ane.

¹⁰ Kwãrĩk wãnh mekbê adjàkĩnh kèt, ane. Dja gar katàt memã apè gè me kàtãm ar adjàpènh mekkumrèxkòt ar apumũn kam arým kum Metíndjwýnh Kĩnh, Metíndjwýnh kubê me bapytàr djwýnhja kum kĩnh, ne kum Metíndjwýnh kabèndjwý Kĩnh ne. Dja ga ã me memã àpènh kajgo ar bajamã akabèn jarèho ane.

¹¹ Mýkam dja gu me katàt mrã? Bir, Metíndjwýnh ne arým me kunĩ kadjy ukaprío kato. Kute me bakunĩ pytãr kadjy ne ukaprío kato. ¹² Nã gu me prĩne ukapríja man kam arým pãnh arĩk ar babaja kanga. Ne mýjja punu, me kute Jeju mar kèt kute mýjja punuo amikĩnhja tu arým kangakumrèx nhym wãnh nõ. Gu me kam on pyka jakam amipnèn ar baban katàt mrã ne Metíndjwýnh kabènkòt akrãnmã ar amijo baba. Dja gu me prĩne amim Metíndjwýnh djukaprí man kam ã kòt amijo ane.

¹³ Ne akrãnmã ar amijo bababê amiwýr Jeju kamnhĩx, akubyn rwýk djã amiwýrkam amako tẽ. Me banhõ Metíndjwýnh, me bapytàr djwýnhbê Jeju Kritu tãm dja me bajaèrbê kato, ta raxo kubê kumkatio me bawýr kato. Djãm ngri got. Raxo, mexo kubê kumkatiti. Nhýnh ne me'ò mexo, raxo, umao kumãnhkutã? Dja me bawýr kato gu me arým bakĩnhkumrèx. Me bakĩnh djã ne ja. Tãm ne gu me amiwýrkam amak ar o baba.

¹⁴ Be, Jeju Kritu ta ne me bajaxwe pãnh tyk kadjy memã amikanga, kute me bajaxwe kunĩbê me bapytàr ne kute amim me bajo mexmã ne mekmã amikanga. Kute amim me bajo mex ne kute me bajo ò me wýnhkumrèx ne kute ar me bajo bamã ne mekmã amikanga. Kute me bajo ò me wýnh gu me kam bamã mýjja mexbit kĩnh ne arek ar o babamã.

¹⁵ Bir be, ikabèn ja dja ga prĩne me kupãhntã me kute amim Jeju marwãmã arè, memã kòt arè. Me kapríjamã kĩnh jangjê gè me kaprí kèt. Gora atỳx ne me axwe nêje me akren memã abèn tỳx gè me arek ar ba. Kwãrĩk wãnh gè me ajã kabèn kèt.

Kute Metĩndjwŷnh djukaprĩ marn kute katàt amijo bamã.

Ep 4.2; Pir 2.3; Kor 3.12

3 Gora me kute amim Jeju marwã mã akabën jarë gë me on akabën ma. Dja ga memã kum, —Gora me me bënjadjwŷrmë meo ba djwŷnh kabën man me kabënkôt ar amijo aba. Dja me me amã me adjàpênhkumrëx jarë ga me kam kubê amikati kêtumrëx ne tu 'yr tẽ. Nhyim bep djãm me me amã mÿjja punu'ã apnê ga me ate akrã. ² Kwãrĩk wãnh ga me abenã akabën kêt, ane. Gora me akabôt katin amã aben kaprĩn akrãnmã abenmã akabën jarë, ane. Dja ga ã ajte memã akabën jarëho ane gë meo biknor kêt.

³ Amrëbê ne gu me badjwŷ bano kêtumrëx ne baja-makkre kêtumrëx nhyim me arĩk me banoo biknoro ba. Nã, amrëbê ne gu me arĩk ar babari bamã mÿjja punu kunĩ kĩnh ne. Ne te baje bajaxwemã banhirer ne arek ar babamãn mã bamã bajaxwe kĩnh ne. Me bajaxwen abenã bakabën ne aben nhõ mÿjja'ã bangryk ar baba. Nhyim me kum me bakurê: gu me badjwŷ amipãnh bamã me kurê.

⁴ Nhyim bep ajbir ne Metĩndjwŷnhbê me bapytãr djwŷnh ukaprĩo kato ne kum me bajabêkumrëx. Nã gu me te bamã bajaxwebit kĩnh nhyim Metĩndjwŷnh tu ukaprĩkôt me bapytã. Kum me bajabên kam me bapytã. Djãm me bamrãnh mexkôt ne gu me amiptã? Arkati, ta ne ukaprĩkôt me bapytã. Nãm me ngõo amingrã ku'õn kam arÿm akubyn mexkumrëx. Nhyim Metĩndjwŷnh Karõdjwŷ ã me bajo nyo ane, ã me bajo mexo ane. Nãm me bajo ny ne me babê me bajaxwe krãta gu me kam baje babixadjwŷr ny pyrãk ne bakabën punu mar kêt ne bakabën mexbit ma. Nhyim kam Metĩndjwŷnh Karõ mã me bajo mexo tẽm rã'ã ne.

⁶ Ukaprĩkôt ne me bawŷr Karõ jano, kute me bajo djuw mexmã. Jeju Kritu kubê me bapytãr djwŷnh djõ'ã ne me bawŷr ano. Djãm õdjÿ got me babê Karõ nê? Kati, mrãmri ne õdjãnhkumrëx ne me bamã ta Karõ jano ne prĩne o me banhipêx ne ar me bajo ba.

⁷ Be, djãm Metĩndjwŷnh djukaprĩ ngri got. Nãm ukaprĩkôt me bamã me bajaxwe kêt jarë. Gu me bamex ne batyk nhjukri batĩn rã'ã: rã'ãn ar baba kadjy ne me bamã me bajaxwe kêt jarë. Nãm amũ me batĩn

rã'ã: rã'ã rã'ãmã arë gu me amiwŷr kamnhĩxbê ar baba. Adjÿm, dja me bamã kungã.

⁸ Mrãmri ne ikabënja. Ikabënkumrëx. Dja ga memã prĩne idjõ'ã ikabënja kôt arë gë me kute amim Metĩndjwŷnh marja kum mÿjja mexbit kĩnh ne ar o ba. Kam ne mexkumrëx, me kunĩmã mexkumrëx.

⁹ Kwãrĩk wãnh me abenkam kangatija wãnh nõ. Tãm ne kajgo mexi. Kwãrĩk wãm nõ. Kwãrĩk wãnh me bakukãmã nhidjikôt me àkrêja wãnh nõ. Nhyim me kute kabëno aben japanh ne me kute abenmã àkrêjadjwŷ kunĩ dja wãnh nõ. Mõjdjê kukràdjã tũm'ã ne me ã abenmã ane. Tãm ne kajgo mexi. Punure. Tãm dja wãnh nõ.

¹⁰ Dja me'õ kabëno kute abenbê meo bikjêr jabej ga nêje kukrà. Dja ate krã ga ajte kum akabën jarë. Godja mã ate krã jabej ga kam arÿm tu kangakumrëx. Arÿm ne ga te kabën punu nêje te o ane nhyim mã kum kabën punu kĩnh. ¹¹ Arÿm ne ga kôt kum akato. Mrãmri ne me'õ ja punukumrëx. Atemã kabën. Kum axwe kĩnhkam ne ga arÿm kum akato. Nãm kabëno amijo amirĩt. Mrãmri dja ga tu kangakumrëx. Tãm ne ja.

Kabën o ino rer.

¹² Be, dja ba awŷr Artemanh nãr kon Xikiku jano gë awŷr tẽn bõx ga kam tebê mã amrë iwŷr tẽ. Krĩraxbê Nikoporikam dja gu abenwŷr bõx. Kam dja ba na tÿmkam arek akam amako dja. Nĩnh iwŷr atẽm kêttri dja ga Djenajmẽ Apõr aro tẽn amũ ar kujate. Djenajbê ne me kadjy kabën jarënh djwŷnh, ar ja. Dja ga prĩne aro djuw mex ne aro tẽn amũ ar kujate gë ar tẽm mex ne ÿkam tẽm kêt. Ga kam amrë iwŷr tẽ.

¹⁴ Be, gora gë gu banhõbikwa kute Jeju marwã, mÿjja mexbit ma ne kum ajbit kĩnh. Mÿkam? Bir, gu banhõbikwa kute me 'uwťio djuw mex ne mekam kum ukanga kêt ne kute akrãnmã ar meo djuw mexo bamã.

¹⁵ Ar ja, arkam idjãm ja kunĩ ne ar kute ajo amak rã'ãn kam wãm amã amijarë. Badjwŷ ne ba ar wão ama ne. Ar wã kute Jeju mar ne kum gu bakĩnhkam ne ba aro ama ne. Arkum ijarë.

Gë Metĩndjwŷnh ukaprĩkôt ar akunĩo djuw mex. Tãm ne ja.

Piremõ

Paur ne kamybê Piremõmä pi'ók no'ók ne. Jejukôt ne ar abeno kamy. Nhy m Piremõ nhõ kubê kra 'õ, me pardja 'õ kum àpênh kajgo ar baja arým mã kubê tẽ. Birãm kubê pi'ók kaprĩreo akĩn mã kubê o tẽ. Ne kam pyka 'õkam bõx. Pyka 'õkam Paur memã Metĩndjwýnh'ã ujarênh ar bakam bõx nhy m kam Paur Jeju'ã ujarênh ku'ê. Mekbê ijê djakam ãm rã'ãkam ne 'ã ujarênh ku'ê. Nhy m kubê kraja kuman kam tu amim Jeju markumrẽx, tu amim kamnhĩxkumrẽx ne. Nhy m kam Paur arým o kra. Kum abêkumrẽx ne, ne kam te kute nẽmãñ ajte Piremõmä ano. 'Ã pi'ók no'ók ne Piremõmä ano nhy m Xikiku õ pi'ók no'oko tẽ. Nhy m kam kum, —Kwãrĩk wãnh, ga kam angryk kêt. Tu amã abê. Jejukôt dja gar tu abeno akamy ne amã aben jabê, ane. Nãm ã Paur Piremõmä pi'ók no'oko ane. Tãm ne ja.

1 Piremõ, amã ne ba pi'ók no'ók ne. Ba, ibê Paur ne ba amã pi'ók no'ók ne. Gu bakamy Ximoximẽ ne bar amã pi'ók no'ók ne. Piremõ, ga ne ga ar ikôt Metĩndjwýnhmã adjàpênh ar aba bar imã akĩnhkumrẽx ne amã pi'ók no'ók ne. Gamẽ gwaj bakanikwýnh Apijmẽ Akipu gwaj bakôt àpênhjamẽ ar aje amim Jeju mar ne kôt anhũrkwãkam aben pydjijamẽ, ar amã ne bar pi'ók no'ók ne. Ba, ibê Paur, Jeju Kritu'ã idjujarênh ibakam me kute ibê ijêja, ba ne ba ar amã pi'ók no'ók ne.

3 Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex, Metĩndjwýnhbê me Babãmmẽ krabê Bẽnjadjwýr Jeju Kritu ar ukaprĩkôt ajo djuw mex ne ar ajo ba ne amã umar mex jarẽ ga adju-mar mex ne ar aba.

Paur kute Metĩndjwýnhmã amikĩnh jarênh.

4 Mrãmri ne ba akam ikĩnhkumrẽx ne kam ije inhõ Metĩndjwýnhmã amijarênh katã kum ajarênh rãã. Nã bãm kum,

—Ota ba Piremõkam ikĩnhkumrẽx, ane. Nã bãm ã kum akam ikĩnh jarênh anen kôt kum mextire jarẽ.

5 Mýkam ne ba akam ikĩnh ne? Bir, amã me abêkam, amã Metĩndjwýnh nhõ me ja kunĩ jabêkam ne ba akam ikĩnhkumrẽx ne. Ne ajte aje tu amim Jeju kamnhĩxkumrẽx, tãm ne me iwýr arênh bõx. Kam ne ba akam ikĩnhkumrẽx ne. **6** Be, nã bãm Metĩndjwýnhmã ajarẽ ne kum,

—Arým ne Piremõ amikajmã'ã Jeju ma. Kam dja ga kum õdjãnhmẽ kum me abê jarẽ gê memã õdjãnh ne kum me abê, ane. Nã bãm ã Metĩndjwýnhmã ajarênh ane.

Nã, akmere, dja me akabên mex man anhõdjãnh pumũn arým akôt Kritu ma, Kritu nhõdjãnhmẽ ukaprĩ ma. Nãm ukaprĩkôt apýnh mýjja mex djãrio me bakĩnh ne arým gadjwý ajo kĩnh ne, gê me gop apumũn kam arým akôt Kretimã kato.

7 Nã, nãm me imã ajarẽ ba kam ikĩ:nhkumrẽx ne kam ajte itý:xkumrẽx ne. Amã me abêkam, amã me kute Jejukôt abeno kamy jabêkam ne ba ikĩnhkumrẽx ne kam itýxkumrẽx. Ga, akmere, nã gãm Metĩndjwýnh nhõ me

mexja prĩne meo djuw mex ne meo kĩnh ne. Ba kuman kam ikĩnhkumrẽx ne.

Ônemu nêje kum kabên.

8 Amã me abêkam ne ba mýjja'ã ama. Ba ikrabê Ônemu'ã ama. Me kute ibê ijê rã'ãkam ne Ônemu iwýr bõx ba kam o ikra. Nã bãm kum Jeju jarẽ nhy m tu amim markumrẽx ba kam o ikra.

Ibê Kritu nhõ àpênhkam ren amã ibên týx ne. Ne ren amã,

—Kwãrĩk wãnh arek ikuri dja, ane. Nhy m ren arým tu mrãmri dja.

Nhy m bep kati, imã ajabêkam ne ba tu 'ã ama. Ba ibê Paur, ibêngêttekam amã ikaprĩ jabej, nhy m me kute Kritu Jeju'ã idjujarênh ibakam ibê ijê ga amã ikaprĩ jabej ne ba tu 'ã ama.

11 Nãm amrêbê akam punu ne kam ajbir amã mexkumrẽx, ne badjwý imã mexkumrẽx ne.

12 Ba arým ije akubyn awýr anormã. Imã abêkumrẽx tãm ne ba ije amã anormã. Godja ba akubyn amã anon kam o ama: ne. **13** Nã bãm te ije o aminhõ prãme nhy m arek ikuri ãm ne kute akãxã ijo djuw mexmã. Ije Jeju kukràdjã ny'ã idjujarênh ibakam ne me ibê ijê ba mebê ijê djakam dja nhy m Ônemu kute akãxã imã àpênhmã ba te ije o aminhõ prãme.

14 Nhy m bep kati, nã bãm inhõkre kadjwýnhbê amim, —Kati, ba dja ba ã anhýr kêt ne. Ga dja ga amã ikaprĩ jabej arým imã nê gê arek ikuri dja. Aje amimarkôt dja ga amã ikaprĩ jabej arým imã nê gê kam ikuri dja, ane.

15 Amrêbê ne mã abê tẽm ngrire ne kam arým akubyn awýr tẽmmã. Kon ne, birãm arým akubyn tu awýr bõxkumrẽx ne arek wãnh akuri ãm rã'ã: rã'ãmã arým wãm tẽmmã. **16** Djãm aje o me bajtem'õ pyrãk nhy m amã àpênh kajgo ar bamã ne akubyn awýr tẽmmã? Kati, arým ar aje Kritukôt abeno akamymã. Arým kubê akamy. Akamy, gu arým bamã kĩnhkumrẽxja tãm ne awýr tẽmmã. Mrãmri imã kĩnh raxi. Nhy m bep ga dja ga amã kĩnh raxo ijakre. Amã àpênhkam ne gar arým ajbir Bẽnjadjwýr Jejukôt abeno akamykam dja ga amã kĩnh raxo ijakre.

¹⁷ Be, kam dja akubyn awÿr bõx ga amiwÿr o wadjàn kum akabën mex jarë. Gu baro'ã badjàpênh ne abeno banhõbikwakam baje aben pyràk jabej dja ikàxã awÿr bõx ga o ipyràk ne kutã aprõt ne pa 'amÿn amiwÿr o wadjàn kam kum akabën mex jarë.

¹⁸ Djori ajo ajkë? Nàr kon, djori abê mÿjjao akî? Kute ajo bikënh jabej amrë imã 'ã pi'òk no'òk ba kam amã o pãnh. ¹⁹ È, gop ije inhikrao pi'òk no'òkja pumû, ba ibê Paur dja ba amã o pãnh. Kwãrîk wãnh, ga dja ga àkînhî pãnh kum arënh kêt.

Gora ijã mãn amijakren ikudjwa pãnh jarënh kêt, àkînhî pãnh kum arënh kêt, tu ate akrã. Ga ije amã Jeju jarënh ne ije amã pãnh jarënh kêtja pumû. Nã ba ren amã Jeju jarënh kêt ga ren amim mar kêt ne tu abi-knorkumrëx ne. Bep kati, nã bãm amã arë ga ama ba kam ije amã pãnh jarënh kêt. Gora aje ipyràk ne tu àkînhî pãnhja mar kêtumrëx. Ônemu kute ajo bikënh tùmja tu o pãnh mar kêt.

²⁰ Nã, akmere, gora ã anen kum akabën mex jarë gu banhõ Bënjadjwÿr kabënkõt tu kum akabën mex jarë. Kum akabën mex jarë o ikînh, akmere. Gu baje

Kritukõt abeno bakamykam gop ijo kînh, akmere.

²¹ Be, nã bãm inhõkre kadjwÿnhbê amim,

—Dja tu ikabën man kõt amijo ba. Dja ikabën man kam o djuw mexo ikabën jakre, ane. Nã bãm ã amim anen kam amã pi'òk no'òk ne.

²² È, ajte mÿjja 'òdjwÿ. Ba wãm awÿr itëm ne ibõx jabej on ikutêp imã kikre kre kapõ ne kikre kadjwÿnhbê inhikwã djãwã kapî. Godja Metîndjwÿnh wãm awÿr ijano ba kam awÿr tën bõx. Kadjy dja ga Metîndjwÿnhmã ijo a'uw nhym kam arÿm awÿr ijano. Me kute ikadjàr ba kam wãm awÿr itëmmã. Kam ne ba amijã Metîndjwÿnh kamnhîxbê nõ.

²³ Epapraj ne kute ajo amak ne kute ajarënh rã'ã. Adjwÿnhdjwÿ ne me kubê ijê. Nãm Kritu Jeju'ã ujarënh ar ba nhym kam me kubê ijê nhym iro'ã mebê ijê djakam dja. ²⁴ Makumë Arxakumë Temanhmë Rukamë ar adjwÿnhdjwÿ kute ajo amak ne kute ajarënh rã'ã. Ar ja ne ar ikõt àpênh ar ba.

²⁵ Gê Bënjadjwÿr Jeju Kritu ukaprîkõt prîne ajo djuw mex. Tãm ne ja.

Mekbê idjaer

Me'ô ne Jeju'ã pi'ôk no'ôk ne kam mekbê idjaer kute amikajmä'ã Jeju markumrêx jamã ano, ar kute mrãmri Jeju'ã ngràkumrêxmã. Mekbê idjaer kwÿ ne ar amikajmä'ã Jeju man kam arÿm kute ari mÿjjakôt akêxmã. Nãm ar abenmä,

—Gwaj akubyn Môjdjê kukràdjà tÿmjakôt amijo baba.

Ne ajte,

—Gwaj akubyn Metĩndjwÿnhmä mry bôn kamrô kapĩ. Birãm Jeju kamrô me bajaxweo bingrànħ mãnhkutã kêt, gwaj akubyn mry kamrôdjwÿ me bajaxwe pãnh ajte Metĩndjwÿnhmä kungã ane. Kam ne me'ô arkum pi'ôk no'ôk ne arkum,

—Kati, Jeju pydji kute me bajaxweo bingrànħ djwÿnh. Kwãrĩk wãnh atemã ibej mÿjja 'ô jabej kêt. Jeju kamrô pydji ne me bajaxwe mãnhkutã. Kwãrĩk wãnh Jeju kamrô nhibej mry kamrô nhôr kêt, ane. Nãm ã anen kam arkum Jeju mex jarê. Jejubê ne Metĩndjwÿnh kra. Jeju ne mÿjja kunĩ kurãm mexkumrêx. Ne kadjy mrãnh djwÿnh kurãm raxi. Ne Môjdjê kurãm raxi. Ne me kute me kadjy Metĩndjwÿnh mar djwÿnhja kurãm raxi. Jeju kamrô ne mry kamrô kurãm mexkumrêx ne kam kute o me axweo bingrànħ kadjy mexkumrêx. Nhym Jeju kukràdjà nyja ne Môjdjê kukràdjà tÿm jakãjbê bôx ne kurãm mexkumrêx. Kam gêdja me mrãmri Jeju'ã ngràkumrêx ne mã 'amÿn kanga kêtumrêx ne mã kôt ajkamên ô pykakam bôx, kãjkwakam ô pykakam bôx.

Metĩndjwÿnh kra kute raxo kadjy mrãnh djwÿnh jakrenh.

Kor 1.15

1 Amrêbê ne Metĩndjwÿnh me bakukãmãremã kabên. Me kute kabên jarênħ djwÿnhkôt ne memã kabên, ne apÿnh mÿjja djãri kôt memã amijo amirĩto tẽ. Nãm memã kabên tẽm tãmtã ĩ amũ kamingrãnymã kabên ba. ² Nhym bep ajbir ne Krakôtbit me bamã kabên ne. Ajbir ne akati kute o ino rerkambit Krakôt me bamã kabên ne me bamã amijo amirĩt ne.

Bir be, arÿm kute Kramã mÿjja kunĩ kangaja pumũ. Nhym kam Kra arÿm pykamẽ kãjkwamẽ mÿjja kunĩ 'y. Metĩndjwÿnh djô'ã ne mÿjja kunĩ 'y. ³ Nãm Metĩndjwÿnh jadjênho adjênħ ne. Kubê Metĩndjwÿnh tãm. Ar kute aben pyrãk. Nãm 'itÿxkumrêx ne kam ta amikabênkôt mÿjja pumũnh 'ãno dja. Kute mÿjja kunĩ nhipêxja pumũnh 'ãno dja. Djãm kabên ngri got. Nãm ta amikabên pymao mÿjja kunĩ pytàn 'ãno djan ar o ba.

Bir be, tãwã ne me babê me bajaxweo pôx ne me baji mex ne kam arÿm mã tẽ, mã kãjkwamã tẽn kam nhÿ, Metĩndjwÿnh djubôk'ãnh nhÿ. Metĩndjwÿnh kubê kumkati djubôk'ãnh nhÿ. Djãm me kãtãm ne me me bẽnjadjwÿr rũnh djubôk'ãnh krĩ? Kati, ãm me bẽnjadjwÿr rũnhbit. Me bẽnjadjwÿr rũnh ne me me ubôk'ãnh krĩ.

⁴ Nã, kra ne ra:xi. Raxo kute kadjy mrãnh djwÿnh jakrenh mexi. Ne umaodjwÿ kute kadjy mrãnh djwÿnh jakrenh. Bãm ne 'ã bẽnjadjwÿr mẽ nhym uma: ne.

⁵ Nhÿnh ne Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh 'omã kum,

“Mrãmri abê ikrakumrêx. Jakam ne ba arÿm ajo ikrakumrêx ga amipãnh ijo Abãmumrêx”, ane got.

Kati, kramãbit ne ã kabên ane. Nàr kon, nhÿnh ne Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh 'ô'ã memã kum, “Dja ba o ikra nhym ijo Bãm”, ane got.

Kati, Kra'ãbit ne ã kabên ane. ⁶ Ne kam ajte, kute pykamã kra janorkam memã kum,

“Gora gê ikadjy mrãnh djwÿnh kunĩ ikramã rax jarê”, ane.

Be, kubê Metĩndjwÿnh krakam arÿm kum mÿjja kunĩ re nhym rax ne.

⁷ Nhym bep kadjy mrãnh djwÿnh'ãbit ne,

“Nã bãm amikadjy mrãnh djwÿnh nhipêx nhym kute kôkmẽ kuwy pyrãk.

Akrãmã imã mrãnh ne ikadjy àpênħmä”, ane.

⁸ Nhym bep Kramãbit ne kum,

“Be, Metĩndjwÿnh, mrãmri dja ga meo aba rã'ã rã'ã ne.

Nã gãm katàt meo aban amã mÿjja mexbit kĩnh ne katàt amijo aba ne amã mÿjja punu kurê.

Kam ne ba ibê anhô Metĩndjwÿnh ne amijo apytàn arax kadjy adja. Ga kam akĩnhkumrêx ne. Nã gãm araxmẽ akĩnhho anhôbikwa kunĩ jakrenh mex ne”, ane. Nãm ã Kramã ane ne kam ajte kum,

¹⁰ “Ga, Bẽnjadjwÿr, ga ne ga krax kurũm pyka nhipêx ne anhkrao kãjkwã nhipêx.

¹¹ Dja ĩ apêx. Nhym bep kati, gajbit dja ga arã'ã: rã'ã rã'ã.

Nhym bep kati, dja ĩ kute kubêkã pyrãk ne tÿm ne.

Mrãmri ne me kute kubêkã, mÿjja tÿm, inôkã tÿm nhym me kute krãn o mrãnh ne 'ê'ã rênħja pyrãk. Dja ga ĩ ã kãjkwamẽ pyka tÿm krãn o atẽm ne mênho ane. Ne kam arÿm pãnh ny nhô.

Nhym bep ga dja ga tÿmrãm arã'ã rã'ã ne. Ga adjwÿnh tãmõ dja ga amũ arã'ã: rã'ã ne. Dja ga atemã kêtumrêx”, ane.

Bir be, nãm ã Kramã ane.

¹³ Nhÿnh got kadjy mrãnh djwÿnh 'õmã kum, "Amrê idjubõk'ãnh nhÿ, abênjadjwÿr raxkam idjubõk'ãnh nhÿ.

Ikutêp nhÿ ba 'ÿr amrê awÿr akurê djwÿnhõ mõ ga kwÿ o apardjan kwÿ nhimex", ane.

Djãm kute kadjy mrãnh djwÿnhmã ã anhÿr got? Arkati, Kramãbit ne ã kabên ane. ¹⁴ Nhym bep kadjy mrãnh djwÿnh ne Metÿndjwÿnh nhõ àpênh kajgo. Djãm mebêngõkre got † amirÿt ne? Kati, me kute noo omÿnh kêt nhym Metÿndjwÿnh me bakadjy ano. Me ba ba, Metÿndjwÿnh kute me bapytàr ne kute ar me bajo bamã, me bawÿr ne anoro dja, kute me bapumÿnh ne kute me bajãno ãmmã ne me bawÿr ano.

Me kute Metÿndjwÿnh kabên mar 'ãno ãmmã.

2 Bir be, kam, Metÿndjwÿnh kute me bamã krabê kumkati janorkam dja gwaj tu amijamakkrekam nhõrkumrêx. Me kute gwaj bamã katàt arênh gwaj baje marja tãm dja gwaj tu amijamakkrekam nhõrkumrêx ne 'amÿnh tÿx, gwaj baje o babiknor karõ. Dja gwaj ate ar bakrãn baban kam ï o babiknor mex ne, o babiknor mexo tẽ.

² Amrêbê ne kadjy mrãnh djwÿnh memã Môjdjê kukràdjã jarê, me kute kôt amijo bamã. Nhym me'õ kôt kute amijo ba kêt nãr kon kubê binhirênh katã nhym kam arÿm kum o pãnh ne. Katàt kum o pãnh ne. ³ Bir be, dja gwaj badjwÿ ate bakrãn ar baba djãm kute gwaj bamã o pãnh kêtãmã? E kum kati, gêdja gwaj bamãdjwÿ o pãnh ne. Amrêbê ne Metÿndjwÿnh memã kukràdjãbit jarê. Nhym me ate krãn ar ba nhym arÿm memã o pãnh ne. Nhym bep ajbir, ajbir ne me bamã kra ngã, krabê me bapytàr djwÿnh me bamã kungã. Djãm ate gwaj bakrãjamã kute o pãnh kêtãmã? E kum kati ne. Dja gwaj bamãdjwÿ o pãnh ne. Bênjadjwÿr ta ne kumrêx memã amijarê, kute me utãrmã amijarê. Nhym kam kute ar meo baja, me kôt baja ne me kuman kam ô'ã gwaj bamã kôt arê, kabêno kabên ne gwaj bamã arê.

⁴ Nhym Metÿndjwÿnhdjwÿ kôt mÿjja kwÿo amirÿt, me kute kôt kum kator kadjy ne umaõ apõx ne o mÿjja 'ÿro ba, apÿnh mÿjja pumÿnh kêt 'ÿro ba, me kôt baja ne me uma proo mÿjja 'ÿro ba. Nãm me me akrymê me kanêo mex, me tyk kwÿo tÿn, bõm me nêje me karõ rê, ã ar meo anhÿro ba. Nhym kam Metÿndjwÿnh ajte kôt memã ta Karõ jano, apÿnh àpênh djãri ne kadjy tu ukabikôt memã kungrã. Nãm ã Metÿndjwÿnh kute meo bao ane, me kute Jejumã kator kadjy.

Jeju amijo kubêngõkren kute me bapyrãk.

⁵ Djãm kadjy mrãnh djwÿnh Metÿndjwÿnh kute amim umjÿr got? Kute ar pykao ba kadjy, kute amim umjÿr got? Ije ar amã pyka ny jarênhja tãm, djãm kute ar o bamã? Kati, Jejubit ne kute ar pykao ba kadjy Metÿnd-

jwÿnh amim kudja. Kute mÿjja kunÿo ba kadjy ne amim kudja. ⁶ 'Ã ne me'õ Metÿndjwÿnh kabênkam,

"Ë, Metÿndjwÿnh, djãm me ibêngõkre imex got ga aje me imar rã'ãmã? Mÿkam ne ga me ikakritjao djuw mex ne?

⁷ Nã gãm o kàtãm, akadjy mrãnh djwÿnh kôpdjã o kàtãm. O kàtãm 'iry kêt ga ajte umamê raxo utã

⁸ nhym ajte mrãmri bēnjadjwÿr rax ne mÿjja kunÿo ba", ane.

Nãm ã Metÿndjwÿnh kabênkam ane. Ga kute mÿjja kunÿo baja pumÿ. Nhÿnh ne mÿjja'õ kubê 'ã kàtãm ne? Kati. Djãm me babêngõkre'ã ne kabênja? E kum kati, Jeju'ã ne ã ane. Mebêngõkre kute mÿjja kunÿo ba kêtja pumÿ.

⁹ Nhym bep Jeju'ã ne ã ane. Mrãmri ne kadjy mrãnh djwÿnh kurãm kàtãm 'ikrãn mex ne, nhym Metÿndjwÿnh ajte 'ã raxmê umamê kumê. Nãm me bapãnh ty nhym kam pãnh Metÿndjwÿnh 'ã kute raxmê umamê mēho ane. Metÿndjwÿnh me bakam ukapri kôt ne amim kra'ã karõ nhym kam me bapãnh ty, me bakunÿ pãnh ty. Djã nãm tyk kadjy tokry kêt ne ty? Kati, nãm tyk kadjy tokry: ne. Nhym kam pãnh Bãmja 'ã umamê ra:xmê kumê.

¹⁰ Djãm Metÿndjwÿnh kute kra tokry'ã amim karõja punu got? Kati, mrãmri katàt. Metÿndjwÿnh kute mÿjja kunÿ 'ÿr ne kute ar o baja tãm ne krabê Jeju'ã amim karõ, kute tokry maro tēm ne inomã mēnh ne kam mrãmri kubê me bapytàr djwÿnhkumrêxmã. Tokrykôt-bit ne me bapytã. O ne Metÿndjwÿnh me bakrãptÿ pytãn me bajo kra, kute õ kãjkwa mextiremã me bajo tēm gu me kramê baro'ã arkam babamã. Jeju ne me bamã wan me bamã pryõ mõn kãjkwamã wadjã. Dja gu me ï kôt pry'ã mõn wadjã.

¹¹ Bir be, ta Bãm ne kubê me Babãm pydji. Ta, kute me bajo mex ar o bajamê gu me bamê ne gu meo Babãm pydji. Kam ne me bajo kamy. Me bakam pijãm kêt ne tu me bajo kamy. ¹² Nãm Bãmãm kum, "Dja ba ikamyremê ikanikwÿnhremã ajo amirÿt. Me kute aben pydji nhipõkri dja ba memã amex jarê", ane.

¹³ Ne kam ajte,

"Metÿndjwÿnh kanàrrãm dja ba ar amijo iba", ane.

Ne kam ajte,

"Ota ba dja. Metÿndjwÿnh kute imã ikra nhõrjamê ro'ã ne bar dja", ane.

Nãm ã Jeju gwaj bajo õbikwao ane. ¹⁴ Bir be, Metÿndjwÿnh krabê ne gu me babaja. Ga me banhÿja pumÿ. Me barerek, me bakatyk, me bakanê, me batokryja pumÿ. Kam ne Jeju amijo kubêngõkren †† kute me bapyrãkã. Ne kam amitykkôt Xatanajo ajkê. Xatanaj kute memã tyk jarênh nhym me kabênkôt tykja tãm ne pryne o ajkê. Kadjy ne amijo kubêngõkren ty.

¹⁵ Ta amitykkôt Xatanajo ajkên kubê me bakaba. Nã gu me bamã batyk puma: ne. Me batÿnri bamã batyk

† Apÿnh me õ pyka djãri kunÿkôt ne me kunÿ bêngõkre. Kubêkã jakamê me kakrãtykmê me babêngõkremê ne me kunÿ: bêngõkre.

†† Kritu ne amijo kubêngõkre kute mrãmri ne apÿnh me õ pyka djãri kunÿkôt me kunÿ: bêngõkreja pyrãk. Kubê kã jakamê me kakrãtykmê me babêngõkremê ne me kunÿ: bêngõkre. Me kamrômê me kukràdjã kunÿ kubêngõkreo aben pyrãk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarênh ama.

pyma: ne. Nhyam kam Jeju ne me bakadjy tyn kam o me bamã me batyk pymajao ajngra, gu me arým bamã uma kêt ne.

¹⁶ Djã nãm amijo kadjy mrãnh djwýnh ne ruw ne me utã? Kati, nãm amijo kubêngôkren ruw. Nãm amijo Abraão tãmdjwý 'õn ruwn me utã.

¹⁷ Kam ne me bajo kamykumrêx ne kam kamymê kute aben pyrãk. Nãm me banhõ ĩ, ne kam me bakôt tokry, me bakôt mýjja maro ba, me bakôt muw, me bakôt Kính. Bir be, nãm prĩne kute kamy bêngôkre pyrãk, kute me bapyrãk ne kam arým kubê Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax djukaprĩkumrêx ne Metĩndjwýnhmã àpẽnhkumrêx ar ban kute kanga kêt. Nãm me bakadjy Metĩndjwýnhmã amijarê, me bajaxwe pãnh tyk jarê, nhyam arým me bajaxweo ajngra ne bajaxweo akno.

¹⁸ Djãm me banhõ Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr kute gwaj bamar kêt, kute gwaj batokry mar kêt? Kati, kute gwaj bamar. Xatanaj kute gwaj bajo baja mar. Djãm kute adjwýnhdjwýmã mýjja jarẽnh kêt, axwe'ã àpnẽnh kêt. Pykabê ar baridjwý ne kum axwe'ã apnê nhyam adjwýnhdjwý tokry: ne. Kute tokrydjwý mar. Kute mýjja kunĩ mar. Kam dja gwaj bakam ukapĩ: ne gwaj bawýr prõt ne kubê gwaj bapytã. Xatanaj kute gwaj bamã axwe'ã àpnẽnhkam dja gwaj bawýr prõt ne kubê gwaj bapytã.

Jeju kute raxo Môjdjê jakrenh.

3 Nã, akmere ar, àpnhĩre ar, ar abê Metĩndjwýnh nhõ me mextireja, Metĩndjwýnh kute kãkwa kadjy gwaj baro'ã amijo gwaj bapytãr, on ar Jejukôt ajamak bẽn. Ê, dja ba ar amã Jeju rax jarê. Arým ne Metĩndjwýnh me bawýr Krabê Jeju jano, me bakadjy ano nhyam bõx. Ne kam mrãmri ne kubê me banhõ Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax. Tãm ne gwaj tu amim kamnhĩxkumrêx ne kam memã arẽnh ar o baba.

² Nhyam kam Jeju bõx ne kum àpẽnhkumrêx ar ba. Metĩndjwýnh kute anorjamã àpẽnh ar ba ne kanga kêtumrêx. Kute Môjdjê pyrãk. Môjdjêdjwý ne prĩne kute anor djwýnhjamã àpẽnh ar ba ne Metĩndjwýnh nhõ me jao ban meo djuw mexkumrêx ne kute me kanga kêtumrêx.

³ Nhyam bep Jeju ne Môjdjê kurãm rax ne. Kam dja me mã abenmã Jeju pymamê rax jarẽnh ar o ba. Ga me kute amim kikreja pumũ. Kikre nhipêx djwýnh ne raxo, tỳxo kikre jakre. Nãm ã Jeju kute kikre nhipêx ar o ba prãbê Môjdjê nhipêxo ane ne kam raxo Môjdjê jakrenh mex ne. ⁴ Nhýnh ne kikre 'õ ta kute aminhipêx got? Kati, kikre 'yr djwýnh ta ne ikrao kikre 'y. Bir be, nãm ã Metĩndjwýnh mýjja kunĩ 'yro ane. Nã, mýjja kunĩ nhipêx djwýnhbê ne Metĩndjwýnh. Ta ne Môjdjêdjwý nhipêx ne.

⁵ Mrãmri ne Môjdjê prĩne Metĩndjwýnh nhõ me ja kunĩo ban meo djuw mexkumrêx ne kute me kanga kêt ne memã Metĩndjwýnh kute amũ tũmrãm amikukrãdjão amirĩtja kajmã'ã memã arẽnh ba. Kubê Metĩndjwýnh nhõ àpẽnh. Õ àpẽnh kajgo.

⁶ Nhyam bep Kritu kubê Metĩndjwýnh kra. Kubê Metĩndjwýnh kra ne ta õ me jao ban prĩne meo djuw mexo ban kute me kanga kêtumrêx. Ê, gwaj ba ne gwaj babê ta õ me ja. Nhyam Metĩndjwýnh arým gwaj bamã mýjja mex dji. Gwaj batĩn prãm kêt ne baje amim kamnhĩxkumrêx mýjja mexja kam amak ne kam bakĩnh rã'ã jabejmã. Dja gwaj o anhyro bamõr ne inomã mẽnh jabej babê ta õ me ja.

Me amakkre kêt ne ar ba nêje memã kabẽn.

Kó k 10.1; Djuda 5

⁷ Kam ne Metĩndjwýnh Karõ memã kum, "On me akati jakam on aje Metĩndjwýnh kabẽn mar jabej gê on wãm ajamakke kêt on wãm nõ.

Amrêbê ne me akukãmãre amakkre kêtumrêx ne kapõt kukritkam jãm Metĩndjwýnh akẽx ne 'ã kabẽn ne. Me kute ngryk jabejmã ne me,

'Kati, Metĩndjwýnh dja me bajo bikẽnh kêt. Dja gu me te kam amikrà ar o baba nhyam me bajo bikẽnh kêt. Kute me bajo krakam dja tu ate krã', ã ar anhyr ba.

Nãm me ã me kute Metĩndjwýnh ngryk jabejmã ã ane."

Nãm ã Metĩndjwýnh ane ne kam ajte memã kum,

⁹ "Nã, wãnh ne me akukãmãre kute amim ikakinmã, kute ingryk jabejmã ar ikam amikrà:o ba. Nã bãm te me nokam memã mýjja kwýo amirĩt ar o iba nhyam me ãm ate kute we ingryk jabejmã ar we ã anhyr ba. Me kute we ingryk jabejmã 'ã amexbê 40.

¹⁰ Kam ne ba me jakam ingry:ky ne memã kum,

'Mrãmri ne me ja ajte ikam amikràn ibê binhirẽnh mõ. Ne ikabẽn mar prãm kêtumrêx', ane.

¹¹ Kam ne ba ingry:ky ne mrãmri ikabẽn pydjın arê.

Nã bãm memã kum,

'Aj, me ja dja me inhõ pyka'yr bõx kêtumrêx ne ikõt me tyk djã kêt djãkam tyk djã kêt kêtumrêx', ane."

Nãm ã Metĩndjwýnh kabẽn ane.

¹² Ê, akmere ar, àpnhĩre ar, kam ne ba ar amã, gora ar amijãno dja. Ar akadjwýnhbê ajaxwe 'õ, apunu 'õ ar akam kator ga kam arým ar aje amim Jeju kamnhĩx kêt ne aje Metĩndjwýnh tĩnja kanga karõ dja gar mrãmri amijãno dja. ¹³ Kwãrĩk wãnh gar amikam ajamak kêt kati kêt. Dja gar akati kunĩkõt abenmã akabẽn ne o abenmã tỳx jadjã. On akati jakam, Metĩndjwýnh kute ar amã,

—On jakam, anhyr ja ma. Metĩndjwýnh kute me amakkre kêtõ tỳm kêtĩ. Gêdja mýjja punu 'êxri kute mex pyrãk ne arým ar anoo akno. Kute ar anoo biknor gar ajamakke kêt karõ dja gar on abenmã tỳx jadjã.

¹⁴ Gwaj bakunĩ baro'ã babê Kritu nhõ me ja dja gwaj 'ã bangrà tỳx. Amrêbê gwaj baje amim kamnhĩx nyrekam batỳxja dja gwaj o batẽm rã'ã o tẽn o tẽn o tẽn inomã kumẽ. Gwaj gop mrãmri ã o anhyr jabej kam arým babê Metĩndjwýnh nhõ me jakumrêx.

¹⁵ Bir be, on dja gar ã amijo ane. Ga Metĩndjwýnh Kabẽn kute,

"On me akati jakam on aje Metĩndjwýnh kabẽn mar jabej gê on wãm ajamakke kêt on wãm nõ.

Amrêbê ne me akukâmâre amakkre kêtukumrêx ne kapôt kukritkam jâm Metîndjwýnh akêx ne 'ã kabên ne", anhÿrja pumû.

¹⁶ Nhÿnh me ja ne me Metîndjwýnh kabên mar kajgon kam jâm o akêx ne? Je kum Môjdjê kute pykabê Edjitu kurûm meo kator ne kute meo baja kunî, me tãm.

¹⁷ Nhÿm nhÿnh me ja ne Metîndjwýnh mekam ngryk ne? Mekam ngryko têm rã'ã'ã amex krãptîbê 40? Je kum, me tãm, me kute Metîndjwýnhkam amikràò ba ne kam wãnh kapôt kukritkam apÿnh rôròk ban wãnh tyko ikwã, me tãm.

¹⁸ Nhÿm nhÿnh me ja'ã ne Metîndjwýnh memã kabên pydjìn arê ne memã kum,

"Aj, me ja dja me inhõ pyka'ÿr bõx kêtukumrêx ne ikõt me tyk djà kêt djàkam tyk djà kêt kêtukumrêx", ane. E kum me tãm, me kute Metîndjwýnh kabên mar kêt ne ar baja, me'ã ne ane. ¹⁹ Bir be, ga me kute amim Metîndjwýnh mar prãm kêtka 'ÿr bõx kêtja pumû.

Metîndjwýnh memã me tyk djà kêt djà jarê.

4 Ê, gwaj amijãno dja. Gwaj bajõ 'ÿr babõx kêt karõ dja gwaj amijãno dja. Metîndjwýnh kute õ pyka'ÿr memã kràn kute memã tyk djà kêt djà jarênhja tãm ne gwaj bamã nõr rã'ãã. Kam dja gwaj amijãno dja, gwaj bajõ 'ÿr babõx kêt karõ. ² Ê, 'ã ujarênhja, 'ã ujarênh mexkumrêxja ne arÿm gwaj bawÿrdjwÿ bõx, gwaj arÿm me kudjwa kuma. Me bakukâmâre kumrêx 'ÿr bõx nhÿm me kuma. Nãm me mar kajgokumrêx ne. Djã nãm me kuman amikajmã'ã tu kamnhÿxkumrêx? Kati, nãm me ãm mar kajgon ate krã. ³ Nhÿm bep gwaj ba ne gwaj baje tu amim markumrêx ne baje amijã kamnhÿxkumrêxja, gwaj ba dja gwaj 'ÿr babõxkumrêx ne kam kam batyk djà kêt ne. Nhÿm bep me amakkre kêt'ã ne Metîndjwýnh memã kum,

"Nã bãm ingy:k ne mrãmri ikabên pydjìn arên memã kum,

'Aj, me kute ikabên mar kêtja dja me inhõ pyka'ÿr bõx kêtukumrêx ne ikõt me tyk djà kêt djàkam tyk djà kêt kêtukumrêx', ane."

Djãm kam me tyk djà kêt djà kêt got me 'ÿr bõx kêt mã. Je kum amrêbê ne Metîndjwýnh pyka nhÿpêxo tên in-omã kumên kam me kukãm tyk djà kêtmo krax ne te memã tyk djà kêt djà jarên te mekam ama. ⁴ Be, Metîndjwýnh kabênkam ne pi'òk rãrãr'ã memã,

"Nãm pi'òk tyk to ino rerkam àpênhõ ino ren kam pi'òk rãrãrkam tyk djà kêtõ nõ", ane.

⁵ Ne kam ajte me tyk djà kêt djà jarê, ne,

"Aj, me ja dja me inhõ pyka'ÿr bõx kêtukumrêx ne ikõt me tyk djà kêt djàkam tyk djà kêt kêtukumrêx", ane.

⁶ Me bakukâmâre kumrêx kute 'ã ujarênh mar kajgo-ja me tãm ne me 'ÿr bõx kêtukumrêx, me kute amim Metîndjwýnh mar kêtka. Tãm, me tyk djà kêt djà, ne arek me ja kadjy nõr rã'ã, atemã me ja kadjy nõr rã'ã.

⁷ Kam ne Metîndjwýnh ajte akati 'õ jarê ne memã,

"Akati jakam on ajamakkre kêt wã on wãm nõ ga me ikabên man kam ikõt atyk djà kêt djà'ÿr bõx."

Nãm amû tûmrãm Dawimã kabên nhÿm õ'ã memã arê, ajbir ije me amã arênhja tãm, ne memã,

"On me akati jakam on aje Metîndjwýnh kabên mar jabej gê on wãm me ajamakkre kêt on wãm nõ", ane.

⁸ Bir be, nãm ren Djodjuwe ren me tyk djà kêt djà'ÿr meo bõx nhÿm ren Metîndjwýnh ren ajte tûmrãm akati 'õ jarênh kêtukumrêx, me tyk djà kêt djà kadjy akati 'õ jarênh kêtukumrêx.

⁹ Nhÿm bep kati, 'ÿr kute meo bõx kêtka memã nõr rã'ã. Metîndjwýnh nhõ me ja kadjy, kadjy ne nõr rã'ãã, gwaj bamã nõr rã'ãã. Kute pi'òk rãrãrkam Metîndjwýnh kòkam kòto nõr ja pyrãk. Dja gwaj ã kudjwao ane.

¹⁰ Kòt dja gwaj badjãpênh jakàn kam Metîndjwýnh kudjwa bakòkam kòto banhikwã. ¹¹ Ajrã, gora gwaj batÿx ne kudjwa 'ÿr bõx ne kudjwa bakòkam kòto nõ.

Gwaj bajõ baje me bakukâmâre'ã amijakren baja-makkre kêt ne arík ar baban 'ÿr babõx kêt karõ ne ba ar amã,

—Gora gwaj batÿx ne kudjwa 'ÿr bõx, ane.

¹² Djãm Metîndjwýnh kabên kajgo got. Kabên kute mÿjja tìn ne àdjõnh pyrãk. Dji tìn kêt. Dji kute mÿjja kyxkêt. Ga mrãmri me kute kàx aktã irêkòt prïne wa ngrãnh nhÿm kute mÿjja kyx tÿxja pumû.

Nãm ã Metîndjwýnh kabên kute kàx pyrãk ne wa mexo kàx jakrenh mexo ane. Mrãmri me kute kàx djwa mexo mrymã ukabêr ne kute o mry toprik ne kute amû katàt o 'i jakàn nhÿm kre kamrêk ne ikwã nhÿm 'i kanhÿnja amirít mex ne ikwãja pyrãk.

Nãm ã Metîndjwýnh kàx'ã amikabên jakreo ane ne kabêno ã gwaj bajo ane. Nãm ta kabêno gwaj bakad-jwýnhbê prõt ne gwaj badjumar djã'ã kurên gwaj bakamûnhõ ane. Ne kam gwaj banhõkre kadjwýnhbê baje amim mÿjja'ã karõja, baje mÿjja mar ar o babajao amirít ne mÿjja kabi. Gwaj Metîndjwýnh kabên mar ar o baba nhÿm Metîndjwýnh gwaj badjumar djàkam gwaj bamã kabên ne,

—Mexkumrêx, ikabênkòt ne ga amijo aba, ane.

Nàr kon,

—Ê, nã gãm aje ikabênkòt amijo aba kêt, ane.

Nãm ã Metîndjwýnh Kabên kute kàx pyrãk ne gwaj bakad-jwýnhbê: prõtõ ane. ¹³ Bir be, nhÿnh ne mÿjja 'õ Metîndjwýnhbê apdjju? Arkati, kute mÿjja nhÿpêx kunî ne amirítukumrêx ne nõ. Irãri kum nõ. Noo kute mÿjja kunî pytàr. Kumã dja gu me amijarê, kubê mÿjja 'õ bi-knor kêtukumrêx.

Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwÿr rax'ã ujarênh.

¹⁴ Ije ar amã arênh ja ma. Ije õbê ar amã Jeju rax'ã id-jujarênhja dja ba akubyn ar amã arê. Gora gwaj baje amim Jeju mar ne 'ã ar memã badjujarênh babaja gora gwaj 'ã bangrà tÿx. Ga gwaj banhõ Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwÿr ra:xja pumû. Nãm kãjkwamã wadjàn amû kajõnhkòt katon kam ýtã Metîndjwýnh'ÿr bõx. Kubê ne Jeju. Kubê ne Metîndjwýnh kra.

¹⁵ Gwaj banhõ Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjad-jwÿr rax djukapríkumrêx. Djãm kute gwaj barerek mar kêt got? Kati, nãm te Xatanaj axwe'ã kum apnê nhÿm ãm tu ate krã. Gwaj apÿnh bajaxwe djãri kute 'ã gwaj

bamã àpnênh, 'ã ne kum apnê nhyam ãm tu ate krãn axwe kêtumrêx ne.

¹⁶ Bir be, gora gwaj amikam bapijãm kêt ne tu Metĩndjwýnhmã amijarê. Ōdjãnhkumrêx gwaj kam tu kum amijarê. Dja gwaj bakam ukapríkumrêx. Gêdja mýjja kute ar gwaj bajo baja, gwaj bajaxwe, gwaj barerek, gwaj bakaprí, gwaj batĩn prãm kute ar gwaj bajo baja, kam dja gwaj tu bapijãm kêt ne Metĩndjwýnhmã amijã ajarê nhyam kam ta ukapríkôt príne gwaj bajo djuw mexkumrêx ne.

5 Ê, Metĩndjwýnh kute amim me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax, bẽnjadjwýr bẽngôkre 'õ † djarmãja pumũ. Kute amim 'õ djar kadjy ne amijo me bajõ, me babẽngôkre 'õ pytãn amim kudja, nhyam kam ta, me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh ta ne me õ'ã Metĩndjwýnh ma. Nhyam me kãtãmja amijaxwe pãnh me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnhjamã mryo mrãn kungã nhyam me axwe pãnh Metĩndjwýnhmã kubõ, me õ'ã kubõ. Nhyam kam Metĩndjwýnh me ja jaxweo ajngrãn tu o akno. Nãm ã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh memã Metĩndjwýnh maro ane.

² Djã nãm me no kêtja, me kute Metĩndjwýnhbê ikõ màtjamã àkrêmã got? Kati, adjwýnhdjwý axwe prãm kam mekam ukapríñ memã àkrê kêt ne tu memã kabẽn rerek jarê. ³ Ne ta me kudjwa axwe prãm kam adjwýnhdjwý ta amijaxwe pãnh kum mry bõ. Djã nãm me ajbit axwe pãnh kum mry bõ? Kati, ta, adjwýnhdjwý amijaxwe pãnh kum mry bõ.

⁴ Djã nãm me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ta amijã bẽnjadjwýr rê got, ta o amiptãn amijã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rê got? Kati, Metĩndjwýnhbit ne amijo utãn amim 'ã bẽnjadjwýr rê ne amim umjuw. Ga Metĩndjwýnh ajbit kute Arão'ã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr mẽnhja pumũ. Metĩndjwýnhbit ne me'ã bẽnjadjwýr rê.

⁵ Bir be, nãm ã Kritudjwý o ane. Ta kute amijo rax ne kute o amiptãn ne amijã me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax mẽnh kêtumrêx. Nhyam bep kati, Metĩndjwýnh ta ne amim kudjan kum,

"Mrãmri abê ikrakumrêx. Jakam ne ba arým ajo ikrakumrêx ga amipãnh ijo Abãmkumrêx", ane. Nãm ã Metĩndjwýnh nhõ pi'õk no'õkkam ã kum ane.

⁶ Ne kam ajte kum,

"Abê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh rã'ã rã'ã rã'ã ne. Merkixatek ne akajmã'ã Metĩndjwýnh mar djwýnh.

Ga kam Merkixatek nhijuk'ã gadjwý abê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh", ane.

⁷ Mrãmri ne Jeju me kurãm me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh mexkumrêx. Kute amijo kubẽngôkren †† pykakam ar bari Metĩndjwýnhmã kabẽn ne amijo a'uw. Kàj bê kum kabẽn ne amra. Metĩndjwýnh pydji kute

† Apýnh me õ pyka djãri kunĩkôt ne me kunĩ bẽngôkre. †† Kritu ne amijo kubẽngôkre kute mrãmri ne apýnh me õ pyka djãri kunĩkôt me kunĩ: bẽngôkreja pyrãk. Kubê kã jakamê me kakrãtykmê me babẽngôkremê ne me kunĩ: bẽngôkre. Me kamrômê me kukrãdjã kunĩ kubẽngôkreo aben pyrãk. Jakam dja ga Karõ 17.26 jarẽn ama.

tykbê utãr kadjy nãrãm kum kabẽnkam muw. Nhyam Metĩndjwýnh arým kabẽn ma, Jeju jaxwe kêt ne kute Metĩndjwýnh kabẽn mar ne kôt ar amijo bakam Metĩndjwýnh arým kabẽn ma.

⁸ Be, djã nãm kubê Metĩndjwýnh Krakam kute tokrymê kaprí mar kêt got? Kati, nãm te kubê Metĩndjwýnh kra, te axwe kêt ne mã tokry man kaprí ma. Nãm tokry katikôt Bãm kabẽn man kôt ar amijo ba. Te tokryn mã Bãm kabẽn mar 'ãno dja. Kam ne kute kabẽnkôt ar amijo baja mar mexkumrêx. ⁹ Ne kam arým mrãmri tokryo ino re. Tokryo ino ren kam arým kubê me utãr djwýnhkumrêx ne. Me kute Jeju kabẽn mar ne kute kôt ar amijo ba, me ja ne me utãn kam kute ar meo ba rã'ã rã'ã rã'ã.

¹⁰ Be, kute me utãrkumrêx ne kute meo ba rã'ã rã'ã nhyam kam kôt Metĩndjwýnh kum,

"Abê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax. Merkixatek nhijuk'ã gadjwý abê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax", ane. Nãm ã Metĩndjwýnh kute amim arkam ã kum ane.

Me abatãnh kute me príre pyrãk.

Kõ k 3.1; Ep 4.14

¹¹ Nã bãm bit ar ije ar amã Merkixatek jarẽnhmãn kam ajte akubyn ar amã arẽnh kêt. Nã bãm ren ar ar amã kunĩ jarê ga ren ar mar kêtumrêx ne, ar ajamakkre kêt kam, ar ajamak'ã tomkam. Dja gar on amijamak'ã tom tan gop mýjja ma. ¹² Nã gãm ar amrêbê memã Metĩndjwýnh kabẽn'ã adjujarẽnhmãn ajte mar kêt ne.

Nhyam bep kati, me'õ gêdja akubyn ar amã Metĩndjwýnh kukrãdjã kraxkôt arê. Nã gãm ar aje me bixadjwýr ny pyrãk. Me bixadjwýr ny ne me kute kã kaõrbit mar ne kute me õkumrêx kur kêt. Gar gadjwý aje mýjja mar kêt rã'ãkam aje me bixadjwýr ny pyrãk. ¹³ Ar aje mýjja mar kêt kam aje me príre pyrãk. Ar aje kã kaõr rã'ã. Nhyam bê ne ga gop ar ajabatãnhkam aje gop mýjja mar. Ar aje Metĩndjwýnh kabẽn katãtja o amiprãk kêt rã'ã.

¹⁴ Bep ate ne me abatãnh. Me abatãnh ne me kute me õkumrêx kur. Nã gãm ar ren Metĩndjwýnh kabẽn maro tẽn ren o amiprãk ne ren arek maro tẽn o tẽn o tẽn ren marja amũ o abikamẽnho tẽn kam ren aje me abatãnh pyrãk ne kam ren príne ren mýjja kabi, príne mýjja punumê mýjja mexmê príne ren kabin mýjja man kam ren aje me abatãnh pyrãk.

6 Gwaj Kritukôt babikamẽnhmo kraxkam arým Kritu kukrãdjã kwý ma. Nãm me Kritu kukrãdjã kraxbit gwaj bamã arê gwaj kuma. Mýj kukrãdjã krax ne gwaj arým kuma?

Me batyk kadjy bamã bajaxwe kĩnhja wãnh kum banhírer ne kam baje amikajmãtã Metĩndjwýnh mar ja. Nhyam ajte me kute ngômã me bajangjẽnh'ã ujarẽnhjadjwý. Ne kam ajte me kute Metĩndjwýnhmã me bapymjýr gu me kum badjãpẽnh kadjy me kute me bajã ikra jadjwýr ja. Ne kam ajte me batyk ne akubyn batĩn ne bakator nhyam Metĩndjwýnh kute me bamã bajaxwe pãnh jarẽnhmã ne kute me jamã me tĩn rã'ã

rã'ãmã arênh ne ate me jamã me biknor rã'ã rã'ã jarênh ja. Ja ne mar tûm, kukràdjã krax.

Djãm ajbit ne gwaj baje marmã? Kati, kwỳ rax ne gwaj baje mar kêt rã'ã. Gwaj on ajte amũ ijukri on mỳja 'odjwỳ man gop amũ maro babikamênhõ mõ. Nã gãm ar te o anen te aje kãjmã mar kamênhmãn kam mã akubyn ama, akubyn kraxbit maro mõ.

Nhym bep kati, dja gwaj on amũ ijukri on mỳjja 'odjwỳ ma. Gwaj baje mỳjja marmã ne Metĩndjwỳnh amim gwaj bajã karõ, gwaj on kuma, kute gwaj bamã no mex jadjãr jabej dja gwaj on ã o ane.

Me kute Metĩndjwỳnhbê amijo akêx karõ memã kabên.

Idja 10.26

⁴ Nhym bep ate ne me kute Jeju kangaja. Tô mã dja me me on akubyn Metĩndjwỳnh'ỳr meo akêxmã? Kati, gêdja me te meo ane. Arỳm ne Metĩndjwỳnh me ja no bõnh pydji nhym me arỳm amim kuma. Jeju kute me utãrmã kãjkwa kurũm bõxja ne me arỳm amim kuma. Nhym Metĩndjwỳnh ta memã Karõja ngrã nhym meo ba. ⁵ Nhym me kam arỳm mrãmri Metĩndjwỳnh Kabên mexkumrêxmã kato. Ne arỳm amim mỳjja puma kwỳ pumũ. Jeju akati 'õkam akubyn bõx ne kute meo ba kajmã'ã mỳjja pumaja kwỳ pumũ. Omũnh kajgon kam ate amibê kanga, amibê kurê ar o ba.

⁶ Be, me ja, me kute bit amim Jeju marmãn ajte jãm kute kubê amijo akêx ne kangaja, djãm me kute akubyn Metĩndjwỳnh'ỳr meo akêxmã? Arkati, gêdja me te meo ane, dja me te akubyn 'ỳr kute meo akêxmã te meo ane. Mỳkam? Bir, me kute Jeju kangaja ne me o ajkê. Nãm kute mrãmri ne me kute Metĩndjwỳnh krao bikênh ne kute akubyn pĩte'y'ã nhõrkam o bikênhja pyrãk. Nhym kam me kãtãm Jeju japrõo kumex.

⁷ Ê, gop ar pyka mexja pumũ. Na ne pyka jakam bixadjwỳr krãptĩ ne kam amũ pyka ja mã prõt ne. Nhym me kam kam mỳjja kren prĩne 'ã karên o djuw mex nhym kam ingrõt ne abatãnh. Õ wỳnh kute krên ne tỳxmã ne ingrõt ne õn kumex. Pyka mex ne ja. Pyka mex ja ne Metĩndjwỳnh arỳm kum kĩnh ne õkre kadjwỳnhbê amim,

—Pyka ja ne mexkumrêx. Ba kum kĩnh jadjã ne kum djwỳ jarê gê mã arek kam djwỳ nhingrõt ne õn kumex, ane.

⁸ Nhym bep ate ne pyka punu. Nãm te na axidjuw nhym me te karê nhym mã mrỳnhĩmê mjêxêtte nhĩbit apõx ne kumex. Pyka kajgo mexi. Me te kam mỳjja nhingrõt jabej, djwỳ nhingrõt jabej ne kam õkre kadjwỳnhbê amim,

—Axuk wãnh nõre. Ba tu kanga gê wãnh nõre. Mỳj kadji dja ba prĩne karên 'ãno dja? Gê me'õ tu kum adjã gê prĩne xêt. Kê, ane.

Dja ã Metĩndjwỳnh me kute akubyn kubê akêxjamã anen kuwo imõkam me kurê.

⁹ E kum ar ga, akmere ar, àpnhĩre ar, ar imã ar akĩnhja, djãm ar amã ne bar ikabên ja jarênhõ iba? Kati, arỳm ne bar ar amexkõt ar ama. Ar ga ne gar tu amim

Jeju markumrêx nhym arỳm ar apytã. Ga kam ar aje pyka mexja pyrãk.

¹⁰ Djãm Metĩndjwỳnh punu got. Djãm kute ar amar kêt got. Kati, dja katãt ar adjãpênh man o biknor kêt ne. Nã gãm ar amã Metĩndjwỳnh kĩnhkumrêx ne kam õ'ã õ me mex jadjwỳo djuw mex ar o aba. Ne arek ar o aba rã'ã ne. Kam dja Metĩndjwỳnhdjwỳ ar amar rã'ã ne.

¹¹ Bir be, gora ar 'ãno dja. Nã bãm ar inhõkre kadjwỳnhbê,

—Gora gê ar ĩ pỳnhkõt kum Jejuwã kĩnh ne kam kĩnh rã'ã rã'ãn kõt ar amijo ban inomã kumê, ane.

Nã, dja gar ã anen inomã amên kam arỳm 'ỳr bõx. Ar aje amim kam amakja ne aje amim kamnhĩxja arỳm 'ỳr bõx.

¹² Nã, gora ar amã adjukanga kêt ne 'ãno djan inomã amên kam 'ỳr bõx. Kwãrĩk wãnh ar amã adjukanga kêt. Ê, me kute amim Jeju mar ne kute akrãnãmã arek amiwỳr kam amakja, me tãmbit dja me 'ỳr bõx. Mỳjja mex, Metĩndjwỳnh kute 'ã memã katãt kabên pydjĩn arênhja'ỳr dja me bõx. Bir be, gora on ar ja'ã amijakren me kudjwa mỳjja ja kunĩ 'ỳr bõx.

Metĩndjwỳnh kute Abraãomã tãmdjwỳ jarênh mãmdji.

¹³ Ar me bakukãmãrebê Abraãoja pumũ. Amrêbê Metĩndjwỳnh Abraãomã kabên pydjĩn arê. Nãm kum, “Ê, mrãmri dja ba ajo kĩnh ne amã atãmdjwỳ krãptĩ ngã nhym aptãn kumex.

Ba ibê Metĩndjwỳnh ne ba amã ikabên. Mrãmri ne ikabênja”, ane.

Be, Metĩndjwỳnh kute Abraãomã kabên pydjĩn arênh ne ja. Nãm Abraão akrãnãmã arek amiwỳr kam aman kam 'ỳr bõx. Metĩndjwỳnh kute kum kabên pydjĩn arênhja'ỳr bõx ne arỳm kran arỳm tãmdjwỳ.

Me babêngõkre baje memã bakabên pỳnh ne arênh kadji ne atemã me'õ'ỳr mrã. Me'õ kute raxo me bajakrenh ne kute me bakabên marmã 'ỳr tẽn kum arê, kute adjwỳnhdjwỳ me bakabên mar ne kute ar o bamã. Gu me kum bajêx karõ, kum bajêx nhym kute o ngrykmã ajte atemã me'õ'ỳr mrãn kum me bakabên ja jarê.

Nhym bep Metĩndjwỳnh kute Abraãomã kabên pydjĩn arênhkam nhỳnh ne atemã me'õ Metĩndjwỳnh kurãm rax got kute adjwỳnhdjwỳ kabên marmã? Kati, Metĩndjwỳnhbê kumkati pydjii. Kam ne ta tu aminhidji jarên Abraãomã kabên pydjĩn arên kum,

“Ê, mrãmri dja ba ajo kĩnh ne amã atãmdjwỳ krãptĩ ngã nhym aptãn kumex. Ba ibê Metĩndjwỳnh ne ba amã ikabên. Mrãmri ne ikabênja”, ane.

¹⁷ Nãm kabên pydjĩn arên kam ta aminhidji jarê. Nãm arỳm 'ã amim karõn kõt kabên pydjĩn arê. Nãm akubyn atemã kabên 'õ jarênh kêtumrêx. Nãm ta arỳm amim pry pydji jarê. Ne kam me kute prĩne amim mar tỳxmã, Metĩndjwỳnh kute memã kabên pydji jarênh nhym me kute amim mar tỳxjamã ne kabên pydjĩn arên kam ta memã aminhidji jarê.

¹⁸ Bir be, kumrêx ne kabên pydjĩn arên kam adjwỳnhdjwỳ ta aminhidji jarên memã,

—Ba ibê Metĩndjwỳnh dja ba ajo kĩnh, ane.

Dja akubyn atemã kabên 'õ jarênh kêtumrêx ne. Dja 'êxnhî kêtumrêx. Djãm Metîndjwýnh kabênkam 'êxnhî kute akubyn memã kabên 'õ jarênhmã got. Arkati. Kam dja gar ja man kam ajte atýxkumrêx, ajte akínhkumrêx. Atýx ne tu amim kamnhîxkumrêx ne mã kam ama. Metîndjwýnh arým gwaj bakukãm gwaj bamã mýjja mex jarê gwaj mã kam ama. Kute gwaj bapytãrmã ne gwaj arým 'ýr baprõt nhyr arým gwaj bapytãn gwaj bamã mýjja mex jarê, kàjkwa jarê.

¹⁹ Gora gwaj kam batýx ne tu amim kamnhîxkumrêx ne mã kam ama. Mrãmri dja gwaj 'ýr bõx. Kam ne gwaj bakadjwýnhbê badjumar mex ne baku'ê týx ne. Mrãmri ne me kute ngõmã kên rênh nhyr kã arek arij týx nhyr ngõ kute o ba kêt ja pyrãk. Dja gwaj ã bakadjwýnhbê badjumar mex ne batýxo ane. Gwaj baje amim Metîndjwýnh kabên kamnhîx ar o babakam dja gwaj ã bakadjwýnhbê badjumar mex ne batýxo ane.

Metîndjwýnh nhõ kikreti ja ma. Kadjwýnhbê Metîndjwýnh nhõ mýjja nêje kubêkãti wajêt. Nhyr me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr raxbit 'ýr ngjênh.

²⁰ Nhyr bep Jeju ne ta kàjkwakam ùrkwãti djwýnhjamã wadjã. Me bakukãm ne 'ýr wabin kum wadjã. Kute me banhirãr ne me bajo djuw mex ne me bakadjy Metîndjwýnhmã kabênmã. Dji kubê Metîndjwýnh mar djwýnh djwýnhkêt. Kubê Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr rax dja rã'ã rã'ã ne. Merkixatek ne kajmã'ã Metîndjwýnh mar djwýnh nhyr kam Jeju ijuk'ã kubê Metîndjwýnh mar djwýnh ne me bakadjy Metîndjwýnhmã kabên ne.

Jeju kute raxo Merkixatek jakrenh.

7 Be, mýj me'õbê ne Merkixatekja? Nãm krîbê Xarêkam me ja nhõ bënjadjwýr ne adjwýnhdjwý kubê Metîndjwýnh pymao kubê kumkati mar djwýnh. Idji kutewa ne katãt me mrãnh nhõ bënjadjwýr, Merkixatek. Idji jatãri jadjwý ne me umar mex nhõ bënjadjwýr. Krî nhidjibê ne Xarê. Me umar mex ne ar bakam ne me tu 'ã kum idji. Me õ bënjadjwýrjamã, Merkixatekmã ne me me umar mex nhõ bënjadjwýr ane.

Ije nhyr mã ne bãmmê nã ar kute? Kati, e kum bep me kute bãmmê nã noo ar omũnh kêtumrêx ne me kute ar arênh kêtê. Kon ne. Ingêtmê kwatynhmê me kute omũnh kêt mexi. Me kute rwýkkõt mar kêt, nã 'õ kurũm rwýkkõt mar kêt ne ajte kute tyk djã kõt mar kêtumrêx. Nãm tu nhîãnh tẽ. Kute Metîndjwýnh Kra pyrãk ne me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rã'ã rã'ã ne.

Be, ta ne Abraão kutã tẽn kajpan kum kabên jarênho kínhkumrêx ne. Abraão arým mýj bënjadjwýrja ar'ýr prõt ne ar kubîn kam akubyn tẽn nhyr Merkixatek kutã tẽn kajpan o kính ne.

Nhyr kam kum mýjja kwýo ajkij. Kute mýjja kwýo mõrjao ajkij nhyr mã o mõ. Abraão õ mýjja kunî kryre ne kurên aben kadjy kum kungã. Merkixatekmã apýnh aben kadjy o pôxo tẽn kum kungã nhyr abenã rênhkam arým rax nhyr kam mã o mõ.

⁴ Bir be, me Merkixatek raxja pumũ. Te Abraão bënjadjwýr rax ne kute nêkrêx pytãrja tu kute kum kwýo o bikjêrja pumũ. Djãm Merkixatek ngri got.

⁵ Atũmã ne mekbê Rewi me õ mýjja jamýnho ba. Mõjdjê ne kukràdjãkõt mekbê idjaermã kum, —Gora me amũ anhõ mýjja wã kwýo ajkjen amũ mekbê Rewibê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhmã angã, amũ amikutã memã kwýo ngã gẽ me ta õ nêkrêxkõt amim amý, ane. Nhyr me kam ã anen õ mýjja kwýo ajkijn kam amũ amikutã mekbê Rewimã õro tẽ, me ta õ krõkam me jamã kungã nhyr me amim amý. Amẽ kubê Abraão tãmdjwý nhyr mekbê Rewi kute amim amýnhja tãm ne kubê õ nêkrêx.

⁶ Nhyr bep atemã ne Merkixatek. Mekbê Rewi 'õ kêtê. Nãm te kubê mekbê Rewi kêt ne kam tu Abraãobê nêkrêx kwýo ajkijn kum kính jadjã. Metîndjwýnh arým Abraãomã kabên pydjín arên kum mýjja mex jarê nhyr Merkixatek arým kuman kam kõt Abraãoo kính ne. ⁷ Be, mrãmri ne me'õ kute meo kínhja ne raxo tãmja jakre. Me rũnh ne me meo kính.

Kam ne ba ar amã,

—Me Merkixatek raxja pumũ.

⁸ Mekbê Rewibê Metîndjwýnh mar djwýnh ne me õ nêkrêxo ba. O ban kêt nhyr me pãnh kamingrãny amũ ijuk'ã ajte Metîndjwýnhmã apênh ba nhyr me ajte memã õro ba. Nhyr bep Merkixatek pydji ne tĩn rã'ã rã'ã ne kubê õ mýjjao mõ. Ga me Metîndjwýnh nhõ pi'õk no'õkkam Merkixatek'ã kute tĩn rã'ã: rã'ã, anhýrja pumũ. Be, Merkixatek raxja pumũ.

⁹ Nhyr kam Merkixatek Abraão kutã tẽn kajpa nhyr kum õ mýjja kwýo ajkij nhyr mã o mõ. Nhyr kam Rewidjwý kute kum õr pyrãk. Rewibê ne Abraão tãmdjwý. Rewi ne ingêt kukãmãrebê Abraão ngrekam nõr rã'ã, kraxje kadjy kute Rewi bãm djir kêt, ngrekam nõr rã'ãkam ne Abraão Merkixatekmã õ mýjja kwýo ajkij. Nhyr kam Rewidjwý kute kum õr pyrãk. Nhyr kam amũ atũmã Rewi wajêt ne ruw ne kam amũ abatãnh nhyr kam tãmdjwý amim mýjja jamýnho ba, õ nêkrêxkõt me õ mýjja jamýnho ba. Nhyr bep Merkixatek mekbê Rewi kajmã'ã nêkrêxo mõ, Abraão nhõ mýjjao mõ.

¹¹ Arão kõpdji'ã mekbê Rewibê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnhja ne memã Mõjdjê kukràdjã jarênho tẽ. Arão ne kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh kutewa nhyr kam tãmdjwý mekbê Rewija amũ aben nhijuk'ã kubê Metîndjwýnh mar djwýnh ne Arão kõpdji'ã memã Mõjdjê kukràdjã jarên me kadjy Metîndjwýnh ma. Nhyr me te: kõt kute amijo ba mexmã. Nhyr kam atemã me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh 'õ ne kato. Atemã. Arãokõt kêtê. Merkixatekkõt ne kato. Nãm ren me mekbê Rewikõt mex nhyr ren atemã ny 'õ kator kêtumrêx ne. Nãm me te: amimex ne te: axwe kêt nhyr kam kadjy nyja kato.

¹² Bir be, atemã ne me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh ny 'õ kato nhyr kukràdjãdjwý ne kõt atemã.

¹³ Gwaj banhõ Bënjadjwýr'ã ne idjujarênhja. ã mũm me ja kurũm ne kato. ãm atemã. Djãm me ja 'õ kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh got? Ne kute

Metîndjwýnh nhõ ngõnho ki'ã kum mry bõr got. Arkati.

¹⁴ Mekbê Djuda kurûm ne kato. Me ja, mekbê Djuda ne me Metîndjwýnhmã àpênh kêtumrêx. Nhym me kunĩ arým kõt omũ. Djã nãm Môjdjê me jamã kum, —Me ga dja ga me abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh, ane got? Kati, mekbê Rewimãbit ne arê.

¹⁵ Be, arým kute amirĩt tẽmja pumũ. Atemã me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh 'õ ne kato. Mekbê Rewi kurûm kator kêtê. Ne kam kute Merkixatek pyrãk.

¹⁶ Mýjkõt ne kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh? Djã nãm mebêngõkre ta Môjdjê kukràdjãkõt kute amũ aben nhijuk'ã abenmã ro tẽn kam Jeju'ýr bõx ne kum kure nhym kam arým kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh? Djãm mekbê Rewi 'õ? Kati. Bir, mýjkõt? Mýjja týxkumrêx kõt. Ta tu tĩn rã'ã:n kute tĩn o ino rer kêtumrêx. Kam ne Metîndjwýnh 'ã me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr mẽ. ¹⁷ Metîndjwýnh nhõ pi'õk no'õkkam kute,

“Abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rã'ã rã'ã rã'ã ne. Merkixatek ne akajmã'ã Metîndjwýnh mar djwýnh.

Ga kam Merkixatek nhijuk'ã gadjwý abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh”, anhýrja pumũ.

¹⁸ Be, Môjdjê kukràdjã tũmkõt mekbê Rewi kute aben nhijuk'ã abenmã Metîndjwýnh mar djwýnh rerja ne arým tũm ne wãnh nõ. Arým kajgo mexi. Kute me utãr kêt. Kam ne Metîndjwýnh wãnh kudji nhym nõ.

¹⁹ Môjdjê kukràdjã kute mýjjao mex kêt. Nãm me te: kute kõt amijo ba ne te: kõt kute amijo mexmã. Nhym bep ajbir ne Metîndjwýnh me bawýr mýjja mex jano, Jeju jano. Tãm ne gwaj kamnhĩxbê ar baban kõt Metîndjwýnh'ýr bõx. Nhym prĩne raxo, mexo Môjdjê kukràdjã tũm jakre. Kõtbit ne gwaj Metîndjwýnh'ýr bõx.

²⁰ Be, gwaj banhõ Metîndjwýnh mar djwýnh ny, mex-tireja pumũ. Kumã ne Metîndjwýnh kabẽn pydjĩn arê. Bep me ja, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh tũmja ne Metîndjwýnh amim me umjýr kajgon kute memã kabẽn pýnh jarẽnh kêt. Nhym bep ate ne Jeju. Metîndjwýnh kute amim arkam kum kabẽn pydjĩn arẽn kum, “Ba ibê Bẽnjadjwýr ne ba arým amã ikabẽn pydjĩn arê. Dja ba atemã ikabẽn 'õ jarẽnh kêt.

Ga dja ga abê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rã'ã: rã'ã ne”, ane.

²² Be, Jeju kukràdjã nyja mexo kute tũm jakrenh mexi. Nhym Metîndjwýnh kute kukràdjã nykõt me bamã mýjja mex jarẽnhja dja mrãmri me bawýr bõx. Jeju ta dja Metîndjwýnh kabẽnkõt mýjja mex nêje omũnh 'ãno djan me bamã kungã.

²³ Nã, Jeju mexo kute me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh tũm jakrenhja pumũ.

Ê, mýjja 'õdjwý. Me ja ne me krãptĩ. Nãm me aben nhijuk'ã tyk tẽ. Te kute àpênh 'ãno ãm rã'ãmãn mã aben nhijuk'ã kubêngõtte ne tyk tẽ.

²⁴ Nhym bep Jeju pydji ne mã: tĩn rã'ã rã'ãn kam mã kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh rã'ã rã'ãn atemã amidjõ'ã me'õmã rer kêtumrêx. ²⁵ Ajbit ne tĩn rã'ã rã'ãkam arek Metîndjwýnhmã me banêje kabẽn ne

me bajo à'wýr ar ba 'ãno dja. Nãm me bapytãn ar me bajo ba. Nhýnh me baja? Bir me baje tu amim Jeju kamnhĩxkõt baje Metîndjwýnh'ýr amijo akẽxja, me batãm ne ar me bapytãn me bajo ba. Gẽdjãm ar me bajo ba rã'ã ne. Gẽdja me bapytãn rã'ã: ne, rã'ã rã'ã.

²⁶ Bir be, me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax ã kute anhýr ne gwaj bamãnhkutã. Nãm mexo uma. Kute axwe 'õ mar kêtumrêx. Punu 'õ kam nõr kêtumrêx. Nãm mũm mexo amiptã nhym ate me axwe wãnh ar ba nhym Metîndjwýnh o rax ne kãjkwamã amiwýr o wabin kãjkwa nhiby ýr nhym kam ar ro'ã ar ba.

²⁷ Nã, atemã. Kute me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr tũmja pyrãk kêt. Djãm kute Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr tũm kudjwa myt kunĩkõt ta amijaxwe pãnh Metîndjwýnhmã mry par ne bõr ne õr got. Me tãm ne me kumrêx amijaxwe pãnh kum mry pan kubõn kungãn kam atãri me kunĩ jaxwe pãnh kum mry pan kubõn kungã. Djã nãm ã Jeju me kudjwa ane got? Arkati, nãm ta Metîndjwýnhmã me axwe pãnh tyk pydji. Nãm me axwe pãnh Metîndjwýnhmã amikanga pydji nhym tũmrãm dja ajte memã tyk kêt ne.

²⁸ Môjdjê kukràdjãkõt ne me axwe prãm nhym me amim me umjuw. Nhym bep tũmrãm, Môjdjê kukràdjã arým tũmkam ne Metîndjwýnh amim krao katon amim kudja. Nhym kam prĩne Metîndjwýnh kabẽnkõt amijo ba. Axwe prãm kêtumrêx. Dja amũ tũmrãm axwe 'õ kêtumrêx rã'ã rã'ã, tãm ne amim kudjan kam kum kabẽn pydjĩn arê. Ne kam adjwýnhdjwý aminhidji jarẽn kum,

—Ba ne ba amijo apytãn amim adja. Ga abê imar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax, ane. Be, nãm ã anen kam amim Kra dja.

Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ny ne Jeju.

8 Bir be, ije ar amã arẽnh ja ma. Arým gwaj banhõ Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax ã kute anhýrja pumũ. Nãm kãjkwakam Metîndjwýnhbê kumkati krĩ djãtikam ubõk'ãnh ikõ'ã nhý, kubê bẽnjadjwýr raxkam ubõk'ãnh nhý. ² Kubê Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr ne kam Metîndjwýnh nhũrk-wãti kadjwýnhbê kumoka'ẽkam àpênh ar ba. Úrkwãti djwýnhkam àpênh ar ba. Djãm me ikrao ne me kum kikre got? Kati, Bẽnjadjwýr djwýnh ta ne amim kikre nhym kãjkwakam dja. Úrkwã djwýnh ne ja. Nhym kadjwýnhbê kumoka'ẽkam Metîndjwýnh nhõ mýjja nêje kubekãti wajêt. 'Ýr ne arým wadjãn kam kam àpênh ar ba.

³ Me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bẽnjadjwýr rax kunĩ ne Metîndjwýnhmã mry bõn kum kungãn kõt kum kĩnh djã ngã. Kadjy ne amim me umjuw. Nhym gwaj banhõ Metîndjwýnh mar djwýnhdjwý mýj ne kum kungã? Kati, ãm ta ne kum amingã.

⁴ Nãm ren jakam, pyka jakam ar ban ren kubê me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh kêtumrêx ne. Ga me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh kumex ne kute Môjdjê

kukràdjàkòt Metíndjwýnhmã kính djà nhõr rá'aja pumũ. Kam ne ren jakam ar ban ren arým kubê me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh kêt.

⁵ Pyka jakam Metíndjwýnh nhõ kíkreja ne kàjkwakam úrkwãti djwýnhja'ã amijakre nhym me kam kam àpênh ar ba. Ô'ã ne pykabê õ kíkreja. Nãm Môjdjê kute kíkrenehipêxmã nhym kam Metíndjwýnh prýne kòt kum 'ã karõ, kute kum 'ã karõ nhym kute kòt kum ipêxmã. Kute kàjkwakam úrkwãti ja'ã akren kute kòt kum ipêxmã ne kum 'ã karõn kum,

"Gora prýne inhúrkwãti djwýnh'ã akren imã ipêx, ane. Krãnhre'ã ije amã akrejakòt dja ga ipêx", ane.

Be, mýjja kàjbê mex ne ja. Kàjkwakam úrkwã djwýnh ne mexkumrêx, nhym bep ja, pykabê ja ne ô'ã. Ô'ã ne kam kàjbê mex.

Nhym bep úrkwã djwýnh ne mrãmri wýnh, mextire.

⁶ Nhym àpênhdjwý mextire. Metíndjwýnh ne kum àpênh ny jarê nhym àpênhja prýne mexo kute me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh tím djàpênh tím jakrenh. Nhym kukràdjà nydjwý prýne mexo kute tím jakrenh. O ne Jeju Metíndjwýnh'ýr mebêngòkreo bõx. Nhym Metíndjwýnh me bamã kabên pydjin arên kam me bamã mýjja mex jarê. Mýjja mexja ne mexo tímja jakrenh mex ne. Kòt kukràdjà nydjwý mexo tímja jakrenh mex ne.

⁷ Nãm ren Môjdjê kukràdjà ajmã kute kêt nhym ren ajte kukràdjà ny kator kêtumrêx ne. Nãm ren kutewaja mex nhym ren ijukri ny 'õ kator kêtumrêx ne.

⁸ Nhym bep kati, nãm kukràdjà tímja kute me utàr kêt nhym kam pãnh Metíndjwýnh kukràdjà ny kute me utàrja pãnh o kato. Nãm mekam kính kêt ne memã kum,

"Adjým, amũ akati 'òkam dja ba mekbê idjaer kunĩmã atemã ikabên ny 'õ jarênh mãmdji, atemã kukràdjà ny 'õ.

Nà, Djuda aben nhijuk'ã tàmdjwýjamã gêdja ba atemã kukràdjà ny 'õ jarê. Ba ibê Běnjadjwýr ne ba me amã ikabên ne.

⁹ Ate ne nyja. Ate ne tím, ije me akukãmãremã arênhja, tãm ne tím.

Amrêbê ne ba me akukãmãre pa 'ãbyn pykabê Edjitu kurũm meo ikaton kam ar meo iban memã ikukràdjà ja jarê.

Nhym be nãm me ikabên mar prãm kêt ne arík ar ba. Ba kam amipãnh tu me kanga.

Ibê Běnjadjwýr ne ba me amã ikabên ne.

¹⁰ Bep jakam dja ba mekbê idjaermã ikukràdjà ny jarê. Amũ akati 'òkam dja ba memã ny 'õ jarê.

Ba ibê Běnjadjwýr ne ba me amã ikabên ne.

Me òkre kadjwýnhbê dja ba ikukràdjà jao adjàn me ajamak krekre'adjwý pi'òk no'òk ne.

Ne kam meo inhõ me jakumrêx nhym me amipãnh Metíndjwýnh ipytàn kam amim ijo Metíndjwýnhkumrêx.

¹¹ Djãm me òbikwamê kute abenmã kum, nàr me kamy kute abenmã kum,

'On amim Běnjadjwýr djwýnh ma', anhýrmã.

Kati, me kunĩ dja arým amim ima. Me kàtømmê me rúnhmê me kunĩ dja me amim ima.

¹² Ba kam me kute ikam amikràjakam idjukaprí ne kam me ikam axweja tu o akno", ane.

Nãm ã Metíndjwýnh kukràdjà ny'ã ujarênh ane. ¹³ Kute kukràdjà ny jarênhkam arým òbê jao tím ne. Be, ga mýjja arým tím tēm ne arým biknor 'ýrja pumũ.

Kute pykakam Metíndjwýnh nhõ kíkreti jarênh.

⁹ Amrêbê ne Metíndjwýnh prýne kukràdjà tímja, kukràdjà kutewaja'ã memã karõ, kòt me kute ar amijo ba ne kum kabên ne kum àpênh kadjy. Nãm me pykabê kum kikren kam kam kum kabêno ku'ê.

² Nãm me kubêkãmê mrykãmê píponho kikren ajkwa krekre'ã kubêkà nhõ. Kikrebê kumkati ne ja. Kam ne ngònhpòktimê píponh ku'ê. Nhym djwý me kute Metíndjwýnhmã òr ne píponhkam adjwýrjadjwý ikwã. Apýnh mýjja ku'ê djari ne ja.

³ Kadjwýnhbê ne kumoka'ê. Nhym kam nêje kubêkà wajêt. ⁴ Kam ne kën karýro kikre kudjý djà bõr djãmê kën karýro píro rara krãkà djyjamê ku'ê. Nhym kën karýrreo píro rara krãkà djy kam ne ngònh dja. Kën karýro ngònhkam djwý nhidjibê "Mýj ne ja" nýt ne dja. Nhym kam kam Arão nhõ kò me aêrbê ingrõt ne òja nõ. Nhym kam kamdjwý Metíndjwýnh kute amikabên'ã kën no'òkja amê nõ.

⁵ Nhym kën karýro píro rara krãkà djyja'ã Metíndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh amê ar karõ kàjbê prékja aben kutã dja. Metíndjwýnhbê kumkatiti:, Metíndjwýnh pymati, Metíndjwýnh mexo tuknĩ kadjy mrãnh djwýnh karõ nhipêx ja dja. Píro rara 'ã ijê djà'ã dja. 'ã ijê djà ja ne me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr mry kamrõo kaprêprêk nhym Metíndjwýnh apýnh me axwe djari tu o akno. Aj, djãm on ije ar amã prýne ja jarênhmã got. Ba ar amã mýjja 'òdjwý jarê.

⁶ Be, nãm ã Metíndjwýnh nhõ kíkrekam apýnh mýjja ku'ê djari ku'ê ane. Nhym me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh kàtàm myt kunĩkòt kíkrebê kumkatikam wangij ne kam kam àpênh ar ba.

⁷ Nhym bep me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh nhõ bēnjadjwýr rax pydji ne kadjwýnhbê kumoka'êjamã wangij. Djãm myt kunĩkòt? Arkati, kum ngorekambit. 'Ýr ngjênh nhõ akati apòxkambit ne 'ýr ngjênh pýnh ne. Nhym ajte kum ngore nhym ajte 'ýr wadjà. Akati pýnhkambit. Djã nãm ýkam 'ýr wangij? Kati, mry kamrõo ne 'ýr o wangijn Metíndjwýnhmã kungã. Ta amijaxwemê me kàtàmja jaxwe pãnh ne kum kungã. Me kute mar kêt ne kute Metíndjwýnhkam amikrào ba pãnh ne me ô'ã o mrãn o wangijn kum kungã.

⁸ Jakòt ne Metíndjwýnh Karõ memã o amirít, me kute me kàtàm Metíndjwýnh'ýr ngjênh kêt kòt mar kadjy. Metíndjwýnh nhõ kíkrebê kumkati ãm rá'ã nhym me kute kukràdjà tímjao ba rá'ari ne me kàtàmja Metíndjwýnh'ýr ngjênh kêtumrêx, kumoka'êjamã ngjênh kêtumrêx. Me kàtàmja kraxje 'ýr ngjênh kêt.

⁹ Be, pykabê Metíndjwýnh nhõ kíkremê kòt kukràdjà tímja ne Kritu kukràdjà djwýnh'ã amijakre nhym me Kritu kajmã'ã ar o ba. Kukràdjà tímja ne me í

krākàbito mex. Nām me kukràdjà tūmkôt te Metīndjwýnhmā mry bôn kum kungān te kum kīnh djà ngān mā amikam kute axwe mar rā'ā. Me kute kum mry nhōr djwýnhja te kum mry bôn kum kungān kadjwýnhbê mex kêt rā'ā ne. ¹⁰ Kukràdjà tūmkôt ne me me ō kwý krēn djāmē mýjjao kōm djà'ā memā karōn mekbê uma. Ne kam ajte me kute apýnh amiku'ōnh djāri memā 'ā karō, me kute kôt amijo bamā. Apýnh kukràdjà ja ne me ī krākàbito mex. Metīndjwýnh kute mýjja kunīo ny kajmā'ā ne memā kukràdjà tūmjā'ā karō nhym me ar o ba.

Kritu kamrō'ā ujarēnh.

Xim k 2.5; Idja 8.6, 12.24

¹¹ Nhym arým Kritu bōx ne arým kukràdjà ny, kukràdjà mexo kato. Ne kute kukràdjà nyo kator kadjy kubē me kadjy Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax ne arým Metīndjwýnh nhūrkwā djwýnhmā wadjà. Metīndjwýnh nhūrkwāti prīne kute raxo, mexo pykabē ja jakrenh mexjamā wadjà. Mebēngōkre kute ipēx kêt. Me banhō pykabē mýjja, pī, bō, bānhōr jao kikre nhipēx kêt.

¹² Be, tām, Metīndjwýnh nhūrkwā djwýnhbê kumkati mā wadjān kam amū kadjwýnhbê kumoka'ē'yr àr pydji. Djā nām 'yr wangij ne akubyn apōx ne 'yr ngjēnh krāptī got? Kati, nām 'yr àr pydji. Djām mokaàk kamrō nār mryti jabatānh nyre kamrō ne o wadjà, kute Metīndjwýnhmā ōrmā? Arkati, nām ta amikamrōo wadjà. Ne o me bapytā. Me bapytār kumrēx. Gu me batīn rā'ā rā'ā ne baje o ino rer kêt kadjy.

¹³ Amrēbē kukràdjà tūmkôt ne me mry kamrōo me kamī, me akubyn mex kadjy. Nām me Metīndjwýnhkam amikrān kam punu. Nhym kam Metīndjwýnh mar djwýnh mryti djūmre kamrōmē mokaàk kamrōo me kamī. Ne mryti jabatānh nyre, kaānhre bīn kam adjān kam prā byn o me punu kaprēprēk. Nhym me kam akubyn mex.

¹⁴ Be, ga mry kamrō kute kàjbē meo mexja pumū. Bep Kritu kamrō ne mrāmri meo mexkumrēx. Metīndjwýnh Karō tīn o ino rer kêtja tām ne Krituo ban o tỳx nhym kam kôt Metīndjwýnhmā amingā. Djām punu ne me kubī? Kati, nām mexo mextire, ajmā kute kêt ne ta Metīndjwýnhmā amingān kam kamrō ajkapī. Ta kamrō ne prīne me bajo mex. Me batyk ne baje Metīndjwýnhmā bakre rax ne nījar baba kadjy ne gu me bamā bajaxwe kīnh ne o baba. Nhym kam ta kamrōo prīne me bakadjwýnhbê me bajo mex gu me kam arým bakadjwýnhbê bapijām kêt ne amikam bajaxwe'ō mar kêt ne Metīndjwýnhmā badjāpēnh ar baba, Metīndjwýnh tīnjamā apē.

¹⁵ Kadjy, Kritu kamrō prīne kute me bajo mex gu me Metīndjwýnhmā badjāpēnh kadjy ne Kritu kukràdjà nyo kato. Metīndjwýnh kute amiwýr me bajwýr ne kute me bamā kabēn pydjīn arēnh ne kute me bamā mýjja mex jarēnh gu me 'yr babōxmā. Nhym me banhō mýjja mexja dja rā'ā rā'ān o ino rer kêt kumrēx. Mrāmri dja Kritu ā memā o ane. Kadjy ne arým me axwe pānh ty. Me kute kukràdjà tūmjā ar o bari ne me

Metīndjwýnhkam axwe nhym kam arým Jeju amityko o pānh ne.

¹⁶ Bir be, nām tykkôtbit o pānh. Nhym kam ajte mýjja tykkôtbit ne mýjja amirīt. Ga me ōbikwa tyk kutā kute abenmā ō mýjja'ā karōja pumū. Ōbikwaja tyk kutā ōbikwamā ō mýjja'ā karō ne,

—Godja ba ty ga kam inhō mýjja jao mō.

Ne kam kum ō mýjja nhidji jarēn kum,

—Tām dja ga o tē, ane.

Gēdja kute kum 'ā karōja ty nhym kam ōbikwaja amū ajte kudjwa ō'ā ar o ba. Me tykkambit ne me ajmān aben nhō mýjja jamýn mā amū abendjō'ā o ba. Me tīn rā'ākam ne me kute aben nhō mýjja jamýnh kêt. Me tykkambit ne me kute me ō mýjja kajgo jamýnh. Bir be, me tykkôtbit ne mýjja amirīt. Nhym kukràdjà tūmjādjwý ajte tām ne.

¹⁸ Nām me kute kukràdjà tūm kutewaja o bao kurē'ukmā ne Mōjdjē mry kamrōo me kamī. Mýjja tyk ne kamrō bikapīnkôtbit ne mýjjao mex djā.

¹⁹ Nām Mōjdjē memā Metīndjwýnh kabēn kukràdjà kunī'ā ujarēnh kumrēx arē. Metīndjwýnh kute mekbē mýjja pymaja memā arēnh djan memā kunī jarēnh pan kam mry kamrō by, mryti jabatānh nyremē mokaàk kamrō run kam iby ngō run kam pi'ō nhikwýr ne kadjāt kamrēk jakritare jao krax 'āpren kam pi'ōja mry kamrōmā adjān kam o me kaprēprēk. Metīndjwýnh kabēn kukràdjà'ā pi'ōk no'ōkja kumrēx ne kamīn kam mebēngōkrejadjwý kamī. ²⁰ Me kamīn kam mekmā kum,

“Be, Metīndjwýnh kute me amā amikukràdjà jarēnh mām dji ga me aje kôt amijo aba kadjy kamrō ne ja. Gora me 'āno dja”, ane.

²¹ Ne kam ajte Metīndjwýnh nhō kikre kamī. Nām kapōtā kukràdjāja kumrēx kamīn kam kikre kadjwýnhbēja'yr o wadjān kam adjwýnhdjwý o kamī, kukràdjāja kunī kamī. ²² Bir be, Mōjdjē kukràdjākôt ne me mry kamrōobit mýjjao mexo ba. Kamrō kapīnkôtbit ne apýnh me axwe djāri Metīndjwýnh tu me axweo aknon mar kêt kumrēx ne.

²³ Bir be, pykabē Metīndjwýnh nhō kikremē ō kikrekam kukràdjāja ne kàjkwakam mýjja djwýnh'ā amijakre. Kam ne Mōjdjē mry kamrōobit ā mýjjao mexo ane. Nhym bep kàjkwakam mýjja djwýnh kadjy ne me mýjja mexbit kum kubīn kungā. Kàjkwakam mýjja djwýnhja kadjy ne me mýjja mexbit kum kubīn kungā. Mýjja mexo kute pykabē mýjja ja jakrenh. Mýj ne mex nhym me Metīndjwýnhmā kubīn kungā? Je kum Jeju. Jejubit ne mexkumrēx ne kam Metīndjwýnhmā amingā nhym me kubī.

²⁴ Djā nām me Metīndjwýnhmā kikre nhym kam Kritu kadjwýnhbê kumoka'ēja'yr wadjà? Kàjkwakam ō kikre djwýnhja'ā kute amijakre djām kumā ne wadjà? Kati, nām tu kàjkwamā wadjà. Kum wadjān arým Metīndjwýnh kabem djan kum me bajarēnh djan me banēje kukrào dja.

²⁵ Djā nām Metīndjwýnhmā aminhōr krāptī? Kute pykabē Metīndjwýnh mar djwýnh nhō bēnjadjwýr rax kikremā ngjēx krāptīja pyrāk? Kum ngore kunīkôt kute

mry kamrôbito mrânh ne Metîndjwýnh nhô kikke kadjwýnhbê kumoka'êmã o ngjêxja pyrâk? ²⁶ Arkati, nãm ren kum aminhôr krâptî ren arým tokry krâptî. Ren pyka nhipêx totokbê ren arým apýnh tokry krâptî. Bep kati, arým pyka kute o ino rerkam arým kator ne kute mekbê axweo apêxmã kute Metîndjwýnhmã aminhôr mãmджи.

²⁷ Ga Metîndjwýnh kute me kunĩã amim karôja pumũ. Me kunĩ dja me tyk pydji nhym ijukri dja Metîndjwýnh memã axwe pãnh jarê.

²⁸ Bir be, nãm ã Kritudjwý tyk pydjio ane. Kute Metîndjwýnhmã aminhôr nhym me kute bĩn mãmджи. Nãm amijã me krâptî jaxwe mên kam me pãnh Metîndjwýnhmã amingã nhym me kubĩ. Dja ajte me bawýr kato. Djãm kute axweo pãnhmã? Kati, kute ô me ja pytãr ne kute meo mormã. Pykabê me kute abej ajkam amakja pytãr ne ar meo bamã dja ajte kato.

Kritu pĩte'ykam tyk pydji.

10 Bir be, Mõjdjê kukràdjã ne mýjja mextireja kukãm bõx. Kubê wýnh kêt. Mýjja mextire bõx kêtri ne Metîndjwýnh Mõjdjê kukràdjãjao kato. Nãm mýjja mex djwýnh'ã amijakre kajgo. Kam kute meo mex kêt. Metîndjwýnh kute me axweo bingrãnh kadjy ne me kum mry pan kubôn kungã. O anhýro ba tãmtã: ĩ arek amũ namẽ amex kunĩkõt o anhýro tẽ. Nãm me te mry pan kamrô kapĩn te kute o amikam axweo apêx ne mexmã te o amijo ane. Me kute Metîndjwýnh'ýr bikamênh prãmja ne me te amijaxwe kêt mãm amijo ane. ² Nãm ren me kute Metîndjwýnhkõt amijo ba prãmja mry kamrôo ren amikam axweo apêx ne ren mrãmri amikam axwe'õ mar kêt kumrêx ne ren tu mry par krãta.

³ Nhym bep kati, nãm me te o amijaxweo ane. Mryti djũmre kamrômẽ mokaak kamrôo mrãmri me kute amijaxweo apêx kêt. Nãm me te o amijo anen mã axwe. Mry kamrô kute memã axweo apêx kêt. Nãm tu amex kunĩkõt memã axweo amirĩto tẽ.

⁵ Kam ne Kritu pykamã rwýk kutã Bãmmã kum, "Nã gãm arým amã mry kamrô kapĩnmẽ me kute amã djwý nhõrja kĩnh kêt.

Nhym me kute amijaxweo apêx kadjy nãrãm kute mry par ne rã'ã ngõnho kikam rênh ne kute kum angjênh ne kute amã õrja tãm ne ga arým abê kĩnh no kati.

Ne kam aje ijo inhĩmã ijã amim karõ.

⁷ Ba kam amã,

'Metîndjwýnh, ota ba dja. Aje amim ijã karõkõt ne ba jãnh dja. Amrêbê anhõ pi'õk no'õkkam aje ijarênhkõt ne ba jãnh dja', ane."

Nãm ã Kritu Bãmmã ane. ⁸ Nãm kum,

"Mry kamrô kapĩnmẽ me kute amã djwý nhõrjamẽ me kute amim axweo apêx kadjy nãrãm mry par ne kute ngõnho kikam rã'ã rênh ne kute kum angjênh ne kute amã õrja tãm ne ga amã kĩnh kêt ne abê kĩnh no kati", ane.

Djã nãm me kupa'ã ar o ba? Kati, mrãmri ne Mõjdjê memã kõt 'ã karõ nhym me kute kõt ar o ban kute

Metîndjwýnhmã mry par ne kute õro ba. Nhym Kritu Bãmmã kum,

"Ga abê kĩnh no kati", ane.

⁹ Nãm kum kabên ja kumrêx jarên kam atãri kum, "Metîndjwýnh, ota ba dja. Aje amim ijã karõkõt ne ba jãnh dja", ane.

Bir be, nãm me kute mry par ne kum õrja arým o apêx. Kute pãnh nyjao katormã ne arým tũmjao apêx.

¹⁰ Metîndjwýnh kute 'ã amim karõkõt ne Jeju Kritu tẽn ruwn ta Metîndjwýnhmã amidjwýnh ngã nhym me kubĩ. Nãm kute kum aminhõrkam me bĩn mãmджи. O ne prĩne me bajo mex, prĩne me bajo mexo mexkumrêx ne.

¹¹ Me ĩ pýnhkõt me kadjy Metîndjwýnh mar djwýnh aben nhijuk'ã myt kunĩkõt ngõnho ki kabem ku'ên mry kupê. Nãm me kute Metîndjwýnhmã mry par ne bõr ne kum õrmã bõro ku'ê. Nhym akati nhym tãm ne. Nhym akati nhym ajte tãm ne. Nãm memã axweo apêx kêt kumrêx ne.

¹² Nhym bep ate ne Kritu Metîndjwýnhmã mýjja pydji ngã. Nãm kum amingã nhym me bĩn pydji. Nãm amijã me axwe mẽ nhym me kam bĩn pydji. Nãm me kubĩ nhym kam tu amijã me axweo apêx kumrêx. Jakõt ne Metîndjwýnh djubõk'ãnh nhý, kubê bẽnjadjwýr raxkam ubõk'ãnh nhý. ¹³ Ne kam arek kam amako nhý. Metîndjwýnh kute kurê djwýnho bikênh mex nhym me kam umaje kuka kõnh terteto ku'ên kam tu mýrbê rôrõk nhym kute kwý o pardjan kwý nhimex, ja ne kam amako nhý.

¹⁴ Bir be, kute Metîndjwýnhmã aminhõr pydjijakõt arým mrãmri tu me'ã mex mênhkumrêx nhym me mrãmri mex rã'ã rã'ã rã'ã. Kute me bajo mex ne kute me bajaxwe kêtõ tẽmja, me bajã ne tu mex mênhkumrêx. ¹⁵ Nhym Metîndjwýnh Karõdjwý kõt arê, "Bep jakam dja ba memã ikukràdjã ny jarê. Amũ akati 'õkam dja ba memã ny'õ jarênh mãmджи.

Ba ibê Bẽnjadjwýr ne ba me amã ikabên ne.

Me õkre kadjwýnhbê dja ba ikukràdjãjao adjãn kunhõ. Ne me amak krekrekamdjwý kunhõ", ane.

Nãm kabên ja kumrêx jarên kam atãri memã kum,

¹⁷ "Apýnh me ikam ajaxwe djãri, me aje ikam amikrà ar o abajadjwý gêdja ba tu mar krãtan o akno."

¹⁸ Bir be, mrãmri ne Metîndjwýnh arým o akno. Kam ne me kute amijaxwe pãnh Metîndjwýnhmã mry par ne kum õrja arým apêx. Arým kêt. Arým Metîndjwýnh kute kam me axweja kunĩo biknorjakam ajte we amijaxwe pãnh mry par ne ar Metîndjwýnhmã õro ba. Kati, arým kêt.

Me kute Kritu mar'ã ukanga kêt mãm.

Ep 3.11

¹⁹ Ĕ, akmere ar, àpnhĩre ar, mrãmri dja gwaj tu bapijãm kêt ne Metîndjwýnh nhô kikke kadjwýnhbê kumoka'êmã wangij ne Metîndjwýnh 'ýr bõx ne tu kum amijarê. Mýjkõt dja gwaj bapijãm kêt ne tu 'ýr wangij? Jujukõt. Gwaj bakadjy tyk ne kamrô bikapĩnkõt dja gwaj bapijãm kêt ne Metîndjwýnh'ýr bõx ne tu kum amijarê ne kum bakabên.

²⁰ Pykabê Metîndjwýnh nhõ kikke kadjwýnhbê kuma-ka'ê nêje, Metîndjwýnh krî djâ nêje ne kubêkâti wajêt nhyim me 'ÿr ngjênh kêtukumrêx. Nhyim bep ajbir Jeju ne me bakadjy Metîndjwýnh'â kutan 'ÿr pry ny dji. Pry kubê Jeju. Kute Metîndjwýnhmâ ta aminhõr nhyim me kute bîn nhyim ajte tînkõt ne gwaj tu Metîndjwýnh'ÿr mrân bõx ne wangij ne tu kum bakabên.

²¹ Be, gwaj banhõ Metîndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr raxkumrêx. Nâm prîne Metîndjwýnh nhõ me jao ban meo djuw mex ar o ba.

²² Gora gwaj kam tu Metîndjwýnh'ÿr mrân bõx ne tu kum bakabên, on batîri 'ÿr mrân bõx ne kum bakabên. Amrêbê ne Môjdjê Metîndjwýnh kukràdjâkõt kute meo mex kadjy mry kamrõo me kamî nhyim me kam akubyn mex ne. Ne kam ajte me kute amijo mex kadjy ngõ mexkambit djuwn o jâm amijâ ngrâ rê. Gwaj baje tu amim Jeju kamnhîxkam dja gwaj Metîndjwýnh kadjy bamex. Jeju ne gwaj bajo mex. Â gwaj bamex tanhÿrkam dja gwaj Metîndjwýnh'ÿr mrân bõx ne tu kum bakabên, on batîri 'ÿr mrân bõx ne kum bakabên. Kwârîk wângh gar ajõ anhõkre kadjwýnhbê amim,

—Djâm Metîndjwýnh imâ mex? anhÿr kêt. Dja gwaj tu amim kamnhîxkumrêx ne katât bakabênkam tu 'ÿr mrân kum bakabên. Pykabê gwaj ar babari dja gwaj â o ane.

²³ Gora gwaj mã 'âno dja. Metîndjwýnh kute gwaj bamã mÿjja mex jarênh gwaj baje tu amiwÿr kamnhîxbê ar babaja ne gwaj arÿm memã arê nhyim me kuma. Gwaj gop mã 'âno djan gop arek amiwÿr kamnhîxbê ar baba. Kwârîk wângh gwaj 'â badjukanga kêt. Metîndjwýnh ne arÿm gwaj bamã kabên pydjîn arê. Mrâmri ne kabênkumrêx. 'Ëxnhî kêtukumrêx ne kute gwaj bakanga kêtukumrêx. Kam dja gwaj amiwÿr kamnhîx tÿxbê ar baba.

²⁴ Gora gwaj aben ma ne amidjwýnhbit mar kêt. Dja gwaj bamã aben jabêmãbit abenmã karõ ne ajte bamã mÿjja mexbit kính ne baje o baba'â abenmã karõ.

²⁵ Gora gwaj abeno babikprõnh rã'â. Nhyim bep me kwÿ ne me arÿm kum abeno bikprõnh kanga. Nhyim bep kati, gwaj ba dja gwaj o anhÿr kêtukumrêx. Gwaj ba dja gwaj abenmã tÿx jangij, mã Jejukõt gwaj babikamênh rã'â kadjy. Metîndjwýnh nhõ akati arÿm o rãm ne ja. Kam gêdja gwaj mã abenmã tÿx jangjênh ar o baba.

²⁶ Me kute me bamã Metîndjwýnh kabên 'ëxnhî kêt jarênhja ne gu me baje amim marmãn ate mã bamã bajaxwebit kính ne, nhÿnh ne mÿjja 'õ ajte me bajaxwe pãnh tykmã got gu me bamã bajaxwebit kính ne. Arkati, Jeju pydji ne me bajaxwe pãnh ty. Atemã mÿjja 'õ kêtukumrêx. Mÿjja 'õ kute me bajaxwe pãnh tyk ne kute me bamã me bajaxweo bingrãnh kêt. ²⁷ Nhyim bep ãm mÿjja ti, mÿjja punuti, mÿjja pymati: wã pydji ne me jamã nõ. Me kum Metîndjwýnh kurêjamã ne nõ. Memã gêdja axwe pãnh jarê ne kam kuwy pôktijamã me kurê. Kumã dja me kurê nhyim me prîne xêr. Me kajmã'ã ne nõ. Kumã dja me kurê. Djâm uma ngri? Gora ar amikam ajkam ama.

²⁸ Ê, amrêbê me'õ kute Môjdjê kukràdjâkõt amijo ba kêtja nhyim me'õ axwekõt omÿ. Birãm me'õ amãnhkrut nãr kon amãnhkrut ne ikjêkêt me'õ jaxwekõt arÿm noo omÿn arê nhyim me arÿm pãnh kubî, kum kaprî kêt ne tu kubî, axwe pãnh.

²⁹ Bir be, kam dja me'õ kute Metîndjwýnh kra japrÿkam mrãmri arÿm o bikênh rax ne. Me kute Môjdjê kukràdjâo bikênhkam ne me kute tu bîn kajgomã. Bep me kute Metîndjwýnh krao bikênhkam dja pãnh rax. Pãnh raxo prîne kute Môjdjê kukràdjâkõt me kute me bîn kajgoja jakrenh mex ne.

Nâm me Metîndjwýnh kra japrÿ ne kam ajte Metîndjwýnh kukràdjâ ny kadjy kamrõjao mÿjja punu, Metîndjwýnh kute memã kukràdjâ ny jarênh mãmджи kadjy kamrõ jao mÿjja punu. Kra ne tyn amikamrõ kapî gu me kam arÿm Metîndjwýnh kukràdjâ nykõt amijo baba. Kamrõ jao ne me mÿjja punu, o mÿjja kakrit ne kubê kanga. Jeju kute kamrõ kapînkõt ne Metîndjwýnh memã me axweo ajngrã ne meo mex nhyim be nãm me tu kamrõ jao mÿjja kakrit ne kanga.

Ne kam ajte Metîndjwýnh Karõ japrÿn kum ngryk jadjâ. Metîndjwýnh Karõ me bakam ukaprîja, gu me baje te kam amikrà ar o baba nhyim mã me bakam ukaprî, ja tãm ne me aprÿ. Djâm ja pãnh kêt got? Mrãmri gêdja prîne Metîndjwýnh me jao bikênh mex ne. ³⁰ Nhÿnh me'õja kute memã kum,

“Bajbit dja ba memã amijo pãnh ne. Ba dja ba me axwe pãnh meo ajkê”, anhÿrja ne gwaj arÿm mar mexkumrêx. Nhyim ta ajte memã kum,

“Bênjadjwýr djwýnh ta dja õ me jamã pãnh jarê”, ane.

³¹ Metîndjwýnh tîn ne ar ba tãm dja pao meo bikênh mex ne. Kute pao meo pãnh ja tãm ne uma:kumrêx. Djâm mÿjja wã puma ngri got.

³² Ê, amrêbê Metîndjwýnh kute ar ano bõnh totokbê ja gora ar ama. Nâm me te ar ajo bikênhõ ba gar mã 'ã angrã tÿx ne, ne te atokryn mã 'ã angrã tÿx ne. ³³ Nãm me me ipõkri ar ajaprÿn ar akamjêro ba. Nãm ã me ar akwÿo ane gar anhitepato ar kuri aku'ên ar omÿnho aku'ên kam ar ô'ã akã djân akaprîr ar omÿnho aku'ê.

³⁴ Nhyim me ajte ar akwÿbê ijê gar ar ô'ã arek ne akaprîr ar omÿnho aku'ê. Nhyim me te ar anhõ nèkrêxo prõt gar kam mã akînh. Mrãmri arÿm kâjk-wakam anhõ mÿjja mextirekõt ajamak bën kam tu ate akrã. Kâjkwakam anhõ mÿjja me:xkumrêx. Mexo kute pykabê ja jakrenh mexi. Tãm gêdja rã'ã rã'ã rã'ã. Nhyim me te pykabê mÿjja jao ar ajo ajkê, gar kam kâjmã mÿjja ja ja man mã akînh.

³⁵ Bir be, gora ar amã me uma kêt ne atÿx ne kõt amijo aba rã'ã. Kwârîk wângh gar amã kanga kêt. Mrãmri dja Metîndjwýnh pãnh ar amã mÿjja mextire ngã. ³⁶ Dja gar arek akrãnmã amijo aba 'ãno dja. Metîndjwýnh kute ar ajã amim karõ ne kute ar amã mÿjja jarênhja kõt dja gar amijo mõ. Dja gar 'ãno djan akrãnmã o amõr rã'ãn arÿm kõt 'ÿr bõx. Kute me bamã kabên pydji jarênh ne kute me bamã mÿjja mex jarênhja 'ÿr bõx. 'ÿr bõx ne amim aby. ³⁷ Metîndjwýnh kabênkam ne krabê Jeju akubyn me bawÿr bõx'ã,

“Adjým ngrire, dja í me awýr tén bôx. Amrêbê ne tēm-mā krà ne kam arým amrê tēm 'ýr. Dja tebê amikrà kêt ne.

³⁸ Me kute amikajmã'ã imar ba arým ije memã axwe kêt jarênh nhym me katàt mrãnhja dja me mã imar rã'ãn ar ikôt ba.

Gêdja me'ô me umaje akubyn ibê akêx ba kam arým ibê kính no kati”, ane.

Nãm ã Metíndjwýnh ane. ³⁹ Nhym bep gwaj ba ne gwaj baje ã anhýr kêt-kumrêx. Djãm gwaj bamã me uman baje kubê amijo akêx ne kam tu babiknorkumrêxmã? Arkati, gwaj ba ne gwaj tu amikajmã'ã markumrêx nhym arým Metíndjwýnh gwaj bapýtàn ar gwaj bajo ba.

Me tùmre kute amikajmã'tã Metíndjwýnh mar.

11 Ije, mýjbê ne me kute amikajmã'ã mýjja mar? Mã ne kute? Bir, me baje amikajmã'ã mýjja markam ne gu me tu amim kamnhíxkumrêx ne ami-wýr kam amakbê ar baba. Ne tu amim markumrêx ne banhökre kadjwýnhbê amim,

—Nà, mrãmri dja iwýr bôxkumrêx, ane. Ne kam ajte me baje banoo mýjja pumũnh kêt-kam tu amim markumrêx ne banhökre kadjwýnhbê amim,

—Nà, mrãmri dja ba í amũ akati 'ókam omũ, ane. Nã gu me ã amikadjwýnhbê amikajmã'ã mýjja maro ane.

² Nãm ã amrêbê me bakukãmãre tu amikajmã'ã Metíndjwýnh maro ane nhym arým mekam kính ne.

³ Nã gu me badjwý ã amikajmã'ã Metíndjwýnh kute pyka nhípêxkôt maro ane. Nãm kabêno pyka nhípêx nhym kato. Me kute noo mýjja pumũnh kêt ne pyka nhípêx. Nhym arým apôx ne amirít gu me arým kôt omũ. Ne kam amikajmã'ã kute pyka nhípêxkôt kuma, amikajmã'tã arênh ma.

⁴ Nãm ã Abeu amikajmã'ã Metíndjwýnh maro anen kam ô krit bĩn kugan kum kungã. Nãm kum mýjja mex ngã. Mexo kute kamybê Kaĩ nhõ mýjja ja jakrenh. Nhym kam kam kính ne. Ne kum,

—Ga ne ga ajaxwe kêt-kumrêx. Aje imã ôrja ne ba imã kínhkumrêx, ane.

Be, nãm tu amikajmã'ã Metíndjwýnh ma. Amrêbê ne ty. Nãm te tyn mã me bamã mýjja jarê. Tĩn mãn prãbê mã me bamã arê ne,

—Dja ga me ã ikudjwa amim Metíndjwýnh maro ane.

⁵ Nãm ã Enokidjwý amikajmã'ã Metíndjwýnh maro anen kam tyk kêt. Nãm Metíndjwýnh tu tĩn rã'ão wabi. Nhym me te noo abej aprã. Nhym kêt-kumrêx, Metíndjwýnh kute tu tĩno àbirkam. Kute o àbir kêttri ne 'ã memã kum,

—Tãmjakam ne ba ikĩnhkumrêx, ane.

Nãm ã Metíndjwýnh ane. ⁶ Bir be, nhýnh ne me'ô amikajmã'ã Metíndjwýnh mar kêt nhym we kam kính? Kati, me kute amikajmã'ã Metíndjwýnh marbit ne mekam kính ne kum me kính. Godja me'ô Metíndjwýnh'ýr bôx prãm jabej gora amikajmã'ã Metíndjwýnh ma. Metíndjwýnh ne tĩn ne ar ban kam mekam ukapríkumrêx ar ba, me kute Metíndjwýnh mar prãm

ne kute abejja mekam ne ukaprí. Ja dja me amikajmã'ã kuman kam kôt Metíndjwýnh'ýr bôx.

⁷ Nãm ã Nôwedjwý amikajmã'ã Metíndjwýnh maro ane. Metíndjwýnh ne kum tĩn jadjã. Anhýr djwýnhram kute amirít kêttri ne kum ngô tám jarê. Nhym kam Nôwe umaje kà rax nhípêx ne kam kum prômê kramê upãnhmê aro wadjàn ar utàn ar aro ba. Nhym ate me kum mã axwe kínhja ne me tu ate krãn ar ban kam tu biknorkumrêx ne. Nhym bep Nôwe pydji ne amikajmã'ã kuma nhym Metíndjwýnh arým kum axwe kêt jarê.

⁸ Nãm ã Abraãodjwý amikajmã'ã Metíndjwýnh maro ane. Nãm Metíndjwýnh atemã kum pyka ny jarênh 'ýr ano nhym tẽ. Nãm kum kabên pydjín arên kum,

—Dja ba amã kungã ga tu o anhõ pykakumrêx ne kam kam ar aba, ane.

Nhym kabên man kam tu 'ýr tẽ, kute amikajmã'ã pyka pumũnh kêt 'ýr ne tu tẽ. ⁹ Nãm tu amikajmã'ã Metíndjwýnh ma. Amikajmã'ã kuman pyka nyja kam ar ba. Metíndjwýnh kute kum pyka jarênh ja kam ar ba. Me bajtem nhõ pykakam ar ba. Nãm mrykào kikrekam ar ba. Krabê Idjakmê tám djwýbê Djakomê ro'ã mrykào kikrekam ar ba. Metíndjwýnh kute Idjakmê Djako ar adjwýnhdjwýmã kute pyka jarênhjamê ro'ã mrykào kikrekam ar ba. ¹⁰ Mýkam ne Abraão mrykào kikrekam-bit ar ba? Bir, kýjrũm Metíndjwýnh kute amim krí mex'ã karõn kute prĩne ipêxja kamnhíxbê ne pykabê mrykào kikre jakam ar ba. Krí mex rã'ã rã'ã, krí mör ne tùm ne rôrök kêt, tám ne amim kamnhíxbê ar ban mar ar o ba.

¹¹ Nãm ã Xaramê mjênbe Abraãodjwý amikajmã'ã Metíndjwýnh maro ane. Nãm ar te kra prãme ar ba nhym arým Xara bêngêxte. Te kubêngêxte nhym kam kra wajêt ne ruw nhym amim kumý. Metíndjwýnh arým kum kabên pydjín arên kum kra jarê nhym kam Xara amikajmã'ã kuman kam,

—Metíndjwýnh ne kabênkumrêx, ane.

Nhym kam kute kum kra jarênhja wajêt ne ruw nhym kumý. Te kubêngêxte ne amim kra mý. Kam ne Abraão pydji kurũm me kamingrãny apôx ne kumex. Arým kubêngêtte kute amikam kô krãn mexo tēm kam ne kra dji. Nhym amũ aben nhijuk'ã kam tám djwý aptàn kumex. Tãwã pydji kurũm ne me krãptĩ apôx ne kam kam aptàn kumex ne kute mrãmri kãkwakam kan-hêtire pyrãk. Ne kute ngô rax mýrri pykati ngrã ja pyrãk. Pykati ngrã tám ne me o itun te kute abenã akremã nhym krãptĩ: anen amũ ajkamê nhym me te o ane. Nãm ã kam tám djwý amũ aptàn ne kumex o ane.

¹³ Ije ar amã ar tùmre jarênhja ne ar kunĩ amikajmã'ã Metíndjwýnh mar rã'ãn ty. Metíndjwýnh kute kabên pýnho memã mýjja jarênhja, kabên ja jarênh ja ne ar kraxje kute amim byr kêt ne ty. Nãm ar kute amybym noo omũnhmãn prãbê amikukãm kuman tu amikam kínhkumrêx. Ne memã kum,

—Me bajtemkam ne bar iba. Me ô pyka prokam ne bar iba. Pyka ja ne inhõ pyka djwýnh kêt-kumrêx, ane.

¹⁴ Me ja ne me kute ô pyka jabej rã'ã, kute kãjk-wakam ô pyka djwýnhja jabej rã'ã kam ã kabên ane.

¹⁵ Nãm ren ar õ pyka kurũm kator ja tẽn o aman arũm ren mã ajte akubyn 'yr tẽn. ¹⁶ Nhyam bep kati, kãjk-wakam ar õ pyka mextire ja ne ar o aman kam 'yr tẽn prãmã ne kam ã kabẽn jarẽnho ane. Kam ne Metĩndjwũnh kum ar kĩnhkumrẽx. Nhyam ar kute Metĩndjwũnhmã kum,

—Ar imã akĩnhkumrẽx. Apydji ne ga abẽ ar itĩn djwũnh, anhỹrkam djãm kam Metĩndjwũnh jãm Ar kubẽ krãmã got, arkam pijammã got. E kum kati, kum ar kĩnh raxkam ne ar kutẽp krĩ mex nhĩpẽx ne.

¹⁷ Nãm ã Abraão amikajmã'ã Metĩndjwũnh maro ane. Nãm Metĩndjwũnh Abraão kute Metĩndjwũnhkõt ar amijo ba jabej kabin kra'ã ku'uw. Nhyam bit kute krabẽ Idjak bĩnmã, kute bĩn ne kum õrmã bit kute bĩnmã. Amrẽbẽ Metĩndjwũnh kute kum kra pydji jarẽn ja ne bit kute kum bĩnmã. Kra ja'ã, kra pydji ja'ã ne Metĩndjwũnh kute kum,

“Akrabẽ Idjak ja gẽdja amũ aben nhĩjuk'ã kam tãmdjwũ krãptĩkumrẽx”, anhỹrja.

Kra ja ne Metĩndjwũnh kum arẽ nhyam kam bit kute bĩn ne kum õrmã. ¹⁹ Nãm õkre kadjwũnhbẽ amim,

—Metĩndjwũnh dja akubyn imã o tĩn, ane. Ne kam bit kute bĩnmã nhyam kam Metĩndjwũnh nẽje kukrãn akubyn kum nẽ ne kam mrãmri kute akubyn o tĩn pyrãk.

²⁰ Nãm ã Idjakdjwũ amikajmã'ã Metĩndjwũnh maro ane. Ne kam krabẽ Djakomẽ Ixau arkum kĩnh djã jarẽ, ar kukãm ne arkum kĩnh djã jarẽ. Ar õ mũjja kute amirĩt kẽtri ne ar kukãm amũ arkum kĩnh djã jarẽ.

²¹ Nãm ã Djakodjwũ amikajmã'ã Metĩndjwũnh maro ane. Nãm amũ krabẽ Jõdjekam kra amẽ aro kĩnh. Arũm kubẽngẽtte, arũm bikati mex ne kam mõn amikakẽkõt kajpar djã djan kam Metĩndjwũnhmã rax jarẽn kam tãmdjwũjamã kum,

—Gẽdja Metĩndjwũnh ar ajo kĩnh, ane. Nãm ã arkum ane.

²² Nãm ã Jõdjedjwũ amikajmã'ã Metĩndjwũnh maro ane. Tyk kutã ne amũ anhỹr djwũnhram mekbẽ idjaer pykabẽ Edjitukurũm katormã arẽ. Ne prĩne memã ta amiji'ã karõ, me kute 'io mõrmã ne memã 'ã karõ, me kute 'io mõr ne kute õ pyka djwũnhkam adjãrmã, Metĩndjwũnh kute kum pyka jarẽnhakam kute adjãrmã.

²³ Nãm ã Mõjdjẽ nãmẽ bãmdjwũ amikajmã'ã Metĩndjwũnh maro ane. Nãm ar rwỹk totokbẽ o apdju. Bẽnjadjwũr raxbẽ Parao ne me kra my apõx nhyam me kute me parmã arẽ. Nhyam arkum bẽnjadjwũr rax kabẽn py-ma kêt mex ne tu o apdju, ar kute bĩn kêt ne tu o apdju. Nãm ar kra mextire pumũn kam Metĩndjwũnh kanãrrãm tu o apdju. Nhyam o bipdjur'ã mytyrwũ amãnhkrut ne ikjẽkêt nhyam kam ar têtẽtkikam kunhõ.

²⁴ Nãm ã Mõjdjẽdjwũ amikajmã'ã Metĩndjwũnh maro anen kam arũm abatãnh ne kam krõ'ã nãja kanga. Parao kra kute amim prĩrũm mũnhja tãm ne nã kanga.

²⁵ Nãm,

—Kwãrĩk wãnh ba ijaxwejao amikĩnh kêt. Kwãrĩk wãnh wãm memã nõ. Godja ba arĩk ar ibaja kwỹ ngrĩre ne o amikĩnh? Kati, gẽdjãm wãm kunĩ nõ. Ba gẽdja ba

Metĩndjwũnh nhõ me jakõt itokry, ane. ²⁶ Mõjdjẽ ne Kritu kajmã'ã tokry, Bẽnjadjwũrbẽ kumkati kajmã'ã tokry. Nhyam amũ tũmrãm Kritu bõx ne adjwũnhdjwũ kõt kudjwa tokry. Nãm me kum kurẽn aprũn prĩne o ajkẽ nhyam tokry rax ne. Nhyam Mõjdjẽdjwũ Kritu kajmã'ã kãjbẽ ã tokry ane.

Nãm,

—Kwãrĩk wãnh me kum ikurẽn wãnh ijapry kwãrĩk wãnh rã'ã. Ba gẽdja ba Bẽnjadjwũrbẽ kumkati kajmã'ã itokry, nhyam bep ate gẽdja Edjitukam nẽkrẽx kumexja wãnh memã nõ. Nhyam bep ba dja ba Bẽnjadjwũrbẽ kumkati kajmã'ã itokry. Tãmbit ne ba imã kĩnh, ajbit ne imã mex, ane. Nãm amũ amikukãm Metĩndjwũnh kute kum pãnh mũjja mextire nhõrmã amikukãm kuman kamnhĩxbẽ ar ban kam ã o ane.

²⁷ Nãm ã amikajmã'ã Metĩndjwũnh maro anen kam kum bẽnjadjwũr rax puma kêt mex ne pykabẽ Edjitu kurũm kato. Bẽnjadjwũr rax te kam ngry:k. Nhyam kam kum uma kêt mex ne tu kurũm tẽn. Kute noo amim Metĩndjwũnh pumũnh pyrãk. Metĩndjwũnh pumũnh kõtja ne kute noo omũnhmãn prãbẽ akrãnmã amijo ba rã'ã ne akubyn akẽx kêtumrẽx ne.

²⁸ Nãm ã amikajmã'ã Metĩndjwũnh maro anen kam Metĩndjwũnh me irõbẽ mrãnh nhõ akati man kam me kute kamrõo kikre'ã ijẽ djã kamĩnmã memã arẽ. Metĩndjwũnh kadjy mrãnh djwũnh kute me imexmã me irõbẽ mõr ne kute mekbẽ idjaer kutewa par kêt kadjy. Nãm tu amikajmã'ã kuman kam me kute kamrõo kikre'ã ijẽ djã djymã memã arẽ nhyam me o amip-tãro ba.

²⁹ Nãm ã mekbẽ idjaerdjwũ amikajmã'ã Metĩndjwũnh maro anen ngõ rax nhĩdjibẽ Kamrẽk'yr bõx nhyam tu memã ngõ ngrã rẽ nhyam me kam 'ã mõn rẽ. Mrãmri ne kute atỹxkam pyka ngrã ja pyrãk, nhyam me kam mõn 'ã rẽ. Nhyam mekbẽ Edjitu mekõt me kudjwa bit 'ã rẽrmã mõ nhyam tu ngõ meo ajkamuw ne me imex ne.

³⁰ Nãm ã mekbẽ idjaer amikajmã'ã Metĩndjwũnh maro anen krĩrãxbẽ Djeriko nẽje pyka tỹx nhĩpõkjamã ipõko dja. Nãm me Metĩndjwũnh kabẽn man kam kabẽnkõt krĩmã ipõko dja. Nhyam akati nhyam me ajte tãm ne. Nãm me ã kum ipõko anhỹro dja nhyam me'ã akati amãnhkrut ne amãnhkrut ne amãnhkrut ne ikjẽkêt nhyam arũm nẽje pyka tỹxja te tỹx ne tu ajkaten rõrõk ne kumex. Nhyam kam 'ãnh mekbẽ idjaer kurẽ djwũnhja'yr wadjãn me'yr prõt ne.

³¹ Nãm ã me kupry 'õbẽ Rabe amikajmã'ã Metĩndjwũnh maro anen kam amiwũr mekbẽ idjaer àpkãro mrãnh djwũnhho wadjãn arkum kabẽn mex jarẽn ar udju ne. Kam ne mekbẽ idjaer me kute Metĩndjwũnh kabẽn mar prãm kõtja kunĩ nhimex ne kam kute Rabe ar bĩn kêt nhyam ar ajbit me kurãm tĩn ne.

³² Bir be, djãm arek ar amã me'ã idjujarẽn itẽmmã? Nãr kon, birãm aja. Dja ba Djidjiãomẽ Barakimẽ Xãxãomẽ Djetemẽ Dawimẽ Xamuwemẽ Metĩndjwũnh kabẽn jarẽn djwũnhmẽ me ja kunĩ'ã idjujarẽn tẽn nhyam arũm ijã akamãt ne.

³³ Nãm me amikajmã'ã Metĩndjwũnh man kam kurẽ djwũnh'yr prõt nhyam Metĩndjwũnh memã me kurẽ

djwÿnh rerek mex ne, nhym me mekbê pyka pytà. Nãm me katàt meo ba nhym kam Metĩndjwÿnh kabẽn pÿnho memã mÿjja mextire jarẽ. Nãm me Metĩndjwÿnh kanàrràm kum rop djàkrèbê rijão puma kêt-kum-rèx ne. Rop kute krènmã ne me rop nhürkwākam kumẽ nhym Metĩndjwÿnh rop jajkwa ajmã o nhym ajkwa pôt ne krèn kêt-kumrèx ne.

³⁴ Nãm me Metĩndjwÿnh kanàrràm kum kuwy puma kêt mex ne. Me kute kuwymã ar rèn nhym ar xêt kad-jy nàrràm ne me kuwy pòk jabatànhmã ar kurẽ nhym Metĩndjwÿnh ar'ã kuwy bĩn ar utà. Nãm me Metĩndjwÿnh kanàrràm ar ba nhym me bit kute pao me imexmã nhym Metĩndjwÿnh me utà. Nãm me Metĩndjwÿnh kanàrràm ar ban katyk mex ne ar ba nhym Metĩndjwÿnh akubyn meo tÿx. Nãm me abenwÿr pròtkam Metĩndjwÿnh kanàrràm ar ban kam amijo aptàn kàjbê kurẽ djwÿnh rẽ nhym me bajtemja me umaje pròt. ³⁵ Nhym me niredjwÿ amikajmã'ã Metĩndjwÿnh ma nhym akubyn memã òbikwa kwÿo tĩn.

Nhym be nãm me kwÿ amikajmã'ã Metĩndjwÿnh ma nhym me me kupa. Nãm me te memã kum,

—On me Metĩndjwÿnh kanga ba me me apar kêt. Dja ga me mã 'ã angrà ba kam me prĩne me ajo ajkẽ, ane. Te memã ane nhym me amibê kanga kêt-kumrèx ne 'ãno dja. Metĩndjwÿnh kute akubyn meo tĩn nhym me ò pyka mextirekam ar bamã ne me kanga kêt-kumrèx nhym me prĩne meo ajkèn me par punu nhym me tokry:n ty.

³⁶ Nãm me me kwÿ japrÿn me'ã keket ne kam me kaprèprè:k ne prĩne mrykào me kà noxnox nhym kam mrykàkòt me kamrò kukrykry ne. Nãm me me kwÿ djuwpren mekbê ijẽ djàkam me kurẽ. ³⁷ Nãm me kèno me kwÿ titik ne me kupa. Nãm me pĩ kokjêr djào, kàxkakjêro me kwÿ jakàn me kupa. Ne kàxdjwa kajgoo me kwÿ pa. Nhym me amim mrykĩ'ätomti, mokaak kào kubèkàn kayn angij. Me ò mÿjja kêt-kam me ò nèkrèx kêt-kam ne me ar ba. Nhym me prĩne meo ajkẽ nhym me tokryn kaprĩre ne ba. ³⁸ Nãm me kapòt kukritkam ar ba, krànhrèkam ar ba, kènkrekam ar ba, pyka krekam ar ba. ãm me mexkumrèx. Pykabê me ja ne me mexo me ja tẽp kêt-kumrèx ne.

³⁹ Bir be, me ja kunĩ ne me amikajmã'ã Metĩndjwÿnh ma. Nhym kam Metĩndjwÿnh ne me jamã,

—Mrãmri me amexkumrèx. Nã bãm me akam ikĩnhkumrèx, ane.

Nhym bep kraxje me tũmre ja kute byr kêt rã'ã. Metĩndjwÿnh kute kabẽn pÿnho memã mÿjja jarènhja ne me kute amim byr kêt rã'ã. ⁴⁰ Adjÿm, Metĩndjwÿnh ne arÿm me bakadjy amim mÿjja mex'ã karõ. Me bakunĩ kadjy ne prĩne amim mÿjja'ã karõ mextire. Djã nãm kute me tũmrebit pytãrmã? Kati, arÿm ne me bajãdjwÿ amim karõ. Nhym kam mexkumrèx. Mexo kute me tũmre pytãrja jakrenh mexi. Kute me tũmre jamẽ ro'ã kute me bajo mexmã. Gu me batipydjin bamexo bamexkumrèxmã ne amim me bajã karõ. Be, tãm ne ja.

Metĩndjwÿnh kra kunĩmã uwèk màt.

12 Be, me kume:xja pumũ. Me kute amikajmã'ã Metĩndjwÿnh marja me tãm ne me krãptĩ. Me tãm ne ne me bamã ipòk ne me banhiràn kumex. Kam dja gwaj me ja kudjwa Jeju 'ãno djan kanga kêt. Ë, mrãmri ne me kute aben rerkam mÿjja kute me kukrà nhym me kute o pòx ne amikòt rèn nhym kajkrit ne pròt mex ja pyræk. Dja gwaj ã mÿjja kute gwaj bakukràja jãm aminèje kunĩ rènho ane. Gwaj bajaxwe kute gwaj bajamÿnh tÿxja jãm aminèje kurèn kurèn kam arÿm mrãmri bajaxwe kêt-kam katàt ar amijo baba mexkumrèx ne. Gora gwaj 'ã badjukanga kêt ne mrãmri katàt amijo tèn inomã kumẽ. Kute mrãmri ne me kute aben rerkam amikukãm mÿjja pumũnh ne kam kambit no pymjÿr tÿx mex ne atemã mÿjja 'ò pumũnh kêt ne 'ÿr pròtja pyræk.

Dja gwaj ã o anen amikukãm Jejubit man kòtbit bajamak bèn ne baje ibej atemã mÿjja 'ò mar kêt ne Jeju'ÿr-bit bapròt ane.

Jeju ta ne gwaj bajamak bò gwaj tu amim mar kumrèx. Nhym ajte gwaj bajamak bònho tẽ gwaj arÿm amim mar rax ne. Tãm dja gwaj 'ãno djan kanga kêt ne. Nãm amũ amikukãm kĩnh djã man kam mete pĩte'ykam bĩnja kum uma kêt-kumrèx. Djãm me pĩte'ykam arikkam pijàm ngri got. Nãm amikam pijàm mar kêt ne tu ate krãn arek amijo tẽ. Kam ne Metĩndjwÿnh arÿm 'ã bènjadjwÿr rax mẽ nhym Metĩndjwÿnh krĩ djàtikam ubòk'ãnh ikò'ã nhÿ.

³ Gora ar amikam Jeju man amikam arerek kêt. Me axwe ne me kum kurèn prĩne o ajkẽ nhym kam tu arek dja, tu ate krãn dja. Gora ar aman kudjwa arek o tèn amikam arerek ne akaprĩ kêt ne arek kòt o tẽ. ⁴ Djã nã gãm ar Jeju kudjwa akamrò ajkapĩn ty got? Kati, ar ajaxwebè aku'è tÿxkam kraxje ajõ akamrò bikapĩn kêt. Kraxje me kute ar ajõ bĩn kêt rã'ã.

⁵ Djãm arÿm ne gar Metĩndjwÿnh kabènja o akno? Arÿm kute ar ajo kran kam kute ar amã tÿx jadjàrmã ja. Djã nã gãm ar o akno? Nãm ar amã, “Ë, akmere, gèdja Bènjadjwÿr amã uwèk màt kwãrĩk wãnh ga aprÿ kêt ne kam amikati kêt. Gèdja amã bèn tÿx ga akaprĩ kêt. Mÿkam?

⁶ Bir, kum me abèjamã ne uwèk màt. Ne kute meo krajadjwÿ kunĩmã uwèk màt ne, me katàt mrãnh kad-jy”, ane.

⁷ Bir be, Metĩndjwÿnh kute ar amã uwèk màtkam dja gar tu arek dja. Kòt ne Metĩndjwÿnh kute ar ajo kra. Nhÿnh ne me prĩre 'ò bãm kute kum uwèk màt kêt?

⁸ Bir be, Metĩndjwÿnhdjwÿ kute kra kunĩmã uwèk màt-ja pumũ. Me katàt mrãnh kadjy ne kramã uwèk màt. Mÿj me ne Metĩndjwÿnh memã uwèk màt? Kute me bajo kra djwÿnhja. Nãm ren kute gajbit amã uwèk màt kêt ga ren abè kra djwÿnh kêt-kumrèx ne ren kam abè krò'ã me kute adjir pyræk.

⁹ Ga me babãm bèngòkre kute me bamã uwèk màt gu me bapijàm djaje banhibòn bakrĩn amikam baje kabèn maro bakrĩja pumũ. Bir be, gwaj pykabê gwaj babãmja kuràm kàjkwakam Babãmja kabèn maro nhÿ,

gwaj badjumar mex ne ar baba kadjy, amikam kabên maro nhÿ. ¹⁰ Pykabê gwaj babâm bêngôkre kute gwaj bapřirerûm gwaj bamã uwêk màt. Me ta kute amimarkôt ne gwaj bamã uwêk màt ne. Nhyr bep Metîndjwÿnh ne gwaj bamex kadjybit gwaj bamã uwêk màt ne. Ta mexo mexkumrêx kôt gwaj bamex kadjy.

¹¹ Djãm me kute memã uwêk màtkam tokry ngri got. Kam ne me tokry:n kam kapřire ne. Nhyr bep amũ atũmã gêdja arÿm umar mex ne katãt mrã. Arÿm kute mar ne kôt amijo tẽmkam gêdja umar mex ne katãt mrã.

¹² Bir be, kam dja gar on ajte amikam atÿx ne arek kôt amijo tẽ. Kute mrãmri ne me krÿr mrãnh ne katyk me:x ne mrãnh ne kôno birẽnh mrãnh ne kute krÿo rãm ne jao mrãnh ne arÿm ajte ãmẽ ikra ãdjõnh ne arÿm ajte mrãnh tÿx ne arÿm arek mrãnh ja pyrãk. Dja gar ã amikam atÿx ne arek kôt amijo atẽm o ane. ¹³ Nã, dja gar kôt amijo tẽn katãt amiprywã djin arek 'ã mõ, katãt ar abenkôt amrãnh kadjy. Gar aje Jeju mar tũmwã arek me kute amim Jeju mar rerekwãmã mõn amõr mexo mõ gẽ me arek ar akõt mõ. Ar akõt mõn 'õ abenbê màt kêt. Me kute amim Jeju mar rerek ne me kute mrãmri ne me mex mã ba nhyr me par tãtãk mekôt 'ok ba pyrãk. Gêdja kute mar rerekrewã ar akõt tẽm rerekre ne tẽ:n kam arÿm amũ tẽm tÿx ne arÿm amũ mrãnh mex, arÿm Jeju mar tÿx ne.

Me kute axwebê amijãno ãmmã.

¹⁴ Gora ar amũ me wã kunĩmã akabẽn mexbit jarẽn angyr kêt, gar kam adjumar mex ne ar aba. Gora ar Metîndjwÿnh mexo amexkumrêx. Kam dja gar Metîndjwÿnh pumũ. Dja gar Metîndjwÿnh mexo amex kêt ne Bẽnjadjwÿr'ÿr abõx ne omũnh kêtumrêx ne.

¹⁵ Ë, Metîndjwÿnh ne ukapřikôt me utã. Gora ar amijãno dja, ar ajõ Metîndjwÿnh djukapřijabê ãm akrãnh 'ÿr abõx kêt karõ. Gora ar amijãno dja. Dja gar ajõ ajaxwemo krax ne kam aje mÿjja djÿ pyrãk, aje akrõre djÿ pyrãk. Kute mrãmri ne me kute akrõo tep ka'õnh nhyr kute přine ngõ jaẽr ne kute tep nhimexo ba ja pyrãk. Gora ar amijãno dja. Dja me'õ axwemo krax ne kam amikôt me akrãptĩmã axwe jangij. Gora ar amijãno dja.

¹⁶ Ne ajte ar ajõ aprõ pãm karõ nhyr me niredjwÿ 'õ mjẽn pãm karõ gora ar amijãno dja. Kwãřik wãnh ar ajõ abẽ Ixau kêt. Gora ar amijãno dja. Ixau ne pykabê mÿjja kakřitjabit kum kĩnh ne kam kÿjrũm mÿjja mex-tire ja kum kĩnh kêtumrêx. Ixau ne kutewa nhyr kam kôt bãm kute Metîndjwÿnhmã kum,

—Dja ga o rax ne o kĩnh, anhÿr kadjy nãrãm kute kum õ nẽkrêx kunĩ rer kadjy nãrãm bit 'ã no tÿx.

Nhyr Ixau kute ãkurbit mar ne kam kamyjamã õ kwÿ krẽn djã pydji pãnh mÿjja kunĩ kanga. Nhyr kam tũmrãm kum kĩnh ne kam te 'ã o ane. Nhyr bãmjã nẽ ne. Nhyr amim ngyr ne te mÿrkam 'ã bãmo ane. Nhyr tu ate krã. Ja ne gar arÿm ama. Gora ar amijãno dja.

¹⁸ Ë, ate ne Metîndjwÿnh amrêbê me bakukãmãremã kukrãdjã tũmjao kato nhyr bep ate ne ajbir me aga akamingrãnydjwÿmã kukrãdjã nyo kato.

Amrêbê ne me bakukãmãre krãnhbê Xinaj'ÿr mõn bõx. Nhyr põ:ko nhÿ nhyr kũm kakrãtyk ne kum ipõk nhyr kam kam akamãt kô ty:k ne. Nhyr nadjwÿ kam krar ne adjẽnhõ dja. ¹⁹ Nhyr potidjwÿ kakõr tÿx ne, nhyr Metîndjwÿnhdjwÿ õkreti:rekam kabẽn. Nhyr me kuman kam umaje amra:n kum,

—Kwãřik wãnh ga ajte me imã akabẽn kêt, ane.

²⁰ Nhyr Metîndjwÿnh arÿm memã,

“Kwãřik wãnh me krãnh kupẽnh kêt. Dja ga me abẽngõkre 'õ nãr mry 'õ krãnhreja kupẽ ga me arÿm kẽno titik ne abÿ”, ane.

Nhyr me kuman kam umaje ãmrao kumex. Te ku'ẽ

tÿxmã. ²¹ Nhyr Mõjdjêdjwÿ omũn kam,

“Ije kum bep imã uma. Nã bãm umaje itertet ne”, ane.

Djãm uma ngri: got. Nãm ã pykabê Metîndjwÿnh nhõ krãnh ane. 'ÿr ne me bakukãmãre bõx.

²² Nhyr bep ajbir ne Metîndjwÿnh me akamingrãnymã kukrãdjã nyo kato ga kam ar krãnhbê Xijão, Metîndjwÿnh nhõ pyka'ÿr mõn bõx. Kãjkwakam õ pykabê Djeruxarẽ'ÿr bõx. Kam ne Metîndjwÿnh tĩn ne ar ba, nhyr kadjy mrãnh djwÿnhdjwÿ kamã ar ba. Kadjy mrãnh djwÿnh krãptĩ:. Me'ã akre kubê 1.000.000 krãptĩ:. Nãm me'ã akre kute pi'õ pyrãk ne kĩnh-tire ne kute Metîndjwÿnhmã rax jarẽnhmã ar aben pydjĩn ba.

²³ Kamãdjwÿ ne Metîndjwÿnh nhõ me ja kunĩ aben pydji. Metîndjwÿnh nhõ me ja kumrêx kute amikajmãã marja ne me aben pydji. Amrêbê kute kãjkwakam pi'õk no'õkkam me idji janhõrja tãm ne arÿm kamã 'ã aben pydji. 'ÿr ne gar bõx. Bẽnjadjwÿr rax kute me kunĩmã pãnh jarẽnh djwÿnh kubê ne Metîndjwÿnh, 'ÿr ne ga me bõx. Ne ajte me karõ, me pykakam ar bari katãt mrãnh nhyr Metîndjwÿnh kute me'ã mex rẽnh, me ja karõ'ÿr ne gar bõx.

²⁴ Be, Jeju'ÿr ne gar bõx. Jeju kute me bamã kukrãdjã ny jarẽnh mãmdji ne kute o kator, ne kute ta kamrõ bikapĩkôt me bajo mex, 'ÿr ne gar bõx. Jeju kamrõ kute mexo Abeu kamrõ jakrenh mexi. Amrêbê ne me bakukãmãrebê Abeu tyn kamrõ ajkapĩ nhyr me omũn kam pãnhbit jarẽ,

—Gora gẽ on o pãnh, ane.

Nhyr bep me kute Jeju kamrõ markam ne me,

—Metîndjwÿnh ne Jeju kamrõkôt tu me bajaxweo akno, ane.

Be, Jeju mex-tire'ÿr ne gar bõx.

²⁵ Bir be, kam ne ba ar amã,

—Gora ar amijãno dja gẽ Metîndjwÿnh ar amã kabẽno dja. Kwãřik wãnh ar ajõ kabẽnbê ãm akrã kêt. Gora ar ama.

Ë, amrêbê Mõjdjê kute pykabê memã kabẽn jarẽnhkam me'õ kabẽnbê ãm krãnh ar ba djãm kute kum o pãnh kêtãmã? Kati, Metîndjwÿnh ne přine memã o pãnh. Nhyr bep ajbir ne Metîndjwÿnh kãjkwa kurũm me bamã kabẽn jarẽ. Nhyr mexo amrêbê pykabê kabẽn ja jakrenh mex ne. Be djãm gwaj badjwÿ

kabënbê jãm bakrã djãm kute gwaj bamãdjwý o pãnh kêt mã? Arkati, dja prĩne gwaj bamãdjwý o pãnh. Me kute Metĩndjwýnh kabën marbê jãm krãja gêdja meo bikënh mex ne, ne kam me kute Mõjdjê kabën marbê jãm krã ja pãnh akrenh mex ne.

²⁶ Amrëbê ne kabëno pykabit karngör kajgo nhym tertet. Nhym bep ajbir ne kabën pydjĩn arën memã, "Djãm pykabit ne ba ije karngör mã? Dja ba ĩ ajte kãjkwadjwý karngör", ane.

²⁷ Be, kute "Dja ba ajte" anhýrja ma. Metĩndjwýnh kute mýjja kunĩ nhípëx ja gêdja ajte karngör nhym tu apõx ne rõrõk ne kunĩ akuno. Nhym bep mýjja jarij týxjabit dja arek arij. Tãm ne rõrõk prãm kêt kumrëx.

²⁸ Be, Metĩndjwýnh nhõ mýjja dja rõrõk prãm kêt kumrëx. Metĩndjwýnh kute õ pykakam ar me bajo baja gêdja tým prãm kêt kumrëx ne arek gwaj bamã nõr rã'ã rã'ã ne. Tãm ne me bamã arë gwaj tu 'ýr babõxkumrëx. Kadjy, Metĩndjwýnh kute õ pykakam ar me bajo baja tým prãm kêt tãm ne gwaj bamã nõr rã'ã, kadjy dja gwaj bakĩnhkumrëx ne ar baban kum amikĩnh jarë. Kum amikĩnh jarën kum rax jarën kam kum badjãpënh mextire gê gwaj bakam kĩnhkumrëx. Gora gwaj kam bapijãm ne bamã uma. ²⁹ Djãm uma ngri got. Dja prĩne meo apëx. Kute mrãmri ne kuwy põkti kute prĩne mýjja bõr ne o apëx ja pyrãk. Dja ã Metĩndjwýnh meo apëxo ane.

Kute memã 'ã karõo ino rer.

Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.11

13 Gora ar abeno akamyn mã amã aben jabë rã'ã. ² Gora ar me bajtemwã man anhürkwãmã amiwýr meo wangjê ne mekam adjukaprĩ. Nãm me kwý ã anen aminhürkwãmã kadjy mrãnh djwýnh kwýo wangij ne o djuw mex. Kute kraxkõt mar kêt ne tu o djuw mex. ³ Ë, gora ar mekbê ijê djãkam ar ku'ëja ma. Dja gar gadjwý aje ar ro'ã mekbê ijê djãkam aku'ë mãn prãbê ar õ'ã atokryn akã djãn akaprĩn ar aba. Kwãrĩk wãnh gar ate akrã kêt. Dja gar ã arkõt ane. Me kute prĩne aro bikënh nhym ar tokryjadjwý gora ar ar ama. Dja gar ar õ'ã akã djãn atokry ne. Be, tãm ne ja. Gêdja ba ajte ar amã mýjja 'õdjwý jarë.

⁴ Me abenwýr bakam ne mrãmri mýjja mexkumrëx. Dja gar aprõ'ýr aban kam aprõ djwý:nh'ýrbit mrã. Nhym me niredjwý mjên djwýnhbit ma. Me kwý ne me me prõ prokam no kêt ne. Nhym bep ar ga. Ar ga dja gar akunĩ me prõ prokam apijãm ne aprõ pýnh ne. Kwãrĩk wãnh ga ar krõ'ã aprõ kêt, gê me nija krõ'ã mjên kêt. Me prõ prãm, me mjên prãmja dja Metĩndjwýnh memã pãnh jarë. Me kute me'õbê prõ nãr mjêno àkĩnh jamãdjwý pãnh jarë.

⁵ Kwãrĩk wãnh gar pi'õk kaprĩ prãmebit ar aba kêt. Dja te ar anhõ mýjja ngrire gar tu o amikĩnh. Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh ta dja ar ajo djuw mex. Arým ne ar amã,

"Dja ba me akurũm itëm kêt kumrëx.

Dja ba me akanga kêt kumrëx.

Dja ba me ajo iba rã'ã rã'ã ne", ane.

Ga Metĩndjwýnh kute ar gwaj bajo ba rã'ãja pumũ.

⁶ Bir be, kam dja gwaj batýx ne banhõkre kadjwýnhbê amim,

"Metĩndjwýnh ta ne kute ijo ba djwýnh.

Kam dja ba itĩn prãm kêt.

Mã ne me kute ijomã"? ane.

Dja gwaj ã amim ane.

⁷ Ë, gora ar kute ar ajo ba djwýnh ma, ar kute ar amã Metĩndjwýnh kabën jarënhja dja gar ama. Ar kute kõt amijo ba mex rã'ãn ar ty. Ga ar kute amikajmã'ã Jeju mar ne 'ã ngrã týx ja pumũ. Ar ta ne ar arým ty. Ar ja dja gar amikam ar aman kam ar'ã amijakren ar aba. ⁸ Nã, nãm ar amikajmã'ã Jeju ma. Jeju Kritu pydji. Atemã kêt. Amrëbê tãmý ne ajbir ajte tãm ne. Tãm gêdja rã'ã rã'ã rã'ã ne. ⁹ Kwãrĩk wãnh me kute apýnh mýjja'ã ujarënh nyo ar anoo biknor ar o baja kwãrĩk wãnh o ar anoo biknor kêt. Metĩndjwýnh ta ne ukaprĩkõt gwaj bajo týx gwaj katãt mrã. Kam ne mexkumrëx. Bep ate ne me ta kukràdjãkõt mekbê me àkur djã puma. Kam ne punure. Nãm me te o anen arĩk ar ba.

¹⁰ Ate ne me bakurãdjã ny. Kritu ta ne Bãmmã me bakadjy amingã nhym me kubĩ. Nhym me bajaxwe pãnh ty. Nhym bep me kute kukràdjã tũm ar o ba rã'ãja, me Metĩndjwýnh nhõ kikrekam àpënh ja kute Jeju me bamã tykja mar kêt kumrëx, ne Jeju nhõ kukràdjã nyja mar kêt kumrëx. Nhym Metĩndjwýnh kute me ja jaxweo biknor kêt ne kute meo kra kêt kumrëx.

¹¹ Kukràdjã tũmkõt ne me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh nhõ bënjadjwýr rax mry pan kamrõo atom ne o tẽ. Metĩndjwýnh nhõ kikre kadjwýnhbê kumoka'ëmã o tẽn o wadjã. Me axwe pãnh ne kum kungã. Metĩndjwýnh kute omũnh ne me axwekam ngryk kêt kadjy. Nhym bep mry nhĩja ne me atykmã kum angij nhym prĩne xêr. ¹² Kõt ne Jeju atykmã tokryn ã tyk ane. Ta kamrõo kute prĩne me bajo mex kadjy. ¹³ Kam dja gwaj atykmã jêt djãja'ýr tẽ. Kõt gwaj batokry nhym me kute kõt gwaj bajapry gwaj kudjwa bapijãmmã.

¹⁴ Djãm pyka jakam ne gwaj banhõ pyka? Kati, nhym bep amrë mõr rĩnã ne gwaj kam ama nhym rã'ã rã'ã rã'ãmã. Kam dja me gwaj bajapry gwaj ate bakrã. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Mrãmri dja tu ã ane. Kýjrũm ne gwaj banhõ pykakumrëx, gwaj banhõ krĩrax djwýnh. ¹⁵ Bir be, gwaj banhõ pyka gwaj bamã nõr nĩkam amakbê mã Metĩndjwýnhmã mex jarënh rã'ã ne. Gwaj baje amikajmã'ã Jeju markam dja gwaj ã Metĩndjwýnhmã anhýr ar baba rã'ã ne. Gwaj baje Metĩndjwýnho aminhõn baje idji jarënh ar o babaja dja gwaj õ ane. Kam dja Metĩndjwýnh gwaj bakam kĩnhkumrëx nhym kam mrãmri kute amrëbê mete Metĩndjwýnhmã mry par ne kum õr nhym mekam kĩnhkumrëx ja pyrãk.

¹⁶ Gora ar abenkam adjukaprĩn aben man ar abeno aban anhõdjãnhkõt abenmã mýjja ngã. Gora ar mã aman 'ãno dja. Gêdja gar ane nhym arým ar akam kĩnh. Kute amrëbê mete mry par ne kum õr nhym mekam kĩnh ja pyrãk.

¹⁷ Ar kute Metĩndjwýnhkõt ar ajo ba djwýnhja gop ar kabënkõt amijo aba. Dja ar ar amã mýjja'õ jarë gar tu

abên kêt ne akrànmã kôt aba. Nãm ar prĩne Metĩndjwýnh kabẽno ar ajo djuw mex ne ar ajã ukanga kêt kumrẽx. Mýkam dja gar arkôt amijo aba? Bir, Metĩndjwýnh kute ar kujêr nhym ar kute kum amikôt amijarẽnhmã. Kam dja gar arkôt amijo aba nhym kam ar kĩnhkumrẽx ne. Ar kĩnhkumrẽx ne amikôt kum amijarẽ. Dja gar ã aro anhýr kêt nhym kam ar kum amijarẽnhkam kaprĩre ne. Gar gadjwý axwe amikam adju-mar. Be, tãm ne ja.

¹⁸ Gop ar Metĩndjwýnhmã ar ijarẽnh rã'ã. Ar ije amikam ijaxwe 'õ mar kêt ne ije kôt amijo iba prãmã, Jeju kute imã kukràdjã jarẽnh kunĩkôt ije amijo iba prãm kam gêdja gar kum ar ijarẽnh 'ãno dja. ¹⁹ Gora ar on kum ar ijo a'wý. Dja gar kum ar ijo a'wý bar amikrà kêt ne on arým wãm ar awýr bõx.

²⁰ Gê Metĩndjwýnh ar amã mex jangjê ga kam ar apýnh mýjja mex djari kunĩo amiptàn ar o aba. Metĩndjwýnh kute memã umar mex jarẽnh djwýnh ta gêdja ar amã o ane. Gar kam kabẽnkôt akabẽn ne kôt ar amijo aba. Kute ar ajã amim karõkôt ar amijo aba. Metĩndjwýnh gêdja ar angrêk gar kôt amijo aba mextire. Nhym kam ar akam kĩnhkumrẽx. Jeju Kritu ta gêdja ar ajo týx gar kôt amijo aba. Tãm ne kubê me bapumũnh djwýnhbê kumkati. Metĩndjwýnh ne me tyk kurũm akubyn Bẽnjadjwýr Jejuo tĩn ne o kato. Nhym kam kubê me bapumũnh djwýnhbê kumkaticam prĩne me

bapumũnh 'ãno dja. Mrãmri ne kute mrykĩ'ãtomti pumũnh djwýnh kute prĩne amim o djuw mexkôt kute omũnh ja pyræk. Nãm ã me bajo mrykĩ'ãtomtin prĩne me bajo djuw mexo ãmo ane. Mýjkôt ne kubê me bapumũnh djwýnhbê kumkati ne raxo kute me omũnh djwýnh kunĩ jakrenh? Bir, kute Metĩndjwýnhmã aminhõr nhym me kute bĩn nhym kamrõ bikapĩnkôt. Be, kamrõ bikapĩnkôt ne ajte me bamã kukràdjã ny jarẽnh mãmdji ne o kato. Jeju nhõ kukràdjã nya dja rã'ã rã'ã rã'ã ne. Ê, gora gê me Kritumã kum kubê kumkatiti; umati, mexo tuknĩ jarẽnh rã'ã rã'ã rã'ã ne. Tãm ne ja.

²² Ê, akmere ar, àpnhĩre ar, gora ar pi'òk no'òkkam ik-abẽn ja ma. Tu akrànmã maro tẽn inomã amẽ. Ije pi'òk no'òko ar amã týx jangjênh kadjy ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Ije ar amã pi'òk no'òk krãne.

²³ Ê, ba ar amã arẽ gar ama. Nãm me gwaj bakamy Ximoxi mekbê ijê djãrũm kaba nhym amrẽ tẽmmã. Gêdja on bõx jabej bar iro'ã wãm tẽn bõx ne ar apumũ.

²⁴ Nã bãm ar akunĩo ama ne. Gora ar ar kute ar ajo ba djwýnhwãmã ar ijarẽ. Ne Metĩndjwýnh nhõ me mextire wãmãdjwý ar ijarẽ. Nhym pykabê Itarijkam me kute Jejukôt abeno kamyja ne me ar ajo ama:n ar amã amijarẽ.

²⁵ Gê Metĩndjwýnh ukaprĩkôt ar akunĩo djuw mex. Tãm ne ja.

Xijagu

Jeju kamy'ôbê ne Xijagu. Nãm ar aben djâkam nõ nhym Jeju kumrêx kato nhym tũmràm Xijagudjwý Marij kurũm kato. Kute amim Jeju mar kêt ne kam tũmràm arým tu amim mar kumrêx. Birãm Jeju akubyn tĩnkôt ne tu amim kuma. Ne kam Jeju nhõ me jao ba. Ne kam mebê idjaer kute amim Jeju marjamã pi'ôk no'ôk ne. Nãm pĩrĩne memã 'ã karõ ne memã kum,

—Djã nã gãm ar amim Jeju man kam tu arĩk ar abamã? Kati, dja gar amim Jeju man kam adjâpênh mexo memã amijo amirĩt ne. Pidjô ne rôrôk ne bàrio amirĩt ne. Pidjô mex ne bàri mexo amirĩt nhym be mýjja punu ne bàri punuo amirĩt. Dja gar ja man adjâpênh mexo memã amijo amirĩt ne.

Kwãrĩk wãnh me kute abenã kabên, me kute amimexo àmra, me prõ prãm, me kum nêkrêxbit kĩnh, kwãrĩk wãnh memã wãm nõ. Dja gar mekam adjukaprio aben pyrãk. Kwãrĩk wãnh ar amã me ja kurên amã me ja jabê ne meo aba kêt. Ar ga ar aje Jeju markam dja gar apýnh adjâpênh mexo memã amijo amirĩt. Ne Jejumã amingã nhym arým ar ajo tỳx gar kam apýnh adjâpênh mex ar o aba. Nãm ã Xijagu memã ane.

1 Ba ibê Xijagu. Ibê Metĩndjwýnh nhõ àpênh ne ibê Bẽnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu nhõ àpênh. Apýnh me aba djari abenã akrekam me aba djãbê 12. Me abê idjaer aje amim Jeju mar. Apýnh me õ pyka'yr me abimànhwã, me amã ne ba ikabên mextire jarên 'ã pi'ôk no'ôk ne. Dja gar inhõ pi'ôkja jarên amijã ikabênja ma.

Apýnh me kaprĩ djari kute meo ba.

Ruk 6.22; Kor 1.11; Idja 12.3; Xij 5.7

² Akmere, àpnhĩre ar, godja te apýnh ar akaprĩ djari ar ajo ba, ar akanê, nàr ar anhõ mýjja kêt, nàr ar abê anhõbikwa'õ tyk, nàr me kute ar ajo bikênho ba, godja te apýnh ar akaprĩ djari ar ajo ba. Dja gar kam amim,

—Kati. Kwãrĩk wãnh ba kam ikaprĩ kêt. Dja ba kam ikĩnhkumrêx, ane. ³ Mýkam dja gar kam akĩnh? Bir, dja apýnh ar akaprĩ djari ar ajo ba gar arým amim Metĩndjwýnh mar tỳxo aban 'ã adjukanga kêt. ⁴ 'Ã adjukanga kêt ne arým amim mar tỳxo amũ amikamên arým amim mar tỳ:x ne. Ne kam arým pĩrĩne kum amexkumrêx ne akajgo kêtumrêx. Ja ne gar arým aje mar. Kam dja gar akaprĩkam akĩnh.

⁵ Ne ar ajamak mexdjwý. Godja gar ajõ ajamak mex kêt jabej ajamak bõnho Metĩndjwýnhmã a'uw. Djãm kute 'ã ar amã àkjêrmã? Kati. Dja gar tu kum amijo a'uw. Metĩndjwýnh ne kute me kunĩmã amak bõnho ba. Kum amijo a'uw nhym arým ar amã ajamak bõ. Dja õdjãnh ne arým ar amã ajamak bõ gar arým kôt ajamak mextirekumrêx.

⁶ Dja gar amijo a'uw ne arým tu amim kamnhĩxkumrêx. Kute ar amã õr kadjy tu amim kamnhĩxkumrêx nhym arým ar amã kungã. Kwãrĩk wãnh amim,

—Kon, dja imã õr jabej. Nàr kon, dja imã õr kêt jabej, anhýr kêt. Mýkam? Bir, aje tu amim kamnhĩxkumrêx kêtumrêx. Me kute tu amim kamnhĩxkumrêx kêtumrêx ne me kute mrãmri ne ngõ pyrãk. Me kute kôk djãbêrkam ngõ djãkà ari: amijadjwýr pyrãk, kute ari: amijapĩn pyrãk. ⁷ Djãm me kute tu amim kamnhĩxkumrêx

kêtumrêx Bẽnjadjwýr djwýnh kute memã mýjja 'õ nhõrmã got? Arkati. ⁸ Me kute jãm Metĩndjwýnh kôt amikabên jadjwýr ne aje jãm mýjja punu kôt amikabên jadjwýr ari: amikabên jadjuw. Ne kam arĩk ba rã'ã. Kwãrĩk wãnh me kudjwa amim Metĩndjwýnh kamnhĩx rerekre kêt. Dja gar tu amim kamnhĩx tỳxkumrêx.

⁹ Be, Jeju kukwakam gwaj baje me'õo bakamy'õja dja kajgo jabej djãm Metĩndjwýnh nokrekam ne kajgo? Kati. Nokrekam rax. Gê amiraxja man arým kĩnhkumrêx.

¹⁰ Nhym be, ar 'õ nhõ nêkrêx rax jabej. Djãm Metĩndjwýnh nokrekam rax? Kati. Metĩndjwýnh nokrekam kajgo mexi. Gê te kute amikajgo markam amikam kĩnh. Me õ nêkrêx rũnh kute rũnh pyrãk. Dja me mrãnhbê kêt ne. Ga, bõ rã mex tãm kam mjõn rôrôkja pumũ. Dja ã me õ nêkrêx rũnh mrãnhbê kêtõ ane. ¹¹ Bõ'ã arngro tỳx apõx ne kôk kangro wabê nhym totokbê bõ arým ngrã nhym rã arým rôrôk ne. Nhym kam me arým kum kĩnh kêt ne. Me õ nêkrêx rũnhdjwý dja me õ mýjja krãptĩ jabej katikôt arým ã amijaêrbê kêtõ ane.

¹² Dja te apýnh ar akaprĩ djari ar ajo ba, akanê, nàr anhõ mýjja kêt, nàr ar abê anhõbikwa'õ tyk, nàr me ar ajo bikênho ba. Godja te apýnh ar akaprĩ djari ar ajo ba gar amim Jeju mar tỳx rã'ã ne 'ã adjukanga kêt. Kam dja gar akĩnhkumrêx. Ne kam inomã akaprĩ mẽ nhym Metĩndjwýnh arým ar amã akĩnh djã ngã. Amrêbê ne me kum abêkumrêx jamã kum,

—Dja te ar akaprĩ djã kumex ar awýr bõx gar imar tỳx rã'ãn kam arým ikôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne, ane. Ga, me kute memã me bẽnjadjwýr krãdjê nhõrkam me kĩnhja pumũ. Ar gadjwý dja gar amim Jeju mar tỳx rã'ã. Te ar akaprĩ djã ar ajo ba gar mar tỳx rã'ã nhym kam arým ar amã akĩnh djã ngã gar kôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne.

¹³ Ne kam godja me ar ajaxwe'ã ar amã àpnênh jabej, kwãrĩk wãnh gar arĩk amim,

—Metĩndjwýnh ne ijaxwe'ã imã àpnênhõ dja ba kam kôt ijaxwe, anhýr kêt. Djãm me kute axwe'ã Metĩnd-

gwjynhmã àpnênh prãm? Kati. Me te kute o anhÿr prãmje. Metïndjwÿnhdjwÿ kute gwaj bajaxwe'ã bamã àpnênh prãm kêtikumrëx. ¹⁴ Gwaj ba ne gwaj bamã bajaxwe prãm kam bajaxwe'ã amim apnên amim, "Ba 'ÿr on kam ajmã ikute jabej", ane. ¹⁵ Bamã bajaxwe prãm tē:n arÿm ajmã bakuten arÿm bajaxwekumrëx. Bajaxwe tē:n kam arÿm bajaxwe rax ne. Bajaxwe rax ne kam arÿm ty.

¹⁶ Akmere, àpnhÿre ar, kwãrÿk wãnh me ar anoo bi-knor kêt. Imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên ja jarë.

¹⁷ Metïndjwÿnh ne mex ry typdjin kute axweo amikapêr kâr kêtikumrëx. Ga, kute kâjkwakam mÿjja nhirã kunÿ nhipêx nhym mexkumrëxja pumÿ. Nhym kam amrë kute gwaj bamã mÿjja kunÿ nhôrjadjwÿ mexbit. Kute gwaj bamã bakÿnh djã kunÿ nhôrja prÿne mexbit. Metïndjwÿnh mex ry typdji.

¹⁸ Ta kute amijo gwaj bapytâr kôt ne arÿm gwaj bajo kra. Kute gwaj bamã kabên katâtkumrëx jarênh kôt arÿm kute gwaj bajo kra. Kute mrãmri ne me kute bày-gogo ja kumrëx djë pyrâk Metïndjwÿnh gwaj bakumrëx gwaj bajo kra, ò me ja kunÿ kukãm gwaj bajo kra. Ne kam arÿm gwaj bamã amak bô gwaj arÿm badju-mar djã ny.

Me kute Metïndjwÿnh kabên mar kajgo nêje kute me akre.

¹⁹ Akmere, àpnhÿre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên jarë. Dja gar ikabên 'ãno djan ama. Dja me amã amijarênh prãm ar ga dja gar aje me mar prãm. Ne amijã akabên nên angyrÿk tō. ²⁰ Mÿkam? Bir, djãm gwaj bangrykkam katât ar amijo baba? Kati. Metïndjwÿnhmã katât baje amijo baba kêtikumrëx.

²¹ Kam, dja gar wãnh aje mÿjja punuo aba prãm kunÿ-ja kanga. Ar ajaxwe kunÿja dja gar kanga. Godja me ar amã Metïndjwÿnh kabên jarë, kabên kute ar apytârja jarë nhym ar amã wadjã gar akabôt katin tu amim markumrëxo aba. ²² Kute memã me mex'ã karôkam kabên djãm ar aje mar kajgomãbit? Kati. Dja gar tu amim markumrëx ne mrãmri katât kôt amijo abakumrëx. Ar aje mar kajgoo abakam gar amim ajêx ne aminoo abiknoro aba.

²³ Be ga, me kute ixekam amikarô pumÿnh ne apôx ne mã mrãnhja pumÿ. Ne kam mörbê amikarôo bi-knorja pumÿ. Ar ajô aje kabên mar kajgokam ar aje me urâk. Ar aje kabênkôt amijo aba kêtikumrëx tēmbê kabêno akno. ²⁵ Nhym be, me kwÿ arÿm kabên pumÿ. Metïndjwÿnh ne pi'ôkkam prÿne katât me kute amijo ba'ã memã karô mex nhym me kute kabên kôt amijo bakam me ta ne me ar ban umar mex. Me kwÿ kabên ja pumÿnh ba 'ã ukanga kêt ne tu markumrëx ne o biknor kêt. Nhym kam Metïndjwÿnh arÿm memã tÿx jangijin o djuw mex nhym me umar mexkumrëx.

²⁶ Ga, me kute mry'ãkrÿo mrãnhmã kute krãdjê djào ôto pynênhja pumÿ. Me kute amijã kabên nê ne me kute mrãmri ne mry'ãkrÿ nhôto pynênh ne kute o mrãnh mex pyrâk. Nãm me mrãmri kute amim Jeju markumrëx. Nhym be, me kute amijã kabên'ã ma kêt

ne tu kabên ba. Djãm me kute amim Jeju markumrëx? Kati. Me ta ne me amim 'êx ne ta aminoo akno.

²⁷ Gwaj baje mrãmri Metïndjwÿnh, me Babãm djwÿnh markumrëxkam mÿj ne gwaj kam bakute? Bir, gwaj kam me 'uwttimë me bixangrio djuw mexo baba. Me ò mÿjja kêtikumrëx meo djuw mexo baba. Gwaj ajte Metïndjwÿnhmã amijangri tÿx ne me kum kÿnh kêtja jaxwe kôt bajaxwe kêt.

Me kum me ò mÿjja kêtja kÿnh'ã kute memã karô.

2 Akmere, àpnhÿre ar, Bënjadjwÿr djwÿnh Jeju Kritu mexo umati: ga me tu amim markumrëxo aba.

Djãm kam ar amã me rÿnhbit kÿnhmã? Nhym me ò mÿjja kêtja djãm ar amã me kÿnh kêtumã? Kati. Dja gar amã me kunÿ kÿnh aben pyrâk. Nhym be, djãm mrãmri arÿm ar amã me kunÿ kÿnh aben pyrâk? Kati. Nã gãm ar amã me rÿnh, me umabit kÿnh. Ne kam amã me ò mÿjja kêtja kÿnh kêt.

² Gar abikprôn djâkam akuprô nhym me'ò rax bôx. Kute ò kën karÿro ikrakam ràx jangjênh, aben nhiby angjênh. Kute ò kubêkà mex jangjênh. Kute prÿne o amijo mex ne arÿm bôx gar omÿ. Nhym kam me'ò nhô mÿjja kêtja bôx. Ò kubêkà apÿnh bikadjônha bôx. ³ Ar amã me'ò nhô kubêkà mex ja pyman kum,

—Ota, me krÿ djã mex. Jakam dja ga nhÿ, ane. Ne kam me'ò nhô mÿjja kêtjamã kum,

—Wãnh dja ga dja nâr iparbê dja ga pykakam nhÿ, ane. ⁴ Djã nã gãm ar amã me kÿnh aben pyrâk? Kati. Nã gãm arÿk amim me'ã karô punun amijo me utâr punu.

⁵ Akmere, àpnhÿre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên jarë. Dja gar amim ikabên ja ma. Mÿj xêja ne Metïndjwÿnh amijo me utã? Djãm me rÿnhbit, me umabit? Kati. Pykakam me kute me'ã, "Me bikênh", anhÿr-ja, me ò mÿjja kêt ja ne Metïndjwÿnh amijo me utã. Nhym kam me arÿm tu amim mar tÿxkumrëx nhym kam kute amikôt meo bamã memã arë. Me kum abê-jamã ne arë. ⁶ Nãm te amijo me ò mÿjja kêtja pytà gar amã me kÿnh kêt nhym kam me arÿm pijãm ne. Bir, mÿj xêja ne ar ajo bikênho ban ar apa 'amÿn me axwe pãnh jarênh djã'ÿr ar ajo mrã? Djãm me ò mÿjja kêtja ne me 'ÿr ar ajo mrã? Kati. Me rÿnh ne me 'ÿr ar ajo mrã.

⁷ Metïndjwÿnh kute ar ajo ba ar, dja gar ikabênja ma. Mÿj xêja ne Metïndjwÿnh japrÿo ba? Djãm me ò mÿjja kêt ja? Kati. Me rÿnh ne me aprÿo ba. Metïndjwÿnh ne mexti:rekumrëx nhym me aprÿo ba.

⁸ Metïndjwÿnh ne arÿm me bakukãmãremã 'ã karôn memã kum,

"Me amã amibu'ã me ja jabê. Kute mrãmri ne ga me amã amijabêja pyrâk dja ga me ã amã amibu'ã me ja jabêo ane."

Nãm ã me bakukãmãremã ane nhym me arÿm 'ã pi'ôk no'ôk ne. Kabên kukràdjã ja ne mexo kute kukràdjã kunÿ jakrenh. Dja gar kabên ja mar tÿx ne amã amibu'ã me kunÿ jabê. Ne kam arÿm amexkumrëx. ⁹ Godja gar amã me ò mÿjja kêtja kÿnh kêt ne amã me rÿnhbit kÿnh jabej. Djãm kam amã abu'ã me kunÿ jabêkumrëx?

Djäm Metĩndjwýnh kukràdjàja kòt amã me abèkum-rèx? Kati. Gar kam amikràn arým ajaxwe.

¹⁰ Be, Metĩndjwýnh me kute katàt amijo ba'ã kute memã karòkòt apýnh kukràdjà. Dja gar kam kukràdjà kunĩ mar týx ne kòt ar amijo aba. Ne kam kukràdjà pydjibit mar kêt ne kòt amijo aba kêt. Djäm kam ajaxwe ngri got? Kati. Aje ja pydjibit mar kêt kam ajaxwe rax kute mrãmri ne aje kukràdjà kunĩ mar kêt kam ajaxwe rax pyræk.

¹¹ Ga, Metĩndjwýnh kute me bakukãmãremã kum, "Kwãrĩk wãnh abenbê prò, mjèno adjákĩnh kêt", anhýrja ma.

Ne ajte kute me bakukãmãremã kum, "Kwãrĩk wãnh me par kêt", anhýrja ma.

Godja ga kukràdjà kòt mebê prò'ýr amrãnh kêt ne kam me'ònh bĩn arým o ajaxwe. Te mebê prò'ýr amrãnh kêt ne arým ajaxwe. Aje me'ònh bĩnkam ga kukràdjà mar kêt ne arým kam ajaxwe.

¹² Metĩndjwýnh ne pi'òkkam prĩne me kute katàt amijo ba'ã memã karò mex. Nym kam me kwý arým kute markumrèx nym Metĩndjwýnh arým memã týx jangij. Nym kam arým katàt kabèn kòt ar amijo ban umar mex ne ta arek mekòt ar ba. Dja gwaj kabèn ja man kòt ar amijo baba. Gèdja ĩ Metĩndjwýnh gwaj bakukjèro nhýn gwaj bamã,

—Djã ne ga ikabèn ja markumrèx ne kòt ar amijo aba? ane gwaj amikòt kum amijarè. Godja gwaj kukràdjà kòt amijo baba kêt nym arým gwaj bamã axwe jarè. Kute ren gwaj bamã axwe jarènh karò dja gwaj kukràdjà kòt amijo baba mex.

¹³ Nàr, dja gwaj bajò bamã me kaprĩ kêt nym Metĩndjwýnh arým amipãnh kum gwaj bakaprĩ kêt ne tu katàt gwaj bamã bajaxwe pãnh jarènhkumrèx. Nàr, dja gwaj badjukaprĩkumrèx ne kam arým bamã Metĩndjwýnh pyma kêt ne arým bakĩnhkumrèx.

Djäm me kum me kaprĩ kêtja Metĩndjwýnh kute me utàr?

¹⁴ Akmere, àpnhĩre ar, dja gwaj bamã me kaprĩ kêt ne atekam ajte memã kum,

—Ba ne ba tu amim Metĩndjwýnh markumrèx, anhýro baba. Djäm kam Metĩndjwýnh kute amim gwaj bapytàr ne kute ar gwaj bajo bamã? Djäm gwaj bajajk-wa kajgokam bakabènbit ne kam bamã me kaprĩ kêt nym arým kute amim gwaj bapytàr ne kute ar gwaj bajo bamã? Kati.

¹⁵ Godja gwaj baje me'òo bakamy nàr o bakanikwýnh, ò kubèkà kêt ne kum prãm. ¹⁶ Gwaj kam kum mýjja'ò nhòr kêt ne kum,

—Gora gè Metĩndjwýnh ajo djuw mex ga adjumar mex ne amã kry kêt ne ajajne, ane. Djäm ja ne mex? Kati. Gwaj baje kum mýjja'ò nhòr kêt kam ne kajgo.

¹⁷ Mýj ne gwaj baje kam mar? Bir, dja gwaj bamã me kaprĩ kêt ne kam memã kum,

—Ba ne ba tu amim Metĩndjwýnh markumrèx, ane. Djäm mrãmri bakabèn? Kati. Ga, me arým tykkam kute amingrèk kêt ne kajgoja pumũ. Gwaj badjwý bamã me kaprĩ kêt kam bakajgo.

¹⁸ Godja me'ò amã,

—È, ga ne ga we aje Metĩndjwýnh mar. Ba ne ba imã me kaprĩn ije memã mýjja nhòro iba. Goja gu baje tu amim Metĩndjwýnh markumrèx jabej aben kabi. Ga amã me kaprĩ kêt kam dja ba te apumũn amim, "Kon. Kute Metĩndjwýnh mar kêt pyræk", ane. Bajbit dja ba imã me kaprĩn memã mýjja nhòro iba ga arým ipumũn ijã amim, "Be, djäm mrãmri tu kute amim Metĩndjwýnh markumrèx. Ga, ukaprĩn kute memã mýjja nhòrja pumũ", ane. Ga kam arým ipumũ. Ba tu ije amim Metĩndjwýnh markumrèxja pumũ. Dja ã me'ò amã ane.

¹⁹ Be, ga ne ga we aje Metĩndjwýnh rax markam memã kum,

—Metĩndjwýnh pydjibit. 'Òdjwý kêt kumrèx, anhýro aba. Be, mrãmri. Djäm gajbit aje Metĩndjwýnh rax mar? Kati. Xatanaj nhò me karò punudjwý kute Metĩndjwýnh rax mar ne kam ajte kum me kaprĩ kêt ba. Ne kute rax markam abenmã kum,

—Metĩndjwýnh pydjibit. 'Òdjwý kêt kumrèx, anhýro ba. Ne kam tu umaje tertè:t.

²⁰ Kè, ano kêt, mýkam ne ba te ar amã,

—Dja ga memã kum, "Ba ne ba tu amim Metĩndjwýnh markumrèx", anhýro aban amã me kaprĩ kêt ga mrãmri akajgokumrèx. Ga, me arým tykkam kute amingrèk kêt ne kajgo nòrja pumũ. Gadjwý ne ga ã akajgoo ane. Mýkam ne ba te ar amã ja jarè gar imar kêt?

²¹ Dja gar me bakukãmãre Abraão man kòt ije ar amã arènhja ma. Djäm Abraão kute amim Metĩndjwýnh mar kajgo? Kati. Nãm tu amim markumrèx ne kam kabèn kòt amijo tẽ. Nãm kabèn kòt Metĩndjwýnh nhò kikam kra Idjak djin bit kute bĩn 'ýr. Nym Metĩndjwýnh Abraão pumũn arým amim,

—Mrãmri ne Abraão imã axwe kêt ne mex, ane.

²² Ga, Abraão kute tu amim markumrèx ne kam kute kabèn kòt amijo tẽmja pumũ. Nãm kabèn kòt amijo tẽn kam arým tu amim Metĩndjwýnh mar mexkumrèx ne. ²³ Kam ne me aben djò'ã Abraão jarè:n arènhò mòr tãmtã nym kam arým Mòjdjè katon arým abatàn ne. Ne kam arým me bakukãmãremã kum,

"Abraão ne tu amim Metĩndjwýnh markumrèx nym arým kum axwe kêt jarè nym arým kum mex", ane. Ne kam pi'òkkam no'òk ne. Be, mrãmri ne kòt arènhkumrèx. Nãm arè nym me aben djò'ã abenmã kum,

—Mrãmri ne Metĩndjwýnh Abraão òbikwakumrèx, ane.

²⁴ Ga, me kute tu amim markumrèx ne kam kute kabènkòt amijo bakam Metĩndjwýnh arým kute memã axwe kêt jarènhja pumũ. Djäm me kute mar kajgokam Metĩndjwýnh kute memã axwe kêt jarènh? Kati.

²⁵ Me'ò nire kuprý Rbedjwý. Djäm Rabe kute Metĩndjwýnh mar kajgo? Kati. Nãm tu amim markumrèx ne kabèn kòt amijo tẽ. Nym kam arým kum axwe kêt jarè. Nym Djodjuwe kute ar anorjadjwý Rabe kum ar kaprĩn arým arkum aminhürkwã jarè. Arkum arèn arým ar kurè djwýnhbè arkum atemã pry 'ò jarè. Nym kam ar umar mex ne akubyn 'ã mòn bòx. Nãm ã Rabe

kum ar kaprío ane nhym Metĩndjwýnh arým kum axwe kêt jarê.

²⁶ Be, tám ne ja. Me tyk arým karô biknorkam kute amingrêk kêtumrêx ne arým kajgo. Gwaj badjwý. Gwaj baje Metĩndjwýnh kabên mar kajgon kôt amijo baba kêtam ne kam baje memã kum,

—Ba ne ba tu amim Metĩndjwýnh markumrêx, anhýrkam arým bakajgo. Bakajgo kute mrãmri ne me tyk kajgo pyrãk.

Me ôto djujabê kêt'ã ujarênh.

3 Akmere, àpnhĩre ar, ar akrãptĩ ne gar aje amijo memã kukràdjã'ã adjujarênh djwýnh prãm. Djãm kam mex? Kati.

Mýkam ne mex kêt? Bir, gwaj bakunĩ bakabên kwý kajgo. Gwaj bakabên kajgokam bamex kêt. Ga ren ar abê memã ujarênh djwýnh kêt ne ren akabên kajgo ren gajbit amex kêt. Me krãptĩmã adjujarênh kêtam ga ren gajbit amex kêt. Nhym be, kati. Ar akabên kajgo'ã memã adjujarênhkam me krãptĩ arým ar akabên man arým ar adjô'ã mex kêt. Nhym kam Metĩndjwýnh arým pãnh ar amã ajaxwe rax jarê. ² Me bakunĩ bakupãnhã bakabên kajgo kumex. Godja ren me'ô kabên kajgo kêtumrêx jabej ren prĩne kute katãt amijo ba kadjy mex.

³ Ga, me kute mry'ãkrío mrãnhja pumũ. Nãm me kute krã djên ajkwa katikôt kàxirãx jadjuw ne ari o krã kukênho mrã. Ga, te mry rũnh nhym me kute ajkwakôt ar krã kukênho mrãnhja pumũ.

⁴ Ga, me kute tekrekam no'i kryreo kà rũnho baja pumũ. Nãm te kà rũnh nhym te kôk djãbêr tỳx nhym me tekrekam no'i kryreo unênh ne o krã kukênho o baja pumũ.

⁵ Me banhôto kute kà tekrekam no'i pyrãk. Me banhôto te kryre gu me o mýjja rũnho amra. Nhym kuwy kryredjwý. Ga, te bà rũnh nhym me kute kuwy kryreo kunĩmã angjênhja pumũ.

⁶ Me banhôto ne kute kuwy pyrãk, kute bãmã angjênh pyrãk. Apýnh me axwe djãri kunĩkôt ne gu me banhôtoo arên arým ipêx. Me banhĩ katikôt ne me banhôto ikwã. Ne kam kute prĩne me bajo punu prãm. Me banhôtoo bakabênja ne tu apýnh mýjja kunĩo tuknĩn o punu. Kute mrãmri ne kuwy kryre kute bãmã angjênh nhym mýjja kunĩ xêtja pyrãk. Me axwe nhô bẽnjadjwýr ja ne kute me banhôtoo krĩ djwýnh.

⁷ Me kute mýjja krãptĩ djujabê. Mry, àk, kwênh, mry ngãngão mrãnh, ngônkhkam mýjja, mýjja krãptĩja ne me kute ujabê. ⁸ Nhym be, me banhôtoo bakabênja pydjibit ne kute mrãmri ne mry djujabê prãm kêt pyrãk. Me banhôtoo bakabênkam bajamakre kêt ne bajaxwekumrêx. Me banhôtoo bakabên kute me parkumrêx, kute mrãmri ne udjy rũnh kute me par pyrãk.

⁹ Me banhôtoo ne gu me baje Metĩndjwýnh, me Babãm djwýnhmã mextire jarênh ne atekam ajte o baje abenmã bakabên punu jarênh. Kute amipyrãk ne Metĩndjwýnh me banhipêx. Kute me bajo amipyrãk ne me banhipêxkam ne gu me baje abenmã bakabên

punu jarênh. ¹⁰ Ne kam bajajkwakôt memã bakabên mexmê bakabên punuo aben nhikjên memã arê. Akmere, àpnhĩre ar, gu me ren ã memã anhýr kêtumrêx.

¹¹ Djãm inore 'ôkôt ngô djãnhmê ngô djý kute aben nhikjên apôx? ¹² Nãr, djãm pidjôbê pigêre'ã oriwêre djô arij? Kati. Nãr, djãm akrô'ã pigêre djô arij? Kati. Ne ngô nhinore'ôkam kadjwanhĩ ne arým akryja djãm kam ngô djãnh apôx? Arkati. Axikôtbit mýjja apôx. Kwãrĩk wãnh gu me memã bakabên mexmê bakabên punuo aben nhikjên memã arênh kêt.

Me krã mex'ã ujarênh.

Gar 5.16

¹³ Ar ajô we akrã mex ne we aje me kukràdjã kunĩ mar. Goja mrãmri akabênkumrêx jabej on katãt amijo aban amijo adjãmra kêt. Ne kam arým akrã mex. Kam dja me arým apumũ. Akrã mexkôt apumũ. ¹⁴ Nhym be, ga ne ga anhôkre kadjwýnhbê angryk. Me'ô nhô mýjja'ã angryk. Ne arax mýr jabej akadjwýnhbê adjãkrê. Ne kam 'ã amijo amra. Djãm ja ne mex? Djã ne ga katãt ar amijo aba? Kati. Ga ne ga ate amijo aba. Kam kwãrĩk wãnh 'ã amijo adjãmra kêt ne arĩk amim ajêx kêt.

¹⁵ Djãm akrã mex ne ja? Djãm kãjkwakam Metĩndjwýnh we kute amã ja jarênh? Kati, atemã. Pykakam me ar ba ne me kute amã wã jarênh. Me kum Metĩndjwýnh kính kêtja kôt akabên ne ja. Xatanaj ne kute amã wã jarênh. ¹⁶ Mýkam? Bir, me'ô nhô mýjja'ã angrykkam ne arax mýr jabej adjãkrêkam ne ga akan-gati. Akangatimê apýnh me axwe djãrimê akam apôx.

¹⁷ Nhym be, kãjkwakam Metĩndjwýnh kute gwaj bamã bakrã mex jadjãr gwaj bakabên mexkam gwaj baje amikam bajaxwe'ô mar kêt. Ne badjumar mex prãm. Ne memã baprĩn memã bakabên. Ne bajamak mex. Ne badjukaprĩkumrêx ne baje mrãmri ne pidjô djô mex ne ô kumex pyrãk.

Ne bamã me ô mýjja kêtme me rũnh jabêo aben pyrãk.

Ne bajênhĩ kêt ne mrãmri tu amim Jeju markumrêx.

¹⁸ Me kute aben nêje me kukrà ne akrãnmã memã arênho ba ja ne me memã arênho ba nhym me arým ajmã kute kêt ne katãt ar amijo ba. Me kute mrãmri ne pidjô djô mex ne ô kumex pyrãk.

Me kute amidjwýnhbito kínhja ne Metĩndjwýnhmã à'wýr punu.

4 Mýj ne ga me aman arým abenwýr aprôt ne aben tako aba? Bir, me aje amim 'ã karô djãkam amã apýnh me'ô nhô mýjja pro prãm ne 'ã angryk aba. Ne kam ã abeno anhýro aba. ² Me amã mýjja kính ne aje bit byrmã nhym me me abê aptã ga me byr kêt. Byr kêt ne arým me kupa. Aje 'ã angryk ne te aje byr prãmje. Ne kam aje 'ã aben tak ne abenwýr aprôt ne kam aje byr kêt rã'ã ne. Mýkam ne ga me aje byr kêt? Bir, me aje Metĩndjwýnhmã o adjã'wýr kêtam.

³ Nàr, me aje Metĩndjwỳnhmã o adjà'wỳr jabej nhy m kute me amã òr kêt. Mỳkam? Bir, me aje o adjà'wỳr punukam. Mỳj ne aje o adjà'wỳr punu on? Bir, me aje bit byrmã ne aje bit o amidjwỳnhbito kĩnh prãm. Aje amidjwỳnhbito kĩnh prãm kam aje mỳjjao Metĩndjwỳnhmã adjà'wỳr punukumrêx.

⁴ Metĩndjwỳnh ne arỳm kute ar ajo ò me jakam ga ren ar amã Metĩndjwỳnh kĩnhkumrêx. Nhy m be, kati. Me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêt kukràdjà punuja ne gar amã kĩnh rã'ã. Aje mrãmri ne me kum prò djwỳnh kĩnh ne kam jãm kum krò'ã prò kĩnh pyræk. Nàr, aje mrãmri ne me kum mjên djwỳnh kĩnh ne kam jãm kum krò'ã mjên kĩnh pyræk. Amã Metĩndjwỳnh kĩnh ne kam jãm amã me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêt kukràdjà punuja kĩnh. Nã gãm ar kam ari akabêno aben nhikjê. Dja gar amã me kukràdjà punu kĩnh rã'ãn arỳm amijo Metĩndjwỳnh kurê djwỳnh.

⁵ Amrêbê: ne me memã kum,

—Metĩndjwỳnh Karò kute me bakadjwỳnhbê amijo kajkep ne te arek kum me bajo ba prãmje. Te arek kum me bajo ba prãm kam arỳm ngryk 'ỳr.

Nãm me ã me bakukãmãremã ane nhy m me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Djãm me kabên kajgo got? ⁶ Ajmã gwaj bakuten bajaxwe prãm. Nhy m be, Metĩndjwỳnh ne kum gwaj bakaprĩn gwaj bajaxwe kêt kadjy gwaj bamã tỳx jangij gwaj ajmã bakute kêt. Amrêbê: ne ujarênh djwỳnh me bakukãmãremã kum,

“Me kute amijo àmra prãmja Metĩndjwỳnh arỳm mebê aptà.

Nhy m be, me kute amijo ngriren amijo kàtàmja Metĩndjwỳnh tu kum me kaprĩ.”

Nãm ã me bakukãmãremã ane nhy m me arỳm 'ã pi'òk no'òk ne. Ga, kum me bakaprĩja pumũ.

⁷ Kum gwaj bakaprĩkam dja gar akrànãmã Metĩndjwỳnh kabên man kôt ar amijo aba. Ar Xatanajbê aptà nhy m arỳm ar abê pròt ne. ⁸ Dja gar Metĩndjwỳnh man kôt amijo ajkamê nhy m arỳm amipãnh ar aman ar awỳr amijo ajkamê. Ar ajaxweja, on ajaxwe krãtan amex kute mrãmri ne me aminhikra punu põnh nhy m arỳm mex pyræk. Ar aje amijo Metĩndjwỳnh mar ne jãm ajaxwe prãmja, on aje amim ajaxwe'ã karõja krãtan adjumar djà mex ne. ⁹ Ajaxwe prãm kam on adjumar punun on muwn kôt amra. On akeket krãtan muwn on akĩnh krãtan adjumar punu:re ne. ã ajaxwe prãm kam amijo ane. ¹⁰ Dja gar Bẽnjadjwỳr djwỳnh rax man arỳm amijo angrin amijo akàtàm. Nhy m kam arỳm kàjmã akamê.

¹¹ Akmere, àpnhĩre ar, kwãrĩk wãnh abenã akabên punu kêt. Metĩndjwỳnh ne arỳm gwaj bamã kukràdjà jarên gwaj bamã,

“Djã gãm me amã aben jabê”, ane.

Kute gwaj bamã kabên ja jarênhkam gar atekam akamy'ã akabên punu jarên 'ã axwe nhò. Mỳj ne gar arỳm aman ã akamy'ã akabên punuo ane? Bir, gar amim,

—Metĩndjwỳnh kukràdjà ja ne mex kêt, anen arỳm akamy'ã ar akabên punu. Ne kam arỳm o Metĩndjwỳnh

kabên'ã punu jarên arỳm mar kêt ne kôt amijo aba kêt. Ne aje Metĩndjwỳnh kukràdjà'ã punu jarênhbit.

¹² Djãm we ar abê mỳjja ne gar amibu'ã me'ã axwe janhòro aba? Metĩndjwỳnh pydji ne arỳm me kute katàt amijo ba'ã memã karò nhy m me arỳm kabên ma. Ta dja me utàr jabej nàr meo biknor jabej nhy m me arỳm me biknor tokry djàkam biknor jabej. Atemã me'ò kute meo anhỳr kêtumrêx. Kam ar ga akajgon kam me'ã axwe janhòr ar o aba.

Me amikukãm amijo àmra ne kute amijarênh nêje kute me akre.

¹³ Ar aje amijo adjàmratija, ikabên 'ãno djan ama. Aje Metĩndjwỳnh mar kêt ne amijo adjàmrakam ga we memã kum,

—On ne nàr kryràm dja ba krĩ wãmã tẽn bõx ne ije amim pi'òk kaprĩ kumexo atommã. Be, dja ba kam pi'òk kaprĩ pãnh mebê mỳjja jamỳn amũ memã òro ikrĩ. Ne o ikrĩ:n arỳm pãnh inhò pi'òk kaprĩ kumexo atom. Ne o ikrĩ: nhy m arỳm ijã amexmê na apêx. Ba kam arỳm akubyn tẽn, ane. Gar aje memã ã amijo adjàmrao anhỳrja gora ikabên 'ãno djan ama. ¹⁴ Dja ar ajã akati nhy m mỳjja ajmã ar ajo gar aje mar kêtumrêx. Atĩn tẽn: atĩn nhitep djà ne kute mrãmri ne kakũm ba pyræk. Kakũm ba:n kam arỳm me aêrbê kêt ne tu kàjkwa mẽ bimràkkumrêx ne. Nãm ã atĩn tẽn: me aêrbê tu akêto ane.

¹⁵ Kwãrĩk wãnh ã memã amijo adjàmrao anhỳr kêt. Ga ren ar Metĩndjwỳnh man ren memã kum,

—Metĩndjwỳnh kute amim ijã karò kôt dja ba itĩn ne ar iba rã'ã jabej. Ba kam arỳm krĩ 'òkam itêm jabej. Nàr atemã idjapênh jabej, ane. Ga ren ar ã memã anen arỳm ar amex.

¹⁶ Nhy m be, kati. Gar Metĩndjwỳnh mar kêt ne amikam akĩnh kadjy amijo amra. Aje ã amijo adjàmrao anhỳrkam ne ajaxwe. ¹⁷ Metĩndjwỳnh ne arỳm ar amã amrãnh mex'ã karò gar arỳm aje mar. Dja ga mar kajgon kôt amijo aba kêt ne arỳm ajaxwe.

Me ò nêkrêx rũnh kute amidjwỳnhbit mar.

Mat 13.22; Ruk 12.15; Xim k 6.6; Ap 18.15

5 Me rũnhmã ne ba memã kum,

—Ë, me anhò nêkrêx rũnh, ba me amã arê. Dja apỳnh me akaprĩ djari me awỳr bõxkumrêx. Me akaprĩ ra:x kukãm dja ga me on muwn amra:.

² Mỳkam? Bir, dja me anhò nêkrêx rax arỳm me abê rerekre ne. Te me anhò kubêkà mex nhy m kàpotire arỳm prĩne me abê apòk ne. ³ Dja prĩne me abê anhò mỳjja 'òk ne me abê amijo ajkê. Me anhò kên karỳrmê anhò kryt jaka dja prĩne me abê punure. Nhy m me kunĩ arỳm me anhò mỳjja punu pumũn me ajã abenmã kum, “Be, omũ. Djãm tãmwã mex got”? ane. Nhy m kam Metĩndjwỳnh arỳm me amã ajaxwe pãnh jarê ga me atokry:. Atokry kute mrãmri ne kuwy'ã me xêtkam me tokry pyræk. Be, mỳj kadjy ne ga me amim anhò nêkrêx rũnho atom nhy m kumex? Djãm we me aje amijo rũnhmã? Kati. Me kute aminhinomã amimênh

djà nhõ akatikam dja Metĩndjwŷnh me amã ajaxwe pãnh jarẽ ga me atokry.

⁴ Ě, akubyn amijo tẽn amima. Ga me ajẽx ne anhõ àpẽnhmã kum, “Dja gar inhõ bãygogo djẽ pa ba kam ar amã o pãnh”, anhỹro aba. Nhy m me ê pa, ga me ate kam arỹm memã o pãnh kêt. Tãm dja ga me akubyn amijo tẽn ama. Djãm Metĩndjwŷnh kute me amar kêt got? Kati. Ě, me kute me amã ê kajgoja kum amijo akij ne kum, “Dja ga ijo angryk”, ane nhy m arỹm me kuma. Metĩndjwŷnh ne me krãptĩ:o ban memã Bẽnjadjwŷr djwŷnh. Uma:kumrẽx ne arỹm me kute kum amijo àkjẽrja ma.

⁵ Me ga ne ga me prĩne amijo djuw mexo aban abix-aẽr tỹ:xo aba. Aje mrãmri ne mry nhĩptĩ kute ate krãn àkurbit mar nhy m me kute myt tãm kam par pyrãk. On dja Metĩndjwŷnh me ajaxweo pãnh ne. ⁶ Ga me arỹm aje me kute katãt amijo bakumrẽxmã axwe jarẽnh ne aje me par nhy m me kute aminẽje me abẽ àptãr kêt kumrẽx. Tãm dja ga me akubyn amijo tẽn ama. Nã bãm ã me nẽkrẽx rũnh kute Metĩndjwŷnh mar kêt kam memã ane.

Me kute amiwŷr Bẽnjadjwŷr djwŷnh jamãr 'iry mã.

⁷ Nhy m be, akmere, àpnhĩre ar, gwaj baje Metĩndjwŷnh markam me kute gwaj bajo bikẽnhkam, mŷj dja gwaj amim arẽn kuma? Bir, dja gwaj amim,

—Bẽnjadjwŷr djwŷnh dja bõx ba kõt dja, ane. Bẽnjadjwŷr djwŷnh bõx gwaj kõt baku'ẽja dja gwaj kuma. Ne kam akrãnmã amiwŷr amãr 'iry n 'ã badjukanga kêt. Ga, pur kre djwŷnh kute pur kreja pumũ. Ne kam djwŷ mex jamãr 'iry:ja pumũ. Nhy m kam kum ngo nhy m arỹm na bixadjwŷr mex ne. Nhy m kam djwŷ arỹm apõx ne 'y tỹx ne. ⁸ Dja gar kudjwa akrãnmã amiwŷr Bẽnjadjwŷr djwŷnh jamãr 'iry:n 'ã adjukanga kêt. Mŷkam? Bir, arỹm bõx 'yr gwaj kõt baku'ẽ 'yr.

⁹ Kwãrĩk wãnh abẽn prĩkam abenã akabẽn kêt. Mŷkam? Bir, Metĩndjwŷnh kute pãnh ar amã ajaxwe jarẽnh karõ. Kwãrĩk wãnh abenã anhỹr kêt. Memã axwe pãnh jarẽnh djwŷnh arỹm bõx 'yr.

¹⁰ Ga, me bakukãmãreja ma. Metĩndjwŷnh kukwakam ujarẽnh djwŷnhja ma. Bẽnjadjwŷr djwŷnh kukwakam ne me memã ujarẽnh ar ba nhy m me 'ã ari meo bikẽnho ba nhy m me amitokry maro ba. Nãm me te meo anhỹro ba nhy m me akrãnmã amiwŷr Metĩndjwŷnh jamãr 'iry n 'ã ukanga kêt. Dja gar me kudjwa ã amiwŷr amãr 'iry o ane.

¹¹ Nãm me te meo anhỹro ban te mebẽ Metĩndjwŷnh kurẽo ba nhy m me Metĩndjwŷnh'ã ukanga kêt kumrẽx. Me ja ne me kĩnhkumrẽx. Ja ne gar aje arỹm mar. Arỹm ne gar Djo'ã ujarẽnh ma. Me bakukãmãre Djo te amitokry kumex maro ban amim Bẽnjadjwŷr djwŷnh mar'ã ukanga kêt kumrẽx. Ne kam arỹm tokry mar'ã aminhinomã amimẽ nhy m Bẽnjadjwŷr djwŷnh arỹm o

djuw me:xkumrẽx. Tãm dja gar ama. Ga, Bẽnjadjwŷr djwŷnh kum me kaprĩ:kumrẽxja pumũ.

¹² Akmere, àpnhĩre ar, ar aje memã akabẽn jarẽnh nhy m me kute amar pydji kadji djãm aje kam kõt Metĩndjwŷnh nãr õ mŷjja'õ jarẽnhmã? Kati. Kwãrĩk wãnh aje memã akabẽn pydjĩn arẽnhkõt memã kãjkwa jarẽnh kêt. Kwãrĩk wãnh aje memã akabẽn pydjĩn arẽnhkõt memã pyka jarẽnh kêt. Memã ar akabẽn pŷnhbit ne arẽ. Aje mrãmri mŷjjao anhỹrmã. Kambit memã kum, “Nã. Dja ba ã o ane”, ane. Nãr, aje mŷjjao anhỹr kêt mã. Kambit memã kum, “Kati. Dja ba o anhỹr kêt”, ane. Jabit memã arẽ. Memã akabẽn pŷnhbit ne arẽ. Kwãrĩk wãnh memã akabẽn jarẽ ne me kute ar amar pydji kadji kõt memã apŷnh mŷjja jarẽ kêt. Metĩndjwŷnh ren ar amã ar ajaxwe jarẽ.

Me kute aben mar ne Metĩndjwŷnhmã abeno à'wŷr.

¹³ Dja gar ajõ akaprĩ jabej Metĩndjwŷnhmã amijo a'wŷ. Nãr, ar ajõ akĩnhkumrẽx jabej angreerkam kum amikĩnh jarẽ.

¹⁴ Djã ne ar akam me'õ kanẽ? Gẽ amiwŷr me kute Jeju nhõ me jao ba djwŷnh 'wŷn amiwŷr aro bõx. Gẽ ar Metĩndjwŷnhmã o a'wŷn arỹm Bẽnjadjwŷr djwŷnh kukwakam kangõo kungrà. Kangõo kute rõnykangõo pyrãk-jao kungrà. ¹⁵ Ne Bẽnjadjwŷr djwŷnh kute me'õ kanẽ-jao mexmã tu amim kamnhĩxkumrẽx ne kum o a'wŷ nhy m arỹm ar kabẽnkõt o mex ne kum tỹx jadjà. Amrẽbẽ kute àpẽn hjaxweo ba jabej dja arỹm axwe maro aknon kam ngryk kêt ne.

¹⁶ Dja gar ajaxwe'õkam akaprĩn 'ã abenmã amikõt amijarẽ. Ne kam Metĩndjwŷnhmã abeno a'wŷ nhy m arỹm ar ajo mex. Godja gwaj bajaxwe kêt jabej ne kum badjà'wŷr jabej. Ne badjà'wŷr'ã batỹx ne 'ã badjukanga kêt jabej nhy m kam Metĩndjwŷnh arỹm gwaj bakabẽn kõt àpẽn h rax.

¹⁷ Be, djãm Erijbẽ wajanga? Kati. Erij umar kute mrãmri ne gwaj badjumar pyrãk. Ne kam Metĩndjwŷnhmã kãjkwa ngrã'ã à'wŷr tỹxkumrẽx. Nhy m arỹm kõt namẽ amexkam kãjkwa ngrãbit. Ne ajte namẽ amexkam kãjkwa ngrã ne. Ne ajte namẽ amexkam tãm ne. Ne ajte nakam kãjkwa ngrã ne. ¹⁸ Ne kam ajte kum na'ã a'uw nhy m kabẽn kõt ajte na axidjuw. Axidjuw nhy m kam djwŷ ajte ingrõt. Dja gwaj ã Metĩndjwŷnhmã badjà'wŷro ane nhy m ã gwaj bakabẽnkõt àpẽn h raxo ane.

¹⁹ Akmere, àpnhĩre ar, gẽdja ar akam me'õ Metĩndjwŷnh kabẽn katãtja bẽ ate amijo ba jabej. Nhy m me'õ akubyn Metĩndjwŷnh'yr o akẽx jabej. ²⁰ Mŷj dja kute arỹm 'yr o akẽxkam kuma? Bir, me'õ kute akubyn 'yr o akẽxja ne axwebẽ utã nhy m Metĩndjwŷnh arỹm me bi-knor tokry djãbẽ utãn kam kum apŷnh axwe djãri krãptĩ akno.

Pedru kumrëx

Jejukôt ba djwýnhbê Pedru ne mebê idjaer kute amim Jeju marjamã pi'ók no'ók ne. Ar ja ne ar apýnh pykakôt ajmà nhym me Jejukôt aro ajkë ne. Nhym kam Pedru kute aro týx ne o kínhmã arkum pi'ók no'ók ne. Ne arkum, —Mrãmri ne gwaj pykajabê babari Jejukôt batokry. Te batokry gwaj Jeju'ã bangrà týx. Arým gwaj bakutêp gwaj bakính djà dji. Gwaj Jeju'ã amijakren kudjwa te batokryn tu amikajmãtã Jeju kamnhíx ne bakính. Nãm ã Pedru arkum ane.

¹ Ibê Pedru. Jeju Kritu ne ijano ba memã 'ã idju-jarënh ar iba. Ba ne ba pi'ók no'ókkam ar amã ikabën jarë. Amrêbê gar apýnh me ò pykakôt aben bê abingrànha nhym me kute ar ajo me bajtemo baja ba ar amã ikabën. Pykabê Pótukam, Garaxakam Kapadókam, Adjjikam, Bixinijkam, ar aben bê abingrànha, ba ar amã ikabën jarë.

² Metíndjwýnh, me Babãm djwýnh arým amijo ar apytà. Amrêbê: mýjja kuní kator kêttri amijo ar apytà. Kute prýne amikukãm mýjja kuní markam amijo ar apytà. Karõ ne ar ajo mexo ba gar arým kôt amextiren ajmã akute kêt ne ar aba. Ne kam katàt Jeju Kritu kabën man kôt ar amijo aba. Amrêbê: ne me bakukãmãre mry kamrôo me kaprêk nhym Metíndjwýnh arým me axwe maro aknon mekam ngryk kêt ne. Jakamdjwý arým Kritu píte'ykam ty nhym kamrô prôt. Kam ne Metíndjwýnh arým ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt.

Gê tu kum ar akaprí:kumrëx † gar adjumar mexo amũ amikamën arým adjumar mexkumrëx ne.

Mýj ne me kute amiwýr kamnhíxmã

Rô 8.29; Ep 1.4; A Xim 1.9; Ped k 2.9

³ Ba Metíndjwýnhmã mextire jarë. Metíndjwýnh ne ra:xkumrëx. Kubê Bënjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu Bãm. Ta ne ukaprí ra:xi. Ukaprí raxkôt ne arým gwaj bamã amak bô. Ga, me nã kurũm apôxkam me umar djà nyja pumũ. Metíndjwýnhdjwý ne gwaj bajamak bô gwaj arým badjumar djà nyn kam bamã katàt amijo baba prã:m ne bamã Metíndjwýnh kí:nhkumrëx. Jeju Kritu tyk ne akubyn tĩnkam ne arým gwaj bamã bajamak bô gwaj arým badjumar djà ny. Kute gwaj bamã bajamak bônham gwaj tu 'ýr babôxmã kamnhíxkumrëx. Dja gwaj 'ýr bôx ne kôt ar baba rá'ã: rá'ã ne.

⁴ Nhym kam arým gwaj bamã mýjja mexti:re ngã, gwaj bamã mýjja kume:x ngã. Djãm mýjja rerekmã? Kati. Djãm punumã? Kati. Mýjja mex rá'ã: rá'ã ne. Kàjkwa djwýnhkam ne arým ar amã kudji.

⁵ 'Itýxo Metíndjwýnh kute mã amim ar apytàr mex ne ar ajo ba. Gar tu amim markumrëx nhym kute mã 'itýxo ar apytàr mex ne ar ajo ba. Dja mã amim ar ajo ba: nhym me kute aminhinomã amimënh djà nhõ

† Djãm ar ga ne gar adjukaprí nhym pãnh arým kum ar akaprí Kati. Ta ne tu kum ar akapríkumrëx.

akati arým bôx. Bôx nhym arým prýne amimex kôt ar ajo mexkumrëx.

⁶ Jakam godja gar apýnh mýjjakam akaprí jabej. Me kum ar akurê nãr akanê nãr anhôbikwa'ò abê tyk nãr mýjja 'òdjwýkam akaprí jabej. On dja akaprí kêt ne. Dja te akaprín akínhti:re. Mýkam? Bir, dja gar Metíndjwýnhkôt amexti:rekumrëx. Ja ne gar amiwýr kam ama. Kam ne gar akínhti:re. Akaprí japôkmã akínhti:re.

⁷ Ga, kën karýrkam punu kuní kator kadjy me kute kuwykam adjwýrja pumũ. Nhym kam arým mexkumrëx. Ar gadjwý dja me kum ar akurê nãr akanê nãr anhôbikwa'ò abê tyk nãr mýjja 'òdjwýkam akaprí jabej. Kam dja gar amim Metíndjwýnh man amim maro amũ amikamën arým mar rax ne. Aje Metíndjwýnh mar raxkam akínhkumrëx. Kam akínho kën karýrkam me kínha jakrenh me:x ne. Kën karýr dja on akuno. Nhym be, ar ga dja gar tu amim Jeju Kritu mar raxkumrëx nhym akubyn bôx ne apumũn ar ajã amim,

—Be, inhõ me wã mex djô'ã ne me mã imex jarën irax jarë ba kam arým ikínhkumrëx, ane. Dja ã ar amex djô'ã ane.

⁸ Ar ga ne gar omũnh kêt. Te aje omũnh kêt ne amã abê:kumrëx. Te jakam aje omũnh kêt ne aje tu amim markumrëxkam arým akí:nhkumrëx ne te: aje akính'ã memã amijarënh mex prãmje. ⁹ Metíndjwýnh kute ar apytãrmã gar tu amim Kritu markumrëx nhym arým ar apytà gar kam arým akí:nhkumrëx.

¹⁰ Djãm amrêbê: ne Metíndjwýnh kukwakam kabën jarënh djwýnh kute gwaj bapytãr mar? Mýjjao Metíndjwýnh kute gwaj bapytãrmã djãm me kute mar? Kati. Nãm me memã kum,

—Metíndjwýnh ta dja ĩ tu kum me kapríkumrëx, anhýro ba. Jabit ne me arë. Ne kam te: kute amikukãm gwaj bapytãr mar mex prãmje. Nãm me te: kute mar-mã prýne pi'ókkôt abenã Metíndjwýnh kabën jarën abenmã kum,

¹¹ —Je tõi, mýj xêja ne Metíndjwýnh ta tu mekam ukapríkumrëx? Mýj dja me utãr on? Nhýnh amex jakam dja ã meo ane? Nãm me ã amim ane. Nhym Kritu Karõ me kadjwýnhbê amijo kajkep ne memã Kritu'ã ajarë. Nãm memã kum,

—Dja tokryn kam ĩ arým raxkumrëx. Nãm ã Karõ memã ane nhym me te: kute amikukãm gwaj bapytãr

mar mex prämje. Mýjjao kute gwaj bapytär ja te kute mar mex prämje.

¹² Nhyam kam Metĩndjwýnh arým memã kum, —Djãm me ajã ne ba ikabën ja jarë ga me te: aje mar mexmã? Kati. Tũ:mrãm me akamingrãnyre'ã ne ba ikabën jarë, ane. Metĩndjwýnh memã ane nhyam kam 'ãtũmkam ujarënh djwýnh ar arým kãj bê ar amã Kritu'ã ujarënh ny jarë. Kute kãjkwa kurũm memã Metĩndjwýnh Karõ janorkõt me ar amã arë gar gajbit arým ama. Kadjy mrãnh djwýnhdjwý te kute mar prämje gar gajbit arým ama.

Me mexti:ren axwe kêt ne ar ba'ã kute memã karõ.

Ep 4.1; Kor 1.10; Tex k 2.10; Xit 2.14

¹³ Ar aje markam dja gar ano tÿx ne ajamak mex ne ajaxwe kêt kadjy amijãno djan mrãmri akĩnh djãkam amakkumrëx. Kwãrĩk wãnh kam amak katëri 'ã adjukanga kêt. Dja Jeju Kritu bõx ne arým memã amijo amirĩt ne arým ar amã akĩnh djã nhõrkumrëx. ¹⁴ Ga, me prĩre kute nã kabën mar ne kõt kute amijo baja pumũ. Ar gadjwý dja gar Metĩndjwýnh kabën man kõt ar amijo aba. Amrëbë ne gar ajamak kêt ne amã mýjja punu kĩnh. Kwãrĩk wãnh akubyn amã kĩnh kêt. ¹⁵ Metĩndjwýnh ne mexti:ren axwe kêtumrëx. Ar ga dja gar Metĩndjwýnhkõt amextiren ajaxwe kêt ne ar aba. Amrãnh kunĩkõt ajmã akute kêt ne ar aba. Metĩndjwýnh ta ne amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. ¹⁶ Amrëbë: ne me bakukãmãremã kum,

“Ba ne ba imexti:ren ijaxwe kêtumrëx ne ar iba. Dja gar ikudjwa amextiren ajaxwe kêt ne ar aba.” Nãm ã me bakukãmãremã ane nhyam me arým 'ã pi'õk no'õk. Kam dja gar amexti:ren ajaxwe kêt ne ar aba.

¹⁷ Kãjkwakam me Babãm djwýnhmã ne gar amijo a'uw. Ta ne kute me kunĩ axwe markam kute memã axwe pãnh jarënh. Me kute axwekõt amijo badjãri 'ãnh dja memã pãnh jarënh tẽ. Dja katãt me kunĩmã pãnh jarë. Ar gadjwý kute ar amã ajaxwe pãnh jarënh karõ amijãno djan ar aba. Ga, me me bajtem nhõ pykakam ar bakam amijãno ãm ne katãt kute amijo baja pumũ. Ar gadjwý pykakam ar abari amã Metĩndjwýnh pyman amijãno dja. Ajaxwe kêt kadjy amijãno djan katãt ar amijo aba.

¹⁸ Amrëbë ne gar te ajaxwe kêtãr ar akukãmãkjê kukrãdjã kõt amijo aba kajgo:n ajaxwe rã'ã. Nhyam kam Kritu arým ar ajaxweo pãnh nhyam kam Metĩndjwýnh arým tu ar amã axwe kêt jarë gar kum ajaxwe kêt. Djãm kryt jakao nãr kën karýro ne ar ajaxweo pãnh? Kati.

¹⁹ Metĩndjwýnh ne kum kra kĩ:nh. Nãm te kum kĩnh ne arým pykamã ano nhyam arým amikamrõo ar ajaxweo pãnh. Ga, me bakukãmãre kute mrykĩãtomti par ne kute Metĩndjwýnhmã bõrja pumũ. Mry punu kêt ne prĩne kã mex ne me kupa. Kritudjwý ajmã kute kêt ne axwe kêtumrëx ne arým ar ajaxweo pãnh. Pĩte'ykam ne kamrõ prõt ne arým tyn kam arým o ar ajaxweo pãnh. Kam dja gar amijãno djan katãt ar amijo aba.

²⁰ Mrãmri ne Metĩndjwýnh amim Kritu'ã karõkumrëx. Amim tyk'ã karõkumrëx. Pykamë kãjkwamë mýjja kunĩ këtiri ne amim 'ã karõkumrëx. Ne kam 'ãtũmkam arým ar akadjy Krituo amirĩt ne. Mýjja kunĩ kute aminhinomã amimënh djã nhõ akati jakam arým o amirĩt ne.

²¹ Nãm ar akadjy o amirĩt gar aje kõt tu amim Metĩndjwýnh markumrëx. Nãm o amirĩt nhyam ty nhyam akubyn o tĩn ne amiraxo o rax nhyam arým ra:x ne uma:kumrëx. Mýj kadjy? Bir, gar aje tu amim Metĩndjwýnh markumrëx ne aje amiwýr kõt atĩn kamnhĩxmã. Ja kadjy ne akubyn Krituo tĩn nhyam arým ra:xkumrëx.

²² Jakam ne gar arým kabën katãt man kõt ar amijo aban arým ajmã akute kêt ne ar aban arým mrãmri amã me abë katãtkumrëx. Jeju kukwakam me bakamyja amã me abë katãtkumrëx. Kam, dja gar ã anen amim ajaxwe'õ'ã karõ kêtumrëx ne arým ar amã aben jabë:

²³ Ga, te bãygogo 'y mex ne punu prãmja pumũ. Nhyam me bãygogo 'y mex kre nhyam arým ingrõtja pumũ. Ar gadjwý ne me ar amã Metĩndjwýnh kabën jarë, Metĩndjwýnh kabën kute mýjja 'y pyrãk ne me ar amã arë. Nhyam me kute ar amã arënhja ne kute me ãkre pyrãk. Djãm Metĩndjwýnh kabën punu prãm? Kati. Mex rã'ã: rã'ã. Tãm ne me ar amã arë gar aman arým tu amim Metĩndjwýnh markumrëx. Nã gãm ar mýjja nhingrõt mãn prãbë tu amim markumrëx. Nhyam kam arým ar amã ajamak bõ gar arým adjumar djã ny kute mrãmri ne me prĩre bixadjwýr nykam umar djã ny pyrãk. Ne kam arým amã Metĩndjwýnh kĩ:nh ne aje mar prã:m ne aje katãt amijo aba prã:m ne. Metĩndjwýnh ne amikabën pýnh ne arë. Djãm kute atemã kabën 'õ jarënhmã ne kute o kabën tũm japanh ne o biknormã? Arkati. Kute amikabëno biknor kêtumrëx.

²⁴ Ikabënja kõt ne me amrëbë: me bakukãmãremã kabën jarënh memã kum, “Ga, bõja pumũ. Bõ tĩn 'ikrãnne ne arým mjõ. Me badjwý ne gu me bakunĩ batĩn ne ar baba 'ikrãnne.

Ga, pidjõrã mexkumrëxja pumũ. Pidjõrã mex 'ikrãnne ne arým rôrõk ne. Me badjwý ne gu me bamex 'ikrãnne.

²⁵ Nhyam be, Metĩndjwýnh ne amikabën pýnh ne arë. Djãm kute iby atemã kabën 'õ jarënh ne kute o kabën tũm japanh ne o biknormã? Arkati. Kute mar tÿx rã'ã: rã'ã ne.” †

Nãm me ã me bakukãmãremã ane. Kam ne gwaj kabën mar pýnh. Amrëbë ne me kãj bê ar amã Kritu'ã ujarënh ny jarë. Kabën pydjĩn arë gar mar pydji.

2 Me kute ar amã Kritu'ã ujarënh ny jarënh ar aje mar pydjĩkam

on wãnh me kãxã akabën punu kanga. Aje memã ajëxkõt me noo abiknor on wãnh kanga. On wãnh ajëx ne aje amijo Jeju mar mexja kanga. Me'õ nhõ mýjja'ã angryk on wãnh kanga. Akabën punu kunĩ on wãnh kanga.

² Metĩndjwýnh kabën kute me kã kangõ pyrãk dja ga amã kĩnh. Aje me prĩre rwýk ny pyrãk kute kum kã

† Kute amikabën jarënh ne o biknor kêtumrëx. Kute apýnh mýjja jarënh kõt dja mýjja kunĩ apõx mexkumrëx.

djành pyrâk ã amã kabên kího ane. Ne kabên maro tē:n maro amũ amikamēn mar ra:x ne. ³Aje arým amim Bēnjadjwýr djwýnh mex kakinhkam dja ga ã amã kabên kího ane.

Kute Kritu'ã kēn jakre.

⁴Kritu ne kute kēn pyrâk. Nhy m be, kēn ne tīn ne ar ba kêt. Nhy m be, Kritubit ne tīn ne ar ba. Kute kēn pyrâk gar arým 'ýr bôx. Nhy m me kwý arým kanga. Nhy m be, Metíndjwýnh ta arým amijo utà. Kute o me utâr kadjy arým amijo utà. Kum kí:nhkumrêx kute mrãmri ne me kum kēn pãnh rax kíh pyrâk.

⁵Ar gadjwý ne gar aje apýnh kēn pyrâk. Nhy m be, kēn ne tīn ne ar ba kêt. Ar gajbit ne gar atīn ne ar aba. Aje apýnh kēn pyrâk. Ga, me bakukãmãre kute kēno Metíndjwýnh nhõ kikreti nhipêxja pumũ. Ar gadjwý ne Metíndjwýnh arým ar ajo kran ar amã Karõ jano nhy m kam arým ar akam nhýn ar ajo ba. Gar kam arým abeno anhõbikwa mexo mõ. Nãm ar ajo kute mrãmri ne kēno kikreti nhipêxo mõr pyrâk. Ne kam ajte amim ar apumjuw, kute ar ajo me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnhmã ne ar apumjuw. Ga, me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh kute Metíndjwýnh nhõ kikretikam kum mry bõr nhy m kum kínhja pumũ.

Ar gadjwý Karõ kute ar ajo bakam ne gar kum apýnh kính djã nhõro aba nhy m kum kính. Ar aje tu amim Je-ju Kritu markam ne kum kính. ⁶Be, nhy m kam Metíndjwýnh kēn'ã Kritu jakre. Kēn pãnh raxja, me kum kínhja'ã ne akren me bakukãmãremã kum,

“Ota ba kríraxbê Xijãokam kēno kikremo kajpa nhy m dja. Kēn mexkumrêx, kēn pãnh rax ne ba amijo utàn kudja.

Me kute tu amim kēnja markumrêx dja me pijàm kadjy kêtumrêx.”

Nãm Metíndjwýnh ã Kritu'ã me bakukãmãremã ane nhy m me arým 'ã pi'ók no'ók ne. ⁷Ar ga ne gar arým tu amim Kritu markumrêx ne arým amã kí:nh. Amã kính kute mrãmri ne me kum kēn pãnh rax kí:nh pyrâk.

Nhy m be, me amakkre kêtja ne me kute amim Kritu mar kêt ne kanga. Nhy m be, Metíndjwýnh ta arým kãjmã kum rax kamē nhy m arým ra:x. Kritu'ã ne amrêbê me bakukãmãre memã ajarē. Nãm me memã kum,

“E kum kēn ja ne me kute kikreo ãm djwýnhja kute kikremã armã te omũn kam bõm kumē.

Kēn ja ne arým kute kikremo kajpar, kum kajpar tÿxi”, ane.

Be ga, me bakukãmãre kute amrêbê: memã anhýr kôt me arým kute Kritu kangaja pumũ. Nhy m kam Metíndjwýnh arým kãjmã kum rax kamē nhy m arým ra:x ne. ⁸Nãm me memã kum,

“Kēn ne kute me par tok nhy m kam me rôrôk prãmkumrêx”, ane.

Me amakkre kêt ne me kute me rôrôkja pyrâk. Nãm me kute amim Kritu mar kêt ne kam arým me biknor tokry djãkam akuno. Metíndjwýnh kute amrêbê: me'ã amim karõ kôt dja me arým akuno.

⁹Nhy m be, ar ga ne Metíndjwýnh arým amijo ar apytã. Ar ga ne gar aje mrãmri ne me kadjy Metíndjwýnh mar djwýnh rúnh pyrâk. Nhy m Bēnjadjwýr djwýnh ne ar ajo ba. Ar abê Metíndjwýnh nhõ me wýnhkumrêx nhy m arým amim ar ajo ba. Ar gajbit ne amim ar ajo ba. Amrêbê ne gar ajaxwe: ne aje mrãmri ne me akamãt kô tykkam rôrôk baja pyrâk. Gar ari ajaxweo aba nhy m Metíndjwýnh arým amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Jakam ar aje mrãmri ne me irãkam katãt ba pyrâk ne katãt Metíndjwýnh kôt ar amijo aba. Ne kam arým memã ra:xmē mextire 'ã adjujarēnh ar aba. ¹⁰Amrêbê ne gar ate me kajgo kôt ar aba. Nhy m Metíndjwýnh arým jakam ar ajo kran amikôt ar ajo ba. Amrêbê ne kum ar akaprĩ kêt. Ne kam arým jakam kum ar akaprĩ.

¹¹Ga, me me bajtem nhõ pykakam ar baja pumũ. Djãm me kute amikurãdjã kangan me bajtem kukrãdjã marn kôt amijo ba prãm? Kati. Ar gadjwý ne gar me kum Metíndjwýnh kính kêtja mē ro'ã ar aba. Me kum amidjwýnhbito kính prãmkam axwe:. Me axwe kôt ar ajaxwe puma:. Djãm ar aje Metíndjwýnh kukrãdjã kangan me axwe kukrãdjã 'amýnh ne kôt ajaxwemã? Kati. Kwãrĩk wãnh. Dja gar Metíndjwýnhmã amijangri tÿx.

¹²Me kute Metíndjwýnh mar kêtjamē ro'ã ar abakam dja gar katãt ar amijo aba. Nhy m kam me ar apumũn arým ar ajã 'êx jabej ne arĩk ar ajã kute,

—Ga, me axweja pumũ, anhýr jabej. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Ar ga dja gar memã katãt ar amijo aban ad-jukaprĩ. Katãt ar amijo aba: nhy m kam Kritu arým bõx. Bõx nhy m me arým amiman Metíndjwýnhmã kum,

—Mrãmri amexkumrêx. Me kute amim amarja katãt ar amijo ban ukaprĩ. Ba kam gadjwý amex ma. Mrãmri amexkumrêx, ane. Dja me ar akatãt pumũn arým ã Metíndjwýnhmã ane.

Me kute me bēnjadjwýr kabên marmã.

Rõ 13.1; Xit 3.1

¹³Ba ar amã arē gar ama. Dja gar pykakam me bēnjadjwýr kabên kunĩ ma. Mýkam? Bir, gar arým kãjk-wakam anhõ Bēnjadjwýr djwýnh kabên maro aba. Ta ne arým ar amã me'ã karõn ar amã,

—Pykakam ar anhõ bēnjadjwýr kabên ma, ane. Kute ar amã anhýrkam ar aje pykakam anhõ bēnjadjwýrdjwý kabên marmã. Bēnjadjwýr raxo kute me bēnjadjwýr kunĩ jakrenhja dja gar kabên ma. ¹⁴Nàr me bēnjadjwýr kute atãri ar amã ýr ja dja gar kabên ma.

Metíndjwýnh ta ne ar amã me bēnjadjwýr jano. Ta ne ar amã aje me kabên marmã arē. Mýj kadjy ne ar amã me arē? Bir, dja me bēnjadjwýr me axweo bikēnh ba. Nàr, dja me katãt kute amijo bajamã mex jarēnh ba. Me kute ã meo anhýr kadjy ne ar amã me bēnjadjwýr jarē. Kam, dja gar me bēnjadjwýr kabên man katãt ar amijo aba. ¹⁵Katãt ar amijo aba nhy m kam me kwý ar ajã kabên kajgo kumex jarē. Me bēn kati dja me ã ar ajã ane. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Ar ga dja gar arek katãt ar amijo aban 'ã adjukanga kêt. Nhy m kam amũ me krãp-tĩ arým ar amexkôt ar apumũn arým me kabên kajgoja mar kêt. Nhy m kam me arým anhikrên arek dja. Dja

gar aje katàt amijo abao ã me kabên kajgoja nhityo ane. Metîndjwÿnh kute ar amã 'ã karõ kôt dja gar ã ane.

¹⁶ Amrêbê ne gar te ajaxwe kêt mã ne ajaxwe rã'ã. Jakam ne Kritu arÿm ar ajaxwebê ar apytàn arÿm ar amã tÿx jangij. Ar ajaxwebê ar atÿxkam ar ga ne gar arek mekôt ar aban adjumar mex. Arek mekôt ar abakam kwãrîk wãnh arîk ar aba kêt. Ga, me kwÿ kute,

—Ba ne ba arek mekôt ar iban idjumar mex, anhÿrja pumû. Nãm me anen kam arîk ar ban axwe:. Ne kam me kute mrãmri ne me kute kubêkà mex jangjênh ne kadjwÿnhbê punu rã'ã pyræk. Kwãrîk wãnh ã amijo anhÿr kêt. Ar ga dja gar abê Metîndjwÿnh nhõ àpênhkumrêx ne kum adjàpênh tÿx ne katàt kabên man kôt ar amijo aba.

¹⁷ Me kunî ar aje kãjmã memã rax kamênh kadjy dja gar amima. Jeju kukwakam ar aje meo akamyja ar amã me abê. Amã Metîndjwÿnh rax pyman bënjadjwÿr rax-ja kãjmã kum rax kamê.

¹⁸ Me kute ar ajõ ar apa 'amÿnh gar memã adjàpênh kajgo ar aba ar, ar amã ne ba ikabên jarê. Dja gar akràn mã pykakam ar ajo ba djwÿnh mã adjàpênh katàt ne rax ma. Djãm ar ajo ba djwÿnh mex ne kabôt katikambit dja gar kabên kôt kum adjàpênh katàt? Kati. Àkrê prãm kamdjwÿ kum adjàpênh katàt.

¹⁹ Mÿj dja gar nèn kam arÿm Metîndjwÿnh kÿnh nhym ar amã mex jarê? Bir, dja gar katàt Metîndjwÿnh kabên man kôt ar amijo aba. Nhym kôt me arÿm ar ajo ajkê gar kôt arÿm atokry ne akaprî ma. Kam dja gar Metîndjwÿnh kÿnh nhym arÿm ar amã mex jarê.

²⁰ Godja gar ajaxwe nhym me pãnh ar ajo bikênh jabej gar kam akràn mã amitokry mar jabej. Djãm kam gar arÿm Metîndjwÿnh kÿnh nhym kute ar amã mex jarênh mã? Kati. Nhym be, godja gar katàt ar amijo aba nhym me arÿm kôt ar ajo bikênh jabej gar kam akràn mã atokry mar jabej. Katàt ar aje amijo abakambit dja gar arÿm Metîndjwÿnh kÿnh nhym ar amã amex jarê.

²¹ Katàt ar aje amijo abakôt me kute ar ajo bikênh gar kôt atokry. Ja kadjy ne Metîndjwÿnh amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ga, Kritudjwÿ gwaj bakadjy tokryja pumû. Gwaj baje kudjwa katàt amijo baban kôt batokry kadjy ne gwaj bakadjy tokry.

²² "Djã nãm Kritu axwe? Kati. Djã nãm memã 'èx ne me noo akno? Kati." †

²³ Me kum àkjêrkam djã nãm amipãnh memã akij? Kati. Tokrykam djã nãm me kangrô? Kati. Nãm Metîndjwÿnh mã amijarê. Kute katàt memã axwe pãnh jarênh djwÿnhkumrêx jamã ne amijarê. ²⁴ Kritu ta ne pîte'ykam gwaj bajaxweo pãnh. Mÿj kadjy ne gwaj bajaxweo pãnh? Bir, gwaj bamã bajaxweo prãm kêt kadjy.

Ga, me tyk kum axwe prãm kêtja pumû. Gwaj badjwÿ arÿm batykmãn prabê bamã bajaxweo prãm kêt ne ar baban baje kabên marn kôt baje amijo baba prãm. Ja kadjy ne arÿm gwaj bajaxweo pãnh. Mry kà punuo ne me prîne ôm nhym kam Metîndjwÿnh arÿm kôt gwaj bajo mex gwaj kam ã bamã bajaxweo prãm kêt o ane.

† Amrêbê ne Metîndjwÿnh kukwakam kabên jarênh djwÿnhbê Idjaij ja jarê nhym kam Pedru kôt arê.

²⁵ Ga, mryo ba djwÿnh kêt kam mrykî'ãtomti arÿm no biknor ne ate ar baja pumû. Ar gadjwÿ ne gar ate ar aba. Nhym be, jakam gar arÿm ajo ba djwÿnh Jeju'ÿr amijo akêx ne kôt ar amijo aba nhym arÿm ar apytàro ba.

Kute prômê mjên mã abenã karõ.

Xit 2.2; Xim k 2.9, 3.11

³ Ë, ar apa, arÿm ar amjênwã, ar amã ne ba ikabên ne. Dja gar akràn mã amjên kabên maro aba. Ar ajõ amjên kute amim Metîndjwÿnh kabên mar prãm kêt jabej ga dja ga katàt kabên kôt ar amijo aban ï arÿm 'ÿr o akêx ne. ² Godja te amim Metîndjwÿnh kabên mar kêt ne arÿm apumû. Katàt aje amijo aban amã Metîndjwÿnh rax pymakôt arÿm apumû. Ne kam amex kôt arÿm Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

³ Be, mÿj dja ga amexkam akute nhym me kum akÿnh ne? Djãm akunhêrkam nàr djãm akî prîne mex nàr djãm apÿnh anhõ kên karÿrkam nàr djãm aje akà mex jangjênhkam? Djãm akunhêr jabit ne arÿm kôt amex? Kati.

⁴ Bir, mÿj dja ga ga amexkam akute nhym me kum akÿnh ne? Bir, dja ga anhõkre kadjwÿnhbê akabên mexbit man memã aprîren akràn mã memã abên rereko aba nhym me arÿm kum akÿnhkumrêx. Nhym kam Metîndjwÿnhdjwÿ kum akî:nhkumrêx kute mrãmri ne me kum õ mÿjja pãnh ra:x kÿnh pyræk.

⁵ Amrêbê ne me bakukãmãre nire kwÿ mextiren axwe kêt ne ar ba. Ne Metîndjwÿnh kanàrrãm ar ban arÿm kabên mexbit jarênh akràn mã mjên kabên maro ba. ⁶ Ga, Xara kute Abraão kabên marja pumû. Nãm katàt kôt ar amijo ban kum rax jarênh ar o ba. Ar aje Xara tàmdjwÿ pyræk dja gar kudjwa amjên kabên man arÿm atÿn prãm kêt.

⁷ Ë, ar apa, arÿm ar aprõwã, ar amãdjwÿ ne ba ikabên ne. Kwãrîk wãnh amidjwÿnhbit maro aba kêt ne prîne amim aprõ maro aba. Ajitÿxo aje aprõ jakrenhkam kum aprî:ren amã abê. Djãm amã aprõ jabê kêt nhym Metîndjwÿnh kute amarmã? Aje kum amijo adjà'wÿr nhym kute amarmã? Kati. Dja ga amã abê kêt nhym Metîndjwÿnh arÿm amar kêt. Nhym be dja ga amã aprõ jabê nhym arÿm akabên ma. Djãm apydji ne Metîndjwÿnhkôt atÿn ne ar abamã? Kati. Metîndjwÿnh djukaprîkôt ne ga aprômê kôt ar atÿn ne ar abamã.

Me kute katàt amijo bamã.

Ep 4.1; Kor 1.10; Tex k 4.1; Ped k 2.12

⁸ Jakam ne ba ar akunî mã ikabên. Gora ar akunî axikôt aben mã akabên jarê. Kwãrîk wãnh amidjwÿnhbit maro aba kêt. Dja gar aben maro aba. Kute me kamy kum kamy jabê pyræk dja gar ã amã aben jabêo ane. Ar amã aben kaprîn amijo angrin akàtãm ne ar abeno aba.

⁹ Kwãrîk wãnh me'õ ar ajo ajkê gar amipãnh o abikênh kêt. Nàr, kwãrîk wãnh me'õ ar amã akij gar amipãnh kum adjàkjêr kêt. Ate dja gar kum akabên mex jarênh o djuw mex. Ar aje ã aben mã anhÿr kadjy ne

Metîndjwÿnh amiwÿr ar ajuw ne ar ajo ba. Ja dja gar aman ikabên kôt amijo ane nhyM Metîndjwÿnh ĩ arÿm ar amã akĩnh djã ngãn ar ajo djuw mex. ¹⁰ Amrêbê: ne me bakukãmãre memã kum,

—Ar adjumar mex ne atĩn 'iryM ar abamã djãm ar amã ja kĩnh? Mÿj dja gar kadjy amijon?

Bir, kwãrĩk wãnh akabên punu'õ jarênh kêt. Aje me noo abiknor kadjy, kwãrĩk wãnh memã ajêx kêt.

¹¹ Godja me arĩk ar ban axwe on memã akãx. Ar ga dja gar ajaxwe kêt ne amã me kaprĩ.

Ar akunĩ abenkam adjumar mex kadjy dja gar aben ñeje aben jakren akabôt katin ar aba ne 'ã adjukanga kêt.

¹² Mÿkam dja gar abenkam adjumar mex? Bir, Bênjadjwÿr djwÿnh kute katàt me kute amijo baja pumũnh.

Ne kam me kute kum amijo à'wÿrkam arÿm kute me kabên marn kam kute me kabên kôt memã ipêx.

NhyM be, me axweja ne Metîndjwÿnh arÿm mekam no kã nhàn ngryk ne arÿm me bêt aptã", ane.

Me kute amrêbê: me bakukãmãremã anhÿrkam dja gar ã amexo ane.

¹³ Ar amex prãm kam djãm me kute ar ajo bikênh prãm? Kati. ¹⁴ Nàr gar katàt ar amijo aba nhyM me kôt ar ajo bikênh jabej gar arÿm atokry. Atokry japôkmã akĩnh. Akĩnh ja dja gar ama. Kwãrĩk wãnh kam ar amã me uma kêt ne atĩn prãm kêt.

¹⁵ Ne ate Bênjadjwÿr djwÿnh, Metîndjwÿnh ma. Ne mexo umatija ma. Ne ano tÿx. Amikôt aje memã amijarênh kadjy ano tÿx. Dja me abej akukij ne amã,

—Mÿj ne ga aman arÿm, "Dja ba Metîndjwÿnh kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne", anhÿro aba? Mÿj ne ga ama? ane. Dja me ã abej akukjêro ane ga kam amikôt memã amijarênh memã kum,

—Kritu ikadjy ty. Ba arÿm tu amim markumrêx. Kam dja ba Metîndjwÿnh kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Kwãrĩk wãnh memã bêx kêt. Metîndjwÿnh mexo uma dja gar aman memã aprĩren memã amijarê.

¹⁶ Dja gar katàt ar amijo aban amikam ajaxwe'õ mar kêt nhyM me arÿm ar ajã 'êx ne memã kum,

—Djãm tãm wã katàt kute amijo ba got? Kati, axwe, anhÿro ba. Kwãrĩk wãnh rã'ã. Dja te me ar ajã anhÿro ba, ar ga dja gar katàt amijo aba rã'ã. Ne katàt amijo aba tãmtã: nhyM kam me arÿm ar akatàtkumrêx kôt ar apumũn arÿm amikam pijãm ne. Me amikam pijãm mã dja gar katàt amijo ar aba rã'ã.

¹⁷ Mÿkam ne me ar ajã kabên punu? Bir, godja Metîndjwÿnh ar atokry'ã amim karõ jabej. Kute ar ajã amim karõ kôt ne me ar ajã kabên punu gar arÿm atokry. Ajaxwe kêt ne atokry. Ne te atokry ne Metîndjwÿnhmãbit amexkumrêx. NhyM be, me kwÿ axwekumrêx nhyM Metîndjwÿnh arÿm memã axwe jarê nhyM me arÿm tokry:. NhyM be, ga te ajaxwe kêt ne atokry, ja ne mex.

¹⁸ Be ga, Kritudjwÿ tokryja pumũ. Gwaj bajaxwekôt tokry. Gwaj bajaxwekumrêx nhyM ta axwe kêtumrêx ne arÿm gwaj bajaxwe pãnh tokry. Kute Metîndjwÿnh'ÿr gwaj bajo akêx kadjy tokry. Nãm me kubĩ.

Kritu nhĩkumrêx nhyM me kubĩ. NhyM kam Metîndjwÿnh Karõ akubyn o tĩn ne.

¹⁹ Amrêbê: Nôwe me bakukãmãremê ro'ã ar bakam ne ngô me imex nhyM me arÿm ty. NhyM kam Metîndjwÿnh arÿm me karõbê ijê. Me tĩn ne ar bari ne Metîndjwÿnh arÿm Nôwemã Karõ jano nhyM arÿm kum arê. Kum arê nhyM kuman arÿm kãj bê me akren memã kum,

—Ar ajaxwe:. On wãnh ajaxwemã anhire. Nãm ã memã anhÿro ba. Kute kã raxo ãmri ne ã memã anhÿro ba.

²⁰ Nôwe te memã ane nhyM me axwe rã'ã ne. NhyM kam Metîndjwÿnh ngryk tõe:n te me kute amijaxwe krã'ÿrmã kam ama:. NhyM kam ngô arÿm me imex nhyM me arÿm ty. NhyM kam Metîndjwÿnh arÿm me karõbê ijê. NhyM be, me ngrêrebit arÿm amim kabên ma. Ar kubê 8bit arÿm amim kabên man arÿm wãnh axwemã ire. Ne kam arÿm kãmã wadjàn kam tyk kêt. Ga, ar kute amim Metîndjwÿnh mar ne arÿm kãkam ÿrja pumũ. Kam Metîndjwÿnh arÿm ngôkam ar utàn ar aro ba.

²¹ Gwaj badjwÿ ne gwaj tu amim Kritu markumrêx nhyM me arÿm ngômã gwaj bajangij. Mÿj'ã ne ngô kurũm bajapôxja amijakre? Bir, Jejumê ro'ã akubyn batĩn'ã ne amijakre. Gwaj Jejumê ro'ã akubyn batĩnkam ne gwaj arÿm Jejukôt katàt ar amijo baba. Djãm mÿjja punu'õ gwaj banhĩã atom nhyM me gwaj bajã ku'õ? Kati Gwaj katàt ar amijo baban arÿm amim,

—Metîndjwÿnh ne katàt ije amijo ibakôt kute imar, anen arÿm bakĩnhkumrêx ne. Ja'ã ne ngô kurũm bajapôxja amijakre.

²² Mrãmri ne Jeju akubyn tĩn kãjkwamã wabin arÿm Metîndjwÿnh djubôk'ãnh nhÿ. Bênjadjwÿr rax ne memã nhÿ ne kute raxo, umao mÿjja kunĩ, me kunĩ jakrenh. Kute kadjy mrãnh djwÿnhmê me bênjadjwÿr-mê me 'itÿx kunĩ jakrenh mex ne kabêno me anoro nhÿ.

Me kute katàt Metîndjwÿnh kabên kôt amijo ba'ã kute memã karõ.

Ep 4.17; Kor 3.5

4 Kritu nhĩkumrêx ne arÿm gwaj bapãnh tokry. Ar aje ja markam dja gar amikukãm mã amim, —Badjwÿ dja ba kudjwa itokry, ane. Dja gar ã amim ane. Mÿkam? Bir, dja gwaj kudjwa batokryn arÿm amim Metîndjwÿnh mar tÿx ne kam arÿm bajaxwe prãm kêtumrêx ² ne bamã mÿjja punu kĩnh kêt. Djãm me axwe kôt dja gwaj amidjwÿnhbito kĩnh kadjy amima, bamã mÿjja punu kĩnh kadjy amima? Kati:. Arÿm Kritu kudjwa batokrykam dja gwaj Metîndjwÿnh kabên man kôt amijo baba kadjy amima.

³ Amrêbê me kute Metîndjwÿnh mar kêtja kôt gar amijo aban aprõ djwÿnh kupa'ã nàr amjên djwÿnh kupa'ã akurê aba. Ne amã mÿjja punu kĩnh. Ne kadjwati kangôkam † ajajbã. Ne me torkam abixaêr punu. Ne kadjwati kangôkam aben tÿx jabej. Ne mÿjja metînd-

† Mÿjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômê uba kangômê, mÿjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

hwynh karô nhipehmã amijarêno aba. Ja ne punu:re. Nhyh Metîndjwÿnh ar akam ngryk. Gar kam arÿm Metîndjwÿnh'ÿr amijo akêx ne tu amim markumrêx.

⁴ Nhyh kam me amakkre kêt arÿm ar ajã kabê:n. Me kute axweo ba tÿx rã'ãkam ar ajã kabên ne. Me abenmã kum,

—Je tô, mÿkam ne me arÿm gwaj bakôt bixaêr kêt? anen kam arÿk abenmã kum,

—Nãm gwaj ba kôt ar ba kêt. Axwe. Nãm me ã abenmã ar ajã ane.

⁵ Me wã dja me ï prÿne amijaxwe kôt Metîndjwÿnhmã amijarê nhyh arÿm memã axwe pãnh jarê. Kute memã axwe pãnh jarênh kadjy arÿm memã dja. Me tÿnmê me tykmê arÿm memã dja. ⁶ Ê, me arÿm tykja me tÿnri ne me memã Kritu'ã ajarê. Mÿj kadjy? Bir, me tÿnri, pykakam ar bari kute amijaxwe mar ne kam arÿm tykkam Metîndjwÿnhkôt tÿn ne ar ba kadjy ne me memã arê.

⁷ Me kunÿ kute aminhinomã amimênh djã nhõ akati bôx 'ÿr. Kam dja gar akrã mex kadjy amiman ajaxwe kêt kadjy amijãno djan kum akabêno aba.

⁸ Ar aje Metîndjwÿnhmã akabênkam amex. Nhyh be, ar amã aben jabêkam gar arÿm ar amexo amũ amikamênh arÿm ar amexti:re. Kam ar amã aben jabê:. Dja gar amã aben jabên arÿm aben jaxwe krãptÿo aknon mar kêt ne.

⁹ Dja gar abenmã anhÿrkwã jarênh abenkam aku. Kwãrÿk wãnh aben kãxã ar anhõ mÿjja'ã maje amim,

—Mÿj kadjy dja ba kum inhõ mÿjja jarê? anhÿr kêt.

¹⁰ Metîndjwÿnh Karô ne ar amã adjãpênh djã'ã karô. Apÿnh ar anhÿ djãri ar amã 'ã karô gar apÿnh adjãpênh djã maro aba.

Ar ajõ aje memã kabên jarênh'ã kute ar amã karôja, Metîndjwÿnh kabênkumrêx dja gar memã arê. Kwãrÿk wãnh memã kabên kajgo'õ jarênh kêt.

Ne ajte kute ar ajõmã aje meo djuw mex'ã karôja dja gar memã mÿjja nhõro aba ne me kadjy adjãpênhkumrêx. Aje meo djuw mex kadjy Metîndjwÿnh arÿm ar amã tÿx jadjã. Dja gar arerek kêt ne meo djuw mexo aba. Metîndjwÿnh ne ukaprÿ:kumrêx. Ar gadjwÿ dja gar adjukaprÿkumrêx ne ar adjãpênh djã'ã adjukan-ga kêt ne memã adjãpênh ar aba. Memã adjãpênh kunÿkôt dja me arÿm Metîndjwÿnhmã mextire jarê. Ne kum,

—Ga ne ga adjukaprÿ:kumrêx. Akabênkôt ne Jeju Kritu bôx. Ba arÿm tu amim markumrêx, ane. Metîndjwÿnh ne ra:x ne kute me kunÿo ba djwÿnh. Rax rã'ã: rã'ã ne. Ne ren me kunÿ kum rax jarê. Mrãmri. Tãm ne ja.

Me kum me kute amim Kritu marja kurê.

Mat 10.16; Dju r 16.1; Pir 1.29; Idja 12.3

¹² Akmere, àpnhÿre ar, ba ar amã arê gar ama. Ga, me kute kuwykam kên karÿr jadjwÿrja pumũ. Me adjuw nhyh ôr ne xêr nhyh mÿjja punu kunÿ apôx. Ar gadjwÿ dja ar akaprÿ djã ar ajo ba gar atokry: ne. Birãm ar amãbit ne kute me kute amim Jeju marja tokry prãm kêt pyrãk. Gar kam amim,

—Je tô ba ne ba ije amim Jeju maro iba nhyh itokry ja ijo ba. Mÿkam? ane. Kwãrÿk wãnh amim ja jarênh kêt. ¹³ Be ga, Kritu tokryja pumũ. Me kute amim Kritu mar krãptÿidjwÿ kôt tokry. Ar gadjwÿ dja gar kôt atokry. Kwãrÿk wãnh kam akaprÿ kêt. Dja Kritu me:xkumrêx ne uma:n arÿm bôx. Godja jakam kôt atokry jabej dja gar bôxkam akÿnhnti:rekumrêx.

¹⁴ Ar aje amim Kritu mar nhyh me arÿm kam kum ar akurê. Djãm kam ar akaprÿ got? Ga, Metîndjwÿnh Karô ar amê amijo kajkepja pumũ. Karô ra:xkumrêx ar amê amijo kajkep. Kam te me kum ar akurê gar akÿnhkumrêx. Me ta ne me Kritu'ã kabên punu. Nhyh be, ar ga ne gar kum mextire jarê.

¹⁵ Nhyh be, dja ar ajõ aje me par nhyh me kôt ajo ajkê ga atokry. Nãr, adjãkÿnhÿ nhyh me kôt ajo ajkê ga atokry. Nãr aje amim me kukjêr prãm nhyh me kute amã amijarênh ga aje amũ memã me arênh prãm. Nhyh me arÿm kôt ajo ajkê ga atokry. Nãr ajaxwe 'õ nhyh me kôt ajo ajkê ga atokry. Djãm kam akÿnh? Kati. Ajaxwekam akaprÿkumrêx. Kwãrÿk wãnh ã amijo anhÿr kêt.

¹⁶ Nhyh be, aje mrãmri amim Kritu markumrêx nhyh me arÿm kôt ajo ajkê ga atokry. Kwãrÿk wãnh kam apijãm kêt. Dja ga kam Metîndjwÿnhmã rax jarênh kum,

—Djÿnwã, ije amim Kritu markam ne me ijo ajkê ba itokry. Ba kam ikÿnhkumrêx, ane.

¹⁷ Apÿnh gwaj baje marja Metîndjwÿnh kute gwaj bajaxwe jabej amim gwaj bakukjêrmã. Õ akati gwaj bawÿr bôx 'ÿr. Gwaj bajo dja amim me kukjêrmo krax. Gwaj bajo kute memo kraxkam mÿj dja ï arÿm me amakkre kêt kam nê? Bir, dja me axwe jabej amim me kukij nhyh me arÿm amijaxwe kôt kum amijarê. Nhyh kam arÿm memã pãnh rax jarê. Me kute Kritu'ã ujarênh ny mar kêt pãnh tokry rax jarê. ¹⁸ Amrêbê: ne me bakukãmãre ije ar amã arênhja kôt memã kum, “Metîndjwÿnh kute me katàt kute amijo baja pytãr ne tô, kam àpênh rax.

Nhyh kam mã dja me axwemê me kute Metîndjwÿnhbê amijo akêxja mekam nê?

Bir, mrãmri dja memã pãnh jarê nhyh me axwe pãnh tokrykumrêx.”

Nãm me bakukãmãre ã memã ane.

¹⁹ Tãm ne ja. Metîndjwÿnh kute ar ajã amim karô kôt dja gar katàt ar amijo aban ajmã akute kêt ne ar aba. Ne te katàt amijo aban arÿm atokry jabej. Kum amijarê gê ta ar atokrykam ar apytã. Metîndjwÿnh kute ar anhipêx djwÿnh kute ar amarkumrêx ne ar ajã ukanga kêt kumrêx. Kum amijarê gê ta ar ajo ba.

Kute meo ba djwÿnhmã àpênh'ã karô.

5 Ar akam ar abê Jeju nhõ me jao aba djwÿnhwã ba ar amã ikabên jarênh ar adjãpênh djã'ã ar amã karô. Dja gar ikabên ma. Ota, badjwÿ ibê Jeju nhõ me jao iba djwÿnh. Ba ne ba Kritu tokrykôt omũ. Dja ba ajte omũ. Djãm rerekren kajgo ba omũ? Kati. Dja ra:x ne uma: ba arÿm omũn kôt ar iba.

² Ga, me kute me ò krito djuw mex nhyr memã abatanhja pumũ. Ar gadjwý dja gar wãkam me kute amim Jeju marmã arênho aba. Memã Metĩndjwýnh kabên jarênho aba gê me mar mexo amũ amikamên mar rax ne. Djãm me'ò ne kute ar amã ar aje meo aba'ã àpnênh týx gar amã uman kabên kôt ar aje me omũnh abamã? Kati. Ar ga dja gar amã me omũnh kính ne meo aba. Djãm ar aje pi'òk kaprĩbit mar ne aje amim o adjaptàr kadjy meo abamã? Kati. Ar amã me kínhkam dja gar me o aba. ³ Djãm ar aje amiraxo adjãmran Metĩndjwýnh nhõ me ja janoro abamã? Kati.

Ga, mrykĩãtomtio ba djwýnh ò krit kukãm katàt baja pumũ. Katàt ba nhyr ò krit arým kôt katàt amijo ba. Ar gadjwý dja gar Metĩndjwýnh nhõ me ja kukãm katàt ar amijo aba gê me ajã amim, "Ba gêt kudjwa", anen arým ar akudjwa katàt ar amijo ba.

⁴ Ga, me kute aben rer djãja pumũ. Kam me'ò kute me kunĩ rerja dja kính djã'ã arým amim krãdjê byn kuntu. Pi'òo krãdjê tu. Nhyr kam pi'òo krãdjê tẽmbê punu. Ar gadjwý dja gar katàt ò me ja kukãm amijo aba mex ne arým amim akĩnh djã by. Ò me jao ba djwýnh djwýnh dja bõx. Jeju dja bõx ne arým ar amã ar akĩnh djã mexti:re ngã gar arým amim aby. Djãm ar akĩnh djã rerekmã? Djãm punumã? Arkati. Kute ar amã ar akĩnh djã nhõr ja dja mex rã'ã: rã'ã ne.

⁵ Ar ajabatàn nyredjwý, ba ar amã ikabên jarê. Dja gar mebêngêt kabên ma. Arým me abatanhkam dja gar me kabên man kôt ar amijo aban amim,

—Djãm ije iraxo me akrenh? Kati. Ikajgo, anen abenmã amijo angrin akajgo. Mýkam? Bir, amrêbê: me bakukãmãre memã kum,

"Me amijo àmra prãmja Metĩndjwýnh arým me bẽ aptà.

Nhyr be, me kute amijo kajgo dja Metĩndjwýnh tu mekam ukaprĩkumrêx", ane.

⁶ Metĩndjwýnh 'ity:x kubê kumkati dja gar rax man kam arým amijo akajgo. Amijo akajgo: nhyr ã akati 'òkam arým kãjmã ar akamên ar ajo rax ne. ⁷ Dja gar rax ma:n kum ar adjumar punu djã kunĩ jarênho aba. Kute ar amar ne ar ajo djuw mexo ýrkam ã kum anhyro abao ane.

⁸ Ar ano mex ne amijã ano týx ne aminêje rít. Ga, rop jamrexe kàr ar baja pumũ. Nãm kute mry'ò krênãm abej ar ba. Akurê djwýnhbê Xatanajdjwý ne 'ity:x ne àkrê: ne kabên 'ity:x ne me abej ar ba. Kute me'òbê Jeju kurêmã nhyr 'ã ukangamã ne abej ar ba. ⁹ Dja gar tu amim Metĩndjwýnh mar týxkumrêx ne 'ã adjukanga kêt ne o arým Xatanajbê aptàn arek kubê dja. Xatanaj ar abê Jeju kurê prãm ne aje pyka kunĩkôt me bakamydjwýbê kurê prãm. Jeju kukwakam ar aje meo akamyjabê kurê prãm nhyr me ar akudjwa arým tokry. Ja dja gar aman kubê aptà.

¹⁰ Metĩndjwýnh ta ne tu kum me kaprĩ:kumrêx † ne prĩne kute me kunĩo djuw me:xkumrêx. Ta ne Kritu djãpênhkôt amiwýr ar ajuw ne ar ajo ba. Dja gar ò kãjkwakam kôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne. Ja kadjy ne amiwýr ar ajuw. Be, ar atokry kãjbê 'irykam dja prĩne ar ajo mex. Ta dja akubyn ar amã týx jadjã gar kôt adjãm týx ne 'ã ar adjukanga kêtumrêx. ¹¹ Gê me kunĩ kum mex jarênh rã'ã: rã'ã ne. Gê me kunĩmã rax rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

¹² Ije ar amã ikabên jarênh ja ne ba Xibanumã arê nhyr arým 'ã pi'òk no'òk gar arým amim arê. Me bakamybê Xibanu ne tu amim Jeju markumrêx ne 'ã ukanga kêtumrêx. Ba ar amã ikabên jarênh 'ikrãn nhyr 'ã pi'òk no'òk ne. Ar akĩnhmã ne ba ar amã arê. Ba ar amã mrãmri Metĩndjwýnh ta tu kum ar akaprĩkumrêx jarê. Kam dja gar tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêtumrêx.

¹³ Krĩraxbê Babirõnikam me kute amim Jeju mar ne ar aben pydjio baja ne me ar amã kabên mex jarê. Metĩndjwýnh kute meo ba kadjy arým amijo me utã. Ar gadjwý arým amijo ar apytã. Makõdjwý ar amã kabên mex jarê. Tãm ne mã ikôt ajkamên arým kute ikra pyrãk.

¹⁴ Dja gar abenwýr bõx ne abenmã akabên mex jarên aben pa krij. Ar amã aben jabêkam aben pa krijn aben tatak ne.

Gê ar aje amim Kritu Jeju mar kunĩwã umar mex. Tãm ne ja.

† Djãm me ba ne gu me badjukaprĩ nhyr pãnh kum me bakaprĩ Kati. Me ba ne gu me badjukaprĩ kêt. Ta ne kum me bakaprĩkumrêx.

Atãri Pedru

Jejukôt ba djwýnhbê Pedru ajte arkum pi'ôk no'ôk ne. Tyk kêtri ne arkum pi'ôk no'ôk ne. Tekrekam Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnh 'êxnhí bôxmã ne arkum arê ne kam arkum,
—Dja gar Jeju'ãbit angràn amũ aje maro amikamênh kadjy katàt ar amijo aba. Akati 'ôkam dja Jeju akubyn bôx ne pyka jao apêx. Kam dja ar amã pyka jakam kukràdjã kính rax kêt. Dja ĩ apêx gwaj Jeju akubyn bôx kamnhíxbê ar baba. Nãm ã Pedru arkum ane.

1 Ba ibê Ximão Pedru. Jeju Kritu ne ijano ba 'ã idju-jarênh ar iba. Ba ne ba ar amã ikabên ne. Gwaj Batíndjwýnhmê gwaj bapytàr djwýnh ar ta ne ar arým gwaj bamã axwe kêt jarê. Jeju Kritubê ne gwaj bapytàr djwýnh. Ar ta ne ar gwaj bamã axwe kêt jarê gwaj arým tu amim markumrêx ne bamã kínhkumrêx. Ar amã ne ba ikabên jarê.

² Gê Metíndjwýnh tu kum ar akaprí:kumrêx † gar ad-jumar mexo amũ amikamên arým adjumar mexkum-rêx ne.

Me ba mex'ã kute memã karõ.

Kô k 1.4

³ Metíndjwýnh ne mexo uma:n pñne mex ne axwe kêtumrêx. Arým amiwýr gwaj bajuw gwaj tu amim markumrêx nhym 'ityxkôt arým gwaj bamã Karõ jano. Ne gwaj bamã kabên jarê gwaj arým bamã kính ne kôt ar amijo baban kam arým kôt batín ne ar baba rá'ã: rá'ã ne. Gwaj kam bajaxwe kangan bamex prám. ⁴ Kôt ne kute gwaj bamã mýjja jarênh mãmđji. Kute gwaj bamã mýjja mexti:rekumrêx jarênh. Dja gwaj amiwýr mýjjakam amakbê ta mexo bamex. Ja kadjy ne gwaj bamã mýjja mexti:re jarê. Me kum Metíndjwýnh kính kêtja ne me mýjja punu kumexo ba. Me 'êxnhí. Me kum me kurê. Me ari prõ, mjên kupa'ã kurê ba. Me mýjja punu kumex jao ba. Gwaj ba dja gwaj bamã mýj-ja punu kính kêt ne tu kangakumrêx. Ja kadjy ne Metíndjwýnh gwaj bamã mýjja mextire jarênh mãmđji.

⁵ Kute gwaj bamã mýjja nhõrmã arênhkam dja gar amikrà kêt ne amex. Arým ar aje tu amim Metíndjwýnh markumrêxkam dja gar amex. Amex ne ajte Metíndjwýnh mar mexo amũ amikamên mar rax ne.

⁶ Metíndjwýnh mar rax ne ajte ajaxwe kêt kadjy ami-jãno dja.

Ajaxwe kêt kadjy amijãno djan ajte Metíndjwýnh kôt ar amijo aba.

Kôt ar amijo aba'ã adjukanga kêt.

'ã adjukanga kêt ne ajte mex kôt amex.

⁷ Mex kôt amex ne ajte Jeju kukwakam akamy arkam adjukaprí. Arkam adjukaprí kute me axikôt apôx abenkam ukaprí pyrãk.

† *Djãm ar ga ne gar adjukaprí nhym pãnh arým kum ar akaprí Kati. Ta ne tu kum ar akapríkumrêx.*

Arkam adjukaprín ajte amã me kuní jabê.

⁸ Dja gar ã aba mexo anen aba mexo amũ amikamên aba me:xkumrêx. Ga, pidjô ô me:xkumrêxja pumũ. Nhym me kum kí:nhkumrêx. Ne kam kam kaprí kêtumrêx. Ar gadjwý dja gar aba me:xkumrêx ne aka-jgo kêtumrêx nhym Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu arým kum akínhkumrêx ne akam kaprí kêtumrêx.

⁹ Nhym be, godja gar ajõ aba mex kêt ne aba punu jabej. Aje mrãmri ne me no rá kute amybým mýjja pumũnh kêt pyrãk ne aje mar rerekre. Metíndjwýnh ne arým ar ajaxwe tũm maro aknon akam ngryk kêt. Nhym be, ar ga ne gar arým jao ajamak kêt katin arým mar kêt ne.

¹⁰ Kam, akmere, àpnhíre ar, amibêx ne markumrêx. Djãm mrãmri ne Metíndjwýnh amijo ar apytàn amiwýr ar ajuw ne ar ajo bakumrêx? Ja dja gar amibêx ne markumrêx. Ne kam arým amim,

—Nã. Mrãmri ne Metíndjwýnh arým amijo ipytàn ijo bakumrêx, ane. Dja gar ije ar amã arênhja kôt amijo aba mex ne kam Metíndjwýnhbê amijo akêx kêtum-rêx.

¹¹ Dja gar aba mexo ane nhym kam arým Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu bôx. Kubê ne gwaj bapytàr djwýnh. Dja bôx ne õ kàjkwamã ar ajo mõn ar ajo bôx ne arým ar amã,

—Aj. On amrê wadjã. Ota, ar anhõ mýjja mex-ti:rekumrêx. Ba dja ba ar ajo iba. Jakam dja ba me kuní:o iba rá'ã: rá'ã ne, ane. Dja gar pykakam aba mexo ane nhym arým ar ajo bôx ne ã ar amã ane.

Metíndjwýnh kabên pýnh ne kute memã arênh.

Ep 4.1; Kor 1.10; Ped k 1.15; Ap 3.4

¹² Kam dja ba ije ar amã ar aba mex ja'ã karõ 'ãno dja. Arým ne ba ar amã tãm jarê gar arým aman arým kôt amijo aba mex. Kwãrik wãnh rá'ã. Dja ba ajte ar amã tãm jarênh ajte ar amã tãm jarê gar arým mar týx ne. Ne kam aba mex'ã adjukanga kêt.

¹³ Nã bãm amim,

—Pykakam itín ne ar ibari dja ba mã arkum arê gê ar mar týx. Tãm ne mexkumrêx. Nã bãm ã amim anen kam arým mã ar amã arê. ¹⁴ Mrãmri ityk arým ijo rãm ne ja. Bênjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu ne imã arê ba arým kuma. Ga, kubêkatio kikreja pumũ. Nãm me kun-gràn arým mã tẽ. Badjwý dja ba ty nhym inhí wãnh nõ.

¹⁵ Itĩnri dja ba ar amã karõ 'ãno dja. Ar aba mex'ã ar amã karõ 'ãno dja. Dja ba ty gar mã aba mex ne mar tỳx ne arỳm 'ã adjukanga kêtukumrêx.

¹⁶ Gwaj banhõ Bẽnjadwỳr djwỳnhbê Jeju Kritu arỳm bõx ne 'itỳxkõt mỳjja pumũnh kêt nhipêxo ba. Bar memã 'ã idjujarênh ar iba. Djãm me kabên kajgokõt ne bar amijo iban arỳm ar amã me ujarênh kajgo jarê? Kati. Djã ne me ta amim,

—Ba dja ba memã 'ã ajarênh prĩne idjujarênhõ irõ mex gê me idjujarênh ma? Dja me kuman aben djõ'ã amũ abenmã arênhõ ba, ane. Djã ne me ã amim anen 'êx ne arỳm amũ imã arê ba me ujarênh kajgoja man arỳm me õ'ã amũ ar amã arê? Kati. Ar ba ne bar Jeju pumũnhkumrêx ne kam kõt ar amã 'ã ajarê. Jejubê ne Bẽnjadwỳrbê kumkatibê Kritu ne me kunĩ, mỳjja kunĩõ ba. Bar omũn arỳm ar amã tãmja'ã ajarê.

¹⁷ Amrêbê ne bar Jeju pumũ. Metĩndjwỳnh nhõ krãnhkam ne bar djan arỳm kam Metĩndjwỳnh kabên ma. Jejumê ro'ã ne bar djan arỳm kuma. Kakrã jadjênh tỳ:x ne me:xkumrêx ne arỳm Jeju kuno bar omũ. Nhyam kam Metĩndjwỳnh arỳm kãjkwa kurũm Jeju'ã ar imã kabên jarê. Kakrã jadjênh tỳ:x kurũm ne ar imã 'ã kabên jarênh kam,

—Ikra ne wã. Imã abê:kumrêx. Ba kam kam ikĩnhkumrêx. Nãm ã Jeju'ã ane bar arỳm kabên ma. Ga, Metĩndjwỳnh, me Babãm ta kute kum rax jarênhja pumũ. Kum kĩ:nh jarênhja pumũ bar arỳm kuma.

¹⁹ Be, nã bãm ar Jeju pumũn Metĩndjwỳnh kabên ma. Nhyam be, amrêbê ne me bakukãmãre Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarê. Metĩndjwỳnh ne kabên pỳnh ne arê gwaj mar pỳnh. Dja gwaj on Metĩndjwỳnh kabên mar 'ãno dja.

Ga, ngõnh põk kryre kute akamãt kõ tyk kurwỳja pumũ. Me'õ ne o akamãt kurwỳ ne arỳm amim kam mỳjja pumũnhõ ba. Metĩndjwỳnh kabêndjwỳ dja gwaj mar 'ãno djan arỳm mỳjja mar kêt maro tẽ. Arỳm mỳjja kute apõxmã maro tẽ. Dja gwaj mar 'ãno badjãmõ tẽ:n arỳm mỳjja'y'r o bõx ne arỳm prĩne mỳjja pumũnh mex ne.

Ga, umajyrti noti kãmã mrãnhja pumũ. Kãmã mrã nhyam me arỳm abenmã kum, "Arỳm akati 'yr", ane. Nhyam kam akati ban arỳm akati nhyam kam me arỳm mỳjja kunĩ pumũnh mex ne. Gwaj badjwỳ dja gwaj Metĩndjwỳnh kabên mar 'ãno badjãmõ mõ:n arỳm Kritu'y'r o babõxkumrêx. Nhyam kam arỳm akubyn bõx gwaj arỳm prĩne omũnh mex nhyam arỳm me:xkumrêx ne dja. Gwaj kam prĩne mỳjja kunĩ pumũnh mexkumrêx.

²⁰ Amrêbê: me bakukãmãre Metĩndjwỳnh kukwakam kabên jarê nhyam me 'ã pi'õk no'õk ne. Djãm kabên jarênh djwỳnh ta ne amikabên man o Metĩndjwỳnh kabên ne arê? Kati. Metĩndjwỳnh Karõ ta ne ngrêk nhyam kam kabên man Metĩndjwỳnh kabên kõt arê. Karõkõt kute arênhkam djãm gwaj baje pi'õkkam kabên jarênh kajgo ne tu kabên mar, tu mỳjja'ã kute kabên jarênhja mar? Kati. Gwaj ba baje tu mar kêt. Dja gwaj Karõ kumrêx ma nhyam arỳm gwaj bajamak bõ

gwaj kam pi'õkkam kabên jarê. Ne kam arỳm kõt kuma.

Me ta kute amijo 'êx ne kute Metĩndjwỳnh kabên jarênh. Djuda 3

2 Nhyam be, me bakukãmãre kwỳ ne me arỳm amijo 'êx ne memã kum,

—Metĩndjwỳnh kukwakam ne ba ar amã arê, anhỹro ba ne arỳm Metĩndjwỳnh kupa'ã memã mỳjja kwỳ'ã ujarênh ar ba. Ar akamdjwỳ dja me kwỳ ta amijo Metĩndjwỳnh mar mex ne ate kupa'ã ar amã mỳjja kwỳ'ã ujarênh ar ba. Dja me 'êx ne kraxkam ujarênh mexkumrêx. Ne ujarênhõ tẽ:n kam arỳm 'ênhõt kam kupa'ã ajarê:n kam arỳm me akwỳ noo akno. Ne arỳm Metĩndjwỳnh bẽ ar ajo akêx. Dja me ajte Bẽnjadwỳr djwỳnh'ã memã kum,

—Djãm mrãmri ne Jeju me axweo pãnhkumrêx? Kati. Nãm me 'êx, anhỹro ba. Anhỹro ba:n arỳm me aêrbê tyn arỳm me biknor tokry djãkam akuno.

² Me 'êxnhĩ ja ne me prõ prãm, mjên prãm ar ba. Dja me krãptĩ me 'êxnhĩ man me kõt prõ prãm, mjên prãm ar ba. Nhyam me kãtãm me omũn arỳm abenmã kum,

—Be, djãm me kute amim Jeju mar wãkam me mex got? Me axwe, anhỹro ba.

³ Me kute Metĩndjwỳnh'ã 'êxja dja me amim mỳjja rũnhõ atom prã:m ne Metĩndjwỳnh kupa'ã ar amã mỳjja kwỳ jarênh arỳm ar anoo akno. Ga, me kute memã nêkrêx nhõr ne pãnh pi'õk kaprĩ jamỳnhja pumũ. Ar gadjwỳ dja me ar ajo õ nêkrêx pyrãk ne ar anoo aknon arỳm ar abê pi'õk kaprĩ jamỳ. Djãm Metĩndjwỳnh ate krãn ar ban kute me mar kêt? Djã nãm õtdjwan me omũnh kêt? Kati. Dja me aêrbê mrãmri memã axwe pãnh jarênhkumrêx nhyam me arỳm me biknor tokry djãkam akuno.

⁴ Djãm me axwe kajgo? Djãm pãnh kêt? Kati. Metĩndjwỳnh kute memã axweo pãnhkumrêx. Nhyam kadjy mrãnh djwỳnhdjwỳ, djãm kute memã axweo pãnh kêt? Kati. Pãnh ne arỳm apa:rmã me biknor tokry djãkam me kumê. Ne kam akamãt kõ tykkam me bẽ ijê, mrãmri me kute kãxirãxo me 'ãprekam me kute me bẽ ijê tỳx pyrãk. Dja 'ãtũm nhyam memã axwe pãnh jarênh nhõ akati arỳm bõx. Kute kam memã axwe pãnh jarênh kadjy Metĩndjwỳnh arỳm me bẽ ijê. Dja memã axwe pãnh jarê.

⁵ Me bakukãmãre Nõwe bu'ã me jadjwỳ, djãm me axwe kajgo? Kati. Me axwe kajgo kêt. Pãnh. Nõwe te kãj bẽ me kute katãt amijo ba'ã memã karõõ ba nhyam me axwe rã'ã ne. Memã 'ã karõõ ba: nhyam arỳm me'ã ngõ tãm ne me kunĩ nhimex ne. Nhyam be, Nõwemê Ar kubê 7bit ne Metĩndjwỳnh ngõ tãm bẽ ar utã.

⁶ Krĩraxbê Xõtõmamê Gomorakamdjwỳ djãm me axwe kajgo? Kati. Kajgo kêt. Pãnhkumrêx. Arỳm ne Metĩndjwỳnh memã axweo pãnh nhyam me kunĩ arỳm xêr nhyam arỳm mỳjja prãbit nõ. Mỳj kadjy? Bir, jakam me amakkre kêt kunĩ kute mar ne kum Metĩndjwỳnh pymãmã. Ja kadjy ne ã memã axweo pãnhõ ane.

⁷ Ne kam me'õbê Rodjwÿ. Ro axwe kêt nhyM Metĩndjwÿnh arÿm utà. Xõtõmakam ne me ari prõ, mjên kupa'ã kurê ban axweti ba. NhyM Ro axwe kêt ne arÿm mekam pijàm ne kaprĩre ne. ⁸ Ne me axwe kêt me omũn ne me maro ba. Ne kam me õ'ã akati kunĩkõt kadjwÿnhbê tokry. NhyM kam Metĩndjwÿnh arÿm Ro pytàn arÿm me axwe kunĩ ga.

⁹ Ga, Metĩndjwÿnh kute Ro pytår mar mexkumrêxja pumũ. Me kute Metĩndjwÿnh mar ne kõt kute amijo badjwÿ ne Metĩndjwÿnh kute me utår mar mexkumrêx. Kute kaprĩbê me utår mar mexkumrêx. Me axwedjwÿ Metĩndjwÿnh kute mebê ijê mar. Mÿj kadjy dja mebê ijê? Bir, dja ĩ memã axwe pãnh jarê. Kute memã axwe pãnh jarênh kadjy dja mebê ijê.

¹⁰ Me kute Metĩndjwÿnh'ã 'êxja ne me kum amidjwÿnhbito kĩnh prãm. Ne kam kum mÿjja punu kĩnh. Me ja ne ba ar amã arênh 'ãno dja. Metĩndjwÿnh dja mebê ijê. Me kum me rũnh kunĩ kurên kum me uma kêt. Me amakkre kêt ne amijo àmra prãm ne tĩn prãm kêt ne tu me rũnh'ã kabên punu. Me kwÿ ne me te uma nhyM me 'êxnhĩja tu me'ã kabên punu. ¹¹ NhyM be, Metĩndjwÿnh kadjy mrãnh djwÿnh umaro 'itÿxo kute me 'êxnhĩja jakrenh mex. Nãm me te 'itÿx djãm me kute Metĩndjwÿnhmã kum, "Me axwekumrêx", anhÿr mã? Kati.

¹² NhyM be, me 'êxnhĩja ne me kute mry pyræk. Mÿj kadjy ne mry ar ba? Bir, me kute par ne kute kur kadjy. Me kute Metĩndjwÿnh'ã 'êxadjwÿ. Mÿj kadjy ne me ar ba? Bir, dja Metĩndjwÿnh ĩ meo akno nhyM me arÿm me biknor tokry djækam akuno. Me kute mry pyræk ne kute me mar kêtkaM tu me'ã kabên punu.

¹³ Me 'êxnhĩja ne me Metĩndjwÿnh kabên kupa'ã memã arênho ba. Kam, dja Metĩndjwÿnh memã axweo pãnh nhyM me tokry:. Nãm me pijàm kêt ne a'uri axwe ban õ kwÿ krên kõt o ikõn kam ajbãn kurê ban kam we kĩnhkumrêx. Be, me ja ne me ar amã amibên amijo amran arÿm ar aro'ã krĩn aku. Ar aro'ã akun ar amã 'êx ne ar anoo biknoro ba. Ga, me kà mexkam mÿjja 'õk, me ngrã 'ã arijkam punuja pumũ. Ar gadjwÿ ne me punuo ar apunu.

¹⁴ Nãm me mebê prõ nàr mjêno àkĩnh kadjy ari no prõt ne kum axwe prãm. NhyM me kwÿ kute amim Jeju mar rerekre nhyM me arĩk memã 'êx ne me noo aknon arÿm amiwÿr meo akêx nhyM me mekõt axwe. Nãm me kute amim mÿjja rũho atom kadjy no mextire ne Xatanaj man kõt ar amijo ba. Me kute mrãmri ne me tãmdjwÿ kute ingêt kõt amijo ba pyræk. Metĩndjwÿnh ne amrêbê: me'ã amim,

—Me wã dja ba me kanga nhyM me arÿm me biknor tokry djækam akuno, ane.

¹⁵ Nãm me tu Metĩndjwÿnh nhõ pry kangakumrêx ne arÿm me bakukãmãre Barãoja kõt ar amijo ba. Bedjo kute Barão djirja kõt ar amijo ba. Me'õ ne Barãomã kum,

—Dja ga Metĩndjwÿnhbê mebê idjaer kurên kum, "Dja ga mebê idjaero ajkê", ane. Ota, pãnh nèkrêx kumex. Nãm me ã Barãomã ane nhyM arÿm kum nèkrêx kĩnh ne me kabên kõt me'ÿr tẽ. ¹⁶ Me'ÿr tẽ:

nhyM Metĩndjwÿnh arÿm õ mrymã me kabên jadjà nhyM mry arÿm Barãomã kabên ne. Bibãnh ne axwe ja nêje kum kabên nhyM arÿm Metĩndjwÿnhbê me kurê kêt ne.

¹⁷ Be, me kute Metĩndjwÿnh'ã 'êxja ne me kabên kajgo jarênh kumex. Ga, ngõmkwatikam arÿm ngõ ngràja pumũ. Me kum kõt ne 'ÿr bõx nhyM kam ngõ kêt ne kre kajgo. NhyM me arÿm kam kaprĩ:re. Ar gadjwÿ dja me 'êxnhĩ Metĩndjwÿnh kupa'ã ar amã mÿjja kwÿ jarê: gar aman arÿm akaprĩ:re. Ga, kakũm køk djãbêr tÿxkam arĩk baja pumũ. Djãm Metĩndjwÿnh ne me 'êxnhĩo ba? Kati. Mÿj kukràdjà punu kõt ne me ta arĩk ba. Kute kakũm arĩk ba pyræk. Kam ne me mekam kaprĩre. Metĩndjwÿnh dja tu akamãt kõt tykkam me rênhkumrêx nhyM me arek kam ar ba rã'ã: rã'ã ne. Arÿm ne me kadjy akamãt kõt tyk dji.

¹⁸ Nãm me amijo 'êx ne amijo amran mã memã kum, —Ba ne ba ikabên katãtkumrêx, anhÿro ba. NhyM me kute amidjwÿnho kĩnh prãm arÿm mekõt axwe prãm. NhyM me 'êxnhĩja me kute amidjwÿnho kĩnh'ã memã àpnêho ba. Ne memã kum,

—Ajrà. Amidjwÿnho kĩho aba. Dja ga ikõn kam ajbãn akurê aban abixaêr tÿ:x ne arÿm akĩ:nhkumrêx, ane. Me ã memã anhÿro ba. Metĩndjwÿnh ajbir amiwÿr meo akêxo mõ nhyM me 'êxnhĩja arÿm memã 'êx nhyM me arÿm me maro ba. Ne kam arÿm Metĩndjwÿnh bê amijo akêx ne me 'êxnhĩ kõt amijo mõ.

¹⁹ Xatanaj kute me 'êxnhĩja pa 'amÿnh tÿx ne amipunu kõt ar meo ba. NhyM kam me 'êx ne memã kum,

—Ikabênkõt dja ga amidjwÿnho kĩho aba. Djãm aje amidjwÿnho kĩnh nhyM Metĩndjwÿnh akam ngrykmã? Arkati. Dja ga amidjwÿnho kĩnh ne arÿm akĩnhbit, ane. Me kute Metĩndjwÿnh'ã 'êxja ne me ã memã anhÿro ba. Ba ar amã arê gar ama. Ga, me kute me pa 'amÿnh nhyM me arÿm kum àpênh kajgo ne kaprĩ baja pumũ. Me kaprĩ ba:n te kute kubê amijo põxmã. Me axwedjwÿ ne me axwe rã'ãn te ta axwe kêt mã. Me kute mrãmri ne me pa 'amÿnh tÿx nhyM me te kute amijo põx prãmjeja pyræk.

²⁰ Bir, godja me'õ jaxweja arÿm kute amim Bênjadjwÿr djwÿnhbê Jeju Kiritu marn 'ÿr akêx, gwaj bapytår djwÿnhja'ÿr akêx ne me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêt djãpênh punujabê amiptà. Ne kam akubyn me axwe'ÿr akêx ne ajte mekõt axwe jabej, mrãmri akubyn mekõt axwekam arÿm axwe ra:x.

²¹ Be, katãt Metĩndjwÿnh kabên kõt kute amijo baja ne me'õja arÿm kute mar mex. Ne ren mar kêt ne ren kãjbê axwe. NhyM be, kati. Arÿm ne mar mex. Nãm te mar mex ne arÿm kubê amijo akêx. Kam ne arÿm axwe ra:x ne. Metĩndjwÿnh me kute katãt amijo ba'ã kute memã karõkõt kabênja ne arÿm mar mex ne arÿm kubê amijo akêx ne arÿm axwe ra:x ne.

²² Amrêbê: me bakukãmãre kabên kõt ne me'õja arÿm ã amijo akêxo ane. Me bakukãmãre memã kum, "Ropre ne arÿm õ jaĩn. Ne kam akubyn kukrê. NhyM me te angrõ jamydjwÿ ku'õ nhyM akubyn nykyam amirê."

Nãm me bakukãmãre ã me kute Metĩndjwýnh markam kute kubê amijo akêx'ã ã memã ane.

Bẽnjadjwýr djwýnh bõx djã nhõ akati'ã ujarênh.

3 Akmere, àpnhĩre ar, imã ar ajabê. Amrêbê ne ba ar amã Bẽnjadjwýr djwýnh akubyn bõxmã arê. Pi'òkkam ba ar amã arê. Ne kam pi'òk jakam ba ajte ar amã arê. Ar aje mar týx rã'ã kadjy. Ije ar amã arênhkam ba akubyn ar ajo tẽn me bakukãmãre kabên'ýr ar ajo bõx. Me bakukãmãre kwý ne mebê Metĩndjwýnh kukwakam kabên jarênh djwýnhkumrêx ne kukwakam memã kabên jarê. Bẽnjadjwýr djwýnh akubyn bõxmã arê ba ajte jakam ar amã arê. Bẽnjadjwýr djwýnh, gwaj bapytãr djwýnh ne ar ijano bar memã 'ã idjujarênh ar iba. Dja gar ajte ar badjwý ar ima. Ar ije amrêbê Bẽnjadjwýr djwýnh kukwakam ar amã katãt aje amijo aba'ã karõja dja gar ajte ama. Ar aje Bẽnjadjwýr djwýnh akubyn bõxmã mar týx rã'ã kadjy ba 'ýr ar ajo bõx ne ajte ar amã arê. Ba ar amex man ã ar amã arênh ane.

³ Dja Bẽnjadjwýr djwýnh akubyn bõx 'ýr nhym me arým gwaj bajaprý. Ja kumrêx ba ar amã arê. Dja me mýjja punubit'ã amim karõn kum axwe prã:m ar ban arým gwaj bajaprýo ban ⁴ gwaj bamã,

—Je tõ nhýnh? Djãm kute aminhõ akati jarênhja on bõxmã got? Adjãkamã mýjja kunĩ kute aminhipêx kraxkõt kute amijo mõr tãmtã rã'ã. Me bakukãmãre kêt mýrbê mýjja tãm rã'ã. Djãm on õ akati bõxmã got? ane. Dja me ã gwaj bajaprýo ane.

⁵ Djãm mrãmri ne we mýjja kunĩ rã'ã nhym we Jeju akubyn bõx kêtãm? Kati. Ga, adjãkamã Metĩndjwýnh kabên kõt kãjkwa katorja pumũ. Nhym kam ajte kabên kõt pyka ngõ kurũm katon ngõ kõt aminhipêx.

⁶ Nhym kam kabênkõt ajte ngõ pykao ajkamuw n o aknon prĩne o ajkê. Ja ne me kute mar prãm kêtikumrêx. Ne kam we mýjja kunĩ rã'ã jarê. We Jeju akubyn bõx kêt jarê. Kati. Metĩndjwýnh kabênkõt dja Jeju akubyn bõxkumrêx.

⁷ Nhym be, jakam Metĩndjwýnh ta amikabênkõt amim kãjkwamê pyka'ã ma. Dja kabênkõt xêr. Metĩndjwýnh dja ĩ memã axweo pãnh. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtjamã axweo pãnh. Nhym kam me arým me bi-knor tokry djãkam akuno. Kamã, dja kãjkwamê pyka xêr.

⁸ Me kwý ne me amim,

—Bẽnjadjwýr djwýnh akubyn bõxmã amijarên kam ate ari amikrão ba. Nãm me ã amim ane. Djãm mrãmri ne Bẽnjadjwýr djwýnh amikrão ba? Kati. Akmere, àpnhĩre ar, ba ar amã mýjja jarê. Dja gar amim markumrêx. Dja kãjkwakam Bẽnjadjwýr djwýnh'ã akati pydjibit apêx. 'Ã akati pydji apêx ja ne kute gwaj bajã amex krãptĩ: arým apêx pyrãk. Ba ajte ar amã arê. Dja gwaj bajã amex krãptĩ:o kute 1.000 pyrãk apêx. Gwaj bajã amex krãptĩ ja ne kute Bẽnjadjwýr djwýnh'ã akati pydjibit apêx pyrãk. Bẽnjadjwýr djwýnh ne kute amikrão ba kêt. Kabên pydji ne arê. Amikabên kõt dja bõxkumrêx. Mýkam ne amrêbê bõx kêt? Bir, nãm ngryk tõn amiwýr me amãr 'iry n amim,

—Djãm me'õ biknor ba kam ikĩnhmã? Kati. Me kunĩ amikam kaprĩren wãnh amijaxwemã irern kute iwýr amijo akêxkambit dja ba ikĩnhkumrêx. Nãm ã amim anen amiwýr me amãr 'iry. Kam ne amrêbê bõx kêt. Nhym be, dja mrãmri akubyn bõxkumrêx.

¹⁰ Dja te amiwýr me amãr 'iry n arým gwaj bajaêrbê bõxkumrêx. Bẽnjadjwýr djwýnh bõx djã nhõ akati dja me'ýr bõx kute mrãmri ne akamãtkam me ãkĩnhĩ me aêrbê bõx pyrãk. Dja me'ýr bõx nhym kãjkwakam mýjja arým kêt ne, kãjkwakam mýjja kunĩ: kêt ne. Dja mýjja rãrãk tý:x ne arým kãjkwa nhĩ'ãm tẽn akuno. Pykadjwý dja arým xêr. Pykakam me kute mýjja nhipêxdjwý dja xêr. Mýjja pyka kute aminhipêx djãdjwý dja kunĩ xêr. Dja kuwy kangro tý:x nhym arým mýjja kunĩ: xêr nhym arým kêt ne.

¹¹ Ga, mýjja kunĩ kêtãmja ma. Ar aje ja markam mýj dja gar on jakam amijon? Bir, dja gar on Metĩndjwýnh kabên man kõt ar amijo aban amextiren ajaxwe kêt. Kwãrĩk wãnh me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kukrãdjã kõt amijo aba kêt. ¹² Dja gar amiwýr kam aman mã amim,

—Gê Metĩndjwýnh nhõ akati on bõx, ane. Metĩndjwýnh nhõ akatikam dja kãjkwa pòk týx ne arým xêr. Nhym mýjja kãjkwa nhipêxdjwý dja arým kunĩ õr, kangro tý:x ne arým õr.

¹³ Nhym be, gwaj ba mýj ne gwaj amiwýr kam ama? Bir, gwaj amiwýr kãjkwa nykam ama. Gwaj amiwýr pyka nykam ama. Metĩndjwýnh kute gwaj bamã kabên pydjın arênhja gwaj kam ama. Pyka arým nykam djãm kam me axwe'õ ar ba? Arkati. Me axwe kêtbit dja me kam ar ba.

¹⁴ Mýkam ne ba ar amã ja jarê? Bir, dja bõx gar ajaxwe kêt nhym arým ar apumũ. Ar ajaxwe kêt kõt ar apumũ gar arým adjumar mex. Nãr, dja bõx gar ajaxwe nhym arým ar apumũ. Ar ajaxwe kõt ar apumũ gar arým adjumar punu. Kam dja gar ajaxwe kêt kadjy amijãno dja. Nhym bõx gar prĩne kum amex kute mrãmri ne kubêkã'ã ngrã kêtikumrêx prĩne memã mex pyrãk.

¹⁵ Kam, kwãrĩk wãnh mekõt amim,

—Bẽnjadjwýr djwýnh akubyn bõxmã amijarên ate amikrão ba, anhýr kêt. Dja gar amim,

—Bẽnjadjwýr djwýnh kute me utãr prã:m. Kam ne ngryk tõn amiwýr me amãr 'iry. Kam ne bõx kêt rã'ã, ane. Dja gar ã amim ane.

Nãm ã gwaj bakamy Paurdjwý ar amã ane. Metĩndjwýnh kute kum amak bõnhkõt ar amã ane. Kute pi'òk no'òkkõt ã ar amã ane. ¹⁶ Õ pi'òk kunĩkõt ne mýjja ja'ã memã pi'òk no'òk ne. Kam kabên kwý ne me kute marbê mebê týxi. Nhym kam me kwý amak mex kêtja kute amim Metĩndjwýnh mar kêt kam memã kupa'ã arên prĩne o ajkê. Ne kam Paur kabên kupa'ã ta memã amikabên jarê. Nãm me ã Metĩndjwýnh kabên'ã pi'òk no'òkja kunĩ jarênh ane. Nãm me kupa'ã arên arým prĩne o ajkên Metĩndjwýnh kabên kupa'ã ta memã amikabên jarê. Dja me kupa'ã arênh ba:n arým me bi-knor tokry djãkam akuno.

¹⁷ Kam, akmere, àpnhĩre ar, ar aje arým ikaběn ja markam amijã ano tỳx. Nok ga ren ar me axwe kôt ar amijo aban ren mekôt ajaxwe. Metĩndjwỳnh kupa'ã ne me amijo ba. Ar ga ne gar tu amim Metĩndjwỳnh kaběn markumrêx. Nok ga ren ar me kaběn man ren kupa'ã amijo aba. ¹⁸ Dja gar Běnjadjwỳr djwỳnhbê Jeju

Kritu mexo amex tễ. Kubê ne gwaj bapytàr djwỳnh. Dja gar mexo amex tễn amũ o amikaměn arým amexkumrêx. Ne mar mexo tễ:n amũ o amikaměn arým mar rax ne. Gê me jakam kum rax jarěn kum rax jarěnh rã'ã: rã'ã ne. Tãm ne ja.

Djuão kumrêx

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne me kute Jeju marmã pi'òk no'òk ne. Arým kubêngê:tte ne arkum pi'òk no'òk ne kum ar abên kam kum,

—Ikra ar, akmere ar, àpnhîre ar, Metîndjwýnh ne amijo ĩ ne me bawýr ruw. Kubê ne Jeju. Arým gwaj baje Jeju markam Bãmdjwý ma. Metîndjwýnh kumrêx ne kum gwaj bajabê gwaj kam amipãnh bamã abê ne kam bamã kradjwý jabê, baje abeno bakamykam bamã aben jabê ne kam Metîndjwýnh kabên kôt ar amijo baba, bamã abêkam. NhyM Metîndjwýnh arým Jeju kôt gwaj bajaxwe kunĩ maro akno. Kam dja gwaj kum amijarê nhyM arým gwaj bamar krãta. Nãm ã Djuão kute arkum 'ã karõo ane.

Kabên kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênhja'ã ujarênh.

Dju k 5.11; Ap 1.18

1 Be, amrêbê ne me'õ nhidjibê Kabên, kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênhja, mýjja kunĩ kêtĩ Kabênja. Kabênja ar imã kabên jarê bar kabênkôt kuman inoo omũ. Ne arým prĩne omũnh mex ne ar inhikrao kupê. Tãm ne bar memã 'ã idjujarênh ar iba. ²Tãmja, kute mýjja kunĩmã tĩn jangjênhja ne pykakam bõx ne amijo amirĩt bar arým omũn kam 'ã ar amã amijarê. Metîndjwýnhkôt me tĩn rã'ã: rã'ã kadjy ne me'õja kute memã tĩn jangjênh. Ja ne bar ar amã arê. Ta ne me Babãm djwýnhmê ro'ã ar ban kam arým pykakam ar imã amijo amirĩt. ³Bar ije omũnh ne mar kôt ar amã arê. Gwaj ba baje abeno banhõbikwa kadjy ar amã arê. Gwaj baje abeno banhõbikwakam mrãmri ne baje me Babãm djwýnhmê Kra Jeju Kritu aro banhõbikwa. ⁴Mýj kadjy ne ba ja'ã ar amã pi'òk no'òk ne? Bir, dja gar omũn aman arým mrãmri akĩho akĩnhkumrêx. Ja kadjy ne ba 'ã ar amã pi'òk no'òk ne.

Me kute katàt amijo ba.

Dju r 8.12; Ep 5.8; Tex k 5.5

⁵Ga, akamàt kô tykkam me kute mýjja pumũnh kêt ne mrãnh punuja pumũ. NhyM me memã pry kurwý nhyM me arým irãkam katàt ba. Me axwedjwý ne me mrãnh punu nhyM me arým memã Metîndjwýnh kabên jarê. NhyM kam me arým amim kuman kabênkôt katàt amijo ba kute mrãmri ne me irãkam katàt baja pyrãk. Metîndjwýnhdjwý djãm mrãnh punun axwe? Arkati. Katàt amijo ban axwe kêtumrêx. Tãm ne Metîndjwýnh ar imã arê bar arým kuman arým ar amã arê.

⁶Gwaj badjwý godja gwaj memã kum, "Metîndjwýnh ne ijo õbikwan ijo ba", ane. Ne atekam akamàt kô tykkam bamrãnh punumãnh prãbê amim Metîndjwýnh kabên mar kêt ne bamrãnh punun bajaxwe. Djãm kam mrãmri bakabênkumrêx? Kati. Nã gwãm amijo bajêx ne katàt bakabên kêtumrêx. Metîndjwýnh kute gwaj bajo õbikwa kêt ne kute gwaj bajo ba kêt.

⁷Metîndjwýnh ne katàt ar amijo ban axwe kêtumrêx. Nãm kute mrãmri ne me irãkam katàt ba pyrãk.

Dja gwaj kudjwa kabên kôt katàt amijo baban bamã bajaxwe prãm kêt ne kam arým mrãmri bajêx kêt. NhyM kam Metîndjwýnh mrãmri gwaj bajo õbikwakumrêx ne kute gwaj bajo bakumrêx. Ne kam arým prĩne gwaj bajo mex. Kra Jeju Kritu kamrõkôt gwaj bajo mex. [†]Kute mrãmri ne me kute mýjja punu põnh nhyM arým prĩne mex pyrãk. Dja ã gwaj bajo mexo ane.

Me kute amijaxwe kôt Metîndjwýnhmã amijarênh.

⁸Godja gwaj baje amim,

—Djãm ijaxwe? Kati. Ijaxwe kêtumrêx, anhýr jabej, ne kam arĩk amim bajêx ne bakabên katàt kêtumrêx. ⁹Nãr godja gwaj tu bajaxwe kôt kum amijarê nhyM Metîndjwýnh arým gwaj bajaxwe maro aknon gwaj bakam ngryk kêt ne prĩne gwaj bajo mex. Mrãmri ne kabên kajgo kêt ne katàt kute amijo bakumrêx. Kam dja prĩne gwaj bajo mex gwaj arým kum bajaxwe kêt. ¹⁰Djãm gwaj ba ne gwaj bajaxwe kêt? Kati. Metîndjwýnh ne arým memã kum, "Me kunĩ kupãnhtã axwe", ane. Kam, godja gwaj baje memã kum, "Kati, ijaxwe'õ kêt", anhýr jabej ne arým Metîndjwýnh kute me'õ 'êxnĩ pyrãk. Ne arým baje amim, "Metîndjwýnh 'êxnĩ", anhýr pyrãk. Ne kam baje Metîndjwýnh kabên mar kêtumrêx.

Me nêje Metîndjwýnhmã kabên djwýnh'ã ujarênh.

Xim k 2.5; Idja 4.14, 9.11

2 Akmere, àpnhîre ar, mýkam ne ba ar amã ikabên ja'ã pi'òk no'òk ne? Bir, ar ajaxwe kêt kadjy. Godja gwaj bajõ arým bajaxwe jabej. Mýj dja gwaj amim arênh kuma? Bir, dja gwaj amim,

—Kãjkwakam ne me'õ dja. Jeju Kritu ne dja. Axwe kêtumrêx. Ta dja inêje Metîndjwýnhmã kabêno dja. Ta dja inêje kum kabên nhyM arým ijaxwe maro aknon ikam ngryk kêt, ane. Dja gwaj ã bajõ bajaxwe jabej amim ane. ²Jejubê ne gwaj bakam ngryko apêx djwýnh. Metîndjwýnh ne gwaj bajaxwekam ngryk nhyM Jeju kute gwaj bajaxweo pãnh kadjy arým ty. Ne

[†] Dja jãm gwaj bajaxwe man jãm bajaxwe pãnh kamrõ prõtja man kam prĩne gwaj bajo mex.

kam tyk jakam arým gwaj bajaxweo pãnh nhym kam arým gwaj bakam ngryk kêt. Djãm gwaj bajbit? Kati. Me kunĩ. Apýnh pykakam me ba djãri me kunĩ jaxwe nhym Jejubê mekam ngryko apêx djwýnh.

³ Djãm mrãmri ne gwaj baje amim Jeju markumrêx? Mýj dja gwaj ja mar on? Bir, dja gwaj me kute katàt amijo ba'ã kute memã karökôt kabênja markumrêx ne kôt ar amijo baba. Ne kam arým amim,

—Be ga, ije kabên markumrêx ne kôt amijo ibaja pumũ. Mrãmri ije amim Jeju markumrêx, ane. Gwaj kam arým ja ma. Gwaj baje amim Jeju markumrêxja ma. ⁴Jeju ne me kute katàt amijo ba'ã memã karôn memã arê. Godja gwaj kabên mar kêt ne kôt amijo baba kêt jabej ne memã kum, “Ba ije amim Jeju mar”, anhýr jabej. Ne kam bajêx ne bakabên katàt kêt.

⁵ Nàr, godja gwaj kabên man kôt amijo baba jabej arým mrãmri bamã Metĩndjwýnh jabêkumrêx. Ne bamã abêo amũ amikamênho môn kam arým amim, —Mrãmri ne Metĩndjwýnh kute amikôt ijo bakumrêx. Ga, imã abêkumrêxja pumũ, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Metĩndjwýnh kute amikôt gwaj bajo baja markumrêx. ⁶ Me kute,

—Ba ne ba ije Jeju 'amýnh týx ne 'ã idjukanga kêt, anhýrja ren katàt amijo ba kute ta katàt amijo ba pyrãk.

Me kum kamy jabêmã.

Dju r 13.34, 15.12; Dju k 3.14

⁷ Akmere, àpnhĩre ar, imã ar ajabê. Ije ar amã katàt aje amijo aba'ã karökam djã ne ba me kabên ny'õ jarê? Kati. Me kabên tũm ne ba arê. Ar aje Jeju kôt amijo abikamênh krax djãkam me kute ar amã kabên jarênh ja ne ba ar amã arê. ⁸ Ne kam ajte pi'ók jakam katàt aje amijo aba'ã ar amã karõ. Kute mrãmri ne ikabên ny pyrãk ne ba ar amã arê. Jeju kumrêx kute kabên ja mar týx ne kôt ar amijo ba. Gar arým kudjwa kôt ar amijo aba. Nhym kam kabên ar amã kute mrãmri ne ny pyrãk. Gar kôt ar amijo aba nhym kam me arým Jeju mex man ar gadjwý ar amex ma. Ne kam ar ajã amim, “Mrãmri ne ar kabênkumrêx”, ane. Mýkam? Bir, gar arým me kukràdjã punu kanga. Me kukràdjã punu kute akamàt kô tyk pyrãk arým kanga. Ne kam arým Metĩndjwýnh kukràdjã ny ma. Kukràdjã ny kôt gar katàt ar amijo aba kute mrãmri ne irãkam me katàt baja pyrãk. Nhym kam me arým ar ama.

⁹ Dja me'õ memã kum,

—Ba ne ba Metĩndjwýnh kabênkôt katàt ar amijo iba kute mrãmri ne me irãkam katàt baja pyrãk, ane. Ne atekam kum kamy kurê. Gwaj baje Jeju kabênkôt o bakamyja kurê. Djãm mrãmri ne katàt kute amijo bakumrêx? Kati. Axwen kute amijo ba punu rã'ã kute mrãmri ne me akamàt kô tykkam ba punu pyrãk.

¹⁰ Nhym be, me'õ kum kamy jabêja ne mrãmri Metĩndjwýnh kabênkôt katàt kute amijo bakumrêx. Katàt kute amijo ba kute mrãmri ne me irãkam katàt ba nhym mýjja'õ kute me par tok kêt pyrãk.

¹¹ Nhym be, me kum kamy kurêja ne arým amim 'êx ne aminoo aknon kute katàt kute amijo baja mar kêtumrêx. Kute mrãmri ne me'õ akamàt kô tykkam

no biknor ne kute amipry mar kêt pyrãk. Mýkam ne kute katàt kute amijo baja mar kêt? Bir ga, me akamàt kô tykkam baja te rĩtmãja pumũ. Nhym nokam akamàt kô tykbit. Me kum kamy kurêdjwý ne me amakkre kêt ne kam kute katàt kute amijo baja mar kêt.

¹² Ar aprĩre, akmere, àpnhĩre ar, mýkam ne ba ã ar amã ikabên jarênho ane? Bir, gar ajaxwe nhym Jeju arým ar ajaxwe pãnh ty. Nhym kam Metĩndjwýnh arým Jeju man arým ar ajaxwe maro aknon ar akam ngryk kêt ne. Kam ne ba pi'ókkam ã ar amã arênho ane.

¹³ Ar akra krãptĩ, ar amã ne ba pi'ók no'ókkam ikabên jarê. Mýkam? Bir, Kritu ne mýjja kunĩ kêttri ar ba. Ar aje Kritu markam ne ba ar amã ikabên jarê.

Ar ajabatãnh nymã ne ba pi'ók no'ókkam ikabên jarê. Mýkam? Bir, Xatanaj ar ajaxwemã te kute amiwýr ar ajo akêxmã gar arým mar kêt ne arým o apa. Kam ne ba ar amã arê.

Ar aprĩre, ar amã ne ba pi'ók no'ókkam ikabên jarê. Mýkam? Bir, ar aje me Babãm djwýnh markam ne ba ar amã arê.

¹⁴ Ar akra krãptĩ, ba ne ba pi'ók no'ókkam ar amã ikabên jarê. Mýkam? Bir, Kritu mýjja kunĩ kêttri ar baja ar aje markam ne ba ar amã arê.

Ar ajabatãnh ny, ba ne ba pi'ók no'ókkam ar amã ikabên jarê. Mýkam? Bir, Xatanaj ar ajaxwemã te kute amiwýr ar ajo akêxmã gar arým kubê atýx ne Metĩndjwýnh kabên mar týx ne 'amýnh týx. Ne kam 'ã adjukanga kêt ne arým Xatanajo apa. Kam ne ba ar amã ikabên jarê.

Me kum Metĩndjwýnh kính kêtja kukràdjã punu'ã ujarênh.

¹⁵ Me kum Metĩndjwýnh kính kêtja kukràdjã punu, me õ mýjja punudjwý, kwãrĩk wãnh ar amã kính kêt. Me kum me kukràdjã punu kínhja kum Metĩndjwýnh jabê kêtumrêx. ¹⁶ Mýkam ne me kum abê kêt? Bir, djãm me Babãm djwýnh kute memã kukràdjã punu jarênh? Kati. Me kum Metĩndjwýnh kính kêtja ne me kute memã kukràdjã punu jarênh. Me axwe kadjy ne me kute memã arênh ne memã kum,

—Dja ga amidjwýnhbito kính, anhýro ba. Me axwe kadjy ne me ajte memã kum,

—Dja ga amim mýjja pumũnh týx, anhýro ba. Me axwe kadjy ne me ajte memã kum,

—Dja ga amibên amijo adjãmra, anhýro ba. Me kukràdjã punu ja ne me kum Metĩndjwýnh kính kêtja memã arênho ba.

¹⁷ Dja me kum Metĩndjwýnh kính kêt kukràdjã punuja ĩ apêx ne me kum mýjja punu kínhdjwý ĩ apêx. Nhym be, me kute Metĩndjwýnh kabên mar ne kôt kute amijo ba rã'ãja ne me Metĩndjwýnh kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne. Kam kwãrĩk wãnh ar amã me kukràdjã punu kính kêt.

Kritu kurê djwýnh'ã ujarênh.

¹⁸ Be, arým ijabatãnh mexkam ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabênja ma. Arým akati bõx 'ýr. Arým

mýjja kunĩ kute pykakôt amingràn nhym me kunĩ kute aminhinomã amimênh 'yr. Dja akati bôx nhym Kritu kurê djwýnh rax arým amirít gwaj arým omũ. Kritu kurê djwýnh rax ja ne me arým ar amã 'ã ajarê. Nhym kute amirít kukãm arým ajbir jakam kurê djwýnh kumex ne amirít ne. Kumex amirít nhym me arým gwaj bamã me arê gwaj kam kôt amim,

—Mrãmri arým gwaj bawýr õ akati bôx 'yr. Ga, kukãm kurê djwýnh kumex arým amirítja pumũ, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Ne amiwýr akatija markumrêx. Ne amiwýr me kunĩ kute aminhinomã amimênh nhõ akatija markumrêx.

¹⁹ Amrêbê ne Kritu kurê djwýnhja gwaj baje amim Jeju marjamê ro'ã krĩ. Nhym be, arým ne me Kritu bê amijo akêx ne ate ar ban gwaj baro'ã krĩ kanga. Gwaj kam arým memã bakaton abenmã kum,

—Be, Kritu kurê djwýnh ne wã, ane. Gwaj baro'ã me krĩkam djãm mrãmri me kute gwaj bakôt amim Jeju markumrêx? Kati. Me ren markumrêx ne ren Jeju bê amijo akêx kêt ne ren kator kêt. Nhym be, kati. Me kute Jeju mar kêt'ã kute amijo amirít kadjy ne me arým kato.

²⁰ Be, Kritu kurê djwýnh dja ar amã 'êx ba. Dja me te ar amã 'êx gar me mar prãm kêtumrêx. Mýkam ne ar aje me mar kêt? Bir, Kritu mextire ne axwe kêtumrêx ne arým ar amã Karõ jano nhym arým ar ajo ba. Kute ar ajo bakam ar aje me kabên katàt kunĩ mar ne aje Kritu kurê djwýnhja mar prãm kêt. ²¹ Djãm ar aje me kabên katàt mar kêtumrêx ne ba ar amã pi'òk ja no'òk ne? Kati. Ar aje me kabên katàt markam ne ba ar amã no'òk ne. Be, me kute memã 'êx bakam ne me kute me kabên katàtkôt arênh kêtumrêx. Ja ne gar arým aje mar.

²² Nhym mýj me'õ ne 'êxnhĩkumrêx? Bir, me 'êxnhĩ ne me memã kum,

—Djãm Jeju'ã ne Metĩndjwýnh kute me banhõ Bẽnjadjwýrbê kumkati mênh got? Djãm Jejubê Kritu got? Kati. Atemã. Nãm me ã memã anhýro ba. Me ja ne me 'êxnhĩkumrêx. Me kute Bãm japyrýn Kra japyrý. Me ja ne me kubê Kritu kurê djwýnhkumrêx. ²³ Me kute Kra mar kêtja ne me kute Bãm mar kêtumrêx. Me kute tu amim Kra markumrêxja ne me kute tu amim Bãmdjwý markumrêx.

²⁴ Me kute amrêbê ar amã kukràdjã jarênh dja gar 'amýnh týx ne tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Ar aje Jejukôt amijo abikamênh krax djãkam me kute ar amã kukràdjã jarênhja dja gar 'ã adjukanga kêt. Godja gar 'ã adjukanga kêt jabej ne kam Kramê Bãmdjwý 'ã adjukanga kêt. ²⁵ Nhym kam Bãm gwaj bamã,

—Dja gar ikôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ã ne, ane. Mrãmri ne gwaj bamã ja jarênhkumrêx. Kabên pydjín arê.

²⁶ Be, Kritu kurê djwýnh kute Metĩndjwýnhbê gwaj bajo akêx prãm. Mekôt bajaxwemã kubê gwaj bajo akêx prãm. Me'ã ne ba ije ar amã pi'òk no'òkja. ²⁷ Dja me te: kute ar ajo akêxmã ar ajo ane. Mýkam? Bir, Metĩndjwýnh kute ar amã Karõ janor nhym kute ar ajamýnh týx ne ar ajo bakam. Karõ kute ar ajo bakam

djãm atemã me'õ kute ar amã, "Ota, me'õ 'êxnhĩ", anhýrmã? Kati. Karõja ta dja ar amã me 'êxnhĩ jarê. Ta ne kute ar amã mýjja kunĩ, me kukràdjã kunĩ jarênh ne katàt kute ar amã arênhkumrêx. 'Êxnhĩ kêtumrêx. Amrêbê kute ar amã kukràdjã jarênh kôt dja gar mã Kritu 'amýnh týxkumrêx ne tu amim markumrêx ne 'ã adjukanga kêt. Nhym kam me te: ar amã 'êx ne kute ar ajo akêxmã.

Metĩndjwýnh kra ar'ã ujarênh.

²⁸ Be, arým ijabatàn nhym me ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabênja ma. Dja gar amim Kritu 'amýnh týx ne 'ã adjukanga kêt. Gwaj amim 'amýnh týx ne 'ã badjukanga kêt nhym arým gwaj bamã amijo amirít. Gwaj bamã amijo amirít gwaj kam arým bamã uma kêt ne bapijãm kêt ne dja.

²⁹ Gar arým aje Jeju katàt kute amijo baja mar. Me katàt kute amijo baja kunĩdjwý Metĩndjwýnh arým meo kra nhym me umar djã ny. Jadjwý gar arým aje mar.

3 Me Babãm djwýnh ta ne arým gwaj bamã, "Ikra ar", ane. Djãm kam kum gwaj bajabê ngri? Kum gwaj bajabê:kumrêx. Nhym be, gwaj babê Metĩndjwýnh krakam me kute gwaj bamar kêt. Me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêtja kute gwaj bamar kêt. Mýkam? Bir, me kute Jeju mar kêtumrêx ne me kute gwaj bamar kêt. ² Akmere, àpnhĩre ar, jakam gwaj babê Metĩndjwýnh krakumrêx. Ne kam mýj dja gwaj 'ĩ bakute? Kon. Kraxje kute gwaj bamã o amirít kêt rã'ã gwaj baje mar kêt rã'ã. Nhym be, Jeju dja 'ĩ gwaj bamã amijo amirít gwaj arým prĩne mexkôt omũ. Nhym kam ta amikôt gwaj badjwý gwaj bajo mex gwaj arým baje Jeju pyrãk. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,

—Nã. Dja ije mex ba arým ije Jeju pyrãk, ane. ³ Gwaj bawýr Jeju bõxkam amakbê bamã bamex prã:m. Gwaj bamã bamex kute ta mex pyrãk prã:m. Ne kam kam amak djêje amijo mexo tẽ.

⁴ Nhym be, me axwe ne me Metĩndjwýnh kukràdjã mar kêt ne kam amikrà ar o ba. Metĩndjwýnh te memã kum, "Kwãrĩk wãnh ajaxwe kêt", ane nhym me arým kam amikrà ar o ban tu axwe. ⁵ Mýj kadjy ne Kritu ruw ne nã kurũm katon ar ba? Bir, kute gwaj bamã bajaxweo apêx kadjy ne katon ar ba. Ja ne gar arým aje markumrêx ne amim,

—Kute imã ijaxweo apêx kadjy ne Jeju katon ar ba, ane. Djãm ta axwe'õ? Arkati. ⁶ Me kute amim Jeju mar týxo ban 'ã ukanga kêtja ne me mã kum axwe prãm kêt. Nhym be, me mã kum axwe prãm kute amim Jeju mar kêt.

⁷ Akmere, àpnhĩre ar, me kute me axwe'ã 'êx ne ar amã, "Me axwe kêt", anhýrkam kwãrĩk wãnh gê me'õ o ar anoo biknor kêt. Djãm me axwe mex? Kati. Me katàt kute amijo babit ne me mex. Jeju kôt me mex.

⁸ Nhym be, me kute arek axweo ba prãmja ne Xatanaj meo ba. Mýkam? Bir, Xatanaj adjãkamã axwe krax ne kute arek axweo ba prãm. Kam ne arým me kute arek axweo ba prãmja Xatanaj kute meo ba. Metĩndjwýnh Kra kute Xatanajo àpanh kadjy ne kato.

Dja o apa nhym arým meo ba kêt nhym me arým axwe kêt. Ja kadjy ne nã kurûm katon ar ba. ⁹ Metîndjwýnh kute meo krakam ne me arým umar djà ny. Kam ne me arek kute axweo ba prãm kêt. Metîndjwýnh Karõ † kute mýjja 'y pyræk ne memã wadjàn me kadjwýnhbê nhÿ, me axwebê àptàro nhÿ. Kam ne me te kute arek axweo bamã. Metîndjwýnh kute meo krakam ne me te arek axweo bamã.

¹⁰ Mÿj xêbê ne Metîndjwýnh kra ar? Bir, Metîndjwýnh kra ne me kum axwe prãm kêt ne kum kamy jabê. Kum gwaj baje Jeju kabênkôt o bakamyja jabê. Kum kamy jabê gwaj arým kôt memã bakaton me omû. Me jabê ne Metîndjwýnh kra ar. Ja ne gwaj omû. Mÿj xê-jabê ne Xatanaj kra ar? Bir, Xatanaj kra ne me kum axwe prãm ne kum gwaj bakamy jabê kêt gwaj kam arým kôt memã bakaton me omû. Me jabê ne Xatanaj kra ar.

Me kum aben jabê'ã kute memã karõ.

¹¹ Ba ar amã arê gar ama. Metîndjwýnh ne memã kum,

—Dja ga me amã aben jabê, ane. Ja ne gar aje amim Jeju marmo kraxkam aje mar ne mar rã'ã. ¹² Be, me bakukãmãre Kaï ne arým kamy bÿ. Kwãrîk wãnh gar Kaï kôt ã amijo anhÿr kêt. Xatanaj ne Kaïo ba nhym arým kamy bÿ. Mÿkam ne kamy bÿ? Bir, ta àpênh jaxwe prãm kam nhym kamy katàt kute amijo ba prãm kam.

¹³ Bir, akmere, àpnhÿre ar, godja me kum Metîndjwýnh kÿnh kêtja kum ar akurê jabej. Kwãrîk wãnh ar amim,

—Je tô mÿkam ne me ã ijo ane? anhÿr kêt.

¹⁴ Amrêbê gwaj bajaxwekam ne gwaj me biknor tokry djàkam bamõrmã. Djãm jakam kam gwaj bamõrmã? Kati. Jakam ne gwaj arým Metîndjwýnhkôt batÿn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Mÿjkôt dja gwaj ja markumrêx, ne amim,

—Mrãmri ne arým Metîndjwýnhkôt itÿn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Bir, gwaj arým mrãmri bamã bakamy jabêkumrêxkôt. Dja gwaj bamã bakamy jabêkumrêx ne arým amim,

—Mrãmri dja ba arým Metîndjwýnhkôt itÿn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne. Ga, arým imã ikamy jabêkumrêxja pumû, ane. Gwaj kam arým ja markumrêx. Ne kam kôt batÿn ne ar baba rã'ã: rã'ãja markumrêx. Nhym be, me kum kamy jabê kêtja ne me me biknor tokry djàkam mõrmã rã'ã. ¹⁵ Me kum kamy kurê kunÿ ne me kute me par djwýnh pyræk. Ne kam me par djwýnh dja Metîndjwýnhkôt tÿn ne ar ba kêt. Ja ne gar arým aje mar.

¹⁶ Nhym be, Jeju mrãmri kum gwaj bajabêkumrêxkam arým gwaj bapãnh ty. Gwaj ren bamã aben jabê kute Jeju kum gwaj bajabê ne gwaj bapãnh tyk pyræk. Nhym me ren arým kute gwaj bakamy'õnh bÿnmã. Gwaj ren bamã bakamy jabêkumrêxkam ren arým memã kum,

—Ba dja ga me ibÿ gê ikamy tÿn ne, ane. Gwaj ren bamã abêkumrêxkam gwaj ren ã memã ane. ¹⁷ Nhym be, me'õ nhõ mÿjja nhym kamy nhõ mÿjja kêt. Nhym arým omû. Omûnho nhÿ:n kam arým amim,

—Je, djãm ije amikutã kum inhõ mÿjja kwÿ nhõrmã? Kati. Dja ba kum õr kêt, ane. Djãm tãmwã ne Metîndjwýnh kôt kum kamy jabê got? Kati.

¹⁸ Be, arým ijabatãnh mexkam ne ba ar amã ikabên jarê. Dja gar amim ikabên ma. Kwãrîk wãnh gwaj baja-jkwa kajgokambit memã, "Imã me abêkumrêx", anhÿr kêt. Gwaj bakabên kwÿ kajgokumrêx. Ate dja gwaj bamã aben jabêkumrêx ne abenmã mÿjja ngãn abenmã apê. ¹⁹ Dja gwaj bamã me abêkumrêx ne kam arým markumrêx. Metîndjwýnh arým kute gwaj bajo aminhökumrêx markumrêx. Ne kam arým amim,

—Mrãmri ne Metîndjwýnh arým ijo aminhökumrêx, ane. Ne kam ja markumrêx ne ate bakrãn badjumar mex ne ar baba.

²⁰ Nhym be, godja gwaj banhökre kadjwýnhbê amiman amim,

—Djãm mrãmri Metîndjwýnh kabên kôt imã me abêkumrêx? Kati. Imã me abê rerekre, ane. Gwaj amiman arým badjumar punu. Ne kam ajte amim,

—Metîndjwýnh ne kute mÿjja kunÿ mar ne kute inhökre kadjwýnhbê ikabên mar mexkumrêx. Ta dja imã tÿx jadjà, ba arým imã me abêkumrêx, ane. Dja gwaj ã Metîndjwýnh'ã amim anen arým amikam badjumar punu kêt ne.

²¹ Nàr atekam baje banhökre kadjwýnhbê amim bakabên markam amim,

—Kati. Metîndjwýnh kabênkôt imã me abêkumrêx, anhÿr jabej ne arým bamã Metîndjwýnh puma kêt.

²² Ne kam tu kute gwaj bamã mÿjja nhípêxo kum a'uw nhym arým gwaj bamã ipêx. Mÿkam? Bir, gwaj baje kabên mar ne kôt amijo baba nhym gwaj bakam kÿnhkam dja arým gwaj bamã ipêx. ²³ Metîndjwýnh ne gwaj bamã,

—Dja gar tu amim Ikra Jeju Kritu markumrêx ne ar amã aben jabê, ane. Gwaj kabên ja man kôt ar amijo baba. Tãm ne ja.

²⁴ Dja gwaj Metîndjwýnh kute abenã gwaj bamã karõja man kam kabên kôt ar amijo baba. Ne kam arým Metîndjwýnh kôt ar baba. Nhym kam arým gwaj bakadjwýnhbê amijo kajkep. Djãm mrãmri ne Metîndjwýnh gwaj bakadjwýnhbê mã amijo kajkep kumrêx? Mÿjkôt ne gwaj ja ma? Bir, Metîndjwýnh ne gwaj bamã Karõ jano. Karõ ta dja gwaj bamã,

—Arým ne Metîndjwýnh akadjwýnhbê amê amijo kajkep, ane. Kam dja gwaj ja markumrêx, Metîndjwýnh gwaj bakadjwýnhbê amijo kajkepja markumrêx.

Me kute me mex jabej me kabimã.

A Dju 7

4 Akmere, àpnhÿre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Dja gar amim ikabênja ma. Dja me ar awÿr bõx jabej ne ar amã,

—Metîndjwýnh kukwakam ne ba ar amã 'ã ajarê, anhÿr jabej. Kumrêx dja gar amim me kabin me mrãmri

† Metîndjwýnh Karõ ne kabêno memã amak bõ nhym me umar djà nyn arým kum axwe prãm kêt. Dja ga 'ã Ped k 1.23, Xij 1.18, Mat 13.3-23, Dju r 1.13, 3.5 jarên ama.

Metîndjwýnh kabên kôt kabên katàtmã akato. Mýkam? Bir, me ta kute amijo Metîndjwýnh kukwakam ujarênh djwýnh ne amijo 'êx baja ne krãptí. Ne kam arým pyka kuníkôt apôx ne ar ba. Kam dja gar amim me kabi.

² Mýj dja gwaj amim me kabin memã bajapôx on?

Bir, dja gwaj me kabên ma nhym me memã kum,

—Be, mrãmri ne Jeju Kritu kàjkwa kurúm ruw ne nã kurúm katon ar ba, ane. Godja me ã memã anhýro ba jabej. Me wã dja gwaj me markumrêx. Nãm me amijo 'êx kêt ne mrãmri Metîndjwýnh kabên kôt kabênkumrêx.

³ Nhym be, me kute memã anhýr kêt ne ate memã kum,

—Be, kati. Nhýnh ne Jeju Kritu kàjkwa kurúm ruw ne nã kurúm katon ar ba? Kati, anhýro ba. Me kute memã ja jarênh ba ne me amijo 'êx ne Metîndjwýnh kabên kôt kabên kêt. Kritu kurê djwýnh'ô ne ja. Ja ne me arým ar amã arê. Kritu kurê djwýnh rax bôxmã arê. Bôx kukãm ne kurê djwýnh kwý arým jakam katon mekôt ar ba.

⁴ Akmere, àpnhíre ar, Metîndjwýnh kôt gar arým akabên aba. Gar arým kam kurê djwýnh apa. Mýjkôt ne gar o apa? Bir, Jeju ar akam ýrkôt. Jeju ne ar ajo ban týxo kute pykakam kurê djwýnh kuní jakrenh mexi. † Gar kam kukwakam arým meo apa. ⁵ Me kum Metîndjwýnh kính kêtja kôt ne Kritu kurê djwýnh amijo ba. Ne kam me kabên kôt kabên. Nhym kam me kum Metîndjwýnh kính kêtja arým kum Kritu kurê djwýnh kính ne me kabên maro ba.

⁶ Nhym be, ar ba ne bar ije memã Metîndjwýnh kabên jarênhkam mrãmri memã kabên jarênhkumrêx. Me kute ar ikabên markumrêxja gwaj arým me'ã abenmã,

—Mrãmri kute Metîndjwýnh markumrêx. Ga, kute Metîndjwýnh kabên markumrêxja pumũ. Mrãmri kabênkumrêx, ane. Nhym be, me kute ar ikabên mar kêtja gwaj arým me'ã abenmã kum,

—Kati. Kute Metîndjwýnh mar kêt. Ga, kute Metîndjwýnh kabên mar kêtja pumũ. 'Êxnhíkumrêx, ane. Gwaj ã amim me kabio anen arým memã bajapôx ne arým me kuma. Me kabênkumrêx jabej nãr me 'êxnhí jabej arým memã bajapôx ne me kuma.

Me kum aben jabêmã.

Mat 22.39; Dju r 13.34; Gar 5.14; Ped k 1.22

⁷ Akmere, àpnhíre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Me kute amim Metîndjwýnh markôt ne me kum aben jabê. Kam gwaj bamã aben jabê. Mýj xêbê ne Metîndjwýnh kra ar? Bir me kum me abêbit ne mebê Metîndjwýnh kra. Metîndjwýnh kra ne me umar djã ny. Me kum me abêbit ne me kute Metîndjwýnh mar. ⁸ Ta kum me abê nhym kam me arým kôt kum aben jabê. Kam, me kum me abê kêt kute Metîndjwýnh mar kêt.

† Djãm pykakambit kurê djwýnh nhym týxo kute akrenh Kati, kàjkwakamdjwý. Jeju ne týxo kute kurê djwýnh kuní jakrenh mexi. Epedju 1.21-22 dja gar arênh kôt ama.

⁹ Metîndjwýnh kum gwaj bajabê. Mýjkôt ne gwaj baje ja mar. Bir, nãm arým gwaj bawýr Kra djwýnh jano. Kra pydji jano nhym pykakam bôx. Gwaj kôt batín ne ar ba ba rá'ã: rá'ã kadjy. Kam ne gwaj baje Metîndjwýnh kum gwaj bajabêja markumrêx ne amim,

—Nã. Metîndjwýnh kum ijabê:kumrêx, ane. ¹⁰ Mrãmri kum gwaj bajabêkumrêx. Djãm gwaj ba bamã Metîndjwýnh jabê? Kati. Ta ne kum gwaj bajabê. Kum gwaj bajabên kam arým Kra jano nhym nã kurúm katon ar ba. Gwaj bajaxwe: nhym Metîndjwýnh gwaj bajaxwekam ngyrk. Nhym Kra arým gwaj bajaxweo pãnh ne Metîndjwýnhmã gwaj bakam ngyrko apêx, gwaj bakam Metîndjwýnh ngyrko apêx.

¹¹ Metîndjwýnh kute ã kum gwaj bajabêo anhýrkam gwaj ren kudjwa bamã aben jabê. Akmere, àpnhíre ar, imã ar ajabêkam ne ba ar amã ikabên. Dja gar amim ikabênja ma. ¹² Djãm me'ô ne arým kàjkwakam Metîndjwýnh pumũ? Kati. Me'ô ne kute omũnh kêtumrêx. Kwãrík wãnh gwaj omũnh kêt. Godja gwaj bamã aben jabê nhym Metîndjwýnh arým gwaj bakad-jwýnhbê mã amijo kajkep. Gwaj kam bamã Metîndjwýnh jabê týxo amũ amikamênh môn bamã abê tý:x ne.

¹³ Metîndjwýnh ne arým gwaj bamã Karô jano nhym arým ar gwaj bajo ba. Gwaj kam baje Metîndjwýnh kute ar gwaj bajo ban gwaj bakad-jwýnhbê amijo kajkepja markumrêx ne amim,

—Nã. Kute ar ijo ban ikad-jwýnhbê amijo kajkep-kumrêx, ane. ¹⁴ Ar ba ne bar arým Kra pumũnh iba. Mrãmri ne me Babãm djwýnh arým Kra jano nhym bôx. Kute pykakam me axwe kuní pytãrmã ne me'ýr bôx. ¹⁵ Me kute memã kum,

—Mrãmri Jejubê Metîndjwýnh Krakumrêx, anhýro baja. Me ja ne me kute amim maro ba. Nhym Metîndjwýnh mrãmri me kad-jwýnhbê mã amijo kajkep ne amikôt ar meo ba.

¹⁶ Metîndjwýnh kum gwaj bajabê gwaj arým tu amim markumrêx ne amim,

—Mrãmri, kum ijabêkumrêx, ane.

Me kum aben jabê japôx djãbê ne Metîndjwýnh. Ta ne kum me abê nhym kam me kôt arým kum aben jabê. Metîndjwýnhkam me kum aben jabê japôx djãkam ne me mã kum aben jabê. Ne kam me mã kum aben jabêja Metîndjwýnh amikôt ar meo ban me kad-jwýnhbê mã amijo kajkep.

¹⁷ Dja Metîndjwýnh ã gwaj bajo ane gwaj kam kôt bamã abê týxo amũ amikamênh mō. Gwaj kam arým bamã abê tý:x ne. Nhym kam Metîndjwýnh nhō akati arým bôx. Kute memã axwe pãnh jarênh djã nhō akati bôx. Gwaj kam bajbit bamã uma kêt ne dja. Mýkam? Bir, pykakam gwaj ar babari gwaj bamã abêkam. Gwaj bamã abê kute ta kum gwaj bajabê pyrãk. Kam dja gwaj bamã uma kêt ne dja. ¹⁸ Ga, me pñne kum me abêkumrêxkam arým kum me uma kêtumrêxja pumũ. Mýkam? Bir, me kute meo bikênh karō ne me kum me uma. Me kum me umakam ne me pñne kum me abê mex kêt rá'ã.

¹⁹ Mÿkam ne gwaj bamã Metĩndjwÿnh jabê? Bir, ta kumrêx ne kum gwaj bajabê gwaj kam arÿm bamã abê. ²⁰ Nhyam kam gwaj baje Jeju kabênkôt me'õo bakamyja, gwaj bajõ jãm bamã kurên jãm memã kum, "Imã Metĩndjwÿnh jabêkumrêx", ane. Kati. Nã gwãm bajêx. Gwaj baje bakamy pumũnhkam ne gwaj bamã kurêkam te bamã Metĩndjwÿnh pumũnh kêtja jabêmã. ²¹ Metĩndjwÿnh arÿm gwaj bamã 'ã karõn gwaj bamã, —Djãm ar amã ijabê? Dja gar amã akamydjwÿ jabê, ane. Kam dja gwaj bamã bakamy jabêkumrêx.

Me kute tu amim Metĩndjwÿnh Kra markumrêx'ã ujarêh.

5 Mÿj xêbê ne Metĩndjwÿnh krakumrêx? Bir, me kwÿ ĩ pÿnhkôt kute mã amim, —Mrãmri ne Jejubê Kritu. Mrãmri ne Metĩndjwÿnh Jeju'ã me banhõ Bënjadjwÿrbê kumkati mênhkumrêx, anhÿrja. Me kute mã amim anhÿr ne tu kute amim markumrêx ja ne mebê Metĩndjwÿnh krakumrêx ne umar djã ny. Ne kam mebê Metĩndjwÿnh krakam me kum Metĩndjwÿnh jabê. Djãm Metĩndjwÿnhbit me kum abê? Kati. Amibu'ã mebê Metĩndjwÿnh kradjwÿ ne me arÿm kum me abê.

² Djãm mrãmri ne gwaj bamã amibu'ã Metĩndjwÿnh kra ar abêkumrêx? Mÿj kôt dja gwaj arÿm ja markumrêx? Bir, dja gwaj bamã Metĩndjwÿnh jabên kabên man kôt ar amijo baba. Ne kam kôt arÿm bamã kra ar abêja markumrêx ne arÿm amim,

—Nã. Imã Metĩndjwÿnh kra ar abêkumrêx, ane.

³ Dja gwaj kute me kute katãt amijo ba'ã memã karõkôt kabênja man kôt ar amijo baban kam arÿm bamã Metĩndjwÿnh jabêkumrêx. Djãm gwaj baje kabên mar ne te kôt amijo babamã? Kati. Gwaj kôt amijo babaja babê tÿx kêt. ⁴ Mÿkam? Bir, me kum Metĩndjwÿnh kĩnh kêtja te gwaj bamã amikukràdjã jarê gwaj bamã me kukràdjã kĩnh kêt. Metĩndjwÿnh ne arÿm gwaj bajo kra gwaj arÿm badjumar djã ny. Kam gwaj bamã me kukràdjã kĩnh kêt ne kôt amijo baba kêt. Ne tu amim Metĩndjwÿnh markumrêx ne arÿm me kukràdjã kôt amijo baba kêt.

⁵ Mÿj xêja ne me kute me kukràdjã mar kêt ne kôt amijo ba kêt? Bir, me kute tu amim Jeju markumrêxbit. Me kute mã amim,

—Mrãmri Jejubê Metĩndjwÿnh Krakumrêx, anhÿro ba. Me jabit ne me kute me kukràdjã mar kêt ne kôt amijo ba kêt.

Metĩndjwÿnh kute memã Krao amirĩt.

Dju r 5.31

⁶ Ne kam mÿj ne Metĩndjwÿnh arÿm gwaj bamã Kra jarêho amirĩt on? Bir, Kra Jeju Kritu bõx ne nã kurũm kato. Ne kam arÿm abatãnh ne. Nhyam Metĩndjwÿnh kute arêho amirĩt kadjy Djuão arÿm ngõmã adjã. Ngõmã adjã nhyam kam tũmrãm arÿm kamrõ prõt ne arÿm ty. Djãm ngõmã adjãrkambit Metĩndjwÿnh gwaj bamã Kra jarêho amirĩt? Kati. Kamrõ prõt ne tykkamdjwÿ kute o amirĩt. Nhyam kam Metĩndjwÿnh

Karõdjwÿ ajte Kra'ã amijarêho amirĩt. Karõ mrãmri katãt kute kabên jarênhkumrêx.

⁷ Be, Metĩndjwÿnh arÿm Kra jarêho amirĩto amãnhkrut ne ikjêkêt. ⁸ Karõkôt o amirĩt. Ngõmã adjãrkam o amirĩt. Kamrõ prõt nhyam tykkam o amirĩt. Kunĩkôt ne Metĩndjwÿnh kabên pydji.

⁹ Pykakam me kute mrãmri gwaj bamã mÿjja'ã amijarêho amirĩtkam gwaj abenmã kum, "Mrãmri ne amijarênhkumrêx", ane. Nhyam be, Metĩndjwÿnh kute Kra'ã amijarêho amirĩtkam kabên katãto kute me kunĩ jakrenh. Kam me kunĩ ren abenmã kum,

—Mrãmri Jejubê Metĩndjwÿnh Krakumrêx, ane. ¹⁰ Me kute tu amim Metĩndjwÿnh Kra markumrêx ne me amim,

—Mrãmri ne Jejubê Metĩndjwÿnh Krakumrêx, anen amikadjwÿnhbê markumrêx. Nhyam be, me kute amim Metĩndjwÿnh mar kêt ne me Jejuo me'õ 'êxnhĩ pyrãk. Mÿkam? Bir, mrãmri Metĩndjwÿnh kute Kra'ã amijarêho amirĩtkumrêx nhyam me kute amim mar kêt kam ne me o me'õ 'êxnhĩ pyrãk. ¹¹ Nhyam Metĩndjwÿnh arÿm amijarêho amirĩt ne memã kum,

—Me kute tu amim ikra markumrêx arÿm ikôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã ne, ane. ¹² Me kute Krao aminhõja ne kôt tĩn ne ar ba rã'ã: rã'ã nhyam me kute Metĩndjwÿnh Krao aminhõ kêtja kôt tĩn kêt kumrêx ne.

¹³ Ar aje tu amim Metĩndjwÿnh Kra markumrêx ar. Ar amã ne ba ikabên ja'ã pi'õk no'õk ne. Mÿj kadjy? Bir, ar aje pi'õkkam ikabên jarênh ne mar kadjy. Dja gar aman tu amikukãm kôt atĩn markumrêx. Metĩndjwÿnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ãja markumrêx ne amim,

—Nã. Dja ba kôt itĩn ne ar iba rã'ã: rã'ã ne, ane. Dja gar pi'õkkam ikabên jarênh aman kam arÿm tu amikukãm ja markumrêx. Metĩndjwÿnhkôt atĩn ne ar aba rã'ã: rã'ãja markumrêx.

¹⁴ Dja gwaj ja man arÿm Metĩndjwÿnhmã mÿjjao a'uw. Ta kute amim gwaj bajã karõ kôt o a'uw ne kum,

—Aje ijã amim karõ kôt dja ga ã imã mÿjjao ane, ane. Dja gwaj ã kum ane nhyam arÿm gwaj bama. Ja ne gwaj baje markumrêx. ¹⁵ Kute gwaj bamarkumrêx dja gwaj kuman arÿm amim,

—Mrãmri dja kôt ã imã mÿjjao ane, ane. Dja gwaj amim anen arÿm kute gwaj bamã mÿjjao anhÿr kadjy baje amimarkumrêx ne amiwÿr baje mÿjjao badjã'wÿrja markumrêx.

Me axwe'ã ujarêh.

¹⁶ Apÿnh me axwe djãri kunĩkôt ne me axwe. Ne kam kwÿ pãnh tyk kêt. Nhyam be, atemã me axwe'õ pãnh dja arÿm ty. Godja me'õ me kute Jeju kôt abeno kamy 'õ pumũ, axwe kôt omũ. Gêdja o Metĩndjwÿnhmã a'uw ne kum,

—Djũnwã, amã ikamy kaprĩ. Kwãrĩk wãnh kum axweo pãnh kêt, ane. Dja ã kamyo Metĩndjwÿnhmã à'wÿro ane. Nhyam arÿm kum axweo pãnh kêt nhyam tyk kêt ne tĩn ne. Nãr me axwe 'õkôt. Kôt me tykkumrêxja. Djãm o kute Metĩndjwÿnhmã à'wÿrmã? Kati. Dja mrãmri kôt ty.

¹⁸ Metĩndjwỳnh kute memã amak bõnh nhym me umar djà nyja kunĩ kum axwe prãm kêt. Jadjwỳ ne gwaj markumrêx ne amim,
—Nà. Me umar djà ny kunĩ kum axwe prãm kêt, ane. Nãm me amijaxwe kêt kadjy amijãno djan kum axwe prãm kêt. Nhym kam Xatanaj te kute amiwỳr meo akêx nhym me ro'ã axwemã.

¹⁹ Metĩndjwỳnh ne arỳm gwaj bajo kra. Nhym be, Xatanaj arỳm amikõt me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kunĩ ar o ba. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,
—Nà. Metĩndjwỳnh ne arỳm ijo kra. Nhym be, Xatanaj arỳm amikõt me kum Metĩndjwỳnh kĩnh kêtja kunĩ ar o ba, ane.

²⁰ Metĩndjwỳnh Kra ne arỳm bõx. Katàt kabẽn ne katàt kute amijo bakumrêx. Ne kam gwaj baje Kra

katàtkumrêxkõt mar kadjy arỳm gwaj bamã bajamak bõ. Ja ne gwaj baje markumrêx ne amim,
—Nà. Arỳm ne Kra bõx ne imã ijamak bõ. Ije ta katàtkumrêx mar kadjy arỳm imã ijamak bõ, ane. Nhym kam Kra Jeju Krite arỳm amim gwaj bapytà. Katàtkumrêxja arỳm amim gwaj bapytà. Mrãmri kubê Metĩndjwỳnhkumrêx. Gwaj kõt batĩn ne ar baba rã'ã: rã'ã ne. Jadjwỳ ne gwaj baje arỳm tu amim markumrêx.

²¹ Akmere, àpnhĩre ar, mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx me kute kum amijarênhja ne kumex. Dja gar amijãno dja. Mỳjjao metĩndjwỳnh karõ nhipêx'ỳr aje amijo akêx kêt kadjy amijãno dja. Tãm ne ja.

Atãri Djuão

Jejukôt ba djwýnhbê Djuão ne ðbikwa nimě kra arkum pi'òk no'òk ne. Jeju kôt ne o kanikwýnh ne arkum pi'òk no'òk ne. Kute o tỳx ne kute kum me 'èxnhĩ bôxmã arènhmã ne pi'òk no'òk ne. Me 'èxnhĩ kute Metĩndjwýnh kabèn kêt jarènh ne kute me noo biknormã bôxmã.

Nãm kum,

—Kwãrĩk wãnh me ja mar kêt ne mekôt amijo aba kêt. Dja ga amijã ano tỳx ne me jamã kre rax. Nãm ã Djuão ðbikwa nimě arkum ane.

1 Ba ibê Djuão. Ibê Jeju nhõ me jao iba djwýnh'õ ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Nà àpnhĩre, Metĩndjwýnh ne amijo apytã. Ba kam akramě ar amã pi'òk no'òk ne. Mrãmri imã ar ajabêkumrěx. Djãm bajbit? Kati. Me kunĩ kute Metĩndjwýnh kabèn katàtkumrěxja mar ja ne me adjwýnhdjwý kum ar ajabê. ² Metĩndjwýnh kabèn katàtkumrěx. Gwaj baje bakadjwýnhbê mar tỳx rã'ã ne baje o bajamak kêt kati prãm kêtikumrěx.

³ Me Babãmbê ne Metĩndjwýnh. Krabê ne Běnjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu. Gê ar tu kum ar akaprĩkumrěx † gar adjumar mex rã'ã. Ar katàt kute kabèn jarènhkumrěx ne kum ar ajabêkumrěx. Gê ar amě amijo kajkep.

Me kum aben jabê'ã kute memã karõ.

⁴ Nà àpnhĩre, akra kwý ne kôt ar amijo ba ba omũn ikĩnhkumrěx. Nãm ar kute Metĩndjwýnh kabèn katàt markumrěx ne kôt ar amijo ba ba kôt ar omũ. Me Babãm ta ne 'ã gwaj bamã karõ. Kôt amijo baba'ã gwaj bamã karõ nhym ar arým kuma. Ne kam arým mrãmri kôt amijo bakumrěx ba kôt ar omũn arým ikĩnhhti:re.

⁵ Ne kam àpnhĩre ar, jakam ajte ar amã arê. Djãm me kabèn ny ne ba ar amã arê? Kati. Gwaj baje amim Jeju mar kraxkam baje kabèn marja tãm dja ba akubyn ar amã arê. Gwaj bamã aben jabêmã. Ja dja ba ajte ar amã arê.

⁶ Mỳj dja gwaj něn bamã aben jabê? Bir, dja gwaj Metĩndjwýnh kabèn man kôt ar amijo baban arým bamã aben jabê. Mỳj ne kabènkam kute? Bir, tãm ne gar aje amim Jeju mar kraxkam arým ama. Ar amã aben jabê ryti pydjimã. Ja ne gar ama ba ajte ar amã arê.

Me amijã no tỳxmã, me 'èxnhĩ kute me noo biknor kêt kadjy.
Dju k 4.1

⁷ Be, arým me 'èxnhĩ krãptĩ ar ba. Nãm me memã kum,

—Djãm mrãmri ne Metĩndjwýnh Jeju Kritu jano nhym pykamã bôx ne nã kurũm katon ar ba? Kati, nãm me 'èx, anhỹro ba. Me kute ã memã anhỹro bakam mrãmri 'èxnhĩkumrěx. Mebê Kritu kurê djwýnh.

⁸ Dja gar aminêje me 'ãno dja. Me kute ar anoo biknor karõ me 'ãno dja. Ga wãkam arým Kritumã adjãpènh 'ãtũm. Nhym Metĩndjwýnh arým ar amã akĩnh djã jarê. Dja ar amã kungã. Nàr, godja gar aminêje me 'ãno adjãm kêt jabej, nhym me arým ar anoo biknor jabej. Nhym kam Metĩndjwýnh arým ar amã õr kêt.

⁹ Me kute Metĩndjwýnh kabèn mar kêt ne kam amikrà ar o ban ajte kute arek Kritu kabèn kôt amijo ba kêtja ne Metĩndjwýnh kute meo ba kêtikumrěx. Nhym be, me kute arek Kritu kabèn kôt amijo baja me Babãmbê Metĩndjwýnh kute meo ba nhym ajte Kradjwý kute meo ba.

¹⁰ Godja me'õ bôx ne 'èx ne Kritu kupa'ã ar amã ajarê kwãrĩk wãnh kum aminhũrkwã jarènh kêt. Ne kwãrĩk wãnh pa kjènh kêt. 'Èx ne kupa'ã ar amã 'ã ujarènhkam dja gar pa kjènh kêt. ¹¹ Dja gar pa krij nhym me arým ar ajã,

—Arým ne ar amijã kumě. Ga, ar kôt bawã pumũ, ane. Gar kam arým kôt ar gadjwý Kritu'ã ajêx pyrãk.

¹² Nã bãm bit pi'òkjakam ar amã ikabèn kumex jarènh prãm. Ba kam amim,

—Kati. Kwãrĩk wãnh ba pi'òkkam ikabèn kunĩ jarènh kêt. Dja ba tèn arkam bôx ne ijajkwao arkum arê, ane. Dja ba ar amã ane gwaj kam arým abenkam bakĩnhkumrěx. Ja kadjy ne ba amima.

¹³ Akanikwýnhkam kradjwý amã amikabèn mex jarê. Metĩndjwýnh kute amijo akanikwýnh pytãr tãm kra ne amã amybým amikabèn mex jarê. Tãm ne ja.

† Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym ar pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ta ne ar tu kum ar akaprĩkumrěx.

Djuãoo ino rer

Jejukôt ba djwýnhbê Djuãoo ne ðbikwa myjamã pi'òk no'òk ne. Òbikwaja ne ar apýnh pyka djàri memã Jeju'ã ujarênh tēmja amiwýr aro wadjà ne arkum kabēn mex jarē ne arkum mýjja ngã ne ar kujate nhym ar tē. Kute arek o anhyr rã'ãmã ne kute kubê me'ð jaxwe pymamã ne kum pi'òk no'òk ne.

1 Akmere, Gaju. Ba ibê Djuãoo ne ba amã pi'òk no'òk ne. Ibê Jeju nhõ me jao iba djwýnh'õ ne ba amã pi'òk no'òkkam ikabēn jarē. Metĩndjwýnh kabēn katàtkôt imã ajabê.

² Akmere, Metĩndjwýnhmã arým amexkumrēx ba arým ama. Ne kam Metĩndjwýnhmã ajo a'uw ga amex kôt adjumar mex. Adjà kêt djwýo ane. Ga adjumar mex ne adjà kêtja ne ba imã kĩnhkumrēx. ³ Be, Jeju kukwakam gwaj bakamy ar arým nĩnh iwýr bõx ne imã ajarē. Nãm ar imã,

—Be, Onĩj Gaju kute Metĩndjwýnh kabēn katàt markumrēx ne kabēn kôt kute amijo ba mexkumrēx, ane. Ba ar kute ajarēnhja man ikĩnhkumrēx. ⁴ Nã bãm memã Jeju'ã idjujarēnh nhym me kute ikabēnkôt Jejuo aminhõ. Ba kam mã itēm nhym me nĩnh imã me'ã ujarēnh ne kute imã,

—Onĩj ar kute akabēn kôt Jejuo aminhõja Metĩndjwýnh kabēn man kôt kute katàt amijo bakumrēx, anhyr. Me kute ã imã anhyrkam ikĩnhkumrēx.

Gaju kute meo djuw mexkam Djuãoo kute amikĩnh jarēnh.

⁵ Akmere Gaju, Jeju kukwakam gu bakamy kwý ne awýr bõx, ga anhõdjàn ne aro djuw mex. Nã gãm te ar nokre pumũnh kêt ne tu aro djuw mex. Ne kam Metĩndjwýnh kabēn kôt amijo abakumrēx. Aje me bakamy djuw mex kunĩkôt ne ga kabēn man kôt amijo aba mexkumrēx. ⁶ Gwaj bakamyja kwý arým nĩnh ar iwýr bõx ne ar imã ajã ajarēn ajte me kute Jeju mar kunĩjamã ajã ajarēn memã kum,

—Onĩj Gaju kum ar ijabê:n ðdjàn ne ar ijo djuw mex, ane, ba arým ar kuman ajte ama. Dja ar ajte awýr bõx ga amũ ajte ar mõr kadjy arkum mýjja'õ ngã. Arkum djwý, pi'òk kaprĩ ngã. Metĩndjwýnh kabēnkôt arkum angã.

⁷ Mýkam dja ga ã arkum ðro ane? Bir, ar Jeju'ã ujarēnh kadjy mõrkam. Nhym be, jakam me kute Jeju mar kêt kwý bit kute gwaj bakamyjamã õ mýjja nhõr-mã nhym ar kute amim byr kêt. Me kute Jeju mar kêt kam gwaj bakamy ar kute mebê byr kêt. Ne kam

arým mã mõ. ⁸ Mýj xêja dja gwaj bakamy arkum mýjja ngã? Djãm me kute Jeju mar kêt? Kati. Me kute amim Jeju mar dja gwaj bakamy arkum mýjja ngã nhym ar arým tē. Jeju kabēn katàt jarēnh kadjy tē. Gwaj ba dja gwaj arkum mýjja ngã. Ne kam arým ar ro'ã apê.

Djoti kute amijo bēnjadjwýr rax prãm.

⁹ Amrēbê ne ba wãm ar aje amim Jeju marjamã pi'òk no'òk ne. Gar arým inhõ pi'òk jarēn ikabēn ma. Nhym be, wãkam Djoti kute ikabēn mar prãm kêt. Djoti ta ne amijo bēnjadjwýr rax prãm. Me kute amim Jeju markam ta amijo bēnjadjwýr rax prãm. Bēnjadjwýr rax prãmje ne kute ikabēn mar prãm kêt kumrēx.

¹⁰ Dja ba ar akam itēm ne ibõx jabej ne arým ar amã Djoti jarē. Nãm ikàxã kabēn punure jarēnh ba. Amrēbê jakam gwaj bakamy kwý wãm ar awýr tēn ar akam bõx. Ar kute ar amã Metĩndjwýnh kabēn jarēnh kadjy ar akam bõx. Nhym kam Djoti kute ar pa kjēnh kêt ne arkum aminhũrkwã jarēnh kêt. Gar akwý ar aje arkum aminhũrkwã jarēnh prãm nhym Djoti arým ar abê aptàn ar amã,

—Aje, jakam dja gar ar ikôt abikprõnh kêt, ane. Ne ar aje amim Jeju mar bikprõnh djà nêje ar ajano.

¹¹ Akmere, kwãrĩk wãnh me axwe'ã amijakre kêt. Me mex'ã dja ga amijakre. Me mex ne me Metĩndjwýnh kôt ar amijo ba. Nhym me axwe kute Metĩndjwýnh mar kêt kumrēx. ¹² Be, me kunĩ ne me me bakamy Temexu mex jarē. Nãm me 'ã abenmã kum,

—Metĩndjwýnh kabēn katàt kôt ne Temexu amijo ba gwaj arým omũ, ane. Ar badjwý ne bar Temexu mex jarē ga ar ijēxnhĩ kêt kôt aje arým ar imar.

¹³ Nã bãm bit ije amã ikabēn kumex jarēnh prãm. Ne kam ije pi'òkkam amã arēnh prãm kêt. ¹⁴ Ije amikrà kêt ne awýr itēm mã. Dja ba awýr bõx gu banhýtãri abenmã bakabēn jarē. Ja kadjy ne ba amima.

¹⁵ Gê Metĩndjwýnh ajo djuw mex ga adjumar mex rã'ã. Be, jakam gu banhõbikwa ar arým amã kabēn mex jarē ba kuman arým pi'òk jakam wãm amã arē. Ga apýnh aje gu banhõbikwa nhidji mar kôt arkum ar idji jarēnh arkum ikabēn mex jarē. Tãm ne ja.

Djuda

Jeju kamy 'ôbê ne Djuda. Nãm ar aben djâkam nõ. Jeju kumrêx kato nhym tũmràm Xijagumě Djudadjwý Marij kurũm kato. Kute amim Jeju mar kêt ne kam tũmràm tu amim markumrêx. Birãm Jeju akubyn tĩn kôt ne tu amim kuma. Ne kam Jeju nhõ me jao ba. Ne kam arkum pi'ók no'ók ne. Nãm Ar kubê me 'êxnhĩ pyma. Me 'êxnhĩ amijo Metĩndjwýnh kaběn jarěnh djwýnh ne me kute Jeju marmě abenkam bikàr ne ate ajte memã 'êx ban arĩk ar ban memã mýjja punu'ã àpněnh ba. Nhym kam Djuda arkum,
—Kati, Metĩndjwýnh amrěbê kute me axwemã o pãnhja pumũ. Dja ĩ prĩne me jadjwýo bikěnh mex ne. Be, ar ga dja gar Jeju'ã angrã tỳx nhym Metĩndjwýnh dja ar arôrôkbê ar akukrà gar aku'ê tỳx. Nãm ã Djuda arkum ane.

1 Ba ibê Djuda. Ibê Jeju Kritu nhõ àpěnh. Ibê Xijagu kamy. Ba ne ba pi'ók no'ókkam ar amã ikaběn jarě. Metĩndjwýnh, me Babãm arým amijo ar apytàn amimexo ar ajo mex nhym Jeju Kritu amim ar apytàr mex ne ar ajo ba.

² Gê Metĩndjwýnh tu kum ar akaprĩ:kumrêx † ne kum ar ajabê:kumrêx gar adjumar mexo amũ amikaměn arým adjumar mexkumrêx ne.

Me kute axwe'ã memã àpněnh.

A Ped 2.1

³ Akmere, àpnhĩre ar, Metĩndjwýnh ne kute Krituo me bakunĩ pytār. Nã bãm amibêx ne bit ije ar amã 'ã pi'ók no'óko inhỹrmã. Ba nhỹn arým me kute ar anoo biknor prãmja man amim,

—Kati. Dja ba arkum me kute ar noo biknor jarě. Ne arkum, “Wãnh ne me ar akwý anoo biknoro ba. Kritu ne gwaj bamã amijã ujarěnh pydjĩn arě gwaj babê Kritu nhõ me ja baje mar pydjimã nhym me arým 'êx. Ne kam ta amijo Kritu mar mex ne arĩk kupa'ã ar amã 'ã ujarěnh punun ar anoo biknoro ba. Me kute ar anoo biknoro baja dja gar me 'ãno djan mã akaběno me ity gê me anhikrê.” Nã bãm ã amikaběn maro anen arým ar amã arě.

⁴ Me kute ar anoo biknorja ne me kum Metĩndjwýnh kĩnh kêt ne amipdjur mex ne ar akôt wangijn ar amě akà. Nãm me amakkre kêt ne ar amã,

—Ar rã'ãn aben prõ, aben mjên kupê. Gêdja Metĩndjwýnh ate krã. Arým ne tu kum ar akaprĩn ar amã ajaxwe kêt jarěnhkumrêx. Nãm me ã ar amã ane. Ne kam arým Běnjadjwýr djwýnh japrý. Kubê ne Metĩndjwýnh. Nãm me Metĩndjwýnh pydji japrý. Ne ajte Běnjadjwýr djwýnh bê Kritu japrýn ar'ã memã kum,

—Djãm mrãmri ne Kritu ar ba? Kati. Nãm me 'êx, ane. Amrěbê me kětri ne Metĩndjwýnh arým me ja'ã amim karõ. Me biknor tokry djãmã kute me anormã ne me'ã amim karõ.

Apýnh me tũmre djari jaxwe'ã ujarěnh.

Mat 7.21; A Ped 2.3; Dju k 3.6

⁵ Ba ar amã me kwý biknor'ã ajarě gar ama. Gar te arým aje me'ã ujarěnh mar ba ajte ar amã me'ã ajarě gar ama.

Be, Běnjadjwýr djwýnh arým pykabê Edjitu kurũm mebê idjaero katon me utà. Ne kam arým me amakkre kěto akno. Me kute amim mar kětjao akno.

⁶ Nhym Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh jaxwedjwý arým àpěnh djà kanga. Nãm me amijo àmra ban àpěnh djà kanga nhym pãnh arým me biknor tokry djâkam me kuměn arým akamàt kô tykkam mebê ijê. Nãm mebê ijê tỳx kute mrãmri ne me kute kàxiràxo me uwprekam kute mebê ijê tỳxja pyræk. Ő akati rax me'yr bõx kadjy mebê ijê. 'Àtũm nhym Metĩndjwýnh kute memã axwe pãnh jarěnh djà nhõ akati me'yr bõx kadjy.

⁷ Krĩraxbê Xôtômamě Gomoramě bu'ã krĩdjwý, kam me axwe ne me prõ djwýnh, mjên djwýnh kupa'ã ari abeno ngjêxo ba. Metĩndjwýnh kute me ipêx kupa'ã ne me my ta kute abeno ngjêx prãmrumrêx nhym me niredjwý ta kute aben kupěho ikwã prãmrumrêx. Me baje amikajmãtã me mar kadjy ne Metĩndjwýnh arým memã axweo pãnh. Kuwyo memã o pãnh nhym kam kuwyo meo ajkamuw nhym me mrãmri arým bi-knorkumrêx.

⁸ Me kute me anoo biknor prãmja ne me me ja kôt axwe. Nãm me biptiro ikwãn arým amijo àpnun amibu'ã meo àpnu. Ne kum me běnjadjwýr kurěn kàjk-wakam me rũnh'ã kaběn punu.

⁹ Be, Mĩgeubê ne Metĩndjwýnh kadjy mrãnh djwýnh raxja. Djã ne Mĩgeu Xatanajmã kaběn punu jarě? Kati. Amrěbê: ne me bakukãmãre Mõjdjê arým ty nhym kam Mĩgeumě Xatanaj ar Mõjdjê nhĩ'ã aben maro dja. Djã ne kam Mĩgeu tu kum kaběn punu jarě? Kati. Nãm kum,

—Gê Metĩndjwýnh ta amã akij, ane. Jabit ne arě.

¹⁰ Nhym be, me kute ar anoo biknor prãmja ne me tu mýjja'ã kaběn punu ba. Me kute me mar kětkam ne me tu me'ã kaběn punu ba. Nãm me mry djumar djào umar. Mry kute amidjwýnhbit mar ne tu ar ba. Nhym

† *Djãm ar ga ne gar adjukaprĩ nhym pãnh arým kum ar akaprĩ Kati. Ar ga ne gar adjukaprĩ kêt. Ta ne tu kum ar akaprĩkumrêx.*

me mry kôt kute amidjwýnhbit mar ne tu ar ban arým kôt amijo àpnu.

¹¹ Ý watíre, Metíndjwýnh dja me biknor tokry djákam me kurê. Amrêbê: ne me bakukâmäre Kaï axwe:. Nhyim me kute ar anoo biknor prämjadjwý ne me Kaï kôt ar amijo ba. Amrêbê: ne me bakukâmäre Barão kum nëkrêx prämje tu me noo aknon meo ajkê. Me kute ar anoo biknor prämjadjwý ne me Barão kôt kum nëkrêx prã:m ne ar anoo biknoro ba. Amrêbê: me bakukâmäre Kore ne kute amijo rax prã:m ne arým bënjadjwýr'ã kabên punu ba. 'A kabên punu ba:n kam arým akuno. Me kute ar anoo biknor prämjadjwý ne me Metíndjwýnh'ã kabên punu ba. Dja me 'ã kabên punu ba:n ĩ arým Kore kôt me biknor tokry djákam akuno. Metíndjwýnh'ã kabên punukôt arým akuno.

Me kute me noo biknorja me ro'ã bikâr.

A Ped 2.13

¹² Ar amã aben jabêkam gar aro'ã ar anhö kwý krêno akrí. Nhyim me kute ar anoo biknorjadjwý ne me pijâm kêt ne arým ar aro'ã aku. Ar akínhkumrêxo akrí nhyim me arým amipunuo ar ajo àpnu. Ga, me kà mexkam ngrã kute o punuja pumû. Me kute ar anoo biknordjwý ne me ã ar ajo àpnuo ane. Amipunuo ã me ajo àpnuo ane. Nhyim me te: me kabên mex jabej mekam ama:n arým kapríre ne. Ga, kôk djâbêrkam kakrã kakrãtyk ba kajgoja pumû. Nhyim me te: na bixadjwýrkam aman kam arým kapríre ne. Me kute ar anoo biknordjwý ne gar ã mekam akaprío ane. Nãm me kajgo kute mrãmri ne pidjô kuní ô kumexkam ja pydji ô kêt ne ãm pyrâk. Pidjô tu tykkumrêx nhyim me arým kraxmê arêmê ro'ã kaba. Nãm me kute urâk ne tu kajgokumrêx. Dja me arým me biknor tokry djákam akuno.

¹³ Nãm me ta ar ba kute mrãmri ne ngô djâkrêkam ngô djâkã ari aben pymjýr pyrâk. Ga, ngô djâkrê apêx nhyim arým akâxkam mýjja punu kumexja pumû. Nãm me kabên punu jarênho ku'ên o ino re nhyim me arým pijâm ne, kabên punukam pijâm ne. Me kute ar anoo biknor prämja ne me arík ba nhyim me te: kute mekôt katât amijo bamã. Me kute mrãmri ne kanhêtire arík ba pyrâk nhyim me te: kute omũnh mex ne kute 'ã amimrãnh jakremã. Metíndjwýnh ne arým amim me axweja pãnh'ã karökumrêx. Akamât kô tyk pytíkam dja me kurê. Dja kam akamât kô tyk rã'ã nhyim me kator kêtumrêx.

¹⁴ Adão ar amikam kra jadjuw nhyim arým abatãnh ne. Abatãnh ne arým amikam kra jadjuw. Kra jadjuw nhyim arým abatãnh ne. Abatãnh ne arým amikam kra jadjuw. Ne amũ aben nhijuk'ã kra jadjwýro tẽ. Adjwýro tẽ:. Adjwýro tẽm tãmtã kam arým 7'ýr o bôx. Aben nhijuk'ã krakam kra'ã akren arým 7'ýr o bôx. 7'ýr o bôx nhyim me arým krajamã Enoki jarê. Enoki ajte me kute me noo biknorja'ã memã kum,

—Ë, Bënjadjwýr djwýnh dja Metíndjwýnh nhö me ja krãptí: kubê 10.000mê ro'ã bôx. Ne kam arým me kum Metíndjwýnh kính kêtja kunímã axwe pãnh jarê. Apýnh me àpênh jaxwe djari pãnh memã arê. Metíndjwýnh'ã kabên punuja kuní pãnh memã arê nhyim me arým

amijaxwe ma. Nãm ã me bakukâmäre Enoki memã ane.

¹⁶ Me kute me anoo biknor prämja ne me bën príkam kabên ban apýnh mýjja'ã kabên punu prã:m. Me kute amidjwýnhbit markam ne me kum apýnh mýjja punu prãm ne kôt ar amijo ban amijo àmrati ba. Ne kam me ô nëkrêx kumex pumũn amim,

—Ba gêt tãmwã kôt ar amijo iba. Ne kam arým inhö mýjja kumex ne kôt irax. Nãm me ã amim anen kam kum me ô nëkrêx ngrireja kính kêtumrêx. Me kum me ô nëkrêx kumexjabit kính ba.

Me kute Jeju markumrêx djâpênh'ã memã karö.

¹⁷ Akmere, àpnhíre ar, ar ga dja gar atemã amijo tẽ. Bënjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu kute ar anorja dja gar ar kabên mar týx. ¹⁸ Nãm ar arým me'ã ar amã ajarê. Me kute ar anoo biknor prämja'ã ajarê. Nãm ar ar amã,

—Dja Jeju bôx 'ýr nhyim me arým gwaj bajaprý:o ba. Dja me amidjwýnhbit man kum mýjja punu prãm ne kôt ar amijo ba, ane.

Kritu kute ar anorja ne ar ã ar amã ane. Dja gar ar kabên mar týx. ¹⁹ Me kute ar anoo biknor prãm ja ne me abenbê me kurêo ba. Ne pykakam mýjjakôtbit amijo ba. Nhyim Metíndjwýnh Karö kute meo ba kêtumrêx.

²⁰ Akmere, àpnhíre ar, ar ga dja gar atemã amijo tẽ. Kritu kabên mexkumrêx. Tãm dja gar tu amim markumrêx ne amim kabên maro tẽ:n amũ maro amikamên mar rax ne. Metíndjwýnh Karö dja gar aman Metíndjwýnhmã akabên aba nhyim Karö arým ar akôt o kangö.

²¹ Metíndjwýnh kum gwaj bajabê. Ar gadjwý dja gar amã abê rã'ã ne 'ã adjukanga kêt. Ne Bënjadjwýr djwýnhbê Jeju Kritu jabej ajkam ama. Ta dja bôx ne kum gwaj bakapríkumrêx gwaj kôt batín ne ar baba rã'ã: rã'ã ne.

²² Me kwý kute amim Jeju mar kêtja dja gar amã me kaprín 'ýr me o akêxo tẽ gê me tu amim markumrêx. ²³ Nâr, dja gar ano katon me axwebê me kwýo akêx. Me kwý kute amijo punu mexja. Me ja on biknor karö dja gar memã ano katon me axwebê meo akêx. Kute mrãmri ne me'ô kuwykam ãm nhyim me kum kaprín kam no kator ne kute pa 'amýnh ne bôm mênh pyrâk. Dja gar me punu kôt ar apunu'ô pymaje amijã ano týx ne.

²⁴ Metíndjwýnh ne kute amim ar apytâr mexkumrêx gar kam ajmã akute kêt ne katât ar amijo aba rã'ã ne. Metíndjwýnh ra:x nhyim me kum uma:. Dja amimexo ar ajo mex gar arým ajaxwe kêt. Nhyim kam arým amikabem ar apumjuwn arým príne ar ajo kí:nhkumrêx. ²⁵ Me Batíndjwýnhbê ne me bapytâr djwýnh. Pydji kute mýjja kuní mar ne krã me:xkumrêx. Ba kum,

—Mrãmri ame:xkumrêx ne apyma:kumrêx. Araxo abê kumkatikumrêx. Me kuní:mã Abënjadjwýr djwýnhkumrêx. Ajity:xkumrêx. Amexmê apymamê abënjadjwýrmê atýxmê ne ga aje 'ã aminhinomã

amiměnh kêtumrêx, ane. Gê me kunĩ ã Metĩnd-
jwýnhmã ane. Tãm ne ja.

Mỳjja apôx

Běnjadjwyr Jeju Kritu ne Djuãomã, õ àpěnhbê Djuãomã mỳjjao amirít. Me kute Jeju mar kětja ne me me kute amim Jeju marjao bikěnh ar o ba. Nnym kam Jeju kute õ me jao tỳx nnym me akubyn tỳx ne kute kanga kět kadjy Djuãomã mỳjjao amirít. Te me kute meo bikěnhkam mã Jeju'ã ngràn kute kanga kět mã kum o amirít. Anhỳr djwýnhrà m kum o amirít, abentã kum o amirító tẽ, mỳjja'ã akreo tẽ. Õ me jabit kute mỳjja mar nnym me kátambê bipdjurmã ne apýnh mỳjja djari'ã mỳjja jakre. Bir, nnym mỳj ne Djuão omũ?

Metĩndjwýnh kute me axwemã o pãnh ne tu kute mỳjja jaxwe kunĩ kuwyo imõkam rěnh nnym apěxmã. Nnym kute Xatanajdjwý bĩn nnym kět nnym kam pyka ajte nyn tu mexkumrěxmã ne kum o amirít. Ne kum kàjkwad-jwý jakre. Metĩndjwýnh kute õ me jao kínhmã, me 'ã ngrà tỳx ne kute kanga kětja, me tãm ne kute meo kính nnym me kàjkwakam õ pykakam kínhkumrěx ne ar ba rã'ã rã'ãmã. Kam ne me mexbit ar ban kam kanê kět ne tyk kět ne mỳr kět. Mỳjja punu 'yr àr kět kam. Ja kunĩ ne kum o amirít, apôx djwýnhrà m kum o amirít. Nnym Djuão me kadjy omũ. Mỳjja apôx kětři ne anhỳr djwýnhrà m omũn memã arẽ. Tãm ne ja.

Me kute pi'òkjakõt amijo baja dja me kính.

1 Jeju Kritu kute mỳjjao amirít ne ja. Metĩndjwýnh ta ne Jejumã arẽ nnym kam amidjõ'ã ajte kute õ àpěnhjamã o amirítmã, nnym kam me kute marmã. Apýnh mỳjja djari dja ĩ apôx, amikrà kět ne apôx nnym anhỳr djwýnhrà m arým kute memã o amirítmã. Imã ne arým o amirít ba kam ije me amã arěnhmã. Ba ibê Djuão ne ba Metĩndjwýnhmã idjapěnh, imã ne o amirít ba ije me amã arěnhmã. Nãm iwýr kadjy mrãnh djwýnh jano nnym kam imã mỳjja kunĩ jakre ba kam kõt omũ. ² Ije arým kunĩ pumũnhkam dja ba přine me amã kunĩ jarẽ. Metĩndjwýnh kaběh ne ba arým ije me amã arěnhmã. Jeju Kritu kute katãt kaběh jarěnh tãm dja ba me amã arẽ.

³ Metĩndjwýnh kute anhỳr djwýnhrà m mỳjja'ã memã ujarěnh ja gědja me'õ memã arẽ nnym kute arěnh djwýnh tãm gědja arým Metĩndjwýnh kum kính jadjã. Nnym me kute mar ne kõt amijo bajadjwý gědja Metĩndjwýnh memã kính jadjã. Dja amě aro kính, me kute 'ã ujarěnh djwýnhõ kính ne kam ajte me kute maro ýr jadjwýo kính. Bir, arým 'yr. Arým Metĩndjwýnh kute memã mỳjja anhỳr djwýnhrà m arěnh ja arým apôx 'yr.

Djuão apýnh me kute Jeju'ã abeno bikprõnh djari kubê 7mã kaběh.

⁴ Ba ibê Djuão ne ba ar amã pi'òk no'òk ne. Ar aje amim Jeju mar ne apýnh aje kõt aben pydjija, ar amã ne ba pi'òk no'òk ne. Pykabê Adjikkam apýnh krĩ rũnhkõt ar aje 'ã abeno abikprõnhõ 7ja me amã ne ba pi'òk no'òk ne.

Gê Metĩndjwýnh ukapříkõt me ajo djuw mex ne ar me ajo ba ne me amã umar mex jarẽ ga me adjumar mex ne ar aba. Metĩndjwýnh ta ne tĩn ne ar ba, amrěbê adjakamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rã'ã rã'ã.

Tãm dja ukapříkõt me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarẽ.

Nnym Metĩndjwýnh Karõ kute amijo 7 ne Metĩndjwýnh krĩ djã kõnh ku'ê tãm gědja adjwýnhdjwý me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarěh ar me ajo ba.

⁵ Nnym Jeju Kritudjwý dja me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarẽ. Jeju Kritu ta kute mrãmri katãt memã Metĩndjwýnh kaběno amirít djwýnh ne kumrěx tyk ne akubyn tĩn ne kator gědja Metĩndjwýnhmẽ Metĩndjwýnh Karõmẽ kudjwa me ajo djuw mex. Jeju ne bėnjadjwýro kute me bėnjadjwýr kunĩ jakrenh ne pyka kunĩkõt me õ bėnjadjwýro ba. Tãm dja Metĩndjwýnhmẽ Metĩndjwýnh Karõmẽ kudjwa me ajo djuw mex ne me amã umar mex jarẽ.

Jeju Kritu ta ne kum me bajaběkumrěx ne amikamrõo me bajaxweo ajngrã. ⁶ Ne kam ajte ta ar me bajo ban kam Bãmmã me bapumjuw gu me kam babê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh ne Bãmmã badjapěnh ar baba. Kumã, Jeju Kritu tãmmã gora gẽ me kãjmã kum rax jarěnh rã'ã rã'ã. Gědja umao ar me bajo ba rã'ã rã'ã. Mrãmri. Tãm ne ja.

⁷ Ori, amrě tẽ. Kakřákõt ne amrě tẽ. Me kunĩ dja me omũ. Me kute Jeju kanhwýr djwýnhjadjwý dja me omũ, přine Jeju pumũ.

Nnym apýnh pyka djari dja me kunĩ omũn amra, Jeju pymaje àmrao kumex. Mrãmri dja me kunĩ omũn amim ngyrk ne àmrao kumex. Be, tãm ne ja.

⁸ Bėnjadjwýrbê Metĩndjwýnh ne memã kum, —Ba ibê mỳjja kunĩ krax ne ajte ibê mỳjja kunĩ 'ěnhõt, ane.

Nãm ã Metĩndjwýnh tỳxo kubê kumkati ane. Metĩndjwýnh, ta ne tĩn ne ar ba, amrěbê adjakamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rã'ã rã'ã. Ajbit ne umao mỳjja kunĩ pytã.

Jeju Djuãomã amijo amirít.

⁹ Nã, ba ibê me akamy Djuão. Nãm me Jejukôt me akudjwa ijo ajkê ba itokry. Mrãmri ne Jeju me baro'ã me bapytàn ar me bajo ba. Ba kam me akudjwa mã Jeju'ã ingrà tỳx ne 'ãno djan ije kanga kêt. Ba ne ba apêxtibê Paximukam ar ba. Na bãm memã Metĩndjwỳnh Kabên jarên memã Jeju'ã idjujarênh iba. Nhyam kam me ja ngryk ne kam imã,

—Kwãrít wãnh mỳjja wã jarênh kêt, ane. Ne kam ipa 'amỳn kam ijo tẽn apêxti jakam imê ba kam kam ar iba.

¹⁰ Be, pi'òk kamrêkkam, Bẽnjadjwỳr nhõ akatjakam ne ba arek maro nhỹ nhyam Metĩndjwỳnh Karõ ar ijo ba. Ba kam me'õ kabên ma. Me'õ kabên tỳx kute poti kakôr tỳx pyrãk. Ikôt ne imã kabên ne. Ne imã,

¹¹ —Ba ibê mỳjja kunĩ krax ne ajte ibê mỳjja kunĩ 'ênhôt. Ba ren ije kãjkwamê pykamê omũnh 'ãno idjãm kêt nhyam ren amrêbê amijo ajkê nhyam ren mỳjja kunĩ kêt ne. Ê, amrê tẽn mỳjja pumũn 'ã pi'òk no'òk, ane. 'Ã pi'òk no'òk ne kam memã ano. Me kute amim Jeju mar ne apỳnh kute kôt aben pydji, me jamã dja ga ano. Me kute apỳnh krĩ rũnhkôt 'ã aben pydjibê 7, ar kute Epexukam 'ã aben pydjijamê, ar kute Emĩnakam 'ã aben pydjijamê, ar kute Pegamukam 'ã aben pydjijamê, ar kute Xixirakam 'ã aben pydjijamê, ar kute Xadjikam 'ã aben pydjijamê, ar kute Pìrapijkam 'ã aben pydjijamê, ar kute Raodjikam 'ã aben pydjijamê, mekmã dja ga aje mỳjja pumũnhja'ã pi'òk no'òk ne ano, ane. Nãm ã imã kabên ane.

¹² Ba kam 'ỳr akêx. Ije mỳj me'õ kute imã kabênja pumũnhmã 'ỳr akêx nhyam ngõnhpòkti kubê 7 ne ku'ê ba omũ. Kẽn karỳro ngõnhpòkti.

¹³ Nhyam kam ipòkri dja. Kute me'õ my pyrãk ne dja. Nãm kubêkà ryti jadjàn o dja. Kubêkà rytija ne parkõn 'ãnh itep nhyam 'ã dja. Ne kẽn karỳro amirunh pren 'ã dja. ¹⁴ Ne kĩ jaka: kute àk kaka jaka ja pyrãk. Kute kadjãt nhĩ jaka pyrãk. Nhyam no pòkja kute kuwy pòk pyrãk. ¹⁵ Ne par jadjênh. Kute ngõnh nhipêx djakam me kute 'ã ngrão pòx nhyam adjênh pyrãk. Nhyam òkrekam krikrit kute ngõ rãrãkti: pyrãk. ¹⁶ Ne ubòkjao kanhêtireo 7 ne 'amỳn o dja nhyam kam aktã kàx djwa mektire ajkwa krekre kurũm kato. Ne nokre jadjênh kute kãjkwa nhipòkri myt mrãnhkam adjênh ja pyrãk.

¹⁷ Ba omũn kam itu mỳrbê tỳm kute ityk pyrãk ne itu mỳrbê tỳm ne nõ, itĩn prãme. Nhyam kam ta ijã ikra dji, ubòko ijã ikra djin kam imã,

—Kwãrít wãnh atĩn prãm kêt. Ba ibê mỳjja kunĩ krax ne kam ajte ibê mỳjja kunĩ 'ênhôt. ¹⁸ Bajbit ne ba ije amitĩn mar. Arỳm ne ba ty ne kam arỳm ajte itĩn ne. Amrê ipumũ. Ba dja ba itĩn rã'ã rã'ã. Ba ne ba ikabêno me tyk kadjy me anor djwỳnh ne kam ajte ikabêno me tyk nhõ pyka'ỳr me anor djwỳnh.

¹⁹ Aj, dja ga on 'ã pi'òk no'òk, aje omũnhja'ã pi'òk no'òk ne. Arỳm kator ga aje omũnhjamê mỳjja kraxje kator kêt rã'ãmê. Amê dja ga 'ã pi'òk no'òk ne.

²⁰ Mỳkam ne ba kanhêtireo 7 idjubòko 'amỳn o dja ga omũ? Ne kẽn karỳro ngõnhpòktio 7jadjwỳ, mỳj ne ja?

Bir, ba amã arê ga ama. Ê, ngõnhpòktio 7ja ne kubê apỳnh krĩ djari me kute amim imar ne kute ikôt aben pydji 'ã akre kubê 7. Apỳnh krĩkam me kute ikôt aben pydji'ã akre kubê 7 ne ja. Nhyam kanhêtireo 7ja ne kubê apỳnh krĩ djari me kute ijã abeno bikprõnhja kadjy mrãnh djwỳnh ta ne 'ã akre, ane.

Nãm ã Jeju imã kabên ane ba kuma.

Epexukam ar ja arỳm kum Metĩndjwỳnh kĩnh ngrire.

² Nhyam kam ajte imã,
—Ê, ar kute krĩraxbê Epexukam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwỳnhjamã dja ga pi'òk no'òk ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bẽnjadjwỳr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, "Ê, ba ije idjubòko kanhêtireo 7 ne 'amỳnhja, ne ba kẽn karỳro ngõnhpòktio 7kam imrãnhja, ba. Ba ne ba ar amã ikabên ne.

² Gar ikabênkôt ar amijo aba ba arỳm omũ. Ar adjãpênh rax, ar aje ijãno adjãm ne aje ikanga kêt ba arỳm omũn kam ikĩnhkumrêx. Nã gãm ar abê me axwe kĩnh no kati ba arỳm omũ. Nhyam me wã we kute 'Jeju kute ar ijanor' anhỳrja gar te kabên mex jabej kam aman kam arỳm prĩne mekmã akato. Me wã ne me 'êxnhĩkumrêx. Me tãm ne gar arỳm mekmã akaton abê me kĩnh no kati. ³ Nã gãm ar ijãno djan amibê ijo abiknor kêtumrêx ne. Nãm me ikôt ar ajo ajkê gar tu ate akrãn aje amibê ikanga kêt ba arỳm omũn kam ikĩnhkumrêx ne.

⁴ Bep mỳjja pydji ne ba omũn ikaprĩre. Amrêbê ar aje amim ijo amirít totokbê ne gar amã ijabê ne jakam arỳm amã ikĩnh ngrire. ⁵ Gop ar amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren iwỳr amijo akêx. Nã gãm ar ibê amiptar mex ne. On ar ajte akubyn amã ijabên kam ajte akubyn imã apê kute amrêbê imã ar adjãpênh ja pyrãk. Dja gar ã anhỳr kêt ba wãm ar awỳr tẽn kam ar abê ngõnhpòktiwã kaba nhyam arỳm ãm djã kaprỹ.

⁶ Nhyam bep me punubê Nikòrij, me tãm, me kabên punu ar baja. Me tãm ne gar me kabên punukam amã me kurêkumrêx. Mrãmri, kam ne mexkumrêx. Mrãmri ne gar amã me kabên punuja kurêkumrêx. Kam ne mexkumrêx. Badjwỳ ne ba imã mekbê Nikòrij me kabên punukam imã me kurêkumrêx.

⁷ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwỳnh Karõ ne ar kute amim imar ne apỳnh kute ikôt aben pydjijamã kabên. Gora ar prĩne kabên ja ma. Ê, ar me kurãm atỳx ne aje ijãno adjãm, ar gajbit dja ba ar amã pidjô kute meo tĩnja jarê gar gajbit ku. Pidjô kute meo tĩnja ne Metĩndjwỳnh nhõ pykakam dja, kãjkwakam Metĩndjwỳnh nhõ pyka mexkumrêxkam. Tãm dja gar ku", ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Emĩnakam ar ja tokry.

⁸ Nhyam kam Jeju ta ajte imã,
—Ê, krĩraxbê Emĩnakam ar kute amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrãnh djwỳnhjamã dja ga pi'òk no'òk ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bẽnjadjwỳr

Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, "Ë, ba ibê mỳjja kunî krax ne kam ajte ibê mỳjja kunî 'ênhôt. Ba ne ba tyn kam ajte itîn ne. Ba ne ba ar amã ikabên ne.

⁹ Me kute ar ajo bikênha ne ba arým omũ. Ar anhô mỳjja kêt, anhô nêkrêx kêtja ne ba arým omũ. Nhyim bep kati, nĩjar anhô nêkrêx kumex. Mrãmri pykakam ar abakam arým anhô mỳjja kêt nhyim bep kãjkwakam anhô mỳjja kumex. Nhyim me kwý ta amijo Metĩndjwýnh kra, amijo mekbê idjaer ne ar ajaprý ar o ba, ba arým omũ. Djãm mekbê Metĩndjwýnh kra? Kati, Xatanaj nhô àpênh ne wã ne kam mã kôt ar aben pydjio ba. ¹⁰ Kwãrĩk wãnh gar amã me uma kêt. Gora ar atýx. Dja me ĩ ar ajo ajkê ga ar atokry. Gora ar atĩn prãm kêt. Ë, godja me ĩ Xatanajbê me axwe nhô bẽnjadjwýr kabênkôt mekbê ijê djakam ar akwý rê, ar aje ikanga jabej. Be, akati kunĩkôt dja me ar ajo ajkê gar atokry. Nhyim kam arým me kute ar ajo bikênha akati-bê 10 nhyim kam me arým ar ajo bikênh kêt ne. Gora ar ijã angrã týx ne ijãno dja. Godja me te ar apa gar ijãno dja ba kam pãnh ar ajo tĩn gar atĩn rã'ã rã'ã.

¹¹ Gora ar ajamak mex jabej, on ama. Metĩndjwýnh Karô ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamã kabên. Gora ar prĩne kabên ja ma. Ë, ar me kurãm atýx ne aje ijãno adjãmja, ar gajbit dja gar atyk nhijukri ajte atyk kêtukumrêx. Arkati", ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Pegamukam ar ja kwý prô prãm.

¹² Nhyim kam Jeju ta ajte imã, —Ë, ar kute krĩraxbê Pegamukam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kady mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bẽnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, "Ë, ba ne ba ar amã ikabên. Ba ijajkwa krekre kurũm aktã kãx djwa mextire kator djwýnh, ba ne ba ar amã ikabên ne.

¹³ Xatanaj kute meo ba djakam ne gar te ar aban amex rã'ã ba arým ar apumũ. Be, nã gãm ar ijã angrã týx ne aje amibê ikanga kêt. Djã nã gãm ar me kudjwa aminêje memã kum, 'Jakam arým ije amim Jeju mar kêt. Arým imã kĩnh kêt', ane? Kati, ar aje ã memã anhýr kêtukumrêx. Nhyim me arým ar anhôbikwa Áxipanh bĩ gar mã amã ikĩnh ne aje ikanga kêtukumrêx ne. Nã, Áxipanhdjwý kum me uma kêt ne tu memã ijarênh 'ãno dja nhyim me kubĩ, wãkam, Xatanaj mör djã wãkam. Nãm me te kubĩ gar mã amã ikĩnh ne. Ba arým omũn ar akam ikĩnh ne.

¹⁴ Bep me kute me kabên punukôt amijo ba ja tãm ne ba imã me kĩnh kêt. Ar akwý ne gar me bakukãmãre 'õbê Barãokôt ar amijo aba. Djãm Barão mex got. Nãm mekbê idjaer kurê djwýnhbê Barakimã mekbê idjaer'ã karô. Kute mekbê idjaer o bikênhmã ne mỳjja punu'ã kum karô. Mekbê idjaer kute mry punu krênãm, me kute mỳjjao Metĩndjwýnh karô nhípêx-jamã mry nhör ja kute krên ne amijo bikênhmã. Ne ajte me kute abenbê prôo àkĩnh ne arĩk prô prãm kumexmã. Me kute ã amijo bikênho anhýrmã ne me'ã kum karô. Nhyim kam ô'ã Baraki mekbê idjaero bikênh o ba. ¹⁵ Nhyim ar akamdjwý mekbê Nikõrij ã kabên ane,

ã memã 'ã karôo ane. Nhyim ar akwý kabên punu jakôt ar amijo ba.

¹⁶ On ar amim akaton wãnh ajaxwemã anhiren iwýr amijo akêx. Dja gar amim akator kêt ba ar awýr bõx ne me kabên punuja'ýr iprôt ne. Ijajkwa krekre kurũm aktã kãxdjwa mextire katorjao dja ba me'ýr iprôt ne.

¹⁷ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metĩndjwýnh Karô ne ar kute amim imar ne apýnh kute ikôt aben pydjijamã kabên. Gora ar prĩne kabên ja ma. Ë, ar me kurãm atýx ne aje ijãno adjãmja, ar gajbit dja ba ar amã djwýbê mýj ne ja ngã, djwýo bipdjurja ngã gar krê. Ba kam ajte ar atýxmãbit apýnh kên mêre, kên ja-ka ngã. Ne kam ajte ar amã kên ja no'ók, apýnh ar anhidji ny'ã kên no'ók ne kungã gar kam omũ. Atemã me ja kute ar anhidji nyja mar kêt. Ar gajbit, ar atýxbit, ije apýnh ar amã kên nhörja, ar gajbit dja gar apýnh am-inhidji nyja ma", ane. Nãm ã Jeju imã kabên ane. Ba ibê Djuão ne ba kuman ar amã arê.

Xijxirakam Djedjabeu ar noo akno.

¹⁸ Nhyim kam Jeju ta ajte imã, —Ë, ar kute krĩraxbê Xijxirakam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kady mrãnh djwýnhjamã dja ga pi'ók no'ók ne. Dja ga arkum ikabên jarê. Ba ibê Bẽnjadjwýr Jeju dja ga arkum ikabên jarên arkum, "Ba ne ba ar amã ikabên ne. Ë, ba, ibê ne Metĩndjwýnh kra ne ino pök kute kuwy pök pyrãk, ne ipar jadjênh kute ngôn nhípêx djakam me kute 'ã ngrão pôx nhyim adjênh pyrãk, ba ne ba ar amã ikabên ne.

¹⁹ Gar kôt amijo aba, ba arým omũn kam ikĩnhkumrêx. Gar amã aben jabên amã Metĩndjwýnh jabê ba arým omũ. Gar tu amim imarkumrêx ne ijã angrã týx ba arým omũ. Ar adjãpênh rax ba arým omũ. Nã gãm ar ijãno djan amibê ikanga kêtukumrêx ba arým omũ. Nã gãm ar ikôt amijo aba. Amrêbê ne gar ikôt amijo aba ngrire ne kam amijo tẽn amijo tẽn arým ikôt amijo amör mex ne.

²⁰ Nhyim bep mỳjja pydji ne ba omũn ikaprĩre. Nã gãm ar amã me'õ nibê Djedjabeu kĩnh. Nãm we amijo Metĩndjwýnh kabên jarênh djwýnh ne kam mỳjja punu'ã inhô àpênhmã karõn 'ã arkum apnê. Inhô àpênh kute abenbê prôo àkĩnh ne ar prô prãm ba ne kam kute amijo bikênhmã.

Ne kam ajte ar kute mry punu krênãm, me kute mýj-jao we Metĩndjwýnh karô nhípêxjamã kute mry nhör nhyim ar kute krên ne o kute amijo bikênhmã. Nãm ã Djedjabeu inhô àpênhmã mỳjja punu'ã karôo ane, ne ã 'ã arkum àpnênho ane. ²¹ Nã bãm te amiwýr kam ama. Kute amim kator ne wãnh axwemã irern iwýr amijo akêxmã te amiwýr kam ama nhyim kute mjên prãm ja kanga kêt ne amim kator kêtukumrêx. Kum axwe kĩnh rã'ã:.

²² Ë, dja ba nija'ýr bõx ne kam nör djakam kumê, nör djã tãmkam dja ba kumên kam prĩne o ajkê. Me my kute nĩnhjamê ro'ã dja ba prĩne meo ajkê. Dja me kum axwe kĩnh rã'ã ne nija kanga kêt ne iwýr amijo akêx kêt, ba kam prĩne meo ajkê nhyim me kam tokry. ²³ Ne ni krajadjwý pyka mẽ o amrã. Apýnh ar aje amim imar

ne ikôt aben pydjija kunī aje imā akator kadjy. Ba ije ar ajamakke kadjwǎnhbēmē anhökre kadjwǎnhbē aje mÿjja mex nār mÿjja punu'ā amim karō jabej ije ar akamūnh ne kôt ije ar anhī pǎnhkôt ar amā o pānh djwǎnh. Gar kôt aje imā akator kadjy dja ba ni krajad-jwǎ pyka mē o amrā.

²⁴ Bep ar aje me kabēn punukôt amijo aba kêtjamā, wākam, Xijxirakam ar aje me kabēn punu kôt amijo aba kêtjamā dja ba ajte ikabēn 'ō jarēnh kêt. Mrāmri ne ar aje ikôt amijo aba ne ar aje Xatanaj kukrādja mar prām kêtka amexkumrēx. Nhy m me ate we kute Xatanaj kukrādja bipdjurja marmā we, 'Mexkumrēx gu me kuma', anhÿrja djām me mex got. Axwe punu gar kôt amijo aba kêtka amexkumrēx. ²⁵ Gora ar mā ikôt ar amijo aban ijā angrā tÿx rā'ā: ba akubyn bōx.

²⁶ Ē, ar me kurām atÿx ne aje ijāno adjāmja, ar aje ikabēn mar ne aje ikôt amijo aba rā'ān aje o atēm ne arÿm aje inomā mēnhja, ar ajā dja ba bēnjad-jwǎ rē gar kam inhijuk'ā meo aba.

'Apÿnh me ba djari dja gar meo aba, ar apymao meo aban meo aba tÿx ne. Meo aba tÿx ne, nhy m me'ō axwe gar kam prīne o ajkē, me kute kàxo àbêr djào kute ngyo ngōnh totyk ne prīne ka'êkja pyrāk. Dja gar ā meo aba tÿxo ane.'

Be, Ibāmbê Metīndjwǎnh ne ijā bēnjad-jwǎ rē. Dja ba kam amidjō'ā ar ajā kurē gar kam ikabēnkôt meo aba. Dja ba kam ajte ar akīnh djā kadjy ar amā umajÿrtired-jwǎ ngā, akati maktā umajÿrtire ja ngā.

²⁹ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metīndjwǎnh Karō ne ar kute amim imar ne apÿnh kute ikôt aben pydjijamā kabēn ne. Gora ar prīne kabēn ja ma", ane. Nām ā Jeju imā kabēn ane. Ba ibê Djuāo ne ba kuman ar amā arē.

Xadjikam ar ja kute me tyk pyrāk.

3 Nhy m kam Jeju ta ajte imā,
—Ē, ar kute krīraxbê Xadjikam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrānh djwǎnhjamā dja ga pi'ōk no'ōk ne. Dja ga arkum ikabēn jarē. Ba ibê Bēnjad-jwǎ Jeju dja ga arkum ikabēn jarēn arkum, "Ē, ba ne ba ar amā ikabēn. Ba ije Metīndjwǎnh Karō kute amijo 7 ije amÿnhja, ne ije kanhêtireo 7 ne amÿnhja, ba. Ba ne ba ar amā ikabēn ne.

Nām me we ar amex jarē. Bep kati, ar ajaxwekam kute ar atyk pyrāk. Ba arÿm ar apumū. ² On ar ano mex, atīn rā'āri, ne akubyn amijo tÿx, amijo mex, ar atyk kētri. Nā gām ar amijo aba punu ba te ar apumū, te ar aje kôt amijo aba jabej te ar apumū ne kam ar amā, 'Ē, Ibāmbê Metīndjwǎnhmā ar amex kêtka amexkumrēx', ane.

³ Gop ar ajkam ama. Amrēbê me kute ar amā arēnh gar arÿm aje markumrēx tām dja gar tu markumrēx ne kôt amijo aba. Kôt amijo aban on wānh ajaxwemā anhiren iwÿr amijo akēx. Dja gar amim akator kêt ba kam ar ajaērbê ar awÿr bōx. Kute me àkīnhī me aērbê kute mÿjjao àkīnh ne kute mebê mÿjja jamÿnh ja pyrāk. Dja ba ā ar ajaērbê ar awÿr ibōxo ane. Dja gar ibōx djākôt imar kêtka amexkumrēx ba ar ajaērbê bōx.

⁴ Bep krībê Xadjiwākam ar angrēre ne gar amrānh mexkumrēx rā'ā. Ne kam ar angrēre amrānh mexkumrēx kute mrāmri ne me kute kubēkà mex, 'ā ngrā kêt kute angjēnh ne 'ā mrānhja pyrāk. Nā gām ar ā amexo ane. Ar ga dja gar ikôt mrān ikudjwa kubēkà jaka jangij ne 'ā mrā. Nā gām ar amrānh mexkumrēx. Nhy m kam kubēkà jaka kadjy ar amex. Tām dja gar angij, amrānh mex pānh angijn 'ā mrā.

⁵ Be, ar me kurām atÿx ne aje ijāno adjāmjabit dja gar ā kubēkà jaka jangjēnh ne 'ā amrānh ane. Ba kam pi'ōk no'ōkka anhidji jarijwā o ibingrānh kêt, me tīn rā'ā rā'ā'ā pi'ōk no'ōkka ar anhidjio ibingrānh kêt ne. Ne kam ajte dja ba Ibāmmā inhÿtā ar ajarē, Ibāmmē Ibām kadjy mrānh djwǎnhmē arkum inhÿtā tu kàj bē ar ajarē ne kum, 'Be, inhō me ja ne me ja.' Be, dja ba ā kum ane.

⁶ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metīndjwǎnh Karō ne ar kute amim imar ne apÿnh kute ikôt aben pydjijamā kabēn ne. Gora ar prīne kabēn ja ma", ane. Nām ā Jeju imā kabēn ane. Ba ibê Djuāo ne ba kuman ar amā arē.

Pirapijkam ar Metīndjwǎnh kabēnkôt amijo ba.

⁷ Nhy m kam Jeju ta ajte imā,

—Ē, ar kute krīraxbê Pirapijkam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kadjy mrānh djwǎnhjamā dja ga pi'ōk no'ōk ne. Dja ga arkum ikabēn jarē. Ba ibê Bēnjad-jwǎ Jeju dja ga arkum ikabēn jarēn arkum, "Ē, ba ne ba ar amā ikabēn. Ba imexo ipyma ne mrāmri ikabēnkumrēx ne ijēxnhī kêtka amexkumrēx ne kam ar amā, 'Ba ne ba ije inhingêt kukāmā Dawi nhūrkwākam o kajkep djwǎnh. Ba kikre'ā kuta nhy m mÿj me'ō godja 'ā ijē? Ba 'ā ijē nhy m mÿj me'ō godja 'ā kuta?'

⁸ Bir be, gar ikôt amijo aba ba arÿm omū. Djā nā gām ar atÿx kumrēx? Kati, kàjbê ar atÿx ba arÿm ar apumū. Nā gām ar te atÿx ngriren mā ikabēnkôt ar amijo aban aje ikanga kêtka amexkumrēx ba kam ar amā, 'Ba gēdja ba ar amā kikre'ā kuta. Mÿj me'ō gēdja ar abē 'ā ijē? Ba dja ba ar ajo iba. Mÿj me'ō dja inē?' ane.

⁹ Ē, Xatanaj nhō àpēnh 'ēxnhīja, kute kôt ar aben pydjio ba, ne me 'ēx ne amijo Metīndjwǎnh kra, kute amijo mekbê idjaer, djām mekbê idjaer djwǎnh got, me ja me tām gēdja ba ar awÿr me pa 'amÿn meo mōn ar akuka kōnh me umjuw nhy m me kam pijām djaje ar akuka kōnh ibōn krīn ar amā arax jarēn kam tu ar amarkumrēx. Imā ar ajabēkam kôt me kute mar ne kute ar ajā, 'Jeju kum ar abēja pumū', anhÿr kadjy dja ba ā meo ane.

¹⁰ Ije ar amā, 'Dja me te ar ajo ajkē gora gar mā ijā angrā tÿx ne ijāno djan ikanga kêt', anhÿrkôt ne gar amijo aba. Nhy m me te ar ajo ajkē gar mrāmri ijāno djan ikanga kêt. Kam dja ba ar apytā. Ije me kunīo ibikēnhkam dja ba arÿm ar apytā. Dja ba pyka kunīkôt ije me kabi kadjy meo ajkē. Dja ba apÿnh pyka djari me kunī kabi, me kute imā kator kadjy me kabin meo ajkē. Nhy m bep ar amexbit dja ba ar apytā.

¹¹ Arÿm ibōx 'ÿr. Gora ar arek ikabēnkôt ar amijo aba rā'ā: ba kam ar amā o pānh, ar amā ar akīnh djā ngā.

Kwārīk wānh me'ô ar abê ikurê kêt. Dja me'ô ar anoo aknon ar abê ikurê gar kam akīnh djà bỳr kêt ne. Dja gar arek amijo aban arỳm ikam amim akīnh djà by.

¹² Ē, ar me kuràm atỳx ne aje ijāno adjām, ar gajbit dja ba amim ar apumjuw, Ibāmbê Metīndjwỳnh nhūrkwātikam ar apumjuw gar aku'ê rā'ā rā'ā, kute Metīndjwỳnh nhūrkwātikam par pyrāk ne aku'ê, Metīndjwỳnh kuka kōnh aku'ê rā'ā rā'ān akator kêt. Ba dja ba ar ajā Ibāmbê Metīndjwỳnh nhidji no'ôk, ne kam ajte ar ajā krī nhidji no'ôk, Ibāmbê Metīndjwỳnh nhō krī mex nhidji dja ba ar ajā no'ôk ne. Krī mexja, Djeruxarē nyja, Ibāmbê Metīndjwỳnh kurūm rwỳkja, kàjkwa kurūm rwỳk, ja tām nhidji dja ba ar ajā no'ôk ne. Ne kam ajte ba aminhidji ny ar ajā no'ôk ne, ar atỳx ne aje ijāno adjāmja'ā aminhidji no'ôk ne.

¹³ Gora ar ajamak mex jabej on ama. Metīndjwỳnh Karō ne ar kute amim imar ne apỳnh kute ikôt aben pydjijamā kabēn. Gora prīne kabēn ja ma", ane. Nām ā Jeju imā kabēn ane. Ba ibê Djuāo ne ba kuman ar amā arē.

Raodjikam ar kute ngô kàjbê kangro pyrāk.

¹⁴ Nhyam kam Jeju ta ajte imā,

—Ē, ar kute krīraxbê Raodjikam amim imar ne kute ikôt aben pydjija kady mrānh djwỳnhjamā dja ga pi'ôk no'ôk ne. Dja ga arkum ikabēn jarē. Ba ibê Bēnjadjwỳr Jeju dja ga arkum ikabēn jarēn arkum, "Ē, ba ne ba ar amā ikabēn. Ba, ibê ne Mrāmri. Ba ije mrāmri katāt memā Metīndjwỳnh kabēno amirīt djwỳnh ne ba mrāmri ikabēnkumrēx. Metīndjwỳnh kabēnkôt ne ba ibê mỳjja kunī nhipēx djwỳnh.

¹⁵ Gar ar aba ba arỳm ar apumū. Djām we ar amā ikurê nār kon djām we ar amā ijabê. Arkati. Nā gām ar amā ikurê kêt ne kam ajte amā ijabê kêt. Ar aje ngô kàjbê kangro pyrāk, ajakry kêt ne kam ajte akangro kêt. Gop on ar ajakry nār kon on akangro rax. Ba gop kôt kuma, ar apunu ma nār kon ar amex ma. ¹⁶ Nhyam bep kati, ar kàjbê akangrokam ije ar amar mex kêt. Kam dja ba ar ajo aptō. Ar ajakry kêt ne ar akangro kêt ne aje ngô kangro kajgo pyrākam.

¹⁷ Nā gām we ar, 'Arỳm ne inhō nēkrēx kumex. Nā bām prīne inhō mỳjja aptā nhyam kam kumex. Arỳm inhō mỳjja kunī bikār ne ibê 'ô'ā kātām kêt.'

Kê, djām ar aje amimar got. Nā gām ar prīne amijo ajkē. Ne akaprī mex ne. Ne abikēnh mex ne. Ar ano rā ne anhō kubēkà kētkam tu irāri ar abajakam. Djām ar aje amimar kêt? ¹⁸ Kam dja ba ar amā mỳjja jarēn ar amā, 'Ē, on kēn karỳr mextireja, ngōnh nhipēx djākam me kute 'ā ngrāo pōx nhyam mextire ja dja gar 'ā ijjwỳ ba ar amā kungā gar abyn arỳm amimex, arỳm abikēnh kêt. Ne kam ajte ar kubēkà jaka'ā ijjwỳ ba ar amā kungā gar kam arỳm angjê. Angjēn irāri ar aba kētkam apijām kêt. Ne kam ajte ar anokam pidjy'ā ijjwỳ ba ar amā kungā gar arỳm o amino dji ne arỳm ano mex.'

¹⁹ Me axwe nēje ne ba memā ibēn tỳx ne imā me kīnhja ne ba memā uwēk māt ne. Kam dja gar on amim

akaton wānh ajaxwemā anhiren akubyn iwỳr amijo akēx.

²⁰ Ē, gop ar ikabēn ma. Ota ba arỳm ar awỳr bōx ne kikre kabem dja. Ar ajō imā kikre'ā ta. Ba wām awỳr wadjā gu baro'ā aben kuka kōnh banhō kwỳ krēno nhỳ ga arỳm akī:nhkumrēx. Gop ar ajō aje ikabēn mar jabej, on kikre'ā ta." Nām ā Jeju me kunīmā kabēn ane. Me kute Jejuo aminhōmā ne ā kabēn jarēnho ane ne kam ajte memā kum,

²¹ "Ē, me me kuràm atỳx ne aje ijāno adjāmja, me gajbit dja ba me amā arē ga me ikrī djākam inhikō'ā nhỳ. Me ga dja gu me ar meo baban bakabēno me ano. Me me bamā àpēnhmā dja gu me bakabēno me anor ar o baba. Ga ba itỳx ne ije Ibām 'āno idjām ne ije amijo imrānh rā'ān ije aminhinomā amimēnhja pumū. Ije kanga kêt ne ije aminhinomā amimēnh ne kam Ibām nhikō'ā inhỳr ne ije ikabēno me anorja pumū. Dja ga me ā ikudjwa atỳx ne ijāno adjāmo ane.

²² Gora me ajamak mex jabej on ama. Metīndjwỳnh Karō ne mete amim imar ne apỳnh kute ikôt aben pydjijamā kabēn. Gora prīne kabēn ja ma", ane. Nām ā Jeju imā kabēn anen kam o ino re. Ba ibê Djuāo ne ba kuman me amā arē.

Metīndjwỳnh krī djatikam nhỳ.

4 Nhyam kam ijukri atemā mỳjja kato ba omū. Kàjkwakam kikre'ā 'yr ne dja ba omū. Nhyam kam ajte me'ô imā kabēn ne, ôbê kute imā kabēnja, kabēn kute poti kakôr tỳx pyrāk, ta ajte imā kabēn ne imā,

—Amrē tē ba amā mỳjja jakre, mỳjja kraxje kator kêt dja ba anhỳr djwỳnhram amā o amirīt ga anoo anhýtā omū nhyam bep tūmrām dja amirīt ne, ane. Nām ā imā ane.

² Ā imā anhỳrmē ro'ā Metīndjwỳnh Karō iwỳr ruw ne mā ijo tēn ijo wabi. Nhyam nījar kàjkwakam bēnjadjwỳr krī djā rax dja nhyam kam arỳm me'ô kam nhỳ. ³ Me'ô yrja ne adjēnho tuknī. Kute kēn ngrāngrāmē kēn kamrēk kakrātyk, o me ikrakam rax ne o ôkredjē karỳr jadjēnh tỳx ja pyrāk. Nām ā me'ô yrja jadjēnh kute kēn ja jadjēnhja pyrāk ne nhỳ. Nhyam kam djwỳngwỳnhntire ne krī djāmā ipôk ne wajēt ne kam adjwỳnhdjwỳ adjēnh. Kute atemā kēn ngrāngrā 'ôdjwỳ jadjēnh tỳx ja pyrāk. Nām ā djwỳngwỳnhntire adjēnh ā anen krī djā raxmā ipôk ne.

⁴ Nhyam krī djā raxjamā me krī djā kryre ipôk ne. Apỳnh me krī djā kryre ku'ê djāri 'ā akrekam kubē 24. Nhyam mebēngētte kam krī. Kubēkà jaka jangij ne kam kam krī. Ne kēn karỳro krādjē, bēnjadjwỳr krādjē ne me kutu.

⁵ Nhyam krī djā raxja kurūm adjēnho amikurwỳ ne kam krako dja. Kabēnmē adjēnhmē krakmē o akā. Nhyam krī djā rax kabem ne ngōnhpôktio 7 ne pōko ku'ê. Ngōnhpôktija kubē Metīndjwỳnh Karō kute amijo 7ja. ⁶ Nhyam ajte krī djā rax kabem ne mỳjja karỳr kute imōti pyrāk ne nō. Kute ixeo imōti pyrāk ne nō. Karỳr kute kryt karỳr pyrāk ne nō.

Nhyam mỳjja tīn amānhkrut ne amānhkrut ne krī djā raxmā ipôk ne, nhyam ipôkri krī djā rax dja. Nhyam mỳjja

tĩnja kute krĩ djãmã ipôkja ĩkam no kumex, ibũmkam non òngàkkam no. ⁷ Nhyam mỳjja tĩn kutewaja kute rop djàkrêbê rijão pyrãk, atãri ja kute mryti kra pyrãk, atãri ja nokre kute mebêngôkre † nokre pyrãk nhyam kute katêja kute àkkajkritti tor pyrãk. ⁸ Nhyam apỹnh mỳjja tĩn djãri ara kumex. Ar ĩ pỹnhkôt ara kubê 6'ã kabên. Nhyam arakam no kumex. Ara nhĩbũmkam no. Ara nhòkrekam no.

Ne ar ngrer ba. Ngrer ba rã'ã rã'ã. Kute ngrero ino rer kêtikumrêx. A'urimê akamãtmê kam ar ngrer ba rã'ã rã'ã. Nãm ar,

—Mex, mex, mex. Metĩndjwỹnh ne mexo umakumrêx. Nãm Bẽnjadjwỹr raxkumrêx. Tỹxo kubê kumkati. Nãm tĩn ne ar ba, amrêbê adjãkamã tĩn ne ar ba. Dja mrãmri tĩn rã'ã rã'ã.

Nãm ã ar ngrero ane, ã kute kum mex jarênho ane.

⁹ Mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutja ã kute krĩ djã raxkam ýrjamã mexmê umamê raxmê amikĩnh jarênho ane. Metĩndjwỹnh tĩn ne ar ba rã'ã rã'ãjamã arê. Ar kute kum arênh kunĩkôt ne mebêngêtte kubê 24ja tu mýrbê rôrôk ne. Krĩ djã raxkam ýrja kabem, pijãm djãje tu mýrbê rôrôk ne. Mrãmri ne Metĩndjwỹnh tỹxkumrêx ne tĩn rã'ã: rã'ã. Kam ne kuka kônh mebêngêtte kubê 24ja pijãm djãje tu mýrbê rôrôk ne. Ne kam tu kabem krãdjê mexjamã ire. Tu kabem krãdjê mexjamã ire nhyam wãnh ikwã. Nhyam me kam kum mex jarê. Kum mex jarê ne kum,

¹¹ —Me inhô Bẽnjadjwỹr, me Itĩn djwỹnh, gajbit ne ba me amã amextire jarên amã apymamê arax jarên amã atỹx jarê.

Mỳj me'ômê ne gar aje aben pyrãk? Kati, apydji.

Gajbit ne ga mỳjja kunĩ 'y.

Gajbit ne ga tu amim mỳjja kunĩã karô nhyam arỹm tĩn ne apôx. Ga ne ga mỳjja nhĩpêx nhyam apôx, ane. Nãm ã mebêngêtte kubê 24ja Metĩndjwỹnhmã mextire jarênho ane.

Mrykĩãtomti jabatãnh nyre kute pi'òk byr.

5 Nhyam kam krĩ djã raxkam ýrja ubôko pi'òk no'òk byn o nhỹ ba omũ. Nãm prĩne pi'òk no'òko tuknĩ. Òkremê ibũmmê prĩne no'òk. Ne kam krãkã'ã tom krĩo tẽ. Abenmã mênh'ã tom krĩo tẽ. 'Ã tom'ã akre kubê 7. Me'ò kute 'ãpre bônh ne omũnh kêt kadjy. ² Nhyam kam kadjy mrãnh djwỹnh tỹxkumrêx ne katon kãj bê memã kabên ne memã kum,

—Mỳj me'ò ne mexkumrêx ne kam kute pi'òk no'òk-ja'ã 'yrmã? Kute 'ã oy djã rênhmã? ane. ³ Nãm ã anen kam te me'ò mex jabej me kabi. Kute pi'òk no'òk'ã oy djã rênh ne omũnhmã. Nãm kãjkwakammê pykakammê pyka kadjwỹnhbê me jamê te kadjy me kabi. Ne me'ômã kator kêtikumrêx. ⁴ Kam ne ba arỹm muw. Me'ò mexkumrêx kute pi'òk no'òk'ã 'yr ne omũnh 'ò kêtikum ne ba arỹm imýro dja.

⁵ Nhyam kam mebêngêtte 'ò imã,

—Amýr kêt. Ê, Djuda nhũrkwãkam me'ò, Dawi tàmdjwỹ 'ò dja pi'òk no'òk'ã kuta. Tỹxkumrêx, umakumrêx.

† Apỹnh me ò pyka djãri kunĩkôt ne me kunĩ bêngôkre. Kubêkã jakamê me kakrãtykmê me babêngôkremê ne me kunĩ: bêngôkre.

Kute rop djàkrêbê rijão pyrãk. Tãm, ajbit, ne tỹxkumrêx ne meo apan kam kute pi'òk no'òk'ã oy djãbê 7 rênh ne kute pi'òk no'òk'ã 'yr ne kute omũnhmã.

Nãm ã imã ane ba kam kuma.

⁶ Nhyam kam Metĩndjwỹnh krĩ djãti nhĩpôkri Mrykĩãtomti jabatãnh nyja dja ba omũ. Nhyam kam kute me kute Mrykĩãtomti jabatãnh nyja bĩn nhyam ajte akubyn tĩn pyrãk. Nhyam mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutjamê mebêngêttẽ Metĩndjwỹnh krĩ djãtikam Mrykĩãtomti jabatãnh ny djãmjamã ipôk ne dja. Nhyam Mrykĩãtomti bãrio 7 ne kam noo 7. Noo 7ja kubê Metĩndjwỹnh Karô kute amijo 7, tãm ne pyka kunĩkôt ar mrã. ⁷ Nhyam kam Mrykĩãtomti jabatãnh nyja tẽn kubê pi'òk no'òk by. Krĩ djãtikam ýrja ne ubôko kum kungã nhyam kubê kuby.

⁸ Nhyam byrmê ro'ã mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutmê mebêngêtte kubê 24jamê kabem tu mýrbê rôrôk ne. Apỹnh ò pĩjãbãre. Atemã pĩjãbãre djê krãptĩ. Ne apỹnh ò ngônh. Kên karýro ngônh. Ngônh ja ne ipun dja. Kikre kudjý djã ne kam ipu ne. Mýjbê ne kikre kudjý djã? Me kabên. Metĩndjwỹnh nhô me ja kute kum kabên'ã ne kikre kudjý djã amijakre.

⁹ Be, mebêngêtte nhô pĩjãbãremê ngônh ipujamê ne me amýn kam ngrer ba. Ngrer ny ne me arênho ba, ne,

—Gajbit apydji ne ga amex ne aje pi'òk no'òk byrmã. Ga dja ga pi'òk no'òk byn 'ã ta. Arỹm ne me abĩ ga kam arỹm akamrôo meo pãnh ne me pa 'amýn me utàn Metĩndjwỹnh'yr meo tẽ. Nã gãm me kwý ra:x ne me utã.

Apỹnh mebêngôkre ba djãri, apỹnh amynggrãri me ba djãri, apỹnh me kabên djãri, apỹnh me ò pyka djãri kunĩkôt ne ga me kwý pytàn Abãmmã me umjuw.

Nhyam me kam kubê me kadjy Metĩndjwỹnh mar djwỹnh ne me banhô Metĩndjwỹnhmã àpênh ba. Dja me Metĩndjwỹnh djô'ã prĩne pykabê me ja o ba, ane. Nãm ã mebêngêtte ar ngrer ba ane.

¹¹ Ba kam ajte omũn kam me kanga ma, kadjy mrãnh djwỹnh kanga ma. Me krãptĩ kute pi'ò pyrãk. Kubê 1.000.000 krãptĩ. Me'ã akre krãptĩ: ne ba omũn kuma. Djãm me krãre got. Nãm me krĩ djãtimê mỳjja tĩnmê mebêngêttẽ kum ipôk ne. Ne kãj bê kabêno kumex, ne,

¹² —Mrãmri ne ga gajbit amex. Mỳj me'ò got kute apyrãk?

Gajbit ne ga amexo me kunĩ jakre nhyam me abĩ. Abê mrykĩãtomti jabatãnh ny prãbê abĩ.

Nhyam kam Metĩndjwỹnh arỹm ajã bẽnjadjwỹr rax mẽ. Nhyam kam apỹnh me pyka djãri kute ò nêkrêx amã kumex ga aje ar o abamã.

Ga gajbit ano mex ne atỹx. Gêdja me amim ajarên ajo rax ne kãmã akamên abenmã araxo amirĩt, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwỹnh kabên ane.

¹³ Nhyam kam mỳjja kunĩ kabên ne. Nhỹnh ne mỳjja 'ò kabên kêt ne? Kati, kãjkwakam mýjjamê pykakam mýjjamê pyka kadjwỹnhbê mýjjamê ngô raxbê pyka kêtikum mýjjamê kunĩ ne ro'ã kabên ne,

—Gora gê me abenmã krí djàtikam ýrjamê Mrykĩ'ãtomti jabatàn nymê ar arê ne abenmã ar raxo amirít ne kàjmã ar kamê. Ar ajbit ne ar týx.

Gora gê me abenmã ar arê. Arkum rax jarênh rá'ã rá'ã ne.

Nãm ã mỳjja kunĩ kabên ane ba kuma.

¹⁴ Nym kam mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutja kôt kabên ne,

—Mrãmri godja ã ane.

Nym mebêngêtte kôt tu mýrbê rôrôk ne adjwýnhd-
jwý kum rax jarê.

Kute pi'ók no'ók'ã o y djà rênh.

6 Ba ibê Djuão ne ba arek omũho dja. Nym kam Mrykĩ'ãtomti jabatàn nyja pi'ók no'ók'ã oy djà ta ba omũ. Nym kam mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut kumrêxja imã kabên. Kabên kute na krak pyrãk ba kuma. Nym imã,

—Amrê tẽ, ane.

² Ba 'ýr tẽn omũ nym kawaru jakaja dja. Nym me'õ 'ã nhỹ. Ô djudjê jamýn o nhỹ. Nym me kum bẽnjad-
jwýr krãdjê tu. Nym kutun o nhỹ ne kam 'ã kawaru'ã tẽ. Kute me kunĩ 'ã amijo àptàr ne me'ýr prôt ne kute me par ne kute mekbê pyka pytãrmã ne tẽ.

³ Nym kam Mrykĩ'ãtomti abatàn nyja ajte pi'ók no'ók'ã oy djà nhipã ja'ã kuta. Nym kam mỳjja tĩn ja jatãrija imã kabên ba kuma. Nym imã,

—Amrê tẽ, ane.

⁴ Ba 'ýr tẽn omũ nym kawaru 'õ ajte dja. Kawaru kamrêk. Nym me'õ 'ã nhỹ. Pyka kunĩkôt me kute abenwýr prôt ne aben par kadjy. Kadjy ne me'õja kawaru'ã nhỹ. Nym me arým kum kãxdjwa kajgo ngã, kãxdjwa kajgo jabatàn, rytire ne me kadjy kum kungã.

⁵ Nym kam Mrykĩ'ãtomti jabatàn nyja ajte pi'ók no'ók'ã oy djà nhipã ja'ã kuta. Nym kam mỳjja tĩnja jatãrijadwý imã kabên ba kuma. Nym imã,

—Amrê tẽ, ane.

Ba 'ýr tẽn omũ nym kawaru tykja ajte dja. Nym me'õja 'ã nhỹ. Mỳjja pytĩ'ã akre djà mýn o nhỹ. ⁶ Nym mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutja kurúm me'õ kabên ba kuma. Nãm,

—Ë, arým ne mekbê djwý kêt. Prãmkam ne me ar ba. Ota djwýbê trigu'ã akre pydji pãnh raxi. Pãnh me àpênh rá'ã nym akamãt. Ne kam ajte djwý 'õbê xeba-
da'ã akre amãnhkrut ne ikjêkêt adjwýnhdjwý pãnh rax. Pãnh me àpênh rá'ã nym akamãt. Djwý kêt kam, djwý kairekam. Nym bep pidjôbê uba kangômê mỳjja kute röny kangô pyrãk ja dja o bikênh kêt. Tãm dja kumex. O ne me ajne kêt. Kwãrĩk wãnh tãm mãn o bikênh kêt, ane. Nãm ã me'õ kabên ane.

⁷ Nym kam Mrykĩ'ãtomti jabatàn nyja ajte pi'ók no'ók'ã oy djà nhipã ja'ã kuta. Nym kam mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut kute o ino rerja imã kabên ba kuma. Nym imã,

—Amrê tẽ, ane.

⁸ Ba 'ýr tẽn omũ nym kawaru ràràrja ajte dja. Nym me'õja 'ã nhỹ. Me'õ nhidjibê ne Tykre. Me tyk'ã ami-

jakre. Nym mỳjja kute katên tẽmja. Me tyk nhõ pykamã me mrãnh kadjy ja ta ne kute katên tẽmja. Ar kute pyka kunĩkôt me kwý rax ne me parmã. Me kute abenwýr prôt ne aben par nym djwý kêt kam prãm kute me par nym me kanêdjwý kute me par nym pykakam mry djãkrêdjwý kute me par kadjy. Kadjy ne ar tẽ. Kam dja me kwý rax ne ty.

⁹ Nym kam Mrykĩ'ãtomti jabatàn nyja ajte pi'ók no'ók'ã oy djà nhipã ja'ã kuta. Nym kam kike kudjý djà bõr djà krakri me karõ kumex. Mýj me karõ? Bir, me kute memã Metĩndjwýnh kabên jarêho ba nym kam me kute me par, me tãm karõ ne kumex. Nãm me tĩn prãm kêt mex ne tu mekmã Metĩndjwýnh kabên jarê nym kam me me kupa. Me tãm karõ ne kumex ba omũ. ¹⁰ Nym me kãj bê kabên ne kum,

—Bẽnjadjwýr Pymati, gajbit amexo apyma ne katãt aje mekmã kabên jarênh djwýnh, mã dja mytyrwý kute ga me ijo angyk ne pykakam me jao ajkê, me kute me ipar pãnh meo ajkê? ane. Nãm ã kike kudjý djà bõr djà krakri me karõ ã kum kabên ane. ¹¹ Nym kam me'õ mekmã kubêkã jaka ngã ne memã kum,

—Ë, me arek atyk djà kêtõ akrĩ ngrire. Atyk djà kêt ngrire gê me me anhõbikwa paro tẽn inomã kumê. Me akôt me Metĩndjwýnhmã àpênh, me akamy paro tẽn inomã kumê, ane. Nãm ã me'õ me karõmã ane.

¹² Nym kam Mrykĩ'ãtomti jabatàn nyja ajte pi'ók no'ók'ã oy djà nhipã ja'ã kuta ba omũ. Nym kam pyka kunĩ amingrêk ne. Amingrêk tý:x ne. Nym kam mytjadjwý kakrãtyk ne wajêt. Nãm kute kubêkã pytĩ, kakrãtyk pyrãk. Nym mytyrwýjadjwý no tĩn, no kam-
rêk týx ne. Kute kamrô pyrãk. ¹³ Nym kanhêtire jadjwý kãjkwa kurúm rôrôk ne. Pykakam rôrôk ne. Kute kôk djãbêr týx kute pidjô ngrãngrã ka'urja pyrãk. Nãm ã kanhêtire rôrôk ane. ¹⁴ Nym kam kãjkwa ajmã nẽn nhĩãm tẽn akuno. Nãm tu amijarõx ne kute me kute kupip jarõx pyrãk, nym kam krãnh kunĩ amũ ajkamên krĩ. Nym apêtidjwý kunĩ amũ ajkamên ikwã. Nãm krãnh amũ krĩ djãmã kre rũnh ne krĩ. Nym apêtidjwý ikwã djãmã kre rũnh ne ikwã.

¹⁵ Nym kam apýnh me ba djãri kam bẽnjadjwýr rũnhmê me kute meo ba djwýnhmê me krãkamngõnh nhõ bẽnjadjwýrmê me õ nêkrêx kumexjamê me àprãr-
mê me kunĩ, me kute me pa 'amýnh nym memã àpênh kajgo ar bajamê me kute memã o pãnh kadjy àpênhjamê me kunĩ ne me amijo apdju. Me tĩn prãme amijo apdju. Nãm me kênkrekam amijo apdjun krãnhkam kên krakri amijo apdju. ¹⁶ Ne kam krãnhremã kabên ne kênãm kabên ne kum,

—On me inhiby arôrôk ne me ijo apdju, me ipro. Krĩ djàtikam ýrjabê me ijo apdju ba me nokre pumũnh kêt. Mrykĩ'ãtomti jabatàn nyjamê ar ngrykbê me ijo apdju. ¹⁷ Arým ne ar ngryk nhõ akati me iwýr bõx. Mrãmri ne ar ngrykkumrêx. Mýj me'õ ne arkum ãm-
mã? ane. Nãm ã me kabên ane.

Ar kute mebê 144.000 kuka'ã idji janhõr.

7 Nym kam ijukri kadjy mrãnh djwýnh amãnhkrut ne amãnhkrut ne ku'ê ba omũ. Nãm ar apýnh ku'ê

djàkam ku'ê. Nhyam ja kàjkwa krax 'ānh dja nhyam ja kàjkwa nhòt 'ānh dja nhyam ar ja aktā kàjkwa nhir'ē'ānh dja ba omū. Mỳj kadjy ne ar ku'ê? Apỳnh ar ku'ê djāri kute kòkbê àptārmā. Pykakam àbêr kêt ne ngò raxbê pyka kêt kam àbêr kêt ne bàkam àbêr kêt kadjy. Kadjy ne ar ku'ê.

² Nhyam kam kadjy mrānh djwỳnh 'ò tè ba omū. Kàjkwa krax kurūm ne kato ba omū. Nām ikrakam ràxo pi'òk no'òk djā byn o tè. O kute Metīndjwỳnh nhò àpēnh'ā idji janhòr kadjy, Metīndjwỳnh tīnja nhò àpēnh'ā idji janhòr kadjy. Nām kubyn o tēn kam kàj bē arkum kabēn. Metīndjwỳnh kadjy mrānh djwỳnh amānhkrut ne amānhkrutjamā kabēn. Ar ja kute Metīndjwỳnh kabēnkòt pykamē ngò raxbê pyka kēto bikēnhmā. Ar kumā ne kàj bē kabēn ne arkum,

³ —Adjỳm, bar Metīndjwỳnh nhò àpēnh'ā idji janhò, bar me banhò Metīndjwỳnh nhò àpēnh'ā idji janhò gar kam pykamē ngò raxmē bāo ajkē. Me kuka'ā dja bar me idji janhò, Metīndjwỳnh nhò àpēnh'ā tamerīt gar aje meo abikēnh kêt kadjy. Gar kam arỳm pykao ajkē, ane. Nām ā kadjy mrānh djwỳnh arkum ane.

⁴ Nhyam ar me kwỳ krāptī kuka'ā idji janhò ba omū. Me krāptī kubê 144.000 ne ar kuka'ā idji janhò. Nām mekbê idjaer apỳnh idji djāri me kwỳ'ā idji janhò ba omū.

⁵ Mekbê Djudakam me kwỳ kubê 12.000.

Ne mekbê Rubēnkam me kwỳ kubê 12.000.

Ne mekbê Gadjikam me kwỳ kubê 12.000.

Ne mekbê Axerkam me kwỳ kubê 12.000.

Ne mekbê Naptarkam me kwỳ kubê 12.000.

Ne mekbê Manaxekam me kwỳ kubê 12.000.

Ne mekbê Ximiāokam me kwỳ kubê 12.000.

Ne mekbê Rewikam me kwỳ kubê 12.000.

Ne mekbê Ixakakam me kwỳ kubê 12.000.

Ne mekbê Djeburòkam me kwỳ kubê 12.000.

Ne mekbê Jòdjekam me kwỳ kubê 12.000.

Ne mekbê Bēnjamīnkam me kwỳ kubê 12.000.

Be, nām me abenā rôròkkam 'ā akre kubê 144.000.

Me krāptī: kubèkà jaka jangij.

⁹ Nhyam kam ijukri, be, me krāptī: ne me kumex ba me omū. Axwe me krāptī. Nām me te kute me'ā akremā. Djām me krāre got. Nām me kute pi'ò pyràk ne kumex. Mỳj xē ne kumex? Bir, apỳnh me bēngòkre ba djāri, apỳnh amyngràri me ba djāri, apỳnh me ò pyka djāri, apỳnh me kabēn djāri kunīkòt ne me kwỳ Metīndjwỳnh aminhòn krī djāti kabem abenā rôròk ne kumex ne Mrykī'ātomti jabatānh ny kabem kumex. Nām me kubèkà jaka jangij ne o kumex ne bō byn o kumex ne kam kàj bē kabēn ne,

—Be, mrāmri ne me banhò Metīndjwỳnh, ajbit kubê me bapytār djwỳnh. Tām, krī djàtikam krīja, tām.

Ne Mrykī'ātomti jabatānh nyja, tām. Ar kubê ne me bapytār djwỳnh. Ar tām ne ar ja, ane.

Nām ā me krāptī kabēn ane. ¹¹ Nhyam kadjy mrānh djwỳnh kunī krī djātimē ipòk ne kumex. Krī djātimē me bēngètemē mỳjja tīn amānhkrut ne amānhkrutjamē ne kadjy mrānh djwỳnh arkum ipòk ne tu mỳrbē

ròròk ne kumex. Ne kam Metīndjwỳnhmā rax jarē ne kum,

¹² —Mrāmri. Kòt ne me ane. Gajbit ne ga mekmā amexo amiptā ba me abenmā amex jarēho iba ne abenmā araxo amirīt ne ano mex jarēn kam amā amikīnh jarēn abenmā araxmē apyma jarēn abenmā abēnjadjwỳr rax jarēn abenmā mỳjja 'ò abē bipdjur kêt kumrēx jarē.

Gora gē me kunī amā ja jarēnh rā'ā rā'ā. Mrāmri. Godja ā ane.

Nām ā kadjy mrānh djwỳnh ane, pijām djāje tu mỳrbē rôròk ne ā kabēn ane. ¹³ Nhyam kam arkubēngēt'ò imā,

—Mỳj xē ne kute kubèkà jaka jangjēnh ne o kumex-ja? Mỳj xē nā? Mỳj kurūm ne me mō? ane.

¹⁴ Ba kam kum,

—Gēt kon, kubēngēt. Gajbit aje mar, ane.

Nhyam kam imā,

—Me ja ne me prīne meo ajkē. Nām me prīne me jao ajkē, meo bikēnh rax ne. Nhyam me ja katon kam nīnh mōn bōx. Arỳm ne me ò kubèkà pō nhyam kam aka ne. Mỳjo ne me kupō nhyam aka? Bir, Mrykī'ātomti jabatānh ny kamròo ne me kupō nhyam aka, ane.

Metīndjwỳnh kute memā axweo bingrānh'ā ne kubèkà pōnh nhyam aka jakre.

¹⁵ —Kam ne me Metīndjwỳnh krī djāti kabem kumex ne kam kum apē. Akatikam kum apē ne akamàtkam kum apē. Metīndjwỳnh nhūrkwātikam ne me kum apē nhyam bep krī djàtikam yrja dja umao me utàn ar meo ba. Ar me utār mex ne meo ba.

¹⁶ Kam dja me kum prām kêt kumrēx ne kum kòr kêt kumrēx, nhyam arngrodjwỳ dja me bīn kêt kumrēx, nār kon atemā mỳjja kangro 'òdjwỳ me bīn kêt kumrēx. Mỳkam?

¹⁷ Bir, Mrykī'ātomti jabatānh ny krī djāti nhipòkri yrja, tām dja ar me utàn meo ba. Kute mrāmri ne mrykī'ātomtio ba djwỳnh kute ò mryo ba ja pyràk.

Ne ngò kute meo tīn kator djā'yr dja meo mō.

Nhyam Metīndjwỳnh ta dja me kunī no kangò ku'ònh memā no kangò apēx nhyam kam me mỳr kêt kumrēx, ane.

Nām ā arkubēngètte 'ò imā kabēn mex jarēho ane.

Kute o y djā kute o ino rer'ā 'yr.

8 Nhyam kam Mrykī'ātomti jabatānh ny ajte pi'òk no'òk'ā oy djā kute o ino rer'ā kuta nhyam kam kàjkwakam mỳjja kunī anhikrē ne, nhyam myt kwỳr ngrire. ² Nhyam kam kadjy mrānh djwỳnh kubê 7, Metīndjwỳnh kabem ku'ê djwỳnh, ar ja ne ar ku'ê ba ar omū. Nhyam kam Metīndjwỳnh arkum poti ngā. Poti kubê 7 ne apỳnh arkum kungā nhyam ar amỳ.

³ Nhyam kam kadjy mrānh djwỳnh 'ò kēn karỳro ngònh ngrire byn o tēn o dja, kikre kudjỳ djā bōr djā'yr ne o tēn o dja. Nhyam kam me'ò kikre kudjỳ djā kwỳ rax ne kum kungā. Kute me kabēnmē kikre kudjỳ djāo bikārmā ne kum kungā. Metīndjwỳnh nhò me mexja kunī kute kum amijarēnhmē kikre kudjỳ djā bikār ne xēt ne Metīndjwỳnh'yr bōx kadjy. Krī djāti kabem ne kikre kudjỳ djā bōr djā dja. Kēn karỳro ne adjēnh ne

dja. Kam ne kadjy mrānh djwýnh kikre kudjý djāmā ad-
jā nhyr xêr nhyr kam kudjýmē me kabēn ro'ā
Metīndjwýnh'ýr bôx. Kūmmē ò me ja kabēnmē
Metīndjwýnh'ýr wabin 'ýr bôx.

⁵ Nhyr kam kadjy mrānh djwýnh kikre kudjý djā kad-
jy ngōnh byn kam kam kuwy mē. Kikre kudjý djā bōr
djākam kuwy byn kam kikre kudjý djā kadjy ngōnhkam
kumēn kam pykakam kumē, o pyka kōpēnāt ne. O py-
ka kōpēnāt nhyr kam arým na krar ne rārāk ne ad-
jēnh nhyr pykadjwý amingrēk ne, tertet ne.

Potibē 7'ā ujarēnh.

⁶ Nhyr kam kadjy mrānh djwýnh kubē 7ja kute
apýnh ò poti kubē 7 kakōrmā.

⁷ Nhyr kam kadjy mrānh djwýnh kutewa poti kakō.
Nhyr kam namē'ymē kuwy rôrōk ne. Kamrōmē akān
rôrōk ne. Tu tým kumrēx ne. Nhyr kam pyka kwý ra:x
ne prīne xêr. Pykamē bà nokà 'ýr 'ānh ne xêr o ino re.
Nhyr bep bō kunī ne prīne xêr. Nhýnh ne bōre 'ō xêr
kêt.

⁸ Nhyr kam atāri kadjy mrānh djwýnhja ò poti kakō
nhyr kam atāri mỳjja kute krānhre jabatānh pyrāk ne
pōr ne mōn nox ne, ngō kōpēnāt ne. ⁹ Ngō raxbē pyka
kētkam nox nhyr kam ngō kwý ra:x ne kamrō, ngō
nhikjēbit ne kamrō nhyr ngōkam mỳjja ar baja arým
kwý rax ne ty, ngō ipōkri 'ýr ne tyk o ino re. Nhyr kà
rūnhjadjwý amijo ajkēn wangij, kà kute katē 'ýr ne
ngjēxo ino re. Nhyr kam mebēngōkre † ar kākam ba-
jadjwý arým kōt ty.

¹⁰ Nhyr kam atāri kadjy mrānh djwýnhja poti kakō.
Poti kakō nhyr kam kanhētjidjwý tým, kanhētireti: ne
tým. Pōkti: ne tým. Nām kute me kute bō 'ò ngrāmā
angjēnh nhyr pōk rūnh ja pyrāk. Kājkwā kurūm ne
mōn tým. Ngō binhirēnh kwýkam rôrōk ne inore
kwýkamdjwý rôrōk ne. Ngō nhino kunīkam ne tým.
Nhyr ngō kwý rax ne mex rā'ā. ¹¹ Kanhētire nhidjibē
ne ý. Nhyr kam idjikōt ngō nhikjē ne ýkumrēx ne.
Nhyr kam me kwý krāptīn ty. Ngō djý ne me o ikōn
arým tyko kumex.

¹² Nhyr kam atāri kadjy mrānh djwýnhja ò poti kakō
nhyr kam mytdjwý kwý rax ne ajmā nēn kam akamāt
kō tyk ne, no nhikjēkambit ne akamāt kō tyk ne. Ne
kam kājbbē pyka kurwý. Kurwý ngrire nhyr mytyrwýmē
kanhētiredjwý kōt ā ane. Akatikam myt kājbbē irā nhyr
kam akamāt kō tyk ne. Nhyr akamātkamdjwý mytyr-
wýmē kanhētire kājbbē irā nhyr kam akamāt kō ty:k
ne.

¹³ Ba kam omūnhō dja nhyr kam àkkajkrittī kýjrūm
ton mō. Kājkwā tā mō ba omū. Nhyr kājbbē memā
kabēn, ne,

—Watīre, watīre, watīre. Pykakam me ar baja watīre.
Arým ne kadjy mrānh djwýnh kute katē amānhkrut ne
ikjēkêt kute poti kakōr 'ýr, ane.

9 Nhyr kam atāri kadjy mrānh djwýnh ò poti kakō
nhyr kam kājkwā kurūm kanhētire tým. Pykamā
tēn tým nhyr me kum kam o kajkep djā ngā. Mýjkam

† Apýnh me ò pyka djāri kunīkōt ne me kunī bēngōkre. Kubékā
jakamē me kakrātykmē me babēngōkremē ne me kunī: bēngōkre.

o kajkep djā nā? Bir, kre ry typydjikam o kajkep djā. Kre
krā'yr kêt, kre o ino rer kêt, kre ry typydjikam o kajkep
djā ne me kum kungā.

² Nhyr kam kam o kajkep ne 'ā kuta nhyr kurūm
kuwy kūm katon mō. Kre ryti kurūm ne kuwy kūm ka-
to. Kute kikatire kūm pyrāk nhyr kam kūmja kāj-
kwāmē mytmē prīne o akno nhyr akamāt kō tyk ne.

³ Nhyr kam kūmja kurūm krytkanhē bixadjwýro
kumex. Pykamā ne bixadjwýro kumex. Ne kam àkrē.
Àkrē:kumrēx ne. Kute me kamjýrmā ne bixadjwýro
kumex. Kute mrāmri ne pykabē makre kute me kamjýr
nhyr tokryja pyrāk. ⁴ Nhyr kadjy mrānh djwýnh kry-
tkanhēmā kum,

—Kwārīk wānh pykakam bōreo abikēnh kêt, mỳjja
nhingrōto abikēnh kêt, pīo abikēnh kêt. Me ajbit dja ga
meo ajkē. Me kuka'ā idji kētja, Metīndjwýnh kute me
kuka'ā idji kētja, me tāmbit dja ga meo ajkē, ane.

⁵ Nā, mrāmri ne krytkanhēja kute me kamjýr ne kute
me kamjēro ba kajgomā. Kute me par kêtē. Nām me
kamjuw nhyr me tokry pymaje àmra ba'ā mytyrwý
amānhkrut ne amānhkrut ne ikjēkêt. Nhyr tokry: ne.
Kute makre kute me kamjýr nhyr tokryja pyrāk.

⁶ Nhyr kam arým me te tyk prāme, krytkanhē kute me
kamjýr ar o bakam te tyk prāme, te amitykkam ama
ne, ne tyk kētkumrēx ne.

⁷ Mā ne krytkanhē kute? Djām axwe uma? Nā, axwe
uma. Nām kute mrāmri ne me kute kawaru'ā aben par
kadjy kute ngōnhō kubékā kawarumā angjēnh nhyr
kam uma ja pyrāk. Nhyr krytkanhē mỳjja kute me
bēnjadjwýr krādjē pyrākja tu. Kēn karýro krādjē ne ku-
tu. Nām krytkanhē no kre kute mebēngōkre nokre
pyrāk. ⁸ Nhyr kīdjwý kute me nire kí pyrāk nhyr wa
kute rop djākrēbbē rijāo djwa pyrāk. ⁹ Nhyr òkōt kà
kute tepkà pyrāk, ngōnhō ne òngàkkā. Ne ara rārāk
týx ne. Kute mrāmri ne me kute abeno bakam
kawarumē kāmranhtýx rārākja pyrāk.

¹⁰ Nhyr tey kute makre tey pyrāk. O kute me kamjýr
ar o ba. Dja kute me kamjýr ar o ba'ā mytyrwý
amānhkrut ne amānhkrut ne ikjēkêt, nhyr tokry: ne.

¹¹ Krytkanhē nhō bēnjadjwýrbē ne kadjy mrānh
djwýnh, kre ry typydjikam kadjy mrānh djwýnh. Idjibē
ne O bikēnh djwýnh, mekbē idjaer ne me ta kabēnkam
kum Abadō jarē, nhyr mekbē kregu kabēnkam kum
Apōri jarē. Nhyr bep me babēngōkre kabēnkam ne O
bikēnh djwýnh.

¹² Be, watīre kutewa ne arým apēx. Àkkajkrittire kute
memā “Watīre” jarēnhja kutewa arým apēx. Nhyr bep
watīre amānhkrut ne me'ýr bôx kêt rā'ā.

¹³ Nhyr kam atāri kadjy mrānh djwýnhja ò poti kakō
nhyr kam me'ō kabēn ba kuma. Kikre kudjý djā bōr
djā kurūm ne kabēn. Kēn karýro kikre kudjý djā bōr djā
Metīndjwýnh kabem āmja, kurūm, anhá kurūm ne
kabēn kato ba kuma. ¹⁴ Nhyr kum, kadjy mrānh
djwýnh kute poti kakōrmā kum,

—On arkum anhire, kadjy mrānh djwýnhō
amānhkrut ne o amānhkrut djuwprewā on arkum
'āpre bō gē ar wām tē. Ngō raxbē Jupraxikam me kute

ar uwpre nhyr ar ikwāwā, on arkum 'äpre bô gê ar wām tē, ane.

¹⁵ Nhyr kam arkum 'äpre bô nhyr kam ar mā mō. Ar kute me imexmā ne ar mō. Ar kute me kwý rax ne me imexmā. Ar kute me imexo tēm ne me kuto katē 'ýr me paro krā'ýrmā. Kadjy ne me ar uwpre nhyr ar ikwā. Ar ò akati ar'ýr bôx nhyr ar kute me imexmā katon mō. Arým ne ar ò amexmē ar ò mytyrwýmē ar ò akatimē ar ò myt arým ar'ýr bôx. ¹⁶ Nhyr ar ò krākamngônh kumex. Krākamngônh kawaru'ā krīja ne kume:x kute pi'ò pyrāk. Nām 'ā akre kubê 200.000.000. Me'ò ne 'ā akren imā arē ba kuma.

¹⁷ Be, Metīndjwýnh ne imā ar ò krākamngônh jakre ba omū. Ba kawarumē krākamngônh pumū. Kawaru kumex nhyr 'ā krākamngônh kumex. Tām ne ba omū. Nhyr krākamngônh aminhōkôt nēje ngônh inōkà jangij ne o kumex. Ngônh inōkà kamrēkmē ngrāngrā kakrātykmē ngrāngrā kute mán tu pyrāk. Nhyr krākamngônh nhō kawaru ja ne krā rūnh'ā kabēn. Krā kute rop djākrēbē rijāo krā pyrāk. Ne ajkwa kurūm kuwymē kūmmē kēn ngrāngrā pôkmē apôxo kumex.

¹⁸ Apôxo kumex ne kam me kupa. Be, kuwymē kūmmē kēn ngrāngrā pôko ne me kwý rax ne me kubī. Me kuto katē 'ýr ne me tyko ino re. ¹⁹ Kawaruja ne àkrēkumrēx. Ajkwakôt ne àkrē, amymē kôt. Aktā àkrē djākôt ne me kupa. Amy kute kangā pyrāk. Amy kubē kangā krādjwý o me kamjā.

²⁰ Nhyr me'ā kàtāmja, mỳjja kute me imex kuràm me tīnja, djā nām me ja amim katon wānh axwemā iren Metīndjwýnh'ýr amijo akēx got. Arkati, me ja ne me kute amim mỳjja punu nhípēxjamā irer prām kêtukumrēx. Nām me mā ar me karō punumē mỳjjao metīndjwýnh karō nhípēxmē arkum amijarēho ba, arkum rax jarēho ba. Be, nām me kēn karýro, kryt jakao, ngônh ngrāngrāo, kēno, pīo metīndjwýnh karō nhípēx ar o ba nhyr rīt kêt ne umar kêt ne mrānh kêt ne. Ja ne me kum amijarēnh ar o ba, kum rax jarēnh ar o ba. Me kute kum irer prām kêtukumrēx.

²¹ Ne kam ajte me kute me parmē me udjymē me prō prāmmē me mjēn prāmmē me àkīnhīmē, ja ne me kute kum irer prām kêtukumrēx. Me kute kum irer ne Metīndjwýnh'ýr amijo akēxmā kute mar kêtukumrēx. Me axwebit ne me kum kīnh. Nām te Metīndjwýnh kute mekmā uwēk màtmā.

Kadjy mrānh djwýnh kute pi'òk byr ne ām.

10 Nhyr kam kadjy mrānh djwýnh 'ò, tỳxkumrēx ne ruw. Kàjkwa kurūm ne tēn ruw ba omū. Nām kakrāo prīne amikunon kam djwýngwýnh tire tu. Nokre kute myt pyrāk, ne te kute kuwy pôko krīkam kàjmā pôk ku'ēn pôk jabjē ja pyrāk.

² Ne kam pi'òk no'òk ngrire byn o dja. Pi'òk no'òk arým koxen kubyn o dja. Ne kam te djubòk ngô raxbē pyka kêt'ā djan te djuge atýxā dja. ³ Nām te ajkij ne djan kam kàj bē kabēn. Kàj bē kabēn kute rop djākrēbē rijāo kār tỳxja pyrāk. Kabēn nhyr kutā na krikrit ne. Nām amipānh kum kabēn. Krikrit 'ā akre kubê 7.

⁴ Na krikrit 'ā akre kubê 7 ne kabēn, ba kam bit ije 'ā pi'òk no'òkmā nhyr kàjkwa kurūm me'ò imā kabēn ba kuma. Nām imā,

—Kwārīk wānh. Tu udju. Na krikritkam kabēn'ā akre kubê 7 dja ga tu udju. Kwārīk wānh 'ā pi'òk no'òk kêt, ane. Ba arým kuma.

⁵ Nhyr kam kadjy mrānh djwýnh ije omūnh tūmja, ngô raxmē pykamē kam te bikjēr ne āmja, tām ne kàjmā kàjkwamā ubòkja bēn ⁶ mekmā kabēn pydjīn arēn memā kum,

—Mrāmri godja mỳjja amikrà kêtukumrēx. Godja kadjy mrānh djwýnh kute katē ò poti kakò nhyr tebē mỳjja kato. Metīndjwýnh kute amrēbē ò àpēnhmā, kabēn jarēnh djwýnhmā arēnhja dja on tebē kato, kute amitò kêtē. Poti kakòrmē ro'ā dja mỳjja bipdjur arým kato. Amrēbē Metīndjwýnh kute mekbē mỳjjao bipdjurja ne on kute memā o katormā, ane. Nām ā kadjy mrānh djwýnh mekmā ane. Metīndjwýnh ne kabēnkumrēx. Kôt dja mỳjjao kato. Kam ne kadjy mrānh djwýnh ubòko kàjmā Metīndjwýnh jakren 'ā mekmā ujarēho ku'ēn mekmā kum,

—Metīndjwýnh ne tīn o ino rer kêtukumrēx. Tīn, tīn rā'ā rā'ā. Ta ne kàjkwa nhípēx ne kàjkwakam mỳjja ar baja nhípēx ne. Ne pykajadjwý nhípēx ne pykakam mỳjja ar bajadjwý nhípēx ne. Ne ngô raxbē pyka kêt-jadjwý nhípēx ne ngòkam mỳjja ar bajadjwý nhípēx ne. Tām dja amitò kêt ne on memā o kato, ane.

⁸ Nhyr kam kàjkwa kurūm kute imā kabēn jarēnh tūmja ajte imā kabēn ne imā,

—Ajrā, on 'ýr tēn kute pi'òk koxen o āmwā by. Kadjy mrānh djwýnh ngô rax nhípòkri te nhikjē djām ne atýxā te nhikjē djāmwā ne kubyn o dja. 'Ýr tēn kubē aby, ane.

⁹ Ba kam 'ýr tēn 'ā ku'uw ne kum,

—Imā pi'òk no'òk ngrire ngā, ane.

Nhyr kam imā,

—Mī, amim abyn krē. Gora kunī krē. Atik kadjwýnhbē dja ý nhyr bep ajajkwakam godja ànhkumrēx. Ành kute menh djānh pyrāk. Mī, ane.

¹⁰ Ba kam ikra kurūm kubē kaba. Pi'òk no'òk ngrire ne ba kubyn kukrē. Nhyr kam ijajkwakambit ànhkumrēx, ành kute menh djānh pyrāk. Nhyr amū itik kremā tỳm ne arým ý: ne. ¹¹ Nhyr kam imā,

—Be, dja ga ajte anhýr djwýnh rām memā Metīndjwýnh kabēn jarē. Kute apýnh me ò pyka djāri, apýnh me ba djāri, apýnh me kabēn djāri, apýnh me bēnjad-jwýr djāri krāptīkôt kute meo bikēnhmā mekmā arē, ane. Nām ā kadjy mrānh djwýnh imā ane.

Metīndjwýnh nhō àpēnh amānhkrut ar ujarēnh ba.

11 Nhyr kam me imā kō ngā, ije ūrkwāti'ā akre kadjy ne me imā kungā. Kute me àbēr djā pyrāk. Nām me imā kungā nhyr kam Metīndjwýnh imā,

—Apa, on 'ýr tēn inhūrkwāti'ā akre, ane. Dja ga inhūrkwā'ā akren kam kikre kudjý djā bōr djā'ā akren kam me kute imā rax jarēho bajadjwý 'ā akre.

² Nhyr bep inhūrkwāti kre kēnhbit dja wānh 'ā akre kêt ne. Mýkam? Bir, arým ne me me bajtemmā kanga.

Nhym kam me kute mekbê idjaer nhô krí mexbê Djeruxarêo bikênhmã, ô krí mexo mexkumrêxbê Djeruxarê kute o bikênhmã. Kikre kunîkôt dja me bajtem mrân prîne kikreo ajkên kikre ngrân kam kôt inhûrkwãti kre kênhjao ajkê. Dja me kute o bikênh'ã na tỳm amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'ã amex. Kam dja ba inhô àpênh jano.

³ Ba ne ba inhô pyka djwýnh ne kam inhô àpênh amãnhkrut kute pîbê oriwêre amãnhkrut ikabem ku'êja pyrãk, ne kam ajte kute ngônhpôkti amãnhkrut ikabem ku'êja pyrãk, ar tãm dja ba ar ano, ar kute memã ikabêno amirítmã. Dja ar kubêkã kaprîre jadjàn kam ikabên'ã ujarênh ar ba. 'Ã ujarênh ar ba'ã akati krãptí, kubê 1.260. 'Ã na tỳm amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'ã amex. Godja ã ar ikabên'ã ujarênh ane, ane. Nãm ã Metíndjwýnh imã ane.

⁵ Godja me'ô kute aro bikênhmã nhym kuwy pôk ar ajkwa krekrekôt katon me'õnh bí, prîne ar kurê djwýnhja 'õ ga. Be, godja me'ô aro kurê djwýnh prãm nhym ar arým ã o bikênho ane, prîne kuga. ⁶ Nhym ar ta kabênkôt Metíndjwýnh kãjkwa'ã ijê nhym na rwýk kêtumrêx. Ar Metíndjwýnh kabên'ã ujarênh bari godja na rwýk kêtumrêx ne. Nhym kam ajte ar ta kabênkôt nhym ajte ngô kamrô. Nhym ar kabênkôt apýnh mỳjja kute meo bikênh djãri apôx ne pykao ajkê. Apýnh kute pykao bikênhmã mỳjja apôx tẽ, aben nHITEPã mỳjja apôx tẽ.

⁷ Nhym kam ar Metíndjwýnh kabêno amirító tẽ:n kam o amirít pa. O amirít pa nhym kam mrydjwaryre dja amim ar kurêtuw. Mrydjwaryre kre ry typydji kurüm katorja dja ar'ýr prôt ne tỳxo ar akrenh mex ne kam ar kubí.

⁸ Nhym kam ar tyn nõ. Kikre nhipôkri dja ar tyn nõ. Krírax jabatãnhkam kikre nhipôkri nõ. Mỳj krírax jabatãnh? Bir, kam ne me ar ô Bënjadjwýr píte'ykam kunhõ tãm. Kumã ne me idjibê Xôtômamê Edjitu jarê. Nãm me axwekumrêx ne Xôtômamê me ja jaxwe'ã amijakren kam ajte Edjitukam me ja jamakre kêt'ã amijakre nhym kam me krírax jamã idjibê Xôtômamê Edjitu jarê. Kam ne ar kute Metíndjwýnh kabêno amirít djwýnh tyn nõ.

⁹ Kam dja me kuní omũ. Apýnh me ô pyka djãri, apýnh mebêngôkre ba djãri, apýnh amyngarãri me ba djãri, apýnh me kabên djãri kunîkôt dja me ar omũho kumex. Ar tykja pumũho kumex'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ne 'ã mêdjij. Nhym me abenmã,

—Kwãrík wãnh ar adjãr kêt. Axuk wãnh ar nõre, ane.

¹⁰ Nhym kam pykakam me ar baja kínhkumrêx. Ar tyk ne nõrkam ar omũn kínhkumrêx ne kam toro kumex ne kam abenmã nêkrêx ngã. Mỳkam ne me ar tykkam kínhkumrêx? Bir, ar kute Metíndjwýnh kabên jarênh djwýnh ja ne ar pykakam me ar baja prîne ar meo bikênho ba. Kam ne me ar tykkam kínhkumrêx.

¹¹ Nhym ar tyk ne nõr'ã akati amãnhkrut ne ikjêkêt ne 'ã mêdjij nhym kam Metíndjwýnh ar akô, ar tĩn kadjy ne ar akô nhym Metíndjwýnh djãkôr arkum wadjã nhym arým ar ajte tĩn ne ekrux ne kãjmã dja. Nhym kam me ar omũn kam kum ar uma: ne. Kum ar uma

tỳxkumrêx ne. ¹² Nhym kam kãjkwa kurüm me'ô kabên. Kãj bê kabên ne arkum,

—Apa, on ar amrê tẽ, ane.

Nãm ã arkum ane nhym ar kuma. Kuman kam tu kãjmã tẽ. Mã tẽn wabi. Kakrãkam ne ar tẽ. Nhym ar kurê djwýnh arek ar omũho kumex.

¹³ Ar omũho kumex katikôt nhym pyka tertet ne. Tu tertet tỳx nhym kam kikre kwý ajkaten rôrôk ne me kwý rax ne me imex ne. Me kwý rax'ã akre kubê 7.000 ne me imex ne. Nhym me tyk kêtja, pyka tertet kute me par kêtja, me tãm ne me tĩn prãmkam Metíndjwýnhmã rax jarên kum tỳx jarê. Metíndjwýnh nhô kãjkwa djwýnhmã ne me kum rax jarê.

¹⁴ Be, watíre nHITEPã watíre 'õ ne ja. Ota watíre kute katê rã'ã. Arým me'ýr bõx 'ýr.

Kadjy mrãnh djwýnh kute katê kute ô poti kakôr.

¹⁵ Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh kute katê ô poti kakô nhym kam kãjkwakam me kabên. Kãj bê kabên ne. Jejumê Bãm'ã ne me abenmã kum,

—Bãmbê me banhõ Bënjadjwýr ne krabê Kritu kute me bawýr anor, ar tãm ne ar arým pyka kunîkôt ar meo ba. Dja ar meo ba rã'ã rã'ã: ne, ane.

Nãm ã kãjkwakam me kabên ane.

¹⁶ Nhym kam mebêngêt kubê 24 tu mýrbê rôrôk ne. Metíndjwýnh kabem bënjadjwýr krí djãkam kríja me tãm ne me tu mýrbê rôrôk ne Metíndjwýnhmã rax jarên kum,

¹⁷ —Bënjadjwýr, Metíndjwýnh, atỳxo abê kumkati. Ga amrêbê: adjãkamã atĩn ne ar aban mã atĩn rã'ã.

Amã ne ba me amikĩnh jarê. Arým ne ga apymao amijõ amirít mex ne aje ar meo abamo kraxmã.

¹⁸ Apýnh me ba djãri ne me ngryk ar ba, ga gadjwý arým angryk kato. Arým me tyk ne pykakam ikwãja nhô akati me'ýr bõx. Arým aje me tyk ne pykakam ikwãjao akator ne kam aje memã pãnh jarênhmã.

Nhym anhõ àpênhdjwý arým ô akati me'ýr bõx. Anhõ àpênhmê akabên jarênh djwýnhmê anhõ me mextire jamê me kum apymaja kunímê me kãtãmmê me rũnhmê. Arým me ja nhô akatidjwý me'ýr bõx, ga aje memã o pãnh nhym me kínhmã.

Nhym bep me axwe kute pykao bikênh djwýnhdjwý arým ô akati me'ýr bõx. Ga aje me jao abikênhmã, ane.

¹⁹ Nhym kam kãjkwakam Metíndjwýnh nhûrkwãti amijã kuta. Amijã kuta nhym kam pĩo rara kên karýro krãkã dýja, kam ne Metíndjwýnh kabên'ã kên nõ'ók nõ, pĩo rara tãm ne amirít ne. Metíndjwýnh nhûrkwãtikam ne amirít ne. Nhym kam na adjênh ne rãrãk ne krak nhym pykadjwý tertet ne. Nhym namê'y rôrô:ko kumex.

Me'õ niremê atemã mry kaak'ã ujarênh.

12 Nhym kam mỳjja pumũnh kêt 'õ kãjkwakam kato. Mỳjja rax 'õ ne kato. Me'õ ni ne myt jadjàn o dja. Ne mytyrwý'ã djan o dja. Ne kanhêtireo krã djên kutu. Kanhêtire kubê 12 ne o krã djên kutun o dja.

² Arỳm tujarô tỳx. Arỳm kra rwỳk 'ỳr ne kam kra àn tokry nhyam amra.

³ Nhyam kam ajte mỳjja pumũnh kêt 'ôdjwỳ kàjk-wakam ajte kato. Ê, atemã mry kaàk kamrêk ne kato. Ti:re ane. Krã kubê 7 ne kam kam bàri kubê 10. Ne krã kunĩkam me bènjadwỳr krã djê tu. ⁴ Ne amyô kanhêtire kute katê 'ỳr ja kanhên bjêro mō. Kàjkwakam kanhêtire bjêro mōn pykakam kumê. Ne kam ni kabem kra kadjy dja. Mỳj kadjy? Bir, nija kra rwỳk ne kam amako dja. Ni kra rwỳk nhyam on kute krênãmã ne kam amako dja. Te kam ama.

⁵ Nhyam kam kra my ruw. Kute ar meo ban kabêno kute me anormã ne ruw. Apỳnh me ba djari kunĩ dja ar meo ban kabêno me anon ar me axwemã bèn tỳx ba. Djãm kute akrânãmã ar me axweo bamã? Kati, dja kàxo àbêr djào ar meo ba. Tãm. Tãm ne arỳm ruw nhyam arỳm Metĩndjwỳnh amim kumỳ. Tu amim mỳnhkumrêx ne amiwỳr o tẽ. Krĩ djati'ỳr o tẽ.

⁶ Nhyam bep nãja ne katon prôt ne kapôt kukritmã kato. Nhyam Metĩndjwỳnh arỳm kapôt kukritkam kutêp kum kikre. Kute o djuw mexmã ne arỳm kum kikre. Ne kam kam o djuw mex aro ba. Kute o djuw mex'ã akati kubê 1.260. Amex amãnhkrut ne ikjêkêt nhyam ajte 'ã na tỳm nhyam kam arek aro djuw mexo ba.

⁷ Nhyam kam kàjkwakam me abenwỳr prôt. Mĩgeumê kadjy mrãnh djwỳnhmê mry kaàkmê kadjy mrãnh djwỳnhmê ar abenwỳr prôt.

⁸ Nhyam bep kati, Mĩgeu ne ar tỳxkumrêx nhyam te mry kaàkja kute ar parmã. Nhyam bep Mĩgeu ne ar tỳxo mry kaàkja jakre ne kàjbê me kumê. Nhyam kam kàjkwakam me ajte mrãnh kêtumrêx. ⁹ Be, mry kaàk jabatànhtija ne me arỳm bõm kumê. Tãm, kangã tũmja kute me kàmex jarênh djwỳnh, idjibê Xatanaj, kute me kunĩ noo biknor djwỳnh, tãm. Tãm ne me bõm kumê, pykamã kumê, kadjy mrãnh djwỳnhmê ro'ã ne me bõm ar kumê.

¹⁰ Nhyam kam kàjkwakam me'õ kabên ba kuma. Kàj bête kabên ne,

—Ota arỳm me banhõ Metĩndjwỳnh me utà. Arỳm ne umao me utàr mex ne. Djãm me banhõ Metĩndjwỳnh rerek got. Dja prĩne umao me utàn ar meo ba. Nhyam Kritudjwỳ Metĩndjwỳnh kute amikôt arja dja kabênkôt ar meo ba.

Ga arỳm me kute bõm mênhja pumũ. Kute me bakamy kàmex jarênh djwỳnhja ne me arỳm bõm kumê. Nãm mã me banhõ Metĩndjwỳnh jamakmã me'ã kabên ne te me banhõ Metĩndjwỳnhbê me bakamy kurê. Nãm te kubê me bakamy kurê rã'ã nhyam akamàt ne akati nhyam ajte kubê kurê rã'ã nhyam akamàt ne akati nhyam ajte tãm rã'ã ne.

¹¹ Nhyam me bakamy tu kum ãm tỳx ne 'êxnhĩmã katon bõm kumê. Mỳj kanàrràm ne me bakamy kum ãm tỳx ne? Jeju ne mrykĩ'ãtomti jabatànhy ny'ã amijakren ty ne kamrõo meo pãnh. Kanàrràm ne me tu kum ãm tỳx ne.

Xatanaj ne kute Jeju nhõ me ja par nhyam me kute umaje Jeju kangamã. Nãm te me kupa. Nhyam me Metĩndjwỳnh kanàrràm tu ate krãn Jeju'ã ngrã rã'ãn kàj

bête memã Jeju'ã ajarê. Me tĩn prãm kêtumrêx. Nãm me ã anen kam prĩne amim Xatanaj pyma ngrã ne kàjkwa kurũm bõm kumê.

¹² Ê, kàjkwa, on akĩnhkumrêx. Gê mebêngõkre † akam ar bajadjwỳ akôt kĩnhkumrêx.

Nhyam bep pykabê me ar bajamê ngô raxkam me ar bajamê ne arỳm me kaprĩ 'ỳr. Watĩre. Mỳkam?

Bir, Xatanaj, kute me kàmex jarênh djwỳnh, arỳm wãm me awỳr ruw. Arỳm ngry:k ne wãm me awỳr ruw. Arỳm ne tyk nhõ akatio rãm ne jan arỳm amima. Arỳm amiman kam ngry:k ne, ane.

Nãm me ã kàjkwa kurũm kabên ane.

¹³ Nhyam me arỳm bõm kumê nhyam arỳm mry kaàkja pykakam bõx. Bõx ne kam ni'ỳr prôt ne. Kurũm kra my rwỳkja'ỳr prôt ne. ¹⁴ Nhyam kam àkkajkritti jara ne nija pakam apôx. Xatanaj nhidji amãnhkrut ne ikjêkêt. Idjibê kangã ne idji 'ôdjwỳbê mry kaàkja. Nhyam àkkajkritti jara nija pakam apôx, kangãbê tor ne kapôt kukritkam tẽm ne bõx nhyam Metĩndjwỳnh kute o djuw mexmã. Kute o djuw mex 'ã amex amãnhkrut ne ikjêkêt ne kam ajte 'ã na pydji. Kadjy ne pakam ara apôx.

¹⁵ Nhyam mry kaàkbê kangãja kute nija bĩnmã aêro tẽn aby'ã ngô kapĩ. Ngô rax ne ajkwa krekre kurũm ajkapĩ. Kute 'ã ngô tãm nhyam ngô kute mã o mör ne bĩnmã. ¹⁶ Nhyam bep kati, pyka ne nio õbikwan ngômã ajkij nhyam kam ngô wadjàn ngrã. Mry kaàk jajkwa krekre kurũm ngõja wadjàn ngrã. ¹⁷ Nhyam kam mry kaàk nijakam ngry:k ne kam ãm ajbir tẽn dja. Kute ni kra parmã ne dja. Mỳj ni kra nã? Bir, me kute Metĩndjwỳnh kabên mar ne kôt amijo baja, ne kute mekbê amipdjur kêt ne Jejukam pijàm kêt ne tu kute memã arênhja, me tãm ne mry kaàk kute me'ỳr prôt ne me parmã ajbir tẽn dja, ngô rax mỳrri dja, mekam amako dja.

Ngô rax kurũm mry'õ kator.

13 Nhyam kam ngô rax kurũm mry 'õ kato ba omũ.

Nãm bàri kubê 10 ne krã kubê 7. Ne apỳnh bàri djari bènjadwỳr krãdjê tu. Nhyam kam krã kunĩ'ã idji ar-ij ne idjio Metĩndjwỳnh djũn ne. ² Nhyam mryja kute rop krori pyrãk nhyam parja kute mrybê uxu par pyrãk, parkop jabjêti. Nhyam bep ajkwa krekreja ne kute rop djãkrêbê rijão jajkwa krekre pyrãk. Nhyam kam mry kaàk mryjamã kum,

—Ikabênkôt dja ga meo aban ipymao apyman inhỳr djakam memã nhỹ, ane. Nãm ã kum ane. ³ Nhyam mry krã 'õ ne tyn nõn kam ajte me aêrbê tĩn ne. Kute mrãmri ne me kute me par punukam me akubyn tĩnja pyrãk.

Nhyam kam me kunĩ, pyka kunĩkôt ari ar aben pumũn kam mry kabênkôt ar ban mã kôt ajkamê. ⁴ Mry kaàk kute mrymã kum,

—Ga dja ga ipymao apyman inhỳr djakam nhỹn idjõ'ã meo aba, anhỳrja ne me mry kaàkmê arkum amijarêho ba. Nãm me mrymã amijarên kum rax jarên kam abenmã kum,

† Apỳnh me õ pyka djari kunĩkôt ne me kunĩ bêngõkre.

—Mỳj me'ô ne mrymê ar kute raxo aben pyrâk ne ar abenwỳr prôt nhyr kutâ kum am̄mã? Arkati, ane. Nãm ã me abenmã ane.

⁵ Nhyr kam mryja kabên punubit jarênh ar o ba. Mry kaàk djô'ã ne mryja kabên punu ar ba. Nãm amijo rax ne ar Metĩndjwỳnh japyr o ba. Nãm ar meo ba, mry kaàk djô'ã meo ba'ã amex amãnhkrut ne ikjêkê ne na-ja kuto katê. Ne kam mytyrwỳ 'ã akrebê 42. ⁶ Nãm ar meo ban Metĩndjwỳnh japyr o ba. Nãm prĩne Metĩndjwỳnh djũn ne idji japyr ne kam ũrkwãbê kãjkwa djũn ne me kãjkwakam ar bajadjwỳ djũn ne. Djãm mry kabên mex got.

⁷ Nhyr kam mry kaàk mrymã kabên nhyr kam kabênkôt Metĩndjwỳnh nhõ me ja'ỳr prôt ne. 'Ỳr prôt ne me kwỳ pan kãjbê me kumê. Ne kam kabênkôt, umakôt ar me kunĩo ba ne kabêno me ano. Apỳnh mebêngôkre ba djari, apỳnh amyngarari me ba djari, apỳnh me ô pyka djari, apỳnh me kabên djari kunĩkôt ne ar meo ba. Mry ne amijo aptàn Metĩndjwỳnh nhõ me jao ajkên kam me kunĩo ba. ⁸ Nhyr kam pykabê me ja kunĩ dja me mrymã amijarênho ba ne kum rax jarê.

Nhyr bep me kwỳ, Jeju nhõ pi'ôk no'ôkkam me idji arija, me ajbit dja me kum mry kĩnh kêt ne kum rax jarênh kêt ne. Jejubê Mrykĩ'ãtomti jabatàn nyja ne ô pi'ôk no'ôk. Kute pyka nhipêx kêtri ne Metĩndjwỳnh arỳm amim me kute Jeju bĩn'ã karõ, me kute Jejuo mrykĩ'ãtomtin kute bĩnmã amim 'ã karõ ne arỳm anhyr djwỳnhràr kuma. Be, Jeju kubê Mrykĩ'ãtomti jabatàn ny ja ne ô pi'ôk no'ôk, me tĩn rã'ã rã'ã'ã pi'ôk no'ôk. Nhyr me tĩn rã'ã rã'ã kady pi'ôk no'ôkkam me idji arija me tãm dja me mrymã rax jarênh kêt. Nhyr bep me idji'ã no'ôk kêtja, me kunĩ dja me kum mry kĩnh ne kum rax jarên kum amijarênh o ba.

⁹ Gora me ajamak mex jabej on ama.

¹⁰ Ê, dja me me kwỳo rôrôk ne meo mrãn mekbê ijê.

Ne kam tu me kwỳ pa, kãxdjwa kajgoo tu me kupa. Nhyr me ja dja me meo rôrôk ne mekbê ijê ne kãxdjwa kajgoo me kwỳ pa?

Bir, Metĩndjwỳnh kute amim me'ã karõja, me tãm dja me mekbê ijê ne me kwỳ pa.

Kam dja Metĩndjwỳnh nhõ me ja kute tu amim Jeju markumrêx ne mã 'ã ngrà tỳx ne 'ãno am̄ ne kute kanga kêtã.

Mry 'ôdjwỳ pyka kurũm kator.

¹¹ Nhyr kam mry 'ô kato, mry kute katê pyka kurũm kato, ba omũ. Nãm bari amãnhkrut kute mrykĩ'ãtomti jabatàn ny bari pyrâk. Ne kabên kute mry kaàk kabên pyrâk. ¹² Ne kam mry kaàk jatãri mryja djô'ã umakôt ar meo ba. Ne kam me kunĩmã, pykabê me ja kunĩmã kum,

—On me mry kaàk jatãri mryjamã amijarênh o aba ne kum rax jarê. Mry krã 'ô tyk ne nør ne kam ajte akubyn tĩnja on kum akabên ne kum rax jarê, ane. Ajrã, ane. Nãm ã mry kute katê mry kaàk jatãri mry ja'ã mekmã karõo ane.

¹³ Ne kam mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipê:x ne. Kwỳ rax ne ipêx ne. Nãm me ipôkri kuwyo ruw, kãjkwa kurũm pykamã kuwyo ruw. ¹⁴ Be, mỳjja pumũnh kêtõ ne me noo akno. Nãm pykabê me kunĩ noo akno. Mry kaàk jatãri mryja kabênkôt ne mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx ne, tãri amkambit ne mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêx ne. Ne kam mekmã kum, pyka kunĩkôt mekmã kum,

—On me mry kaàk jatãri mry ja karõ nhipêx. Mry me kute te kãxdjwa kajgoo krã jayr nhyr mã tĩn karõ dja ga me ipêx, ane. Ajrã, ane. Nãm ã mry kute katê mekmã ane.

¹⁵ Nhyr kam me ipêx ne. Nhyr mry kute katêja mry karõ jakõ, mry kaàk jatãri mryja karõ jakõ nhyr arỳm tĩn ne arỳm akôn kabên ne. Nãm kabên ne memã me kwỳ'ã apnên mekmã kum,

—Tãmja kute imã amijarênh kêt ne kute imã rax jarênh prãm kêt. On dja ga me abĩ, ane. Nãm ã mry kaàk jatãri mryja karõ mekmã ane nhyr me kabênkôt arỳm me kwỳ pa.

¹⁶ Nhyr kam mry kute katêja ne me kunĩ'ã idji janhõ. Nãm me ikra'ã idji janhõn me kuka'ã idji janhõ, mry kaàk jatãri mryja nhõ me ja kute amirĩt kady. Nhyr me kwỳ te kubê amikati, kute me'ã idji janhõr pymaje te kubê amikati nhyr tu me'ã idji janhõ. Nhyr me ja'ã ne idji janhõ? Bir, me kunĩ, me kãtammê me bẽnjadjwỳrmê me ô nêkrêx krãptĩmê me ô nêkrêx kêtme me memã apênh kajgo ar bajamê me kute memã o pãnh kady apênhamê. Me ja kunĩ'ã ne idji janhõ. Nhyr me me 'ô kukamê ikra'ã idji kêt ne. Me kunĩ.

¹⁷ Dja me'ô'ã idji jêt prãm kêt nhyr me arỳm kum mỳjja nhõr kêtumrêx, nhyr ta kute mỳjja byr kêtumrêx, te kute amim mỳjja byrmã. Me'ã idjikôtbit ne me kute amim mỳjja byr. Mỳj idji nã? Bir, mry kaàk jatãri mryja ne me kwỳ'ã idjin kwỳ'ã numeru janhõ.

¹⁸ Be, me no mexbit godja me kuma. Ê, gora me ano mex jabej on mry'ã numeru pumũ. Numeru ja kute me idji pyrâk. Nãm 666. Be, mry'ã numeru ne ja.

Bàygogomê uba kady kãx byr.

14 Nã bãm arek omũnho dja nhyr kam Mrykĩ'ãtomti jabatàn nyja dja, ba omũ. Krãnhrebê Xijãokam ne dja. Nhyr kam kôt me krãptĩ ku'ê. Me krãptĩ kubê 144.000, me tãm ne me kumex. Nhyr Mrykĩ'ãtomti jabatàn ny nhidjija me kuka'ã arij ne Bãm nhidjjadjwỳ me kuka'ã arij. Me tãm ne me Mrykĩ'ãtomti jabatàn ny kôt kumex.

² Ba kam kãjkwakam me ngrer ma. Kute ngõ rãrãkti pyrâk, kute na krak pyrâk. Nã, nãm me ngrer mexkumrêx. Nãm me kute pĩjãbarekam me ngrer pyrâk ba maro dja.

³ Nhyr me krãptĩja ngrer ny jarê. Nãm krĩ djatikam ỳrjamê mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrutjamê mebêngêttemê, me tãm ne me kabem ku'ên ngre. Ngrer ny ne me arê. Mỳj me ngrer nã? Me ajbit ngrer. Atemã. Me'ô kute arênh kêt. Amũ me'ô kute mar ne arênh kady kêt. Me ajbit ngrer, me krãptĩ kubê 144.000, Metĩndjwỳnh kute me utâr ne meo mõrja, py-

ka kurûm meo mörja, me ajbit ngrer, me ajbit ne me kute mar ne arênh.

⁴ Nãm me mexo amiptàn kabôt katin ar ba. Nãm me kute axwe 'õ mar kêtka mexkumrêx kute mrãmri ne me kute krô'ã meo prõ kêtka mex ja pyræk. Nãm me ã axwemã irero ane. Nãm me mã Mrykĩ'ãtomti jabatàn ny kôt ajkamên mã kôt mõ. Mrykĩ'ãtomti jabatàn nyja abenbê meo ajkij ne meo mõ. Kamrôo ne me utàn meo mõn Metĩndjwýnhmã me kungã. Me ja ne me kutewa nhym Bãmmã meo mõn kum me kanga. Dja ĩ ajte me kwý rax ne kum me kungã. Bãmmê ar ro'ã kute meo aminhôn kute ar meo bamã. ⁵ Nhym me 'êxnhĩ kêtka mex. Nãm me axwe kêtka mextire ne ar ba. Ajmã kute kêt.

⁶ Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ kà:jmã ton tẽ. Kàjkwa tã: tẽ. Mýj kadjy ne ton tẽ? Bir, kute me kunĩmã kabên mex jarênhmã. Kute me kunĩ pykabê ar bajamã arênhmã, apýnh mebêngõkre ba djãri, apýnh amyngrãri me ba djãri, apýnh me kabên djãri, apýnh me õ pyka djãri kunĩkôt ne kute mekmã arênhmã. Kabên mexja ne mex rã'ã rã'ã. Mekmã tũmrãm mex ne kam o ino rer kêtka mex. ⁷ Nhym kam kadjy mrãnh djwýnhja ne kàj bê kabên ne memã kum,

—On me amã Metĩndjwýnh pyman kum rax jarê, kute katãt memã axweo pãnh ne kute meo bikênhkam. Arým ne õ akati bõx. Arým kute memã axwe pãnh jarênhmã. Dja memã axweo pãnh. Djãm uma ngri got. On me kum rax jarê, kute kàjkwamê pykamê ngõ raxbê pyka kêtme inoremê kute ipêx djwýnhmã rax jarê, ane.

⁸ Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh 'õdjwý kutewa kôt tẽn memã kum,

—Metĩndjwýnh dja krĩraxbê Babirõnijkam me jao ajkê. Arým kute meo mör djã kaprãrmã. Arým 'yr. Krĩraxbê Babirõnij, krĩ jabatàn tãm ne Metĩndjwýnh arým kute o bikênhmã. Kute pyka mẽ meo bimirãmã. Kam ne me axwekumrêx. Me axwebit ne me ar kam ba. Ne kam pyka kunĩkôt me axwemã me prêk ne. Nhym kam me ô'ã pyka kunĩkôt axwe. Ne kam kute me'õ kuprý, kurêti'õ kute amiwýr me 'wýr nhym me kute 'ã aben japanh ne kam kôt axwe, kôt kurêti ar ba pyræk. Nãm ã krĩraxbê Babirõnij ã pyka kunĩkôt memã ane. Kute mrãmri ne me kute kadjwati kangõo † kõm ne bibãnh ne axwebit kute mar ja pyræk. Kam ne Metĩndjwýnh mekam ngryk ne kute prĩne meo bikênhmã.

⁹ Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh 'õdjwý kadjy mrãnh djwýnh ar kutewakôt tẽn kàj bê memã arên memã kum,

—Ë, me ikra'ã mry nhidjija ne me kuka'ã mry nhidjija kute mryo Metĩndjwýnh ne mry karõo Metĩndjwýnh ne arkum amijarênh o ban kum rax jarênh o baja me tãm gêdja Metĩndjwýnh mekam ngryk ne prĩne meo ajkê. Djãm ngryk rerek got kàjbê meo ajkê. Dja prĩne meo bikênh mex ne. Arým ne ngry:k ne. Mýj me'õ gêdja kubê amijo apdju? Be djãm me kunĩo ajkê.

† Mýjja me kute o kõm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangõmê uba kangõmê, mýjja kangõ kunĩ ne me kum kadjwati kangõ jarê.

Be, dja Metĩndjwýnh me ja, me kum mrymê mry karõ kĩnhja kuwykam me kurê. Kuwymê kên ngrãngrã pôkkam me kurê nhym me kam ãmnhirêho kumex. Mrykĩ'ãtomti jabatàn nymê kadjy mrãnh djwýnh ar nokrekam dja me ãmnhirêho kumex. ¹¹ Nhym kuwy kũmja mã wabi, kute o ino rer kêtka mex. Kuwy kute me kamjêrja kũm rã'ã rã'ã. Nhym me arek ãmnhirêho kumex rã'ã: rã'ã. Djãm me tyk djã kêtme? Arkati. Djãm akamãtkam nãr kon akatikam dja me tyk djã kêt? Arkati. Dja me arek ãmnhirêho kumex. Be, dja ã Metĩndjwýnh meo bikênh o ane. Me kute mrymê mry karõmê o Metĩndjwýnh ne arkum amijarênh o ba ne kute arkum rax jarênh ar o ba ne 'ã idjija, me ja dja Metĩndjwýnh prĩne ã meo bikênh o ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kabên ane.

¹² Kam godja Metĩndjwýnh nhõ me ja, me kute Metĩndjwýnh kabênkôt ar amijo baja, me kute tu amim Jeju markumrêxja, me ja dja me mã 'ã ngrã týx ne 'ãno djan kanga kêtka mex.

¹³ Nhym kam kàjkwa kurûm me'õ imã kabên ba kuma. Nãm imã,

—On 'ã pi'õk no'õk. Ë, me kute Bẽnjadjwýr 'ãno ãm nhym mete me par ja dja me kĩnhkumrêx. Bẽnjadjwýr kadjy me tykja dja me arým kàjkwakam Jeju'yr bõx ne kam kĩnhkumrêx. Metĩndjwýnh kute memã kĩnh jadjãr kadjy ne arým me õ akati me'yr bõx. Dja Metĩndjwýnh mã memã kĩnh jadjãr rax ne, ane.

Nhym kam Metĩndjwýnh Karõ imã,

—Nã, mrãmri. Mrãmri ne arým me ãpênh raxkam katyk. Me ãbirkam dja me arým kàjkwakam tyk djã kêt ne. Nãm me Jeju'ã ngrã týx ne mã kum apê. Nhym Metĩndjwýnh me omũn arým kute pãnh memã kĩnh jadjãr raxmã, ane. Nãm ã Metĩndjwýnh Karõ imã ane. ¹⁴ Ja ne arým apêx ba kam ajte mýjja 'õ pumũ. Nhym kakrã jaka ajte kato. Kato nhym kam kam me'õ nhý. Kute me'õ my pyræk ne bẽnjadjwýr krãdjê tun o nhý. Kên karýro krãdjê ne kutu. Ne kam kàx nhibõti ne kubyn o nhý. Wa mexkumrêx.

¹⁵ Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ Metĩndjwýnh nhũrkwãti kurûm kato. Katon kum kàj bê kabên, kakrãkam ýrjamã kabên ne kum,

—On aparmã anhõ kàxwã o abên o bãygogo jakàn o atom. Arým ne õ akati 'yr bõx. Arým ne ngrã tẽ. Arým ne pykabê me ja nhõ akati me'yr bõx. Kute bãygogo ngrã nhym me kute o atom nhõ akati pyræk, ane.

¹⁶ Nhym kam kabênkôt pykamã kàxo abên o akàro tẽn kam o atom. Nãm ã kakrãkam ýrja me'ã bãygogo jakreo ane.

¹⁷ Nhym kam kadjy mrãnh djwýnh 'õdjwý Metĩndjwýnh nhũrkwãti kurûm kato. Kàjkwakam Metĩndjwýnh nhũrkwãti kurûm kato. Ne adjwýnhdjwý õ kàx nhibõti. Wa mexkumrêx.

¹⁸ Nhym kam ajte kadjy mrãnh djwýnh 'õdjwý, õ kuwy djwýnh kikre kudjý djã bõr djã kurûm kato. Katon kam kàj bê kum kabên. Kadjy mrãnh djwýnh kute kàxdjwa mex byr ne o ãmjamã kabên ne kum,

—On aparmã anhõ kàxo abên pidjõbê uba djõ jakàn o atom. Arým ne tuk ne kumex. Nã, ĩĩk pytĩja pumũ.

Arým ne pykabê me ja nhô akati me'yr bôx. Kute pidjô tuk nhyam me kute o atom nhô akati pyrâk. Nâm ã kum ane. Nâm me axwe'ã pidjô tuk nhyam me kute o atom nhô akati jakre. Metîndjwýnh arým me axwekam ngyrk ne prîne kute meo bikênhmã. 'Ã ne pidjô tuk jakre.

¹⁹ Nhyam kam kabênkôt tu pykamã kàxo abên o pidjô krô jakàro tèn kam ôjao atom ne kam pidjô kangôo pôx djâkam kumex ne. Metîndjwýnh nhô djwýmê pidjô kangôo pôx djâ raxi. Kam ne kumex ne, kute kangôo pôxmã. Metîndjwýnh mekam ngyrk ne prîne kute meo bikênh'ã ne djwý pynênh djâkam me kute pidjô kumex nhyam prîne kute anênh jakre. Atykmã ne pidjô kangôo pôx djâ dja.

Nhyam me kam kumex ne, nhyam kam prîne anê nhyam kam me kamrô prô:t ne. Pidjô kangôo pôx djâ kurüm me kamrô prôto nõ. Djâm me kamrô ngri got. Axwe me kamrô rax ne prô:to nõn kam tàm ne. Kute ngô pyrâk ne kam ã ubým ane. Kawaru jajkwa krekrekam kàxirâx 'ãnh ne ubým itep ne. Me kamrô tàm mör ry'ã akre kubê 300 kiometu. Nhýnh me ja kamrô nã? Bir, me kum Metîndjwýnh kính kêtja, me axweja. Dja ã Metîndjwýnh me axweo bikênho ane, me imexo ane.

Me kute apýnh meo bikênh djâri amýnh ne o ku'ê.

15 Nhyam kam mỳjja pumünh kêt 'ôdjwý kâjk-wakam kato ba omũ. Nâm ã tire ane ne ã uma ane. Kadjy mrân h djwýnh kubê 7 ne apýnh mỳjjao kute meo bikênh djâri amýn o ku'ê. Apýnh mỳjjao kute meo bikênh djâri ja godja Metîndjwýnh aben nhipetã meo bikênho tèn kam 'ôo ino re. Ne arým ngyrko ino re.

² Ba arek omünho dja nhyam mỳjja kute imôti pyrâk, kute ixeo imôti pyrâk kato ba omũ. Ixemê kuwymê akà. Nhyam mýrri me ku'ê. Mýj me nã? Bir, me kum mrymê mry karô kính kêt ne kute arkum mex jarênh kêt kumrêx nhyam te mry kute meo aminhôn me'ã idji janhôrmã, te me'ã idjimê numeru janhôrmã. Me ja ne me ixeo imôti mýrri kumex. Metîndjwýnh nhô pïjãbàre ne me amýn o kumex. Me kam Metîndjwýnhmã ngrer kadjy. ³ Mòjdjê kubê Metîndjwýnh nhô àpênhamê Mrykí'átomti jabatàn h nymê ar ngrer ne me arê.

—Bênjadjwýr, Metîndjwýnh, atýxo abê kumkati.

Mrãmri ne ga araxo mỳjja kuní nhipêx nhyam akôt rax ne uma ne.

Ga ne ga abê pyka kuníkôt me kuní nhô Bênjadjwýr rax ne ar meo aba mextire ne ar meo aba.

Nã gãm memã akabên pýnh ne arê ne katàt memã akabên jadjuw.

⁴ Nã, Bênjadjwýr, nhýnh ne me'ô kum apyma kêt got.

Nhýnh ne me'ô amã amextire jarênh kêt got. Me kuní dja me kum apyman abenmã arax jarê.

Gajbit ne ga amexo apyma.

Nhyam kam pyka kuníkôt me kuní dja me awýr ban bôx ne amã rax jarênho kumex.

Nã gãm prîne memã o pãnh, katàt memã o pãnh.

Nhyam me kuní arým omün kam amã rax jarê, ane.

Nâm ã me ngrer ane. ⁵ Nhyam kam ijukri Metîndjwýnh nhürkwãti amijã kutan dja. Kâjkwakam Metîndjwýnh nhürkwãti amijã kutan dja ba omũ. Nhyam kadjwýnhbê Metîndjwýnh nhô kumoka'ê mextire jadjwý amijã kutan dja. ⁶ Nhyam kam Metîndjwýnh nhürkwãti kurüm kadjy mrân h djwýnh kubê 7ja apôx. Nâm apýnh mỳjjao kute meo bikênh djâri kubê 7ja me kadjy amýn o ku'ê. Kubêkà jaka, kubêkà jadjên h ne angij ne o ku'ê. Ne kên karýro amirunh pren 'ã ku'ê.

⁷ Nhyam kam mỳjja tîn amãnhkrut ne amãnhkrut 'ô ne arkum ngôn h ngã. Kadjy mrân h djwýnh kubê 7jamã apýnh kungã. Kên karýro ngôn h kubê 7 ne arkum kungã. Ngônho ipu ne arkum kungã. Mýj ne kam ipu? Bir, Metîndjwýnh ngyrk ne kam ipu. Metîndjwýnh ta tîn ne ar ba rã'ã rã'ã ne kute o ino rer kêt, tãm ngyrk ne ngôn h kam ipu. Tãm ne arkum kungã.

⁸ Nhyam kam Metîndjwýnh kým prîne ürkwãti kre jaê. Mýj kým nã? Bir, Metîndjwýnh raxmê mexmê týxmê uma kam kým. Tãm ne prîne ürkwãti kre jaê. Nhyam me te Metîndjwýnh nhürkwãtimã ngjên h mã. Nhyam arým Metîndjwýnh kým me bêtã aptã. Nhyam kadjy mrân h djwýnh kubê 7 ne apýnh mỳjjao kute meo bikênh djâri kubê 7ja me'ã kapîno ku'ê, aben nhipetã me'ã kapîno ku'ê. Nhyam me'ã kapîn pa nhyam me arým Metîndjwýnh nhürkwãtimã wangij.

Me kute ngôn h bêtã 7kam Metîndjwýnh ngyrk me'ã kapîn.

16 Nhyam kam Metîndjwýnh nhürkwãti kurüm me'ô kabên. Kâj bê kabên ne kadjy mrân h djwýnh kubê 7mã kum,

—On o tèn pykakam kapî. Ngôn h bêtã 7kam Metîndjwýnh ngyrk ipuwã on kapî, ane.

² Nhyam kam kadjy mrân h djwýnh kutewa o tèn pykakam kapî. Nhyam kam kuwê me'ã apôx. Kuwê punure. Tokry:. Nhýnh me ja'ã ne apôx? Bir, mry kute me'ã idji janhôr nhyam me kute mry karômã rax jarên h ja, me tãm ne kuwê me'ã apôx.

³ Nhyam kam atãri kadjy mrân h djwýnh ja Metîndjwýnh ngyrk 'ôdjwý kapî. Ngô raxbê pyka kêt kam ne kapî nhyam arým ngô ta tu kamrô, kute me'ô tyk kamrô pyrâk. Nhyam kam ngôkam mỳjja ar baja kuní ty. Tu tykkumrêx.

⁴ Nhyam kam atãri kadjy mrân h djwýnh ja Metîndjwýnh ngyrk 'ôdjwý kapî. Ngô bixabjêrmê inorekam ne kapî. Nhyam arým ngô ta tu kamrô. ⁵ Nhyam kam kadjy mrân h djwýnh kute ngô pumün h djwýnh kabên, ba kuma. Nâm Metîndjwýnhmã kum,

—Be, mrãmri. Ga ne ga amexo apyma ne amrêbê: adjâkamã atîn ne ar aban mã atîn rã'ã, mrãmri.

Nã gãm katàt memã o pãnh ne, ane.

⁶ Nâm me anhô me mexja nhimex ne, ne akabên jarên h djwýnh jadjwý nhimex ne, ne me ja kamrô kapî: no kumex.

Ga arým meo angyrk ne kam pãnh ngô kamrô memã angã, me kute o kômmã.

Mrãmri ne pãnh mexkumrêx, ane.

Nâm ã ngô pumün h djwýnh Metîndjwýnhmã ane.

⁷ Nhyam kam kikre kudjy djà bôr djàdjwỳ kabên ne, ne kum,
—Nà, mrāmri, Bënjadjwỳr, Metĩndjwỳnh atỳxo abê kumkati.

Ga ne ga akabên pydjìn arên arỳm prĩne katàt memã o pãnh ne, ane.

Nãm ã kikre kudjy djà bôr djà kabên ane.

⁸ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwỳnhja Metĩndjwỳnh ngryk 'ôdjwỳ kapĩ. Myt'ã ne kapĩ nhyam kam myt pôr ne prĩne me kuga. ⁹ Arngro tỳxkumrêx ne prĩne me kuga. Te me kuga nhyam me mã Metĩndjwỳnh japrỳ. Metĩndjwỳnh kute apỳnh mỳjja kute meo bikênhmã me'yr anorja tãm ne me aprỳ. Mã aprỳ. Me kute amim kator kêt ne wãnh axwemã irer kêtumrêx. Kute kum mex jarênh kêtumrêx.

¹⁰ Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwỳnh ja Metĩndjwỳnh ngryk 'ôdjwỳ kapĩ. Mry krĩ djakam kapĩ nhyam arỳm ô me ja'ã akamàt kô tyk ne. Akamàt kô tyk prĩne meo ajkamuw. Nhyam kam me tokry djaje tu àmnhirêhno kumex. ¹¹ Àmnhirêhbê Metĩndjwỳnh japrỳo kumex. Kàjkwakam Metĩndjwỳnh ne me ùn ne. Me tokry djaje, kuwêmhê mỳjja tokry djaje ne me Metĩndjwỳnh djũno kumex ne amim kator ne kute wãnh axwemã irern 'yr amijo akêx kêtumrêx.

¹² Nhyam kam atãri kadjy mrãnh djwỳnhja Metĩndjwỳnh ngryk 'ôdjwỳ kapĩ. Ngô raxbê Jupraxikam ne kapĩ nhyam kam tu ngô ngrà, me kam tēm kadjy. Kàjka wa krax kurũm me bēnjadjwỳr tēm ne ngô'ã rēr, kadjy ne ngrà. ¹³ Nhyam kam karõ amãnhkrut ne ikjêkêt ne apôx ba omũ. Karõ punu kute bri ponhti pyrãk ne apôx ba omũ. Mry kaàk jajkwa krekremê mry jajkwa krekremê ar kabên jarênh djwỳnh 'êxnhĩja jajkwa krekremê ar ja jajkwa krekre kurũm ne bri apôx, ba omũ.

¹⁴ Ar karõ punu kute amijo brija ne Ar kubê Xatanaj nhõ àpênh ne kam kute mỳjja pumũnh kêt kwỳ nhipêxmã. Ne kam mã me bēnjadjwỳr rũnh'yr ba. Pyka kunĩkôt me bēnjadjwỳr rũnh kunĩ'yr ban meo akprõ. Me me'yr prõt kadjy ne meo akprõ. Metĩndjwỳnh tỳxo kubê kumkati ngryk nhõ akatikam, ô akati pymakam dja me me'yr prõt ar ba.

¹⁵ Me abenwỳr prõt kadjy ne me abenwỳr mõn aben tēpo mõ nhyam Jeju imã kabên ne. Ne imã,

—Ë, on me ikabên ma. Dja ba me aêrbê me'yr bõx. Kute me àkĩnhĩ me aêrbê me ùrkwãmã ngjêx ne mekbê àkĩnh ba pyrãk. Dja ba ã me aêrbê me'yr ibõx ane. Nhyam bep me ôt kêt ne no tỳx ne kute ikam amako krĩja dja me kĩnhkumrêx. Me tãm dja me kute me mrãnhmã kute kubêkà jangjênh ne mrãnh djakam amako krĩja pyrãk. Nhyam bep me ate krãja dja me kute me ôt mỳrri me ban bõx nhyam me kute kubêkà jangjênh kêt ne pijãmkam mrãnh pyrãk. Dja me ã kute ikam amak kêtja pijãm ane, ibõxkam ã pijãm ane. Nãm ã Jeju Kritu memã amibõx djà jarêhno ane.

¹⁶ Nhyam kam ar karõ punu kute amijo brija me bēnjadjwỳr rũnh akprõ. Me kute me'yr prõt kadjy ne meo akprõ. Me kute abeno bikprõnh djà nhidjibê Amadõ.

Mekbê idjaer kabênkam ne Amadõ. Kam ne me bēnjadjwỳr rũnh abeno akprõ.

¹⁷ Nhyam kam kadjy mrãnh djwỳnh kute katē ne Metĩndjwỳnh ngryko ino rer kapĩ. Kôk djabêrkam ne kapĩ nhyam kam Metĩndjwỳnh krĩ djati kurũm me'ô kabên. Metĩndjwỳnh nhũrkwatikam krĩ djati kurũm ne kabên ne. Kàj bē kabên ne,

—Anũ, o ino rer ne arỳm ja, ane.

¹⁸ Nhyam kam na adjênhmê krakmê rãrãkmê. Nhyam kam pykadjwỳ tertet tỳ:x ne. Nãm amingrêk tỳx ne. Me bakrax kurũm me bakukãmãre aben nhipetã bixadjwỳr tēm ja'ô kute pyka kute amingrêk ja'ô pumũnh kêtumrêx. Nãm tertet tỳ:x ne. †

¹⁹ Nhyam kam krĩrax jabatãnhbê Babirõnijkam pyka ajkij nhyam kikre kunĩ rôrõk ne ajkaten amingrãn kumex. Babirõnijkam pyka amikokij ne arỳm amãnhkrut ne ikjêkêt ne ikwã. Nhyam pyka kunĩkôt djwỳ krĩrax rôrõko kumex nhyam kikre prĩne amikaten kumex. Be, mrãmri ne Metĩndjwỳnh Babirõnij jabatãnhja mar ar o ban kam arỳm o ajkê, prĩne kum axweo pãnh ne. Nãm tu mekam ngryk tỳx ne. Mỳj me'ô gēdja kubê amijo apdju? Be, dja me kunĩ ajkê, prĩne meo ajkê. Djãm Metĩndjwỳnh me axwekam ngryk kêt got.

²⁰ Nhyam kam apêxti kunĩ nhĩãm mrãn akuno. Nhyam krãnhdjwỳ kunĩ tu akuno.

²¹ Nhyam kam namê'y me'ã rôrõko kumex. Kàjkwa kurũm ne me'ã rôrõk ne. Axwe abatãnh, axwe utĩ. Utĩkam 'ã akre kute 40 kiru pyrãk. Djãm kam got me axwe kangan kam Metĩndjwỳnhmã rax jarê? Arkati, nãm tu me Metĩndjwỳnh djũno kumex. Namê'y kute meo bikênhkam tu Metĩndjwỳnh djũno kumex. Djãm namê'y rôrõk kajgo got? Kati, nãm meo bikênh rax ne.

Me'ô kuprỳ kurēti mry'ã yr.

17 Nhyam kam kadjy mrãnh djwỳnh kubê 7 kute ngõnhbê 7 jamỳnhja 'ô ne imã,

—Apa, amrê tē, ba amã mỳjja jakre ga omũ. Me'ô kuprỳ ne ja. Tãmja ne ngô kunĩ'ã krĩ, ane. Tãmja ne me kunĩ abenmã arê. Me kunĩ arỳm abenmã kurē jarê. Nhyam Metĩndjwỳnh arỳm axwe man kute o bikênhmã. Krĩraxbê Babirõnij ne me'ô kuprỳ kurē'ã amijakre. Krĩrax jakam ne mỳjja punu ne kam kute me'ô kuprỳ kurēti pyrãk.

² Nhyam apỳnh pyka djari me ô bēnjadjwỳr rũnh 'yr bao ku'ê. 'Ã aben japa. Nhyam pyka kunĩkôt me kunĩ 'yr ban kam kumex. Me'ô nija ta ne memã kadjwati kangô †† ngã nhyam me o ikõn ajbãn kam kurēo kumex.

Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh imã ane. ³ ã imã anen kam mã ikarõo tē. Kapôt kukritmã ne ikarõo tēn o bõx. Ba kam me'ô kuprỳ kurētiya pumũ. Nhyam mry kamrêk'ã nhỹ. Nhyam mryja'ã idjio tuknĩ. 'Ã idjijao ne prĩne Metĩndjwỳnh japrỳn ùn ne. Nhyam mry krãbê 7 ne bãribê 10.

⁴ Nhyam me'ô kuprỳ kurētiya kubêkà kamrêkmê tyk jadjãn o nhỹ. Kunhêr krãptĩ. Kên karỳrmê kên mex-

† Djãm pyka kute amingrêk kêt Arkati. Pyka kute amingrêk.

†† Mỳjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômê uba kangômê, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarê.

temě angà krā kute ngàp jadjênh pyrāk. O ne amikunhêr. Ne ngônhkrā byn o nhỹ. Kên karýro ngônhkrākam mỳjja kroo ipu ne kubyn o nhỹ. Mjên prāmmě kurēmě ja ne kam o ipun 'ā kubyn o nhỹ. ⁵ Ne kuka'ā idji. Mỳj idji nā? Bir, mỳjja bipdjur. Bir,

—Křirax jabatānhbê Babirônijkam ne me kuprỹ kurěti kator kutewa nhym kam me ô'ā pyka kunĭkôt punu ar ba, arĭk ar ba.

Nām ā kuka'ā idji ane.

⁶ Me'ô kuprỹ kurětija tu ajbā. Kamrô ne o ikôn kam ajbā. Nām prĭne Metĭndjwýnh nhô me mexja kwỹ nhimex ne, prĭne me kute tu amim Jeju markumrêx ne mā kôt bikamēnh nhym me te kute me par nhym me mā kôt bikamēnhja ne prĭne me imex ne me kamrô kapĭn o ikôn kam ajbā. Be, nija ne ba omŭn kam kam ino tyn djan te ije omŭnhmā ne kam,

—Tô mỳj nā? ane.

⁷ Nhym kam kadjy mrānh djwýnh imā,

—Mỳkam ne ga kam ano tyn dja? ane. Ě, ba mỳjja bipdjurja amā arě ga ama. Ba amā nija jarě, křirax kute ni jaxweti'ā amijakreja amā arě ga ama, ne ajte mry kute turja jarě. Mry krābê 7 ne bāribê 10, tām dja ba amā arě, ga ama.

⁸ Mry aje omŭnhja ne amrēbê tĭn ne ar ba. Ne kam tu akuno. Dja ajte kato. Kre ry typydjikurŭm ajte katon ar mrā. Ar mrān kam tu biknorkumrêx ne. Nhym pykabê me ja te omŭn kam abenkam no tyn kumex. Me kute Jeju mar kêtja dja me te kute mry marmān kam abenkam no tyn kumex ne abenmā,

—Mỳj mry got ja? Nām tĭn ne ar ban akunon kam ajte akubyn kato, anhỹro kumex.

Djā nām Metĭndjwýnh me ja tĭn rā'ā rā'ā'ā pi'ôk no'ôk got me kôt mry ma? Kati, pyka nhipêx kētri kute me ja tĭn rā'ā rā'ā'ā pi'ôk no'ôk kêt. Kam dja me mry mar kêtumrêx ne. Kam ne me mry tĭn ne biknor ne ajte akubyn katorja pumŭn kam abenkam no tyn kumex.

⁹ Ě, me no mexbit dja me kuma, me kute mỳjja marbit dja me kuma. Ě, mry krābê 7 kubê mỳjja amānhkrut. Krā kubê krānhre ne krĭ. 'Ā ne nija krĭ. Adjwýnhdjwý krābê bēnjadjwýr rŭnhbê 7. ¹⁰ Bēnjadjwýrbê 5 ne arŭm kêt mexi. Nhym bep pydji ne tĭn ne ar ba rā'ā, nhym bep ikjêja ne kator kêt rā'ā. Dja katon kam ar meo ba ngrire. ¹¹ Be, mryja amrēbê tĭn ne ar ban arŭm biknorja, tām ne kubê bēnjadjwýr rax'ô, bēnjadjwýr rŭnhbê 7 ja'ô, ne arkôt akuno.

¹² Nhym bep bāribê 10, aje omŭnhja kubêdjwý bēnjadjwýr rŭnhbê 10. Kraxje mete ar'ā bēnjadjwýr mēnh nhym ar kute ar meo ba kêt. Adjŭm, tŭmrām, dja me ar'ā bēnjadjwýr mē nhym ar meo ba. Mrymē ar aprakamā ar ar meo ba. Dja ar ro'ā ar meo ba ngrire.

¹³ Be, bēnjadjwýr rŭnhja godja ar abenkôt kabēn ne tu mry kabēnkôt ar meo ba. Nhym mryja pydji ne bēnjadjwýr raxo ar akren ar meo ba. ¹⁴ Nhym kam bēnjadjwýr rŭnhja dja Mrykĭ'ātomtĭ jabatānh ny'ŭr prôt ne. Ar kunĭ dja ar'ŭr prôt ne.

Nhym bep Mrykĭ'ātomtĭ jabatānh ny ta dja amijo ap-tān pyka mē aro amrā. Djām Mrykĭ'ātomtĭ jabatānh ny bēnjadjwýr ngri got. Arkati. Bēnjadjwýr raxbê kumkati-

ti:. Kute bēnjadjwýr raxo pykabê me bēnjadjwýrja kunĭ jakrenh mexi. Kam ne kubê Bēnjadjwýr raxbê kumkati-ti:. Kam dja ô me jamě prĭne pyka mē ar bēnjadjwýrbê 10jao amrā. Ô me ja, Metĭndjwýnh kute amiwýr me 'wýr ne kute amijo me utārja nhym me tu kute amim markumrêx ne mā kôt bikamēnh ne kute kanga kêt, me tām dja me Mrykĭ'ātomtĭ jabatānh nykôt mŭn kurē djwýnhjao ajkē.

Nām ā kadjy mrānh djwýnh imā ane. Ā imā 'ā

ujarēnh ane. ¹⁵ Ne kam arek imā kabēno dja ne imā,

—Ě, apýnh ngô ikwāja, 'ā me'ô kuprỹ kurěti krĭ ga aje omŭnhwā, ngôja ne kute me urāk. Me'ā ne ngôja amijakre. Apýnh me ô pyka djāri, apýnh me ba djāri, apýnh me bēngôkre ba djāri, apýnh amyngarĭri me ba djāri, apýnh me kabēn djāri kunĭkôt me ja'ā ne ngôja amijakre.

¹⁶ Ne aje bāribê 10 pumŭnhwāmē mry'ā ŭr ga aje omŭnhwāmē ar tām dja Ar kubê ni kuprỹ kurětija kĭnh no kati ne arkum kurēkumrêx ne kam o ajkē. O ajkēn prĭne kunhērmě ô kubēkà mexja kubê kunĭ by nhym tu irāri nŭ. Nhym kam ar ĭ kwỹ krē, me'ô kuprỹ nhĭ kwỹ krēn kam 'ā kātām kuwykam kumē nhym prĭne xêr.

¹⁷ Mrāmri dja ar ā o ane. Mỳkam? Bir, Metĭndjwýnh ne kadjy ar ngrêk ne, bēnjadjwýrbê 10ja ar ngrêk ne. Metĭndjwýnh ta ne arŭm amim 'ā karô ne kam ar kadjwýnhbê arkum arě. Nhym kam kôt ar bēnjadjwýrbê 10ja ôkre kadjwýnhbê amim 'ā karŭn o ajkē. Nām ar axikôt kabēn ne mrymā kum,

—Gajbit dja ga apydjin abēnjadjwýr rax ne ar meo aba. Nhym be nija gēdja wām nŭ, ane. Nām Metĭndjwýnh anhỹr djwýnhram tu kŭnh arkum irkumrêx nhym kam ar kôt o tēn o tēn inomā kumē. Ar kute amimar kêt ne ar Metĭndjwýnh kabēnkôt tē.

¹⁸ Nhym křirax jabatānhbê Babirônij ne me'ô kuprỹ kurěti ga aje omŭnh wā'ā amijakre. Křiraxja ne pyka kunĭkôt me kadjy bēnjadjwýr nhym bēnjadjwýr kunĭ 'ŭr ba:o ku'ê, 'ŭr ô nēkrêxo bao ku'ê, nhym kam křiraxbê Babirônij raxo bēnjadjwýr ja jakre ne kam meo ba, ane. Tām ne me arŭm o ajkē, ane. Be, nām ā kadjy mrānh djwýnh imā 'ā ujarēnh anen imā arēho tēn inomā kumē.

Kute pyka mē Babirônijo bimrāk.

18 Ba arek omŭnho dja nhym kam kadjy mrānh djwýnh 'ô kākwa kurŭm tēn ruw. Kute bēnjadjwýr rax pyrāk ne adjēho prĭne pyka kurwý. ² Ne kam kāj bē kabēn ne,

—Ě, arŭm ne kêt ne. Křiraxbê Babirônij, krĭ jabatānhja ne Metĭndjwýnh prĭne o ajkēn pyka mē meo amrā nhym arŭm kêt ne.

Arŭm ne Xatanaj nhô àpēnh punu 'ŭr bŭx ne kam kam ar ba. Nhym kam apýnh me karô punu djāri kam ar ba. Nhym apýnh àk punu djāri kunĭdjwý me kum kurēja kam ar ba.

³ Mrāmri ne Metĭndjwýnh arŭm prĭne pyka mē meo amrā nhym kam kam ar ba. Mỳkam?

Bir, axwe pānh. Babirônijkam ne me axwebit ar ba. Kam ne me axwe'ā bit abenmā karô.

Kute me'ô kuprý kurëti 'ô kute amijã memã àpnênh nhyim me tu 'ýr ba ar ba nhyim kute memã kadjwati kangô † nhôr nhyim me kute o kôm ne bibãnh ne kurë ar ba pyrãk.

Nãm me ã pyka kunĩkôt kum krĩraxbê Babirônij kĩnhone. Pyka kunĩkôt ne me bẽnjadjwýr kunĩ kum kĩnh ne 'ýr bao ku'ê kute me'ô kuprý kurëti'ã me kute aben japanh pyrãk nhyim pyka kunĩkôt me kute nêkrêxo ba djwýnh Babirônij'ýr ô nêkrêxo bao ku'ê ne arým pãnh ô pi'ók kaprĩ rax ne.

Babirônij axwe kum nêkrêx prãm kute me'ô mjên prãm pyrãk nhyim me kute nêkrêxo ba djwýnh kôt ô pi'ók kaprĩ rũnhkumrêx ne. Djãm Babirônij mex got. Axwe punu, ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh kabên ane. ⁴ Nhyim kam kãjkwa kurũm me'odjwý kabên ne memã kum,

—Apa, inhô me ja, on me me kurũm akato. Mekôt me ajaxwe ba ije mekôt me ajo ibikênh karô on me akato, ane.

⁵ Be, nãm Babirônij aben nhipetã axwe tẽn arým kãjka wa 'ýr itep ne. Nhyim Metĩndjwýnh kute axweo biknor kêtumrêx. Nãm kuman o nhý, ane.

⁶ Gora me amipãnh. Krĩraxbê Babirônij kute me ajo bikênh 'ãnh dja ga me amipãnh o abikênhone itep ne, o aben pyrãk ne.

Kati, me amipãnh o abikênhone amãnhkrut. Djãm krĩraxbê Babirônij kute me ajo bikênh ngri got. Axwe kute me ajo bikênh raxi, kam dja ga me amipãnh o abikênhone amãnhkrut ne.

Nãm mỳjja djýo me akôm ne. Kam dja ga me amipãnh mỳjja djýo kômone amãnhkrut ne, ane.

Nãm mỳjja djýo kôm'ã kute meo bikênh jakre,
—Kam dja ga me amipãnh mỳjja djýo kômone amãnhkrut ne, ane.

⁷ Krĩraxbê Babirônij ajbit ne raxo amiptàn ô nêkrêx kumex. Kam dja ga me me kaprĩmẽ me tokrymẽ o amipãnh, kute ô nêkrêx kumexja 'ãnh o itep ne.

Nãm krĩraxbê Babirônij ôkre kadjwýnhbê amim,
“Ota ba arek ibẽnjadjwýrkumrêx ne nhý. Mýkam dja ba ikaprĩ?

Djãm imjên ibê tyk got ba ikaprĩ?

Djãm ibixangri dja ba ibẽn kêt mex ne nhý?

Kati, ibixangri kêt. Kam dja ba ikaprĩ kêtumrêx”, ane.

Nãm ã krĩraxbê Babirônij ni'ã amijakreo ane.

⁸ Nãm ã amim ane ne kam nhý. Kam dja tẽbê apýnh mỳjjao kute meo bikênh djari 'ýr bõx.

Myt tãmkam dja o bikênh djaja kunĩ abenã rôrôk ne arým 'ýr bõx.

Gêdja tyk 'ýr bõx ne bixangri 'ýr bõx ne kum prãm 'ýr bõx.

Tẽbê dja o bikênh djaja kunĩ 'ýr bõx. Nhyim kam me kuwykam kumẽ nhyim xêr.

Bẽnjadjwýrbê Metĩndjwýnh ne tỳxkumrêx ne kum axwe pãnh jarẽ nhyim arým 'ýr bõx.

Nãm ã kabên ane.

† Mỳjja me kute o kôm ne kôt bibãnh kunĩja, kadjwati kangômẽ uba kangômẽ, mỳjja kangô kunĩ ne me kum kadjwati kangô jarẽ.

⁹ Pyka kunĩkôt dja me bẽnjadjwýr àmrao kumex. Me bẽnjadjwýrja kum nija kĩnh ne 'ýr bao ku'êkam kute me me'ô kuprý kurëti'ýr me bao ku'ê ja pyrãk. Kam dja me abej àmrao kumex. Me kute kukwakam amim nêkrêxo àptàr o bakam. Dja krĩrax pôr ne kũm ty:k ne. Nhyim me bẽnjadjwýr abej àmra:o kumex, ¹⁰ omũnhone kumex. Krĩrax kaprĩmẽ tokry pymaje ne me nĩjar djan omũnhone kumex ne kam abenmã kum,
—Watĩre, Babirônij. Krĩrax jabatãnh, krĩrax puma, watĩre.

Nãm tebê Metĩndjwýnh prĩne ajo ajkẽ ga nõ, ane.

¹¹ Nhyim me pyka kunĩkôt kute nêkrêxo ba djwýnh-jadjwý àmrao kumex ne kaprĩ:re. Nhyim tu wãnh nêkrêxo nõ. Mýj me'ô godja me kute nêkrêxo ba djwýnhbê nêkrêx byn pãnh pi'ók kaprĩ ngã? Arkati. Babirônij ne ipêxri me kute nêkrêxo ba djwýnh kute kum nêkrêx rero bajamã o pãnh ne.

Nhyim arým xêr nhyim kam ¹² me'ô kute mekbê apýnh me kunhêr djari byr kêtumrêx, me ô kên karýr-mẽ kryt jakamẽ kên jadjênhmẽ angã krã kute ngãp jadjênh pyrãkmẽ kubêkã jakamẽ kubêkã tykmẽ atemã kubêkã mẽrebê xêdamẽ kubêkã kamrêkmẽ apýnh pĩ kudjý djãrimẽ apýnh mrybê erpãxi djwao mỳjja nhipêx djãrimẽ apýnh pĩ pãnh raxo mỳjja nhipêx djãrimẽ atemã ngõnhbê brõdjimẽ ngõnh tykmẽ atemã kẽnbe mamoremẽ ¹³ mỳjja djãnhbê kaneramẽ me krã ngrãnh djãmẽ kikre kudjý djãmẽ me kudjý djãbê miramẽ me kudjý djã 'ômẽ uba kangômẽ atemã rôny kangô 'ômẽ atemã djwý djôm 'ômẽ djwýbê trigumẽ me ô kritbê mrytimẽ mrykĩ'ãtomtimẽ kawarumẽ pĩo kãmranhtỳxmẽ me memã àpênh kajgo ar ba, me kute meo pãnh ne amim me pa 'amýnh nhyim me memã àpênh kajgo ar bajamẽ. Nã, mebêngôkredjwý.

Ja kunĩ ne Babirônij tĩnri amim amýn pãnh memã pi'ók kaprĩ ngã nhyim kam ajbir kêt ne. Mýj me'ô godja amim amýn kam pãnh mekmã pi'ók kaprĩre ngã. Arkati.

¹⁴ Nhyim me kute nêkrêxo ba djwýnh Babirônijmã kum,

—Be, apýnh me amã mỳjja mex kĩnhja ne arým me abê kêtumrêx. Me anhô nêkrêxmẽ me akunhêr kunĩ ne arým tu biknorkumrêx. Dja ga ajte omũnh kêtumrêx, ane. Nãm ã me kute nêkrêxo ba djwýnh kum ane.

¹⁵ Ne nĩjar djan omũnhone kumex. Krĩrax kaprĩmẽ tokry pymaje nĩjar djan omũnhone kumex. Kukwakam ô nêkrêx rax ne mekbê kêt nhyim me kam o aman kam abej àmrao kumex ne kam kaprĩ:ren abenmã kum,

¹⁶ —Watĩre, Babirônij, krĩrax jabatãnh, watĩre. Tãm ne arým kêtumrêx.

Nãm ipêxri kubêkã mexbit jangij ne o mĩa. Kubêkã jakamẽ kakrãtykmẽ kamrêkmẽ. Nãm kunhêr pãnh raxobit amikunhêr, kên karýrmẽ kên jadjênhmẽ angã krã kute ngãp jadjênh pyrãkmẽ. Ý, tãm ne arým kêt ne.

¹⁷ Nêkrêxja ne arým pyka mẽ amrà. Amikrà kêt ne arým pyka mẽ amrà. Kãxdjãkênh ipók pydjikam, ane. Nãm ã me kute nêkrêxo ba djwýnh kaprĩkam abenmã ane.

Nhym kam me ngô raxkam kâkam ar bajadjwỳ kaprĩ. Me kute ngô raxbê pyka kêtgam kà raxo ba djwỳnhmẽ me kâtâm kâkam ar bajamẽ me kute kào ba djwỳnh nhõ àpênhmẽ me kute ngôkôt nèkrêxo bajamẽ. Me ja kunĩ ne me kaprĩn nĩjar kumex ne àmrao kumex.

¹⁸ Krĩrax pòk ne kũm tyk pymaje ne me nĩjar omũno kumex, abej àmrao kumex ne kàj bê abenmã kum,

—Krĩrax jabatànha pydjii. Nhỹnh ne 'õmẽ kute aben pyràk? ane. Nãm ã me kà raxkam ar baja abenmã ane.

¹⁹ Ne kam kaprĩkam pykao amikrã kaprêprêk ne krĩrax jabej amran kam kaprĩ:re ne kum,

—Watĩre, Babirônij, krĩrax jabatàn, watĩre.

Akukwakam ne ba me ikunĩ inhõ nèkrêx rũnh ne. Nã bãm me kâkam awỳr mỳjiao iban o bôx ga pãnh me imã mỳjja ngã. Ba me ikunĩ akukwakam inhõ nèkrêx rũnh ne.

Ga tebê arỳm pyka mẽ amrà. Jakam dja ba me arĩk ar iba, ane.

Nãm ã me ngô raxbê pyka kêtgam kà raxkam ar baja krĩraxo aman ã kum ane. Nhym kam atemã me'õ kabên.

²⁰ —Be, kàjkwa, on akĩnh. Arỳm ne Metĩndjwỳnh o ajkẽ. Me gadjwỳ, Metĩndjwỳnh nhõ me gamẽ Jeju kute me anorjamẽ Metĩndjwỳnh kabên jarênh djwỳnhmẽ on me akĩnh. Metĩndjwỳnh arỳm me apãnh Babirônij o ajkẽ. Kam dja ga me tu akĩnhkumrêx.

²¹ Nhym kam kadjy mrãnh djwỳnh tỳxkumrêx 'õ kên by. Kên rax, kên jabatàn. O ne mekbê idjaer bày ngãn ôm ne. Tãm ne kumỳn o ngô rax kôpênàt ne. Ne mekmã kum,

—Dja ã Metĩndjwỳnh krĩrax jabatànhbê Babirônij o bikênho ane, kôpênàto bê o ane. Gêdja tu biknorkumrêx ne ajte kator kêtgamrêx.

²² Godja ajte me'õ me akam ngrer kêtgamrêx. Atemã pĩjãbàremẽ pomẽ ngônho potimẽ. Ja kunĩkam ngrer dja ajte me akam kator kêtgamrêx. Nhỹnh ne me'õ mõn ajte me akam ngrero dja? Arkati.

Nhym me apỳnh ê mex djari 'õ ajte me akam kator kêtgamrêx. Nhỹnh ne me ê mex 'õ me akam dja? Arkati.

Nhym me ni'õ me akam djwỳ ka'uko ỳr kêtgamrêx. Nhỹnh ne me ni'õ djwỳ ka'uko nhỹ got ga me aje mar-mã?

²³ Nhym ngônhpôkdjwỳ me akurwỳ kêtgamrêx. Nhỹnh ne me akam ngôn pòk 'õ godja me akurwỳ?

Ne me keketdjwỳ mar kêt ne. Nhỹnh ne me'õ ajbir abenwỳr mõi ny got kĩnhkumrêx ne kute abenmã kabên ne keketmã? Arỳm kêtgamrêx.

Me akam me kute nèkrêxo ba djwỳnh ne pyka kunĩkôt me kuràm õ nèkrêx rũnh ne.

Ga arỳm apỳnh me ba djari me kunĩ noo akuno. Nã gãm adjukaneo me noo akuno nhym arỳm pãnh Metĩndjwỳnh prĩne ajo ajkẽ, ane.

Nãm ã kadjy mrãnh djwỳnh ane.

²⁴ Be, Babirônij ne Metĩndjwỳnh kabên jarênh djwỳnhmẽ Metĩndjwỳnh nhõ me mexja par ar o ba. Babirônij kabênkôt ne me pyka kunĩkôt me par ar o

ba. Kam ne Metĩndjwỳnh meo ngryk ne me pãnh prĩne Babirônij o ajkên pyka mẽ o amrà.

Me kute Metĩndjwỳnhmã mex jarênh.

19 Nhym kam mỳjja kute me krãptĩ kanga pyràk ba kuma. Kàjkwakam ne me krãptĩ kabên ne, ne,

—On me Metĩndjwỳnhmã mex jarê. Me banhõ Metĩndjwỳnh, ajbit ne kubê me bapytar djwỳnh, gu me kam abenmã mex jarê abenmã bẽnjadjwỳr rax jarê.

² Ta ne kabên pỳnh ne katat memã axwe pãnh jarê. Mrãmri ne arỳm kum pãnh jarê. Me'õ kuprỳ kurêtija, tãmja pydji ne rax ne pyka kunĩkôt me'ã axwe rẽ nhym me kôt axwen arĩk ar ba, tãm. Kumã ne Metĩndjwỳnh pãnh jarê.

Arỳm ne kam ngryk ne o ajkẽ. Nãm õ àpênho ngryk ne kam me pãnh o ajkẽ, kute õ àpênho par ne kamrõ kapĩnkam ngryk ne kam me pãnh me'õ kuprỳ kurêtijao ajkẽ. Mrãmri, ane.

Nãm ã kàjkwakam me krãptĩ ane.

³ Ne kam ajte kàj bê kabên ne,

—On me Metĩndjwỳnhmã mex jarê.

Krĩrax jabatànhbê Babirônij ne mã põi ne kũm tyk rã'ã rã'ã. Atyk kêtgamrêx, ane.

Nãm ã kàjkwakam me krãptĩ ane.

⁴ Nhym kam mebêngêtbê 24mẽ mỳjja tĩn amãnhkrut ne amãnhkrut ne tu mỳrbê rôrôk ne Metĩndjwỳnhmã rax jarê. Metĩndjwỳnh krĩ djatikam ỳrjamã rax jarênh kum,

—Mrãmri godja ga ã o ane, ane.

Ne kam ajte abenmã kum,

—Gu me on Metĩndjwỳnhmã rax jarê, ane.

⁵ Nhym kam krĩ djati kurũm me'õ kabên ne,

—Ê, me akunĩ, me abê Metĩndjwỳnh nhõ àpênho, me amã umaja, me abẽnjadjwỳrmẽ me akâtammẽ me akunĩ on me me banhõ Metĩndjwỳnhmã mex jarê, ane.

⁶ Nhym kam mỳjja kute me krãptĩ kangao kumex pyràk ba kuma. Kute ngô rãrãk pyràk, kute na krikrit tỳx pyràk. Nhym me krãptĩja kabên ne,

—On me Metĩndjwỳnhmã mex jarê. Bẽnjadjwỳr djwỳnh me banhõ Metĩndjwỳnh tỳxo kubê kumkati, ta ne bẽnjadjwỳr rax ne mrãmri ar meo bakumrêx, kumã dja ga me mex jarê, ane.

⁷ Ê, gu me on bakĩnhkumrêx. Me kute abenã ar mênho kadjy bakĩnhkumrêx. Gu me abenmã raxmẽ mex jarê. Arỳm ne õ akati 'ỳr bôx. Arỳm ne me kute Mrykĩ'atomti jabatàn nymẽ prõmẽ abenã ar mênhmã, kam dja gu me bakĩnhkumrêx.

Arỳm ne nija amimex ne. ⁸ Arỳm ne kadjy kum kubêkã ngã nhym arỳm adjã. Kubêkã mexkumrêx, kubêkã jadjênho, kubêkã ajmã kute kêtgamrêx, ane. Nãm ã me krãptĩ memã ane. Nãm Metĩndjwỳnh kute õ me mexjamã axwe kêt jarênh nhym me katat mrãnh'ã kubêkã mex jakre ne ta õ me ja'ã prõ jakre.

⁹ Nhym kam kadjy mrãnh djwỳnh imã,

—On 'ã pi'ók no'ók. Arỳm ne me kute Mrykĩ'atomti jabatàn nymẽ prõmẽ abenã ar mênhmã, nhym me arỳm kute kadjy djwỳ djarmã. Arỳm kadjy mry kumex ne. Nhym arỳm memã kabên. Me Mrykĩ'atomti ja-

batành nymě ro'ã õ kwỳ krěn rax kadjy memã kaběn ne. Me ajbit dja me kĩnhkumrěx. Me Mrykĩ'átomti jabatành nykõt õ kwỳ krěnja, me ajbit dja me kĩnhkumrěx. On 'ã pi'òk no'òk, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane. Ne kam ajte imã,

—Ě, mrãmri ne Metĩndjwýnh arým kaběn pydjín arě, ane.

¹⁰ Ba kuman kam kabem itu mýrbě tým ne bit ije kum rax jarěnhmã, bit ije kadjy mrãnh djwýnhmã rax jarěnhmã nhyim imã,

—Kati, kwãrĩk wãnh. Badjwý ne ba Metĩndjwýnhmã idjãpěnh, akamymě ar akõt Metĩndjwýnhmã idjãpěnh. Akamymě ar atýxkumrěx me aje mekmã Jeju'ã adjujarěnhjakõt ne ba kum idjãpěnh. Badjwý ne ba ar akõt kum apě. Kam dja ga Metĩndjwýnhmãbit rax jarě, ane.

Be, me akajmãtã ne Metĩndjwýnh kaběn jarěnh djwýnh õ'ã memã Jejubit'ã ujarěnh ar ba. Ga me kam gadjwý ijuk'ã Jejubit'ã adjujarěnh ar aba. Kumãbit ne me kute rax jarěnh ar o bamã, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane.

Me'õ kawaru jaka'ã ýr.

¹¹ Nhyim kam kãjkwa ajkij nhyim kawaru jakaja dja. Nhyim me'õ 'ã nhỹ. Me'õ nhidjibě Kaběnkumrěx, ne ajte idji 'õbě Katãt kaběn ne 'ã nhỹ. Nãm katãt memã axwe pãnh jarěn kõt me'ýr prõt ne. ¹² No pòk kute kuwo pòk pyrãk ne kam bėnjadwýr rax krãdjě tu. Krãdjě krãptĩ ne kutu. Ne ta idji 'ã wajět. Nhyim me kute idjija pumũnh kět, ajbit ne kute aminhidji pumũnh. ¹³ Ne õ kuběkã kute kamròkam irja jadjà. Nhyim me kum idji jarě. Idjibě Metĩndjwýnh Kaběn. Tãm ne me kum arě.

¹⁴ Nhyim kãjkwakam Metĩndjwýnh nhõ krãkamngõnh krãptĩ kõt mõ. Ne kam kuběkã mexkumrěx, kuběkã jaka, kuběkã ajmã kute kět jangij ne 'ã mõ. Kawaru jaka'ã ne me krĩn kõt mõ. ¹⁵ Nhyim Bėnjadwýr jajkwa krekre kurũm kãxdjwa kajgo kato. Kãxdjwa kajgo djwa mexkumrěx ne kato. Nhyim kuběkã'ã idjin kjě'ã idji. Idjibě

Bėnjadwýr raxbě kumkatiti:.

Kute bėnjadwýr raxo pykabě me bėnjadwýrja kunĩ jakrenh mexi.

Kam ne kubě Bėnjadwýr raxbě kumkatiti:.

Ne kam kãxdjwa kajgo djwa mexjao dja apýnh me ba djãri meo ajkě. Meo ajkěn kam ar meo ba, me kum ãpěnhmã dja kaběno me anor ar o ba. Kaběno me anon me axwemã bėn tỳx ar ba. Djãm kute akrãnmã ar me axweo bamã? Kati, dja kãxo ãběr djão ar mekam ngryk ban mekam ngryk mex ne. Godja Metĩndjwýnh ngryk janěnh djãkam me kurě ne prĩne me aně nhyim me kamrò prõt ne. Djãm Metĩndjwýnh tỳxo kubě kumkati ngryk ngri got? Nãm ar meo ban ĩ mekam ngryk mex ne.

¹⁷ Nhyim kam kadjy mrãnh djwýnh pydjín dja, ba omũ. Arngro tỳxkam ne dja. Ne kam kãj bě ãkmã kaběn ne. ãk kãjkwa tã tor ne mrãnhja kunĩmã kaběn ne, ne kum,

—Me apa. Amrě me aben pydji. Arým ne Metĩndjwýnh me amã me anhõ kwỳ krěn djã rax ne o atom

ne, me aje krěn ne ajajnemã. Ě, bėnjadwýr nhĩmě krãkamngõnh nhõ bėnjadwýr nhĩmě me ãprãr nhĩmě kawaru nhĩmě 'ã krãkamngõnh krĩja nhĩmě me kute me pa 'amýnh nhyim me memã ãpěnh kajgo ar baja nhĩmě me kute memã o pãnh kadjy ãpěnhja nhĩmě me bėnjadwýr nhĩmě me kãtãm nhĩmě me kunĩ nhĩ dja ga me krěn ajajne, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh ãkmã kaběn ane.

¹⁹ Nhyim kam mry kute meo bajamě õ krãkamngõnhmě me bėnjadwýr rũnhmě arým akuprõ. Me kute Jeju kawaru jaka'ã ýrja 'ýr prõtã ne me akuprõ. Nhyim arým kutã Jejudjwý õ krãkamngõnhreo akuprõ.

²⁰ Ne kam amijo aptãn ar pa 'amýn kuwo imõtikam ar kumě. Nãm mrymě kaběn jarěnh djwýnh 'ěxnhĩja ro'ã ar pa 'amýn aro těn kuwo imõtikam ar kumě. Kaběn jarěnh djwýnh 'ěxnhĩja ta kute mỳjja pumũnh kět kwỳ nhipěx, kute mry djõ'ã kaběnkõt mỳjja pumũnh kět kwỳ nhipěx ne o kute me noo biknor. Nhỹnh me ja ne me noo akuno? Bir, me'ã mry nhidji jarij ne kute mry karõmã amijarěnh ne kute kum rax jarěnhja, me tãm ne kaběn jarěnh djwýnh 'ěxnhĩja me noo akno. Kam ne Bėnjadwýr Jeju mrymě kaběn jarěnh djwýnh 'ěxnhĩja ar ro'ã ar pa 'amýn aro těn kam kuwo imõtikam ar kumě. Ar tĩn ne ar pa 'amýn aro těn kuwo imõtikam ar kumě. Kuwymě kěn ngrãngrã pòkkam ar kumě.

²¹ Ne kam me kõt mõrja nhimex ne. Jeju kawaru'ã ýrja tãm ne ajkwa krekre kurũm kãxdjwa kajgo katorjao me imex ne. O ne pyka kunĩkõt me bėnjadwýrmě ar õ krãkamngõnh ro'ã me imex ne. Me imex nhyim ãk kunĩ me kwỳ krě:n meo ajne.

Xatanaj djuwpre'ã amex kubě 1.000.

20 Nhyim kam kadjy mrãnh djwýnh 'õ kãjkwa kurũm těn ruw ba omũ. Ikrakam ne kam o kajkep djã byn o těn o ruw. Mỳjkam o kajkep djã nã? Bir, kre ry typydjikam o kajkep djã ne kubyn o těn o ruw. Kãxirãxtimě ne kubyn o ruw.

² Ne kam mry kaãkjao tým, kubě ne Kangã tũm, kute me kãmex jarěnh djwýnh. Xatanaj tãm ne o tým ne kãxirãxtio uwpre. Djãm uwpre'ã amex pydji got. 'ã amex krãptĩ. 'ã amexbě 1.000. ³ Nãm tu kre ry typydjikam kuměn 'ã ijěn kam o kajkep ne prĩne 'ã ijě djão amrà, mỳjja kute tom pyrãk o prĩne oy.

Be, Xatanaj kute ajte pyka kunĩkõt me noo biknorbě ne krekam kuměn 'ã ijě. Godja 'ã amexbě 1.000 apěx nhyim kam ajte kadjy mrãnh djwýnh 'ã kutan kaba nhyim ar ba ngrire. Tãm ne ja. Be, ba kam ajte mỳjja 'õdjwý pumũ.

⁴ Be, me krĩ djãtidjwý ne kumex ba omũ. Nhyim me kam krĩ. Metĩndjwýnh ne arým me jamã kum,

—Me ga dja ga me memã axwe pãnh jarě, ane.

Me karõdjwý ne ba omũ. Mỳj me karõ nã? Bir, me kute memã Jeju'ã ujarěnh ar ban Metĩndjwýnh kaběn'ã ujarěnh ar ba nhyim me kute me mut krãkãr nhyim me tyk karõ ne ba omũ. Me kute mrymě mry karõ arkum rax jarěnh kět, kute aro Metĩndjwýnh ne arkum ami-

jarênh kêt nhyr mry te kute me'ã aminhidji janhôr prãmja, te kute me kuka'ã nâr me ikra'ã aminhidji janhôr prãmja, nhyr me kubê bikênh nhyr kam me kute me par karô ne ba omũ. Me tãm dja me akubyn tĩn ne kam Kritumê ro'ã ar meo ba. Ar meo ba'ã amex krãptĩ ne. 'Ã amexbê 1.000. Me tyk ne akubyn tĩn kutewa ne ja. Nhyr bep me kâtãm tykja, me tãm dja me'ã amexbê 1.000 nhyr me akubyn tĩn ne.

⁶ Nhyr bep me tyk ne akubyn tĩn kutewaja dja me kĩnhkumrêx. Arým mexo me akrenh me:x ne. Dja me ajte ty? Arkati. Dja me ajte tyk kêtikumrêx, ne kam Metĩndjwýnhmê Kritu arkum apê, mebê me kadjy Metĩndjwýnh mar djwýnh ne arkum ãpênh ba. Ne kam ar ro'ã ar meo ba. Ar meo ba'ã amex krãptĩ. 'Ã amexbê 1.000.

Kute kuwo imôtikam Xatanaj mênh.

⁷ Nhyr kam amexbê 1.000 apêx nhyr kam kadjy mrãnh djwýnh Xatanaj'ã kuta. Kubê ijêja'ã kutan me kadjy kaba. ⁸ Nhyr arým kato, pyka kunĩkôt ajte kute me noo biknormã kato. Dja kãjkwa kraxkam me jamê kãjkwa nhôtka me jamê aktã kãjkwa nhirê'ãnh me jamê mekbê Kokmê mekbê Makokmê me kunĩ 'ýr bôx ne memã kabên jarên me noo aknon meo akprô. Kute Metĩndjwýnh nhô me ja'ýr prôt ne kute me par kadjy nârãm meo akprô nhyr me kumex. Nãm me kute ngô rax mýrri pykati ngrã ja pyrãk. Pykati ngrã tãm ne me o itun te kute abenã akremã nhyr krãptĩ: anen amũ ajkamê nhyr me te o ane. Nãm ã krãkamngônhe kumex o ane.

⁹ Ne kam prĩne me kadjy pyka jaên kam me'ýr môn Metĩndjwýnh nhô me mexjamã ipôk ne, krĩ mexmã ipôk ne. Metĩndjwýnh kum krĩrax kĩnhkumrêxja tãm ne me kum ipôk ne. Nhyr kam kãjkwa kurũm kuwo ruw ne prĩne me kuga nhyr me prĩne xêr.

¹⁰ Nhyr kam Metĩndjwýnh bôm 'êxnhĩja mē, kute me noo biknor djwýnhja kuwo imôtikam kumê. Kuwymê kên ngrãngrã pôkkam kumê. Kam ne ôbê mrymê kabên jarênh djwýnh 'êxnhĩja mē. Ne kam ajbir kam Xatanaj mē. Kam ne Metĩndjwýnh prĩne aro bikênh rax ne. Nhyr ar tokry: ne ãmnhirênh ar ba. ãmnhirênh ar ba rã'ã rã'ã. ãmnhirênh ar ba: nhyr 'ã akamãt ne tãmka me 'ã akati. Dja o ino rer kêtikumrêx ne.

Metĩndjwýnh kute me tykmã pãnh jarênh.

¹¹ Nhyr kam krĩ djãti jaka dja nhyr kam me'ô nhỹ ba omũ. Nhyr kam umaje pykamê kãjkwa prôt ne nhĩãm tēn akuno. ¹² Nhyr kam me tyk kabem kumex. Me tyk kunĩ, me bēnjadjwýrmē me kâtãmmē krĩ djãti kabem kumex. Nhyr kam pi'ôk no'ôk'ã kurê.

Ne kam ajte pi'ôk no'ôk 'ôdjwý'ã kuta. Metĩndjwýnh kute me tĩn rã'ã rã'ã'ã no'ôkja pi'ôk tãm ne 'ã kuta.

Nhyr bep ate ne kute pi'ôk no'ôk kumrêx'ã rēnhja. Pi'ôk jakôt ne Metĩndjwýnh memã axwe pãnh jarê. Me tĩnri axwe'ã pi'ôk no'ôk ja ne Metĩndjwýnh 'ã kurên kam mekmã axwe pãnh jarênh nhỹ, me tykmã pãnh jarênh nhỹ.

¹³ Nhyr kam ngô raxbê pyka kêtjadjwý Metĩndjwýnhmã me tyk kanga. Ngô kute me imexja tãm ne kum me kanga. Nhyr apýnh mỳjja kute me par djãri Metĩndjwýnhmã ajte me kanga. Nhyr me tyk nhô pyka Metĩndjwýnhmã ajte me kanga. Kum me kanga nhyr me tyk kunĩ krĩ djãti kabem kumex. Nhyr mekmã pãnh jarênh nhỹ. Me tĩnri kute amijo bakôt ne memã pãnh jarênh nhỹ.

¹⁴ Mekmã pãnh jarênh pan kam ate apýnh mỳjja kute me par djãri mekam o pôx ne kuwo imôtikam kurê ne ajte me tyk nhô pykadjwý kuwo imôtikam kumê nhyr arým me tyk nhô pykaja kêt ne. Nhyr bep mỳjja kute me parja gêdja ajte akubyn me par kêtikumrêx ne. Arým me tyk kêt. Mỳjja kute me parja arým kêt.

Nhyr me idji'ã no'ôk kêtja, Metĩndjwýnh kute me tĩn ne ar ba rã'ã rã'ã kadjy idji'ã no'ôk kêtja, me tãm ne Metĩndjwýnh kuwo imôtikam me kurê. Me tyk nhi-jukri tyk ne ja.

Metĩndjwýnh nhô Djeruxarê ny.

21 Nhyr kam kãjkwamê pyka arým ny ba omũ. Nhyr bep kãjkwa tũmmê pyka tũm ne arým nhĩãm tēn akuno. Nhyr ngô raxbê pyka kêtjdjwý arým kêt.

² Nhyr kam krĩrax mektire ruw ba omũ. Krĩraxbê Djeruxarê arým ny ne ruw. Kãjkwa kurũm ruw. Metĩndjwýnh kurũm ne ruw ba omũ. Djeruxarê arým mekmumrêx. Kute me mjên 'ýr ba kadjy kute amimex pyrãk, me kute mjên kadjy amimex ne kute kubêkã mex jangjênh ne mrãnh nhyr me kute abenã me rēnh pyrãk.

³ Nhyr kam krĩ djãti kurũm me'ô kabên. Kãj bê kabên ne memã kum,

—Ê, arým ne Metĩndjwýnh pykakam me ja'ýr bôx ne kam mekam ar bamã. Dja mekam ar ba ne kam meo aminhökumrêx ne.

Nã, Metĩndjwýnh ta dja mekam djan ⁴ kam me kunĩmã no kangô kukôn mekmã o apêx.

Nhyr kam me arým tyk kêtikumrêx ne.

Ne kaprĩ kêtikumrêx ne.

Ne mýr kêtikumrêx ne.

Ne tokry kêtikumrêx ne. Mýkam?

Mỳjja kunĩ tũmja arým nhĩãm tēn ne biknorkam ne arým kêt ne, ane.

Nãm ã krĩ djãti kurũm kabên ane.

⁵ Nhyr kam krĩ djãtikam ýrja ne kabên ne,

—Ê, arým ne ba mỳjja kunĩo ny, ane.

Ne kam ajte,

—On 'ã pi'ôk no'ôk. Mrãmri ne kabēnja. Djãm kabēn kajgo? Arkati, kabēnkumrêx, ane.

⁶ Ne kam imã,

—Anũ. Arým ne ba o ino re.

Ba ibê mỳjja kunĩ krax ne ajte ibê mỳjja kunĩ 'ênhôt.

Ba ne ba adjakamã itũm ne kam ije mỳjja nhipêxo itēm ne ije inomã mēnh, ba.

Djori me'ô kum kôr ba kum ngô ngã gē o ikô. Ngô tĩn dja ba tu kum kajgo ngã gē o ikô. Mý ngô tĩn nã? Bir, ngô kute meo tĩnja dja ba kum kungã.

⁷ Me me kuràm tỳx ne kute ijãno ãm jamãbit dja ba mỳjja mex kunĩ ngã ne kam tu meo ikrakumrêx nhym me imã, "Me inhõ Metĩndjwỳnh", ane.

⁸ Nhym bep me kute bit ijo aminhõmãn kute amikam me kabẽn pymaje ikangaja, ne kam ajte me kute amim imar kêtja, me kute axweo amiptãrja, me kute me par prãmja, me prõ prãmja, me mjẽn prãmja, me udjy, †

me kute mỳjjao Metĩndjwỳnh karõ nhipêx ne kute we kum ar amijarẽnho baja, me 'exnhĩ kunĩ, me arĩk ar ba kunĩ dja me iwỳr bõx kêtikumrêx ne. Me ja kunĩ dja ba kuwyo imõtikam me kurê. Kuwymê kẽn ngrãngrã põkkam me kurê. Me tyk nhijukri ajte tyk ne ja.

⁹ Nhym kam kadjy mrãnh djwỳnh 'õ kato ba omũ. Kadjy mrãnh djwỳnhbê 7 ne apỳnh mỳjjao kute meo bikẽn djari Metĩndjwỳnh ngryko ino ro ngõnho ipu kute amỳnh ne o ku'ê ja 'õ ne iwỳr tẽn imã,

—Apa, amrê tẽ ba on amã akre ga omũ. Mrykĩ'ãtomti jabatàn ny prõ dja ba amã akre. Me arỳm kute abenã ar mẽnha dja ba amã akre, ane. ¹⁰ ã imã anen kam ikarõo tẽ. Krãnh jabatàn, krãnh prêkti'yir ikarõo tẽn ijo bõx.

Nhym kam krĩrax mextire ruw ba omũ. Prõ ne rwỳkja. Krĩraxbê Djeruxarê arỳm ruw. Kàjkwa kurũm, Metĩndjwỳnh kurũm ruw ba omũ. ¹¹ Nhym aparmã adjẽn tẽ. Metĩndjwỳnh jadjẽnho ne adjẽn ne. Ne kam karỳr kute kẽn pãnh rax, kẽn ngrãngrã jadjẽn tỳxja pyrãk. Ne ajte karỳ:r kute krytyrãnh karỳrja pyrãk. Nãm ã krĩrax jadjẽn anen ruw.

¹² Nhym kikre bu'ã apỳnh kẽn djari aben nhiby adjwỳro tẽ nhym ã prêktire anen ã utĩ ane. Nhym kam ajkwa krekrebê 12. Nhym kam apỳnh ajkwa krekre djari kadjy mrãnh djwỳnh 'ã ku'ê. Nhym ajkwa krekre'ã idji arij. Apỳnh mekbê idjaer nhingêt kukãmãre nhidji djari ajkwa krekre 'ã idji arij. Idjibê 12 ne apỳnh kre'ã arij.

¹³ Nãm kàjkwa krax 'ãnh ajkwa krekre amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne kàjkwa nhõt'ãnh ajkwa krekre amãnhkrut ne ikjêkêt. Ne kàjkwa nhirê'ãnh aktã ajkwa krekre amãnhkrut ne ikjêkêt.

¹⁴ Nhym kikre bu'ã apỳnh kẽn djari aben nhiby adjwỳro tẽmja krakri ne kẽnpotibê 12 ikwã. Kẽnpoti'ã ne Mrykĩ'ãtomti jabatàn ny kute ar anorbê 12ja idji arij.

¹⁵ Nhym kadjy mrãnh djwỳnh kute imã kabẽnja àbêr djà byn o dja. Kẽn karỳro àbêr djà. O kute krĩrax'ã akremã. Kute krĩraxmê ajkwa krekremê bu'ã apỳnh kẽn djari aben nhiby adjwỳro tẽmjamê kute 'ã akremã.

¹⁶ Nhym krĩrax pomê rymê kute aben pyrãk. Nhym pokõt 'ã akren anhãkõt 'ã akren prêkkõt 'ã akre. Nhym kunĩ'ã akre kute aben pyrãk. Ne 'õ aben japanh

† Me kute apỳnh mỳjja mar, namê mry kaãkmê me karõmê, me tãm ne me amijo wajangao ba. Nhym me karõ punu ne me kute me jakõt me noo biknor prãmikumrêx. ã dja gar, A Tex 2.9, Apôx 13.13, Karõ 8.9-24, 13.6-12, 19.13-19 jarê.

kêtikumrêx. Àbêr djào ne 'ã akreo tẽ. ã akrebê 2.200 kirometu.

¹⁷ Nãm kikre'ã akren kam atãri kikre bu'ã kẽnja'ã akre. Prêk'ã akrebê 64 metu. Me baje mỳjja 'ã akrekõt ne kadjy mrãnh djwỳnh kikremê kikre bu'ã kẽnjamê 'ã akre.

¹⁸ Nhym bu'ã kẽnja ne ngrãngrã kute bõre ngrãngrã pyrãk o ne ipêx ne. Nhym bep krĩraxja ne kryt karỳro ipêx ne. Kryt karỳrobit, atemã mỳjja 'õmê o bikar kêt. Nhym krytja karỳ:r kute ixê jadjẽn pyrãk.

¹⁹ Nhym kam kikre bu'ã kẽnja krakri kẽnpotikam apỳnh kẽn djari kumex. Kẽn pãnh raxbit. Kikre bu'ã kẽnja kĩnh kadjy.

Kẽn kutewa ne ngrãngrã kute bõre ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã tỳx kute kwẽn ngrãngrã ngwỳnh ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê rãrãr kamrêk kute kõkanê ngwỳnh rãrãr kamrêk ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã kute krwỳnh ngwỳnh ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja kajngar kute ngànhtey nhy kajngar ja pyrãk.

Ne atãri ja kamrêk kute tyrti tekã kamrêkti, tekã kamrêk ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê rãrãr kute mutêkre ngwỳnh rãrãr ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê ngrãngrã kute kõtkaak ngwỳnh kãjbê ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã kute bãy'yre ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja kãjbê ngrãngrã kute krãkamkãxte ngwỳnh kãjbê ngrãngrã ja pyrãk.

Ne atãri ja ngrãngrã tỳx kute atorti ngrekã ngrãngrã ja pyrãk.

Nhym bep kute katẽ ja ne rãrãr kute kẽnnetojre ngwỳnh rãrãr ja pyrãk.

Be, kikre bu'ã kẽn krakri apỳnh kẽnpoti djari ne ja.

²¹ Nhym bep kikre bu'ã kẽnja ajkwa krekrebê 12ja ne angã krã. Angã krãti:, angã krãtio ne kikre bu'ã kẽnja ajkwa krekre kunĩ 'ã ijê djà, tãm ne kute ngap jadjẽn pyrãk. Apỳnh ajkwa krekre djari ne kadjy angã krã'ã akren o ipêx ne, angã krã pỳnho. Be, kikre bu'ã kẽn ja-jkwa krekre ne ja.

Nhym bep krĩkam pryjadjwỳ kryt karỳro pry. Kryt karỳrobit, atemã mỳjja 'õmê o bikar kêt. Karỳ:r kajgon kam apõkmã rĩt, kute ngõnh karỳr apõkmã rĩt ja pyrãk.

²² Djãm krĩrax jakam Metĩndjwỳnh nhõ kikreti? Kati, arỳm ne bõx ne me bakam ar mrã. Bẽnjadjwỳr Metĩndjwỳnh tỳxo kubê kumkatimê krabê Mrykĩ'ãtomti jabatàn nyja ar tãm ne arỳm ar bõx ne me bakam ar mrã. Arỳm ne ar ro'ã me bawỳr ruw ne me bakam ar mrã. Djãm me kute kum kabẽn kadjy ne mete kum kikremã? Kati, arỳm ne ar bõx ne me bakam ar mrã. Mỳj kadjy dja me kum kikre? Djãm kàjkwakam ar ba rã'ã ne mete kum kikren kam kum kabẽnã?

²³ Djori kam mytmê mytyrwỳ kute me kurwỳmã? Kati, Metĩndjwỳnh ta adjẽnho dja me kurwỳ. Krabê Mrykĩ'ãtomti jabatàn ny jadjwỳbê ne me kurwỳ

djwýnh. ²⁴ Be, ar irã jakam godja apýnh me ba djari kunĩ kam mrã, mrãnh mextire. Nhy m pyka kunĩkôt bënjadjwýr krĩraxmã õ mỳjja mex kunĩo wangijn o krĩrax kĩnh ne.

²⁵ Nhy m krĩ bu'ã kën jajkwa krekredjwý 'ã ijê kêtumrêx ne. Djãm akamãt kadjy dja me ajkwa krekre'ã ijê? Kati, akamãt kêtumrêx, a'u ry typydji. Kam godja ajkwa krekre'ã ijê kêtumrêx ne. ²⁶ Nhy m apýnh me ba djarikam me ja õ mỳjja mexo wangijn o krĩrax kĩnh ne. Nhy m me rũnh krĩraxmã wangij nhy m krĩrax õ'ã kĩnhkumrêx ne.

²⁷ Nhy m bep mỳjja punu 'õ dja kum ãr kêtumrêx ne. Me pijãm kêtme me 'ëxnhĩmẽ me ja 'õ dja kum ãr kêtumrêx ne. Nhy m bep Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny kute õ pi'õk no'õkkam me tĩn rã'ã rã'ã'ã idji janhõrjabit dja me kum wangij.

Ngõ kute meo tĩn.

22 Nhy m kam kadjy mrãnh djwýnh imã ngõ kute meo tĩn pakrax jakre. Ngõ kute meo tĩn ne prõto nõ ba omũ. Metĩndjwýnhmẽ Mrykĩ'ãtomti jabatãnh nyre ar krĩ djãti kurũm ne prõto nõ. Karý:rkumrêx. Karýr kute krytyrãnh pyrãk. ² Nãm pry nhõkre djãkõt prõto nõ. Krĩraxkam pry nhõkre djãkõt prõto nõ nhy m aktã nokã'ã pidjõ kute meo tĩnja dja.

Pidjõ bãri amãnhkrut ne mytyrwý kunĩ kõt aben pãnh õ kadjy aktã ngõ nhijên o dja. Aktã ne ngõ jakã'ã ngõ nhijên o dja. Be, pidjõ ja ne ar mytyrwý kunĩkõt õo kute aben japanho ãm kadjy dja. Nãm apýnh mytyrwý djari'ã pidjõ jakren o 12. Mytyrwý kunĩ kõt õn bikaprãr kêtumrêx kadjy 'ã akre. Nhy m bep pidjõ 'õja ne kubê me umar mex djã, pyka kunĩ kõt kute meo mex nhy m me umar mex ne kanê kêtmeã.

³ Djãm krĩ jakam mỳjja kute meo bikẽnhmã? Kati, krĩ ja gẽdja tu kam me mex ryti pydji. Nhy m mỳjja kute meo bikẽnh dja 'ýr ãr kêtumrêx. Metĩndjwýnhmẽ Mrykĩ'ãtomti jabatãnh ny dja kam ar meo ban meo djuw mex o ba. Nhy m õ ãpẽnhdjwý kum ãpẽnh mexkumrêx ne. ⁴ Ne kam Metĩndjwýnh nokre pumũ nhy m kam me kuka'ã Metĩndjwýnh aminhidji janhõ nhy m me 'ã ar ba.

⁵ Nhy m kam kam akamãt kêtumrêx ne. Nhy m kam ngõnhpõkti kêtumrêx ne. Nhy m arngro kêtumrêx ne. Mýj kadjy dja ngõnhpõktimẽ arngromẽ? Bënjadjwýrbê Metĩndjwýnh dja me kurwý. Nhy m Metĩndjwýnh nhõ me ja dja ar meo ba rã'ã: ar meo ba.

⁶ Nhy m kam kadjy mrãnh djwýnh imã, —Ë, mrãmri ne kabënja. Djãm kabën kajgo? Arkati. Kabënkumrêx. Amrêbê Bënjadjwýrbê Metĩndjwýnh ne me kute kabën jarẽnh djwýnhmã ta Karõ jano nhy m me kam õ'ã memã kabëno amirĩt ne. Nhy m kam ajbir jakam ta arým ajte kadjy mrãnh djwýnh jano. Kute õ ãpẽnhmã mỳjja kator 'ýr jao amirĩtmã ne ano. Kute mỳjja kator kêtja anhýr djwýnhram mekmã o amirĩt kadjy ne ano. Arým kator 'ýr, ane. Nãm ã kadjy mrãnh djwýnh imã ane.

Jeju bõx 'ýr arẽ.

⁷ Nhy m Jejudjwý arým me bamã,

—Ë, arým ne ba akubyn me awýr ibõx 'ýr, ane. Ë, me'õ kute prĩne ikabënkõt amijo ba jabej dja kĩnhkumrêx. Metĩndjwýnh kute anhýr djwýnhram memã mỳjjao kator'ã ujarẽnh ga aje 'ã pi'õk no'õk nhy m me kute amim mar ne kõt amijo ba jabej, be, me tãm dja me kĩnhkumrêx ne, ane.

Nãm ã Jeju me bamã ane.

⁸ Ba, ba ibê Djuão ne ba arým prĩne omũ. Nã bãm mỳjja ja kunĩ pumũn kuma. Ne kam mỳjja kunĩ pumũn mar pan kam kabem itu mýrbê tým. Kadjy mrãnh djwýnh kute imã mỳjja 'ã karõ kabem itu mýrbê tým ne bit ije kum rax jarẽnhmã. ⁹ Nhy m kam imã,

—Kati, kwãrĩk wãnh. Badjwý ne ba Metĩndjwýnhmã idjãpẽnh, akamybê Metĩndjwýnh kabën jarẽnh djwýnhmẽ ar akõt Metĩndjwýnhmã idjãpẽnh. Me akunĩ aje pi'õk no'õkkõt, ajbir aje Metĩndjwýnh kabën'ã pi'õk no'õk jakõt amijo abajamẽ ne gu me baro'ã Metĩndjwýnhmã badjãpẽnh. Kam dja ga Metĩndjwýnhmãbit rax jarẽ, ane. ¹⁰ Ne kam ajte imã,

—Gora udjur kêt. Metĩndjwýnh kute anhýr djwýnhram memã mỳjjao kator'ã ujarẽnh ga aje 'ã pi'õk no'õkja kwãrĩk wãnh udjur kêt. Arým 'ýr. Mỳjja ja kunĩ arým kator 'ýr. ¹¹ Kwãrĩk wãnh me axwe wãnh axwe ar ba rã'ã. Nhy m me arĩk ar badjwý tu wãnh arĩk ar ba rã'ã. Kute amimarkõt arĩk ar wãnh ba. Gê me kute katãt amijo badjwý katãt amijo ba rã'ã, katãt amijo ba ry typydji. Nhy m Metĩndjwýnh nhõ me mex jadjwý mex rã'ã, mex ry typydji.

¹² Ë, arým ne Jeju me bamã kabën jarẽ. Gora me kabën ma. Nãm,

—Ë, arým ne ba akubyn me awýr ibõx 'ýr. Dja ba bõx ne kam me amã pãnh jarẽ. Me aje amijo abakõt me amã pãnh jarẽ. Me ajaxwemẽ me amrãnh mexmẽ kõt me amã pãnh jarẽ. Ë, me ajaxwe dja ba me ajo ajkê nhy m bep me mexmẽ gẽdja ba me iro'ã ar iba. ¹³ Ba ibê mỳjja kunĩ krax ne ajte ibê mỳjja kunĩ 'ẽnhõt. Ba ne ba adjãkamã itũm ne kam ije mỳjja nhipêxo itẽm ne ije inomã mẽnh. Ba ren ije kãjkwamẽ pykamẽ omũnh 'ãno idjãm kêt nhy m ren amrêbê amijo ajkê nhy m ren mỳjja kunĩ kêt ne, ane.

¹⁴ Be, Metĩndjwýnh nhõ me mexja, me axwe kêtja dja me kĩnhkumrêx ne. Me tãm dja me kute kubêkã'ã ngrã o pôxkam aka pyrãk. Dja me axwe kêt ã mextire ne ã kĩnh ane. Me jabit, Metĩndjwýnh nhõ me mexja dja me pidjõ kute meo tĩn ku ne krĩrax bu'ã kën jajkwa krekrekõt wangij ne kam Metĩndjwýnh nhõ krĩraxkam ar ba.

¹⁵ Nhy m bep me kute ropre pyrãk ne arĩk ar bajamẽ me udjymẽ me prõ prãmmẽ me mjên prãmmẽ me kute me par prãmmẽ me kute mỳjjao Metĩndjwýnh karõ nhipêx ne kute we kum amijarẽho bajamẽ me 'ëxnhĩmẽ me kabën krãptĩjamẽ, me tãm gẽdja me kum ngjẽnh kêtumrêx ne.

Nhy m kam Jeju ajte me bamã,

¹⁶ —Ba ibê Jeju ne ba me amã ikadjy mrãnh djwýnh jano. Kute apýnh me aje ikôt aben pydji djàri me amã katàt mỳjja ja jarënhmã. Ba ne ba ibê Dawi tàmd-jwýkumrëx ne ãm djàkam dja. Ba ne ba Dawi nhipêx ne. Ba ne ba ije akati maktã umajýrtire pyræk ne in-hirækumrëx, ane. Nãm ã Jeju me bamã ane.

¹⁷ NhyM Metĩndjwýnh Karõmë Mrykĩ'ãtomti jabatàn ny prõmë ar Jejumã kum,

—On amrë tẽ, ane. Jeju nhõ me jabê Mrykĩ'ãtomti prõ ne kum,

—On amrë tẽ, ane.

Godja ga me Jeju'ã idjujarënhja man kam gadjwý kum,

—On amrë tẽ, ane.

NhyM Jeju memã kum,

—Gê kam me'õ kum kôr jabej on amrë iwýr tẽn ngô tĩno ikõ. Tu kajgoo ikõ, pãnh kêt. Amã ngô kute meo tĩnja kĩnh jabej tu kajgoo ikõ, ane. Nãm ã Jeju kabën ane.

¹⁸ Ë, ibê Djuã ne ba ije me amã ikabën jarënhmã.

—Me apa, me ikabën ma. Gora me aje ja mar jabej, Metĩndjwýnh kute anhýr djwýnhràM memã mỳjjao ka-

tor'ã ujarënh ba ije 'ã pi'ók no'ókja aje mar jabej gora me ikabën ma. Dja ga me ajõ ijukri adjan atemã ak-abën 'õ jarën arým Metĩndjwýnh kabëno ajkë nhyM arým pãnh me ajõo ajkë. Apýnh ije meo bikënh djàri'ã pi'ók no'ók jao dja me ajõo ajkë. ¹⁹ Ba ibê Djuã ne ba ajte ije me amã ikabën jarënhmã,

—Godja ba ije anhýr djwýnhràM Metĩndjwýnh kute me amã mỳjjao kator'ã pi'ók no'ók ja ga me ajõ kabën 'õo ajngrà nhyM arým Metĩndjwýnh abê mỳjja nê. Abê pidjõ kute meo tĩnja nèn abê õ krĩrax mextireja nê ne ije me amã mỳjja mex jarënh ne ije 'ã pi'ók no'ók ja tãm dja me ajõbê nê, ane.

Be, me ikabën ja ma. Ë, gëdja Jejudjwý me amã kabën jarë,

²⁰ —Ba ibê Jeju, ije katàt me amã mỳjja kunĩ jarënh ne ba me amã, “Mrãmri ne ba arým me awýr ibõx 'ýr”, ane.

Dja gu me,

—Nà, Bënjadjwýr Jeju, mrãmri. On amrë tẽ, ane.

²¹ Gê me banhõ Bënjadjwýr Jeju ukaprĩkõt prĩne me bajo djuw mex. Mrãmri. Tãm ne ja.